BURMA LAW REPORTS

(1964)

Containing cases determined by the

Chief Court of the Union of Burma

BURMA LAW REPORTS

CHIEF COURT

1964

Containing cases determined by the Chief Court of the Union of Burma.

Index prepared by—U PE THAN. B.A., B.L., Advocate.
U TIN NYUNT, B.A., B.L., Advocate.

Published under the authority of the Revolutionary Government of the Union of Burma by the Chief Controller, Central Press, Burma, Rangoon.

[All rights reserved.]

၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ နိုင်ငံတော်တရားရုံးချုပ်၊ တရားသူကြီးများ စာရင်း

၁။ တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး B.A.,B.L.,LL.D. (Ran.)

၂။ တရားသူကြီး ဦးစံမောင် B.Sc., I.C.S. (Retd.)

၃။ တရားသူကြီး ဦးစောဘာသိန်း B.A.,B.L.

၄။ တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင် B.A.,B.L.

၅။ တရားသူကြီး ဦးကျော်ဇံဦး B.A., *Barrister-at-Law.*

၆။ တရားသူကြီး ဒေါက်တာ မောင်မောင် B.L. (Ran.), J.S.D., (Yale), LL.D. (Utrecht) of Lincoln's Inn., *Barrister-at-Law.*

၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားစီရင်ထုံးမျှား ပြုစုရေးကောင်စီ အဖွဲ့ဝင်များစာရင်း

၁။ နိုင်ငံတော်တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီးချုပ်	ဦးဘိုကြီး B.A., B.L., LL.D.(Ran.)
၂။ နိုင်ငံတော်တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီး	ဦးစံမောင် B.Sc., I.C.S. (Retd.)
၃။ နိုင်ငံတော်တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီး	ဒေါက်တာမောင်မောင် B.L. (Ran.), J.S.D. (Yale), LL.D. (Utrecht) of Lincoln's Inn., *Barrister-at-Law.*
၄။ နိုင်ငံတော်ရှေနေချုပ်	ဦးဘစိန် B.Sc., B.L., Advocate.
၅။ ဝတ်လုံတော်ရ	ဖေါက်တာ ဘဟန် M.A., Ph. D, D. Litt., of Lincoln's Inn, *Barrister-at-Law.*
၆။ ဝတ်လုံတော်ရ	စည်သူ ဦးပိုင် B.A., *Barrister-at-Law.*, I.C.S. (Retd.).
၇။ တရားရုံးချုပ်ရှေနေ	ဦးညီပိတ် B.A., B.L.

LAW OFFICERS OF THE UNION OF BURMA DURING THE YEAR 1964

Attorney-General

U BA SEIN, B.Sc., B.L. Advocate.

Legal Remembrancer

U KYAW THOUNG, *Bar.-at-Law*.

Assistant Attorney-General

U CHIT B.A., B.L., Advocate.

Law Officer to the States

U TIN OHN, B.A., (Hons.), B.L., LL.B. (Lond.), *Bar.-at-Law*.

Government Advocates

U TIN MAUNG, B.A., B.L., Advocate.
U HLA MAUNG, Advocate, up to 9th May 1964.
U BA KYAW, B.A., B.L., Advocate.
U TOE MAUNG, B.A., B.L., Advocate.
U BA KYINE, B.Sc., B.L., Advocate.
U BA PE, B.A., B.L., Advocate.
U BA PE, B.Sc., B.L., Advocate.
U MIN HAN, B.A., B.L., Advocate, up to 2nd May 1964.
U HLA THIN, B.A., B.L., Advocate.
U BA THIN, *Bar.-at-Law*, up to 3rd February 1964.
U TUN LWIN B.A., B.L. Advocate.
U TUN NYO, B.A., B.L., Advocate.
U KHIN MAUNG, Advocate.
MR. S. K. GHOSH, B.A., B.L., Advocate.
U MYO KHIN, M.A. (Cantab), *Bar. at Law*.

DAW MYA THAN NU, B.A., B.J.., Advocate.

U HNIT, B.A., B.L., Advocate.

U KHIN SEIN, Advocate.

U MYA SHEIN, B.A , B.L., Advocate

U BA THAN, B.A., B.L., Advocate.

Assistant Government Advocates

U MYO HTUN LYNN, M.COM., LL.B. (LOND.) DOCTO RANDUS (UTRECHT), *Bar.-at-Law.*

U WIN PE, B.A., B.L., Advocate.

U ZIN, Advocate.

U KYAW GAUNG, B.A., B.L., Advocate.

Legal Draftsmen

U LUN PE, B.A B.L., Advocate.

DAW AYE KYI, B.A., B.L., Advocate.

U SEIN WIN HLAING, B.A., B.L.

Assistant Legal Draftsmen

U HLA THOUNG, B.SC., B.L., *Dip-in-Law* (Lond.) Advocate.

U SAN SHIN, B.A., B.L.

Legal Research Officer

U THEIN HAN, B.A., B.L., Advocate.

LIST OF CASES REPORTED

စီရင်ထုံးပြုသောမှုခင်းများ

CHIEF COURT

တရားရုံးချုပ်

PAGE

Additional Commissioner of Income-tax, Burma, Rangoon *v* U Kyauk Sein L/R of Daw Aye Kyi (deceased) 563

Ah Khayne *v.* Abdul Shukur and one 389

A. Scott & Co. *v.* Commissioner of Commercial Taxes, Burma 785

A. R. M. Patail and two others *v.* Revenue Officer, Income-tax Dept. Rangoon and one ... 1

Babu Lal *v.* Surya Nath Singh 4

Bisanath Singh and one *v.* Meikta Sa Thon Thu Co-operative Society Ltd., Strand Road, Bassein ... 433

Burma Pearl Fishing and Culture Syndicate *v.* The Commissioner of the Commercial Taxes, Burma ... 584

——— Pride Ltd. *v.* The Commissioner of Income-tax, Burma, Rangoon 351

Chip Bee Trading Co. *v.* Oversea Chinese Match Factory and Tam Seng Lim 375

Commissioner of Income-tax, Burma *v.* Messrs Far East Corporation, Ltd. 789

D. V. Swami *v.* V.E.R.M.P.P.L. Palaniappa Chettiar ... 9

Daw Ahmar *v.* Daw Khin Tint 314

—— Aye Lone *v.* Daw Khin Ni 328

—— Hnin Zi *v.* Mr. T. Ahmed and four others ... 324

—— Hmon *v.* Daw Khin Mya Lay and another ... 595

PAGE

—— Htay and two others v. Daw Tin Shwe and ten others 379

—— Khin Khin Kywe v. Daw Tin Tin Kywe ... 599

—— Mai Hman v. U Ba Than 607

—— Ohn v. Union of Burma (U Thein Pe) .. 609

—— Than Yin v. Union of Burma 793

—— Tin May v. Fatima Bibi 14

—— Nyunt v. U Tin Maung and U Khin Maung 385

—— Yone v. U San Tun and Daw Mya 334

Dr. Daw Mya Shwe and others v. The Union of Burma Airways 279

Kham Za Kam v. Ngul Lian Kham 362

K. S. Mohideen Pitchay Rowther v. Sri Kali Temple Trust 366

La Htaw Naw & two others v. Union of Burma ... 807

Ma Mon and another v. U Min Sin 427

— Sein Nyun Cigar Co. v. Commissioner of Commercial Taxes, Burma 814

— Thaung Tin v. Maung Sein Shwin 19

Maung Cha Paw v. Ko Maung Tut 340

—— Ko Lay v. The Union of Burma 22

—— San Tin v. Maung Mya Maung 26

—— Sein Brothers v. The Burma Plastic Moulders 32

Messrs Taung Aun Company v. Messrs. Virjee Daya (Burma) Limited 37

Mohamed Shaban v. Daw Ahma Jan and two others 345

Naga Cherrot Manufacturing Centre v. Commissioner of Commercial Taxes, Burma 818

P. Abdul Gany v. C.P.R.C. Visvanathan Chettiar and M.P.M.K. Varusai Mohamed 41

P.R.M. Annamalai Chettiar and another v. A.L.V. Alagappa Chettiar 371

Puwa Lingam v. Chinnathanbi 47

PAGE

Ramniranjandas Mahabir Prasad *v.* Messrs. Betal Stores 52

S.R.M.S.P. Chettyar *v.* U Hla Hwet and one ... 72

Suresh Chandra *v.* Kauk Yu 75

Tan Hong Soo *v.* Aun Ku Khing (*a*) U Sein and one ... 79

Teh Chain Hoon *v.* Chan Htyan Soo 85

Tet Toe Rice & Oil Mills Company *v.* The Inland Water Transport Board 88

The Bank of Chettinad Ltd. *v.* The Commissioner of Income tax, Burma 100

U Ah Yaung and seven others *v.* Ma Kar Kyu Hmwe and two others 114

Aung Gyaw *v.* Y. E. Seedat and another ... 611

Ba Kyi *v.* The Union of Burma 306

—— Pu and three others *v.* U Ba Way 423

—— Tin *v.* Maung Win Hman (By his guardian and next friend Daw Myint Sein) 614

— Hasan *v.* Daw Aye Kyi and two others ... 827

— Maung Gale *v.* Madam Gopal Bagla and one ... 834

———— Gyi *v.* Daw Hla Kai 619

— Min Sin *v.* Mohamed Shafee 627

— Ohn Maung *v.* Daw Kyi Kyi 359

——— Tin *v.* Daw Tin Mya and one 838

— Pe Saing *v.* Ko Tun Sein and another 635

— Saw U *v.* Ma Hla 122

— Taik Kaung *v.* The Government of the Union of Burma and the State Agricultural Marketing Board Rangoon 403

— Thein Maung *v.* Union of Burma 844

— Tun Hlaing *v.* Daw Kyin Myaing 132

——— Tin and another *v.* Daw Mya Kyi ... 639

Union of Burma *v.* Ko Mar Kyan 848

———————— *v.* U Aye Kyi 396

———————— *v.* Surinda Singh 855

PAGE

——————— v. U Tha Win 647

——————— v. U Tun Yin 337

V.K.L. Kumarappa Chettyar v. A.R.S.K.N Kanappa Chettyar and another 653

Walter Allan Medd v. Mrs. Dawn Medd and S. D. Myaing 137

ကား ဂုမ်ဟာအာမိန့်နှင့် ဗျက်ဂျန်ရပ်(ဂျ်) ကူမာမိန်းန် ၅၀၉

ကိုကြည်နှင့် ဆီဘောင်းကုမ္ပဏီ ၄၄၅

ကိုဘဒို ပါ ၄ နှင့် မဘီ ပါ ၃ .... ၄၄၀

ကိုဘာဘား မသန်းနှင့် ကိုကျင်သိန်း ၄၇၆

ကိုဘေဒင် ပါ ၄ နှင့် ကိုကျောက်ဂိုး ပါ ၅ .... ၁၄၀

ချင်္ဂဟုဘာနှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၆၆၁

ဂူဂျာဝင်းနှင့် ဒေမာင်သန်းပြင့် ၆၆၆

ဂျင်းဘေးဟာဂွားနှင့် ဦးတင်ဦး ၄၈၇

ဂျိုင်းဂက်(ခ်) အာဗွာ(လ်) ဂဖါးနှင့် အင်္ဂဒုမဂျစ်ဟာဂျီမဟာမက်ဂျီရာ ပါ ၄၇၄

ဇာဃုဇာဘီ ဘကြာခက်ဂုံနှင့် ကော အာ(ရ်)၊ အင်ဒါဆင်း ၀၆၂

ဇိန်ဒုက်ဘိုနှင့် ဒေါ်မမကြီး(ဇေါ်) ဒေါ်ငင်မံမကြီး ၁၅၂

ဒီ၊ ဇကား ကီဆာမိုနှင့် ဆိပ်(ဘ်)၊ အပ်၊ အာခလမိုတီလာ ၁၅၄

ဒယ်(လ်)ကာ ထာရုခင်ကုမ္ပဏီ (ဖျက်သိမ်းရုန်စာရင်းကောက်ဆဲ) နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ ဇကာက်ပဲသီးကုံ ဈေးဒယ်ရေးအဖွဲ့ ၀၆၉

ဒေါ်ကျင်ကျော်ဇက် ပါ ၄ နှင့် ဒေါ်မိမိလေး ၁၅၀

ဒေါ်ခင်မြင့် ပါ ၂ နှင့် မအုန်းဆုန်း ပါ ၂ .... ၀၇၃

ဒေါ်ခင်သန်း ပါ ၅ နှင့် ဒရိုင် တထားမ တထားသူကြီး သာယာဝတီမြို့ ပါ ၂ .... ၅၂၉

ဒေါ်ငင်သန်းမြင့်နှင့် ဦးသန်းဇိုင် ပါ ၂ .... ၁၆၁

ဒေါ်စိန်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ၀၇၆

PAGE

ဒေါ်စောမြနှင့် အမ် ၊အိပ်(ချ်)၊ ဂျရှစ်(ဖ) ၆၆၉

ဒေါ်စိုင် ပါ ၂ နှင့် ဦးအုံးလှိုင် ၁၆၄

ဒေါ်တင့်နှင့် ဒေါ်ခင်တင့် ပါ ၂ .... ၆၆

ဒေါ်ဒေါင်းနှင့် ဧရာဝတီဂျာလပ် (ၾင်း၏အတွင်းရေးမှူး ဦးအုံးကြွယ် ပါ ၄) ၁၇၄

ဒေါ်ဖွါးညွန့် ပါ ၃ နှင့် ဦးတရုပ်ဖြူ ပါ ၂ .... ၁၇၀

ဒေါ်မမ၏ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ် ၾင်း၏ခင်ပွန်း ဂျာဖရာလီ (ခေါ်) .... မောင်မောင်လှ ပါ ၄ နှင့် နူးမို ဟာမက်ဟာဘစ် ၆၇၁

ဒေါ်မြမေနှင့် ဒေါ်ကျင်၊ ကိုတင်ဦး ၈၈၅

ဒေါ်မြိုင် ပါ ၂ နှင့် ဒေါ်သိန်း ၄၄၁

ဒေါ်ရင်ဆိုင်နှင့် ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး ပါ ၃ .... ၈၈၂

ဒေါ်အေးကျင်နှင့် ဒေါ်အုန်း ပါ ၂ .... ၄၆၇

ဒေါက်တာ ဒင်းနစ်ချန်ဒရာဒတ်နှင့် ပစ္စည်းထိန်းဝန် ၈၉၀

နဘတ်ခန် ပါ ၂ နှင့် ရာဂျာခန်၊ ၾင်း၏ နီးစပ်ရာမိတ်ဆွေနှင့် အုပ်ထိန်းသူ မသောင်းတင် ၁၀၄

ပီ၊ အယ်(လ်)၊ ကေ၊ အင်(နှ်) ပါလာနီယပန့်ဉ် လက်ထောက်မြို့ပြ ဌါးရမ်း ခ ကြီးကြပ်ရေးဝန်၊ နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်၊ ပျဉ်းမနားမြို့ ၆၇၆

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံနှင့် မောင်ကလု ၆၇၉

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံနှင့် မောင်ကျော်ခင် ၆၈၁

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (ဦးသန်းထွန်း)နှင့် မောင်စောထွန်း ၁၉၂

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ဘဂဝမ်တီလာ(လ်) ၁၀၉

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံနှင့် မောင်အောင်ကြည် ၈၉၄

ဘာဘူကနီဆွလား(လ်)ဒနုကာ နှင့် မက်ဆား(စ်) ရွှေပြည်စိုး ဖလင် ကုမ္ပဏီ ၁၉၅

မထွေးစိန်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ၄၉၈

မနှင်းနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ၅၀၂

မမြမြကြည်နှင့် ကိုအောင်မြင့် ၁၉၉

မမှိုစီ၊ မညက်တာနှင့် ဦးဘိုးသူတော်၊ ဒေါ်ညီမ ၄၅၃

မသောင်း ပါ ၄ နှင့် မောင်ဥာဏ် ပါ ၂၊ မောင်ဥာဏ် ပါ ၁၁ .... ၆၈၃

PAGE

မောင်ခင်ထွန်းနှင့် မြည်းထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၄၀၆
မောင်ချစ်တင် ပါ ၂ နှင့် မြည်းထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ၂၀၄
မောင်စောဘွားနှင့် မြည်းထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၆၀၆
မောင်စိန်လှိုင်နှင့် မတင်ရီ ၆၉၂
မောင်စံခနှင့် မြည်းထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၄၉၂
မောင်ညွန့်သောင်နှင့် မြည်းထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၆၉၀
မောင်တင့်နှင့် မြည်းထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၇၀၄
မောင်တင်ဝေနှင့် မြည်းထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ... ၂၀၉
မောင်တင်အေးနှင့် ၁ နှင့် မြည်းထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ .. ၀၉၀
မောင်ဘမောင် (ဒေါ်) မောင်မောင်နှင့် ဦးညွှန်း ပါ ၁၅ ၇၀၇
မောင်မုတ်နှင့် မြည်းထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ .. ၇၁၁
မောင်လှအောင်နှင့် မြည်းထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ၇၂၁
မောင်သာလှိုင်နှင့် မြည်းထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၇၂၉
မောင်သိန်းမောင်နှင့် မအာတင် ၂၁၃
မောင်ဟန်တော်နှင့် မြည်းထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၇၃၂
မောင်အလီ ပါ ၂ နှင့် ဒေါ်သင်းစိန် ၄၁၆
မောင်အောင်မောင်းနှင့် မြည်းထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ .. ၂၁၉
ရှီအိုကရန်ဆင်နှင့် စာယာန(သ်)အင်း ပါ ၂ ... ၉၀၅
ရွှေသမင်ဆိစက်နှင့် ဦးပါးမင်္ဂလာ ၉၁၄
လီယင်၊ အယင်၊ အခြော၊ အခြူးနှင့် ခြင်ဟင်ဒိပိန်း(ဒေါ်)မောင်ဟန်မင်း ၄၆၂
လုတ်နှ(သ်)ဆင်း(စ်)နှင့် ဝ(တ်)နှ(သ်)သင်း ပါ ၄ .... ၉၁၇
ဟာဂျီအဗ္ဗဒုလ်) ဌာကူချီကာနီနှင့် ဒေါ်အန်းတင် ၄၅၀
ဟာရီနာရိုင်းနှင့် ကောလိယ(ဒေါ်)ကောဝိယ ၂၂၂
အဇယ်နှင့် ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး ပါ ၄ .... ၇၃၅
အဆင်း၊ ကိုထွန်းညွှန့်နှင့် ကိုစိုးဖြူ ၂၂၄
အော၊ စဇကောအင် ကုမ္ပဏီနှင့် ကုန်သွယ်ရေးလုပ်ငန်းဌာန၊ အခွန်အထုတ် ၇၄၀
အော၊ အင်၊ အမ္ဘပူကရင်နှင့် အက်(စ်)၊ ရှိတ် အီဘရာဟင် ၂၂၇
အော်ဂပူးနှင့် မအေး ၂၉၁

PAGE

အက်(စ်)၊ အေ၊ ရီးယားနှင့် သာဇယ်(လ်) ၇၄၂

အက်(စ်)၊ အင်(နှ်)၊ ဒနုကားနှင့် အက်(စ်)၊ အာ(ရ်)၊ ဆာကား ၉၂၃

အင်္ဂဒူကော်ယွန်း (ခေါ်) ဦးအွန်းကြည်နှင့် ဧငါက်တာ အေ၊ ကေ၊ ထုမန်နှင့် နာဆင်စုကူးလ် ၅၁၄

အမ်၊ ဘီ၊ အူလား(စ်)နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ၉၂၀

အမ်၊ အေ၊ အယ်(လ်)၊ အလုပ်တိုက်နှင့် မောင်အောင် ပါ ၂ .... ၇၄၅

အမ်၊ အက်(ဖ်)၊ ထုမန်နှင့် အွန်လုံသီ ၇၅၄

ဦးကောက် ပါ ၃ နှင့် ကိုတင်ညွန့် ပါ ၂ .... ၅၂၃

ဦးကြည် နှင့် မန္တလေးမြို့နှံစီပါယ် ကော်မိတီ ပါ ၂ .... ၄၇၁

ဦးခန့်နှင့် ဦးကုဏ္ဍလ ပါ ၃ .... ၇၅၀

ဦးခန္တီစာရနှင့် ဦးဥဘာမ ပါ ၃ .... ၉၃၁

ဦးချစ်ထွန်းနှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၉၃၆

ဦးစိုးမောင်ကိုဖွန့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၇၆၂

ဦးစံဖေ(ခေါ်)စရစ် အီမန်နှင့် ကျက်ကရူ ၂၃၅

ဦးဇာဂရနှင့် ဦးသောဘိတ ပါ ၅ .... ၉၄၀

ဦးဘိလောကနှင့် ဦးပဏ္ဍိတ ပါ ၅ .. .. ၅၀၆

ဦးတိလောက ပါ ၄ နှင့် ဦးဘိုးရ ပါ ၁၀ .... ၂၃၉

ဦးတိက္ခ ပါ ၇ နှင့် ခေါ်ခင်မင် ၄၈၁

ဦးတိုက်ကောင်းနှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ပါ ၂ .... ၉၄၃

ဦးတင်လှနှင့် မညိုကြူး ၅၂၀

ဦးထင်အောင်နှင့် ဦးတင်အုန်း ၂၄၂

ဦးမွေပါလ ပါ ၃ နှင့် ဦးအာစိဏ္ဏ ပါ ၃ .... ၉၄၉

ဦးဘချို ပါ ၂ နှင့် ဦးဘဆွေ ပါ ၃ .... ၇၆၅

ဦးမင်းစင်နှင့် မောင်လှထွန်း ပါ ၃ .... ၅၂၆

ဦးမင်းဆင်နှင့် မမုန်း ပါ ၂ .... ၉၅၂

ဦးမောင်ကြီး(ခေါ်) အက်(စ်)၊ အေ၊ ဝါဟစ်နှင့် ဦးပေါ်မြိုင် ၇၆၀

ဦးမြတ်ထင် ပါ ၃ နှင့် ဒေါ်ကျင်ယုံ ပါ ၂ ... ... ၂၅၀

ဦးဝိသုတနှင့် ဦးဇာဂရ ပါ ၆ .... ၅၁၁

ဦးသူဇီယနှင့် နိုင်ငတော် ဝိနိစ္ဆယဌာန ပါ ၄ .... ၉၅၇

PAGE

ဦးသိန်း ပါ ၂ နှင့် ဦးအောင် ပါ ၃ .... ၉၆၁
ဦးအဆိုင်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (ဦးဘသိန်း) ၂၄၇
ဦးအေးမောင်နှင့် ကိုကျင်သိန်း ၇၇၁
ဦးအောင်စောနှင့် ဦးကျန်းမောင် ၂၆၃
ဦးအောင်သိန်း ပါ ၂ နှင့် ဒေါ်မမကြီး ၂၆၉
ဦးအုန်းမောင် ပါ ၂ နှင့် ချမ်းသာစေ ကုမ္ပဏီ လီမိတက် ပါ ၃ .... ၂၅၀

LIST OF CASES CITED

ညွှန်ကြားသောမှုခင်းများ

CHIEF COURT

တရားရုံးခုံပြ

Pages

A. H. Atcha & Co. v. Commissioner of Income-tax, Burma, (1959) B.L.R., 191, referred to ... 113

Alimohamed Jumardikhan v. Shanker Tukaram Pote and others, A.I.R. (1946) Bom. 169, referred to ... 127

Aluri Venkataratham v. Alluri Kanakasundara Rao and another, A.I.R. (1936) Mad. 879, referred to ... 13

Anant Ram and others v. District Magistrate, Jodhpur and another, A.I.R. (1956) Rajasthan 145, referred to 392

Arjun Chandra Bhadra v. Kalidas Chandradas ... 627

Aung Hla v. Ton Gyi and one 635

—— Rhi v. Ma Aung Krwa Pru and one 627

B. Rajana v. The King, (1946) B.L.R. 61, referred to ... 369

Baker v. Williams 584

Bank of Chettinad Ltd. v. The Commissioner of Income-tax, Burma 563

Bhagchand Dagdusa Gujrathi and others v. Secretary of State for India, A.I.R. (1927) P.C., 176, referred to 2

Bisram Singh v. Bhagwant Singh 627

Britivic Ltd.'s application for the registration of a design 1960 Edition, p. 201, distinguished 35

Budh Sen v. Emperor, referred to 853

Burma Oil Co. Ltd. v. Ma Hmwe Yin and another, A.I.R. (1933) Ran., 428, referred to 121

Oil Company Ltd. v. Ma Hmwe Yin ... 619

Cairncross v. Lorimer, 3 Macq. 829, referred to ... 29

PAGE

Cassim Dawood Mamoon v. Ahmed Dawood Mamoon, (Civil Appeal No. 11 of 1956) (S.C.), referred to and followed 120

Chandu Lal Agarwalla v. Bibi Khatemonessa, A.I.R. (1943) Cal., 76, referred to 120

Chatturam and others v. Commissioner of Income-tax, Bihar 563

Chinnasamy Pillay v. Ma Toke and another, A.I.R. (1938) Ran., p. 51, referred to 234

Civil First Appeal No. 152 of 1963 575

Cohen v. Cohen, 1940, 2 All England Reporter, 331 H.L. also referred to 145

Commissioner of Income-tax, Bombay City v. Breach Candy Swimming Bath Trust, Bombay ... 563

——— Bombay City v. Haji Aziz and Abdul Shakoor Brothers, Bombay, (1955) XXVIII I.T.R. 266, referred to ... 351

——— Bombay City v. Ramnarain Sons Ltd., XXXI I.T.R. 17, referred to ... 112

——— Bombay City v. Ranchhoddas Karsondas 563

——— Bombay North v. Tejaji Farasram Kharawala, referred to 788

——— Burma v. A.K.R.P.L.A. Chettyar Firm, IX I.T.R. 21, referred to ... 112

——— Burma v. E. C. Madha Bros. 563

——— v. Ved Nath Singh, referred to and distinguished 823

——— Punjab v. Himalaya Rosin-Turpentine Manufacturing Co., (1953) I.T.R. 132, referred to 351

——— West Bengal v. Calcutta Agency Ltd., XIX I.T.R. (S.C.), 191, referred to ... 112

——— of Inland Revenue v. Alexander Van Glenn & Co. Ltd. (1920) 2 K.B. 553, referred to ... 351

PAGE

Commissioner of Income-tax v. Warner & Co. Ltd., (1919) 2 K.B. 444, referred to 351

Cooling Equipment Co. Ltd. v. Mt. Zainab Bi Bi and another A.I.R. (1943) Lah. 52, referred to ... 127

C. R. Smith v. Mrs. Heptonstall 627

C. S. Lal v. Shaikh Badshah and others, A.I.R. (1955) Bom. 75, referred to 392

Damodar Saha v. Aswini Kumar Saha and another, A.I.R. (1934) Cal. 846, referred to 8

David Geddis v. Proprietors of the Bann Reservoir Law Reports 1877-8, ဘယူခံမှုပုဒ် ဘင်္ဂေ့ ၌ ၄၃၀-၄၅၅ လိုက်နှာသည် 943

Dawson's Bank Ltd. v. Ein Shaung and three others, (1951) B.L.R. p. 300 (H.C.), referred to ... 374

Daw Ohn Bwint and one v. U Hlaing, (1958) B.L.R. 200 H.C., referred to 130

—— Saw v. L. R. Chettyar 647

—— Saw Shin v. U Aung Pe, referred to 841

—— Thein Khin v. Abdul Jabber and one, (1955) B.L.R. 53, referred to and followed 435

Deo Mitra v. Rex and another, referred to ... 853

Devidayal Ralyaram v. Secretary of State, A.I.R. (1937) Sind. 288, referred to 126

D. P. Wadia & Sons v. Commissioner of Income-tax, Poona 582

Duncan v. Duncan, A.I.R. (1939) Ran. 352, referred to 145

E. M. Chettyar Firm v. The Commissioner of Income-tax, Burma 563

Emperor v. Dhanna Lal, I.L.R. 10 Lahore 241, referred to and distinguished 49

———— v. Jorbhai Kissanbhai, I.L.R. 50 Bom. 783, referred to and dissented from 49

——— v. Koya Partab, I.L.R. 54 Bom. 822, referred to and distinguished 439

Fatima Bee Bee and others v. Official Trustee, A.I.R. (1941) Ran. p. 344, referred to and followed ... 35

PAGE

Gammeter v. Controller of Patents and Design XLV Calcutta, 606, referred to and distinguished ... 35

Ghulam Mohammad v. Ghulam Husain and others, 59 I.A., 74 (P.C.), referred to 121

Ghulan Mohiuddin v. Ramditta Mal and other ... 653

Gokal Chand v. Parvin Kumari, A.I.R. (1952) Supreme Court 231, referred to 119

Gomti v. Megharaj Singh 595

Gouri Kinkar Bhakat v. Messrs. Radha Kissen Cotton Mills, A.I.R. (1933) Cal., 220, referred to ... 126

Govindoss Chathurbhujadoss and Co. v. Sukdevadoss Ramphasad, A.I.R. (1926) Mad. 326, referred to ... 65

Govindjee v. C. Ko Po Yee, (1911) IV B.L.T. 203, referred to 376

Grapoo Singh v. Har Charn, A.I.R. (1935) Oudh 501, referred to 362

Haji Fazli Hussain Khair Mohamed v. Taj Mohamed Khan 653

Harakchan Makanji & Co. v. Commissioner of Income-tax 580

Haw Lim On v. Ma Aye May, (1951) B.L.R. 68 (H.C.), referred to 345

I. B. Greaves v. Commissioner of Income-tax, Bombay City I 595

Institute of Patent Agents and others v. Joseph Lockwood 584

In the matter of the New Fleming, Spinning & Weaving Co. Ltd. 614

Jagaroup v. Jett Singh and one, (1955) B.L.R., 164 (H.C.), referred to 45

Jeewa v. The King 609

K. L. C. T. Chidabaram Chettyar v. Aziz Meah and others 635

K. Sp. K. T. Kalayapp Chettiar v. Commissioner of Income-tax, Madras 563

PAGE

Kala and another v. Emperor, A.I.R. (1929) Lahore 584, referred to and approved 50

Khan Bahadur Hajee Gulam Sherazee v. The King, (1941) B.L.R. p. 599, referred to 478

Khin Aye and another v. Mg Mg Gyi and other ... 599

King v. Nga Ba Saing, (1940) R.L.R. 145, referred to and dissented from 49

——— Hla Maung, R.L.R. 50, referred to ... 24

Khoo EE Khwet and six others v. Hoe Chan Company, (1947) R.L.R. 33, referred to and followed ... 135

Ko Than Maung and others v. The Union of Burma ... 609

Kodai Ram v. Pardeshi, (1956) B.L.R. 449 (H.C.), referred to 45

Kong Yee Lone & Co. v. Lowjee Nanjee, 28 Indian Appeals, p. 239-1, L.B.R. 107 (P.C.), referred to ... 65

Kruse v. Jhonson 584

Kwai Tong Kee v. Lin Chaung Ghee 646

Kyin Sein (a) Maung Shwe Mya v. The Finance Minister and two others, referred to 852

Lachiram Basantlal v. Commissioner of Income-tax, Bengal, referred to and followed 824

Lajwanti Sial v. Commissioner of Income-tax, Madhya Pradesh 563

Lal Chand Gela Ram v. Nathu Ram and others, A.I.R. (1916) Lah. 329, referred to 64

Lala Baij Nath Prasad v. Rani Gopal Lachhmi Narayan, I.L.R. (1938), 1 Cal. 369, referred to 44

——— Har Bhagwandas and another v. Divan Chand, A.I.R. (1960) Medh. Pra. 195, referred to ... 78

London County Council v. The Bermondsey Bioscope Co. Ltd. 584

Lord Denning's Report Command 2152, H.M.S.O. (1963), p. 58, referred to 146

M.A.I. Chettyar v. Maung Aung and one 639

M.A.L.M. Chettyar Firm v. Maung Po Hmyin and others, XIII Ran. 325, referred to 73

PAGE

M. E. Pillay and another v. V. T. Maistry, (1917) X B.L.T. 242, referred to 376

M. Muthia Servai v. The Union of Burma, (1955) B.L.R. 175 (H.C.), referred to 399

Ma Nyein E. v. Maung Maung and two 599

M S. P. Senthikumara Nader and Sons v. The Commissioner of Income-tax Madras, (1957) XXXII I.T.R. 138, referred to 351

Ma Nyun and others v. Ma Chan Mya, (1949) B.L.R. 420 (H.C.), referred to 121

— Ohn Baw and another v. V.E.P.K. Chettyar A.I.R. (1935) Ran. p 586 referred to 376

— Pyu v. K. C. Mitra 6 Ran., p. 586, referred to ... 112

— Pwa Thin v. U Nyo and others I.L.R. 12 Ran. 409, referred to 121

— Pwa Shin v. U Po Sin referred to 841

— Shwe (*a*) Ma Khin Shwe v. The Union of Burma, (1935) Ran. p 158 referred to 478

— Thein Shin v. Ma Ngwe Nu 627

— Thein Myaing v. U Maung Gyi and five others ... 599

— Tin Nyunt v. Ma Kyi Kyi and three others ... 635

Mahamanddal Shashtra Prakashak Shmity Limited Bemadres I.L.R. 39 Allahabad, p. 334, 342 referred to 262

Maharaja Bose v. The Governor-General in Council LVI Cal. Weekly Notes 248 referred to and distinguished 403

Mahbu Shah v. King-Emperor, referred to 805

Malak Chand v. Hira Lal and four others, I.L.R. (1936) 11 Luck, 449, referred to 43

Malku and others v. Qazi Abdul Karim and another A.I.R. (1947) Pesnawar 15, referred to ... 936

Manager The Spring Mills Ltd. v. G. D. Ambekar and another A.I.R. (1949) Bom. 188, referred to 392

Mannalal Modi v. Commissioner of Income-tax Bihar and Orisa 563

PAGE

Megh Raj-Tej Bhan v. Tulsi Ram Devi Ditta Mal and others, A.I.R. (1924) Lah 466, referred to ... 7

Messrs. A. H. Atcha & Co. v. The Commissioner of Income-tax Burma 563

Ransoodas Jethabhai & Co. v. The Hon ble Minister for Judicial Affairs and others, referred to and followed 824

Mg Ba Tu v. Ma Thet Su and three others, referred to 841

Kyi and others v. Ma Shwe Baw, I.L.R. 777, referred to 119

Myint v. Union of Burma, referred to 805

Po Gyi and one v. Maung Min Din 627

Po Htike v. Maung Thi Baw and others ... 599

Po Kin and two others v. Maung Shwe Bya, I.L.R., 1 Ran , 405, referred to 121

Sa v. Ma U Ma and one 651

Tha Saing v. Ma Am Tha, (1957) B.L.R. 16 (H.C.), referred to 345

— Thu Ka and one v. U Thunanda and one ... 599

— Tun Pe v. B. K. Halder and others 599

— Tun Sein v. The Union of Burma, (1954) B.L.R , 11, referred to 78

— Wala v. Maung Shwe Gon and one 595

Minister of Health v. The King (on the prosecution of Yaffe) 584

Mohabbat Ali Khan v. Muhammad Ebrahim Khan and others, A.I.R. (1929) P.C , 135, referred to ... 119

Mohamed Ebrahim Ariff v. Asha Bee Bee and nine others 604

——— Valli Patel v. The Estate Asiatic Co. Ltd XIV Ran , 347 at 452, referred to 39

Mrs. J. R. French and another v The Assistant Controller of Rent and another, (1962) B.L.R. 73, referred to and followed 324

—— Nimever v. E. M. Mamooji and others ... 627

PAGE

Mst. Rukhmabai v. Lala Laxminaravam, A.I.R. (1960) (S.C.) 335, referred to 369

Mt. Basanti v. Pholo, A.I.R. (1955) HfM, p. 37, referred to 120

N. Sakkaral Kannu Pillai, A.I.R. (1954) Mad. p. 771, referred to 193

N. M. L. Chettyar v. Official Assignee 639

Nabet Khan v. Raja Khan 619

Nafar Chandra Pal Chowdhury v. Shukur Sheikh, I.L.R. XLVI, Cal., 189, referred to 127

Naw Helen v. Naw Jessie, (1949) B.L.R. 436 (H.C.), referred to 362

Niamat Singh v. Darbari Singh and others, A.I.R. (1956) Pun. 230, referred to 369

Nunna Gopalan v. Vuppuluri Lakshminirasamma, A.I.R. (1940) Mad. 631, referred to 13

Oriental Building and Furnishing Co. v. Commissioner of Income-tax, Delhi 563

P. S. Rama Iyer v. Commissioner of Income-tax ... 339

Pestonji v. Farid Khan 619

Phu Kyaw Wai v. Ah Sein and another referred to ... 831

Pohu v. Emperor, A.I.R. (1943) Lah. 312-45 C.L.J., 153, referred to 77

Pokraj Hiranchand v. Commissioner of Income-tax, Bom. City II 563

Prafulla Chandra v. Jatindra Nath, (1938) I.L.R. 2 Cal., p. 320, referred to 439

Punjab National Bank Ltd. v. Cotton Factory known as Bal Krishna Dass Durga Dutta 653

Prestonji Bhicaji v. Farid Khan Pir Mahomed, 146 I.C. 696, referred to 126

Quah Cheng Gwan v. Maung Po Myi 627

Queen Empress v. Nga Tay Aung, referred to ... 852

R. K. Das & Co. v. Commissioner of Income-tax, West Bengal 563

PAGE

R. N. Panday v. Mohamed Cassim Khan 639

Raghubardayal v. Ramdulare, I.L.R. VI Ran., 367, referred to 43

Ram Naravan v. Ramjiwan and others, A.I.R (1937) Nagpur, 267, referred to 13

Ramchandran Nagran Rice and Oil Mill Ltd. Gava v. The Municipal Commissioners of Purulia Municipality L.L.R. Pat. Vol. 22, p. 359, followed 947

Ramji Rupchand v. District Superintendent, Western Railway, Ratnam, A.I.R. (1957) Madya Bharat 155, referred to 392

Ranchhoddas Karsondas v. Commissioner of Income-tax, Bombay 563

Re Chet Po, 7 Lower Burma Rulings (1913-14), p. 77 627

— Maung Thein Maung v. Ma Kywe and others ... 599

— McGreavy, A.E.L.R. (1950) Vol. I, p. 442, referred to 439

— Jangilal, A.I.R. (1951) All. 189, referred to and distinguished 403

S. B. Tikayaram v. Maung Pe Than and five others, (1959) B.L.R. 54 (H.C.), referred to and distinguished 435

S. J. Das v. Sir Kishan Pershad 613

S. Mangtulal v. The Lister Antiseptic Dressing Co. Ltd. 614

S. P. Subramanian Chettiar v. Hajee Ahmed Abdulla, Civil Rev. 32/63 (C.C.), referred to 373

Sarat Chunder Dey and others v. Gopal Chunder Laba and others, 19 Indian Appeals, 203 at 216, referred to 29

Secretary of State v. Hargavandas Narottamdas Shah and other, A.I.R. (1936) Bom. 229, referred to ... 1

Seldon v. Wilde, (1910) K.B., p. 9 439

Shyam Lal v. Mussamat Lalli and another, referred to 831

Sir Rajandranath Mukerjee v. Commissioner of Income tax, Bengal, referred to and followed 824

Sin Tek and another v. Lakhany Brothers, (1952) B.L.R. 180, referred to and followed 435

PAGE

Singh v. Burma Railways 619

Slattery v. Naylor 584

Sri E. Sasson v. T. Jadhawjee, I.L.R. (1928) Bom., 616, referred to 66

Sri Meenakshi Mills Ltd. v. The Commissioner of Income-tax, Madras, XXXI, I.T.R., 28 (S.C.), referred to 113

Sri Rajah Venkata Rangiah Appa Rao Babadur and another v. The Secretary of State for India in Council, LIV Mad. 416, referred to ... 2

Sri Toleti Satyanarayanamoorthi v. Jayanti Butchayya A.I.R. (1925) Mad. 606, referred to 8

Suganchand v. Fulchand, A.I.R. (1957) Madhya Pradesh, 194, referred to 67

Sukdevdoss Ramprasad v. Govindoss Chaturbhujadoss and Company (1927), 55 I.A., 32, referred to ... 39

Sultan Ahmed v. Nasara Jaman 647

Superintendent, Government Printing & Stationery v. Daw Aye May 619

Suram Chand v. Indar and another, A.I.R. (1934) Lah. 550, referred to 119

Swaminatha v. Ramanatha, (1943) Mad. 573, referred to 248

T. C. Leong and one v. U Po Thein, (1913) B.L.R. (H.C.), referred to 345

Tejmal Bhojraj v. Commissioner of Income-tax, XXII I.T.R., 208, referred to 112

Thakurain Chhabraj Kuer v. Ram Deo Singh and others, A.I.R. (1942) Oudh 346, referred to 369

Toqual Hussain v. The State, 51 Cr. L.T., p. 1580 ... 220

Tileswar Ahom v. Khohuli Ahomani, A.I.R. (1951) Assam, 148, referred to 119

U J. S. Chopra v. State of Bombay, A.I.R. (1955) (S.C.), 633, referred to and followed 49

— Ba Pu and three others v. U Shwe, Special Civil Appeal No. 5/59 (H.C.), referred to 424

PAGE

U Ba Pu and three others v. Maung Pu, (1954) B.L.R. referred to 401

———————— v. U Khin Maung Latt, (1952) B.L.R. 144 (H.C.), referred to 399

— Paw v. The Maubin Municipality and two others, (1962) B L.R., referred to 324

— Saw and four others v. The Union of Burma, (1948) B.L.R., 249, referred to 78

— Saw U v. Ma Hla 662

— Shwe v. U Ba Pu and three others, Special Appeal No. 3/63 (C.C.), referred to 423

— Tha Zan and two others v. U Tun Zan and one ... 635

— Yan Shin v. Ma E Sein and others, A.I.R. (1940) Ran., 18, referred to 128

Umiashankar Naranji v. Shivshankar Prabha-Shankar, A.I.R. (1944) Bom. 239, referred to 8

Union of Burma v. Tan Yu Taik, (1954) B.L.R. p. 4, referred to 78

V.E.R.M.A.R. Chettyar Firm v. Ma Joo Teen and others 635

Venkatakrishnayya and others v. Venkatanarayana Rao and others, A.I.R. (1936) Mad. 733, referred to ... 345

Vishnu Namboodiri and others v. Kuttiparu Amma and others, A.I.R. (1957) Trav-Co., 85, referred to ... 120

Vishram Yesu Haldankar v. Dadabhoy Hormasji & Co., A.I.R. (1942) Bom., 175, referred to 129

Vithalas v. R. Bhoy and Co., A.I.R. (1934) Nagpur 129, referred to 66

Wicks v. Director of Public Prosecution 384

ကိုဝါလ်ဒက်(စ်)နှင့် ဖူစာပါအမျှား Cr. L.J. 682, ရှင်သည်ညွှန်းသည် ၄၀၂

ကူဟုတ်ဒေးကူငါနှင့် ရမ်းချောရီထာဘာဘီ ၇၇၃

ကျင်ဟုတ်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၇၂၃

ကိုကြင်မောင် နှင့် ဒေါ်မေရှိန်၊ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးမျှား၊ တရားလွှတ်တော်၊ စာမျက်နှာ ၃၀၈ ကို ရည်ညွှန်းသည် ၁၅၃

PAGE

ကွန်ဒါးလား(လ်) နှင့် ဘီရှက်ရှာဒရာ၊ အိန္ဒိယ စီရင်လုံးများ၊ အလာဟာဘတ် အကွဲ ၅၀၊ စာမျက်နှာ ၉၅ ကိုရည်ညွှန်းသည် ၁၉၇

ခရာ(လ်)ရောင်း နှင့် ဘုံဘိုင်ပြည်နယ် ၇၂၄

ချာတာတု(ဂျီ) နှင့် ရတန်ဒရာဆင်း ၂၆၇

ချင်းနာဂေါဒါနှင့် မိုက်စိုးပြည်နယ်ကို ရည်ညွှန်းသည် ၉၀၃

ဂေါဒန်းဆင် နှင့် စူဝါလာ(လ်)ကလျှာန်ဘတ်၊ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၉ ခု၊ ရတ်ဂျီ၊ စာမျက်နှာ ၁၅၆ ကိုရည်ညွှန်းသည် ၂၆၇

ဂိုပေါချန္ဒရာမူကယ်ဂျီ နှင့် နိုဘာဘာကွန်ဒူး ၇၇၃

ဂန်ဂါဘတ်ဆင်း နှင့် ဆပ်ကဒင် A.I.R. (1959)All. 141, ရည်ညွှန်းသည် ၄၀၃

ဂျဗားချန် နှင့် ပူကာရတ်(ခ်) စူရနာ၊ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၆၁ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ ၁၉၅၅ ကို ရည်ညွှန်းသည် ၂၆၇

ဂျီ၊ ကေမာရသာ နှင့် ဘုရင်ကေရာဇ် ၇၂၄

ဂျီဗွန်ဒတ် (စ်)ခင်မိဂျီ နှင့် အက် (စ်) အမ်တီနာ ဘာဒဘိုင် A.I.R. (1959), Cal. 519 ရည်ညွှန်းသည် ၅၁၇

ဂျူဂါကိုရှိုး နှင့် နာဂို ၇၁၀

ဂျေ၊ ပီ၊ ဒရာဂွန်း နှင့် အယ်မလီမိတိတ်ဒရာဂွန်း ၆၉၃

ဂျေရီဘင် နှင့် ဘုရင်မင်းမြတ် 13 Cr. L.J., p.760, ရည်ညွှန်းသည် ၄.၈၉

ဂျိုဂင်ဒရာ နှင့် ကူးပါး၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၂၃ ခု၊ ကာလကတ္တား စာမျက်နှာ ၆၃ ကို ရည်ညွှန်းသည် ၂၄၅

ငဘိုးညံ ပါ ၁ နှင့် ဘုရင်ကေရာဇ် ၆၀၉

စူရတီဘရာဘဇာ ကုမ္ပဏီလီမိတက် နှင့် ဟူစိန်ဟာမာဒန်နီ ကုမ္ပဏီ ၇၆၇

ဆူရပ် နရိန်ကုမ္ပဏီ နှင့် အာ(ရ်)၊ စတီရမ်၊ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၅ အာဂျမယ် စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၇၅ ကို ရည်ညွှန်းသည် ၂၂၀

ဆိုဟန်ဘီဘီ နှင့် ဘို (ရှ်) နှတ်(သ်) ဒတ် (စ်) ၇၅၀

ဇွန်ဇာဆင်း နှင့် ဂန်ဂါးဘေး (1961) M.P.L.J. (Notes) 202, ရည်ညွှန်းသည် ၄၀၂

တာယာဂါရာ ဇာမူလာ လီယာ နှင့် ဗေဒသန်နီ၊ ၆၃ အိန္ဒိယအယူခံများ စာမျက်နှာ ၁၂၆ ကို ရည်ညွှန်းသည် ၂၅၂

တီ၊ အာ(ရ်) ဂျီ၊ ပီလေး နှင့် မိနတ်ရှိအမာ ကို ရည်ညွှန်း၍ ရှင်းလင်းပြသည် ၉၂၁

PAGE

တင်(မ်)နိလိန် နှင့် အိုင်ဆိုလင်စရော့ဘိရှိန် ကို ရည်ညွှန်း၍ ရှင်းလင်းပြသည် ၉၂၀

တန်မိုနီ နှင့် အာဝေ ၇၇၀

တိန်ယူတန် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၆၆၄

ဒီဗင်တာရာပရာဆပ်စုကူး နှင့် စူရင်တာရာပရာဆပ်စုကူးကို ရည်ညွှန်း၍ ရှင်းလင်းပြသည် ၉၂၁

ဒေါ်ငွေတင် နှင့် ကြီးကြေပ်ရေးဝန်၊ ၁၉၅၁ ခု၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာမျက်နှာ ၈၅ ကို ရည်ညွှန်းသည် ၁၆၂

ဒေါ်ထွေး နှင့် အီဘရာဟင်ရမ်အင် ကုမ္ပဏီလိမိတက် (1958) B.L.R. (SP) p. 120, ရည်ညွှန်းသည် ၄၆၀

ဒေါ်ယုံ နှင့် ဦးမင်းဆင်၊ ၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်တုံး၊ စာမျက်နှာ ၆၃၁ ကို ရည်ညွှန်းသည်.... .... ၂၄၀

ဒေါ်သောင်း နှင့် ဒေါ်မမကြီး၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာမျက်နှာ ၃၆ ကိုရည်ညွှန်းသည် ၂၂၅

ဒေါ်သိန်းရွှေ နှင့် ဘက်(စ်)၊အမ်၊ ချောင်ဒရီ ကိုရည်ညွှန်း၍ ခွဲခြားရှင်းလင်းပြသည် ၈၉၁

ဒေါ်အိပါဖ နှင့် ပြည်မြို့၊ မြို့နယ်ဝိနိစ္ဆယဌာန ပါ၄ ကို ရည်ညွှန်းသည် ၉၃၄

ဒင်းဘဲ အာ(ရ်)၊ ဝါဒီယာ နှင့် ဖါဂွတ်မိုဘေဂျနာ၊ အော၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ ဘုံဘိုင်စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၂၁၈ ကို ရည်ညွှန်းသည် ၁၆၈

နာဂိုဘာလာဆင်နှင့် အော့ကလန်ဂျက် ကုမ္ပဏီလီမိတက်၊ ဒုံင်၊ အယ်(လ်) အာ(ရ်)၊ ကာလကတ္တားစီရင်ထုံး၊ အကွဲ ၅၂၊ စာမျက်နှာ ၆၀၂ ကို ရည်ညွှန်းသည် ၁၇၁

နိရီမိယမ် နှင့် အာမ်၊ ဘီ၊ ကာဆင်း၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ကာလကတ္တား အတွဲ ၄၄၊ စာမျက်နှာ ၄၇ ကို ရည်ညွှန်းသည် ၂၇၀

နေဇာခန် နှင့် မမလေး၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော်စီရင်ထုံး၊ ၃၅၃ ကို ရည်ညွှန်းသည် ၂၆၈

နန်တူဘတ် နှင့် ဂူလမ်ဟူစိန် A.I.R. (1951) Nag., p. 394—399, ရည်ညွှန်းသည် ၄၅၀

နွန်ဂမိတ်ဘင်ဂျဂယ်(လ်)ချုန္ဒရာဆင်း နှင့် ဒီ၊ တီ(စ်) လယ်ပူရဲ ပါ အများ A.I.R. (1958) Manipur 29, ရည်ညွှန်းသည် ၅၁၇

PAGE

ပရတပ်ဆင် နှင့် အရစ် (ဂျ) နသ်ဆင်း (1938) A.I.R. All. p. 1, ရည်ညွှန်းသည် ၄၅၀

ပါကန်ဒီလိုနီယာသည် A.I.R. (1934) Mad. 293, ရည်ညွှန်းသည် ၅၁၁

ပီရာရီလာ နှင့် မီနာမာဘော (လ်)ကေရှင်ဒတ် (စ်)၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ကလာဟာဘတ် အတွဲ ၅၀၊ စာမျက်နှာ ၁၂ ကို ရည်ညွှန်းသည် ၁၉၇

ပုဇွန်တောင်စျေး ကုမ္ပဏီ လီမိတက် နှင့် အယ်လာမင် အာရကန် ဆန်နှင့် ရောင်းဝယ်ရေး ကုမ္ပဏီလီမိတက် ၆၇၃

ပတ်စတန် ဂျီဘိုင် အိုဂျီ နှင့် ဖါရစ်ခန်-ပါ မဟာမက်၊ အောအိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၃ ခု၊ ဆင်း ၂၇၃၊ (၂၇၅)ကို ရည်ညွှန်းသည် ၁၀၀

ပန်ဂျပ်ပြည်နယ် နှင့် အက် (စ်)၊ အမ်၊ တီ၊ ဂျရန်ဂမ်ကီ၊အော၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ပန်ဂျပ်ပြည်စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၄၉၀ ကို ရည်ညွှန်းသည် ၁၇၀

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် မောင်ဇခွး၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဆုဇဝတ်စောဒကမှုအမှတ် ၁၄ ကို ရည်ညွှန်းသည် ၂၀၇

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် မောင်ညွန့် ၆၈၀

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် အလှ (ခေါ်) မောင်လှ ၇၁၄

ပြည်ယောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် ဦးလှထွန်းဖြူ ၇၂၆

ဗါဒီဗေ့လူထေဝါ နှင့် မဒရတ်ပြည် ၇၂၆

ဘဆတ်ပဘူဒင်တပ နှင့် ဘီမန်ပေါက်ဒါဒြစ်ဒန်ဂေါက်ဒါ ၇၀၉

ဘာသ်ကစ်ရှန်ဒတ် နှင့် လင် ၂၇ အိန္ဒိယအယူခံများ၊ စာမျက်နှာ ၅၀ ကို ရှည်ညွှန်းသည် ၂၅၃

ဘာဝါနီဆင်း နှင့် ဘုရင်မင်းမြတ် 16 Cr. L.J., p. 54, ရည်ညွှန်းသည် ၄၀၉

ဘီတာဝါကျီ နှင့် နတ်(သ်) XIII Burma Law Times 51 ကိုရည်ညွှန်းသည် ၂၆၂

ဘီရင်ဗရာနတ်(သ်) နှင့် စူရင်ဒရာကွးမား ၇၄၉

ဘုရင် နှင့် မောင်ဘိုးသိ ၇၂၃

ဘုရင်မင်းမြတ် နှင့် မောင်လှမောင် ၇၁၄

ဘော(ကျ်)နတ်ဆင် နှင့် ဟာကျီ ဗါလီမိုဟာမက်၊ ဟာကျီ အဗ္ဗ၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန် အတွဲ ၃၊ စာမျက်နှာ ၁၀၆ ကိုရည်ညွှန်းသည် ၂၅၄

PAGE

ဘိုးဘွန်း နှင့် အေးကိုရည်ညွှန်းသည် ၉၅၆

ဘစ် (စ်) နပ်ဆင်း ပါ ၂ နှင့် မိတ္တစားသုံးသူ သမဝါယမအသင်း C.M.A. 172/63, ရည်ညွှန်းသည် ၄၆၀

မ ကိုရာမားဒေဝီ နှင့် ဝါဂျာ ဗီအော၊ အိုး၊ အော၊အိုင်၊အာ(ရ်) ကာလကတ္တား ၁၉၃၅ ခု၊ စာမျက်နှာ ၅၅၉ ကို ရည်ညွှန်းသည် ၂၂၀

မခြုံ၊ နှင့် မောင်မြင့် Ran. 5, p. 335, ရည်ညွှန်းသည် ၄၇၅

မဇိန်နာဘီ နှင့် ကာဆင်အလီ၊ အော၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၁၇ ခုနှစ်၊ ပရီဗီကောင်စီ၊ စာမျက်နှာ ၂၀၇ ကို ရည်ညွှန်းသည် ၂၅၃

မညွန့် နှင့် မောင်စံမြ၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ အဝှဲ ၆၊ စာမျက်နှာ ၅၉၀ ကို ရည်ညွှန်းသည် ၂၆၆

မဖြူ နှင့် မဟာ ၆၆၆

မဝင်း နှင့် ကိုထွန်းညွှန့် ပါ ၂ (1959) E.L.R. (H.C.) p. 69, ရည်ညွှန်းသည် ၅၂၅

မသန်းရင် နှင့် တန်ခိုခိုင် (ခေါ်) တန်ခိုစိန် ၇၇၄

မအေး နှင့် ဘုတ်ဂါ ပါ ၅ (1953) R.L.R. (H.C.) 89, ရည်ညွှန်းသည် ၅၁၆

မေဂျာကိုဂျင်ဒါဆင်း နှင့် ဘီဘီရမ်(ဂျ်) မိုဟင်းဒယ်ခေါ ၆၉၄

မိုဟာမက်ဟာနစ် နှင့် ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး ၇၃၀

မိုဟာမက်အာမင် နှင့် ဂျိုကင်ဟရာကူးမား ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည် ၉၄၆

မာန်ဂိုဘင်ဒါဒတ္တား နှင့် ဂျေ၊ ဘိုင်ဆော့(စ်) မတ်၊ အော၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၂၂ ခု၊ ကာလကတ္တား၊ စာမျက်နှာ ၁၀၄ ကို ရည်ညွှန်းသည် ၁၉၀

မောင်ကျင် နှင့် မရွှေသာ၊ အော၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၁၇ ခုနှစ်၊ ပရီဗီကောင်စီ၊ စာမျက်နှာ ၂၀၇ ကို ရည်ညွှန်းသည် ၂၅၆

မောင်စိန် ပါ ၁ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (1948) B.L.R. p. 334, ရည်ညွှန်းသည် ၅၀၂

မောင်ညိမ်း နှင့် ဘုရင်မင်းမြတ်ကို ရည်ညွှန်းသည် ၉၁၃

မောင်တင်မောင်အိ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ လေကြောင်းသယ်ယူပို့ဆောင်ရေးဌာနကို ရည်ညွှန်းသည် ၉၁၅

မောင်ထွန်း နှင့် ဘီးကော၊ ဟာ(လ်) ဒါ ၁၅၁

မောင်ထွန်းရင် နှင့် မစိန်ရင် ပါ ၆ ကို ရည်ညွှန်း၍ ရှင်းလင်းပြသည် ၉၂၀

PAGE

မောင်ပန်းဇုံ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၇၀၅
မောင်ဘခေကျော် နှင့် နာရီဂရမ် ဂျပန်နပ် (စ်) ကို ရည်ညွှန်းသည် ၉၅၆
မောင်ဘကျယ် နှင့် မကြဲည်ကြည်၊ အောက်မြန်မာပြည် စီရင်ဆုံး အတွဲ ၂၊ စာမျက်နှာ ၁၀၃ ကို ရည်ညွှန်းသည် ၂၆၅
မောင်ဘိုးဘော နှင့် မောင်ကွာ ၇၇၂
မောင်ဘိုးဦး နှင့် မောင်ဘိုးသင်း B.L.T. Vol. 9, p. 164, ရည်ညွှန်းသည် ၄၅၆
မောင်ရွှေ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ.... .... ၆၉၀
မောင်ရွှေဖူး နှင့် မောင်ထွန်းရှင်၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန်အတွဲ ၅၊ စာမျက်နှာ ၆၄၄ ကို ရည်ညွှန်းသည် ၂၅၃
မောင်ရွှေဘ နှင့် မသိန်းညာ ၆၉၄
မောင်လှမောင် နှင့် မနှင်းဇေါက် A.I.R. Ran. 8, p. 271 ရည်ညွှန်းသည် ၄၄၃
မောင်သန်းမြင့် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၆၉၉
မောင်ဟန်မောင် (ခေါ်) မောင်စံမောင် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (1959) B.L.R. p. 125 (S.C.), ရည်ညွှန်းသည် ၄၉၆
မွန်ရှိဆင်း နှင့် ဘုရင်မင်းမြတ် 21 Cr.L.J., p. 365, ရည်ညွှန်းသည် ၄၀၉
ရာဇာရန်ဟာဒူးဆင်း နှင့် မူစူမတ်လချူကိုစားကို ရည်ညွှန်း၍ ရှင်းလင်းပြသည် ၉၂၀
ရိအိုတီ ပရာဆပ် နှင့် ကွမ်ဂျီလာ အလှာဟဘတ် စီရင်ထုံး၊ အတွဲ ၅၄၊ စာမျက်နှာ ၅၃၉ ကို ရည်ညွှန်းသည် ၂၂၀
ရာဟင်မူနစ်ဆ နှင့် ဆိရနီဗါဆာအယမ်ကာ ၇၁၀
ရမ်ခရစ်ရှနား နှင့် ရပ်တန်းချန်း ၇၅၀
ရမ်မနတ် (သ်) ကိုအင်ကား နှင့် ဒုမာချန် ၇၅၁
ရှီအိုကရာဆင်း နှင့် စူးရာန (သ်) ဆင်းကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည် ၈၀၇
ရှီယိုကရန်ဆင် နှင့် ဆူရီယာနစ်(သ်) ဆင်း၊ ၁၉၅၉ ခု၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော် စာမျက်နှာ ၂၀၇ ကို ရည်ညွှန်းသည် ၂၅၃
ရှိတ် (ခ်) ဗါဆုပ်တီး နှင့် ဆာဂူပရာဆပ် ၆၀၄
လာလိဘာဂေါင်းရှီးအာနီ နှင့် ဂိုဗွါဒဏ်စာဟု ၆၉၆
သခင်ကြည်ရှိန် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံကို ရည်ညွှန်းသည် ၉၀၁

PAGE

ဟရိဟာဘနာဂျီ နှင့် ရမ်ရှရှီရှိုင်၊ အိန္ဒိယ စီရင်ထုံးများ၊ ကာလကတ္တားအဘဲ့ ၄၆၊ စာမျက်နှာ ၄၅၀ ကိုရည်ညွှန်းသည် ၂၂၆

ဟာဂျီအဗ္ဒုရ္ရဇ္ဇာတန် နှင့် ဘားမားပတ်ဗလစ်ရှား လီမိတက်၊ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာမျက်နှာ ၁ ကို ရည်ညွှန်းသည် ၁၇၅

ဟာဟင်အလီ ဟောင်လဖါ နှင့် ဝကပ် (ဖ်) များမင်းကြီး (1948) A.I.R. Vol. 8, p. 241, 245, ရည်ညွှန်းသည် ၄၅၀

ဟင်း(မ်) ရပ်(ဂျ်) ပေဒီလာ နှင့် အက်(ဂျ်)မီရာ ပြည်နယ် အစိုးရ၊ အေးအိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၄ ခု၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာမျက်နှာ ၄၆၂ ကို ရည်ညွှန်းသည် ၂၀၆

ဟပ် (မ်) ရတ် (ဂျ်) နှင့် အပ် (ချ်)မာပြည် ၇၁၇

ဟပ်ဖေါ် နှင့် အင်းစိန်ခေ့ငံ့ဝန် ၇၃၀

အလီမီယာ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံကို ရည်ညွှန်းသည် ၉၀၃

အေ၊ အက်(စ်)၊ ပီ၊ အက်(စ်)၊ ကေ၊ အာ(ရ်)၊ ကဂူပန် ချစ်တီးယား နှင့် ချူကန်လင်ကန်ချစ်တီးယား ကိုရည်ညွှန်းသည် ၀၆၅

အေ၊ အမ်၊ ကေ၊ စီ၊ တီ၊ မွတ်ဘူကယူဗန် ချစ်တီးယား နှင့် အနာမလဲ A.I.R. Ran. 11, p. 275, ရည်ညွှန်းသည် ၄၄၃

အေးမောင် (ခေါ်) မောင်ဂေါင်းကြီး နှင့် ဘုရင် ၇၀၀

အိုချာဗခမ်နာနာဘိုင် နှင့် ဒီရက်ဘရမ်ဂျီတရမ် ကို ရည်ညွှန်း၍ ဖျင်းလင်းပြသည် ၉၂၁

အောင်သိန်း နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (1956) B.L.R., p. 1 (H.C.), ရည်ညွှန်းသည် ၄၉၅

အိုင်၊ အီး၊ အဘူး နှင့် ဂျီ၊ အိပ် (ချ်)၊ အက် (စ်)၊ အဘူး (1939) Ran. p. 140, ရည်ညွှန်းသည် ၄၅၀

အက် (စ်)၊ ဗွ ီ၊ အင်၊ ချစ်တီးယား နှင့် စီ၊ ပီ၊ မးဂာမက်ကာကာ (1962) B.L.R. p. 127, ရည်ညွှန်းသည် ၄၄၆

အက် (စ်)၊ ဘီ၊ သတီကာရရာမ် နှင့် မောင်ဖေယန်း ပါ ၅ (1959) B.L.R. (H.C.) 84, ရည်ညွှန်းသည် ၄၆၀

အီက် (စ်)၊ အမ်၊ ခွဲမလီ နှင့် ဂုတ် (ချ်)၊ ရ (ဂျ်) ဘဟာဒူးကွန်ဘား ၆၉၃

အက်(စ်)၊ အယ်(လ်)၊ ဘရူးဝါး နှင့် အက်(စ်)၊ အမ်၊ အဘူဝပ်ကို ရည်ညွှန်းသည် ၀၉၂

PAGE

အက်(စ်)၊ အယ်(လ်)၊ ဘရူးဝါး နှင့် အက်(စ်)၊ အမ်၊ အဘဝက်(စ်)၊ ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်၊ စာမျက်နှာ ၄၀၄၊ ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည် ၂၂၆

အင်(နှ်)၊ နိုဒါပါဆာဒ်မျိုင် နှင့် ဒါဂါနှ(သ်) ဂန်ကို ပါဒ်ဆုံကို ရည်ညွှန်းသည် ၀၇၂

အင်ပီဂျာဂနာဒယာ နှင့် ရာမန်နာသာ အော၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ ဩရိဆာ၊ စာမျက်နှာ ၁၁ ကို ရည်ညွှန်းသည် ၁၉၀

အင်ပယ်ရိုက်ထယ် နှင့် မာရိုး 10 Cr. L.J. 225, ရည်ညွှန်းသည် ၄၀၉

အင်၊ အော၊ စီသန်ဘရမ်းချစ်တီး နှင့် မောင်ပုဝါ ၁ .... ၆၆၆

အန်ဂျီ နှင့် ပြည်နယ် ၇၂၆

အမ္ဘဒ္ဒရကူးအတ္တာ နှင့် ဒါဝတ်ဟာဂျီအလီမိုဟာမက် ၇၇၄

အမ်တီဟာနီဖါဆိုင် နှင့် ကရချိပ်ပို့ထရုပ်၊ အော၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၂၉ ခု၊ ဆင်း၊ စာမျက်နှာ ၁၇၇ ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည် ၁၀၇

ဦးကံ ပါ ၂ နှင့် ကာလချန်.ပါ ၂၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားရုံးချုပ်၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမ အယူခံမှုအမှတ် ၆ ကို ရည်ညွှန်းသည် ၂၇၂

ဦးကံဆင့် ပါ ၆ နှင့် ဦးဇာဂရ ပါ ၇ ကို ရည်ညွှန်းသည် ၉၃၄

ဦးကြွံမြှိုင် နှင့် ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး ၇၃၀

ဦးခန့် နှင့် ဦးကုဏ္ဍလ ပါ ၃ ကို ရည်ညွှန်းသည် ၉၅၀

ဦးချစ်ထွန်း နှင့် ဒေါ်ငွေသောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားရုံးချုပ်၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၉၊ ၁၀၊ ၁၁ ကို ရည်ညွှန်းသည် ၂၇၂

ဦးဂန္ဓမာ နှင့် နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယခုံ ပါ ၄ ကို ရည်ညွှန်း၍ ခွဲခြားရှင်းလင်းသည် ၉၄၂

ဦးဇင္ဓ နှင့် ဗမာ့တံခွန် ကုမ္ပဏီကို ရည်ညွှန်းသည် ၀၇၅

ဦးစန္ဒသီရိ (ခေါ်) မောဇ်လှဒင် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ အထူးရာဇဝတ် အယူခံမှု၊ လူသတ်မှုအမှတ် ၃ ကိုရည်ညွှန်းသည် ၂၀၇

ဦးထွန်းဖေ နှင့် ဦးစံလှ ပါ ၄ ကို ရည်ညွှန်းသည် ၉၃၄

ဦးမပါ် နှင့် မအူပင် မြူနီစီပါလိတ် ၃၃၄

ဦးပဏ္ဍဝ ပါ ၅ နှင့် ရန်ကုန်အလယ်ပိုင်း ဝိနိစ္ဆယဌာန ၇၆၀

ဦးမောင်ကြီး နှင့် မောင်အုန်းဘွင့် Ran. 7, p. 85, ရည်ညွှန်းသည် ၄၅၆

PAGE

ဦးမောင်မောင် ပါ ၁ နှင့် မလှရင် ပါ ၇ (1954) B.L.R. (H.C.) 264, ရည်ညွှန်းသည် ၅၁၇

ဦးမြတင် ပါ ၂ နှင့် ဒေါ်ကျင်ယုံ ပါ ၂ ကို ရည်ညွှန်း၍လိုက်နာသည် ၈၀၇

ဦးရဲကျော်သူ နှင့် မလှဦးမုရုံ၊ 1940 B.L.R. p. 180 ကို ရည်ညွှန်းသည် ၂၀၃

ဦးဝိဇယ ပါ ၄ နှင့် ဦးပရမ ပါ ၁ .... ၇၆၀

ဦးသာဒင် ပါ ၂ နှင့် ဘဏ္ဍာဂါတော်မင်းကြီး ၇၃၈

ဦးသာဝရ နှင့် ဦးဝါသဝ နှင့် အပေါင်းပါ အများ (1961) တရားမ အသေးအဖွဲ့ လျှောက်လွှာအမှတ် ၁၁၈ ရည်ညွှန်းသည် ၅၁၂

ဦးသောပါက နှင့် ဦးဝိလာသ ပါ ၈ (S.C.) C.M.A. 236/6 ရည်ညွှန်းသည် ၅၀၈

ဦးသိန်းညွှန့် နှင့် မအူပင်ခရိုင် ရာဇဝတ်ဝန် ၇၆၃

ဦးအရိယဝံသ နှင့် ဦးဥတ္တမ ပါ ၅၊ 1959 B.L.R. (S.C.), p. 217, ရည်ညွှန်းသည် ၅၀၈

ဦးအာစိဏ္ဏ ပါ ၄ နှင့် ဦးဥတ္တမ ပါ ၁၀ (1961) B.L. R. (S.C.) p. 235, ရည်ညွှန်းသည် ၅၁၄

ဦးဥတ္တရ နှင့် ဦးသက်ရွှေ ပါ ၂ C. IIA. No. 59/63, ရည်ညွှန်းသည် ၅၂၅

INDEX

ညွှန်းချက်

CHIEF COURT

တရားရုံးချုပ်

PAGE

ACTS:

BURMA INCOME-TAX ACT.

CIVIL PROCEDURE CODE.

CONTRACT ACT.

COURT FEES ACT.

CRIMINAL PROCEDURE CODE.

EVIDENCE ACT.

HINDU LAW.

LIABILITIES (WAR-TIME ADJUSTMENT) ACT.

NEGOTIABLE INSTRUMENTS ACT.

PENAL CODE.

RANGOON CITY CIVIL COURT ACT.

TRANSFER OF PROPERTY ACT.

UNION JUDICIARY ACT.

URBAN RENT CONTROL ACT.

WORKMEN'S COMPENSATION ACT.

ADMINISTRATION SUIT—*to administer estate of deceased Christian mother—right of Buddhist daughter tos ue—presumption of valid marriage—long cohabitation—Evidence Act, s.* 114*—no necessity of enquiring into actual estate at stage of preliminary decree.* The Plaintiff/1st Respondent had filed a suit for the administration of the estate of her deceased mother, a Karen Christian. The 1st Defendant/Appellant, her father, had contended *inter alia*, that the Plaintiff could not file the present suit as she had renounced the Christian faith, and that in any event there was no valid marriage between himself and the Plaintiff's mother. *Held:* Even if the Plaintiff had renounced the Christian faith and become a Buddhist, there is no law to prevent a Buddhist lady from succeeding to the estate of a Christian mother. Regarding the existence of a valid marriage between the Plaintiff's father and mother, apart from the direct evidence that they were married in Church, the fact that they have been living for a long period as husband and wife, is sufficient to raise a strong presumption of the existence of a valid marriage between them, under *s.* 114 of the

PAGE

Evidence Act. *Mohabbat Ali Khan* v. *Muhammad Ebrahim Khan and others*, A.I.R. (1929) P.C., 135; *Maung Kyi and others* v. *Ma Shwe Baw*, I.L.R. 7 Ran., 777; *Gokal Chand* v. *Parvin Kumari*, A.I.R. (1952) S.C., 231; *Suram Chand* v. *Indar and another*, A.I.R. (1934) Lah., 550; *Tileswar Ahom* v. *Khohuli Ahomani*, A.I.R. (1951) Assam, 148; *Chandu Lal Agarwalla* v. *Bibi Khatemonncessa*, A.I.R. (1943) Cal. 76; *Mt. Basanti* v. *Pholo*, A.I.R. (1955) HIM, p. 37; *Vishnu Namboediri and others* v. *Kuttiparu Amma and others*, A.I.R. (1957) Trav-Co., 85, referred to. Regarding the question of the actual estate of the deceased, at the stage of the preliminary decree, it is only necessary to consider whether the deceased left any estate. The trial Court should not decide at this stage what constitutes the estate to be administered. *Cassim Dawood Mamoon* v. *Ahmed Dawood Mamoon*, (Civil Appeal No. 11 of 1956 of the late Supreme Court of Burma) referred to and followed.

Obiter At the time of taking accounts, the trial Judge should bear in mind that so far as immoveable property is concerned, Artical 144 of the Limitation Act is applicable. *Ma Pwa Thin* v. *U Nyo and others*, I.L.R. 12 Ran. 409; *Ma Nyun and others* v. *Ma Chan Mya*, (1949) B.L.R., 420 (H.C.); *Ghulam Mohamad* v. *Ghulam Hussain and others*, 59 I.A., 74 (P.C.), referred to. As for the profits of the estate accruing after the death of the ancestor, Article 120 is applicable. *Maung Po Kin and two others* v. *Maung Shwe Bya*, I.L.R. 1 Ran., 405, referred to.

U AH YAUNG AND SEVEN OTHERS *v.* MA KAR KYU HMWE AND TWO OTHERS 114

ADULTERY AS GROUND FOR DIVORCE—WITH PERSON OR PERSONS UNKNOWN—WHEN PROVED—WHETHER AMENDING PETITION NECESSARY 137

BURMA INCOME-TAX ACT, s. 5 (4)—*whether order of Commissioner to be notified in* Burma Gazette—*finding of fact by Appellate Tribunal—when can be set aside—advisory jurisdiction of High Court under Income-tax Act. Held:* Section 5 (4) of the Burma Income-tax Act contains no provisions that the order of the Commissioner of Income-tax directing that the powers conferred on the Income-tax Officer should be exercised by the Assistant Commissioner, must be notified in the Official Gazette. Moreover, when the Commissioner passed such order, he had by necessary implication directed that the appeals therefore should be made to him. Even assuming that section 5 (4) requires an express direction by the Commissioner regarding appeal, it would not be anything more than directory. *Held further:* On the facts, the finding of the Income-tax Authorities and the Income-tax Tribunal that the assessee had kept books of account, and that these books had been suppressed, cannot be regarded as unjudicial or capricious. *Ma Pyu* v. *K.C. Mitra*, 6 Ran., p. 586; *Commissioner of Income-tax, Burma* v. *A.K.R.P.LA Chetter Firm*, IX I.T.R., 21; *Tejmal Bhojraj* v. *Commissioner of Income-tax*, XXII I.T.R., 208; *Commissioner of Income-tax, West Bangal* v. *Calcutta Agency Ltd.*, XIX I.T.R., (S.C.), 191; *Commissioner of Income-tax, Bombay City* v. *Ramnarian Sohs Ltd.*, XXXI I.T.R., 17 and *Sree Meenakshi Mills Ltd.*, v. *The Commissioner of Income-tax, Madras*, XXXI I.T.R., 28 (S.C.), referred to. Regarding findings of fact, the jurisdiction of the High Court under the Income-tax Act is merely advisory, as the decision of the Appellate Tribunal on facts is final. Any departure from this

PAGE

principle will convert the High Court into a Court of Appeal. *A.H. Atcha & Co.* v. *Commissioner of Income-tax, Burma*, (1959) B.L.R. 191, referred to 100

THE BANK OF CHETTINAD LTD. *v.* THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA ... ...

CIVIL PROCEDURE CODE, S. 80—*to be strictly complied with—notice by only one of plaintiffs—dismissal of suit.* Where the Plaintiffs/ Appellants had sued the Income-tax Officer for a declaration and injunction and the requisite notice under *s.* 80 of the Civil Procedure Code was given by one of the owners of the suit property. *Held* : Section 80 of the Civil Procedure Code must be strictly complied with. There should be identity of the person who issued the notice with the person who brings the suit. *Bhagchand Dagdisa Gujrathi and others* v. *Secretary of State for India*, A.I.R. (1927) P.C., 176; *Sree Rajah Venkata Rangiah Appa Rao Bahadur and antoher* v. *The Secretary of State for India in Council*, L.I.V. Mad. 416. *Secretary of State* v. *Hargovandas Narottamas Shah and another*, A.I.R. (1935) Bom. 229, reffered to. The trial judge therefore rightly dismissed the suit of the plaintiffs.

A. R. M. PATAIL AND TWO OTHERS *v.* REVENUE OFFICER, INCOME-TAX DEPT., RANGOON AND ONE 1

CIVIL PROCEDURE CODE, O. 23, r. 3—*failure to record compromise—proper remedy and Appeal under O.* 43, *r.* 1 (m) *Civil Procedure Code.* Where the Appellent, who had failed to file a proper written statement, and has also failed to apply for setting aside an order for *ex-parte* hearing passed against him, but instead had at the execution stage, filed an application asking that the suit so far as it was concerned against him should be dismissed as he had paid a certain sum in satisfaction of the suit claim. *Held:* What the Appellent as a defendant had done was to have the alleged compromise between him and the plaintiff recorded under o. 23, r. 3 of the Civil Procedure Code. When an *ex-parte* decree was passed by the trial Judge against the Appellent without holding an enquiry, he should have filed an Appeal under o. 43, r. 1 (*m*) of the Civil Procedure Code on the footing that the Court should not have refused to record the compromise. *Megh Raj-Tej Bhan* v. *Tulei Ram-Devi Dittia Mal and others*, A.I.R. (1924) Lah. 466; *Sri Toleti Satyanarayanamoorthi* v. *Jayanti Butchanya*, A.I.R. (1925) Madras, 606; *Damodar Saha* v. *Aswini Kumar Saha and another*, A.I.R. (1934) Cal., 846; *Uniashankar Naranji* v. *Shivahankar Prabha-Shankar*, A.I.R. (1944) Bom. 239, referred to.

BABU LAL *v.* SURYA NATH SINH 4

COMPROMISE OF SUIT—WHEN CAN BE EFFECTED BEFORE THE COURT—ORDER 23, RULE 3 OF THE CIVIL PROCEDURE CODE—AN APPEAL LIES AGAINST THE ORDER REFUSING TO RECORD COMPROMISE—ORDER 43, RULE 1 (M) 4

CONTRACT—COMMON INTENTION TO WAGER NECESSARY TO CONSTITUTE A WAGERING CONTRACT—CONTRACT BY "BOUGHT" AND "SOLD" NOTES 52

CONTRACT—WHEN CONSIDERED TO BE WAGERING—CONTRACTS ON BOUGHT AND SOLD NOTES 37

PAGE

COURT FEES ACT—SECTION 7 (xi) (*cc*)—COURT FEES TO BE PAID ON ANNUAL RENTAL VALUE IN A SUIT FOR EJECTMENT—DIFFERENT FROM APPLICATION UNDER SECTION 17 OF THE RANGOON CITY CIVIL COURT ACT 132

CRIMINAL PROCEDURE CODE—SECTIONS 74, 526 (4), AND 539A—EVIDENCE BY AFFIDAVIT—WHEN ALLOWED—EVEN IF IT IS AN ADMISSION IT IS NOT CONCLUSIVE 19

CRIMINAL PROCEDURE CODE—SECTIONS 417, 430, 436 AND 439—THE RIGHT TO ARGUE AGAINST CONVICTION AS WELL AS IN OBJECTION TO ENHANCEMENT 47

DESIGN—*question whether design new or original.*—Where the trial judge had held that the plaintiff's comb which had a "*toot-kwet*" design on the base was new and original, and therefore should be protected. *Held:* Among the Burmese people the *toot-kwet* (diamond cut or chiselled pattern) is a favourite design for bangles, combs and other articles of jewellery. The design on the Plaintiff's comb is nothing more than a variation of the said *toot-kwet* design. *Britivic Ltd.'s application for the registration of a design*, Reports of Patent, Design, and Trade Mark Cases, 1960 Edition, p. 201; *Gammeter* v. *Controller of Patents and Designs*, XLV Cal. 606, referred to and distinguished. *Obiter:* The fact that the defendant-appellant's combs are almost identical in shape and design may be relevant in a passing off case; but is not relevant in a suit for declaration of ownership of a design.

MAUNG SEIN BROTHERS *v.* THE BURMA PLASTIC MOULDERS 32

DIVORCE—*Adultery alleged with co-respondent—adultery by Co-respondent not proved but adultery with person or persons unknown proved—no necessity of amending petition—supplementary petition a mere formality in the circumstances of the case.* The Petitioner had filed a petition for divorce against the Respondent for alleged adultery with the Co-respondent. The Respondent did not appear in the case to defend herself, but the Co-respondent appeared to deny the charge. *Held:* The evidence adduced establishes satisfactorily that the Respondent has been guilty of adultery. However the identity of the adulterer has not been established. Links are wanting in the chain of evidence to establish the adultery of the Co-respondent. Normally, if the Petitioner fails to prove adultery by the Co-respondent, the Court would be justified to dismiss the petition. Or he may amend his petition or file a supplementary petition, so that he may prove that his wife also committed adultery with a man or men unknown. If the Respondent wife had appeared to defend herself then the petitioner would be required to give her an opportunity to defend herself against the new or supplementary allegations. However, in this case, a supplementary petition would be a mere formality without helping substantial justice. *Duncan* v. *Duncan*, A.I.R. (1939) Ran., 352, referred to. Accordingly a *decree nisi* is passed in favour of the Petitioner on the finding that his wife has committed adultery with an unidentified man. *Cohen* v. *Cohen*, (1940) 2 All. England Reporter, 331 H.L., also referred to ... ...

WALTER ALLAN MEDD *v.* 1. MRS. DAWN MEDD AND 2 S.D. MYAING 137

PAGE

ENHANCEMENT OF SENTENCE OF CONVICTED PERSON—*Right to argue against conviction as well in objecting to enhancement—whether such right exists—Criminal Procedure Code—s.* 417, 430, 436 and 439. Where the Sessions Judge had dismissed the Respondent's Appeal against conviction and sentence and had recommended to the Chief Court to enhance the sentence, and the preliminary question which was raised was whether the Respondent's Advocate was entitled to argue against the conviction as well when he is dealing against the enhancement. *Held:* The order of the Sessions Judge dismissing the Appeal is not final and the Respondent has every right to challenge the order in a Revision for enhancement of the sentences passed against him, which falls under s. 439 in Chapter XXXII of the Criminal Procedure Code; because s. 439 must be read with s. 430 of the Code which says that orders passed by an Appellate Court in cases provided for in Chapter XXXII shall not be final. *Emperor* v. *Jorbhai Kissanbhai*, I.L.R. 50 Bom., 783; *Emperor* v. *Koya Partab*, I.L.R. 54 Bom., 822; *Emperor* v. *Dhanna Lal*, I.L.R. 10 Lah., 241, referred to and dissentee from *U.J.S. Chopra* v. *State of Bombay*, A.I.R. (1955) S.C., 633, referred to and followed. *The King* v. *Nga Ba Saing*, (1940) R.L.R., 145, referred to and dissented from. If an application for enhancement is made, the Applicant must be prepared to face the risk of the accused being altogether acquitted. *Kala and another* v. *Emperor*, A.I.R. (1929) Lah., 584, referred to and approved.

PUWA LINGAN *v.* CHINNATHANBI 47

ESTOPPEL—*Allegations of being a permissive occupant in previous proceedings and suit—subsequent allegations of being a tenant in a later suit—whether doctrine of estoppel applicable.* The Plaintiff had stated before the Rent Controller that the Defendant was merely his permissive occupant, and has also filed a former suit in which he had claimed mesne profits from the Defendant, but which suit had been rejected as it did not disclose a complete cause of action. In the present suit filed by the Plaintiff, the Defendant was alleged to be his tenant and arrears of rent were claimed for. *Held:* No question of estoppel arises in this case. The allegations in the Rent Control Proceedings that the Defendant was merely a permissive occupant, had not prejudiced him in any way. A similar allegation in the plaint of the previous Regular suit also, would not operate as estoppel, as the said plaint had been rejected. It is therefore still open to the Plaintiff in the present suit to plead and prove that the defendant had all along been his tenant.

MAUNG SAN TIN *v.* MAUNG MYA MAUNG 26

EVIDENCE BY AFFIDAVIT—*When available in criminal cases Cr.P.C. s.* 74, 526 (4) *and* 539A—*whether admissible in maintenance case. Held:* In cases governed by criminal law, evidence by affidavit is allowed only under sections 74, 526 (4) and 539A of the Code of Criminal Procedure. Other affidavits are not legal evidence. The Evidence Act excludes its application to affidavits presented to the Court unless they are specifically provided for proof in an enactment. An affidavit is not evidence within the meaning of s. 3 of the Act. An affidavit recording the fact of sexual intercourse between the parties, is not admissible in evidence in an application for maintenance. *Obiter:* Even if it is an admission it is not conclusive under s. 31 of the Evidence Act as to the truth of the matters stated therein.

MA THAUNG TIN *v.* MAUNG SEIN SHWIN 19

PAGE

EVIDENCE IN TWO CASES BETWEEN THE SAME PARTIES—*Cases tried separately—whether evidence in one to be treated as evidence in the other—consent of parties.* Where two cases between the same parties were being tried separately by the same judge; one a Miscellaneous Application and the other a Regular Suit, and the trial judge had allowed the Respondent to treat the evidence given in the former case as evidence in the latter case, in spite of objections by the Applicant to this procedure. *Held:* When the two cases are tried separately, evidence in one case can only be treated as evidence in the other with the consent of the parties thereto and not otherwise. The Applicant was entitled to have the witnesses examined by the Respondent in the Miscellaneous case, further cross-examined in the Regular Suit, and was thus deprived of this opportunity by the procedure adopted by the trial judge without her consent. The procedure adopted by the trial judge was therefore illegal.

DAW TIN MAY *v.* FATIMA BIBI 14

EVIDENCE ACT—SECTION 114—PRESUMPTION OF VALID MARRIAGE ARISES FROM LONG COHABITATION—SUIT TO ADMINISTER THE ESTATE OF DECEASED CHRISTIAN MOTHER 114

"FINAL ORDER" UNDER SECTION 6 OF THE UNION JUDICIARY ACT—WHETHER ORDER UNDER SECTION 520 OF THE CRIMINAL PROCEDURE CODE IS A "FINAL ORDER"—PRINCIPLE TO BE FOLLOWED 75

HINDU—*Joint Hindu family—question whether loan out of joint family funds.* Where the main question was whether a loan made by a deceased Hindu, was advanced out of the joint Hindu family fund or not. *Held:* Generally speaking, the normal life of every Hindu family is joint. In the absence of proof of division, the legal presumption is that the family is joint. *Raghubardayal* v. *Ramdulare*, I.L.R. VI Ran. 367; *Malak Chand* v. *Hira Lal and four others*, I.L.R. (1936) 11 Luck, 449; *Lala Baij Nath Prasad* v. *Ram Gopal Lachhmi Narayan*, I.L.R. (1938) 1 Cal. 369, referred to. There is, of course, no presumption that the business carried on by a member of a joint family, is joint business, but if the joint family funds are utilised in the business, it will be regarded as joint family business.

P. ABDUL GANY *v.* 1. C.P.R.O. VISVANATHAN CHETTIAR AND 2. M.P.M.K. VARUSAI MOHAMED 41

HOLDER IN DUE COURSE—*Reminder for payment—Status of subsequent endorsee—Negotiable instruments Act s.* 118 (g)—*When holder in due course. Held:* A mere reminder for repayment of a loan on an on demand promissory note, not amounting to a demand for payment, does not make the promissory note overdue. A subsequent holder of such instrument by an endorsement in his favour, is a "holder in due course." It can hardly be said that the presumption allowed by s. 118 (*g*) of the Negotiable Instruments Act, that the holder of an instrument is a "holder in due course" has been sufficiently rebutted in such a case. *Held further:* There is considerable authority for the proposition that even if a demand for payment had been made before the endorsement, a subsequent endorsee who is unaware of such demand, is still a holder in due course. *Aluri Venkataratnam* v. *Alluri Kanakasundara Rao and another*, A.I.R. (1936) Mad.,

PAGE

879; *Nunna Gopalan* v. *Vuppuluri Lakshminarasemma*, A.I.R. (1940) Mad., 631, referred to. *Ram Narayan* v. *Ramjiwan and others*, A.I.R. (1937) Nag., 267, referred to.

D.V. SWAMI *v.* V.E.R.M.P.P.L. PALANIAPPA CHETTIAR ... 9

LANDLORD AND TENANT—ALLEGATIONS AS PERMISSIVE OCCUPANT IN ONE SUIT AND AS TENANT IN ANOTHER—WHEN DOCTRINE OF ESTOPPEL APPLIES 26

LANDLORD AND TENANT—*requirement by Landlord reasonably and* bona fide—*additional rooms for grown up children. Held:* A landlord who has grown up children, would reasonably require rooms for them, either for work or for study. Accordingly, he can require additional rooms reasonably and *bona fide*, for the residence of himself and of all the members of his family residing with him.

TEH CHAIN HOON *v.* CHAN HTYAN SOO 85

LIABILITIES (WAR-TIME ADJUSTMENT) ACT, 1945, S. 4—*Whether mortgage suit can be filed without leave of District Court.* Where the question was whether a mortgage suit in respect of a mortgage made in 1938 could not be filed without the leave of the District Court. *Held:* Under s. 4 of the Liabilities (War-time Adjustment) Act, 1945, it is clear that in the case of a mortgage suit, the leave of the District Court is only necessary when the Plaintiff seeks to proceed as against the property mortgaged, his right arising out of the mortgage. It is only when the Plaintiff in a mortgage suit makes an application to the Court for a final decree for sale of property, that he is seeking to exercise against the property mortgaged his right or remedy arising out of the mortgage. *M.A.L.M. Chettyai Firm* v. *Maung Po Hmyin and others*, XIII Ran. 325, referred to. It is only then that the Court is entitled to dismiss the application, if leave of the District Court has not been obtained.

S.R.M.S.P. CHETTYAR *v.* U HA HWET AND ONE ... 72

NEGLIGENCE—"*Res ipsa loquitur*"—*operation of maxim—collision between two launches mid-stream. Held:* The maxim of *res ipsa loquitur* comes into operation (1) on proof of the happening of an unexplained occurrence; (2) when the occurrence is one which would not have happened in the ordinary course of things without negligence on the part of somebody other than the plaintiff; and (3) the circumstances point to the negligence in question being that of the defendant rather than that of any other person. If the facts are sufficiently known, the question ceases to be one where the facts speak for themselves and the solution is to be found by determining whether, on the facts as established, negligence is to be inferred or not. In the case under consideration, as the collision between the two launches took place near mid-stream, the facts are not such, that if unexplained, the only reasonable inference is that the accident could not have occurred but for the negligence of the crew of the defendant's launch. Thus the maxim *res ipsa loquitur* cannot operate in favour of the plaintiff.

TET TOE RICE AND OIL MILLS COMPANY *v.* THE INLAND WATER TRANSPORT BOARD 88

PAGE

NEGOTIABLE INSTRUMENTS ACT—SECTION 118 (g)—WHEN HOLDER IN DUE COURSE—DEMAND FOR PAYMENT MADE BEFORE ENDORSEMENT—ITS EFFECT 9

NOTICE—UNDER SECTION 80 OF THE CIVIL PROCEDURE CODE—TO BE STRICTLY COMPLIED WITH IN FILLING A SUIT AGAINST A PUBLIC OFFICER—THE FACT THAT SUCH NOTICE HAS BEEN SERVED TO BE MENTIONED IN THE PLAINT 1

PENAL CODE, S. 96, 97 AND 100—*Private defence—difficulty of weighing maximum amount of force necessary.* Where the deceased was armed with a day and was causing grievous injury to others, and the appellant in disarming him stabbed him once, as the result of which he died. *Held:* Under S. 97 of the Penal Code, the appellant has a right to defend his own body and the body of others. From the evidence it is clear that a case of private defence was made out. When exercising the right of private defence it is difficult to expect the person to weigh 'with golden scales' what maximum amount of force is necessary to keep within that right. *The King* v. *Hla Maung*, (1946) R.L.R., 50, referred to.

MAUNG KO LAY *v.* THE UNION OF BURMA 22

PRIVATE DEFENCE—SECTIONS 96, 97, AND 100—PENAL CODE—ITS EXERCISE—DIFFICULTY TO WEIGH WHAT MAXIMUM AMOUNT IS NECESSARY 22

"RES IPSA LOQUITUR—"—WHEN THIS MAXIM OPERATES—COLLISION OF TWO LAUNCHES IN MID-STREAM 88

SUIT FOR EJECTMENT *Different from Application under* S. 17 *of The Rangoon City Civil Court Act—Court fee to be paid on the annual rental value*—S. 7 (xi) (*cc*) *of the Court Fees Act. Held:* In a suit for ejectment of a monthly tenant by a landlord, the Court fees are to be paid on the annual rental value under S. 7 (xi) (*cc*) of the Court Fees Act and not under S. 7 (v) (*e*) which applied to suits for possession of a house. S. 17 of the Rangoon City Civil Court Act, is a quick and summary remedy applicable only to Rangoon. A landlord in Rangoon has a choice to file a suit in ordinary way or make an application under S. 17 for ejectment of a tenant. *Khoo EE Khwet and six others* v. *Hoe Chan Company*, (1947) R.L.R., 33, referred to and followed.

U TUN HLAING AND ONE *v.* DAW KYIN MYAING ... 132

TRANSFER OF PROPERTY ACT, S. 108 (*o*) AND (*p*)—*Erection of loft—local usage enabling tenants to erect lofts—effect of. Held:* Where there is satisfactory evidence to show that there is a local usage enabling tenants to erect lofts inside the rooms tenanted by them without the express consent of the landlord concerned, sections 108 (*o*) and (*p*) of the Transfer of Property Act cannot operate in favour of the landlords.

TAN HENG SOO *v.* AUN KU KHING (*a*) U SEIN AND ONE ... 79

UNION JUDICIARY ACT, S. 6—*Final order—order under* S. 520, *Cr. P.C. whether final order-principles to be applied. Held*: The scope of the powers exercisable under S. 517 and 520 of the Criminal Procedure Code is only summary, and does not adjudicate upon the civil rights of the parties. Accordingly an order passed under S. 520 of the Code can hardly be said to be a "final order"

PAGE

within the ambit of s. 6 of the Union Judiciary Act. *Lala Har Bhagoandas and another* v. *Diwan Chand* A.I.R. (1960). Madh. Pra., 195, referred to. Assuming that it is a "final order", special leave to appeal under s. 6 of the Union Judiciary Act will only be granted when it is shown that by a disregard of the forms of legal process or by some violation of the principles of natural justice or otherwise, substantial and grave injustice has been done or that injustice of a serious and substantia character has occurred. *U Saw and four others* v. *The Union of Burma* (1948) B.L.R., 249; *The Union of Burma* v. *Tan Yu Taik*, (1954) B.L.R., p. 4 ; *Maung Tun Sein* v. *The Union of Burma* (1954) B.L.R., 11, referred to.

SURESH CHANDRA *v.* KAUK YU 75

URBAN RENT CONTROL ACT OF 1960—SECTION. 12 (1) (f)—BONA FIDE REQUIREMENT OF ADDITIONAL ROOMS—FOR GROWN-UP CHILDREN—WHEN REASONABLY AND BONA-FIDE REQUIRED 85

WAGERING CONTRACT—*Bought and sold notes—Payment of differences whether wagering contracts.* The plaintiff and the defendants had entered into two contracts on bought and sold notes and the plaintiff had subsequently claimed the difference between the market price and the prevailing price at the relevant period. The main issue was whether such contracts were wagering contracts. *Held*: A contract may be highly speculative in nature, but that is insufficient in itself to render it void as a wagering contract. *Mohamed Valli Patel* v. *The East Asiatic Co., Ltd.*, XIV Ran. 347 at 452; *Sukdevdoss Ramprasad* v. *Govindoss Chaturbhujadoss and Company* (1927) 55 I.A., 32; referred to. *Held also:* There is no evidence to show that at the time the plaintiff entered into the 1st contract for the purchase to the suit grams, there was no intention on its part to take delivery of the property if the same was delivered. Consequently, it was not a wagering contract. The second contract for the sale of the said grams was entered into formally in order to enable the defendants to pay the difference in the price prevailing at the two relevant points of time.

MESSRS. TAUNG AUN COMPANY *v.* MESSRS. VIRJEE DAYA (BURMA) LIMITED 37

WAGERING CONTRACT—*Contract by "bought" and "sold" notes—Whether wagering contract—necessity of common intention to wager—mere speculative contracts not wagering contract.* Where the plaintiffs and the defendants had entered into a contract for the purchase and delivery of "Taunggyi Wheat" under "bought" and "sold" notes and the main defence of the defendant was that the contract was a wagering contract, and there was no intention on the part of either party to take or give delivery, and the understanding was only to deal in "differences" as the market rose or fell. *Held:* Section 92 of the Evidence Act does not stand in the way the defendant's proving that there was no real or enforceable contract, and that there was only a wager. Evidence to prove or disprove this defence becomes clearly admissible under proviso (1) to s. 92 of the said Act. *Held also:* In examining the question whether the suit contract is a wagering contract or not it must be considered that in modern commerce, forward sales have become an a most regular feature, except in retail trade. Times have changed since the first decades of the century, and some of the authorities cited belong to that period. *Lal Chand Gela Ram*

v. *Nathu Ram and others* A.I.R. (1916), Lah., 329; *Govindoss Chathurbhujadoss and Co.*, v. *Sukdevadoss Ramprasad* A.I.R. (1926) Mad., 326; *Kong Yee Lone & Co.* v. *Lowjee Nanjee*, 28 I.A., p. 239-1 L.B.R., 107 P.C.; *Sir E. Sasson* v. *T. Jadhawjee*, I.L.R. (1928) Bom. 616; and *Vithalsa* v. *R. Bhoy and Co.*, A.I.R. (1934) Nag. 129, referred to. Thus, the test as to whether a contract is real or whether it is only a wager must be applied in the light of the changed circumstances and parctices of modern commerce. To be a wagering contract, it is not enough that one of the parties was known to be a speculator or even a gambler, as intention to gamble must exist on the part of both the parties to the contract. *Suganchand* v. *Fulchand*, A.I.R., (1957) Madhya Pradesh, 194, referred to. Thus, the defense must establish that both the parties had intended that the conracts shall be merely wagering contracts. Even if the defendant had understood the contract would be a wager, and had never intended to deliver the wheat, that is not enough to constitute the contract a wager. There must be a meeting of minds between the plaintiff and the defendant at the time the contract was executed that it should be a wager and no more. The onus of proving the common intention to wager, rests heavily upon the defendant.

RAMNIRANJANDAS MAHABIR PRASAD *v.* MESSRS. BETAI STORES 52

WORKMEN'S COMPENSATION ACT—*proviso to* s. 30(1)—*Appeal only on a sbustantial question of law—cause of death—question of fact—question whether accident arose out of and in the course employment—question of law. Held:* Under the first proviso to s. 30 (1) of the Workmen's Compensation Act no appeallies against any order of the Commissioner, unless a substantial question of law is involved. *Gouri Kinkar Bhakat* v. *Messrs. Radha Kissen Cotton Mills*, A.I.R. (1933) Cal., 220; *Devidayal Ralyaram* v. *Secretary of State*, A.I.R. (1937) Sind., 288; *Prestonji Bhicaji* v. *Farid Khan Pir Mahomed*, 146. I.C., 696 ; *Cooling Equipment Co. Ltd.* v. *Mt. Zainab Bibi and another*, A.I.R. (1943) Lah. 52; *Alimohamed Jumardikhan* v. *Shanker Tukaram Pote and others*, A.I.R. (1946) Bom., 1969 and *Nafar Chandra Pal Chowdhury* v. *Shukur Sheikh*, I.L.R. XL VI. Cal., 189, referred to. The question as to how the deceased met his death is a purer question of fact. Accordingly, the finding of the learned Commissioner that the deceased serang fell overboard while walking along the whale deek as the gangway was blocked by cargo cannot be interfered with. The question whether the deceased serang died an account of an accident, arising out of an in the course of his employment, is a question of law. *U Yan Shin* v. *Ma E Sein and others*, A.I.R.(1940)Ran., 18; *Burma Oil Co. Ltd.* v. *Ma Hmwe Yin and another*, A.I.R. (1935) Ran., 438 and *Vishram Yesu Haldankar* v. *Dadabhoy Hormasji, and Co.*, A.I.R. (1942) Bom., 175, referred to. In the circumstances, it must be said that the deceased serang died of an accident arising out of and in the course of his employment. Further more the deceased serang was not walking along the whaledeck, and not inside the railings, in whilful disregard of the safety device. It was because the ordinary gangway was then blocked so as to render passage impossible.

U SAW U *v.* MA HLA 122

PAGE

အက်ဥပဒေများ

ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ

ကုမ္ပဏီများ အက်ဥပဒေ

ခွဲဝေရေး အက်ဥပဒေ

တရားမကျင့်ထုံး

တံဆိပ်တော်ခွန် အက်ဥပဒေ

ပဋိညာဉ် အက်ဥပဒေ

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မိန်းမများ အထူးထိမ်းမြားမှုနှင့် အမွေဆက်ခံမှု အက်ဥပဒေ (၁၉၅၄ ခု)

မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ (၁၉၆၀ ခု)

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး

ရာဇသတ်ကြီး

လူဝင်မှု ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ

လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့် (၁၉၆၃ ခု)

သက်သေခံအက်ဥပဒေ

သီးခြား သက်သာခွင့် အက်ဥပဒေ

သီးစားချထားရေး အက်ဥပဒေ (၁၉၄၆ ခု)

အလုပ်သမား လျော်ကြေး အက်ဥပဒေ

၁၉၆၃ ခု၊ ဥပဒေ အမှတ် ၁

ကတိစာချုပ် ဖေါက်ဖျက်ခြင်းကိစ္စ။ ။ဌါးရမ်းထားသော မော်တော်ကို ကတိစာချုပ် သက်တမ်းမစေ့မီ ပြန်အပ်ရာ၌ ဌါးသူကတိပျက်သည့်အခွင့်ပိုင်းအတွက် ဌါးရမ်းခ မတောင်းနိုင်ခြင်း။ ပဋိညာဉ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၇၄ 242

ကလပ်-မှတ်ပုံတင်ပြီးမဟုတ်သောကလပ်-မည်သို့ တရားစွဲရမည်ဖြစ်ခြင်း။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မှတ်ပုံတင်ပြီး မဟုတ်သော ကလပ်တခုသည်၊ ကလပ်အနေနှင့် တရားမစွဲနိုင်၊ ကလပ်အတွင်းရေးမှူးကလည်း၊ ကလပ်အတွက် တရားမစွဲနိုင်။ သို့ရာတွင် အမှုကို ပလပ်ရန် မလို၊ သဘောရိုးဖြင့် မှားယွင်းခြင်းဖြစ်သောကြောင့်၊ ထိုကလပ်အစား ကလပ်အသင်းသားများအား တရားလိုအဖြစ် ထည့်သွင်း စွဲဆိုရန်၊ သို့တည်းမဟုတ် အတွင်းရေးမှူးက တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၁၊ နည်းဥပဒေ (ဂ) အရ စွဲဆိုရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ဒေါ်ဒေါင်းနှင့် ဧရာဝတီကလပ်၊ ဥပ်၏အတွင်းရေးမှူး ဦးအုံးကြွယ် ပါ ၄ 174

PAGE

ကလေးစရိတ် လျှောက်မှု၊ ကလေးမွေးပြီး နှစ်အတန်ကြာသော်လည်း လျှောက်နိုင်ခြင်း။ သက်သေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၂ မည်သူ့ကလေးဖြစ်ခြင်း။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။ မိခင် တဦးသည် သားငယ် မွေးခဲ့သော်လည်း၊ မူလတွင် စားစရိတ် မတောင်းခဲ့စေကာမူ၊ ယခုသားငယ်ကို ကျွေးမွေး ကျောင်းထားရန် စားစရိတ် တောင်းဆိုနိုင်သည်၊ နှစ်အတန်ကြာမှ လျှောက်ထားသည်ကို ဥပဒေက တားမြစ် ပိတ်ပင်ခြင်း မရှိ။ လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်း နေထိုင်ခြင်းကို လျှောက်ထားသူက ငြင်းဆိုခြင်းမပြုသဖြင့်၊ ထိုသို့ ပေါင်းသင်း နေထိုင်၍ လျှောက်ထား ခံရသူနှင့် ရရှိသော ကလေးသည်၊ သက်သေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၂၊ ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ လျှောက်ထားသူ၏ ကလေးဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်။

မောင်သိန်းမောင်နှင့် မအတင် 213

ကော်မရှင်ဖြင့် မည်သည့်အခါတွင် စစ်ဆေးစီရင်နိုင်ခြင်း။ ။တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၇၅ (ခ) နှင့် ၁၀၇(၂)။ အယူခံရုံး၏ အာဏာများ 178

ကုမ္ပဏီကို မည်သည့်အခါတွင်တရားရုံးက ပယ်ဖျက်နိုင်ခြင်း။ ။ကုမ္ပဏီများ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၆၂။ ကြေးမြီကြောင့် ပယ်ဖျက်ခြင်းကိစ္စ 258

ကုမ္ပဏီများအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆၂၊ တရားရုံးများကကုမ္ပဏီကိုပယ်ဖျက်နိုင်သည့်အာဏာကြေးမြီကြောင့် ပယ်ဖျက်ခြင်းကိစ္စ။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။ကုမ္ပဏီကို ဖျက်သိမ်းရန် လျှောက်ထားသော လျှောက်လွှာမျိုးတွင်၊ ဖျက်သိမ်းရန် အကြောင်းရှိလျှင် ထိုအကြောင်းကို အသေအချာ ဖော်ပြသင့်သည်။ ထိုမှသာလျှင် ဒါရိုက်တာများက မည်သည့်အတွက် မဖျက်သိမ်းသင့်ကြောင်းကို ချေပနိုင်မည်။ ထို့ပြင် ကုမ္ပဏီများသည် မိမိတို့၏ လုပ်ငန်း ဆောင်တာများကို လုပ်ဆောင်ရာ၌ လုပ်ငန်းအလျောက် ငွေချေးကြရသဖြင့်၊ အကြွေးတင်ရှိမှုနှင့် ကုမ္ပဏီသည် တင်ရှိသောအကြွေးကို မပေးဆပ်နိုင်ဟု မယူဆနိုင်။ ။**ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။ကုမ္ပဏီများ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၆၂၊ အပိုဒ် (၆) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ တရားမျှတသည်ဟု ထင်မြင်လျှင်၊ တရားရုံးက ကုမ္ပဏီတခုကို ဖျက်သိမ်းနိုင်သော်လည်း၊ အကြောင်း အလွန်တရာ ခိုင်လုံမှသာလျှင်၊ ထိုသို့ဖျက်သိမ်းသင့်သည်။ အလွယ်တကူပြုလုပ်အပ်သော ကိစ္စမဟုတ်။

ဦးအုန်းမောင် ပါ ၂ နှင့် ချမ်းသာစေကုမ္ပဏီလီမိတက် ပါ ၃ 258

ကျူးကျော်မှု မည်သည့်အခါတွင် ဖြစ်ခြင်း။ ဝင်ရောက်မှုရှိရန်မလို။ ထိရှိမှုဖြင့် ကျူးကျော်မှုဖြစ်ခြင်း။ ။အိမ်အောက်ထပ်ခန်းမအဆောင်ထုတ်ခြင်းကိစ္စ 178

ခံဝန်ချုပ် ချုပ်ဆိုရန် မူလရုံးက ပြဋ္ဌာန်းမှုမပြုလုပ်ခဲ့စေခြင်းကြောင့် ချမှတ်ထားခဲ့သော ဒီကရီမပျက်ပြယ်စေခြင်း။ မူလရုံးက ပျက်ကွက်မှုကြောင့် အမှုသည်တဦး မနစ်နာစေသင့်။ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌားရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂ (၃) (၀) အရ လိုအပ်သော ခံဝန်ချုပ် 152

PAGE

ခုခံကာကွယ်ပိုင်ခွင့်။ ။ခိုးသူအား မည်သည့်အခါတွင်သေစေနိုင်သည်အထိခုခံကာကွယ်ပိုင်ခွင့်ရှိခြင်း။ ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၁၀၃၊ ၁၀၄ 209

ခွဲဝေရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ (၂) နှင့် ပုဒ်မ (၃) ပစ္စည်းများ၏ တန်ဘိုးကို စုံစမ်း သတ်မတ်ရန် လျှောက်လွှာ မူလရုံး၏ တာဝန်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ပစ္စည်းများကို ခွဲဝေရန် တရားစွဲဆိုသော အမှုတွင်၊ အပြီးသတ် ဒီကရီ မချမှတ်မီ၊ ပစ္စည်းများ၏ တန်ဘိုးကို စုံစမ်း သတ်မှတ်ပြီးမှ ရောင်းချရန် လျှောက်ထားချက်ကို မူလရုံးက ပယ်သည့် အမိန့်သည်၊ မှားယွင်းသည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။ ခွဲဝေရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ (၂) ကို ပုဒ်မ (၃) နှင့် အတူ လိုက်နာ ကျင့်သုံးရမည်။ ယင်းပုဒ်မ (၃) အရ မူလရုံးသည်၊ လျှောက်ထားသည့်အတိုင်း လိုအပ်သလို စုံစမ်း၍၊ တန်ဘိုးသတ်မှတ်ရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ လျှောက်ထားသည်ကို အမှုပါပစ္စည်း ရောင်းချခြင်းမပြုမီ၊ မည်သည့်အချိန်အခါ၌မဆို ပြုလုပ်နိုင်သည်။ အဆိုပါပုဒ်မ (၃) တွင် မည်သည့်အချိန်မျိုး၌သာ လျှောက်ထားရမည်ဟု သတ်မှတ်ခြင်းမပြု။

ဒေါ်ကျင်ကျောက် ပါ ၄ နှင့် ဒေါ်မိမိလေး 158

ငှါးရမ်းမှု ရွှေ့ပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းကို ငှါးရမ်းခြင်း ဂတိပျက်သည့်ကိစ္စ။ ။ငှါးရမ်းသော မော်တော်ကို အငှါးကတိစာချုပ် သက်တမ်းမစေ့မီ ၂ လအချိန်တွင် ပြန်အပ်သော်လည်း၊ ငှါးသူက ထိုသို့ ကတိပျက်သည့်အတွက်၊ ကျန်ငှါးရမ်းခကို မတောင်းဆိုနိုင်။ မော်တော် သဘော်ကို ငှါးရမ်းရာ၌၊ အိမ်စသည့် မရွှေ့ပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းကို ငှါးရမ်းသည်မဟုတ်၊ ရွှေ့ပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းကို ငှါးရမ်းခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ ကတိပျက်ကွက်သည့်အတွက်၊ လျော်ကြေး မည်မျှရထိုက်သည်ဆိုသည့် အချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ပဋိညာဉ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ (၇၄) ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည် ဖြစ်သည်။ ထိုပုဒ်မအရ၊ မော်တော် ငှါးသူသည်၊ စာချုပ်တွင် သတ်မှတ်ထားသော လျော်ကြေးထက် ပိုမို၍ တောင်းဆိုခွင့်မရှိ။ ထို့ပြင် လျော်ကြေးငွေကို သတ်မှတ်ရာ၌၊ ပဋိညာဉ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ (၇၃) ရှင်းလင်းချက်ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ မော်တော်ကို ပြန်အပ်ပြီးသည့်အခါ၌၊ ထပ်မံ ငှါးရမ်းမည့်သူ ရှိ-မရှိဆိုသော အချက်ကိုပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်ဖြစ်သည်။

ဦးထင်အောင်နှင့် ဦးတင်အုန်း 242

တရားမ ဒုတိယအယူခံမှုများ မည်သည့်အခါတွင် တရားရုံးချုပ်က ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ခြင်း။ ပဋိညာဉ်စာချုပ်များ အဓိပ္ပါယ် ကောက်ယူရာတွင် ဝင်ရောက် စွက်ဖက်နိုင်ခြင်း 148

တရားရှုံးလွှတ်ခံရသူအား၊ အကြောင်းကြားရန် လိုအပ်ခြင်း။ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၃၆။ ပုဒ်မ ၅၃၇ နှင့် ကုစား၍ မရနိုင်ခြင်း 219

တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၉၂၊ ဘုရားဆင်းတုတော်နှင့် ပတ်သက်၍ စွဲသောအမှု တရားမသော်မှုအဖြစ် မစစ်သင့်ခြင်း၊ တရားသူကြီး၏ တာဝန်မကင်း (Scheme) ကို ရေးဆွဲ၍ အတည်ပြုရန် ဖြစ်ခြင်း။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မြတ်စွာ ဘုရား၏ ဆင်းတုတော်

PAGE

တဆူကို၊ တရားဝင် စီမံအုပ်ချုပ်၊ စီမံနိုင်သော အခွင့်အာဏာ ရရှိရေးအတွက် ရုံးတော်က ဆောင်ရွက် အမိန့်ချမှတ် ပါရန်၊ တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၉၂ အရ၊ တရားစွဲဆိုသော အမှုကို၊ တရားမသေးမှုဖွင့်ပြီး စစ်ဆေးသည်မှာ မှားယွင်းသည်။ တရားမကြီးမှုအဖြစ် အမှုစစ်ဆေးခြင်း ပြုရမည်ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် အမှုစစ်ဆေးသော တရားသူကြီးသည် တရားလိုများ တင်သွင်းသော အုပ်ချုပ်မှု စကင်။ (Scheme) ကို လေ့လာ သုံးသပ်၍၊ တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေမ ၉၂ အရ၊ (Scheme) ဆွဲရမည်မှာ ၎င်း၏တာဝန်ဖြစ်သည်။ တရားသူကြီးသည် စကင်ကို မသုံးသပ်ဘဲ၊ အမိန့် ဒီကရီ ချမှတ်ခြင်းသည်၊ မိမိ၏တာဝန်ဝတ္တရားကို ဆောင်ရွက်ရာမရောက်။

ဦးတိလောက ပါ ၄ နှင့် ဦးဘိုးရ ပါ ၁၀ 239

တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၁၈၊ နည်းဥပဒေ ၁၈ တရားသူကြီး၏ စစ်ဆေးခွင့်အာဏာ "ပုဒ်မ ၇၅ (ခ) နှင့် ၁၀၇ (၂) ကော်မရှင် ထုတ်နိုင်သည့် အာဏာ။ ကျူးကျော်မှု ဝင်ရောက်မှု (Entry) မလိုခြင်း။ စုရုံးမြေဦးရာဌာန၊ မြေပေါ်ရှိနေရာလပ် (Open space)ကိုမည်သူပိုင်ဆိုင်ခြင်းကိစ္စ"။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၁၈၊ နည်းဥပဒေ ၁၈ အရ၊ တရားသူကြီးသည် အခင်းဖြစ်နေရာသို့ သွားရောက် စစ်ဆေးနိုင်သော်လည်း၊ အမှုသည် တင်ပြသော သက်သေခံချက်များကို တိကျမှန်ကန်စွာ နားလည်ရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်။ မိမိတွေ့ရှိချက်များကို ပခိန်ထား၍ အမှုကို ဆုံးဖြတ်ရန်မဟုတ်။ တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၇၅ (ခ) နှင့် ပုဒ်မ ၁၀၇ (၂) အရ၊ ပဋမအယူခံရုံးသည် အခင်းဖြစ်နေရာသို့ သွားရောက် စစ်ဆေးစေရန် ကော်မရှင် ထုတ်နိုင်သဖြင့်၊ အင်ဂျင်နီယာတဦး စေလွှတ်ရာဌာန၊ စေလွှတ်ခွင့်ရှိသည်။ ။ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ကျူးကျော်မှု ဖြစ်ရန်အတွက် ဝင်ရောက်မှု (Entry)မလို။ ထိုရုံးမှဖြင့် ကျူးကျော်ခြင်း ဖြစ်နိုင်သည်။ ထို့ပြင် ဤအမှုတွင် အယူခံ တရားလိုနှင့် တရားခံများသည်၊ အချင်းဖြစ် အိမ်နေရာနှင့် ပတ်သက်၍ အိမ်ငှါးများသာ ဖြစ်ကြရာ၊ ယင်းသို့ အငှါးခံယူရာဌာန၊ မြေကွက်ပေါ်ရှိ နေရာလပ် (Open space) ကိုပါ အငှါးခံယူသည် မခံယူသည်ကို သက်သေတင်ပြခြင်း မပြု။ သာမန်အားဖြင့် မြေပိုင်ရှင်သာလျှင် ထိုမြေပေါ်ရှိ နေရာလပ်ကို ပိုင်ဆိုင်ခွင့် ရှိပေမည်။ ထိုပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသော နေရာလပ်ကို ပါ၊ မြေရှင်က ငှါးရမ်းမှသာလျှင်၊ မြေငှါးသူသည် ထိုမြေနေရာလပ်ကို လက်ရှိ ထားပိုင်ခွင့်ရှိပေမည်။ မြေကွက်တခုကို စပ်တူငှါးကြရာ၌၊ နေရာလပ် (Open space) ကိုလည်း ငှါးသည်ဟု ဆိုနိုင်စေဦး၊ ထိုမြေရာလပ်ဘွင် မည်သည့်နေရာကို မည်သူ လက်ဆားရန် သဘောတူညီချက် မရှိလျှင်၊ မည်သည့်နေရာကို မည်သူလက်ရှိရသည်ဟု မဆိုနိုင်၊ ထို့ကြောင့်၊ အယူခံ တရားလိုများသည် အိမ်အောက်ထပ်ခန်းမှ အဆောင်ထုတ်ရာ၌၊ အဆောင်၏ ခေါင်မိုးထပ်သည် အယူခံ တရားခံ၏ ကြမ်းပြင်နှင့် တပြေးတည်း ဖြစ်နေသဖြင့်၊ ကျူးကျော်သူများ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရန် ခဲယဉ်းသည်။

ဒေါ်ဖွါးညွန့် ပါ ၃ နှင့် ဦးတရုပ်ဖြူ ပါ ၂ 178

စာဆိပ်တော်ခွန်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၅၊ ခွင်းချက်(က)၊ပုဒ်မ ၃၆ နှင့် ၆၁ ဩဇာမန်စာချုပ်ကို အောက်ရုံးက မှားယွင်းစွာ လက်ခံမိခြင်း၊ အယူခံရုံးကဝင်ရောက်၍ စွက်ဖက်ခြင်း မပြုနိုင်။ ။သက်သေခံ ဩဇာမန်စာချုပ်ကို၊ တံဆိပ်တော်ခေါင်းအပြည့် အစုံမပါ

PAGE

မသော်လည်း ဒဏ်တပ်ရန် တံဆိပ်တော်ခွန်ကို ပေးဆောင်စေပြီး အောက်ရုံးက သက်သေခံအဖြစ် လက်ခံခဲ့သဖြင့် အယူခံရုံးက စွက်ဖက်ခြင်း ပြုနိုင် မပြုနိုင်ဟူသော ပြဿနာ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ရာ။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။တံဆိပ်တော်ခွန် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၅၊ ခြွင်းချက် (က) ပြဋ္ဌာန်းချက်သည်၊ စင်စစ်အားဖြင့်၊ ဩဒီမန်စာချုပ် မျှားနှင့် အလျဉ်းသက်ဆိုင်ခြင်းမရှိသဖြင့်၊ သက်သေခံ ဩဒီမန်စာချုပ်ကို၊ ဒဏ်တပ်၍ လိုအပ်သော တံဆိပ်တော်ခွန်ကို ပေး ဆောင်စေပြီး၊ အမှုတွင် သက်သေအဖြစ် လက်ခံခြင်း မပြုနိုင်။ သို့ရာတွင် တံဆိပ်တော်ခွန် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၅၊ ၃၆ နှင့် ၆၁ တို့ကိုပူးတွဲဘတ်နူလျှင်၊ ပုဒ်မ ၃၅၊ ခြွင်းချက်(က)တွင် ဩဒီမန်စာချုပ်ကိုဖယ်ရှား ချန်လှပ်ထားသော်လည်း၊ ပုဒ်မ ၃၆ အရ၊ ပြဋ္ဌာန်းချက်တွင်၊ ဩဒီမန်စာချုပ်ကို ဖယ်ရှားချန်လှပ်ထားခြင်းပြုသည့် အနေဖြင့်၊ ခြွင်းချက်မထားဘဲ "စာချုပ်တခုကို" ဟူ၍ ဘေဘြထားသဖြင့်၊ ပုဒ်မ ၃၆ တွင်မှားယွင်း လက်ခံမိသော စာချုပ်လည်းပါဝင်သည်။ မောင်ဘကျမ်နှင့် မကြည်ကြည်။ အောက်မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး အတွဲ ၂၊ စာမျက်နှာ ၁၀၃ ကို ရည်ညွှန်း၍ ခွဲခြား ရှင်းလင်းသည်။ မည္ဘန့်နှင့် မောင်စန်မြ။ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးအတွဲ ၆၊ စာမျက်နှာ ၅၉၀ ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။ ဂေါ် ဒန်းဆင်းနှင့် စူဝါလာ(လ်) ကလျာန် ဘတ်။ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၉ ရတ်ဂျိ ၁၅၆။ ချာတာဘူဂျီနှင့် ရတန်ဒရာဆင်း။ အိုင်၊ အယ်(လ်)၊ အာ(ရ်) ၁၉၅၉ (၉) ရတ်ဂျိ ၁၁၆၅။ ဂျွဟါးချန်နှင့် ပူကရချ် စူရနာ။ အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ ၁၃၆၁ တရားလွှတ်တော်ချုပ် ၁၉၅၅ ကို ရည်ညွှန်းသည်။ သို့ဖြစ်၍၊ အမှုပါ ဩဒီမန်စာချုပ်ကို အောက်ရုံးက မှားယွင်းလက်ခံမိသည်ကို၊ အယူခံရုံး အနေနှင့် ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ခြင်း မပြုနိုင်။

ဦးအောင်စော နှင့် ဦးကျန်းမောင် 263

ဒုတိယအယူခံမှု တရားရုံးချုပ်က စွက်ဖက်မည့်ကိစ္စများ၊ ဥပဒေအကြောင်းဆိုင်ရာကိစ္စ၊ ပဋိညာဉ်စာချုပ်များ၏ အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူချက်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။တရား မ ဒုတိယအယူခံမှုမျှားတွင်၊ အောက်ရုံး ၂ ရုံးက အကြောင်းခြင်းရာများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သဘောတူ ဆုံးဖြတ်ခဲ့လျှင်၊ တရားတိမ်းစောင်းသည့်အခါမျိုး၌သာလျှင်၊ တရားရုံးချုပ်က ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ပေမည်။ သို့သော် ထိုအကြောင်း အခြင်းရာမျှားသည် မည်သို့သော ဥပဒေကြောင်းဆိုင်ရာ အကျိုး သက်ရောက်သည်ကို အဆုံးအဖြတ် ပြုရာ၌ မှားယွင်းလျှင် တရားရုံးချုပ်က ဝင်ရောက် စွက်ဖက်နိုင်ပေမည်။ ထို့ပြင် ကတိပဋိညာဉ်စာချုပ်များ၏ သဘော သကန်ကို အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူရာ၌ မှားယွင်းလျှင်လည်း တရားရုံးချုပ်က ဝင်ရောက် စွက်ဖက်နိုင်သည်။ ပဋိညာဉ် စာချုပ် တခုတွင် ဝယ်သူ အမည်ကို ဖေါ်ပြထားသော်လည်း၊ ဥပဒေ သဘောအရ ဆိုလျှင်၊ ပိုင်ဆိုင်သူများမှာ ငွေရှင်ဖြစ်သည်။ အမည် ဖေါ်ပြထားသူမှာ ဗနာမီး ခေါ် နာမည်ငှါးမျှသာဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ မောင်ထွန်းဖေနှင့် ဘီ၊ ကေ၊ ဟာ(လ်) ဒါး။ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန်အတွဲ ၁၄၊ စာမျက်နှာ ၂၄၂ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ကိုသာဒင် ပါ ၄ နှင့် ကိုကျော်ဒိုး ပါ ၅ 148

PAGE

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဒီကရီဒွေကို အရစ်ကျ ပေးဆပ်ရန် အမိန့်ချမှတ်ရာတွင်၊ အမှု အကြောင်းခြင်းရာ၊ ပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေများကို သုံးသပ်ရန် လိုအပ်သည်။ သူတပါး၏ဒွေကို ချေးငှါးယူသော သူသည်၊ ချေးယူသည့်၊ ငွေ ပြေလည်အောင် ပေးဆပ်ရန် တာဝန်ရှိသည်။ လိုအပ်သည့်အတိုင်း ပြေလည်အောင် မပေးဆပ်နိုင် ခဲ့သော် အရစ်ကျ ပေးဆပ်ခွင့် ရနိုင်ရန် သက်သေတင်ပြရန် ဖြစ်သည်။ ဆူရပ်နဖိန် ကုမ္ပဏီနှင့် အာ (ရ်) စတီရမ်၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ ၁၉၅၅၊ အာဂျမယ်စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၅၇။ ရီအိုတီပရာဆာတ်နှင့်ကွမ်ဂျီလာ။ အလာဟာဘာတ်စီရင်ထုံး အတွဲ ၅၄၊ စာမျက်နှာ ၅၃၉။ မကိုရာမားဒေဗီနှင့်ဝါဂျဒီအေအင်္ဂုံး။ အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ ကာလကတ္တား၊ ၁၉၃၅၊ စာမျက်နှာ ၅၅၉ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

အေ၊ အင်၊ အဗ္ဗဒူကရင် နှင့် အက် (စ်)၊ ရှိတ်အီဘရာဟင် 227

ဓလေ့ထုံးစံ၊ ရပ်ရွာဓလေ့ထုံးစံအရ၊ အများသုံးသော လှည်းလမ်း။ ဖြတ်သန်းခွင့်မရှိ ကြောင်း မြွက်ဟကျေညာပေးရန် မသင့်လျော်ခြင်း။ သီးခြားသက်သာခွင့် အက် ဥပဒေပုဒ်မ ၎၂ 222

နို့တစ်စာ၊ နှင်ထုတ်ရန် တရားစွဲဆိုမှုတွင် စံငှါးခကို ဖော်ပြရန်မလိုခြင်း။ လက်ရှိမြေငှါးခ များကို ဖော်ပြနိုင်ခြင်း။ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂ (၁)(က) 224

နိုင်ငံခြားသား ပြစ်မှု ကျူးလွန်သူအား၊ မြန်မာပြည်မှ ထုတ်ခါသွားရန် အရေးယူ ခြင်း။ အကြောင်းကြားစာ ပေးပို့ရန် မလိုခြင်း။ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၃ (၁) 189

နှင်ထုတ်ရန်တရားစွဲဆိုမှုငှါးရမ်းခကျန်၍ တရားစွဲဆိုခြင်း၊ မြို့ပြဆိုင်ရာငှါးရမ်းခကြီးကြပ် ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂ (၁) (က) နို့တစ်စာတွင် စံငှါးခကို ဖော်ပြရန်မလို ခြင်း၊ နို့တစ်စာတွင် ကျန်သော ငှါးရမ်းခကိုတောင်းရန်လိုခြင်းကိစ္စ။ ။အယူခံ တရားခံသည်၊ အယူခံတရားလိုများထံမှ မြေငှါးခ ကျန်ငွေ ရှိသည့်အတွက် အခြင်း ဖြစ်မြေမှ နှင်ထုတ်ရန် တရားစွဲဆိုရာ၊ နို့တစ်စာမှာ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ် ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂ (၁) (က) အရ မကိုက်ညီကြောင်း လျောက်လဲရာ။ ။ **ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။ယခုအမှုများတွင်၊ မြေငှါးခ ရရှိရန် တရားစွဲဆိုခြင်းမဟုတ်ဘဲ၊ နှင်ထုတ်ရန် တရားစွဲဆိုခြင်းဖြစ်ရာ၊ အခင်းဖြစ် ဥပစာများမှာလည်း စံငှါးခ သတ် မှတ်ခြင်း မပြုခဲ့ရသေးသဖြင့်၊ နို့တစ်စာတွင်၊ လက်ရှိ မြေငှါးခများကို ဖော်ပြနိုင် သည်။ ။ဒေါ်သောင်းနှင့်ဒေါ်မမကြီး၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာမျက်နှာ ၃၆ ကို ရည်ညွှန်း၍ ခဲ့ခြား ရှင်းလင်းသည်။ အက်စ်၊ အယ် (လ်)၊ ဘဂွေဝါးနှင့်အက် (စ်)၊ အမ်၊ အဘဝက် (စ်)။ ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော် စာမျက်နှာ ၎၀၄ ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။ ထို့ပြင် နို့တစ်စာများတွင်၊ ငှါးရမ်းခအတွက် တောင်းဆိုခြင်းမပြု သောကြောင့် တရားမဝင်ဟု မဆိုနိုင်။ နို့တစ်စာများကို ခြုံ၍ လေ့လာ သုံးသပ် လျှင်၊ ကျန်ငွေများကို ပေးဆောင်လျှင် တရားစွဲဆိုခြင်းပြုမည် မဟုတ်ကြောင်း

PAGE

အဓိပ္ပါယ် သက်ရောက်သည်။ ဘရီဟာ ဘာနာ ဂျိန့် ရမ်ဗ္ဗရှိဂျိုင်။ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ကာလကတ္တား အတွဲ ၄၆၊ စာမျက်နှာ ၄၅၈ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

အဆင်၊ ကိုထွန်းညွှန့်နှင့် ကိုစိုးမြင့် 224

ပဋိညာဉ် ပျက်ကွက်ခြင်း၊ ဝယ်သူကပေးသွင်းထားသောငွေ၊ ရောင်းသူက ပြန်မပေးဘဲ မည်သည့်အခါ၌ နေနိုင်ခြင်း၊ အာမခံသဘောဖြင့် ပေးသွင်းခြင်း၊ သို့မဟုတ်ရောင်းငွေအတွက် ပေးသွင်းခြင်း။ အယူခံ တရားလိုသည် အယူခံတရားခံနှင့် ဇာတ်ကား တခု အရောင်း အဝယ်အတွက် ပေးသွင်းထားသောငွေ ၂၅,၀၀၀ ကျပ်နှင့် စရိတ်ငွေ ၅,၀၀၀ ကျပ် (ပေါင်းငွေ ၃၀,၀၀၀ ကျပ်) ရရှိရန် တရားစွဲဆိုရာ၊ မူလရုံးတွင် အမှုရှုံးခဲ့လေသည်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အရောင်းအဝယ် ပျက်သဖြင့် ပေးသွင်းထားငွေကို ပြန်လည်ပေးအပ်ရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ပဋိညာဉ် အက်ဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းချက်များ မတွေ့ရပေ။ ဤပြဿနာကို ဆုံးဖြတ်ရာ၌၊ ပေးသွင်းငွေသည် ရောင်းငွေအတွက် တစိတ်တဒေသအားဖြင့် ပေးသွင်းခဲ့လျှင်၊ ရောင်းသူသော်၎င်း၊ ဝယ်သူသော်၎င်း ပဋိညာဉ်အထိုင်း ဆောင်ရွက်ရန် ပျက်ကွက်က၊ ထိုငွေကို ပြန်လည် ပေးအပ်ရပေမည်။ အကယ်၍ ဝယ်ယူသူ၏ ပျက်ကွက်မှုကြောင့် အရောင်းအဝယ် အထမမြောက်လျှင်၊ ရောင်းသူက လျော်ကြေး ရရှိရန်တရားစွဲဆိုနိုင်ပေမည်၊ သို့သော် ထိုပေးသွင်းငွေမှာ အာမခံ သဘောအဖြစ် ပေးသွင်းလျှင်၊ ဝယ်ယူသူ ပျက်ကွက်က ၎င်းသည် ထိုငွေကို ပြန်လည် ရရှိနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ မာန်ဂိုဘင် ဒါဒတ္တားနှင့် ဂျေဘုင် ဆော့ခ်မတ်။ အေ၊ အိုင်၊ အာရ်၊ ၁၉၂၂ ခု၊ ကာလကတ္တား၊ စာမျက်နှာ ၁၀၄။ အင်န်၊ ပီ၊ ဂျဂနာဒယာနှင့် ရာမန်နာသာ၊ အေ၊ အိုင်၊ အာရ်၊ ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ ဩရိဆာ စာမျက်နှာ ၁၁ ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ယခုအမှုတွင် ပေးသွင်းသော ငွေမှာ သာမန်အားဖြင့် ရောင်းငွေအတွက် တစိတ်တဒေသအားဖြင့် ပေးသွင်းထားသည့်ငွေဟု မဆိုနိုင်ပေ။ အာမခံငွေအဖြစ် ပေးသွင်းသည်ဟု မူလရုံးက ဘုတ္တရှိသည်မှာ မှားယွင်းသည်ဟု မဆိုနိုင်။ ထို့ပြင် ထိုငွေကို၊ ရောင်းငွေနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင်၊ များလွန်းလှသော အာမခံငွေ ဖြစ်သည်ဟု မဆိုနိုင်။

ဘာဘူကနိရာလားလ်ဒနုကာနှင့် မက်ဆာ့စ်ရှေပြည်စိုး ဖလင်ကုမ္ပဏီ ... 195

ပြည်သူနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ပစ္စည်း (Public Property) သမဝါယမ အသင်းများ ပစ္စည်း ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဥပဒေအမှတ် (၁) ၏ ဖြည့်စွက်ချက် နောက်ကြောင်းပြန် အခွင့်အရေး (Retrospective effect) ရှိ မရှိ။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဥပဒေအမှတ် (၁) တွင် သမဝါယမ အသင်းများသည်၊ အများနှင့် သက်ဆိုင်သည့်ပစ္စည်းတွင် အကျုံးဝင်ကြောင်း နောက်ထပ်ဖြည့်သွင်းခဲ့သော်လည်း ၎င်းဥပဒေမှာ မြွက်ဖော်သည့် ဥပဒေသာဖြစ်၍ နောက်ကြောင်းပြန် အခွင့်အရေး (Retrospective effect) ရှိသည်ဟု မယူဆနိုင်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ အများပြည်သူပိုင်ပစ္စည်း ကာကွယ်ရေး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂ (၁) တွင် ပြည်သူပိုင် ပစ္စည်းများမှာ မည်သည့်ပစ္စည်းများဆိုသည်ကို ဖော်ပြထားသည်မှာ ရှင်းလင်း ပြတ်သားနေပြီး၊ ဝိဝါဒဖြစ်စရာမရှိသဖြင့်၊ ၎င်းအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ မြွက်ဖော် ပေးရန် လိုအပ်သည်ဟု မတွေ့ရ။ ထို့ကဲ့သို့ လိုအပ်ကြောင်းလည်းမပြ၊ ဥပဒေ ခုနှစ်၊ ဥပဒေအမှတ်(၁)တွင် ပြဆိုထားခြင်းမရှိ။ သို့ဖြစ်၍ သမဝါယမ အသင်းပိုင်

PAGE

ပစ္စည်းကို ထိုဥပဒေပြဋ္ဌာန်းမီ အလဲသုံးစား ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် တရားစွဲဆိုခြင်းခံရသူ သည်၊ ပြည်သူပိုင် ပစ္စည်းကို အလဲသုံးစားပြုသည်ဟု မဆိုနိုင်သဖြင့် လုတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် အမိန့်အပိုဒ် (၁) တွင် အကျုံးမဝင်၊ အမှုကို မပိတ်နိုင်။

ဦးအဆိုင်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ 247

ပေါ့ဆမှု (Negligence) နှင့် ပတ်သက်၍ထင်ရှားပြရန် ပြောသူအပေါ်တွင် ထိခဝန် ရှိခြင်း။ မည်သည့်အခါတွင် ကားတိုက်ခံရသူအပေါ်တွင် (Contributory Negligence) ပူးတွဲ တာဝန်ရှိခြင်း 166

ဘာသာရေးနှင့် ပတ်သက်သော ပစ္စည်းများ ထိန်းသိမ်းရေးကိန္ဒ။ တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၉၂။ တရားမကြီးမှုအဖြစ် စစ်ဆေးသင့်ခြင်း 239

မတရားစွဲဆိုမှုကြောင့်၊ လျော်ကြေးရလိုမှု မည်သည့်အခါ၌ မတရားစွဲဆိုရာ မြောက်ခြင်း လျော်ကြေး၏သဘော။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။မတရား တရားစွဲဆိုခြင်း**အတွက်**၊ လျော်ကြေး တောင်းခံနိုင်ခွင့်ပေးခြင်း၏အဓိကသဘောမှာ၊ မလိုမုန်း**ထားသူတဦး** သည်၊ အခြားသူ တဦးအား ရာဇဝတ်ရုံးများကို အသုံးပြု၍ နှိပ်စက်ကလူ မပြုနိုင် ရန် ဟန့်တားခြင်း ဖြစ်သည်။ နစ်နာသူအား လည်း လျော်ကြေးဖြင့် သက်သာမှုကို ပေးခြင်းဖြစ်သည်။ မိမိ၏ ရွှေနေနှင့် ကြေကြေလည်လည် မတိုင်ပင်ရသေးမီ၊ ရာဇ ဝတ်ကြောင်းဖွင့်လှစ်ရန် **အမှုစွဲဆို**ခဲ့ပြီး၊ တိုင်ပင်ပြီးသည့်နောက် ထိုအမှုကို ရုပ်သိမ်း၍ တရားမမှု စွဲဆိုသောသူသည်၊ တမင်သက်သက် သူတပါးအား နှိပ်စက်ကလူပြုလို၍ စွဲဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်ဟူ၍ မဆိုနိုင်။ ဒေါ်ယုံနှင့် ဦးမင်းဆပ်။ ၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၆၃၁ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ဦးစံဖေ (ခေါ်) စရစ်အီမန်နှင့် ဂျက်ကရူး 235

မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခကြီးကြေပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂ (၁) (စ) လိုအပ်သော ခံဝန် ချုပ်ကိုမူ လရုံးမှချုပ်ဆိုစေခဲ့ခြင်း၊ချမှတ်ခဲ့သောဒီကရီပျက်ပြယ်ခြင်းမရှိနိုင်။ အယူခံ တရားလိုသည်၊ အိမ်ငှါးဖြစ်သူ အယူခံတရားခံ အပေါ် မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခကြီး ကြေပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂ (၁) (စ) အရ၊ တရားစွဲဆိုသော အမှုတွင် မူလရုံး ဥာဏ်အနိုင်ဒီကရီ ရရှိခဲ့သော်လည်း၊ ထိုပုဒ်မအရ လိုအပ်သောခံဝန်ချုပ်ကို မချုပ်ဆိုခဲ့ သဖြင့်၊ အောက်အယူခံရုံးက ထိုဒီကရီကိုပယ်ဖျက်လိုက်၏။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။ အဆိုပါ ပုဒ်မအရ၊ မူလရုံးက လိုအပ်သည့် ခံဝန်ချုပ် ချုပ်ဆိုရန် အမိန့်ဒီကရီတွင် ဖော်ပြ ပြဋ္ဌာန်းရမည် ဖြစ်သည်။ မူလရုံး ပျက်ကွက်မှုကြောင့်၊ အမှုသည် တဦးဖြစ် သူ အယူခံတရားလိုသည် မနှစ်နာသင့်ပေ။ ထိုပြင် ထိုသို့ခံဝန်ချုပ် ချုပ်ဆိုစေခြင်း မပြုရုံမျှဖြင့်၊ ဖယ်ရှားစေရန် အမိန့်ဒီကရီသည် မပျက်ပြယ်နိုင်။ ကိုကြင်မောင်နှင့် ဒေါ်မေရှိန်။ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်၊ စာမျက်နှာ ၃၀၈ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ဇိန်နတ်တီနှင့် ဒေါ်မမကြီး (ခေါ်) ဒေါ်ဇင်မမကြီး 152

PAGE

မြို့ပြဆိုင်ရာဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂ (၁) (ဂ) အိမ်ဌါးက ဓါတ်ဆီသိုလှောင်ခြင်း အနှောက်အယှက် (nuisance) ဟု မဆိုဘဲ၊ အဂ်တော သံမံတလင်းကို ဖြိုဖျက်ပြီး၊ ဓါတ်ဆီသိုလှောင်ကန် ပြုလုပ်ခြင်း ယုတ်လျော့ ဆိုးဝါးခြင်း (deterioration) ဖြစ်စေခြင်း၊ ဟုတ် မဟုတ်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။ဌါးရမ်း ထားသည့် သူတပါး၏ အိမ်ခန်း သံမံတလင်းကို၊ တူးဆွ ဖြိုဖျက်ပြီး၊ မိမိ အလိုကျ၊ ဓါတ်ဆီကို သိုလောင်ကန်ပြုလုပ်လိုက်ခြင်းကြောင့် ထိုအိမ်ခန်းဥပစာ ၏ အခြေအနေမှာ၊ ပျက်စီး ယိုယွင်း ယုတ်လျော့ ဆိုးရွားလာသည်မှာ ပေါ်လွင်သည်။ သို့ဖြစ်၍ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂ (၁) (ဂ) အရ၊ ပြဋ္ဌာန်းချက်တွင် အကျုံးဝင်သည်။ ထို့ပြင် အိမ်ဌါးသည်၊ ဓါတ်ဆီများကို သိုလှောင်ရာ၌၊ ဓါတ်ဆီများကိုပိုမို၍ သိုလှောင်ထားသည့်အတွက် တကြိမ်ပြီး တကြိမ် အပြစ်ပေးခံရသည်ဖြစ်ရာ၊ ၎င်းသည် မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂ (၁) (ဂ) ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ၊ အနှောက်အယှက် (nuisance) ကို ဖြစ်စေသည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရန် ဖြစ်သည်။ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံအမှုအမှတ် (၉) ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ဒီ၊ ကေ၊ ကိုသာရီနှင့် အိပ်ချ်၊ အမ်၊ ဆာလေမိုတီလာ 154

မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၀ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှု အကျဉ်းနည်းဖြင့် စုံစမ်းဆုံးဖြတ်ရန်၊ အဌါးခယူသူ ဟုတ် မဟုတ်ကိစ္စ ကြီးကြပ်ရေးဝန်က ဆုံးဖြတ် စစ်ဆေးခြင်း မပြုနိုင်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၀ (၁) အရ၊ အဌါးထားခွင့် လျှောက်ထားရာ၌ကြီးကြပ်ရေးဝန်က စုံစမ်း စစ်ဆေးရန် ပြဋ္ဌာန်းထားသော်လည်း၊ ရည်ရွယ်ချက်မှာအကျဉ်းချုပ် အားဖြင့် ဆုံးဖြတ်ရန် ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ယင်းသို့ အကျဉ်းနည်းဖြင့် စစ်ဆေးပြီးလျှင်၊ ချက်ချင်း လက်မှတ်ထုတ်ပေးရမည်ဖြစ်သည်။ မည်သူသည် အဌါး ခံယူသူ ဖြစ်ကြောင်း စသည့် အခွင့် အရေးနှင့် ပတ်သက်သောကိစ္စရပ်ကိုမူကား၊ အကျဉ်းချုပ်စစ်ဆေး ဆုံးဖြတ်ရန် မဖြစ်နိုင်။ ထို့ပြင်၊ မည်သူသည် အိမ်ဌါးဖြစ်သည်ကို ကြီးကြပ်ရေးဝန်သည် ဆုံးဖြတ် စစ်ဆေးခြင်းမပြုနိုင်။ ဒေါ် ငွေတင်နှင့် ကြီးကြပ်ရေးဝန်။ ၁၉၅၁ ခု၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် စာမျက်နှာ ၈၅ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ဒေါ် ခင်သန်းမြင့်နှင့် ဦးသန်းနိုင် ပါ ၂ 161

မြန်မာပုဒ္ဓဘာသာ ယောကျ်ားနှင့် မိန်းမတို့ လင်ယား၊ အရာမြောက် မမြောက်ဟူသော ပြဿနာ။ မယားစရိတ်တောင်းသော လျှောက်လွှာမျိုးတွင် တိကျစွာ ဆုံးဖြတ်ရန် ခံယူခြင်း။ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၈၈ 199

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုကို စဉ်းစားခြင်း။ စက်ရှင် တရားသူကြီးသည် အပြစ်ဒဏ်တိုးမြှင့်ရေး အတွက် တရားရုံးချုပ်သို့ ထောက်ခံရန်အခွင့် အရေး မရှိခြင်း။ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးဥ ကိုဥပဒေပုဒ်မ ၅၂၀ 192

PAGE

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၁၀၃-၁၀၄၊ ခုခံကာကွယ်ခွင့် ခိုးသူအား ဓါးဖြင့် ခုတ်၍သေခြင်း၊ မည်သည့်အခါ၌ သေစေအောင်ပြုမူနိုင်ခြင်း၊ မည်သည့်အခါ၌ ရာဇသတ် ပုဒ်မ ၃၀၄ အရ၊ လူသေမှုဖြစ်ခြင်း။ အယူခံ တရားလိုက သေသူသည် ကြက်ကို ခိုးသည်ကို တွေ့ရှိ၍၊ ဓါးဖြင့် တချက်ခုတ်၍ သေဆုံးစေခဲ့ရာ၊ မိမိ၏ ပစ္စည်းကို ခုခံပိုင်ခွင့်အရ ခုတ်လိုက်ခြင်းသာဖြစ်သည်ဟုလျှောက်လဲလေသည်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ပစ္စည်းနှင့် ပတ်သက်၍၊ ခုခံကာကွယ်ပိုင်ခွင့်ကို ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၁၀၃ နှင့် ၁၀၄ တို့တွင် ဖေါ်ပြချက်များအရဆိုလျှင်၊ ပစ္စည်းခိုးယူရာ၌၊ ထိုခိုးသူသည် ပိုင်ရှင်အား သေစေရန်၊ သို့မဟုတ် ဒဏ်ရာ အနာတရ ရစေရန်ပြုလုပ်မည့် အကြောင်းအရာ ရှိမှသာ ထိုခိုးသူအား သေစေအောင် ပြုမူနိုင်သည်အထိ ခုခံကာကွယ်ပိုင်ခွင့် ရှိပြီး၊ ထိုသို့ အကြောင်းခြင်းရာများ မရှိက၊ သေစေအောင် ပြုလုပ်နိုင်ခွင့်မရှိ။ သို့ဖြစ်၍၊ ယခု အမှုတွင် အယူခံတရားလိုသည် ခုခံ ကာကွယ်ပိုင်ခွင့် ရှိသည်ထက် ကျူးကျော်ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟုသာ ယူဆရမည်ဖြစ်၍၊ လူသေမှုဖြစ်သည့် ပုဒ်မ ၃၀၄ အရ ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်သူတဦး ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ်မှာ ကြီးလေးလွန်း၍ ထောင်ဒဏ် ၃ နှစ်သာ ကျခံစေရန် အမိန့်ချလိုက်သည်။

မောင်တင်ရွှေနှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ 209

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၃၆၊ တရားရှင်လွှတ်သည့်အမှု လွှတ်ခံရသူအား အကြောင်းကြားရန် လိုအပ်ခြင်း၊ ပုဒ်မ ၅၁၇ နှင့် ကုစား၍ မရနိုင်ခြင်း။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၃၆ အရ၊ ခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးသည် တရားရှင်လွှတ်သည့် အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်၍၊ ထပ်မံစစ်မေးရန် အမိန့်ချမှတ်လိုမှု၊ ထိုအမိန့် မချမှတ်မီ၊ တရားရှင်လွှတ်ခံရသူအား အကြောင်းကြားခြင်းပြုရမည်။ သက်ဆိုင်သူအား အကြောင်း မကြားဘဲ ချမှတ်သည့် အမိန့်မှာ၊ တရားမဝင်သည့် အမိန့်သာ ဖြစ်သည်။ *Toqual Gussain* **Vs.** *The State*, 51 **Cr. L.T.P. (1580)** ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၃၆ ခြင်းချက်၏ လိုအပ်ချက်များမှာ မပြုလုပ်လျှင် မနေရသည့် သဘောသက်ရောက်ပြီး၊ လိုက်နာခြင်းမပြုမူ၊ ပုဒ်မ ၅၁၇ နှင့် ပင်ကုစား၍ မရနိုင်ကြောင်းမှာ ထင်ရှားသည်။

မောင်အောင်မောင်းနှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ 219

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၁၀ မယားစရိတ် တောင်းဆိုခြင်း၊ ကျမ်းကျိန်စာပြုလုပ်၍ ဗုဒ္ဓဘာသာထုံးစံအတိုင်း လက်ထပ်ခြင်း၊ မယားမြောက် မမြောက် ပဋိညာဉ် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀ ပယောဂကင်းရှင်းစွာဖြင့် မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းခြင်း ဟုတ်မဟုတ်။ မယားစရိတ်စွဲဆိုသော အမှုတွင် လျှောက်ထား ခံရသူက မိမိ၏ အိမ်တွင် အတူနေခဲ့သော လျှောက်ထားသူနှင့် မှားယွင်းခဲ့ကြောင်းကို မငြင်းသော်လည်း၊ လျှောက်ထားသူအား ကျမ်းကျိန်စာပြုလုပ်၍ လက်ထပ်ခဲ့ရခြင်းမှာ၊ မိမိသည် မိမိ၏ ချစ်သူနှင့် လက်ထပ်မည့် လက်ထပ်ပွဲတွင် လျှောက်ထားသူက အနှောက်အယှက် ပေးမည်ကို စိုး၍ ပြုလုပ်ခဲ့ရခြင်း ဖြစ်သည်ဟု လျှောက်ဆိုထားရာ။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဗုဒ္ဓဘာသာ မိန်းကလေး တဦးသည် မည်သည့် အချိန်အခါ၌ ဗုဒ္ဓဘာသာ ယောကျ်ားကလေးတဦး၏ တရားဝင်မယား ဖြစ်သည် မဖြစ်ဆည်ဆို

PAGE

သောပြဿနာမှာ၊ကျယ်ဝန်းသော ပြဿနာဖြစ်သဖြင့်၊မယားစရိတ်တောင်းသော လျှောက်လွှာမျိုးတွင်၊ တိကျစွာ ဆုံးဖြတ်နိုင်ရန် ခဲယဉ်းသော ကိစ္စဖြစ်သည်။ တရားမမှုတွင်သာ တိကျစွာ အဆုံးအဖြတ် ပေးနိုင်မည်ဖြစ်လေသည်။ ထို့ပြင် အဆိုပါ ကျမ်းကျိန်စာ ပြုသည့်၊ မင်္ဂလာစာတမ်းမှာ ပဋိညာဉ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀ တွင် ပြသကဲ့သို့၊ ပယောဂ ကင်းရှင်းစွာဖြင့်၊ လျှောက်ထားသူအား တရားဝင် မယားအဖြစ်ပေါင်းသင်းရန် ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း ပေါ်လွင်သည်ဟု ယူဆရန် ခဲယဉ်းသည်။ လျှောက်ထားသူနှင့် လျှောက်ခံရသူတို့၏ အခြေ အနေမှာ၊ လျှောက်သူက လျှောက်ခံရသူ၏ ဆန္ဒအပေါ် လွှမ်းနိုင်သည့် အဖျက် ရှိနေကြောင်း တွေ့ရသည်။ ဦးရဲကျော်သူနှင့် မလှဦးမရံ (၁၉၄၀) R.L.R.P. 180 ကို ရည်ညွှန်းသည်။

မမြမြကြည်နှင့် ကိုအောင်မြင့် 199

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ကိုဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၂၀ အရ၊ ပြင်ဆင်မှုကို စဉ်းစားရာ၌၊ စက်ရှင် တရားသူကြီး တဦးသည်၊ အပြစ်ဒဏ်ကို တိုးမြှင့်ရေး အတွက် တရားရုံးချုပ်သို့ ထောက်ခံရန် အခွင့်အရေးမရှိ။ အဆိုပါ ပုဒ်မ ၅၂၀ အရ၊ မူလရုံးမှ ပုဒ်မ ၁၁၇ အရ၊ ချမှတ်သည့် အမိန့်ကို ပြင်ဆင်ပေးရန်သာ ဖြစ်သည်။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံနှင့် မောင်စောထွန်း 192

သူဝင်မှုကြိုးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၃(၁)၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူ နိုင်ငံခြားသားအား မြန်မာပြည်မှ တွက်ခို သွားရန် အကြောင်းကြားစာ ပေးရန် မလိုခြင်း။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။လူဝင်မှုကြိုးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၃(၁)အရ၊ နိုင်ငံခြားသား တဦးအား မြန်မာပြည်တွင် နေထိုင်ရန် ခွင့်ပြုသည့်နေ့ ကုန်ဆုံးသည်မှ ကျော်လွန်၍ နေထိုင်ပါမူ၊ ၎င်းသည် ပြစ်မှုကျူးလွန်ရာ ရောက်သည်။ သို့အတွက် အရေးယူ တရားစွဲဆိုရန် သီးခြား အကြောင်းကြားစာ ပေးပို့ရန် လိုအပ်ကြောင်း၊ ထိုဥပဒေနှင့် နည်းဥပဒေများတွင် မပါရှိခေ့။ ....

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ နှင့် ဘဂဝမ်တီလာလ် 189

လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့် အပိုဒ်(၁) အပိုဒ်ခွဲ(၁) မည်သည့်အခါ၌ ကိုယ်တွင် ထိခိုက်နစ်နာခြင်း ခံရသူက တိုင်ကြားသော အမှုဖြစ်ခြင်း၊ အပိုဒ်(၁) အပိုဒ်ခွဲ(၃) ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၆၇ (ခ) အရ ပြန်ပေးမှုအကျုံးဝင်ခြင်း။ အယူခံတရားလို ၂ ဦးအပေါ် တွင် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၆၇ (ခ) အရ သေဒဏ်အမိန့်ချခဲ့ပြီး၊ ထိုဥပဒေပုဒ်မ ၃၇၆ အရလည်း၊ ထောင်ဒဏ် ၄ နှစ်ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်ခြင်း ခံရလေသည်။ နောက်ဆုံး တရားစီရင်ရေး ဥပဒေပုဒ်မ (၆) အရအယူခံဝင်ရာ၊ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်တွင် မည်ကဲ့သို့ အကျုံးဝင်သည်ကို စဉ်းစားနိုင်ရန် အလို့ငှာ၊ အယူခံဝင်ပြုခဲ့လေသည်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဤအမှုတွင် သေသူ၏ သား၏ စေခိုင်းချက်အရ၊ သေသူ၏ညီပင် သွားရောက် တိုင်တန်းခြင်းဖြစ်ရာ၊ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်အပိုဒ် (၁) အပိုဒ်ခွဲ (၁)တွင် အကျုံးမဝင်နိုင်ခေ့။

PAGE

မိမိကိုယ်တိုင် ထိခိုက် နစ်နာခြင်းခံရသူက၊ တိုင်ကြားသော အမှု ဖြစ်သည်ဟူ၍ ယူဆနိုင်ပေသည်။ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ နှင့် မောင်ခွေး။ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်စောဒကအမှုအမှတ် ၁၄ နှင့် ဦးစန္ဒသီရိ (ခေါ်) မောင်လှဒင်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ။ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ အထူးရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၃ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။သို့သော်ဤအမှုသည်ထိုအမိန့်၏အပိုဒ်(၁)အပိုဒ်ခွဲ(၃)တွင်အကျုံးဝင်လျက်ရှိ၏။ အဘယ့်ကြောင့် ဆိုသော် ၁၉၅၇ ခုနှစ်တွင် ပြင်ဆင်ထားသော ရာဇသတ်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၆၄ (ခ)မှာ၊ လူသတ်မှုမဟုတ်၊ လူပြန်ပေးမှုမျှားသာ ဖြစ်သည်။

မောင်ချစ်တင်ပါ ၂ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ 204

လျော်ကြေး၊ မတရားတရားစွဲဆိုမှုကြောင့် မည်သည့် အခါတွင် လျော်ကြေးတောင်းဆိုနိုင်ခြင်း။ မတရားတရားစွဲဆိုမှု မည်သည့်အခါတွင် မြောက်ခြင်း 235

လျော်ကြေး။ အလုပ်သမား ဥပဒေ အရသာလျှင် ထုတ်ပေးရန်ဖြစ်ခြင်း။ အမှေထိန်း၊ အမှေဆက်ခံမှု လက်မှတ်စသည်တို့ မလိုခြင်း။ အလုပ်သမား လျော်ကြေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂ (၁) (ဃ) (၁) နှင့် (၂) 184

သမဝါယမ အသင်းများ၏ပစ္စည်း။ ပြည်သူနှင့် သက်ဆိုင်သော ပစ္စည်းများဖြစ်သည်ဟု ၁၉၆၃ ခု၊ ဥပဒေ အမှတ် ၁ တွင် ဖော်ပြထားခြင်းမရှိခြင်း။ ပြည်သူပိုင်ပစ္စည်းကို အလွဲသုံးစား ပြုလုပ်သည်ဟု မယူဆနိုင်ခြင်း။ လွတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့်အမိန့်အပိုဒ် (၁)တွင် အကျုံးမဝင်ခြင်း 247

သက်သေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၉၁ နှင့် ၉၂ ဟန်ဆောင်စာချုပ်ဖြစ်ကြောင်းသက်သေပြနိုင်ခြင်း။ လိမ်လည်၍ အဆိုပြုခြင်းကို သက်သေပြနိုင်ခြင်း။ သက်သေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၉၂၊ ခြွင်းချက်(၁) 250

သီးခြား သက်သာခွင့် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၂ တံများရုံးက မည်သည့်အခါ၌ သက်သာခွင့်ပေးနိုင်ခြင်း။ ရပ်ရွာထုံးစံဓလေ့ အတိုင်း အများသုံးသော လှည်းလမ်း၊ ဖြတ်သန်းခွင့်မရှိကြောင်းမြက်ဟ ကျေညာရန်မသင့်။ အယူခံတရားလိုက အယူခံ တရားခံများသည် မိမိ၏ လယ်မြေပေါ်တွင် လှည်းဖြင့် ဖြတ်သန်း မောင်းနှင်ရန်အခွင့် အရေးမရှိကြောင်း မြက်ဟ ကျေညာစေရန် တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ၊ အောက်ရုံး နှစ်ရုံးလုံးက အနှုံးပေးခဲ့လေသည်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အောင်းဖြစ် မြေပေါ်တွင် သီးနှံများ မရှိသည့်အခါမျိုး၌ ရပ်ရွာ ဓလေ့ထုံးစံအတိုင်း၊ လူများ၊ လှည်းများသည် အခင်းဖြစ် မြေပေါ်သို့ ဖြတ်သန်း သွားလာလေ့ ရှိသည်ဟု ယူဆရပေမည်။ သို့ဖြစ်၍၊ သက်သာခွင့် ပေးရန်မသင့်လျော်ဟု ယူဆသည်။ သီးခြား သက်သာခွင့်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၂ အရ၊ တရားရုံးက သက်သာခွင့်ပေးရန် သင့်လျော်သည်ထင်မြင်မှ သက်သာခွင့်ပေးရန်ဖြစ်သည်။

ဟာရီနာရိုင်း နှင့် ကောလိယ (ခေါ်)ကောဒိယ ပါ ၂ 222

PAGE

ဟန်ဆောင်စာချုပ် [သက်သေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၉၁ နှင့် ၉၂၊ ဟန်ဆောင်စာချုပ်ဖြစ်ကြောင်း သက်သေတင်ပြနိုင်ခြင်း၊ ပုဒ်မ ၉၂ ခြွင်းချက် (၁)၏ အဓိပ္ပါယ်။ အမှုပါ အိမ်နှင့် မြေနှင့် ပတ်သက်သော အရောင်းအဝယ်၏ စာချုပ်သည်၊ အရောင်းအဝယ် စာချုပ် မဟုတ်ဘဲ၊ ချေးငှေအတွက် အာမခံ သဘောဖြင့် ချုပ်ဆိုထားသော စာချုပ်သာ ဖြစ်ကြောင်း တရားခံများက ချေပသည်တွင် ယင်းသို့ ချေပသည့်အတိုင်း သက်သေ တင်ပြနိုင်သလော်ဟူသည့် အချက်ကို စဉ်းစားရာ။ ။ **ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။သက်သေခံဥပဒေပုဒ်မ ၉၁ နှင့် ၉၂ ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များသည်၊ ဟန်ဆောင် စာချုပ်မျိုးနှင့် မသက်ဆိုင်။ ဟန်ဆောင် စာချုပ်သာ ဖြစ်ကြောင်း သက်သေ တင်ပြရာ၌၊ ထိုပြဋ္ဌာန်း ချက်များသည် မည်သို့မျှ မပိတ်ပင်။ တယာဂါရာဇမူဒါလီယား နှင့် ဗေဒသန်နို့။ ဖော အိန္ဒိယအယူခံများ၊ စာမျက်နှာ ၁၂၊ ရှီယိုက ရန်ဆင်းနှင့် ဆူရီယာနတ် (သ) ဆင်း။ ၁၉၅၉ ခု၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်၊ စာမျက်နှာ ၂၀၇ နှင့် မဇိန်နာဘီနှင့် ကာဆင်အလီ။ အောက်မြန်မာပြည်၊ ပုံနှိပ်စီရင်ထုံးများ၊ စာမျက်နှာ ၁၅၄ ကိုရည်ညွှန်းသည်။ ဘာလ်ကစ်ရှန်ဒတ် နှင့် လင်။ ၂၇ အိန္ဒိယအယူခံစာမျက်နှာ ၅၈။ မောင်ရွှေဖူးနှင့် မောင်ထွန်းရှင်။ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန်အတွဲ ၅၊ စာမျက်နှာ ၆၄၄ နှင့် ဘေဂျိနတ်ဆင်း နှင့် ဟာဂျီ ဗါလီမိုဟာမက်ဟာဂျီအဗ္ဗု။ အိန္ဒိယ စီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန်အတွဲ ၃၊ စာမျက်နှာ ၁၀၆ ကိုရည်ညွှန်း၍ ခွဲခြားရှင်းလင်းပြသည်။ အချုပ်အားဖြင့် ဆိုလျှင်၊ အကျိုးသက်ရောက်စေရန် ရည်ရွယ်၍ ချုပ်ဆိုသော တကယ့်စာချုပ်ကို ပြင်ရန်၊ ချုပ်ဆိုသူများ နှုတ်သက်သေ မပြနိုင်။ သို့သော် စာချုပ်တရပ်သည် အကျိုးသက်ရောက်စေရန် ရည်ရွယ်ချုပ်ဆိုသော စာချုပ်မျိုး မဟုတ်ဘဲ၊ ဟန်ဆောင် စာချုပ်မျှသာဖြစ်ကြောင်း၊ နှုတ်သက်သေ တင်ပြနိုင်သည်။ ။**ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။ ထို့ပြင်၊ ဤအမှုတွင်၊ အမှုပါစာချုပ်အရ၊ အိမ်နှင့် မြေကိုအပိုင်မရဘဲ၊ အပိုင်ရရှိကြောင်းဖြင့် အဆိုပြုသည်မှာ၊ လိမ်လည်၍ အဆိုပြုသည်ဖြစ်သဖြင့်၊ သက်သေခံအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၉၂ ခြွင်းချက် (၁)အရ၊ ယင်းသို့ လိမ်လည်ကြောင်းကို တရားခံများက သက်သေတင်ပြနိုင်သည်။ မဇိန်နာဘီ နှင့် ကာဆင်အလီ။ အောက်မြန်မာပြည်၊ ပုံနှိပ်စီရင်ထုံးများ၊ စာမျက်နှာ ၁၅၄ နှင့် မောင်ကျင် နှင့် မရွှေလာ။ အေးအိုင်းအာ၊ ၁၉၁၇ ခုနှစ်၊ ပရီဗီကောင်စီ၊ စာမျက်နှာ ၂၀၇ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ဦးမြတ်ထင် ပါ ၃ နှင့် ဒေါ်ကျင်ယုံ ပါ ၂ 250

ဟိန္ဒူဘာသာဝင်ယောကျ်ားက ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်မိန်းမနှင့်လက်ထပ်ခြင်း၊ ၁၉၄၅ ခု၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်မိန်းမများအထူးထိမ်းမြားမှုနှင့် အမွေဆက်ခံမှု အက်ဥပဒေအရ လက်ထပ်ခြင်းမဟုတ်၊ တရားဝင် မဝင် ဟိန္ဒူဘာသာမှ ဗုဒ္ဓဘာသာသို့ ကူးပြောင်းခြင်း အထင်အရှား ပြရန်တာဝန်။ ဟိန္ဒူဘာသာဝင် ဖြစ်သူ တရားလိုသည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဖြစ်သော တရားခံနှင့် ၁၉၅၉ ခုနှစ်တွင်၊ ထုံးတမ်းစဉ်လာ အရ လက်ထပ်ပေါင်းသင်းခဲ့ပြီး တရားခံ၏ အိမ်မှ ဆင်းခဲ့ရသဖြင့်၊ မယားပြန်ခေါ်မှု တရားစွဲဆိုရာ၊ မူလရုံးက အမှုကို ပလပ်ခဲ့လေသည်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။အယူခံ တရားလိုသည် အယူခံ တရားခံနှင့် ထိမ်းမြားပြီးနောက် ဗုဒ္ဓဘာသာသို့ ကူးပြောင်းကိုးကွယ်နေပြီဆိုသော အချက်ပြသရန်မှာ ၎င်း၏ တာဝန်ဖြစ်သည်။ ယခုအမှုတွင် အယူခံ တရားလိုသည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ ကျင့်သုံးလေ့ရှိသည့် အလေ့ကြီးသည့် အလုပ်

PAGE

တာဝန်တခုခုကို လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်း ရှိကြောင်း မတွေ့ရ၊ ဆွေမျိုးသား ခင်းများနှင့် လုံးဝပြတ်စဲပြီး၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် တဦး အနေဖြင့် နေထိုင်ဆက်ဆံလာ ကြောင်းလည်း၊ မည်သို့မျှ လုံလောက်သည့် အထောက်အထား မပြနိုင်။ ယခု တိုင်ပင် နိုင်ခြားသ ား လက်မှတ်ကို၊ ဟိန္ဒူ ဘာသာဝင်အဖြစ် ကိုင်ဆောင်ထား ခြင်းရှိသည်မှာ မငြင်းဆိုနိုင်ရကား၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဖြစ်သည့်အယူခံ တရားခံနှင့် ၁၉၅၄ ခုနှစ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၂ အရမဟုတ်ဘဲ၊ လက်ထပ်ခဲ့ခြင်းမှာ၊ အယူခံ တရားခံသည်၎င်း၏ တရားဝင်ဇနီး ဖြစ်သည်ဟု မည်သို့မျှ ယူဆနိုင်ရန် မဖြစ်ရကား အယူခံတရားလိုသည် အယူခံတရားခံ အပေါ် ယခုအမှုစွဲဆိုခွင့် ရှိသည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ ***Chinnasamy Pillay*** **v.** ***Ma Take and another***. **A.I.R. (1938) Ran., p. 15** ကိုရည်ညွှန်းသည်။

အော်ဂဒူး နှင့် မအေး 231

အကျဉ်းနည်းအားဖြင့် မည်သည့် အခါတွင် စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်း။ ကြီးကြပ်ရေးဝန် ၏အာဏာ။ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၂၀ 161

အစိုးရပိုင်မြေ ကျူးကျော်သူအား မြေလက်ရှိထားသူက တရားစွဲဆိုနိုင်ခြင်း၊ ဆန့်ကျင် နေထိုင်မှုကို ပြရန် ကျူးကျော်သူ၏တာဝန် ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၄၄။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။သူတဦး တယောက်သည်၊ အစိုးရ ပိုင် မြေ ရိုင်းတွင် မည်သူ တဦး တယောက်မျှ မနေသဖြင့် ဝင်ရောက်နေထိုင်ရာတွင် အခြား သူ တဦးဦးက မည်သို့မျှ အခွင့်အရေး မရှိဘဲ အတင်းဝင်ရောက် နေထိုင်လျှင်၊ ထို သူအား မူလလက်ရှိဖြစ်သူသည်၊ မြေကို လက်ရောက်ပြန်လည် ရရှိရန် အတွက် တရားစွဲဆိုနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် အစိုးရ ဂရံ ရရှိသူတဦးသည်၊ ကျူး ကျော်သူအား ဂရံသက်တမ်း အတွင်းတွင် တရားစွဲဆိုသော်လည်း၊ အမှုအတော အတွင်း ဂရံသက်တမ်း ကုန်ဆုံးသွားစေကာမူ၊ မြေကို ပြန်လည် လက်ရောက်ရရှိခွင့် ရှိသည်။ ကာလစည်းကမ်းသတ် ဥပဒေပုဒ်မ ၁၄၄ တွင် အကျူးဝင်သောအမှုမျိုးတွင် ကျူးကျော်သူမျှသည်၊ ဆန့်ကျင် နေထိုင်မှုမျှားကို သက်သေ တင်ပြရန် တာဝန် ရှိသည်။ ဦးချစ်ထွန်းနှင့် ဒေါ်ငွေသောင်း။ မြန်မာနိုင်ငံတရားရုံးချုပ်၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမပငမ အယူခံမှုအမှတ် ၉၊၁၀၊၁၁။ ဦးကံပါ ၂ နှင့် ကာလချန်ပါ ၂။ မြန်မာနိုင်ငံတရားရုံးချုပ် ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၆ ကိုကိုးကား သည်။

ဦးအောင်သိန်း ပါ ၂ နှင့် ဒေါ်မမကြီး 269

အနှောင့်အယှက် (Nuisance) မည်သည့်အခါတွင် ဖြစ်သည်ဟု ယူဆခြင်း။ အိမ် ဌါးက ခါတ်ဆီလျော်ကန် ပြုလုပ်ခြင်း။ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဥပဒေးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂ (၁) (ဂ) 154

အလုပ်ခွင်အတွင်း (ဝါ) အလုပ် လုပ်နေစဉ် အတွင်း (**In the course of employment**) ပြုမူသည့် ကိစ္စနှင့် ပတ်သက်သောတာဝန်၊ အလယ်ရွှင်အပေါ် တွင် ရှိခြင်း။ လော်လီကား ၂ စင်းတိုက်သည့်ကိစ္စ 166

PAGE

အလုပ်သမား[(Servant) အလုပ်ခွင်အတွင်း (In the couse of employment) မည်သည့်အချိန်၌ ဖြစ်ခြင်း၊ ပေါ့ဆမှု (Negligence) ကိုသက်သေတင်ပြရန်တာဝန် မည်သူ့အပေါ်၌ ရှိခြင်း။ အနောက်မှ ကားသည် အရှေ့မှကားကို တိုက်ခြင်း (Contributory Negligence) ကိစ္စ။ လော်လီကား မောင်းသူ တဦးသည်၊ လော်လီကားပိုင်ရှင်အတွက်၊ ထိုလော်လီကို အခြားသူ တဦးအား ငှါးရမ်းသွားသည့် လမ်းခရီးတွင်၊ ကားတိုက်မှု ဖြစ်၍ အလုပ်ခွင် အတွင်း (In the course of employment) မောင်းနှင်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။ ပေါ့ဆမှု (Negligence) ရှိသည်ဟုပြောလျှင်၊ ပြောသူအပေါ်တွင် (Burden of proof) သက်သေတင်ပြရန် တာဝန်ရှိသည်။ လျော်ကြေးတောင်းဆိုသော အမှုတွင်၊ သက်သေ တင်ပြရန် တာဝန်သည်၊ အဓိကအားဖြင့်၊ တရားလိုပေါ်တွင် တည်ရှိသည်။ တိုက်သော လော်လီကားသည်၊ အတိုက်ခံရသော လော်လီကားနောက် ၁၅ ပေ အကွာမှ မောင်းလာရာ၊ အတိုက်ခံရသော ကားကိုမောင်းသူက ရုတ်တရက် ရပ်လိုက်သည်ဟု ဆိုစေကာမူ၊ တိုက်သော အကွာအဝေး (Distance) ရှိနေသဖြင့် မောင်းလာသော အရှိန် မပြင်းခဲ့သော်၊ ယခုကဲ့သို့ တိုက်ခိုက်မည်မဟုတ်။ [အရှိန်ပြင်း၍ ဘရိတ်အုပ်ပြီး မရပ်နိုင်အောင်ကြောင့်သာ တိုက်ခိုက်မိသည်ဟု ယူဆရမည် ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ အတိုက်ခံရသော ကားကို မောင်းသူ၏ (Contributory Negligence) ကြောင့် တိုက်ခိုက်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု မယူဆနိုင်။ ဒင်းဘဲအာရ်ဝါဒီယာ နှင့် ဖါရူတ်မိုဘေးကျာနာ၊ အေးအိုင်၊အာရ်၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဘုံဘိုင်စီရင်ထုံး ၂၁၈။ ပန်ကျပ်ပြည်နယ်နှင့် အက်စ်၊ အမ်၊ ဘီ၊ ကျရန်ဂမ်ကီ။ အေ၊ အိုင်၊ အာရ်၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ပန်ကျပ်စီရင်ထုံး ၄၉၀ နှင့် နာနီဘာလာဆင်း နှင့် အော့ကလန်ဂျတ် ကုမ္ပဏီလီမိတက်။ အိုင်၊ အယ်၊ အာရ်၊ ကာလကတ္တား စီရင်ထုံးအတွဲ ၅၂၊ ၆၀၂ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ဒေါ်တင့် နှင့် ဒေါ်ခင်တင့် ပါ ၂ 166

အလုပ်သမား လျော်ကြေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂ (၁) (ဃ) (၁) နှင့် (၂) လျော်ကြေးငွေကို မည်သူ့အား ပေးရန်ကိစ္စ။ လျော်ကြေးငွေ ထုတ်ပေးရန် အတွက် အမွေထိန်းလက်မှတ်၊ အမွေ ဆက်ခံသော လက်မှတ်လို မလို။ အမှုတွင် အလုပ်သမား မင်းကြီး၏ ကောက်ချက်ထုတ်ရန်တာဝန်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အလုပ်သမားလျော်ကြေး ဥပဒေပုဒ်မ (၂) (ဃ) (၁) နှင့် (၂) တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားချက်အရ၊ အလုပ်သမား တယောက် သေဆုံးသည့် အခါ၊ ၎င်းရသင့်ရထိုက်သည့် လျော်ကြေးငွေကို၊ ၎င်းအား မှီခိုခြင်း ပြုသောသူကိုသာလျှင် ထုတ်ပေးရန်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သေသူသည် မဟာမေဒင် ဘာသာဖြစ်စေကာမူ၊ မဟာမေဒင် ဥပဒေအရ လိုက်နာ ဆုံးဖြတ်ထုတ်ပေးရန်မလိုဘဲ၊ အလုပ်သမား လျော်ကြေး ဥပဒေအရသာ၊ လိုက်နာဆုံးဖြတ် ပေးရန်ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ဤအမှုမျိုးတွင် အမွေထိန်းလက်မှတ် စာသော်၎င်း၊ သို့မဟုတ် အမွေ ဆက်ခံသော လက်မှတ်စာသော်၎င်း၊ တင်ပြရန်မလို။ အမ်၊ တီ၊ ဟရိဖါဘိုင်နှင့် ကရချီပို့ထရပ်။ အေ၊အိုင်၊ အာရ်၊ ၁၉၂၉ ခုနှစ်၊ ဆင်း၊ စာမျက်နှာ ၁၇၇ ကိုရည်ညွှန်းလိုက်နာသည်။ ။ထို့ဖြစ်အလုပ်သမား မင်းကြီးသည်၊ ကောက်ချက်များ မဟုတ်သည့်ပြင် အမှုတွင် ပါဝင်သူများအား စစ်ဆေးခြင်း မပြုသော်လည်း၊ ၎င်းတို့၏ လျောက်လွှာ များနှင့် သက်သေများ၏အစစ်ခံချက်များကို ဘတ်ရွှေလေ့လာဝေဖန်ပြီး ဆုံးဖြတ်ခြင်းဖြစ်ရာ၊

PAGE

ကောက်ချက်မျှား ထုတ်ဘိသကဲ့သို့ ဥပဒေအရ တရား မျှတစွာ ဆုံးဖြတ်ထားသည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။ ပက်စတန်ဂျီဘိုင်အိုဂျီ နှင့် ဖါရစ်ခန်ပါမဟာမက်။ ဧအား အိုင်၊ အာရ်၊ ၁၉၃၃ ခု၊ ဆင်း ၂၇၃ (၁၇၅) ကိုရည်ညွှန်းသည်။

နဘတ်ခန် ပါ ၂ နှင့် ရာဂျာခန် ၎င်း၏ နီးစပ်ရာ မိတ်ဆွေ အုပ်ထိန်းသူ မသောင်းတင် 184

အိမ်ဂျီးစာချုပ် မှတ်ပုံတင် ဥပဒေပုဒ်မ ၁၇ (၁) (ဃ) နှင့် ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး ဥပဒေပုဒ်မ (၁၀၇) အကျုံးဝင် မဝင်၊ စာချုပ် မှတ်ပုံ မတင်သော်လည်း တရားစွဲနိုင်ခြင်းကိစ္စ။ အိမ်ရှင်နှင့် အိမ်ဂျီးတို့သည် ကတိစာချုပ် ချုပ်ဆိုကြရာ၌၊ ထိုစာချုပ်ပါ ကတိများကို ဖေါက်ဖျက်ခြင်း မရှိက၊ အိမ်ဂျီးများသည် အခင်းဖြစ်အိမ်တွင် ၅ နှစ်တိုင်တိုင် ဂျီးရမ်း နေထိုင်ခွင့် ရှိကြောင်း သဘောတူလက်မှတ်ရေးထိုးကြရာ၊ အောက်ရုံးက ထိုစာချုပ်မှာ တနှစ်ထက် ကျော်လွန်သော ကာလ အပိုင်း အခြားအတွက် မဟုတ်ဟု ယူဆကြလေသည်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။အိမ်ဂျီးများသည်၊ မိမိတို့ ဆောင်ရွက်ရန်ရှိသည့်၊ စည်းကမ်းချက် များကို ဆောင်ရွက်လျှင်၊ အိမ်ရှင်သည် ၎င်းတို့အား အခင်းဖြစ်အိမ်တွင် ၅ နှစ် ထာဝရမည်ဖြစ်ရာ၊ မှတ်ပုံတင် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၇ (၁) (ဃ)အရေ၎င်း၊ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၇ အရရင်း ထိုစာချုပ်ကို မှတ်ပုံတင်ရမည်ဖြစ်သည်။ ။**ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။သို့သော် ထိုစာချုပ်ကို အခြေပြု၍ တရားစွဲဆိုခြင်းမဟုတ်ဘဲ အိမ်ရှင် အိမ်ဂျီးအဖြစ်သာ တရားစွဲဆိုခြင်း ဖြစ်လေသည်၊ စာချုပ် ချုပ်ပြီးနောက်၊ အိမ်ရှင်အား အိမ်ဂျီးခမျာ ပေးခဲ့ရာ၊ အဆိုပါ မှတ်ပုံ မတင်သောစာချုပ်မှ အပ၊ ၎င်းတို့သည် အိမ်ရှင်အိမ်ဂျီးများ ဖြစ်ကြ၍၊ ပုဒ်မ ၁၀၆ အရအိမ်ဂျီးများဖြစ်သည်ဟုယူဆရမည်။

မောင်အလီ ပါ ၂ နှင့် ဒေါ်သင်းစိန် 216

ဒေါ်ဒီမန်စာချုပ်ကို တံဆိပ်တော်ခွန် ပေးဆောင်စေပြီးသက်သေခံ အဖြစ် အောက်ရုံးက မှားယွင်း လက်ခံခြင်း။ တံဆိပ်တော်ခွန် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၅ ခြွင်းချက် (က)၊ ပုဒ်မ ၃၆ နှင့် ၆၁။ အယူခံရုံးက ဝင်ရောက်စွက်ခြင်းမပြုခြင်း 263

ဥယျာဉ်ခြံမြေ သီးစား ချထားရေး ဥပဒေနှင့် အကျုံးမဝင် မြို့ပြဆိုင်ရာ၊ ဂျီးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးဥပဒေနှင့် အကျုံးဝင် မဝင်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။၁၉၄၆ **ခုနှစ်၊ သီးစား** ချထားရေး **အက်ဥပဒေ**သည်၊ လယ်ယာ မြေနှင့် သာသက်ဆိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ဥယျာဉ်ခြံမြေမှာ အဆိုပါ အက်ဥပဒေတွင် အကျုံးမဝင်၊ ယင်းဥယျာဉ်မြေသည် ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဂျီးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေတွင်လည်း အကျုံးမဝင်။ ထိုအက်ဥပဒေပုဒ်မ (၂၀) နှင့် (၂၁) ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ဥယျာဉ်ခြံမြေနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ဟန်မထူ။

ဒေါ်စိုင် ပါ ၂ နှင့် ဦးအုံးလှိုင် 164

INDEX

ညွှန်းချက်

CHIEF COURT

တရားရုံးချုပ်

PAGE

ACTS:

AMNESTY ORDER.

CIVIL PROCEDURE CODE.

CONTRACT ACT.

COURT FEES ACT.

CRIMINAL PROCEDURE CODE.

DEFENCE SERVICES ACT 1959.

DEFENCE SERVICES (AMENDING) ACT, 1961.

EVIDENCE ACT.

INCOME-TAX ACT.

JUDICIAL OFFICERS PROTECTION ACT.

LAND AND REVENUE ACT.

LIMITATION ACT.

LOWER BURMA TOWN AND VILLAGE LAND ACT.

MONEY LENDERS ACT.

NEGOTIABLE INSTRUMENTS ACT.

PAYMENT OF WAGES ACT.

PENAL CODE.

SEA CUSTOMS ACT.

SPECIFIC RELIEF ACT.

STATE ARGRICULTURAL MARKETING BOARD ACT.

URBAN RENT CONTROL ACT.

AMNESTY ORDER—*cases started by B.S.I. Officers—when started by "aggrieved party"—information given to B.S.I.—whether privileged. Held:* The amnesty Order is an act of high policy of the Revolutionary Government and it overrides all existing laws. It is not for the Courts to subtract from or add to the General Amnesty Order by way of judge-made law. The Courts must avoid, as far as possible, the making of new law in judicial pronouncements. The plain meaning of clause 1 (2) of the

PAGE

Amnesty Order is that when an aggrieved party has set the law in motion the Amnesty Order does not apply *in toto*. *Held also:* When a Bureau of Special Investigation Officer makes a solemn statement in Court that the informant was an aggrieved party, thought he could not reveal his name, the Court should accept the statement and proceed with the trial. *Held further:* The claim of privilege by the Bureau of Special Investigation Officers, is not revealing the identity of the informant in such cases, must also be allowed.

U BA KYI *v.* THE UNION OF BURMA 306

BURMESE BUDDHIST LAW—*divorce—divorce deed—relevancy of S.* 91 *Evidence Act. Non-requirement of divorce deed for divorce.* Where the main question before the Court was whether the Respondent who was a Burmese Buddhist has been legally divorced from her first husband. *Held:* In Burmese customary law, a divorce at the will and caprice of the husband is not permitted and mutual consent, in other words a contract, is needed to dissolve the marriage. Thus a divorce deed under Burmese customary law is clearly a contract, and S. 91 of the Evidence Act must come into play in the proof of it. *Held also:* A divorce deed is not essential to dissolve a marriage in Burmese customary law; mutual consent between the husband and wife to end the marriage being sufficient. *Volume* 2, *Kinwun Mingyi Digest, p.* 227; and 9 *Bur. Law Times, p.* 74, referred to.

DAW AHMA *v.* DAW KHIN TINT 314

CERTIORARI—*writ of—quasi-judicial order—rights of subjects to be involved. Urban Rent Control Act,* 1960, *S.* 21(4)—*allotment of room—no rights of subjects involved. Held:* In order to constitute a *quasi-judicial* order, the authority concerned must be determining questions affecting rights of subjects, and it must also be under a duty to act judicially. *Mrs. J.R. French and another* v. *The Assistant Controller of Rent and another,* (1962) B.L.R. 73, referred to and followed. *U Paw* v. *The Maubin Municipality and* two *others,* (1962) B.L.R. referred to. No question of any right whatsoever is involved in an application for the allotment of a vacant room under S. 21 (4) of the Urban Rent Control Act, 1960.

DAW HNIN ZI *v.* MR. T. AHMED AND FOUR OTHERS ... 324

CHARGE—WHEN TO BE FRAMED UNDER CRIMINAL PROCEDURE CODE—WHEN DOES *Prima Facie* CASE REVEALED—CHARGE NOT BE INVARIABLY FOLLOWED BY CONVICTION 337

CIVIL PROCEDURE CODE—S. 151—EXECUTING JUDGE HAS AN INHERENT POWER TO CORRECT A CLERICAL ERROR IN THE DESCRIPTION OF THE PROPERTY PUT UP FOR AUCTION AFTER THE SALE IS EFFECTED ... 334

CIVIL PROCEDURE CODE—*objection as to maintainability of suit whether must be embodied in pleadings—such objections possible under O.* 1, *r.* 13 *Civil Procedure Code—*0.7, *r.* 11, *Civil Procedure Code. Specific Relief Act, S.* 42—*here declaration when can be asked—"further relief"—when essential to be claimed.—Suit for declaration as wife without specific claims for pension of husband—not maintainable—Court Fees Act, S.* 7 (*iv*) (c). *Held:* A preliminary objection by the Defendant as to the maintainability of the suit because of defects in the Joinder of parties or in the reliefs claimed, can be made before filing of the Written Statement, under O. 1, r. 13 of the Code. Such a plea should generally be decided by the Court

PAGE

before proceeding any further. Under the proviso to S. 42 of the Specific Relief Act, a declaration will not be granted if the Plaintiff omits to seek further relief, when he is able to do so. The "further relief" is the relief is relation in the legal character, and must be appropriate to and necessarily consequent on the right asserted. *Held further:* Thus, where the Plaintiff has filed a suit for a bare declaration that she is the lawful wife of the deceased with a view to obtain the pension relating to the deceased, it is clear that the payment of pension depends on the declaration, and this "further relief" is essential as it is "appropriate to and necessarily consequent on the right asserted". The Plaintiff must therefore pray for this "further relief" and the suit in its present form fails. The suit must be re-valued and the additional Court Fees paid under S. 7 (iv) (*c*) of the Court Fees Act.

DAW AYE LONE *v.* DAW KHIN NI 328

CIVIL PROCEDURE CODE—O. 33. R. 1—WHAT PARTICULARS TO BE CONSIDERED IN A PAUPER APPLICATION—HONEST DISCLOSURE OF ALL RELEVANT FACTS NECESSARY 385

CLERICAL ERROR IN DESCRIPTION OF AUCTIONED PROPERTY—*setting aside of sale by executing Court—inherent power—S.* 151 *C.P.C.—no applicability of O.21. r.* 92. *C.P.C.—inequitable to have to file a regular suit. Held.* A clerical error in the description of the property put up for auction, can be corrected after the sale by the executing Judge under the inherent power of the Court vested by S. 151 of the Civil Procedure Code. Such an order is not appealable and O.21. r. 92 of the Code has no application to it. *Held also:* It would be inequitable if the auction purchaser should be forced to have resort to a regular suit simply because due to a clerical error made by the Court, the sale notice had not described the property fully.

DAW YONE *v.* U SAN TUN AND ONE 334

COURT FEES ACT—S. 7 (iv) (*c*)—SUIT TO BE RE-VALUED AND ADDITIONAL COURT FEES PAID WHEN THERE IS "FURTHER RELIEF" SOUGHT UNDER S. 42 OF THE SPECIFIC RELIEF ACT ... 328

CRIMINAL CASES—*charge—duty of court to frame charges when* prima facie *case disclosed. Held:* In a criminal case, it is the duty of the Court to see what offence or offences are made out by the facts as produced before it. It is the duty of the Court to go carefully into the facts as disclosed, and to frame charges, if *prima facie* cases are revealed. That is not to say that a charge must be invariably followed by a conviction.

THE UNION OF BURMA *v.* U TUN YIN 337

DECLARATION FOR ASSESSMENT OF LAND REVENUE—*Suit barred by S* 23 *Lower Burma Town and Village Land Act—S.* 55 *and* 56 *Land and Revenue Act. Held:* A suit by a Plaintiff for a Declaration that he being in possession of the suit land, should have been assessed to land revenue in respect of it, would be barred by S. 41 of the Lower Burma Town and Village Land Act, read with S. 23 thereof. *Held also:* Under S. 55 of the Land and Revenue Act, the question as to who is liable to pay Revenue in respect of any land, is one within the jurisdiction of the Revenue Officer concerned, and S. 56 enacts that Civil Courts have no jurisdiction to consider this matter.

MAUNG CHA PAW *v.* KO MAUNG TIN 340

PAGE

EVIDENCE ACT—s. 91—DIVORCE DEED UNDER BURMESE CUSTOMARY LAW BEING A CONTRACT, IT SHOULD BE PROVED UNDER S. 91 OF THE EVIDENCE ACT 314

EXECUTIVE PROCEEDINGS—*Order for stay of execution—Civil Procedure Code s. 2(2)—Whether a decree—Civil Procedure Code s. 47—whether appealable. Held:* An order of an executing Court, staying the executive of a decree for arrears of rent and ejectment of a judgment debtor, is not a "decree", under s. 2(2) of the Code of Civil Procedure. Also, as the application for stay of execution was made by a third-party (brother of the judgement debtor), and not by the parties to the suit, it does not come within s. 47 of the Code. Under s. 47, the word "parties" means the parties to the suit and or the record, and a third party who obstruct the decree holder getting possession of the property, cannot be said to be a party to the suit within the meaning of the section. *T.C. Leong and one* v. *U Po Thein*, (1953) B.L.R. (H.C.) p 1; *Maung Tha Saing* v. *Ma Ain Tha*, (1957) B.L.R. 16 (H.C.); and *Venkatakrishnayya and others* v. *Vernkatanarayana Rao and others*, A.I.R. (1936) Mad. 733, referred to. Accordingly, the said order for stay of execution is not appealable. *Haw Lim On* v. *Ma Aye May*, (1951) B.L.R. 68 (S.C.), referred to.

MOHAMED SHAVAN *v.* DAW AHMA JAN AND TWO OTHERS ... 345

INCOME-TAX ACT—*s.* 10 (2) (*ix*)—*Whether penalty and fine under Sea Customs Act—deductible expenditure. Held:* There is no difference in principle between a case where an assessee was fined because they themselves had committed infractions of the law, and a case where the assessee had been fined owing to the action of a foreign exporter in sending goods not covered by a licence. Therefore, a penalty or fine paid under the Sea Customs Act is not an allowable deduction under s. 10(2) (ix) of the Burma Income Tax Act. *The Commissioner of Income-tax, Bombay City II* v. *Haji Aziz and Abdul Shakoor Bros., Bombay*, (1955) XXVIII I.T.R. 266; *Commissioners of Inland Revenue* v. *Warmes and Company Ltd.*, (1919) 2. K.B. 444; *Commissioners of Inland Revenue* v. *Alexander von Glehn and Company, Ltd.*, (1920) 2. K.B. 553; *M.S.P. Senthikumara Nadar and Sons* v. *Commissioner of Income-tax, Madras*, (1957) XXXII I.T.R. 138; and *Commissioner of Income-tax, Punjab* v. *Himalaya Rosin-Turpentine Manufacturing Company*, (1953) 24 I.T.R. 132, referred to. *Held further;* The Assessee could have filed a suit against the Foreign exporter to recover the penalty. Instead of doing so, it cannot be allowed to deduct the amount as an allowable deduction.

BURMA PRIDE LTD. *v.* THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA 351

INSTALMENTS—*rejection of application for reduction of instalments—Chief Court not to lightly interfere on Appeal. Held:* Where the trial Court has rejected an application for reduction of instalments, in the exercise of its discretion, the Chief Court should not lightly interfere in such a matter. If it does, it will only be inviting a flood of application of this kind, asking for reductions and making for more delays.

U OHN MAUNG *v.* DAW KYI KYI 3 9

PAGE

LIMITATION—*suit on promissory note filed in wrong Court—decree given by such Court—whether time spent can be excluded.* The Plaintiff had filed a suit on a promisory note in a wrong Court and the said Court even give a decree in his power. The decree was later set aside on Appeal. He then filed the suit before the proper Court, and the question was whether the time spent in pursuing the wrong remedy could be excluded in computing the period of limitation. *Held:* The suit was prosecuted by the Plaintiff with due diligence and in good faith, and the Court itself, by giving a decree, confirmed his belief that he was in the proper Court. Time should therefore begin to run only when the Appellate Court's order told the Plaintiff for the first time that he was in the wrong Court. *Naw Helen* v. *Naw Jessie,* (1949) B.L.R. 436 H.C.; *Grappoo Singh* v. *Har Charn,* A.I.R. (1935), Oudh 501, referred to.

KHAM ZA KAM *v.* NGUL LIAN KHAM 362

LIMITATION ACT, ARTICLE 120—*Suit by person in actual possession of a stall after passing of* ex-parte *decree for ejectment against person not in occupation—six years from date of such decree. Held :* A person who is in actual physical possession of the suit premises can file a suit for declaration and possession against the landlord within six years of the passing of an *ex parte* ejectment decree against a person not in occupation of the same ; as his cause of action is the apprehension arising in his mind due to the passing of such decree. *Thakurain Chhabraj Kkuer* v. *Ram Deo Singh and others,* A.I.R. (1942) Oudh. 346 ; *Malku and others* v. *Qazi Abdur Karim and another,* A.I.R. (1947) Peshawar 15 ; *Niamat Singh* v. *Darbari Singh and others,* A.I.R. (1956) Punjab 230 ; *Rukhmabai* v. *Lala Laxminaravan,* A.I.R. (1960) Supreme Court 335, referred to. It was only when the *ex parte* decree was passed, that the possession of the Plaintiff was jeopardized, and it was only then that he could have real apprehension of being ejected in execution of the said decree.

K.S. MOHIDEEN PITCHAY ROWTHER *v.* SRI KALI TEMPLE TRUST 366

MONEY LENDERS ACT, S. 9—*whether money lenders certificate in force at time of passing of decree—question of law—competency of Appellate Court. Meaning proviso* (b) *to S.* 2, *Clause* 6. *Held :* The question whether the trial court could have passed a decree in favour of a plaintiff money lender whose registration was not in force at the time of the passing of the decree, is a question of law. Consequently it can be gone into by the Appellate Court even if the question was not agitated at the trial court. *Held also:* Proviso (*b*) to clause 6 of *S.* 2 of the Money Lenders Act does not exempt a money lender from the operation of the Act, because he was in the process of winding up his business at the time of the suit. It exempts from the operation of the Act only those money lenders who had ceased to advance fresh loans and were winding up the business after the coming into operation of the Act (on January 1st, 1947). A man who has done business under the Act cannot claim exemption from its operation. *S.P. Subramanian Chettiar* v. *Hajee Ahmed Abdulla,* Civil Revision 33/63, Chief Court ; *Dawson's Bank Ltd.* v. *Ein Shaung and three others,* (1951) B.L.R. p. 300 (H.C.), referred to.

P.R.M. ANNAMALAI CHETTIAR AND OTHERS *v.* A.L.V. ALAGAPPA CHETTIAR 317

PAGE

NEGOTIABLE INSTRUMENTS ACT, S. 79—*Interest at Specified rate—Evidence Act. S. 92—inadmissibility to prove that interest specified is not payable by agreement. Makers of promissory note—liability as joint debtors. Held:* S. 79 of the Negotiable Instruments Act gives no option to the Court to disallow interest when a Specified rate is provided for in the note. *Govindjee* v. *C. Ko Po Yee*, (1911) IV Burma Law Times, 203 referred to. Under S. 92 of the Evidence Act, oral evidence is inadmissible to prove that the interest mentioned in a promissory note is not payable by agreement. *M.E. Pillay and another* v. *V. T. Maistry*, (1917) X Burma Law Times 242 and *Ma Ohn Baw and another* v. *V. E.P.R. Chettyar*, A.I.R. (1935) Ran. 188. p referred to. *Held also:* In a joint promissory note, no two persons can be made liable as maker in the alternative. In law, the makers of a promissory note are liable thereon as principal debtors.

CHIP BEE TRADING CO. *v.* 1. OVERSEA CHINESE MATCH FACTORY. 2. TAN SENG LIM 375

PAUPER APPLICATION—*rejection of—consideration of cause of action. Held:* If on the face of the Plaint, the Petition and the Objections filed by the Respondents, it is apparent that there is no cause of action at all, or causes of action are so lumped together that there will be miscarriage of justice or unnecessary harassment of the other parties if the petitioner is allowed to sue as a pauper, then a rejection of the petition is justified. In considering a pauper petition it must be remembered that while the petitioner does not stand to lose much if he does not win the suit, the defendants will be put to unnecessary trouble and expense.

1. DAW HTAY,
2. MA KHIN WIN } THROUGH THEIR MOTHER } *v.* DAW 379
3. MAUNG TIN HTUT } DAW HTAY.

TIN SHWE AND TEN OTHERS ... ...

PAUPERISM—*Order 33 R.1 C.P.C.—function of Judge—Non-disclosure even of a small or valueless thing—serious view to be taken by Judge. Held:* For the determination of an application for leave to sue as a pauper, it is not necessary for the Judge to determine the value of the properties in the possession of the Applicant. All that a Judge has to see is whether the Applicant is a pauper within the meaning of Order 33 R.1 of the C.P.C. An applicant for leave to sue as a pauper is asking for a privilege, and that he must earn by honest disclosure of all the relevant facts. A serious view must be taken of deliberate non-disclosure even of a small or valueless thing.

DAW TIN NYUNT *v.* 1. U TIN MAUNG. 2. U KIN MAUNG 385

PAYMENT OF WAGES ACT—*S. 15 (2)—Appellate authority whether subordinate to High Court—When a labourer can represent others for recovery of wages—Permission to represent by authority concerned—express or implied—S. 15 (2) and Rule 5—effect of non-observance of statutory rules—Right of Inspector to represent any labourer or group of labourer. Held:* A District Court which is the Appellate authority under S. 17 of the Payment of Wages Act, is a Court subordinate to the High Court. Therefore, the judgement of the District Judge is subject to revision. *Manager, The Spring Mills Ltd.* v. *G.D. Ambekar and another*, A.I.R. (1949) Bom. 188; *Ramji Rupchand* v. *District Supdt., Western Railway, Ratlam*, A.I.R. (1957) Madhya Bharat 155, referred to. *Held also:* Under S. 15(2) of the Payment of Wages Act, 1936, it is open to the Authority concerned to permit a person to act for others as well. Under

PAGE

Rule 5 of Rules formed under Sub-Section (1) of S. 26 of the said Act, when a person wishes to represent another he must submit a brief written statement explaining his interest in the matter and the Authority concerned must then record an order which in the case of refusal only, must include the reasons for such refusal. By the language of S. 15(2) of the Act, the permission to be given by the Authority can either by expressed or implied. It is only by the provisions of Rule 5 aforesaid, that the permission given must be expressed. Mere non-observance of the statutory rules of procedure would not necessarily vitiate the proceedings of the authority concerned. *C.S. Lal* v. *Shaikh Badshah and others*, A.I.R. (1955) Bom. 75; *Anant Ram and others* v. *District Magistrate, Jodhpur and another*, A.I.R. (1956) Rajasthan 145, referred to. Thus, where a labourer files an application for himself and 15 others (whose names appear in the Schedule of the said application) for the recovery of wages under S. 15 (2) of the Payment of Wages Act, the Authority concerned could have proceeded to grant wages to all such persons. As regards the other labourers whose names do not even appear in the Schedule annexed to the said application, the Authority concerned or the Appellate Authority (District Judge) had no jurisdiction whatsoever to deal with their case. Under S. 15(2) of the Act, the Inspector concerned may represent any labourer or group of labourers, but no application was filed by the Inspector.

ALI KHAYNE *v.* ABDUL SHUKUR AND ONE 389

PENAL CODE S. 409—*Criminal Breach of Trust—dishonest intention—Appeal against acquittal—principles guiding decision—public interest. Held:* In cases of Criminal Breach of Trust and Cheating it is the dishonest intention which converts the act of a person into a criminal offence. *B. Rajani* v. *The King*, (1946) B.L.R. 61; *The Union of Burma* v. *U Khin Maung Lat*, (1952) B.L.R. 114 (H.C.), *M. Muthia Servai* v. *The Union of Burma*, (1955) B.L.R. 175 (H.C.), referred to. In a criminal case, the burden lies on the prosecution to prove its case fully and the prosecution cannot fill the gaps in its evidence by relying on any weakness that the defense may show. In an appeal against acquittal, the principles which must guide the decision of the Court are clear. These principles are that proper weight and consideration should be given to such matters as (1) the views of the trial judge as to the credibility of witnesses, (2) presumption of innocence in favour of the accused, a presumption certainly not weakened by the fact that he has been acquitted at his trial, (3) the right of the accused to the benefit of any doubt, and (4) the slowness of an appellate Court in disturbing a finding of fact arrived at by a Judge who had the advantage to seeing the witness. *The Union of Burma* v. *Maung Pu*, (1954,) B.L.R. 349 (H.C.), referred to. *Obiter:* Where the Attorney-General has not deputed one of his learned associates to appear and assist the Court of the hearing of an appeal against acquittal it cannot be said that the public interest is involved.

THE UNION OF BURMA *v.* U AYE KYI 396

PUBLIC SERVANTS—*suit against Public Servants—extant of immunity when acts done in good faith—Judicial Officers Protection Act S. 1—State Agriucltural Marketing Board Act* S. 32. The Plaintiff, a rice miller, had been arrested and subsequently prosecuted on the report of the Defendants' employees. He was thus in custody for 9 months, but was subsequently acquitted. He then filled a suit for damages, alleging that such damage was due to the " unlawful

PAGE

acts " of the Defendants' employees. *Held:* On the evidence the Court cannot hold that the Defendants' employees has acted unlawfully or in bad faith in proceeding against the Plaintiff criminally. The issue that is being tried in the present suit is whether the Defendants' employees had acted in good faith within their powers and in the discharge of their duties. *Held also:* Public Servants who are charged with responsibilities have to be invested with requisite powers. Powers so invested have also to be clothed with certain immunities so long as these Public Servants ever use their powers in good faith with in prescribed limits, and in the due performance of their duties. People who complain that they have suffered injuries of one kind or annother at the hands of public servants have no right of suit if the complaints are against acts which are clothed with immunities. Thus, the Magistrate who allowed the lawful agent of the Plaintiff to run the mill during the Plaintiff's absence (while the mill was under attachment), cannot be said to have gone beyond his powers, or have acted in bad faith. He must therefore receive the protection granted by S. 1 of the Judicial Officers Protection Act. *Maharaja Bose* v. *The Governor-General in Council*, LVI Calcutta Weekly Notes 248; *In re-Jangilal*, A.I.R. (1931) Allahabad 189, referred to and distinguished. *Held further:* Moreover by s. 32 of the State Agricultural Marketing Board Act, immunity is granted to the Board, its members and its Officers and Staff, who act in the performance of their duties under the Act in good faith. This grant of immunities similar to the immunities granted by the Judicial Officers Protection Act, would also seem to cover the acts complained of by the Plaintiff against the 2nd Defendant Board and its staff.

U TAIK KAUNG v. 1. THE GOVERNMENT OF THE UNION OF BURMA 2. THE STATE AGRICULTURAL MARKETING BOARD, RANGOON 403

REPRESENTATIVE SUIT TO BE FILED AGAINST ASSOCIATION—*suit against some members only—not competent. Plaintiff in a suit against all members—not competent to fix the decree on some only.* The Plaintiff/Respondent had sued the Defendants/Appellants, who were members of an Association of Motor Truck Owners. The remaining members of the Association were later added as co-defendants. However, towards the end of the trial, the Plaintiff/Respondent waived his claim against the new co-defendants, and accordingly a decree was passed against the present Defendants/Appellants only. *Held:* On similar facts and involving the same situation, it has been held that the defendants could not be personally liable, and that a representative suit should be filed. *U Ba Pu and three others* v. *U Shwe*, Special Civil Appeal No. 5/59, High Court; and *U Shwe* v. *U Ba Pu and three others*, Special Appeal No. 3/63 Chief Court, referred to. In the present suit, as the remaining members were also joined as co-defendants, the requirement that the suit must be a representative suit against all the then members would seem to be satisfied. *Held also:* However, the decree against the 4 (four) Defendants/Appellants only, is not competent. The Plaintiff/Respondnet cannot pick and choose those on whom he would like to fix a decree.

1. U BA PU
2. U BA SEIN
3. U SHEIN
4. U SEIN

v. U BA WAY 423

URBAN RENT CONTROL ACT, 1948, S. 11 (1) (*e*)—bona fide *requirement for reconstruction or repairs—whether premises after recon-*

PAGE

struction or repairs required to be capable of accomomdating tenents. Held: It cannot be said that a landlord does not require the suit premises *bona fide* for reconstruction or for affecting essential major and structural repairs, unless the building after re-erection or after such repairs as the case may be is also capable of accommodating tenants for residential purposes. Such an observation would go further than is warranted by the language of S. 11 (1) (*e*) of the Urban Rent Control Act, 1948. *Daw Thein Khin* v. *Abdul Jabber and one*, (1955) B.L.R. 53, and *Sin Tek and another* v. *Lakhany Bros.*, (1952) B.L.R. 180, referred to and followed. *S.B. Tikayaram* v. *Maung Pe Than and five others*, (1959) B.L.R. 84 (H.C.), referred to and distinguished.

BISANATH SINGH AND ONE *v.* MEIKTA SA THON THU CO-OPERATIVE SOCIETY LTD., STRAND ROAD, BASSEIN 433

URBAN RENT CONTROL ACT—S. 21 (4)—NO QUESTION OF RIGHT INVOLVED IN AN APPLICATION FOR THE ALLOTMENT OF A VACANT ROOM—NOT A QUASI-JUDICIAL ORDER 324

အက်ဥပဒေများ။

သက်သေခံအက်ဥပဒေ။

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး။

ကာလစည်းကမ်းသတ်အက်ဥပဒေ။

ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေ။

တရားမကျင့်ထုံး။

၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေ အမှတ် (၁)။

၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ပြည်သူပိုင်ပစ္စည်း ကာကွယ်ရေး အက်ဥပဒေ။

လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်။

ရာဇသတ်ကြီး။

မိုဟာမေဒင်ဥပဒေ။

မြို့ပြဆိုင်ရာဌါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေ။

မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာဥပဒေ။

မြန်မီစီပါယ်ဥပဒေ။

လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေ။

ဝိနိစ္ဆယဌာနအက်ဥပဒေ။

ဟိန္ဒူဥပဒေ။

အလုပ်သမားလျော်ကြေးအက်ဥပဒေ။

ယုံမှတ်အပ်နှံခြင်းအက်ဥပဒေ။

မဇ္ဈိမပြောင်းနိုင်သောပစ္စည်း လွှဲပြောင်းခြင်းအက်ဥပဒေ။

အုပ်ထိန်းသူများနှင့် အုပ်ထိန်းခံရသူများ အက်ဥပဒေ။

ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၀၊ "Debt" ဆိုသည့် စကား၏ အဓိပ္ပါယ်။ အုတ်ရောင်းရာ ကျန်ရှိသောအုတ်ဘိုးငွေ အကျုံးဝင်မဝင်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ "Debt" ဆိုသော စကားနှင့် "Loan" ဟူသော စကားတို့၏ အဓိပ္ပါယ် ရှင်း

PAGE

လင်းချက်များကို ထောက်ရှုသော်၊ "Debt" ဆိုသော စကားသည် ချေးငှေ သက်သက်ကိုသာ ဆိုသည်မဟုတ်။ အခြားနည်းတွင်ရှိသော ပေးဆပ်ရန်ရှိသည့် ကြွေးလည်း ပါဝင်သည်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်သက်ရောက်လေသည်။

Seldon v. *Wilde*. (1910) K.B., p.9; *Re. McGreavy*, A.E.L.R. (1950) Vol. 1. p. 442; *Prafulla Chandra* v. *Jatindra Nath*, (1938) I.L.R. 2 Cal. p. 320 တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။ သို့ဖြစ်၍၊ အုတ်ဘိုးကျွန်ငွေအတွက် စွဲဆို သောအမှုသည်၊ ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ (၂၀)တွင် ပါရှိသော "Debt" ဆိုသည့် စကားတွင် အကျုံးဝင်သည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။

Fatima Bee Bee and others v. *Official Trustee*, A.I.R. (1941) Ran. p. 344. ကိုရည်ညွှန်း၍လိုက်နာသည်။

ဆင်-ဆင်းမာရူးနှင့် ဦးတင်ဦး 437

တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၁၄၄ အရ၊ လျှောက်လွှာကို ကန့်ကွက်လွှာ ပြင်ဆင်ရန် လျှောက် ထားခြင်း တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၆၊ နည်း ၁၇ တွင် အကျုံးဝင်-မဝင်။ ။ **ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၄၄ အရ၊လျှောက်လွှာကို ကန့်ကွက်လွှာ တင်သွင်းပြီး၊ ထိုကန့်ကွက်လွှာကို ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားရာ၌၊ ထိုသို့လျှောက် ထားခြင်းသည် တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၆၊ နည်း ၁၇ တွင် အကျုံးဝင်-မဝင် ဆုံး ဖြတ်ရန်မှာ မလွယ်ကူ။ တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၁၄၄ အရ၊ လျှောက်ထားသော လျှောက်လွှာသည်၊ ထိုကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၄၁ တွင် အကျုံးဝင်သော အထွေထွေ လျှောက်လွှာမျိုးဖြစ်လျှင် တရားမမှုမျှားကဲ့သို့ပင် လျှောက်လွှာနှင့် ချေပလွှာများ ကို ပြင်ဆင်ခွင့်ပေးနိုင်ကောင်း ပေးနိုင်မည်။ ဤအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ အိန္ဒိယ ပြည် တရားလွှတ်တော်များတွင်သာမက၊ မြန်မာပြည် တရားလွှတ်တော်၌ပင် သဘောကွဲလွဲခဲ့ကြသည်။ မောင်လှမောင်နှင့် မနှင်းဒေါက်တို့အမှု၊ အိန္ဒိယပြည် စီရင်ထုံးမျှား၊ ရန်ကုန်အတွဲ ၈၊ စာ ၂၇၁ နှင့် အေ၊အမ်၊ကေ၊စီ၊တီ၊ မှတ်သူက ယူပန်ချစ်တီးယားနှင့် အနာမလဲအမှု။ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးမျှား ရန်ကုန်အတွဲ ၁၁၊ စာ ၂၇၅ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ဒေါ်မြိုင် ပါ ၂ နှင့် ဒေါ်သိန်း 441

တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၁၇၊ နည်းဥပဒေ ၃ အမှုသည်များ၍ မလာနိုင်သဖြင့် အမှုပလပ် ခြင်း၊ ထိုသို့အမိန့် ချနိုင်မချနိုင်၊ ထိုအမိန့်အပေါ် အယူခံခွင့်ကိစ္စ။ ။**ဆုံးဖြတ် ချက်**။ ။တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၁၇၊ နည်းဥပဒေ ၃ အရ၊ အမှုကို ပလပ်သည့် အမိန့်မှာ အမှုကို အပြီးအပိုင် ဆုံးဖြတ်သည့် အမိန့်မျိုး ဖြစ်သဖြင့် အမိန့်ဒီကရီ တရပ်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်။ ထိုကြောင့် ထိုအမိန့်ကို တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၉၆ အရ အယူခံပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ သို့ရာတွင် အမှုသည်ဖျားနေ၍ မလာနိုင်သဖြင့် တရားမ ကျင့်ထုံးအမိန့် ၁၇၊ နည်းဥပဒေ ၃ အရ၊ အမှုကိုပလပ်ခြင်းမပြုနိုင်လျှင်၊ တရားမကျင့် ထုံး အမိန့် ၁၇၊ နည်းဥပဒေ ၃ အရ ပလပ်သည့်အမိန့်မျိုးကို အမှုသည်တဦးဦးအား ယင်းသော တင်ပြရန်ဖြစ်စေ၊ အမှုဆက်လက် ဆောင်ရွက်ရန်နှင့် အခြားကိစ္စ တရပ်

PAGE

ရပ်ကို ဆောင်ရွက်ရန်အတွက်ဖြစ်စေ တရားရုံးက အချိန်ပေးခဲ့ရာ အမှုချိန်းဆိုသည့် နေ့၌ ထိုအမှုသည် ပျက်ကွက်မှုသာလျှင် အမိန့်ချမှတ်ခြင်း ပြုနိုင်သည်။ မခြုံနှင့် မောင်မြင့်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ အတွဲ ၅၊ စာ ၈၃၅။

ဆိုင်းရက်(စ်)အဗ္ဗဒူ(လ်)ဂဖါးနှင့် အဗ္ဗဒူမဂျစ်ဟာဂျီမဟာမက်ဂျီရာ ပါ ဂ 474

နှင်ထုတ်လိုမှု မြေပေါ်တွင် နှစ်ပေါင်းများစွာ နေထိုင်ခဲ့သော အမွေဆိုင်များအား နှင်ထုတ်လိုခြင်း လက်ရောက်ရရှိလိုသူအပေါ်တွင် သက်သေ ထင်ရှားပြရန် တာဝန်ရှိခြင်း 453

နို့တစ်စာ အိမ်ရှင်နှင့် အိမ်ငှါးပေးသော နို့တစ်စာ မြန်မာ ပြက္ခဒိန်ဖြင့် ချုပ်ထားသော စာချုပ်အရ မြန်မာလ၊ ရက်တို့ဖြင့် တွက်ချက်သင့်ခြင်း 523

ပစ္စည်းဘမ်းဝရမ်း အမှု စစ်ဆေးနေစဉ်အတွင်း ထုတ်ပေးခြင်းကိစ္စ၊ မည်သည့်အခါ၌ ထုတ်ပေးသင့်ခြင်း။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။တရားမမှု တမှုကို စစ်ဆေးနေသည့် အတောအတွင်း၌ တရားလို၏လျှောက်ထားချက်အရ၊ တရားခံ၏ပစ္စည်းကို စာရင်းဘမ်းခြင်း စသည်တို့ကို ပြုလုပ်လျှင်၊ တရားခံတွင် မနစ်နာရအောင် အထူးသတိချုပ်ရန်လိုသည်။ တရားလိုက စိုးရိမ်ကြောင့်ကြမှု ရှိပါသည်ဆိုမှုရုံနှင့် ဝရမ်းထုတ်သည့် အမိန့်မျိုးကို လွယ်လွယ်ထုတ်ဆင့်ရန်မဟုတ်။ အက်(စ်)၊ဒို့၊အင်(န်) ချစ်တီးယားနှင့် စီးပီ၊ မဟာမက်ကာကာ။ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံးစာမျက်နှာ ၁၂၇ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ကိုကြည်နှင့် သီတာဝင်းကုမ္ပဏီ 445

မိုဟာမေဒင် ဥပဒေ၊ အများဆိုင် ဝကပ်(ဖ်)၊ သို့မဟုတ် တသီးပုဂ္ဂလ ဝကပ်(ဖ်)၊ စဉ်းစားရမည့်အချက်များ။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။မိုဟာမက် ဘာသာဝင် တဦးသည် မိမိပိုင်ပစ္စည်းများကို စာချုပ်တခုတည်းနှင့်ပင် အများအတွက်၎င်း၊ မိမိ၏ မိသားစု သားစဉ်မြေးဆက်အတွက်၎င်း၊ ဝကပ်(ဖ်)ပြု လှူဒါန်းနိုင်သည်။ အိုင်အီး အဘူးနှင့် ဂျီ၊အိတ်(ချ်)၊အက်(စ်) အဘူး၊ ၁၉၃၉ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ စာမျက်နှာ ၁၄၀။ ပရတပ်ဆင်နှင့် ဘရစ်(ဂျ်)နယ်ဆင်း၊ ၁၉၃၀ ခုနှစ်၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ အလာဟဘတ်၊ စာမျက်နှာ ၁ ကိုရည်ညွှန်းသည်။ ဝကပ်(ဖ်)တခုသည် အများဆိုင် ဝကပ်(ဖ်) ဖြစ်သလော၊ သို့တည်းမဟုတ် အလှူဒကာနှင့် မိသားစုအတွက် ဝကပ်(ဖ်) ဖြစ်သလောဟူသည့် ပြဿနာကို လေ့လာသုံးသပ်ရာ၌၊ ယင်းသို့ လှူဒါန်းခြင်းအားဖြင့် အများအားပါ၍ အကျိုးသက်ရောက်စေသလော၊ ယင်းသို့ ပိုမိုအကျိုးသက်ရောက်စေရန်ကို အလှူရှင် ပဓါနထားသလော၊ သို့တည်းမဟုတ် မိမိ၏မိသားစုအား ပိုမိုရှိအကျိုးသက်ရောက်စေသလော၊ ယင်းသို့ ပိုမို အကျိုးသက်ရောက်စေရန်ကို အလှူရှင် ပဓါနထားသလော ဟူသည့် အချက်များကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားရမည်ဖြစ်သည်။ ဟာတင်အလီဟောင်လဒါနှင့် ဝကပ်(ဖ်) များ မင်းကြီး။ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ အတွဲ ၁၊ စာမျက်နှာ ၂၄၁၊ ၂၄၅။ နန်တူဘတ်နှင့် ဂူလန်ဟူစိန်။ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်) ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ နဂ်ပူ၊ စာမျက်နှာ ၃၉၄၊ ၃၉၉ ကိုရည်ညွှန်းသည်။ ယင်းပြဿနာကို စဉ်းစားရာ၌ အလှူရှင်၏ ဧတနာသာ ပဓါနဖြစ်သည်။

ကိုဘရီ ပါ ၄ နှင့် မဘီ ပါ ၃ 448

PAGE

မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး ဥပဒေ၊ အိမ်ကို အသစ်ဆောက်လုပ်ရန်နှင်ထုတ်ခြင်း ကိစ္စ၊ ရိုးဖြောင့်သောသဘော။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေသည်၊ ရည်ရွယ်ချက်အားဖြင့် အိမ်ငှါးများကို စောင့်ရှောက်ကာကွယ်ရန် ပြဋ္ဌာန်းထားသည်မှန်သော်လည်း၊ ၎င်းအက်ဥပဒေအတွင်း၌မူကား အိမ်ငှါးများ အိမ်ရှင်ပါ တရားမျှတပွဲကိုရရှိကြစေရန် တရားမရှိုးများက အမှုများကို စီရင်ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်သည်။ အမှုတွင် ဥပဒေအချက်အလက်များအရ၊ အိမ်ရှင် ရသင့်ရထိုက်သော အခွင့်အရေးတို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရပေမည်။ ဘစ်(စ်)နပ်ဆင်း ပါ ၂ နှင့် မိတ္တစားသုံးသူ သမဝါယမအသင်း လီမိတက်။ တရားမ အထွေထွေ လျှောက်လွှာ ၁၇၂၊၆၃။ ဒေါ်ထွေးနှင့် အီဘရာအင်ရမ်ကုမ္ပဏီလီမိတက်၊ ၁၉၅၈ ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံး တရားလွှတ်တော်ချုပ် စာ ၁၂၀ တို့ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။ အက်(စ်)၊ဘီသတီကာရာရမ်နှင့် မောင်ဖေသန်း (ပါ) ၅၊ ၁၉၅၉ ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံး တရားလွှတ်တော် စာ ၈၄ ကို ရည်ညွှန်း၍ ခဲ့ခြား ရှင်းလင်းပြသည်။ အိမ်ဟောင်းသည် လုံးဝ ပျက်စီးနေပြီဟု မဆိုသာသဖြင့် ရိုးဖြောင့်သော သဘောနှင့် မဟုတ်မမှန်ဟူ၍ မဆိုသာ၊ အိမ်ကို လုံးဝပျက်စီးသည်အထိ စောင့်ပြီးမှ အိမ်ရှင်သည် အသစ်ဆောက်လုပ်ရမည်ဟု ဥပဒေကမဆို။

ဟာဂျီအဗ္ဗဒူ(လ်)ရှကူချီကာနီနှင့် ဒေါ်အုန်းတင် 458

မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂ (၁) (ခ)၊ ရိုးဖြောင့်သော သဘော၊ အိမ်သစ် ဆောက်လုပ်ရန် လို-မလိုကိစ္စ။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။မြို့နိုဗီပါယ်ကော်ပိုရေးရှင်းက အချင်းဖြစ်အိမ်အထက်ဆုံးထပ်၊ အနောက်ဒေါင့် အုတ်နံရံနှင့်အမိုးကို ဖြိုဖျက်ပြုပြင်ရန်သာ ခိုတစ်ထုတ်ပေးခဲ့ရာ၊ အချင်းဖြစ်အိမ်ခန်းများကို ဖြိုဖျက်ပြီး၊အသစ်ဆောက်လုပ်ရန် မလိုအပ်သည်မှာ ပေါ်လွင်သည်ဟု ယူဆရမည်။ သို့ဖြစ်၍ ပိုင်ရှင်သည် အချင်းဖြစ် အိမ်ခန်းများကို အကြောင်းအားလျော်စွာ ရိုးဖြောင့်သော သဘောဖြင့် ရယူလိုခြင်းမဟုတ်ဟု ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရမည်။ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ အထွေထွေ လျှောက်လွှာအမှတ် ၁၇၂ ကို ကိုးကား၍ ခဲ့ခြားပြသည်။

၁။ လီယင်၊ ၂။ အယင်၊ ၃။ အုခြော၊ ၄။ အခြူး နှင့် ခြင်ဟိန်မိန်း (ခေါ်) မောင်ဟန်မင်း 462

၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး ဥပဒေပုဒ်မ ၂၁ (၁)(ခ)နှင့် (၄)၊ ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၂၀ ရက်နေ့နောက်တွင် နေသူများနှင့်သာ သက်ဆိုင်ခြင်း၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်၏ နှင်ထုတ်ရန်အာဏာ။ ။ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးဝန်သည်၊ လျှောက်ထားသူ၏ မိသားစုအား တိုက်ခန်းတခုမှ ထွက်ခွါဖယ်ရှားစေရန် ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၁ (၁)(ခ)နှင့် (၄) တို့အရ အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ လျှောက်ထားသူနှင့် မိသားစုတို့သည်၊ ထိုတိုက်ခန်းတွင် ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ မေလ ၂၀ ရက်နေ့မှစ၍ နေထိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအမိန့်ကို မကြေနပ်၍၊ အမှုခေါ်စာချွန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန် လျှောက်ထားရာ။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ ဥပဒေပုဒ်မ ၂၁ (၁)(ခ)တွင်၊ ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၂၀ ရက်နေ့နောက်တွင် နေထိုင်သူများဟု

PAGE

ပေါ်ပြထားသည်။ ။ထိုနေ့ရက်ကို၊ ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်၊ ပြင်ဆင်ချက် ဥပဒေတွင် ပဌမပြင်ဆင် ပြဋ္ဌာန်းခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုသို့ပြဋ္ဌာန်းရာ၌၊ ထိုနေ့မတိုင်မီက စတင်နေထိုင်ခဲ့သူအား နှင်ထုတ်ပိုင်ခွင့်ရှိကြောင်းနှင့် ပြဋ္ဌာန်းခြင်းမပြုခဲ့။ လျှောက်ထားသူနှင့် မိသားစုတို့သည် ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ မေလ ၂၅ ရက်နေ့က စတင်၍ နေထိုင်ခဲ့ကြသည်ဖြစ်ရာ၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်သည် ၎င်းတို့အပေါ်၌၊ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ ဥပဒေပုဒ်မ ၂၁ (၁)နှင့် (၄) တို့အရ ဤအရေးမယူနိုင်။

ဒေါ်အေးကျင်နှင့် ဒေါ်အုန်း ပါ ၂ 467

မြန်မာ ဗုဒ္ဓဘာသာ မြေပေါ်တွင် နှစ်ပေါင်းများစွာ နေထိုင်ခဲ့သော အမေ့ဆိုင်၏ အခွင့်အရေး၊ မည်သည့်အခါ၌ နှင်ထုတ်နိုင်ခြင်း။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာတို့သည်၊ ဘိုးဘွားပစ္စည်းများကို ဘိုးဘွားများ ကွယ်လွန်သောအခါ၊ ခွဲဝေယူတတ်ကြသည်။ အမေ့ဆိုင်တဦး ဖြစ်သူက အမေ့အနှစ်ဖြစ်သည့် မြေယာပေါ်တွင် နှစ်ပေါင်းများစွာ နေခဲ့သည်ကို တွေ့ရလျှင် ထိုမြေသည် ထိုအမေ့ဆိုင်၏ ငေဆုအဖြစ် ရခဲ့သည်ဟူ၍ယူဆရမည်။ ထိုကဲ့သို့ယူဆချက်ကို သက်သေ ထင်ရှားပြ၍၊ ပယ်ဖျက်ရန်မှာ ထိုမြေကို မိမိသာပိုင်ဆိုင်သည်ဟု စွဲဆိုသည့် တရားလို၏ တာဝန် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အမေ့ဆိုင်တဦးနှင့် မိမိ၏မိခင်အရင်းတို့ ၁၉ နှစ်၊ အနှစ် ၂၀ ခန့် အဆက်မပြတ် နေထိုင်လာခဲ့သည့် အမေ့အနှစ် ဖြစ်သည့် မြေတကွက်ကို တရားလိုဖြစ်သူမျာ်းက လက်ရောက် ရောက်ရှိလိုလျှင် မိမိတို့သာ ထိုအချင်းဖြစ်မြေကို အမွေခွဲယူခဲ့ရပါသည်။ မိမိတို့ တရားဝင်ရရှိပြီးနောက်၊ ယခုနေထိုင်သည့် သူများအား ခွင့်ပြုရန် ထားခဲ့ပါသည်ဟူသော အချက် (၂) ရပ်ကို ထင်ရှားသက်သေပြရန်လိုသည်။ မောင်ဘိုးဦးနှင့် မောင်ဘိုးသင်း။ **Burma Law Time vol. 9, p. 164** ဦးမောင်ကြီးနှင့်မောင်အုန်းသွင်၊ ရန်ကုန် စီရင်ထုံးအဘွဲ့ ၇၊ စာမျက်နှာ ၈၅ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

၁။ မမှုံစီ၊ ၂။ မည်းက်တာနှင့် ၁။ ဦးဘိုးသူတော်၊ ၂။ ဒေါ်ညိမ 453

မြို့နီစီပါယ်ကော်မတီဦးသောမြေ၊ ၎င်းမြေပေါ်တွင် ဆိုင်ခန်းဆောက်လုပ်ထား၍၊ နေထိုင်သူ သာမန်လိုင်စင်ကို ပယ်ဖျက်သည့်နည်းတူ သဘောအတိုင်း မပယ်ဖျက်နိုင်ခြင်း။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မန္တလေးမြို့နီစီပါယ် ဘိုင်လော (၃) အရ၊ မြို့နီစီပါယ်ကော်မတီသည် ဆိုင်နေရာများကို အငှါးချထားရန်အတွက် စည်းကမ်းများသတ်မှတ်နိုင်သည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အပြင်၊ မန္တလေးမြို့ ဈေးချို့နှင့် စင်လျှဉ်း၍ မန္တလေး မြို့နီစီပါယ် ကော်မတီ ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရာ၌လည်း၊ မှတ်ပုံတင်ပြီး ဆိုင်ခန်းရှင်သည်၊ မိမိဆောင်ရွက်ရန် ကိစ္စများကို မပျက်မကွက် ဆောင်ရွက်ခဲ့လျှင်၊ မိမိ၏ဆိုင်ခန်းကို အခြားသူသို့ ရောင်းချနိုင်ကြောင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် အခြားနည်းဖြင့် လွှဲပြောင်းနိုင်ကြောင်း ဖော်ပြထားလေသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုဆိုင်ခန်းပိုင်ရှင်၏ အခွင့်အရေးမှာ မြို့နီစီပါယ် ကော်မတီ၏ အခွင့်အမိန့် သက်သက်ဖြင့် (၀၁) လိုင်စင်ဖြင့် ထိုဆိုင်ခန်းကို လက်ရှိထားသည်ဟု ဆိုရန်ခဲယဉ်းသည်။ အခင်းဖြစ် ဆိုင်ခန်းမြေနေရာသည်၊ ဈေးချို၀င်း ပြင်ပဘဲ့တည်ရှိ၍ ယခုအမှုတွင် ဈေးချို၀င်း အတွင်းရှိ ဆိုင်ခန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ဆုံးဖြတ်ရန်မလို။ ယခုအမှုတွင်

PAGE

အခင်းဖြစ်မြေကို နိစိပါယ် မြူကော်မိတီက ငှါးရမ်းပြီး ငင်းမြေပေါ်တွင် ဆိုင်ခန်း များ ဆောက်လုပ်ပြီး နေထိုင်ခဲ့ရာ၊ မြူနီစီပါယ် ကော်မိတီသည် သာမန် လိုင်စင်ကို ပယ်ဖျက်သည့်နည်းတူ၊ အငှါးချထားခြင်းကို မိမိသဘောအတိုင်း ပယ်ဖျက်နိုင်မည် မဟုတ်။

ဦးကြည်နှင့် မန္တလေးမြူနီစီပါယ်ကော်မိတီ ပါ ၂ 471

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၀ (စ)နှင့် ၁၁၇ (၄) ကျော်ဇောသတင်း (General Repute) ကို စဉ်းစားနိုင်ခြင်း၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂၂ (၁) တင်ပြသော ခံယူသူမျှားကို လက်ခံရန် သင့်-မသင့် စုံစမ်းရန် လိုအပ်ခြင်း ကိစ္စ။ ။ **ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၀ (စ)အရ၊ အရေးယူသည့် အမှုမျှားတွင် တဆင့်ကြား အမျှားမှတ်ယူ သိရှိကြသည့် နံမည်သတင်း၊ (သို့မဟုတ်) ကျော်ဇောသတင်း (General Repute) ကို ထိုဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၇၇ (၄) အရ လက်ခံစဉ်းစားနိုင်သည်။ ။**ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။** ။ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂၂ (ခြင်းချက်အရ လျှောက်ထားသူ တင်သွင်းသော ခံဝန်သူမျှားကို လက်မခံ ပယ်လိုက်ခြင်းမပြုမီ ရာဇဝတ် တရားသူကြီးသည်၊ ခံဝန်သူမျှားကို လက်ခံသင့်မသင့်နှင့်ပတ်သက်၍ ကိုယ်တိုင်သော်၎င်း၊ သို့မဟုတ် ၎င်းက လွှဲပြောင်းစုံစမ်းစေသော ရာဇဝတ် တရားသူကြီးကသော်၎င်း စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းပြုရန် လိုအပ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်း မပြုယုံမျှမက ရဲအရာရှိ တင်ပို့သည့် အစီရင်ခံစာပေါ်တွင် အခြေခံပြု၍ တင်သွင်းသည့် ခံဝန်သူမျှားကို လက်မခံ ပယ်လိုက်သည်မှာ ဥပဒေအရ မဟုတ်သဖြင့် မှားယွင်းချက်ချော်သည်။ ဘဝါနီဆင်းနှင့် ဘုရင်မင်းမြတ်။ ၁၆-ကရေးမီးနယ်လော၇ျာနယ် စာ ၅၄။ မွန်ရှိဆင်းနှင့် ဘုရင်မင်းမြတ်။ ၂၁-ကရေးမီးနယ်လော၇ျာနယ် စာ ၃၆၅။ ဂျေပိုဘင်နှင့် ဘုရင်မင်းမြတ်။ ၁၃-ကရေးမီးနယ်လော၇ျာနယ် စာ ၇၆၀။ အင်ပယ်ရိတ်တယ်နှင့် မာရိုး။ ၁၀-ကရေးမီးနယ်လော၇ျာနယ် စာ ၂၂၅ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

မောင်ခင်ထွန်းနှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ 486

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၁၄၅ (၄) ခြင်းချက် (၁) မြေလက်မဲ့ဖြစ်နေသူအား မည်သည့်အခါ၌ မြေကိုပြန်အပ်ရန် အမိန့်ချနိုင်ခြင်း။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၁၅၄ (၄) ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ၊ ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက သူတဦးတယောက်အား မြေကိုပြန်၍ ပေးအပ်လိုလျှင် ထိုသူသည်၊ မူလကနဦး အမိန့် (Preliminary Order) ချမှတ်သောနေ့တွင် မြေကို လက်ရောက်ထားရှိသူ ဖြစ်သင့်သည်။ သို့ရာတွင် ခြွင်းချက် (၁) အရ၊ မူလအမိန့် ချမှတ်သည့် နေ့မှ ၂ လအတွင်း မြေကို လက်လွှတ်ခဲ့ရလျှင်လည်း မြေကို ပြန်အပ်ပေးနိုင်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့တွင် မြေကို လက်မဲ့ဖြစ်ခဲ့သူအား ၁၇-၃-၆၃ နေ့စွဲနှင့် ချမှတ်ခဲ့သော မူလကနဦးအမိန့်ဖြင့် မြေကိုပြန်၍ ပေးအပ်စေရန် အမိန့်ချမှတ်ခြင်း မပြုနိုင်။ ဇွန်ဇာဆင်းနှင့် ဂန်ဂါးဘေး။ (1961) M. P.L.J. (Notes) 202 ကိဝါလ်ဒတ်စ်နှင့် ဖူစာပါ အမျှား။ (1957) Criminal Law Journal, 682 နှင့် ဂန်ဂါဘတ်ဆင်းနှင့် ဆပ်ကဒင်၊ A.I.R. (1959), Allahabad, 141 ရည်ညွှန်းသည်။

ဦးတိကွပါ ၇ နှင့် ဒေါ်ခင်ခင်.... 481

PAGE

ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၄၊ မည်သည့်အခါ၌ အသုံးပြု သင့်ခြင်း၊ ကျန်တရားခံများအား တရားရှင် လွှတ်၍ တဦးတည်းကိုသာ အပြစ်ပေးခြင်း။ အယူခံ တရားလိုအား ၁၀၂ (၁)(ခ)/ ၃၄ အရရင်း၊ ပုဒ်မ ၃၂၆/၃၄ အရရင်း အောက်ရုံးက ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခဲ့သော်လည်း၊ ကျန်တရားခံ ၃ ဦးအား တရားရှင်လွှတ်ခဲ့လေသည်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။ ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၄ နှင့် တွဲပြီး အပြစ်ဒဏ်စီရင်ခဲ့သည်မှာ လက်ခံနိုင်စရာအကြောင်း မရှိ။ အမှုတွဲတွင် အယူခံတရားလိုသည် တဦးထက် ပိုသောသူများနှင့် မိမိတို့အကြံ တူ တခုကို၊ အထမြောက်စေရန် ရည်ရွယ်ရန် ပြစ်မှုကျူးလွန်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု မည်သည့်သက်သေခံ အထောက်အထားမှ မရှိ။ ပါဝင်အားပေး ကူညီပြီးရှိနေ ကြောင်းသာ အထောက်အထား ရှိရကား၊ အယူခံတရားလိုသည် အများသုံး ရာဇ သတ် ပုဒ်မ ၃၂၆/၁၁၄ အရသာ ပြစ်မှုထိုက်သည်။ အောင်သိန်းနှင့်ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (1956) B.L.R.p. 1(H.C). နှင့် မောင်ဟန်မောင် (ခေါ်) မောင် စံမောင်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (1959) B.L.R. p. 125 (S.C.) ကို ရည်ညွှန်းသည်။

မောင်စံခန့်ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ 492

ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၄ မိမိအသက် အန္တရာယ်ကို ကာကွယ်ရာတွင် လင်ယောကျ်ားကို သေစေခဲ့သော မိန်းမ၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၉၂ တွင် အကျုံးဝင်-မဝင်။သေသူသည် မိမိဇနီးဖြစ်သူ အယူခံတရားလိုနှင့် စကားများသည်တွင် အယူခံတရားလိုအား၊ ခါးမကိုဆွဲပြီး ခုတ်ရန်လာသဖြင့် အယူခံတရားလိုသည် မိမိကိုယ်ကို ကာကွယ် ရန် အနီးရှိ ထင်းစနှင့် ပေါက်လိုက်ရာ သေဆုံးခဲ့လေသည်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။ အထက်ပါ အခြေအနေတွင် အယူခံတရားလိုက သေသူအား ထင်းစနှင့် တချက် သာ ရိုက်လိုက်ခြင်းမှာ မိမိ၏ အသက်အန္တရာယ်ကို ကာကွယ်သည့် အနေနှင့် ပြုလုပ်လိုက်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ပြဆိုချက်မှာ ယုတ္တိရှိသည်ဟု လက်ခံရမည်။ အယူခံ တရားလို၏ ပြုမူချက်မှာ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၉၂ ခွင့်ပြုချက်အရ၊ အသက်ဘေး အန္တရာယ်ကို ကာကွယ်သည့် အနေနှင့် ပြုလုပ်ရခြင်း ဖြစ်သည်ဟုသာ ယူဆရမည် ဖြစ်သည့်ပြင်၊ မိမိကိုယ်ကို ခုခံကာကွယ်ပိုင်ခွင့်ထက် ပိုမိုပြုလုပ်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟုလည်း မယူဆနိုင်။

မထွေးစိန်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ 498

ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၄ မည်သူရိုက်၍ သေဆုံးခြင်းသံသယ ပုဒ်မ ၃၂၅ အရသာ အပြစ် ပေးသင့်ခြင်း။ အယူခံတရားလိုနှင့် အခြားသူ တဦးတို့က ဒုတ်နှင့်ရိုက်သဖြင့် သေသူ သည် သေဆုံးခဲ့ရာ အောက်ရုံးက အယူခံတရားလိုအား ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၄ အရ အပြစ်ပေးခဲ့လေသည်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။သေသူ ရရှိသည့် သေစေမည့် ဒဏ်ရာများမှာ မည်သူပြုလုပ်ရရှိသည့် ဒဏ်ရာဖြစ်ကြောင်း တထစ်ချယူဆရန် ခဲယဉ်းသဖြင့် ထိုဒဏ်ရာများကို အယူခံတရားလိုပြုလုပ်သည်ဟု ယူဆရန် လုံ လောက်သည့် သက်သေခံ အထောက်အထားမရှိ။ အယူခံတရားလိုသည် ထို သံသယ၏အကျိုးကို ခံစားခွင့်ရှိသဖြင့် ပုဒ်မ ၃၂၅ အရသာ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရမည်။ ပုဒ်မ ၃၀၄ အရ ပြစ်မှု တွေ့ရှိခဲ့ခြင်းကို လက်မခံနိုင်။ မောင်စိန် ပါ ၁ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ။ ၁၉၄၈ ခု၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး စာမျက်နှာ ၃၃၄ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

မန္နင်းနှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ 502

PAGE

ရာဇဝတ်မှုကိုပယ်ဖျက်ခြင်း၊စွဲချက်တင်ပြီးသောအမှု၊စဉ်းစားရမည့်အချက်များ၊ရာဇဝတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၁၅၊ ၄၂၀ စွဲချက်ကိုပယ်ဖျက်ခြင်းကိစ္စ။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။စစ်ဆေးဆဲအမှုတွင် စွဲချက်တင်ထားခြင်းကို ပယ်ဖျက်ပေးရန် လျှောက်ထားသောအမှုမျိုးတွင် အဓိကဆင်ခြင်သုံးသပ်ရန်မှာ အမှုတွင် ပေါ်လွင်သည့် သက်သေခံချက်များသည် စွဲချက်တင်ထားသည့် ပြစ်မှုပုဒ်မ၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် ပြည့်စုံခြင်းရှိ-မရှိပင် ဖြစ်သည်။ အမှုအကြောင်းအခြင်းအရာများသည် စွဲချက်တင်ခဲ့သည့် ပုဒ်မ အင်္ဂါများသို့ အကျုံးမဝင်မှု၊ အမှုကို ထိုစွဲချက်အရ စစ်ဆေးခြင်းမှာ ထုံးတော်၏ အခွင့်အာဏာကို မတရား အသုံးပြုရာရောက်မည်ဖြစ်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။ *Khan Bahadur Hajee Gulam Sherazee* v. *The King*, (1941) R.L.R. p. 599 တို့ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။ ငွေယူသည့်အမှုတွင် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၂၀ အကျုံးဝင်မည့် ပြစ်မှုဖြစ်စေရန် ငွေကို တရားခံက လိမ်လည်လှည့်ဖြားရန် ရယူခဲ့ခြင်း ရှိ-မရှိကို ရှေးဦးစွာ ကြည့်ရှုရမည်။ *Ma Shwe* (a) *Ma Kyin Shwe* v. *The Union of Burma*, (1958) B.L.R. p. 306 (H.C.) တို့ကိုရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။ သက်သေထွက်ချက်များအရ သာမန်ငွေချေးသည့် တရားမမှုသာဖြစ်လျှင် စွဲချက်ကို ပယ်ဖျက်ရမည်။

၁။ ကိုဘာဘူ၊ ၂။ မသန်းနှင့် ကိုကျင်သိန်း 476

ဝိနိစ္ဆယခုံ၊ ဆုံးဖြတ်နိုင်သည့်အချက်များ၊ အမှုတွင် မပါဝင်သောကိစ္စ၊ နာယက တင်မြှောက်သည့်ကိစ္စ ဆုံးဖြတ်ခြင်း မပြုနိုင်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။**ဝိနိစ္ဆယခုံသည်၊** စွဲဆိုသောအမှုတွင် မပါဝင်သော အချက်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆုံးဖြတ်ခြင်း မပြုနိုင်။ ဦးအရိယဝံသနှင့် ဦးဥတ္တမ ပါ ၅။ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် စာမျက်နှာ ၂၁၇။ ။**ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။မတသန္တက သံဃိကကျောင်းကို အုပ်ချုပ်ကွပ်ကဲရန်အတွက် ဝိနည်းတော်အတိုင်း သက်ဆိုင်ရာ သံဃာများက နာယက တင်မြှောက်ရမည်ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ နာယက တင်မြှောက်ရန်ကိစ္စရပ်သည် ဝိနိစ္ဆယခုံရုံး ဆုံးဖြတ်ရမည့် ကိစ္စရပ်မျိုးမဟုတ်။ ဦးသောပါကနှင့် ဦးဝိလာသ ပါ ဂ။ တရားလွှတ်တော်ချုပ် တရားမ အထွေထွေလျှောက်လွှာအမှတ် ၂၃၅/၆၁။

ဦးတိလောကနှင့် ဦးပဏ္ဍိတ ပါ ၅ 506

ဟိန္ဒူမိသားစု၊ ပဋိညာဉ်စာချုပ်-ချုပ်ဆိုခြင်းကိစ္စ။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။**ဟိန္ဒူ** မိသားစုတွင် ဖခင်ဖြစ်သူသည် ထိုမိသားစု၏ မန်နေဂျာဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်၊ထို့ကြောင့် ၎င်းအမည်နှင့် ချုပ်ဆိုထားသော ပဋိညာဉ်စာချုပ်အပေါ်တွင် ထိုဟိန္ဒူမိသားစုဖွား တရားစွဲဆိုနိုင်သည်။

ကေ-ရမ်မာဆာမိနှင့် ချက်ရန်ရပ်(၇)ကူမာမိန်းနီ 509

အမှုခေါ်စာချန်တော်၊ စောဒကအဖြစ် မပါဝင်သူအား ပိုင်ဆိုင်စေအမိန့်မချမှတ်နိုင်ခြင်း၊ ဝိနိစ္ဆယခုံရုံး၏ စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာ။ **အမှုပါ** စောဒကသည်၊ အမှုပါတိုက်ကျောင်းနှင့် အဆောက်အဦများ၊ ကျောင်းသုံး ပစ္စည်းများတို့မှာ မိမိ ပုဂ္ဂလိကပိုင် ပစ္စည်းများဆို၍၊ အမှုစွဲဆိုခဲ့ရာ၊ ဝိနိစ္ဆယခုံက ၎င်း၏ ပုဂ္ဂလိကပစ္စည်းများ မဟုတ်၊ တွေ့ရှိပြီးလျှင် အမှုကို ပယ်လိုက်၏။ ထို့ပြင် ဆက်လက်ရန် မိန့်ကြားသည်မှာ ၎င်းပစ္စည်းများသည် မတသန္တက သံဃိတပစ္စည်းများ ဖြစ်၍၊ သက်ဆိုင်ရာ သံဃာတော်များ

PAGE

ဆိုင်စေဟု မိန့်ကြားခဲ့သည်။ ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်၍ အမှုခေါ် စာချုပ်တော် လျှောက်လွှာသွင်းခဲ့ရာ။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။စောဒက ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်ဖြင့် တရားစွဲဆို တောင်းခံခြင်းမရှိသောသူအား ပိုင်ဆိုင်စေဟု အမိန့်စီရင်ချမှတ်ရန်မဖြစ်နိုင်။ ထို့ကြောင့် ဝိန်စွယခုံရုံး၏ ဒုတိယဆုံးဖြတ်ချက်ဖြစ်သော အခင်းဖြစ် တိုက် ကျောင်း အာရာမ် စသည်တို့ကို သက်ဆိုင်ရာ သံဃာတော်များက မတသန္တက သံဃိကအဖြစ် ပိုင်ဆိုင်စေသည့် အဆုံးအဖြတ်ကို အမှုခေါ် စာချုပ်တော်ဖြင့် ပယ် ဖျက်လိုက်သည်။ ဦးသာဝရနှင့် ဦးဝါသဝနှင့် အပေါင်းပါတို့အမှု။ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမ အသေးအဖွဲ့ လျှောက်လွှာ အမှတ် ၁၁၈။ ဦးအာစိတ္တ ပါ ၄ နှင့် ဦးဥတ္တမ ပါ ၁၀ တို့အမှု။ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ တရားလွှတ်တော်ချုပ် စာ ၂၃၅ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ဦးဝိသုတနှင့် ဦးဇာဂရ ပါ ၆ 511

အမှုတွင် အမှန်တကယ်လိုအပ်သည့် အမှုသည် (Necessary party) မည်သည့် အခါ၌ ဖြစ်ခြင်း။ အိမ်ဌါးက အိမ်ရှင်ကို စွဲဆိုသောအမှု။ အယူခံတရားခံသည် အယူခံ တရားလိုများ၏ အိမ်ဌါးဖြစ်သည်ဆိုသော မြွက်ဆိုဖော် ချက် ဒီကရီရရှိရန် တရား စွဲဆိုရာ၊ အောက်ရုံးက စွဲဆိုသည့်အတိုင်း ဒီကရီချမှတ်ပေးခဲ့လေသည်။ အယူခံ တရားလိုများက မိမိတို့၏အိမ်ဌါးမှာ အခြားသူတဦးဖြစ်၍ ထိုသူကိုပါတရားခံအဖြစ် ထည့်သွင်းခြင်း မပြုသဖြင့် အောက်ရုံးက မှားယွင်းကြောင်း လျှောက်လဲရာ။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဤအမှုတွင် တရားလိုဖြစ်သော အယူခံ တရားခံသည်၊ အယူခံ တရားလိုများက အမှုတွင် တရားခံအဖြစ် ထည့်သွင်းလိုသူအပေါ် မည်သည့်ဒီကရီ ကိုမျှ ရလိုခြင်းမရှိ။ ဤအမှုသည် အယူခံတရားလိုနှင့် အယူခံတရားခံတို့နှင့်သာ သက်ဆိုင်ပြီး ထိုအခြားသူနှင့် မည်သို့မျှ မသက်ဆိုင်သဖြင့် ထိုသူသည် အမှုတွင် အမှန်တကယ် လိုအပ်သည့် အမှုသည် (Necessary party) မဟုတ် မအေး နှင့် ဘုတ်ဂါပါ ၅။ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် စီရင်ထုံး ၈၉။ ဦးမောင်မောင် ပါ ၁ နှင့်မလှရင် ပါ ၇။ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားလွှတ်တော် စီရင်ထုံး ၂၆၄။ နွန်ဂမိတ်သင်ဂျဂယ်လ်ချန်ဒရာဆင်းနှင့် ဒီးတီးစ်လယ်ပုရဲ ရုံဘာ ပါ အများ။ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၈ မဏိပူရ် ၂၉။ ဂျီဒွန်ဒတ်စ်ခင်မိဂျီ နှင့် အက်(စ်)အမ်တီနာဘာဒတိုင်၊ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၉ ကာလကတ္တား ၅၁၉။ ပါကန်ဒီလိုးနီယာသည် အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်) ၁၉၃၄ ခုနှစ်၊ မဒရတ်စီရင်ထုံး ၂၉၃။ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်) ၁၉၄၅ ခုနှစ်၊ ပဋ္ဌနားစီရင်ထုံး ၁၀၉။ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်) ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ ဟီမာချာလယ်ပရာ ဒတ်ရှ် ၄ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

၁။ အဗ္ဗဒူကော်ယွန်း(ခ) ဦးအုန်းကြည်၊ ၂။ဒေါက်တာ အေ၊ ကေ၊ ရာမန်၊ ၎င်း၏ကိုယ်စားလှယ် အက်(စ်) အာမက်နှင့် နာဆင်စူကူး(လ်) 514

အလုပ်သမား လျော်ကြေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၀ (၁) (က) အယူခံဝင်ရန် လျော်ကြေး ငွေ ပေးသွင်းရန်လိုခြင်း။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အလုပ်သမား လျော်ကြေး အက် ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၀ (၁)(က) ခွင်းချက်အရ၊ အယူခံဝင်ရာတွင် လျော်ကြေးငွေကို ပေးဆောင်ပြီးကြောင်း လျော်ကြေးမင်းကြီး လက်မှတ်မပါလျှင် အယူခံကို လက် မခံရဟု အတိအလင်း ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ သို့ဖြစ်၍၊ လျော်ကြေးမင်းကြီး၏လက် မှတ် မပါလျှင်၊ အယူခံကို တရားရုံးချုပ်က လက်ခံရန် မဖြစ်နိုင်။

ဦးတင်လှနှင့် မည်ကြီး 520

PAGE

အပ်နှံသည့် ပစ္စည်းကို အပ်နှံခြင်းခံရသူက မည်သည့်အခါ၌ လက်ရှိထားပိုင်ခွင့် ရှိခြင်း၊ နစ်နာကြေး တောင်းဆိုခြင်းကိစ္စ။ ပြိုင်မြင်းတကောင်ကို ဆေးကုသရန် တရားလို က တရားခံအား အပ်နှံထားခဲ့ရာ ပြန်လည် ပေးအပ်ခြင်း မပြုသောကြောင့် ပေးအပ်ခြင်း မပြုသော ကာလအတွင်းတွင် မြင်းပွဲတွင် မသွင်းရသဖြင့် နစ်နာကြေး ရရှိရန် တရားစွဲဆိုလေသည်။ တရားခံက ပြန်လည် ပေးအပ်ခြင်း မပြုသည်မှာ ကုန်ကျသော စရိတ်များကို မပေးသဖြင့် ဖြစ်ကြောင်း ထုချေလေသည်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အပ်နှံခံရသူသည် အပ်နှံထားသော ပစ္စည်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍၊ မိမိကုန်ကျစရိတ်ကို မရရှိလျှင် အပ်နှံသည့်ပစ္စည်းကို လက်ရှိထားပိုင်ခွင့် ရှိသည်။ ထို့ပြင်၊ တရားလိုစွဲဆိုသော နစ်နာကြေးငွေမှာ အမှုပါပြိုင်မြင်း နိုင်မှသာလျှင် ရရှိနိုင်ပေမည်။ ထို့မြင်းကေန်နိုင်မည်ဟုပြောရန်မဖြစ်နိုင်။

ဦးမင်းစင်နှင့် မောင်လှထွန်း ပါ ၃ (ကွယ်လွန်သူ ဦးအုံဘွယ်၏ တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်များ) 526

အိမ်ရှင်အိမ်ငှါး နို့တစ်စာ၊ မြန်မာပြကွဒိန်ဖြင့် စာချုပ်သော အငှါးစာချုပ် မြန်မာပြကွဒိန်ကိုသာ အသုံးပြုသင့်ခြင်း၊ စာချုပ်သက်တမ်း မကုန်ဆုံးမီ ပေးသောနို့တစ် သက်တမ်းကို ကျော်လွန်၍ပေးသော နို့တစ်။ အိမ်ငှါးကတိစာချုပ်အရ အယူခံတရားခံတို့သည်၊ ၁၃၂၃ ခုနှစ်၊ တပို့တွဲလကုန်လျှင် ကုန်ခြင်း (၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၅ ရက်)နေ့တွင် ဖယ်ရှားပေးပါမည် ဟူ၍ကတိပြုခဲ့ရာ အယူခံ တရားလိုများသည်၊ ထိုနေ့ကို မစောင့်ဘဲ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၃ ရက်နေ့စွဲပါ နို့တစ်စာဖြင့် မတ်လ ၃၁ ရက်နေ့ နောက်ဆုံးထား၍ ပြောင်းရွှေ့ပေးရန် နို့တစ်စာ ပေးခဲ့လေသည်။ အောက်ရုံးက စာချုပ်တွင် မြန်မာလဖြင့် အိမ်ငှါးသက်တမ်းကို သတ်မှတ်ထားသည်ဖြစ်၍၊ အင်္ဂလိပ်လနှင့် နို့တစ်စာ ပေးခြင်းသည် ဥပဒေနှင့် မကိုက်ညီဟု ယူဆ၍ နို့တစ်စာမှာ တရားမဝင်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့လေသည်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ စာချုပ်တွင် သတ်မှတ်ထားသည့် ၁၃၂၃ ခုနှစ်၊ တပို့တွဲသကုန်နေ့ကို တွက်ကြည့်လျှင်၊ မတ်လ ၅ ရက်နေ့တွင် ကျသည်ကို တွေ့ရသည်။ အကယ်၍ မတ်လ ၅ ရက်နေ့ကျော်သည့်အခါ၊ အယူခံတရားလိုတို့သူည် အိမ်ငှါးကို ဖယ်ရှားရန် တရားစွဲဆိုလျှင် နို့တစ်စာလိုမည်မဟုတ်။ မဝင်းနှင့်ကိုထွန်းညွန့်ပါ ၂။ ၁၉၅၉ ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး (တရားလွှတ်တော်) စာ ၆၉ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။ သို့ရာတွင် ကုန်ဆုံးသော ရက်ကိုမစောင့်ဘဲ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၃ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ဖယ်ရှားရန် နို့တစ်စာ ပေးသဖြင့်၊ မူလစာချုပ်ပါ ပဋိညာဉ် ပြောင်းလဲရာသို့ ရောက်သည်။ မူလသတ်မှတ်ထားသည်ရက်ထက် နေ့ခင့်ပြုရာ၊ သို့မဟုတ် အိမ်ငှါးသက်တမ်းကို တိုးမြင့်ရန် ပေးရာရောက်သည်။ ထို့ကြောင့်ကတိစာချုပ်အရပင်လျှင် ထုတ်ဆင့်ခဲ့သော နို့တစ်စာသည် တရားမဝင်ဖြစ်သည်။ အိမ်ငှါးသက်တမ်းကို မြန်မာလဖြင့် ပေးခဲ့ရာ သက်တမ်း ကုန်ဆုံးခြင်းကိုလည်း မြန်မာလဖြင့် တွက်ချက်ရန် အိမ်ရှင်တို့က ဥပဒေအတိုင်း ဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်သည်။ ဦးဥတ္တရနှင့် ဦးသက်ရွှေ ပါ ၂၊ တရားမ ဒုတိယအယူခံမှုအမှတ် ၅၉/၆၃ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

၁။ ဦးကောက်၊ ၂။ ဦးဘအေး၊ ၃။ မအေးကျင်နှင့် ၄။ ကိုတင်ညွန့် ၂။ မသိန်းခ 523

PAGE

အုပ်ထိန်းသူများ နှင့် အုပ်ထိန်းခံရသူများ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၇၊—အုပ်ထိန်းခြင်း ခန့်အပ်ခြင်းခံရသူ—ပုဒ်မ ၂၅ အရ လက်ရောက်ရရန် လျှောက်လွှာ တရားရုံး၏ စဉ်းစားရမည့်အချက်များ။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။သူတဦး တယောက်သည် အုပ်ထိန်းသူများနှင့် အုပ်ထိန်းခံရသူများ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၇ အရ၊ အရွယ်မရောက်သေးသူ တဦးအတွက် အုပ်ထိန်းသူအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရပြီး၊ ထိုဥပဒေပုဒ်မ ၂၅ အရ၊ လက်ရောက်ရရှိရန်အတွက် လျှောက်ထားရာတွင် ၎င်းအရွယ်မရောက်သေးသူအား မအပ်ဘဲ မနေနိုင်ဟု ယူဆသည်မှာ မှားယွင်းသည်။ အဆိုပါ ဥပဒေပုဒ်မ ၂၅ ကို လေ့လာသုံးသပ်က အရွယ်မရောက်သူအား အုပ်ထိန်းသူလက်သို့ ပြန်လည်အပ်နှံခြင်းမပြုမီ၊ ထိုသူ၏အကျိုးကို အဓိကအားဖြင့် ထည့်သွင်း စဉ်းစားရမည် ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ အရွယ်မရောက်သူ၏ ကျန်းမာရေး၊ နေထိုင်ရေး၊ ပညာရေး၊ စာရိတ္တပြုပြင်ရေး စသည့်အချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီးမှ ၎င်းအား အုပ်ထိန်းသူလက်သို့ ပြန်လည်အပ်နှံရန် သင့်-မသင့် အမိန့်ချမှတ်ရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုအချက်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သက်သေများလည်း စစ်ရဦးမည်ဖြစ်သည်။

ဒေါ် ခင်သန်း ပါ ၅ နှင့် ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီး၊ သာယာဝတီမြို့ ပါ ၂ 529

INDEX

ညွှန်းချက်

CHIEF COURT

တရားရုံးချုပ်

PAGE

ACTS:

CIVIL PROCEDURE CODE.

DEFENCE SERVICES ACT.

GENERAL AMNESTY ORDER.

INCOME-TAX ACT.

NEGOTIABLE INSTRUMENTS ACT.

PENAL CODE.

RANGOON CITY CIVIL COURT ACT.

SALES TAX ACT.

TRANSFER OF PROPERTY ACT.

UNION CONSTITUTION.

WORKMEN'S COMPENSATION ACT.

ATTESTATION FOR MORTGAGES—TRANSFER OF PROPERTY ACT—S.59. 627

BURDEN OF PROOF—THE OWNER OF AN IMMOVEABLE PROPERTY TO PROVE TITLE AND EFFECTIVE DELIVERY OF THE PROPERTY TO HIM BY THE VENDOR IN THE ABSENCE OF REGISTERED DOCUMENT—THE PROPERTY BEING WORTH LESS THAN K 100 635

CIVIL PROCEDURE CODE—S. 73—REQUIREMENTS FOR RATEABLE DISTRIBUTION—AND S.63—RECEIPT OF ASSET BY ONE EXECUTING COURT 639

CIVIL PROCEDURE CODE—O. 21 R. 100—DOES NOT BESTOW ANY SUBSTANTIVE RIGHT ON THE PERSON IN POSSESSION 611

CRIMINAL TRESPASS—*actual physical possession—whether necessary. Intention of trespasser—presumption. Held :* Criminal trespass can be committed regarding a piece of land, although at the time of encroachment, the owner was not in physical possession of the same. An owner cannot always be in physical possession of everything he owns. *Ko Than Maung and others* v. *Union of Burma,* (1954) B.L.R. 283, referred to and distinguished. *Jeewa*

PAGE

v. *The King*, (1947) B.L.R. 137, referred to and followed. Regarding the other ingredient of the offence of Criminal trespass, namely, annoying the owner, the intention of the trespasser must be presumed, for the encroachment of the land, could not but annoy the owner.

DAW OHN *v.* THE UNION OF BURMA (U THEIN PE) ... 609

DELIVERY OF POSSESSION—*immoveable property worth less than* K 100—*absence of registered instrument—proof of delivery—necessity of real delivery. Held:* Where a person claims to be the owner of immoveable property, which was bought by him for K 40, it is for him to prove that there was effective delivery of the property to him by the Seller, in the absence of a registered document. Under s. 54 of the Transfer of Property Act, the delivery must be real and some sort of constructive possession is not sufficient ; even when a person already in possession of immoveable property worth less than K 100 purchases that property, the acts and declarations of delivery of possession must be unequivocal. *Ma Tin Nyunt* v. *Ma Kyi Kyi and three others*, (1950) B.L.R. 33 (H.C.); *U Tha Zan and two others* v. *U Tun Zan and one*, (1955) B.L.R. 243 (H.C.), referred to and followed. *Aung Hla* v. *Ton Gyi and one*, 8 L.B.R., p. 264; *V.E.R.M.A.R. Chettyar Firm* v. *Ma Joo Teen and others*, 11 Ran. 239; *K.L.C.T. Chidabaram Chittyar* v. *Aziz Meah and others*, (1928) R.L.R. 316, referred to.

U PE SAING *v.* { (1) KO TUN SHEIN, (2) MA KYIN SEIN 635

EJECTMENT SUIT—*right to possession of person in occupation—O. 21, r. 100, Civil Procedure Code. Held:* Order 21, rule 100 does not bestow any substantive right on the person in possession. It only gives him an opportunity to raise his objection at the time that a decree is executed which affects his possession. If the executing court does not find the objection valid, then under r. 103, he can file a regular suit.

U AUNG GYAW *v.* { (1) Y. E. SEEDAT, (2) E. E. SEEDAT 611

FORECLOSURE—*suit for foreclosure based on mortgage by conditional sale—clause giving right of redemption or repurchase at any time—duty of court—question of remand.* The Plaintiff/Appellant had filed a suit for foreclosure based on what she referred to as a mortgage by conditional sale. The Defendant/Respondents admitted the mortgage but relied on the clause in the deed giving the right of redemption or repurchase at any time. Accordingly the suit was dismissed by the trial judge. On Appeal. *Held:* The suit was bound to fail because of the clause in the deed which gave the right to redeem or repurchase at any time. *Maung Wala* v. *Maung Shwe Gon and one*, 1 Ran., p. 472, referred to and distinguished. It is also not for the Court to fix arbitrarily a reasonable time within which the right to redeem or repurchase is to be exercised. *Gomti* v. *Megharaj Singh*, A.I.R. 33 All , p. 443, referred to. *Held further:* Regarding the plea that the suit should be remanded to find out whether the deed was in fact a sale with an option of repurchase; for the Court to do so would amount to taking sides and conducting the Plaintiff's case. *Obiter:* In giving justice, the Courts must try to strike a balance between the

PAGE

giving of substantial justice and reliefs to which the plaintiff may be entitled even though he does not, in his ignorance, ask for them, and on the other hand taking sides and making out a new case for one of the parties. *Civil First Appeal No. 152 of 1963*, referred to.

DAW HMON *v.* { (1) DAW KHIN KHIN LAY (2) MAUNG MYO NYUN 595

INCOME-TAX APPELLATE TRIBUNAL—*power* suo motu *to consider question of validity of notice—Rule 10—Finding as to non-service of notice—question of fact—powers of Chief Court. Voluntary returns by assessee—Nil returns—whether good returns.* Under Rules 10 and 25 of the Income-tax Appellate Tribunal Rules, 1954, the Income-tax Appellate Tribunal has the power *suo motu* to consider the question as to the validity of service of notice to the assessee under s. 22 (2) in spite of the failure of the assessee and her legal representative to raise this point. *Oriental Building and Furnishing Company* v. *Commissioner of Income-tax, Delhi*, (1952) XXI I.T.R. 105 ; *K. S. P. KT. Kalayappa Chettiar* v. *Commissioner of Income-tax, Madras*, (1964). LII.T.R. 51 ; *Lajwanti Sial* v. *Commissioner of Income-tax, Madhya Pradesh*, (1957) XXXII I.T.R. 526 ; *J. B. Greaves* v. *Commissioner of Income-tax Bombay City*, I, (1963) XLIX I.T.R. 107 ; *Pokhraj Hirachand* v. *Commissioner of Income-tax, Bombay City II*, (1963) XLIX I.T.R. 293 ; *Commissioner of Income-tax, Bombay City* v. *Breach Candy Swimming Bath Trust, Bombay*, (1955) XXVII I.T.R. 279 at p. 285 , referred to. Rule 10 has been framed by the Appellate Tribunal in pursuance of s. 5A(6), and is not *ultra vires* the rule making power of the Tribunal, because it allows the Tribunal to raise *suo motu* a ground not raised in the memorandum of Appeal. The Chief Court, in a reference to it under s. 66, is not competent to interfere in a matter which is within the discretion of the Income-tax Appellate Tribunal, unless a question has been raised as to whether the Tribunal's action was unjudicial and capricious. The finding of the Tribunal that the notices under s. 22 (2) were never served on any adult member of the assessee's family, is a finding of fact, which the Chief Court cannot interfere unless it is capricious, and unless a question has been raised whether it is so. *A.H. Atcha & Co.* v. *The Commissioner of Income-tax, Burma*, (1959) B.L.R. 191 (H.C.) ; *The Bank of Chettinad Ltd.* v. *The Commissioner of Income-tax, Burma*, Civ. Ref. No. 18 of 1963 of the Chief Court ; *Commissioner of Income-tax, Burma* v. *E. C. Madha Bros.* Civ. Ref. No. 18 of 1962 of the Chief Court ; *E. M. Chettyar Firm* v. *The Commissioner of Income-tax, Burma*, (1929-30), Reports of Income-tax Cases, Vol. IV, p. 464. *Held further :* Even if notices under s. 22 (2) are not validly served, the returns of income made by an assessee can be in the nature of " voluntary returns ". *R.K. Das & Co.* v. *Commissioner of Income-tax, West Bengal*, (1956) XXX I.T.R. 439 ; *Chatturam and others* v. *Commissioner of Income-tax, Bihar*, (1947) XV I.T.R. 302 ; *Ranchoddas Karsondas* v. *Commissioner of Income-tax, Bombay City*, (1954) XXVI I.T.R. 105 ; *Mannalal Modi* v. *Commissioner of Income-tax, Bihar and Orissa*, (1959) XXXVI I.T.R. 569 at 575-576, referred to. *Held also :* A " nil " return is a good return. It is not merely a scrap of paper, and the Income-tax Officer can take action on such a return.

ADDITIONAL COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA, RANGOON *v.* U KYAUK SEIN, L/R OF DAW AYE KYI (DECEASED) 563

PAGE

JOINT PURCHASE IN NAME OF FATHER AND DAUGHTER OF FIRST MARRIAGE—*existence of three other wives—whether daughter entitled to half share on death of father—joint family—right of daughter to share in the whole estate.* Where certain properties were purchased jointly in the name of the deceased and the plaintiff (a daughter of his first wife), and the plaintiff by virtue of such purchase, claimed a half share in the properties on the death of the deceased. *Held :* On the evidence, it must be held that the deeds did not affect any outright gift or transfer of the disputed properties to the plaintiff. Furthermore, they also cannot convey title to the plaintiff after the death of the deceased. *Maung Thu Kha and one* v. *U Thunnanda and one,* V Ran., 371 ; *Ma Thin Myaing* v. *U Maung Gyi and five others,* 1 Ran. (1923) 351 ; *Maung Po Htike* v. *Maung Thi Baw and others,* A.I.R. (1934) Ran. 310 ; and *Khin Aye and another* v. *U Maung Maung Gyi and others,* (1936) Ran. 447, referred to. Moreover, a Burmese parent would rarely take a conveyance of the property in the name of his child, with a view to making a gift of it to the child. *Maung Tun Pe* v. *B. K. Halder and others,* XIV Ran. 242, referred to. *Held further :* Regarding the share of the plaintiff in the estate of the deceased, the finding of the trial court is that the deceased who was living together with his three later wives and also with the plaintiff (his daughter), were really living as one joint family, and that the property forming the estate of the deceased was acquired after the death of the plaintiff's mother. The equitable arrangement in such a case would be for the plaintiff to receive one-eighth and not one-fourth of the estate, as her share. *Ma Nyein E* v. *Maung Maung and two,* III Ran. 549 ; and *Maung Thein Maung* v. *Ma Kywe and others,* 13 Ran. 412, referred to.

DAW KHIN KHIN KYWE AND FIVE OTHERS *v.* DAW TIN TIN KYWE 599

LEGAL REPRESENTATIVE—*right of—to continue execution for costs awarded to deceased—limitation—question of.* An application by the Appellant for permission to continue the execution for costs, in respect of a decree attained by her late husband was rejected by the Court on the ground that the husband had died some six months before it was filed and was therefore barred by limitation. On appeal. *Held :* Once a decree is passed, the rights of the parties in the suit are settled and if a party who is awarded some rights by a decree dies subsequently, his legal representatives should be permitted to enjoy those rights. The matters that should have been considered were whether (1) the Appellant was truly the legal representative of the deceased, and (2) the decree awarding costs to the husband was still alive and executable. If these tests are satisfied, the application should be granted.

DAW MAI HMAN *v.* U BA THAN 607

MINOR—*when properly represented—Promissory note—personal liability of director of company appearing on pro-note—matters to be considered.* In a suit by a minor on a promissory note, the minor was represented by his mother, but she was unable to give evidence as she was ill. Accordingly evidence was given by his father, who knew the facts of the case. *Held :* It must be held that the minor was properly represented. Though the mother was unable to give evidence, the Court was able to gather all the material facts necessary for a full and fair determination of the suit. *Held further :* Regarding the question of personal liability

PAGE

of the Appellant, although the Appellant signed over a rubber stamp bearing the name of the Company and the designation "director", the text of the promissory note shows that it was the Appellant who borrowed the money. If it was the Company which borrowed the money, the name of the Company would have been filled in the blank left for the borrower's name. *S.J. Das* v. *Sir Kishan Pershad*, I.L.R. 46 Cal. 663 ; *S. Mangtulal* v. *The Lister Antiseptic Dressing Co. Ltd.*, I.L.R. 52 Cal. 804 ; *In the matter of The New Fleming Spinning and Weaving Co., Ltd. in liquidation*, I.L.R., 4 Bom. 275, referred to.

U BA TIN *v.* MAUNG WIN HMAN (BY HIS GUARDIAN AND NEXT FRIEND DAW MYINT SEIN) 614

MORTGAGE BY CONDITIONAL SALE—WHEN NOT TO FORECLOSE—CLAUSE GIVING RIGHT OF REDEMPTION OR REPURCHASE AT ANY TIME ... 595

MORTGAGES—*requirement of attestation for mortgages—s.* 59 *Transfer of Property Act—absence of proof of attestation—non-validity of mortgages. Held :* The fact that the defendant in a suit on a mortgage had admitted "execution" of the mortgage deeds, does not relieve the duty of the plaintiff to prove attestation. S. 70 of the Evidence Act will come into play only when the document is proved to have been duly attested. As the plaintiff is unable to prove attestation of the deeds, as required under s.59 of the Transfer of Property Act, the mortgage deeds were invalid. *Aung Rhi* v. *Ma Aung Krwa Pru and one*, 1 Ran. 557 ; *Maung Po Gyi and one* v. *Maung Min Din*, 5 Ran. 561 ; *re Chet Po*, 7 Lower Burma Rulings, (1913-14), p. 77 ; *Ma Thein Shin* v. *Ma Ngwe Nu*, (1939) R.L.R. 388 ; *Arjun Chandra Bhadra* v. *Kalidas Chandras Das*, A.I.R. (1923) Cal. 149, referred to. *Held further :* It lay within the power of the Court under o.7, r. 7, of the Civil Procedure Code to grant the alternative relief of a money decree. No special amendment of the plaint would have been strictly necessary. *Quah Cheng Gwan* v. *Maung Po Myi*, 11 L.B.R., (1921-22), p. 148; *Bisram Singh* v. *Bhagwant Singh*, 91 Indian Cases, p. 6 ; *C.R. Smith* v. *Mrs. Heptonstall*, (1938), R.L.R. 6 ; *Mrs. Niemever* v. *E. M. Mamooji and others*, (1938), R.L.R. 521, referred to. *Obiter :* To dismiss the suit entirely when it is proved that the Defendant does owe him the moneys would be to deny substantial justice and to give undue weight to the technicalities of the law.

U MIN SIN *v.* MOHAMED SHAFEE 627

PROMISSORY NOTE—*'Keieluthu' letter—whether promissory endorsement for specific purpose only—Negotiable Instruments Act—adjudication of plaintiff as insolvent—whether can sue as endorsee.* The Defendants had executed a "*Keieluthu*" letter in favour of one Chittal Achi, who in turn had endorsed it to the Defendants for the purpose of collection. Certain sums had been received by the Plaintiff from the Defendants and the Plaintiff had filed a suit for recovery of the amounts unpaid. The trial judge had held that the "*Kei luthu*" letter was a promissary note executed by the Plaintiff and that the endorsement made by the payee Chittal Achi was not expressly for collection only, and that the probabilities were that the endorsement was for valuable consideration. Accordingly, the Plaintiff who had been adjudicated insolvent on his own petition, had no right to file a suit thereon. *Held :* From the language of the "*Keieluthu*" letter the learned trial

PAGE

Judge was right in holding that it was a promissary note. Regarding the question whether the endorsement was for valuable consideration or for collection only, the principle is that although the endorsement of a negotiable instrument and delivery transfer to the endorsee the property therein, yet if the instrument is delivered conditionally or for a specific purpose only, and not for the purpose of transferring the property therein, the property does not pass to the endorsee. Also, where the endorsement contains no limiting words, it is open to the endorser to lead evidence to show that it was really a conditional endorsement for a specific purpose only, namely that of collection. *Punjab National Bank Ltd.* v. *Cotton Factory known as Bal Krishna Dass—Durga Dutta*, A.I.R. (1924) Lah.; 640; *Ghulam Mohiuddin* v. *Ram, Ditta Mal and another* A.I.R. (1930) Lah. 248; *Haji Fazli Hussain Khair Mohammad* v. *Taj Mohammad Khan*, A.I.R. (1936) Peshawar, 181, referred to. Accordingly, the plaintiff can be allowed to plead and prove that the "*Keieluthu*" letter sued upon was endorsed to him by the payee Chittal Achi, merely for collection. As the endorsement was merly for collection, the property in suit, the promissary note did not pass to the plaintiff. Consequently, the fact that the plaintiff was adjudicated insolvent, would not prevent him from filing the suit for the recovery of the money due on the "*Keieluthu*" letter. Regarding the question whether any interest can be decreed on the "*Keieluthu*" letter, which was executed in 1952, the suit will be remanded to the trial Court for deciding this issue, in view of the provision of s. 12 of the Money Lenders Act.

V.K.L. KUMARAPPA CHETTIAR *v.* A R.S.K N. KANAPPA CHETTIAR AND ANOTHER 653

RATEABLE DISTRIBUTION—*Rival Claiment—Civil Procedure Code* s. 73—*requirements under Civil Procedure Codes* 63—*receipt of assets by one executing Court—whether constitutes receipt of assets by another Court. Held:* To obtain rateable distribution under s. 73 of the Civil Procedure Code, the claimants must satisfy that the assets are being held by a Court, and that applications for the execution of decrees have been made to the Court before the receipt of such assets by the Court. Accordingly, where the suits filed by the claimants were still pending at the time the assets were paid into Court by the *ganeshi*: they have not satisfied the requirements of s. 73. *N.M.L. Chettyar* v. *The Official Assigene*, XIII Ran. 514; *M.A.L. Chettyar* v. *Maung Aung and one*, Civil Execution No. 3 of 1963 of the Chief Court; and *R.N. Panday* v. *Mohamed Cassim Khan*, (1938.) R.L.R. 565, referred to. *Held also:* It is unfortunate that the claimants concerned attained their decrees a little too late, and that no consideration of Equity can be made where the law is clear. *Held further:* Under s. 63 of the Civil Procedure Code, where property has been attached in execution of decrees of several courts, the receipt of assets by one Court, contributes the receipt of assets by the other Courts as well. Accordingly, a claimant who obtained a decree against a certain defendant from a District Court and executed the same, before the depositing of the assets by the *ganeshi* with the High Court at the instance of another person who had obtained a decree against the same defendant, must be held to have satisfied the requirements of s. 73.

U TUN TIN AND ANOTHER *v.* DAW MYA KYI ... 639

PAGE

RIGHT OF LEGAL REPRESENTATIVE TO CONTINUE EXECUTION FOR COSTS AWARDED TO THE DECEASED 607

SALES TAX RULES—*Rule 23—Validity of the phrase "or otherwise"—suo motu revisional powers of Financial Commissioner—meaning and scope of ss. 18 and 19 of the Sales Tax Act—Scope of s. 28 (2) (i) of the Act—rule making powers of President—S. 90 of the Constitution. Held:* The words "or otherwise" occurring in sub-rule (1) of Rule 23 of the Sales Tax Rules, is not *ultra vires* the rule making powers conferred by the Sales Tax Act. *Held also:* Although the language of ss. 18, 19 and 28 (1) of the Sales Tax Act, 1952 has been stressed, mention has not been made of clause (1) of s. 28 (2) of the Act. Under the said clause, rules may be made for any other matter for which there is no provision in the Sales Tax Act, and for which provision is necessary for giving effect to the purposes of the Act. The Revision by the Financial Commissioner of the orders of officers appointed under s. 3 of the Sales Tax Act of 1952, is within the scope of the Sales Tax Act, 1952 and the rules framed thereunder. Therefore, when the Act itself is silent on the point, it is within the power of the President of the Union to make a rule in that behalf if in his opinion this is necessary for giving effect to the purposes of the Act. Such a rule cannot be impugned as unreasonable. *Wicks* v. *Director of Public Prosecutions*, (1947) A.C. 362; *Institute of Patent Agents and others* v. *Joseph Lockwood* (1894) A.C. 347 at 360; *Minister of Health* v. *The King (on the Prosecution of Yaffe)* (1931) A.C. 494; *Slattery* v. *Naylor*, (1888) XIII A.C. 446; *Kruse* v. *Johnson*, (1898) 2 Q.B. 23; *Baker* v. *Williams*, (1898) I.Q.B. 23; *The London County Council* v. *The Bermondsey Bioscope Co. Ltd.* (1911) I.K.B. 445, referred to. In view of the wide powers given to the President by the Sales Tax Act of 1952, it may be that so far as revisions other than on the application by the assessee were concerned, the Legislature had deemed it fit to leave the matter within the discretion of the President of the Union in the exercise of his rule making powers. *Obiter:* The letters from the Commissioner of Commercial Taxes to the Financial Commissioner which have given rise to the revision proceedings under consideration, are not "applications" under s. 18 and 19 of the Sale Tax Act.

BURMA PEARL FISHING AND CULTURE SYNDICATE *v.* THE COMMISSIONER OF COMMERCIAL TAXES, BURMA ... 584

SMALL CAUSE CASE—*revision against order—scope of revisional powers—S. 25 Rangoon City Civil Court Act—Finding of fact when perverse. Brevity of order in a small cause case—O.XXI r. 4 (1) Civil Procedure Code. Held:* Although a revision application filed under s. 25 of the Rangoon City Civil Court Act falls within wider limits than that set out in s. 115 of the Civil Procedure Code, it does not mean that the revisional powers of the Chief Court are under no restraint, and that a revision application can be heard as if it were an appeal. Furthermore, only in exceptional cases will the Chief Court interfere with the findings of facts in small cause cases; for example, when the finding is perverse or unwarranted by the evidence. *Daw Saw* v. *L.R. Chettyar*, (1955) B.L.R. 49 (H.C.); *Sultan Ahmed* v. *Nasara Jaman*, (1950) B.L.R. 369 (H.C.), referred to. A finding of fact is not perverse merely because the revisional Court would have arrived at a different conclusion from the same evidence, if it had tried the suit itself. *Bank of Chettinad* v. *Commissioner of Income-tax, Burma*, Civil

PAGE

Ref. No. 18 of 1963 of the Chief Court, referred to. *Held further:* By passing a brief order, the trial Judge may have exposed himself to criticism, but O.XXXI, r. 4 (1) of the Code of Civil Procedure prescribes that judgements of a court of small cases need not contain more than the points for determination and the decision thereon.

UNION OF BURMA *v.* U THA WIN 647

WORKMEN'S COMPENSATION ACT—*Proceedings before Commissioner—Rule 38 of Workmen's Compensation Rules—irregularity of recording evidence—when miscarriage of justice. Substantial question of law in appeal—question of "wilful disobdience" cause of employment of a lorry driver. Held:* Considering the facts of the case, any irregularity that might have cropped into the proceedings in the recording of evidence has not affected substantial justice that has been rendered. The proviso to Rule 38 of the Workmen's Compensation Rules makes it clear that the vital test of validity will be whether the procedure prejudices the interest of the parties. Non-compliance with procedure in itself will not justify a re-trial order. Non-compliance must result in a failure of justice. *Singh* v. *Burma Railways*, (1938) R.L.R. 641; *Nabet Khan* v. *Raja Khan*, Civil Miscellaneous Appln. No. 1 of 1963; *Pestonji* v. *Farid Khan*, A.I.R. (1933) Sind 273, referred to. *Held further:* The lorry driver in question admittedly died from an ambush at the hands of bandits, and an ambush is an occupational risk which he had to take in the course of his employment. The employer is accordingly liable to pay compensation. *Burma Oil Company Ltd.* v. *Ma Hmwe Yin*, 13 Ran. 553; *The Superintendent, Govt. Printing & Stationery* v. *Daw E May*, (1958) B.L.R. 370 (H.C.), referred to.

U MAUNG GYI *v.* DAW HLA KAI 619

အက်ဥပဒေများ။

ကာလစည်းကမ်းသတ်အက်ဥပဒေ။

တရားမကျင့်ထုံး။

ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေးအက်ဥပဒေ။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံသား ဖြစ်မှုအက်ဥပဒေ။

ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံအက်ဥပဒေ။

မြို့ပြဆိုင်ရာဥပဒေ။ ကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေ။

ယစ်မျိုးအက်ဥပဒေ။

ယာယီပြင်ဆင်ချက် လက်နက်ဥပဒေ။

ရာဇသတ်ကြီး။

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး။

ရှေ့နေရှေ့ရပ်မျှားအက်ဥပဒေ။

ရောင်းခွန်အက်ဥပဒေ။
ဝိုနိစ္ဆယခုံအက်ဥပဒေ။
ဝိုနိစ္ဆယဌာနအက်ဥပဒေ။
သက်သေခံအက်ဥပဒေ။
သီးခြားသက်သာခွင့်အက်ဥပဒေ။

ကလေးစရိတ်၊ မယားစရိတ်၊ သတ်မှတ်ရာ၌ စဉ်းစားသင့်သောအချက်များ။ **ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။ကလေးအတွက်စားစရိတ်ပေးစေရန်၊ အမိန့်ချမှတ်သည့်အခါ ကလေးတယောက်၏ဝတ်ရေး (clothing) နှင့် စားရေး(food)တို့ကို၊ ငှင်း၏အသက်အရွယ်၊ဘခင်၏အလုပ်အကိုင်၊ အနေအထိုင်အဆင့်အတန်းနှင့် အပိုအလိုမရှိအောင်၊ အမှန်တကယ်ကုန်ကျမည့် အတိုင်းဖြစ်စေရန်၊ နှိုင်းယှဉ်ချိန်ဆပြီး၊ အမိန့်ချမှတ်ရန်လိုအပ်သည်။ ။ကျေပီဒရာဂုန် နှင့် အယ်မလီမီတိတ်ဒရာဂုန်။ ၁၃-ကရေးမီနယ်လော်ဂျာနယ် ၁၉၁၂၊ စာမျက်နှာ ၅၅။ ။အက်(စ်) အမ်ချမဲလီ နှင့် ဂက်(ဂျ်)ရ(ဂျ်)ဘဟဒူးဂုန်တား၊ အေ၊အိုင်၊အာရ်၊ ၁၉၅၄၊ အလဟာဘတ်စာမျက်နှာ ၃၃။ ။မောင်ရွှေဘ နှင့် မသိန်းညာ။ ၁၉၃၈ ခုနှစ်၊ရန်ကုန်စီရင်ထုံး စာမျက်နှာ ၆၇၃ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။ ။ထို့ပြင် ကလေး၏ပညာသင်ရေး (child's education) ကိုသာ စားစရိတ်အတွက် အမိန့်ချမှတ်စဉ်အခါ၊ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်ဖြစ်သော်လည်း ကလေးသည် အမှန်တကယ်ပညာသင်ရန် ကျောင်းစရိတ်အတွက် အကုန်အကျရှိမှသာ ပညာရေးစရိတ်(education expenses) ကိုထည့်သွင်း စဉ်းစားရန် ဖြစ်သည်။ ။မေဂျာဂျီဂျင်ဒါဆင်းနှင့် ဘီဘီရပ်(ဂျ်)မိုဟင်းဒယ်ခေါ်။ အေ၊အိုင်၊အာရ်၊ ၁၉၆၀၊ ပန်ဂျပ်စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၂၄၉ ကိုရည်ညွှန်းသည်။ ။မယားစရိတ် (wife's maintenance) အတွက်အမိန့်ချမှတ်ရာတွင်လည်း၊ မယားဖြစ်သူ၏နေထိုင်ရေး (lodging)၊ ဝတ်ရေး (clothing) နှင့်စားသောက်ရေး (food) တို့ကို လင်ယောကျ်ားအလုပ်အကိုင်အနေအထိုင်အဆင့်အတန်းနှင့် အပိုအလိုမရှိစေဘဲ အမှန်တကယ်ကုန်ကျမည့်အတိုင်းဖြစ်စေရန်၊ နှိုင်းယှဉ်ချိန်ဆပြီး အမိန့်ချမှတ်ရန်လိုသည်။ ။ လာပိတာဂေါင်းရှီအားနီ နှင့် ဂိုဗွဲဒဏ်စာဟူ။ ၂၅ ကပ်၊အယ်၊ဘီ၊ ၄၀၇ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

မောင်စိန်လှိုင် နှင့် မဘင်ရီ ....

ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေအပိုဒ် ၇၃ "အတည်ပြု" (enforce) ဆိုသောစကားရပ် "ဇာရီပြုလုပ်ခြင်း" ဆိုသောစကားရပ်ထက် အဓိပ္ပါယ်ကျယ်ဝန်းခြင်း။ ။နှစ်ဦးသဘောတူချမှတ်ထားသောဒီကရီ တရားနိုင်မှုများ လျှောက်ထားနိုင်သောအခွင့်၊တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၂၁၊နည်းဥပဒေ ၆၃(ခ)အရလျှောက်လွှာ။ ။အယူခံတရားလိုမျှားသည်၊ ၁၉၃၅ ခုနှစ်တွင်၊ အယူခံတရားခံ ၂ ဦးနှင့် အခြားသူ ၂ ဦးအပေါ် ခွေးထားသောငွေရလိုမှုနှင့် ရန်ကုန်တရားလွှတ်တော်တွင် တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ၊ ၁၉၃၉ ခုနှစ်တွင်၊ နှစ်ဦးသဘောတူ တူညီချက်အရ၊ ဒီကရီရရှိခဲ့လေသည်။ ။ထိုဒီကရီတွင်၊ အပိုင်းနှစ်ပိုင်းပါရှိလေသည်။ ပဌမအပိုင်းမှာ တရားစွဲဆိုသည့်ငွေကို၊ အတိုးနှင့်တကွပေးဆပ်ရန်ဖြစ်၍၊ ဒုတိယအပိုင်းမှာ၊

အင်ပီးရိုးရယ်ဘဏ်တွင်ရှိသော၊ တရားခံများ၏ဝေစုမှဒွေကို၊ အမှုအတောအတွင်း ဝါရမ်းဘမ်းဆီးခဲ့သည့်အမိန့်သည် ဆက်လက်တည်ရှိစေရမည်ဖြစ်သည်။ ။၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ အယူခံတရားလိုများသည်၊ အယူခံတရားခံများ နှစ် ဦးအပေါ် ဇာရီပြုလုပ်၍ ဘဏ်မှသိမ်းဆည်းထားသောငွေများမှ ထုတ်ပေးရန်၊ တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၂၁၊ နည်းဥပဒေ ၆၃(ခ)အရ လျှောက်ထားလေသည်။ သို့ရာတွင်ထိုစဉ် အခါ၌ အယူခံတရားခံနှစ်ဦးပါဝင်သော အမွေမှုများမှာ မပြီးဆုံးသေး၍၊ **ၔင်းတို့၏** ဝေစုများကို တိကျစွာသတ်မှတ်ခြင်းမပြုရသေးသဖြင့်၊ တရားလွှတ်တော်က လျှောက်လွှာကိုပယ်ခဲ့ပါသည်။ ။၁၉၆၂ ခုနှစ်တွင်၊ အဆိုပါအမှုများပြီးဆုံးပြီး၊ အယူခံတရားခံနှစ်ဦး၏ ပိုင်ဆိုင်မှုများကိုလည်း၊ တိကျစွာသတ်မှတ်နိုင်ခဲ့၏။ ။ ၁၉၆၃ ခုနှစ်တွင်၊ အယူခံတရားလိုများက၊ တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၂၁၊ နည်းဥပဒေ ၆၃(ခ)အရ၊ ဘဏ်မှဒွေထုတ်ပေးရန်ညွှန်ကြား၍အတွက်၊ တရားရုံးချုပ်သို့လျှောက်ထားပြန်ရာ တရားရုံးချုပ် မူလဘက်ဆိုင်ရာ တရားရုံးက၊ထို လျှောက်လွှာမှာ ကာလစည်းကမ်းသတ်ကျော်လွန်ပြီးမှ လျှောက်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆကာ၊ လျှောက်လွှာကိုပယ်လိုက်၏။ ထိုအမိန့်ကိုမကျေနပ်၍ အယူခံတရားလိုများက အယူခံဝင်ပြန်ရာ။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။ဤကိစ္စတွင်၊ သက်ဆိုင်သော ကာလစည်းကမ်းသတ် ဥပဒေ၏ပြဋ္ဌာန်းချက်မှာ၊ ပဋိမဇယားအပိုဒ် (၁၈၃) ဖြစ်သည်။ ထိုအပိုဒ်တွင်၊ တရားလွှတ်တော်မူလဘက်ဆိုင်ရာရုံး၏၊ ဒီကရီ၊ သို့တည်းမဟုတ် အမိန့်ကိုအတည်ပြု၊ (enforce) ရာ၌၊ ထိုဒီကရီ၊ သို့မဟုတ် အမိန့်ကို၊ ယခုလက်ငင်းအတည်ပြုနိုင်ခွင့်ရှိပြီး၊ ၁၂ နှစ်အတွင်း ဆောင်ရွက်နိုင်ရမည်ဟုပါရှိပါသည်။ အတည်ပြု (enforce) ဆိုသောစကားရပ်များသည်၊ ဇာရီပြုလုပ်ခြင်း (execution) ဆိုသော၊စကားရပ်ထက်အဓိပ္ပါယ်ကျယ်ဝန်း၍ "အတည်ပြု" ဆိုသောစကားရပ်များတွင်၊ဇာရီပြုလုပ်သည့်ကိစ္စသတ်မှတ်မျှသာမဟုတ်ဘဲ၊အခြားသက်ဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များလည်း**ပါဝင်**နိုင်လေသည်။ **။ဘီရင်ဒရာနတ်သ် နှင့် စူရင်ဒရာကူးမား။**အေ၊အိုင်၊ရာ ၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ ကာလကတ္တား စာ-၂၆၀။ **။ဆိုဟန်ဘီဘီ နှင့် ဘို(ရှ်)နတ်(သ်)ဒတ်(စ်)။** အေ၊အိုင်၊အာရ်၊ ၁၉၂၈ ခုနှစ်၊ အလာဟာဘတ်၊ စာမျက်နှာ ၂၉၃။ **။ရမ်ခရစ်ရှနား နှင့် ရပ်တန်းချန်း။**အေ၊အိုင်၊ အာရ်၊ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ အလာဟာဘတ် စာမျက်နှာ ၃၃။ **။ရမ်မနတ်(သ်) ကိုအင်ကား နှင့် အမာချန်။** ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ အိန္ဒိယပြည် စီရင်ထုံးများ၊ ဘုံဘေ စာမျက်နှာ ၃၃၇ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။ **။၁၉၃၉** ခုနှစ်တွင်ချမှတ်ခဲ့သော ဒီကရီကို သုံးသပ်သော်၊ အမှုသည်များ၏ အဓိက ရည်ရွယ်ချက်မှာ၊ နှစ်ဦးသဘောတူ ချမှတ်သောဒီကရီငွေကို ဘဏ်တွင်အပ်နှံထားသည့်၊ တရားခံများပိုင်ဆိုင်သည့် ငွေမှ ယူရန်ဖြစ်သည်။ ။တရားခံများ၏ဝေစုကို၊ တရားရုံးကသတ်မှတ်ပြီးမှသာလျှင် ဝါရမ်းဖမ်းဆီးထားသောငွေအနက်မှ၊ လျှောက်ထားသောငွေကို အယူခံတရားလိုများက ရပိုင်ခွင့်ရှိမည်။ ။ထို့ကြောင့်တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၂၁၊ နည်းဥပဒေ ၆၃(ခ)အရ၊ အယူခံတရားလိုများကလျှောက်ထားရာ၌၊ ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေအပိုဒ် ၁၈၃ ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ အမိန့်ဒီကရီကို အတည်ပြုဆောင်ရွက်ခြင်းသာဖြစ်သည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာ၌၊ အဆိုပါအပိုဒ် ၁၈၃ တွင်ဘောင်ဝင်အံကျဖြစ်သည်ဟုယူဆရမည်။

အမ်၊အေ၊အယ်(လ်)၊အလုပ်တိုက် ၎င်းကိုယ်စားလည်း၊ **ပီ**အယ်(လ်)ဗီရာမာ
ဆွာမိချစ်တီးယား နှင့် မောင်အောင် ပါ-၂ 745

PAGE

တရားစီရင်ရေး အာဏာ—ဂရုမြေကိုမည်သူ့အားပေးရန်ဆုံးဖြတ်ခြင်း—အုပ်ချုပ်ရေး အာဏာအရ၊ဆုံးဖြတ်ခြင်း—အမှုခေါ်စာချုပ်တော်ကိစ္စ။ ။အထက်မြန်မာပြည် ရယ်ဂူလေးရွင်းအရ၊ ညွှန်ကြားချက်များ၊ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးက မလိုက်နာဘဲ နေနိုင်ခြင်း။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အစိုးရပိုင်မြေနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဂရုကို မည်သူ့အား လဲပြောင်းသင့်ကြောင်း၊ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးက ဆုံးဖြတ်ရာ၌၊ တရားစီရင်ရေး ကဲ့သို့ အာဏာဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်းမဟုတ်ဘဲ၊ မိမိတွင် အခွန်တော် အရာရှိအနေနှင့် ဆောင်ရွက်ရသော အုပ်ချုပ်ရေး၊ အာဏာအရ၊ ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ။**ဟပ်ဖေါ်** နှင့် **အင်းစိန်ခရိုင်ဝန်**၊ ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာမျက်နှာ ဂဖ်။ ။**မိုဟာမက်ဟာနစ်ပါ ၁** နှင့် **ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး**၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာမျက်နှာ ၁၁။ ။**ဦးကြွံမိုင်** နှင့် **ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး**၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာမျက်နှာ ၂၁၄။ **မီသာဒင်ပါ** နှင့် **ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး ပါ ၄**၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေလျှောက်လွှာ အမှတ် ၁၃၉။ ။**ဦးပေါ်** နှင့် **မအူပင် မြူနီစီပါယ်**၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမ အသေးအဖွဲ့ လျှောက်လွှာ အမှတ် ၂၀၆ တို့ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။ ။ထို့ပြင် အထက်မြန်မာပြည် ရယ်ဂူလေးရွင်းအရ၊ ပြုလုပ်ထားသည့် နည်းဥပဒေများနှင့် သက်ဆိုင်သော ညွှန်ကြားချက်များမှာ၊ အက်ဥပဒေအရ သော်၎င်း၊ အက်ဥပဒေအရ၊ ပြုလုပ်သော နည်းဥပဒေအရ သော်၎င်း၊ လိုက်နာရန် လိုသည့် အချက်များ မဟုတ်၊ ထိုညွှန်ကြားချက်များကို ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးက အလျဉ်းသင့်သလို လိုက်နာနိုင်သည်။ မလိုက်နာဘဲ နေခြင်းကြောင့်၎င်း၊ အမိန့်မှာ ပျက်ပြယ်ခြင်း မရှိနိုင်။

အဇစ်ခန် နှင့် ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး ပါ ၄ 735

တရားမကျင့်ထုံး ကိုဥပဒေအမိန့် ၂၁၊ နည်း ၅၈—ဝါရမ်းဖမ်းထားသော ပစ္စည်းကို ခွါရန်လျှောက်လွှာ—မည်သည့်အခါ၌တင်သွင်းရမည်ဖြစ်ခြင်း—လျှောက်ထားစဉ်တွင်း၊ ပစ္စည်းကို မရောင်းဘဲ ထားရန် ရုံး၏တာဝန် ဆိုင်းငံ့ခြင်း မပြုလျှင် ပြင်ဆင်နိုင်သည့် အာဏာ။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။ဝါရမ်းဖမ်းထားသော ပစ္စည်းများကို တရားမကျင့်ထုံး ကိုဥပဒေအမိန့် ၂၁၊ နည်းဥပဒေ (၅၈)အရ၊ ဝါရမ်း ခွါလိုလျှင် ထိုပစ္စည်းများကို ရောင်းချခြင်းမပြုမီ လျှောက်ထားရမည်ဖြစ်သည်။ ။ **မောင်ဘိုးဘေနှင့် မောင်ကွာ**၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး အတွဲ ၅၊ စာမျက်နှာ ၇၅၁ ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ။ထိုသို့ လျှောက်ထားသည့် အခါ၊ ၎င်းဥပဒေ အမိန့် (၂၁)၊ နည်းဥပဒေ (၆၀) အရ၊ ချမှတ်ရန် ဖြစ်သော အမိန့်ကို ဝါရမ်းဖမ်းထားသော ပစ္စည်းများကို ရောင်းချခြင်းမပြုမီ ချမှတ်ရန်ဖြစ်သည်။ ။**ကူဟုတ်ဒေးကူပါနှင့် ရမ်ချာရီတာဘာတီ**၊ ဘော၊အိုင်၊အာ (ရ) ၁၉၂၄ ပတ်တနားစီရင်ထုံး ၇၆။ ။ **ဂိုဝေါ်(လ်)ချန်ဒရာမူကယ်ဂျီနှင့် နီတိုဘာကွန်ဒူး အင်ဒီးယန်း ကိတ်စက်(စ်)အတွဲ ၁၅ (၁၉၁၂) ၅၃၊ ၁၆ ကာလကတ္တား၊ ဝီကလေန္ဒတ်(စ်)၊ ၁၀၂၉။ ။ထို့ပြင်၊ ထိုသို့ လျှောက်ထားသည့်အခါ သက်ဆိုင်ရာရုံးက ဝါရမ်းဖမ်းထားသည့် ပစ္စည်းများကို ရောင်းချခြင်းမပြုဘဲ ဆိုင်းငံ့ထားရန် ဖြစ်သည်။ ။ဘော၊အိုင်၊အာ(ရ)၊ မင်နရယ် အတွဲ (၂) ၁၉၃၃၊၁၉၃၄ ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ။သက်ဆိုင်ရာရုံးက ထိုသို့ဆိုင်းငံ့ထားခြင်း မပြုလျှင်ထိုအမိန့်သည်ဥပဒေကို ဆန့်ကျင်ရာရောက်စေပြီး၊

PAGE

လျှောက်ထားသူအား မပြုပြင်နိုင်သည့်နစ်နာမှုကို ဖြစ်စေမည်ဖြစ်သဖြင့် ထိုအမိန့်ကိုပြင်ဆင်ရမည်ဖြစ်သည်။ ။**အပ္ပဒူရကူးအတ္ထား** နှင့် **ဒါဝတ်ဟာဂျီအာလီမိုဟာမတ်**၊ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် စီရင်ထုံးများ ၇၈။

ဦးအေးမောင် နှင့် ကိုကျင်သိန်း 771

တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၉၅—တရားခံပိုင်ဆိုင်သည့်ပစ္စည်းများကိုဝါရမ်းဖမ်းခြင်း—အပြင်လူကဝါရမ်းခံခြာင့်လျော်ကြေးငွေပါတောင်းခံနိုင်ခွင့်ရှိမရှိ။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။ တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၉၅ ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ ပစ္စည်းများကို ဝါရမ်းဖမ်းသဖြင့် လျော်ကြေးလျှောက်ထားနိုင်သူမှာ၊ အမှုတွင်ပါသောတရားခံသာဖြစ်သည်။ အမှုတွင်မပါဝင်သူသည် ထိုပုဒ်မအရ လျော်ကြေးရရှိရန် လျှောက်ထားပိုင်ခွင့်မရှိ။ အကယ်၍ငင်းနှစ်နာသည်ဆိုက၊ တရားတထုံးစွဲဆိုနိုင်သည်။

ဒေါ်စောမြ နှင့် အမ်၊အိပ်(ချ်)၊ရှရစ်(ဖ်) 669

တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၂၂ နည်းဥပဒေ ၁၀—အမှုမပြီးဆုံးသေးမီ လွှဲပြောင်းတရားစွဲဆိုခြင်း။ အမှုရပ်စဲခြင်းနှင့် အမှုသစ်ဆက်လက်စွဲဆိုခြင်း။ 707

တင်ကူးကြံရွယ်ချက် (premeditation) ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂ (၂)—မည်သည့်ကာလတွင် တင်ကူးကြံရွယ်ချက်ဖြင့် ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်း—ထန်းရည်မူးနေစဉ် လူသတ်ခြင်း။ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၈၅/၈၆။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။ထန်းရည်မူးနေစဉ် လူသတ်မှုကျူးလွန်စေကာမူ ထန်းရည်ကိုအလိုအလျောက်သောက်၍မူးခြင်းဖြစ်သဖြင့်၊ ပြစ်မှုမှရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၈၅/၈၆ အရ လွှတ်မြောက်နိုင်မည်မဟုတ်။ သို့သော်ထန်းရည်မူးခြင်းကို အခြားအကြောင်းများနှင့် ပူးတွဲ၍စဉ်းစားနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ။**မောင်သန်းမြင့်** နှင့် **ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ**၊ ၁၉၅၃ ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော်စီရင်ထုံး ၃၄၂၊ ကိုရည်ညွှန်းသည်။ ။အယူခံတရားလိုသည် ထန်းရည်မူးနေစဉ် သေသူမိမိ၏ဇနီးအား ပြန်လိုက်ရန် ခေါ်ဆာင်၊ သေသူက ပြန်မလိုက်လိုကြောင်း ပြောသော်လည်း၊ ခါးဖြင့် မထိုးသေးဘဲ ခါးကိုသာ ပြီး၊ ၎င်းထွက်ပြေးမှသာခါးနှင့်ထိုးသဖြင့်တင်ကူးကြံရွယ်ချက်ဖြင့်ခါးဖြင့်ထိုးခြင်းမဟုတ်ဟု ယူဆရမည်။ ခေါ်၍မရသဖြင့် ထန်းရည်မူး၍ ရုတ်တရက် ပေါ်ထွက်လာသည့် မထိန်းနိုင်သော ဒေါသ အရှိန်ကြောင့် ခါးဖြင့် ထိုးခြင်းသာ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်။ ။သို့ဖြစ်၍ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၁) (ခ) အရ၊ အပြစ်မပေးသင့်ဘဲ၊ ပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) အရသာ အပြစ်ပေးသင့်သည်။

မောင်ညွန့်ဆောင်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ 698

နှုတ်စာရုပ်သိမ်းခြင်း မြောက်မမြောက်—ပစ္စည်းပြောင်းရေးအက် ဥပဒေပုဒ်မ ၃၃ အရအိမ်ရှင်ကငှါးရမ်းခထုတ်ယူသည့်ကိစ္စ 768

ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၃—အိမ်ရှင်က ငှါးရမ်းခထုတ်ယူခြင်း၊ နှုတ်စာ ရုပ်သိမ်းခြင်းမြောက်မမြောက်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။အိမ်ရှင်တဦးသည်၊ အိမ်ငှါးက ကြီးကြပ်ရေးဝန်ထံတင်သွင်းခဲ့သော ငှါးရမ်းခများကို ထုတ်ယူရုံမျှဖြင့်

PAGE

ဌါးရမ်းသူအဖြစ် ပြန်လည် အသိအမှတ်ပြုလိုသည်ဟု မယူဆနိုင်။ ။**တန်မိုးနှင့် အာဝေအမှူ**၊ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ တရားလွှတ်တော် စာ ၅၀၄ ရည်ညွှန်း၍လိုက်နာသည်။

ဦးမောင်ကြီး (ခေါ်) အက်(စ်)အေဝါဟစ်နှင့် ဦးပေါ်မြို့ 768

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံသားဖြစ်မှု အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၄ (က) (၃)—မည်သည့်အခါတွင် မြန်မာနိုင်ငံသားအဖြစ်မှ ရပ်စဲသည်ဟု ယူဆနိုင်ခြင်း 661

ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၁(ခ)။ နိုင်ငံသားဖြစ်သူသည်၊ ထိုနိုင်ငံသားဖြစ်မှုမှ ဆုံးရှုံးခဲ့သည်ဆိုလျှင်၊ အဆိုပြုသောသူ၏ သက်သေပြရမည့်တာဝန်။ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံသား ဖြစ်မှုအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၄(က) (၃)။ နိုင်ငံခြားအစိုးရမှ မိမိအလိုအတိုင်း၊ နိုင်ငံကူးလက်မှတ် ရယူသုံးစွဲခြင်းသာ အကျုံးဝင်ခြင်း၊ ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁ ရက်နောက်ပိုင်းနှင့်သာ သက်ဆိုင်ခြင်း၊ စစ်ကြိုကာလနှင့် မသက်ဆိုင်ခြင်း။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။အယူခံ တရားလိုသည်၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၌ မွေးဖွါးရှ် ငင်း၏ဖခင်၏ အမိသည်၊ ရှမ်းအမျိုးသမီး ဖြစ်သည်ဆိုသည်မှာ၊ မငြင်းမထွက်သဖြင့်၊ ငင်းသည်ဖွဲ့စည်း အုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၁(ခ) အရ၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံသား ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူရမည်။ ငင်းသည်နိုင်ငံသားဖြစ်မှု ဆုံးရှုံးခဲ့သည်ဟုဆိုလျှင်၊ အဆိုပြုသူက သက်သေထင်ရှားပြရမည်။ ။**ထိုပြင်အယူခံ** တရားလိုသည်၊ နိုင်ငံခြားသားအဖြစ်၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ်တွင်၊ တရုပ်ပြည်သို့ ပြန်လည်ပို့ခြင်း ခံရပြီးနောက်၊ မြန်မာပြည်သို့ တိတ်တဆိတ် ပြန်လည်ဝင်လာသူဖြစ်ရာ၊ တရုပ်ပြည်သို့၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၌ ပြန်ရာတွင်နိုင်ငံကူးလက်မှတ်ရယူခဲ့စေကာမူ၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံသားဖြစ်မှု အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၄(က) (၃) အရ၊ မြန်မာနိုင်ငံသားအဖြစ်မှရပ်စဲခဲ့ပြီးကြောင်း မယူဆနိုင်၊ ထိုပုဒ်မပါပြဋ္ဌာန်းချက်များအရဆိုလျှင်၊ နိုင်ငံခြားအစိုးရထံမှ နိုင်ငံခြားသား အနေနှင့် နိုင်ငံကူးလက်မှတ် ရယူခြင်းပြုသူသည်၊ မိမိအလိုအတိုင်း ရယူခြင်း ပြုမှသာငင်းသည် ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင်အကျုံးဝင်မည် ဖြစ်သည်။ ။ဃခု အမှုတွင်၊ အယူခံတရားလိုသည်၊ မိမိအလိုအတိုင်း နိုင်ငံခြားအစိုးရထံမှ နိုင်ငံခြားသားအနေနှင့် နိုင်ငံကူးလက်မှတ်ရယူကြောင်း မပေါ်လွင်သည် သာမက၊ တရုပ်ပြည်သူ့ သမတနိုင်ငံမှ၊ ငင်းအား နိုင်ငံကူးလက်မှတ် ထုတ်ပေးကြောင်း၊ သက်သေစိုးစဉ်းမျှ မရှိ၊ အယူခံတရားလိုသည်၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံသားအဖြစ်မှ ရပ်စဲပြီဟုမဆိုနိုင်။ ။ငင်းပြင် အယူခံတရားလိုသည်၊ ၁၉၄၉ ခုနှစ်တွင်၊ နိုင်ငံခြားသားအဖြစ် မှတ်ပုံတင်ကာမျှဖြင့်၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံသား အဖြစ်မှ ရပ်စဲပြီဟု မဆိုနိုင်။ ။**တိန်ယူဟန် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံကော်သမတပါ**၊ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် စာ ၄၇ ကိုရည်ညွှန်း၍လိုက်နာသည်။ ။တဖန်အယူခံတရားလိုသည် စစ်ကြိုဧတော်က တရုပ်ပြည်သို့ သွားရောက်ရှောင်တိမ်းရန်အတွက်၊ ရန်ကုန်မြို့ရှိ တရုပ်ကောင်စစ်ဝန်ရုံးမှ နိုင်ငံကူးလက်မှတ် ရယူခဲ့စေကာမူ၊ အထက်ဖေါ်ပြပါ ပုဒ်မ ၁၄(က) (၃)အရ၊ ပြဋ္ဌာန်းချက်မျှဖြင့်သည်၊ ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁ ရက်နေ့၊ ဆိုက်ရောက်ပြီးနောက်မှ နိုင်ငံခြားအစိုးရထံမှ နိုင်ငံခြားသား အနေနှင့် နိုင်ငံကူးလက်မှတ် ရယူသုံးမျှားနှင့်သာ သက်ဆိုင်

PAGE

သည်။ အယူခံတရားလို့နှင့် မသက်ဆိုင်။ ။အယူခံ တရားလိုသည်၊ ယခုတိုင် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံသား ဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်သည်။

ချန်ယုတ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ 661

ဖြောင့်ချက်တခုလုံး စဉ်းစားရန်လိုခြင်း—တရားခံအား အကျိုး ဖြစ်သင့်သောကိစ္စများကိုပါစဉ်းစားရန်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဖြောင့်ချက်ကို လိုသော အချက်၌သာ ဆဲယူ၍ အခြေခံပြုလုပ်ရန်မသင့်ဘဲ၊ ဖြောင့်ချက် တခုလုံးကို လက်ခံ၍၊ စဉ်းစားရန် ဖြစ်သည်။ ။ထို့ကြောင့် လူသတ်မှုဖြင့် စွဲဆိုခြင်းခံရသော တရားခံတဦးသည် မိမိ၏ ဖြောင့်ချက်တွင် သေသူအား ဓါးဖြင့်ထိုးသည်ဟူသော ဖြောင့်ဆိုချက်ကို ရုံးကလက်ခံလျှင်၊ ထိုသို့ပြုလုပ်ခြင်းမှာ သေသူကငင်းအား ဒုတ်ဖြင့်ရိုက်ရန်ရွယ်သဖြင့် ဖြစ်သည်ဟူသော အချက်ကိုလည်း လက်ခံရမည်။

မောင်သာလှိုင် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ 729

ဖြောင့်ချက်—မယားနှင့်ခလေးများအားအဆိပ်ကြွေးရှိသတ်သည်ဆိုသောဖြောင့်ချက်။ မှန်ကန်သောဖြောင့်ချက် ဖြစ်ကြောင်း ပြင်ပမှ သက်သေခံ အထောက်အထားလိုအပ်ခြင်း—တရားခံက သံသယအကျိုး ခံစားခွင့်။ ။အယူခံ တရားလိုသည်၊ မိမိ၏ဇနီးနှင့် ကလေး ၂ ဦးအား ဝါးပိုးသတ်ဆေးကိုတိုက်ကြွေး၍ သတ်ခဲ့ကြောင်း ဖြောင့်ချက်ပေးပြီးနောက် ရုပ်သိမ်းခဲ့သော်လည်း၊ အောက်ရုံး တရားသူကြီးက ထို ဖြောင့်ချက်မှာ မှန်ကန်နိုင်သည်ဟု ယူဆပြီး၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ (၃၀၂) အရ၊ အပြစ်ဒဏ် စီရင်ခဲ့လေသည်။ တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံရာ။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ဖြောင့်ချက်တွင် သေသူဇနီးအား အိမ်ပြန်ခေါ်ရာတွင်၊ မလိုက်သဖြင့်၊ ဝါး ပိုးသတ်ဆေးကို ပြန်ယူပြီး၊ ၎င်းနှင့် ကလေး ၂ ဦးအား ရေနှင့်ဖျော်၍ တိုက်သည်ဆိုသည်မှာ၊ သဘာဝအားဖြင့် ယုတ္တိမရှိနိုင်။ သေသူများသည်၊ အဆိပ်ဆေးကို လှုယ်လင့်တကူ သောက်သည်ဟု ယူဆရန်ခဲယဉ်းသည်။ ထို့ပြင် အယူခံတရားလိုသည်၊ မိမိကလေး ၂ ဦးကို ပါ မည်သည့်အတွက် သတ်လိုကြောင်း အခြေခံ မပေါ်။ ။ သို့ဖြစ်၍ အယူခံတရားလိုပေးချ၊ ၎င်းရွယ်သိမ်းခဲ့သည့် ဖြောင့်ချက်မှာ၊ မိမိအလို အလျောက် မှန်ကန်စွာ ပေးခဲ့သည့် ဖြောင့်ချက်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆနိုင်ရန် ပြင်ပ သက်သေခံ အထောက်အထားမရှိသဖြင့်၊ ယုံကြည် လက်ခံနိုင်ရန် ခဲယဉ်းသည်။ ယခုကဲ့သို့ အမှုမျိုးတွင် ထိုဖြောင့်ချက်မျိုးပေါ်တွင်၊ ပြစ်မှုတွေ့ရှိ၍ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ရန် မသင့်။ ။ဧမောင်ပန်းဇုံ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ် မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး၊ စာ ၁၅ ကိုရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။

မောင်တင့် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ 703

ဖြောင့်ချက်—ရဲလက်အတွင်းရှိ၊ ပစ္စည်းများသီးခြားတိကျစွာထောက်ခံခြင်း (specific corroboration) ပြုနိုင် မပြုနိုင်။ ။လူသတ်မှုတွင်၊ သက်သေခံသေနတ်၊ ယမ်းတောင့်များနှင့် လက်ပတ်နာရီ တို့ကို၊ ရဲအရာရှိ ထိန်းသိမ်းရမိပြီးသည့်နောက်မှ၊ အယူခံတရားလိုက ဖြောင့်ချက်ပေးသဖြင့်၊ ထိုသက်သေခံ ပစ္စည်းတို့သည်၊ ဖြောင့်ချက်ကို၊ ထောက်ခံခြင်း ပြုသည်ဟု ယူဆရန် မဖြစ်နိုင်ကြောင်းကို လျှောက်ထားရာ။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ရဲအရာရှိများလက်အတွင်းရှိပစ္စည်းများသည်၊ ဖြောင့်

PAGE

ချက် တခုကို ထောက်ခံခြင်း ပြုနိုင်သည်။ ။ဟင်(မ်)ရတ်(ဂျ်) နှင့် အပ်(ချ်) မာပြည်။ (1954) v. *Supreme Court Reports*, 1133 တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။ ။သို့ဖြစ်၍၊ အဆိုပါသက်သေခံ ပစ္စည်းများသည်၊ ဖြောင့်ချက်ကို သီးခြားတိကျစွာ ထောက်ခံခြင်း။ (specific corroboration) ပြုနိုင်သည်။

မောင်မှတ် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ 711

မြို့နယ်စီပါယ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂ (၁ဂ)နှင့် ပုဒ်မ ၂၄၆ (၁) မြို့နယ်စီပါယ်နယ်ဟု ကျေညာထားသည့် နယ်မြေတွင် အကျုံးဝင်-မဝင်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂ (၈)တွင် အကျုံးဝင်သည့် "မြို့ဒေသ" ဖြစ်ခြင်း။ 742

မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂ (၈) "မြို့ဒေသ" ဆိုသည့် စကားရပ်၊ ခရမ်းမြို့ ပါဝင်-မဝင်၊ မြို့နယ်စီပါယ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂ (၁ဂ)နှင့် ၂၄၆ (၁)။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂(၈)တွင်၊ "မြို့ဒေသ"ဆိုသည့် စကားရပ်၌ မြို့နယ်စီပါယ် အက်ဥပဒေအခန်း (၂)အရ၊ မြို့နယ်စီပါယ်နယ်ဟု ကျေညာထားသည့်နယ်မြေ (notified area) မည်သည့်နယ်မြေဖြစ်ကြောင်းကို၊ မြို့နယ်စီပါယ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂ (၁ဂ) တွင်ငင်း၊ ပုဒ်မ ၂၄၆ (၁) တွင်ငင်း ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ သမတကထုတ်ပြန်သော ပြဋ္ဌာန်းချက်တခုအရ၊ ခရမ်းမြို့သည် ကျေညာပြီးနယ်မြေ (notified area) ဖြစ်သဖြင့်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂ (၈) အရ၊ "မြို့ဒေသ" (urban area) ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ အိမ်လခကျန်ငွေအတွက် ရုံးတင် တရားစွဲဆိုလိုလျှင် အဆိုပါ ဥပဒေပုဒ်မ (၁၉) အရ၊ ဥပစာ၏ ဌါးရမ်းခနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ကြီးကြပ်ရေးဝန်၏ သက်သေခံ လက်မှတ်တစောင်ကိုဆိုလွှာနှင့်အတူ ပူးတွဲတင်သွင်းရန် လိုအပ်သည်။

အက်(စ်)၊ အေရီယားနှင့် သာဇယ်(လ်) 742

မြို့ပြဆိုင်ရာဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးဥပဒေ (၁၉၄၈ ခုနှစ်)ယာယီဥပဒေ။ ၎င်းကုန်ဆုံးပြီးနောက်၊ စွဲဆိုသည့်အမှုများ ဌါးရမ်းခြင်း တရုံးဝင်-မဝင်ကိစ္စ။ ။ဌါးရမ်းခကို နှစ်ပေါင်းများစွာ ပေးခဲ့သူများ ဆက်လက်အငှါးခံသူများဖြစ်ခြင်း။ အယူခံတရားခံများသည်၊ အယူခံတရားလိုများ အပေါ်၌ ထွက်ခွါဖယ်ရှားပေးရန် ဒီကရီရရှိခဲ့ရာ အောက်ရုံး၌ အယူခံတရားလိုတို့ တင်ပြခဲ့သော ဥပဒေအချက်တခုမှာ၊ အယူခံ တရားခံများသည် ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၆-ကက (၁)(ခ)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို မလိုက်နာဘဲ၊ အခင်းဖြစ် ဥပစာကို အငှါးချထားသဖြင့် ထိုသို့ အငှါးချထားသည်မှာ တရားမဝင်၊ အတည်မဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်သည်။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။သက်ဆိုင်ရာ အမှုများကို အဆိုပါ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ဥပဒေသက်တန်း ကုန်ဆုံးပြီးမှ စွဲဆိုခြင်းဖြစ်ရာ၊ ထိုဥပဒေအချက်အလက်ကို အတိအကျဆုံးဖြတ်ရန်မလို။ သက်တန်းကုန်ဆုံးပြီးသော ဥပဒေကို အကိုးအကားပြု၍ အယူခံတရားလိုတို့ တင်ပြလျှောက်လဲခြင်းမပြုနိုင်။ အဆိုပါ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ဥပဒေမှာ ယာယီဥပဒေမျှသာဖြစ်ပြီး အဆိုပါအကြောင်းအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ သက်တန်းကုန်ဆုံးပြီးနောက်၊ အကျိုးသက်ရောက်စေမည် ဟူ၍

PAGE

ပြင်္ဂဒါန်းချက်မရှိ။ **စူရတီဘရာဘဇာကုမ္ပဏီလီမိတက်**နှင့် **ဟူဒိန်ဟာမာဒန်နီကုမ္ပဏီ၊** ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ အတွဲ ၅၊ စာ ၁၃၉ ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။ ။ **ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။** ။အယူခံတရားလိုတို့သည်၊ အခင်းဖြစ်ဥပစာကို အငှါးခံယူခြင်းသည် အထက်ဖေါ်ပြပါ အကြောင်းအချက်များကြောင့် တရားမဝင်ဟု ဆိုနိုင်ထားဘိဉီး၊ ၎င်းတို့သည် လစဉ် အိမ်ရှင်များအား ငှါးရမ်းခ နှစ်ပေါင်းများစွာ ပေးဆောင်ခဲ့သည်ဖြစ်ရာ လစဉ်စံနစ်ဖြင့် ဆက်လက် အငှါးခံနေသူများ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်။

ဦးဘချို ပါ ၂ နှင့် **ဦးဘဆေ** ပါ ၃ 765

မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆ (က)၊ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး ဝန်ကီအမိန့်၊ အငှါးချထားခြင်းမမြောက်၊ အိမ်ငှါးမဟုတ်သေးသူက ပိုင်ဆိုင်ခွင့် အတွက် တရားမစွဲနိုင်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။မြို့ရာဆိုင်ရာငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆ (က) အရ၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်အား လျော်ကထားလျှင်၊ ၎င်းသည် တဆင့်အငှါးချထားခွင့် ပေးနိုင်သည်။ ထိုပုဒ်မအရ ၎င်းသည် အခြင်းဖြစ် ဥပစာကို အငှါးချထားပိုင်ခွင့်မရှိ။ ၎င်း၏အမိန့်သည် အငှါးချထားခြင်းမမြောက်။ ထို့ကြောင့် သူတဦးသည် အခြားသူတဦးထံမှ ငွေယူ၍ အခြင်းဖြစ် ဥပစာကို ကြီးကြပ်ရေးဝန်ထံမှတဆင့် ငှါးရမ်းခွင့်တောင်းပြီး၊ ငှါးရမ်းမည်ဟု သဘော တူခဲ့စေကာမူ၊ အခွင့်ရရှိသော်လည်း အငှါးချထားခြင်း မပြုရသေးကြောင်းမှာ ထင်ရှားသည်။ ဥပဒေသဘောအရ ၎င်းတို့မှာ အိမ်ရှင်အိမ်ငှါးဘဝသို့ မရောက်ရှိကြသေးပေ။ အိမ်ငှါးဘဝသို့မရောက်ရှိသေးသဖြင့် လက်ရောက်ရန်၊ ရရှိရန် တရားစွဲဆိုပိုင်ခွင့် မရှိသေးပေ။

အမ်၊ အက်(ဖ်)၊ ရာမန်နှင့် အွန်လုံသီ 754

မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး ဥပဒေပုဒ်မ (၁၃) ချစ်တီးဘုရားကျောင်း တည်ရှိခဲ့ဘူးသော မြေပေါ်တွင် ဆက်လက်နေထိုင်ခွင့် ပေးနိုင်-မပေးနိုင်။ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီး မဖြစ်မီက ချစ်တီးဘုရားကျောင်းဆောင်နှင့် အခြား အဆောက်အဦများ တည်ရှိခဲ့ဘူးသော မြေကွက်ပေါ်၌၊ ယခုအခါတွင် နေထိုင်လျက်ရှိသူများ၏ လျော်ကထားချက်အရ ငှါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေးဝန်က ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃ အရ၊ ဆက်လက်နေထိုင်ခွင့် ပြုခဲ့သဖြင့် ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်၍၊ အမှုခေါ်စာချုန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန် လျော်ကထားခဲ့ရာ။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ဥပဒေပုဒ်မ ၃ အရ၊ ထုတ်ပြန်ခဲ့သော ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ကြော်ငြာစာတွင် ချစ်တီးဘုရားကျောင်းဆောင် တည်ရှိဘူးသောမြေကို ကင်းလွှတ်ခွင့် ပြုသည်ဟု ဖေါ်ပြထားခြင်းမပြု။ ထို့ပြင် ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ဖေဖေါ်ဝါရီလ ၅ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့် ကြော်ငြာစာအမှတ် (၅၇) တွင် ဖေါ်ပြထားသော ဥပစာများမှာ အဆောက်အဦများ ဖြစ်ဟန် လက္ခဏာရှိသည်။ မြေသက်သက်နှင့် သက်ဆိုင်ဟန်မတူ။

ပီ၊ အယ်(လ်)၊ ကေ၊ အင်(နှ်)၊ ပါလာနိယပ နှင့် လက်ဆောက် မြို့ပြ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးဝန် (နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်) ပျဉ်မနားမြို့ ပါ ၂ 676

PAGE

ယစ်မျိုးဥပဒေ ပုဒ်မ (၃၁) မည်သည့် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးမျှားက စစ်ဆေးနိုင်ခြင်း။ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၅၃၇။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ယစ်မျိုး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ (၃၁) အရ၊ တင်ပို့သည့်အမှုကို ဒုတိယတန်း အာဏာရ ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက သာ စစ်ဆေးစီရင် ဆုံးဖြတ်နိုင်သည်။ ဝါရမ်းမှု စစ်ဆေးခြင်းနည်းဖြင့် စစ်ဆေးရမည့်အမှုကို သမ္မာန်မှု စစ်ဆေးခြင်းနည်းဖြင့် စစ်ဆေးခဲ့လျှင်၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ (၅၃၇) အရ၊ ပြုပြင်၍ရသော ဆောင်ရွက်မှုမျိုး မဟုတ်သဖြင့် ခွမှတ်သော အမိန့် ပျက်ပြယ်ရမည်။ **ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံနှင့် မောင်ညွှန့်**၊ ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ လွှတ်တော်စီရင်ထုံး ၃၁၂ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံနှင့် မောင်ကလု 679

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၂)အရ၊ မည်သည့်အခါတွင် အပြစ်ပေးထိုက်ခြင်း၊ တင်ကူးကြွေရွယ်ချက်ဖြင့် လူသတ်မှုကျူးလွန်ခြင်း 698

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄၊ လူသေမှု၊ လင်ယောကျ်ားက မယားကို ဖနောင့်နှင့် ပေါက်ခြင်းဖြင့် သေဆုံးခြင်း၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၂၅။ အယူခံဘားလိုသည် သေသူ မယားနှင့်အကြီးအကျယ်စကားများကြပြီးနောက်၊ စီတ်ဆိုးသဖြင့် ခြေထောက်နှင့် ကန်ရာ၊ မယားမှာ သေဆုံးခဲ့သဖြင့် အောက်ရုံးက ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄ အရ၊ အပြစ်ဒဏ်စီရင်ခဲ့လေသည်။ အယူခံဝင်ရာ။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အယူခံ တရားလိုသည် မိမိ၏မယားကို ဖနောင့်နှင့်ပေါက်ခြင်းဖြင့် သေစေလိုသော စေတနာ၊ သို့မဟုတ် သေလောက်သောဒဏ်ရာ ရစေလိုသောစေတနာ ရှိလိမ့်မည်မဟုတ်။ အကြီးအကျယ် ဒဏ်ရာရစေလိုသော စေတနာသာလျှင် ရှိလိမ့်မည်ဟု ယူဆသည်။ ထို့ကြောင့် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄ အရ၊ အပြစ်ပေးစီရင်ရန် မထိုက်။ ပုဒ်မ ၃၂၅ အရသာ အပြစ်ပေးထိုက်သည်။

မောင်ဟန်တေနှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ 732

ရောင်းခွန်အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁ (၃)၊ ကျန်ရှိနေသေးသော ရောင်းခွန်အတွက် ဝါရမ်းကပ်ခြင်းကိစ္စ။ အခွန်အရာရှိ၏အာဏာ။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ရောင်းခွန် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁ (၃) အရ၊ ရောင်းခွန် မင်းကြီးသည်၊ ရောင်းခွန်ပေးသွင်းရန် သက်မှတ်သည့် အချိန်ကို တိုးချဲ့ပေးနိုင်သည်။ ။ထိုသို့ တိုးချဲ့ပေးထားခြင်းမရှိလျှင်၎င်း၊ ထိုအမိန့်ကို ဇာရီပြုလုပ်ခြင်းမှ ရပ်ဆိုင်းထားရန်၊ အမိန့်ချထားခြင်းမရှိလျှင်၎င်း၊ အခွန်အရာရှိသည်၊ အခိုပါအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁ (၃) အရ၊ အရေးယူနိုင်သည်။

အေစတောဒ့အင်ကုမွဏီ နှင့် ကုန်သွယ်သုပ်ခန်းခွန်ဌာန၊ အခွန်အရာရှိ 740

ရွှေနေရွှေရပ်မျှား အက်ဥပဒေ၊ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီး၏ အာဏာနှင့် ဝတ္တရားမျှား တင်သွင်းသည့်စွဲချက်မျှား။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးသည်၊ မိမိရွှေမှောက်သို့ ရောက်ရှိသော မှုခင်းမှ မပေါ် ပေါက်သည့် ကိစ္စရပ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရွှေနေရွှေရပ်မျှား အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၄ အရ၊ အရေးမယူနိုင်ပေ။ ။ယင်းပုဒ်မ

PAGE

၁၄ အရ၊ အရေးယူသည့် ကိစ္စမျိုးတွင်၊ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးသည်၊ မိမိ ကိုယ်တိုင် စုံစမ်းစစ်ဆေး ဆောင်ရွက်မည့် ရာဘက် ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးသို့ လွှဲအပ်ရန် အာဏာမရှိခြေ။

ဦးစိုးမောင်ကိုစွနှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ 762

လူသတ်မှု ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၂ (၂)၊ သေသူ၏ သေခါနီးထုတ်ဖော်ပြောဆိုချက်နှင့် မျက်မြင်သက်သေတဦး၏ ထွက်ချက်အပေါ် ဥ အခြေပြု၍ အပြစ်ပေးနိုင်ခြင်း။ ။ အယူခံတရားလိုသည်၎င်း၏ သမီးရည်းစားဖြစ်ခဲ့သူ၊ သေသူအား ဒါးဖြင့်ထိုး၍ သတ်ခဲ့သည်ဟုယူဆသဖြင့် အောက်ရုံးက ပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) အရ၊ အပြစ်ပေး ခဲ့လေသည်။ ထိုဒဏ်ချမှတ်ဖြတ်ရာ၌၊ သေသူသည် အယူခံတရားလိုအား အမည်ဖော်၍ မသေမီတွင် ''နင်ဒါလောက် ရက်စက်သလား'' ဟု ပြောခဲ့သော အချက်နှင့် ထိုသို့ ပြောခြင်းကို သေသူအနားရှိ သက်သေ အမျိုးသမီးကလေးတဦးက ကြားသည်ဟူသော အချက်တို့ကို အခြေပြု၍ ချမှတ်ခဲ့လေသည်။ ။အယူခံ တရားလိုက တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံဝင်ရာတွင်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။သေသူတဦး၏ သေခါနီး မြွက်ဟထုတ်ဖော်ပြောဆိုချက် (**declaration**) ကို ခရေစိတ္တင်းကျပ် လေ့လာစီစစ်ရန်လိုအပ်သည်။ ။**ကျင်ဟုတ်** နှင့် **ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ**၊ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားလွှတ်တော်စီရင်ထုံး ၁၅၄။ ။**ဘုရင် နှင့် မောင်ဘိုးသိ**၊ အေ၊အိုင်၊အာရ်၊ ၁၉၃၆ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ ၂၀၂။ ။**ဂျီ၊ကေ၊မာရသာ** နှင့် **ဘုရင်ကေရာဇ်**၊ အေ၊အိုင်၊အာရ်၊ ၁၉၄၅ ခုနှစ်၊ နတ်ပူစီရင်ထုံး ၁၅၃။ ။ **ခရွာလ်ရောင်း** နှင့် **ဘုံဘိုင်ပြည်နယ်**၊ အေ၊အိုင်၊အာရ်၊ ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် ၂၂ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။ ။သေသူသည် အယူခံ တရားလိုနှင့် သမီးရည်းစားဖြစ်ခဲ့၍ ၎င်းအား ကောင်းစွာ သိကျွမ်းလျက်ရှိပေမည်။ အချင်းဖြစ်သည့် နေရာမှာ လယ်ကွင်းဖြစ်ပြီး အချင်းဖြစ်သည့် အချိန်တွင်၊ ကြယ်အလင်းရောင် ရှိနေသောကြောင့် သိကျွမ်းသူတို့ တယောက်နှင့် တယောက် နီးကပ်စွာရှိလျှင် မြင်နိုင်မည်ဖြစ်၏။ ။ထို့ပြင် သက်သေအမျိုးသမီးကလေးမှာ အသက် ၁၆ နှစ်ရှိနေသဖြင့်၊ ၎င်းသည်၊ ကလေးသက်သေမဟုတ်ဘဲ လူကြီးသက်သေဖြစ်သည်။ ထိုသက်သေကလည်း အယူခံတရားလိုနှင့် သိကျွမ်းသဖြင့် ကြယ်အလင်းရောင်ဖြင့် မြင်သိမှတ်နိုင်သည်။ ။**ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် ဦးထွန်းပြု**။ (1958) B.L.R. (S.C.)160. **မောင်ရွှေ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ**၊ (1960) B.L.R. (H.C.)243. **ဗျါဒီမေလူတေဝါ နှင့် မဒရတ်ပြည်**၊ (1957) A.I.R.(S.C.)614. **အန်ကျိနှင့်ပြည်နယ်**၊ 70 Mad. L.W.1012 တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

မောင်လှအောင် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ 721

လူသတ်မှု သေဒဏ်ထိုက်သည့် အမှုမျိုးတွင်၊ သက်သေတဦးတည်း၏၊ ထွက်ဆိုချက် အပေါ် မည်သည့်အခါ၌ အပြစ်မပေးသင့်ခြင်း—သံသယအကျိုးခံစားခွင့်။ ။ **ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။ကြီးလေးသော သေဒဏ် ထိုက်သင့်သည့် အမှုမျိုးတွင်၊ လုံးဝ ယုံကြည်လက်ခံနိုင်ရန် ခဲယဉ်းသည့် သက်သေ တဦးတည်း၏ ထွက်ဆိုချက်အပေါ် မှုတည်၍ အပြစ်ပေးရန် မသင့်လျော်။ ။ဘိုးညံ့ပါ ၁ နှင့် ဘုရင်ကေရာဇ်၊

PAGE

အော၊အိုင်၊အာရ်၊ ၁၉၃၇၊ ရန်ကုန် ဂ နှင့် မောင်ရွှေ နှင့် ပြည်ဆောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၆၀ ခု၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး (တရားလွှတ်တော်) စာ ၂၄၃ တို့ကို ကိုးကားသည်။ ။ထို့ကြောင့် သေသူအား ဒါးနှင့်ထိုးသည်မှာ အယူခံ တရားလိုသာဖြစ်သည်ဟု၊ သက်သေတဦးတည်းက ထွက်ဆိုထားရာ၊ ထိုထွက်ဆိုချက် အပေါ် တထစ်ချယူဆနိုင်ရန် ခဲယဉ်းသည်။ ။အယူခံ တရားလိုမျာသည်၊ သံသယ အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသည်။

မောင်စောဘွား နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ 686

လေနှင့် နေရောင်ခြည် ပိတ်ဆို့ခြင်းကိစ္စ—မည်သည့် အခါ၌ လျော်ကြေးသာပေးရန် ဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်း—သီးခြားသက်သာခွင့် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၂ နှင့် ၅၄ (ဂ)။ ၁၉၁၆ ခုနှစ် တွင်ဆောက်လုပ်ခဲ့သော၊အယူခံ တရားလို၏ တိုက်ကိုကပ်၍၊ အယူခံ တရားခံများက၊ ၁၉၅၄ ခုနှစ်တွင်၊ တိုက်ဆောက်ရာ၊ အယူခံ တရားလို၏တိုက်မှ၊ ပြူတင်းပေါက်များမှ၊ လေနှင့် နေရောင်ခြည်၊ ယခင်ကကဲ့သို့ မဝင်ဘဲ၊ ရှိနေသဖြင့် အယူခံ တရားလိုက တားမြစ်စေ ဝါးရမ်းအတွက် တရားစွဲဆိုလေသည်။မူလရုံးက တားမြစ်စေ ဝါရမ်း မပေးဘဲလျော်ကြေးသာ ပေးသင့်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့လေသည်။ ။အယူခံတရားလိုများက မကျေနပ်၍ တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံဝင်ရာ။ ။ **ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။သီးခြားသက်သာခွင့် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၂ နှင့် ၅၄ (ဂ)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များမှ မူများကို နှလုံးပြု၍ အမှုကို သုံးသပ်သော် ဒေပိကအားဖြင့် ဆုံးဖြတ်ရမည့်အချက်မှာ တရားလိုပိုင်တိုက်မှ ပြူတင်းပေါက်များကို ပိတ်လိုက်သည့် အခါ၌၊ထိုတိုက်၏ အထပ်အသီးသီးတွင် လေနှင့်နေရောင်ခြည် မည်မျှရှိဦးမည်ဟူသည့် အချက်ဖြစ်သည်။ ။**ပုဇွန်တောင်စေ့ျး ကုမ္ပဏီလီမိတက်နှင့် အယ်(လ်)လာမင်အာရကန်ဆန် နှင့်ရောင်းဝယ်ရေး ကုမ္ပဏီလီမိတက်**၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန် အတွဲ ၁၂၊ စာ ၂၀၀၊ ၂၃၃ ကိုရည်ညွှန်းသည်။ ။သက်ဆိုင်ရာ အကြောင်းအချက်များကို ထောက်သော် တရားလို၏ တိုက်မှ ပြူတင်းပေါက်များကို ပိတ်ရုံမျှဖြင့် ထိုတိုက်၏ အထပ်အသီးသီးတွင် လေနှင့် နေရောင်ခြည် လုံလောက်စွာ မရဟု သက်သေ အထောက်အထား ခိုင်လုံစွာမရှိ။ ထိုအထပ်များတွင်နေသောသူများ၏ ကျန်းမာရေး ထိခိုက်ကြောင်းလည်း သက်သေမရှိ။ ။သို့ဖြစ်၍၊ ဤအမှုတွင် လျော်ကြေးပေးဆောင်စေခြင်းဖြင့် တရားလိုသည်လုံလောက်သော သက်သာခွင့် ရရှိနိုင်မည်ဟုယူဆရမည်။

ဒေါ်မမ၏ တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်၊ ၎င်း၏ခင်ပွန်း ဂျာဝဇာလီ၊ (ဒေါ်) မောင်မောင်လှ ပါ ၄ နှင့် ဓနုရ်မဟမက်ဟာဘစ် 671

လက်နက်ဥပဒေ (ယာယီပြင်ဆင်ချက်)။ ငါးဘမ်းရာ၌ အသုံးပြုသည့်ဝါရမ်းများ ပုဒ်မ ၂ (ဂ)တွင် အကြိုးမဝင်၊ပုဒ်မ ၄(၄) တွင် အကြိုးဝင်ခြင်း၊ပေးရမည့်ပြစ်ဒဏ်ချက်။ ။ **ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။အမှုတွင် ဖမ်းဆီးရမိသည့်ဆိုသည့် ယမ်းများမှာ၊ ယာယီပြင်ဆင်ချက် လက်နက် ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂ (ဂ)တွင် ပြဆိုထားသည့် (**Demolition Explosives**) ဆိုသည်တွင်၊ မပါဝင်၍၊ ပုဒ်မ ၄ (၄) တွင်ပြဆိုထားသည့် (**Other Explosives**) တွင်သာ အကျုံးဝင်မည်ဖြစ်၍၊ လက်နက် ဥပဒေ ၁၉ (က)နှင့်သာ အပြစ်ပေးနိုင်ပြီး၊ယာယီပြင်ဆင်ချက်၊ လက်နက်ဥပဒေ ၁၉ (က)

PAGE

နှင့် အကျုံးမဝင်။ ။ထို့ကြောင့်၊ အများဆုံး ပြစ်ဒဏ်မှာ ၃ နှစ်သာဖြစ်ပြီး လျော်ကထားခံရသူအပေါ် ချထားခဲ့သည့် ၂ နှစ်ပြစ်ဒဏ်ကို တိုးမြှင့်ရန်မလို။

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် မောင်ကျော်ခင် 681

ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနနှင့် ဝိနိစ္ဆယခုံအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၁ စာချုပ်ကို မှတ်ပုံတင်ရန် လျော်ကထားရာ၌၊ ပိုင်ဆိုင်ခွင့် ကိစ္စကို မစဉ်းစားနိုင်ခြင်း။ ။ဝိနိစ္ဆယမှုကအဓိကရုဏ်းမှု မည်သည့်အခါ၌ဖြစ်ခြင်း၊ ၁၃၁၆ ခုနှစ်၊ပြင်ဆင်ချက် အက်ဥပဒေ။ ကာလစည်းကမ်းသတ်ကျော်လွန်သောအမိန့် အမှုခေါ်စာချွန်တော်ကိစ္စ။ **ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနနှင့် ဝိနိစ္ဆယ ခုံအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၁ အရ၊ စာချုပ်တခုကို မှတ်ပုံတင်ရန် လျော်ကထားသည့်အခါ၌၊ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနက ထိုစာချုပ်ပါ ပစ္စည်းနှင့် ပတ်သက်၍၊ မည်သူပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသည်ကို အဆုံးအဖြတ်မပြုနိုင်။ ပိုင်ဆိုင်ခွင့် ကိစ္စကို ထည့်သွင်းဆုံးဖြတ်တော်မူခြင်းသည်၊ စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာကို ကျော်လွန်၍ ဆုံးဖြတ်တော်မူခြင်းဖြစ်သည်။ ။ထို့ပြင် စာချုပ် စာတမ်းကို အထက်ပါ ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၁ အရ၊ မှတ်ပုံတင်ခြင်းကိစ္စသည်၊ ပုဒ်မ ၁၅ တွင် ဖော်ပြထားသော ဝိနည်းဓမ္မကံ အဓိကရုဏ်းမှုမဟုတ်။ ။ဝိနည်းဓမ္မကံ အဓိကရုဏ်းမှု ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်လျှင်လည်း၊ အထက်ပါ ဥပဒေ၏ ပြင်ဆင်ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရဆိုလျှင်၊ စောဒကနှင့် စုဒ်တကာတို့၏ သဘောတူညီကြမှသာ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနက ဝိနည်းဓမ္မကံ အဓိကရုဏ်းမှုကို ကြားနာစစ်ဆေး စီရင်ဆုံးဖြတ်နိုင်သည်။ ။**ဦးဝိဇယ ပါ ၄** နှင့် **ဦးပရမ ပါ ၁**၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ ၃၉။ **ဦးပဏ္ဍိတ ပါ ၅** နှင့် **ရန်ကုန်မြို့ အလယ်ပိုင်း ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာန ပါ ၂**၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် စာ ၆၉၊ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။ **ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။၁၉၅၉ ခုနှစ်က ချမှတ်ခဲ့သော အမိန့်မှာ ကာလစည်း ကမ်းသတ် အတောင်ပင် ကျော်လွန်ခဲ့ပြီးဖြစ်သဖြင့် အမှုခေါ် စာချွန်တော်အတွက် လျော်ကထားသည်ကို လက်ခံနိုင်သည်ဖြစ်စေ၊ လက်မခံနိုင်သည်ဖြစ်စေ၊ တရားရုံးချုပ်က စဉ်းစားတော့မည်မဟုတ်။

ဦးခန့် နှင့် ဦးကုလ္လလပါ ၃ 758

သီးခြား သက်သာခွင့် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၁ နှင့် ၃၉။ စာချုပ်တွင် မှားယွင်းမှု၊ မြေဝယ်သူ၏ အခွင့်အရေးများ။ ။ရောင်းသူနှင့် ဝယ်သူတို့သည် အခင်းဖြစ်သော မြေကို အရောင်းအဝယ်ပြုကြသော်လည်း၊ ရောင်းသူက စာချုပ်ရေးသူအား အခြား မြေကွက်နှင့် သက်ဆိုင်သော ပြေစာကို ပေးအပ်မိသဖြင့် ထိုပြေစာကို အရ စာချုပ်ရေးမိရာ။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။ဝယ်သူသည် စာချုပ်ကို ပြင်ဆင်ရန် တရားစွဲဆိုရန် မလို။ သီးခြားသက်သာခွင့် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၁ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင် စာချုပ်ပါ အချက်အလက်များ မှားယွင်းလျှင် တရားမဝဲမနေရဟု ပြဋ္ဌာန်းခြင်းမပြုသည်ကို သတိမူရမည်။ ။**ရှိုက်(ခ်)ဗာဆပ်တီ နှင့် ဟဆာဂျူ ပရာဆပ်၊ အေးအိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၉၊ အုတ်၊ စာ ၁၀** ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ။ထို့ပြင် ဝယ်သူသည်၊ သီးခြား သက်သာခွင့် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၉ အရ၊ စာချုပ်ကို ပယ်ဖျက်ရန် တရားစွဲဆိုရန်လည်း မလို။

မသောင်း ပါ ၄ နှင့် **မောင်ဥာဏ် ပါ ၂** / **မမောင်ဥာဏ် ပါ ၁၁** 683

PAGE

သီးခြားသက်သာခွင့် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၂ နှင့် ၅၄ (၈)၊လေနှင့် နေရောင်ခြည်ပိတ်ဆို့ခြင်းကိစ္စမျိုးတွင် မည်သည့်အခါ၌လျော်ကြေးသာလျှင် ပေးသင့်ခြင်း 671

သေခါနီး ထုတ်ဖော်ပြောဆိုချက်နှင့် သံသယမကင်းသော မျက်မြင်သက်သေတဦး၏ သက်သေခံချက်တို့အပေါ် တွင် မူတည်၍ လူသတ်မှုတရားခံအား ကြီးလေးသော ပြစ်ဒဏ်ပေးသင့် မပေးသင့် 721

သက်သေခံ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၂ နှင့် ၁၀၆။ ချေးထားသည့်ငွေ ပြန်ဆပ်ခြင်းကို ပြသရှိ တာဝန် မည်သူ့အပေါ် ၌ရှိခြင်း။ ။အယူခံတရားလိုသည်၊ စာချုပ်အရ၊ အယူခံတရားခံကို ငွေချေးရာ၊ ငွေချေးခြင်းကိစ္စကို အယူခံတရားခံက ဝန်ခံသည်။ အောက်ရုံးတွင် ရရှိရန်ရှိသည့်ငွေအချို့အတွက်ဒီကရီရခဲ့လေသည်။ သို့ရာတွင်ပဌမ အယူခံရုံးတော်က အယူခံတရားခံသည် ငွေမည်မျှ ပေးဆပ်၍ မည်မျှကျန်ကြောင်း စာရင်းနှင့် အသေအချာ ပြနိုင်စွမ်းမရှိဟု ယူဆကာ၊ ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်ခဲ့လေသည်။ ။တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံပြန်ရာ။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ငွေရရန် စွဲဆိုသော အမှုမျိုးတွင် တရားလိုက ငွေချေးသည့် စာချုပ်ကို တင်ပြနိုင်ပြီး၊ ထိုစာချုပ်တွင် ငွေပေးသွင်းသည်နှင့် ပတ်သက်၍ မည်သည့် မှတ်သားချက်မျှ မရှိပါက၊ တရားခံက ငွေပေးပြီးကြောင်း ဆိုလာမူ၊ ငွေဆပ်ပြီးကြောင်းကို လုံလောက်အောင် ပြရန် တာဝန်မှာ သက်သေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၂ အရ၊ တရားခံအပေါ် ၌ရှိသည်။ ။**အင်၊အေ၊စီ၊ဘရမ်ချစ်တီး နှင့် မောင်ပု ပါ ၁။** ၁၈၉၇-၁၉၀၁၊ စာမျက်နှာ ၄၀၂။ ။**မဖြူ နှင့် မသာ။** ၁၈၉၂-၁၈၉၆၊ စာမျက်နှာ ၃၉၃ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ။ပဌမ အယူခံရုံးက သက်သေထင်ရှားစွာ ပြသရန် တာဝန်ကို လွဲမှားစွာ ချထားခဲ့၍၊ ဥပဒေအရ မှားယွင်းချက်ချော်သည်။

ဂူဂျာဆင်း နှင့် မောင်သန်းမြင့် 666

သက်သေတဦးတည်း၏ ထုတ်ဆိုချက်အပေါ် တွင် မူတည်၍ သေဒဏ်ထိုက်သည့် လူသတ်မှု မျိုးတွင် အပြစ်ပေးထိုက် မပေးထိုက် 686

သက်သေပြုရန် တာဝန်—သက်သေခံ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၂ ငွေချေးယူသူက ငွေဆပ်ပြီးကြောင်း သက်သေပြုရန် တာဝန်ရှိခြင်း 666

အမှုခေါ် စာချွန်တော်ဖြင့် အုပ်ချုပ်ရေး အာဏာအရ၊ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို မပယ်ဖျက်နိုင်ခြင်း 735

အမှုစွဲစဉ်အတွင်း ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းမှု—လွှဲပြောင်းပေးခြင်းခံရသူက အမှုကို ဆက်လက်မဆောင်ရွက်ခြင်း—အမှုသစ်စွဲဆိုခြင်း စွဲနိုင် မစွဲနိုင်။ ။အမွေမှုတွင် အငြင်းဖြစ်ပွါးလျက်ရှိသော ဆန့်စက်တခုကို ထိုဆန့်စက်ပိုင်ရှင် ဆိုသူ အမွေဆိုင်တဦးသည်၊ မိမိသည် ထိုစက်၏ ပဂ္ဂလိကပိုင်ရှင်ဖြစ်ကြောင်း မြွက်ဟ ကျေညာစေရန်၊ တရားမမှုတခုစွဲဆိုထားလေသည်။ ။ထိုသို့ အမှုစွဲဆိုထားစဉ်အတွင်း အယူခံ တရားလို အား၊ အဆိုပါ ဆန့်စက်ကို မေတ္တာ အလျောက်၊ အပြီးအပိုင် လွှဲပြောင်းပေးလိုက်လေသည်။ ။ဎင်းနောက်၊ လွှဲပြောင်းပေးသူ ကွယ်လွန်သွားလေရာ၊ **အယူခံ**

PAGE

တရားလိုသည်၊ တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၂၂၊ နည်းဥပဒေ (၁၀) အရ၊ လျှောက်ထားခြင်း မပြုသဖြင့် ထိုအမှုမှာ ရပ်စဲ (**abated**) သွားလေသည်။ ။ထို့နောက် အယူခံတရားလိုသည်၊ မူလရုံး၌ပင်၊ တရားခံများအပေါ်၌ မြှက်ဟ ဒီကရီရရှိရန် ထပ်မံ၍ တရားစွဲဆိုပြန်လေသည်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။အယူခံတရားလိုအား၊ လွဲပြောင်းပေးသူကစွဲဆိုခဲ့သောအမှု၏တရားစွဲဆိုရန်အကြောင်း (cause of action) သည်၊ ယခုအယူခံတရားလို စွဲဆိုသော အမှု၏ စွဲဆိုရန် အကြောင်း (**cause of action**) နှင့် ထပ်တူထပ်မျှဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်။ ။သို့ဖြစ်၍တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၂၂၊ နည်းဥပဒေ ၉ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များသည်၊ ဤအယူခံ တရားလို စွဲဆိုသော အမှုကို ပိတ်ပင်သည်ဟု ယူဆမည်ဖြစ်သည်။ ။**ဘဆတ်ပညာဒတ်ပ** နှင့် **ဘီမန်ဂေါက်ဒါရှစ်ဒန်ဂေါက်ဒါ၊** အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ဘုံကိုင်အတွဲ ၅၂၊ စာ ၂၀၇ ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။ ။အမှုရပ်စဲသည့် အမိန့်သည်၊ စီရင်ချက်ကဲ့သို့ပင် တဖက်အမှုသည်အတွက် အကျိုးသက်ရောက်သည်ဖြစ်ရာ၊ ထိုအမှုပါ တရားစွဲဆိုရန် အကြောင်းကို အကြောင်းပြု၍ တရားတထုံး ထပ်မံ စွဲဆိုခြင်း ပြုနိုင်တော့မည် မဟုတ်။ **ရာဟင်မုန်စ်ဆ** နှင့် **ဆီရန်ဗာဆာအယမ်ကာ**။ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ)၊ ၁၉၂၀၊ မဒရပ် စာ ၅၇၀။ ။**ဂျူဂါကီရှီ** နှင့် **နာဂို**။ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ) ၁၉၂၇၊ နာ်ပူ စာ-၂၂၀ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

မောင်ဘမောင် (ခေါ်) မောင်မောင် နှင့် ဦးညွှင်း ပါ ၁၅ 707

INDEX

ညွှန်းချက်

CHIEF COURT

တရားရုံးချုပ်

PAGE

ACTS:

BURMESE BUDDHIST LAW.

CIVIL PROCEDURE CODE.

CRIMINAL PROCEDURE CODE.

FOOD AND DRUGS ACT.

FOREIGN EXCHANGE REGULATION ACT.

INCOME-TAX ACT.

LIMITATION ACT.

PENAL CODE.

SALES TAX ACT.

TRANSFER OF PROPERTY ACT.

ADMINISTRATION SUIT—*waiver of certain specified properties by Plaintiff —whether converted into partition suit. Held:* The waiver of a plaintiff in an administration suit, of her claim to her share in certain properties listed in the Schedule, does not convert the suit to one for partition of the remaining estate. Although Burmese Buddhist heirs must sue for administration of an estate, and not for partition, Burmese Customary Law does not say that an heir cannot relinquish her claim to a share in some specified properties in the estate. A final decree passed after the remainder of the estate has been accounted for, will be, as far as that heir is concerned, a full and complete administration of the whole estate. *Maung Ba Tu* v. *Ma Thet Su and* 3 *others*, V. Ran. 785; *Daw Saw Shin* v. *U Aung Pe*, (1957) B.L.R. 5; *Ma Pwa Shin* v. *U Po Sin*, A.I.R. (1937) Ran. 324, referred to.

U OHN TIN *v.* DAW TIN MYA AND DAW SAW TINT ... 838

CIVIL PROCEDURE CODE—ORDER 1, R. 5 AND R8—WHETHER OMISSION TO PUBLISH NOTICE SHOULD RESULT IN DISMISSAL OF THE SUIT ... 827

CRIMINAL PROCEDURE CODE S. 44—*duty to report to police or magistrate —Penal Code s.* 118—*punishment under.* Three labourers in

PAGE

the employ of the 1st Appellant had been taken away from the house of the 1st Appellant by certain members of the Kachin Independence Army, in the presence of the 2nd Appellant (brother of the 1st Appellant), for the purpose of being killed on the ground that they were Government spies. The leader of the said group of K.I.A. members was the step-son of the 3rd Appellant, and who had been informed of the incident by the 1st Appellant. None of the Appellants had reported the matter to any Magistrate or Police Officer. *Held:* Under s. 44 of the Criminal Procedure Code, (which section applies to the Kachin Hill Tract), all the 3 appellants were under a legal duty to report to the nearest magistrate or police officer the intention of the members of the K.I.A. to murder the said three labourers. The Appellates must be presumed to know that it was very likely that their omission to report the matter to the police would facilitate the commission of the offence of murder. Accordingly, the Appellates were properly convicted under s. 118 of the Penal Code. *Held further:* As it has not been proved beyond reasonable doubt that the 3 labourers have been murdered, the Appellants cannot be punished on the footing that the offence which their omission to report to the police had facilitated, had in fact been committed. The maximum sentence to which they could be punished is therefore 3 years.

LA HTAW NAW, LA HTAW LA AND ZAW HPANG *v.* THE UNION OF BURMA 807

FOODS AND DRUGS ACT—*prosecution under—no observance of s. 6 of the Act in conducting search—no effect on validity of proceedings—Standard relating to condensed milk—applicability of Rangoon Municipal Standards to the whole of Burma. Injury to health—not essential for commission of offence—Question of punishment—when imprisonment not given. Held:* In proceedings which have been taken under the Food and Drugs Act, the failure of the officer conducting the search to record in writing the particulars mentioned in s. 6 of the said Act, would not invalidate the proceedings, if the goods in question were in fact found in the shop of the accused. *Queen-Empress* v. *Nga Tay Aung*, (1893-1900) P.J.L.B. 369; *Kyin Sein* (a) *Maung Shwe Mya* v. *The Finance Minister and two others*, (1959) B.L.R. 196 (S.C.); & C.M.A. No. 109 of 1962, Chief Court, referred to. *Held also:* Where the goods concerned are tins of condensed milk and the question in issue is their standard, the standard relating to full cream condensed milk adopted by the Rangoon Municipality must be deemed to be applicable to the whole of Burma. *Budh Sen* v. *Emperor*, A.I.R. (1934) All. 329; *Deo Mitra* v. *Rex and another*, A.I.R. (1949) All. 35, referred to. *Held further:* For an offence to be committed under the Food and Drugs Act, it is not necessary for the condensed milk in question to be injurious to health. Regarding the question of punishment, although imprisonment is imperative under the Amending Act, regard being had to the facts and circumstances of the case, the respondent is released on probation under s. 562 (1) of the Code of Criminal Procedure.

THE UNION OF BURMA *v.* KO MAR KYAN ... 848

FOREIGN EXCHANGE REGULATION ACT s. 24 (1)—*payment relating to Insurance Policy maturing in India—whether breach of s. 6 (1),—S. 10—S. 11 (1) (b)—S. 24A—Foreign Exchange Regulation*

PAGE

Act—discharge by trial Magistrate—necessity of re-trial. Held: A Life Insurance Policy is a "security" for the purpose of s. 6 (1) of the Foreign Exchange Regulation Act, 1947, and therefore cannot be assigned without the permission of the Exchange Controller. It is also a "security" for the purpose of S. 14, and cannot be taken or sent out of Burma without the permission of the Exchange Controller. *Held also:* Where money is due to an Indian citizen resident in Burma on an Insurance Policy maturing in India, he cannot direct it to be paid to someone in India, instead of surrendering it. If he does so, he will contravene the provisions of s. 11 (1) (*b*) of the Foreign Exchange Regulation Act. Moreover, the money held for him by the Insurance Company in India becomes "foreign exchange" within the meaning of s. 2 (1) of the Foreign Exchange Regulation Act, and therefore must be declared to the Exchange Control Authorities by virtue of Notification No. 279, dated 12 June 1960. Accordingly, an offence under s. 10 of the Act is also committed. *Held further:* Under S. 24A of the Act, whoever attempts to contravene any of the provisions of the Act, or any rule direction or order made thereunder, is deemed to have contravened that provisions, rule, direction or order as the case may be. Therefore, the order discharging the Respondent is set aside, as the learned trial judge did not consider the above provisions of law.

UNION OF BURMA *v.* SURINDA SINGH 855

MURDER—S. 302 (1) (*b*) PENAL CODE—*Convicted under—when can be altered to one under Robbery—S.* 394 *Penal Code.* The Appellant had been convicted under *S.* 302 (1) (*b*) of the Penal Code, for the murder of the deceased, who had disappeared while he was putting up at the Appellant's house and whose body was found buried in front of the Appellant's house; and also whose money was found in the Appellant's possession. On Appeal, *Held :* There is circumstantial evidence on record to establish that the Appellant is guilty of an offence under s. 394 of the Penal Code. It must be she who by administering poison, had committed hurt to the deceased under s. 319 of the Code for the purpose of committing theft of the deceased's property, and therefore the offence committed is robbery under s. 390 of the Code. *Held further :* It is doubtful whether there was a common intention on the part of the Appellant and others to kill the deceased. As the act of killing and burying the deceased could not be the work of one person, unless it can be shown that there was a common intention to kill as well as to rob the deceased, the Appellant cannot be convicted of an offence under s. 302 (1) (*b*) of the Penal Code read with s. 34 thereof. The inference of common intention should not be reached unless it is a necessary inference. *Maung Myint* v. *The Union of Burma*, (1948) B.L.R. 379 (H.C.); and *Mahbu Shah* v. *King-Emperor*, 72 Indian Appeals, p. 148 ; referred to. Accordingly, the conviction under s. 302 (1) (*b*) was altered to that under s. 394 of the Penal Code.

DAW THAN YIN *v.* THE UNION OF BURMA 793

PENAL CODE—S. 118—WHEN PROPERLY CONVICTED UNDER THE SAID SECTION—FOR—FAILURE TO REPORT TO THE POLICE THEREBY FACILITATING THE COMMISSION OF AN OFFENCE 807

PAGE

PENAL CODE—S. 394—WHEN CONVICTION THEREUNDER CAN BE ALTERED FROM THAT OF *S.* 392 (1) (*b*) 793

PENAL INTEREST—*competency of Income-tax Appellate Tribunal to keep computation of Penal Interest pending for mulation of Rules by Financial Commissioner—S.* 18 (6) *and* (8) *of Income-tax Act.* Where the Income-tax Appellate Tribunal had directed the Income-tax Officer to determine the penal interest payable by the assessee only after the Financial Commissioner had prescribed the necessary rules, and in the meantime, to keep the matter pending ; and the question referred to was whether the Tribunal was competent to do so. *Held*: No rules have yet been formed by the Financial Commissioner prescribing the circumstances under which the Income-tax Officer may either reduce or waive the interest payable by the assessee under s. 18A (6). Therefore the Officer had no option but to charge penal interest. The Income-tax Appellate Tribunal was wrong in directing the Income-tax Officer to keep the matter pending until such time as the Financial Commissioner had prescribed the necessary rules.

THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA *v.* MESSRS. FAR EAST CORPORATION, LTD. 789

PERMANENT STRUCTURE—WHEN DOES THE REPLACEMENT OF A BUILDING AMOUNTS TO ERECTION OF A PERMANENT STRUCTURE ... 834

REPRESENTATIVE SUIT—CIVIL PROCEDURE CODE O.1, R. 5—*Suit for ejectment filed by member of Society—whether representative suit—dismissal of suit—whether justified—remand of suit—* O.41, *r.* 23 ; *Civil Procedure Code.* Where the Plaintiff filed a suit for ejectment as a member of the Moslem community and the trial judge had treated the suit as a representative suit ; but the lower Appellate Court held that it was not a representative suit, and that even if it was one, general notice to the members of the Moslem community should have been issued. On 2nd Appeal ; *Held:* Even if the learned trial judge had omitted to issue a public notice to the Moslem community, the Commissioner was that of the Court for which the Plaintiff should not be penalised. The provisions of Order 1, Rule 8, of the Civil Procedure Code as to publication of notice are peremptory and must be complied with, but the omission to do so, would not necessarily result in the dismissal of the suit. *Shyam Lal* v. *Mussamat Lalli and another*, A.I.R. (1922) All. 16 and 18, referred to. Accordingly, the suit should be remanded to the trial Court for trial according to law. *Phu Kyaw Wai* v. *Ah Sein and another*, (1958) B.L.R. 353; referred to.

U HASAN *v.* DAW AYE KYI, MA MA GYI AND MAUNG THEIN HTAY 827

Res Juticata—CIVIL PROCEDURE CODE—S. 11—WHETHER THE SAID PRINCIPLE APPLIED TO THE PREVIOUS REVISIONS UNDER *S.* 19 OF THE SALES TAX ACT AND THE SUBSEQUENT REVISION UNDER RULE 23 OF THE RULES 814

Res Juticata—WHETHER SUBSEQUENT SUIT OF THE LANDLORD FOR EJECTMENT OF THE TENANT FOR BREACH OF OBLIGATOR OF TENANCY IS BARRED BY THE PREVIOUS SUIT BETWEEN THE SAME PARTIES WHEREIN PERMANENT INJUNCTION WAS OBTAINED ... 834

PAGE

SALES TAX—*revisional powers of Financial Commissioner after passing an order in revision—Rule 23 of Sales Tax Rules. Limitation—question of—Rule 23 (1), Clause (c)—Sales Tax Rules.* Where the Financial Commissioner had already passed an order under Rule 23 of the Sales Tax Rules on the application of the Applicant, and once again revised the order of the Commercial Tax Officer at the instance of the Commissioner of Commercial Taxes, and it was contended that he could not do so. *Held:* The grounds on which the second order was passed, was quite different from that of the first order. There is no reason why the second order could not have been passed under Rule 23 of the Sales Tax Rules. *Commissioner of Income-tax, Bombay North* v. *Tejaji Farasram Kharawala*,(1953), XXIII I.T.R. p. 412, referred to. *Held further:* As the appellate order in which the original assessment was merged, was passed by the Commissioner of Commercial Taxes on 4th November 1961, the order of the Financial Commissioner, now sought to be impugned, was well within the period of four years' limitation.

A. SCOTT & COMPANY *v.* COMMISSIONER OF COMMERCIAL TAXES 785

SALES TAX RULES—*Rule 23—Revision by Financial Commissioner of an assessment already revised by him under* s. 19—*Res judicata —whether applies*—s. 11 *Civil Procedure Code.* In a previous Revision under s. 19 of the Sales Tax Act, the Financial Commissioner had dealt with the question of wilful default under s. 10 (3) of the Act, and the question of limitation under Rule 25 of the Rules. In a subsequent revision under Rule 23 of the Rules, he had sought to set aside the same assessment for re-assessment at the deferred rates instead of the discount rates. One of the questions which arose, and which was referred to the Chief Court by the Financial Commissioner, was whether the principle of *res judicata* under s. 11 of the Civil Procedure Code, applied to the subsequent revision proceedings. *Held:* It is clear that in the previous Revision, the Financial Commissioner was dealing with an entirely different matter, and therefore the question must be decided in his favour.

MA SEIN NYUN CIGAR COMPANAY *v.* THE COMMISSIONER OF COMMERCIAL TAXES, BURMA 814

SALES TAX—*Rule 25—escaped assessment—question of—whether arises when proceeding for assessment has not yet terminated—when assessment reaches final stage—revision under s. 23 of the Rules—continuation of original proceedings—opening of whole assessment and assessment* de novo—*Reference—scope of reference—Ss. 19 and 20 of the Sales Tax Act.* By an order passed in February 1961, the Applicant had been assesed on a best of judgment basis for the Assessment Year 1955-56, under S. 10 (2) (*b*) of the Sales Tax Act. In October, 1963, on a search being made of the Applicant's premises, accounts books were discovered which showed that the assessment made was far too low. As the Sales Tax Officer could not proceed under Rule 25 of the Sales Tax Rules on the basis of escaped assessment (the 2 years period of limitation having expired), he moved the Financial Commissioner through Commissioner of Commercial Taxes to set aside his own assessment under Rule 23. It was contended that the Financal Commsisioner could not have acted in revision, as the

order passed by him would defeat the provisions of Rule 25 of the Sales Tax Rules, which deals with a case of escaped assessment. *Held :* Income has not escaped assessment if there are pending at the time, proceedings for the assessment of the assessee's income which have not yet terminated in a final assessment. *Sir Rajendranath Mukerjee* v. *Commissioner of Income-tax, Bengal,* (1934) II I.T.R. 71 at p. 77 ; *Lachiram Basantlal* v. *Commissioner of Income-tax, Bengal,* I.L.R. 58 Cal. 909 , referred to and followed. Regarding the question as to when an assessment has arrived at the final stage, there is authority for the proposition that proceedings in review, in revision and on appeal are really continuations of the original proceedings. *Messrs. Ranchaoddas Jethabhai and Co.* v. *The Hon'ble Minister for Judicial Affairs and others,* (1952) B.L.R. 227 (S.C.), referred to and followed. In the case under consideration, the Financial Commissioner had set aside in revision the order or the Commercial Tax Officer passed in February 1961, within the prescribed period of four years. The Revision being really a continuation of the original proceedings, there can be no question of escaped assessment within the ambit of Rule 25 of the Sales Tax Rules, and the whole matter is opened up for fresh inquiry and assessment *de novo* by the Commercial Tax Officer, and all the remedies to which the assessee can have under the Sales Tax Act and Rules are again available to him. Therefore the Financial Commissioner's order does not contravene any provision of the Sales Tax Act or Rules. *The Commissioner of Income-tax* v. *Ved Nath Singh,* (1940) VIII I.T.R. 222 referred to and distinguished. *Obiter :* Since S. 20 of the Sales Tax Act speaks of reference on questions of law arising out of an order passed under s. 19, it is, to say the least, doubtful whether any reference will arise on a questions arising out of an order in revision passed *suo moto* by the Financial Commissioner under Rules 23 of the Sales Tax Rules. Since that can hardly be the intention of the legislature, it is a matter for consideration whether s. 20 should not be suitably amended.

NAGA CHEROOT MANUFACTURING CENTRE *v.* THE COMMISSIONER OF COMMERCIAL TAXES, BURMA ... 818

TRANSFER OF CRIMINAL CASE—*personal wish of Magistrate or party not the deciding factor—undertaking not to ask for* de novo *trial—irrelevant factor—applications to be decided on merits. Held:* Even if a Magistrate may himself wish a case before him to be taken away, because the accused had questioned his integrity and impartiality, his personal wish is not the deciding factor in the determination of an application for transfer, nor is the personal wish of the fancied apprehension of a party before the Court a good ground for transfer. Although the accused (through his advocate) may undertake not to claim a *de novo* trial in the event of a transfer, he cannot contract his rights away. In any case, an application for transfer must be decided on its merits, and any such undertaking is irrelevant in deciding it. *Obiter:* Judges and Magistrates are not made of stone. Every angry word, every display of impatience from the Bench does not give rise to a good ground for transfer of a case before the Court.

U THEIN MAUNG *v.* THE UNION OF BURMA 844

TRANSFER OF PROPERTY ACT S. 108 (*o*) & (*p*)—*permanent structure—what is*—Res-judicata *in an ejectment suit for breach of obligation of tenancy—when arises.* The plaintiffs (who were the landlords)

PAGE

had attained a permanent injunction against the defendants (who were the tenants) in a previous suit, as it was held there in that the replacement of mud and plank walls by brick-nogging walls amounted to the erection of a permanent structure; and in the absence of permission by the plaintiffs, the defendant had contravened the provision of s. 108 (*p*) of the Transfer of Property Act. The plaintiff subsequently filed another suit for ejectment of the defendants for breach of obligation of tenancy under s. 108 (*o*) and (*p*) of the said Act, and the same controversy arose therein. *Held:* The matter is *res judicata* in the subsequent suit. *Obiter:* Had the matter been *res integra*, the question whether the replacing of the mud walls and the plank walls by brick-nogging walls amounted to the erection of a permanent structure, would require serious consideration.

U MAUNG GALE *v.* MADAN GOPAL BAGLA AND ONE ... ၈၁၄

အက်ဥပဒေများ။

တရားမကျင့်ထုံး။

နိုင်ငံခြားငွေ လဲလှယ်ရေး ကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေ။

ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေးအက်ဥပဒေ။

ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေ။

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ အခြေခံဥပဒေ။

မြန်မာ့ငြည် ဥပဒေများ အက်ဥပဒေ။

ရေကြောင်းအကောက်တော် အက်ဥပဒေ။

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး။

ရာဇသတ်ကြီး။

လူတံငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်။

ဝိနိစ္ဆယဌာန နှင့် ဝိနိစ္ဆယအက်ဥပဒေ။

ဝါဏိဇ္ဇပဋိပက္ခ အက်ဥပဒေ။

သမဝါယမ အသင်းများ အက်ဥပဒေ။

သက်သေခံ အက်ဥပဒေ။

သီးဝှားချထားရေးအက်ဥပဒေ။

ဟိန္ဒူ၊တိုင်းရင်းသားများ ဥပဒေ။

အမွေဆက်ခံမှုအက်ဥပဒေ။

အလုပ်သမားလျော်ကြေး အက်ဥပဒေ။

PAGE

ကိုယ်စားလှယ်—ဆန္အဖယ်တော်ကိုယ်စားလှယ်—နှစ်ဦးသဘောတူစာချုပ် ချုပ်ဆို သောပိဋိညာဉ်အရတာဝန်များ—ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ (၂၁၃)—သက်သေ အထောက်အခံများတင်ပြရန်တာဝန်။ ။အယူခံတရားလိုသည်၊ အယူခံတရားခံ၏ ဆန့် နှင့်ဆန့်ထွက်ပစ္စည်းများအဝယ်တော်ဖြစ်ရာ၊ အယူခံတရားခံထံမှ၊ ဂုံနီအိတ်နှင့်ဂုံနီ ကြိုးများထုတ်ယူခဲ့လေသည်။ အဝယ်တော်အဖြစ်ရပ်စဲလိုက်ပြီးနောက်၊ ဂုံနီနှင့်ကြိုး များကိုပြန်လည်တောင်းခံသော်လည်း၊ စက်ပိုင်များကိုကြိုတင်၍ ပေးပြီးဖြစ်သဖြင့် ပြန်လည်မရသောကြောင့်၊ အယူခံတရားခံက ငင်းတန်ဘိုးကိုရရှိရန် တရားစွဲဆို ခဲ့လေသည်။ ။မူလဘက်ဆိုင်ရာရုံးက ဒီကရီချမှတ်လိုက်ရာ၊ မကျေနပ်သဖြင့်၊ အယူခံတရားလိုက အယူခံဝင်လေသည်။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။အယူခံတရားလို နှင့် အယူခံတရားခံတို့ ချုပ်ဆိုသောပဋိညာဉ်စာချုပ် စည်းကမ်းများအရ ဆိုလျှင်၊ အယူခံတရားခံက စာဖြင့်ပေးသောခွင့်မိန့်မရဘဲ၊ ပစ္စည်းများကို အယူခံ တရားလိုက အခြားသူတဦးဦးအား ယုံကြည်မှုဖြင့်လွှဲအပ်လျှင် ထိုပစ္စည်းများ၏ တန်ဘိုးကိုကောက်ခံ၍ မရခဲ့သော်၊ အယူခံတရားခံက တာဝန်ယူမည်မဟုတ်ဟု တိကျစွာပြဋ္ဌာန်းထားလေသည်။ ။ယခုအမှုတွင်၊ အယူခံတရားလိုက၊ အချင်း ဖြစ် ဂုံနီနှင့်ကြိုးများကို၊ စက်ပိုင်များသို့ ကြိုတင်ထုတ်ပေးခဲ့ရာ၌၊ ယုံကြည်မှုနှင့် ထုတ်ပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်။ ငင်းတို့ကို ပြန်လည်မရရှိက၊ အယူခံ တရားလို၏တာဝန်သာ ဖြစ်သည်ဟုယူဆရမည် ဖြစ်သည်။ **။ထပ်မံဆုံးဖြတ် ချက်။** ။အယူခံတရားလိုက၊ ဂုံနီကြိုးနှင့်ဂုံနီများကို စက်ပိုင်များကိုပေးသည်ဟု ဆိုရာ၌လည်း၊ စာရင်းများသာရှိ၍၊ သက်သေအထောက်အထားမရှိ၊ သက်သေ အထောက်အထားတင်ပြရာမှာလည်း၊ ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ (၂၁၃) အရ ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်သူ၊ အယူခံတရားလို၏ တာဝန်ဖြစ်သည်။ **အင်(နှ်)နီဒါပါဆင် ရွှီဝိုး နှင့် ဖါကနာသ်ဂန်ဂိုပဒ်ရာ၊** ၁၈၀၁ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ အကွဲ ၆၊ စာ ၇၅၄၊ ၇၅၆ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ဒယ်(လ်)တာထရေဒင် ကုမ္ပဏီ (ဖျက်သိမ်းရန် စာရင်းကောက်ခံ) နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ ဧကာက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့ 869

ဆိုရှယ်လစ် တရားစီရင်ရေးစံနှစ်—ရာဇဝတ်မှုများတွင်၊ တရားလိုကသက်သေထူရန်လုံးဝ တာဝန် ရှိခြင်း 876

နို့တစ်စာ—အိမ်မှန့်ထုတ်မှု—မည်သည့်လမ့်စ၍ အိမ်လခပျက်ကွက်ခဲ့သည်ဆိုသည်ကို မဖေါ်ပြသည့်နို့တစ်စာ—တရားဝင်မဝင်။ ။တရားခံအား အိမ်လခများပေးရန် ပျက်ကွက်သဖြင့်အိမ်မှန့်ထုတ်ရန်စွဲဆိုသောနေ့တွင်၊ နို့တစ်စာသည်မည်သည့်လမ့် စ၍ အိမ်လခပေးရန်ပျက်ကွက်ခဲ့သည်ကို အတိအကျဖေါ်ပြခြင်း မရှိသဖြင့်၊ တရား မဝင်ကြောင်း တရားခံဘက်မှ လျှောက်ထားရာ။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။နို့တစ်စာ တွင် ထိုသို့အတိအကျမပါသော်လည်း၊ တရားခံတင်သွင်းသော ချေလွှာတွင် ပင်၊ တရားလိုသည် မည်သည့်လမ့်စ၍ အိမ်လခကောက်ခံခြင်း မပြုခဲ့ကြောင်း ပါဝင်သည်။ နို့တစ်စာပေးရခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်သည် အိမ်ငှါးအား မိမိ၏ပျက် ကွက်မှုနှင့်၊ အိမ်ရှင်၏ဆန္ဒကို ထင်ရှားသိစေရန် ဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့သိစေလျှင် နို့တစ်စာတွင် အနည်းငယ်ချို့ယွင်းကာမျှနှင့်၊ ထိုနို့တစ်စာသည်မပျက်ပြယ်။ ။

PAGE

နို့တစ်စာတရားဝင်မဝင်ဟူသည့်အချက်ကို၊ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရာ၌၊ အဓိကသတိမူရမည်မှာ၊ အကြောင်းခြင်းရာအစုံကိုသိသောအိမ်ဂျီးသည်၊ထိုနို့တစ်စာနှင့်ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပါယ်ကို သိနိုင်မည် မသိနိုင်မည်ပင်ဖြစ်ပါသည်။ ။**အက်(စ်)အယ်(လ်) ဘရွန်ဝါးနှင့်အက်(စ်)၊ အမ်၊ အာဘူဝပ်၊** ကိုရည်စူး၍ ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး တရားလွှတ်တော် ၄၀၄ ကိုရည်ညွှန်းသည်။ ။**ဒေါ်သိန်းရွှေ နှင့် အက်(စ်) အမ် ချောက်ဒရီ** ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမအယူခံမှု အမှတ် ၂၂ ရည်ညွှန်း၍ ခွဲခြားရှင်းလင်းပြသည်။

ဒေါက်တာဒင်နစ်ချန်ဒရာဒတ် နှင့် ပစ္စည်းထိန်းတာဝန် 890

ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေ—ပုဒ်မ ၂၁၃—သက်သေအထောင်အရှားပြုရန် တာဝန်မည်သူ့အပေါ်တွင်ရှိကြောင်း 869

ပစ္စည်းလွဲပြောင်းရေးအက်ဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၅၃(က) ပြန်လည်ရောင်းချရန် ပဋိညာဉ်အရပြီးမြောက်သည့် ဆောင်ရွက်မှုတရပ် မည်သည့်အခါကွင် ပြီးမြောက်ခြင်း ... 952

ပြန်လည်၍ ရောင်းချသောစာချုပ်—ပစ္စည်းလွဲပြောင်းရေးအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၃ (က) တွင် အကျုံးဝင်မဝင်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။ပြန်လည် ရောင်းချရန် ချုပ်ဆိုသော ပဋိညာဉ်စာချုပ်မှာ၊ မှတ်ပုံတင်ရန် မလိုပေ။ ယင်းသို့ဖြစ်၍ ထိုကဲ့သို့ ချုပ်ဆိုသော ပဋိညာဉ်စာချုပ်သည် ပစ္စည်းလွဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၃ (က)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင် ဘောင်ဝင်အံကျ မဖြစ်ဟု ဆိုနိုင်ပေမည်။ သို့သော်ငြားလည်း အရောင်းအဝယ် ပြုလုပ်ပြီးနောက် မူလ ရောင်းသူအား ဝယ်သူက ပြန်ရောင်းချရန် ပဋိညာဉ်စာချုပ်-ချုပ်ဆိုကာ ထိုစာချုပ်အရ၊ မူလ ရောင်းချသူက အချင်းဖြစ် ပစ္စည်းကို ပြန်လည် ဝယ်ယူရန် ပြောကြားခြင်းသည် ပစ္စည်း လွဲပြောင်းပေးရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၃ (က) တွင် ပါရှိသည့် ပြန်လည် ရောင်းချရန် ပဋိညာဉ်အရ၊ ပြီးမြောက်စေရန် ဆောင်ရွက်မှု တရပ်ဖြစ်သည်ဟုယူဆရမည်ဖြစ်၍၊ ထိုပုဒ်မ ၅၃ (က) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ၏ အခြေခံမူတွင် အကျုံးဝင်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။ ။**တိုးထွန်း**နှင့် **အေးခအမှူ**၊ အောက်မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ အတွဲ ၉၊ စာ ၁၈။ ။**မောင်ဘကျော်** နှင့် **နာနီဂရမ်ဂျပန်နပ်(စ်)** အမှု၊ အိန္ဒိယ စီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန် အတွဲ ၁၃၊ စာ ၂၂၊ ၂၄ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ဦးမင်းဆင် နှင့် မမုန်းပါ ၂ 952

ပေါ်ကောင် (အစိုးရသက်သေ) ၏ အစစ်ခံချက်၊ တရားခံများ၏ အလိုအလျောက်ပေးသော ဖြောင့်ချက်များက ထောက်ခံနိုင်ခြင်း 898

မုဒိန်းမှု၊ ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၇၆ သမီးအားမုဒိန်းကျင့်ခြင်း၊ နောင်ကျင် ဟန့်တားအော်ဟစ်အပြစ်ပေးသင့်ခြင်း။ ။သမီးအား မုဒိန်းကျင့်သဖြင့်၊ အောက်ရုံးသည်၊ လျော်ကြေးထားခံရသူအား၊ ထောင်ဒဏ် ၄ နှစ်ပေးလိုက်ရာ၊ စက်ရှင်တရားသူကြီးက၊ နည်းလွန်းသဖြင့်၊ ထောင်ဒဏ် ၇ နှစ်သို့ တိုးမြှင့်ရန် တရားရုံးချုပ်သို့ ထောက်ခံ

PAGE

လေသည်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၇၆ အရ၊ မုဒိန်းမှု ကျူးလွန်သူအား တသက်တကျွန်း ထောင်ဒဏ်၊ သို့မဟုတ် ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ် အထိ၊ အပြစ်ပေးနိုင်ရာ၊ မုဒိန်းမှုသည် ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၂ (၁) (ခ) အရ၊ လူသတ်မှုမှအပ၊ ၃၀၂ (၂) နှင့် ၃၀၄ အရ၊ လူသတ်မှုလောက် ကြီးလေးသော ပစ်မှုဖြစ်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။ ။ဘခင် ဖြစ်သူသည်၊ သမီး ရင်းခြာ ဖြစ်သူ အား၊ မုဒိန်းကျင့်ခြင်းသည် လူမဆန်သည့် ကိုယ်ကျင့်တရား ပျက်ကွက်ခြင်း ဖြစ်၍၊ လျော်ထားခံရသူနှင့် အခြားသော ဘခင်များ နောင်ကျင့် ဟန့်တား နိုင်လောက်အောင် ပစ်ဒဏ်ပေးသင့်သည်။ ။ထို့ကြောင့် ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ် ကျခံစေရန် အမိန့်ချလိုက်သည်။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ဦးခင်မောင်လေး နှင့် မောင်အောင်ကြည် 894

မြန်မာပြည် ဥပဒေများအက်ဥပဒေ—ပုဒ်မ ၁၃ (၁) နှင့် ၁၃ (၃) (Burma Laws Act)—ဟိန္ဒူမိသားစုပိုင်ပစ္စည်းများနှင့်ပတ်သက်သည့်ကိစ္စ၊ သီးခြားသက်သာခွင့် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၂ ထွင်အကျုံးဝင်ခြင်း 905

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၈၇၊ ၈၈—ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက်ဆောင်ရွက်ချက်နှင့်ပတ်သက်၍ မည်သည့်အခါတွင် ၎င်းပေါ်၌ တရားစွဲဆိုနိုင်ခြင်း 943

ရာဇဝတ်မှု တရားလိုက သက်သေထူရန်တာဝန်—ဆိုရှယ်လစ် တရားစီရင်ရေး စံနစ်တွင် လည်း ၎င်းတာဝန်ရှိခြင်း။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ရာဇဝတ်မှုများတွင် တရားလို ဘက်မှ တရားခံသည် ထိုသို့ ပစ်မှု ထင်ရှားကျူးလွန်ခဲ့ကြောင်းကို သက်သေ ထူရန် တာဝန်ရှိသည်။ ။ယခုလက်ရှိ တရားစီရင်ရေး စံနစ်တွင်၊ ထိုမူကို လက်ခံ ကျင့်သုံးလျက်ရှိသည်။ ထို့ပြင် ဆိုရှယ်လစ် တရားစီရင်ရေး စံနစ်တွင်လည်း ထိုမူကို လက်ခံကြောင်းတွေ့ရသည်။

ဒေါ်စိစိ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ, ... 876

ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၇၆—သမီးအား မုဒိန်းကျင့်သောဘခင်အား နောင်တွင်ဟန့်တားနိုင် လောက်သောပြစ်ဒဏ်ပေးသင့်ခြင်း 894

ရေကြောင်း အကောက်တော် ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆၇ (ဂ) ကုန်းလမ်း အကောက်တော် ဥပဒေ ပုဒ်မ ၇ (၁) နိုင်ငံခြားငွေလဲလှယ်ရေး ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၉ (၁)၊ မြန်မာနယ်စပ်တွင် ရွှေလက်ဝတ်လက်စား ပစ္စည်းများ သိမ်းဆည်းခြင်းကိစ္စ၊ အမှုခေါ် စာချွန်တော် လျော်ကထားခြင်း ကိစ္စ။ ။လျော်ကထားသူနှင့် အမျိုး သမီး ၄ ဦးတို့အား ယိုးဒယား မြန်မာနယ်စပ်အနီး၌၊ အကောက်အရာရှိ များက၊ ဘမ်းဆီးရှာဖွေရာ၊ ၎င်းတို့ အပေါ်၌ လက်ဝတ်လက်စား အမျိုးစုံတွေ့ရှိ ရပြီး၊ ၎င်းတို့မှာ သာမန်လုပ်ရိုး လုပ်စဉ်ထက် ပိုမိုကြီးမား၍၊ အဆိုပါကြမ်း ပစ္စည်းများသာ ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည့်ပြင်၊ အခေါက်ရွေးအစစ်ဖြင့် ပြုလုပ် ထားသော ပစ္စည်းများဖြစ်ကြောင်းကို တွေ့ရလေသည်။ ထိုအချက်များနှင့်

PAGE

တိုင်းပြည်မသာယာသေးသည့် အခါတွင် ဝတ်ဆင်ခြင်းကိစ္စကိုပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ၊ သက်ဆိုင်ရာ အကောက်တော်ဝန်က သိမ်းဆည်းလိုက်လေသည်။ ။ အမှုခေါ် စာချုန်တော် လျောက်ထားရာတွင်။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။သက်ဆိုင်ရာ အကြောင်း အချက်များကို ခြုံပေါင်း၍ လေ့လာသုံးသပ်သော်၊ လျောက်ထားသူနှင့် အပေါင်းပါတို့သည်၊ နိုင်ငံခြားမှ မတရားခိုးသွင်းသည့် ရွှေများကို တနေရာမှ တနေရာသို့ ပို့ဆောင်နေစဉ်၊ သက်ဆိုင်ရာ အရာရှိများ တွေ့ရှိ သိမ်းဆည်းသည်ဆိုသည့် ယူဆချက်ကို ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ရန် အကြောင်းမမြင်။

ဒေါ်ရင်ဆိုင် နှင့် ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး ပါ ၃ 882

လေယာဉ်လက်မှတ် ပြန်အမ်းရန်စွဲဆိုသောအမှု—လေယာဉ်လက်မှတ်ရောင်းသူ ကုမ္ပဏီအပြင်၊ လေယာဉ်ကုမ္ပဏီကိုပါ စွဲဆိုခြင်းပြုနိုင်မပြုနိုင်—ကာလစည်းကမ်းသတ်ကိစ္စ။ ။အယူခံတရားလိုများသည်၊ ပဌမအယူခံတရားခံကုမ္ပဏီနှင့် ထိုကုမ္ပဏီ၏ အုပ်ချုပ်သည့်အစုဝင်ဖြစ်သူ ဒုတိယအယူခံ တရားခံတို့အား၊ နိုင်ငံခြားသို့သွားရန် လေယာဉ်လက်မှတ်များတန်ဘိုးကို နိုင်ငံခြားသို့မသွားဖြစ်သဖြင့်၊ ပြန်လည်ရရှိရန် တရားစွဲဆို၏။ ၎င်းနောက် ထိုအယူခံတရားခံများ၏ ခုခံချေပချက်အရ၊ တတိယအယူခံတရားခံဖြစ်သူ (ကေ-အယ်လ်-အင်) လေကြောင်းကုမ္ပဏီကိုပါ တတိယတရားခံအဖြစ်၊ အမှုတွင်ထည့်သွင်း တရားစွဲဆိုခဲ့လေသည်။ ။မူလရုံးသည်၊ ပဌမနှင့်ဒုတိယအယူခံတရားခံများအပေါ် တောင်းဆိုသည့်အတိုင်း၊ ဒီကရီခုမှတ်ပေးခဲ့၏။ **တတိယအယူခံတရားခံနှင့် ပတ်သက်၍ကား ယင်းကုမ္ပဏီနှင့်အယူခံတရားလိုတို့သည် အရောင်းဝယ်မပြုခဲ့ကြောင်း၊** ယင်းကုမ္ပဏီကို တရားစွဲဆိုရာတွင် ကာလစည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်နေပြီ ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိ၍၊ အမှုကိုပလပ်ခဲ့၏။ ။အယူခံတရားလိုများက မကျေနပ်၍ တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံဝင်ရာ။ ။ **ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၇၊ နည်းဥပဒေ ၁(၄)တွင် အဆိုလွှဲ၌ တရားစွဲဆိုရန် ပေါ်ပေါက်သော အကြောင်းမျှားကို ဖေါ်ပြရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အပြင်၊ ယင်းအမိန့်နှင့်နည်းဥပဒေ ၅ အရလည်း၊ တရားခံသည်ကရားလို၏ တောင်းဆိုချက်ကို ဖြေရှင်းရန်တာဝန်ရှိခြင်းကြောင့် ဖေါ်ပြရမည်ဖြစ်သည်။ ယခုမူကား တတိယအယူခံတရားခံ၌ ပြန်အမ်းငွေကို၊ ပေးဆောင်ရန်တာဝန်ရှိကြောင်း ဖေါ်ပြခြင်းမပြုသည့်အပြင်၊ ယင်းကုမ္ပဏီပေါ်၌ အမိန့်ဒီကရီလျောက်တောင်းယူခြင်းလည်းမပြု။ **။အေ-အက်စ်-စီ-အက်စ်-ကေ-အာရ်-ကရူပန် ချစ်တီးယား နှင့် အေ-ချတန်လင်ကန် ချစ်တီးယား** အမှု (၁၉၆၄) ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးမျှားတရားလွှတ်တော်ချုပ်စာ ၄၆။ ကိုရည်ညွှန်းသည်။ ။ထို့ပြင်၊ ပဌမအယူခံတရားခံကုမ္ပဏီသည်၊ တတိယအယူခံတရားခံကုမ္ပဏီတဦးတည်းအတွက်သာမဟုတ်ဘဲ၊ အခြားလေကြောင်းကုမ္ပဏီများအတွက်လည်း လေယာဉ်ပျံလက်မှတ်ရောင်းသူဖြစ်သည်။ ထို့ပြင်၎င်းကုမ္ပဏီနှစ်ခုတို့၏ ဆက်ဆံပုံ အစီအစဉ်နှင့် အခြားအချက်အလက်များကိုစဉ်းစားလျှင်၊ ပဌမအယူခံတရားခံကုမ္ပဏီသည်တတိယအယူခံတရားခံကုမ္ပဏီ၏ ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရန်ခဲယဉ်းသည်။ **။ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။** ။ကာလစည်းကမ်းသတ်နှင့်ပတ်သက်၍ကာ၊ တတိယအယူခံတရားခံကုမ္ပဏီအပေါ်၌ တရားစွဲဆိုရန် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်ဆိုလျှင်၊ ပေါ်ပေါက်သည့်နေ့သည် ၎င်းထံမှပြန်အမ်းငွေ တောင်းဆိုသော ၁၉၅၇ ခု၊ ဖြေလ ၈ ရက်နေ့ဖြစ်

PAGE

သည်။ ထိုကြောင့် ၎င်းကုမ္ပဏီပေါ်၌ တရားစွဲဆိုသည့်နေ့သည်၊ ၎င်းအားတရားခံအဖြစ်ထည့်သွင်းရန်လျှောက်လွှာတင်သွင်းသော ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၈ ရက်နေ့ဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ် တရားခံအဖြစ်ထည့်သွင်းခဲ့သည့်၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့ဖြစ်စေ၊ (၃)နှစ်ကာလစည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်နေပြီဖြစ်သည်။

ဇေယျဝတီ သကြားစက်ရုံ လီမိတက် ပါ ၅ နှင့် ကေ၊အာရ်၊ အင်ဒါဆင်း မေဒန်အင် ကုမ္ပဏီ ပါ ၃ 862

လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်—စေတီတော်၏ဌာပနာပစ္စည်း—ပုဂ္ဂလိကပိုင် ပစ္စည်းများဖြစ်ခြင်း—ခိုးယူမှုအတွက်ဂေါပကအဖွဲ့ဝင်ကတိုင်တန်းနိုင်ခြင်း။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** စေတီတော်ရှိ ဌာပနာပစ္စည်းများမှာ၊ အများကလှူဒါန်းထားသော ပစ္စည်းများဖြစ်သဖြင့်၊ စေတီတော်၏ပုဂ္ဂလိကပိုင် ပစ္စည်းများဖြစ်သည်။ ထိုပစ္စည်းများကို ခိုးယူရာ၌၊ စေတီတော်၏အကျိုးကို ထိခိုက်နစ်နာစေသည်။ ထိုပစ္စည်းများကို ဂေါပကအဖွဲ့က ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်နေရာ၊ အဖွဲ့ဝင်တဦးဖြစ်သူက တိုင်တန်းနိုင်သည်။ ။၎င်းကြောင့် လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့် အပိုဒ် ၁(၂)နှင့် အကျုံးမဝင်။

အမ်၊ဘီ၊အူးလား(ခ) ဦးဘိုးစိန် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ 928

ဝိနိစ္ဆယခုံရုံး၏အာဏာ လွဲအပ်သောကိစ္စကိုသာ ဆုံးဖြတ်ရန်။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။ဝိနိစ္ဆယခုံသည် မိမိတို့အားလွဲအပ်သောပြဿနာကိုသာဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ ။ထိုကြောင့်အမှု၏အဆိုလွှာတွင် အခင်းဖြစ်ကျောင်းကြီးနှင့် အာရာမထူသည် ပုဂ္ဂလိကဖြစ်သည်၊ သံဃိကဖြစ်သည်ကိုသာ ဆုံးဖြတ်ရန်မေတ္တာရပ်ခံထားလျှင်၊ ဤကိစ္စကိုကျော်လွန်၍ ဆုံးဖြတ်ရန်မလို။ **။ဦးဂန္ဓမာ နှင့် နိုင်ငံတော်ဝိနိစ္ဆယခုံ ပါ ၄** တရားရုံးချုပ်၊ ၁၉၆၃ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေလျှောက်လွှာအမှတ် ၁၆၇ ကို ရည်ညွှန်း၍ ခွဲခြားရှင်းလင်းသည်။

ဦးဇာဂရ နှင့် ဦးသောဘိတ ပါ ၅ 940

ဝိနိစ္ဆယနှင့်ဝိနိစ္ဆယအက်ဥပဒေ—မရွှေပြောင်းနိုင်သောပစ္စည်းကို လှူဒါန်းရာ၌၊ မှတ်ပုံတင်စာချုပ်ဖြင့် ပြုလုပ်ရန်လိုအပ်ခြင်း။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။ဝိနိစ္ဆယနှင့် ဝိနိစ္ဆယအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၀-၃၁ ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များအတိုင်းဆိုလျှင် မရွှေပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းကို လှူဒါန်းပေးအပ်ရာ၌၊ မှတ်ပုံတင်စာချုပ်ဖြင့်သာ ပြုလုပ်နိုင်မည်ဖြစ်၏။ ယင်းသို့ပြဋ္ဌာန်းရသည့်အကြောင်းရင်းမှာ၊ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေးအက်ဥပဒေအရ၊ မရွှေပြောင်းနိုင်သောပစ္စည်းကို လှူဒါန်းပေးအပ်လျှင်၊ မှတ်ပုံတင်စာချုပ်ဖြင့်သာ ပြုလုပ်နိုင်ကြောင်းပါရှိသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ **။ဒေါ်အိပါ ဖ နှင့် ပြည်မြို့နယ် ဝိနိစ္ဆယဌာန ပါ ၄**၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ ၁၈၇။ **။ဦးကံဆင့် ပါ ၆ နှင့် ဦးဇာဂရ ပါ ၇**၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ-၁၃၉။ **။ဦးထွန်းဖေ နှင့်**

PAGE

သမဝါယမ အသင်းများ အက်ဥပဒေ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ ပုဒ်မ ၆၀ အရ၊ ခန့်အပ်သော ခုံလူကြီး—သမဝါယမအသင်းတာဝန်ခံက ခန့်အပ်နိုင်ခြင်း—၁၉၃၁ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေ၏ နည်း ဥပဒေ (၁၅) နှင့် (၂၆) အကျိုးသက်ရောက်ဆဲ ဖြစ်ခြင်း—အမှုခေါ်စာချွန်တော်ထုတ်နိုင်မထုတ်နိုင်—၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ ဥပဒေပုဒ်မ ၆၀ (၆) နှင့် (၇)။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ သမဝါယမ အသင်း အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆၀ အရ၊ အမှုကို ဆုံးဖြတ်ရန် ခုံလူကြီးကို ခန့်ရာ၌၊ သမဝါယမ အသင်းကြီးက မခန့်ဘဲ၊ သမဝါယမ အသင်းဝန်က ခန့်အပ်ခြင်းသည်၊ တရားဥပဒေအရဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်။ ခုံလူကြီးကို ခန့်ရာ၌၊ ၁၉၃၁ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်သမဝါယမများ အသင်း နည်း ဥပဒေ အပိုဒ် ၁၅ နှင့် ၂၆ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို အထောက်အထားပြု၍၊ ခန့်အပ်ထားခဲ့ဟန် တူပြီး၊ ထိုနည်း ဥပဒေများမှာ အဆိုပါ၊ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ ဥပဒေသစ်၏ ပုဒ်မ ၇၃ အရ၊ ပြုလုပ်ထားသော နည်း ဥပဒေများကဲ့သို့ အကျိုးသက်ရောက်ဆဲဖြစ်သည်။ **။ထပ်မံ ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။ခုံလူကြီး တဦးသည်၊ သာမန် တရားမရုံးများ စီရင်ချက်ချမှတ်ရာကဲ့သို့ အဝကြောင်း အကျိုးကို တိကျစွာ သေချာစွာ ဖေါ်ပြခြင်း မပြုရုံမျှနှင့် ခုံလူကြီး အဆုံးအဖြတ် တရား မဝင်ဟု မဆိုနိုင်။ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ သမဝါယမ အသင်းများ၏ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆၀ (၆) နှင့် (၇) တို့အရ၊ တရားမရုံးက အမှုခေါ်စာချွန်တော်ဖြင့် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်း ပြုနိုင် မပြုနိုင် ဆိုသည့် အချက်ကို အဆုံးအဖြတ်ပေးရန် မလိုသဖြင့်၊ ဤအမှုကို ဆုံးဖြတ်ခြင်းမပြု။

ဦးသိန်း ပါ ၂ နှင့် ဦးအောင် ပါ ၃ 967

သက်သေခံ ဥပဒေ ပုဒ်မ (၉၂) အရောင်းစာချုပ် ဆိုသော အပေါင်စာချုပ် နှုတ် သက်သေ လက်ခံနိုင်ခြင်း ကိစ္စ။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။အရောင်းစာချုပ်ဟု ဆိုထားသော စာချုပ် တခုသည်၊ အမှန်အားဖြင့် အပေါင်စာချုပ်သာ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလျှင်၊ ထိုသို့ဖြစ်ကြောင်း ထောက်ခံသော နှုတ်သက်သေခံများကို တရားရုံးက လက်ခံကြားနာ စဉ်းစားနိုင်သည်။ သက်သေခံ ဥပဒေပုဒ်မ (၉၂) သည်၊ ထိုကဲ့သို့ သက်သေခံချက်ကို လက်မခံရဟု ပိတ်ပင်ထားခြင်း မရှိ။ ။ **ရှိအိုကရန်ဆင်း** နှင့် **စူဒဈာနသ်ဆင်း**၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံးများ၊ (တရားလွှတ်တော်) ၂၀၇။ **။ဦးမြတင်ပါ ၂ နှင့် ဒေါ်ကျင်ယုံ ပါ ၂**၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ ဒုတိယ အယူခံမှုအမှတ် ၇ (တရားရုံးချုပ်) တို့ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။

ဒေါ်မြမေ နှင့် ဒေါ်ကျင်၊ ကိုတင်ဦး 885

သီးစားချထားရေးဥပဒေပုဒ်မ (၁၁)—သက်သေစစ်ဆေးခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ပြင်းပြင်းထန်ထန် ပြောဆိုခြင်းကိစ္စ—နှောင့်ယှက်ခြင်း မဟုတ် ဥပဒေအရငင်း၊ မူအရငင်း အပြစ်ပေးခြင်း မပြုနိုင်။ ကျေးရွာ မြေယာကော်မီတီတခုသည် လယ်မြေအမှုတမှုကို စစ်ဆေးနေစဉ်၊ သူကြီးဖြစ်သော လျှောက်ထား သူသည် သက်သေတင်ပြရန်ကိစ္စနှင့် ပတ်သက်ပြီး ပြင်းပြင်းထန်ထန် ပြောဆိုရာမှ စ၍၊ ကော်မီတီအစည်း အဝေးကို ရပ်ဆိုင်းခဲ့ရရာ၊ ကော်မီတီ အတွင်းရေးမှူးက လျှောက်ထား

PAGE

သူအား အရေးယူရန် တိုင်တန်းခဲ့လေသည်။ အောက်ရုံး တရားသူကြီးကလျှောက်ထားသူးအား သီးစားချ ထားရေး ဥဖဒေပုဒ်မ (၁၁) အရ၊ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ပြီး၊စက်ရှင်တရားသူကြီးကလည်း အယူခံကို ပလပ်ခဲ့ လေသည်။ ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့် လျှောက်ထား သူက တရားရုံးချုပ်သို့ ပြင်ဆင်မှု တင်သွင်းရာ ။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။ ကော်မိတီသည် ရွာသူ ရွာသားများနှင့် ရင်းရင်းနှီးနှီး မံသားစု စိုက်ခါတ်ဖြင့် ပြဿနာများကို ပြေလည်စွာ စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ပေးရန် တာဝန် ရှိသည်မှာ ထင်ရှားသည်။ ရွာသားများ အနေဖြင့် ဝင်ရောက်ပါဝင်ဆွေးနွေးခြင်း၊ ဗဟုန်ခြင်းတို့ကိုလည်း အားပေးသင့်သည်။ ကော်မိတီသည် မည်သည့် ပြဿနာကို စဉ်းစားနိုင်သည်၊ မည်သည့် သက်သေကို စစ်ဆေးသင့် မသင့်သည် စသည်တို့ကို ပါဝင် ပြောဆိုခြင်းသည် နှောင့်ရှက် ဖျက်ဆီးရာ ရောက်သည်ဟု မယူဆနိုင်။ ထို့ကြောင့် လျှောက်ထား သူအားအပြစ် ပေးထားခြင်းသည် ဥပဒေ အရသာမဟုတ်၊ မှုအရလည်း မှားယွင်း သည်ဟု ယူဆရမည်။

ဦးချစ်ထွန်း နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ 936

ဟိန္ဒူမိသားစုပိုင်ပစ္စည်းများ—ပိုင်ဆိုင်ခွင့်နှင့်ပတ်သက်၍ စွဲဆိုသောအမှု—စွဲဆိုနိုင်ခြင်း ကိစ္စ—မြန်မာပြည်ဥပဒေများ အက်ဥပဒေ (**Burma Laws Act**) ပုဒ်မ ၁၃ (၁) နှင့် ၁၃(၃)။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။မြန်မာပြည် ဥပဒေများ အက်ဥပဒေ (**Burma Laws Act**) ပုဒ်မ ၁၃ အရ၊ ဟိန္ဒူမိသားစုပိုင် ပစ္စည်းများနှင့် ပတ်သက်၍၊ အတိအလင်း မြွက်ဟပြဋ္ဌာန်းချက် တောင်းဆိုသည့် အမှုမျိုးကိုစွဲဆိုနိုင်သည်၊ ဤအမှုမျိုးသည် ဟိန္ဒူ လူမျိုးများ၏ ဓလေ့ထုံးစံများအရ ဆက်ဆံမှုနှင့်သက်ဆိုင်သည်။ ။ **။ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။** ။အဆိုပါ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃(၁) နှင့် မသက်ဆိုင်စေကာမူ၊ သီးခြား သက်သာခွင့် ဥပဒေပုဒ်မ ၄၂ အရမစွဲဆိုနိုင်ဟု တိကျစွာ မငြင်းဆိုနိုင်။ ။ထို့ပြင် ဤကဲ့သို့ မသက်ဆိုင်သော အမှုမျှားတွင်၊ အဆိုပါဥဒေပုဒ်မ ၁၃(၃) ကတရားမျှတ သာနာ ညီမျှစွာ သြတပ္ပတရားဖြင့် ဆုံးဖြတ်မှုမည်ဟု အဆိုရှိသည့် အတိုင်း သီးခြားသက်သာခွင့် ပုဒ်မ ၄၂ နှင့် အကျုံးဝင်၍၊ အမှုကို တရားစွဲဆိုနိုင်ခွင့် ရှိသည်ဟုဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်လိုက်သည်။

ရှိအိုကရန်ဆင်း နှင့် စူရယာနာရ်ဆင်း ပါ ၂ 905

ဒေါ်စိုးရသက်ဒေါ်(ဖေါ်ကောင်)၏အစစ်ခံချက်၊ကြံရာပါကထောက်ခံခြင်းမပြုနိုင်—တရားခံများ၏ ဖြောင့်ချက်—ဖေါ်ကောင်၏ အစစ်ခံချက်ကို ထောက်ခံနိုင်ခြင်း။ ။ **ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။ လူသတ်မှုတခုတွင်၊ ကိုယ်ထိ လက်ရောက် ပါဝင်သူ တဦးသည်၊ ကြံရာပါ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန် ဖြစ်သည့်အတွက်၊ အစိုးရသက်သေ (ဖေါ်ကောင်) ၏ အစစ်ခံချက်ကို၊ ဥပဒေအရ၊ ထောက်ခံခြင်း မပြုနိုင်။ **သခင်ကြည်ရှိန်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ**။ ၁၉၆၄ ခုနှစ် ရာဇဝတ် အယူခံမှုအမှတ် ၄၈။ သို့သော်၊ အစိုးရ သက်သေ (ဖေါ်ကောင်)၏ ထွက်ဆို အစစ်ခံချက်ကို၊ အယူခံတရားလို(တရားခံ)တို့ ကိုယ်တိုင်၊ အလိုအလျောက် ပေးသော ဖြောင့်ချက်တို့ဖြစ် ထောက်ခံခြင်း ပြုနိုင်သည်။ **အလီမီယာ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ**။ ၁၉၅၄ ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံ လွှတ်တော်ချုပ် စီရင်ထုံး ၆၅။ **ချင်းနားဂေါဒါ နှင့် မိုက်စိုး**

PAGE

ပြည်နယ်။ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ အိန္ဒိယတရားလွှတ်တော်ချုပ် စီရင်ထုံး ၅၁၇။ **မောင်ညိန်း** နှင့် ဘုရင်မင်းမြတ်။ ဂုန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ အတွဲ (၁၁) စာမျက်နှာ ၄ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

မောင်တင်အေး ၁ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ 898

အပြီး အပိုင် ဆုံးဖြတ်ချက် (*Res Judicata*) အမှေထိန်းစာ လျှောက်ထားခြင်းသည်၊ ၎င်းလျှောက်ထားသော ဟိန္နူမိသားစုဟုတ်မဟုတ် ပြဿနာအတွက် အပြီးအပိုင် ဆုံးဖြတ်ချက် ဖြစ်နိုင်ခြင်း 917

အလုပ်ထုတ်ခံရသော အလုပ်သမားကတရားစွဲဆိုနိုင်ခွင့်—ဝါဏိဇ္ဇပဋ္ဌိပက္ခအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၄ (၈) 923

အလုပ်သမား လျော်ကြေး အက်ဥပဒေ—**အမိန့်မချမှတ်မီလက်မှတ်ပေးသော ဆရာဝန်အား စစ်ဆေးရန်လိုခြင်းကိစ္စ**—ပေးပြီးသောလျော်ကြေးကိုနုတ်ရန် အမိန့်ချမှတ်ရန်ကိစ္စ။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။အလုပ်သမား လျော်ကြေး မင်းကြီးသည်၊ ဒဏ်ရာရရှိသော အလုပ်သမားများအား လျော်ကြေးငွေ ပေးရန်အမိန့်မချမှတ်မီ၊ ဆေးလက်မှတ်ပေးသည့် ခရိုင်ဆရာဝန်ကြီးအား၊ စစ်ဆေးရန် လိုသည်။ **မောင်တင်မောင်အိ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ လေကြောင်း သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး** ဌာန။ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော် စာ ၈၀ ကို ရှုံ့ညွှန်းသည်။ ထို့ပြင် အလုပ်သမား လျော်ကြေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄(၁) ခွင်း ချက် (က) အရ၊ ယက်ဆိုင်ရာအလုပ်သမားအား ဒဏ်ရာရရှိပြီးငနာက်၊ အလုပ်ရှင်က လျော်ကြေးငွေ တစုံတရာပေး မပေး **ကိစ္စကိုလည်း မင်းကြီးက စုံစမ်းစစ်ဆေးရမည်ဖြစ်သည်**။

မန်နေဂျာ (ရွှေသမင်ဆီစက်) နှင့် ဒုံးဗားမစ္စရာ 914

အမှုခေါ် စာချုပ်တော် လျှောက်ထားခြင်းကိစ္စ—နိုင်ငံခြားမှမတရားခိုးသွင်းသောရွှေများကို တနေရာမှ တနေရာသို့ပို့ဆောင်စဉ် သိမ်းဆည်းမည့် ယူဆချက်ကို ဝင်ရောက်**စွက်ဖက်ရန် အကြောင်းမရှိခြင်း** 882

အမှုခေါ် စာချုပ်တော်ဖြင့် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် လျှောက်ထားခြင်းကိစ္စ—ခုံလူကြီးတဦးသည် သာမန်တရားမရုံးများ စီရင်ချက်ချမှတ်သကဲ့သို့ ကျိုးကြောင်းတိကျစွာဖော်ပြထားခြင်းမပြုရုံနှင့် ခုံလူကြီးအဆုံးအဖြတ်သည် တရားမဝင်ဟုမဆိုနိုင် 961

အမှုခေါ် စာချုပ်တော်—မြို့နယ်ဝိုလ်စ္ဆယဌာန၏အဆုံးအဖြတ်ကိုပယ်ဖျက်ရန် မေတ္တာရပ်ခံခြင်း—လိုက်လျောခြင်းမပြုသင့်ခြင်းကိစ္စ။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။မြို့နယ်ဝိုလ်စ္ဆယဌာနတခု၏ အဆုံးအဖြတ်သည်၊ အာဏာကိုကျော်လွန်၍ ဆုံးဖြတ်ထားသဖြင့်၊ ထိုအဆုံးအဖြတ်ကိုမခံယူလိုလျှင်၊ သက်ဆိုင်ရာခရိုင် ဝိုလ်စ္ဆယဌာနတွင် စောဒကဝင်နိုင်သည်။ ခရိုင်ဝိုလ်စ္ဆယဌာန၏ အဆုံးအဖြတ်ကို မကျေနပ်လျှင်၊ နိုင်ငံတော်

PAGE

ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနတ္တဉ်၊ နောက်ဆုံးအနေဖြင့်စောဒနာဝဉ်ခွင့်ရှိသည်။ ။ယင်းသို့အခွင့်အရေးအမျိုးမျိုးရှိလျက်နှင့်၊ တရားရုံးချုပ်သို့လာရောက်၍ အမှုခေါ်စာချုန်တော် ရရှိရန်၊ မေတ္တာရပ်ခံလျှင် လိုက်လျောခြင်းမပြုနိုင်။ ရဟန်းတော်များနှင့်သက်ဆိုင်သည့်ကိစ္စမျိုးတွင်၊ ရဟန်းတော်များကသာ သာမန်အားဖြင့် အဆုံးအဖြတ်ပြုသင့်သည်။ မလဲ့မရှောင်သာမှသာလျှင်၊ တရားရုံးချုပ်က ဝင်ရောက်စွက်ဖက်သင့်သည်။

ဦးမေမ့ပါလပါ ၃ နှင့် ဦးအာစိဏ္ဏပါ ၃ 949

အမှုပလပ်ခြင်း—နောက်ကျ၍ ပလပ်ခြင်း—သို့အမိန့်ကို ဖျက်ရန် တရားသူကြီး၏ အာဏာ။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။ရွှေနေတဦးသည်၊စက်ရှင်ရုံးတွင် **အမှုရက်ချိန်း** တောင်းနေရသည့်အတွက်၊ ၁ မိနစ်ခန့်နောက်ကျသွားသဖြင့်၊ တရားမရုံးရှိအမှုပလပ်ခြင်းခံရရာ၊ ထိုပလပ်သည့်အမိန့်ကို၊ တရားသူကြီးကတဖန်ပြန်လည် ပယ်ဖျက်ခြင်းမှာ၊မှားယွင်းသည်ဟုမဆိုနိုင်။ ။**ဦးငွေ** နှင့် **ဗမာ့တံခွန်ကုမ္ပဏီ**၊ ၁၉၅၁-ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး**မှား**၊ တရားလွှတ်တော် စာ ၁၃၄ ကိုရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။

ဒေါ်ခင်မြင့် ပါ ၂ နှင့် မအုန်းအုန်း ပါ ၂ 873

အမွေထိန်းစာလျောက်လွှာ၊ မခွဲခွါသေးသော ဟိန္ဒူမိသားစု ဟုတ်မဟုတ်ကိစ္စ ဆုံးဖြတ်ခြင်းမပြုနိုင်ခြင်း၊ မီးသေသောဆုံးဖြတ်ချက် (*res judicata*) မဟုတ်ခြင်း—နောက်စွဲသောတရားမကြိုးမှုတွင် စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန်လိုခြင်း။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။သေဆုံးသူဟိန္ဒူတဦးကျန်ရစ်ဒေသာ ပစ္စည်းများကိုထိန်းသိမ်းရန်အတွက် အမွေထိန်းစာလျောက်ထားရာတွင်၊ ခရိုင်တရားမဘရားသူကြီးသည်၊ သေသူနှင့် မခြားသူ(၂)ဦးတို့မှာ မခွဲခွါသေးသော ဟိန္ဒူမိသားစုဟုတ်မဟုတ်ကိစ္စကို စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ခြင်းမပြုနိုင်။ အကယ်၍ဆုံးဖြတ်ခဲ့လျှင်လည်း၊ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်မှာ မီးသေပြီးဆုံးဖြတ်ချက် (*res judicata*) မဟုတ်နိုင်။ ။သို့ဖြစ်၍ ၎င်းလျောက်လွှာနောက်တွင် စွဲဆိုသောတရားမကြိုးမှုကို ကျိုက္ကြောင်းကြောင့် ပလပ်ခြင်းမပြုနိုင်၊ ထိုအမှုကိုတရားဥပဒေအတိုင်း ဆက်လက်စစ်ဆေးရမည်ဖြစ်သည်။ **မောင်ထွန်းရင်** နှင့် **မစိန်ရင်** ပါ ၆ **ဦး**၊ အေ-အိုင်-အာရ် ၁၉၂၃ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စာ ၉။ **တင်(မ်)နိလီနီ**နှင့် **အိုင်ဆိုလင်စရော့ဘိရှိန်** အမှု၊ အေ၊အိုင်၊အာရ် ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်စာ ၁၄၇၁။ ။**ရာဇာရန် ဘဟာဋ္ဌားဆင်း** နှင့် **မူဆူမတ်လချူကိုစား**၊ အိန္ဒိယအယူခံများ၊ အတွဲ ၁၂ စာ ၂၃။ **အိုချာဇရမ်နာနာတိုင် နှင့် ဒီလတ်တရမ်ဂျမီတရမ်**၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ဘုံဘိုင် အတွဲ ၂၈ စာ ၆၄၄။ ။**ဒီပင်တရာပရာဆင်စုကူး နှင့် စုရင်တရာပရာဆင်စုကူး**၊ အေ၊အိုင်၊အာရ် ၁၉၂၀၊ ပတ္တနာစာ ၃၄၃။ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။ ။**တီ၊အာရ် ဂျီပီလေး** နှင့် **မီနက်ရှီအမာ**၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန်အတွဲ ဂ စာ ၃၉၊ ဤတို့ကို ရည်ညွှန်း၍ရှင်းလင်းပြသည်။

လုတ်နက်(သ်)ဆင်း(စ်) နှင့် ဗက်(ဒ်)နက်(သ်)ဆင်းပါ ၄ 917

PAGE

အာဃာတဆား၍ စဲ့ဆိုသည်ဟုဆိုသောအမှု—တရားလိုကပြသရန်လိုအပ်သောအချက်များ—ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ ပစ္စည်းထိန်းခန့်ရန် အာဏာ—ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ (၇၇-၈၈) ပေါ်လျော့မှုရှိမရှိကိစ္စ။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။အာဃာတဆား၍ဖွင့်လှစ်စဲ့ဆိုသည်ဟုစွပ်စဲ့ကာ လျော်ကြေးရရှိရန် စဲ့ဆိုသောအမှုတခုတွင်၊ တရားလိုကမိမိအပေါ် သို့ ဖွင့်လှစ်တိုင်တန်းသောအမှုသည်၊ အာဃာတဆား၍ ဖွင့်လှစ်ကြောင်း၊ ယုတ္တိမရှိဘဲ တိုင်တန်းကြောင်းတို့ကို အထင်အရှားပြသရန်လိုအပ်သည်။ **မိုဟာမက်အာမင်** နှင့် **ဂျိုဂင်တရာကူးမား**၊ အော၊အိုင်၊အာရ် ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ပရီဗီ၊ ကောင်စီ စဏ ၁၀၈ ကိုရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။ **။ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။** ။ရာဇဝတ်တရားသူကြီးတဦးသည်၊ မရွေ့ပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းတခုနှင့်စပ်လျဉ်း၍၊ ပစ္စည်းထိန်းခန့်ရာတွင်၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ (၇၇-၈၈)တွင် အပ်နှင်းထားသော အာဏာအရ၊ ဆောင်ရွက်ခြင်းသာဖြစ်သည်။ ပေါ်လျော့မှုမရှိလျှင်၊ ၎င်းအပေါ် တရားစွဲခြင်းမပြုနိုင်။ ။ယခုအမှုတွင်တရားလို၏ ဆန့်စက်ကို လုပ်ကိုင်ရန် ပစ္စည်းထိန်းခန့်အပ်လိုက်သောသူအား တရားလိုကိုယ်တိုင်ကကိုယ်စားလှယ်စာ ပေးအပ်ခဲ့ဘူးရာ၊ ၎င်းအားခန့်အပ်ရာ၌ ပေါ်လျော့မှုရှိသည်ဟုမဆိုနိုင်။ ။*David Geddis* v. *Proprietors of the Bann Reservoir.* Law Report. 1877-8 အယူခံမှုများ အတွဲ ၃ စာ ၄၃၀။ *Ramchandran Nagaran Rice and Oil Mill Ltd. Gava* v. *The Municipal Commissioners of the Purulia Municipality*—L.L.R. ပတ္တနာအတွဲ ၂၂ စာ ၃၅၉။

ဦးတိုက်ကောင်း နှင့် **မြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ** ပါ ၂ 943

LIST OF CASES REPORTED

စီရင်ထုံးပြုသောမှုခင်းများ

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

စစ်တက်အယူခံတရားရုံး

		PAGE
Lieutenant Kyaw Win *v.* The Union of Burma	...	781
——— Min Oo *v.* The Union of Burma	...	533
——— Phone Swe *v.* The Union of Burma	...	964
Maung Hla Ko *v.* The Union of Burma ...	...	273
——— Thoung *v.* The Union of Burma ...	...	981
——— Tin Hla *v.* The Union of Burma ...	...	987
——— Nyan Shein *v.* The Union of Burma	...	556

LIST OF CASES CITED

ကိုးကားသောမှုခင်းများ

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

စစ်ဘက်အယူခံတရားရုံး

PAGE

King Emperor *v.* U Dhamapala, I.L.R. 14 Ran. 666 (F.B.), referred to and explained 533

Mayer *v.* Harding (1866-67) L.R. II Q.B. p. 410, referred to 533

Nga Waik *v.* King Emperor I.L.R. I Ran. 209, referred to 533

Queen Empress *v.* Niddha, I.L.R. 14 All. 38, referred to 533

Union of Burma *v.* Aung Tin (*a*) Aung Myint
Aung Tin (*a*) Aung Myint *v.* Union of Burma 1958
B.L.R. (S.C.) I, referred to 535

Vasudeo Balwant Gogte *v.* Emperor A.I.R. (1932) Bom. 279, referred to 533

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

စစ်ဘက်အယူခံတရားရုံး

INDEX

ညွှန်းချက်

PAGE

ACTS:

EVIDENCE ACT.

PENAL CODE.

ADULTERY—*evidence of—when sufficient. Held:* where the evidence of the main prosecution witness in a case of adultery has been shown to be unreliable and unworthy of credence, and where the alleged adulteress has negatived her previous statements, and denied at the trial any adulterous association between her and the accused, the onus placed upon the prosecution cannot be said to have been satisfactorily discharged.

MAUNG THOUNG *v.* THE UNION OF BURMA 981

COURT-MARTIAL APPEAL COURT—*failure to present petition within prescribed time—when competent—effect of Defence Services (Amending) Act 1961 (Act 29 of 1961) Conduct of accused person—when relevent. Attempt to commit murder—Penal Code s. 307. Held:* Where the Appellant could not have presented a petition prescribed under s. 168 (2) of the Defence Services Act 1959, within the period of limitation prescribed by the rules of the Court-Martial Appeal Court, 1960, as the Amending Act (Act 39 of 1961) giving him a right of Appeal had not been passed at that time, the Appeal before the Court-Martial Appeal Court is competent. *Mayer v. Harding,* (1866-67) L.R. II Q.B. p. 410 referred to. *Held also:* in a criminal case the conduct of an accused person subsequent to a crime, is a relevant factor. *King Emperor* v. *U Damapala,* I.L.R. 14 Ran. 666 (FB) referred to and explained. Thus, where the appellant had shot his Superior Officer with a pistol during a struggle, and had contended that it was an accident, one would have expected that he would be profuse in his explanation to everyone that he met after the shooting, that the weapon had been discharged by accident. It is only where the case for the prosecution is too weak to justify a conviction, that the conduct of an accused person should not be used to bolster it. *Held further:* As it is clear from the facts and circumstances of the case that the Appellant would have shot his Superior Officer at point-blank range had the Superior Officer not tried to wrest the pistol from his hands, he has been rightly convicted under s. 307 of the Penal Code. *Queen Empress* v. *Niddha,* I.L.R. 14 All. 38; *Nga*

PAGE

Waik v. *King Emperor*, I.L.R. I. Ran. 209; *Vasudeo Balwant Gogte* v. *Emperor*, A.I.R. (1932), Bom. 279 referred to.

LT. MIN OO *v*, THE UNION OF BURMA 533

DEFENCE SERVICES ACT (1959)—S. 136—APPLICABILITY OF EVIDENCE ACT—*proof of confession before Magistrate. Use of confession not produced at trial in Appeal—whether proper. Premeditation in murder—question of fact—exculpatory statement in confession—how to be accepted. Held :* As s. 136 of the Defence Services Act states that the Evidence Act shall apply, a confession made by a member of the Armed Services before a Magistrate, can be proved against him. However, where such confession has not been produced the Summary General Court-Martial, and was produced only at the Appellate Court, it would not be in the interest of justice to make use of it at this stage. *Held also:* Premeditation is a question of fact. The mere fact that the Appellant admitted in his statement recorded under s. 22 (3) of the Defence Services Act, that he went armed with a knife, does not prove premeditation. The exculpatory statement is the said statement that the Appellant first struck the deceased with a bamboo merely to hurt him, must be accepted, as there is no other evidence to show affirmatively that it is false. *Aung Tin* (a) *Aung Myint* v. *The Union of Burma* 1958 B.L.R. (S.C.) 1, referred to. The Appellant is therefore given the benefit of doubt regarding the existence of premeditation, and the conviction is altered from s. 302 (1) (*b*) to s. 302 (2) of the Penal Code.

MAUNG NYAN SHEIN *v*. THE UNION OF BURMA ... 556

EVIDENCE ACT—WHEN DEEMED SUFFICIENT IN AN ADULTORY CASE— 981

EVIDENCE ACT—S. 124:—WHEN JUDGE, ADVOCATE-GENERAL CAN CLAIM PRIVILEGE— 964

FUNDS OF D.S.I. CONCERN—*not public funds—non-applicability of the Amnesty Order. Penal Code* s. 409—*non-applicability, where accused not acting as public servant. Evidence Act* s. 124—*privilege of Judge Advocate-General in advising prosecution.* The Appellant was attached as Cash Officer to the Firewood Project under the Defence Services Institute, which was later taken over by the General Trading Co. Ltd., in March, 1960. As a shortage of cash of several lakhs was found, and as the Appellant was unable to account for the deficiency, he was sent up for trial and convicted under s. 409 of the Penal Code. At the trial it was also proved that he had been dabling in film business : had been buying land and building and had also purchased a car. *Held :* Unless it can be said that all the prosecution witnesses were in conspiracy to foist a false case on the Appellant, the conclusion of facts arrived as by the Summary General Court-Martial must be upheld. *Held also :* As neither the Firewood Project (under the D.S.I.) nor the General Trading Co. were public bodies, its funds were not Government Funds, and accordingly the Appellant cannot be given the benefit of paragraph 1 (1) of the General Amnesty Order. Again, as the Appellant was not acting as a public servant, the money was not entrusted or received by him as a public servant, the offence which he has committed is punishable under s. 406 of the Penal Code and not under s. 409 thereof. *Held further :* The Judge Advocate-General could claim privilege on being examined as a witness under s. 124 of the Evidence Act, as to what transpired at the meeting of the General Trading Co., as

PAGE

he was present there in his capacity as a public servant, to give advice as to the feasibility or otherwise of prosecuting the Appellant.

LT. PHONE SWE v. THE UNION OF BURMA 964

GENERAL AMNESTY ORDER, PARAGRAPH 1 (2)—*Offences against the person—charge under s. 46 of the Defence Services Act, whether involves an offence against the person. Held:* As the striking of a subordinate and consequently causing him hurt is a necessary ingredient of an offence under s. 46 of the Defence Services Act, 1959, a charge under the said section involves an offence against the person such as is contemplated by pargraph 1 (2) of the General Amnesty Order.

LT. KYAW WIN v. THE UNION OF BURMA 781

PENAL CODE S. 304-A—*Absence of intention to Kill—pulling trigger of loaded rifle in fun—rashness.* Where the accused who had been loading his rifle, pulled the trigger in fun and thereby killed the deceased. *Held:* Section 304-A of the Penal Code has no reference to knowledge or intention of the killer. The act of the accused was most rash, and the conviction must be confirmed.

MAUNG TIN HLA v. THE UNION OF BURMA ... 987

PENAL CODE—S. 409—WHEN NOT APPEALABLE—THE ACCUSED NOT BEING A PUBLIC SERVANT 964

SELF-DEFENCE—*death by stabbing as a result of quarrel—self-defence not justified.* Where the appellant had been convicted by the Summary General Court-Martial for stabbing the deceased as the result of a quarrel and there was evidence that he had drunk a bottle of liquor that night. *Held:* It is clear that the appellant was fully aware of the fact that he was using a dagger on the deceased. The defence of self-defence cannot be accepted. Even assuming that the appellant had acted in exercise of his right of self-defence, he far exceeded that right.

MAUNG HLA KO v. THE UNION OF BURMA 273

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

A. R. M. PATAIL AND TWO OTHERS (APPELLANTS)

v.

REVENUE OFFICER, INCOME-TAX DEPARTMENT, RANGOON AND ONE (RESPONDENTS).*

C.C. 1964

Jan. 1

Civil Procedure Code, s. 80—to be strictly complied with notice by only one of plaintiffs—dismissal of suit.

Where the Plaintiffs/Appallants had sued the Income-Tax Officer for a declaration and injunction and the requisite notice under s. 80 of the Civil Procedure Code was given by one of the owners of the suit property.

Held: Section 80 of the Civil Procedure Code must be strictly complied with. There should be identity of the person who issued the notice with the person who brings the suit.

Bhagchand Dagdusa Gujrathi and others v. *Secretary of State for India*, A.I.R. (1927) P.C., 176; *Sree Rajah Venkata Rangiah Appa Rao Bahadur and another* v. *The Secretary of of State for India in Council*, LIV Mardas 416. *Secretary of State* v. *Hargovandas Narottemdas Shah and another*, A.I.R. (1935) Bombay 229. referred to.

The trial judge therefore rightly dismissed the suit of the plaintiffs.

Ko Ko Gyi (3) for the appellants.

Ba Kyaw for the First respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 990 of 1961 of the City Civil Court, Rangoon, the plaintiffs A. R. M. Patail, A. S. Patail and Aisha Bi Patail who are the appellants in the present appeal sued the Revenue

* Civil First Appeal No. 102 of 1962 against the decree of the 4th Judge, City Civil Court of Rangoon in Civil Regular Suit No. 990 of 1962, dated 13th November 1962.

C.C. 1964

A.R.M PATAIL AND TWO OTHERS v. REVENUE OFFICER, INCOME-TAX DEPARTMENT RANGOON AND ONE.

Officer, Income-tax Department, Rangoon, and the firm of Hashim Cassim Patail as represented by its Managing Partner M. S. Patail for a declaration that they are the owner in possession of the property in suit and for an injunction restraining the defendant Revenue Officer, Income-tax Department, from selling the suit property for the recovery of income-tax and super-tax due and payable by the firm of Hashim Cassim Patail. As the 1st defendant was a public officer and the suit was being filed against him for the act done by him in his official capacity, the provisions of section 80 of the Civil Procedure Code must be complied with. However, the plaintiffs in paragraph 3 of their plaint merely stated as follows:

> "That in 1959 the Income-tax Department tried to sell the said property by public auction. Thereupon one of the heirs of one of the deceased owners served the Income-tax with a notice under section 80, through U Mon Po Choe, Advocate and later filed an application in the Supreme Court against the sale by the Income-tax Department and obtained an injunction restraining it from proceeding with the sale and the sale was accordingly cancelled."

It is common ground that in respect of the property in suit there were many other heirs besides the plaintiffs and the plaint is not specific as to the name of the heir who served the notice on the Income-tax Department.

Now, in *Bhagchand Dagdusa Gujrathi and others* v. *Secretary of State for India* (1) it was held that section 80 is to be strictly complied with and that it is applicable to all forms of action and all kinds of relief.

Relying upon this decision of the Privy Council, it was held in *Sree Rajah Venkata Rangiah Appa Rao Bahadur and another* v. *The Secretary of State for India in Council* (2) that under section 80 of the Civil Procedure Code there should be identity of the person who issued the notice

(1) A.I.R. (1927) P.C., 176. (2) LIV Madras 416.

with the person who brings the suit and that when two plaintiffs instituted a suit against the Secretary of State and others seeking for reliefs on behalf of both of them, but only one of them had given the notice required by section 80, the suit was not maintainable against the Secretary of State as regards either plaintiff. See also *Secretary of State* v. *Hargavandas Narottamdas Shah and another* (3) where the view expressed by the Madras High Court was quoted with approval.

In the case now under consideration, the notice said to have been sent by one of the heirs to the Income-tax Department was not even one of the documents relied upon by the plaintiffs. The plaint itself is quite equivocal as to whether the notice was sent by one of the plaintiffs to the suit.

The plaintiffs' suit has been dismissed on this score, and in my opinion rightly so by the learned Judge of the City Civil Court before whom it was placed.

In the result the appeal fails and it is dismissed with costs; Advocate fees being assessed at two gold mohurs.

(3) A.I.R. (1935) Bombay. 229.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

C.C. 1964 — *Jan. 21.*

BABU LAL (APPELLANT)

v.

SURYA NATH SINGH (RESPONDENT).*

Civil Procedure Code o. 23. *r.* 3—*failure to record compromise—proper remedy an Appeal under* o. 43. *r.* (m) *Civil Procedure Code.*

Where the Appellant, who had failed to file a proper written statement, and had also failed to apply for setting aside an order for *ex parte* hearing passed against him, but instead had at the execution stage, filed an application asking that the suit so far as it was concerned against him should be dismissed as he had paid a certain sum in satisfaction of the suit claim.

Held: What the Appellant as a defendant had done was to have the alleged compromise between him and the plaintiff recorded under o. 23, r. 3 of the Civil Procedure Code.

When an *ex parte* decree was passed by the trial Judge against the Appellant without holding an enquiry, he should have filed an Appeal under o. 43, r. 1 (*m*) of the Civil Procedure Code on the footing that the Court should not have refused to record the compromise.

Megh Raj-Tej Bhan v. *Tulsi Ram-Devi Ditta Mal and others*, A.I.R. (1924) Lah. 466; *Sri Toleti Satyanarayanamoorthi* v. *Jayanti Butchayya*, A.I.R. (1925) Mad. 606; *Damodar Saha* v. *Aswini Kumar Saha and another*, A.I.R. (1934) Cal. 846; *Umiashankar Naranji* v. *Shivshankar Prabha-Shanka*, A.I.R. (1944) Bom. 239, referred to.

G. N. Banerji for the appellant.

Respondent in person.

U SAN MAUNG, J.—This appeal by Babu Lal, the 2nd defendant in Civil Regular Suit No. 864 of 1961 is against the order of the learned 3rd Judge of the City Civil Court, Rangoon, dated the 29th July 1963 in Civil Execution Case No. 459 of 1963 arising out of the aforesaid suit. The facts giving rise to the present appeal are briefly as follows:

On the 26th October 1961 Surya Nath Singh who is the respondent in the present appeal sued (1) Maung Thein,

* Civil Miscellaneous Appeal No. 42 of 1963, against the order of the 3rd Judge, City Civil Court of Rangoon in Civil Execution Case No. 459 of 1959, dated 29th July 1963.

(2) the present appellant Babu Lal, (3) Maung Hla Tin and (4) Jamila Bibi for the recovery of K 2,593 said to be due on a promissory note in suit which was alleged to have been jointly executed by the defendants. On the 9th February 1962 the 3rd and 4th defendants filed a joint written statement admitting the plaintiff's claim and asking for permission to pay the decretal amount by instalments. In that same written statement they said that they would take responsibility for the sum jointly owing to the plaintiff by the 1st and 2nd defendants. On the 2nd May 1962 the 1st defendant filed an application to the effect that he was not liable on the promissory note in suit because he merely signed it as a witness. He was then asked to file a proper written statement. On the 10th May 1962 the 1st and 2nd defendants filed a joint written statement to the effect that since they were merely attesting witnesses they were not liable on the suit promissory note. However, when on the 31st May 1962 issues were framed the 1st and 2nd defendants were absent and the suit was ordered to proceed *ex parte* against them. On the 22nd September 1962 the 1st defendant filed an application for the setting aside of the order for *ex parte* hearing. The 2nd defendant Babu Lal did not file such an application but on the 2nd October 1962 he filed an application asking that the suit so far as he was concerned, should be dismissed as on the 17th September 1962 the plaintiff had accepted K 200 in full satisfaction of the claim against him. The 2nd defendant also filed with the plaint the stamped receipt in Hindustani and an official translation thereof. This receipt reads:

"RANGOON:
17-9-62."

Having received today Rs. 200 rupees (Kyats) two hundred from the defendant (Shri) Babu Lal towards the amount payable to me in respect of suit No. 864 of 1961 of the City

C.C. 1964

BABU LAL v. SURYA NATH SINGH.

Civil Court, I am granting this receipt acknowledging the abovementioned payment and assuring that I shall not take any action against the said defendant Babu Lal for the recovery of the balance amount payable to me in respect of the above suit.

"SURYA NATH SINGH—17-9-62."

Witnesses—

(1) Ali . . .

(2) Raghunath Parsad.

The plaintiff filed a written objection saying that whereas the sum of K 200 was paid to him in connection with the amount due by the defendant Babu Lal in another suit, *viz.*, Civil Small Cause Suit No. 871 of 1961, this defendant had coerced him into signing the receipt to the effect that the sum of K 200 was accepted in full satisfaction of his claim in Civil Regular Suit No. 864 of 1961. The defendant Babu Lal on the 15th November 1962 filed a reply to the plaintiff's objection reiterating the story that the sum of K 200 was paid in full satisfaction of the claim in Civil Regular Suit No. 864 of 1961. On the 4th December 1962 the learned trial Judge passed an order rejecting the 1st defendant's application for the setting aside of the order for *ex parte* hearing. No mention was made therein of the defendant Babu Lal's application to dismiss the suit so far as he was concerned. The suit then proceeded *ex parte* as against both the 1st and 2nd defendants and on the 3rd April 1963 a decree was passed against all the defendants in the suit.

On the 25th April 1963 the plaintiff Surya Nath Singh filed an application for the execution of the decree obtained by him as against the 1st, 2nd and 3rd defendants. On notice being issued to him, the 2nd defendant Babu Lal filed an application dated the 25th June 1963 asking that

his name be struck off from the names of judgment-debtors because the plaintiff had as early as 17th September 1962, during the pendency of Civil Regular Suit No. 864 of 1961, accepted K 200 from him in satisfaction of his claim. This plea of the defendant Babu Lal was however rejected by the learned 3rd Judge of the City Civil Court in the order now under appeal. What the learned Judge said was that whereas the defendant-appellant Babu Lal's plea might have been of assistance to him by way of defence to the plaintiff's suit it could be of no avail at the execution stage.

Now, it is clear that what the defendant Babu Lal had attempted to do during the pendency of the suit was to have the alleged compromise between him and the plaintiff recorded by the Court as provided for in Order XXIII, Rule 3 of the Civil Procedure Code which reads:

> "Where it is proved to the satisfaction of the Court that a suit has been adjusted wholly or in part by any lawful agreement or compromise, or where the defendant satisfies the plaintiff in respect of the whole or any part of the subject-matter of the suit, the Court shall order such agreement, compromise or satisfaction to be recorded, and shall either pass a decree in accordance therewith or shall decree that all further proceedings in the suit shall be stayed upon the terms of the said agreement, compromise or satisfaction with liberty to the parties to apply for the purpose of carrying the same into effect."

Since the learned trial Judge instead of holding an enquiry as to whether the plaintiff's suit against Bubu Lal had been wholly adjusted by a lawful agreement or compromise, passed an *ex parte* decree against him, the proper step which Babu Lal should have taken was to have filed an appeal under Order XLIII, Rule 1, clause (*m*) of the Civil Procedure Code on the footing that the Court should not have refused to record the compromise. In *Megh Raj-Tej Bhan v. Tulsi Ram-Devi Ditta Mal and others* (1) it was

(1) A.I.R. (1924) Lahore, 466.

C.C. 1964

BABU LAL v. SURYA NATH SINGH.

held that the mere fact that an order recording a compromise or refusing to record a compromise has been followed by a decree does not deprive a party of his statutory right to prefer an appeal against such order. To the same effect is the decisions in *Sri Toleti Satyanarayanamoorthi* v. *Jayanti Butchayya* (2), *Damodar Saha* v. *Aswini Kumar Saha and another* (3) and *Umiashankar Naranji* v. *Shivshankar Prabha-Shankar* (4).

Instead of appealing against the implied order refusing to record the compromise, the defendant Babu Lal had sought to raise the question again at the execution stage as if the provisions of Order XXI, Rule 2 of the Civil Procedure Code were applicable. However, it is clear that this rule only applies when any money payable under a decree is paid out of Court or the decree is otherwise adjusted in whole or in part to the satisfaction of the decree-holder. It does not apply to a compromise which is effected between the parties during the pendency of the suit.

For these reasons I consider that the learned trial Judge was justified in refusing to consider the defendant Babu Lal's application dated the 25th June 1963. I would also add that even if the defendant Babu Lal wishes to file an appeal against the *ex parte* decree itself, or on the basis that there was an implied order of refusal to record the compromise, the appeal would be barred by limitation.

In the result the present appeal fails and it is dismissed with no order as to costs.

(2) A.I.R, (1925) Madras, 606. (3) A.I.R. (1934) Calcutta, 145.
(4) A.I.R, Bombay, (1944) 239.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

C.C.
1964
Feb. 24.

D. V. SWAMI (APPELLANT)

v.

V. E. R. M. P. P. L. PALANIAPPA CHETTIAR (RESPONDENT).*

Holder in due course—Reminder for payment—Status of subsequent endorsee—Negotiable instruments Act s. 118 (g)—*When holder in due course.*

Held: A mere reminder for repayment of a loan on an on demand promissory note, not amounting to a demand for payment, does not make the promissory note overdue.

A subsequent holder of such instrument by an endorsement in his favour, is a "holder in due course." It can hardly be said that the presumption allowed by s. 118 (*g*) of the Negotiable Instruments Act, that the holder of an instrument is a "holder in due course" has been sufficiently rebutted in such a case.

Held further: There is considerable authority for the proposition that even if a demand for payment had been made before the endorsement, a subsequent endorsee who is unaware of such demand, is still a holder in due course.

Aluri Venkataratnam v. *Alluri Kanakasundara Rao and another*, A.I.R. (1936) Mad. 879; *Nunna Gopalan* v. *Vuppuluri Lakshminarasamma*, A.I.R. (1940) Mad. 631, referred to.

Ram Narayan v. *Ramjiwan and others*, A.I.R. (1937) Nag. 267, referred to.

K. R. Venkatram (Advocate) for the appellant.

R. Jaganathan (Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 854 of 1955 of the City Civil Court, Rangoon, the plaintiff V. E. R. M. P. P. L. Palaniappa Chettiar, who is the respondent in the present appeal sued the defendant-appellant D. V. Swami for the sum due on two promissory notes in suit for K 3,000 and K. 1,693·13 respectively with

* Civil First Appeal No. 77 of 1961, against the decree of the Chief Judge, City Civil Court of Rangoon in Civil Regular Suit No. 854 of 1955 dated the 4th July, 1961.

C.C. 1964

D.V. SWAMI v. V. E. R. M. P. P. L. PALANIAPPA CHETTIAR.

interest thereon on the ground that these promissory notes had been executed by the defendant in favour of S. K. T. Sathappa Chettiar on demand, and that the latter had endorsed them to the plaintiff on the 9th April 1955 for consideration. The defence of D. V. Swami was that the two promissory notes had been signed by him in blank as S. K. T. Sathappa Chettiar had promised to get him a loan of K 2,000 from two parties to meet his travelling expenses to India, and that in fact no loan was obtained by S. K. T. Sathappa Chettiar for him as he returned to India on or about the 5th July 1952, never to return. The defendant also contended that the plaintiff was not the " holder in due course " of the suit promissory notes as they were overdue at the time of the alleged endorsement in favour of the plaintiff by Sathappa Chettiar.

On the pleadings the most important issues were whether the promissory notes in suit were executed by the defendant in favour of Sathappa Chettiar for consideration received or whether they were signed in blank in the circumstances alleged by the defendant. Also, whether the plaintiff was or was not a " holder in due course " as defined in section 9 of the Negotiable Instruments Act. After examining witnesses cited by both the parties, the learned trial Judge answered these issues in favour of the plaintiff and his suit was decreed with costs. Hence the present appeal by the defendant-appellant D. V. Swami.

For the plaintiff his agent Sundarasan Chettiar in giving evidence said that Sathappa Chettiar was the former agent of the plaintiff, and that when he took over charge from Sathappa Chettiar the latter endorsed to him the two promissory notes in suit, for consideration, in settlement of accounts. Sathappa Chettiar in giving evidence said that the defendant was in fact paid by him K 3,000 and K 1,693·13, being consideration for the two promissory notes in suit at the time of their execution by the defendant, that K 1,693·13 was the sum needed by the

defendant to pay up certain taxes. Regarding K 3,000 this witness did not know for what purpose the defendant wanted this sum.

The defendant did not appear to give evidence before the Court nor to have himself examined on commission in India. His agent Shamugan Nathan, however, in giving evidence said that he was present when the defendant signed the two promissory notes in suit, that they were then blank, and that Sathappa Chettiar had undertaken to procure loans to the extent of K 2,000 needed by the defendant on the eve of his departure to India. The arrangement was that this loan was to be repaid on behalf of the defendant by the elders who were then making arrangements to settle the defendant's debts. The defendant however left for India without receiving any money from Sathappa Chettiar.

According to Shamugan Nathan, two other persons, namely, Ananbhraraman and Subayelu, were also present at the time the defendant signed the two promissory notes in blank. None of these persons were however examined to corroborate him.

Evidence was also led on behalf of the defendant to show that he was in financial strait on the eve of his departure to India and that on the intervention of elders his creditors were paid at the rate of about 25 per cent of the sums due to them from the proceeds of the sale of "Bhart Cafe" belonging to the defendant. This evidence was adduced with a view to show that it was most improbable for Sathappa Chettiar to have lent the defendant such sums of money as K 3,000 and K 1,693·13 on bare promissory notes executed by the defendant.

However, it is common ground that Sathappa Chettiar and the defendant D. V. Swami were on friendly terms at the time of the execution of the suit promissory notes. Subsequent letters written by Sathappa Chettiar to the defendant in India showed that Sathappa Chettiar was

C.C. 1964

D.V. SWAMI v. V. E. R. M. P. P. L. PALANIAPPA CHETTIAR.

trying to look after the interest of the defendant in this country. Furthermore, Sathappa Chettiar had no reason to think that the defendant would never return to Burma, as the passport of the defendant himself shows that he could re-enter within a period of twelve months.

The plaintiff's agent was cross-examined with a view to show that Sathappa Chettiar, who had been making free use of his principals' money and that therefore he was not a person whose testimony should be believed. However, even if Sathappa Chettiar did make free use of his principals' money, it does not stand to reason that he would not accommodate a friend like the defendant.

For these reasons, I consider that the learned trial Judge was quite justified in coming to the conclusion that the promissory notes in suit were executed by the defendant for consideration, regard being had to the evidence adduced and to the presumption allowed by clause (*a*) of section 118 of the Negotiable Instruments Act.

As to the question whether or not the plaintiff was " holder in due course " of the suit promissory notes there is the evidence of Sathappa Chettiar who said that a day after the execution of these notes he had made verbal demand from the defendant because he was himself in need of some money. It is not clear whether this verbal demand was for immediate repayment of the loan or whether it was just a reminder to the defendant that he should make early repayment of the loan. The probabilities are that it was but a mere reminder for an early repayment. Accordingly, it can hardly be said that the presumption allowed by clause (*g*) of section 118 of the Negotiable Instruments Act that the holder of a negotiable instrument is a " holder in due course " has been sufficiently rebutted.

In *Aluri Venkataratnam* v. *Alluri Kanakasundara Rao and another* (1) it was held that where an endorsee of a promissory note payable on demand is not aware that the promissory note has been discharged or that any demand was made, he must be deemed to be a holder in due course, even if as a matter of fact the endorsement in his favour was made after the discharge. This decision was subsequently approved by a Full Bench of the Madras High Court in *Nunna Gopalan* v. *Vuppuluri Lakshminarasamma* (2). Therefore, there is considerable authority for the proposition that even if Sathappa Chettiar had in fact made a demand from the defendant before the endorsement was made, the plaintiff being unaware of this demand was still a holder in due course.

However, in my opinion, the question whether or not the plaintiff was a holder in due course is no more than academic. Under section 59 of the Negotiable Instruments Act the holder of a negotiable instrument, who has acquired it after dishonour, whether by non-acceptance or non-payment with notice thereof, has nevertheless the rights thereon of his transferor. See also *Ram Naravan* v. *Ramjiwan and others* (3).

As in the case now under consideration, it has been held that the promissory notes in suit were for consideration and that these notes had not yet been discharged either in part or in full, the plaintiff's suit is entitled to succeed, the plaintiff having the same right of suit against the defendant as would Sathappa Chettiar who had endorsed the promissory notes to him.

In the result the appeal fails and it is dismissed with costs; Advocate fees being assessed at ten gold mohurs.

(1) A.I.R. (1936) Madras 879. (2) A.I.R. (1940) Madras, 631.
(3) A.I.R. (1937) Nagpur, 267.

CIVIL REVISION

Before U San Maung, J.

C.C. 1964

Jan. 2.

DAW TIN MAY (APPLICANT)

v.

FATIMA BIBI (RESPONDENT).*

Evidence in two cases between the same parties—Cases tried separately—Whether evidence in one to be treated as evidence in the other—Consent of parties.

Where two cases between the same parties were being tried separately by the same judge; one a Miscellaneous Application and the other a Regular Suit, and the trial judge had allowed the Respondent to treat the evidence given in the former case as evidence in the latter case, in spite of objections by the Applicant to this procedure.

Held: When the two cases are tried separately, evidence in one case can only be treated as evidence in the other with the consent of the parties thereto and not otherwise.

The Applicant was entitled to have the witnesses examined by the Respondent in the Miscellaneous case, further cross-examied in the Regular Suit, and was thus deprived of this opportunity by the procedure adopted by the trial judge without her consent.

The procedure adopted by the trial judge was therefore illegal.

Kyaw Zan (Advocate) for the applicant.

R. Chaube (Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This application by Daw Tin May, the plaintiff in Civil Regular Suit No. 683 of 1960 of the City Civil Court, Rangoon, is to set aside in revision the judgment and decree of the 4th Judge of the City Civil

* Civil Revision No. 71 of 1962, against the decree of the 4th Judge, City Civil Court of Rangoon in Civil Regular Suit No. 683 of 1960, dated the 8th October 1962.

Court dismissing her suit as against the defendant-respondent Fatima Bibi.

The facts giving rise to the present apllication are briefly these. In Civil Regular Suit No. 683 of 1960 filed on the 8th July 1960 the present applicant Daw Tin May sued the defendant-respondent Fatima Bibi for a declaration that she was the lawful tenant of the defendant in respect of room No. 2 in house No. 134, 37th Street, Rangoon, and for an injunction restraining Fatima Bibi from ejecting her otherwise than in execution of a decree in a suit in which she (Daw Tin May) had been impleaded as a party defendant. The plaintiff's case was that she had been tenant of the defendant of the room in suit since about ten years ago on a monthly rental of K 50 that at the time the room was let out to her the defendant took from her a sum of K 500 said to be necessary as expenses for having the tenancy changed from that of the previous tenant K. Mohideen into her name, and that on that basis the defendant continued to accept rent from her till the month of September 1959, although the rent receipts were still being issued in the name of K. Mohideen. Recently, she had come to hear that the defendant Fatima Bibi was trying to oust her from the premises in suit by filing a suit collusively with K. Mohideen and ousting her after obtaining her *ex parte* decree against K. Mohideen. Therefore she had to file the present suit for declaration and injunction. The defence of Fatima Bibi was that K. Mohideen was her tenant, that if the plaintiff was in fact staying in the suit room, it must have been without her knowledge and consent and without any permission from the Controller of rents and in contravention of the provisions of the Urban Rent Control Act. Regarding the plaintiff's contention that she was contemplating the filing of a suit in collusion with K. Mohideen, the defendant said that a suit had in fact been filed against K. Mohideen, and that both her tenant Mohideen and the plaintiff

C.C. 1964

DAW TIN MAY v. FATIMA BIBI.

Daw Tin May were liable to be ejected in execution of the decree in that suit. Both were in fact ejected on the 28th September 1960 in Civil Execution Case No. 821 of 1960 arising out of Civil Regular Suit No. 509 of 1960.

In an application in Civil Miscellaneous Case No. 251 of 1960 of the City Civil Court which the present plaintiff Daw Tin May filed on the 29th September 1960, Daw Tin May prayed that the warrant of ejectment issued in connection with the execution case in question be cancelled and that she be put into possession of the suit premises after due investigation into her allegation that she was in occupation of room No. 2 in house No. 134, 37th Street, Rangoon, as tenant of Fatima Bibi and independently of K. Mohideen, the judgment-debtor in the suit giving rise to the execution case in question. This application was purported to have been made under Rules 100 and 101 of Order XXI, Civil Procedure Code.

Accordingly, on the 29th November 1960 the present respondent Fatima Bibi filed an application before the Chief Judge of the City Civil Court praying that Civil Miscellaneous Case No. 251 of 1960, which was pending before the 4th Judge of the Court may be tried together with Civil Regular Suit No. 683 of 1960, which was then pending before the Registrar of the Court. This application was objected to by the present applicant Daw Tin May on the ground that although the subject-matter of both the cases was the same, different legal consideration would arise in the Civil Miscellaneous Case and that therefore, the application of Fatima Bibi to have these two cases tried together should be dimissed. The learned Chief Judge of the City Civil Court however ordered that the two cases should be tried by one and the same Judge, though separately. Accordingly, Civil Regular Suit No. 683 of 1960 was transferred from the Registrar to the 4th Judge of the City Civil Court for trial.

Evidence was led by both the parties in Civil Miscellaneous Case No. 251 of 1960. The plaintiff Daw Tin May also led evidence in Civil Regular Suit No. 683 of 1960. The defendant Fatima Bibi did not adduce any evidence in that suit but asked the Court to treat the defence evidence recorded in Civil Miscellaneous Case No. 251 of 1960 as the defence evidence in Civil Regular Suit No. 683 of 1960. Daw Tin May did not agree to this procedure. Nevertheless, the learned trial Judge allowed Fatima Bibi to treat the defence evidence in Civil Miscellaneous Case No. 251 of 1960 as defence evidence in Civil Regular Suit No. 683 of 1960 as may be seen from the following passage of his judgment in Civil Regular Suit No. 683 of 1960:

> "I would like to point out first of all that after the institution of this suit, the defendant, in execution of the decree passed in Civil Regular Suit No. 509 of 1960, took out an ejectment warrant and got it executed by ejecting all the occupants of the suit room including the plaintiff. Restoration was therefore sought by the plaintiff under Order (21) Rule (100) of the Code of Civil Procedure. An inquiry was held; but final argument was held up as the Court was of opinion that as the same question of facts are involved in both the Regular and the Miscellaneous arguments should be heard together and orders passed on the same day. The defendant did not adduce any new and additional evidence in this Regular Suit. At his request permission to regard the evidence adduced in the Miscellaneous as evidence in the Regular was granted. The plaintiff however made no such prayer and evidence was adduced afresh. The Civil Miscellaneous Application is numbered 251 of 1960."

It seems to have entirely escaped the mind of the learned trial Judge that when two cases are tried separately evidence in one case can only be treated as evidence in the other with the consent of the parties thereto and not otherwise. Daw Tin May never gave her consent and it is not likely that after having objected to the joint trial of

C.C. 1964

DAW TIN MAY v. FATIMA BIBI.

the two cases she would have ever consented to this procedure. She was entitled to have witnesses examined by Fatima Bibi Civil Miscellaneous Case No. 251 of 1960 further cross-examined if they were also cited in Civil Regular Suit No. 683 of 1960. She had thus been deprived of this opportunity of further cross-examination by the procedure adopted by the learned trial Judge without her consent.

The procedure adopted by the learned trial Judge being entirely illegal, the judgment and decree in Civil Regular Suit No. 683 of1960 must be set aside and the suit remanded to the City Civil Court for retrial by a Judge other than U Khin Maung who had already dealt with the matter. The respondent must pay costs of this application for revision ; Advocate fees being assessed at two gold mohurs.

CRIMINAL REVISION

Before U Kyaw Zan U, J.

MA THAUNG TIN (APPLICANT)

v.

MAUNG SEIN SHWIN (RESPONDENT).*

C.C. 1964

Jan. 30.

Evidence by affidavit—When available in criminal cases Cr.P.C. s. 74, 526 (4) and 539A—Whether admissible in maintenance case.

Held: In cases governed by criminal law, evidence by affidavit is allowed only under sections 74, 526 (4) and 539A of the Code of Criminal Procedure. Other affidavits are not legal evidence.

The Evidence Act excludes its application to affidavits presented to the Court unless they are specifically provided for proof in an enactment. An affidavit is not evidence within the meaning of s. 3 of the Act.

An affidavit recording the fact of sexual intercourse between the parties, is not admissible in evidence in an application for maintenance.

Obiter: Even if it is an admission it is not conclusive under s. 31 of the Evidence Act as to the truth of the matters stated therein.

Nyun Myaing (Advocate) for the applicant.

Hla Nyunt (Advocate) for the respondent.

U KYAW ZAN U, J.—In Criminal Miscellaneous Case No. 65 of 1962 of the Court of the Headquarters Magistrate of Myingyan the applicant Ma Thaung Tin applied for maintenance of her child against the respondent. Great reliance was placed on the undated affidavit (Exhibit 'Ka') sworn by the couple before a Magistrate to the effect that they had illicit sexual intercourse but on realising their mistake they agreed to control themselves away from each other. There was also an agreement between the parties that the applicant would not take action in Court against the respondent either for herself or for the child and that

* Criminal Revision No. 45B of 1963. Review of the order of the Head quarters Magistrate, Myingyan, dated the 30th October 1962, passed in Criminal Misc. No. 65 of 1962.

C.C. 1964

MA THAUNG TIN v. MAUNG SEIN SHWIN.

the respondent would regard the applicant as a sister without taking responsibility for the child as desired by the applicant. The affidavit is not clear whether the child was begotten by their intercourse. It is revealed from the evidence of the applicant that there were three men in the house where she lived including the respondent besides the owner U Mye who was then 63 years of age. One of the men was U Sein the younger brother of U Mye and he was married to the applicant's elder sister. The remaining men had no wives and of these Maung Maw (PW 4) who was 23 years of age merely deposed that he once saw the couple come out of U Mye's bed room but he never informed about this to anybody. There is no definite evidence to support the applicant that she had sexual intercourse with the respondent. The point for consideration is whether evidence by affidavit is admissible, and if so, what is its value. The affidavit does not show that the respondent is the father of the child but the learned Advocate for the applicant argued that by implication the respondent must be so held. Even assuming that it be so, I am afraid the affidavit is not admissible in evidence. In cases governed by criminal law evidence by affidavit is allowed only under sections 74, 526 (4) and 539A of the Code of Criminal Procedure. Other affidavits are not legal evidence. The Evidence Act excludes its application to affidavits presented to the Court unless they are specifically provided for proof in an enactment (*vide* Section 1 of the Act). An affidavit is not evidence within the meaning of section 3 of the Act. Exhibit 'Ka' affidavit does not come under the aforesaid sections and therefore it is not legal evidence. The learned Advocate for the applicant then contended that it must be taken as an implied admission that the respondent is the father of the child. Even if it is an admission it is not conclusive under section 31 of the Evidence Act as to the truth of the matters stated therein. The weight to be attached

depends upon the circumstances under which it was made. It can be shown to be erroneous or untrue. The party against whom a claim is made on an admission is at liberty to prove that it was made with a fraudulent purpose, and not true and to show the real nature of the transaction. U San Win (PW 6) a pleader by profession and an attesting witness to the affidavit deposed that he and U Tha Htay, the Pleader for the respondent in the case had to persuade the respondent a great deal before he signed the affidavit. He stated that the real purpose of the affidavit was to bring about a father for the child. It was to hide that the child was not legitimate. Whatever it may be that since the affidavit is not legal evidence, and that it contains no clear admission on the part of the respondent that he is the father of the child, and that it was made to be taken as a camouflage it is impossible to act upon it.

In the result the application fails and is dismissed. I make no order as to costs.

APPELLATE CRIMINAL

Before U Kyaw Zan U, J.

C.C. 1964

Jan. 31.

MAUNG KO LAY (APPELLANT)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

Penal Code, s. 96, 97 *and* 100—*private defence—difficulty of weighing maximum amount of force necessary.*

Where the deceased was armed with a *dah* and was causing grievous injury to others, and the appellant in disarming him stabbed him once, as the result of which he died.

Held: Under s. 97 of the Penal Code, the appellant has a right to defend his own body and the body of others.

From the evidence it is clear that a case of private defence was made out. When exercising the right of private defence it is difficult to expect the person to weigh 'with golden scales' what maximum amount of force is necessary to keep within that right.

The King v. *Hla Maung*, (1946) I.L.R. 50, referred to.

Mya Sein (Advocate) for the appellant.

Ba Pe (Government Advocate) for the respondent.

U KYAW ZAN U, J.—The appellant was convicted under section 302 (2) of the Penal Code for the murder of Maung Thein Aung by the Second Special (Additional Sessions) Judge of Mandalay in his Criminal Regular Trial No. 1 of 1963 and sentenced to ten years' rigorous imprisonment.

The point raised in this appeal is that the appellant caused the death of the deceased in the exercise of the right of private defence, and therefore did not commit any offence as provided in Section 96 of the Penal Code. Most of the witnesses for both the prosecution and the

* Criminal Appeal No. 66 of 1963, from the order of the Second Special Judge, Mandalay, dated the 3rd September 1963, passed in Criminal Regular Trial No. 1 of 1963.

defence being relatives of the deceased and of the appellant the learned Advocate for the appellant dwelt upon the evidence of Maung Tin Aye, Maung Hla Maung and Maung Nyo (DWs. 5, 6 and 7) who are admittedly not relatives of the parties. They are disinterested and their evidence carry more weight. The occurrence took place in the broad daylight at an *Ahlu*.

Maung Tin Aye stated that when the deceased first struck Maung Htwe (DW 2) with a stick on the head making him fall on the ground Maung Thein Maung (DW 4) came running and the deceased struck him also with the stick on the head. Maung Thein Maung who was not armed also fell on the ground. When Ma Mya Yi (DW 3) was holding her husband Maung Htwe the deceased struck a second time and the blow fell on Ma Mya Yi. The stick fell off the hands of the deceased who then picked up the *dah* and stabbed Maung Htwe who was hit on the hand. At that moment the appellant came running unarmed and tried to disarm the deceased who then stabbed the appellant but he missed. The appellant then snatched the *dah* from the deceased and stabbed him. If this story is true the appellant is undeniably covered by Section 96 of the Penal Code.

Maung Hla Maung deposed that when the deceased stabbed Maung Htwe and the blow hit on the head, the appellant came running without any weapon, and while attempting to disarm the deceased the latter stabbed him but he managed to avoid the blow. According to this witness when the deceased stabbed a second time the appellant managed to snatch the *dah* from him and stabbed him. This witness corroborated the evidence of Maung Tin Aye. It is clear from their evidence that if the appellant failed to wrench away the *dah* he would have been stabbed by the deceased. Seeing the deceased giving blows to the others the appellant came running to

C.C. 1964

MAUNG KO LAY v. THE UNION OF BURMA.

disarm the deceased taking a grave risk and putting himself in danger. Under section 97 of the Penal Code the appellant had a right to defend his own body and the body of others. There was practically no time to report to the authorities when the deceased armed with the dangerous weapon was acting in the way he did. According to the medical evidence the deceased had only one injury and Maung Htwe also received an incised wound on his hand.

Maung Nyo also saw the deceased strike Maung Thein Aung (DW 4) with a stick and Maung Htwe lying on the ground near his wife Ma Mya Yin on whom also a blow by the deceased fell on her hand, and when the stick fell off, the deceased picked up a *dah* and stabbed Maung Htwe when the appellant came running without any weapon in his hands to intervene. The witness said that when the appellant wrested the *dah* from the deceased he was stabbed by the latter but the blow missed him and when the deceased tried to stab him again he managed to wrench away the *dah* from the deceased and stabbed him once.

From the evidence of these independent witnesses it is more than clear that a case of private defence was made out. This defence, under section 100 of the Penal Code extends to the voluntary causing of death if the offence occasions the exercise of the right by an assault as may reasonably caused the apprehensions that death or grievous hurt will otherwise be the consequence of such assault. In *The King* v. *Hla Maung* (1) it was held:

> "In exercising the right of private defence, a person is not obliged to modulate his defence step by step or to retreat; he is entitled to secure his victory till he finds himself out of danger. Where assault assumes dangerous form, every allowance should be made for one who for self preservation

(1) 1946 R.L.R. 50.

> goes a little further than a perfectly cool by-stander would. The point for consideration is whether there was a reasonable apprehension of danger to life."

When exercising the right of private defence it is difficult to expect the person to weigh " with golden scales " what maximum amount of force is necessary to keep within that right.

For all the reasons given this appeal is allowed and conviction and sentence passed by the trial Court are set aside and the appellant is acquitted.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

C.C. 1964

Feb. 4.

MAUNG SAN TIN (APPELLANT)

v.

MAUNG MYA MAUNG (RESPONDENT).*

Estoppel—allegations of being a permissive occupant in previous proceedings and suit—subsequent allegations of being a tenant in a later suit—whether doctrine of estoppel applicable.

The Plaintiff had stated before the Rent Controller that the Defendant was merely his permissive occupant, and had also filed a former suit in which he had claimed *mesne* profits from the Defendant, but which suit had been rejected as it did not disclose a complete cause of action.

In the present suit filed by the Plaintiff, the Defendant was alleged to be his tenant and arrears of rent were claimed for.

Held: No question of estoppel arises in this case. The allegations in the Rent Control Proceedings that the Defendant was merely a permissive occupant, had not prejudiced him in any way. A similar allegation in the plaint of the previous Regular suit also, would not operate as estoppel, as the said plaint had been rejected.

It is therefore still open to the Plaintiff in the present suit to plead and prove that the defendant had all along been his tenant.

Kyaw Zan (Advocate) for the appellant.

Wan Hock (Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 365 of 1962 of the City Civil Court, Rangoon, the plaintiff Maung San Tin who is the appellant in the present appeal sued the defendant-respondent Maung Mya Maung for the recovery of three years' rent at the rate of K 40 per mensem. The plaintiff's case was that the defendant was his tenant in respect of Room No. 3 in House No. 161 Lanmadaw, Zaygalay in Kemmendine, Rangoon, at a monthly rental

* Civil 1st Appeal No. 79 of 1962 against the decree of the 3rd Judge, City Civil Court of Rangoon in Civil Regular Suit No. 365 of 1962, dated the 1st October 1962.

of K 40 since the year 1954. The original building was reconstructed in the year 1956 and the defendant continued to reside in the reconstructed building as the plaintiff's tenant. Subsequently, in proceedings No. 504 of 1959 of the Office of the Assistant Controller of Rents, Rangoon, the defendant applied for the fixation of standard rent of the suit premises but the plaintiff contested the application on the ground that these premises having been reconstructed in the year 1956, the Rent Controller had no jurisdiction to fix standard rent therefor. This objection was accepted by the Assistant Controller of Rents. During the pendency of the procedings before the Assistant Controller of Rents, the plaintiff sued the defendant for the recovery of arrears of rent or mesne profits for three years. But the plaint was rejected by the City Civil Court in Civil Regular Suit No. 1104 of 1960 on the ground that it did not disclose a complete cause of action. The plaintiff has therefore to file the present suit in which he claimed rent for only three years prior to the date of the suit, the rest having been barred by limitation. The amount claimed was therefore only K 1,440.

The defendant by his written statement contended that as the plaintiff's case as set out in the plaint filed in Civil Regular Suit No. 1104 of 1960 was that the defendant was only his permissive occupant and that mesne profits were claimed for the period subsequent to it the permission was withdrawn, the plaintiff could not now contend that he was a tenant of the plaintiff. Accordingly, the relationship of landlord and tenant could only be considered to have begun from the date of the notice (Exhibit 1) in which the plaintiff said that he would treat the defendant as his tenant. This date was the 3rd November 1960. Furthermore, the defendant had paid rent to the plaintiff for the period of 18 months *vide* agreement (Exhibit 2) so that the plaintiff had no cause of action whatsoever against the defendant.

C.C. 1964 — MAUNG SAN TIN v. MAUNG MYA MAUNG.

On the pleadings the learned trial Judge framed several issues as to whether or not the plaintiff was entitled to rent at the rate of K 40 per mensem from the 1st June 1959 till the 31st May 1962, the date of the present suit or whether he was entitled to rent only for the period subsequent to the 3rd November 1960 as contended by the defendant. He also framed an issue as to whether the defendant had paid the plaintiff K 720 as rent till the 2nd May 1962. After examining witnesses cited by both the parties, the learned trial Judge came to the conclusion that the defendant could be considered as the tenant of the plaintiff only from the date of the notice, exhibit 1, namely 3rd November 1960, and that the rent due to be paid by the defendant to the plaitiff was only K 200 as he had already paid K 520. The plaintiff being dissatisfied with the judgment and decree of the trial Court has preferred the present appeal.

Now, it is common ground that when the defendant applied to the Assistant Controller of Rents in Proceedings No. 504 of 1959 for the fixation of the standard rent in respect of the premises in suit, the plaintiff had contended firstly, that the defendant was merely his permissive occupant and secondly, that the Assistant Controller of Rents had no jurisdiction as the premises concerned had been newly constructed in the year 1956. The Assistant Controller of Rents dismissed the application by accepting the plaintiff's contention that he had no jurisdiction as the suit premises was a newly constructed one. It is also common ground that in his original plaint in Civil Regular Suit No. 1104 of 1960 the plaintiff had contended that the defendant was his permissive occupant but that he was suing for rent or mesne profits on the basis that the defendant was his tenant as claimed by him. He also mentioned the notice dated the 3rd November 1960 in which he had said that the defendant would be treated as his tenant since he had claimed before the Assistant

Controller of Rents to be in occupation of the suit premises in that capacity. For these reasons the learned trial Judge said that the plaintiff was estopped from denying that the defendant was his tenant for the period prior to the 3rd November 1960.

However, in my opinion, no question of estoppel arose in this case. Estoppel has been defined in section 115 of the Evidence Act and the principle underlying this doctrine of estoppel has been explained by the House of Lords in *Cairncross* v. *Lorimer* (1) as may be seen from the following passage in the judgment of the Privy Council in *Sarat Chunder Dey & others* v. *Gopal Chunder Laha and others* (2):

> "The general principle is thus stated by the Lord Chancellor (Campbell), with the full concurrence of Lord Kingsdown, in the case of *Cairncross* v. *Lorimer 1860* (1): 'The doctrine will apply, which is to be found, I believe, in the laws of all civilised nations, that if a man, either by words or by conduct has intimated that he consents to an act which has been done, and that he will offer no opposition to it, although it could not have been lawfully done without his consent, and he thereby induces others to do that from which they otherwise might have abstained, he cannot question the legality of the act he had so sanctioned, to the prejudice of those who have so given faith to his words or to the fair inference to be drawn from his conduct. . . I am of opinion that, generally speaking, if a party having an interest to prevent an act being done has full notice of its having been done, and acquiesces in it, so as to induce a reasonable belief that he consents to it, and the position of others is altered by their giving credit to his sincerity, he has no more right to challenge the act to their prejudice than he would have had if it had been done by his previous license.'"

In the case now under consideration the fact that the plaintiff had in his objection to the defendant's application for the fixation of standard rent stated that the

(1) 3 Macq. 829 (2) 19. Indian Appeals, 203 at 216.

C.C. 1964

MAUNG SAN TIN v. MAUNG MYA MAUNG.

defendant was merely his permissive occupant had not prejudiced the defendant in any way. In point of fact the defendant's application was dismissed by the Assistant Controller of Rents on the ground that he had no jurisdiction in view of the fact that the premises in question was a newly constructed one.

The fact that the plaintiff had stated in his plaint in Civil Regular Suit No. 1104 of 1960 that the defendant was merely his permissive occupant would not also operate as estoppel, the plaint in Civil Regular Suit No. 1104 of 1960 having been rejected.

Therefore, in the suit now under consideration it is still open to the plaintiff to plead and prove that the defendant had all along been his tenant. No doubt the fact that he had taken somewhat inconsistent stand in the proceedings before the Assistant Controller of Rents and in Civil Regular Suit No. 1104 of 1960 can be taken into consideration in favour of the defendant so that very strong evidence would now be necessary to show that the defendant was in fact his tenant and not merely a permissive occupant. However, apart from the evidence of Maung San Tin and one witness Daw Hla Hla (PW 1) cited by him, the defendant Maung Mya Maung himself stated on oath that he was at all material times a tenant of the plaintiff. Therefore, it is idle for him now to contend that his tenancy must be said to have begun only from the date of the notice (Exhibit 1).

The learned trial Judge had on the evidence of U Shwe Din Ga (DW 1) who was one of the attesting witnesses of exhibit 2 came to the conclusion that of the sum of K 720 mentioned in the agreement K 520 represented rent in respect of the suit premises. This finding must be accepted. In the agreement in question, the plaintiff had undertaken to withdraw all the proceedings against the defendant if he vacated the suit premises by the 16th May 1961. However, as the defendant had admittedly not

vacated as undertaken by him he was liable to pay the rent for three years prior to the date of the suit less the amount already paid by him. This works out to K 1,440—K 520=K 920.

For these reasons I would set aside the judgment and decree of the trial Court and instead give a decree to the plaintiff-appellant for a sum of K 920.

As regards costs in view of the fact that but for the attitude of the plaintiff in his objection to the application by the defendant for the fixation of standard rent, by saying that the defendant was merely his permissive occupant, I am of the opinion that the defendant might have continued to pay him the contractual rent. Therefore, the most equitable order to pass would be that each party should bear its own costs throughout.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

C.C. 1964

Feb. 5.

MAUNG SEIN BROTHERS (APPELLANTS)

v.

THE BURMA PLASTIC MOULDERS (RESPONDENTS).*

Design—question whether design new or original.

Where the trial judge had held that the plaintiff's comb which had a "*toot-kwet*" design on the base was new and original, and therefore should be protected.

Held: Among the Burmese people the *toot-kwet* (diamond cut or chiselled pattern) is a favourite design for bangles, combs and other articles of jewellery.

The design on the Plaintiff's comb is nothing more than a variation of the said *toot-kwet* design.

Britivic Ltd.'s application for the registration of a design, Reports of Patent, Design, and Trade Mark Cases, 1960 Edition, p. 201; *Gammeter* v. *Controller of Patents and Designs*, XLV Cal. 606, referred to and distinguished.

Obiter: The fact that the defendant-appellant's combs are almost identical in shape and design may be relevant in a passing off case; but is not relevant in a suit for declaration of ownership of a design.

Hla Pe (1) (Advocate) for the appellants.

T. K. Boon (Advocate) for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 715 of 1955 of the City Civil Court, Rangoon, the plaintiffs the Burma Plastic Moulders, who are the respondents in the present appeal, sued the defendant-appellants Maung Sein Brothers for a declaration that they are the sole owners of the design which had been registered by them and as such, solely entitled to the exclusive user of the said design on combs manufactured and sold by them. They also asked for a perpetual injunction restraining the defendants from manufacturing or selling combs bearing a similar

* Civil 1st Appeal No. 30 of 1963, against the decree of the City Civil Court of Rangoon in Civil Regular Suit No. 715 of 1955.

design, for damages and for delivery to them of all the dies, implements, moulds, etc., used by the defendants for the purpose of manufacturing combs in imitation of their design. The defendants by their written statement contended *inter alia* that the registration of the plaintiffs' design at Calcutta had no effect in Burma and that, in any event, the design which the plaintiffs claimed to be the inventors had been in common use in this country since about 1948. On the pleadings the learned Chief Judge of the City Civil Court framed several issues *inter alia*:

(1) Did the plaintiffs register the design of their combs in Calcutta and, if so, what is the effect of validity of such registration in Burma?
(2) Is the plaintiffs' design new or original?

The learned Chief Judge, after examing witnesses cited by both the parties, decided the first of these two issues in favour of the plaintiffs. Regarding the second issue, he came to the conclusion that the defendants cannot in the present suit raise as a defence that the plaintiffs' design was neither new nor original. In the result, he decreed the plaintiffs' suit except that damages for K 500 only was awarded to the plaintiffs.

The defendants being dissatisfied with the judgment and decree of the trial Court appealed and a Bench of this Court by its judgment in Civil First Appeal No. 62 of 1959 set aside the judgment and decree of the trial Court, and remanded the suit to that Court for retrial under Order XLI, Rule 23 of the Civil Procedure Code. In so doing, this Court held that the defendants could by way of defence to the suit under appeal plead that the plaintiffs' design was neither new nor original.

At the retrial further evidence was not adduced by any of the parties to the suit as they were content to base their respective cases on the evidence on record. The learned

C.C. 1964

MAUNG SEIN BROTHERS v. THE BURMA PLASTIC MOULDERS.

Chief Judge of the City Civil Court held on the evidence adduced in the case that plaintiffs' combs having "toot-kwet" design on the base similar to Exhibit 6 had been on sale in this country since about 1948. He however, held that the plaintiffs' design in respect of the combs manufactured by them was something new and distinctive and that they should therefore be protected. His finding in this respect has been summarised in the following passage of his judgment:

> "A careful scrutiny of the design of the plaintiffs' combs given in three plans, *viz.*, the front elevation, the plan from the top and the rear elevation shows that the plaintiffs in making this design might not have invented something new, but they have given particular and distinctive features to the old pattern of *toot-kwet* and in that sense they must be credited with some originality in conceiving this design."

It is a matter for consideration whether the learned trial Judge's conclusion on this point can be accepted.

Now, it is common ground that among the Burmese people the *toot-kwet* (diamond cut or chiselled pattern) was a favourite design for bangles, combs and other articles of jewellery. On the evidence adduced in the case it is clear that the idea of having *toot-kwet* design on the base of plastic combs became familiar in this country when plastic combs like Exhibit 6 were indented from England and sold in Burma. As there is clear evidence to show that combs similar to Exhibit 6 were on sale since about the year 1948, the learned Advocate for the plaintiff-respondents says that he no longer contends that that part of the defendants' story is not true. He, however, says that the plaintiffs' combs being somewhat dissimilar in shape and size to Exhibit 6 and the *toot-kwets* on the base of plaintiffs' combs being somewhat different from the *toot-kwets* on Exhibit 6 the plaintiffs must be credited with having invented a new and original design for their combs. In support of his argument the

learned Advocate for the plaintiff-respondents has cited among others the case before the Patents Appeal Tribunal in connection with *Britivc Ltd.'s application for the registration of a design* (1). There it was held by Lloyd-Jacob, J. overruling the decision of Mr. W. E. Richards, acting for the Registrar of Designs, that it was not true to say that the applicant's design relating to a drinking glass was neither new nor original. According to the learned Judge the fact that the shape of the stem which united the base to the bowl of the glass consisting as it did of five knops spheroidally mounted one upon the other, was different from previously registered glass whose stem had the shape of a rectangular twist such as was commonly associated with forms of barley sugar sold for sweetmeats.

In the case now under consideration, comparing the plaintiffs' combs with Exhibit 6, I consider that the design of the plaintiffs' comb was nothing more than an ordinary trade variation of the design of Exhibit 6 which in its essentials consisted of *toot-kwets* at the base of a plastic comb.

In *Gammeter* v. *Controller of Patents and Designs* (2) it was held that a wrist band used to carry an ornament such as that produced by Messrs. Cooke and Kelvey and a wrist band to carry a watch did not appear to be so analogous as to deprive the applicant of his claim to novelty and that furthermore the shape of the applicant's wrist band was different from that of the other. Accordingly, the applicant was entitled to have the design of his band registered.

In my opinion, the facts in Gammeter's case being distinguishable, the decision therein affords no guidance for the decision in the present case.

(1) Reports of Patent, Design, and Trade Mark Cases, 1960 Edition, p. 201.

(2) XLV Calcutta, 606.

C.C. 1964

MAUNG SEIN BROTHERS v. THE BURMA PLASTIC MOULDERS.

No doubt it is true that the defendant-appellants' combs are almost identical in shape and design to that of the plaintiff-respondents'. However, this being not a passing off action, the only point which requires consideration is whether the plaintiffs' design is new or original. Having come to the conclusion that it not, the plaintiffs' suit must be dismissed.

In the result, the appeal succeeds. The judgment and decree appealed against are set aside and the plaintiff-respondents' suit dismissed with costs ; Advocate fees being assessed at 10 Gold Mohurs.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

v.

MESSRS. TAUNG AUN COMPANY (APPELLANT)

MESSRS. VIRJEE DAYA (BURMA) LIMITED (RESPONDENT).*

C.C. 1964

Feb. 5

Wagering Contract—bought and sold notes—payment of differences—whether wagering contracts.

The plaintiff and the defendants had entered into two contracts on bought and sold notes and the plaintiff had subsequently claimed the difference between the market price and the prevailing price at the relevant period. The main issue was whether such contracts were wagering contracts.

Held : A contract may be highly speculative in nature, but that is insufficient in itself to render it void as a wagering contract. *Mohamed Valli Patel* v. *The East Asiatic Co. Ltd.*, XIV Ran., 347, at 452; *Sukdevdoss Ramprasad* v. *Govindoss Chaturbhujadoss and Company*, (1927) 55 I.A., 32, referred to.

Held also : There is no evidence to show that at the time the plaintiff entered into the 1st contract for the purchase of the suit grams, there was no intention on its part to take delivery of the property if the same was delivered. Consequently, it was not a wagering contract.

The second contract for the sale of the said grams was entered into formally in order to enable the defendants to pay the difference in the price prevailing at the two relevant points of time.

U Choung Po (Advocate) for the appellant.

N. R. Burjorjee (Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 591 of 1959 of the City Civil Court, Rangoon, the plaintiff Messrs. Virjee Daya (Burma) Limited which is the respondent in the present appeal sued the defendant-appellants Messrs. Taung Aun Company, a partnership firm for the recovery of K 8,540·80 said to be due on the promissory note in suit.

* Civil 1st Appeal No. 2 of 1963, against the decree of the Chief Judge, City Civil Court of Rangoon, in Civil Regular Suit No. 591 of 1959, dated the 30th November 1962.

C.C. 1964 — MESSRS. TAUNG AUN COMPANY v. MESSRS. VIRJEE DAYA (BURMA) LIMITED.

The defendants by their written statement contended, firstly, that U Paw Tee who signed the promissory note in question had no authority whatsoever to execute it on behalf of the Company and secondly, that the sum represented by the suit promissory note was due on a wagering contract between the plaintiff and the defendants and that accordingly the recovery of this sum was not maintainable in law *vide* section 30 of the Contract Act. The learned trial Judge after framing suitable issues as enumerated in the judgment now under appeal came to the conclusion that U Kyi Win had the authority to execute the suit promissory note on behalf of the defendants and that the sum due on the promissory note was not the result of wagering contracts between the parties. In the result the plaintiff's suit was decreed with costs. Hence this appeal.

Now, the contracts in question were those exhibited in the case, namely, Exhibits 3 and 4. By Exhibit 3 dated the 23rd November 1957 the plaintiff purchased from the defendants through broker Uthan Chand (DW 2) 1,500 bags of gram each weighing 195 lbs. at the rate of K 27 per bag. By a subsequent contract dated the 30th April 1958 the plaintiff sold through the same broker 1,500 bags of gram each weighing 195 lbs. at the rate of K 35.50 per bag. On the 8th May 1958 the plaintiff sent to the defendants a bill for the difference in the price between the sale of 1,500 bags at the rate of K 35·50 per bag and the purchase of 1,500 bags at the rate of K 27 per bag. This difference was K 12,750. It is the plaintiff's case that for this difference the defendants delivered K 5,040 worth of green peas leaving a sum of K 7,710 for which the defendants' Managing Partner U Paw Tee executed the suit promissory note. The plaintiff also contended that at the time the first contract dated the 23rd November 1956 was executed there was every intention on the part of the plaintiff to take delivery of the gram during the month of April 1958 and that it was only because the defendants

said that they could not deliver this gram, did the plaintiff agree to take the defference between the contract price and the market price prevailing on the last day of April 1958. The plaintiff's case is supported by no other person than the broker Uthan Chand (DW 2) who was cited as a witness by the defendants themselves.

Now, as to what constitutes a wagering contract has been clearly explained by a Bench of the late High Court of Judicature in *Mohamed Valli Patel* v. *The East Asiatic Co., Ltd.* (1). However, I need only quote the following passage from the judgment of Goodman Roberts, C.J. The learned Chief Justice said—

> "The learned trial Judge stated the law to be applied with accuracy, and I also think that he framed the issues rightly. He carefully reviewed the other cases cited to him, and in particular he referred to the judgment of Lord Darling in the case of *Sukdevdoss Ramprasad* v. *Govindoss Chaturbhujadoss and Company* (2) dealing with a class of agreements analogous to those with which we are concerned here. Lord Darling said in that case :
>
> > 'There can be no doubt that these various contracts were in character highly speculative; but, as was pointed out by the trial judge and by the judges on appeal, that is insufficient in itself to render them void as wagering contracts. The authorities cited show that to produce that result there must be proof that the contracts were entered into upon the terms that performance of the contracts should not be demanded, but the differences only should become payable.'
>
> I find the last sentence in this judgment one which throws much light upon the facts and the law applicable to this case."

On the evidence adduced in the case, I am of the opinion that it has not been shown that at the time the plaintiff entered into the contract (Exhibit 3) for the purchase of

(1) XIV Ran. 347 at 352. (2) (1927) 55 I.A. 32.

C.C. 1964

MESSRS. TAUNG AUN COMPANY v. MESSRS. VIRJEE DAYA (BURMA) LIMITED.

1,500 bags of gram from the defendants there was no intention on its part to take delivery of the property during the month of April 1958 as contracted for, if the same was delivered to it by the defendants. Consequently, it cannot be said that exhibit 3 was a wagering contract. The second contract dated the 30th April 1958 had to be entered into formally in order to enable the defendants to pay the difference in the price contracted for and the prevailing market rate on the 30th April 1958.

Regarding the question whether or not U Paw Tee had the authority to execute the suit promissory note on behalf of the defendants, the evidence of U Paw Tee himself is clearly in favour of the learned trial Judge's finding that he had such authority.

For these reasons the judgment and decree of the trial Court must be confirmed and the present appeal dismissed with costs; Advocate fees being assessed at five gold mohurs.

APPELLATE CIVIL

Before U Kyaw Zan U, J.

C.C. 1964

Jan. 14

P. ABDUL GANY (APPELLANT)

v.

(1) C. P. R. O. VISVANATHAN CHETTIAR AND (2) M. P. M. K. VARUSAI MOHAMED (RESPONDENTS).*

Hindu—Joint Hindu family—Question whether loan out of joint family funds.

Where the main question was whether a loan made by a deceased Hindu, was advanced out of the joint Hindu family fund or not.

Held: Generally speaking, the normal life of every Hindu family is joint. In the absence of proof of division, the legal presumption is that the family is joint.

Raghubardayal v. *Ramdulare*, I.L.R. VI Ran., 367; *Malak Chand* v. *Hira Lal and four others*, I.L.R. (1936) 11 Lucknow, 449; *Lala Baij Nath Prasad* v. *Ram Gopal Lachhmi Narayan*, I.L.R. (1938) 1 Calcutta, 369, referred to.

There is, of course, no presumption that the business carried on by a member of a joint family, is joint business, but if the joint family funds are utilised in the business, it will be regarded as joint family business.

M. A. Subhan and *J. R. Chowdhury* for the appellant.

M. Ahmed for the respondents.

U KYAW ZAN U, J.—These two appeals arose out Civil Regular Suits Nos. 1017 of 1958 and 92 of 1959 of the City Civil Court, Rangoon presided by its learned Second Judge. In these two suits the first respondent C. P. R. O. Visvanathan Chettiar prayed for a decree for the recovery of the monies advanced by his father C. P. R. Odayappa Chettiar (since deceased) with interest to the appellant P. Abdul Gani and his partner the 2nd respondent, M. P. M. K. Verusai Mohamed, who, in acknowledment of the

* Civil 1st Appeal Nos. 33/34 of 1963 against the decree of the 2nd Judge, City Civil Court (U Thein Han) of Rangoon in Civil Regular Suit No. 1017 of 1958, dated the 15th February 1963.

C.C. 1964

P. ABDUL GANY v. (1) C.P.R.O. VISVANATHAN CHETTIAR AND (2) M.P.M. K. VARUSAI MOHAMED.

receipt of the loans given by the father at the request of the 2nd respondent executed the Exhibit (ဃ) promissory note, while the appellant alone signed the Exhibit (ခ) promissory note.

The two suits were heard together and evidence for both the suits were by consent of the parties recorded in Civil Regular Suit No. 1017 of 1958. It was alleged that the 1st respondent's father was carrying on the business of money-lending out of the funds of the Joint Hindu family for the benefit of the family of which they, as father and son were members, the father being the *Karta* of the said family. The 1st respondent claimed that on the death of his father on or about 27th July 1956 he was entitled to all the assets as the sole surviving member of the said joint Hindu family.

In the defence it was contended *inter alia* that the sums lent came out of the personal fund of the 1st respondent's father, who ran the business under the name and style of C. P. R. Firm, which was registered as such under the Money-Lenders Act, 1945, and consequently the suits were not maintainable for want of Succession Certificate. It was also contended that the said firm had ceased to exist with effect from 1st August 1953 for want of registration under the Money-Lenders Act when the amounts were advanced or when the promissory notes were executed, but it was denied by the 1st respondent, who replied that the firm remained registered up to 30th July 1956 when he again applied for renewal for another three years. The suits were filed on 1st November 1958 and on 4th February 1959.

The trial Court after hearing the evidence held that the 1st respondent's father as *Karta* of the joint Hindu family of which he and the 1st respondent were members lent the sums out of the joint fund, and that since a certificate of registration under the Money-Lenders Act valid up to 12nd November 1963 had been produced the suits were

maintainable and passed a decree in both the suits with costs as prayed for without requiring production of a Succession Certificate.

In these appeals the only points raised and argued were that the 1st respondent could not file the suits as the survivor for the loans were not made out of the joint Hindu family, and as there was no renewal of the license or registration as a money-lender when the suits were filed he was not entitled to the decrees he obtained. There is no dispute now about the loans or the amounts outstanding. Undoubtedly the suits were based on joint Hindu family and the first point to be considered is whether these loans were advanced out of the joint fund or not. Generally speaking, the normal life of every Hindu family is joint. In the absence of proof of division the legal presumption is that the family is joint. In *Raghubardayal* v. *Ramdulare* (1) it was said that presumption was that the relations that may naturally be members of a joint family were joint, and any one alleging separation must prove that fact. In the words of Das, J. in that case " The presumption under Hindu Law is that a father and son are joint and unless it is proved that they are separated it must be held that they are still joint." Again in *Malak Chand* v. *Hira Lal and four others* (2) it was held that where a Hindu family consists of the father and sons there is a strong presumption of jointness and where there is no evidence of any separation having taken place amongst them it must be taken that they constitute joint Hindu family. There is evidence on record to show that the family was joint. K. R. L. Chokalingan Chettiar (PW 1) was the first agent appointed in 1938 by the 1st respondent's father and grandfather. In the power-of-attornev (Exhibit ꝑ) they referred to the firm as " our firm in Rangoon known as C. P. R. Chettiar firm ". No doubt they described themselves as partners, but Costello,

(1) I.L.R. VI Rangoon, 367. (2) I.L.R. (1936) II Luckhow 449.

C.C. 1964

P. ABDUL GANY v. (1) C.P.R.O. VISVANATHAN CHETTIAR AND (2) M.P.M. K. VARUSAI MOHAMED.

the Acting Chief Justice of the Calcutta High Court in *Lala Baij Nath Prasad* v. *Ram Gopay Lachhmi Narayan* (3) referring to sections 4 and 5 of the Partnership Act and to the well-known treatise on Hindu Law by Shastri said, " joint Hindu family trader is a species of ancestral joint property in which every member of a Mitakshara joint family acquires by birth an interest in the same way as in other kinds of property. They become not only co-parceners but also co-partners of the trading firm." According to His Lordship " a joint Hindu family carrying on business is necessarily something in the nature of a peculiar kind of partnership." Considering the evidence I think there was sufficient nucleus from which the business could have been acquired. This witness deposed that the business was joint. According to him the 1st respondent's father was the only son of his grandfather on whose death the entire assets fell into the hands of his father, who therefore described himself as " the sole proprietor of the firm of ' C.P.R. ' Rangoon " in the exhibit No. 1 General Power-of-Attorney granted by him to Muthia in 1949. The witness further deposed that the business of the father and the grandfather of the 1st respondent was also joint. There is, of course, no presumption that the business carried on by a member of a joint family, is joint family business, but if the joint family funds are utilised in the business, it will be regarded as joint family business. In these suits no attempt was made to prove that the father and son ever separated or that there was partition between them. There is no dispute that the 1st respondent is the only son of his father. Muthia the agent of the 1st respondent also deposed that the money-lending business was run as a joint Hindu family under the name and style of C. P. R. Odayappa Chettiar. He said that the 1st respondent was the principal officer of the firm drawing no salary at all when his

(3) I.L.R. (1938) I Calcutta 369.

father was in India all the time, and he also explained that the business was not shown as joint in the account books as there was no need or requirement. According to him there were communications between the father and son. The defence could not show in rebuttal that the assets had been divided or that the family business was not joint.

As regards the second point the learned Advocate for the appellant relied upon section 5 of the Money-Lenders Act. It has no application whatsoever to the suits as this section refers only to certain defined period from the commencement of the Act for the purpose of registration. This section must be read with section 6 of the Act under which a registration made and a certificate issued under the provisions of section 5 remains in force for three years, and the money-lender has to apply for renewal within 30 days prior to the date on which his registration expires. The Exhibits Nos. 2 and 3 show the firm was registered up to 30th June 1953 and the Exhibit Nos. 4 and 5 respectively show that it had applied for renewal, and after the death of the 1st respondent's father, the 1st respondent himself had applied for registration in 1956, and according to Muthia the registration certificates obtained for the periods up to 1956 and 1959 had to be returned to the registration office, probably, in support for the issue of a fresh certificate. Whatever it may be, the trial Court in its judgment said that Muthia "produced a certificate of registration valid up to 12th November 1963." Under section 9 of the Money-Lenders Act no decree can be passed on a suit by a money-lender for the recovery of a loan, unless he is registered under the Act and the registration is in force. On the authorities of *Jagaroup* v. *Jeet Singh and one* (4) and *Kodai Ram* v. *Pardeshi* (5) registration need not precede the institution of the suit and a money-lender can file the suit before getting himself registered, and that a

(4) (1955) B.L.R., 164 H.C. (1956) B.L.R. 44 H.C.

C.C. 1964

P. ABDUL GANY v. (1) C.P.R.O. VISVANATHAN CHETTIAR AND (2) M.P.M. K. VARUSAI MOHAMED.

decree can be passed if he is registered any time before the passing of the decree. In his lengthy grounds of appeals the appellant merely stated on this point that as the joint family business was never registered as money-lenders no decree could be passed in favour of the 1st respondent. In this connection I may mention that under section 2 (6) of the Money-Lenders Act a money-lender means a person who carries on the business of advancing loans and includes his legal representatives and successors-in-interest.

For all the reasons given above the contentions of the appellant fail. Both the appeals are therefore dismissed with costs.

CRIMINAL REVISION

Before U Kyaw Zan U, J.

PUWA LINGAN (APPLICANT)

v.

CHINNATHANBI (RESPONDENT).*

C.C. 1964

Feb. 8

Enhancement of sentence of convicted person—Right to argue against conviction as well in objecting to enhancement—Whether such right exists—Criminal Procedure Code—S. 417, 430, 436 *and* 439.

Where the Sessions Judge had dismissed the Respondent's Appeal against conviction and sentence and had recommended to the Chief Court to enhance the sentence, and the preliminary question which was raised was whether the Respondent's Advocate was entitled to argue against the conviction as well when he is dealing against the enhancement.

Held: The order of the Sessions Judge dismissing the Appeal is not final and the Respondent has every right to challenge the order in a Revision for enhancement of the sentence passed against him, which falls under s. 439 in Chapter XXXII of the Criminal Procedure Code; because s. 439 must be read with s. 430 of the Code which says that orders passed by an Appellate Court in cases provided for in Chapter XXXII shall not be final.

Emperor v. *Jorbhai Kissanbhai*, I.L.R. 50 Bom. 783; *Emperor* v. *Koya Partab*, I.L.R. 54 Bom. 822; *Emperor* v. *Dhanna Lal*, I.L.R. 10 Lah. 241, referred to and dissented from.

U.J.S. Chopra v. *State of Bombay*, A.I.R. (1955) S.C., 633, referred to and followed.

The King v. *Nga Ba Saing*, (1940) R.L.R., 145, referred to and dissented from.

If an application for enhancement is made, the Applicant must be prepared to face the risk of the accused being altogether acquitted.

Kala and another v. *Emperor*, A.I.R. (1929) Lah. 584, referred to and approved.

Ba Pe (Government Advocate) for the applicant.

S. L. Verma (Advocate) for the respondent.

U KYAW ZAN U, J.—In Criminal Regular Trial No. 3 of 1961 of the Court of the Subdivisional Magistrate of

* Criminal Revision No. 38 B of 1963. Criminal Revision arising out of the Criminal Regular Trial No. 3 of 1961 of the Court of the Subdivisional Magistrate of Myingyan.

C.C. 1964 — PUWA LINGAN v. CHINNATHANBI.

Myingyan, the respondent was convicted under section 408 of the Penal Code on the 24th January 1963 for committing criminal breach of trust in respect of K 9,700 belonging to the complainant Puwa Lingan and sentenced to imprisonment till the rising of the Court and to pay a fine of K 250 or in default to undergo six months' rigorous imprisonment. He had paid up the fine.

Being dissatisfied with the sentence the complainant applied to the Sessions Court in Criminal Revision No. 9 of 1963 for enhancement followed by an appeal by the respondent through his learned Pleader in Criminal Appeal No. 12 of 1963 against the conviction and sentence, and the learned Sessions Judge after hearing the parties confirmed the conviction and sentence, and recommended to this Court to enhance the sentence.

Before hearing the arguments on the question of enhancement of the sentence the learned Advocate for the respondent raised a preliminary point that he is entitled to argue against the conviction as well when he is dealing against the enhancement. The learned Government Advocate, who appears for the Union in support of the recommendation of the learned Sessions Judge, replied that the respondent has had his opportunity of being heard before the learned Sessions Judge whose order has now become final, and that the respondent is not entitled again to argue against the conviction on facts. I have heard the arguments of the learned Advocates on this important preliminary point and I am thankful for the assistance given by them to the Court.

Under Clause (6) of section 439 of the Code of criminal Procedure notwithstanding anything contained in this section, any convicted person to whom an opportunity has been given before the Court of Sessions of showing cause why his sentence should not be enhanced, shall be entitled also to show against his conviction. The learned

Government Advocate relied upon *Emperor* v. *Jorbhai Kisanbhai* (1) and *Emperor* v. *Koya Partab* (2) to show that where an appeal has been presented and dismissed after hearing it is not open to the accused in showing cause why the sentence should not be enhanced, to go again into merits. These two authorities are however found to have been overruled by the Supreme Court of India in a fairly recent case of *U. J. S. Chopra* v. *State of Bombay* (3) relied upon by the learned Advocate for the respondent. The Supreme Court also disapproved the ruling in *Emperor* v. *Dhanna Lal* (4) referred to me by the learned Government Advocate. These authorities relied upon by the learned Government Advocate and which are now overruled were also followed in *The King* v. *Nga Ba Saing* (5) by the High Court at Rangoon before the Independence and therefore this authority has now fallen through and I am not bound by it sitting as a Judge of this Court. I am of the opinion that the order of the learned Sessions Judge dismissing the appeal is not final and the respondent has every right to challenge the order in this revision for enhancement of the sentence passed against him which falls under section 439 in Chapter XXXII of the Code of Criminal Procedure because section 430 of the Code which must be read together with section 439 says:

> "Judgments and orders passed by an appellate Court upon appeal shall be final, except in the cases provided for in section 417 and Chapter XXXII."

The same view was held by the Supreme Court of India in the case referred to above. It observed that the finality of section 369 of the Code attaches to the judgment pronounced by all trial Courts and it has no bearing on the

(1) I.L.R. 50 Bombay, 783.
(2) I.L.R. 54 Bombay, 822.
(3) A.I.R. (1955) S.C., 633.
(4) I.L.R. 10 Lahore, 241.
(5) (1940) R.L.R., 145.

C.C. 1964

PUWA LINGAN v. CHINNATHANBI.

finality of appellate judgments which is specifically provided by section 430 of the Code. The question for consideration in that case was whether the summary dismissal of the appeal preferred by the appellant precluded him from taking advantage of the provisions of section 439 (6) of the Code of Criminal Procedure when he was subsequently called upon to show cause why the sentence imposed upon him should not be enhanced. It was held that as soon as the State applied for enhancement and a notice was issued on the accused he became entitled again to challenge his conviction under section 439 (6) which gives a new and valuable weapon of defence to an accused person who is placed in fresh jeopardy by reason of an enhancement application. The Supreme Court further observed:

> "The previous dismissal of his appeal has no bearing on the new situation created by the enhancement application which the Legislature, in enacting section 439 (6), may well and properly have thought to be sufficiently serious to deserve and require a thorough re-examination by the High Court of the conviction itself in this new context."

Sub-section (6) was designed to be a safeguard against the State and other interested person making frivolous revision application for enhancement of sentence. Das, J., of the Supreme Court of India in the case referred to above warned that if such an application is made the applicant must be prepared to face the risk of the accused being altogether acquitted. I may also refer to *Kala and another* v. *Emperor* (6) of the Lahore High Court where it was also held that:

> "It is competent to an accused person, when the notice of enhancement is served upon him, to show from the whole record that he ought to have been acquitted and he cannot

(6) A.I.R. (1929) Lahore, 584.

be restricted with any consideration that his application was in revision only and not an appeal."

In the result I allow the preliminary point raised by the learned Advocate for the respondent and permit him to argue against the conviction as well. The hearing shall now proceed.

ORIGINAL CIVIL

Before U Maung Maung, J.

C.C. 1964 — *Mar.* 13

RAMNIRANJANDAS MAHABIR PRASAD (PLAINTIFF)

v.

MESSRS. BETAI STORES (DEFENDANT).*

Wagering Contract—Contract by " bought " and " sold " notes—Whether wagering contract—Necessity of common intention to wager—Mere speculative contract not wagering contract.

Where the plaintiffs and the defendants had entered into a contract for the purchase and delivery of " Taunggyi Wheat " under " bought " and " sold " notes, and the main defence of the defendant was that the contract was a wagering contract, and there was no intention on the part of either party to take or give delivery, and the understanding was only to deal in " differences," as the market rose or fell.

Held: Section 92 of the Evidence Act does not stand in the way of the defendant's proving that there was no real or enforceable contract, and that there was only a wager. Evidence to prove or disprove this defence becomes clearly admissible under proviso (1) to s. 92 of the said Act.

Held also: In examining the question whether the suit contract is a wagering contract or not it must be considered that in modern commerce, forward sales have become an almost regular feature except in retail trade. Times have changed since the first decades of the century and some of the authorities cited belong to that period.

Lal Chand Gela Ram v. *Nathu Ram and others*, A.I.R. (1916), Lahore, 329; *Govindoss Chathurbhujadoss and Co.*, v. *Sukdevadoss Ramprasad*, A.I.R. (1926) Madras 326; *Kong Yee Lone & Co.* v. *Losjee Nanjee*, 28 Indian Appeals p. 239-1 L.B.R. 107 P.C., *Sir E. Sasson* v. *T. Jadhawjee*, I.L.R. (1928) Bombay, 616 ; and *Vithalsa* v. *R. Bhoy and Co.*, A.I.R. (1934) Nagpur, 129, referred to.

Thus, the test as to whether a contract is real or whether it is only a wager must be applied in the light of the changed circumstances and practices of modern commerce.

To be a wagering contract, it is not enough that one of the parties was known to be a speculator or even a gambler, as intention to gamble must exist on the part of both the parties to the contract.

Suganchand v. *Fulchand*, A.I.R. (1957) Madhya Pradesh, 194, referred to.

Thus, the defense must establish that both the parties had intended that the contracts shall be merely wagering contracts. Even if the defendant had understood the contract would be a wager, and had never intended to deliver

* Civil Regular Suit No. 55 of 1956.

the wheat, that is not enough to constitute the contract a wager. There must be a meeting of minds between the plaintiff and the defendant at the time the contract was executed that it should be a wager and no more.

The onus of proving the common intention to wager, rests heavily upon the defendant.

Ba Han for the plaintiff.

Soorma for the defendants.

U MAUNG MAUNG, J.—The plaintiff Mahabir Prasad, a partnership firm of father and son, sues Betai Stores, another firm, for recovery of K 11,092-50 pyas as damages for non-delivery of goods sold, interest and costs.

It is the plaintiffs' case that on or about the 9th of January 1956, a contract was entered into by means of "bought" and "sold" notes between the plaintiffs and the defendants who agreed to sell 250 bags of "1956 Taunggyi wheat", each bag weighing 60 viss, at the rate of K 102-50 pyas per bag of 100 viss. It was agreed also that delivery should be given and taken ex-scale during April 1956 from the defendants' godown and that the agreed price should be paid by the plaintiffs to the defendants on delivery. On April 20, 1956, the plaintiffs sent a letter to the defendants intimating their readiness and willingness to perform their part of the contract and asking when the defendants could give delivery. There was no response from the defendants. On May 5, 1956, the plaintiffs through their Advocates informed the defendants that they considered the contract to be at an end and claimed damages for breach by the defendants thereof. To that notice also the defendants did not reply. Hence this suit and the claim for damages measured as the difference between the contracted price and the market price prevailing on the 30th April 1956, when according to the plainaiffs, the defendants committed the breach. An interest of K 1-50 pyas per cent per annum is also

C.C. 1964

RAMNIRANJANDAS MAHABIR PRASAD v. MESSRS. BETAI STORES.

claimed on the damages so that the total amount claimed as per particulars laid out in paragraph 6 of the plaint comes to K 11,092-50 pyas.

The main defence put up by the defendants is that the contract was a wager, not a real contract, and is not therefore enforceable in law. While the execution of the "bought" and "sold" notes is undenied it is contended that there was no intention at the very start on the part either of the plaintiffs or the defendants to take or give delivery, the understanding being that not the wheat but only the differences between the contracted price and the market price at the end of April should be paid. The defendants also put the plaintiffs to strict proof of the damages claimed.

By consent of the learned Advocates on both sides the following issues were framed:

1. Is the suit contract of sale dated the 9th January 1956 effected through a broker in the form of bought-and-sold notes un-enforceable and void as a wagering contract?
2. Is evidence inconsistent with the terms of the suit contract admissible?
3. To what relief, if any, are the plaintiffs entitled?

Regarding Issue No. 2, Dr. Ba Han, learned Advocate for the plaintiffs in his learned arguments at the end of the trial suggested that section 92 of the Evidence Act would stand in the way of evidence being introduced inconsistent with the terms of the contract consummated by the "bought" and "sold" notes, Exhibits A and B. This point, however, is not too seriously taken because if it were it should have been agitated at the very start of the trial as a preliminary issue of law. What the defendants are saying in this suit is that there was no real or enforceable contract between the parties and that there

was only a wager attracting the provisions of section 30 of the Contract Act which would put it outside the pale of the Courts. If what the defendants allege can be proved then the very character and nature of the documents would take on a new complexion and the contract would be invalidated. Thus proviso (1) to section 92 of the Evidence Act would come in, to open the door to oral evidence to prove that the contract was not real and that it could not be enforced in a Court of law. Normally, of course, when the terms of an agreement are solemnized in the form of a document it must be presumed that the parties meant and understood what they said and intended to perform as they pledged. However, when one party alleges that there was no intention at all to be bound by the contract or that there was fraud, illegality, intimidation and such factors which would destroy the very root of the contract, then evidence must be heard which may go to prove or disprove the allegation. Therefore because the defence put up is that there never was a real and enforceable contract, evidence to prove or disprove the defence becames clearly admissible. That is my answer to Issue No. 2.

The issue as to whether the "bought" and "sold" notes merely make a wagering contract and are therefore unenforceable is one on which the suit must stand or fall. Because the defence has posed this issue the burden was placed on the defendants to begin and establish their case. The main points which the defendants tried to make were that the "contract" was entered into between the parties through a broker named Jamnadas who, according to Hansraj a partner of the defendant firm, said that there was no question of giving delivery of the wheat and no money needed to be spent. The cantract would be a wager and only the difference would be paid. At the time Jamnadas suggested the deal, Hansraj states, the price of "Taunggyi wheat" was high and the broker said that it

C.C. 1964

RAMNIRANJANDAS MAHABIR PRASAD v. MESSRS. BETAI STORES.

would therefore be profitable to sell wheat. Delivery was to be in the month of April and as the broker suggested the contract at the end of 1955 the whole transaction, Hansraj states, " means forward sale of wheat." Hansraj says that when the broker first came to him, he (Hansraj) had no stock of wheat to sell and Jamnadas went and made inquiries and told him on return that the offer was to enter into a wagering contract and " they had no goods in stock to give delivery." Then the broker found Mahabir Prasad as a buyer and through the broker the " bought " and " sold " notes were executed. Exhibit B the " sold " note was signed on behalf of Betai Stores by M. M. Sanghvi a partner of Hansraj. Sanghvi signed the note in his presence, Hansrja states, and later took it to Jamnadas, the broker, who in turn took the note to Mahabir Prasad and brought back the " bought " note Exhibit A from Mahabir Prasad.

Sanghvi is not a witness and though Hansraj says that it was Sanghvi who signed the note, Exhibit A, in his presence he also states that it was Sanghvi who did most of the talking with the broker Jamnadas. Either Hansraj negotiated with the broker, or Sanghvi did, but it is clear that neither Hansraj nor Sanghvi negotiated directly with the plaintiff Mahabir Prasad. Hansraj also states that his firm deals in spices and chemicals and has never actually bought or sold wheat. Likewise the firm of Mahabir Prasad has dealt in texiles and wheat is not its principal business. About the time of the suit transaction Mahabir Prasad entered into contracts by way of " bought " and " sold " notes to buy from different sellers some 22,000 bags of wheat, whose value would be approximately, according to Hansraj, 13 to 14 lakhs of Kyats. All these bags, if the contracts were to be performed, must be delivered during the wheat season of 1956, *i.e.*, March to May. There is no dispute that the plaintiffs had in fact entered into a number of transactions for the purchase of

wheat, the largest contract being for purchase of 3,750 bags, the smallest being, as in this suit, of 250 bags. Exhibits K and K (1) filed by the plaintiffs show a list of civil suits in which the plaintiffs are suing different defendants for damages for breach of contract, Exhibit K (1) shows that the defence set up in all but one of the suits is that the contracts were wagers and therefore unenforceable. In Civil Regular No. 56 of 1956 in the late High Court, however, after setting up that defence, the defendants confessed judgment. In Civil Regular No. 89 of 1956, the exception I referred to, the defence was that the plaintiffs failed to pay the price and that was why the defendant did not deliver, or alternatively the plaintiffs agreed to K 145 as the final market rate.

The defence therefore develops on these lines: the agreement was to wager, not to buy and sell, and the parties agreed only to pay the difference as the market rose and fell. To prove that, the defendants point out that the plaintiffs entered into a large number of transactions in a short period of time for large quantities of wheat to be sold to them in the very brief wheat season running from March to May. "Taunggyi wheat" of the 1956 crop could not have met the obligations imposed on the sellers by the contracts, the defendants reason. Besides, the copy of deed of partnership, Exhibit J, shows that the plaintiff-firm only had a capital of K 92,570-44 pyas of which Mahabir Prasad's share was K 45,287-88 pyas. How can Mahabir Prasad who says, in his cross-examination, that he is 29 years old, and who must at the time of the transactions be about 21 and barely out of school, commit the firm to contracts worth more than 10 lakhs of kyats? The plaintiffs do not deal in wheat, do not run flour mills in Rangoon and do not, the defendants allege, have godown facilities to receive all the bags of wheat they had contracted for if the wheat had been actually delivered. All

C.C. 1964 — RAMNIRANJANDAS MAHABIR PRASAD v. MESSRS. BETAI STORES.

these circumstances taken together, the defendants point out, prove that there was no intention between the parties who signed the " bought " and " sold " notes, Exhibits A and B to actually take or deliver wheat.

In his cross-examination Hansraj calls the contract a *sattar*, which he understands as a Hindu word for " wagering contract." He admits also that he does not know how wheat transactions are carried on because his firm never dealt in them. Though he used to meet Mahabir Prasad frequently Hansraj replies that they never met for the purpose of the suit contract. When the contract was entered into he had expectations of profit but in April the prices were even higher and thus he stood to lose. If the market had changed in his favour, Hansraj concedes, he would have asked the plaintiffs to give him the difference in the prices. He had a contract of " bought " and " sold " notes, Exhibits E and F in respect of pulses with Mahabir Prasad. First Mahabir Prasad bought by note, Exhibit E, 250 bags of pulses and within a month re-sold the same 250 bags to Hansraj by note, Exhibit F, at a rate higher by kyat one per bag, thereby reaping a profit. That, Hansraj asserts, is not real business but a gamble, and re-examined by Mr. N. R. Burjorjee he drew an analogy between such a gambling contract and " horse-racing and playing cards."

D.G. Pandya, DW7, is another businessman from the firm of Patail and Pandya, Rangoon, who has had a sad and similar experience with contracts for buying and selling wheat by " bought " and " sold " notes. He states that he knows the defendants-firm well and it deals in soda, chemicals, tea-leaves and also spices and he knows the broker, Jamnadas doing business in grains such as wheat and also in spices. In January 1956 Pandya visited Hansraj in his office and Hansraj told him that it was a profitable thing to buy and sell wheat. Hansraj explained that, " the prices more at this time if more goods arrive, later the price would come down and then there will be

little profit." Pandya states that he also told Hansraj that the contracts would be wagers, without taking or giving delivery of wheat, and would not need any investment money at the start. Only at the end of the contract difference in prices would be either received or paid. Pandya has known Mahabir Prasad for six or seven years, and now a suit is pending against the firm of Patail and Pandya by Mahabir Prasad on a claim of damages for breach of contract to sell wheat. Exhibit K (1) shows that the suit is Civil Regular No. 87 of 1956 in this Court where the damages claimed is K 13,515 for failure to deliver 250 bags of wheat. The defence set up is the same as in this suit. Pandya states that the plaintiffs have dealt in textiles; he himself has never dealt in wheat either and has no personal knowledge of the wheat business. The flour mills in Rangoon would consume about 600 bags of wheat per day, Pandya calculates, and he knows that because "Taunggyi wheat" is not enough the Government allows import of wheat from Australia. In the early part of 1956 because of delay in issuing import licences for wheat the price shot up. Pandya knows about the market reports published in Rangoon by Chit Tin Brothers and accepts the prices quoted as correct because the reports are printed. Asked by Dr. Ba Han, Pandya replies that the "bought" and "sold" notes are being challenged as gambling transactions for the first time since he entered into business, *i.e.*, since 1947.

The defendant has also led some evidence to try and establish that the annual production of "Taunggyi wheat" is not adequate to supply all the wheat that the plaintiffs had contracted to buy. Mr. Rahman (DW 2) is Assistant Secretary, Bharat Chamber of Commerce, and he wrote a letter at the request of a member of the Chamber to the Executive Officer, Agricultural and Rural Development Corporation asking for information on the wheat crop of Burma in (Taunggyi/Shan States) for the years 1955, 1956,

C.C. 1964

RAMNIRANJANDAS MAHABIR PRASAD v. MESSRS BETAI STORES.

1957, 1958 and 1959. (*See* copy of letter Exhibit 5). The reply is filed as Exhibit 3 in which the A.R.D.C. states that according to estimates prepared by the Agricultural Department of the Shan States the production of wheat from "Taunggyi District" is 696 tons for 1954-1955, 3,463 tons for 1955-1956, and 2,263 tons for 1956-1957. Mr. Rahman in his cross-examination concedes that the reply in Exhibit 3 relates to the production of wheat from Taunggyi District only. U Sein Than (DW 3) of the A.R.D.C. also agrees that the figures are only for Taunggyi District and that Taunggyi is really the headquarters of Southern Shan States and there is no such thing officially known as "Taunggyi District."

Daw Sann Shin (DW 4) Deputy Director, Central Statistical and Economics Department proves the letter (Exhibit 4) and its enclosure [Exhibit 4 (*a*)] which she had signed and sent to the Bharat Chamber of Commerce in response to an enquiry on the import of unmilled wheat and wheat flour per year from 1955 to 1959. Exhibit 4 (*a*) shows that in the year 1955, 4,694 tons of unmilled wheat were imported and 19,917 tons of wheat flour. In 1956 the corresponding figures were 3,750 tons and 20,065 tons. These figures, Daw Sann Shin states, are extracted from official records of available statistics. U Sein Hlaing (DW 5) from the Ministry of Trade Development files a list (Exhibit 7) of importers for wheat flour for the year 1956-1957. All these are marshalled by the defendant to support his argument that it was well-nigh impossible for the plaintiff to buy all the wheat that he contracted for, that Taunggyi does not produce enough to enable the sellers to fulfil their obligations, and that large quantities of wheat have to be imported to satisfy domestic needs.

Mahabir Prasad in his evidence states that the transaction into which he entered with the defendant through the broker, Jamnadas, was quite serious and in the nature

of a forward sale. Taunggyi wheat, according to him, meant wheat produced in the Shan States which has come to be known as Taunggyi wheat because Taunggyi happens to be the biggest market. Jamnadas went looking for a seller and having found one came looking for a buyer and that was how the contract was executed by means of "bought" and "sold" notes (Exhibits A and B). Two or three times Jamnadas went to the defendant, Mahabir Prasad states, to ask for delivery of the wheat but the defendant refused. The price of wheat went up and the defendant refused to deliver. He had bought the wheat for purposes of resale, plaintiff states, and there was no intention to gamble. He was not present when Jamnadas negotiated with the defendant and cannot say whether Hansraj spoke to Jamnadas that there was to be no delivery of wheat but only a wager ending in payment of the difference in price. Altogether in the year 1956 he had contracted the purchase of 8 or 9 thousand bags of Taunggyi wheat which would have cost about 5 lakhs of kyats. A few of the sellers delivered some of the wheat contracted for but those who did not perform were the majority and hence he had had to file suits in Court as listed in Exhibits K and K (1).

Thus, Betaidas & Co. contracted to sell 1,750 bags and delivered 250 bags and a suit pends for damages for breach of contract in regard to the balance. Similarly Suntila & Sons contracted to sell 4,750 bags and delivered 250 bags and a suit has been filed aginst the firm. In April 1956 Chip Yu in Rangoon sold him, the plaintiff says, 500 bags of wheat. He has misplaced the sale note, but produces a cash memo Exhibit H. In cross-examination Mahabir Prasad refers to his files and states that the wheat that he contracted to buy of the 1956 crop would really be about 17,900 bags and not 8 or 9 thousand.

Jamnadas, the broker, was examined for the plaintiff *de bene esse*. He said that he was a broker for grain for

C.C. 1964

RAMNIRANJANDAS MAHABIR PRASAD v. MESSRS. BETAI STORES.

the last 10 years and he had known, and in several cases negotiated, forward sales by means of "bought" and "sold" notes. Exhibit B was filed in by himself and signed by Sanghvi, a partner of Betai Stores. Jamnadas then handed over the note to Mahabir Prasad. Similarly Exhibit A was signed by Mahabir Prasad and the witness handed it over to Betai Stores. He kept a record of the transaction and, refreshing his memory by reference to his note-book, stated that the transaction took place on 9th January 1956. Jamnadas said that Mahabir Prasad had two godowns in Rangoon. Jamnadas also knew that on the 30th April 1956 the market price of wheat of the quality described in Exhibits A and B was K 175. He knew that one Chip Wan sold wheat to Toteram Flour Mill on that day at that rate.

In his cross-examination Jamnadas stated that he was a member of the Grain Merchants Association though he had worked all along as a broker, and never as a grain merchant himself. There was a meeting of the Association in 1956 in connection with disputes arising from contracts executed by "bought" and "sold" notes. About 150 persons, merchants as well as brokers attended the meeting and the disputes were discussed. The gist of the discussion at the meeting was that if the seller did not give delivery, he must give the difference between the contracted price and the market price prevailing.

Jamnadas also stated that about one lakh bags of wheat of 60 viss each were produced in Taunggyi every year.

The plaintiff, Jamnadas said, sent for him after the 30th April in connection with the suit transaction and asked him to meet the defendant-firm and ask for the difference of price. Plaintiff also bought about 300 bags of wheat, weighing altogether about 30 tons, through him and also through another broker. On the 30th of April, plaintiff bought about 200 bags or 20 tons at the rate of K 175. For that transaction on the 30th April, which was to make

up for the wheat that the defendant had failed to deliver, Jamnadas himself acted as broker. The seller was Chip Wan, a Chinese merchant on Godwin Road.

In re-examination by Dr. Ba Han, learned Advocate for the plaintiffs, Jamnadas repeated that the Grain Merchants Association at its meeting of merchants and brokers decided that those sellers who had failed to deliver must pay the difference between the contract price and the prevailing market price. It was because the defendant-firm had failed to abide by the resolution of the Association that present suit had to be filed.

U Chit Tin (PW 3) is the publisher of the Chit Tin Market Reports (Exhibit M). Exhibit M (1) lists " Wheat White Shan " as selling at K 175 per viss on April 30, 1956. U Chit Tin states that there are always fluctuations in the market but he reports, after interviews with brokers and merchants, the mean between the different rates that may prevail on the same day. He has had experience in market reporting for about 30 years and his report, he says, is widely used and recognized as reliable. The Shan wheat as he calls the white wheat from the Shan States, is also called, according to U Chit Tin, Taunggyi wheat because though the wheat is produced in the Shan States including the Taunggyi area and Aung Ban, Taunggyi is where they are transported from. Maung Han (PW 1) has dealt in wheat and he recalls that in December 1955 he had sold 500 bags of Taunggyi wheat by " bought " and " sold " notes to the plaintiff, Mahabir Prasad. His own note had been lost but Exhibit G was a letter or weighing note which he addressed to Mahabir Prasad, saying that the contracted wheat had already arrived at his godown and delivery should be taken. On the back of the note Exhibit G, there is an endorsement made, according to the witness, by a man from the plaintiff-firm who came and took delivery. Exhibit H bearing the same date as Exhibit G is the bill presented by Chip Yu Co. for

C.C. 1964

RAMNIRANJANDAS MAHABIR PRASAD v. MESSRS. BETAI STORES.

K 31,200 for the 500 bags of Taunggyi wheat and Exhibit H was signed and sealed by the company and given to the defendant-firm as a receipt for the money. The witness describes the transaction as a forward sale and stated that he was quite familiar with the transaction. In his long experience there was no failure on the part of his firm to perform the contract and forward sales by means of "bought" and "sold" notes such as Exhibits A and B were fairly common and rarely gave rise to disputes.

N. Lall (PW 2) is managing partner of Marwari Flour Mill in Rangoon. On 30th April 1956 he bought 100 bags of Taunggyi wheat at the rate of K 175 per 100 viss. He files his receipt as Exhibit L.

The question now is whether the facts as they emerge from the evidence establish, as the defendant claims, that the suit contract was a wager and therefore unenforceable in law. The tests to apply in order to decide whether the contract is a wager or not are laid down in a host of authorities to which the learned Advocates on both sides have drawn my attention.

Mr. C. A. Soorma, learned Advocate for the defendant, cites the decision in *Lal Chand Gela Ram* v. *Nathu Ram and others* (1) where it was laid down that in cases of contracts to sell goods the Court should determine the intention of the parties after a scrutiny of the circumstances as to the agreement, the position of the parties and the history of the dealing. In that case it was found that the parties had intended not an actual transfer of goods but a mere adjustment of prices according to the fluctuating market rates—one of the facts found being that the sale price was far beyond the means of the parties and no attempt was made to complete the transaction—and the agreement was not a commercial transaction but a wager, pure and simple, and hence unenforceable.

(1) A.I.R. (1916) Lahore, 329.

In *Govindoss Chathurbhujadoss & Co.* v. *Sukdevadoss Ramprasad* (2), a Bench of the Madras High Court ruled that the test was to see the real nature of the transaction. The appearance of the contract might be legal and genuine on the face of it but if the intention of the parties was that only differences were to be paid and the contract was not to be performed by delivery of goods or payment of price, then the contract was a wagering contract from its inception. The mere fact that in certain contingencies delivery could be asked would not alter the nature and character of the contract.

Another authority which Mr. Soorma cites in *Kong Yee Lone & Co.* v. *Lowjee Nanjee* (3) where the Privy Council held on an appeal from the Court of the Recorder of Rangoon that if the circumstances justify the inference that the parties never intended any actual transfer, but meant only to pay or receive differences, the contract must be deemed to be a wager. The facts of the case were that the parties in dispute signed two promissory notes in one of which it was said that the promissor would on demand pay to the promise " the sum of Rs. 1,27,820 for value received in difference on rice." The other promissory note was simply for value received and did not refer to any " difference on rice." It was found on facts proved that there were actually two contracts—one real and therefore enforceable. The promissory note which stated clearly that the money would be paid " for value received in difference on rice " was found to be a wager and unenforceable. There, both the facts of the case as proved and also the clear statement of the parties in the promissory note removed difficulties in determining the nature and character of the contract. Here in this suit, there is nothing in the " bought " and " sold " notes to establish beyond doubt that the parties intended only to deal in differences, and not to really buy or sell the wheat.

(2) A.I.R. (1926) Mad., 326. (3) 28 Indian Appeals, p. 23 = 1 L.B.R. 107 P.C.

C.C. 1964

RAMNIRANJANDAS MAHABIR PRASAD v. MESSRS. BETAI STORES.

Among the rulings relied on by Dr. Ba Han are: *Sir E. Sasson* v. *T. Jadhawjee* (4) in which it was stressed that to bring section 30 of the Contract Act into play there must be at least two parties, the agreement between whom must be by way of wager, and both sides must be parties to the wager; and *Vithalsa* v. *R. Bhoy and Co.* (5), in which it was explained that the mere fact that various contracts are in character highly speculative would not *per se* sufficient to render them void as wagering contracts and in order to deduce the existence of wager, the proved or admitted facts must be of such a nature as to show that they are incompatible with a lawful contract. In the latter case the learned Judge also pointed out that " the development of commerce opens a vast field of opportunities to businessmen intimately familiar with all its intricacies to earn profits in the course of their legitimate business. Vast quantities of goods are purchased or sold in anticipation of the fluctuations in the market rates. This is the normal feature of what is called forward contracts which are essentially of a speculative nature. It is quite possible for not only the actual traders but also outsiders to enter in to such transactions with a hope of gain. Consequently because the transactions bear some of the external features of gambling there is no necessary inference that they are of a wagering nature."

Dr. Ba Han argues that while the plaintiff-firm started off with a capital of just about one lakh kyats, it is not impossible to commit itself to several transactions involving several lakhs of money because especially in modern times, forward sales are frequent and " rolling capital " can always be raised far beyond the solid cash that a trading firm may possess. That is a good point worthy of careful consideration. In modern commerce forward sales have become an almost regular feature, except in retail trade such as the buying and selling that

(4) I.L.R. (1928) Bombay, 616. (5) A.I.R. (1934) Nagpur, 129.

go on in the market. Times have changed since the first decades of this century, and the authorities cited by Mr. Soorma belong to that period. In those days money meant hard cash, silver coins or gold soverigns to be tested for authenticity by ringing on the floor, and to be packed in gunny bags for carriage. Today money, in higher commerce, generally means cheques, notes or bank drafts, letters of credit and other banking guarantees so that payments are, often, thus effected on paper. In the early days of this century goods meant tangible things and delivery meant the actual passing of these tangible goods from one hand to another. In these days goods in the commercial parlance may mean title to them or the expectation of them, which may be passed from one holder to another, not by delivery of the actual hard goods, but by forward sales and similar transfers done on paper. Thus the test as to whether a contract is real or whether it is only a wager must be applied in the light of the changed circumstances and practices of modern commerce. The test laid out in the rulings cited by the learned Advocate still remains true in principle but the circumstances and practices of modern commerce have changed.

A ruling to which Dr. Ba Han invites my attention has taken note of the changed circumstances. In *Suganchand* v. *Fulchand* (6) a Bench of the High Court of Madhya Pradesh weighed the principles relating to wagering contracts in the balance of modern commerce. Reiterating that in order to brand a transaction as a wagering contract there must be evidence that the common intention of both the parties was to deal in differences and not to insist on delivery of goods under any circumstances, the Bench also ruled that it would not be enough that one of the parties was known to be a speculator or even a gambler, as intention to gamble must exist on the part

(6) A.I.R. (1957) Madhya Pradesh, 194.

C.C. 1964

RAMNIRANJANDAS MAHABIR PRASAD v. MESSRS. BETAI STORES.

of both the parties to the contract. The case related to transactions on the gold market in which large quantities of gold were bought and sold in forward sales through brokers. "The question of giving or taking delivery of gold can arise only with respect to such contracts as are outstanding on the date of maturity and cannot arise in regard to contracts which are squared up before this date. Unless therefore," the learned Judges observed, "it is shown that in the bulk of the outstanding contracts delivery is not made, the mere fact that the quantity of gold delivery is small as compared to the volume of business transacted cannot show that the parties deal in these transactions on an implied understanding that no delivery will be demanded by any party."

It was also observed in that case that "when the transactions are made through brokers who are mostly interested in earning their commission and are not concerned with the ultimate result the element of wagering is absent." In the present suit the transactions are negotiated through the broker Jamnadas who has said that the contracts were genuine and not wagers. Even if he had intended the contracts to be wagers, the defence in order to succeed, must establish that the plaintiffs and the defendant had both intended that the contracts shall be merely wagering contracts. Perhaps the defendant had understood that the contract would be a wager and had never intended to deliver the wheat. That, however, is not enough to constitute the contract a wager, for there must be a meeting of minds between the plaintiffs and the defendant at the time the contract was executed that it should be a wager and no more. The evidence is that the plaintiffs and the defendant never met before the conclusion of the contract; they were content to leave the broker to negotiate. In the circumstances the onus of proving that the common intention was to wager would rest even more heavily on the defendant.

Mr. Soorma argues that in several instances such as the one evidenced by Exhibits E and F, the wheat, pulses or such goods bought by notes would be resold by subsequent 'bought' and 'sold' notes at profit between the same parties so that the dealings were really in difference of price. The selling of goods not yet delivered, because the contract has not yet reached the time for performance, by means of another forward sale is not, for that fact alone, a wager. Business done on the Stock Exchange, the Gold Exchange, as in the case cited above, and such places are in the nature of forward sales done at a fast pace, and though it may contain a high degree of speculation and may be attended by a high degree of risk to those who deal in it, it is not, in the absence of other facts proving the contrary, a wager pure and simple. There must be a border line beyond which the contracts cease to be mere speculation and become pure wager. That border line is thin and must be carefully traced.

In this suit it is established that the plaintiff entered into several transactions and if all the wheat that he contracted to buy were delivered, he would have had to pay large sums of money as purchase price to the sellers. It is true that the capital of his firm is only a fraction of that large amount. But the deliveries were to be spaced in the whole of the wheat season of 1956, thus spreading over the months of April to June. If deliveries could be effected by the sellers he could have made arrangements to sell the delivered wheat to the flour mills and other buyers in Rangoon. It is in evidence that Rangoon consumes all the wheat that can be brought down from Taunggyi and that because the supply cannot meet the demand large quantities of wheat are imported from abroad. It is also in evidence that the market for wheat in 1956 was a sellers' market, for the price rose with the demand. especially when the Government was late in issuing import licences for wheat. If the market had fallen the plaintiff

C.C. 1964

RAMNIRANJANDAS MAHABIR PRASAD v. MESSRS. BETAI STORES.

would have stood to lose heavily, but the market rose, and if the wheat was forthcoming he could have found no difficulty in selling it off by forward sale in Rangoon a few days before the arrival of the goods. This would have presented no problem of storage nor any problem of money to pay the sellers with.

Mr. Soorma argues with great skill that the contracts into which Mahabir Prasad entered went beyond the speculative into the impossible, because Taunggyi did not produce enough wheat to enable the sellers to deliver the goods. However, while we do not have the exact figures, the letter Exhibit 5 from the Agricultural and Rural Development Corporation to the Bharat Chamber of Commerce shows that " Taunggyi District " produced 696 tons of wheat in 1954-55, 3,463 tons in 1955-56 and 2,263 tons for 1956-57. The figures which are so different for 1954-55 and 1955-56, do not appear to be complete. Also U Sein Than (DW 3) of the ARDC is not too certain as to the meaning of " Taunggyi District " and the figures supplied may well be for the area surrounding Taunggyi. The production for the whole of the Shan States may be much bigger. There is also evidence that wheat which comes from the Shan States is commonly called " Taunggyi Wheat." Even taking the statistics supplied in Exhibit 5 as reliable and complete, it would show that in 1955-1956, 3,463 tons were produced or about 34,630 bags. Mahabir Prasad in his cross-examination by Mr. Soorma admitted that the total quantity of wheat he contracted to buy would be about 17,900 bags, or about half the total output for that year. Thus it cannot be said that the contracts were impossible to perform.

The plaintiff served notice Exhibit C on the defendant calling upon him to deliver the wheat before the contract period expired. That notice gave the defendant 10 days to deliver the goods and the defendant did not respond. On 5th May 1956 after the expiry of the contract plaintiff

served notice Exhibit D through his learned Advocate on the defendant calling for payment of damages for breach of the contract. To this also defendant did not respond.

There is sufficient evidence in the statements of Jamnadas N. Lall and U Chit Tin to prove that on the 30th April 1956, the last day for the delivery of wheat by the defendant to the plaintiff the price of Taunggyi wheat stood at K 175. Pandya, a witness for the defence knows Chit Tin market reports and finds them reliable. Jamnadas stated that the plaintiff bought on that day and through him 200 bags of wheat at that price.

The facts as proved and examined in the light of the legal principles enunciated above, fail to establish that the suit contract was merely a wager. It was perhaps highly speculative but the defendants are unable to establish that the common intention of the parties at the time of its execution was merely to wager in difference of price. Thus issue No. 1 must be answered in the negative.

I have already dealt with issue No. 2 and held that extraneous evidence is admissible. I have also dealt at length with the evidence to come to the answer to issue No. 1.

There is no serious dispute that the price of Taunggyi wheat on the 30th April 1956 was K 175 and the plaintiff is entitled to the damages claimed as per particulars in paragraph 6 of the plaint. The interest claimed on the damages is also not unreasonable and I would therefore award a decree to the plaintiff as prayed for with costs.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

C.C. 1964

Jan. 2

S. R. M. S. P. CHETTIAR (APPELLANT)

v.

U HA HWET AND ONE (RESPONDENTS).*

Liabilities (War-time Adjustment) Act, 1945, s. 4—*Whether mortgage suit can be filed without leave of District Court.*

Where the question was whether a mortgage suit in respect of a mortgage made in 1938 could not be filed without the leave of the District Court.

Held: Under s. 4 of the Liabilities (War-time Adjustment) Act, 1945, it is clear that in the case of a mortgage suit, the leave of the District Court is only necessary when the Plaintiff seeks to proceed as against the property mortgaged his right arising out of the mortgage.

It is only when the Plaintiff in a mortgage suit makes an application to the Court for a final decree for sale of property, that he is seeking to exercise against the property mortgaged his right or remedy arising out of the mortgage.

M.A.L.M. Chettiar Firm v. *Maung Po Hmyin and others*, XIII Ran. 325, referred to.

It is only then that the Court is entitled to dismiss the application, if leave of the District Court has not been obtained.

Wan Hock for the appellant.

Khin Maung (4) for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 1 of 1960 of the Additional District Court of Thayetmyo the plaintiff S. R. M. S. P. Chettiar, who is the applicant in the present application for revision, sued the defendant-respondents U Ha Hwet and U Ah Wan, as heirs and legal representatives of the deceased U Maung Gyi, for the recovery of K 5,675 said to be due on the registered deed of mortgage dated the 26th March 1938. The defendants raised a preliminary objection to the maintainability of

* Civil 1st Appeal No. 96 of 1962 against the decree of the Additional District Court of Thayetmyo in Civil Regular No. 1 of 1960.

the suit on the ground that in view of section 4 of the Liabilities (War-time Adjustment) Act, 1945, the suit could not be filed except with the leave of the District Court. This objection was accepted by the learned Additional District Judge who accordingly rejected the plaint; hence the present application for revision.

Now, section 4 of the Liabilities (War-time Adjustment) Act, 1945, in so far as it is relevant for the present purpose runs :

> "4. (1) Notwithstanding anything contained in any other law for the time being in force, no person shall, save as provided by this Act, be entitled, except with the leave of the court, for the purpose of realising or enforcing his security in any manner or for any other purpose whatsoever, to exercise any remedy which is available to him under any such law or to execute any decree or order of any Court against any property of the judgment-debtor:
>
> * * * *
>
> (2) Where an application is made under sub-section (1) by the mortgagee of any immovable property for leave to exercise against the property any right or remedy arising out of the mortgage, the Court may, for the purposes of the application, treat any person appearing to the Court to be affected by the exercise of the right or remedy as if he were the mortgagor and may grant relief accordingly, and all persons appearing to be so affected shall be made parties to the application."

When the section is read as a whole it is clear that in the case of a mortgage suit the leave of the District Court is only necessary when the plaintiff seeks to proceed as against the property mortgaged his right arising out of the mortgage.

Now, in *M. A. L. M. Chettiar Firm* v. *Mg Po Hmyin and others* (1) a Bench of the late High Court of Judicature held that "An application for a final decree in a

(1) XIII Rar. 345

C.C. 1964 — .R.M.S.P. CHETTIAR v. U HA HWET AND ONE.

mortgage suit is not an application to enforce the preliminary decree that has already been passed and that the right that is given under the preliminary decree to the mortgagee is a right, subject to any order that may be made in respect of redemption, *to apply to the Court for a final decree for sale of the property.*"

Consequently, it is only when the plaintiff in a mortgage suit makes an application to the Court for a final decree for sale of the property on the failure of the mortgagor to pay the mortgage debt within the time allowed in the preliminary mortgage decree that he is seeking to exercise against the property mortgaged his right or remedy arising out of the mortgage. It is only then that the Court is entitled to dismiss his application, if he had not already obtained the leave of the District Court to enforce his security.

For these reasons, I hold that the learned trial Judge was wrong in having rejected the plaint of the applicant S. R. M. S. P. Chettiar. His order dated the 31st May 1961 sought to be revised is set aside and the suit remanded for trial according to law in the light of the remarks made above. The respondent must pay costs of this application ; Advocate fees being assessed at 2 gold mohurs.

CRIMINAL MISCELLANEOUS

Before U Bo Gyi, C.J., U San Maung, J. and U Saw Ba Thein, J.

SURESH CHANDRA (APPELLANT)

v.

KAUK YU (RESPONDENT). *

C.C. 1964

Mar. 12

Union Judiciary Act, s. 6—Final order—order under s. 520, Cr.P.C.—Whether final order—principles to be applied.

Held: The scope of the power exercisable under s. 517 and 520 of the Criminal Procedure Code is only summary, and does not adjudicate upon the civil rights of the parties. Accordingly an order passed under s. 520 of the Code can hardly be said to be a "final order", within the ambit of s. 6 of the Union Judiciary Act.

Lala Har Bhagwandas and another v. *Diwan Chand*, A.I.R. (1960) Madh. Pra., 195, referred to.

Assuming that it is a "final order", special leave to appeal under s. 6 of the Union Judiciary Act will only be granted when it is shown that by a disregard of the forms of legal process or by some violation of the principles of natural justice or otherwise, substantial and grave injustice has been done or that injustice of a serious and substantial character has occurred.

U Saw and four others v. *The Union of Burma*, (1948) B.L.R., 249; *The Union of Burma* v. *Tan Yu Taik*, (1954) B.L.R., p. 4; and *Maung Tun Sein* v. *The Union of Burma*, (1954) B.L.R., 11, referred to.

Pha Tha Htaw for the appellant.

Hla Kyaw for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This application under section 6 of the Union Judiciary Act is for special leave to appeal against the order of the learned single Judge on the Appellate Side of this Court in Criminal Revision Case

* Criminal Misc. Application No. 75 of 1963. Application under s. 6 of the Union Judiciary Act, 1948, for special leave to appeal against the judgment of single Judge on the Appellate Side of Chief Court, Rangoon, passed in Criminal Revision No. 99 (B) of 1963, dated the 28th September 1963.

C.C. 1964

SURESH CHANDRA v. KAUK YU.

No. 99 (B) of 1963. The facts giving rise to the present application are briefly these:

In a daylight robbery committed on the 14th of January 1960 at the jewellery shop of the respondent Kauk Yu at Theingyi-zay jewellery mostly consisting of articles made of gold to the value of over K 60,000 was looted by the robbers. After due investigation the police sent up one, Maung Ba Thaw and several others for trial before the Western Subdivisional Magistrate, Rangoon, and their case was dealt with in Criminal Regular Trial No. 680 of 1960. Maung Ba Tha was among those convicted of the offence and his conviction was upheld by the High Court on appeal.

In connection with this robbery several bars of gold, being Exhibit Nos. 75 to 81 were seized by the police from the jewellery shop of Suresh Chandra at Mandalay. At the conclusion of the trial, however, these gold bars were ordered by the learned trial Magistrate to be returned to the applicant Suresh Chandra on the ground that he had been able to produce vouchers for their purchase. The respondent Kauk Yu being dissatisfied with the order of the learned trial Magistrate filed an application under section 520 of the Criminal Procedure Code for the purpose of setting it aside and for the return of the exhibit gold bars to him. The learned Sessions Judge, Hanthawaddy and Rangoon Town District thereupon reversed the order of the trial Magistrate and directed that the exhibit gold bars be returned to the respondent.

In his order the learned Sessions Judge pointed out, firstly, that the shop of the applicant Suresh Chandra was pointed out to the police by the accused Mg Ba Tha as that where the gold bars were sold by him; secondly, that in the Search List Exhibit 2-∞, which was signed by Suresh Chandra himself it was mentioned that the gold bars seized from him were those which he had purchased

from the accused Ba Tha and thirdly, that Suresh Chandra had himself written a note, Exhibit 2-3, wherein he stated that the gold bars which had been seized from his possession were those purchased from the accused.

The learned Sessions Judge further pointed out that in the confession given by the accused Ba Tha to the Magistrate, he admitted that he had melted down the articles of gold received by him as his share of the robbery and sold the same. (It must also be mentioned in passing that this accused had stated in his evidence on oath on behalf of his own defence that he had pointed out the Babu shop where he sold the gold received by him as his share.)

The applicant Suresh Chandra being dissatisfied with the order of the learned Sessions Judge of Hanthawaddy and Rangoon Town District filed an application to this Court for the revision of the learned Sessions Judge's order; and the learned single Judge on the Appellate Side of this Court (U Tun Tin, J.), dismissed the application on the ground that there was ample material on the record on which the learned Sessions Judge could have come to a finding that the gold seized from possession of Suresh Chandra was stolen property. One of the cases relied upon by the learned Judge is *Pohlu* v. *Emperor* (1). There it was held that there is no bar either in section 25, Evidence Act or in section 162, Criminal Procedure Code to a confessional statement of an accused made to a Police Officer during investigation being used for the purpose of section 517, Criminal Procedure Code to determine, firstly, whether the property is property regarding which an offence appears to have been committed, and, secondly, for determining the person to whose custody it should be delivered.

In support of the present application for special leave to appeal under section 6 of the Union Judiciary Act it is

(1) A.I.R. (1943) Lah. 312=45 C.L.J. 153.

C.C. 1964

SURESH CHANDRA v. KAUK YU.

contended that in view of the fact that neither the respondent Kauk Yu nor the accused Ba Tha could identify in Court whether the exhibit gold bars were in fact stolen property both the learned Sessions Judge of Hanthawaddy and Rangoon Town District and the learned single Judge on the Appellate Side of this Court were wrong in having ordered the return of the exhibits to the respondent Kauk Yu.

Now, it has been well said in *Lala Har Bhagwandas another* v. *Diwan Chand* (2) that the scope of the powers exercisable under sections 517 and 520 is only summary, which does not adjudicate upon the civil rights of the parties. Accordingly it can hardly be said that the order now sought to be appealed against is a "final order", within the ambit of section 6 of the Union Judiciary Act.

However, assuming that it is such a "final order" the observations of the late Supreme Court in *U Saw and four others* v. *The Union of Burma* (3), *The Union of Burma* v. *Tan Yu Taik* (4) and *Maung Tun Sein* v. *The Union of Burma* (5) must be followed and special leave to appeal under section 6 of the Union Judiciary Act will only be granted when it is shown that by a disregard of the forms of legal process or by some violation of the principles of natural justice or otherwise, substantial and grave injustice has been done or that injustice of a serious and substantial character has occurred. Such cannot be said to be the case in regard to the order now under consideration.

For these reasons the present application is dismissed.

(2) A.I.R. (1960) Madh. Pra. 195.
(3) (1948) B.L.R, 249.
(4) (1954) B.L.R. p.4
(5) (1954) B.L.R. 11.

APPELLATE CIVIL

Before U Bo Gyi, C.J. and U San Maung, J.

TAN HENG SOO (APPELLANT)

v.

AUN KU KHING (*a*) U SEIN AND ONE (RESPONDENTS).*

C.C. 1964 — *Feb. 7*

Transfer of Property Act, s. 108 (o) and (p)—Erection of loft—Local usage enabling tenants to erect lofts—Effect of.

Held: Where there is satisfactory evidence to show that there is a local usage enabling tenants to erect lofts inside the rooms tenanted by them without the express consent of the landlord concerned, sections 108 (*o*) and (*p*) of the Transfer of Property Act cannot operate in favour of the landlords.

San Thein (Advocate) for the appellant.

Kyin Htone (Advocate) for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 1213 of 1951 of the City Civil Court, Rangoon, the plaintiffs Aun Ku Khing (*a*) U Sein and U Pwint Gaung, who are the respondents in the present appeal sued the defendant-appellant Tan Heng Soo for his ejectment from a room on the ground floor of house No. 104, 16th Street, Rangoon. The suit was one under section 11 (*1*) (*c*) of the Urban Rent Control Act, 1948, on the ground that the defendant had caused deterioration to the premises let out to him by erecting a loft therein and by other acts of waste. It was the plaintiffs' case that the defendant by manufacturing soap in the premises in suit had damaged the cement floor of the building and that by erecting a heavy loft which was partially supported by timber permanently fixed to the rafters of the first floor and partially by props standing on the ground floor had damaged the building and

* Special Civil Appeal No. 12 of 1957 against the decree of the single Judge of this Court in Civil 1st Appeal No. 101 of 1953, dated the 13th June 1957.

C.C. 1964

TAN HENG SOO v. AUN KU KHING (a) U SEIN AND ONE.

deteriorated its condition. Moreover, this loft was erected without the plaintiffs' permission.

The defence raised in the written statement was that the soap manufacturing business was performed by the defendant from the time the building in suit was owned by the predecessor-in-title of the plaintiffs and with his implied consent. Regarding the loft the defendant contended that it was merely an extension of the existing one, and that its main support was by the props from below and not by its suspension from the rafters above.

On the pleadings the learned 3rd Judge of the City Civil Court framed four issues as enumerated in the judgment now under appeal. The first issue relating to the alleged damage to the cement floor of the kitchen was waived by the plaintiffs. Regarding the second issue evidence was led by both the parties with a view to prove or disprove the contention that the building of the loft by the defendant did not result in any deterioration to the building. The learned trial Judge dismissed the suit on the ground that the plaintiffs were unable to prove that the defendant was guilty of any act of waste which resulted in the deterioration of the building. Being dissatisfied with the judgment and decree of the trial Court, the plaintiffs appealed and the learned single Judge on the Appellate Side of the late High Court reversed the judgment and decree of the trial Court and decreed the plaintiffs' suit with costs. The learned Judge (U Ba Nyunt, J.) held that the plaintiffs had not only succeeded in proving their case under section 11 (1) (c) of the Urban Rent Control Act, but that they had also succeeded in showing that there was breach on the part of the defendant of his obligation of tenancy and that accordingly the decree could be supported under section 11 (1) (a) of the Urban Rent Control Act, 1948.

On appeal by the defendant Tan Heng Soo under section 20 of the Union Judiciary Act, a Bench of the late High

Court remanded the suit to the trial Court for recording such evidence as might be adduced by the parties to the suit in respect of the following issue and to resubmit the proceedings to the Court with the evidence so recorded and a finding thereon:

> "Is there a usage prevalent in the locality allowing tenants to erect lofts inside buildings? If so, what is the usual mode of construction of such lofts?"

After the suit was remanded the defendant-appellant Tan Heng Soo cited many witnesses in support of his contention that there existed a local usage regarding erection by tenants of lofts inside the buildings tenanted by them even without the express consent of the landlords concerned.

We have carefully scrutinized the evidence so recorded and we are of the opinion that the finding of the learned trial Judge, which was in favour of the defendant, can be supported. Daw Kyin Pu stated that she had been residing in a room in house No. 105, 16th Street which was diagonally opposite the suit house and that she had herself erected a loft inside her room without obtaining permission from her landlord. She had been residing in that room since the past 18 years. Daw Aye Hmi who has been residing in house No. 100 of 16th Street since the past 14 years also said that the loft inside her room was erected by her without the landlord's permission. Daw Nge who resided at house No. 101, 16th Street said that she had erected the loft inside her room without the landlord's permission. Daw San Khin who lived in house No. 105, 16th Street in a floor below Daw Kyin Pu since the past 19 years said that she herself erected a loft inside the room without the landlord's permission. All these witnesses further stated that most of the houses in that street had lofts inside the rooms.

C.C. 1964

TAN HENG SOO v. AUN KU KHING (a) U SEIN AND ONE.

U Than, a resident of 7th Street. Rangoon, which must be regarded as of the same locality as the suit house, said that he had been residing in a room in house No. 30 since the past 10 years and that he had erected a loft inside that room without the landlord's express permission. U Tint and U Kala who were other persons residing in 7th Street also had lofts in their rooms which they had erected without the landlords' permission. According to U Kala most of the houses in Lanmadaw had lofts.

Daw Khin Khin, a resident of house No. 107, 16th Street, also said that the loft inside her room was erected by her without her landlord's permission. So did Ma Kyin Kyoke, a resident of house No. 76, 14th Street, who had only come there recently.

Now, under section 108, clauses (*o*) and (*p*) of the Transfer of Property Act the lessee must not damage the building belonging to the lessor and without the lessor's consent he must not erect any permanent structure. However, these clauses are subject to the controlling words in section 108 which reads:

> " In the absence of a contract or local usage to the contrary, the lessor and the lessee of immoveable property, as against one another, respectively, possess the rights and are subject to the liabilities mentioned in the rules next following . . ."

In our view there is satisfactory evidence on record to show that there is local usage enabling tenants to erect lofts inside the rooms tenanted by them without the express consent of the landlords concerned. Clauses (*o*) and (*p*) of section 108 of the Transfer of Property Act cannot operate in favour of the plaintiffs in the present case.

Regarding the plaintiffs' contention that the building had deteriorated owing to the manner of erecting the loft in question, the learned trial Judge has given cogent reasons

for not accepting the same. As pointed out in the order of the Bench of the late High Court remanding the case to the trial Court, there were two expert witnesses, namely, Mr. Khan, a consulting engineer, who was cited by the plaintiffs and Mr. M. I. Modan, an architect engineer, who was cited by the defendant. According to Mr. Khan the loft in question was mainly supported by suspension from the wooden girders of the floor above, although somewhat reinforced by the three props below. According to Mr. Modan the loft was mainly supported by the six posts underneath the suspension bars which were attached to the wooden girders of the floor above, being designed to have a steadying effect by keeping the loft rigid. Of the two versions we consider that the one given by Mr. M. I. Modan is the more reliable. That Mr. Khan was prone to exaggerate has been demonstrated in the judgment of the learned trial Judge whose judgment is now under appeal. Whereas Mr. Khan had stated in his report that the loft was so heavy by itself that its suspension by attachment to the wooden girders of the floor above would inevitably result in that floor giving way in due course, in Court however, Mr. Khan qualified his remarks by saying that this result would obtain only if the loft was heavily loaded. There is accordingly implied admission on the part of Mr. Khan that the building of the loft by itself would not result in the weakening of the girders which supported the floor above. In contrast, the evidence of Mr. Modan seems more reliable as it stands to reason that if the loft could be well supported by posts from below, the suspension bars would have little more than steadying effect on it.

The fact that the loft now in question had been built since prior to 1951, when the present suit was filed and that the floor above the defendant's room had not given way although more than 12 years had now elapsed would also stand to support Mr. Modan's version of the story.

C.C
1964
TAN HENG SOO v. AUN KU KHING (a) U SEIN AND ONE.

The fact that there was an old loft in existence even before the suit building was purchased by the present plaintiffs from their predecessor-in-title, and that the present loft is merely an extension of the old one would also tend to support the defendant's story that it was not unusual for the buildings in that locality to have lofts inside the rooms and that the erection of such lofts was not considered to have a weakening effect on the structure of the buildings concerned.

In the result the appeal succeeds. The judgment and decree of the learned single Judge on the Appellate Side of the late High Court are set aside and those of the trial Court dismissing the plaintiff-respondent's suit restored with costs; Advocate fees in this Court being assessed at seven gold mohurs.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

TEH CHAIN HOON (APPELLANT)

v.

CHAN HTYAN SOO (RESPONDENT).*

C.C.
1964
Mar. 12

Landlord and tenant—Requirement by landlord reasonably and bona fide*—Additional rooms for grown up children.*

Held: A landlord who has grown up children, would reasonably require rooms for them, either for work or for study. Accordingly, he can require additional rooms reasonably and *bona fide*, for the residence of himself and of all the members of his family residing with him.

Mon San Hlaing for the appellant.

U Aw for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 797 of 1961 of the City Civil Court of Rangoon, the plaintiff Chan Htyan Soo who is the respondent in the present appeal sued the defendant-appellant Teh Chain Hoon for his ejectment from a room in the ground floor and another on the first floor of a building known as No. 58 in 19th Street, Rangoon, on the ground that the defendant was his tenant and that the rooms in question were required by him reasonably and *bona fide* for the purpose of his own occupation, the suit being one under section 12 (*1*) (*f*) of the Urban Rent Control Act, 1960. The suit was decreed and the defendant being dissatisfied with the judgment and decree of the trial Court had preferred the present appeal.

The house in question is a three-storeyed building in 19th Street, Rangoon, with a frontage of 25 feet and with

* Civil 1st Appeal No. 53 of 1963 against the decree of the 2nd Judge, City Civil Court of Rangoon in Civil Regular Suit No. 797 of 1961, dated the 10th April 1963.

C.C. 1964

TEH CHAIN HOON v. CHAN HTYAN SOO.

a width of 50 feet. It is divided into two by partitions right through the middle and the plaintiff was in occupation of the southern portion of the building while the defendant was in occupation of the ground floor and the first floor of the northern half. It is the plaintiff's case that as his children are now grown up the portion occupied by him is not sufficient for his purpose and that he required the two rooms in occupation of the defendant for the residence of himself and his family. The defence was that the portion occupied by the plaintiff was quite sufficient for him and his family and that the present suit was filed against him out of spite because of the bad-blood existing between him and the plaintiff. It would appear in the year 1959, the plaintiff filed a suit for the ejectment of the defendant for non-payment of arrears of rent. This was Civil Regular Suit No. 351 of 1959 of the City Civil Court and the decree which was subsequently passed against the defendant was rescinded on his paying the arrears of rent by instalment. The defendant had thereafter applied for the fixation of the standard rent so that the contractual rent of K 140 per mensem was reduced to K 90. This fact, the defendant contended, was the prime reason for the plaintiff's desire to eject him.

Now, when the defendant first occupied the two rooms in question in the year 1947 the plaintiff had only three young children living with him, the eldest being about 11 years of age. Now the plaintiff's eldest son, Robert Chan was 26 years old at the time of the filing of the suit, the next child, a daughter, was 21 years old and the third child who is a son, was 19 years old, the 4th, a daughter was 12 years old and the 5th, a son, was seven years old. The eldest son was employed in a transport company whilst the eldest daughter and her younger brother were students respectively at the Medical College and at the Engineering College. Besides them there were two maid-servants.

Of the three rooms in the occupation of the plaintiff the one on the ground floor served as a sitting room and dining room so that there were bed-rooms only on the first floor and top floor. Since the grown up children of the plaintiff would reasonably require rooms for themselves either for work or for study, I am unable to hold that the learned trial Judge's conclusion that the rooms at present in the occupation of the plaintiff were insufficient for his purpose is incorrect. Accordingly it cannot be said that the plaintiff did not require the two rooms now in the occupation of the defendant reasonably and *bona fide* for the residence of himself and of all the members of his family residing with him.

Undoubtedly the fact that bad-blood had been created between the plaintiff and the defendant over the former's action in filing the suit for ejectment for non-payment of arrears of rent and the latter's action in making an application for the fixation of the standard rent is a factor to be taken into consideration. Even so, I am unable to hold that the learned trial Judge's finding of fact should be disturbed by me in appeal.

In the result, the appeal fails and it is dismissed with costs, Advocate's fees being assessed at 5 (five) gold mohurs.

APPELLATE CIVIL

Before U Bo Gyi, C.J. and U San Maung, J.

C.C. 1964

Jan. 11

TET TOE RICE & OIL MILLS COMPANY (APPELLANT)

v.

THE INLAND WATER TRANSPORT BOARD (RESPONDENT).*

Negligence—"Res ipsa Loquitur"—Operation of maxim—Collision between two launches mid-stream.

Held: The maxim of *res ipsa loquitur* comes into operation (1) on proof of the happening of an unexplained occurrence; (2) when the occurrence is one which would not have happened in the ordinary course of things without negligence on the part of somebody other than the plaintiff; and (3) the circumstances point to the negligence in question being that of the defendant rather than that of any other person.

If the facts are sufficiently known, the question ceases to be one where the facts speak for themselves and the solution is to be found by determining whether, on the facts as established, negligence is to be inferred or not.

In the case under consideration, as the collision between the two launches took place near mid-stream, the facts are not such, that if unexplained, the only reasonable inference is that the accident could not have occurred but for the negligence of the crew of the defendant's launch. Thus the maxim *res ipsa loquitur* cannot operate in favour of the plaintiffs.

C. A. Soorma (Advocate) for the appellant.

Mya Than Nu (Government Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 43 of 1959 of the Original Side of this Court the plaintiffs, Tet Toe Rice and Oil Mills Company, who are the appellants in the present appeal sued the defendant-respondent, the Inland Water Transport Board, for the recovery of K 3,72,000 being damages for the loss of motor launch "Tet Toe" belonging to them. The plaintiffs' case as set out in the

* Civil 1st Appeal No. 46 of 1963, against the decree of the Original Side of this Court of Rangoon in Civil Regular Suit No. 43 of 1959, dated the 12th March 1963.

plaint was that on the 1st May 1958 while M.L. " Tet Toe " carrying general cargo, some passengers who were relations of the crew and a crew of 15 from Rangoon to Bassein, passed Lay-ein-su Village. While crossing the bend it gave a long blast. Thereafter, on nearing Htani Village it sighted an unknown launch proceeding towards Rangoon from the opposite direction. This launch was sailing down about the middle of the river at a speed of about 20 miles per hour, while M.L. " Tet Toe " was travelling towards Maubin at a distance of about 30 feet from its right bank. When the oncoming launch was about 500 yards away from it, the M.L. " Tet Toe " gave a short blast which the oncoming launch did not reciprocate. Thereafter, although the oncoming launch could see the M.L. " Tet Toe " quite clearly by reason of the light of the full moon, it did not alter its course but kept coming straight towards M.L. " Tet Toe " at full speed. The M.L. " Tet Toe " in order to avoid a collision slowed down its own speed and tried to go on the reverse. The oncoming launch however struck M.L. " Tet Toe " on its port side and as a result of the collision water rushed in and the M.L. " Tet Toe " sank within a few minutes. The crew and the cargo were thrown into the river and four children of the Launch Clerk Ko Po Chwan, his wife Ma Shu Khin, Ah Too (brother of the Clerk Sai Po) and Yunoos (brother of Helmsman Yacoob) were drowned. Therefore, as the collision was caused by the rash and negligent act of the crew of M.L. " Bayinnaung " belonging to the defendant Board, a claim for K 3,72,000 was made, K 3,00,000 being the value of M.L. " Tet Toe ", and K 72,000 the estimated profits for the period of one year.

The defence of the Board was that the collision was not caused by any rash or negligent act of the crew of its vessel M.L. " Bayinnaung ". Regarding the contention of the plaintiffs that at the time of the collision M.L. " Bayinnaung " was travelling at a speed of 20 miles per

C.C. 1964

TET TOE RICE & OIL MILLS COMPANY v. THE INLAND WATER TRANSPORT BOARD.

hour the defendant said that the maximum speed which M.L. " Bayinnaung " was capable of making was only 12 knots per hour. Regarding the manner in which the collision took place, the defendant said that before the collision the M.L. " Tet Toe " was cruising towards Maubin along Thongwa side of the river at a distance of about 150 feet from that bank while the M.L. " Bayinnaung " was cruising midstream as allowed by the Rules of Navigation. Visibility was good, it being full moon night. While the two launches were cruising at different courses as set out above, M.L. " Tet Toe " suddenly changed her course without warning and cruised right across the path of M.L. " Bayinnaung " at a distance of only 60 or 70 feet away. As the M.L. " Bayinnaung " noticed this, she had her engine freed and reversed but she was unable to avoid the collision with the M.L. " Tet Toe ". Therefore the sinking of M.L. " Tet Toe " was not due to any act of negligence on the part of the crew of the defendant vessel.

On the pleadings the learned trial Judge framed several issues of which the most important was whether the collision between M.L. " Tet Toe " and the M.L. " Bayinnaung " was caused by the negligence of the M.L. " Bayinnaung " as alleged by the plaintiffs. The learned Judge on the Original Side on the evidence partly recorded by his predecessor U Ba Nyunt, J., and partly by himself answered this issue in the negative. In the result the plaintiffs' suit was dismissed with costs. Hence this appeal.

Now, as stated by the learned trial Judge the parties were at variance on almost every particular except that the collision took place at about 3-30 a.m. on the 1st May 1958 at a point in the river between Thongwa Village on the left bank (as one travels towards Maubin from Rangoon) and Htani Village on the right, that the river was fairly wide being about 1,000 feet across and that because of the full moon visibility was good, each vessel

being able to see the other from a distance of about half a mile away.

The parties to the suit were at issue on many points. While the crew of M.L. " Tet Toe " insisted that this launch was coming with the tide at a speed of about nine miles per hour, while M.L. " Bayinnaung " was travelling against the tide at a speed of 20 miles per hour, the crew of M.L. " Bayinnaung " insisted that this launch was travelling with the tide at a speed corresponding to 540 revolutions per minute of its engine, that is to say about 12 miles per hour, and that the other launch was travelling against the tide. (It is common ground that the river at the point of collision was tidal.)

Then again, while the crew of M.L. " Tet Toe " insisted that this launch was almost hugging the right bank as it travelled towards Maubin, while M.L. " Bayinnaung " travelled almost midstream before it suddenly swerved to hit M.L. " Tet Toe ", the crew of M.L." Bayinnaung " insisted that M.L. " Tet Toe " instead of hugging its right bank was travelling along the left bank (near Thongwa side) in order to take advantage of the comparatively slow current as it was travelling against the current, and that when M.L. " Tet Toe " was about a ship's length in front of M.L. " Bayinnaung " it suddenly crossed the path of the latter vessel so that M.L. " Bayinnaung " which was travelling with the current could not avoid the collision in spite of a frantic attempt to go on the reverse.

Between these two diametrically opposite versions there is little room for compromise. One side or the other must have been telling a deliberate falsehood.

The learned trial Judge for the reasons given by him in the judgment now under appeal did not believe the plaintiffs' story that M.L." Bayinnaung " which was travelling near midstream before the collision suddenly swerved towards its left (port side) and struck M.L. " Tet Toe ", which was almost hugging the right bank, amidship. The

C.C. 1964

TET TOE RICE & OIL MILLS COMPANY v. THE INLAND WATER TRANSPORT BOARD.

learned trial Judge reasoned that if the point of collision was about 20 or 25 feet away from the right bank, *viz.* Htani side, as alleged by the plaintiffs, the force of the impact would have driven M.L. "Tet Toe" nearer that bank so that when it sank a few minutes after the collision it should be only partially submerged. This conclusion he arrived at on a consideration of the statements of a number of witnesses for the plaintiffs like Abdul Subhan (PW 1), Jabal Hussein (PW 2) and Ko Than Aung (PW 5) who said that when they jumped down from M.L. "Tet Toe" they found themselves in shallow water and that they could wade across to the right bank (Htani side) which was only a few feet away from the point of collision. Now, instead of M.L. "Tet Toe" being left almost high and dry near the right bank of the river, it actually sank midstream about 240 feet away from that bank. This fact, the learned trial Judge concluded, fitted in more with the defendant's version of the story.

The learned trial Judge rejected the contention that because after the collision had taken place the crew from M.L. "Tet Toe" were found on the right bank of the river (Htani side), the collision must have taken place at the point alleged by the plaintiffs. In this connection he said that if the river was about 1,000 feet wide and the collision took place about 240 feet away from the right bank, those of the crew who could swim would naturally swim towards the right bank instead of the left. Furthermore, he said that there was evidence to show that some of the crew were picked up by the boatmen from Htani.

The learned trial Judge also rejected the contention that on the facts and circumstances of this case the maxim *res ipsa loquitur* should be applied in favour of the plaintiffs' case. In this connection he observed:

> "If 'Tet Toe' had sunk or run aground close to the right bank, then perhaps the doctrine of *res ipsa loquitur* might be invoked by the plaintiff, for there would be a motor vessel

> which was keeping close to its right bank and was obviously struck in the middle and sunk while doing so. The burden of proving, if such was a case, that it had not been negligent would then have shifted to 'Bayinnaung.' The facts, however, do not warrant the operation of the doctrine."

It is a matter for consideration whether the conclusion arrived at by the learned trial Judge should be disturbed on appeal.

Now, it is an admitted fact that before the present suit was filed a notice was given to the defendant Board by U Kyaw Myint acting for the plaintiffs and that this notice was sent on the instruction given by U Kyaw Nyun, Manager of the plaintiff Company. U Kyaw Nyun had in turn gathered the necessary information from Abdul Subhan, Serang of M.L. "Tet Toe" and from other members of the crew of that vessel. Therefore, this notice (Exhibit D) is of considerable importance. Therein it is stated—

> "While nearing Lay-ain-zu village near Maubin at about 3-30 a.m. on 1st May 1958, the Serang sighted a launch (subsequently discovered to be the launch 'Bayinnaung' owned by the Inland Water Transport Board) proceeding from the opposite direction. He thereupon gave the proper signals required by law, but the signals were not returned. The 'Bayinnaung' also did not alter course or reduce speed, but proceeded towards my clients' launch at full speed down the middle of the stream."

It is nowhere stated in that notice that M.L. "Bayinnaung" had suddenly veered in the direction of M.L. "Tet Toe" and that this was the proximate cause of the collision. It is nowhere stated therein that M.L. "Tet Toe" was almost hugging the right bank of the river (Htani side) while it was travelling towards Maubin from Rangoon. learned Government Advocate. These authorities relied by the witnesses for the plaintiffs, there seems no reason

C.C 1964

TET TOE RICE & OIL MILLS COMPANY v. THE INLAND WATER TRANSPORT BOARD.

why these two significant facts should have been omitted from the notice, Exhibit D.

No doubt, in the plaint filed by the plaintiffs it is stated that the M.L. " Tet Toe " while proceeding towards Maubin was travelling about 30 feet away from the right bank of the river. However, even the plaint is silent as to the allegation that the M.L. " Bayinnaung " suddenly veered to its left (port side) as a result of which the collision with M.L." Tet Toe " took place.

When the Serang Abdul Subhan (PW 1), one of the key witnesses for the plaintiffs was examined he was consistent in his statement that at the point of collision the river was about 400 yards wide. When examined by the Court at the earlier part of his statement, Abdul Subhan said that the point of collision was about 300 yards away from the left bank of the river. However, later on cross-examination he admitted that the point of collision was about 100 or 150 yards from Thongwa Village. Thongwa Village being on the left side of the bank as one proceeds towards Maubin, this admission of Abdul Subhan does not fit in well with his statement that the collision took place at a spot about 25 feet away from the right bank (Htani side). Then again, when Abdul Subhan was first examined he stated categorically that M.L. " Bayinnaung " which was steaming down almost midstream, did not swerve its course as expected by him when he gave a short blast, but instead headed straight for M.L. " Tet Toe " and struck it amidship on the port side. When he was examined after the lunch recess, however, he gave the following answer to the question put by the learned Advocate for the plaintiffs:

> "Q. According to you, 'Bayinnaung' suddenly turned and came towards you and you can give no reason for it?
>
> A. Yes."

The inconsistency in the statements made by this witness before and after the lunch recess is significant. Abdul Subhan also admitted that M.L. " Tet Toe " sank at the place where the collision took place.

Jabal Hussein (PW 2), the helmsman who jumped into the river and waded ashore, was silent as to whether or not M.L. " Tet Toe " after the collision was being dragged midstream by the M.L. " Bayinnaung ". Other witnesses for the plaintiffs who gave evidence later, however, came forward with the version that after the collision the two vessels became entangled so that when M.L. " Bayinnaung " proceeded on the reverse towards Thongwa side it dragged M.L. " Tet Toe " towards midstream until the latter vessel sank. They are Ko Than Aung (PW 5), the engine driver of M.L. " Tet Toe ", Ko Han Lin (PW 7), a villager of Htani and Ko Po Thi (PW 8), a villager of Thongwa. According to Ko Han Lin, after the collision took place the two launches became locked together so that when M.L. " Bayinnaung " proceeded on the reverse towards Thongwa, it dragged M.L. " Tet Toe " midstream. In contrast the other villager of Htani, namely, Maung Khin (PW 9) who said that he saw the collision from the bank of the river, was quite silent on this point. If M.L. " Tet Toe " had, in fact, been dragged midstream by M.L. " Bayinnaung ", Maung Khin should not have failed to notice this occurrence.

Maung Po Thi (PW 8) no doubt said that he did see M.L. " Tet Toe " being dragged midstream by M.L. " Bayinnaung ". However, this witness had to admit that he saw this occurrence from a distance of about 600 to 800 yards away. If so, he could not have been very sure of what had been happening. One of the witnesses cited by the plaintiffs is a policeman, *viz.* Maung Ba Aye (PW 3). According to him, he was seated near the staircase leading from the lower to the upper deck with his Sub-Inspector of Police U Nyunt Maung, when he felt M.L. " Bayinnaung "

C.C. 1964

TET TOE RICE & OIL MILLS COMPANY v. THE INLAND WATER TRANSPORT BOARD.

on which he was travelling shudder. He looked ahead and then saw a white vessel across the path of M.L. " Bayinnaung ". A collision took place soon after, and M.L. " Bayinnaung " went on the reverse. The vessel which was collided sank about five minutes later.

This witness was silent as to whether or not M.L. " Bayinnaung " in proceeding on the reverse dragged M.L. " Tet Toe " towards midstream. If the facts were as stated by some of the witnesses for the plaintiffs, M.L. " Tet Toe " and M.L. " Bayinnaung " were interlocked while the latter travelled backward for a distance of about 200 feet. If such was the case, Maung Ba Aye would not have failed to notice this strange phenomenon. The fact that Maung Ba Aye did not depose in favour of the plaintiffs on this point, strongly militates against the truth of the plaintiffs' version of the story as to how M.L. " Tet Toe " could have sunk about 240 feet away from the right bank when the collision took place only a few feet away from that bank.

The defence version of the story no doubt has the support of Saw Tun Lwai (DW 1), the commander of M.L. " Bayinnaung ", Ko Aye Saing (DW 5), the helmsman who was steering M.L. " Bayinnaung " when the collision took place, and U Hla Tin (DW 3), the Sub-Inspector of Police in command of the escort of M.L. " Bayinnaung ". According to Saw Tun Lwai and Ko Aye Saing, M.L. " Tet Toe " which was travelling nearer Thongwa bank than the bank on Htani side, as if to take advantage of the slowness of the current which it was travelling against, suddenly crossed the path of M.L. " Bayinnaung " so that a collision could not be avoided, although an attempt was made to put the M.L. " Bayinnaung " on the reverse. According to U Hla Tin, he looked out soon after the collision and found that M.L. " Bayinnaung " was midstream.

However, we have said enough to show that we are not satisfied that the learned trial Judge's finding of fact should be disturbed by us, in appeal. We shall now deal with a few points that had been raised by the learned Advocate for the plaintiff-appellants in his argument, before us.

Firstly, the learned Advocate said that the M.L. " Bayinnaung " must have been travelling more than 12 miles an hour at the time the collision took place, and that the non-production of the Log Book admittedly maintained by the engine driver should lead to the conclusion adverse to the defendant on this point. However, there is nothing in evidence to show that the plaintiffs had asked for the production of this Log Book. Moreover, there is definite evidence which has been unrebutted show that the speed of M.L. " Bayinnaung " corresponding to the engine revolution of 540 per minute was about 12 knots per hour and that the speed of the engine had been set at that revolution. There is nothing to controvert the case for the defendant that the speed of M.L. " Bayinnaung " was 12 knots per hour. Besides, M.L. " Tet Toe " itself was not a slow boat. It was capable of a speed of 12 miles per hour as its engine was new, according to the Serang Abdul Subhan.

The learned Advocate for the appellants had also suggested that the M.L. " Bayinnaung " was admittedly under remote control after it left Bassein and this fact would indicate that the commander of the vessel was not at his post at the time the collision took place. However, it is clear that the only result of a ship being equipped with remote control is to render it more manoeuvrable, as the commander could directly control the speed of the ship without having to signal his intention to the engine driver by means of the telegraphic control. By means of remote control the commander at the bridge cannot only

C.C. 1964

TET TOE RICE & OIL MILLS COMPANY v. THE INLAND WATER TRANSPORT BOARD.

vary the speed of the vessel but also put it on the reverse, through controlling the system of gears.

The next point urged by the learned Advocate for the plaintiff-appellants is that even if the learned trial Judge found it difficult to accept the evidence of the members of the crew of M.L. "Tet Toe", he should have accepted the evidence of such witnesses as Ko Po Thi (PW 8) and Ko Han Lin (PW 7) who were respectively villagers of Thongwa and Htani. However, on this point we have already given our reasons for coming to the conclusion that the learned trial Judge was not wrong in considering the evidence of these witnesses as untrustworthy.

Lastly, it is contended by the learned Advocate for the plaintiff-appellants that the learned trial Judge was wrong in not coming to the conclusion that in the circumstances of this case the maxim *res ipsa loquitur* should be invoked in favour of the plaintiffs. Now, this maxim comes into operation (1) on proof of the happening of an unexplained occurrence; (2) when the occurrence is one which would not have happened in the ordinary course of things without negligence on the part of somebody other than the plaintiff; and (3) the circumstances point to the negligence in question being that of the defendant rather than that of any other person.

If the facts are sufficiently known, the question ceases to be one where the facts speak for themselves and the solution is to be found by determining whether, on the facts as established, negligence is to be inferred or not. (*See* pages 114 and 115 of Charlesworth on Negligence, Fourth Edition.)

In the case now under consideration we agree with the learned trial Judge that as the collision took place near midstream and not close to the right bank of the river (Htani side), the facts are not such, that if unexplained, the only reasonable inference that the Court should arrive at is that the accident could not have occurred but for the

negligence of the crew of the defendant launch M.L. " Bayinnaung ". For these reasons we consider that the maxim *res ipsa loquitur* cannot operate in favour of the plaintiffs.

In the result and in view of the fact that the plaintiffs had failed to discharge the burden of proving that the collision took place owing to the negligence of the crew of M.L. " Bayinnaung ", we consider that their suit had been dismissed with costs; Advocate's fees being assessed at rightly dismissed. Therefore, the appeal fails and it is ten gold mohurs.

CIVIL REFERENCE

Before U San Maung, U Saw Ba Thein and U Maung Maung, JJ.

C.C. 1964

Apr. 1

THE BANK OF CHETTINAD LTD. (APPLICANT)

v.

THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA (RESPONDENT).*

Burma Income-tax Act, s. 5 (4)—*Whether order of Commissioner to be notified in* Burma Gazette—*Finding of fact by Appellate Tribunal—When can be set aside—Advisory jurisdiction of High Court under Income-tax Act.*

Held: Section 5 (4) of the Burma Income-tax Act contains no provisions that the order of the Commissioner of Income-tax directing that the powers conferred on the Income-tax Officer should be exercised by the Assistant Commissioner, must be notified in the Official Gazette.

Moreover, when the Commissioner passed such order, he had by necessary implication directed that the appeals therefrom should be made to him. Even assuming that section 5 (4) requires an express direction by the Commissioner regarding appeals, it would not be anything more than directory.

Held further: On the facts, the finding of the Income-tax Authorities and the Income-tax Tribunal that the assessee had kept books of account, and that these books had been suppressed, cannot be regarded as unjudicial or capricious.

Ma Pyu v. *K.C. Mitra*, 6 Ran. p. 586; *Commissioner of Income-tax, Burma* v. *A.K.R.P.L.A. Chettyar Firm*, XI I.T.R. 21; *Tejmal Bhojraj* v. *Commissioner of Income-tax*, XXII I.T.R., 280; *Commissioner of Income-tax, West Bengal* v. *Calcutta Agency Ltd.*, XIX I.T.R. (S.C.) 191; *Commissioner of Income-tax, Bombay City* v. *Ramnarian Sons Ltd.*, XXXI I.T.R., 17 and *Srce Meenakshi Mills Ltd.* v. *The Commissioner of Income-tax, Madras*, XXXI I.T.R., 28 (S.C.), referred to.

Regarding findings of fact, the jurisdiction of the High Court under the Income-tax Act is merely advisory, as the decision of the Appellate Tribunal on facts is final. Any departure from this principle will convert the High Court into a Court of Appeal.

A.H. Atcha and Co. v. *Commissioner of Income-tax, Burma*, (1959) B.L.R., 191, referred to.

Kyaw Myint, U Paing and *Hla Taw* for the applicant.

Ba Kyaw (Government Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In compliance with the order of this Court dated the 25th May 1963 in Civil Miscellaneous

* Civil Reference No. 18 of 1963.

Application No. 44 of 1961 the Income-tax Appellate Tribunal, Rangoon, has referred to this Court the following questions of law:

1. Whether on the facts and circumstances of the case, the direction given by the Commissioner of Income-tax by his order dated the 25th April 1950, purporting to be an order under section 5 (4) of the Income-tax Act was valid, and whether consequently, the officer who made the assessment in the applicant's case had jurisdiction?
2. Whether on the facts and circumstances of this case, the decision of the Income-tax Appellate Tribunal upholding that of the Income-tax Officer that the best-of-judgment assessment under section 23 (4) of the Burma Income-tax Act should not be cancelled, is unjudicial and capricious?

The facts giving rise to the present reference which have been fully set out in the order of this Court dated the 25th of May 1963 referred to above and in the statement of the case now submitted by the Income-tax Appellate Tribunal are briefly these.

The applicant Messrs. Bank of Chettinad Ltd. is a private limited company incorporated in the year 1929 with its registered office at Kanadukathan in the Madras Presidency. On the separation of Burma from India in 1937, the Head Office of the Bank was transferred from Kanadukathan to Rangoon and since then it had become a Burma Company. The shareholders of the Company were members of the family of the deceased Raja Sir Annamalai Chettyar of Chettinad. Previous to the transfer of the Head Office to Burma among the directors of the Company were those who were not shareholders. After

C.C. 1964

THE BANK OF CHETTINAD LTD. v. THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA.

the transfer to Burma the directors were almost invariably salaried managers who held no share whatsoever in the Company. However, these directors had to act under the control of Raja Sir Annamalai Chettyar and on his death in June 1948, the direction and control of the Bank was assumed by his eldest son Kumara Raja Sir Muthiah Chettyar.

Before the war with Japan the Bank had 39 branches in some parts of Burma and it owned large areas of paddy-lands, two rice mills in Maubin District and one rice mill in Waw. When Burma was threatened by the Japanese invasion in 1942, the late Raja Sir Annamalai Chettyar sent instructions to the directors in Burma to continue the business if possible and to send some pledged gold and jewelleries to India. At the last Directors' meeting held in Rangoon just before the Japanese invasion, it was decided that four of the directors, namely, S. Palaniappa Chettiar, A. Thirupathy Chettiar, C. T. Periyakaruppan Chettyar and P. L. Muthia Chettiar, were to move to Maubin in Lower Burma with some of the pledged articles and some of the important account books and documents and that the remaining five directors were to move to some branch offices in Upper Burma there to manage the business concerned. However, while the four directors assigned to duties in Lower Burma remained at their posts those assigned to duties in Upper Burma evacuated to India by the overland routes.

During the Japanese occupation of Burma the four directors who remained here opened the Bank under the new business name of Peoples Bank of Burma Limited. This was done evidently under instructions from the Japanese Military authorities. Immediately after the liberation of Burma in 1945, the same directors re-designated the Bank as Messrs. The Bank of Chettinad Limited. Business was resumed by accepting deposits from

customers, by issuing loans on pledges and by collecting land and property rents.

The first assessment of the Bank after the liberation of Burma was made by the then Income-tax Officer Mr. D. M. Buchanan, who accepted the return filed by the Bank showing loss of Rs. 10,454-4 annas, for the period from the 26th of February 1946 till the 31st of March 1946. The attitude taken by the Bank was that no business whatsoever was done prior to the 26th of February 1946. The then Income-tax Officer declared the Bank to be non-assessable for the assessment year 1946-47.

Then U Po Aung Myint came on the scene. On the 6th of September 1946 U Po Aung Myint in his capacity as the Income-tax Officer, Companies Circle, Rangoon, started proceedings against the Bank under section 34 of the Burma Income-tax Act, saying that he had reason to believe that the income of the Bank chargeable to tax for the assessment year 1946-47 had escaped assessment. On a notice under section 34 being sent to the Bank a fresh return showing the same amount of loss of Rs. 10,454-4 annas for the period from the 26th of February 1946 till the 31st March 1946 was filed. No return was filed for the period from the 1st May 1945 till the 25th February 1946 on the plea that the Bank did not function or carry on any business prior to the 26th of February 1946. The Income-tax Officer then called for the accounts under section 22 (4) of the Burma Income-tax Act. Thereupon, the Bank produced some accounts only for the period from the 26th February 1946 till the 31st March 1946 in support of its return. The Income-tax Officer, however, holding that the Bank had maintained rough kurippu chittai and genuine vouchers from the 26th of February 1946 till the 31st of March 1946, that it had also accounts from the 1st April 1945 to 25th February 1946 and that the accounts for the latter period had been withheld, made

C.C. 1964

THE BANK OF CHETTINAD LTD. v. THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA.

a best of judgment assessment under section 23 (4) of the Burma Income-tax Act on an estimated income of Rs. 10,00,000. It may be mentioned that in the interval between the service of notice under section 34 of the Burma Income-tax Act on the applicant Bank and the date of final assessment U Po Aung Myint had been promoted several times to the post of Assistant Commissioner of Income-tax (Inspections) and had reverted from that post. Orders were however passed by the Commissioner of Income-tax concerned under section 5 (4) of the Burma Income-tax Act directing that the powers conferred on the Income-tax Officer should be exercised by U Po Aung Myint while holding the post of Assistant Commissioner. These orders are the subject-matter of the contention giving rise to question No. 1 mentioned above.

The Bank then filed an application under section 27 of the Burma Income-tax Act to the Income-tax Officer and on this application being dismissed filed an appeal before the Commissioner of Income-tax. An appeal was also filed against the quantum of assessment. These appeals were dismissed and further appeals to the Income-tax Appellate Tribunal were also dismissed. The Bank then filed two applications under section 66 (1) of the Burma Income-tax Act for reference to the late High Court certain questions of law said to have arisen out of the appellate orders of the Income-tax Appellate Tribunal and on these applications being dismissed, the Bank moved the late High Court under section 66 (2) of the Burma Income-tax Act with the result that this Court, as successor of the late High Court, had ordered the two questions of law mentioned above to be referred to this Court.

With regard to the first question it would appear that after U Po Aung Myint in his capacity as Income-tax Officer, Companies Circle, Rangoon, had already initiated proceedings against the Bank under section 34 of the Burma Income-tax Act, he was appointed to officiate as Assistant

Commissioner of Income-tax (Inspections). For the purpose of ensuring that U Po Aung Myint should continue to deal with the case against the applicant Bank an order under section 5 (4) of the Burma Income-tax Act was passed by the then Commissioner of Income tax U Zin on the 15th of December 1949. Thereafter, another order was passed by U Lu Gale, the then Commissioner of Income-tax on the 25th April 1950. This order reads:

"OFFICE OF THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA

ORDER UNDER SECTION 5 (4) OF THE BURMA INCOME-TAX ACT.

Dated Rangoon, the 25th April 1950.

In exercise of the powers conferred upon me under section 5, sub-section (4) of the Burma Income-tax Act, I hereby direct that U Po Aung Myint in addition to his own duties as Assistant Commissioner of Income-tax (Inspections) will perform the functions of the Income-tax Officer in respect of cases falling within the jurisdiction of Income-tax Officer, Companies Circle, Rangoon, with the exception of such cases as are dealt with by the Additional Income-tax Officer of that Circle."

A third order similar to the above was passed by the then Commissioner of Income-tax U Zin under section 5 (4) of the Burma Income-tax Act on the 1st September 1951. The last order under section 5 (4) of the Burma Income-tax Act was passed on the 30th May 1952 by the Commissioner of Income-tax, namely, U Zin. It is in the following terms:

"OFFICE OF THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA.

Dated Rangoon, the 30th May 1952.

ORDER UNDER SECTION 5 (4) OF THE BURMA INCOME-TAX ACT.

In pursuance of my order dated the 25th April, 1950, directing that U Po Aung Myint, Assistant Commissioner of Income-tax (Inspections) shall perform the functions of an

C.C. 1964

THE BANK OF CHETTINAD LTD. v. THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA.

Income-tax Officer in respect of cases falling within the jurisdiction of Income-tax Officer, Companies Circle, it is directed that all appeals arising out of assessments made by U Po Aung Myint shall be heard and disposed of by me.

(Sd.) MAUNG ZIN,

Commissioner of Income-tax. Burma, Rangoon."

It is contended, firstly, that the orders of the Commissioner of Income-tax directing the Assistant Commissioner U Po Aung Myint to perform the duties of Income-tax Officer, Companies Circle, Rangoon, in addition to his own duties were bad in law as they were not notified in the official Gazette. Secondly, that they were also bad as they did not state that the appeals from the orders of U Po Aung Myint in his capacity as Income-tax Officer would lie to the Commissioner.

As already pointed out above, the order of the Commissioner of Income-tax U Zin directing that all appeals arising out of assessments made by U Po Aung Myint would be heard by him in his capacity as Commissioner of Income-tax, Burma, was not passed till the 30th May 1952. Now section 5 (4) of the Burma Income-tax Act, 1922, as amended up to the 1st of October 1951, reads:

> "(4) Assistant Commissioners of Income-tax and Income-tax Officers shall, subject to the control of the President of the Union, be appointed by the Commissioner of Income-tax by order in writing. They shall perform their functions in respect of such persons or classes of persons or classes of persons and of such incomes or classes of income and in respect of such areas as the Commissioner of Income-tax may direct and, where two or more Assistant Commissioners of Income-tax or Income-tax Officers have been appointed for the same area, in accordance with any orders which the Commissioner of Income-tax may make for the distribution and allocation of the work to be performed. The Commissioner may, by general or special order in writing, direct that the powers conferred on the Income-tax

> Officer and the Assistant Commissioner by or under this Act shall, in respect of any specified case or class of cases, be exercised by the Assistant Commissioner and the Commissioner, respectively, and, for the purpose of any case in respect of which such order applies, references in this Act or in any rules made hereunder to the Income-tax Officer and the Assistant Commissioner shall be deemed to be references to the Assistant Commissioner and the Commissioner, respectively."

There is no provisions whatsoever in that section requiring that the order of the Commissioner of Income-tax directing that the powers conferred on the Income-tax Officer should be exercised by the Assistant Commissioner must be notified in the official Gazette. In this connection, it is relevant to compare section 5 (4) with the provisions of the following sub-section (5) which reads :

> "(5) the Financial Commissioner may, by notification in the Gazette, appoint (* * * *) Assistant Commissioners of Income-tax and Income-tax Officers to perform such functions in respect of such classes of persons or such classes of income, and for such area, as may be specified in the notification, and thereupon the functions so specified shall cease, within the specified area, to be performed, in respect of the specified classes of persons or classes of income, by the authorities appointed under sub-section (3) and (4)."

Therefore, the contention that the orders directing U Po Aung Myint, Assistant Commissioner of Income-tax (Inspections) to perform the duties of Income-tax Officer, Companies Circle, was bad in law because these orders were not notified in the official Gazette, cannot be accepted.

Regarding the second contention that these orders were also bad because they did not state that the appeals against the order of U Po Aung Myint in the performance of duties as Income-tax Officer, Companies Circle, would lie to the Commissioner of Income-tax cannot, in our opinion, be accepted. At that time there was only one Commissioner

C.C. 1964

THE BANK OF CHETTINAD LTD. v. THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA.

of Income-tax in Burma and obviously by the very provisions of section 5 (4) of the Burma Income-tax Act the appeal from an Assistant Commissioner performing the duties of Income-tax Officer could only lie to the Commissioner. Therefore, when the Commissioner had by his order under section 5 (4) of the Burma Income-tax Act appointed the Assistant Commissioner to perform the duties of Income-tax Officer, he had by necessary implication directed that the appeals therefrom should be made to him. Even assuming that the provision of section 5 (4) requires that at the same time that the Commissioner directs the Assistant Commissioner to perform the duties of an Income-tax Officer he should direct that appeals from that officer should lie to him that provision cannot in the circumstances then prevailing be regarded as anything more than directory. Its non-observance would not invalidate the order directing the Assistant Commissioner to perform the duties of an Income-tax Officer.

Besides, the applicant Bank cannot be said to be prejudiced in anyway because appeals were in fact filed before the Commissioner of Income-tax against the orders of U Po Aung Myint who had been acting as Assistant Commissioner of Income-tax *cum* Income-tax Officer.

For these reasons our answer to the first question referred to us will be in the affirmative.

In connection with the second question, the following facts are relevant. By the notice issued under section 22 (4) of the Burma Income-tax Act the Income-tax Officer required the Bank to produce all the account books and relevant vouchers from the 1st April 1945 till the 26th of February 1946 for Rangoon office and branch offices. In response to this notice the Bank produced one *kurippu* and one *peredu* for Rangoon office for the period from 26th of February 1946 till the 31st of March 1946. The attitude taken by the Bank was that the books of accounts relating to the pre-war period were all lost, that the books of

accounts maintained by the Peoples Bank of Burma Limited during the Japanese occupation period by the directors left behind in Burma were seized by the British Military Administration after the re-occupation of Burma. For the period 1st of May 1946 till the 25th of February 1946 no account books whatsoever were maintained as the Bank was not functioning at all.

The Commissioner of Income-tax whose order was the subject-matter of the appeal to the Income-tax Appellate Tribunal, relying upon the statements of certain old employees of the applicant Bank, held that the pre-war books of accounts were not lost, that they had been made use of in reconstructing the accounts by the new directors of the Bank who came to Burma on the re-occupation of the country and that the re-construction was with a view to defraud the Government of income-tax. Regarding the period from 1st of May 1945 till the 22nd February 1946, the Commissioner held that there were books of accounts maintained in Rangoon as stated by P. L. Muthia Chettiar, one of the old directors who were left behind in Burma. The Commissioner also held that there was evidence to show that paddy was sold by the old directors of the Bank with the permission of the British Military Administration, that rent from properties and interest for loans were being collected during the period in question, that bank deposits were accepted in the same period and that therefore it was most improbable that no books of accounts were maintained by them for the period the 1st of May 1945 till the 25th of February 1946. In these circumstances the Commissioner held that the books of accounts for this period had been suppressed by the Bank. The Commissioner did take note of the apparent contradictions in the statement of the main witness relied upon by the Income-tax Department, namely, P. L. Muthia Chettiar, but said that in the circumstances the probabilities were that even if the account books of the Rangoon branch for the period

C.C. 1964 —— THE BANK OF CHETTINAD LTD. v. THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA.

1st May 1945 till the 25th February 1946 were not specifically mentioned in the handing over list signed both by P. L. Muthia Chettiar and by A. Meyappa Chettiar these books of accounts must have been among those handed over by Muthia Chettiar to Meyappa Chettiar.

The Income-tax Appellate Tribunal had apparently glossed over that portion of Muthia's statement in cross-examination, tending to negative the story that the account books for the period 1st May 1945 till the 25th of February 1946 were among those handed over by him to Meyappa Chettiar and that was one of the reasons why this Court had directed the Income-tax Appellate Tribunal to refer question No. 2 to this Court.

We have now carefully considered the evidence adduced by the Income-tax Department as well as by the applicant Bank before the Income-tax Officer. From the evidence of Suppiah it is clear that after the new directors of the Bannk came from India to take over the business of the Bank from Muthia Chettiar and other directors who were left behind in Burma, no less than 64 boxes of account books were packed and sent to Madras along with the old clerks returning there. From the evidence of Muthia Chettiar as well as that of Ramaswami Chettiar, manager of C.V.C.T.V. Chettyar Firm of Kyaiklat, it is clear that the account books of the applicant Bank at Kyaiklat branch as well as those account books which were sent from Rangoon for safe custody at Kyaiklat branch were not destroyed or lost during the Japanese occupation of the country but were sent back to Rangoon and were handed over to the new directors.

From the evidence of S. Arulsamy, an assistant of the Applicant Bank, some account books of Chettinad Bank were kept at Minhla and they were neither lost nor destroyed during the Japanese occupation period. All these books were also handed over to the new directors who arrived at Rangoon in February 1946.

On the other hand, A. Meyappa Chettiar, Ramaswamy Chettyar, Palaniappa Chettiar and others who gave evidence on behalf of the applicant Bank, said that the directors who were able to leave from Upper Burma to India only carried with them documents which were brought back to Burma by the new directors for the reconstruction of accounts. As for the account books left behind in the charge of the four directors who remained in Burma, all were lost during the Japanese occupation period so that reconstruction had to be made from the documents handed over by these directors to the new directors.

Therefore, if the story told by the witnesses relied upon by the Income-tax Department be believed, at the time of reconstruction of records the applicant Bank had made use of the account books for the pre-Japanese occupation period but that these account books were then sent back to India so that the Income-tax authorities would have no means of verifying whether the reconstructed accounts were or were not reliable.

These facts are relevant under section 11 of the Evidence Act to show whether it was probable or not probable that the accounts for the period from 1st of May 1945 till 22nd of February 1946 were also suppressed.

Furthermore, there is specific evidence to show that Bank employees had sold paddy, taken monies on deposits from such persons as Mr. S. N. Atcha, owner of steam launch "Penang" and trustees of the Kali Temple Trust after the British re-occupation of the country and before the arrival of the new directors from India. One lakh baskets of paddy was admittedly sold during that period. Hundreds of employees had to be paid. In these circumstances it is difficult to believe that the Rangoon office as well as the branch offices did not maintain account books for the period from 1st of May 1945 till the 22nd February 1946.

C.C. 1964

THE BANK OF CHETTINAD LTD. v. THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA.

In these circumstances we are not prepared to say that the order of the Income-tax Appellate Tribunal now sought to be impugned is unjudicial and capricious.

In this connection, it would be relevant to refer to the following authorities: In *Ma Pyu* v. *K. C. Mitra* (1) it was held that under the provisions of sections 100 and 101 of the Civil Procedure Code appeals lay only if the decision was contrary to law and that therefore the finding of the first Appellate Court upon a question of fact was final if that Court had before it evidence in support of the finding, *however unsatisfactory it might be if examined.*

In the *Commissioner of Income-tax, Burma* v. *A.K.R. P.L.A. Chettyar Firm* (2) it was held that where there was evidence upon which the Assistant Commissioner could find that there was no sufficient cause preventing an assessee from producing the accounts he was required to produce under section 22 (2) of the Income-tax Act, there was no question of law that could be referred to the High Court under section 66.

In *Tejmal Bhojraj* v. *Commissioner of Income-tax* (3) it was held that the finding of the Income-tax Officer that the books of accounts which he had required the assessee to produce were not lost as contended by the assessee was a finding of fact the correctness of which could not be examined by the High Court.

In the *Commissioner of Income-tax, West Bengal* v. *Calcutta Agency Limited* (4) it was held by the Supreme Court of India that the finding of facts of the Income-tax Appellate Tribunal was final unless it could be successfully assailed on the ground that there was no evidence for the conclusions on facts arrived at by the Tribunal.

In the *Commissioner of Income-tax, Bombay City* v. *Ramnarian Sons Ltd.* (5) it was held by the Bombay High

(1) 6 Ran. p. 586.
(2) IX I.T.R. 21.
(3) XXII I.T.R. 208.
(4) XIX I.T.R. (S.C.) 191.
(5) XXXI I.T.R. 17.

Court that a finding of fact arrived at by the Tribunal can be set aside by the High Court in a reference only if it is entirely unreasonable, in that it is such that no person acting judicially and properly instructed as to the relevant law could have come to that finding.

Finally in *Sree Meenakshi Mills Ltd.* v. *the Commissioner of Income-tax, Madras* (6) it was held by the Supreme Court of India that a finding on a question of fact is open to attack under section 66 (1) of the Indian Income-tax Act as erroneous in law when there is no evidence to support it or if it is perverse.

With regard to finding of fact it is also necessary to remember that the jurisdiction of the High Court under the Income-tax Act is merely advisory as the decision of the Appellate Tribunal on facts is final and could not be assailed except on the grounds mentioned above. See *A. H. Atcha & Co.* v. *Commissioner of Income-tax, Burma* (7).

Any departure from this principle would convert the High Court into a Court of appeal which it is not.

For these reasons our answer to the second answer referred to us will be in the negative.

The applicant must bear the costs of this reference; Advocate's fee being assessed at 10 Gold Mohurs.

(6) XXXI I.T.R. 28 (S.C.). (7) (1959) B.L.R. 191.

APPELLATE CIVIL.

Before U Bo Gyi, C.J. and U San Maung, J.

C.C. 1964

Apr. 18

U AH YAUNG AND SEVEN OTHERS (APPELLANTS)

v.

MA KAR KYU HMWE AND TWO OTHERS (RESPONDENTS).*

Administration suit—To administer estate of deceased Christian mother—right of Buddhist daughter to sue—presumption of valid marriage—long cohabitation—Evidence Act, s. 144—*no necessity of enquiring into actual estate at stage of preliminary decree.*

The Plaintiff/1st Respondent had filed a suit for the administration of the estate of her deceased mother, a Karen Christian. The 1st Defendant/Appellant, her father, had contended *inter alia*, that the Plaintiff could not file the present suit as she had renounced the Christian faith, and that in any event there was no valid marriage between himself and the Plaintiff's mother.

Held: Even if the Plaintiff had renounced the Christian faith and become a Buddhist, there is no law to prevent a Buddhist lady from succeeding to the estate of a Christian mother.

Regarding the existence of a valid marriage between the Plaintiff's father and mother, apart from the direct evidence that they were married in Church, the fact that they have been living for a long period as husband and wife, is sufficient to raise a strong presumption of the existence of a valid marriage between them, under s. 114 of the Evidence Act.

Mohabbat Ali Khan v. *Muhammad Ebrahim Khan and others*, A.I.R. (1929) P.C., 135; *Maung Kyi and others* v. *Ma Shwe Baw*, I.L.R. 7 Ran. 777 ; *Gokal Chand* v. *Parvin Kumari*, A.I.R. (1952) S.C. 231; *Suram Chand* v. *Indar and another*, A.I.R. (1934) Lah. 550; *Tileswar Ahom* v. *Khohuli Ahomani.*, A.I.R. (1951) Assam 148; *Chandu Lal Agarwalla* v. *Bibi Khatemoonessa*, A.I.R (1943). Cal. 76; *Mt. Bassanti* v. *Pholo*, A.I.R. (1955) H.I.M., p.37; *Vishnu Namboodiri and others* v. *Kuttiparu Amma and others*, A.I.R. (1957) Trav—Co., 85, referred to.

Regarding the question of the actual estate of the deceased, at the stage of the preliminary decree, it is only necessary to consider whether the deceased left any estate. The trial Court should not decide at this stage what constitutes the estate to be administered.

Cassim Dawood Mamoon v. *Ahmed Dawood Mamoon* (Civil Appeal No. 11 of 1956 of the late Supreme Court of Burma), referred to and followed.

Obiter: At the time of taking accounts, the trial Judge should bear in mind that so far as immoveable property is concerned, Article 144 of the Limitation Act is applicable.

* Civil First Appeal No. 74 of 1963 against the decree of the District Court of Tavoy in Civil Regular Suit No. 1 of 1960, dated the 6th May 1963.

Ma Pwa Thin v. *U Nyo and others*, I.L.R. 12 Ran. 409; *Ma Nyun and others* v. *Ma Chan Mya* (1949) B.L.R. 420 (H.C.); *Ghulam Mohamad* v. *Ghulam Hussain and others*, 59 I.A. 74 (P.C.), referred to.

As for the profits of the estate accruing after the death of the ancestor, Article 120 is applicable.

Maung Po Kin and two others v. *Maung Shwe Bya*, I.L.R. 1 Ran. 405, referred to.

C. C. Khoo for the appellants.

Po Tha for the respondent No. 1. Respondents No. 2 and 3, absent.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 1 of 1960 of the District Court of Tavoy, the plaintiff Ma Kar Kyu Hmwe who is the 1st respondent in the present appeal sued her father U Ah Yaung for the administration of the estate of her deceased mother Ma Hmwe. She impleaded as party-defendants her younger brother and sister, Yu War and Ma Than; also Ma Aye whom U Ah Yaung married after the death of Ma Hmwe and the five children of U Ah Yaung by his present wife Ma Aye.

The plaintiff's case was that her father U Ah Yaung was a Chinese Christian domiciled in Burma, (her) mother being a Karen lady. He married Ma Hmwe who was a Karen Christian lady and had three children by her, namely, the plaintiff Ma Kar Kyu Hmwe and the defendants Yu War and Ma Than. Ma Hmwe died at Myitta Village, Tavoy Township in the month of January 1942 at the time of the Japanese invasion of Tavoy District. At the time of her death she left properties which she had acquired through the joint efforts of herself and her husband U Ah Yaung. After the death of Ma Hmwe the plaintiff U Ah Yaung took to wife one, Ma Aye, a Karen Buddhist lady who was a house companion of the deceased Ma Hmwe. As Ma Aye was penniless all the properties which U Ah Yaung subsequently acquired was only by use of the property which he had acquired jointly during his coverture with

C.C. 1964

U AH YAUNG AND SEVEN OTHERS v. MA KAR KYU HMWE AND TWO OTHERS.

the deceased Ma Hmwe. Therefore, the plaintiff claimed that she and her younger brother and sister were entitled to two-thirds share of one-half of the properties mentioned in Schedules A and B. As for the defendant Ma Aye and her children the plaintiff contended that Ma Aye being a Karen Buddhist there could be no valid marriage between her and U Ah Yaung so that her children were not the legitimate children of U Ah Yaung.

The defendants Yu War and Ma Than did not file any written statement. U Ah Yaung and Ma Aye, for herself as well as for her minor children, contested the plaintiff's suit. They said that Ma Kar Kyu Hmwe herself was not a legitimate daughter of U Ah Yaung as there was no valid marriage between U Ah Yaung and her deceased mother Ma Hmwe. Regarding the plaintiff's claim that the deceased Ma Hmwe left an estate to be administered, these defendants denied that there was any property jointly acquired by U Ah Yaung and Ma Hmwe. They also denied that the properties mentioned in Schedules A and B were either jointly acquired property or the property acquired by U Ah Yaung by making use of the jointly acquired property. These defendants emphatically deny the assertion made by the plaintiff that there was no valid marriage between U Ah Yaung and Ma Aye, and that the children of Ma Aye were not legitimate.

Of the many issues framed the only one really necessary for the determination of the present suit is whether the plaintiff Ma Kar Kyu Hmwe was a legitimate daughter of U Ah Yaung and Ma Hmwe and if so, whether Ma Hmwe on her death left an estate which should be administered by the Court. The defendants' contention that Ma Kar Kyu Hmwe herself having renounced the Christian faith, has no *locus standi* to file the present suit, is untenable as there is no law to prevent a Buddhist lady from succeeding to the estate of a Christian mother, assuming that Ma Kar Kyu

Hmwe did in fact become a Buddhist after her marriage to one U Khin Maung. On the other hand, the plaintiff's assertions that Ma Aye being a Karen Buddhist lady was not a validly married wife of U Ah Yaung and that the children of Ma Aye by U Ah Yaung were not legitimate, are quite unnecessary for the purpose of this case; for, if the deceased Ma Hmwe did leave an estate to be administered, only U Ah Yaung and Ma Kar Kyu Hmwe's younger brother and sister U War and Ma Than are entitled to share in that estate.

Regarding the existence of a valid marriage between U Ah Yaung and the deceased Ma Hmwe, the plaintiff was unable to produce a certified copy of the entry in the Marriage Register, which is receivable as evidence of the marriage purporting to be entered in the Register, and of the facts entered therein as provided for in section 80 of the Christian Marriage Act. However, as the marriage took place about 35 years before the date of the suit and Tavoy district had suffered through the ravages of the Second World War, it would be too much to expect that the Marriage Register maintained at the small Church in Myitta Village where the marriage between U Ah Yaung and Ma Hmwe was said to have been solemnized, could still be in existence. Ma Kar Kyu Hmwe, accordingly, had to rely upon oral testimony of her own uncle Solomon (PW 1) who said that he was present at the time of the marriage which was solemnized by a Christian Pastor named Saw Lu Lu at a small Church in Myitta Village according to the Christian rites, and that the Marriage Register was signed not only by the parties to the marriage, but by two witnesses Saw Lu Po and Saw Phwe Sit. Another witness Saw Sein Nyo (PW 4) who was a Police Constable at Kyauk-me-daung Police Station, said that he happened to be in Myitta Village at the time of the marriage of U Ah Yaung and Ma Hmwe, that the marriage was solemnized by a Pastor at a small Church at Myitta,

C.C. 1964

U AH YAUNG AND SEVEN OTHERS v. MA KAR KYU HMWE AND TWO OTHERS.

and that the Marriage Register was signed not only by the parties to the marriage but also by two witnesses whose names he did not remember.

The testimony of these two witnesses have been assailed on the ground that Solomon being the plaintiff's own uncle was bound to give evidence in her favour, and that Saw Sein Nyo should not be believed, as according to him the marriage took place during the year 1922, when in fact, it could not have taken place till after 1923 which was the year when U Ah Yaung's first wife Ma Htwe died. However, as pointed out by the learned District Judge, if a marriage was in fact solemnized between U Ah Yaung and Ma Hmwe in the manner stated by the plaintiff, Solomon being Ma Hmwe's own brother, would surely be among the persons present at such a function. Accordingly, we see no reason why Solomon's testimony should not be accepted. As for Saw Sein Nyo (PW 4) the fact that he made a mistake regarding the year in which the marriage took place would not necessarily discredit his story, as a whole, as the event took place more than 30 years ago.

To counter the plaintiff's story about the existence of a valid marriage between him and the deceased Ma Hmwe, defendant U Ah Yaung said that he was at all relevant times a Roman Catholic by faith, so that there could be no valid marriage between him and Ma Hmwe, who was a Protestant. However, the learned trial Judge has rightly pointed out that there was nothing in the evidence on record to corroborate U Ah Yaung's story that at the time he took Ma Hmwe to wife, he was of the Roman Catholic faith. As regards Exhibit 3, which is a certificate signed by Father Penna (DW 5) to the effect that U Ah Yaung was baptized in Rangoon in the year 1910 by Reverend Father La Fon, it is of no probative value whatsoever. Father Penna did not know whether U Ah Yaung was in fact baptized by Father La Fon. All he did was to make a copy of a certificate which was produced to him by U Ah

Yaung. The original certificate has not been produced and it is not known whether it was in fact authentic. Moreover, it has been clearly established that U Ah Yaung was only professing the Roman Catholic faith by merely attending the Roman Catholic Church and giving donations to Roman Catholic charities, a few years before the date of the suit.

Furthermore, even if U Ah Yaung was a Roman Catholic at the time of his marriage to Ma Hmwe there is nothing in the Christian Marriage Act to prevent a valid marriage being solemnized between him and Ma Hmwe by a Protestant Church in Myitta Village.

Now, apart from the direct evidence to show that U Ah Yaung and deceased Ma Hmwe were married by a Christian pastor at a Christian church and that the relevant register had been duly signed by them and by two attesting witnesses, the fact that U Ah Yaung had been living together with Ma Hmwe as husband and wife since about the year 1924 till the year 1942, is sufficient to raise a strong presumption of the existence of a valid marriage between them. In *Mohabbat Ali Khan* v. *Muhammed Ebrahim Khan and others* (1) which was a case relating to Mohamedans it was held that the law presumes in favour of marriage and against concubinage when a man and a woman have cohabited continuously for a number of years. To the same effect is the decision in *Maung Kyi and others* v. *Ma Shwe Baw* (2). In *Gokal Chand* v. *Parvin Kumari* (3) the Supreme Court of India held that a continuous cohabitation of a man and a woman as husband and wife and their treatment as such for a number of years may raise the presumption of marriage but that this presumption is rebuttable. See also *Suram Chand* v. *Indar and another* (4), *Tileswar Ahom* v. *Khohuli Ahomani* (5)

(1) A.I.R. (1929) P.C. 135.
(2) I.L.R. 7 Ran. 777.
(3) A.I.R. (1952) Supreme Court 231.
(4) A.I.R. (1934) Lah. 550.
(5) A.I.R. (1951) Assam 148.

C.C. 1964

U AH YAUNG AND SEVEN OTHERS v. MA KAR KYU HMWE AND TWO OTHERS.

Chandu Lal Agarwalla v. *Bibi Khatemonnessa* (6), *Mt. Basanti* v. *Pholo* (7) and *Vishnu Namboodiri and others* v. *Kuttiparu Amma and others* (8).

In the case now under consideration, there is superabundance of evidence to show that U Ah Yaung and Ma Hmwe lived together as husband and wife for many years. The defendant U Ah Yaung's own sister-in-law Daw Nwe Khin (DW 2) spoke of Ma Hmwe as U Ah Yaung's wife. U Po Shi, a Christian Karen trader of Myitta Village whom U Ah Yaung cited to prove that his daughter Ma Kar Kyu Hmwe was not a pauper, spoke of Ma Hmwe as U Ah Yaung's wife and Ma Kar Kyu Hmwe as U Ah Yaung's daughter. Even when the plaintiff Ma Kar Kyu Hmwe sent a lawyer's notice to her father U Ah Yaung claiming a share of her mother's estate, U Ah Yaung merely replied that Ma Hmwe was not possessed of any estate at the time of her death. He never said that Ma Hmwe was not his valid wife, or that Ma Kar Kyu Hmwe was not his legitimate daughter.

Therefore, a strong presumption arose under section 114 of the Evidence Act, as pointed out in the authorities cited above, that the deceased Ma Hmwe was a valid wife of the defendant U Ah Yaung.

Before giving a preliminary decree for the administration of the estate of the deceased Ma Hmwe the learned trial Judge had dealt with the question whether the properties mentioned in Schedules A and B annexed to the plaint belonged to the estate of Ma Hmwe. However, it is clear that at this stage it is only necessary to consider whether Ma Hmwe could have left any estate in respect of which a decree for administration should be passed. As pointed out by the late Supreme Court in *Cassim Dawood Mamoon* v. *Ahmed Dawood Mamoon* (Civil Appeal No. 11 of 1956 of the late Supreme Court of Burma) the trial

(6) A.I.R. (1943)-Cal. 76. (7) A.I.R. (1955) H.I.M.-p. 37.
(8) A.I.R. (1957) Trav-Co. 85.

Court should not at the stage of the preliminary decree, decide what constitutes the estate to be administered as this is a matter which should be carefully gone through, item by item, either by the Court or by a Commissioner appointed by the Court on this behalf. On the evidence adduced in this case, it is clear that the deceased Ma Hmwe, while residing together with the defendant U Ah Yaung at Kyauk-me-daung, had a shop where she sold miscellaneous merchandize and that she also had a petty money-lending business. Accordingly in view of the provisions of section 4 of the Married Women's Property Act which is the law applicable to married Christian women in this country, it is clear that the deceased Ma Hmwe must have left an estate which should be administered by the Court. This is sufficient to support the preliminary decree for administration passed by the learned trial Judge.

We would, however, like to add that at the time of the taking of accounts the learned trial Judge should bear in mind that so far as immoveable property is concerned the article of the Limitation Act which is applicable is 144 [vide *Ma Pwa Thin* v. *U Uyo and others* (9), *Ma Nyun and others* v. *Ma Chan Mya* (10), *Ghulam Mohammad* v. *Ghulam Husain and others* (11)]. As for the profits of the estate accruing after the death of the ancestor the article of Limitation Act applicable is 120 [vide *Maung Po Kin and two others* v. *Maung Shwe Bya* (12)].

For the reasons given above the appeal fails and it is dismissed with costs, Advocate's fees being assessed at 10 (ten) gold mohurs.

(9) I.L.R. 12 Ran. 409.
(10) (1949) B.L.R. 420 (H.C.).
(11) 59 I.A. 74 (P.C.).
(12) I.L.R. 1 Ran. 405.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

C.C. 1964

Mar. 10

U SAW U (APPELLANT)

v.

MA HLA (RESPONDENT).*

Workmen's Compensation Act—Proviso to s. 30 (1)—Appeal only on a substantial question of law—Cause of death—Question of fact—Question whether accident arose out of and in the course employment—Question of law.

Held: Under the first proviso to s. 30 (1) of the Workmen's Compensation Act no appeal lies against any order of the Commissioner, unless a substantial question of law is involved.

Gouri Kinkar Bhakat v. *Messrs. Radha Kissen Cotton Mills*, A.I.R. (1933) Cal. 220, *Devidayal Ralyaram* v. *Secretary of State*, A.I.R. (1937) Sind 288; *Prestonji Bhicaji* v. *Farid Khan Pir Mahomed*, 146, I.C., 696; *Cooling Equipment Co. Ltd.* v. *Mt. Zainab Bibi and another*, A.I.R. (1943) Lah. 52; *Allimohamed Jumardikha* v. *Shanker Tukaram Pote and others*, A.I.R. (1946) Bom. 169, and *Nafar Chandra Pal Chowhdury* v. *Shukur Sheikh*, I.L.R. XLVI. Cal. 189, referred to.

The question as to how the deceased met his death is a pure question of fact. Accordingly, the finding of the learned Commissioner that the deceased serang fell overboard while walking along the whale deck as the gangway was blocked by cargo, cannot be interfered with.

The question whether the deceased serang died on account of an accident arising out of and in the course of his employment, is a question of law.

U Yan Shin v. *Ma E Sein and others*, A.I.R. (1940) Ran. 18; *Burma Oil Co. Ltd.* v. *Ma Hmwe Yin and another*, A.I.R. (1935) Ran. 428 and *Vishram Yesu Haldankar* v. *Dadabhoy Hormasji & Co.*, A.I.R. (1942) Bom. 175, referred to.

In the circumstances, it must be said that the deceased serang died of an, accident arising out of and in the course of his employment. Furthermore, the deceased serang was not walking along the whale deck, and not inside the railings in wilful disregard of the safety device. It was because the ordinary gangway was then blocked so as to render passage impossible.

Ba On for the appellant.

Maung Maung Khin for the respondent.

* Civil Miscellaneous Appeal No. 9 of 1963 against the order of the Additional Commissioner for Workmen's Compensation of Rangoon in his Proceedings အလည (လျှို) ၁၀/၆၁, dated the 5th January 1963.

C.C. 1964

U SAW U v. MA HLA.

U SAN MAUNG, J.—This appeal under section 30 of the Workmen's Compensation Act of 1923 by the appellant U Saw U, owner of a motor-launch named " Sein Win Kyi " is against the order of the Additional Commissioner for Workmen's Compensation dated the 5th January 1963 in his Proceeding No. ၁၈၁၁(ဧ၀၂၄)၁၀/၆၁ whereby the learned Additional Commissioner granted to the respondent Ma Hla compensation of K 7,200 on the ground that she was the wife of the deceased Maung San Kunt, a Serang in the employ of the appellant U Saw U and that Maung San Kunt died because of an accident arising out of and in the course of his employment as Serang of the above-mentioned motor-launch.

The death of Maung San Kunt occurred early in the morning of the 4th April 1961 after he fell overboard the motor-launch " Sein Win Kyi " near the confluence of the Twante Canal and the Rangoon River while the vessel was on its way from Rangoon to Henzada. The case of the respondent Ma Hla was that he fell overboard accidentally on his way to the W.C. which was situated in the rear part of the vessel soon after he had left the steering of the boat in the hands of a *Sukernee*.

The defence of the appellant U Saw U, on the other hand, was that Serang Maung San Kunt started drinking liquor soon after the vessel left Henzada, and continued drinking throughout the journey to such an extent, that he was thoroughly drunk and was unable to stay at his post or to perform any of his duties, and, that, when on the morning of the 4th April 1961, the vessel was approaching Rangoon through the Twante Canal, Maung San Kunt suddenly got up from where he was drinking and without any apparent rhyme or reason ran to the side-railings of the vessel, climbed over them to the outside, and while prancing on the whale-deck dropped into the water.

C.C. 1964

U SAW U v. MA HLA.

The learned Additional Commissioner for Workmen's Compensation after examining witnesses cited by both the parties came to the conclusion that the defence story, as mainly supported by Maung Kyaw and Maung Mar Din, a *Sukernee* and a member of the crew employed by the appellant U Saw U, was untrue; on the other hand, he believed the story as told by Ma Khin May, Maung Thein and Maung Tha Aung who were cited by the respondent Ma Hla. Accordingly, he came to the conclusion that the deceased Maung San Kunt died of drowning when he accidentally fell into the river in course of his employment as Serang of the motor-launch "Sein Win Kyi", and that, therefore, the respondent Ma Hla who was the wife of the deceased, was entitled to compensation. Being dissatisfied with the order of the learned Additional Commissioner for Workmen's Compensation the appellant U Saw U has preferred the present appeal.

In the memorandum of appeal it is stated, *inter alia*, that Serang Maung San Kunt got himself drunk and confined himself to his room next to the steering cabin from the time the launch left Henzada, that when the launch touched at Zalun and Danubyu he did not come out of the room to perform his duties as he was heavily drunk, that only when the launch approached the mouth of the Twante Canal did Maung San Kunt come out of his room to couch on the bench in front of the steering-wheel, dozing as a result of the liquor consumed overnight, and that at about 5-30 a.m. when the launch resumed her journey after reporting its arrival at Letpangon Toll Maung San Kunt suddenly got up from where he was couching, rushed out of the steering cabin, stepped over the bulwark, raised his two hands and jumped into the water. It is also contended that the learned Additional Commissioner for Workmen's Compensation was wrong in believing the fabricated story told by Ma Khin May, Maung Thein, Maung Thaung and Maung Tha Aung, witnesses cited by

the respondent Ma Hla, who were in fact never on board " Sein Win Kyi " at the time of the alleged occurrence.

Now, of the witnesses who according to the appellant U Saw U were conspiring to tell a fabricated story the most important is Maung Thein. According to this witness, Serang Maung San Kunt was not under the influence of liquor and he was able to attend to his duties of either steering the vessel or giving instructions for its navigation until a short time before the incident occurred. At about 6 a.m. on the day of the occurrence, Maung San Kunt, after leaving the steering of the vessel in the hands of a *Sukernee*, went into his own cabin which was at the fore part of the vessel. Soon after he came out, he was on his way towards the W.C. by walking along the whale-deck as the ordinary gangway was obstructed by the large quantity of cargo carried by the vessel, Maung San Kunt fell overboard, the whale-deck being wet at that time. When cross-examined as to why he knew that Maung San Kunt was on his way to the W.C., this witness said he inferred from the fact that Maung San Kunt was carrying in his hand a roll of toilet paper. When asked whether he actually saw Maung San Kunt falling into the water, he said that although he did not see the actual falling off, he heard a splash and on looking saw Maung San Kunt in the water near the rear of the vessel.

That the vessel was so overloaded with cargoes that the ordinary gangways were obstructed found support in the evidence of other witnesses like Ko Thaung whom the Additional Commissioner for Workmen's Compensation did not mention by name in his order. The evidence of Maung Thaung and Ma Khin May showed that Maung San Kunt after falling into the water tried to swim, and that he subsequently sank before any effective help could be given to him. These witnesses also allege that the launch did not immediately turn round after the Serang had fallen overboard.

C.C. 1964

U SAW U v. MA HLA.

Although the learned Additional Commissioner for Workmen's Compensation did not specifically say why he did not believe the story of Maung Kyaw and Maung Mar Din, witnesses cited by the appellant U Saw U, it is apparent that the serious discrepancy in the statements of these witnesses must have impressed him; whereas according to Maung Kyaw, when the launch arrived at Danubyu, Maung San Kunt who was already drunk, went ashore for about an hour to have more liquor, Maung Mar Din said Maung San Kunt was so drunk that he was unable to leave the vessel and that it was he who went on shore at Danubyu to procure liquor for him (Maung San Kunt).

It was also Maung Mar Din who professed that he saw Maung San Kunt deliberately jump into the water apparently in answer to an urge for suicide. Maung Mar Din is supported in this respect by another witness Maung Khin, whose name the learned Additional Commissioner for Workmen's Compensation did not mention in his order.

Now, the first proviso to section 30 (1) of the Workmen's Compensation Act enacts that no appeal shall lie against any order unless a substantial question of law is involved in the appeal. In this connection, the learned Advocate for the appellant has relied upon a decision of the Calcutta High Court in *Gouri Kinkar Bhakat* v. *Messrs. Radha Kissen Cotton Mills* (1) where Rankin, C.J., and Ghose, J., held that in cases under the Workmen's Compensation Act (1923), if a substantial question of law arises, the High Court is entitled to consider the case as a whole on points of fact as well as on points of law. To the same effect is the decision in *Devidayal Ralyaram* v. *Secretary of State* (2). However, a Bench of the Sind Judicial Commissioner's Court observed in *Prestonji Bhicaji* v. *Farid Khan Pir Mahomed* (3) that the intention of the Legislature

(1) A.I.R. (1933), Cal. 220. (2) A.I.R. (1937) Sind 288.
(3) 146 I.C. 696.

in enacting the proviso to section 30 of the Workmen's Compensation Act was that on questions of fact the findings of the Commissioner should not be challenged, although the Court may interfere with such findings of fact as depend upon questions of law. This observation of the Sind Judicial Commissioner's Court was quoted with approval by a Bench of the Lahore High Court in *Cooling Equipment Co. Ltd.* v. *Mt. Zainab Bibi and another* (4). There it was held that it is not correct to say that under section 30 of the Workmen's Compensation Act, once an appeal is admitted on a substantial question of law the whole case including all questions of fact is open to investigation by the High Court, and that the proper interpretation to be put upon the proviso is to limit the power of the Court to interfere only in such findings of fact as may be necessary for the determination of the questions of law involved. It was also held that where the question of fact is wholly independent of any question of law the High Court in appeal is bound by the finding of fact arrived at by the Commissioner. [See also *Alimohamed Jumardikhan* v. *Shankar Tukaram Pote and others* (5) where it was held that the High Court is not entitled to interfere with the findings of fact arrived at by the Commissioner for Workmen's Compensation except on a substantial question of law and that when a finding of fact is not based upon evidence the High Court is entitled to interfere.]

As to what constitute questions of fact and questions of law, it has been fully explained by the Privy Council in the oft-quoted case of *Nafar Chandra Pal Chowdhury* v. *Shukur Sheikh* (6). There it was held that the proper legal effect of a proved fact is essentially a question of law but that the question whether a fact has been proved when evidence for and against has been properly admitted is necessarily a pure question of fact.

(4) A.I.R. (1943) Lah. 52. (5) A.I.R. (1946) Bom. 169.
(6) I.L.R. XLVI Cal. 189.

C.C. 1964

U SAW U v. MA HLA.

In the case now under consideration the questions whether the deceased Serang Maung San Kunt was or was not drunk all the way from Henzada to Rangoon, whether he deliberately jumped into the water from the launch in a suicidal frenzy or accidentally fell off whilt walking along the whale-deck towards the rear of the vessel with a view to answer a call of nature, are essentially pure questions of fact. The evidence for and against had been adduced by the parties to the present appeal and the learned Additional Commissioner had chosen to believe the version given by Maung Thein, a witness cited by the respondent Ma Hla in preference to that given by Maung Kyaw, Maung Mar Din and other witnesses for the appellant U Saw U. It is not for this Court to say that U Saw U's witnesses should have been believed in preference to those cited by the respondent Ma Hla. Accordingly, I see no reason for interference with the findings of the learned Additional Commissioner for Workmen's Compensation that the deceased Serang Maung San Kunt was not drunk, that he was able to discharge his duties till a short while before the incident occurred, and that he fell overboard while walking along the whale-deck towards the rear of the vessel as the gangway was blocked by cargo.

The question of law which arises is whether on the facts as found by the learned Additional Commissioner for Workmen's Compensation the deceased Serang Maung San Kunt died on account of an accident arising out of and in the course of his employment. In *U Yan Shin* v. *Ma E Sein and others* (7) the facts are these. While a workman was going back to the camp in the mining area where he was working, a dead tree fell on him and killed him. The workman was employed for cutting and clearing jungles and the tree which fell on him was some distance away from the place where he had to work. Moreover, the

(7) A.I.R. (1940) Ran. 18.

accident was of the kind which anyone who happened to pass by the tree at the time would have met with. It was held that the falling of the tree on the deceased could not be said to be inherent in the nature of the employment, and falling of the tree could not be properly inferred. Accordingly, the accident which caused the death of the workman did not arise "out of" his employment and compensation could not be awarded.

In *Burma Oil Co. Ltd.* v. *Ma Hmwe Yin and another* (8) the facts are these. A servant was employed as a workman and he could come to his work by three different ways leading to his place of duty. He, for his own convenience, chose one way and quite before the usual time started for his place of duty. On the way he was bitten by a snake and died. It was held that the accident did not occur either in the course of or "out of" his employment and that no compensation could be granted to his dependent.

These are the two cases relied upon by the learned Advocate for the appellant in support of his case that no compensation should be granted to the respondent Ma Hla for the death of her husband.

A third case on this point cited by the learned Advocate for the appellant is rather more in favour of the respondent. It is *Vishram Yesu Haldankar* v. *Dadabhoy Hormasji & Co.* (9). In that case the deceased workman was employed as a *Khalasi* on a barge which was tied up along side a steamer. The *khalasis* so employed had to prepare and take their meals on the barge and also sleep on the hatches when there was work at night. The deceased workman was seen going to bed at about 9 p.m. but when his companions got up early in the morning he was found to be missing. Two days later, his body was seen floating in the docks. It was held that the workman who was a good swimmer was sleeping on the barge in the course of his

(8) A.I.R. (1935) Ran. 428. (9) A.I.R. (1942) Bom. 175.

C.C. 1964

U SAW U v. MA HLA.

employment, and that there was necessarily a risk inherent in the discharge of his duty in so sleeping that he may fall off the barge into the water. The most natural inference to draw was therefore that the accident occurred because for some reason or other in the middle of the night the workman fell off the barge, either in his sleep or when half awake, and struck his head in the process. Therefore, his dependent was entitled to compensation.

A more recent case in favour of the respondent Ma Hla is that of the late High Court in *Daw Ohn Bwint and one* v. *U Hlaing* (10). In that case the respondent had engaged a certain contractor for repairing an oil-well. The contractor in turn engaged workmen including the deceased. The repair work was completed and the implements which had been borrowed for the work were put on a winch-car for the purpose of returning them. The deceased and other workmen were also put in the car to unload the implements. While travelling in the car the deceased fell out of it and died. It was held that the workmen who were carried in the winch-car for the purpose of carrying out the unloading work must still be deemed to be in the employment of the respondent as their services were still required for unloading the implements and that therefore the employer was liable to pay compensation for the death of the deceased workman.

In the case now under consideration it was necessary for the Serang to be in control of the motor vessel from the time it left Henzada till it arrived at Rangoon. He was not drunk as alleged by the appellant but was in fact performing his duties till a short time before the incident occurred. He found it necessary to go from his cabin, towards the rear of the vessel apparently to answer a call of nature and finding the gangway blocked by cargo had walked along the whale-deck outside the railings. He fell off the vessel and was drowned. In these circumstances

(10) (1958) B.L.R. 200 (H.C.).

C.C.
1964
U SAW U
v.
MA HLA.

it must be said that Serang Maung San Kunt died of an accident arising out of and in the course of his employment. Furthermore, it was not in wilful disregard of the safety device that he was walking along the whale-deck, and not inside the railings, as the ordinary gangway was then blocked so as to render passage impossible.

Accordingly proviso (iii) to section 3 (1) of the Workmen's Compensation Act does not apply. The deceased was not under the influence of liquor and therefore proviso (i) to the same section does not apply. For these reasons I am of the opinion that the learned Additional Commissioner for Workmen's Compensation was quite justified in granting compensation to the respondent Ma Hla.

Regarding the contention that there is no admissible evidence on record to prove that Ma Hla was the wife of the deceased Serang the learned Additional Commissioner for Workmen's Compensation had believed the evidence of Ma Hla that she was not only the deceased Maung San Kunt's wife but that the child born to her was that of Maung San Kunt. This is a pure question of fact on which this Court is not entitled to interfere.

For these reasons the appeal is dismissed with costs Advocate's fee being assessed at 5 (five) gold mohurs.

APPELLATE CIVIL

Before U Kyaw Zan U, J.

C.C. 1964

Feb. 29

U TUN HLAING AND ONE (APPELLANTS)

v.

DAW KYIN MYAING (RESPONDENT).*

Suit for ejectment—Different from Application under s. 17 of the Rangoon City Civil Court Act—Court fee to be paid on the annual rental value—s. 7 (xi) (cc) of the Court Fees Act.

Held: In a suit for ejectment of a monthly tenant by a landlord, the Court fees are to be paid on the annual rental value under s. 7 (xi) (*cc*) of the Court Fees Act and not under s. 7 (*v*) (*e*) which applies to suits for possession of a house.

S. 17 of the Rangoon City Civil Court Act, is a quick and summary remedy applicable only to Rangoon. A landlord in Rangoon has a choise to file a suit in the ordinary way or make an application under s. 17 for ejectment of a tenant.

Khoo EE Khwet and six others v. *Hoe Chan Company*, (1947) R. L.R. 33, referred to and followed.

Myint Soe (Advocate) for the appellants.

Maung Maung (Advocate) for the respondent.

U KYAW ZAN U, J.—In Civil Regular Suit No. 535 of 1963 of the City Civil Court, Rangoon, the appellants, who are husband and wife asked for ejectment of their monthly tenant the respondent from the premises known as No. 23, Hledan road, Kamayut, Rangoon, by removing the stall built by the respondent on the land, claiming to be the owners of the said premises which they built in 1955 and as such the Urban Rent Control Act has no application to the suit. It was alleged that in spite of the notice dated

* Civil First Appeal No. 104 of 1963, against the decree of the Chief Judge, City Civil Court of Rangoon, in Civil Regular Suit No. 535 of 1963, dated the 17th September, 1963.

3rd May 1963 to quit on 21st May 1963 the respondent failed to do so. The respondent admitted the ownership but denied the monthly tenancy. She claimed to be a lessee under an agreement dated 20th March 1960 between the parties and contended that the notice was invalid. The trial Court framed the following issues:

1. Is the defendant the lessee of the suit premises under the terms of the lease dated 20th March 1960 or did she become a monthly tenant on 21st March 1963 only as alleged by the plaintiff?
2. Is the notice valid?
3. Is the lease dated 20th March 1960 valid in law?
4. When was the suit premises built?

After hearing the parties and their witnesses the trial Court in its judgment answered all the issues in favour of the appellants but instead of passing a decree in their favour as prayed for dismissed the suit with costs as not being maintainable. There is, of course, no issue on this point which was never raised by the respondent. It was of the opinion that though the plaint has been described as a suit for ejectment, it was, in fact, only an application under section 17 of the Rangoon City Civil Court, and, as such court-fees should have been paid on the market value under section 7 (5) (*e*) of the Court Fees Act, or on the annual rental value under section 27 (2) of the Rangoon City Civil Court Act, and that since it was merely an application under section 17 of the Rangoon City Civil Court Act it could not direct to dismantle the stall though it could pass a decree for ejectment and possession of the premises.

The plaint is styled as a "suit for ejectment". The respondent is termed a monthly tenant of the appellants. It is needless to say that in a suit for ejectment of a

C.C. 1964

U TUN HLAING AND ONE v. DAW KYIN MYAING.

monthly tenant by a landlord the court-fees are to be paid on the annual rental value under section 7 (9) (*cc*) of the Court Fees Act as it was done in the instant case. There is no mention of section 27 of Rangoon City Civil Court Act in the plaint. If the trial Court was in doubt it should have framed an issue on the maintainability of the suit to find out at the outset whether it was a suit or only an application under section 17 of the Rangoon City Civil Court Act. The relevant portion of the section runs as follows:

"17. (1) When:

(*a*) any person has had possession of any immoveable property in the city of Rangoon of which the annual rental value does not exceed (ten thousand rupees), as the tenant . . . . . and;

(*b*) such tenancy . . . . . has determined or been withdrawn, and

(*c*) such tenant . . . . . refuses to deliver such property in compliance with a request made to him in this behalf by such other person,

such other peson (in this Act called the applicant) may apply to the Court in accordance with the provisions of this Act for an order (of ejectment of the occupant and for delivery of possession of the property)."

This is a quick and summary remedy applicable only to the City of Rangoon. A landlord in Rangoon has a choice to file a suit in the ordinary way or make an application under section 17 for ejectment of a tenant. In the judgment itself, it is stated in the first sentence that it is a *suit* for ejectment though it ends up with the words "The Application is therefore dismissed with costs." In the prayer the appellants asked "for a decree for ejectment" and not "for an order of ejectment" under section 17 of the Rangoon City Civil Court Act. There is no indication that the plaint was filed as an "application" under section 17 nor was there any hint in the summons to the respon-

dent that an application had been made for her ejectment. The summons clearly shows that a suit for her ejectment had been instituted. (Page 29 of Process File.) Not even a suggestion was made to the appellants that the proceedings were taken to be under section 17. If it had been made they could have suggested an issue on the point and would have maintained that the proceedings were not under section 17. It seems the trial Court failed to notice the case of *Khoo EE Khwet and six others* v. *Hoe Chan Company* (1) where it was held that a proceeding should only be classified as falling under section 17, if on its face it is instituted under that section or if, on an issue raised, it is held that it so falls. Sharpe, J., who was a member of the Bench which decided that case gave a warning to the learned Judges of the Rangoon City Civil Court in tht following words:

> "I do want to impress this upon the Rangoon City Civil Court, that they should at the outset make it quite clear whether it is a suit which has been filed or whether it is only an application under section 17. Otherwise all sorts of confusion may arise and the parties may be uncertain as to whether at a later stage they have or have not a right of appeal to this Court."

I shall repeat that in a suit for ejectment of a tenant by a landlord the suit is to be valued under section 7 (9) (*cc*) of the Court Fees Act. It is a specific provision in such suits between landlord and tenant while section 7 (5) (*e*) is general and it applies only to suits by a person against another for possession of a house. Under the former the Court fees are to be paid on the annual rental value and under the latter on the market value.

For the reasons given I hold that the appellants' suit is a suit for ejectment of their tenant the respondent in

(1) (1947) Rangoon Law Reports 33.

C.C. 1964

U TUN HLAING AND ONE v. DAW KYIN MYAING.

the ordinary way and the Court fees paid on the annual rental value under section 7 (9) (*cc*) of the Court Fees Act being valid and proper there is no alternative but to set aside the judgment and decree of the trial Court. Accordingly I set them aside with costs in both the Courts and pass a decree as prayed for.

ORIGINAL CIVIL

Before U Maung Maung, J.

C.C. 1964

Jan. 18

WALTER ALLAN MEDD (PETITIONER)

v.

(1) MRS. DAWN MEDD (RESPONDENT) AND
(2) S. D. MYAING (CO-RESPONDENT).*

Divorce—Adultery alleged with Co-respondent—adultery by Co-respondent not proved but adultery with person or persons unknown proved—no necessity of amending petition—supplementary petition mere formality in the circumstances of the case.

The Petitioner had filed a petition for divorce against the Respondent for alleged adultery with the Co-respondent. The Respondent did not appear in the case to defend herself, but the Co-respondent appeared to deny the charge.

Held: The evidence adduced establishes satisfactorily that the Respondent has been guilty of adultery. However the identity of the adulterer has not been established. Links are wanting in the chain of evidence to establish the adultery of the Co-respondent.

Normally, if the Petitioner fails to prove adultery by the Co-respondent, the Court would be justified to dismiss the petition. Or he may amend his petition or file a supplementary petition, so that he may prove that his wife also committed adultery with a man or men unknown. If the Respondent wife had appeared to defend herself then the petitioner would be required to give her an opportunity to defend herself against the new or supplementary allegations. However, in this case, a supplementary petition would be a mere formality that his without helping substantial justice.

Duncan v. *Duncan*, A.I.R. (1939) Ran. 352, referred to.

Accordingly a *decree nisi* is passed in favour of the Petitioner on the finding that his wife has committed adultery with an unidentified man.

Cohen v. *Cohen*, (1940) 2 All England Reporter, 331 H.L., also referred to.

U Aw for the Petitioner.

Fisher for the Co-respondent.

U MAUNG MAUNG, J.—Walter Allan Medd petitions that his marriage with the respondent Mrs. D. Medd be dissolved on the ground that she has committed adultery with Saw Darwin Myaing, the co-respondent, on several

* Civil Regular Suit No. 27 of 1963.

C.C. 1964

WALTER ALLAN MEDD v. (1) MRS. DAWN MEDD AND (2) S. D. MYAING.

occasions between March and December 1960. The petitioner and the respondent profess the Christian faith and are domiciled in the Union of Burma. They were married on 4th January 1957 and they have a daughter, Caroline, for whose custody the petitioner also prays.

In his evidence the petitioner has stated that towards the end of 1959 he and his wife lived in Insein and the co-respondent, a First Officer in the Union of Burma Airways, happened to be a neighbour. Darwin Myaing started to attract his wife, the petitioner states, and he found his wife "floundering". Arrangements were therefore made by the petitioner to move to a place close to his parents' house in Tamwe, but before the move could be made in March 1960, the petitioner had to go to sea. After about 20 days at sea the petitioner came home to his wife at the new place on U Tun Myat Road, but she accorded him a strange welcome. According to him she never even said "hello" but blurted out that she had found someone else and did not want to live with him any more. She also revealed the name of the co-respondent as that of the "someone else" that she had found. Petitioner then sent for the father of his wife and in his presence she repeated what she had said. The father took her away and she promised never to return. That promise she has kept.

Walter Medd wrote and complained about the affair to Major Maung Maung Nyunt, General Manager of the Union of Burma Airways. Major Maung Maung Nyunt, now Chairman of the UBA, is a witness.

Major Maung Maung Nyunt is a careful officer and he has produced the letter Exhibit B which Medd had written to him on 3rd April 1960 complaining that Saw Darwin Myaing was having a "love affair" with his wife. Walter Medd files as Exhibit A a reply from Major Maung Maung Nyunt, dated 11th April 1960, in which he said

that he had already interviewed Saw Darwin Myaing who promised to " end the affair " with Mrs. Medd. Major Maung Maung Nyunt also reminded Walter Medd in his letter that " the blame for this affair having arisen is not entirely his (Saw Darwin Myaing's)." The letter ended with a hope that " the warning given by me and the promise from First Officer Saw Darwin Myaing as given to me will solve the difficult situation you have reported in your letter."

The events complained of thus took place in the month of March when the petitioner was out at sea for about 20 days. While in his petition he alleges that his wife committed adultery with Darwin Myaing on occasions between March and December 1960, the petitioner is unable to furnish proof of what happened after March. After the separation he never saw his wife again and soon after that he went to sea again and did not return until shortly before he filed the present suit. He therefore has no personal knowledge of how his wife has behaved after March 1960. The fact that he has been away at sea serving with M.V. " La Paz " for about three years without home leave also explains the delay in his coming to this Court.

Mrs. Medd has not appeared to defend herself. Notices served on her at her father's address have been returned unserved and substituted service published in the newspapers have also failed to draw a response from her, Saw Darwin Myaing, the co-respondent named, appears to defend his honour and to deny that he had ever committed adultery with Mrs. Medd.

Ah Tin (PW 1) was a maid servant in the household of the Medds at the relevant time. She says that an affair started at Insein when the Medds and Darwin Myaing were neighbours. According to her Mrs. Medd took the initiative and sent her to Darwin Myaing next door to borrow

C.C. 1964

WALTER ALLAN MEDD v. (1) MRS. DAWN MEDD AND (2) S. D. MYAING.

his guitar. Later Mrs. Medd unfulfilled by the music she herself made on the guitar, sent Ah Tin again to fetch Darwin Myaing who came over with another man. At night Darwin Myaing and Mrs. Medd went out and returned only in the early hours of the next morning. They repeated such trips about twice, according to Ah Tin, and each time they returned only in the morning. After Mrs. Medd had moved to U Tun Myat Road, Darwin Myaing visited her several times, arriving in the evening and leaving in the morning after nights spent in the same room as Mrs. Medd. Once, the witness states, the two of them went out and stayed away about two days. On cross-examination by Mr. Fisher, learned Advocate for the co-respondent, Ah Tin replies that for about a month after they had moved to U Tun Myat Road, the petitioner was absent. She also states that she slept in a separate room with the baby and Mrs. Medd had a separate bedroom. She would go off to sleep about 8 in the evening and would not know what time Darwin Myaing left. But, she states, reminded by U Aw, learned Advocate for the petitioner, she would wake up at midnight and would find Darwin Myaing still around. Ah Tin states that at the time Mrs. Medd went away for two days at a stretch she herself looked after the child. The baby was bottle-fed and Ah Tin was the nanny.

U San Myat (PW 2) is a driver and lived in the same compound on U Tun Myat Road as the Medds. He remembers that when Mrs. Dawn Medd moved in her husband was not along. The witness was a close neighbour of Mrs. Medd who occupied the upstairs apartment. On occasions a man came to visit her. He would arrive on a motor cycle about 5 or 6 in the evening and leave early in the morning. Witness did not know the visitor's name but heard that he worked with the Union of Burma Airways. The visitor, the witness states, was somewhat short. In his cross-examination U San Myat replies that

he personally did not know that the visitor was a staff of the Union of Burma Airways. It was Mrs. Medd who told him that her friend was with the UBA.

U Thin Maung (PW 3) also lived in the same compound as the Medds on U Tun Myat Road. He replies that Mrs. Medd had a maid servant with her whom he recognised as Ah Tin, and that a man would come to visit Mrs. Medd arriving in the evening and leaving in the morning. Witness, however, does not know who the visitor was or where he worked. He also describes the visitor as somewhat short and of fair complexion.

Mr. G. N. Murray (PW 5) aged 65 years is an old friend of Mrs. Medd's father. He has therefore known Dawn Medd since she was 15 or 16 years of age. Mr. Murray does not approve of Dawn Medd at all. He says she was not a lady, " to be more precise, she was too fond of the opposite sex and in plain language sex crazed." He spoke to her about this at times but was told to mind his own business. She went out with all types of men at all hours of the day and night, " particularly after sunset." He has not actually seen Mrs. Medd go out with Saw Darwin Myaing but Mr. Torrens, her uncle, told the witness about her goings-on with Saw Darwin Myaing. This, of course, is hearsay.

While it is clear that Saw Darwin Myaing did have an affair with Mrs. Dawn Medd, the extent to which the affair went evades proof. The petitioner himself, asked by the Court, states that when he came home from sea and his wife told him that she was having an affair with Darwin Myaing, she did not actually say that she had committed adultery with him. She only said that she had been out with Darwin Myaing often and that she was deeply in love with him. U San Myat (PW 2) and U Thin Maung (PW 3) can say that a man came to visit Mrs. Medd at U Tun Myat Road during the late hours in the night but they are unable

C.C. 1964

WALTER ALLAN MEDD v. (1) MRS. DAWN MEDD AND (2) S. D. MYAING.

to fix his identity. The only witness who is sure about the identity is therefore Ah Tin (PW 1).

Major Maung Maung Nyunt (PW 9) gives a straightforward story about his meeting with Saw Darwin Myaing on the complaint of the petitioner. Saw Darwin Myaing was shown the letter Exhibit B which he read in Major Maung Maung Nyunt's presence. Darwin Myaing then said that there were many points in the letter which were not true. He said he knew Mrs. Medd and " they were friends but they had not done anything bad." Darwin Myaing also said that he wanted to get away from her but she was " more attached to him." Major Maung Maung Nyunt then advised Darwin Myaing to end the matter before things got out of control and Darwin Myaing promised to do so. After that Major Maung Maung Nyunt sent his reply to Walter Medd dated 11th April 1960.

Saw Darwin Myaing himself gives evidence and he categorically denies having ever committed adultery with Mrs. Medd. He says that he met Mrs. Medd at a party in Insein at the end of which, because Mrs. Medd was without transport, he drove her home. He was invited in for a cup of coffee, but that was all. He met Mrs. Medd once or twice after that and took her to the cinema. All this happened in March 1960 after which he had not met her again. He denies the story told by Ah Tin that he went over to the house of the Medds to play the guitar and later to take her out into the small hours of the morning. He states that on the occasion he drove her home from the party he stayed only about half an hour. Later when he took her to the cinema they would go for the 6-30 p.m. show and he would leave her, after depositing her at her house, at about 10 p.m. Darwin Myaing is now a family man and he knew at the time he first met Mrs. Medd that she also had a family.

The main question to be determined in the suit is whether Mrs. Dawn Medd has been guilty of adulttry as

C.C.
1964

WALTER ALLAN MEDD
v.
(1) MRS. DAWN MEDD
AND
(2) S. D. MYAING.

her husband alleges. If the answer is yes, then the petitioner is entitled to a *decree nisi*. The second question is whether the co-respondent Saw Darwin Myaing is the adulterer. He has come forward in the defence of his honour to deny the charge. In the absence of Mrs. Medd the contest has appeared as if it is between the aggrieved husband who wishes to protect his happiness in the future, and the co-respondent who rises in the defence of his honour. But the two questions on which the suit turns must not be lost sight of, and they are not necessarily linked.

As far as the first question is concerned the evidence adduced establishes satisfactorily, to my mind, that Mrs. Dawn Medd has indeed been guilty of adultery. Her admission to her husband on his return from sea in March 1960 that she had been having a serious affair with Saw Darwin Myaing and that she wanted a divorce, her departure from her home and her child never to return, her failure to appear and defend herself, are factors which, combined with the evidence of the plaintiff's witnesses, weigh heavily against her. The evidence proves that a man visited her late in the evenings at her home on U Tun Myat Road and left only in the mornings and that she went out with the man and stayed away the night or even for a day or two. Mr. Murray who has known her since she was a girl says that to his own knowledge she has often, and at all hours of the day and night, gone out with men. The evidence of Mr. Murray may not have a direct bearing on the issues in the suit but it paints the picture of Dawn Medd as that of one who sets no high value on virtue. U Aw, learned Advocate for the petitioner, invites me to look at her photograph Exhibit C and to rule that she looks wild, inclined to adultery. I do not, however, profess the ability to render the ruling that U Aw asks for. On the other hand taking the circumstances together, the long absence of the husband at sea, the opportunities that

C.C. 1964

WALTER ALLAN MEDD v. (1) MRS. DAWN MEDD AND (2) S. D. MYAING.

Mrs. Medd had to commit adultery and the visits of the man at late hours of the night, I must find that her adultery in the month of March 1960 is proved.

On the question of the identity of the adulterer the evidence is not so satisfactory. Only Ah Tin (PW 1) is certain that he is the co-respondent. Even Ah Tin says that at Insein it was Mrs. Medd who made the first move by sending her across to Darwin Myaing's house to borrow his guitar. That the co-respondent strongly denies, but from that piece of evidence given by Ah Tin and from what Darwin Myaing said to Major Maung Maung Nyunt, it is clear that some sort of an affairs developed between Mrs. Medd and Darwin Myaing. However, as Darwin Myaing stated to Major Maung Maung Nyunt, it was probably Mrs. Medd who was " more attached to him " and she might have made up the affair into a serious one when she spoke out to Walter Medd on his return from sea. Thus while she mentioned Darwin Myaing's name to her husband, that itself is no conclusive proof that Darwin Myaing was the adulterer. It might be only wishful imagination on her part. The witnesses who saw a man come and go in the late hours at Mrs. Medd's house are unable to fix the visitor's identity. Nor can Mr. Murray who knew of Mrs. Medd's many affairs but had only heard from others about the one with the co-respondent. Darwin Myaing admits that he visited Mrs. Medd on several occasions and took her out to the cinema a few times. But he says that he had never stayed late or long at the house. Ah Tin herself, the key witness as far as identity of the adulterer is concerned, says that she would go to bed early at about 8 p.m. with the baby and it would therefore be unsafe to rely on her word as to the identity of the man who came and spent the nights with Mrs. Medd.

Thus, in regard to the second question as to the identity of the adulterer it must be held that proof is not sufficient

to establish that he is the co-respondent. The co-respondent has no doubt been indiscreet in visiting a married woman while her husband was away and taking her out to the cinema and parties. However, links are wanting in the chain of evidence to establish that the co-respondent's indiscretion went to the extent of committing adultery.

Normally the petitioner who wants a decree for divorce must prove his case as set out in his petition. In the present suit Walter Medd has alleged that Darwin Myaing was the adulterer. If he fails to prove the allegation then perhaps it would be justified to dismiss the petition. Or, the petitioner may apply to have his petition amended or file a supplementary petition so that he may prove that the respondent in the alternative has committed adultery with a man or men unknown. If the respondent had appeared to defend herself the petitioner would then be required to give her an opportunity to defend herself against the new or supplementary allegations. [See *Duncan* v. *Duncan* (1)]. In this case, however, Mrs. Medd has been absent all along and as far as Darwin Myaing is concerned, he is not interested in any allegations that the petitioner may wish to make against his wife and other man or men. Thus a supplementary petition would be mere formality without helping substantial justice.

The House of Lords has remarked in *Cohen* v. *Cohen* (2) that " the Divorce Court does not exist for the purpose of promoting the dissolution of marriage but for the purpose of discharging the painful duty of dissolving them when all reasonable hope of reconciliation between the parties has come to an end ". Here, Walter Medd and Dawn Medd parted in March 1960 and there does not appear to be any hope of reconciliation, and she has not chosen to put in an appearance or put up a defence in this suit. While

(1) A.I.R. (1939) Ran., 352. (2) (1940) 2 All England Reporter, 331 H.L.

C.C. 1964

WALTER ALLAN MEDD v. (1) MRS. DAWN MEDD AND (2) S. D. MYAING.

obviously there is no collusion or connivance between the parties it is evident that a divorce is what both parties want, and her adultery has given this Court the jurisdiction to grant it. The main question, as I have remarked, is between the husband and the wife. If she has committed adultery then he is entitled to the decree that he prays for. Who the adulterer is, is not of consequence as far as the question between the husband and the wife is concerned.

In this connection the observations of Lord Denning in his much discussed recent report may be apposite. The report is an upshort of scandals in high places in London, but it really contains much more than Miss Christine Keeler. In discussing, among other things, the question of adultery, Lord Denning emphasises the essential matter for consideration:

> "The real point may be not whether Mr. Profumo had in fact committed adultery, but whether his conduct (proved or admitted) was such as to lead ordinary people reasonably to believe that he had. If that were the real point, the disarming answer of Mr. Profumo will be remembered: 'Nobody will believe that I didn't sleep with her, it happens to be true". It is for Parliament to consider what was the proper point for consideration: though I may perhaps illustrate the point by an analogy drawn from the civil law. If a man commits adultery, his wife may have just cause for leaving him, but it does not depend on his in fact committing adultery. If he associated with another woman in such circumstances that on the proof or admitted facts, his wife reasonably believes he has committed adultery with her, again his wife has just cause for leaving him. The reason is because his conduct is such as to destroy the confidence and trust which should subsist between them." (3).

These remarks of the eminent Judge are not made from the Bench, but they do suggest a useful test to apply,

(3) Lord Denning's Report Command 2152, H.M.S.O., 1963, page 58.

C.C.
1964

WALTER ALLAN MEDD
v.
(1) MRS. DAWN MEDD AND (2) S. D. MYAING.

along with other tests, to facts proved in the determination of matrimonial causes such as this.

In this matter between Walter and Dawn Medd the evidence is sufficient to show that he has reasonable grounds to believe that his wife has committed adultery and that therefore the essential bond of trust and confidence between the two has been irreparably shattered.

Taking the circumstances of the case as a whole, I would pass a *decree nisi* in favour of the petitioner Walter Medd on the finding that his wife, the respondent, has committed adultery with an unidentified man, for I find the evidence insufficient to establish that Darwin Myaing the co-respondent is the adulterer. As against the co-respondent this suit is dismissed.

Walter Medd also asks for custody of the child Caroline. The mother has shown no interest in the child nor raised any objection to the petitioner having her. Walter Medd states in his evidence that the child is being well looked after by his own parents when he is away at sea. I find no difficulty in deciding that the petitioner would be better able to protect and promote the welfare of the child. I therefore grant his prayer for Caroline's custody.

The parties will bear their own costs.

တရားမအယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး ရွှေမြောက်ဆွင်

† ၁၉၆၄
ဖေဖော်ဝါရီလ
၁၄ ရက်။

ကိုသာဒင် ပါ ၄ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ကိုကျောက်ဒိုး ပါ ၅ (အယူခံတရားခံ)

ဒုတိယအယူခံမှု တရားရုံးချုပ်က စွက်ဖက်မည့်ကိစ္စများ၊ ဥပဒေအကြောင်းဆိုင်ရာကိစ္စ၊ ပဋိညာဉ်စာချုပ်များ၏ အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူချက်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။တရားမ ဒုတိယအယူခံမှုများတွင် အောက်ရုံး ၂ ရုံးက အကြောင်းခြင်းရာများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သဘောတူဆုံးဖြတ်ခဲ့လျှင်၊ တရားတိမ်းစောင်းသည့် အခါမျိုးဖြစ်သလျှင်၊ တရားရုံးချုပ်က ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ပေမည်။ သို့သော် ထိုအကြောင်းခြင်းရာများသည် မည်သို့သော ဥပဒေကြောင်းဆိုင်ရာ အကျိုးသက်ရောက်သည်ကို အဆုံးအဖြတ်ပြုရာ၌ မှားယွင်းလျှင် တရားရုံးချုပ်က ဝင်ရောက်စွက်ဖက်နိုင်ပေမည်။

ထို့ပြင်၊ ကတိပဋိညာဉ်စာချုပ်များ၏ သဘောသဘာကိုကို အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူရာ၌ မှားယွင်းလျှင်လည်း တရားရုံးချုပ်က ဝင်ရောက်စွက်ဖက်နိုင်သည်။ ပဋိညာဉ်စာချုပ်တခုတွင် ဝယ်သူအမည်ကို ဖော်ပြထားသော်လည်း ဥပဒေသဘောအရဆိုလျှင်၊ ပိုင်ဆိုင်သူများမှာ ငွေရှင်ဖြစ်သည်။ အမည်ဖော်ပြထားသူမှာ ဗနာမီးခေါ် နာမည်ငှါးမျှသာ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

မောင်ထွန်းဒေနှင့် ဘီ၊ကေ၊ဟာ(လ်)ဒါး၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန်အတွဲ ၁၄၊ စာ ၂၄၂ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ရွှေနေကြီး-ဦးဘအုန်း။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ရွှေနေကြီး-ဦးမြတင်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဒေါ် အုံးမယ်နှင့်အယူခံတရားခံတို့သည်၊မူလက ဟသ်ာတမြို့အနီးရှိ ရေပေါက်ရွာ၌ ဆန်စက်လုပ်ငန်းကို လုပ်ကိုင်ကြသည်။ ထို ဆန်စက်မှာ ဒေါ် အုံးမယ်ပိုင်စက် ဖြစ်၍၊ ဒေါ် အုံးမယ်ကွယ်လွန်သည့် အခါ၌ အယူခံ

၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမဒုတိယအယူခံမှုအမှတ် ၂၀။

၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၉ တွင်၊ ၁၉၆၂ ခု၊ နိုဝင်ဘာ ၁၀ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ဟသ်ာတမြို့ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးရုံးတော်တွင် ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

တရားခံတို့သည် တရားငင်ကိုယ်စားလှယ်များ အဖြစ် အမွေဆက်ခံကြသည်။ သူပုန်များနှောင့်ရှက်မှုကြောင့် ဒေါ်အုံးမယ်တို့သည် ဆန်စက်ကို ဟသံတမြို့သို့ ပြောင်းမွေလုပ်ကိုင်ရန်အတွက် ဆိုင်းပြင်းကြရာ၊ စရိတ်ငွေမရှိသဖြင့် ဟသံတမြို့တွင် ငွေချေးမည့်သူကို ရှာဖွေကြ၏။ အယူခံတရားခံတို့ ထူသောသက်သေ ဦးကြင်ရှိန် (လိုပြ-၁) ကအယူခံတရားခံ ကိုကျော်ဒိုးနှင့်ကိုသိန်းဟန်တို့အား အယူခံတရားလို ကိုသာဒင်နှင့် ဆက်သွယ်ပေး၏။ ဦးကြင်ရှိန်၏ ထွက်ဆိုချက်အရ ထင်ရှားသည်မှာ ကိုသာဒင်က မိမိ၌ ငွေချေးရန် ကိုယ်ပိုင်ငွေမရှိကြောင်း၊ သို့သော်အောင်မြန်မာ သမဝါယမအသင်းငွေကို ချေးနိုင်ကြောင်းပြန်ပြောရာ၊ ကိုကျော်ဒိုးက အသင်းအနေဖြင့် ချေးသည့်ငွေကို မယူလိုကြောင်း။ သို့သော် ကိုသာဒင်အနေဖြင့်ချေးသည့်ငွေကို ယူလိုကြောင်းပြန်ပြောသည်။ ထိုအခါ ကိုသာဒင်က အသင်းပိုင်ငွေကို မိမိနာမည်နှင့်ပင် ချေးရမည်ဖြစ်ကြောင်းပြောရာ၊ ကိုကျော်ဒိုးက ကိုသာဒင်အနေနှင့် ချေးလျှင် လက်ခံမည်ဖြစ်ကြောင်းပြန်ပြော၏။ ထိုထွက်ဆိုချက်အရ ထင်ရှားသည်မှာ ချေးမည့်ငွေသည် ကိုသာဒင်ပိုင်ငွေမဟုတ်။ အသင်းပိုင်ငွေဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ သဘောတူပြီးနောက် ကိုသာဒင်က ကိုကျော်ဒိုးအား မြေဝယ်ထားတော့မည်ပြောရာ၊ ကိုကျော်ဒိုးက လည်း မြေဝယ်ထားရန် ပြန်ပြောလေသည်။ သို့သော် မည်သည့် စည်းကမ်းဖြင့် ဝယ်ရန် ငွေမည်မျှနှင့် ဝယ်ရန်စသည်တို့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဦးကြင်ရှိန်မမှတ်တော့ချေ။ ကိုသာဒင်ကလည်း အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်းပင် ထွက်ဆို၏။ ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ကိုသာဒင်သည် အောင်မြန်မာ သမဝါယမအသင်း ဥက္ကဋ္ဌအနေဖြင့် အခင်းဖြစ်မြေကို ဒေါ်စောညွန့်ပါ ပိုင်ရှင် ၄ ဦးထံမှ မှတ်ပုံတင်စာချုပ်ဖြင့် ဝယ်၏။ ထိုမြေကိုဝယ်သည်မှာအဆိုပါအသင်းကဝယ်သည် ဟုကိုသာဒင်ထွက်ဆို၏။ ကိုကျော်ဒိုးကမူကား မိမိသည် ကိုသာဒင်ထံမှ ငွေ ၁၀,၀၀၀ ချေးရန် သဘောတူပြီးနောက်၊ အခင်းဖြစ်မြေကို ထိုငွေ ၁၀,၀၀၀ မှ စိုက်ထုတ်ဝယ်ရန် ပြောကြားခဲ့ကြောင်းဖြင့် ထွက်ဆို၏။ သို့သော် ထိုငွေ ၁၀,၀၀၀ နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ချုပ်ဆိုသည့် စာချုပ်သက်သေခံ အမှတ် (၂) တွင်ကိုကျော်ဒိုးက ထိုချေးယူငွေ ၁၀,၀၀၀ ကို မိမိတို့၏ ရေပေါက်ရှာရှိ ဆန်စက်ကို ဟသံတမြို့သို့ ရွှေ့ပြောင်းတည်ဆောက်ရန်နှင့် စက်လည်ရန်အတွက် သက်သက်ကိုသာ အသုံးပြုပါမည်ဟု အာမခံကတိပေးသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ မြေကိုဝယ်သည်မှာလည်းထိုစာချုပ်မချုပ်ခင်ကပင် ပြီးစီးခဲ့လေပြီ။ ထို့ကြောင့် ထိုချေးငွေ ၁၀,၀၀၀ ကို အခင်းဖြစ် မြေဝယ်ရာ၌ အသုံးမပြုကြောင်း စာသက်သေခံအရ ထင်ရှားလှလေသည်။

ထိုသက်သေခံ အမှတ် (၂) ကတိစာချုပ် ချုပ်ဆိုပြီးနောက်၊ အသင်းမှ ဆန်ကြိတ်ရန် ပေးအပ်သော စပါးများကို ကြိတ်ခဲ့ပြီး တင်း ၁၀၀ လျင် ငွေ ၁၀ ဒဂိ နှုန်းနှင့် ချေးယူ

၁၉၆၄
ကိုသာဒင်
ပါ ၄
နှင့်
ကိုကျော်ဒိုး
ပါ ၂။

၁၉၆၄
ကိုသာဒင်
ပါ ၄
နှင့်
ကိုကျော်ဒိုး
ပါ ၅။

ငွေမှ စာချုပ်ပါ ကတိအတိုင်း ခန့်မ်လေ၏။ ကိုသာဒင်တို့နှင့် ကိုကျော်ဒိုးတို့ စကားများကြရာ၊ ဟင်္သာတမြို့ အထက်တန်း အမိန့်တော်ရ ရွှေနေ ဦးကျော်မိုင် ဝင်ရောက် ဖြန့်ဖြေပြီးနောက်၊ နှစ်ဦးနှစ်ဘက် သက်သေခံအမှတ် (ခ) ကတိစာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုကြလေသည်။ ထိုစာချုပ်သစ်အရ နောက်ထပ်ငွေ ၈,၀၀၀ ချေးငှါးပြီး ကိုကျော်ဒိုးတို့ကလည်း ကြိတ်ခဲ့ပေးရန် ကျန်ရှိနေသော စပါး ၁၄၁,၀၀၀ ကို ယခင်နှုန်းအတိုင်း ကြိတ်ခဲ့ရန် သဘောတူကြလေသည်။ ထိုစာချုပ်အပိုင် ၁၂ တွင် အောက်ပါအတိုင်း သဘောတူကြသည်။

"၁၂။ ။ဆန်စက်ပိုင်ရှင်တို့က ဦးသာဒင်တို့အတွက် ကြိတ်ခဲ့ပေးရန် ကျန်ရှိသော စပါး ၁၄၁,၀၀၀ ကို ကြိတ်ခဲ့ပေးပြီးသော အချိန်၌ဖြစ်စေ၊ ဆန်စက်ပိုင်ရှင်တို့က ကျန်ငွေအတွက်ငွေကို ငွင်းလင်း ပြေလည်အောင် ပြန်ဆပ်ပေးသော အချိန်၌ဖြစ်စေ ဦးသာဒင်၏ နာမည်နှင့် ၁၉၅၀ ခု၊ ဟင်္သာတမြို့ ရေစကြိုရုံး စာချုပ် နံပါတ် ၁၁၄-အရ၊ ဒေါ်စောညွန့်ပါ ၄ ယောက်တို့ထံမှအဘိုးငွေ ကျပ် ၃,၈၁၆-၄ပဲ နှင့်အပိုင် ဝယ်ယူထားသော ယခုစက် ဆောက်လုပ်ထားသည့် စက်မြေကွက်နှင့် လယ်မြေကို ဦးသာဒင်က စက်ပိုင်ရှင်တို့ နာမည်နှင့် ရေစကြိုစာချုပ်ပြုလုပ် နာမည် လဲပြောင်းပေးရန် ဦးသာဒင်က တာဝန်ယူ၍ သဘောတူပါသည်။"

ထိုသဘောတူ ချက်ကို အကြောင်းပြု၍ ဒေါ်အုံးမယ်တို့က အခင်းဖြစ်မြေသည် မိမိတို့ပိုင် မြေဖြစ်ကြောင်း မြွက်ဟကျေညာစေရန်၊ သို့တည်းမဟုတ် ထိုမြေနှင့် ပတ်သက်၍ မှတ်ပုံတင်စာချုပ် ချုပ်ဆို၍ သီးခြားဆောင်ရွက်စေရန် တရားစွဲဆိုလေသည်။

မူလရုံးသည်၎င်း၊ ပဌမအယူခံရုံးသည်၎င်း တရားစွဲဆိုသည့် အတိုင်း အမိန့်ဒီကရီ ချမှတ်လိုက်ကြရာ၊ ကိုသာဒင်တို့ ယခုအယူခံဝင်ကြခြင်းဖြစ်သည်။

အောက်ရုံး နှစ်ရုံးက အကြောင်းခြင်းရာများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သဘောတူဆုံးဖြတ်ခဲ့လျှင် တရားတိမ်းစောင်းသည့် အခါမျိုး၌ သာလျှင်၊ ဤရုံးက ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ပေမည်။ သို့သော် ထိုအကြောင်းခြင်းရာများသည် မည်သို့သော ဥပဒေကြောင်း ဆိုင်ရာ အကျိုးသက်ရောက်သည်ကို အဆုံးအဖြတ်ပြုရာ၌ မှားယွင်းလျှင်၊ ဤရုံးကဝင်ရောက် စွက်ဖက်နိုင်ပေမည်။ ထိုမှတပါးလည်း ကတိ ပဋိညာဉ် စာချုပ်များ၏ သဘောသဘက်ကို အပြေပြေယ်ကောက်ယူရာ၌ မှားယွင်းလျှင်လည်း၊ ဤရုံးက ဝင်ရောက်စွက်ဖက်နိုင်ပေမည်။ ယခုအမှုတွင် အောက်ရုံးများသည် အထက်၌ ဖေါ်ပြခဲ့သည့် အကြောင်းခြင်းရာများ မည်သို့ ဥပဒေသဘော သက်ဝင်သည်ကို တိကျစွာ စဉ်းစား ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြဟန် မတူချေ။ ငွေချေးစဉ်ကပင် ချေးငွေမှာ ကိုသာဒင်ပိုင် မဟုတ်ကြောင်း၊ အသင်းပိုင်ငွေဖြစ်ကြောင်းကို၊ ကိုကျော်ဒိုး၊ ကိုသိန်းဟန်တို့ သိရှိကြ၏။ ကိုသာဒင်

ကိုယ်တိုင်က ၎င် ၁၀,၀၀၀ ချေးရန်မိမိ၌ ငွေမရှိကြောင်း ၎င်းတို့အား ပြောကြား၏။ ယင်းသို့ဖြစ်ရာ စပါးတင်းရေ တသိန်းကျော်ကို၊ ကိုကျော်ဒိုးတို့ စက်၌ ကြိတ်ရန် ပေးအပ်သူမှာ ကိုသာဒင် မဟုတ်ကြောင်း၊ အသင်းသာလျှင် ဖြစ်ကြောင်းကို၊ ကိုကျော်ဒိုးတို့ သိကြမည်ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင်လည်း အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အခင်းဖြစ်မြေကို ဝယ်ရာ၌ ကိုကျော်ဒိုးတို့ ချေးယူသောငွေဖြင့် ဝယ်ယူခြင်းမဟုတ်။ အသင်းကိုယ်တိုင်ကပင် ဝယ်ယူခြင်းဖြစ်သည်။ စာရွက်စာတမ်းတွင် ဝယ်သူမှာ ကိုသာဒင်ဟု ဖော်ပြထားသည်ကားမှန်၏။ သို့ရာတွင် ကိုသာဒင်သည် မိမိကိုယ်ပိုင်အလုပ်ဖြစ်သော ကျောင်းဆရာအလုပ်ကို ဖော်ပြခြင်းမပြုဘဲ အောင် မြန်မာ သမဝါယမအသင်းဥက္ကဋ္ဌ အဖြစ်သာ ဖော်ပြလေသည်။ တရားဥပဒေသဘောကို နားမလည်သဖြင့် အသင်း၏ နာမည်ဖြင့် မဝယ်ယူဘဲ ကိုသာဒင်၏ နာမည်ဖြင့် ဝယ်ယူခဲ့ဟန်တူသည်။ မည်သို့ပင် ဆိုစေ အသင်းပိုင်ငွေနှင့် ဝယ်သည်ဖြစ်ရာ ထိုမြေမှာ အသင်းပိုင်မြေ ဖြစ်လေသည်။ ကိုသာဒင်သည် ထိုမြေနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပနာမီးခေါ် နာမည်ဒုါးမျှသာ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ **မောင်ထွန်းဖေ နှင့် ဘီ၊ကေ၊ဟာ (လ်) ဒါ အမှု (၁)**ကိုကြည့်ပါ။ ထို ဥပဒေသဘော အရသာမဟုတ်ဘဲ အကြောင်းခြင်းရာ အရလည်း၊ အခင်းဖြစ်မြေကို အသင်းပိုင်သည်မှာ ထင်ရှား၏။ ကိုကျော်ဒိုးတို့ တင်သွင်းသော ဦးပိုင် မှတ်ပုံစာရင်း စာအုပ်(၁-က)တွင် အခင်းဖြစ်မြေမှာ အသင်းနာမည်နှင့် ဖော်ထွက်၏။ ကိုသာဒင်သည် အခင်းဖြစ်မြေကို ပိုင်လျှင် ထိုဦးပိုင်မှတ်ပုံစာရင်းတွင် ၎င်းနာမည်ဖြင့်သာ ထွက်တန်ရာပေသည်။ ကိုသာဒင်က အသင်းအား ထိုမြေကို လှူဒါန်းကြောင်း သက်သေ မရှိချေ။ လှူဒါန်းသည်လည်း မဟုတ်တန်ရာပေ။ ထိုမှတပါးလည်း လယ်ယာမြေ နိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ရေးကိစ္စ ပေါ်ပေါက်လာသောအခါ၊ အခင်းဖြစ်မြေကို အောင်မြန်မာ သမဝါယမ အသင်းပိုင် လယ်ယာမြေအဖြစ် ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုခဲ့လေသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ အခင်းဖြစ် မြေသည် အောင်မြန်မာ သမဝါယမအသင်းပိုင် မြေဖြစ်သည်ဟု ယူဆဆုံးဖြတ်ရပေမည်။ ယခုအမှုတွင် ကို ကျော်ဒိုးတို့သည် ကိုသာဒင်နှင့် အပေါင်းတို့အား ကိုယ်တိုင်အဖြစ်တရားစွဲဆိုခြင်း သာဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ဖြစ်ရာ ၎င်းတို့စွဲဆိုသည့်အတိုင်း မည်သည့် နည်းနှင့်မျှ ဒီကရီ ချမှတ်နိုင်မည်မဟုတ်ပေ။

အခြားတင်ပြသောအချက်များကို စဉ်းစားရန်မလိုတော့ချေ။

အောက်ရုံး နှစ်ရုံး၏ စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီများကို စရိတ်နှင့် တကွ ပယ်ဖျက်ပြီးလျှင်၊ အယူခံတရားခံတို့နှင့် ဒေါ်အုံးမယ် စွဲဆိုသော အမှုကို စရိတ်နှင့်ပလပ်လိုက်သည်။ ဤရုံးရှေ့နေခမှာ ၇၅ ကျပ်ဖြစ်စေရမည်။ ။

(၁) အိန္ဒိယဗီရင်ထုံးများ ရန်ကုန်အထွဋ် ၁၄၊ စာ ၂၄၂။

၁၉၆၄
ကိုသာဒင် ပါ ၄ နှင့် ကိုကျော်ဒိုး ပါ ၅။

တရားမအယူခံ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးရွှေတွင်

ဇိန်နတ်ဘီ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဒေါ်မမကြီး (ခေါ်) ဒေါ်ဇင်မမကြီး (အယူခံ တရားခံ)

၁၉၆၃

ဧပြီ ၁၃ ရက်။

မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂ (၁)(စ) လိုအပ်သော ခံဝန်ချုပ်ကို မူလရုံးမချုပ်ဆိုစေခဲ့ခြင်း၊ ချွတ်ခဲ့သော ဒီကရီ ပျက်ပြယ်ခြင်းမရှိနိုင်။

အယူခံတရားလိုသည်၊ အိမ်ငှါးဖြစ်သူ အယူခံတရားခံအပေါ် မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂(၁)(စ)အရ တရားစွဲဆိုသော အမှုတွင် မူလရုံး၌ အနိုင်ဒီကရီရရှိခဲ့သော်လည်း ထိုပုဒ်မအရ လိုအပ်သော ခံဝန်ချုပ်ကို မချုပ်ဆိုခဲ့သဖြင့်၊ အောက်အယူခံရုံးက ထိုဒီကရီကိုပယ်ဖျက်လိုက်၏။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အဆိုပါပုဒ်မအရ၊ မူလရုံးက လိုအပ်သည့်ခံဝန်ချုပ် ချုပ်ဆိုရန်အမိန့် ဒီကရီတွင် ဖော်ပြ ပြဋ္ဌာန်းရမည်ဖြစ်သည်။ မူလရုံးပျက်ကွက်မှုကြောင့် အမှုဆည်တဦးဖြစ်သူ အယူခံတရားလိုသည် မနစ်နာသင့်ပေ။

ထိုပြင် ထိုဆို့ခံဝန်ချုပ် ချုပ်ဆိုစေခြင်းမပြုရုံမျှဖြင့် ဖယ်ရှားစေရန် အမိန့်ဒီကရီသည် မပျက်ပြယ်နိုင်။

ကိုကြင်မောင်နှင့် ဒေါ်မေရှိန်၊ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော် စာမျက်နှာ ၃၀၈ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးသန်းမောင်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဒေါ်မြင့်မြင့်ခင်။

တရားသူကြီးချုပ်ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင် အယူခံ တရားခံ တရားလို ဇိန်နက်ဘီက အယူခံ တရားခံ ဒေါ်မမကြီး (ခေါ်) ဒေါ်ဇင်မမကြီးသည်၊ အခင်းဖြစ်နေအိမ်၌ မိမိ၏အိမ်ငှါးအဖြစ် နေထိုင်ခဲ့ကြောင်း။ ထိုအိမ်ကို မိမိနေထိုင်ရန်အတွက် သဘောရိုးဖြင့် အလိုရှိကြောင်းနှင့် ဒေါ်မမကြီးအား ထွက်ခွါပယ်ရှားစေရန်၊ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊

၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမဒုတိယအယူခံမှုအမှတ် ၅၃။

၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၄၁ တွင်၊ ၁၉၆၃ ခု၊ မတ်လ ၂၂ ရက်နေ့စွဲပါ၊ အင်းစိန်မြို့၊ ရာဘက်ခရိုင်တရားမထရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချုပ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

မြို့ပြဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂(၁)(စ) အရ၊ တရားစွဲဆိုရာ မူလရုံးကစွဲဆိုသည့်အဘိုင်း အမိန့်ဒီကရီချမှတ်လိုက်၏။ ဒေါ်မမကြီး အယူခံဝင်သည်တွင် ပဌမအယူခံရုံးက၊ အမှုတွင် ပေါ်ပေါက်သော အကြောင်းခြင်းရာ ဥပဒေ အချက်အလက်များကို မစဉ်းစားတော့ဘဲ၊ ထိုအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂(၁)(စ) ၌ ပြဋ္ဌာန်းသည့်အတိုင်း၊ ဇိန်နတ်ဘီ ခံဝန်ချုပ်ဆိုခြင်း မပြုသဖြင့်၊ မူလရုံး အမိန့်ဒီကရီ အတည်မဖြစ်နိုင်ဆိုကာ၊ ထိုအမိန့်ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်လိုက်၏။ ထို့ကြောင့် ဇိန်နတ်ဘီ ယခုတဖန် အယူခံဝင်ပြန်၏။

၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂(၁)(စ) အရဆိုလျှင်၊ မူလရုံးကလိုအပ်သည့် ခံဝန်ချုပ် ချုပ်ဆိုရန် အမိန့်ဒီကရီတွင် ဖေါ်ပြပြဋ္ဌာန်းရမည်ဖြစ်သည်။ မူလရုံးပျက်ကွက်မှုကြောင့်၊ အမှုသည်တဦးဖြစ်သူ ဇိန်နတ်ဘီ မနစ်နာစေသင့်ပေ။ ထို့ပြင်လည်း **ကိုကြင်မောင်**နှင့် **ဒေါ်မေရှိန်** အမှု (၁) တွင်၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဘိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁(၁)(စ) အရ၊ တရားရုံးက ခံဝန်ချုပ် ချုပ်ဆိုစေခြင်း မပြုရုံမျှဖြင့်၊ တရားရုံးချမှတ်သော ထုတ်ခွါဖယ်ရှားစေရန် အမိန့်ဒီကရီ မပျက်ပြယ်ဟူ၍ အဆုံးအဖြတ် ပြုခဲ့လေသည်။

ထို့ကြောင့်၊ ပဌမအယူခံရုံး၏ အမိန့်နှင့် ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်ပြီးလျှင် အယူခံမှုကို ပြန်လည်ကြားနာဆုံးဖြတ်ရန်အတွက် ပေးပို့လိုက်သည်။ အကယ်၍ ပဌမအယူခံရုံးသည် မူလရုံးနှင့် သဘောတူညီ၍ ဒီကရီကို အတည်ပြုရန် အကြောင်းမြင်က၊ တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၄၁၊ နည်းဥပဒေ ၃၃ အရ၊ လိုအပ်သည့် ခံဝန်ချုပ် ချုပ်ဆိုစေနိုင်မည်။

ဤရုံးတရားစရိတ်သည် အယူခံရုံးတွင် အရှုံးအနိုင်ပေါ်၌ တည်စေရမည်။ ဤရုံး ရွှေနေခမျာ ၃၄ ကျပ်ဖြစ်စေရမည်။

၁၉၆၃
ဇိန်နတ်ဘီ နှင့် ဒေါ်မမကြီး (၁၆၂) ၏ဇင်မမကြီး။

(၁) ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်စာ-၃၀၈။

တရားမအယူခံ

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းရွှေတွင်

၁၉၆၄ ဒီ၊ ကေ၊ ကိုသာရီ (အယူခံတရားလို)

ဇန္နဝါရီလ ၁၁ ရက်နေ့။ နှင့်

အိပ် (ခ်)၊ အမ်၊ ဆာလေမိုတီလာ (အယူခံတရားခံ)

မြို့ပြဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂(၁)(ဂ) အိမ်ဦးက ဓါတ်ဆီသိုလှောင်ခြင်း အနှောက်အယှက် (nuisance) ဟုတ်-မဟုတ် အင်တေသံမံတလင်းကို ဖြိုဖျက်ပြီး ဓါတ်ဆီသိုလှောင်ကန်ပြုလုပ်ခြင်း၊ ယုတ်လျော့ဆိုးရွားခြင်း (deterioration) ဖြစ်စေခြင်း ဟုတ်-မဟုတ်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဦးရမ်းထားသည့် သူတပါး၏ အိမ်ခန်းသံမံတလင်းကို၊ တူးဆွဖြိုဖျက်ပြီး မိမိ၏အလိုက္ခ ဓါတ်ဆီကိုသိုလှောင်ကန်ပြုလုပ်လိုက်ခြင်းကြောင့် ထိုအိမ်ခန်းဥပစာ၏ အခြေအနေမှာ ပျက်စီးယိုယွင်း ယုတ်လျော့ဆိုးရွားလာသည်မှာ ပေါ်လွင်သည်။ သို့ဖြစ်၍ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဦးရမ်းခကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂(၁)(ဂ) အရ ပြဋ္ဌာန်းချက်တွင် အကျုံးဝင်သည်။

ထို့ပြင်၊ အိမ်ဦးသည်၊ ဓါတ်ဆီများသိုလှောင်ရာ၌ ဓါတ်ဆီများကို ပိုမို၍သိုလှောင်ထားသည့် အဘက်တကြိမ်ပြီးတကြိမ် အပြစ်ပေးခံရသည်ဖြစ်ရာ၊ ၎င်းသည် မြို့ပြဆိုင်ရာ ဦးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂(၁)(ဂ) ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ၊ အနှောက်အယှက် (nuisance) ကို ဖြစ်စေသည်ဟုဆုံးဖြတ်ရန်ဖြစ်သည်။

၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၉ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးဘရုံး။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။အက်(စ်)၊အေ၊အေ၊ပီလေး။

တရားသူကြီးဦးစောဘသိန်း။ ။ဤအယူခံမှုသည် မော်လမြိုင်မြို့၊ နယ်ပိုင်တရားမ တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှု အမှတ် ၄၄ မှပေါ်ပေါက်၍လာသည်။ ထိုအမှုတွင်၊ အယူခံတရားခံက၊ အယူခံတရားလိုသည် အခြားအိမ်၌ နေထိုင်ပြီး၊ ၎င်း၏တိုက်အိမ် အောက်ထပ် တောင်ဘက် အခန်းကို၊ ဦးရမ်း၍ နေထိုင်ခြင်းမပြုဘဲ

၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမဒုတိယအယူခံမှုအမှတ် ၃၃။

၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၁၇ တွင်၊ မော်လမြိုင်မြို့ခံ ခရိုင်တရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သောဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

ဓါတ်ဆီများကို၊ သိုလှောင် ရောင်းချ နေသဖြင့်၊ ထိုတိုက်အိမ် အပေါ်ထပ် အခန်း များ၌ နေထိုင်ကြသော ၎င်းနှင့် သားသမီးများ၊ အခြားသူများနှင့် အိမ်အနီးပတ် ဝန်းကျင်၌ နေထိုင်ကြသူတို့၏ ပစ္စည်း အသက်ဘေး အန္တရာယ်ကို၊ ထိခိုက်လောင်ကျွမ်း မည်ကို၊ အမြဲမပြတ်စိုးရိမ်မကင်း ဖြစ်နေသည့် အနှောက်အယှက် (nuisance) ကို ဖြစ်စေကြောင်း၊ ထို့ပြင်၊ အမှုအတောအတွင်း၊ အယူခံတရားလိုသည် ၎င်း၏ခွင့်ပြုချက် မရရှိဘဲ၊ ဌားရမ်းထားသော အိမ်ခန်း အင်္ဂတေ သံမံတလင်းကို၊ တူးဆွဖြိုဖျက်ပြီး ဓါတ်ဆီသိုလှောင်ကန် ပြုလုပ်သဖြင့်၊ ၎င်း၏အိမ်ခန်းကို၊ ယိုယွင်းယုတ်လျော့စေအောင် ပြုလုပ်သည့်အတွက်၊ ထိုအိမ်ခန်း ဥပစာ အခြေအနေမှာ၊ ယခင်ရှိထားရင်း အတိုင်း မဟုတ်တော့ဘဲ၊ ယုတ်လျော့ဆိုးရွား (deterioration) ခြင်းကို ဖြစ်စေကြောင်း ဖေါ်ပြစွဲဆိုသည်။

၁၉၆၄ ဒီးကေး ကိုသာရီ နှင့် အိပ်ခ်ျ၊အမ်၊ ဆာလေမိုတီ လာ။

အယူခံတရားလိုက၊ အထက်ဖေါ်ပြပါ၊ အယူခံတရားခံ၏ စွဲဆိုချက်များကို၊ မဟုတ် မမှန်ကြောင်း ဖေါ်ပြငြင်းဆိုထုချေသည်။

အောက်ရုံးက၊ လိုအပ်သော ကောက်ချက်များကို ထုတ်ပြီး နှစ်ဦးနှစ်ဘက် သော အမှုသည်တို့၏ တင်ပြစစ်ဆေးသည့် သက်သေ အစစ်ခံချက်များကို၊ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးတို့၏ လျောက်လဲချက်များနှင့်၊ တွဲဘက်၍ ဆင်ခြင် စဉ်းစားပြီး အယူခံ တရားခံစွဲဆိုသော အမှုကို ပလပ်လိုက်ရာ၊ အယူခံ တရားခံက မကျေနပ်၍၊ မော်လမြိုင်မြို့၊ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးရုံးသို့၊ အယူခံဝင်သည်။ ပညာရှိ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးက အောက်ရုံးချမှတ်သော စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်ပြီး၊ အယူခံ တရားခံစွဲဆိုသည့် အတိုင်း၊ အမိန့်ဒီကရီချမှတ်လိုက်ရာ၊ အယူခံ တရားလိုက မကျေနပ်၍ ဤရုံးသို့ အယူခံဝင်သည်။

ဤဒုတိယအယူခံမှုတွင် အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီး တင်ပြသည့် အယူခံ ဥပဒေ အခြောင်းပြချက်ကြီးမှာ အောက်အယူခံရုံးက၊ အယူခံတရားလို ဌားရမ်းထားသည့် အိမ်ခန်းတွင်၊ သံမံတလင်းကို ဖြိုဖျက်ပြီး ဓါတ်ဆီသိုလှောင်ကန် ပြုလုပ်သည့်အတွက်၊ အဆိုပါအိမ်ခန်း ယိုယွင်းယုတ်လျော့ ဆိုးရွားလာအောင် (deterioration) ပြုလုပ်သည်ဟု ယူဆသည်မှာ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌားရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂(၁)(ဂ) အရ၊ မှားယွင်းကြောင်း ဟူ၍ ဖြစ်၏။

အယူခံတရားခံ ပညာရှိရှေ့နေကြီးက၊ အချင်းဖြစ် အိမ်ခန်း၌ ဓါတ်ဆီသိုလှောင် ထားခြင်းသည် အနီးပတ်ဝန်းကျင်တွင် နေထိုင်ကြသူများအား၊ အနှောက် အယှက် (nuisance) ကို ဖြစ်စေသည်ဟူ၍လဲလျောက် တင်ပြသည်။

အယူခံတရားလို ပညာရှိရှေ့နေကြီးက၊ အယူခံ တရားခံသည် ဤအမှုကိုစွဲဆို ခြင်းမှာ၊ အယူခံတရားလိုက၊ အိမ်ခလျော့ပေါ်ရန်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌားရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး

၁၉၆၄
—
ဒီးကော်ကိုသာရ
နှင့်
အိပ်ရှိုးအမ်၊
ဆာလေမိုတီ
လာ။

ဝန်ထမ်းသို့၊ လျော်ကြေးရာ၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်က၊ အိမ်ခန်းခ တလ ၃၀၀ မှ တစ်လ ၈၅ သို့ လျှော့လိုက်သည့် အတွက်၊ ၎င်းအပေါ် မတရားစွဲဆိုခြင်း ဖြစ်သည်ဟု လျောက်လဲတင်ပြရာ။ ကြီးကြပ်ရေးဝန် ရုံးအမှုတွဲကို ဖတ်ရှုလေ့လာသည့် အခါ၊ ထိုသို့အိမ်ခန်းခ လျှော့ပေါ့ခြင်းမှာ၊ ၎င်းတို့နှစ်ဦး သဘောတူညီချက်အရ၊ လျှော့ပေါ့ခြင်းဖြစ်သည်ကို တွေ့ရသဖြင့်၊ ဤလျောက်တင်ပြချက်သည် အခြေအမြစ် မရှိသည်မှာ ပေါ်လွင်ပေသည်။

အယူခံတရားလိုက၊ အယူခံတရားခံ၏ အိမ်ခန်းတွင်၊ အယူခံ တရားခံ၏ အခွင့် အမိန့်မရရှိဘဲ၊ သံမံတလင်းကို တူးဆွဖြိုဖျက်ပြီး၊ ဓါတ်ဆီ သိုလှောင်ကန် ပြုလုပ်သည်မှာ၊ ၎င်း၏ခံဝန်ချက်နှင့် ဘိလပ်ကြီး ဦးထွန်းတင် (လိုပြ-၅) ၏ အစစ်ခံချက်အရ၊ မငြင်းနိုင်အောင် ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည်။ ဤကဲ့သို့ ဥပဒေရမ်းထားသည့် သူတပါး၏ အိမ်ခန်း သံမံတလင်းကို၊ တူးဆွဖြိုဖျက်ပြီး၊ မိမိအလိုကျ၊ ဓါတ်ဆီသိုလှောင်ကန် ပြုလုပ်လိုက်ခြင်းကြောင့်၊ ထိုအိမ်ခန်း ဥပစာ၏ အခြေအနေမှာ၊ ယခင်ရှိထားရင်း အတိုင်း၊ မဟုတ်တော့ဘဲ၊ ပျက်စီးယိုယွင်းယုတ်လျော့ ဆိုးရွားခဲ့လာသည်မှာ၊ ငြင်းစရာ မရှိအောင်၊ ပေါ်လွင်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့်၊ အယူခံတရားလို၏ ပြုမူလုပ်ကိုင်ခြင်းသည် မြို့ပြဆိုင်ရာ ဥပဒေရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂(၁) (ဂ) အရ၊ ပြဋ္ဌာန်းချက်တွင်၊ အကျုံးဝင်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆရန်ဖြစ်ပေသည်။

အယူခံတရားခံ၏ ပညာဒိဋ္ဌေနကြီး တင်ပြသည့် အတိုင်း၊ အချင်းဖြစ် အိမ်နေးဒဲ့ ဓါတ်ဆီသိုလှောင်ထားခြင်းဖြင့်၊ အနီးပတ်ဝန်းကျင်တွင် နေထိုင်ကြသူများအား၊ အနှောက်အယှက် (nuisance) ကို ဖြစ်စေပါသလားဟု ဆင်ခြင်စဉ်းစားစဉ်၊ အမှုတွဲ၌ လက်ခံတင်သွင်းထားသည့် သက်သေခံ အမှတ် (၁) နှင့် သက်သေခံ အမှတ် (၂၁) စီရင်ချက်များကို၊ ငဲ့ညှို့၍ ဖတ်ရှုလေ့လာသည့် အခါ၊ မော်လမြိုင်မြို့၊ ခရိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက၊ အယူခံတရားလိုသည် ဓါတ်ဆီများကို ခွင့်ပြုသည်ထက် ပိုမိုရှိသိုလှောင်သဖြင့်၊ ၎င်းအား သက်သေခံ အမှတ် (၄) အရ၊ ဓါတ်ဆီသိုလှောင်ရန် လိုင်စင်လက်မှတ် ထုတ်မပေးဘဲ၊ လျောက်လွှာကို ပယ်လိုက်ကြောင်း တွေ့ရသည့်ပြင်၊ အယူခံတရားလိုအား၊ ထိုသို့ဓါတ်ဆီများကို၊ ခွင့်ပြုသည်ထက် ပိုမိုရှိ သိုလှောင်ထားသည့်အတွက်၊ သက်သေခံ အမှတ် (၂၁) စီရင်ချက်များအရ၊ ဓါတ်ဆီသိုလှောင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၃ ပြဋ္ဌာန်းချက်ကို ကျူးလွန်သဖြင့်၊ သက်ဆိုင်ရာရုံးက၊ အပြစ်ပေးရှိ ဒဏ်ငွေ ၅၀ ပေးဆောင်ရန်၊ အမှု (၂) မှတွင်၊ အမိန့်ချမှတ်ထားသည်ကိုလည်း တွေ့ရသည်။ အယူခံတရားလိုကလည်း၊ ရုံး၌ အစစ်ခံရာတွင်၊ ဓါတ်ဆီများကို ခွင့်ပြုသည်ထက် ပိုမိုရှိ သိုလှောင်သဖြင့်၊ ဖေါ်ပြသည့် အတိုင်း၊ အပြစ်ပေးခြင်း ခံရကြောင်း ဝန်ခံဖြောင့်ဆိုသည်။

ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ အယူခံတရားလိုသည် ဓါတ်ဆီပိုမို၍ သိုလှောင်ခြင်းဖြင့်၊ အပြစ်ပေး ခံရသည်မှာ သက်သေပြရန် မလိုသည့်ဝန်ခံထားချက် (**facts admitted and proved beyond controversy**) ဖြစ်သည်မှာ၊ ကောင်းစွာပေါ်လွင်သဖြင့်၊ ဤအမှုတွင်တရားမျှတခြင်း ဖြစ်စေရန်၊ ထည့်သွင်း၍စဉ်းစားရန်၊ လိုအပ်ပေသည်။

၁၉၆၄

ဒီ၊ကော၊ ကိုသာရီ နှင့် အိပ်ချို၊အမ်၊ ဆာလေမိုတီ လာ။

၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံမှု အမှတ် ၉ တွင်—

"အိမ်ငှါးသည် အိမ်ငှါးရမ်းသည့် ဥပစာဥ်၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်ပြီး၊ ထိုဥပစာကို ပြစ်မှုကျူးလွန်ရန်အတွက်၊ အသုံးပြုသဖြင့်၊ ပြစ်မှု ထင်ရှား စီရင်ခြင်း ခံရလျှင် ၎င်းသည်ထိုဥပစာကို၊တရားဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်သော ကိစ္စအလို့ငှါ၊ အသုံးပြုသည့် ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်း ခံရသည်ဟု မှတ်ယူရမည် ဖြစ်သည်"

ဟူ၍ဆုံးဖြတ်ထားသဖြင့်၊ အယူခံတရားလိုသည် ဤအမှုတွင် ဖေါ်ပြခဲ့သည့် အတိုင်းဓါတ်ဆီများကို ပိုမို၍ သိုလှောင်ထားသည့် ဒေတွက်၊ တကြိမ်ပြီးတကြိမ် (နှစ်ကြိမ်တိုင်) အပြစ်ပေးခံရသည်ကို ထောက်ရှုလျှင် ၎င်းသည်မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂(၁)(ဂ) ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ၊ အနှောက်အယှက် (**nuisance**) ကို ဖြစ်စေသည်ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ရန် ဖြစ်ပေသည်။

အထက်ဖေါ်ပြပါ၊ အကြောင်းများကြောင့်၊ အောက်အယူခံရုံး ချမှတ်သော စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီကို၊ ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ရန်၊ အကြောင်း မရှိသဖြင့်၊ ဤအယူခံကို စရိတ်ဖြင့် ပလပ်ရန်၊ အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ဤရုံးဌေးနေကြီးခမှာ၊ ၅၀ ဖြစ်စေရမည်။

တရားမအယူခံ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့်တရားသူကြီးဦးစံမောင်ရွှေဥေက်တို့၊

† ၁၉၆၄ မတ်လ ၂၀ ရက်။

ဒေါ်ကျင်ကျောက်ပါ ၄ (အယူခံတရားလိုများ)

နှင့်

ဒေါ်မိမိလေး (အယူခံတရားခံ)

ခွဲဝေရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ (၂) နှင့် ပုဒ်မ (၃)၊ ပစ္စည်းများ၏ တန်ဘိုးကို စုံစမ်းသတ်မှတ်ရန် လျှောက်လွှာ၊ မူလရုံး၏တာဝန်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ပစ္စည်းများကို ခွဲဝေရန် တရားစွဲဆိုသောအမှုတွင်၊ အပြီးသတ် ဒီကရီမချမှတ်မီ ပစ္စည်းများ၏တန်ဘိုးကို စုံစမ်းသတ်မှတ်ပြီးမှ ရောင်းချရန် လျှောက်ထားချက်ကို မူလရုံးကပယ်သည့် အမိန့်သည်၊ မှားယွင်းသည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။

ခွဲဝေရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ (၂)ကို ပုဒ်မ (၃) နှင့်အတူ လိုက်နာကျင့်သုံးရမည်။ ယင်းပုဒ်မ (၃) အရ၊ မူလရုံးသည် လျှောက်ထားသည့်အတိုင်း လိုအပ်သလိုစုံစမ်း၍ တန်ဘိုးသတ်မှတ်ရမည်ဖြစ်သည်။

ထိုသို့ လျှောက်ထားသည်ကို အမှုပါပစ္စည်း ရောင်းချခြင်းမပြုမီ၊ မည်သည့်အချိန်အခါ၌မဆို ပြုလုပ်နိုင်သည်။ အဆိုပါ ပုဒ်မ (၃)ဟုတ် မည်သည့် အချိန်မျိုး၌သော လျှောက်ထားမှုမည်ဟု သတ်မှတ်ခြင်းမပြု။

အယူခံတရားလိုမျှားအတွက်။ ။ဦးအေးမောင်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။မစ္စတာတီဖီဖီတောရင်း။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအယူခံနှင့်ပတ်သက်သည့် အမှုအကြောင်းခြင်းရာ လိုရင်းအတိုချုပ်ကို ဖော်ပြရသော်၊ အယူခံတရားခံ ဒေါ်မိမိလေးသည်၊ အယူခံတရားလိုများဖြစ်သူ ဒေါ်ကျင်ကျောက်ပါ ၄ ဦးတို့အား၊ အင်းစိန်ခရိုင်၊ တရားမနှုံး တရားမကြီးမှုအမှတ် ၂၂/၆၂ တွင် အခင်းဖြစ် ဆန့်စက်နှင့် ထိုဆန့်စက်နှင့် သက်ဆိုင်သော ပစ္စည်းများကို ခွဲဝေရန် တရားစွဲဆို၍၊ ယင်းသို့ ခွဲဝေချဉ်း အခက်အခဲများ ရှိမည် ဖြစ်သဖြင့် ထိုပစ္စည်းများကို ရောင်းချပြီးလျှင် ရရှိငွေကို အချိုးကျ

၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမပဋမအယူခံမှု အမှတ် ၈၆။

၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၂၂ တွင် ၁၉၆၃ ခု၊ ဇွန်လ ၂၇ ရက်နေ့စွဲပါ၊ အင်းစိန်မြို့၊ ခရိုင်တရားမတရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သောဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၄

ဒေါ်ကျင်ကျောက် ပါ ၄ နှင့် ဒေါ်မိမိလေး။

ခွဲဝေပေးရန် လျှောက်ထားလေသည်။ ခရိုင်တရားမရုံးက ဒေါ်မိမိလေးနှင့် အယူခံတရားလိုတို့သည် အခင်းဖြစ် ပစ္စည်းများကို အတူတကွ ပိုင်ဆိုင်သူများဖြစ်ပြီး၊ ဒေါ်မိမိလေး၏ အစုမှာ ၇ ပုံ ၁၂ ပုံရှိသည်ဟု သတ်မှတ်ဆုံးဖြတ်ပြီး ပဏာမဒီကရီ ချမှတ်လိုက်သည်။ ထို့နောက် ဒေါ်မိမိလေးသည် တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၂၀၊ နည်း ၉ပဒေ ၁၈(၂)နှင့် ခွဲဝေရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂ အရ၊ အပြီးသတ် ဒီကရီချမှတ်ရန်နှင့် အမှုပါ ပစ္စည်းများကို ရောင်းချရန်ငွေကို ခွဲဝေပေးရန် လျှောက်ထားလေသည်။ ဒေါ်ကျင်ကျောက်နှင့် ချန်ဝါစိန်နှစ်ဦးက အခင်းဖြစ်ပစ္စည်းများ၏ တန်ဘိုးကို စုံစမ်းသတ်မှတ်ပြီးမှ ရောင်းချရန် ကန့်ကွက်လွှာဖြင့်အဆိုပြု၏။ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီး ရွှေမြောက်တွင် နှစ်ဦးနှစ်ဘက် လျှောက်လဲရာ၌၊ ဒေါ်ကျင်ကျောက်တို့၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက ခွဲဝေရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃(၁) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ကိုးကားပြီး၊ အဆိုပါ ပစ္စည်းများ၏ တန်ဘိုးကို သတ်မှတ်ရန် လျှောက်ထား၏။ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးသည်၊ ဒေါ်ကျင်ကျောက်တို့က အမှုကို ကြန့်ကြာစေရန်အတွက်သာ ယင်းသို့ လျှောက်ထားခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆပြီးလျှင်၊ ထိုလျှောက်ထားချက်ကို လက်မခံဘဲ အပြီးသတ်ဒီကရီ ချမှတ်လိုက်၏။ ထို့ကြောင့် ဒေါ်ကျင်ကျောက်နှင့် အခြား အယူခံဘရားလိုများဖြစ်ကြ ၎င်း၏သားသမီးများ ယခု အယူခံဝင်ခြင်း ဖြစ်သည်။

ခရိုင် တရားမ တရားသူကြီး အပြီးသတ် ဒီကရီချမှတ်သည့်အမိန့်ကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်းမမြင်ချေ။ သို့သော် ဤအမှုပါ ပစ္စည်းများ၏ တန်ဘိုးကို စုံစမ်းသတ်မှတ်ရန် လျှောက်ထားသည်ကို ပယ်သည့်အမိန့်မှာ မှားယွင်းသည်ဟု ယူဆရပေမည်။ အကြောင်းသော်ကား အဆိုပါခွဲဝေရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ယင်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် အတူတကွ လေ့လာသုံးသပ် လိုက်နာ ကျင့်သုံးရပေမည်။ ယင်းပုဒ်မ ၂ အရဆိုလျှင်၊ ပစ္စည်းခွဲဝေရန် အတွက် စွဲဆိုသည့် အမှုဘွင် အမှုပါပစ္စည်းကို ခွဲဝေခွင့် အခက်အခဲများနှင့် ရင်ဆိုင်သည်ဖြစ်၍၊ ထိုပစ္စည်းကို ရောင်းချပြီး ရရှိသည့်ရောင်းရငွေကို ပိုင်ဆိုင်သူများအား ခွဲဝေပေးသော် ပိုမိုအကျိုးရှိမည်ဟု ထင်မြင်လျှင်၊ တရားရုံးသည် ထိုပစ္စည်းများ၏ ထက်ဝက်၊ သို့တည်းမဟုတ် ထက်ဝက်ထက် ကျော်လွန်သော အစုကိုပိုင်သူ၊ သို့တည်းမဟုတ် အတူတကွ ပိုင်ဆိုင်သူများက လျှောက်ထားလျှင်၊ ထိုပစ္စည်းကို ရောင်းချ၍ ရငွေငွေကို ခွဲဝေပေးနိုင်သည်။ သို့သော် ယင်းအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃ အရ၊ ထိုကဲ့သို့ လျှောက်ထားသည့် အမှုမျိုးတွင် အခြားပိုင်ရှင် တဦးဦးက ထိုလျှောက်ထားသူ၊ သို့တည်းမဟုတ် လျှောက်ထားသူများ၏ အစု၊ သို့တည်းမဟုတ် အစုများကို ဝယ်ယူလို၍၊ တန်ဘိုးကို စုံစမ်းသတ်မှတ်ရန် တရားရုံးသို့ လျှောက်ထားလျှင် တရားရုံးက

၁၉၆၄
—
ဒေါ်ကျင်ကျောက် ပါ ၄ နှင့် ဒေါ်မိမိလေး။

လျှောက်ထားသည့်အတိုင်း လိုအပ်သလိုစုံစမ်းပြီး ထိုအစု၊ သို့တည်းမဟုတ် အစုများကို လျှောက်ထားသူ အခြားပိုင်ရှင်အား စုံစမ်းသတ်မှတ်သည့် တန်ဘိုးဖြင့် ဝယ်ယူခွင့် ပြုရမည်ဖြစ်သည်။ တရားရုံးက ယင်းသို့ တန်ဘိုးသတ်မှတ်ရန် လျှောက်ထားသည့် ကိစ္စတွင် မငြင်းဆိုနိုင်ပေ။ ထိုသို့လျှောက်ထားသည်ကို အမှုပါပစ္စည်း ရောင်းချခြင်း မပြုမီ မည်သည့်အချိန်အခါ၌မဆို ပြုလုပ်နိုင်ပေသည်။ ခွဲဝေရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃ တွင် မည်သည့်အချိန်မျိုး၌သာ လျှောက်ထားရမည်ဟု ကာလအားဖြင့် စည်းကမ်း သတ်မှတ်ခြင်း မပြုချေ။

ထို့ကြောင့်၊ ခရိုင်တရားမရုံးက ဒေါ်ကျင်ကျောက်တို့ ခွဲဝေရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃ အရ၊ လျှောက်ထားသည်ကို ပယ်သည့်အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။ ထိုအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ ဆောင်ရွက်ရန် ညွှန်ကြား၍ အမှုကို ပြန်လည် ပေးပို့ လိုက်သည်။

ယခု အယူခံတရားစရိတ်များသည်၊ အထက်၌ ညွှန်ကြားသည့် အတိုင်း ခရိုင် တရားမရုံး ဆောင်ရွက်ရာ၌ အမှုအရှုံးအနိုင်ပေါ်တွင် တည်စေရမည်။

ဤရုံး ရွှေနေခမှာ ၅၁ ဖြစ်စေရမည်။ ။

တရားမအထွေထွေ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့်တရားသူကြီးဦးစောဘသိန်းရှေ့တွင်

ဒေါ်ခင်သန်းမြင့် (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ဦးသန်းနိုင် ပါ ၂ (လျှောက်ထားခံရသူ)

၁၉၆၄

ဖေဖော်ဝါရီလ

၂၂ ရက်။

မြို့ပြဆိုင်ရာဌားရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၀၊ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှု၊ အကျဉ်းနည်းဖြင့် စုံစမ်းဆုံးဖြတ်ရန်၊ အငှါးခံယူသူ ဟုတ်မဟုတ်ကိစ္စ၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်က ဆုံးဖြတ်စစ်ဆေးခြင်းမပြုနိုင်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌားရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၀(၁)အရ၊ အငှါးထားခွင့် လျှောက်ထားစဉ် ကြီးကြပ်ရေးဝန်က စုံစမ်းစစ်ဆေးရန် ပြဋ္ဌာန်းထားသော်လည်း၊ ရည်ရွယ်ချက်မှာ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ဆုံးဖြတ်ရန်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ သို့အကျဉ်းနည်းဖြင့် စစ်ဆေးပြီးလျှင် ချက်ခြင်းလက်မှတ်ထုတ်ပေးရမည်ဖြစ်သည်။

မည်သူသည် အငှါးခံယူသူဖြစ်ကြောင်း စသည့်အခွင့်အရေးနှင့်ပတ်သက်သောကိစ္စရပ်ကိုမူကား၊ အကျဉ်းချုပ် စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ရန် မဖြစ်နိုင်။

ထို့ပြင်မည်သူသည် အိမ်ငှါးဖြစ်သည်ကို ကြီးကြပ်ရေးဝန်သည် ဆုံးဖြတ်စစ်ဆေးခြင်းမပြုနိုင်။

ဒေါ်ဌေတင်နှင့် ကြီးကြပ်ရေးဝန်။ ၁၉၅၁ ခု၊ မြန်မာပြည်စီရင်ဆုံးမျှား တရားလွှတ်တော်ချုပ် စာမျက်နှာ ၈၅ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံဘရုံးပို့အတွက်။ ။ဦးသန်းမြိုင် (တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်)။

လျှောက်ထားခံရသူ(၁) အတွက်။ ။ဦးညီပိတ်။ (၂) အတွက်။ ။ဦးဘကျော် (အစိုးရရွှေနေ)။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ယခု လျှောက်ထားသူ ဒေါ်ခင်သန်းမြင့် နှင့် လျှောက်ဆားခံရသူအမှတ်(၁) ဦးသန်းနိုင်တို့သည် 'သန်းမြင့်ရောင်းဝယ်ရေးကုမ္ပဏီ' အမည်ဖြင့်၊ အစုစပ်လုပ်ငန်းတခု တည်ထောင်၍၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ရွှေဘုံသာလမ်း၊ အမှတ် ၄၂၈-၄၃၀ ရှိ၊ အဆောက်အဦ အောက်ဆုံးထပ်ဘွင် ဖွင့်လှစ် လုပ်ကိုင်လာခဲ့ကြ၏။ ထို့နောက်၊ အစုစပ်လုပ်ငန်းကို ဖျက်သိမ်းပိုက်ကြ၏။ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ မေလ ၂၇ ရက်နေ့

၁၉၆၃ ခု၊ တရားမအထွေထွေလျှောက်လွှာအမှတ် ၁၂၂။

Application for direction in the nature of certiorari.

၁၉၆၄

ဒေါ်ခင်သန်းမြင့် နှင့် ဦးသန်းနိုင် ဝါ ၂ ။

စွာင်၊ ဦးသန်းနိုင်သည် အဆိုပါအောက်ဆုံးထပ်ရှိ အခန်း ၂ ခန်းကို၊ မြန်မာပြည်ဆေးဝါးလုပ်ငန်းများ လီမိတက်သို့ အငှါးချထားခွင့်ပြုပါရန်၊ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၀ အရ၊ ကြီးကြပ်ရေးဒန်ထီ လျှောက်ထားလေသည်။ ဒေါ်ခင်သန်းမြင့်က၊ ထိုအောက်ထပ်ကို မိမိနာမည်ဖြင့် အငှါးခံယူခဲ့သည်ဖြစ်ရာ၊ မိမိသာလျှင်အိမ်ငှါးဖြစ်ကြောင်းနှင့်ကန့်ကွက်လေသည်။ ဦးသန်းနိုင်ကလည်း အစုစပ်သုပ်ငန်းဖျက်သိမ်းပြီးနောက်၊ ဒေါ်ခင်သန်းမြင့်အား ရသင့်ရထိုက်သော ငွေများပေးပြီးဖြစ်သည်တကြောင်း၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေသက်တမ်းကုန်ဆုံးပြီးနောက်၊ ထိုအောက်ဆုံးထပ်ကို အိမ်နှင်ထုတ်မှု အငှါးခံယူခဲ့သည်တကြောင်း၊ ထိုကြောင့်မိမိသာလျှင်အိမ်ငှါးဖြစ်ကြောင်းနှင့် ပြန်လည်ချေပလေသည်။ ကြီးကြပ်ရေးဒန်ကစုံစမ်း စစ်ဆေးပြီးလျှင်၊ အိမ်ငှါးမှာဦးသန်းနိုင်ဖြစ်ကြောင်းဆုံးဖြတ်ပြီး၊ ငှင်းလျှောက်ထားသည့်အတိုင်းအခွင့်ပြုလိုက်သည်။ ယင်းအမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့်၊ အမှုခေါ် စာချုန်တော်ဖြင့်ပယ်ဖျက်ရန်အတွက်၊ ဒေါ်ခင်သန်းမြင့် ယခုလျှောက်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။

၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၀၊ ပုဒ်မခွဲ (၃) တွင်၊ ထိုပုဒ်မ ၂၀၊ ပုဒ်မခွဲ (၁) အရ၊ အငှါးချထားခွင့်လျှောက်ထားသည့်အခါ၌၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်သည်အကျဉ်းချုပ် စုံစမ်းစစ်ဆေးပြီးနောက်၊ ကန့်ကွက်ခိုင်ရုန်ခိုင်လုံသော အကြောင်းမရှိဟု ကြေနပ်လျှင်၊ ခွင့်ပြုချက်လက်မှတ်ဖြင့် ချက်ခြင်းထုတ်ပေးရမည်ဟုပြဋ္ဌာန်းထားသည်ကားမှန်၏။ သို့သော်၊ ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များ၏ သဘောမှာ၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်သည်အခွင့်လက်မှတ် ထုတ်မပေးမီ၊ ကန့်ကွက်ခိုင်ရုန် ခိုင်လုံသော အကြောင်းရှိမရှိကိုသာ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ဆုံးဖြတ်ရန် ရည်ရွယ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ အကြောင်းသော်ကား၊ စုံစမ်းစစ်ဆေးရန်နည်းမှာ၊ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် သာဖြစ်၍၊ ယင်းသို့အကျဉ်းနည်းဖြင့်စစ်ဆေးပြီးလျှင်၊ ချက်ခြင်းလက်မှတ် ထုတ်ပေးရမည်ဖြစ်သည်။ မည်သူသည် အငှါးခံယူသူဖြစ်ကြောင်း စသည့်အခွင့်အရေးနှင့် ပါဘ်သက်သော ကိစ္စရပ်ကိုမူကား၊ ယင်းသို့အကျဉ်းချုပ်စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်၍ မဖြစ်နိုင်ပေ။ ထို့ပြင်လည်း မည်သူသည်အိမ်ငှါးဖြစ်သည်ကို ကြီးကြပ်ရေးဒန် စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ခြင်း မပြုနိုင်ကြောင်း။ ထိုသို့ စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ရမည့် ကိစ္စသည် တရားရုံးမျှ၏ အရာသာဖြစ်ကြောင်းနှင့် **ဒေါ်ငွေတင်** နှင့် **ကြီးကြပ်ရေးဝန်** (၁) တို့အမှုတွင်၊ အဆုံးအဖြတ်ပြုခဲ့လေသည်။ ထို့ကြောင့်၊ ဤအမှုတွင်ကြီးကြပ်ရေးဝန်သည် ဒေါ်ခင်သန်းမြင့်၊ သို့ဘည်းမဟုတ် ဦးသန်းနိုင်သည် အခင်းဖြစ် အိမ်ခန်းများကို၊ အငှါးခံယူသူ ဖြစ်ကြောင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍၊ ဆုံးဖြတ်ရန်အာဏာမရှိဟု ယူဆရပေမည်။ သို့သော်၊ မြန်မာ

(၁) ၁၉၅၁ ခု၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် စာ-၈၅။

ပြည် ဆေးဝါး လုပ်ငန်းများ လိမိတက်က၊ အဆိုပါ အိမ်ခန်းများကို အငှါးခံယူခြင်း မပြုသိုဘဲဟု စွန့်လွှတ်ပြီးဖြစ်ကြောင်းကို၊ နှုစ်ဦး နှစ်ဘက် သဘောတူပန်ခံကြ၏။ ယင်းသို့ဖြစ်ရကား၊ အမှုခေါ် စာချုန်တော် အမိန့်ထုတ်ပြန်ရန်မသိုတော့ပေ။ ထိုအမိန့် မျိုးကို စောဒနာဝင်သောအမိန့် မဘည်ရှိသဲ့ဘဲလျက် တည်ဒ့ိုနေမှသာလျှင်၊ ဤရုံးက ပယ်ဖျက်ရန်အတွက် ထုတ်မည်ဖြစ်သည်။ ယခုစောဒနာဝင်သည့် အမိန့်မှာ ဆိတ်သုဉ်း ခဲ့ပေပြီ။

၁၉၆၄

ဒေါ်ခင်သန်းမြင့် နှင့် ဦးသန်းနိုင် ပါ ၂။

ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ရန် မလိုတော့သဖြင့်၊ လျှောက်လွှာကို ပယ်လိုက်သည်။ ဤအမှုအခြေအနေတွင်၊ အမှုသည်များသည် မိမိတို့တရားစရိတ်ကို၊ မိမိတို့ အသီးသီး ကျခံကြရမည်ဖြစ်သည်။

တရားမအယူခံ

တရားသူကြီးချုပ်ဦးဘိုကြီးရွှေတွင်

၁၉၆၄

ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၇ ရက်။

ဒေါ်စိုင်ပါ ၂ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဦးအုံးလှိုင် (အယူခံတရားခံ)

ဥယျာဉ်ခြံမြေ သီးစားချထားရေး ဥပဒေနှင့် အကျုံးမဝင်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌားရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး ဥပဒေနှင့် အကျုံးဝင်-မဝင်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။၁၃၄၆ ခုနှစ်၊ သီးစားချထားရေး အက်ဥပဒေသည်၊ လယ်ယာမြေနှင့်သာ သက်ဆိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ဥယျာဉ်ခြံမြေမှာအဆိုပါအက်ဥပဒေတွင် အကျုံးမဝင်။

ဖောင်းဥယျာဉ်မြေသည် ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌားရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေတွင်လည်း အကျုံးမဝင်။ ထိုအက်ဥပဒေပုဒ်မ (၂၀)နှင့် (၂၁)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ဥယျာဉ်ခြံမြေနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ဟန်မတူ။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။မစ္စတာ ကေ၊ ညီပိတ်။

အယူခံတရားခံများအတွက်။ ။ဦးဘသော်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ယခု အခင်းဖြစ်ခြံမြေမှာ မော်လမြိုင်မြို့၊ ဈေးချိုအရှေ့၊ ကွင်းအမှတ် ၉၃၊ ၁၉၅၉-၆၀ ခုနှစ်၊ ဦးပိုင်နံပါတ် ၃၂ ဖို ခြံမြေဖြစ်ပြီး၊ မူလက အယူခံတရားလို အမှတ် (၁) ဒေါ်စိုင်၏ခင်ပွန်း၊ အယူခံတရားလို အမှတ် (၂) ချိန်စို့၏မိခင်တန်ကား ဆိုသူသည်၊ အယူခံတရားခံဦးအုံးလှိုင်ထံမှ အငှါးခံယူ လုပ်ကိုင်ခဲ့၏။ ယင်းသို့ အငှါးခံယူ လုပ်ကိုင်ရန်အတွက် ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၀ ရက်နေ့တွင် အငှါးစာချုပ်ကို လေးနှစ်အတွက် ချုပ်ဆိုသည်ဟုဆို၏။ ထိုစာချုပ်မှာ မှတ်ပုံတင်သဖြင့် တရားမဝင်ခဲ့။ သို့သော်ငြားသည်း အငှါးခံယူခဲ့သည်မှာ လေးနှစ်အတွက်ဖြစ်ရာ၊ ထိုစာချုပ်မှာ ဤအမှုတွင် အရေးမပါတော့ခဲ့။ အယူခံတရားလိုတို့က

၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမဒုတိယအယူခံမှုအမှတ် ၄၃။

၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၃၉ တွင်၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဇန္နဝါရီလ ၃၁ ရက်နေ့စွဲပါ၊ မော်လမြိုင်ရုံးထိုင်၊ ကျွန်ုပ်မရှိခိုင်တရားမရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီ အမိန့် ကို အယူခံတင် မြင်ဆင် မှု။

တန်ကား ကွယ်လွန်ပြီးနောက်၊ မိမိတို့သည် အယူခံတရားခံထံမှ အငှါးခံယူပြီး လုပ်ကိုင်ခဲ့ကြကြောင်းကိုဝန်ခံ၏။ အယူခံတရားခံသည် အခင်းဖြစ်မြေကို လုပ်ကိုင်လိုကြောင်းဖြင့် တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ မူလရုံးက အမှုကို ပလပ်လိုက်သဖြင့် ခရိုင်တရားမရုံးသို့ အယူခံဝင်သည်တွင် ခရိုင်တရားမရုံးက စွဲဆိုသည့်အတိုင်း ဒီကရီချမှတ်လိုက်၏။ ထို့ကြောင့် အယူခံတရားလိုတို့က ယခု အယူခံဝင်ခြင်း ဖြစ်သည်။

၁၉၆၄

ဒေါ်စိုင် ပါ ၂ နှင့် ဦးအုံးလှိုင်။

အယူခံတရားလိုတို့ အငှါးခံယူသည်မှာ နှစ်စဉ်နှစ်စဉ် တနှစ်အတွက် အငှါးခံယူခဲ့ဟန်လက္ခဏာရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ဤအမှုတွင် ဥပဒေအကြောင်းဆိုင်ရာ အချက်တရပ်ရပ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အခက်အခဲမရှိလျှင်၊ ခရိုင်တရားမရုံး ချမှတ်သည့်အမိန့်ကို မည်သို့မျှ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်းမရှိခေါ်။

အယူခံတရားလိုတို့၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက ၁၉၄၆ ခုနှစ်၊ သီးစားချထားရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၆ ကို ကိုးကား၍ ထိုပုဒ်မပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ လိုအပ်သော နို့တစ်စာမပေးခဲ့သဖြင့်၊ ယခုအမှုကို တရားမစွဲဆိုနိုင်ကြောင်းဖြင့် လျှောက်လဲ၏။ သို့သော် ထိုအက်ဥပဒေတရပ်လုံးကို လေ့လာရာ၌ ထိုအက်ဥပဒေသည် လယ်ယာမြေများနှင့်သာ သက်ဆိုင်ကြောင်း တွေ့ရလေသည်။ ဥပမာ- ထိုအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၉ တွင် သီးစားလုပ်ကွက်ဆိုသည့် စကားရပ်၌ တလင်း၊ သို့မဟုတ် လုပ်ကွက်မှထွက်သည့် ပစ္စည်းကို နယ်ခြင်း၊ လှေ့ခြင်း စသည့်လုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ရန်အတွက် အသုံးပြုသည့်နေရာလည်း ပါဝင်သည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားလေသည်။ ထို့ပြင်လည်း ပုဒ်မ ၂၆ တွင် ခေါ်ကွက်မှထွက်သော ပစ္စည်းအနက်၊ ဝမ်းစာနှင့်မျိုးစပါးကို မည်ရွေမည်မျှ အငှါးခံယူသူ ရရှိနိုင်ကြောင်း ဖော်ပြထားလေသည်။ ထို့ကြောင့် ယခုအမှုပါ ဥယျာဉ်ခြံမြေမှာ အဆိုပါ အက်ဥပဒေတွင် အကျုံးမဝင်ဟု ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။

ယင်းဥယျာဉ် ခြံမြေသည် ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေဘွင် အကျုံးဝင်သလောဟူသည့် အချက်ကိုလည်း စဉ်းစားခဲ့ကြသည်။ သို့သော် ထိုအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၀ နှင့် ၂၁ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို လေ့လာ သုံးသပ်ရာ၌ ယခုကဲ့သို့သော ဥယျာဉ်ခြံမြေနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ အဆိုပါ အက်ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ဟန် မတူကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

အယူခံကို စရိတ်နှင့်တကွ ပလပ်လိုက်သည်။ ဤရုံးရွှေနေခမှာ ငွေ ၃၅၀ ဖြစ်ရမည်။

တရားမအယူခံ

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းရွှေတင်

ဒေါ်တင့် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

၁၉၆၄ ဒေါ်ခင်တင့်ပါ ၂ (အယူခံတရားခံများ) *

ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၇ ရက်။

အလုပ်သမား (Servant) အလုပ်ခွင်အတွင်း (In the course of employment) မည်သည့် အချိန်ပိုင်းဖြစ်ခြင်း၊ ပေါ့ဆမှု (Negligence) ကို သက်သေတင်ပြရန် တာဝန်၊မည်သူ့အပေါ် ဖြစ်ရှိခြင်း၊ အနောက်မှကားသည် အရှေ့မှကားကို တိုက်ခြင်း၊ Contributory Negligence ကိစ္စ။

လော်ရီကား မောင်းသူတဦးသည်၊ လော်ရီကားပိုင်ရှင်အတွက်၊ ထိုလော်ရီကို အခြားသူတဦး အား ငှါးရမ်းသွားသည့် လမ်းခရီးတွင် ကားတိုက်မှုဖြစ်၍ အလုပ်ခွင်အတွင်း (In the course of employment) မောင်းနှင်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။

ပေါ့ဆမှု (Negligence) ရှိသည်ဟု ပြောလျှင်၊ ပြောသူအပေါ်တွင် (Burden of proof သက်သေတင်ပြရန် တာဝန်ရှိသည်။ လျော်ကြေး တောင်းဆိုသောအမှုတွင် သက်သေ တင်ပြရန် တာဝန်သည်။ အဓိကအားဖြင့် တရားလိုပေါ်တွင် တင်ရှိသည်။

တိုက်သော လော်ရီကားသည်၊ အတိုက်ခံရသော လော်ရီကားနောက် ၁၅ ပေအကွာ မောင်းလာရာ၊ အတိုက်ခံရသောကားကို မောင်းသူက ရုတ်တရက်ရပ်လိုက်သည်ဟု ဆိုစေကာမူ၊ တိုက်သော အကွာအဝေး (Distance)ရှိ နေသဖြင့် မောင်းလာသော အရှိန်မပြင်းခဲ့သော် ယခုကဲ့သို့ တိုက်ခိုက်မိမည်မဟုတ်။ အရှိန်ပြင်း၍ ဘရိတ်အုပ်ပြီး မရပ်နိုင်သောကြောင့်သာ တိုက်ခိုက်မိသည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ အတိုက်ခံရသောကားကို မောင်းသူ၏ Contributory Negligence ကြောင့် တိုက်ခိုက်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု မယူဆနိုင်။

ဒင်းဘဲအာရ်ဝါဒီယာ နှင့် ဖါရွတ်မိုဘေဂျာနာ။ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ ဘုံဘိုင် စီရင်ထုံး ၂၁၈။ **ပန်ဂျပ်ပြည်နယ်နှင့် အက်(စ်)၊အမ်၊ တီ၊ ဂျရန်ဂမ်ကီ။** အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ပန်ဂျပ်စီရင်ထုံး ၄၉၀ နှင့် **နာနီဘာလာဆင်းနှင့် အော့ကလန်ဂျတ် ကုမ္ပဏီလိမိတက်။** အိုင်၊ အယ်(လ်)၊အာ(ရ်) ကာလကတ္တား စီရင်ထုံးအတွဲ ၅၂၊ ၆၀၂ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။မစ္စတာ ဂျီ၊ အင်၊ ဘနာဂျီ။

အယူခံတရားခံများအတွက်။ ။ဦးမောင်ကြီး။

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ မဋ္ဌမအယူခံမှုအမှတ် ၈၀။

† ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၁၀၃၈ တွင်၊ရန်ကုန်မြို့တရားမတရားရုံး(တတိယတရားသူကြီး) ရုံးတော်၏ ချမှတ်သောဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၄

ဒေါ်တင့်နှင့် ဒေါ်ခင်တင့် ပါ ၂။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။ရန်ကုန်မြို့၊ တရားမ တရားရုံး၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၁၀၃၈ တွင်၊ တရားခံ မောင်စံညိန်းနှင့် ဒေါ်တင့်တို့က တရားလို ဒေါ်ခင်ဘင့်အား၊ ယျော်ကြေးငွေ ၇၀၀ ကျပ် ကိုပေးစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်ရာ တရားခံမောင်စံညိန်းက အယူခံ မဝင်သော်လည်း တရားခံ ဒေါ်တင့်က မကျေနပ်သဖြင့် ဤရုံးသို့ အယူခံဝင်သည်။

အယူခံ တရားလို၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီး လျှောက်လဲတင်ပြချက်အရ၊ ဤအယူခံမှုဘင် စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန် လိုအပ်သည့် အဓိကအချက်များမှာ—

(၁) အောက်ရုံးက အယူခံ တရားလို၏ လော်ရီကားကို မောင်းနှင်သော တရားခံ မောင်စံညိန်းသည် အယူခံ တရားလို၏ လူငှါး ကားမောင်းသမား (Servant) ဖြစ်ကြောင်း။ ၎င်းသည် အဆိုပါလော်ရီကားကို အယူခံဘရားလို၏ အလုပ်ခွင်အတွင်း (In the course of her employment) မောင်းနှင်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း။ ယူဆဆုံးဖြတ်သည်မှာ မှားယွင်းကြောင်း၊

(၂) အောက်ရုံးက အယူခံ တရားခံ၏ ကားသည် လမ်းကြားမှ ထွက်လာသော သုံးဘီးဆိုက်ကားကိုရှောင်ရန် ရှေ့မှ သွားနေစဉ် ရုတ်တရက် ရှောင်တခင် ရပ်လိုက်သဖြင့် ၎င်းကားနောက်မှ ဝါးတပြန်ခန့် အဝေးဌ မောင်းလာသည့် အယူခံ တရားလို၏ လော်ရီကားက မတော်တဆဝင်၍ တိုက်မိသည်ကို သတိမဲ့ပေါ့ဆစွာ (Negligently) မောင်းနှင်သည့် အတွက်၊ တိုက်မိခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆဆုံးဖြတ်သည်မှာ မှားယွင်းကြောင်း

(၃) အောက်ရုံးက အယူခံ တရားလို၏ လော်ရီကားသည် အယူခံ တရားခံ၏ ကားကို တိုက်မိခြင်းအားဖြင့် ကားတန်ဘိုးငွေ ၃၀၀ ကျပ်လျှော့နည်း သွားသည်ဟု ယူဆဆုံးဖြတ်သည်မှာ မှားယွင်းကြောင်း

ဟူ၍ဖြစ်၏။

ပဌမအယူခံ အကြောင်းပြချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ရှေးဦးစွာ သိရှိရန် လိုအပ်သော အချက်မှာ အယူခံတရားလို ဒေါ်တင့်သည် ၎င်း၏ချေလွှာ အပိုဒ် ၁ တွင်သော်၎င်း၊ ၎င်း၏အယူခံ အကြောင်းပြချက်တွင် ဘော်ပြထားသည့် အမှုအဖြစ်အပျက် အကြောင်း အရာအပိုဒ် ၆ တွင်သော်၎င်း လော်ရီကားအမှတ် (၁/၉၃၃၆) ၏ပိုင်ရှင် ဖြစ်သည်ဟု ဝန်ခံထားခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

၁၉၆၄

ဒေါ်တင့်
နှင့်
ဒေါ်ခင်တင့်
ပါ ၂။

တဖန် အယူခံတရားလို၏ လော်ရီကားသည် အယူခံ တရားခံ၏ ကားနောက်ပိုင်းကို ဝင်၍ တိုက်မိသည့်အခါတွင် အယူခံတရားလို၏ လော်ရီကားကို မောင်းနှင်သောသူသည် တရားခံ မောင်စံညိန်း ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ကြောင့် ဆုံးဖြတ်ရန်မှာ တရားခံ မောင်စံညိန်းသည် **အယူခံ တရားလို၏ လူငှါးကားမောင်းသမား** (Servant) ဖြစ်ပါသလား ဟူ၍ဖြစ်၏။

လူငှါးအလုပ်သမား (Servant) အဓိပ္ပါယ်နှင့် ပတ်သက်၍၊ ဒင်းဘဲအာ(ရ်) ဝါဒိယာ နှင့် ပါရွတ်မို ဘောဂျနာ(၁) စီရင်ထုံးဘွင်—

> **"'A servant' as stated by SALMOND, 'may be defined as any person employed by another to do work for him on the terms that he, the servant, is to be subject to the control and direction of his employer in respect of the manner in which his work is to be done' . . .'**

ဟူ၍ ရှင်းလင်းဘော်ပြထားသည်။

ဤအမှုတွင် အယူခံတရားလို ဒေါ်တင့်က၊ တရားခံ မောင်စံညိန်းသည် ၎င်း၏ လူငှါး အလုပ်သမား ကားဒရိုင်ဘာမဟုတ်ဘဲ အခြင်းဖြစ် လော်ရီကားကို ၎င်းထံမှ ငှါးရမ်း၍ မောင်းသောသူသာ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုသော်ငြားလည်း၊ ၎င်းသည်ရုံးသို့ လာ၍ အစစ်မခံဘဲ သားဖြစ်သူတရားခံ မောင်စိန်လှိုင်ကိုသာ ကိုယ်စားလည်အနေဖြင့် ရုံးသို့လာ၍ အစစ်ခံစေသည်။ တရားခံ မောင်စိန်လှိုင်က ၎င်းသို့လာ၍ ၎င်း၏မိခင် ဆိုလိုသည့်အတိုင်း ထွက်ဆိုအစစ်ခံသော်လည်း၊ ၎င်းကိုယ်တိုင်က အခြင်းဖြစ်သည့်နေ့တွင် တရားခံ မောင်စံညိန်းက မောင်ခိုင်ကြည်ထံမှ ကုန်တင်ရန် အဆိုပါလော်ရီကားကို ငှါးနှင်၍လာစဉ် လော်ရီကားထဲ၌ လိုက်ပါလာသည်ကို ထောက်ခံလျှင် ၎င်းသည် မိခင်၏ ကိုယ်စားလည် အနေဖြင့် တရားခံ မောင်စံညိန်းအား ကားမောင်းရာတွင်သော်၎င်း၊ ကုန်တင်ရာတွင်သော်၎င်း၊ ကုန်တင်ခွင့် ၄၀၀ ကျပ်ကိုယူရာတွင်သော်၎င်း ကြီးကြပ်အုပ်ချုပ် စီမံညွှန်ကြားခြင်း ပြုရန်အတွက် ဖြစ်သည်မှာ ပေါ်လွင်သည်ဟု ယူဆရန်ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ပြင်၊ တရားခံ မောင်စိန်လှိုင်က တရားခံ မောင်စံညိန်းသည် အခြင်းဖြစ် လော်ရီကားကို ၎င်းတို့ထံမှငွေ ၄၀၀ ကျပ် ဖြင့်ငှါးကြောင်း၊ ၎င်းက မြို့ထဲသို့ကားကြိုးစီးလာခြင်းသာဖြစ်ကြောင်းထွက်ဆိုသော်လည်း၊တရားခံမောင်စံညိန်း၏အစစ်ခံချက်မှအပ ၎င်းအား ထောက်ခံသော သက်သေခံချက် အလျဉ်းမရှိချေ။တရားခံ မောင်စံညိန်းက ၎င်းသည် အခြင်းဖြစ် လော်ရီကားကို အယူခံ တရားလိုထံမှ ငွေ ၄၀၀ ကျပ် ဖြင့်ငှါးလာ

(၁) အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ ဘုံဘိုင်စီရင်ထုံး ၂၁၈။

ကြောင်း၊ တရားခံ မောင်စိန်လှိုင်သည် ကားကြုံ စီးလာခြင်းဖြစ်ကြောင်း ထွက်ဆို အစစ်ခံသော်လည်း၊ ၎င်းသည် ရုံးသို့လာ၍ တရားခံအဖြစ် ခုခံထုခွေခြင်း မပြုဘဲ အယူခံ တရားလို၏ သက်သေအဖြစ် လာရောက်၍ အစစ်ခံသဖြင့် ၎င်း၏အစစ်ခံချက်ကို မှန်ကန်သည်ဟု ယုံကြည်ရန် များစွာခဲယဉ်းပေသည်။ အယူခံတရားလို တင်ပြစစ်ဆေး သည့်သက်သေမောင်ခိုင်ကြည် (ခ)ပြ-၂)က၊ တရားခံ မောင်စံညိန်းသည် ၎င်းထံသို့လာ၍ ကုန်ဘင်ရန် လော်ရီကားရှိကြောင်း၊ ထိုလော်ရီကားကို ၎င်းပင် မောင်းနှင်ကြောင်း၊ ထိုလော်ရီကားမှာ မောင်စံညိန်း၏ ကားမဟုတ်ဘဲ ဟုမ်းလမ်း ခြံထဲမှ (အယူခံတရားလို၏ အိမ်လိပ်စာ) ကားဖြစ်ကြောင်း၊ လော်ရီကား ပိုင်ရှင်မှာ တရားခံ မောင်စိန်လှိုင် (အယူခံ တရားလို ဒေါ်တင့်၏သား) ဖြစ်ကြောင်း၊ ကုန်တင်ရန်အတွက် ကားမောင်း သူသာ ကုန်လိုက်ရှာ၍ ကားရှင်က လိုက်၍မရှာကြောင်း ထွက်ဆို အစစ်ခံသဖြင့် တရားခံ မောင်စံညိန်းသည် အခြင်းဖြစ် လော်ရီကားကို အယူခံ တရားလိုထံမှ ငှါးရမ်း ခြင်းမဟုတ်ဘဲ ၎င်းသည် တရားခံမောင်စိန်လှိုင်နှင့်အတူ မောင်ခိုင်ကြည်ထံသို့ အခြင်း ဖြစ်သည့်နေ့တွင် ကုန်တင်ရန်အတွက် အခြင်းဖြစ် လော်ရီကားကို မောင်းနှင်၍ သွား သည်မှာ မငြင်းနိုင်အောင် ထင်ရှားသည်ဟု ယူဆရပေမည်။

အယူခံတရားခံ ဒေါ်ခင်တင့်၏ ကိုယ်စားလည်ဦးစံမောင်က အခြင်းဖြစ်သည့်နေ့တွင် ၎င်းသည် အတိုက်ခံရသည့် ကားသံဉ် ဒို့နေကြောင်း၊ တရားခံ မောင်စိန်လှိုင်က တိုက် ခဲ့သော လော်ရီကားသည် ၎င်း၏ကား ဖြစ်ကြောင်း၊ တရားခံ မောင်စံညိန်းသည် ၎င်း၏ကားမောင်း ဒရိုင်ဘာဖြစ်ကြောင်း၊ ကားပြင်ခ လျော်ကြေး ပေးမည်ဟုပြော ကြောင်း၊ ထွက်ဆိုအစစ်ခံ၍ ဦးစံတင် (လို)ပြ-၁)က၊ အခြင်းဖြစ်သည့် နေရာသို့ ရောက်သွားသည့်အခါ၊ ကားမောင်းသူက ၎င်းအား ကားမောင်းသူ ဖြစ်သည်ဟု ပြောပြ ကြောင်း၊ ဘရိတ်ချော်နေ၍ တိုက်မိခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ကျားပေါ်မှ ကားဒရိုင်ဘာက ကား မောင်းသူအား ခိုင်းနေသည်မှာ ကြာပြီဖြစ်ကြောင်း၊ ကားငှါးရန် ထွက်လာရာ၊ တိုက်မိ၍ အငှါး မထွက်နိုင်တော့ကြောင်း၊ တိုက်မိ၍ ပျက်စီးသည်ကို လျော်ပေးမည် ဖြစ်ကြောင်း ပြောပြသည်ဟုထွက်ဆို၏။

ဘော်ပြပါ တရားလိုတရားခံ နှစ်ဦးနှစ်ဘက် တင်ပြချက်တို့ကို ထောက်ရှုဆင်ခြင် စဉ်းစားရာ တရားခံ မောင်စံညိန်းသည် အယူခံ တရားလို၏ လူငှါးအလုပ်သမား ကားမောင်းဒရိုင်ဘာ ဖြစ်သည်မှာ ပေါ်လွင် ထင်ရှားသည်ဟု ထင်မြင်ယူဆသည်။

တဖန်၊ စဉ်းစားရန်မှာ တရားခံ မောင်စံညိန်းသည် အခြင်းဖြစ် လော်ရီကားကို **အယူခံတရားလို ဒေါ်တင့်၏အလုပ်ခွင်အတွင်း (In the course of her employment)** မောင်းနှင်ခြင်း ဖြစ်ပါသလား ဟူ၍ဖြစ်၏။

၁၉၆၄
ဒေါ်တင့် နှင့် ဒေါ်ခင်ထင် ပါ ၂။

၁၉၆၄

ဒေါ်တင့်နှင့် ဒေါ်ခင်တင့် ပါ ၂။

ဦးစံကင် (လိုပြ-၁)က၊ အခြင်းဖြစ်သည့် နေရာသို့ ရောက်သွားသည့်အခါ၊ ကားပေါ်မှ ကားနှင်ဆိုသူက ကားမောင်းသူအား ခိုင်းနေသည်မှာ ကြာပြီဖြစ်ကြောင်း ကားအငှါး ထွက်လာရာ တိုက်မိ၍ အငှါးမထွက်နိုင်တော့ကြောင်း ပြောပြသည်ဟု အစစ်ခံသည်။

တရားခံ မောင်စံညိန်း (ခံပြ-၁)က၊ ကားငှါးသည့် ကိန္နအတွက် ဂိတ်သို့သွားရာ၊ လမ်းဘင် အခြင်းဖြစ်ခဲ့ကြောင်း၊ ၎င်းက အယူခံတရားသို့ ဒေါ်တင့်အား၊ မန္တလေးသို့ ကုန်တင်ရန်ကားခေငှါး၀ှေ၀ ကျပ်ရှမည်၊လိုက်မည်လားဟုမေးရာဒေါ်တင့်ကလိုက်မည်ဟု ပြောပြီး၊ ၎င်းအားကားပေးလိုက်ကြောင်း၊ဒေါ်တင့်ကငွေ ၎၀၀ ကျပ်အနက်မှ ၎င်းအား ဂိဘ်ကြေးမငှ ၂၀ ကျပ်နှင့် ကားမောင် ခဒင္ဓ ၆၀ ကျပ်ပေးလိုက်ကြောင်းသက်ဆိုရှိမောင် ခိုင်ကြည်(ခံပြ-၂) က၊ မောင်စံညိန်းသည် ၎င်းဆီသို့လာ၍ ကုန်တင်ရန် လော်ရီကား ရှိကြောင်းပြောပြရာ၊၎င်းကတင်ရန် ကုန်များမန္တလေး သို့ ကားခငှေ ၎၀၀ ကျပ် နှင့် လိုက်မည်လားဟုမေးကြောင်း။ ထို့နောက်၎င်းကနေ့ခင်း ၁ နာရီခန့် အချိန်တွင်လာ၍ လော်ရီကားသည်အခြားကားနှင့်တိုက်ခိုက်မိသဖြင့် ကုန်မတင်လိုတော့ဟု ပြောပြကြောင်း ထွက်ဆိုအစစ်ခံသည်။

ဘော်ပြပါ ဦးစံတင်၊ မောင်စံညိန်းနှင့် မောင်ခိုင်ကြည်တို့၏ အစစ်ခံချက်တို့ကို ခြုံ၍ဆင်ခြင်စဉ်းစားလျှင် တရားခံ မောင်စံညိန်းသည် အခြင်းဖြစ် လော်ရီကားကို **အယူခံတရားလို ဒေါ်တင့်၏ အလုပ်ခွင်အတွင်း၊ (In the course of her employment)** မောင်းနှင် လုပ်ကိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်မှာ ပေါ်လွင်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆသည်။

ဒုတိယအယူခံ အကြောင်းပြချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ ကားပိုင်ရှင်နှင့် ကားမောင်းသူတို့၏ တာ၀န်၀တ္တရားများကို ပုန်ကျပ်ပြည်နယ်နှင့် အက်ဒ်အမ်တီ ဂူရန်ဇမ်တီ (၂) စီရင်ထုံးက---

> ". . . It is the duty of the driver and the owners of the vehicles to take reasonable care that the passengers travelling do not receive injuries during the journey. Therefore it is necessary for the driver to be on the look out for any possible obstruction on the road or even in the air and to take reasonable steps to avoid the obstruction without causing any injury to the passengers. If a driver fails to take precaution, then he is acting negligently. . ."

ဟူ၍ ရှင်းလင်းကောက်ပြထားသည်။

---

(၂) အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ပန်ကျပ်စီရင်ထုံး ၄၉၀။

သက်သေတင်ပြရန်တာဝန် (Burden of proof) နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဘီးအင်(နဲ)၊ ဘနားဂျီ ပြုပြင်ရေးသားသော (The Law of Negligence) စာအုပ် စာမျက်နှာ ၁၀၅ တွင်—

1964

ဒေါ်တင့်နှင့် ဒေါ်ခင်တင့် ပါ ၂။

"The ordinary law of evidence as regards the onus of proof that the person who asserts must prove applies also in the case for proof of negligence.

The burden of proof in an action for damages rests primarily on the plaintiff . . ."

ဟူ၍ ရေးသား ဖော်ပြထားသည်။

တဖန်၊ (Contributory negligence) နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ နာနိုဘာလာ ဆင်း နှင့် အော့ကလန်ဂျတ်ကုမ္ပဏီ လီမိတက် (၃) စီရင်ထုံးတွင်—

"Where the negligence of the plaintiff or that of the defendant is the sole cause of an accident, the matter is free from doubt. But difficulty may arise where an accident is caused partly by the negligence of the plaintiff and partly by that of the defendant. In such circumstances it becomes the duty of the Court to endeavour to ascertain whether the negligent act or omission of the plaintiff or that of the defendant was the cause of the accident. If the Court finds itself unable to discover to what extent the negligence of the plaintiff or that of the defendant contributed to bring about the accident, the defendant is entitled to succeed, for *impari de licto potior est conditio defendantis.*" (Where both parties are equally to blame, neither can hold the other liable.) . . .

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသည်။

ဤအမှုဘွင် အယူခံဘရားခံ၏ ကိုယ်စားလှယ် ဦးစံမောင်ကဖောင်းသည် ကားရှေ့ဘီး ထိုင်၍ ဒရိုင်ဘာက ကားကို ကျုံးကြီးလမ်း အနောက်မှ အရှေ့သို့မောင်းလာရာ၊ ၁၀ လမ်းထိပ်သို့ ရောက်သောအခါ၊ နောက်မှ သော်ရီကား တစင်းက ၎င်း၏ကား နောက်ပိုင်းကို ဝင်၍တိုက်သိုက်သဖြင့် ၎င်း၏ကားသည် ရှေ့သို့ ပါးတရိုက်ခုန်သွား၍ ရပ်နေကြောင်း၊ သော်ရီကား တိုက်သဖြင့် ၎င်း၏ကား နောက်ပိုင်း ညာဘက်ဒေါင့် မီးအိမ် ကွဲသွားကြောင်း၊ သံပြားပိန်ချိုင့်၍ နောက်ကားပုံး ကောင့်သွားကြောင်း၊

(၃) အိုင်၊ အယ်(လ်)၊ အာ(ရ်)၊ ကာလကတ္တားစီရင်ထုံးအတွဲ ၅၂၊ ၆၀၂။

၁၉၆၄
ဒေါ်တင့်နှင့် ဒေါ်ခင်တင့် မ ၂။

အချေပိုင်း ထိုင်ခုံလည်း နောက်သို့ ကော့သွားခဲ့ကြောင်း ထွက်ဆိုအစစ်ခံ၍ ကိုမောင်လှိုင် (လိုပြ-၂)က၊ ဦးစံမောင်၏ကား ညာဘက် နောက်ပိုင်း တိုက်မိသဖြင့် ပျက်စီးယိုယွင်းကြောင်း၊ ရှေ့ထိုင်ခုံ တွန်းခွေတိုလည်း ပျက်စီးနေကြောင်း ထွက်ဆိုအစစ်ခံသည်ကို ထောက်ခံ ဆင်ခြင်လျှင်၊ အယူခံတရားလို ဒေါ်တင့်၏ လော်လီကားသည် အယူခံတရားခံ ဒေါ်ခင်တင့်၏ကားကို နောက်မှဝင်၍ တိုက်မိသည်မှာ မငြင်းနိုင်အောင် ပေါ်လွင်သည်ဟု ထင်မြင်သည်။

အယူခံတရားလို ဒေါ်တင့် ကိုယ်စားလှယ် မောင်စိန်လှိုင်က၊ အခြင်းဖြစ် လော်ရီကားထဲ၌ လိုက်ပါ၍လာကြောင်း၊ ၎င်းတို့၏ရှေ့တွင် အယူခံအရှားခံ၏ကား မောင်း၍သွားနေကြောင်း၊ ထိုသို့သွားနေစဉ် ၉ လမ်းထိပ်မှ ဆိုက်ကားတစီး ရုတ်တရက် ထွက်လာရာ အယူခံတရားခံ၏ကားက ရုတ်တရက် ရပ်လိုက်သဖြင့် ၎င်းတို့၏ လော်ရီကားက အရှိန်မသတ်နိုင်ဘဲ အဆိုပါကားကို နောက်မှဝင်၍ တိုက်မိကြောင်း ထွက်ဆိုသဖြင့် အခြင်းဖြစ် လော်ရီကားသည် အယူခံတရားခံ၏ကား နောက်ပိုင်းကို ဝင်၍ တိုက်သည်မှာ ထင်ရှားပေသည်။ သို့သော် စဉ်းစားရန် လိုအပ်သည့် အချက်မှာ အယူခံတရားလို၏လော်ရီကားသည် အယူခံတရားခံ၏ကားကို တိုက်မိခြင်းမှာ ၉ လမ်းထိပ်မှ ဆိုက်ကားတစီး ထွက်လာ၍ အယူခံတရားခံ၏ကားက ရုတ်တရက် ရပ်လိုက်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသလား ဟူ၍ဖြစ်သည်။

အယူခံ တရားခံ၏ကိုယ်စားလည် ဦးစံမောင်က ပြန်လှန်မေးခွန်း ထုတ်ရာတွင် ၎င်း၏ကားသည် ၉ လမ်းထိပ်မှ ဆိုက်ကားတစီး ထွက်လာ၍ ရုတ်တရက်ရပ်လိုက်သည်ဟု ဆိုသည်မှာ မဟုတ်မမှန်ကြောင်း ငြင်းဆိုသည်။

မောင်စံညိန်း (ခံပြ-၁)က၊ ၉ လမ်းထိပ်သို့ ရောက်သောအခါ၊ အယူခံတရားခံ၏ကားက ရှောဘရာက်ရပ်လိုက်သဖြင့် ၎င်း၏ လော်ရီကားက ထိုကား နောက်ပိုင်းသို့ ဝင်၍ တိုက်မိကြောင်း၊ ထိုနောက် ထိုကား၏ အရှေ့ဘက်မှ ဆိုက်ကားတစီးထွက်လာသည်ကိုမြင်ကြောင်း ထွက်ဆိုသဖြင့် ဆိုက်ကား ထွက်လာသည့်အတွက် အယူခံတရားခံ၏ကားသည် ရုတ်တရက် ရပ်လိုက်သည်ဟု ယူဆရန် ဖြစ်နိုင်မည်မဟုတ်ပေ။

အယူခံ တရားလို၏ လော်ရီကားသည် အယူခံတရားခံ၏ ကားနောက် ၁၅ ပေ အကွာမှ မောင်းလာရာ အကယ်၍ အယူခံတရားခံ၏ကားက ရုတ်တရက် ရပ်လိုက်သည်ဟု ဆိုစေကာမူ၊ အယူခံတရားလို၏ကားသည် သတိဝိရိယဖြင့် မောင်းလာခဲ့လျှင် ဘရိတ်အုပ်၍ ရပ်လိုက်ရန် အချိန်နှင့် အကွာအဝေး (Distance) ရှိနေသဖြင့်၊ မောင်းလာသောအရှိန် မပြင်းခဲ့သော် ယခုကဲ့သို့ တိုက်ခိုက်မည် မဟုတ်ပေ၊ ယခုထိုမျှလောက်သော အကွာအဝေး (Distance) ရှိပါ၌ကျက်၊ တိုက်ခိုက်မိသည်ကို ထောက်ခံလျှင်၊ အယူခံတရားလို၏ လော်ရီကား အရှိန်ပြင်း၍ ဘရိတ်အုပ်ပြီး မရပ်

၁၉၆၄

ဒေါ်တင့်နှင့် ဒေါ်ခင်တင့် ပါ ၂။

နိုင်သောကြောင့်သာ တိုက်ခိုက်မိသည်ဟု ယူဆရပေမည်။ တရားခံ မောင်စံညိန်း (ခံပြ-၁) ကိုယ်ဘိုင်ကပင် ရာဇဝတ်မှုတွင် ၎င်းကအကြမ်းမောင်း၍ ထိုကဲ့သို့ တိုက်ခိုက်မိကြောင်း ၎ခံသည်ဟု ဤရုံးဥ္စ ထွက်ဆိုအစစ်ခံ၍ ဘော်ပြပါယူဆချက်ကို ဆောက်ခံပေသည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် အယူခံ တရားလို၏ လော်ရီကားသည် အယူခံ တရားခံ၏ကားကို (Contributory Negligence) ကြောင့် တိုက်ခိုက်မိခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန် မဖြစ်နိုင်ဘဲ၊ ဘော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း တရားခံ မောင်စံညိန်း (ခံပြ-၁)က၊ အချိန်ပြင်းဒွန့် သတိကင်းမဲ့လျက် ပေါ့ဆစွာ မောင်းနှင်သောကြောင့်သာ ထိုကဲ့သို့ တိုက်ခိုက်မိခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆသည်။

တတိယ အယူခံအကြောင်းပြချက် နှင့် ပတ်သက်၍ အထူးဖေးသား ဘော်ပြရန် လိုမည်မဟုတ်ပေ၊ အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အယူခံ တရားခံ၏ကား နောက်ပိုင်းသည် အယူခံဘရားလို၏ လော်ရီကား တိုက်ခိုက်မိသည့် အချိန်ကြောင့် ပျက်စီးယိုယွင်းသဖြင့် ပြင်ရသည့်အတွက် ကားတန်ဘိုး ယုတ်လျော့သွားသည်မှာ မလွဲကောန် အမှန်ဖြစ်ပေသည်။ တိုက်ခိုက်မိသဖြင့် ပျက်စီးသောကားကို မည်မျှပင်ကာင်းအောင် ပြင်သော်လည်း မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ နဂိုရအတိုင်း ပြန်မရှိနိုင်ဘဲ ချုတ်ယွင်းလျက် ရှိနေမည့် အဘွက် အောက်ရုံးက ကားတန်ဘိုးကိုငွေအားဖြင့် ၃၀၀ ကျပ်နှုန်းလျော့နည်းမည်ဟု ယူဆ ဆုံးဖြတ်သည်မှာ များလွန်းသည်ဟု မဆိုသာပေ။

ဒင်းဘဲအာ(ရ်)ဝါဒီယာ နှင့် ဖါရုတ်မိုဘေလျနာ (၁) စီရင်ထုံးဘွင်—

> " . . . The rule is now firmly established that the master is jointly and severally liable for any tort committed by his servant while acting in the course of his employment . . ."

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသဖြင့် အခြင်းဖြစ် လော်ရီကားပိုင်ရှင် အယူခံ တရားလို ဒေါ်တင့်သည်၊ အထက်၌ ဘော်ပြခဲ့သည့် အကြောင်းများကြောင့် ၎င်း၏လူငှါး အလုပ်သမား ဒရိုင်ဘာ (Servant) တရားခံ မောင်စံညိန်းအတွက် လျော်ကြေးငွေပေးရန်၊ တာဝန်ရှိသည်ဟု ယူဆဆုံးဖြတ်ရပေမည်။

သို့ဖြစ်သောကြောင့် အောက်ရုံး ချမှတ်သော စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီကို ၎င်ဆွေက် စွက်ဘက်ရန် လုံလောက်သော အကြောင်း မရှိသဖြင့် ဤအယူခံကို စရိတ်နှင့် ပလပ်ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ဤရုံးဌေနေကြားခမှာ ၅ ကျပ်ဖြစ်စေရမည်။

တရားမအယူခံ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးရှေ့တွင်

† ၁၉၆၄

ဖေဖော်ဝါရီလ ၄ ရက်။

ဒေါ်ဒေါင်း (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ရောဝတီကလပ် (၎င်း၏အတွင်းရေးမှူး) ဦးအုံးကြွယ် ပါ ၄ (အယူခံ တရားခံများ)*

ကလပ်၊ မှတ်ပုံတင်ပြီးမဟုတ်သော ကလပ်၊ မည်သို့ တရားစွဲရမည်ဖြစ်ခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မှတ်ပုံတင်ပြီးမဟုတ်သော ကလပ်တခုသည်၊ ကလပ်အနေနှင့် တရားမစွဲနိုင်။ ကလပ်အတွင်းရေးမှူးကလည်း၊ ကလပ်အတွက် တရားမစွဲနိုင်။

သို့ရာတွင် အမှုကို ပလပ်ရန်မ လို၊သဘောရိုးဖြင့် မှားယွင်းခြင်းဖြစ်သောကြောင့်၊ ထိုကလပ် အစား ကလပ်အသင်းသားများအား တရားလိုအဖြစ်ထည့်သွင်းစွဲဆိုရန်၊ သို့တည်းမဟုတ် အတွင်း ရေးမှူးက တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၁၊ နည်းဥပဒေ (၇) အရ စွဲဆိုရန်အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

အယူခံ တရားလိုအတွက်။ ။သခင်ချစ်။

အယူခံ တရားခံများအတွက်။ ။ဦးဘတင်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ ဤအမှုတွင် အယူခံ တရားခံ အမှတ် (၁) ရောဝတီ ကလပ်က၊ အတွင်းရေးမှူး ဦးအုံးကြွယ်နှင့်၊ အယူခံ တရားလို ဒေါ်ပေါင်းနှင့် အခြား အယူခံ တရားခံ သုံးဦးတို့ အား၊ ယင်းကလပ် အစိုးရ ထံမှ အငှါးခံယူထား သော မြေပါတွင်၊ ယာယီ အဆောက် အဦ ဆောက်လုပ်ခွင့် ပေးခဲ့ကြောင်း၊ ထို ယာယီ နေထိုင်ခွင့်ကို နို့တစ်စာဖြင့် ရုပ်သိမ်း ခဲ့ကြောင်းဖြင့်၊ အဆောက် အဦကို ပယ် ဖျက်ရှေ့ပြောင်း၍၊ မြေမှ ကွက်ခွါဖယ်ရှားစေသုန် တရားစွဲဆို ခဲ့လေသည်။ ပုသိမ် အ နောက်ပိုင်း မြို့နယ် တရားမ ရုံးက စွဲဆိုသည့်အတိုင်း မှန်ကန်ကြောင်း တွေ့ရှိ၍၊ အမိန့် ဒီကရီ ချမှတ် လိုက်သည်တွင်၊ ယခု အယူခံတရားလို ဒေါ်ဒေါင်း တဦးတည်းသာ အယူခံ ဝင်လေသည်။ မခအာင်မြင် သဖြင့် ယခု တဖန် အယူခံ ဝင်ပြန်သည်။

---

*၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမဒုတိယအယူခံမှုအမှတ် ၃၅။

†၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၁၄ ၎င် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၁ ရက်နေ့စွဲပါ ပုသိမ်မြို့၊ ခရိုင်တရားမဘရားသူကြီးရုံးတော်၏ ခွဲမှတ်သောဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၄

ဒေါ်ခေါင်း နှင့် ရော်ဇတီကလပ် (၎င်း၏အတွင်း ရေးမှူးဦးအုံးကြွယ်) ပါ ၄။

အဆိုလွှာ၌၊ ကလပ်သည်၊ အစိုးရ ထံမှ အငှါးဂရုံ ရရှိခဲ့သော အခင်းဖြစ်မြေပေါ်တွင်၊ ဒေါ်ဒေါင်းနှင့် အခြား တရားခံများက၊ မိမိတို့၏ ဖ၊ ဆ၊ ပ၊ လ၊ အဖွဲ့ ယာယီ ဌာနချုပ် အဆောက် အဦ ဆောက်လုပ်ရန် အတွက်၊ ပန်ကြားသဖြင့် အခွင့်ပေးခဲ့ကြောင်း။ ဖ၊ ဆ၊ ပ၊ လ အဖွဲ့ ကွဲပြီးနောက်၊ တရားခံများသည်၊ ပုသိမ်မြို့တွင်၊ ပြည်ထောင်စု အဖွဲ့ ဖွဲ့စည်း၍၊ ဆက်လက်နေထိုင်ကြောင်း။ မြေကို ပြန်လည် လက်ရောက် ရရှိသိုသဖြင့်၊ တရားခံများအား၊ မိမိတို့ ကိုယ်တိုင် အဖြစ်ဖြင်း၊ ပုသိမ်မြို့ပြည်ထောင်စု ပါတီ အဖွဲ့ဝင်များ၏ ကိုယ်စား အဖြစ်ဖြင်း၊ တရားစွဲဆိုပါသည်ဟု ပေါ်ပြ ထားသည်။ ယင်းသို့ တရားစွဲရာ၌၊ အဆိုလွှာ အပိုဒ် ( ) တွင်ဝင်း၊တရားမ ကျင့်ထုံး အမိန့် ၁၊နည်း ဥပဒေ ဂ အရ၊ တရားစွဲခွင့် တောင်းသော လျှောက်လွှာတွင်ဝင်း၊ တရားခံများ ဖြစ်သော ပြည်ထောင်စု အဖွဲ့ဝင် အရေ အတွက် များပြား သဖြင့်၊ တရားမ ကျင့်ထုံး အမိန့် ၁၊ နည်းဥပဒေ ဂ အရ၊ အခွင့် လျှောက်ထားရကြောင်း ဖော်ပြ ထားလေသည်။ လျှောက်ထားသည့် အတိုင်း မူလ ရုံးက အခွင့်ပေး၍၊ လိုအပ်သည့် နို့တစ် စာကို သတင်းစာတွင် ထည့်သွင်းကျေညာ စေခဲ့ပြီး၊ အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သည့် အတိုင်း အမိန့် ဒီကရီ ချမှတ် လိုက်၏။

ပထာမ အားဖြင့်၊ အယူခံ တရားလို၏။ ပညာရှိ ရှေနေကြီးလျှောက်လဲသည်မှာ၊ ရောဘီ ကလပ်ကို၊ သက်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ အရ၊ မှတ်ပုံတင်ပြီးမဟုတ်သဖြင့် ကလပ်ကိုယ်ဘိုင် တရား မစွဲနိုင်ကြောင်း။ ကလပ် အသင်းသားများသာလျှင် တရားစွဲနိုင်ကြောင်း။ ယင်းသို့ တရားစွဲရာ၌လည်း၊ တရားမ ကျင့်ထုံးအမိန့် ၁၊ နည်းဥပဒေ ဂ၊ အတိုင်း လိုက်နာသုမည် ဖြစ်ကြောင်း နှင့် ဥပဒေ အချက် အနေဖြင့် လျှောက်လဲသည်။ ဤလျှောက်လဲချက်ကို ဤခုံးကျမှ သာ တင်ပြသဖြင့်၊ လက်မခံ ထိုက်ကြောင်းနှင့် ကလပ်၏ ပညာရှိရှေနေကြီးကန့်ကွက်၏။ သို့သော် ဤအချက်မှာ၊ အဆိုလွှာနှင့် တရားမ ကျင့်ထုံး အမိန့် ၁၊ နည်းဥပဒေ ဂ အရ၊ လျှောက်သော လျှောက်လွှာ အရပင် ထင်ရှားသဖြင့်၊ ဤခုံးက လက်ခံ စဉ်းစားရပေမည်။ **ဟာဂို အပ္ပမူရွှက္ကခန် နှင့် ဘားမားပါဘလစ်ဌား လီမိတက် အမှု** (၁) ကို ကြည့်ပါ။

အဆိုပါကလပ်မှာ၊ အထက်၌ဖော်ပြခဲ့သည့် အတိုင်း မှတ်ပုံတင်ပြီး မဟုတ် သဖြင့် ကလပ် အနေနှင့် တရားမစွဲနိုင်ပေ။ ကလပ်၏ အတွင်းရေးမှူးလည်း၊ ကလပ် အတွက် တရား မစွဲနိုင်ပေ။ ပါရှု မူလာပြုသော တရားမ ကျင့်ထုံး ကျမ်းတွင် "**Clubs and**

(၁) ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်နိရင်ထုံးများ၊ ထရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ ၁။

၁၉၆၄

ခေါ်ခေါင်း နှင့် ရောဝတီကလပ် (၎င်း၏အတွင်း ရေးမှူး ဦးအုံး ကြွယ်) ဝါ ၄။

other associations" ဆိုသော ခေါင်းစဉ်အောက်၌ အမိန့် ၁၊ နည်းဥပဒေ ၈ နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ အောက်ပါ အတိုင်း ဝေဖန် ထားလေသည်။

"Clubs and other associations.—The secretary of a club or other association cannot sue alone in respect of a matter in which the association is interested even if he is authorised so to do by a resolution of the members of the association. The suit must be brought by all the members of the association, or by the secretary on his own behalf and on behalf of the other members under this rule."

ဤဝေဖန်ချက်များ မှန်ကန်သည် ဖြစ်ရာ၊ ဤရုံးကလည်း လိုက်နာ ကျင့်သုံးရပေမည်။

ယခုကဲ့သို့သော အမှုမျိုးတွင်၊ မည်သို့ မည်ပုံ အမှုသည်များအား၊ ဖေါ်ပြရမည်ကို တရားမ ကျင့်ထုံး နောက်ဆက်တွဲ က တွင် ဖေါ်ပြ ထားလေသည်။

အထက်ဖေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ ကလယ်သော်၎င်း၊ ကလဗ်၏ အတွင်း ရေးမှူးသော်၎င်း၊ ကလဗ်၏ မြေကို လက်ရောက် ရရန် အတွက် တရား မစွဲနိုင်ပေ။ အယူခံ တရားလို၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက ယင်းသို့ ဖြစ်ရာ၊ အမှုကို ပလပ်ရန်သာ မှီတော့ကြောင်း နှင့် လျောက်လဲ၏။ သို့သော် ယခု ကိစ္စတွင် သဘောရိုးဖြင့် ချို့ယွင်းမှု ဖြစ်ပေါ်ရသည်ဟု ဆိုရပေမည်။ ပါရဂူမူ လာပြုသော အထက်ဖေါ်ပြပါ ကျမ်းတွင် "Suit in name of wrong plaintiff" ဟူသော ခေါင်းစဉ်အောက်၌ အောက်ပါ မြှက်ကြားချက် ပါရှိလေသည်။

"Suit in name of wrong plaintiff.—*A* brings a suit under this section on behalf of himself and other creditor of *X*. It turns out that *A* is not a creditor of *X*. Thereupon, *B*, an admitted creditor of X, applies to be added as a plaintiff under Order 1, rule 10 (*1*). Has the Court power to grant the application? The question arose in a Madras case, but it was left open. The Madras case was not one of a *bona fide* mistake and it is submitted that if the suit was instituted by A by such a mistake, and amendment may be allowed on terms."

ဤမြှက်ကြားချက်များမှာ တရားမ ကျင့်ထုံး အမိန့် ၁၊ နည်းဥပဒေ ၁၀ ပါ ပြဋ္ဌာန်း ချက်များနှင့် ကိုက်ညီကြောင်း တွေ့ရလေသည်။ ယခု အမှုတွင်လည်း၊ သဘောရိုးဖြင့် မှားယွင်းသောကြောင့်၊ ရောဝတီ ကလပ်နာမည်ဖြင့် တရားစွဲခဲ့သည် ဖြစ်ရာ၊ ထိုကလပ်

အစား၊ ကလပ် အသင်းသားမျှားအား၊ တရားလို အဖြစ် ထည့်သွင်း စွဲဆိုရန်၊ သို့တည်း မဟုတ် အဘွင်းရေးမှူးက၊ တရားမ ကျင့်ထုံး အမိန့် ၁၊ နည်းဥပဒေ (၇) အရ၊ စွဲဆိုရန် အမိန့် ချမှတ် လိုက်သည်။ ဤသည့်အကြားချက် အတိုင်း ပြင်ဆင်သည့် အဆိုလွှာကို မူလ ရုံးဘွင် တင်သွင်းရမည်။ ယင်းသို့ တင်သွင်းလျှင်၊ မူလ ရုံးက လက်ခံရမည်။ ပြင်ဆင်ရသည့် အတွက်၊ အယူခံ တရားလို ဒေါ်ဒေါင်းအား၊ ငွေ ၁၇ ကျပ် ပေးဆောင် ရမည် ဖြစ်သည်။

၁၉၆၄

ဒေါ်ဒေါင်း နှင့် ရောဝတီကလပ် (၎င်း၏အတွင်း ရေးမှူး ဦးအုံး ကြွယ်) ပါ ၄။

မူလ ရုံးသည်၊ ပြင်ဆင်သည့် အဆိုလွှာကို လက်ခံပြီးနောက် တရားမ ကျင့်ထုံး အမိန့် ၁၊ နည်းဥပဒေ (၇) အရ၊ အခွင့်ပေးရန် လိုအပ်က၊ အခွင့်ပေး၍၊ လိုအပ်သည့် ကြေငြာ ထုတ်ပြီးလျှင်၊ တရားခံမျှား ချေလွှာ တင်သွင်းလိုက၊ ချေလွှာမျှား လက်ခံ ပြီး၊ ကောက်ချက် သစ်မျှား ထုတ်ရန် လိုအပ်လျှင်လည်း ထုတ်၍၊ အမှုသည်မျှား သက်ဆိုသ စစ်ဆေးလိုလျှင် စစ်ဆေးခွင့် ပေးရမည်။ စစ်ဆေးပြီး သက်သေခံချက် မျှား ကိုလည်း ထည့်သွင်း အသုံး ပြုနိုင်သည်။

အောက် ရုံး ၂ ရုံး၏ အမိန့်နှင့် ဒီကရီမျှားကို ပယ်ဖျက်ပြီးလျှင် အမှုကို မူလရုံးသို့ အထက်ပါ ညွှန်ကြားချက် အတိုင်း လိုက်နာ ဆောင်ရွက် ဆုံးဖြတ်ရန် ပြန်လည် ပေး ပို့လိုက်သည်။

ယခုအခါ၌ အထိ ကုန်ကျသောတရား စရိတ်မျှားသည်မူလရုံး၌ အရှုံး အနိုင်ပေါ် တွင် တည်စေရမည်။

ဤရုံးရွှေ့နေခမှာ ၅၁ ကျပ် ဖြစ်စေရမည်။

တရားမအယူခံ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး ရွှေတွင်

† ၁၉၆၄

ဇန္နဝါရီလ ၁၆ ရက်။

ဒေါ်ဖွါးညွန့်ပါ၃ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဦးတရုပ်ဖြူပါ၂ (အယူခံတရားခံ)*

တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၁၈ – နည်းဥပဒေ ၁၈—တရားသူကြီး၏ စစ်ဆေးခွင့် အာဏာ ပုဒ်မ ၇၅(ခ) နှင့် ၁၀၇(၂) ကော်မရှင်ထုတ်နိုင်သည့်အာဏာ။ ကျူးကျော်မှု—ဝင်ရောက်မှု(Entry) မလိုခြင်း၊ စုရှမြေငှါးရာ၌ မြေပေါ်ရှိနေရာလပ် (Open space)ကို မည်သူပိုင်ဆိုင်ခြင်း ကိစ္စ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၁၈၊ နည်းဥပဒေ ၁၈ အရ၊ တရားသူကြီးသည်၊ အခင်းဖြစ်နေရာသို့ သွားရောက် စစ်ဆေးနိုင်သော်လည်း၊ အမှုသည်တင်ပြသော သက်သေခံချက်များကို တိကျမှန်ကန်စွာ နားလည်ရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်။ မိမိတွေ့ရှိချက်များကို ပခါနထား၍ အမှုကိုဆုံးဖြတ်ရန်မဟုတ်။

တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၇၅(ခ)နှင့် ပုဒ်မ ၁၀၇(၂)အရ၊ ပဌမအယူခံရုံးသည် အခင်းဖြစ်နေရာသို့ သွားရောက်စစ်ဆေးစေရန် ကော်မရှင်ထုတ်နိုင်သဖြင့်၊ အင်ဂျင်နီယာတဦး စေလွှတ်ရာ၌ စေလွှတ်ခွင့်ရှိသည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ကျူးကျော်မှုဖြစ်ရန်အတွက် ဝင်ရောက်မှု (Entry)မလို။ ထိရုံမျှဖြင့် ကျူးကျော်ခြင်းဖြစ်နိုင်သည်။

ထို့ပြင် ဤအမှုတွင် အယူခံတရားလိုနှင့် တရားခံများသည်၊ အခြင်းဖြစ်အိမ်နေရာနှင့်ပတ်သက်၍ အိမ်ငှါးများသာဖြစ်ကြရာ၊ ယင်းသို့ အငှါးခံယူရာ၌၊ မြေကွက်ပေါ်ရှိ နေရာလပ် (Open space) ကိုပါ အငှါးခံယူသည် မခံယူသည်ကို သက်သေတင်ပြခြင်းမပြု၊သာမန်အားဖြင့် မြေပိုင်ရှင်သာလျှင် ထိုမြေပေါ်ရှိနေရာလပ်ကို ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိပေသည်။

ထိုပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသော နေရာလပ်ကိုပါ မြေရှင်ကငှါးရမ်းမှုသာလျှင်၊ မြေငှါးသူသည် ထိုနေရာလပ်ကို လက်ရှိထားပိုင်ခွင့် ရှိပေမည်။

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမဒုတိယအယူခံမှုအမှတ် ၁၃၀။

† ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၄၂ တွင် ၁၉၆၂ ခု၊အောက်တိုဘာလ ၂၀ ရက်နေ့စွဲပါ၊ မော်လမြိုင်မြို့ရုံးထိုင်၊ ကျုိက္ခမီခရိုင် တရားမတရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

မြေကွက်တခုကို စပ်တူငှါးကြရာ၌၊ နေရာလပ် (Open space) ကိုလည်း ငှါးသည်ဟု ဆိုနိုင်စေဦး၊ ထိုမြေရာလပ်တွင် မည်သည့်နေရာကို မည်သူလက်ရှိထားရန် သဘောတူညီချက်မရှိလျှင်၊ မည်သည့်နေရာကို မည်သူလက်ရှိ ရသည်ဟုမဆိုနိုင်။

ဒေါ်မွဲးညွန့် ပါ ၃ နှင့် ဦးတရုပ်ဖြူ ပါ ၂။

ထို့ကြောင့်၊ အယူခံတရားလိုများသည် အိမ်အောက်ထပ်ခန်းမ အဆောင်ထုတ်ရာ၌၊ အဆောင်၏ ခေါင်မိုးထပ်သည် အယူခံတရားခံ၏ ကြမ်းပြင်နှင့် တပြေးတည်းဖြစ်နေသဖြင့်၊ ကျူးကျော်သူများ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရန်ခဲယဉ်းသည်။

အယူခံဘရားလိုအတွက်။ ။ဦးသန်းမောင်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဒေါ်မြင့်မြင့်ခင်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။မော်လမြိုင်မြို့၊ ဈေးကြီးရပ်၊ ဖက်တန်း အမှတ် ၁၃ ရှိ၊ မူလက ကုလားတန်းဘုရားဘီစျေး ကုမ္ပဏီပိုင် မြေကွက်ကို အယူခံတရားလိုများ၊ အယူခံ တရားခံများနှင့် အခြားသူနှစ်ဦးဘို့ အတူတကွငှါးရမ်းပြီး နှစ်ထပ်လေးခန်းအိမ် ဆောက်၍ အိမ်ခြောက်ဘက်ပိုင်းဘွင် အယူခံတရားလိုများ၊ အောက်ထပ်၌ အယူခံ တရားခံများ၊ အပေါ်ထပ်၌ သီးခြားပိုင်ရှင်များအဖြစ် နေထိုင်ကြသည်။ ထိုအိမ်သည် သံလွင်မြစ် ကမ်းနှုးနှင့်ရှိ၍၊ မြစ်ကို ကျောပေးနေသည်။ ယင်းသို့ နေထိုင်ကြစဉ် အောက်ထပ်နေ အယူခံ တရားလိုများသည် မိမိတို့၏အောက်ထပ်မှ မြစ်ဘက်သို့ အသွား ၁၅ ပေကျော်မျှရှိသော အဆောင်ထုတ်၏။ ထိုအဆောင်မှာ ခေါင်မိုးစောက် ဖြစ်၍ ခေါင်မိုးထိပ်သည် အိမ်အပေါ်ထပ် ကြမ်းပြင်နှင့် တပြေးတည်းမဟုတ်ဘဲ၊ ထိုကြမ်းပြင်နှင့် တပြေးဘည်းရှိ နေရာလပ်သို့ ၁ ပေ၊ ၁၀ လက်မမျှ ထိုးပေါက်နေသည်။ ထိုနောက် အယူခံ တရားခံများသည် မိမိတို့၏ အိမ်အပေါ်ထပ်ကို မြစ်ဘက်သို့ တိုးချဲ့ပြီး ရှိရင်းဝါးရမ်းဘာမှ ၂ ပေ၊ ၄ လက်မမျှရှိ ဝါးခုမ်းဘာအသစ်တခု အပါအဝင် ၉ ပေမျှ ရှိသော အဆောင်သစ်တခုထုတ်သည်။ အယူခံတရားလိုများသည် အယူခံတရားခံများ အပေါ်၌ ၎င်းတို့ထုတ်ခသောအဆောင်သည် မိမိတို့အဆောင် သွပ်မိုးပေါ် ငွေကျရောက်ပြီး ပျက်စီးစေပါသည်ဆိုကာ ထိုအဆောင်ကို ဖျက်ဆီး ဖယ်ရှားစေရန် တရားစွဲဆိုရာ မူလရုံးက စွဲဆိုသည့်အတိုင်း အမိန့်ဒီကရီ ချမှတ်လိုက်သည်။ ထိုအမိန့်ကိုအယူခံ တရားခံများ အယူခံဝင်ရာတွင်ပဌမအယူခံရုံးက အယူခံတရားလိုတို့၏ လျှောက်ထားချက်အရ၊ အငြိမ်းစား တိုင်းအင်ဂျင်နီယာ ဦးကျော်ညွန့်အား အခင်းဖြစ် နေရာသို့ သွားရောက် စစ်ဆေးစေပြီးလျှင်၊ ဦးကျော်ညွန့်၏အစီရင်ခံစာနှင့် သက်သေခံချက်ကိုအခိုကအားဖြင့် မူဘည်ပြီးအဆိုပါ မူလရုံး၏အမိန့်နှင့် ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။ ထို့ကြောင့် မလဘရားလိုများသည် ယခုအယူခံဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။

၁၉၆၄

ဒေါ်ဖွါးညွှန့် ပါ ၃ နှင့် ဦးတရုပ်ဖြူ ပါ ၂။

မူလရုံး တရားသူကြီးသည် အခင်းဖြစ်နေရာသို့ သွားရောက် စစ်ဆေးပြီး မိမိတွေ့ရှိသမျှ အချက်များကို ပဓါနထား၍ အမှုသည်များ တင်သွင်းသော သက်သေခံချက်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပြီး အယူခံတရားလိုများ၏ သက်သေခံချက်များသည် မိမိတွေ့ရှိချက်များနှင့် ကိုက်ညီသည်ဆိုကာ ထိုသက်သေခံချက်များကို လက်ခံလေသည်။ တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၁၈၊ နည်းဥပဒေ ၁၈ အရ၊ တရားသူကြီးသည် အခင်းဖြစ်နေရာသို့ သွားရောက်ကြည့်ရှုစစ်ဆေး နိုင်ငြားသော်လည်း၊ထိုသို့စစ်ဆေးရန် အာဏာပေးအပ်သည့် ရည်ရွယ်ချက်မှာ အမှုသည်များတင်ပြသော သက်သေခံချက်များ ကိုတိကျမှန်ကန်စွာ နားလည်ရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်။ မိမိတွေ့ရှိချက်များကို ပဓါနထား၍ အမှုကိုဆုံးဖြတ်ရန် မဟုတ်ပေ။ သို့သော် သက်သေခံချက်များ လုံလောက်စွာရှိသဖြင့် မူလရုံး တရားသူကြီးမှားယွင်းချက်ကြောင့် အမှုကို ပျက်ပြယ်စေမည်ဟု မယူဆအပ်ပေ။

အယူခံ တရားလိုတို့၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက၊ ပဋမအယူခံရုံးသည် အငြိမ်းစား တိုင်းအင်ဂျင်နီယာအား အခင်းဖြစ်နေရာသို့ သွားရောက် စစ်ဆေးစေနိုင်ခွင့် မရှိကြောင်းနှင့် သျှောက်ထား၏။ သို့သော် တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၇၅(ခ)နှင့် ပုဒ်မ ၁၀၇ (၂)အရ၊ ပဌမ အယူခံရုံးသည် အခင်းဖြစ်နေရာသို့ သွားရောက်စစ်ဆေးစေရန် ကော်မရှင်ထုတ်နိုင်ကြောင်းမှာ ထင်ရှား၏။

အယူခံ တရားလိုတို့ထူသော မော်လမြိုင်မြို့၊ မြူနီစီပါလ် အင်ဂျင်နီယာ ဦးယုတင်နှင့် ပဌမအယူခံရုံး စစ်ဆေးသော အငြိမ်းစား တိုင်းအင်ဂျင်နီယာ ဦးကျော်ညွန့်တို့၏ ထွက်ချက်များကို ပေါင်းစပ်၍ သေလောသုံးသပ်ရာ၌၊ အယူခံတရားခံတို့ အပေါ် ထပ်မံထုတ်သော ၅ ပေ၊ ၆ လက်မမျှရှိ အဆောင်မှာ အယူခံတရားလိုတို့အား မည်သို့မျှ ထိခိုက်ဘွယ်ရာမရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ဦးယုတင်က ထို ၅ ပေ၊ ၆ လက်မမျှရှိ အဆောင်အတွက် အမှုသည်နှစ်ဦး အခင်းဖြစ်စရာ အကြောင်းမမြင်ပါဟု ထွက်ဆို၏။ ဆက်လက် ထွက်ဆိုသည်မှာ ကာလကြာသောအခါ၊ထိုအဆောင် အောက်ခံတိုင်မျှားကျ သွားသျှင် အောက်ထပ်ကို ထိခိုက်ဘွယ်ရာအကြောင်း ရှိပါသည်ဟု ထင်မြင်ချက်ပေး၏။ ဦးကျော်ညွန့်ကမူကား ထိုအဆောင်မှာ ခိုင်ခံ့စွာ ဆောက်လုပ်ထားသည်ဖြစ်ရာ စိုးရိမ်စရာလုံးဝမရှိကြောင်းနှင့် ထွက်ဆို၏။ ဦးကျော်ညွန့်သည် တိကျသေချာစွာ အသေးစိတ် စစ်ဆေးတွက်ချက်ပြီးမှ သက်သေခံသဖြင့် ၎င်း၏ သက်သေခံချက်ကို ပိုမိုအလေးပေးသင့်ပေသည်။ ထို့ပြင်လည်း၊ထိုအဆောင်ကို ဆောက်လုပ်သူလက်သမား ကန်ထရိုက် ဦးဘိုးသိန်းက ထိုအဆောင်ကို ၇ လက်မပတ်လည်စီရှိတိုင် ၂ လုံးဖြင့် ပင့်ထားပြီး၊ ထိုတိုင်များမှ အဆောင်သို့ ကြားကန်ထားကြောင်း၊ တိုင်များမှာလည်း ကွန်ကရစ်ခြေထောက်များရှိကြောင်း ထွက်ဆိုလေသည်။ထို့ကြောင့် ဝါးရမ်းတာသစ်မှ အပ တိုးချဲ့သော ၅ ပေ၊ ၆ လက်မမျှရှိ အဆောင်အတွက် အယူခံတရားလိုများအား

မည်သို့မျှထိခိုက်ခြင်း မရှိသည်ကို တွေ့ရလေသည်။ ၂ ပေ၊ ၄ လက်မမျှရှိပါးရမ်းတာ အသစ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍မူကား၊မြို့နီစီပါယ် အင်ဂျင်နီယာ ဦးယုတင်က ထိုပါးရမ်းတာသည် အောက်သပ်အဆောင် သွပ်မိုးကို ထိနေကြောင်း၊ အမိုးကိုလွတ်အောင် အဖျားရှူးဆားသော်လည်း၊ ထိလျက်ပင်ဖြစ်ကြောင်း၊ ယင်းသို့အဖျားရှူးထားခြင်းအား ဖြင့် ထိုပါးရမ်းဘာမှာ မတောင့်တင်းလှကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်ဟု ထွက်ဆို၏။ ယင်းသို့ ပါးရမ်းဘာနှင့် ခေါင်မိုး ထိနေကြောင်းကို ဦးဘန်ကီနှင့် အခြားသက်သေများ၏ ထွက်ချက်များလည်း ရှိသေသည်။ အငြိမ်းစား တိုင်းအင်ဂျင်နီယာ ဦးကျော်ညွန့် ကလည်း ထိုပါးရမ်းဘာသည် အောက်တပ်အဆောင် ခေါင်မိုးနှင့် နီးကပ်လွန်းသည်ဟု အစီရင်ခံ၏။ ထို့ကြောင့် အယူခံ တရားခံတို့ဆုတ်သောပါးရမ်းတာ အသစ်မှာ အယူခံ တရားပို ဘို၏ အဆောင်ခေါင်မိုးနှင့် ထိနေသည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။

ယင်းသို့ဖြစ်ရာ၊ အယူခံဘရားခံတို့၏ ပါးရမ်းတာသစ်သည် အယူခံ တရားလိုတို့၏ အဆောင် ခေါင်မိုးပေါ် ကျူးကျော်နေသည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။ ဤအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အဓိကာဒ်အထား အကိုးအကားလိုသော် ပါမောက္ခ ဝင်းဖိုးလ်ပြုသော တော့ ခေါ် ကျမ်း၊ ၆ ကြိမ်မြောက်ဆုတ် စာမျက်နှာ ၃၇၃ တွင်၊ အောက်ပါအတိုင်း မြွက်ကြားထားသည်ကိုကြည့်ပါ။

> " . . . But there need be no entry; mere touching may be enough. *A* puts a heap of damp rubbish on his own land. As the heap dries it sinks and touches the wall of *B*, a neighbour. *A* has committed trespass. So, too, propping a ladder against a neighbour's wall may be trespass."

အယူခံ တရားခံတို့၏ ပညာရှိခွေနေကြီးကအယူခံ တရားလိုတို့ထုတ်သောအောက် ထပ်အဆောင် ခေါင်မိုးထိပ်သည် အယူခံ တရားခံတို့၏ ဒုံမအပေါ်ထပ် ကြမ်းပြင်နှင့် တဲပြားကဲ့သို့ ရှိသည့် နေရာလပ်သို့ ထိုးဖောက်နေသဖြင့် အယူခံတရားလိုများကပင် ကျူးကျော်သူများ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆခုမည်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် လျောက်လဲ၏။ သို့သော် အထောက်အထား အကိုးအကား မပြနိုင်ပေ။ အယူခံ တရားလိုများ၊ အယူခံ တရားခံများနှင့် အခြားသူ နှစ်ဦးတို့အတူ ဒေးခင်းဖြစ်အိမ် ဆောက်လုပ်သော မြေကွက်ကိုအငှါး ခံယူခဲ့သည်ကားမှန်၏။ သို့သော် ယင်းသို့ အငှါးခံယူရာ၌ မြေကွက်ပေါ်ရှိ နေရာလပ် (air space) ကိုပါ အငှါးခံယူသည်၊ မခံယူသည်ကို သက်သေထင်ပြခြင်းမပြုကြချေ။ ကလခ် နှင့် လင်းဆဲလ်တို့ပြုသော ၁၁ ကြိမ်မြောက် တော့ကျမ်း စာမျက်နှာ ၅၁၈ တွင် အောက်ပါအတိုင်း မြွက်ဆိုထားလေသည်။

> "902. Whether under a lease of the surface the possession of the air space will pass, so as to render the lessee the

ဒေါ်ဖွါးညွန့်ပါ ၃ နှင့် ဦးတရွပ်ဖြူပါ ၂။

၁၉၆၄
ဒေါ်ဖွါးညွန့်
ပါ ၃
နှင့်
ဦးစောချမ်းဖြူ
ပါ ၂။

proper person to sue for a trespass upon it depends on the construction of the lease. In Gifford v. Dent (1926, weekly notes page 336), it was held that the tenant of the forecourt had possession so as to sue for a trespass committed by the tenant of the second floor in hanging a sign which projected over the forecourt."

သာမန်အားဖြင့် မြေပိုင်ရှင်သာလျှင် ထိုမြေအပေါ်ရှိ နေရာလပ်ကို ပိုင်ဆိုင်ခွင့် ရှိပေမည်။ ထိုပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသော နေရာလပ်ကိုပါမြေရှင်က ငှါးရမ်းမှုသာလျှင် မြေငှါး သူသည် ထိုနေရာလပ်ကို လက်ရှိထားပိုင်ခွင့် ရှိပေမည်။

ယခုအမှုဘွင် လေးဦးစပ် အင်းဖြစ် အိမ်တည်ရာ မြေကွက်ကို အိမ်ဆောက်ရန် အတွက် ငှါးသည်ဖြစ်ရာ ထိုမြေကွက်ပေါ်ရှိ နေရာလပ် (air space) ကိုလည်း ငှါးသည်ဟု ဆိုနိုင်စေဘိဦး၊ ထိုနေရာလပ်ကို ၎င်းတို့ လေးဦးစပ်တူ ငှါးရမ်းသူများ အဖြစ် လက်ရှိရသည်ဟု ဆိုရပေသည်။ ထိုနေရာလပ်တွင် မည်သည့်နေရာကို မည်သူ လက်ရှိရသည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ မည်သည့်နေရာကို မည်သူလက်ရှိထားရှုန်နှင့်ပတ်သက်၍ လေးဦး သဘောတူညီချက် ရှိဟန်မတူပေ။ အိမ်နှင့်ပတ်သက်၍၊ လေးဦးသဘောတူ အိမ်ခန်းများ ကိုယ်စီကိုယ်ငှ ပိုင်ဆိုင် လက်ရှိထားကြမှန်တူသည်။ အိမ်နောက်ဖေးရှိ နေရာလပ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ကား သဘောတူညီချက် ထားခဲ့ကြဟန်မတူပေ။ ထို့ကြောင့် အယူခံ တရားလိုများသည် မိမိတို့နေထိုင်ရာ အောက်ထပ် မြောက်ဘက်ခန်းမှ အဆောင်ထုတ်ရာ၌ အခြားဆောင်၏ ခေါင်မိုးထိပ်သည် အယူခံ တရားခံများ၏ အပေါ်ထပ် ကြမ်းပြင်နှင့် တပြေးတည်း နောက်ဖေးဝက် နေရာလပ်သို့ ထိုးဖောက်နေသဖြင့် အယူခံတရားလိုများသည် ကျူးကျော်သူများ ဖြစ်သည်ဟုဆိုရန် ခဲယဉ်းပေသည်။ စင်စစ်အားဖြင့် အယူခံ တရားခံတို့ အိမ်ခန်းနှင့် တပြေးတည်းရှိ နေရာလပ်ကို ၎င်းတို့သာသျှင် လက်ရှိ ရကြောင်း၊ သက်သေ အထောက်အထား ဖြစ်စေ၊ ဖြတ်ထုံး အကိုးအကား ဖြစ်စေ တင်ပြခြင်း မပြုနိုင်ပေ။

အဆက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် အောက်ရုံးများ၏ အမိန့်နှင့် ဒီကရီများကို အောက်ပါအတိုင်း ပြင်ဆင်လိုက်သည်။

အယူခံ တရားခံများသည် မိမိတို့ထုတ်သော အပေါ်ထပ် နောက်ဖေးဆောင်၏ ဝါးခုံးတာသစ်ကိုဖျက်၍ ဖယ်ရှင်းရမည်။

တရားစရိတ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အယူခံတရားခံများ ကျူးကျော်သောကြောင့်သာ ယခုအမှုကို စွဲဆိုရလေသည်။ သို့သော် အယူခံတရားလိုများ တရားစွဲဆိုရာ၌ ငါးခုံးတာ

သစ်ကို ဖယ်ရှားရန်အတွက်သာ မဟုတ်ဘဲ အဆောင်တခုလုံးကို ဖျက်ရန် စွဲဆိုခဲ့သည်မှာ မှားယွင်းလေသည်။ထို့ကြောင့် အမှုသည်များသည် ၃ ရုံးစလုံးတွင် မိမိတို့တရားစရိတ်ကို မိမိတို့အသီးသီး ကျခံကြရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ဤရုံးရွှေနေခမှာ ၅၁ ဖြစ်စေရမည်။

၁၉၆၄

ဒေါ်ဖိုးညွန့် ပါ ၃ နှင့် ဦးတရုပ်ဖြူ ပါ ၂။

တရားမအယူခံ

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း ရွှေတွင်

† ၁၉၆၄
ဇန်နဝါရီလ
၂၅ ရက်။

နဘတ်ခန် ပါ ၂ (အယူခံတရားလိုများ)*

နှင့်

ရာဂျာခန် ၎င်း၏ နီးစပ်ရာ မိတ်ဆွေ အုပ်ထိန်းသူ မသောင်းတင် (အယူခံတရားခံ)

အလုပ်သမားလျော်ကြေး ဥပဒေပုဒ်မ ၂ (၁) (ဃ) (၁) နှင့် (၂) လျော်ကြေးငွေကို မည်သူ့အား ပေးရန်ကိစ္စ။ လျော်ကြေးငွေ ထုတ်ပေးရန်အတွက် အမွေထိန်းလက်မှတ်၊ အမွေဆက်ခံသော လက်မှတ် လိုမလို။ အမှုတွင် အလုပ်သမားမင်းကြီး၏ ကောက်ချက် ထုတ်ရန်တာဝန်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အလုပ်သမား လျော်ကြေး ဥပဒေပုဒ်မ ၂ (၁) (ဃ) (၁) နှင့် (၂) တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားချက်အရ၊ အလုပ်သမား တယောက်သေဆုံးသည့်အခါ၊ ၎င်းရသင့် ရထိုက်သည့် လျော်ကြေးငွေကို၊ ၎င်းအား မှီခိုခြင်းပြုသော သူကိုသာလျှင် ထုတ်ပေးရန်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သေသူသည် မဟာမေဒင်ဘာသာဝင်ဖြစ်စေကာမူ၊ မဟာမေဒင် ဥပဒေအရ လိုက်နာဆုံးဖြတ်ထုတ်ပေးရန် မလိုဘဲ၊ အလုပ်သမား လျော်ကြေး ဥပဒေအရသာ၊ လိုက်နာ ဆုံးဖြတ်ပေးရန် ဖြစ်သည်။

ထို့ပြင် ဤအမှုမျိုးတွင်၊ အမွေထိန်းလက်မှတ်စာသော်၎င်း၊ သို့မဟုတ် အမွေဆက်ခံသော လက်မှတ်စာသော်၎င်း တင်ပြရန်မလို။

အမ်၊ တီ၊ ဟာဖါနီဘိုင် နှင့် ကရ ချီပို့ထရပ်။ အေ၊အိုင်၊အာရ်၊ ၁၉၂၉ ခု၊ ဆင်း၊ စာ ၁၇၇ ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။

တဖန် အလုပ်သမား မင်းကြီးသည်၊ ကောက်ချက်များ မထုတ်သည့်ပြင် အမှုတွင် ပါဝင်သူများအား စစ်ဆေးခြင်း မပြုသော်လည်း၊ ၎င်းတို့၏ လျှောက်လွှာများနှင့် သက်သေများ၏ အစစ်ခံချက်များကို ဘတ်ရှုလေ့လာ ဝေဘန်ပြီး ဆုံးဖြတ်ခြင်းဖြစ်ရာ၊ ကောက်ချက်များ ထုတ်ဘိသကဲ့သို့ ဥပဒေအရ တရားမျှတစွာ ဆုံးဖြတ်ထားသည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။

ပက်စတန်ဂျီဘိုင်အိုဂျီ နှင့် ဖါရစ်ခန်ပါမဟာမက်။ အေ၊ အိုင်၊ အာရ်၊ ၁၉၃၃ ခု၊ ဆင်း၊ ၂၇၃၊ ၁၇၅ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေ မှု အမှတ် ၁။

† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ လျော်ကြေးမှုအမှတ် ၃ တွင် ချောက်မြို့၊ အလုပ်သမားလျော်ကြေး မင်းကြီးရုံးတော်၏ချမှတ်သော အမိန့်ကို အယူခံဝင်မှု။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။မစ္စတာ ဘီ၊ ကေ၊ ဆင်း။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးစိန်လှ။

၁၉၆၄

နဘတ်ခန်ပါ ၂ နှင့် ရာဂျာခန် ၎င်း၏ နီးစပ်ရာ မိတ်ဆွေ အုပ်ထိန်းသူ ခသောင်းတင်။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။ဤအမှုတွင်၊ အယူခံ တရားလို နဘတ်ခန်သည် သေဆုံးသူ ဟာရွှင်ခန်၏ ဖခင်ဖြစ်၍၊ အယူခံတရားလို နေစာခန်သည် အယူခံတရားလို နဘတ်ခန်က မွေးစားသည့်သားအနေဖြင့် ကြည့်ရှုထားသောသူဖြစ်ပြီး၊ အယူခံတရားခံ ရာဂျာခန်သည် သေဆုံးသူ ဟာရွှင်ခန်နှင့် ဇနီး မသောင်းတင်တို့၏ အရွယ်မရောက် သေးသည့် အသက် ၁၀နှစ်အရွယ်သာရှိသော သားဖြစ်သည်။ မသောင်းတင်သည် သေဆုံးသူ ဟာရွှင်ခန်နှင့် မသေမီ ကွဲသွားပြီး နောက်အိမ်ထောင်နှင့် နေထိုင်လျက်ရှိရာ၊ အယူခံတရားခံ ရာဂျာခန်သည် ၎င်းနှင့်အတူ သွားရောက်နေထိုင်လျက်ရှိ၏။

သေဆုံးသူ ဟာရွှင်ခန်သည် ချောက်မြို့၊ ဘီ၊ အို၊ စီ၊ ကုမ္ပဏီ၏ အလုပ်သမား ဖြစ်၍၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၂၀ ရက်နေ့ည နေတွင်၊ ၎င်းသည် ဒဏ်ရာရ၍ ဘီ၊ အို၊ စီ၊ ဆေးရုံသို့ တက်ရောက်ကုသသော်လည်း မပျောက်ဘဲ၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၂၉ ရက်နေ့တွင် သေဆုံးသွားသဖြင့်၊ ချောက်မြို့ အလုပ်သမားမင်းကြီးက၊ ဘီ၊ အို၊ စီ၊ ကုမ္ပဏီထံသို့ သေဆုံးသူ အလုပ်သမား ဟာရွှင်ခန်အတွက် လျော်ကြေးပေးမည်၊ မပေးမည်ကို မေးမြန်းရာ၊ ဘီ၊ အို၊ စီ၊ ကုမ္ပဏီက သေဆုံးသူ ဟာရွှင်ခန်အတွက် လျော်ကြေးငွေ ၅,၆၂၀ ကျပ်၊ ၉၆ ပြားကို၊ အလုပ်သမားလျော်ကြေးမင်းကြီးထံသို့ ပေးပို့လိုက်သည်။ ဆိုအခါ အလုပ်သမား လျော်ကြေးမင်းကြီးက လိုအပ်သော ကြော်ငြာကို ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ သြဂုတ်လ ၆ ရက်နေ့တွင်ထုတ်၍ ကြော်ငြာသည့်အခါ၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ သြဂုတ်လ ၁၆ ရက်နေ့တွင်၊ သေဆုံးသူ ဟာရွှင်ခန်၏သား အယူခံတရားခံ ရာဂျာခန်က ၎င်း၏ အုပ်ထိန်းသူမိခင် မသောင်းတင်မှတဆင့်၊ ၎င်းအား လျော်ကြေးငွေ ထုတ်ပေးရန် လျှောက်လွှာတင်သွင်းလိုက်၏။ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ သြဂုတ်လ ၂၁ ရက်နေ့တွင် သေဆုံးသူ အလုပ်သမား ဟာရွှင်ခန်၏ဖခင် အယူခံတရားလို နဘတ်ခန်နှင့် ၎င်းမွေးစားသား နေစာခန်တို့က၊ အဆိုပါ လျော်ကြေးငွေကို ရလိုကြောင်း လျှောက်လွှာတင်သွင်းကြ၏။ အလုပ်သမားလျော်ကြေးမင်းကြီးက၊ အယူခံတရားလို နဘတ်ခန်နှင့် အယူခံတရားခံ ရာဂျာခန်၏မိခင် မသောင်းတင်တို့၏ အစစ်ခံချက်များကို ရေးယူပြီး ၎င်းတို့အား ပြင်ပတွင် စေ့စပ်ကြေအေးကြရန်၊ ရက်ချိန်းပေးလိုက်၏။

၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၂၉ ရက်နေ့တွင်၊ အယူခံတရားလို နဘတ်ခန်နှင့် အယူခံတရားခံ ရာဂျာခန်၏မိခင် မသောင်းတင်တို့က၊ ကြေအေးလွှာကို တင်သွင်းကြသော်လည်း၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၃၁ ရက်နေ့တွင်၊ အယူခံတရားခံ ရာဂျာခန်၏မိခင် မသောင်းတင်က ၎င်းတင်သွင်းခဲ့သော ကြေအေးလွှာကို၊ ပြန်လည်

၁၉၆၄

နာဘတ်ခန်ပါ ၂ နှင့် ရာဂျာခန် ၎င်း၏ နီးစပ်ရာ မိတ်ဆွေ အုပ်ထိန်းသူ မသောင်းတင် ။

ရုပ်သိမ်း၍ လျော်ကြေးငွေ အားလုံးကို အယူခံတရားခံ ရာဂျာခန်အား ထုတ်ပေးရန် လျောက်ထား၏။ အလုပ်သမားမင်းကြီးက လိုအပ်သော သက်သေများကို စစ်ဆေးပြီး၊ အယူခံ တရားခံ ရာဂျာခန်သည် သေဆုံးသူ ဟာရှင်ခန်၏ အရွယ်မရောက်သေးသည့် သားဖြစ်ကြောင်း၊ သေဆုံးသူ ဟာရှင်ခန်တွင် အခြားသားသမီးများ မရှိကြောင်း၊ အယူခံတရားလို နာဘတ်ခန်မှာ သေဆုံးသူသား ဟာရှင်ခန်အပေါ် အမှီသဟဲပြုနေရသောသူ မဟုတ်ကြောင်း၊ အယူခံတရားလို နေစာခန်မှာ၊ အယူခံတရားလို နာဘတ်ခန်၏ မွေးစားသည့် သဘောဖြင့် ကျွေးမွေးထားသောသူဖြစ်၍၊ သေဆုံးသူ ဟာရှင်ခန်နှင့် မည်သို့မျှ တော်စပ်ခြင်းမရှိကြောင်း၊ ဘီ၊ အိုး၊ စီ၊ ကုမ္ပဏီ တင်သွင်းထားသည့် လျော်ကြေးငွေကို သေဆုံးသူ ဟာရှင်ခန်၏သား အယူခံတရားခံ ရာဂျာခန်သာလျှင် ရထိုက်ကြောင်း၊ ၎င်းသည် အရွယ်မရောက်သေးသဖြင့်၊ လျော်ကြေးငွေများအနက်၊ ငွေ ၄,၀၀၀ ကျပ်ကို စာတိုက်တွင် ငွေစုစာအုပ်ဖွင့်လှစ်၍ ထည့်သွင်းထားရန်ဖြစ်ကြောင်း၊ အယူခံတရားခံ ရာဂျာခန်သည် အသက် ၁၈ နှစ်ပြည့်မှသာ၊ ထိုငွေကို ထုတ်ယူသုံးစွဲနိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း၊ ကျန်ငွေ ၁,၆၂၈ ကျပ်၊ ၉၆ ပြားကို၊ ၎င်းအတွက်သုံးစွဲရန် အုပ်ထိန်းသူ မိခင် မသောင်းတင် အား၊ ထုတ်ပေးရန်ဖြစ်ကြောင်း၊ ယူဆဆုံးဖြတ်ပြီး၊ အမိန့်ချမှတ်လိုက်ရာ၊ သေဆုံးသူ ဟာရှင်ခန်၏ဖခင် အယူခံတရားလို နာဘတ်ခန်နှင့် အယူခံတရားလို နေစာခန်တို့က မကျေနပ်သဖြင့် ဤရုံးသို့ အယူခံဝင်ကြ၏။

ဤအယူခံမှုတွင်၊ အယူခံတရားလိုတို့၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက၊ အလုပ်သမားမင်းကြီးသည် သေဆုံးသူ ဟာရှင်ခန်နှင့် ၎င်း၏ဇနီး မသောင်းတင်တို့ စာချုပ်ဖြင့် ကွာရှင်းပြီးဖြစ်သဖြင့်၊ မသောင်းတင်သည်၊ ၎င်း၏သား အယူခံတရားခံ ရာဂျာခန်အတွက်၊ လျော်ကြေးငွေ မရထိုက်ကြောင်း ထည့်သွင်း၍၊ မစဉ်းစားခြင်းမှာ မှားယွင်းသည်ဟု လျောက်လဲတင်ပြ၏။ သို့သော်၊ အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက၊ အလုပ်သမားမင်းကြီးရုံး အမှုတွဲတွင်၊ ကွာရှင်းသည်ဟုဆိုသော စာချုပ်ကိုရှာသော်လည်း မတွေ့သဖြင့်၊ ဤအချက်ကို ဆက်လက်၍ လျောက်လဲခြင်း မပြုဘဲ ပယ်လိုက်သည်။

တဖန်၊ အယူခံတရားလိုတို့၏ ပညာရှိရှေ့နေကြီးက၊ အယူခံ တရားခံ ရာဂျာခန်သည်၊ နောက်အိမ်ထောင်ပြုသော မိခင်နှင့် သွားရောက်နေထိုင်သဖြင့်၊ သေဆုံးသူ ဖခင် ဟာရှင်ခန်အတွက် ထုတ်ပေးသော လျော်ကြေးငွေကို မရထိုက်ကြောင်း ဖော်ပြ လျောက်ထားသော်လည်း ထောက်ခံသော ဥပဒေစီရင်ထုံးကို တင်မပြနိုင်သဖြင့်၊ ဤလျောက်ထားချက်သည် အခြေအမြစ်မရှိသည့်အတွက် လက်ခံရန် လျော်ကန်သင့်မြတ်မည် မဟုတ်ပေ။

၁၉၆၄

နဘတ်ခန့်ပါ ၂ နှင့် ရာဂျာခန် ၎င်း၏ နီးစပ်ရာ မိတ်ဆွေ အုပ်ထိန်းသူ မသောင်းတင်။

ထို့ပြင်၊ အယူခံဘရားလိုဘို့၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက၊ အလုပ်သမားမင်းကြီးသည် လျော်ကြေးငွေထုတ်ပေးရာတွင်၊ မဟာမေဒင် ဥပဒေကို အသုံးမပြုခြင်းမှာ၊ မှားယွင်းကြောင်း ဖေါ်ပြလျှောက်လဲသည်။ ဤအချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ အထူးဖြကြားရန် လိုမည်မဟုတ်ပေ။ အလုပ်သမားလျော်ကြေး ဥပဒေပုဒ်မ ၂ (၁) (ဃ) (၁) နှင့် (၂) တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားချက်အရ၊ အလုပ်သမားတယောက် သေဆုံးသည့်အခါ၊ ၎င်း ရသင့်ရထိုက်သည့် လျော်ကြေးငွေကို၊ ၎င်းအား မှီခိုခြင်းပြုသောသူကိုသာလျှင် ထုတ်ပေးရန် ဖြစ်သဖြင့်၊ ထိုသို့ထုတ်ပေးရာတွင်၊ မဟာဓမဒင် ဥပဒေအရ လိုက်နာဆုံးဖြတ်ထုတ်ပေးရန်မဟုတ်ဘဲ၊ အလုပ်သမားလျော်ကြေး အက်ဥပဒေအရသာ လိုက်နာဆုံးဖြတ်ထုတ်ပေးရန်ဖြစ်သည်မှာ၊ ကောင်းစွာပေါ်လွင်သဖြင့်၊ ဤတင်ပြချက်သည် အခြေအမြစ်မရှိဟု ယူဆရပေမည်။

ထိုမှတပါး၊ အယူခံဘရားလိုဘို့၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက၊ အလုပ်သမားမင်းကြီးသည် ဤအမှုတွင် အမွေထိန်းလက်မှတ်စာ၊ သို့မဟုတ် အမွေဆက်ခံသော လက်မှတ်စာတို့ကို အမှီသဟဲမပြုဘဲ၊ အယူခံ တရားခံ ရာဂျာခန် အား၊ လျော်ကြေးငွေထုတ်ပေးသည်မှာ၊ မှားယွင်းကြောင်း လျှောက်လဲတင်ပြသည်၊ **အမ်၊ တီ၊ ဟာနီဖါဘိုင် နှင့် ကရဲချီပိုထရပ်** (၁) **စီရင်ထုံးတွင်**—

> **" If succession certificate is to be given in respect of the estate of the deceased person it must be in respect of an estate which goes to the heirs of the deceased person. A succession certificate cannot be granted in case of gratuity which does not form part of the estate of the deceased but is merely a sum paid to particular persons who are not necessarily the heirs of the deceased."**

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားချက်အရ၊ ဤအမှုမျိုးတွင် အမွေထိန်းလက်မှတ်စာသော်၎င်း သို့မဟုတ် အမွေဆက်ခံသော လက်မှတ်စာသော်၎င်း တင်ပြရန်မလိုသည်မှာ၊ ကောင်းစွာ ပေါ်လွင်ထင်ရှားသဖြင့်၊ ဤအယူခံ အကြောင်းပြချက်သည်၊ အခြေအမြစ်မရှိဘဲ ပယ်ရန်သာဖြစ်ပေသည်။

နောက်ဆုံးတွင်၊ အယူခံ တရားလိုဘို့၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက၊ အလုပ်သမားမင်းကြီးသည်၊ ဤအမှုတွင်၊ ကောက်ချက်များမထုတ်ခြင်းနှင့် အယူခံတရားခံ ရာဂျာခန် အယူခံ တရားလို နေစာခန့်တို့ကို စစ်ဆေးခြင်း မပြုသည်မှာ၊ မှားယွင်းကြောင်း လျှောက်လဲတင်ပြသည်။ ဤအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အလုပ်သမားမင်းကြီးရုံး အမှုတွဲကို

(၁) အေးအိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၂၉ ခု၊ ဆင်း၊ စာ ၁၇၇။

၁၉၆၄

နာဘတ်ခန်ပါ ၂ နှင့် ရာဂျာခန် ၎င်း၏ နီးစပ်ရာ မိတ်ဆွေ အုပ်ထိန်းသူ မသောင်းတင်။

ဖတ်ရှုလေ့လာသည့်အခါ၊ အလုပ်သမားမင်းကြီးသည်၊ ကောက်ချက်များ မထုတ်သည့် ပြင်၊ အယူခံတရားခံ ရာဂျာခန်နှင့် အယူခံတရားလို နေစာခန်တို့ကို စစ်ဆေးခြင်း မပြုသည်ကို တွေ့ရသည်။ သို့သော် ပညာရှိ အလုပ်သမားမင်းကြီးသည် အယူခံတရားလို တို့၏ လျှောက်လွှာများ၊ အယူခံတရားခံ၏ လျှောက်လွှာများနှင့် သက်သေအစစ် ခံချက်တို့ကို ဖတ်ရှုလေ့လာ ဝေဘန်ပြီး၊ အယူခံတရားခံ ရာဂျာခန်သည်၊ ဤအမှုတွင် သေဆုံးသူ ဟာရွှင်ခန်၏ တဦးတည်းသော သားဖြစ်သည့်အလျောက်၊ အရွယ်မရောက် သေးသဖြင့် သေဆုံးသူဖခင်အတွက် လျော်ကြေးငွေကို ရထိုက်ကြောင်း ဆုံးဖြတ် ထားသည်ကို ထောက်ရှုလျှင်၊ ပညာရှိအလုပ်သမားမင်းကြီးသည် ကောက်ချက်များ မဆုတ်ခဲ့သော်လည်း၊ ကောက်ချက်များ ထုတ်ဘိသကဲ့သို့ ဥပဒေအရ၊ တရားမျှတစွာ ဆုံးဖြတ်ထားသည်ဟု ယူဆရပေမည်။

ပက်စတန်ဂျီဘိုင်အိုဂျီ နှင့် ဖါရစ်ခန်ပါမဟာမက် (၂) စီရင်ထုံးတွင်

> **"The failure of the learned Commissioner to comply with the rules is however not by itself sufficient to warrant our ordering a retrial as has been suggested. We have to be satisfied that in consequence of such non-compliance there has been a failure of justice and that there are not sufficient materials on the record to enable us to deal with the case ourselves."**

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားချက်အရ၊ ပညာရှိ အလုပ်သမားမင်းကြီးက ဤအမှုတွင် အထက်ဌ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း၊ တရားမျှတစွာ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ထားသည်ဖြစ်၊ ထိုသို့ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ရန် လိုအပ်သော အမှုအကြောင်းခြင်းရာများနှင့် သက်သေခံချက် များရှိသည်မှာ ပေါ်လွင်သဖြင့်၊ အယူခံတရားလိုဘို၏ ပညာရှိရှေ့နေကြီး လျှောက် ထားသည့် ချို့ယွင်းချက်ရှိကာမျှဖြင့်၊ ပညာရှိ အလုပ်သမားမင်းကြီး ချမှတ်သော အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပြီး အမှုကိုတဖန် ပြန်လည်၍ စစ်ဆေးစေဟူသော အမိန့်ကို ချမှတ်ရန် မသင့်ဟူ၍ ထင်မြင်ယူဆသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ ပညာရှိ အလုပ်သမားမင်းကြီး ချမှတ် သော အမိန့်ကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် ခိုင်လုံသော အကြောင်းမရှိသဖြင့်၊ ဤအယူခံကို စရိတ်ဖြင့် ပလပ်ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ဤနှုံးရွှေ့နေကြီးခမှာ၊ ၅၁ ကျပ် ဖြစ်စေရမည်။

(၂) အေ၊အိုင်၊အာ(ရိ)၊ ၁၉၃၃ ခု၊ ဆင်း၊ ၂၇၃ (၂၇၅)။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင် ရှေ့တွင်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားလို)*

နှင့်

ဘဂဝမ်တီလာ(လ်) (အယူခံတရားခံ)

† ၁၉၆၄ မတ်လ ၂၈ ရက်။

လူဝင်မှုကြိုးကြပ်ရေး ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃(၁)၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူ နိုင်ငံခြားသားအား၊ မြန်မာပြည်မှ ထွက်ခွါသွားရန် အကြောင်းကြားစာပေးရန် မလိုခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။လူဝင်မှု ကြိုးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃(၁) အရ၊ နိုင်ငံခြားသား တဦးအား မြန်မာပြည်တွင် နေထိုင်ရန်ခွင့်ပြုသည့်နေ့ ကုန်ဆုံးသည်မှ ကျော်လွန်၍ နေထိုင်ပါမူ ရင်းသည် ပြစ်မှုကျူးလွန်ရာ ရောက်သည်။ သို့အတွက် အရေးယူ တရားစွဲဆိုနိုင်ရန် သီးခြား အကြောင်းကြားစာ ပေးပို့ရန်လိုအပ်ကြောင်း၊ ထိုဥပဒေနှင့် နည်းဥပဒေများတွင် မပါရှိခြေ။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။အစိုးရရှေ့နေကြီး ဦးမြစိန်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးထွန်းအောင် -၂။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်။ ။ယခုအမှုမှာ လျှောက်ခံရသူ ဘဂဝမ်တီလာ(လ်) အား၊ ရန်ကုန်မြို့အနောက်ပိုင်း နယ်ပိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ရာဇဝတ် မူအမှတ် ၂၆၀ တွင် ထင်းအား မြန်မာပြည်တွင် ၁၉၆၂ ခု၊ဧပြီလ-၁၅ရက်နေ့ထိသာ နေထိုင်ခွင့် ပြုခဲ့သော်သည်း၊ နောက်ထပ်အခွင့်မရရှိဘဲ နေထိုင်နေသဖြင့် လူဝင်မှုကြိုးကြပ်ရေး ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃(၁)အရ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု တရားစွဲဆိုခဲ့သေသည်။

သက်သေများနှင့်လျှောက်ခံရသူ၏ထွက်ဆိုချက်အရ၊ စစ်ဆေးသည့်ပညာရှိတရား သူကြီးက လျှောက်သူအား လူဝင်မှုကြိုးကြပ်နေးရုံးမှထုတ်ပေးခဲ့သည်။ သက်သေခံနေ ခွင့်လက်မှတ်အရ ၁၉၆၂ ခု၊ ဧပြီလ-၁၅ ရက်နေ့ထိသာနေထိုင်ခွင့်ရရှိသော်လည်း၊မြန်မာ ပြည်မှထိုနေ့တွင်ထွက်ခွါသွားရမည်ဖြစ်ကြောင်း အကြောင်းကြားစာကို လျှောက်သူသို့ ပေးပို့ခဲ့ကြောင်း၊ မထင်ရှားသဖြင့်၊ ယခုအမှုစွဲဆိုသည်မှာ စောနေသည်ဟုယူဆရန်ရှိနေ

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် အယူခံမှုအမှတ် ၂၉၇။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၂၆၀ တွင်၊ ရန်ကုန်မြို့ အနောက်ပိုင်း နယ်ပိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံးတော်မှ ချမှတ်သော ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၂၉ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၄

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် ဘဂဝမ်တီ လာ(လ်)။

သောခြင့် လျှောက်ခံရသူအား တရားသေလွှတ်လိုက်သည်ဟု အမိန့်ချမှတ်ခဲ့လေသည်။

ထိုသို့လျှောက်ခံရသူအား တရားသေသွတ်လိုက်သည်ကိုမကျေနပ်၍ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံအဝိုးရာက ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၁၇ အရယခုအယူခံမှုကိုတင်သွင်းရာဝယ်၊ နိုင်ငံခြားသားတဦးသည် မြန်မာပြည်တွင် မိမိနေထိုင်ခွင့်ရှိသည့်နေထက်ကျော်လွန်နေထိုင်သည်ကိုတွေ့ရှိပါက၊ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးဥပဒေပုဒ်မ ၁၃(၁)အရ၊ ၎င်းမှာပြစ်မှုကျူးလွန်နေသူဖြစ်သည်ဟုယူဆရမည့်ပြင်၊ ထိုနိုင်ငံခြားသားအား မြန်မာပြည်မှထွက်ခွါသွားရန်အကြောင်းကြားစာပေးရန်ဥပဒေအရလိုအပ်ခြင်းအလျှင်းမရှိပါသဖြင့်စစ်ဆေးသည့်ပညာရှိတရားသူကြီး ချမှတ်ခဲ့သည့်အမိန့်မှာ ဥပဒေနှင့်ဆန့်ကျင်၍ များစွာမှားယွင်းတရားမျှတမှုမရှိသောခကြောင့်ပယ်ဖျက်၍ လျှောက်ခံရသူပေါ် ထိုက်သင့်သည့် ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ပါရန်လျှောက်ထားလေသည်။

သက်ဆိုင်သည့် ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေး လတ်တလောပြင်ဆင်ချက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃(၁)မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

> "(1) Whoever enters or attempts to enter the Union of **Burma or whoever after legal entry remains or attempts to remain in the Union of Burma in contravention of any of the provisions of this Act or the rules made thereunder or any of the conditions set out in any permit or *visa* shall be punished with imprisonment for term not exceeding two years, or with fine, or with both."**

ထို့ကြောင့်၊ အထက်ပါပုဒ်မအရ နိုင်ငံခြားသားတဦးသည်မိမိဇာ မြန်မာပြည်တွင်နေထိုင်ရန်ခွင့်ပြုသည့်နေ့ရက်မှကျော်လွန်၍ နောက်ထပ်ခွင့်ပြုမိန့်မရရှိဘဲနေထိုင်နေမှု၊ ၎င်းမှာပြစ်မှုကျူးလွန်သူဖြစ်ပေသည်။ သို့ဖြစ်ရကား၊ ၎င်းပုဒ်မမှာ မြန်မာပြည်မှထွက်ခွါသွားရန်နှင့်မည်သို့မျှမဆိုင်သေးပေ။ ထိုသို့ကျူးကျော်နေထိုင်သဖြင့် သက်ဆိုင်သည့်အာဏာပိုင်များက ၎င်းခါနေထိုင်ခြင်းသည် လိုလားအပ်ခြင်းမရှိဟုယူဆ၍၊ မြန်မာပြည်မှထွက်ခွါသွားရန်အရေးယူခဲ့မှုကို ထိုအခါကမှသာ စစ်ဆေးသည့်ဒုံးမှရည်ညွှန်းသည့်အကြောင်းကြားစာမျိုးကို ပေးရန်လိုအပ်ပေသည်။ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးဥပဒေပုဒ်မ ၁၃(၁)အရမူ၊ နိုင်ငံခြားသားတဦးအား မြန်မာပြည်တွင်နေထိုင်ရန် ခွင့်ပြုသည့်နေ့ကုန်ဆုံးသည်မှကျော်လွန်၍နေထိုင်ပါမူ၊ ၎င်းမှာပြစ်မှုကျူးလွန်နေပေပြီ။ ထိုသို့ပြစ်မှုကျူးလွန်သည့်အတွက် အရေးယူတရားစွဲဆိုနိုင်ရန် သီးခြားအကြောင်းကြားစာ၎င်းထံပေးပို့ရန်လိုအပ်ကြောင်း ဥပဒေနှင့်နည်းဥပဒေများအရ လိုအပ်သည်ကိုမတွေ့ရ၊ လိုအပ်ပါသည်ဟုလျှောက်ခံရသူအတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည့် ပညာရှိရွှေနေကြီးကလည်း

၁၉၆၄

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် ဘဂဝမ်တီ လာ(လ်)။

ပြဆို နိုင်ခြင်းမရှိပေ။ ထို့ကြောင့် စစ်ဆေးသည့်ပညာရှိတရားသူကြီးက လျှောက်ခံရသူ အားအခကြောင်းကြားစာမပေးဘဲ တရားစွဲဆိုခဲ့ခြင်းမှာ စောလွန်းသည်ဟုယူဆရန်ရှိ၍ လျှောက်ခံရသူအား တရားသေလွတ်လိုက်သည့်အမိန့်မှာ ဥပဒေအရ မှားယွင်းနေကြောင်း ပေါ်လွင်သဖြင့် လက်ခံနိုင်ရန်မရှိသောကြောင့် ပယ်ဖျက်ရပေမည်။ သို့ပေ ဤသို့ပြောလည်း၊ ယခုအမှုကိုစစ်ဆေးခဲ့သည့် ပညာရှိတရားသူကြီးသည် အမှုကိုတရားဥပဒေ လိုအပ်ချက်များအရ ကျန်စွာစစ်ဆေးခဲ့သည်ဟုမဆိုနိုင်၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်စီရင်ချက်ဘွင်ရည်ညွှန်းသည့်သက်သေခံ "ဂ" အကြောင်းကြားစာမှာ၊ အမှုတွဲတွင်သက်သေခံအဖြစ် မည်သူကတင်သွင်း၍လက်ခံခဲ့ကြောင်းမတွေ့ရသည့်ပြင်၊ ၎င်းစာတမ်းကို အမှုဘွဲ့နာက်ပိုင်း အခြားစာရွက်စာတမ်းများနှင့်သာ တွဲထားခဲ့ခြင်း၊ တဖန်လျှောက်ခံရသူအား ထုတ်ပေးခဲ့သည့် နေ့ခွင့်လက်မှတ် (မူရင်း) မှာ မည်သူကတင်သွင်း၍ သက်သေခံအဖြစ်လက်ခံထားသည်ကို မတွေ့ရသည့်ပြင်၊ တရားလိုဘက်နှင့်တရားခံဘက် မှသက်သေခံအဖြစ် တင်သွင်းခဲ့သည့်စာရွက်စာတမ်းများကို သီးခြားစာရင်းပြုလုပ်တွဲထားခြင်းမရှိသည်ကိုတွေ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် တရားမျှတမှုဖြစ်စေရန်အမှုကိုအသစ်တဖန်ထပ်မံစစ်ဆေးစေသင့်ကြောင်းကို အစိုးရတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည့်ပညာရှိ ရွှေနေကြီးကလည်းသဘောတူညီပေသည်။

ဖော်ပြပါအခကြောင်းများကြောင့်၊ ယခုအယူခံမှုကိုခွင့်ပြုပြီး ရန်ကုန်မြို့အနောက်ပိုင်းနယ်ပိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၂- ခု၊ ရာဇဝတ်မူအမှတ် ၂၆၀ တွင်အယူခံတရားခံ ဘဂဝမ်တီလာ(လ်)အား တရားသေလွတ်သည့်အမိန့်ကိုပယ်ဖျက်၍ ၎င်းအမှုကို ထိုဘရားသူကြီးမှအပ၊ ခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက သင့်တော်သည့်အခြားရာဇဝတ်တရားသူကြီးတဦးဦးအား ပြန်လည်စစ်ဆေးရန်အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတ င်ချွေတွင်

† ၁၉၆၄ ဇန္နဝါရီလ ၁၇ ရက်။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (ဦးသန်းထွန်း) (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

မောင်စောထွန်း (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ)*

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ကိုဥပဒေပုဒ်မ (၅၂၀) အရ၊ ပြင်ဆင်မှုကို စဉ်းစားရာ၌၊ စက်ရှင်တရားသူကြီးတဦးသည်၊ အပြစ်ဒဏ်ကို တိုးမြှင့်ရေးအတွက် တရားရုံးချုပ်သို့ ထောက်ခံရန် အခွင့်အရေးမရှိ။

အဆိုပါပုဒ်မ (၅၂၀) အရ၊ မူလရုံးမှ ပုဒ်မ (၅၁၇)အရ ချမှတ်သည့်အမိန့်ကို ပြင်ဆင်ပေးရန်သာ ဖြစ်သည်။

ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးတိုးမောင် (အစိုးရဒုရှေ့နေကြီး)။
ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်။ ။စစ်တွေမြို့၊ တတိယရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၃ ခု၊ ရာဇဝတ်မှုအမှတ် ၅၆ တွင်၊ ဦးဘသာဆိုသူက၊စောထွန်းဆိုသူအပေါ် ဦးဘသာပိုင် စက်ဘီးတစင်းကို ငှါးသွားပြီး၊ အစိုးရအဆပါင်ဆိုင်တွင် ငွေ ၁၆၀ ကျပ် နှင့် ပေါင်နှံ၍၊ ငွေကိုသုံးလိုက်ကြောင်း တိုင်တန်းချက်အရ၊ ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၄၂၀ အရ၊ တရားစွဲဆိုရာ စောထွန်းသည် ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၄၀၆ အရ၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်ဆို၍ ဒဏ်ငွေ ၁၀၀ ကျ ် ဆောင်ရန်နှင့် မဆောင်နိုင်က၊ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၄ လ ကျခံစေရမည်ဟု ပြစ်ဒဏ်စီရင်လိုက်လေသည်။ သက်သေခံပစ္စည်း စက်ဘီးနှင့် ပတ်သက်၍၊ ပြည်သူ့ငွေချေးကုမ္ပဏီ မန်နေဂျာ လျှောက်ထားသူ ဦးသန်းထွန်းအား ကြားနာပြီး၊ခိုးရာပါပစ္စည်းကို ပိုင်ရှင်သာရထိုက်သဖြင့် ဦးဘသာသို့ ပြန်ပေးစေရန် ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၁၇ အရ အမိန့်ချမှတ်ပေးလိုက်လေသည်။

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၅၆တွင်၊ ချမှတ်သော ၃၀-၉-၆၃ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၁၀ ရက်နေ့စွဲပါ စစ်တွေမြို့ (အထူးအာဏာရ) တတိယရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို ပြန်၍ဆင်ခြင်မှု။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၈၀ (ခ)။

၁၉၆၄

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (ဦးသန်းထွန်း) နှင့် မောင် စောထွန်း။

ထိုသို့ သက်သေခံပစ္စည်း ပြန်ပေးသည့်အမိန့်ကို မကျေနပ်၍ လျှောက်သူ ဦးသန်းထွန်းက၊ စစ်တွေမြို့၊ စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံး ၁၉၆၃ ခု၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၁၆ တွင်၊ ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၂၀ အရ၊ ထိုအမိန့်ကို ပြင်ဆင်ပေးပါရန် လျှောက်ထားသည်တွင် စက်ရှင်တရားသူကြီးက မူလရုံးမှ ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၁၇ အရချမှတ်ခဲ့သည့် အမိန့်ကို ပုဒ်မ ၅၂၀ အရ၊ ပြင်ဆင်ပြီး လျှောက်သူ့ဥစ္စာကို ကုမ္ပဏီသို့ ပြန်ပေးရန် အမိန့်ချမှတ်ရန်မှာ မလိုလားအပ်ပေ။ သို့ရာတွင် အစိုးရတွင် နစ်နာနေသဖြင့် လျှောက်ခံရသူ တရားခံ မောင်စောထွန်းပေါ် ပြစ်ဒဏ်ကို ဒဏ်ငွေ ၂၀၀ ကျပ် သို့ တိုးမြှင့်ပေးစေရန်နှင့် ထိုဒဏ်ငွေထဲမှ ငွေ ၁၆၄ ကျပ် ဂဝ ပြားကို ဥစ္စာကုမ္ပဏီသို့ နစ်နာကြေးအဖြစ် ပေးစေရန် အမိန့်ချမှတ်သင့်သည် ယူဆ၍၊ ထိုကဲ့သို့ အမိန့်တရပ် ချမှတ်ပေးပါရန် ဤရုံးသို့ ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၃၈ (၁) အရ၊ ထောက်ခံချက်နှင့် ပေးပို့ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

သို့သော် လျှောက်ထားသူ ဦးသန်းထွန်းက စက်ရှင်ရုံးတော်တွင် လျှောက်ထားသည့် လျှောက်လွှာမှာ၊ ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၂၀ အရ၊ မူလရုံးမှကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၁၇ အရ ချမှတ်သည့် အမိန့်ကို ပြင်ဆင်ပေးရန် ဖြစ်ရကား၊ စက်ရှင်တရားသူကြီးသည် ထို လျှောက်လွှာပေါ် ပြစ်ဒဏ်ကို တိုးမြှင့်ပေးရန် ထောက်ခံချက်နှင့် ပုဒ်မ ၄၃၈ (၁) အရ ပေးပို့ရန် အခွင့်အရေးမရှိပေ။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် **In re N. Sakkaraj Kannu Pillai** (1) စီရင်ထုံးတွင် ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၂၀ အရ၊ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် အခွင့်အရေးများကို အောက်ပါအတိုင်း ပြဆိုထားသောကြောင့်ဖြစ်သည်။

> **"The extent of the powers which the Court of appeal has with reference to an order passed under section 517 is both defined and limited by the words of section 520, Criminal Penal Code. It could only pass an order either modifying the order under section 517, altering an order under section 517 or annulling an order under section 517 and make any further orders that may be just, which include confirming the order also. Except the powers mentioned above, it has not all the powers given to a Court of appeal under section 423 of the Code. Section 423 cannot apply to a petition filed under section 520. In fact no appeal is preferred against an order under section 517."**

သို့ဖြစ်ရကား၊ စက်ရှင်တရားသူကြီးသည် ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၂၀ အရ၊ လျှောက်ထားသူက လျှောက်ထားခဲ့သည့် အလွှာပေါ်တွင် ဥပဒေအရ စိစစ်၍ သင့်တော်သည့် အမိန့်ကို ချမှတ်ရန်သာရှိသည်။ ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၃၉ အရ၊ ဤရုံးသို့ ပြစ်ဒဏ်ဘိုးမြှင့်ခွင့်နှင့်

(1) A I.R. 1954 Madras, p 771.

၁၉၆၄

ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
(ဦးသန်းထွန်း)
နှင့်
မောင်
စောထွန်း။

ပတ်သက်၍၊ ထောက်ခံခွင့် မရှိပေ။ အကယ်တန်တိ ပြည်သူ့ဝေခြေး ကမ္မဏီသည် နှစ်နာကြေး ရထိုက်သည်ဟု ယူဆပါက၊ စက်ရှင်တရားသူကြီးသည် မူလရုံးအမိန့်ကို ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၄၅ (၁)(ခ)အရ၊ ဆင်ခြင်၍ သင့်တော်သည့် အမိန့်ချမှတ်နိုင်ခွင့် ရှိကြောင်းကို အစိုးရတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည့် ပညာရှိ ရွှေနေကြီးကလည်း သဘောတူညီသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ကြောင့် စစ်တွေမြို့၊ စက်ရှင်တရားသူကြီး ထောက်ခံ တင်သွင်းခဲ့သည့် ထောက်ခံ၊ ချက်ကို ဥပဒေအရ လက်ခံနိုင်ခွင့် မရှိသဖြင့် အမှုတွဲကို အထက်ပါ မှတ်ချက်များအရ စက်ရှင်တရားသူကြီးက ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရန် ပြန်လည်ပေးပို့ရန် အမိန့်ချမှတ် လိုက်သည်။

တရားမအယူခံ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်တို့ရှေ့တွင်

ဘဘဘူကနီရာလား (လ်) ဒန္တကာ (အယူခံတရားလို)

† ၁၉၆၄

ဇန္နဝါရီလ ၃၁ ရက်။

နှင့်

မက်ဆား (စ်) ရှေပြည်စိုးဖလင်ကုမ္ပဏီ (အယူခံတရားခံ)*

ပဋိညာဉ်ပျက်ကွက်ခြင်း၊ ဝယ်သူကပေးသွင်းထားသောငွေ၊ ရောင်းသူကပြန်မပေးဘဲ မည်သည့် အခါ၌ နေနိုင်ခြင်း၊ အာမခံသဘောဖြင့်ပေးသွင်းခြင်း၊ သို့မဟုတ် ရောင်းငွေအတွက် ပေးသွင်းခြင်း။

အယူခံတရားလိုသည်၊ အယူခံတရားခံနှင့် ဇာတ်ကားတခု အရောင်းအဝယ်အတွက် ပေးသွင်းထားသော ငွေ ၂၅,၀၀၀ ကျပ်နှင့် စရိတ်ငွေ ၅,၀၀၀ ကျပ် (ပေါင်းငွေ ၃၀,၀၀၀ ကျပ်) ရရှိရန် တရားစွဲဆိုရာ၊ မူလရုံးတွင် အမှုရှုံးခဲ့လေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အရောင်းအဝယ်ပျက်သဖြင့် ပေးသွင်းထားသောငွေကို ပြန်လည်ပေးအပ်ရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းချက်များ မတွေ့ရပေ။ ဤပြဿနာကို ဆုံးဖြတ်ရာ၌၊ ပေးသွင်းငွေသည် ရောင်းငွေအတွက် တစိတ်ဘဒေသအားဖြင့် ပေးသွင်းခဲ့လျှင်၊ ရောင်းသူသော် ငုံ၍၊ ဝယ်သူသော်ငင်း ပဋိညာဉ်အတိုင်း ဆောင်ရွက်ရန်ပျက်ကွက်က၊ ထိုငွေကို ပြန်လည်ပေးအပ်ရပေမည်။ အကယ်၍ ဝယ်ယူသူ၏ ပျက်ကွက်မှုကြောင့် အရောင်းအဝယ် အထမမြောက်လျှင် ရောင်းသူက လျော်ကြေးရရှိရန် တရားစွဲဆိုနိုင်ပေမည်။ သို့သော် ထိုပေးသွင်းငွေမှာ အာမခံသဘောအဖြစ် ပေးသွင်းလျှင်၊ ဝယ်ယူသူပျက်ကွက်က ၎င်းသည် ထိုငွေကို ပြန်လည် ရရှိနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။

မာန်ဂိုဘင်ဒါဒဇ္ဇားနှင့် ဂျေဘိုင်ဆော့မတ်ခ်။ အော၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၂၂ ခု၊ ကာလကတ္တာ့ စာမျက်နှာ ၁၀၄။ **အင်(နှ်)၊ပီ၊ဂျုဂနာဒယာနှင့် ရာမန်နာသာ** အော၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၅ **ခုနှစ်**၊ ဩရိဆာစာမျက်နှာ ၁၁ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ယခုအမှုတွင် ပေးသွင်းသောငွေမှာ၊သာမန်အားဖြင့် ရောင်းငွေအတွက် တစိတ်တဒေသအားဖြင့် ပေးသွင်းထားသည့်ငွေဟု မဆိုနိုင်ပေ။ အာမခံငွေအဖြစ် ပေးသွင်းသည်ဟု မူလရုံးကဘွေ့ရှိသည်မှာ မှားယွင်းသည်ဟုမဆိုနိုင်။

ထို့ပြင် ထိုငွေကို ရောင်းငွေနှင့်နှိုင်းယှဉ်လျှင် များလွန်းလှသော အာမခံငွေဖြစ်သည်ဟု မဆိုနိုင်။

---

*၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၄၀ တွင် ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၃၁ ရက်နေ့စွဲပါ၊ တရားလွှတ်တော်မူလဘက်ရုံးတော်၏ ချမှတ်သောဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

† ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ တရားမပဋမအယူခံမှုအမှတ် ၅၆။

၁၉၆၄ အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။မစ္စတာ ဂျီ၊ အင်၊ ဘာနာဂျီ။

ဘာဘူကနိရာလား(လ်) ဒန္ဒကာနှင့် မက်ဆား(စ်) ရွှေပြည်စိုးဖလင်ကုမ္ပဏီ။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးဘသော်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင်၊ အယူခံတရားလို ဘာဘူကနိရာလား (လ်) ဒန္ဒကာသည်၊ ရွှေပြည်စိုးဖလင်းကုမ္ပဏီပိုင်ရှင် ဦးချစ်လှိုင်အပေါ်၌ ဘုန်းမောင့်သက်ဝေခေါ် ဇာတ်ကားရောင်းချရန် ကတိပျက်ကွက်သည်ဆိုကာ၊ သွင်းထားသော ငွေပေါင်း ၂၅,၀၀၀ ကျပ်နှင့် အခြားကုန်ကျခံထားသည့် စရိတ်ငွေ ၅,၀၀၀ ကျပ်ငွေ စုစုပေါင်း ၃၀,၀၀၀ ကျပ် ရရှိရန် တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ၊တရားလွှတ်တော်မူလဘက်ဆိုင်ရာရုံးက အမှုကို ပယ်လိုက်သဖြင့်အယူခံဝင်လေသည်။ တရားလွှတ်တော်ခုံရုံးကအယူခံကို ကြားနာရာ၌၊အမှုသည်များချုပ်ဆိုသော ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၁၈ ရက်နေ့စွဲပါ ပဋိညာဉ်စာချုပ်အပိုဒ် ၃ အရ၊ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၃၁ ရက်နေ့၌ဖြစ်စေ၊ ထိုနေ့မတိုင်မီဖြစ်စေ၊ ဘုန်းမောင့်သက်ဝေ ဇာတ်ကားကို ဇာတ်လမ်းအချိတ်အဆက် ဇာတ်ထုပ်အနေအထား ကောင်းမွန်စွာနှင့် ရိုက်ပြီးဖြစ်သလောဟူသည့် ပြဿနာကို ဆုံးဖြတ်ရန်အတွက်၊မူလခုံးသို့ ပြန်လည်ပေးပို့လိုက်၏။ ထို့နောက်၊ ရန်ကုန်မြို့ တရားမရုံး၏ စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာကို တိုးမြှင့်လိုက်သည်ဖြစ်ရာ၊ ဤအမှုကို ထိုရုံးသို့ လွှဲပြောင်းလိုက်လေသည်။ ထိုရုံးရောက်တရားသူကြီးချုပ်သည် သက်သေများကို ထပ်မံစစ်ဆေးပြီးလျှင်၊ ဆုံးဖြတ်ချက်နှင့်တကွ ဤရုံးသို့ ပြန်လည်ပေးပို့လိုက်သည်။ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်မှာ တိကျသေချာမှန်ကန်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးကလည်း အယူခံတရားခံ တင်ပြသော သက်သေခံချက်များမှာ၊ အယူခံတရားလို တင်ပြသော သက်သေခံချက်များထက် များစွာမှပင် ပိုမိုခိုင်လုံကြောင်း ဝန်ခံ၏။ ထို့ကြောင့် မူလရုံး တရားသူကြီး၏ အဆုံးအဖြတ်ကို ထပ်မံဝေဖန်ခြင်း မပြုလိုတော့ကြောင်း ဝန်ခံပြန်၏။ သက်သေထွက်ချက် အရ ဘုန်းမောင့်သက်ဝေဇာတ်ကားကို ပဋိညာဉ်တွင် ပါရှိသည့် ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၃၁ ရက်နေ့မတိုင်မီ ရိုက်ကူးပြီးစီးကြောင်း၊ထိုနေ့မတိုင်မီပင် အယူခံတရားလိုအား အစမ်းသဘောဖြင့် ရုံတင်ပြကြောင်း။ ရုပ်ရှင်ကား၏အဆင့်အတန်းမှာလည်း ပဋိညာဉ်အတိုင်းပင်ရှိကြောင်း သက်သေထင်ရှားရှိလေသည်။ အယူခံတရားလိုကသာ ထိုဇာတ်ကားကို အချို့နေရာများ၌ ပြုပြင်ပေးရန်ပြောသဖြင့်၊ အယူခံတရားခံက လိုက်လျော၍ ပြုပြင်ပေးခဲ့လေသည်။ ယင်းသို့လိုက်လျောခဲ့သော်လည်း၊ အယူခံ တရားလိုက မူလ ပဋိညာဉ်စာချုပ်ကိုဖျက်ပြီး သက်သေခံ ၄ အရ ပဋိညာဉ်စာချုပ်အသစ် ချုပ်ဆိုရန် အယူခံတရားခံအား ပြောရာ၊ အယူခံတရားခံက ထိုစာချုပ်စာကြမ်းကို လေ့လာပြီးနောက် လက်မခံနိုင်ကြောင်း ပြန်ပြောလေသည်။ ထိုစာချုပ်သစ်အရဆိုလျှင်၊

အယူခံတရားခံ ရရန်ရှိသော ကျန်ငွေ ၁,၀၀,၀၀၀ ကျပ်မျှ အစားငွေ ၄၀,၀၀၀ ကျပ် လက်ခံရမည်ဖြစ်သည်။ အယူခံတရားခံ ထိုပဋိညာဉ်သစ်ကိုလက်မခံသည်မှာ အံ့သြဖွယ် မရှိချေ။

၁၉၆၄

ဘာဘူကနိရာလား(လ်) ဒန္တကာနှင့် မက်ဆား (စ်) ရွှေပြည်စိုးဖလင် ကုမ္ပဏီ။

ထို့နောက် အယူခံတရားလိုနှင့် အယူခံတရားခံတို့၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးများ အပြန်အလှန် စာပေးစာယူပြုလုပ်ကြ၏။ ထိုသို့စာပေးစာယူပြုလုပ်သည့် အတောအဘွင်းဘွင်၊ အယူခံတရားခံ၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးကအယူခံတရားခံ လက်ခံထားသော ငွေ ၂၅,၀၀၀ ကျပ်ကို အရစ်ကျ ပြန်လည်ပေးဆပ်မည်ဖြစ်ကြောင်း အကြောင်းကြားသေး၏။ သို့သော် အယူခံတရားလိုက လက်မခံခဲ့ဘဲ တရားစွဲဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုစာကို ရေးရာ၌ (**Without Prejudice**) ဟု အယူခံတရားခံ၏ အကျိုးကို ယင်းသို့ ရေးသားသည့်အတွက် ထိခိုက်ခြင်းမရှိစေရဟု ပဏာမအားဖြင့် ဖေါ်ပြရေးသားသည် ဖြစ်ရာ၊ ထိုစာနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဤအမှုကို ဆုံးဖြတ်ရန်အတွက် ထည့်သွင်းစဉ်းစားမည် မဟုတ်ပေ။

အမှုပါ အကြောင်းခြင်းရာ အားလုံးကို လေ့လာသုံးသပ်သော်၊အယူခံတရားလို၏ ပျက်ကွက်မှုကြောင့်သာ ဤအမှုပါ ဇာတ်ကားကို မရောင်းဖြစ်တော့ကြောင်း မူလရုံးတွေ့ရှိသည်မှာ မှန်ကန်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

အထက်၌ ဖေါ်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း၊ အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက၊ မည်သူပဋိညာဉ် ပျက်ကွက်သည်ဆိုသည့် အချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ မလျှောက်လဲလိုတော့ကြောင်းဖေါ်ပြပြီး၊ ယခုတဖန် အဓိကအားဖြင့် လျှောက်လဲပြန်သည်မှာ၊ ပေးသွင်းထားသည့်ငွေ ၂၅,၀၀၀ ကျပ်မှာခွဲပ်ရှင်ကားရောင်းငွေအတွက် တစိတ်တဒေသအားဖြင့် ကြိုတင်ပေးထားသည့် ငွေဖြစ်ရကား၊ ထိုငွေကို အယူခံတရားလို ပြန်လည်ရရှိနိုင်ကြောင်းနှင့်စီရင်ထုံးမျှားတင်ပြ၏။ မူလစွဲငွေ ၃၀,၀၀၀ ကျပ်အနက်မှ ငွေ ၅,၀၀၀ ကျပ်ကို စွန့်လွှတ်ခဲ့၏။ ထိုစီရင်ထုံးမျှားလာ **ပီရာဇီလားနှင့် မီနာမာဘော(လ်) ကေရှင်ဇတ် (စ်)** အမှု (၁) နှင့် **ကွန်ဒါလား (လ်)** နှင့် **ဘီရှက်ရှာဒရားအမှု** (၂)တို့ကို အထူးကိုးကားသည်။ သို့သော် ထိုအမှုမျှားတွင် ရောင်းသူပျက်ကွက်သဖြင့် ဝယ်သူထံမှရယူထားသောငွေကို ပြန်လည်ပေးအပ်ရန် ဆုံးဖြတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ယခုအမှုဆိုင်အမှုကား၊ ဝယ်သူပျက်ကွက်သည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

ယခုကဲ့သို့သော အရောင်းအဝယ်ပျက်သဖြင့် ပေးသွင်းထားငွေကို ပြန်လည်ပေးအပ်ရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ပဋိညာဉ် အက်ဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းချက်များ မတွေ့ရပေ။ ဤပြဿနာကို ဆုံးဖြတ်ရာ၌၊ ပေးသွင်းငွေသည် ရောင်းငွေအတွက် တစိတ်တဒေသ

(၁) အိန္ဒိယစီရင်ထုံးမျှား၊ အလဟာဘတ်၊ အတွဲ ၅၀၊ စာ ၈၂။

(၂) အိန္ဒိယစီရင်ထုံးမျှား၊ အလဟာဘတ်၊ အတွဲ ၅၀ စာ ၉၅။

၁၉၆၄

ဘာဘူကနိုရာလား(လ်) ဒန္ဒကာနှင့် မက်ဆား(စ်) ရွှေပြည်စိုးဖလင် ကုမ္ပဏီ။

အားဖြင့် ပေးသွင်းခဲ့လျှင်၊ ရောင်းသူသော်၎င်း၊ ဝယ်သူသော်၎င်း၊ ပဋိညာဉ်အတိုင်း ဆောင်ရွက်ရန် ပျက်ကွက်က၊ထိုဥဒေါ့ကို ပြန်လည်ပေးအပ်ရပေမည်။ အကယ်၍ ဝယ်ယူသူ၏ ပျက်ကွက်မှုကြောင့် အရောင်းအဝယ် အထမမြောက်လျှင်၊ ရောင်းသူကလျော်ကြေးရရှိရန် တရားစွဲဆိုနိုင်ပေမည်။ သို့သော် ထိုပေးသွင်းဥဒေမှာ အာမခံသဘော အဖြစ် ပေးသွင်းသူ၊ဝယ်ယူသူ ပျက်ကွက်က ၎င်းသည်တို့ဥဒေကို ပြန်လည်ရှင်းနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ **မာန်ဂိုဘာ်ဒါဒက္ကား၊** နှင့် **ဂျေ၊ ဘိုင်ဆော့ (ခ်) မတ်** အမှု (၃) နှင့် **အင် (န်)၊ ပီ၊** ဂျဂနာဒယာ နှင့် **ရာမန်နာသာအမှု** (၄) တို့ကိုကြည့်ပါ။

ယခုအမှုဘွင် ချုပ်ဆိုသော ပဋိညာဉ်အပိုဒ် ၆ အရ၊ရောင်းသူပျက်ကွက်မှုသာလျှင် ဝယ်သူသည်ပဌမအရစ် ပေးသွင်းဥဒေ ၂၀,၀၀၀ ကျပ်ကို ပြန်လည်တောင်းခံနိုင်ပေမည်။ ထို့ကြောင့် ထိုဥဒေမှာ သာမန်အားဖြင့် ရောင်းဥဒေအတွက် တစိတ်တဒေသအားဖြင့် ပေးသွင်းထားသည့်ဥဒေဟု မဆိုနိုင်ပေ။ မူလရုံးမြွက်ကြားသည့်အတိုင်း အယူခံတရားလိုသည် ထိုဥဒေနှင့် နောက်ထပ်ပေးဥဒေ ၅,၀၀၀ ကျပ်ကို တမျိုးတစားတည်းထား၍ တရားစွဲဆိုသည်ဖြစ်ရာ၊ ထိုဥဒေနှစ်ရပ်မှာ တသဘောတည်းဖြစ်သဖြင့်၊ အာမခံဥဒေအဖြစ် ပေးသွင်းသည်ဟု မူလရုံးတွေ့ရှိသည်မှာ မှားယွင်းသည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ အမှန်အားဖြင့် ဆိုသော်၊ အယူခံတရားခံက ဥဒေ ၂၀,၀၀၀ ကျပ် စရံ ဒီပိုဇစ် အနေဖြင့်ပေးကြောင်း သက်သေခံခဲ့သည်ကို၊ အယူခံတရားလိုဘက်က ငြင်းဆိုခြင်းမပြုခဲ့ချေ။

ထိုဥဒေ ၂၅,၀၀၀ ကျပ်မှာလည်း ရောင်းဥဒေ ၁,၃၀,၀၀၀ ကျပ်နှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင်၊ များလွန်းလှသော အာမခံဥဒေဖြစ်သည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ အယူခံတရားခံသည် စရိတ်ကြေးဥဒေအမြောက်အများကုန်ကျခံပြီး၊ပဋိညာဉ်အတိုင်း ရှုပ်ရှင်ကားကို ပြီးစီးအောင် ရိုက်ကူးခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် ထိုဥဒေ ၂၅,၀၀၀ ကျပ်ကိုအယူခံတရားခံသည် ပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်းမပြုသည်မှာ၊ မျှတမှုမရှိဟုဆိုရန် ခဲယဉ်းပေမည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ အယူခံကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်လိုက်သည်။ ဤရုံးရှေ့နေခမှာ ဥဒေ ၁၀၀ ကျပ် ဖြစ်စေရမည်။

(၃) အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၂၂၊ ကာလကတ္တား၊ စာ ၁၀၄

(၄) အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၅ ခု၊ ဩရိတ စာ ၁၁

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်ရှေ့တွင်

မမြမြကြည် (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)
နှင့်
ကိုအောင်မြင့် (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ)

† ၁၉၆၄ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၂ ရက်။

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၀၀ မယားစရိတ် တောင်းဆိုခြင်း၊ ကျမ်းကျိန်ဆိုစာပြု၍ ဗုဒ္ဓဘာသာထုံးစံအတိုင်း လက်ထပ်ခြင်း၊ မယား မြောက်-မမြောက်၊ ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀ ပယောဂကင်းရှင်းစွာဖြင့် မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းခြင်း ဟုတ်-မဟုတ်။

မယားစရိတ် စွဲဆိုသောအမှုတွင် လျှောက်ထားခံရသူက မိမိ၏အိမ်တွင် အတူနေခဲ့သော လျှောက်ထားသူနှင့် မှားယွင်းခဲ့ကြောင်းကို မငြင်းသော်လည်း၊ လျှောက်ထားသူအား ကျမ်းကျိန်စာပြုလုပ်၍ လက်ထပ်ခဲ့ရခြင်းမှာ၊ မိမိသည် မိမိ၏ချစ်သူနှင့် လက်ထပ်မည့် လက်ထပ်ပွဲတွင် လျှောက်ထားသူက အနှောက်အယှက်ပေးမည်ကို စိုးရိမ်၍ ပြုလုပ်ခဲ့ရခြင်း ဖြစ်သည်ဟု လျှောက်ထားရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဗုဒ္ဓဘာသာ မိန်းခလေးတဦးသည် မည်သည့် အချိန်အခါ၌ ဗုဒ္ဓဘာသာယောကျ်ားကလေး တဦး၏ တရားဝင်မယားဖြစ်သည် မဖြစ်သည် ဆိုသော ပြဿနာမှာ၊ ကျယ်ဝန်းသော ပြဿနာဖြစ်သဖြင့်၊ မယားစရိတ်တောင်းသော လျှောက်လွှာမျိုးတွင်၊ တိကျစွာ ဆုံးဖြတ်နိုင်ရန် ခဲယဉ်းသော ကိစ္စဖြစ်သည်။ **တရား**မှုတွင်သာ တိကျစွာ အဆုံးအဖြတ်ပေးနိုင်မည် ဖြစ်လေသည်။

ထို့ပြင် အဆိုပါ ကျမ်းကျိန်စာပြုသည့်၊ မဂ်လာစာတမ်းမှာ ပဋိညာဉ် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀ တွင် ပြဿနာဖွဲ့သို့၊ ပယောဂ ကင်းရှင်းစွာဖြင့်၊ လျှောက်ထားသူအား တရားဝင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းရန် ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ပေါ်လွင်သည်ဟု ယူဆရန်ခဲယဉ်းသည်။ လျှောက်ထားသူနှင့် လျှောက်ထားခံရသူတို့၏ အခြေအနေမှာ၊ လျှောက်သူက လျှောက်ထားခံရသူ၏ ဆန္ဒအပေါ် လွှမ်းနိုင်သည့် အချက်ရှိပေကြောင်း တွေ့ရသည်။

ဦးရဲကျော်သူနှင့် မလှဦး မရဲ ၁၉၄၀ R.L.R. P. ၁၈၀ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးလှဖေ (၂)။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ဦးကျော်မြင့်။

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်သေးမှုအမှတ် ၁၈၀ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာ ၁လ ၁၂ ရက်နေ့စွဲပါ ရန်ကုန်မြို့၊ သတ္တမရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီး (အထူး)၏ အမိန့်ကို ပြန်၍ဆင်ခြင်မှု။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ် ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၉၁ (ခ)။

၁၉၆၄

မမြမြကြည်
နှင့်
ကိုအောင်မြင့်။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်။ ။ယခုအမှုမှလျှောက်ထားသူ မမြမြကြည်က၊ ရန်ကုန်မြို့ သတ္တမရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၂ ခု၊ ရာဇဝတ်သေးမှုအမှတ် ၁၀၈ တွင်၊ လျှောက်ခံရသူကို ဓားဖြင့်ပေါ် မယားစရိတ်တလလျှင် ၃၀၀ ကျပ်ရလိုကြောင်း ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၀၈ အရ တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ၊ လျှောက်သူအား လျှောက်ခံရသူက တလလျှင်စား၀တ်စရိတ်ငွေ ၅၀ ကျပ်ပေးစေရန်၊အမိန့်ချမှတ်ပေးလိုက်လေသည်။ လျှောက်ခံရသူက၊ ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်၍၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ရာဘက်စက်နှင့်တရားသူကြီး (ဦးစံအောင်)ရုံး၊ ၁၉၆၃ ခု၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၄၂ တွင်အယူခံဝင်ရောက်ရာ၊ လျှောက်သူမှာ လျှောက်ခံရသူ၏တရားဝင်မယားဖြစ်ကြောင်း မပေါ် လွှင်သဖြင့်၊စား၀တ်စရိတ်မချနိုင်ဆိုပြီး၊ မူလရုံးမှချမှတ်ပေးခဲ့သည့်အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်လေသည်။ ထို့တွက်လျှောက်သူက၊ ယခုပြင်ဆင်မှုကို တင်သွင်းခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေသည်။

အမှုတွဲကိုလေ့လာမှု၊ လျှောက်သူမှာ လျှောက်ခံရသူထက် ၁၀ နှစ်ခန့်အသက်ကြီးနေ၍ ဆွေမျိုးလည်းအနည်းငယ်တော်စပ်ရာ၊ လွန်ခဲ့သော ၁၃ နှစ်ခန့်ကပင် လျှောက်သူနှင့်ငင်းမိခင်တို့သည်၊ လျှောက်ခံရသူ၏ဝိဘာများအိမ်တွင် လာရောက်နေထိုင်ခဲ့ရာမှ တဦးနှင့်တဦးချစ်ကြိုက်၍ မှားယွင်းလာကြကြောင်းပေါ် လွှင်နေပေသည်။

လျှောက်သူ၏အဆိုအရမူ၊ ထိုသို့နေထိုင်လာပြီးနောက်၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ဇွန်လ ၅ရက်နေ့တွင် လျှောက်ခံရသူကလျှောက်သူအား၊ ရန်ကုန်မြို့ (၆)ရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရှေ့တွင်၊ သက်သေခံ "က" လက်ထပ်မင်္ဂလာကျမ်းကျိန်စာ ပြုလုပ်၍၊ ဗုဒ္ဓဘာသာထုံးစံအတိုင်း၊ လက်ထပ်ယူပြီးမန္တလေး၊ ရွှေဘိုမြို့မျာသို့လင်မယားအဖြစ်သွားရောက်လည်ပတ်ခဲ့ကြောင်း။ ရန်ကုန်ပြန်ရောက်သောအခါ၊ လျှောက်ခံရသူက လျှောက်သူအား တင့်တယ်စွာအိမ်တဆောင်နှင့် ထားပြီးပေါင်းသင်းပါမည်ဆိုသည့် ကတိအတိုင်းမတည်ဘဲ၊ ကြည့်ရှုခြင်းမရှိတော့သဖြင့်၊ ရွှေနေထိမ့် နို့တစ်စာပေးပြီးအမှုကို စွဲဆိုခြင်းဖြစ်ပါသည်ဟုပြဆိုသည်။

လျှောက်ခံရသူက၊ လျှောက်သူသည် အိမ်တွင်အိမ်စေအဖြစ်ဖြင့်၊ လွန်ခဲ့သည့် ၁၃ နှစ်ခန့်က လာရောက်နေထိုင်ရာ၊ မိမိနှင့်လျှောက်သူမှာ အိုးချင်းထားအိုးချင်းထိဆိုသလိုမှားယွင်းမိကြောင်းကိုမငြင်းဆို။ သို့သော်လျှောက်ခံရသူသည် မိဘများကသူနှင့်ချစ်ကျမ်းငင်နေသူ မြင့်မြင့်စံနှင့် သူ့အားလက်ထပ်ထိမ်းမြားရန်စီစဉ်သည်ကို၊ လျှောက်သူကသိရှိသွားသဖြင့်၊ လျှောက်ခံရသူအား ရုံးတွင်းလက်မှတ်ရေးထိုးပေးရန်နှင့် ထိုကဲ့သို့မပြုလုပ်ပေးက၊ မိမိနှင့်မြင့်မြင့်စံတို့၏မင်္ဂလာအခမ်းအနားကို၊ မပျက်-ပျက်အောင်ပြုလုပ်မည်ဟုခြိမ်းချောက်သဖြင့် သက်သေခံ "က" မင်္ဂလာကျမ်းကျိန်စာကို လက်မှတ်ထိုးပေးရကြောင်း။ ထို့နောက်လျှောက်သူနှင့်မန္တလေး၊ ရွှေဘိုမြို့တို့သို့ခေတ္တအလည်သွားရောက်ခဲ့သော်လည်း၊ လင်မယားအဖြစ်မဟုတ်၊ ရိုးရိုးဘုရားဖူးရန်ဖြစ်ပြီး

ရန်ကုန်ပြန်လည်ရောက်ရှိသော်လည်း၊ လျှောက်သူနှင့်လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းနေထိုင်ခြင်းမရှိသောကြောင့်၊ လျှောက်သူမှာ ၎င်း၏တရားဝင်ဇနီးမဟုတ်သဖြင့်၊ စွဲဆိုသည့်မယားစရိတ်မရထိုက်ပါဟုချေပလေသည်။

၁၉၆၄

မမြမြကြည် နှင့် ကိုအောင်မြင့်။

အမှုတွဲပါသက်သေခံချက်များအရ မူလစစ်ဆေးသည့်ရုံးနှင့်အယူခံရုံး ၂ ရုံးလုံးကပင် လျှောက်သူနှင့်လျှောက်ခံရသူတို့၊ မင်္ဂလာစာတမ်းကိုမပြုလုပ်မီ၊ မှားယွင်းခဲ့ကြသော်လည်း၊ လျှောက်သူမှာထိုနေ့တိုင် လျှောက်ခံရသူ၏တရားဝင်ဇနီးမဖြစ်သေးကြောင်း၊ သဘောတူဆုံးဖြတ်ခဲ့လေသည်။ သို့သော် မူလစစ်ဆေးသည့်ရုံးမှ၊ လျှောက်ခံရသူက သက်သေခံ "က" မင်္ဂလာကျမ်းကျိန်စာတမ်းကို လက်မှတ်ရေးထိုးပေးသည့်နေ့မှစ၍လျှောက်သူသည်၊ လျှောက်ခံရသူ၏တရားဝင်ဇနီးအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိလာသဖြင့်၊ လျှောက်ခံရသူသည်လျှောက်သူသို့မယားစရိတ်ပေးရပေမည်ဟုယူဆဆုံးဖြတ်လေသည်။

သို့သော်အယူခံရုံးကမူ လျှောက်ခံရသူက၊ လျှောက်သူအားသက်သေခံ "က" မင်္ဂလာကျမ်းကျိန်စာကို မမြင့်မြင့်စံနှင့် ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၁၄ နေ့လက်မထပ်မီ ၉ ရက်ခန့်၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၅ ရက်နေ့တွင် ချုပ်ဆိုပေးကြောင်းမှာအငြင်းမပွါးသည့်ပြင်၊ ထိုသို့စာတမ်းရေးသားပြီးနောက်၊ လျှောက်သူ၏ဝန်ခံချက်အရပင်၊ လျှောက်ခံရသူက၊ လျှောက်သူနှင့်အတူ သားမယားအဖြစ်မည်သည့်အခါကမှ နေထိုင်လာကြောင်းမပြဆိုနိုင်သဖြင့်၊ သက်သေခံ "က" စာတမ်းကို လျှောက်ခံရသူကလက်မှတ်ထိုးပေးရုံနှင့်လျှောက်သူမှာ လျှောက်ခံရသူ၏တရားဝင်မယားအဖြစ် ရောက်ရှိသွားပြီဟုမဆိုနိုင်။ တဖန် သက်သေခံ "က" စာတမ်းကို ချုပ်ဆိုပေးရသည့်အကြောင်းခြင်းရာမျှကိုဆင်ခြင်သော်၊ လျှောက်ခံရသူက မိမိ၏ချစ်သူနှင့်မင်္ဂလာဆောင်ရာတွင် ပျက်စီးရာပျက်စီးကြောင်း အနှောက်အယှက်ပေးမည်စိုး၍၊ လျှောက်သူ၏အနိုင်အထက်ဘိုက်တွန်းခြိမ်းခြောက်ချက်အရ၊ ကြေအေးစေရန်သဘောနှင့်သာ ချုပ်ဆိုပေးရကြောင်းတွေ့ရှိရပြီး၊ တရားဝင်မယားအဖြစ် သဘောကြည်ဖြူစွာ ရွှင်ဆောင်ပေးသည့်စာချုပ်ဖြစ်သည်မဆိုနိုင်သောကြောင့်၊ ထိုစာချုပ်အရ လျှောက်သူသည်၊ လျှောက်ခံရသူ၏ တရားဝင်ဇနီးဖြစ်ခဲ့ပါသည်ဆိုသည်ကို၊ လက်မခံနိုင်ဆို၍၊ မူလရုံး၏အမိန့်ကိုပယ်ဖျက်လိုက်လေသည်။

ထို့ကြောင့်၊ ယခုပြင်ဆင်မှုတင်သွင်းရာဝယ် လျှောက်သူက သက်သေခံ "က" မင်္ဂလာကျမ်းကျိန်စာတွင်၊ လျှောက်ခံရသူက မိမိအား သဘောတူပေါင်းသင်းနေထိုင်လိုသဖြင့်၊ လျှောက်သူမှတပါး၊ တခြားတွင်ပေါင်းသင်းယူသော တရားဝင်မယားတဦးမျှမရှိပါ၊ မိမိတို့သဘောအတိုင်း ယခြင်းဖြစ်ပါသည်ဟု အတိအလင်းမြွက်ဖော်ထားသဖြင့်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဥပဒေအရလည်း၊ လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်းမှာ၊ ပဋိညာဉ်ဥပဒေတွင်ပြဆိုထားသည့်အတိုင်း၊ နှစ်ဦးသဘောတူ ဆောင်ရွက်ချက်ပေါ်မူတည်နေ

၁၉၆၄

မမြမကြည်
နှင့်
ကိုအောင်မြင့်။

ရကား လျှောက်သူမှာ လျှောက်ခံရသူ၏ တရားဝင်ဇနီးဖြစ်ကြောင်း ဥပဒေအရ ထင်ရှားပါသည်ဟုပြဆိုပေသည်။

မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာတို့ လက်ထပ်ထိမ်းမြားကြခြင်းမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာဥပဒေအရ၊ "purely civil and consensual contract" ဖြစ်သည်ဆိုခြင်းမှာထင်ရှားပေသည်။ သို့သော် ဗုဒ္ဓဘာသာမိန်းခလေးတဦးသည် မည်သည့်အချိန်အခါ၌၊ ဗုဒ္ဓဘာသာယောကျ်ားလေးတဦး၏ တရားဝင်မယားဖြစ်ပါသနည်းဆိုသည့်ပြဿနာကို ဆင်ခြင်ရန်မှာ၊ ပတ်ပန်းကျင်ကြောင်းခြင်းရာများကို ထည့်သွင်း၍ ဆင်ခြင်ရန်အတော်ပင် ကျယ်ဝန်းသဖြင့်၊ ယခင့်သို့ အကျဉ်းနည်းအားဖြင့်ဆုံးဖြတ်ရသည့် စားစရိတ်မှုမျိုးတွင်၊ တိကျစွာဆုံးဖြတ်နိုင်ခဲ့ရန်မှာ ခဲယဉ်းသောကိစ္စဖြစ်ပေသည်။ တရားမမှုတွင်မှသာ၊ ကျယ်ပြန့်စွာဝေဖန်သုံးသပ်၍ တိကျစွာ အဆုံးအဖြတ်ပေးနိုင်မည် ဖြစ်လေသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ လျှောက်သူကဆိုလိုသည်မှာ၊ အမှုတွဲကိုလေ့လာမှု၊ အယူခံရုံးသည်၊ လျှောက်ခံရသူကသက်သေခံ "က" မင်္ဂလာစာတမ်းကို လျှောက်သူကအနိုင်အထက် တိုက်တွန်းခြိမ်းခြောက်ချက်အရ၊ ကြေအေးစေရန်အကြံနှင့် လှည့်စားသောအနေမျိုးနှင့် ပြုလုပ်ခြင်းသာဖြစ်ပါသည်ဆိုသည့်ယူဆချက်မှာ သက်သေခံလုံးဝကင်းမဲ့၍၊ လျှောက်ခံရသူကိုယ်တိုင်ကပင် "လက်ထပ်ပွဲတွင်လျှောက်ထားသူ၊ အနှောက်အယှက်ပေးမည်စိုး၍ လက်မှတ်ရေးထိုးပေးခြင်းဖြစ်ပါသည်" ဟုသာ ထွက်ဆိုခဲ့သဖြင့်၊ ထိုယူဆ ဆုံးဖြတ်ချက်မှာ သင့်သေခံ အထောက် အထားမရှိဘဲ၊ တဘက်သတ် ဆုံးဖြတ်ခြောင်း ထင်ရှားနေ သဖြင့်၊ ဤရုံးမှ ပြင်ဆင်သည့်ရုံးအနေနှင့်ပင်ဝင်ရောက် စွက်ဖက် သင့်သည်ဟု၊ ပြဆိုပေသည်။

သို့သော် အထက်က ပြဆိုခဲ့သည့် အတိုင်း လျှောက်ခံရသူက၊ သက်သေခံ "က" မင်္ဂလာ စာတမ်းကို၊ မိမိ၏ ချစ်သူနှင့် မင်္ဂလာ မဆောင်မီ ၉ ရက် ခန့်မှသာ ချုပ်ဆို ပေးခဲ့ခြင်းနှင့် ထိုသို့ ချုပ်ဆို ပေးပြီးနောက်၊ မန္တလေးနှင့် ရွှေဘိုသို့ ခရီးတွဲ အလည်သွားသည်မှ အပ၊ လျှောက်သူနှင့် သားမယား အဖြစ် ပေါင်းသင်းခဲ့ခြင်း လုံးဝ မရှိရကား၊ လျှောက်ခံရသူက၊ လျှောက်သူအား၊ ထိုမင်္ဂလာ စာတမ်းကို၊ ပဋ္ဌာန်း အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀ တွင် ပြဆိုထားသကဲ့သို့၊ ပယောဂ ကင်းရှင်းစွာနှင့် လျှောက်သူအား တရားဝင် သားမယား အဖြစ် ပေါင်းသင်းရန် ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ကြောင့်၊ ပေါ်လွင်နေသည်ဟု တထစ်ချ ယူဆရန် ခဲယဉ်းပေသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော်၊ အထက်ပါ ပြဆိုချက်များကို ဆင်ခြင်သော်၊ ပဋ္ဌာန် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၆ တွင် ပြဆိုထားသည့် အတိုင်း လျှောက်ထားသူနှင့်၊ လျှောက်ခံရသူတို့၏ အခြေအနေမှာ၊ လျှောက်သူက၊ လျှောက်ခံရသူ၏ ဆန္ဒပေါ်၌ လွှမ်းမိုးနိုင်သည့် အချက် ရှိနေကြောင်း တွေ့ရ၍၊ (**dominate the will of another**) အယူခံ

ခုဖွင့်
မမြမြကြည်
နှင့်
ကိုအောင်မြင့်။

ချုံးမှ ယူဆ ဆုံးဖြတ်ချက်မှာ လုံးဝ အခြေ အမြစ် မရှိပါဟု မဆိုနိုင်ပေ။ သို့ဖြစ်ရကား၊ **ဦးရဲကျော်သူနှင့် မလှဦး** မရဲ (၁) စီရင်ထုံးတွင်၊ ပြဆိုထားသည့် မူကိုရှေ့ရှု၍ ဤရုံးမှ ပြင်ဆင်သည့် ရုံးအနေနှင့် အယူခံ ရုံးမှ ဆုံးဖြတ် ထားချက်တွင် ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ရန် အခွင့် အရေး ရှိသည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ အမှန်မှာ အထက်က ပြဆိုခဲ့သည့် အတိုင်း၊ လျှောက်ထားသူသည်၊ လျှောက်ခံရသူ၏ တရားဝင် မယား အဖြစ် ရောက်ရှိခဲ့ခြင်း ရှိ မရှိ ဆိုသည့် အချက်မှာ တရားမ ရုံးတွင်မှသာ ကျယ်ပြန့်စွာ စဉ်းစား ဝေဖန်၍၊ အဆုံး အဖြတ်ပေးနိုင်မည် ဖြစ်သောကြောင့်ပင်တည်း။

ထို့ပြပါ အကြောင်းမျှားကြောင့်၊ ယခုအမှုကို လက်ခံခွင့် ပြုရန် အကြောင်း ရှိသည်ဟု မတွေ့ရ၍၊ ဤပြင်ဆင်မှုကို ပလပ်လိုက်သည်။

---

(1) (1940) R.L.R.p.180

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးစံမောင်၊ တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း နှင့် တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင် တို့ရှေ့တွင်

† ၁၉၆၄
ဇန္နဝါရီလ
၃၁ ရက်။

မောင်ချစ်တင် ပါ ၂ (အယူခံတရားလိုများ)

နှင့်

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ)*

လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်—အပိုဒ် (၁)—အပိုဒ်ခွဲ (၁) မည်သည့်အခါ၌ ကိုယ်တိုင်ထိခိုက်နစ်နာခြင်းခံရသူက တိုင်ကြားသောအမှုဖြစ်ခြင်း—အပိုဒ် (၁)၊ အပိုဒ်ခွဲ (၃)—ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၄၄(ခ)—အရ ပြန်ပေးမှုအကျုံးဝင်ခြင်း။

အယူခံတရားလို ၂ ဦး အပေါ်တွင် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၄၄ (ခ) အရ သေဒဏ်အမိန့်ချခဲ့ပြီး ထိုဥပဒေပုဒ်မ ၃၇၆ အရလည်း၊ ထောင်ဒဏ် ၄ နှစ်ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်ခြင်းခံရလေသည်။

နောက်ဆုံး တရားစီရင်ရေး ဥပဒေပုဒ်မ (၆) အရ အယူခံဝင်ရာ၊ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်တွင် မည်ကဲ့သို့ အကျုံးဝင်သည်ကို စဉ်းစားနိုင်ရန်အလို့ငှါ၊ အယူခံဝင်ပြုခဲ့လေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဤအမှုတွင် သေသူ၏သားဖြစ်စေခိုင်းချက်အရ၊ သေသူ၏ညီပင် သွားရောက်တိုင်တန်းခြင်းဖြစ်ရာ၊ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်အပိုဒ် (၁)၊ အပိုဒ်ခွဲ (၁) တွင် အကျုံးမဝင်နိုင်ချေ။ မိမိကိုယ်တိုင် ထိခိုက်နစ်နာခြင်းခံရသူက တိုင်ကြားသောအမှုဖြစ်သည်ဟု ယူဆနိုင်ပေသည်။

(ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံနှင့် မောင်ခွေး၊)၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်စောဒကမှုအမှတ် ၁၄ နှင့် **[ဦးစန္ဒသီရိ(ခေါ်)မောင်လှဒင်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊]** ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ အထူးရာဇဝတ် အယူခံမှု လူသတ်မှု အမှတ် ၃ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

သို့သော် ဤအမှုသည် ထိုအမိန့်၏အပိုဒ် (၁)၊ အပိုဒ်ခွဲ (၃) တွင် အကျုံးဝင်လျက်ရှိ၏။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ၁၉၅၇ ခုနှစ်တွင် ပြင်ဆင်ထားသော ရာဇသတ်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၄၄(ခ)မှာ လူသတ်မှု မဟုတ်၊ လူပြန်ပေးမှုသာလျှင် ဖြစ်သည်။

အယူခံတရားလိုအတွက် ။ ။ဦးဝင်းကြည်။

အယူခံတရားခံအတွက် ။ ။ဦးလှသင်း (အစိုးရရှေ့နေကြီး)။

တရားသူကြီး ဦးစံမောင်။ ။ရှေ့ဘို့မှု၊ ဒုတိယ အထူးတရားသူကြီးရုံး၏ ၁၉၆၂ ခု၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၈ တွင်၊ အယူခံတရားလို မောင်ချစ်တင်၊ မောင်လှမောင်နှင့်

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၃၅၊ ၃၆၊ ၃၇ တွင်ချမှတ်သော ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၇ ရက်နေ့စွဲပါ၊ တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးများ၏ အထူးအမိန့်ကို အယူခံဝင်မှု။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ အထူးရာဇဝတ် အယူခံမှုအမှတ် ၆။

၁၉၆၄

မောင်ချစ်တင် ပါ ၂ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

ဂင်းဘို့နှင့်အတူ တွဲဘက်ဘရားခံတဦးဖြစ်သောမောင်ထွန်းဆင့်တို့အပေါ် ၁၉၅၇ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၆၁ အရ၊ ပြင်ဆင်ထားသော ရာဇသတ်ကြီး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၆၄(ခ) အရ ပြစ်မှုထင်ရှားသည်ဟု သေဒဏ်အမိန့် ချမှတ်ခဲ့၍ အယူခံတရား သို့ ၂ ဦးအပေါ် ၌ အဆိုပါ အက်ဥပဒေအရ ပြင်ဆင်ထားသော ရာဇသတ်ကြီးဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၇၆ ပဌမပိုင်း အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှားသည်ဟု အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၄ နှစ် ကျခံစေရန် အမိန့် ချမှတ်သိုက်ခြင်းကို တရားခံများက မကျေနပ်၍ အယူခံဝင်ခဲ့ရာ ဤရုံး၏ ၁၉၆၃ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် အယူခံမှုအမှတ် ၃၅၊ ၃၆၊ ၃၇ တွင်၊ ၎င်းတို့အယူခံကို စစ်ဆေးကြားနာခဲ့သည်၊ ယင်းသို့ စစ်ဆေးကြားနာပြီးလျှင် မောင်ထွန်းဆင့်အား ပေးရှိသော ပြစ်ဒဏ်စီရင်ချက်ကို ပယ်ဖျက်သိုက်ပြီး၊ ယခုအယူခံတရား သို့ ၂ ဦးဖြစ်ကြသော မောင်ချစ်တင်နှင့် မောင်လှမောင်တို့ အပေါ် ၌ ပေးရှိသော ပြစ်ဒဏ်စီရင်ချက်များကို အတည်ပြုပြီးလျှင် ၎င်းတို့၏အယူခံကို ပလပ်ခဲ့၏။ ယင်းသို့ ၎င်းတို့၏ အယူခံများကို ပလပ်ခြင်းအတွက် မကျေနပ်၍ အယူခံတရား သို့ မောင်ချစ်တင်နှင့် မောင်လှမောင်တို့က ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ (၆)အရ၊ အထူးအယူခံဝင်ခြင်း ဖြစ်သည်။

အမှုအဖြစ်အပျက်မှာ အချင်းဖြစ်သောည ၁၀ နာရီအချိန်ခန့်တွင် သေသူ ဦးချစ်မြသည် ၎င်း၏မိန်းမ မရီနှင့်အတူ ကောက်စိုက်သူများ ဖြစ်ကြသော မောင်ငွေ၊ မကျမ်း၊ မစိန်ကြည် နှင့် မအုန်းသင်တို့နှင့်တကွ မိမိအိမ်တွင် ရှိနေခိုက် အိမ်အတွင်းသို့ လူဆိုး ၃ ယောက် ဝင်လာပြီးလျှင် လူဆိုး ၂ ယောက်က သေသူနှင့် မောင်ငွေကို ကြိုးနှင့် တုတ်၍ အိမ်ရှိမိန်းမများကို ရိုက်နှက် ပိုက်ဆံတောင်းကြ၏။ ပိုက်ဆံမရသဖြင့် အိမ်အဘွင်းရှိ ဆန်၊ ငှက်ပျောသီးနှင့် မကျမ်း၊ မအုန်းသင်တို့၏ တဘက်များကို ယူဆောင်ပြီးလျှင် မကျမ်း၊ မစိန်ကြည်တို့ကို တဲနှင့် ၃ တောင်ကွာနေရာ၌ ရိုက်နှက်ကြပြီး၊ လူဆိုး ၂ ဦးက မုဒိမ်းကျင့်ကြ၏။ ယင်းသို့ မုဒိမ်းကျင့် ခံရခြင်းကြောင့် မစိန်ကြည်မှာ မူလက အပျိုပင်ဖြစ်ငြားသည်း ကိုယ်ဝန်အရင့်အမာရှိကာ သမီးလေးတယောက်ပင် မွေးဖွါးခဲ့၏။ လူဆိုး ၂ ယောက်က မကျမ်းနှင့် မစိန်ကြည်တို့ကို မုဒိမ်းကျင့်နေခိုက် ကျန်လူဆိုးတယောက်သည်၊ ခါးကိုင်ကာ တဲအပြင်ဘက်တွင် စောင့်ရှနေခဲ့၏။ ထိုနောက် လူဆိုးများသည် သေသူဦးချစ်မြကို ခေါ်ဆောင်သွားပြီး ငွေ ၅၀၀ နှင့် ရွှေ ၅ ဝါ သားဖြင့် သမ္ဘာရခြံသို့ လိုက်ရွေးရန် မှာကြားခဲ့၏။ အဖြစ်အပျက်ကို မောင်ငွေက သေသူ၏သား မောင်ကျော်သိန်းထံသို့ မိုးလင်းလျှင်လင်းခြင်း သွားရောက်ပြောကြားရာ မောင်ကျော်သိန်းကတဖန် သူကြီး ဦးဥာဏ်ဝန်အား အကြောင်းကြားခဲ့၏။ ထိုနောက် သူ၏အဖေကို ရွေးယူရန်အသွား လမ်းတွင် မောင်ငွေနှင့်တွေ့ဆုံ၍ မောင်ငွေနှင့်အတူ ဆက်လက် သွားကြရာ မောင်ကျော်သိန်းသည် မိမိ၏အဖေ ဦးချစ်မြကို လူဆိုးများက သတ်သွား

၁၉၆၄

မောင်ချစ်တင်
ပါ ၂
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ

ကြောင်း တွေ့ရှိရလေသည်။ သူကြီး ဦးဥာဏ်ဝန်၏ စေခိုင်းချက်အရ၊ မောင်ကံထိုက် (လိုပြ-၁)သည်၊ ဌာနာသို့သွားရောက်ကာ ပဌမသတင်းပေးချက် သက်သေခံအမှတ် (က)ကို ပေးခဲ့၏။ ထိုသတင်းပေးချက်တွင် သေသူ ဦးချစ်မြကို လူဆိုးများက ခေါ်ဆောင်သွားပြီး ငွေ ၅၀၀ နှင့် ရွှေ ၅ ဝါ သားဖြင့် ရွေးယူရန် မှာကြားခဲ့သည့် အကြောင်းကိုသာလျှင် ပြောကြားတိုင်ကြားသည်။ ထိုစဉ်အခါက ဦးချစ်မြသေဆုံးသည့်အကြောင်းကို မသိရသေးပေ။

ဤအမှုကို စစ်ဆေးစီရင်ရာ၌ လူဆိုး ၃ ယောက်အနက် အယူခံတရားလို မောင်ချစ်တင်နှင့် မောင်လှမောင်တို့ ပါဝင်ကြောင်း မှုဒဏ်ကျခြင်းခံရသူ မစိန်ကြည်နှင့် မဂျမ်းတို့၏ ထွက်ချက်အသီးသီးရှိ၍ ၎င်းတို့၏ထွက်ချက်ကို အမှီသဟဲပြုလုပ်ကာ မူလရုံးတရားသူကြီးကသော်၎င်း၊ ဤခုံရုံး၏ ခုံရုံးအဖွဲ့ဝင် တရားသူကြီးများက သော်၎င်း ကောက်ယူဆုံးဖြတ်ခဲ့၏။ အချင်းဖြစ်သောညမှာ ဝါခေါင်လဆန်း ၁၃ ရက်နေ့ည ဖြစ်ခြင်းကြောင့် လရောင်ဖြင့် လူဆိုးများကို မိမိတို့က မှတ်မိလိုက်ပါသည်ဟူ၍ မဂျမ်းနှင့် မစိန်ကြည်တို့၏ ထွက်ချက်များကို မယုံကြည်နိုင်စရာ အကြောင်းမရှိပေ။ ထို့ကြောင့် **အိန္ဒိယပြည် တရားလွှတ်တော်ချုပ်က ဟင်း(မ်) ရပ်(ဂျ်) ဒေဗီလာ** နှင့် **အက်(ဂျ်) မီရာ ပြည်နယ်အစိုးရ** (၁)တို့၏အမှုတွင် မြွက်ဆိုထားသော အချက်ကိုထောက်ရှုကာ အယူခံတရားလို မောင်ချစ်တင်နှင့် မောင်လှမောင်တို့ အပေါ်၌ ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၇ (ခ)အရ သော်၎င်း၊ ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၆၊ ပဌမပိုင်း အရသော်၎င်း၊ အပြစ်ပေးစီရင်ခြင်းကို ကျွန်ုပ်တို့ ငင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်း မပြုလုပ်နိုင်ပေ။

သို့ရာတွင် အယူခံတရားလိုများတို့အား အပြစ်ပေး စီရင်ခြင်းမှာ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ တော်လှန်ရေးကောင်စီ ဥက္ကဋ္ဌက ထုတ်ပြန်ကျေညာခဲ့သော လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်တွင် မည်ကဲ့သို့ အကျုံးဝင်သည်ကို စဉ်းစားရန် အလို့ငှါ၊ အယူခံတရားလိုတို့အား အထူးအယူခံဝင်ခွင့် ပြုခဲ့၏။ အဆိုပါအမိန့်အပိုဒ် ၁၊ အပိုဒ်ခွဲ ၁ တွင် အကယ်၍ အကျုံးဝင်ခဲ့သော် အယူခံ တရားလိုတို့အား လုံးဝလွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ပြုရပေမည်။ သို့တည်းမဟုတ် အဆိုပါအမိန့် ပုဒ်မ ၁၊ပုဒ်မခွဲ ၃ တွင် အကျုံးဝင်ခဲ့သော် ၎င်းတို့အပေါ်၌ သေဒဏ်နှင့် အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၇ နှစ်၊ အမိန့်ချမှတ်ခဲ့ခြင်းကို ပြင်ဆင်၍ အပြစ်ဒဏ်များ ချမှတ်ရပေမည်။

မောင်ကျော်သိန်း (လိုပြ-၃) က အစစ်ခံရာဝယ်၊ မိမိအဘော ဦးချစ်မြအား လူဆိုးများ ခေါ်ဆောင်သွားကြောင်း လူငှါးဖြစ်သူ မောင်ငွေက နံနက်စောစော ၇ နာရီခွဲ အချိန်ခန့်တွင် လာရောက်ပြောကြားသည့်အခါ၊ မိမိသည် ဦးလေးဖြစ်သူ

(၁) အေ၊ အိုင်၊ အာရ်၊ ၁၉၅၄၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာမျက်နှာ ၄၆၂။

၁၉၆၄

မောင်ချစ်တင် ပါ ၂ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

ဦးပြားအားခေါ်၍ သူကြီး ဦးဥာဏ်ဝန်ထံသို့ တိုင်တန်းရန် စေလွှတ်ခဲ့ကြောင်း ထွက်ဆိုသည်။ ဦးပြားမှာလည်း သေသူ ဦးချစ်မြ၏ ညီတယောက်ဖြစ်၏။ ယင်းသို့ မိမိထံသို့ လာရောက်တိုင်တန်းသူများအနက်၊ ဦးပြားလည်းပါကြောင်း၊ သူကြီး ဦးဥာဏ်ဝန် (လို့ပြု-၂၁)သည်၊ ၁၃-၇-၆၁ နေ့က ရွှေဘိုမြို့၊ အထူးတရားသူကြီးရွှေဝယ် အစစ်ခံရာ၌ အတိုအလင်းထွက်ဆိုခဲ့၏။ ၁၉၆၃ ခု အောက်တိုဘာလ ၁ ရက်နေ့တွင် ထပ်မံစစ်ဆေးသည့် အခါ၌မူကား၊ မိမိထံသို့ ရွာသား ၃ ယောက်လာတိုင်ပါသည်။လာတိုင်သူထဲတွင် ကိုပြား ပါ-မပါကို ယခုမမှတ်မိတော့ပါ၊ သို့ရာတွင် မူလအစစ်ခံချက်ထဲ၌ မိမိအား လတိုင်သူမှာ ကိုပြားဖြစ်သည်ဟု အစစ်ခံခဲ့လျှင် ဟုတ်မှန်ပါလိမ့်မည်ဟုထွက်ဆိုလေသည်။

ထို့ကြောင့် သူကြီး ဦးဥာဏ်ဝန်အား အဖြစ်အပျက် လာရောက်တိုင်တန်းသူမှာ သေသူ ဦးချစ်မြ၏သား မောင်ကျော်သိန်း၏ စေခိုင်းချက်အရ၊ သေသူ၏ညီ ဦးပြားပင်ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားသည်။ ထို့ကြောင့် ဤအမှုမှာ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့် အပိုဒ် ၁၊ အပိုဒ်ခွဲ ၁ တွင်အကျုံးမဝင်နိုင်ချေ။ ဤအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဤရုံးက **ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံနှင့် မောင်ဧး** (၂) နှင့် **ဦးစန္ဒသီဇီ(ဒေါ်) မောင်လှဝင်** နှင့် **ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ** (၃) တို့၏အမှုတွင် မြွက်ဆိုထားသော အချက်များကို ကျွန်ုပ်တို့ ညွှန်ပြလိုသည်။ယင်းသို့သော မြွက်ဆိုချက်များအရ၊ သေသူ ဦးချစ်မြ၏သား မောင်ကျော်သိန်း၏ စေခိုင်းချက်အရ ဦးချစ်မြ၏ညီ ဦးပြားက သူကြီးထံ သွားရောက် တိုင်ကြားခြင်းကြောင့် မိမိကိုယ်တိုင် ထိခိုက်နစ်နာခြင်း ခံရသူက တိုင်ကြားသော အမှုဖြစ်သည်ဟူ၍ ယူဆနိုင်ပေသည်။

အယူခံ တရားလို၏အမှုမှာ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အပိုဒ် ၁၊ အပိုဒ်ခွဲ ၁ တွင်၊ အကျုံးမဝင်သော်လည်း ထိုအမိန့်၏ အပိုဒ် ၁၊ အပိုဒ်ခွဲ ၃ တွင် အကျုံးဝင်လျက်ရှိ၏၊ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၆၁ အရ၊ ပြင်ဆင်ထားသော ရာဇသတ်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၆၄(ခ)မှာ လူသတ်မှုမဟုတ်၊ လူပြန်ပေးမှုများသာလျှင် ဖြစ်သည်။ ထိုပုဒ်မအရ လူပြန်ပေးမှုများတွင် အကယ်၍ ပြန်ပေးအဖြစ် ဒေါ်ဆောင သွားခြင်း ခံရသူသည် မိမိအိမ်သို့ ပြန်မရောက်လျှင် အဆိုပါပုဒ်မအရ အပြစ်ပေး စီရင်ထိုက်သောပြစ်မှု ကျူးလွန်သူတို့အား သေဒဏ် အပြစ်ပေးနိုင်သည်။

အထက်တွင် ဖော်ဆိုပြီးဖြစ်သော အကြောင်းများကြောင့် အယူခံ တရားလိုများ အပေါ်၌ ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၆၄ (ခ)အရ၊ သေဒဏ်အပြစ်ပေး စီရင်ခြင်းကို ပယ်ဖျက်ကာ

---

(၂) ၁၉၆၃-ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် စောဒကမှု အမှတ် ၁၄။

(၃) ၁၉၆၃-ခုနှစ်၊ အထူးရာဇဝတ် အယူခံမှုအမှတ် ၃။

၁၉၆၄

မောင်ချစ်တင်
ပါ ၂
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၃ နှစ်စီ ကျခံစေရန် ကျွန်ုပ်တို့ အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ငှင်းပြင်၊ ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၇၆ ပဌမပိုင်းအရ၊ အပြစ်ပေးစီရင်ခြင်းကို ပယ်ဖျက်ကာ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၁ နှစ်စီ ကျခံစေရန် ကျွန်ုပ်တို့အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။ ယင်းသို့ ချမှတ်လိုက်သော ထောင်ဒဏ်များမှာ တခုပြီးမှတခုဆက်၍ ကျခံစေရန် ကျွန်ုပ်တို့ အမိန့်ပေးလိုက်သည်။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင် ရွှေထွဋ်

မောင်တင်ရွှေ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ)*

† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁၇ ရက်။

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၁၀၃·၁၀၄ ခုခံကာကွယ်ခွင့်—ခိုးသူအား ဓါးဖြင့်ခုတ်၍ သေခြင်း—မည်သည့် အခါ၌ သေစေအောင်ပြုမှုနိုင်ခြင်း—မည်သည့်အခါ၌ ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၄ အရ လူသေမှု ဖြစ်ခြင်း။

အယူခံတရားလိုက သေသူသည် ကြက်ကိုခိုးသည်ကို တွေ့ရှိ၍ ဓါးဖြင့်တချက်ခုတ်၍ သေဆုံးစေခဲ့ရာ၊ မိမိ၏ပစ္စည်းကို ခုခံပိုင်ခွင့်အရ ခုတ်လိုက်ခြင်းသာဖြစ်သည်ဟု လျှောက်လဲလေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ပစ္စည်းနှင့်ပတ်သက်၍၊ ခုခံကာကွယ်ပိုင်ခွင့်ကို ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၁၀၃ နှင့် ၁၀၄ တို့တွင် ဖေါ်ပြချက်များအရဆိုလျှင် ပစ္စည်းခိုးယူရာ၌၊ ထိုခိုးသူသည် ပိုင်ရှင်အား သေစေရန်၊ သို့မဟုတ် ဒဏ်ရာအနာတရ ရစေရန် ပြုလုပ်မည့်အကြောင်းအရာရှိမှသာ ထိုခိုးသူအား သေစေအောင် ပြုမှုနိုင်သည်အထိ ခုခံကာကွယ်ပိုင်ခွင့်ရှိပြီး၊ ထိုသို့အကြောင်းခြင်းရာမျိုး မရှိက သေစေအောင် ပြုလုပ်နိုင်ခွင့်မရှိ။

သို့ဖြစ်၍၊ ယခုအမှုတွင် အယူခံတရားလိုသည် ခုခံကာကွယ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်ထက် ကျူးကျော်ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟုသာ ယူဆရမည်ဖြစ်၍၊ လူသေမှုဖြစ်သည့် ပုဒ်မ ၃၀၄ အရ ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်သူတဦးဖြစ်သည်။

သို့ရာတွင် ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ်မှာ ကြီးလေးလွန်း၍ ထောင်ဒဏ် ၃ နှစ်သာ ကျခံစေရန်အမိန့်ချလိုက်သည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးတိုးမောင် (အစိုးရရွှေနေကြီး)။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်။ ။အယူခံတရားလိုဖြစ်သူ ထားဝယ်ခရိုင်၊ မြို့ဟောင်းရွာနေ၊ မောင်တင်ရွှေမှာ ထားဝယ်မြို့ပ ဃမ အထူးတရားသူကြီးရုံး ၁၉၆၃ ခု၊ ရာဇဝတ်မှုအမှတ် ၆ တွင်၊ တရွာတည်းနေ မောင်ထွန်းရွှေ ဓါးခုတ်ခံရ၍ သေဆုံးသွားခြင်းနှင့်

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၆ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၁၁ ရက်နေ့စွဲပါ ထားဝယ်မြို့၊ ပထမ အထူးတရားသူကြီးအမိန့်ကို အယူခံမှု။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၂၄၄။

၁၉၆၄
မောင်တင်ရွှေ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ပတ်သက်၍၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ အရ တရားစွဲဆိုခံရရာ၊ ပုဒ်မ ၃၀၄ လူသေမှုအရ ပြစ်မှု ကျူးလွန်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်ဆို၍ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ် ကျခံစေရမည်ဟု ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခြင်း ခံရလေသည်။ ထို့အတွက် အယူခံ တရားလိုက ယခုအယူခံမှုကို ဘင်သွင်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

အမှုကြောင်းရာ လိုရင်းကို ပေါ်ပြရမူ၊ သက်သေ သီးတင်၊ စံမြွေ့(လိုပြ-၄-၅) အရ၊ ၎င်းတို့နှင့် သေသူ ထွန်းရွှေတို့သည် လွန်ခဲ့သော ကဆုန်လဆန်း ၁၃ ရက် (၁၃၆၃ ခုနှစ်၊ မေလ ၅ ရက်နေ့)ညနေ ၆ နာရီခန့် မောင်ရှိသား (လိုပြ-၂) အိမ်မှ အပြန်၊ အယူခံတရားလိုအိမ်ရှေ့ ရောက်သောအခါ၊ အယူခံတရားလိုက လှမ်းခေါ်သဖြင့် ထွန်းရွှေ အိမ်ပေါ် တက်သွားပြီး အရက်အနည်းငယ် သောက်သည်ကို တွေ့ကြောင်း။ ထိုအခါက၊ အယူခံတရားလို အိမ်ပေါ်တွင် မောင်မော့၊ ကြည်လွင်၊ စစ်အောင် (ခံပြ-၂)၊ အောင်ကြည် (ခံပြ-၃)တို့သည်၊ အယူခံတရားလိုနှင့် အရက်သောက်နေကြသဖြင့် သီးတင်နှင့် စံမြွေ့တို့သည် ၎င်းတို့အိမ်သို့ ပြန်သွားကြသည်ဆိုကြောင်း။

ည ၇ နာရီအချိန်ခန့် သီးတင်နှင့် စံမြွေ့တို့သည်၊ ထမင်းစားပြီး လမ်းလျှောက်ထွက်လာရာ၊ ထွန်းရွှေ အိမ်မပြန်လာသေးကြောင်း ၎င်း၏ အစ်မက ပြောသဖြင့် အယူခံတရားလို အိမ်ဘက်သို့သွား၍ လမ်းပေါ်မှ လှမ်းကြည့်သောအခါ တံခါးကြားမှ မီးရောင်ဖြင့် အယူခံတရားလိုက ထိုင်နေသူတယောက်အား နောက်ဘက်မှနေ၍ ခါးနှင့် တချက်ခုတ်လိုက်သည်ကို တွေ့ပြီး အိမ်ပေါ်တွင် ဗြုန်း-ဗြုန်း ဖြစ်နေသဖြင့် ၎င်းတို့ ကြောက်၍ ပြန်ပြေးကြကြောင်း။ အခုတ်ခံရသူမှာ မည်သူဖြစ်သည်ကိုမူ မတွေ့ရပါဟု ဆိုသည်။

သို့သော် ထိုသို့ဖြစ်ပျက်ပြီး မကြာမီ အယူခံတရားလိုက စစ်အောင်၊ အောင်ကြည် တို့နှင့်အတူ ရွာသူကြီး ဦးချစ်တီးနှင့် ရာအိမ်မှူး အောင်ဖေ (ခံပြ-၄) တို့အား သွားရောက်၍၊ သူ့အိမ်တွင် လူတယောက် ကြက်လာခိုးသဖြင့် ခါးနှင့်ခုတ်လိုက်သည်ဟု တိုင်သည်ဆိုကြောင်း။ ၎င်းအခါက သူကြီးဦးထွန်းဇံမှာ ဆင်ပုန်စ်ရွာတွင် ခရီးလွန်နေသဖြင့် ညတွင်းချင်းပင် အယူခံတရားလိုသည် ထိုရွာသို့လိုက်သွားပြီး အကျိုးအကြောင်းကို ပြောပြတိုင်တန်းရာ၊ သူကြီးလိုက်လာပြီး အယူခံတရားလိုအိမ်သို့ သွားကြည့်ရာ၊ အယူခံတရားလို၏ အိမ်ဝိုင်းတောင်ဘက် ပိန္နဲပင်အောက်တွင် ထွန်းရွှေအား လည်ပင်းတွင် ခါးဒဏ်ရာတချက်နှင့် သေဆုံးနေသည်ကို တွေ့ရသည်ဆိုကြောင်း။ ထို့အတွက် သေသူ၏ ဆွေမျိုးများအား အကြောင်းကြား၍ ရောက်ရှိလာသောအခါ အယူခံတရားလိုက ကြက်လာခိုးသည်ကိုမိရာ၊ မည်သူမှန်းမသိ၍ ခါးနှင့်ခုတ်လိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ပြောပြသည်ဆိုသည်။ ထို့နောက် ဌာနာသို့ အကြောင်းကြားရာ၊ နောက်နေ့နံနက် ရဲအရာရှိများ ရောက်ရှိလာ၍ အယူခံတရားလိုအိမ်ပေါ်မှ သွေးပေနေသည့်

ပျဉ် ၃ ပြား၊ ဝါးသီးတလုံး၊ ကြက်ခြံထဲမှ သွေးပေနေသည့် ဝါးခြမ်းပြား ၂ ခုနှင့် သူကြီးအပ်ပေးသည့် အယူခံတရားလိုထံမှ ခါးကိုပါ သိမ်းဆည်းပြီး၊ အလောင်းကို ဆေးရုံသို့ ပို့လေသည်။

၁၉၆၄

မောင်တင်ရွှေ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

ဆရာဝန် ဦးသန်းခင်၏ ထွက်ဆိုချက်အရ၊ သေသူလည်ပင်း ဘယ်ဘက်တွင် ဒဏ်ရာရှိရာ ထိုဒဏ်ရာကြောင့်၊ လည်ပင်းအရိုးနှင့် အဆစ်ပြတ်သွားသဖြင့်၊ ၎င်းဒဏ်ရာမှာ သဘာဝအားဖြင့် သေစေရန် လုံလောက်သည့်ဒဏ်ရာဖြစ်သည်ဆိုသဖြင့်၊ အယူခံတရားလိုအား၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ အရ၊ တရားစွဲတင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်လေသည်။

ယခုအမှုတွင် သက်သေ သီးတင်နှင့် စံမြင်္ဂလွတို့ထွက်ချက်အရ၊ ၎င်းတို့က သေသူအား၊ အယူခံတရားလိုက အိမ်ပေါ်တွင် ခါးနှင့်ခုတ်ပါသည်ဟု ပြဆိုလိုကြသော်လည်း ၎င်းတို့၏ ရဲထံအစစ်ခံချက်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ရှုမှု များစွာ ကွာခြားစွာ ထွက်ဆိုထားသည်ကို တွေ့ရပြီး၊ ထိုသို့ခုတ် သည် ကို တွေ့လျက်၊ မည်သူ့ကိုမျှမပြောဘဲ၊ တိတ်ဆိတ်စွာ အိမ်ပြန်အိပ်နေပါသည်ဟု ၎င်းတို့၏ထွက်ဆိုချက်မှာ သဘာဝမကျလှ၍ ယုံကြည်ရန် ခဲယဉ်းနေပေသည်။ တဖန် ခါတုံ့ပေးအစီရင်ခံစာအရလည်း၊ အယူခံတရားလိုအိမ်ပေါ်မှ ယူသွားသည့် ပျဉ် ၃ ပြားပေါ်တွင် တွေ့သည့်သွေးမှာ လူ၏သွေးမဟုတ်၊ တိရစ္ဆာန်သွေး ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ကြက်ခြံမှတွေ့သည့် ဝါးခြမ်းပေါ်တွင် တွေ့သည့်သွေးမှာ သာ လူသွေးဖြစ်သည်ဆိုထားရကား၊ သေသူအား အိမ်ပေါ်တွင်ခုတ်သည်ဆိုသည့် အချက်မှာ အထောက်အထားရှိကြောင်း မတွေ့ရပေ။

သို့သော် အယူခံတရားလိုက သေသူထွန်းရွှေသည် မိမိတို့နှင့် အရက်တခွက် သောက်ပြီး၊ ပြန်ဆင်းသွားကြောင်း၊ ထို့နောက် ၇ နာရီအချိန်ခန့်တွင် အိမ်အောက်မှ ကြက်အော်သံကြားသဖြင့် ခါးကိုင်ပြီးဆင်းလာရာ ကြက်ခြံထဲမှ လူတယောက် ကြက်ပိုက်ပြီး ထွက်လာသည်ကို တွေ့ရသဖြင့် ခါးနှင့်တချက်ဆီးခုတ်လိုက်ပြီးနောက်၊ အိမ်ပေါ်တက်၍၊ အဖေါ်များခေါ်ပြီး အကျိုးအကြောင်းကို လူကြီးများအား ဝိုင်ကြားခဲ့ပါသည်ဟု အစစ်ခံလေသည်။

သို့ဖြစ်ရကား၊ အယူခံတရားလို ဖြောင့်ဆိုဝန်ခံသည့်အတိုင်း သေသူအား ခါးနှင့်ခုတ်သူမှာ အယူခံတရားလိုဖြစ်ကြောင်းမှာ ထင်ရှားနေပေသည်။ သို့သော် အယူခံတရားလိုက သေသူသည် ကြက်ကိုခိုးသည်ကိုတွေ့၍ မိမိ၏ပစ္စည်းကို ကာကွယ်ခုခံပိုင်ခွင့်အရ ခုတ်လိုက်ခြင်းသာဖြစ်သဖြင့်၊ အပြစ်မရှိပါဟု ပြောဆိုလိုပေသည်။ သို့သော် ပစ္စည်းနှင့်ပတ်သက်၍ ခုခံကာကွယ်ပိုင်ခွင့်ကို ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၁၀၃-၁၀၄ တို့တွင် ခွင့်ပြုဖော်ပြချက်များ အရမူ၊ ပစ္စည်းခိုးယူရာ၌ ထိုခိုးသူသည် ပိုင်ရှင်အား သေစေရန်၊ သို့မဟုတ် ဒဏ်ရာအနာတရ ရစေရန် ပြုလုပ်မည့် အကြောင်းအရာရှိမှသာ ထိုခိုးသူအား သေစေအောင် ပြုမူနိုင်သည်အထိ ခုခံကာကွယ်ပိုင်ခွင့်ရှိပြီး၊ ထိုသို့ အကြောင်း

၁၉၆၄
မောင်တင်ရွှေ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ခြင်းရာများ မရှိက၊ သေစေအောင် ပြုလုပ်နိုင်ခွင့် မရှိရကား၊ အယူခံ တရားလို သည် ဥပဒေ ခွင့်ပြုသည့်အတိုင်း၊ ယခုအမှုတွင် ပစ္စည်းကာကွယ်ပိုင်ခွင့် အရ၊ ပြုလုပ် ခြင်းသာ ဖြစ်၍၊ အပြစ်မရှိပါဟု ယူဆရန်မဖြစ်ပေ။ ထို့ကြောင့် စစ်ဆေးသည့် အထူး တရားသူကြီးပြဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း၊ အယူခံတရားလိုသည် ခုခံကာကွယ်ပိုင်ခွင့် ရှိသည်ထက် ကျူးကျော်ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်ဟုသာ ယူဆရမည်ဖြစ်၍၊ ယခု အမှုတွင် အယူခံတရားလိုသည် လူသေမှုဖြစ်သည့် ပုဒ်မ ၃၀၄ အရ၊ ပြစ်မှုကိုကျူးလွန် သူတဦးဖြစ်သည်ဟု ယူဆခဲ့ခြင်းမှာ မှန်ကန်သည်ဟု လက်ခံရမည်ဖြစ်ပေသည်။

သို့ပေဌားလည်း၊ အယူခံတရားလိုအပေါ် ထိုပြစ်မှုအတွက် အလုပ်ကြမ်းနှင့်ထောင် ဒဏ် ၁၀ နှစ်ကျခံစေရမည်ဟု ပြစ်ဒဏ်စီရင်ထားခြင်းမှာမူ ကြီးလေးလှသည်ဟု ဆိုရ ပေမည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အယူခံတရားလိုက သေဆုံးသူအား သေစေလို သော သဘောနှင့် ခုတ်ခြင်းမဟုတ်။ မိမိပိုင်ကြက်ကို လာခိုးသည်ကို လက်ပူးလက် ကြပ် မိနေ၍၊ မှောင်နေသဖြင့် ခိုးသူတွင် မည်သည့်လက်နက်ပါ၍၊ မည်သူမည်ဝါမှန်း လည်း မသိသဖြင့် ကြက်ကိုမယူနိုင်စေရန် ဓါးဖြင့်တချက်သာ ခုတ်လိုက်သော်လည်း အကြောင်းမလှ၍ ခိုးသူမှာ လည်ပင်းတွင် ဒဏ်ရာရရှိသေဆုံးရခြင်းသာ ဖြစ်ရကား၊ အထက်ပါ အကြောင်းအရာများကို ဆင်ခြင်သော်၊ အယူခံတရားလို၏ ပြုမူချက်မှာ ကြီးလေးသည့် ပြစ်ဒဏ်ကို ကျခံထိုက်သူ တဦးဖြစ်သည်ဟု မည်သို့မျှယူဆရန်မသင့် ကြောင်းကို အစိုးရအတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည့် ပညာရှိရွှေနေကြီးကလည်း၊ သဘောတူညီသည့် အတိုင်း အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၃ နှစ်ကျခံစေက၊ ယခု အမှုအတွက်၊ တရားမျှတမည်ဟု ယူဆသည်။

ထို့ကြောင့် ထားဝယ်မြို့ ပထမအထူးတရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၃ ခု၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှု အမှတ် ၆ တွင် အယူခံတရားလို မောင်တင်ရွှေအပေါ် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၄ အရ၊ ပြစ်မှုတွေ့ရှိခြင်းကို အတည်ပြုသော်လည်း ထိုပြစ်မှု အတွက် အယူခံတရားလိုသည် အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၃ (သုံး)နှစ်သာ ကျခံစေရမည်ဟု ပြင်ဆင်အမိန့်ချမှတ် လိုက်သည်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းရှေ့တွင်

မောင်သိန်းမောင် (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

မအာတင် (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ)*

† ၁၉၆၄ မတ်လ ၂၀ ရက်။

ကလေးစရိတ်လျှောက်မှု၊ ကလေးမွေးပြီး နှစ်အတန်ကြာသော်လည်း လျှောက်နိုင်ခြင်း။ သက်သေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၂ မည်သို့ကလေးဖြစ်ခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မိခင်တဦးသည် သားငယ်မွေးခဲ့သော်လည်း၊ မူလတွင် စားစရိတ်မတောင်းခဲ့စေကာမူ၊ ယခု သားငယ်ကို ကျွေးမွေးကျောင်းထားရန် စားစရိတ်တောင်းဆိုနိုင်သည်။ နှစ်အတန်ကြာမှ လျှောက်ထားသည်ကို ဥပဒေက တားမြစ်ပိတ်ပင်ခြင်းမရှိ။

လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းနေထိုင်ခြင်းကို လျှောက်ထားသူက ငြင်းဆိုခြင်းမပြုသဖြင့်၊ ထိုသို့ပေါင်းသင်းနေထိုင်၍ လျှောက်ထားခံရသူနှင့် ရရှိသော ကလေးသည်၊ သက်သေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၂ ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ၊ လျှောက်ထားသူ၏ ကလေးဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးတင်မောင်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ဦးဘချန်း။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။ရေနံချောင်းမြို့၊ တတိယရာဘက ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံး ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် အသေးအဖွဲမှု အမှတ် ၁၀ တွင်၊ လျှောက်ထားသူ မအာတင်က၊ လျှောက်ထားခံရသူ မောင်သိန်းမောင် အပေါ်၊ ကလေးအတွက်၊ စားစရိတ်ရရှိရန်၊ လျှောက်ထားရာ၊ အဆိုပါရုံးက ၎င်းလျှောက်ထားသည့် အတိုင်း၊ ကလေးအတွက် စားစရိတ်မပေးဘဲ၊ အမှုကို ပလပ်ရန်၊ အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်ကို၊ လျှောက်ထားသူ မအာတင်က မကျေနပ်၍၊ ရေနံချောင်းမြို့၊ စက်ရှင် တရားသူကြီးရုံးသို့၊ အယူခံဝင်ရာ၊ ပညာရှိ စက်ရှင် တရားသူကြီးက၊ အောက်ရုံးချမှတ်သော အမိန့်ကို လက်မခံ ပယ်ဖျက်ပြီး၊ လျှောက်ထားသူ စွဲဆိုသည့်အတိုင်း၊ ကလေး

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အသေးမှုအမှတ် ၁၀ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၂ ရက် နေ့စွဲပါ၊ ရေနံချောင်းမြို့ တတိယရာဇဝတ် တရားသူကြီး၏အမိန့်ကို ပြန်၍ပြင်ဆင်မှု။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၇၉ (ခ)။

၁၉၆၄
မောင်သိန်း
မောင်
နှင့်
မအေတင်။

အဘွားဟု၊ စားစရိတ်ငွေ တသယ်ငါး ၁၅၀၊ ပေးစေရန်၊ အမိန့်ချမှတ်လိုက်သဖြင့်၊ လျှောက်ထားခံရသူ မောင်သိန်းမောင်က မကြေနပ်၍၊ ဤရုံးသို့ ပြင်ဆင်မှုဖွင့်ပြီး၊ အောက်အယူခံရုံး ချမှတ်သော အမိန့်ကို၊ ပယ်ဖျက်ပေးရန် လျှောက်ထားသည်။

ဤပြင်ဆင်မှုတွင် နှစ်ဦးနှစ်ဘက်သော အမှုသည်တို့၏ ပညာရှိ ရွေနေကြီး လျှောက်လဲတင်ပြချက်အရ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန်၊ အဓိက အချက်မှာ လျှောက်ထားခံရသူ မအေတင်ရရှိသော သားငယ် မောင်တင်မောင်ညွန့်သည် လျှောက်ထားသူ မောင်သိန်းမောင်နှင့် ရရှိသော ကလေးဖြစ်ပါသလား ဟူ၍ဖြစ်၏။

ရှေးဦးစွာ၊ လျှောက်ထားသူ မောင်သိန်းမောင်နှင့် လျှောက်ထားခံရသူ မအေတင် တို့သည် *တရားဝင် "အကြင်လင်မယား ဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းတို့သည် မိဘအိမ်၌ နေကြစဉ်၊ လျှောက်ထားသူ ပြောပြချက်အရ၊ လျှောက်ထားခံရသူသည် လျှောက်ထားသူ၏ မိဘအိမ်မှ ဆင်းလာခဲ့သည်။ သို့သော်၊ လျှောက်ထားသူက ၎င်းနှိုးဆွသို့ မလာဘဲ၊ ၎င်း၏မိဘအိမ်၌ပင် နေထိုင်ခဲ့၏။ အမှုဦးပေါ် လွှင်ချက်အရ၊ လျှောက်ထားခံရသူသည်၎င်း၏လင်ယောကျ်ားအပေါ် ငဲ့ညှာသောအားဖြင့်၊ ၎င်း၏အတွက်သော်၎င်း ကလေးအတွက်သော်၎င်း၊ စားစရိတ် လျှောက်တောင်းခြင်းကို မပြုခဲ့ဘဲ၊ သားငယ်ကို မွေးမြူခဲ့ပေသည်။ ယခုအခါ ၎င်းက သားငယ်ကိုကျွေးမွေးကျောင်းထားရန်၊ မတတ်နိုင်သဖြင့်၊ လိုအပ်သည့် စားစရိတ်ကို လျှောက်ထားခဲ့၏။ **ထိုသို့ နှစ်အတန်ကြာမှ လျှောက်ထားသည်ကို ဥပဒေက တားမြစ်ပိတ်ပင်ခြင်း မရှိပေ။**

လျှောက်ထားသူနှင့် လျှောက်ထားခံရသူတို့သည် မိဘအိမ်တွင် အကြင်လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်း စပ်ယှက် နေထိုင်ခြင်းကို၊ လျှောက်ထားသူက ငြင်းဆိုခြင်းမပြုသဖြင့်၊ ထိုသို့ ပေါင်းသင်း နေထိုင်၍ လျှောက်ထားခံရသူ ရရှိသော ကလေးသည် **သက်သေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၂** ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ၊ လျှောက်ထားသူ၏ ကလေးဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

လျှောက်ထားခံရသူက၊ ၎င်းသည် လျှောက်ထားသူ၏ မိဘအိမ်မှ ဆင်းလာသည့် အခါတွင်၊ ၎င်း၌ကိုယ်ဝန် (၆) လ (၇) လရှိသည်ဟု ထွက်ဆို အစစ်ခံသည်။ လျှောက်ထားသူက၊ ရုံး၌အစစ်ခံရာတွင်၊ လျှောက်ထားခံရသူသည် ၎င်း၏ မိဘအိမ်မှ ဆင်းသွားသည့်အခါ၊ ကိုယ်ဝန်ရှိသည်ကို မသိကြောင်း ငြင်းဆိုသော်လည်း၊ ချေလွှာတွင် "၎င်းလျှောက်သူ၌ ကိုယ်ဝန် ပဋိသန္ဓေ (၇) လပါရှိသွားသည် အဆိုအရ၊ ၎င်းကိုယ်ဝန်ပါရှိသည် မပါရှိသည်ဆိုတာ ကျွန်တော် လုံးဝမသိပါ" ဟူ၍ ဘော်ပြထုချေသည်ကို ထောက်ရှုလျှင်၊ ၎င်းသည် မူလကနဦးက ကိုယ်ဝန်ရှိလွှာတွင်၊ လျှောက်ထားခံရသူတွင် အိမ်မှဆင်းသွားသည့်အခါ၊ ကိုယ်ဝန် လုံးဝ မပါဟူ၍ ငြင်းဆိုခြင်း မပြုသည်ကို တွေ့ရပေသည်။ ထို့ပြင်၊ ဒေါ်ဖွားရွှေ (လိုပြ-၆) မတုတ်တုတ် (လိုပြ-၇) နှင့်

ဦးအုန်းဖေ (လိုပြ-၈) တို့၏ အုစ်ခံချက်အရ၊ လျှောက်ထားခံရသူ အိမ်မှဆင်း သွားသည့်အခါ၌၊ ၎င်းတွင် ကိုယ်ဝန်ရှိနေကြောင်း မငြင်းနိုင်အောင် ပေါ်လွင်လျက် ရှိပေသည်။ ဦးစော (လိုပြ-၅) ၏ အစစ်ခံချက် အရလည်း၊ လျှောက်ထားခံရသူ ရရှိသောကလေးသည် လျှောက်ထားသူ၏ ကလေးဖြစ်သည်မှာလည်း ထင်ရှားလျက် ရှိပြန်သည်။ ဤသက်သေတို့ကို၊ မူလရုံးက အယုံအကြည်မရှိဘဲ၊ ပယ်ခဲ့သည်မှာ၊ ပညာရှိစက်ရှင် တရားသူကြီး ဘော်ပြချက်အရ၊ မှားယွင်းကြောင်း ပေါ်လွင်သဖြင့်၊ ထိုသို့ပယ်ခဲ့သည်ကိုလက်ခံရန်၊ လျော်ကန်သင့်မြတ်ခြင်း မရှိပေ။ အမှုတခုလုံးကို၊ ခြုံ၍ဆင်ခြင်လျှင်၊ လျှောက်ထားခံရသူ ရရှိသော ကလေးသည် လျှောက်ထားသူနှင့် ရရှိသော ကလေးဖြစ်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။

လျှောက်ထားသူက၊ လျှောက်ထားခံရသူ၏ ကလေးသည် ၎င်းနှင့် ရရှိသော ကလေးမဟုတ်ဟူ၍ ငြင်းဆိုရုံသာ ငြင်းဆိုခဲ့ပေသည်။ ၎င်းက လျှောက်ထားခံရသူသည်၎င်း၏ မိဘအိမ်မှ ဆင်းသွားသည့် အခါမှစ၍၊ လျှပ်ပေါ်လော်လီကြောင်း၊ ၎င်းရရှိသော ကလေးသည် အခြားတပါးသော ယောကျ်ားနှင့် လော်လီ၍ ရရှိသော ကလေးဖြစ်ကြောင်း အလျှင်းပြောဆို စွပ်စွဲထုချေခြင်း မပြုသည်ကို ထောက်ရှု လျှင်လည်း၊ အဆိုပါ ကလေးသည် ၎င်း၏ ကလေးဖြစ်ကြောင်း ပေါ်လွင်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ၎င်းတင်ပြစစ်ဆေးသော သက်သေတို့က၊ လျှောက်ထားခံရသူသည် အိမ်မှဆင်းသွားရာတွင်၊ ကိုယ်ဝန်ကို မမြင်ကြောင်း ထွက်ဆိုကြသော်လည်း၊ မိန်းမတို့ မမ္မာဘာဏ်ကိစ္စမျိုးမှာ၊ အချို့ကိုယ်ဝန်မှာ၊ ပေါ်လွင်၍ အချို့ကိုယ်ဝန်မှာ မပေါ်လွင်သဖြင့်၊ သတိထား၍ကြည့်မှသာ မြင်နိုင်သည့်အတွက်၊ အဆိုပါ သက်သေတို့က၊ ကိုယ်ဝန်ကိုမမြင်ဟု ထွက်ဆိုခဲ့မျှဖြင့်၊ လျှောက်ထားခံရသူတွင်၊ ကိုယ်ဝန် မရှိဟု မဆိုနိုင်ပေ။

အောက်မူလရုံး ဝေဖန်ချက်နှင့် အောက်အယူခံရုံး ဝေဖန်ချက်တို့ကို၊ အမှုအကြောင်းခြင်းရာ၊ သက်သေခံချက်များနှင့် ညှိနှိုင်းဆင်ခြင်၍၊ လေ့လာခဲ့ရာ။ ဖော်ပြခဲ့သည့် အဘိုင်း၊ လျှောက်ထားခံရသူ ရရှိသော ကလေးသည် လျှောက်ထားသူနှင့် တရားဝင် အကြောင်းလင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းစပ်ယှက်၍ ရရှိသော ကလေးဖြစ်သည်ဟု အောက်အယူခံရုံး ယူဆဆုံးဖြတ်ထားသည်မှာ၊ မှားယွင်း ချွတ်ချော်ခြင်း မရှိဘဲ၊ မှန်ကန်သည်ကို တွေ့ရပေသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ၊ အကြောင်းများကြောင့်၊ အောက်အယူခံရုံး ချမှတ်သော အမိန့်ကို၊ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန်၊ လုံလောက်သော အကြောင်း အလျှင်း မရှိသဖြင့်၊ ဤပြင်ဆင်မှု လျှောက်လွှာကို၊ စရိတ်ဖြင့် ပလပ်ရန်၊ အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ဤရုံးရှေ့နေကြီးခမှာ ၅၁ ကျပ် ဖြစ်စေရမည်။

ဒေါ်ခင်ဆိန်မောင်မောင်နှင့် မအေထင်။

တရားမ အယူခံ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးရွှေ့တွင်

† ၁၉၆၄
—
ဖေဖော်ဝါရီလ
၂၂ ရက်။

မောင်အလီပါ ၂ (အယူခံတရားလိုများ)

နှင့်

ဒေါ်သင်းစိန် (အယူခံတရားခံ)*

အိမ်ငှါးစာချုပ်၊ မှတ်ပုံတင်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၇(ခ)(ဃ)နှင့် ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး ဥပဒေပုဒ်မ (၁၀၇)၊ အကျုံးဝင်-မဝင်၊ စာချုပ် မှာပုံမတင်သော်လည်း တရားစွဲဆိုနိုင်ခြင်းကိစ္စ။

အိမ်ရှင်နှင့် အိမ်ငှါးတို့သည် ကတိစာချုပ် ချုပ်ဆိုကြရာ၌၊ ထိုစာချုပ်ပါ ကတိများကို ဖေါက်ဖျက်ခြင်းမရှိက၊ အိမ်ငှါးများသည် အခင်းဖြစ်အိမ်တွင် ၅ နှစ်တိုင်တိုင် ငှါးရမ်းနေထိုင်ခွင့် ရှိကြောင်း သဘောတူလက်မှတ် ရေးထိုးကြရာ၊ အောက်ရုံးများက ထိုစာချုပ်မှာ တနှစ်ထက် ကျော်လွန်သော ကာလအပိုင်းအခြားအတွက် မဟုတ်ဟု ယူဆကြလေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အိမ်ငှါးများသည်၊ မိမိတို့ ဆောင်ရွက်ရန်ရှိသည့် စည်းကမ်းချက်များကို ဆောင်ရွက်လျှင်၊ အိမ်ရှင်သည် ၎င်းတို့အား အခင်းဖြစ်အိမ်တွင် ၅ နှစ်ထားရမည်ဖြစ်ရာ၊ မှတ်ပုံတင် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၇(ခ)(ဃ)အရငှင်း၊ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၇အရငှင်း ထိုစာချုပ်ကို မှတ်ပုံတင်ရမည်ဖြစ်သည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။သို့သော် ထိုစာချုပ်ကို အခြေပြု၍ တရားစွဲဆိုခြင်းမဟုတ်ဘဲ အိမ်ရှင် အိမ်ငှါးအဖြစ်သာ တရားစွဲဆိုခြင်းဖြစ်လေသည်။ စာချုပ် ချုပ်ပြီးနောက်၊ အိမ်ရှင်အား အိမ်ငှါးခ များ ပေးခဲ့ရာ၊ အဆိုပါမှတ်ပုံမတင်သော စာချုပ်မှအပ၊ ၎င်းတို့သည် အိမ်ရှင်အိမ်ငှါးများဖြစ်ကြ၍ ပုဒ်မ ၁၀၆ အရ၊ အိမ်ငှါးများဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်။

ဦးဘိုသာ၊ အယူခံတရားလိုများအတွက်။

ဦးအောင်မျိုး၊ အယူခံတရားခံအတွက်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင်၊ အယူခံတရားလိုတို့၏ ပညာရှိရွှေ့နေကြီးက၊ အမှုပါ အိမ်ငှါး ကတိစာချုပ် သက်သေခံအမှတ် (က) သည်မှတ်ပုံ မတင်သဖြင့်၊ တရားမဝင်ဟူသော အချက်တချက် တည်းကိုသာ တင်ပြလျှောက်လဲ၏။

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၆ တွင်၊ မြို့တော်မြို့ နယ်ပိုင်တရားမ တရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ ဒုတိယ အယူခံမှုအမှတ် ၇၇။

ဒဂုံရှေ့
မောင်အလှ
ပါ ၂
နှင့်
ဒေါ်သင်းစိန်။

ထိုစာချုပ်ပါ လိုရင်းအချက် များမှာ၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၀ ရက် နေ့တွင် အိမ်ရှင်အယူခံ တရားခံ ဒေါ်သင်းစိန်နှင့် အိမ်ငှါးများ ဖြစ်သူ အယူခံတရားလို မောင်အလှ၊ မအရွာဘီတို့ နှစ်ဦးသဘောတူ စာချုပ် ချုပ်ဆိုကြ၍၊ မြိတ်မြို့၊ အခင်းဖြစ် အိမ်အတွက်၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့မှစတင်၍၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မေလကုန် အထိ အိမ်ငှါးခငွေ တလလျှင် ၁၅၀ ကျပ် ပေး၍၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဇွန်လမှစ၍၊ အိမ်ငှါးခ ငွေ တလလျှင် ၂၀၀ ကျပ် ဆက်လက်ပေးပြီး၊ ကတိ စာချုပ်များကို ဖေါက်ဖျက်ခြင်း မရှိက၊ အိမ်ငှါးများသည် အခင်းဖြစ်အိမ်တွင် (၅) နှစ်တိုင်တိုင် ငှါးရမ်း နေထိုင်ခွင့် ရှိကြောင်း သဘောတူ လက်မှတ်ရေးထိုးကြလေသည်။ အောက်ရုံးများက၊ ထိုစာချုပ် မှာ တနှစ်ထက် ကျော်လွန်သော ကာလ အပိုင်းအခြားအတွက် မဟုတ်ဟု ယူဆကြ လေသည်။ သို့သော်၊ အထက်ဖွင့်ဖေါ်ပြခဲ့သည့် အတိုင်း၊ အိမ်ငှါးများသည် မိမိတို့ ဆောင်ရွက်ရန်ရှိသည့် စည်းကမ်းချက်များကို ဆောင်ရွက်လျှင်၊ အိမ်ရှင်သည် ၎င်းတို့ အား အခင်းဖြစ် အိမ်တွင် ၅ နှစ် ထားရမည်ဖြစ်ရာ၊ မှတ်ပုံတင် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၇ (၁) (ဃ) အရရှင်း၊ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၇ အရရှင်း၊ ထိုစာ ချုပ်ကို မှတ်ပုံတင်ရမည်ဖြစ်သည်။ ပါရဂူမူလာပြုသော ၅ ကြိမ်မြောက် မှတ်ပုံတင် ကျမ်း စာမျက်နှာ ၆၉ တွင်၊ ထိုအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၇ (၁) (ဃ) ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များ ကို ဝေဖန်ရာ၌၊ အောက်ပါအတိုင်း မြွက်ဆိုထားလေသည်။

> "The 'term' of a lease for purposes of registration must be understood to mean the period for which the lessee is protected against dispossession at the will and pleasure of his lessor, or in other words, the length of time for which the lessee is entitled to continue in possession, provided he himself fulfils all the stipulated conditions."

ဤအမှုတွင်လည်း အိမ်ငှါးသူများသည် စာချုပ်ပါ စည်းကမ်းချက်များကို၊ လိုက်နာ ဆောင်ရွက်လျှင် ၅ နှစ် တိုင်တိုင် အိမ်တွင်နေထိုင်ခွင့်ရှိသည် ဖြစ်ရကား၊ ထိုစာချုပ် ကို မှတ်ပုံတင်ရမည်ဖြစ်သည်။

သို့သော် အယူခံ တရားခံ၏ အဆိုလွှာတွင်၊ ထိုစာချုပ်ကို အခြေပြု၍ တရားစွဲဆို ခြင်းမဟုတ်၊ အိမ်ရှင်အိမ်ငှါးအဖြစ်သာ တရားစွဲဆိုသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထို့ပြင် အယူခံတရားလိုတို့သည် အဆိုပါစာချုပ်ကို မချုပ်ဆိုမီကပင်၊ အခင်းဖြစ်အိမ်၌ နေထိုင် ခဲ့ပြီး၊ အိမ်ကိုပြုပြင် ပြင်ဆင်ကြလေသည်။ ယင်းသို့ ပြင်ဆင်ရာ၌၊ ကုန်ကျသည့်ငွေ ၇၀၀ ကျပ် ကိုအိမ်ငှါးခမှ နုတ်ယူရန်သဘောတူညီ ကြလေသည်။ ထို့ဖြင့်လည်း အယူခံတရားလိုတို့၏ ချေလွှာတွင် ထိုစာချုပ် မချုပ်ဆိုမီကပင် ငှါးရမ်းခံများကို သတ်မှတ်ပြီးဖြစ်ကြောင်း။ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၀ ရက်နေ့၌ စာချုပ် ချုပ်ဆို

၁၉၆၄

မောင်အလီ
ပါ ၂
နှင့်
ဒေါ်သင်းစိန်။

ရာတွင်၊ ယင်းသို့သတ်မှတ်ပြီးသော ငှါးရမ်းခများကို ပေါ်ပြူ ချုပ်ဆိုကြောင်းဖြင့် ထုချေကြလေသည်။ ထိုစာချုပ် ချုပ်သည့်နေ့ နောက်ပိုင်း၌ အယူခံတရားလိုတို့သည် အိမ်ရှင်အယူခံ တရားခံအား၊ အိမ်ငှါးခကို ပေးဆောင်ကြကြောင်း ပေါ်လွင်၏။ ပါရဂူမူလာ ပြူသော ၄ ကြိမ်မြောက် ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေကြမ်း၊ စာမျက်နှာ ၆၂၆ တွင် ထိုအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၇ ကိုဝေဖန်ရာ၌၊ မှတ်ပုံတင်ခြင်း မပြူသော အငှါးစာချုပ်အရ၊ အိမ်ငှါးသည် ဥပစာတွင် နေထိုင်ပြီး၊ အိမ်ရှင်က ငှင်းအား အိမ်ငှါးအဖြစ် အသိအမှတ်ပြူ၍၊ အိမ်ငှါးခ လက်ခံလျှင်၊ ထိုအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၆ အရ၊ ငှင်းတို့ အိမ်ရှင် အိမ်ငှါးဖြစ်သည်ဟု ယူဆနိုင်ကြောင်းဖြင့် မြွက်ဟလေသည်။ ယခု အမှုတွင်လည်း အယူခံတရားလိုတို့သည် စာချုပ် ချုပ်ပြီးနောက်၊ အိမ်ရှင်အား အိမ်ငှါးခများ ပေးခဲ့ရာ၊ အဆိုပါမှတ်ပုံ မတင်သော စာချုပ်မှအပ ငှင်းတို့သည် အိမ်ရှင်အိမ်ငှါးများ ဖြစ်ကြ၍၊ ပုဒ်မ ၁၀၆ အရ အယူခံတရားလိုတို့သည် လစဉ်စံနှစ်ဖြင့် ငှါးရမ်း နေထိုင်ကြသော အိမ်ငှါးများဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်း မမြင်သဖြင့်၊ အယူခံ စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်လိုက်သည်။

ဤရုံးရွှေနေကြီးခမှာ ၅၁ ကျပ် ဖြစ်စေရမည်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင် ရှေ့တွင်

မောင်အောင်မောင်း (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ)*

† ၁၉၆၄ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၂ ရက်။

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၃၆ တရားရှင်လှတ်သည့်အမှု၊လွှတ်ခံရသူအား အကြောင်းကြားရန် လိုအပ်ခြင်း၊ ပုဒ်မ ၅၃၇ နှင့် ကုစား၍မရနိုင်ခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၃၆ အရ၊ ခရိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးသည် တရားရှင်လှတ်သည့်အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်၍၊ ထပ်မံစစ်မေးရန် အမိန့်ချမှတ်လိုမှု၊ထိုအမိန့်မချမှတ်မီ၊ တရားရှင်လှတ်ခံရသူအား အကြောင်းကြားခြင်း ပြုရမည်။

သက်ဆိုင်သူအား အကြောင်းမကြားဘဲ ချမှတ်သည့်အမိန့်မှာ တရားမဝင်သည့် အမိန့်သာ ဖြစ်သည်။

Toqual Hussain v. The State, 51 Cr. L.T.P. 1850 ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၃၆ ခွင်းချက်၏ လိုအပ်ချက်များမှာ မပြုလုပ်လျှင် မနေရသည့် သဘောသက်ရောက်ပြီး၊ လိုက်နာခြင်း မပြုမူ၊ ပုဒ်မ ၅၃၇ နှင့်ပင် ကုစား၍ မရနိုင်ကြောင်းမှာ ထင်ရှားသည်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးမောင်ကြီး။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ဦးနှစ်(အစိုးရရွှေနေကြီး)။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်။ ။ယခုအမှုမှာ၊ လျှောက်သူ မောင်အောင်မောင်းအား၊ ကျောက်ဖြူမြို့၊ ပထမရာဘက်၊ ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၃ ခု၊ ရာဇဝတ်မှုအမှတ် ၉၆ တွင်၊ အရေးကြီးသည့် ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေ ပုဒ်မ ၈(၁) အရ၊ တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ၊ လျှောက်သူအား တရားရှင်လွှတ်လိုက်သည်ကို၊ ကျောက်ဖြူမြို့၊ ခရိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက၊ ၎င်း၏ရုံး ၁၉၆၃ ခု၊ ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၄၄ တွင်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးပြီး၊ ၁၉၆၁ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့စွဲပါအမိန့်အရ၊ ပထမ

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၉၆ တွင်၊ ချမှတ်သော ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့စွဲပါ ကျောက်ဖြူမြို့၊ ၁ ရာ ဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီး (အထူး)၏ အမိန့်ကို ပြန်၍ဆင်ခြင်မှု။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု အမှတ် ၁၈၈(၁)။

၁၉၆၄
မောင်အောင်
မောင်း
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ရာဘက်ရုဇဝတ် တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကိုပယ်ဖျက်၍၊ အမှုကို ပြန်လည် စစ်ဆေးစေရန် အမိန့်ချလိုက်လေသည်။ ထိုသို့ အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်ကို လျှောက်သူက မကျေနပ်၍၊ ယခုပြင်ဆင်မှုကို တင်သွင်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

လျှောက်သူ၏ အဓိကပြဆိုချက်မှာ၊ ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၃၆ အရ၊ ခရိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးသည် တရားရှင်လှတ်ခဲ့သည့် အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်၍၊ ထပ်မံ စစ်ဆေးစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုမူ၊ ၎င်းပုဒ်မ ခြွင်းချက်အရ၊ တရားရှင်လှတ် ခံရသူအား အကြောင်း တစုံတရာမကြားဘဲ၊ အမိန့်ချမှတ်ခြင်း မပြုရဟု ဥပဒေက အတိအလင်း မြွက်ဆို ထားပါလျက်၊ မိမိအား အမိန့်မချမှတ်မီ အကြောင်းကြားခဲ့ခြင်း မရှိသဖြင့်၊ ထို အမိန့်မှာ ဥပဒေအရ ပြက်ပျယ်နေပါသဖြင့်၊ ပယ်ဖျက်သင့်ပါသည်ဟု ပြဆိုသည်။

ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၃၆ နှင့်ခြွင်းချက်မှာ၊ အောက်ပါ အတိုင်း ဖြစ်သည်။

"Section 436. On examining any record under section 435 or otherwise, the High Court or the Sessions Judge may direct the District Magistrate by himself or by any of the Magistrates subordinate to him to make, and the District Magistrate may himself make or direct any subordinate Magistrate to make further inquiry into any complaint which has been dismissed under section 203 or sub-section (3) of section 204; or into the case of any person accused of an offence who has been discharged:

Provided that no Court shall make any direction under this section for inquiry into the case of any person who has been discharged unless such person has had an opportunity of showing cause why such direction should not be made."

ယခုအမှုတွင်၊ ခရိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက အထက်ပါပုဒ်မ ၄၃၆ ခြွင်းချက်အရ အမှုကိုပြန်လည်စစ်ဆေးရန် အမိန့်မချမှတ်မီ၊ တရားရှင်လှတ်ခံရသူ၊ လျှောက်သူထံ အကြောင်းကြားခြင်း မရှိကြောင်းမှာ အမှုတွဲအရ ပေါ်လွင်နေပေသည်။ ထိုသို့ သက်ဆိုင်သူအား အကြောင်းမကြားဘဲ ချမှတ်သည့် အမိန့်မှာ တရားမဝင်သည့် အမိန့်သာ ဖြစ်ကြောင်းကို Toqual Hussain *v.* The State (1) စီရင်ထုံးတွင်အောက်ပါအတိုင်းပြဆိုထားလေသည်။

"The proviso to section 436 is mandatory in character and its requirement is imperative. A disregard of the proviso or

(1) 51 Cr. L.T.P. 1580.

ခရိုင်ရာဇဝတ်
မောင်အောင်
မောင်း
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

a failure to comply with its requirement is an obvious illegality.

The reversal of an order of discharge ordered *ex parte* would be illegal as well as unjust. This illegality could not be cured by the provisions contained in section 537. Even if the omission to give notice to the accused is treated as an irregularity prejudice is necessarily involved when such a serious irregularity is committed."

ထို့ကြောင့်၊ အစိုးရတရားလိုက်ပါဆောင်ရွက်သည့် ပညာရှိ အစိုးရ ရှေ့နေကြီး ကလည်းကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၃၆ ခြွင်းချက်၏လိုအပ်ချက်များမှာ မပြုလုပ်လျှင် မနေရသည့် သဘောသက်ရောက်နေ၍၊ လိုက်နာခြင်းမပြုမှ ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၃၇ နှင့်ပင် ကုစား၍ မရနိုင်ကြောင်းမှာ ထင်ရှားနေရကား၊ ခရိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီး ချမှတ်ခဲ့သည့် အမိန့်မှာ၊ ဥပဒေအရ လက်ခံနိုင်စရာမရှိ၍ ပယ်ဖျက်သင့်ကြောင်း သဘောတူညီ ဝန်ခံပေသည်။

သို့ဖြစ်ရကား၊ ယခုပြင်ဆင်မှုကို လက်ခံ၍၊ ကျောက်ဖြူမြို့၊ ခရိုင်ရာဇဝတ် တရား သူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၃ ခု၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု အမှတ် ၄၄ တွင်၊ ၁၉၆၁ ခုနှိုဝင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့စွဲပါချမှတ်ခဲ့သည့် အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

ခရိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးသည်၊ လိုအပ်သည်ထင်က၊ လျှောက်သူပေါ်၊ ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၃၆ အရ ထပ်မံ အရေးယူခွင့် ရှိပေမည်။ သို့သော်၊ ထိုသို့ဆောင်ရွက်မှု ၎င်းပုဒ်မ ၄၃၆ နှင့် ခြွင်းချက်၏ လိုအပ်ချက်တို့ကို တိကျစွာ လိုက်နာရန် သတိချပ် စေလိုသည်။

တရားမ အယူခံ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး ရှေ့တွင်

† ၁၉၆၄ ဒီဇင်ဘာလ ၈ ရက်။

ဟာရိနာရှိုင်း (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ကောလိယ (ခေါ်) ကောဒိယ ပါ ၂ (အယူခံတရားခံများ)*

သီးခြား သက်သာခွင့် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၂၊ တရားရုံးကမည်သည့်အခါ၌သက်သာခွင့်ပေးနိုင်ခြင်း၊ ရပ်ရွာထုံးစံခလေ့အတိုင်း အများသုံးသော လှည်းလမ်း၊ ဖြတ်သန်းခွင့်မရှိကြောင်း မြွက်ဟကျေညာရန်မသင့်ခြင်း။

အယူခံတရားလိုက အယူခံ တရားခံများသည် မိမိ၏လယ်မြေပေါ်တွင် လှည်းဖြင့်ဖြတ်သန်းမောင်းနှင်ရန် အခွင့်အရေးမရှိကြောင်း မြွက်ဟကျေညာစေရန် တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ၊ အောက်ရုံးနှစ်ရုံးလုံးကိုအရှုံးပေးခဲ့လေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အခင်းဖြစ် မြေပေါ်တွင် သီးနှံများ မရှိသည့်အခါမျိုး၌ ရပ်ရွာဓလေ့ထုံးစံအတိုင်း၊ လူများ လှည်းများသည် အခင်းဖြစ်မြေပေါ် သို့ ဖြတ်သန်းသွားလာလေ့ ရှိသည်ဟုယူဆရပေမည်။

သို့ဖြစ်၍၊ သက်သာခွင့်ပေးရန် မသင့်လျော်ဟု ယူဆသည်။ သီးခြားသက်သာခွင့် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၂ အရ၊ တရားရုံးက သက်သာခွင့်ပေးရန် သင့်လျော်မည်ထင်မြင်မှသာ သက်သာခွင့်ပေးရန်ဖြစ်သည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဒေါက်တာ ဦးရွှေဘော်။

အယူခံတရားခံများအတွက်။ ။ဦးကျော်ထွန်း။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ယခု အယူခံ တရားလို ဟာရိနာရှိုင်း သည်၊ တောင်ငူခရိုင်၊ ဖြူးမြို့နယ်၊ အုပ်စုအမှတ် ၂၄၊ ဝဲဒေါင်ကွင်း အမှတ် ၂၆၁(ခ)၊ ဦးပိုင်အမှတ် ၁၁၈(ခ) လယ်မြေကိုပိုင်၍၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၀ ရက်နေ့၌၊ အယူခံတရားခံများသည်၊ ထိုလယ်မြေကို လှည်းဖြင့်ဖြတ်သန်း မောင်းနှင်သည့်အတွက်၊

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ အယူခံမှုအမှတ် ၃ တွင် တောင်ငူမြို့၊ ခရိုင်တရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ ဒုတိယအယူခံမှုအမှတ် ၆၅။

၁၉၆၃

ဟာရိန္ဒာရိုင်း နှင့် ကောလိယ/ခေါ် ကောဒိယ ပါ ၂။

စိုက်ပျိုးထားသော ကြံပင်များ ပျက်စီးကြောင်းနှင့် အယူခံ တရားခံများသည်၊ ထိုလယ်မြေကို ဖြတ်သန်းသွားလာရန် အခွင့်အရေး မရှိကြောင်း မြက်ဟကျေညာစေရန်၊ ဖြူးမြို့နယ်၊ တရားမရုံး၊ တရားမကြီးမှု အမှတ် ၆/၆၂ တွင် တရားစွဲဆိုလေသည်။ မြို့နယ်ရုံးက၊ အယူခံ တရားခံများ လှည်းဖြင့်ဖြတ်သန်း မောင်းနှင်သည့် အတွက်၊ အယူခံတရားလိုဆိုသည့်အတိုင်း ကြံပင်များ ပျက်စီးခြင်း မရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ပထမအယူခံရုံးကလည်း၊ မူလရုံးဆုံးဖြတ်သည့်အတိုင်း ဆုံးဖြတ်သည်။ အောက်ရုံးနှစ်ရုံးက အယူခံတရားလိုများ၏ ကြံပင်များ မပျက်စီးဟု သဘောတူ ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ဤရုံးက ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်း မရှိချေ။ မည်သို့ဆိုစေ၊ ဤအချက်သည်၊ ယခုစဉ်ဆိုသော အမှုမျိုးနှင့် မသက်ဆိုင်ချေ။

မူလရုံးက၊ အခင်းဖြစ် မြေပေါ်သို့ နွေကာလတွင်၊ လူများ၊ လှည်းများ ဖြတ်သန်းသည့် ထုံးစံ လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရှိလေသည်။ ဖြူးမြို့၊ မြို့ပိုင် ဦးထွန်းအေးက၊ မြေပေါ်သို့ သွားရောက် စစ်ဆေး၍ မိမိတွေ့ရှိရသော လမ်းသည်၊ မိုးရာသီမှအပ၊ နွေအခါ၌အမြဲအသုံးပြုသော လှည်းလမ်း ဖြစ်ကြောင်း။ ထို့ပြင်လည်း၊ လယ်မြေအနီးရှိ ရေလှဲကြီးရွာမှ၊ ရန်ကုန် မန္တလေး ကားလမ်းသို့ သွားလိုလျှင်၊ ထိုလှည်းလမ်းအတိုင်းသာ သွားနိုင်ကြောင်း ထွက်ဆို၏။

ထို့ကြောင့် အခင်းဖြစ် မြေပေါ်တွင်၊ သီးနှံများ မရှိသည့် အခါမျိုး၌၊ ရပ်ရွာလေ့ထုံးစံအတိုင်း၊ လူများ၊ လှည်းများသည်၊ အခင်းဖြစ် မြေပေါ်သို့ ဖြတ်သန်းသွားလာလေ့ရှိသည်ဟု ယူဆရပေမည်။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုလျှင်၊ အခြား လယ်မြေများ၌လည်း ဤကဲ့သို့ပင် ဖြစ်သည်။

အထက်ပါ အခြေအနေတွင်၊ အယူခံတရားလို လျှောက်တောင်းသည့် အတိုင်း၊ သက်သာခွင့်ပေးရန် မသင့်လျော်ဟု ယူဆသည်။ သီးခြား သက်သာခွင့် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၂ အရ ယခု တရားစွဲဆိုရာ၊ ထိုပုဒ်မတွင်၊ တရားရုံးက၊ သီးခြားသက်သာခွင့်ပေးရန်သင့်လျော်သည်ဟုထင်မြင်လျှင် သက်သာခွင့်ပေးနိုင်ကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

ထို့ကြောင့် အယူခံကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်လိုက်သည်။ ဤရုံးရှေ့နေခမှာ ငွေ ၃၀ ဖြစ်စေရမည်။

တရားမအယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး ရှေ့တွင်

အထင်၊ ကိုထွန်းညွှန့်၊ (အယူခံတရားလို) *

နှင့်

ကိုစိုးမြင့်၊ (အယူခံတရားခံ)

†၁၉၆၄ ဧပြီလ ၂၅ ရက်။

နှင်ထုတ်ရန်တရားစွဲဆိုမှု၊ ငှါးရမ်းခကျန်၍ တရားစွဲဆိုခြင်း၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂(၁)(က) နို့တစ်စာတွင် စံငှါးခကို ဖော်ပြရန် မလိုခြင်း၊ နို့တစ်စာတွင် ကျန်သော ငှါးရမ်းခကို တောင်းရန်လိုခြင်းကိစ္စ။

အယူခံတရားခံသည်၊ အယူခံတရားလိုများထံမှ မြေငှါးခကျန်ရှိသည့်အတွက် အခြင်းဖြစ်မြေမှ နှင်ထုတ်ရန် တရားစွဲဆိုရာ၊ နို့တစ်စာမှာ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂(၁)(က)အရ မကိုက်ညီကြောင်း လျှောက်လဲရာ၊

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ယခုအမှုများတွင် မြေငှါးခရရှိရန် တရားစွဲဆိုခြင်းမဟုတ်ဘဲ၊ နှင်ထုတ်ရန် တရားစွဲဆိုခြင်းဖြစ်ရာ၊ အခင်းဖြစ်ဥပစာများမှာလည်း စံငှါးခ သတ်မှတ်ခြင်းမပြုခဲ့ရသေးသဖြင့် နို့တစ်စာတွင် လက်ရှိမြေငှါးခများကို ဖော်ပြနိုင်သည်။

ဒေါ်သောင်းနှင့် ဒေါ်မမကြီး။ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်စာမျက်နှာ ၃၆ ကို ရည်ညွှန်း၍ခဲ့ခြားရှင်းလင်းပြသည်။

အက်(စ်)၊ အယ်(လ်)ဘရွားဝါးနှင့် အက်(စ်) အမ်၊ အဘဝက်(စ်)။ ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော် စာမျက်နှာ ၄၀၄ ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။

ထို့ပြင် နို့တစ်စာများတွင် ငှါးရမ်းခအတွက် တောင်းဆိုခြင်းမပြုသောကြောင့် တရားမဝင်ဟု မဆိုနိုင်။ နို့တစ်စာများကိုခြုံ၍ လေ့လာသုံးသပ်လျှင် ကျန်ငွေများကို ပေးဆောင်လျှင် တရားစွဲဆိုခြင်း ပြုမည်မဟုတ်ကြောင်း အဓိပ္ပါယ်သက်ရောက်သည်။

ဟရီဟာဘနာဂျီနှင့် ရမ်ဂျီရွှိုင်။ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ကာလကတ္တား အတွဲ ၄၆၊ စာမျက်နှာ ၄၅၈ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးလှဖေ (၂)။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးမွန်စံလှိုင်။

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ ဒုတိယအယူခံမှုအမှတ် ၄၉-၅၀။

† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမ အယူခံမှုအမှတ် ၄ နှင့် ၅ တွင်၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၃ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ပြည်မြို့ ရာဘက်ခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုနှစ်မှုတွင် အကြောင်းခြင်းရာများမှာ ထပ်တူထပ်မျှလိုပင် ဖြစ်သည်ဟုကြောင်း။ အယူခံမှုများကိုလည်း တကြိမ်တည်း ကြားနာခဲ့သည်တကြောင်းဘို့ကြောင့် ၊ဤအမိန့်တရပ်ဖြင့်ပင် အဆုံးအဖြတ်ပြုမည် ဖြစ်သည်။

၁၉၆၄

အထင်၊ ကို ထွန်းညွှန့် နှင့် ကိုစိုးမြင့်။

အယူခံဘရားလို အထင်နှင့် ကိုထွန်းညွှန့်တို့သည်၊ ပြည်မြို့ရှိ အခင်းဖြစ်မြေကွက် ပေါ်တွင် အယူခံဘရားခံ ကိုစိုးမြင့်၏ မြေငှါးတို့မျှားအဖြစ် တဲအိမ်မျှား အသီးသီး ဆောက်လုပ် နေထိုင်ကြကြောင်း အငြင်းမထွက်ချေ။ ကိုစိုးမြင့်က မိမိသည် အယူခံ စာရားလိုများထံမှ မြေငှါးခမျှား ရရှိခဲ့ပြီးနောက်၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်တွင် ၎င်းဘို့မြေငှါးခ ဆက်လက်မပေးတော့ကြောင်းနှင့် မြေငှါးခငွေ့ မပြေကျန်ရှိသည့်အတွက် ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂(၁)(က)အရ၊ အခင်း ဖြစ် မြေကွက်မှ အယူခံဘရားလိုများအား နှင်ထုတ်ရန်အတွက် တရားစွဲဆိုလေသည်။

ယင်းသို့ တရားစွဲဆိုခြင်းမပြုမီ ကိုစိုးမြင့်သည် အယူခံတရားလိုများထံ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၆ ရက်နေ့စွဲဖြင့် မြေငှါးခငွေ့များ မပေးသဖြင့် ထိုနို့တစ်စာ ရသည့်နေ့မှ ရက်သတ္တ ၃ ပတ်ကျော် ၁၉၆၁ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၃၁ ရက်နေ့ ကုန်ဆုံးသည့်ဘိုင် နေထိုင်ပြီး၊ ထိုခြမ့် ထွက်ခွါကြစေရန် အကြောင်းကြားလေသည်။ ထိုနို့တစ်စာနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပဒ္ဒုံး လွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၈၆ အရ ကန့်ကွက်ရန်မရှိကြောင်း နှင့် အယူခံဘရားလိုများ၏ ပညာရှိ ရှေနေကြီး ပြောဆို၏။ သို့သော် ထိုနို့တစ်စာ မျှားသည် မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂(၁)(က)အရနှင့် မကိုက်ညီကြောင်းဖြင့် အကြောင်း နှစ်ရပ် တင်ပြပြီး၊ ပညာရှိရှေနေကြီး လျောက်လဲ ပြန်၏။

ပဌမအချက်မှာ ထိုနို့တစ်စာများတွင် ဖော်ပြထားသော မြေငှါးခမျှားမှာ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေအရ၊ သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းသော စံငှါးခ မဟုတ်သဖြင့်၊ ထိုမြေငှါးခမျှားသည် ယင်းအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂(၁)(က)တွင် ဖော်ပြထားသော တရားဥပဒေနှင့်အညီ ရထိုက်သော ငှါးရမ်းခဟု မဆိုနိုင်ကြောင်း ဖြစ်သည်။ ပညာရှိရှေနေကြီးက **ဒေါ်သောင်း**နှင့် **ဒေါ်မမကြီး**အမှု (၁)ကိုးကားကား၏။ သို့သော် ထိုစီရင်ထုံးမှာ အိမ်ငှါးခ ရရှိရန်အတွက် စွဲဆိုသောအမှုနှင့် သက်ဆိုင်သည်။ ယင်းသို့သော အမှုမျိုးဘွင် ကြီးကြပ်ရေးဝန် သတ်မှတ်သောစံငှါး ခအတိုင်း သာ ယူ၍ စွဲဆိုနိုင်သည်။ ယခုအမှုမျှားတွင်ကား မြေငှါးခ ရရှိရန် တရားစွဲဆိုခြင်း မဟုတ်ခေ့။ မြေငှါးခ မပြေကျန်ငွေ့ရှိသဖြင့် ငှါးရမ်းသူမျှားအား နှင်ထုတ်ရန် တရားစွဲဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ အခင်းဖြစ် ဥပစာမျှားနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကြီးကြပ်ရေးဝန်ကစံငှါးခ

(၁) ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးမျှား၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်စာ-၃၆။

၁၉၆၄

အထင်၊ ကိုထွန်းညွှန့် နှင့် ကိုစိုးမြင့်။

သတ်မှတ်ခြင်း မပြုခဲ့ရသေးပေ။ ယင်းသို့ သတ်မှတ်ပြီးလျှင် မြေရှင်သည် စံငှါး ခအတိုင်း ရရှိရန်ကိုသာ တရားစွဲဆိုနိုင်ပေမည်။ သို့သော် သတ်မှတ်ခြင်း မပြုမီ မြေငှါးခသည် တရားဥပဒေနှင့်အညီ ရထိုက်သော ငှါးရမ်းခ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ထိုအတိုင်းပင် **အက်(စ်)၊ အယ်(လ်) ဘရူးဝါးနှင့် အက်(စ်)၊ အမ် အာဘဝက်(စ်)** အမှု (၂) တွင် ဆုံးဖြတ်ခဲ့လေပြီ။

ဒုတိယအချက်မှာ အဆိုပါနို့တစ်စာများတွင် ငှါးရမ်းခအတွက်တောင်း ဆိုခြင်း မပြုသဖြင့်၊ ထိုနို့တစ်စာမှာ တရားမဝင်ပါဟူသော လျှောက်လဲချက် ဖြစ်သည်။ သို့သော် နို့တစ်စာများကိုခြုံ၍ လေ့လာသုံးသပ်လျှင် ကိုစိုးမြင့်က အယူခံတရားလို များထံမှ ငှါးရမ်းခ မပြေကျန်ငွေရှိသည်များကို တောင်းဆိုသည်ဟု ယူဆနိုင်ပေမည်။ ငှါးရမ်းခကျန်ငွေများကို မပေးသဖြင့် အယူခံတရားလိုများအား အခင်းဖြစ်ဥပစာများ မှတ်တမ်းခွါဖယ်ရှားစေလိုကြောင်း။ ဖယ်ရှားခြင်းမပြုလျှင် တရားစွဲဆို နှင်ထုတ်ရမည် ဖြစ်ကြောင်း ဖေါ်ပြသည်ဖြစ်ရကား၊ မပြေကျန်ငွေများကို ပေးဆောင်လျှင် တရားစွဲဆိုခြင်းပြုမည်မဟုတ်ကြောင်း အဓိပ္ပါယ် သက်ရောက်လေသည်။ ထိုအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပဌမအယူခံရှိုး ကိုးကားသော **ဟရီဟာဘနာဂျီ**နှင့် **ရမ်ရှရှိုင်** အမှု (၃) တွင် မြှက်ဆိုထားသော မူများသည် ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၆ အရ ပေးသောနို့တစ်စာနှင့် သက်ဆိုင်သော်လည်း၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂(၁)(က) အရပေးသော နို့တစ်စာများကို လေ့လာသုံးသပ်ရာ၌ထည့်သွင်း စဉ်းစားနိုင်သည်ဟု ထင်မြင်သည်။

အယူခံမှုများကို စရိတ်နှင့်တကွ ပလပ်လိုက်သည်။ ဤရုံးချေနေခမှာအမှုအသီးသီးတွင် ၅၀ ဖြစ်စေရမည်။

---

(၂) ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှဲတော် စ၁-၄၀၄။

(၃) အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ကာလကတ္တား အတွဲ ၄၆ စ၁-၄၈၅။

တရားမ အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းရွှေတင်

အော၊ အင်၊ အပဒူကရင် (အယူခံတရားလို)* † ၁၉၆၄
ခုနှစ်
ဖေဖော်ဝါရီလ
၁ ရက်။
နှင့်
အက် (စ်)၊ရှိတ် အီဘရာဟင် (အယူခံတရားခံ)

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဒီကရီငွေကို အရစ်ကျ ပေးဆပ်ရန် အမိန့်ချမှတ်ရာတွင် အမှုအကြောင်းခြင်းရာ ပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေများကို သုံးသပ်ရန် လိုအပ်သည်။

သူတပါး၏ ငွေကို ချေးငှါးယူသော်သူသည်၊ ချေးယူသည့် ငွေပြေလည်အောင်ပေးဆပ်ရန် တာဝန်ရှိသည်။ လိုအပ်သည့်အတိုင်း ပြေလည်အောင် မပေးဆပ်နိုင်ခဲ့သော် အရစ်ကျ ပေးဆပ်ခွင့်ရနိုင်ရန် သက်သေတင်ပြရန် ဖြစ်သည်။

ဆူရပ်နရိန်ကုမ္ပဏီနှင့် အာရ်၊ စတီရမ်။ အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရှ်)၊ ၁၉၅၅၊ အာဂျမယ်စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၅၇။ ရီအိုတီပရာဆတ်နှင့် ကွမ်ဂျီလာ။ အလဟာဘတ် စီရင်ထုံးအတွဲ ၅၄၊ စာမျက်နှာ ၅၃၉။မကိုရာမားဒေဗွီနှင့် ဝါဂျဒီအေအုံး။ အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရှ်)၊ ကလကတ္တား ၁၉၃၅၊ စာမျက်နှာ ၅၅၉ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။မစ္စတာ ဂျီ၊အင် ဘာနာဂျီ။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးတင်ဇေး။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။ရန်ကုန်မြို့၊ တရားမ (ဝန်ထောက်တရားရုံး) ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမ အသေးအဖွဲမှုအမှတ် ၂၄၀ တွင် အယူခံတရားလို အော၊အင် အပဒူကရင်က၊ အယူခံတရားခံ အက်(စ်)၊ ရှိတ်အီဘရာဟင် အား၊ ပေးရန်ရှိသော ဒီကရီငွေ ၂၀၀၀ ကို တလလျှင် အရစ်ကျငွေ ၁၂၅ ကျဖြင့် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၂၄ ရက် နေ့မှစ၍ လစဉ်အင်္ဂလိပ်လဆန်း ၁၄ ရက်၊ သို့မဟုတ် ၎င်းနေ့မတိုင်မီမှန်မှန်ပေးဆပ်စေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်ရာ၊ အယူခံတရားလိုက မကျေနပ်၍၊ ဤရုံးသို့ အောက်ရုံးချမှတ်သော အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပြီး၊ အဆိုပါ ဒီကရီငွေကို တလလျှင် အရစ်ကျငွေ ၂၀ သာ ပေးဆပ်ရန်အတွက် အမိန့်ချမှတ်ပေးရန် အယူခံဝင်သည်။

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ လျော်ကြေးမှု အမှတ် ၃ တွင်၊ ချောက်မြို့ အလုပ်သမားလျော်ကြေး မင်းကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သော အမိန့်ကို အယူခံဝင်မှု။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ အထွေထွေမှု အမှတ် ၁။

၁၉၆၄

အေ၊အင်၊အပဒူ
ကရင်
နှင့်
အက်(စ်)၊ရှိတ်အီ
ဘရာဟင် ။

ဆူရပ်နရိန်ကုမ္ပဏီ နှင့် အာရ်စတီရမ် (၁) စီရင်ထုံးတွင်

"A Court has no doubt, discretion to grant instalments, but it must be exercised judicially on proof of the debtor's inability to pay the amount and in the absence of any circumstances disentitling him to instalments. Failure to exercise the discretion in a judicial manner is a valid ground for interference in revision. Where no evidence has been adduced on the question of defendant's inability to pay, a Court is not entitled to fix instalments."

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားချက်အရ၊ အယူခံတရားလိုသည် ဒီကရီငွေကို အရစ်ကျပေးဆပ်နိုင်ခွင့် ရရှိရန်၊ သက်သေတင်ပြ စစ်ဆေးရန် လိုအပ်ပေသည် ။

အိုတီပရာဆတ် နှင့် ကွမ်ဂျီလာ (၂) စီရင်ထုံးတွင်

"Where the court directs a decree to be paid by instalments, the amount of the instalments and the period for their payment is a matter for the discretion of the court; but it is a discretion which is to be exercised within bounds and not in a manner so as to constitute a virtual denial of the plaintiff's rights."

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသဖြင့်၊ ဒီကရီငွေကို အရစ်ကျပေးဆပ်စေရန် အမိန့်ချမှတ်ရာတွင် ဒီကရီရရှိသူတရားနိုင်၏ အခွင့်အရေး မရနိုင်အောင် အမိန့်ချမှတ်ရန် သင့်လျော်မည် မဟုတ်ပေ ။

မကိုရာမားဒေဗီ နှင့် ငါဂျာဒီအေအုံး (၃) စီရင်ထုံးတွင်

"Simply because instalment is prayed for and the claim is not contested, that does not entitle a debtor to get an instalment decree as a matter of course. In making orders for instalment not only the condition of the debtor and his ability to pay must be considered, but also all other circumstances must be taken into consideration, namely, the date when the loan was incurred, the amount of the loan, the amount of the instalments ordered and the number of years in the course of which it is to be satisfied. An instalment decree spreading the instalments over a large number

(၁) အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၅၊ အာဂျမယ်စီရင်ထုံး-စာမျက်နှာ-၅၇ ။
(၂) အလဟာဘတ်စီရင်ထုံး အတွဲ-၅၄၊စာမျက်နှာ-၅၃၉ ။
(၃) အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ကလကတ္တား၊၁၉၃၅၊စာမျက်နှာ-၅၅၉ ။

of years is a thing oppressive to the creditor and the Court should, in passing instalment decree be careful to guard also the interest of the creditor. Too much pity on a debtor is not consideration which is to prevail over all other claims."

၁၉၆၄

အေးအင်၊အပဒူ ကရင် နှင့် အော်(စ်)၊ရှိတ်အိ ဘရာဟင်။

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်သဖြင့်၊ ဒီကရီငွေကိုအချစ်ကျပေးဆပ်ရန် အဓိန့်ချမှတ်ရာတွင် အမှုအကြောင်းခြင်းရာ ပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေများ ကို သုံးသပ်ရန် လိုအပ်ပေသည်။

ဤအမှုတွင် အောက်ရုံးက အယူခံတရားလိုအား စစ်ဆေးသည့် အခါအယူခံတရားလိုက ငင်းသည် ထမင်းချက်ဖြစ်၍ တလလျှင် လခငွေ ၁၀၀ သာရကြောင်း။ အယူခံတရားခံ ပြောဆိုဖေါ်ပြသည့်အတိုင်း ငင်းတွင် အိမ်ငှါးနေကြသူများ မရှိကြောင်း။ ထမင်းဆိုင် ၂ ဆိုင်ရှိသည်ဟု ဆိုသည်မှာလည်း မဟုတ်မမှန်ကြောင်း ထွက်ဆိုအစစ်ခံသည်။ သို့သော် ငင်း၏ထွက်ဆိုချက်ကို ထောက်ခံရန် သက်သေ တယောက်မျှ ရုံးသို့ တင်ပြစစ်ဆေးခြင်း မပြုသဖြင့်၊ ငင်း၏ အစစ်ခံချက် တခုတည်း အပေါ်တွင် အခြေခံထား၍ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရပေမည်။

အယူခံတရားခံက အယူခံတရားလိုသည် ထမင်းချက်မဟုတ်ဘဲ၊ ငင်း၏အိမ်ခန်းတွင် တလလျှင် ၁၀ ခန့်ဖြင့် အိမ်ငှါးနေကြသူပေါင်း (၁၇) ယောက်ရှိကြောင်း။ ငင်းတွင် ထမင်းဆိုင် ၂ ဆိုင်ရှိရာ တဆိုင်မှာ တလလျှင် ငွေ ၃၀၀ ရရှိ၍၊ တဆိုင်မှာတလလျှင် ငွေ ၂၀၀ ရရှိကြောင်း။ ထို့ကြောင့် ငင်း၏ စုစုပေါင်းဝင်ငွေမှာ တလလျှင် အနည်းဆုံး ၅၀၀ ရှိမည်ဖြစ်ကြောင်း။ ဒီကရီငွေကို အပြေပေးဆပ်နိုင်မည် ဖြစ်ကြောင်း ထွက်ဆို အစစ်ခံသည်။ ငင်း၏သက်သေ မိုဟာမက် အဘူဘေကာ (ခံပြ-၁)က၊ အယူခံတရားလို့တွင်၊ တလလျှင် ငွေ ၁၀၀ ခန့်ဖြင့်၊ အခန်းငှါးနေကြသူပေါင်း ၁၅ ယောက်ရှိကြောင်း။ ငင်းထမင်းဆိုင် ၂ ဆိုင်မှာ ဝင်ငွေများရှိကြောင်း ထွက်ဆို၍ အယူခံတရားခံ၏ အစစ်ခံချက်ကို ထောက်ခံသည်။

အထက်ဖေါ်ပြပါအယူခံတရားလိုနှင့်အယူခံတရားခံတို့၏အစစ်ခံချက်များကိုဖေါ်ပြခဲ့သည့် စီရင်ထုံးများ ဆုံးဖြတ်ထားချက်အရ၊ ဆင်ခြင်စဉ်းစားသျှင် သူတပါး၏ငွေကို ချေးငှါးယူသော အယူခံတရားလိုသည် ထိုသို့ချေးယူသည့်ငွေ ပြေလည်အောင် ပေးဆပ်ရန် တာဝန်ရှိပေသည်။ လိုအပ်သည့်အတိုင်း၊ ပြေလည်အောင် မပေးဆပ်နိုင်ခဲ့သော် အရစ်ကျ ပေးဆပ်ခွင့် ရနိုင်ရန် သက်သေတင်ပြရန် ဖြစ်ပေသည်။ ယခု အယူခံတရားလိုက အယူခံတရားခံ ပြောဆိုဖေါ်ပြသည်ကို မဟုတ်မမှန်ကြောင်းဖြင့် တွန်းလှန်ဖြိုချရန်၊ သက်သေတင်ပြ စစ်ဆေးခြင်း မပြုသဖြင့် အယူခံ တရားခံတင်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အယူခံတရားလိုတွင် ဒီကရီငွေကို ပေးဆပ်ရန် ဝင်ငွေရှိသည်ဟု ယူဆရပေမည်။

၁၉၆၄

အော်အင်၊အပဒူ စာရင်နှင့် အက်(စ်)၊ရှိတ်အီ ဘရာဟင်။

အမှုတွင် ပေါ်လွင်သော အမှုအကြောင်းခြင်းရာနှင့် သက်သေခံချက်များ အရ အောက်ရုံးက အယူခံတရားလိုသည် အယူခံတရားခံအား ပေးဆပ်ရန်ရှိသော ဒီကရီငွေကို တလလျှင် အရစ်ကျငွေ ၁၂၅ ကျပေးဆပ်ရန် အမိန့်ချမှတ်သည်မှာ ၎င်းတွင် ရှိသော တရားစီရင်မှု အခွင့်အရေး (discretion) အရ၊ ဆုံးဖြတ်သည်ဟုယူဆရန် ဖြစ်သော်လည်း၊ အဆိုပါ အရစ်ကျငွေ ၁၂၅ သည် လိုသည်ထက် အနည်းငယ် ပိုသည်ဟု ထင်မြင်ယူဆသဖြင့် အောက်ရုံးချမှတ်ထားသော အမိန့်ကိုပယ်ဖျက်ပြီး အယူခံတရားလိုသည် အယူခံတရားခံအား ပေးဆပ်ရန်ရှိသော ဒီကရီငွေကို အရစ်ကျ တလလျှင် ၁၀၀ ကျဖြင့် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၁၄ ရက်နေ့မှစ၍ လစဉ်၊ အင်္ဂလိပ်လဆန်း ၁၄ ရက်နေ့၊ သို့မဟုတ် ၎င်းနေ့ရက် မတိုင်မီတွင် ပေးဆပ်ရန် ပြင်ဆင်၍ အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ဤအမှု အကြောင်းခြင်းရာများအရ၊ အမှုသည်တို့သည် မိမိတို့၏တရားစရိတ်ကို မိမိတို့ကျခံရမည်ဖြစ်သည်။

တရားမ အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်ရွှေတွင်

အော်ဂဒူး (အယူခံတရားလို) *

နှင့်

မအေး (အယူခံတရားခံ)

† ၁၉၆၄ ဇန္နဝါရီလ ၁၈ ရက်။

ဟိန္ဒူဘာသာဝင်ယောကျ်ားက ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မိန်းမနှင့် လက်ထပ်ခြင်း၊ ၁၉၅၄ ခု၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မိန်းမများ အထူးထိမ်းမြားမှုနှင့် အမွေဆက်ခံမှု အက်ဥပဒေအရ လက်ထပ်ခြင်းမဟုတ်၊ တရားဝင်မဝင် ဟိန္ဒူဘာသာမှ ဗုဒ္ဓဘာသာသို့ ကူးပြောင်းခြင်း၊ အထင်အရှားပြရန်တာဝန်။

ဟိန္ဒူဘာသာဝင်ဖြစ်သူတရားလိုသည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဖြစ်သောတရားခံနှင့် ၁၉၅၉ ခုနှစ်တွင်၊ ထုံးထမ်းစဉ်လာအရ လက်ထပ်ပေါင်းသင်းခဲ့ပြီး တရားခံ၏အိမ်မှ ဆင်းခဲ့ရသဖြင့်၊ မယားပြန်ခေါ်မှု တရားစွဲဆိုရာ၊ မူလရုံးက အမှုကို ပလပ်ခဲ့လေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အယူခံတရားလိုသည်၊ အယူခံတရားခံနှင့်ထိမ်းမြားပြီးနောက်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာသို့ ကူးပြောင်းကိုးကွယ်နေပြီဆိုသော အချက်ပြသရန်မှာ ၎င်း၏တာဝန်ဖြစ်သည်။

ယခုအမှုတွင် အယူခံတရားလိုသည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ ကျင့်သုံးလေ့ရှိသည့်အရေးကြီးသည့် အလုပ်တာဝန်တခုခုကို လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းရှိကြောင်း မတွေ့ရ၊ ဆွေမျိုးသားချင်းများနှင့် လုံးဝပြတ်စဲပြီး၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တဦးအနေဖြင့် နေထိုင်ဆက်ဆံလာကြောင်းလည်း၊ မည်သို့မျှ လုံလောက်သည့် အထောက်အထားမပြနိုင်။ ယခုတိုင်ပင် နိုင်ငံခြားသားလက်မှတ်ကို၊ ဟိန္ဒူဘာသာဝင်အဖြစ် ကိုင်ဆောင်ထားခြင်းရှိသည်မှာ မငြင်းဆိုနိုင်ရကား၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဖြစ်သည့် အယူခံနှင့် ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၂ အရမဟုတ်ဘဲ၊ လက်ထပ်ခဲ့ခြင်းမှာ အယူခံတရားခံသည် ၎င်း၏တရားဝင်ဇနီးဖြစ်သည်ဟု မည်သို့မျှ ယူဆနိုင်ရန် မဖြစ်ရကား အယူခံတရားလိုသည် အယူခံတရားခံပေါ် ယခုအမှုစွဲဆိုခွင့်ရှိသည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။

Chinnasamy Pillay Vs. Ma Toke and another, A.I.R. 1938 Ran. p.51 ကို ရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။မစ္စတာအာ (ရ) ချောဘီ။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးသန်းနိုင်။

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၇၅။

† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၈၉ တွင် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၂၉ ရက်နေ့စွဲဖြင့်ရန်ကုန်မြို့စတုတ္ထတရားမ တရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၄

အောင်ဂဠုး နှင့် မအေး။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်။ ။ယခုအမှုမှာ၊ အယူခံတရားလို မော်ဂဠုးက၊ ရန်ကုန်မြို့ စတုတ္ထဘရားမ တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ် တရားမမူအမှတ် ဂ၉ တွင်၊အယူခံတရားခံ မအေးအပေါ် မယားပြန်ခေါ်လိုမှု တရားစွဲဆိုခဲ့လေသည်။

အယူခံတရားလိုက ၎င်းနှင့် မအေးတို့မှာ၊ အူရိယားလူမျိုးများ ဖြစ်သည့်အတိုင်း၊ လွန်ခဲ့သည့် ၄ နှစ်(၁၉၅၉)ခန့်က ထုံးတမ်းစဉ်လာအရ ထိမ်းမြား လက်ထပ် ပေါင်းသင်းလာခဲ့ရာ၊ သားသမီး ၂ ယောက်ရရှိသည်ဆိုကြောင်း။ ထို့နောက်၊ ပစ္စည်းပေါက်ဆုံးသည့် ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ အယူခံတရားခံ၏ မိဘများနှင့် မသင့်တင့် ဖြစ်သည်တွင်၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၄ ရက်နေ့၌ ၎င်းအား အိမ်မှ နှင်ချလိုက်သဖြင့်၊ ဆင်းလာရရာ၊ မအေးကို သူမ၏ မိဘများကခေါ်ထားလိုက်သည် ဆိုကြောင်း။ ထို့အတွက် အယူခံ တရားလိုက၊ မအေးအား အတူနေထိုင်ရန် ခေါ်သော်လည်း မရရှိသဖြင့်၊ အမှုကို စွဲဆိုရခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဆိုသည်။

အယူခံတရားခံ မအေးကမူ၊ ၎င်းမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ မြန်မာ-အူရိယားလူမျိုးဖြစ်ပြီး အယူခံတရားလိုမှာ ဟိန္ဒူဘာသာဝင် အူရိယား ဖြစ်သဖြင့်၊ လက်ထပ်ခဲ့ခြင်းမှာ တရားဝင် လက်ထပ်ခြင်း မဖြောက်။ အယူခံတရားလိုသည် ၎င်းသဘောအတိုင်း အိမ်မှဆင်းသွားပြီး၊ အယူခံတရားခံအား လုံးဝထောက်ပံ့ခြင်း မရှိ၊ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ၎င်းမှာ အယူခံတရားလို၏ တရားဝင်မိန်းမ မဟုတ်သဖြင့်၊ ယခုအမှုကို အယူခံတရားလိုက မစွဲထိုက်ပါဟု ကန့်ကွက်လေသည်။

ထို့အတွက်အမှုကို စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်နိုင်ရန်၊ ရုံးမှ ကောက်ချက် ၄ ခုထုတ်နုတ်ရာ၊ အဓိကဖြစ်သည့် ပဌမ ကောက်ချက်မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

> "၁။ ။တရားလိုသည် ဟိန္ဒူဘာသာဝင် ဖြစ်၍၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဖြစ်သော တရားခံနှင့်ထိမ်းမြားခြင်းသည် တရားဝင် ထိမ်းမြားခြင်း မြောက်ပါသလား"

၎င်းကောက်ချက်နှင့် ပတ်သက်၍ အယူခံတရားလိုက ၎င်းမှာ ဟိန္ဒူဘာသာ ကိုးကွယ်ကြောင်းနှင့် နိုင်ငံခြားသား မှတ်ပုံတင် လက်မှတ်တွင်လည်း၊ ဟိန္ဒူဘာသာကိုးကွယ်ပါသည်ဟု ပြဆိုထားကြောင်း ဝန်ခံ၍၊ အယူခံတရားခံ မအေးမှာ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ အူရိယားဖြစ်ကြောင်း မငြင်းဆိုနိုင်။ ၎င်းပြသသည့် သက်သေများကလည်း၊ အယူခံတရားလိုမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာဖြစ်ကြောင်း တဦးတယောက်မှ ထွက်ဆိုနိုင်ခြင်း မရှိသည်တကြောင်း၊ ၎င်းတို့လက်ထပ်ခဲ့သည်မှာလည်း၊ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ ဥပဒေအမှတ် ၃၂ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မိန်းမများ အထူးထိမ်းမြားမှုနှင့် အမွေဆက်ခံမှု အက်ဥပဒေအရ မဟုတ်သောကြောင့်၊ အယူခံတရားခံသည် ၎င်း၏တရားဝင်ဇနီး ဖြစ်သည်ဟု မည်သို့မျှဖွဲ့ဆ

ရန် မဖြစ်သဖြင့်၊ အယူခံတရားလို စွဲဆိုသည့် အမှုကို စရိတ်နှင့်တကွ ပလပ်လိုက်လေသည်။ ထို့အဘက်အယူခံ တရားလိုက ယခုအယူခံမှုကို တင်သွင်းရာ၊ ၎င်းဖေါ်ပြသည်မှာ မိမိနှင့် အယူခံတရားခံတို့မှာ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာများ ဖြစ်သဖြင့်၊ ရည်ညွှန်းသည့် ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မိန်းမများ အထူးထိမ်းမြားမှု အက်ဥပဒေနှင့် မဆိုင်။ အယူခံတရားလိုက အစစ်ခံရာဝယ် မိမိမှာ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ ကိုးကွယ်ပါသည်ဟု ကျမ်းကျိန်အစစ်ခံခဲ့သဖြင့်၊ မိမိမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားရကား၊ စွဲဆိုသည့်အတိုင်း ဒီကရီချမှတ် ပေးသင့်ပါသည်ဟု ပြဆိုလေသည်။

၁၉၆၄

အော်ဂဒူး နှင့် မအေး။

ယခုအမှုတွင် အယူခံတရားလိုက၊ ၎င်းမှာ မူလက ဟိန္ဒူဘာသာ ကိုးကွယ်သည့် အူရိယားလူမျိုးဖြစ်ကြောင်း ဖြောင့်ဆိုထားရကား၊ အယူခံ တရားခံ မအေးနှင့် ထိမ်းမြားသောအခါ၊ ၎င်းမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာသို့ ကူးပြောင်း ကိုးကွယ်နေပြီ ဖြစ်ကြောင်း ကိုပြသရန်မှာ ၎င်းပေါ် တာဝန်လုံးဝကျရောက်နေပေသည်။ ထိုအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ အယူခံတရားလိုက ရုံးရွေ့အစစ်ခံသောအခါ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာများကဲ့သို့ ကျမ်းကိုင်၍ ကိုးကွယ်သည့် ဘာသာမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဖြစ်ပါသည်ဟု အတိအလင်း မြွက်ဖေါ်ခဲ့သဖြင့် ၎င်းမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာကို ကိုးကွယ်သူတဦး ဖြစ်သည်ဟု ယူဆသင့်ပါသည်ဟု ဆိုလိုသည်။ သို့သော်၊ အမှုစစ်ဆေးသောအခါ၊ အယူခံတရားလိုသည် ဗုဒ္ဓဘာသာကို ကိုးကွယ်သူတဦး ဖြစ်နေပြီဟု ၎င်း၏ပြဆိုချက်အရ လက်ခံနိုင်စေဦး၊ အဓိကအချက်မှာ အယူခံတရားခံနှင့် လွန်ခဲ့သည့် ၄ နှစ်ခန့်က လက်ထပ်သောအခါ၊ ၎င်းမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဖြစ်မဖြစ်ကို ဆင်ခြင်ရပေမည်။ ၎င်းအချက်နှင့်ပတ်သက်၍၊ အယူခံတရားလို ကလုံလောက်သည့် သက်သေခံ အထောက်အထား မည်သို့မျှ ပြသနိုင်ခြင်းရှိသည်ကို မတွေ့ရပေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်၊ ၎င်း၏ သက်သေ အီစွပ် (လို့ပြ-၂) ကပင်၊ အယူခံတရားလိုမှာ ဟိန္ဒူဘာသာ ကိုးကွယ်သည်ဆိုပြီး၊ သက်သေဒတ်(စ်)ရတိကလည်း၊ အယူခံတရားလိုမှာ ဇာတ်နိမ့်သည့် ဟိန္ဒူဖြစ်ပါသည်ဟု အတိအလင်းထွက်ဆိုထားသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ တဖန်၊ အယူခံတရားလို တင်သွင်းသည့် စွဲဆိုလွှာကို ကြည့်ရှုမှု၊ အယူခံတရားလိုက ၎င်းမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် တဦးဖြစ်ပါသည်ဟု ပြဆိုထားခြင်းမရှိ။ အယူခံတရားခံ၏ ထုချေလွှာအရ၊ အယူခံတရားလိုမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် တဦးမဟုတ်ပါဟု ငြင်းဆိုထားချက်ကို၊ အယူခံတရားလိုက ချေပသော အခါလည်း၊ မိမိမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဖြစ်ကြောင်း ဖေါ်ပြခြင်း မပြုခဲ့ရာ၊ ယခုမှအယူခံတရားလိုက ရုံးရွေ့အစစ်ခံသောအခါ ကျမ်းကျိန်၍ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ကဲ့သို့ အစစ်ခံသောကြောင့်၊ ၎င်းမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တဦး ဖြစ်ပါသည်ဆိုခြင်းမှာ လုံလောက်သည့် အထောက်အထား ရှိသည်ဟု လက်ခံနိုင်ရန် ခဲယဉ်းသည်။

၁၉၆၄

အော်ဂဒူး နှင့် မအေး။

ဟိန္ဒူဘာသာကိုးကွယ်သည့် ဟိန္ဒူလူမျိုး တယောက်သည် မည်သည့်အခါ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အဖြစ် ပြောင်းလဲ ကိုးကွယ်သည်ဟု ယူဆနိုင်စွမ်းရှိသည်ကို ပြဆိုရာ၌၊ ***Chinnasamy Pillay vs. Ma Toke and another*** (1) စီရင်ထုံးတွင်၊ မူလကဟိန္ဒူဘာသာ ကိုးကွယ်သူသည်၊ ငါးပါးသီလကို ခံယူသည်သာမက၊ ဘုန်းကြီးကျောင်း ဆောက်လုပ် လှူဒါန်းပြီး၊ ကိုရင်တပါးအား ဦးပဋ္ဌင်းအဖြစ် ချီးမြှောက်၍ မိမိ၏ဆရာအဖြစ် ကိုးကွယ်ခဲ့သည့်အပြင်၊ အိန္ဒိယပြည်ရှိ ဆွေမျိုး သားချင်းမျှားနှင့် လုံးဝအဆက်အသွယ် ဖြတ်တောက်ခဲ့ခြင်းရှိမူ၊ ထိုသူသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အဖြစ် ကူးပြောင်းခဲ့သူ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆသင့်သည်ဟု ပြဆိုထားပေသည်။

ယခုအမှုတွင် အယူခံတရားလိုသည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ ကျင့်သုံးလေ့ ရှိသည့် အရေးကြီးသည့် အလုပ်တာဝန် တခုခုကို လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်း ရှိကြောင်း မတွေ့ရ၊ ဆွေမျိုးသားချင်းမျှားနှင့် လုံးဝပြတ်စဲပြီး၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် တဦးအနေဖြင့် နေထိုင်ဆက်ဆံလာကြောင်းလည်း၊ မည်သို့မျှ လုံလောက်သည့်အထောက်အထားမပြနိုင်။ ယခုတိုင်ပင် နိုင်ငံခြားသား လက်မှတ်ကို၊ ဟိန္ဒူဘာသာဝင်အဖြစ် ကိုင်ဆောင်ထားခြင်းရှိသည်မှာ မငြင်းဆိုနိုင်ရကား၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဖြစ်သည့် အယူခံတရားခံနှင့် ၁၉၅၄ ခုနှစ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၂ အရမဟုတ်ဘဲ၊ လက်ထပ်ခဲခြင်းမှာ၊ အယူခံတရားခံသည်၏ တရားဝင်ဇနီး ဖြစ်သည်ဟု မည်သို့မျှ ယူဆနိုင်ရန် မဖြစ်ရကား၊ အယူခံတရားလိုသည် အယူခံတရားခံအပေါ် ယခုအမှုစွဲဆိုခွင့် ရှိသည်ဟုမဆိုနိုင်ပေ။

ထို့ကြောင့် အယူခံတရားလို တင်သွင်းသည့်အယူခံလွှာကို ခွင့်ပြုနိုင်ရန်အကြောင်း မတွေ့ရှိရသဖြင့်၊ အယူခံမှုကို ပလပ်ရမည်သာ ဖြစ်ပေသည်။

ဖေါ်ပြပါအကြောင်းများကြောင့်၊ ယခု အယူခံအမှုကို ပလပ်လိုက်သည်။

ပညာပို့ချေနေကြီးစရိတ်အဖြစ် ၅၀ သတ်မှတ်သည်။

(1) A.I.R.1 (1938) Ran. P.5

တရားမ အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဒေါက်တာ ဦးမောင်မောင်ရွှေတွင်

ဦးစံဖေ (ခေါ်) စရစ်အီမန် (အယူခံတရားလို) *

နှင့်

ကျက်ကရူး (အယူခံတရားခံ)

† ၁၉၆၄ မတ်လ ၃၀ရက်။

မတရားစွဲဆိုမှုကြောင့် လျော်ကြေးရလိုမှု၊ မည်သည့်အခါ၌ မတရားစွဲဆိုရာမြောက်ခြင်း၊ လျော်ကြေး၏သဘော။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မတရား စာရားစွဲဆိုခြင်းအတွက်၊လျော်ကြေးတောင်းခံနိုင်ခွင့် ပေးခြင်း၏ အဓိကသဘောမှာ၊မလိုမုန်းထားသူတဦးသည်၊ အခြားသူတဦးအား ရာဇဝတ်ရုံးများကိုအသုံးပြုခြင်းမှ စက်ကလူ မပြုနိုင်ရန် ယန္တရားခြင်းဖြစ်သည်။ နစ်နာသူအားလည်းလျော်ကြေးဖြင့် သက်သာမှုကို ပေးခြင်းဖြစ်သည်။

မိမိ၏ရွေးနှုတ် ကြေကြေလည်လည် မတိုင်ပင်ရသေးမီ၊ ရာဇဝတ်ကြောင်း ဖွင့်လှစ်ရန် အမှုစွဲဆိုခဲ့ပြီး၊တိုင်ပင်ပြီးသည့်နောက်ထိုအမှုကို ရုပ်သိမ်း၍ တရားမမှုစွဲဆိုသောသူသည်၊တမင်သက်သက် သတပါးအား နှိပ်စက်ကလူပြုလို၍ စွဲဆိုခြင်းဖြစ်သည်ဟူ၍မဆိုနိုင်။

ဒေါ်ယုံနှင့် ဦးမင်းဆင် ။၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးစာမျက်နှာ ၆၃၁ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဒေါက်တာ ရွှေဘော်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဒေါက်တာ မောင်ဖြူ။

တရားသူကြီးဒေါက်တာ ဦးမောင်မောင်။ ။အယူခံ တရားလိုသည် အယူခံတရားခံ အပေါ်၌၊ ဖြူးမြို့ နယ်ပိုင် တရားမ တရားသူကြီးရုံးတွင် ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၂ ကိုဖွင့်လှစ်၍၊ လျော်ကြေးငွေ ၂,၀၀၀ ရလိုကြောင်းဖြင့် တရားစွဲဆိုခဲ့သည်။ စွဲချက်တွင် အယူခံတရားခံသည် မိမိအား အကြောင်းမဲ့ သက်သက် ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၄၄၇၊ ကျူးကျော် နေထိုင်မှုဖြင့် အကြိမ်ကြိမ် တရားစွဲဆိုခဲ့ပါသည်။ ထိုစွဲဆိုခဲ့သောအမှုတို့ကို နောက်ဆုံးတွင် ပယ်ခဲ့၍ အယူခံတရားလိုသည် တရားသေ လွှတ်ခဲ့ပါသည်။ လုံလောက်သော အကြောင်းမရှိဘဲ၊ မလိုမုန်းထားစိတ်ဖြင့် အယူခံ

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ထရားမ ဒုတိယအယူခံမှုအမှတ် ၁၀၈။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ အယူခံမှုအမှတ် ၁၈ တွင် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၂၃ ရက်နေ့ တောင်ငူခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၄

ဦးစံဖေ (ခေါ်) စရစ်အီမန် နှင့် ဂျက်ကရူး။

တရားလိုကို ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခဲ့သော အယူခံတရားခံသည် အယူခံတရားလို ကုန်ကျခဲ့သော ငွေကြေးများ၊ စရိတ်စကများအတွက် လျော်ကြေးပေးသင့်ပါသည်ဟူ၍ စွဲဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ထိုအမှုကို ပညာရှိ နယ်ပိုင် တရားမ တရားသူကြီးက ပလပ်လိုက်လေသည်။ စီရင်ချက်တွင် အယူခံတရားခံက၊ အယူခံတရားလိုအပေါ်တွင် ရာဇဝတ်မှုဖြင့် အမှု ၂ မှု ဖွင့်လှစ်စွဲဆိုခဲ့သည်မှာ မှန်သော်လည်း၊ အကြောင်း မလုံလောက်ဘဲ စွဲသည်၊ တမင်သက်သက် ညှဉ်းပန်းလိုစိတ်ဖြင့် စွဲသည်ကိုမူကား၊ ထင်ရှားစွာမတွေ့ရ။ ပဌမ အမှုကိုစွဲဆိုပြီးရုံးခိုန်းရက်တွင် တရားလိုမလာရောက်သဖြင့် အမှုကိုပလပ်ခါ၊ အမှုတွင် တရားခံဖြစ်သော ယခု အယူခံတရားလိုအား တရားသေလွတ်သည်ကို တွေ့ရ၏။ ထို့နောက် ရက်အနည်းငယ်သာကြာ၍၊ ယခုအမှုတွင် အယူခံတရားခံဖြစ်သူက ထပ်မံ၍ ရာဇဝတ်ကြီးမှု ဖွင့်လှစ်ပြန်သည်။ သို့ရာတွင် ၎င်း၏ရွှေနေကြီး ဦးတင်မောင်က၊ အမှုသွားအမှုလာများကို သေချာစွာ စစ်ဆေးသောအခါ၊ ပိုင်ဆိုင်ခြင်းကို ထင်ရှားစွာသက်သေထူပြီး၊ စာချုပ်စာတမ်းများ အယူခံတရားခံလက်ဝယ်တွင် ရှိကြောင်း တွေ့ရှိရသဖြင့်၊ ၎င်းအား ရာဇဝတ်မှုကို ရုပ်သိမ်းပြီးနောက်၊ တရားမမှု ဖွင့်လှစ်စွဲဆိုရန် အကြံပေးခဲ့လေသည်။ ထိုအကြံပေးချက်အတိုင်း လိုက်နာ၍၊ ဒုတိယအကြိမ် စွဲဆိုခဲ့သော ရာဇဝတ်မှုကို အယူခံတရားခံက ရုပ်သိမ်းလိုက်သည်။ ထို့ကြောင့် အယူခံတရားလိုသည် တရားသေလွတ်ခဲ့ပြန်လေသည်။ အယူခံတရားခံသည် တရားမမှု ဆက်လက်၍ စွဲဆိုကာ အနိုင်ရရှိခဲ့၏။

အထက်ပါ အချက်တို့ကို ထောက်ရှု၍၊ ပညာရှိ နယ်ပိုင် တရားမ တရားသူကြီးသည်၊ အကြောင်းမဲ့သက်သက် ရာဇဝတ်မှုများကို စွဲခြင်း၊ မလိုမုန်းထားစိတ်ဖြင့် ညှဉ်းပန်းလိုသဖြင့် စွဲခြင်း စသည့်အချက်အလက်တို့ မပြည့်စုံဟူ၍ တွေ့ရှိရကား၊ လျော်ကြေး ရလိုမှုကို ပလပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။ အယူခံတရားလိုသည် ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့် တောင်ငူခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးရုံးသို့ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ အယူခံမှုအမှတ် ၁၈ ဖြင့်သွားရောက်အယူခံခဲ့လေသည်။ ပညာရှိ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးသည်လည်း မူလရုံး၏အမိန့်နှင့် ဒီကရီကို အတည်ပြု၍ အယူခံကို ပလပ်ခဲ့သည်။

အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီး ဒေါက်တာ ရွှေဘော်က၊ ပဌမ အယူခံအမိန့်တွင် ပညာရှိ တရားသူကြီးက အောက်ရုံးများတွင် စွဲဆိုခဲ့သော ရာဇဝတ်မှုများတွင် အယူခံ တရားလိုက အနိုင်ရရှိသည် ဟူ၍ မဆိုသာ၊ အယူခံတရားခံက ဆက်လက်၍ အမှုသွား အမှုလာ ပေါ်တွင် ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ရသည်အထိ စွဲဆိုခြင်း မပြုခဲ့၍သာ အယူခံတရားလိုသည် တရားသေ လွတ်ခဲ့ရသည်ဟူ၍ မှတ်ချက် ချမှတ်ခဲ့သည်ကို ပြင်းထန်စွာ ဝေဘန်လေသည်။ ဒေါက်တာ ရွှေဘော်က

၁၉၆၄

ဦးစံဖေ (ခေါ်) စရစ်အိမန်နှင့် ဂျက်ကရူး။

စီရင်ထုံးများကို ကိုးကား၍၊ မတရားစွဲဆိုမှုကြောင့် လျော်ကြေးရလိုမှု စွဲဆိုရာများတွင် အယူခံ တရားလိုအပေါ်တွင် ကျရောက်သော သက်သေထူရမည့် တာဝန်သည် ကြီးလေးလှသည်မဟုတ်ပါ။ အယူခံတရားလိုသည် ရာဇဝတ်မှုများ၌ စွဲဆိုခြင်း ခံရသဖြင့် နစ်နာခရကြောင်းကို ပြနိုင်လျှင် လုံလောက်ပါသည်။ ရာဇဝတ်မှုတွင် ပြစ်ဒဏ်မှ လွတ်ငြိမ်းသည်ဟု ဆိုရာတွင်လည်း၊ ဆုံးခန်းတိုင် အမှုစစ်ဆေးပြီးနောက် စီရင်ချက် ချမှတ်သည့် ကိစ္စမျိုးကိုသာ ဆိုသည်မဟုတ်ပါ။ ဤအမှုမှာကဲ့သို့ တရားလိုက ဆက်လက် စွဲဆိုခြင်းမပြု၍ တရားသေလွတ်ခြင်းမျိုးလည်း ပါဝင်ပါသည်ဟု လျှောက်လဲသည်။ ထိုလျှောက်လဲချက်များကို လက်ခံရမည် ဖြစ်ပေသည်။ တရားခံတဦးအား ရာဇဝတ်မှု ဖွင့်လှစ် စွဲဆိုပြီးနောက်၊ တရားလိုက အမှုကို ရုပ်သိမ်း၍ လွတ်ငြိမ်းရသည် ဖြစ်လျှင်လည်း၊ တရားခံက အနိုင်ရရှိသည်ဟူ၍ပင် ယူဆရပေမည်။ ဤကဲ့သို့ မယူဆလျှင် မတရား တရားစွဲဆိုမှုများနှင့် ပတ်သက်၍ လျော်ကြေးတောင်းခံရန် ခက်ခဲမည်သာ ဖြစ်ပေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မလိုမုန်းထားသူတဦးသည် အခြားသူ တဦး တယောက်အား၊ ရာဇဝတ်မှုစွဲဆိုကာ ရက်ချိန်း အတန်တန်ယူပြီးနောက် အမှုကို ရုပ်သိမ်းလျှင် တရားခံ၌ လျော်ကြေးတောင်းခံရန်လမ်း ရှိတော့မည် မဟုတ်သော ကြောင့်ပင်တည်း။ မတရားတရားစွဲဆိုခြင်းအတွက် လျော်ကြေး တောင်းခံနိုင်ခွင့် ပေးခြင်း၏ အဓိကသဘောမှာ မလိုမုန်းထားသူ တဦးသည် အခြားသူတဦးအား ရာဇဝတ်ခွန်းများကို အသုံးပြု၍ နှိပ်စက်ကလူ မပြုနိုင်စေကြောင်း၊ ဟန့်တားခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ နစ်နာသူအားလည်း၊ လျော်ကြေးဖြင့် သက်သာမှုကို ပေးခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

သို့ရာတွင် အယူခံတရားခံသည် ရာဇဝတ်မှုများ ဖွင့်လှစ် စွဲဆိုခဲ့သောအခါ၌ အကြောင်းအချက် လုံလုံလောက်လောက် ရှိသည်ဟူ၍၊ မူလရုံးတရားသူကြီးနှင့် ပညာရှိ ခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးတို့ တွေ့ရှိခြင်းမှာမူကား မှားယွင်းသည်ဟု မဆိုသာပေ။ အယူခံတရားခံသည် ၎င်း၏ရွေနေကြီးက ရာဇဝတ်မှုကိုပိတ်ပြီး၊ တရားမမှု ဖွင့်လှစ်သင့်သည်ဟူ၍ အကြံပေးသည်နှင့်တပြိုင်နက်၊ ရာဇဝတ်မှုကိုပိတ်၍ တရားမမှုစွဲဆိုခဲ့သည်။ စွဲဆိုခဲ့သည့်အတိုင်းလည်း အနိုင်ရရှိခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ရွေနေကြီးနှင့် စေ့စေ့စပ်စပ် ကြကြေသည်သည် မဘိုင်ပင်ရသေးမှိက ရာဇဝတ်ကြောင်း ဖွင့်လှစ်စွဲဆိုခဲ့မိခြင်းသည် အခြောင်း မသုံလောက်ဟူ၍လည်း မဆိုနိုင်။ တမင်သက်သက် သူတပါးအား နှိပ်စက်ကယူ ပြုလိုရှိ စွဲဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟူ၍လည်း မဆိုနိုင်ချေ။ မူလရုံးတွင် အယူခံတရားခံအဘက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်ခဲ့သော ရွေနေကြီး ဦးတင်မောင် ကိုယ်တိုင်ကလည်း လျော်ကြေးရလိုမှုတွင် ကိုယ်တိုင် သက်သေခံ၍၊ မိမိကပင် မိမိ၏အမှုသည်အား အကြံဉာဏ်များ ပေးခဲ့ပါသည်။ ထိုအကြံဉာဏ်အတိုင်း လိုက်နာဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်း

၁၉၆၄

ဦးစံဝေ (ခေါ်) စရစ်အိမန် နှင့် ဂျက်ကရူး။

ဖြစ်ပါသည်ဟူ၍လည်း ထွက်ဆိုထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဒေါ်ယုံနှင့် ဦးမင်းဆင်(၁) အမှုတွင် လူတဦးသည် မိမိ၏ရှေနေကြီးအား အချက်အလက် အစုံအလင် တင်ပြပြီး နောက်၊ ရာဇဝတ်ကြောင်း ဖွင့်လှစ်၍ စွဲဆိုခဲ့လျှင်၊ မတရား တရားစွဲဆိုမှုဖြင့် လျော်ကြေးပေးရန် အကြောင်းမရှိဟူ၍ စီရင်ထုံးပြုထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဤအမှုတွင် မူကား၊ အယူခံဘရားခံသည် ရာဇဝတ်ကြောင်း ဖွင့်လှစ်၍ အရင် စွဲဆိုခဲ့သည်ကား မှန်၏။ သိရာတွင် ရက်များ မကြာမီအတွင်း၊ မိမိ၏ရှေနေကြီးအား အချက်အလက် အစုံအလင် တင်ပြပြီးနောက်၊ ရှေနေကြီး၏ အကြံပေးချက်အတိုင်း ရာဇဝတ်မှုကို ရုပ်သိမ်းကာ၊ တရားမမှု စွဲဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုစီရင်ထုံး၏မူသည်၊ ဤအမှုနှင့်လည်း စပ်ဟပ်သည်ဟူ၍ ဆိုနိုင်ပေသည်။

ထို့ကြောင့် မူလရုံးနှင့် ပဌမအယူခံရုံးတို့က ချမှတ်ခဲ့သော စီရင်ချက် အမိန့်တို့သည် အမှုတွင် ပေါ်လွင်သော အချက်အလက်နှင့် သက်ဆိုင်သော ဥပဒေတို့ကို မှန်ကန်စွာ ကောက်ယူ ဆုံးဖြတ်ထားသော အမိန့်စီရင်ချက်တို့ ဖြစ်သည်ဟူ၍ ယူဆသည်။ ထို စီရင်ချက် အမိန့်တို့ကို စွက်ဖက်ပြင်ဆင်ရန် အကြောင်းမမြင်သဖြင့် အယူခံကို စရိတ်နှင့် တကွ ပလပ်လိုက်သည်။ ဤရုံးရှေနေခမျာ ၇၅ ဖြစ်စေရမည်။

(၁) ၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး ၈၁ ရှေ့၁။

တရားမ အယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်ရွှေမှောက်တွင်

ဦးတိလောကပါ ၄ (အယူခံတရားလိုများ)*

နှင့်

ဦးဘိုးရပါ ၁၀ (အယူခံတရားခံများ)

၁၉၆၂ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၇ ရက်။

တရားမ ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၉၂ ဘုရားဆင်းတုတော်နှင့် ပတ်သက်၍ စွဲသောအမှု တရားမသေးမှုအဖြစ် မစစ်သင့်ခြင်း တရားသူကြီး၏တာဝန်မကင်း (Scheme) ကို ရေးဆွဲအတည်ပြုရန် ဖြစ်ခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မြတ်စွာဘုရား၏ ဆင်းတုတော်တဆူကို၊ တရားဝင်စီမံအုပ်ချုပ်စီမံနိုင်သော အခွင့်အာဏာရရှိရေးအတွက်ရုံးတော်က ဆောင်ရွက်အမိန့်ချမှတ်ပါရန်၊ တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၉၂ အရ တရားစွဲဆိုသောအမှုကို တရားမသေးမှုဖွင့်ပြီးစစ်ဆေးသည်မှာ မှားယွင်းသည်။ တရားမကြီးမှု အဖြစ် အမှုစစ်ဆေးခြင်းပြုရမည်ဖြစ်သည်။

ထို့ပြင် အမှုစစ်ဆေးသောတရားသူကြီးသည် တရားလိုများတင်သွင်း သောအုပ်ချုပ်မှုစကင်း (Scheme) ကို လေ့လာသုံးသပ်၍၊ တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၉၂ အရ (Scheme) ဆွဲရမည်မှာ၊ ၎င်း၏တာဝန်ဖြစ်သည်။ တရားသူကြီးသည် စကင်းကို မသုံးသပ်ဘဲ၊ အမိန့်ဒီကရီချမှတ်ခြင်းသည်၊ မိမိ၏တာဝန်ဝတ္တရားကို ဆောင်ရွက်ရာမရောက်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးဘသန်း (၁)။

အယူခံတရားခံ ၁ မှ ၆ အတွက်။။ ။ဦးသန်းမောင်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ယခု အယူခံတရားခံ ဦးဘိုးရ ပါ ၆ ဦးတို့သည် အင်းစိန်ခရိုင် တိုက်ကြီးမြို့ရှိ၊ မဟာမြတ်မုနိ ဆင်းတုတော် ဝေယျာဝစ္စ အဝဝကို ကြီးကြပ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သူများ ဖြစ်သည်ဆိုကာ၊ ယင်းသို့ ကြီးကြပ် ဆောင်ရွက်သည်ကို တရားဝင်အောင် စီမံအုပ်ချုပ်နိုင်သော အခွင့်အာဏာ ရရှိရေးအတွက်၊ ရုံးတော်က ဆောင်ရွက် အမိန့်ချမှတ်ပါရန်၊ တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၉၂ အရ၊ အင်းစိန်ခရိုင် ကော်လိတ်တော်အရာရှိ၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့်၊ ဦးဘဘွား၊ ဦးလှဖေလေး၊ ဦးမောင်

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၇၃။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမအသေးအဖွဲ့မှုအမှတ် ၄၂၂တွင်၊ အင်းစိန်မြို့ခရိုင်တရားမှုတရားသူကြီး ရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၄

ဦးတိလောက
ပါ ၄
နှင့်
ဦးဘိုးရ ပါ ၁၀။

တန်နှင့် ဦးစံမြတ်တို့အပေါ်၌ တရားစွဲဆိုလေသည်။ ထိုမူလတရားခံများက ကန့်ကွက်ခြင်းမပြုကြချေ။ သို့သော်၊ ထိုသို့တရားစွဲဆိုမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ သတင်းစာများတွင် ကြေငြာသည်ကို တွေ့ရှိကြသော ဦးမောင်ကလေးနှင့် ဦးလှဘော်တို့က၊ ချေပကန့်ကွက်လွှာများတင်သွင်းကြလေသည်။ အမှုစစ်ဆေးရန် ချိန်းဆိုသောနေ့၌၊ တရားလိုများဘက်မှ သက်သေ တင်ပြစစ်ဆေးရန် အဆင်သင့် ရှိသော်လည်း၊ ကန့်ကွက်သူ ဦးလှဘော်သည် အမှုကို ချိန်းဆိုရန် တောင်းဆိုလေ၏။ ယင်းသို့ ချိန်းဆိုရသည့် အတွက်၊ တရားလိုများ ကုန်ကျစရိတ် ၅၀ ကို ကိုလည်း ပေးဆောင်ရန် သဘောတူညီသည်။ တောင်းဆိုသည့်အတိုင်း ချိန်းဆိုလိုက်ရာ၊ ချိန်းဆိုသည့်နေ့ ရောက်သော် အခါ၊ တရားလိုများနှင့် ၎င်းတို့၏ သက်သေများ လာရောက်ကြ၏။ ဦးလှဘော်လည်း လာရောက်၍၊ ရက်ချိန်းတဖန် တောင်းပြန်၏။ သို့သော်၊ မိမိပေးဆောင်ရန် တာဝန်ယူခဲ့သည့်သက်သေစရိတ်ငွေ ၅၀ ကို ကိုကား၊ မပေးဆောင်လိုကြောင်းနှင့် လျှောက်ထား၏။ ထို့ကြောင့်၊ ခရိုင်တရားမရုံးသည် အမှုကို စစ်ဆေးပြီး၊ အမိန့်ဒီကရီချမှတ်လိုက်၏။ ယင်းသို့ အမိန့်ချမှတ်သည်ကို မကျေနပ်သဖြင့်၊ ဦးလှဘော်နှင့် အပေါင်းပါ ၃ ဦးတို့က၊ ယခုအယူခံဝင်ကြသည်။ ၎င်းတို့၏ ပညာရှိရှေ့နေကြီးက၊ ခရိုင်တရားမရုံးသည်တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၉၂ အရ၊ တရားစွဲဆိုသည်ကို တရားမကြီးမှူ အဖြစ် အမှုစစ်ဆေးခြင်းမပြုဘဲ၊ တရားမသေး အမှုဖွင့်ပြီး စစ်ဆေးသည်မှာ၊ မှားယွင်းကြောင်းဖြင့် တင်ပြလေသည်။ ဤတင်ပြချက်မှာ မှန်ကန်၏။ သို့သော်၊ ယင်းသို့ တရားမသေးမှုဖွင့်၍ စစ်ဆေးရုံမျှနှင့်၊ အမှုပျက်ပျယ်သည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ အောက်တွင် ဖေါ်ပြလတ်သော အမိန့်ရရှိလျှင်၊ အင်းစိန်ခရိုင်ရုံးသည် ယခုဖွင့်ပြီးဖြစ်သော တရားမသေးမှုကို၊ တရားမကြီးမှု အဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲရပေမည်။

ထို့ပြင်လည်း၊ အင်းစိန်ခရိုင် ကော်လိုက်တော် အရာရှိပေးသော အခွင့်အမိန့်မှာ မပြည့်စုံသောကြောင့် ချို့ယွင်းချက်ရှိကြောင်းနှင့် လျှောက်လဲပြန် သေးသည်။ သို့သော် နောက်ဆုံး၌ ထိုအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆက်လက် မပြောဆိုတော့ပါဟု ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးကပန်ခံ၏။

ထိုမှတပါး၊ အင်းစိန်ခရိုင် တရားမရုံးသည် တရားလိုများ တင်သော ဆင်းတုတော်ကြီးဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်မှုစကင်း (Scheme) ကိုလေ့လာသုံးသပ်ခဲ့ဟန် မတူကြောင်း။ထို့ကြောင့်၊ ထို (Scheme) ကို ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးအား ပြန်လည်သုံးသပ်စေသင့်ကြောင်းနှင့် လျှောက်လဲပြန်၏။ ထိုအချက်မှာလည်း မှန်ကန်သည်ဟု ဤရုံးကယူဆသည်။တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၉၂ အရ၊ (Scheme) ဆွဲရမည်မှာ ခရိုင်တရားမရုံး၏ တာဝန်သာ ဖြစ်လေသည်။ ယခုမူကား၊ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးသည် (Scheme) ကိုမည်သို့မျှ လေ့လာသုံးသပ်ခြင်းမပြုဘဲ၊ တရားလို

တို့ တရားစွဲဆိုသည့်အတိုင်း၊ အမိန့်ဒီကရီ ချမှတ်လိုက်ခြင်းမှာ၊ မိမိ၏ တာဝန်ဝတ္တရား
များကို ဆောင်ရွက်ရာမရောက်ချေ။

ယင်းသို့ဖြစ်၍ (Scheme) ကိုပြန်လည်သုံးသပ်ပြီး၊ ကန့်ကွက်လိုသူများ၏
ကန့်ကွက်ချက်များကို လက်ခံလေ့လာ၍၊တရားသူကြီးကိုယ်တိုင် (Scheme) တရပ်
ရေးဆွဲပြီး၊ အတည်ပြုရပေမည်။

ထိုမျှသာမကသေး၊ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးသည် မည်သူအားမျှ ဂေါပက
လူကြီးများအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်း မပြုခဲ့သေးပေ။ တရားလိုများ၏ အဆိုလွှာ အပိုဒ်
၄ နှင့် ၅ ကို ထောက်သော်၊ ၎င်းတို့သည် မိမိတို့အား ဂေါပကလူကြီးများ အဖြစ်၊
တရားရုံးကခန့်အပ်စေလိုသ၍ (Scheme) တခုပ် ရေးဆွဲပေးရန်၊တရားစွဲဆိုသည်ဟု
ယူဆရပေမည်။

ထို့ကြောင့်၊ ခရိုင်တရားမရုံး၏ အမိန့်နှင့် ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်ပြီးလျှင်၊ အထက်၌
ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း လိုက်နာဆောင်ရွက်၍၊ အမိန့်ဒီကရီ အသစ်ချမှတ်ရန် ပြန်လည်
ပေးပို့သိုက်သည်။

အမှုသည်များသည် မိမိတို့ တရားစရိတ်ကို မိမိတို့ အသီးသီး ကိုယ်တိုင်ကျခံကြ
ရမည်ဖြစ်သည်။ သို့သော်၊ အမှုဖွင့်ဆိုင်းစရိတ်ငွေ ၅၀ အတွက်၊ တရားလိုများသည်
ဦးလှဘော် အပေါ်၌၊ ဇာနီပြုလုပ်နိုင်ပေမည်။ ။

၁၉၆၄

ဦးတိလောက ပါ ၄ နှင့် ဦးဆိုးရ ပါ ၁၀။

တရားမ အယူခံ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်တို့ရှေ့တွင်

† ၁၉၆၄
မတ်လ ၁၃ ရက်။

ဦးထင်အောင် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဦးတင်အုန်း (အယူခံတရားခံ)*

ငါးရမ်းခြင်း၊ ရွှေပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းကို ငှါးရမ်းခြင်း၊ ကတိပျက်ကွက်မှုကိစ္စ။

ငှါးရမ်းသော မော်တော်ကို အငှါးကတိစာချုပ်သက်တမ်း မစေ့မီ ၂ လအချိန်တွင် ပြန်အပ်သော်လည်း၊ ငှါးသူက ထိုသို့ကတိပျက်သည့်အတွက်၊ ကျန်ငှါးရမ်းခကို မတောင်းဆိုနိုင်။

မော်တော်သဘော်ကို ငှါးရမ်းရာ၌၊ အိမ်စသည့် မရွှေပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းကို ငှါးရမ်းသည် မဟုတ်၊ ရွှေပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းကို ငှါးရမ်းခြင်းသာဖြစ်သည်။

ကတိပျက်ကွက်သည့်အတွက်၊ လျော်ကြေးမည်မျှရထိုက်သည်ဆိုသည့် အချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ (၇၄) ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုပုဒ်မအရ မော်တော်ငှါးသူသည်၊ စာချုပ်တွင် သတ်မှတ်ထားသော လျော်ကြေးထက်ပိုမို၍ ကောင်းဆိုခွင့်မရှိ။

ထို့ပြင် လျော်ကြေးငွေကို သတ်မှတ်ရာ၌၊ ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ (၇၃) ရှင်းလင်းချက်ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ မော်တော်ကို ပြန်အပ်ပြီးသည့်အခါ၌၊ ထပ်မံငှါးရမ်းမည့်သူ ရှိမရှိဆိုသော အချက်ကိုပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်ဖြစ်သည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးဩ။

အယူခံတရားခံ အတွက်။ ။ဦးထွန်းလွင် (၃)။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင်၊ အငြင်းမပွါးသည့် အချက်များမှာ၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မေလ ၁၂ ရက်နေ့၌အယူခံတရားလို ဦးထင်အောင်နှင့် အယူခံတရားခံ ဦးတင်အုန်းတို့သည် သဘော်အငှားကတိစာချုပ် ချုပ်ဆိုကြ၍၊ ဦးတင်အုန်းပိုင် မော်တော်သဘော်ကို၊ ထိုနှစ်မေလ ၂၆ ရက်နေ့မှ၊ ၄ လ တိတိ၊ တလလျှင်ငှါး ရမ်း

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၆၇။

† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၆၃ တွင်၊ ရန်ကုန်မြို့တော် တရားမ တရားသူကြီးချုပ်ရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁ အသားတင်ငွေ ကျပ် ၉,၀၀၀ ဖြင့် ငှါး ရမ်းလိုက်၏။ ထိုစာချုပ်အပိုဒ် ၂ တွင် အောက်ပါအတိုင်း ပါရှိ၏။

၁၉၆၄

ဦးထင်အောင် နှင့် ဦးတင်အုန်း။

"ငှါး ရမ်းသူက ပိုင်ရှင်သို့ တလခအတွက် စပေါ်အဖြစ် ပေးသွင်းထား၍ ၎င်းသဘော်ကို ငှါးသူလက်အပ်ပြီး၊ ၁၅ ရက်အတွင်း ငွေ ၄,၅၀၀ ကျပ် ထပ်မံပေးသွင်းရုပါမည်။ ၎င်းငှါးသူမှ ငှါးရမ်းသည့်နေ့မှစ၍ တလပြည့်တိုင်း ပြည့်တိုင်း လခငွေ ၉,၀၀၀ ကျပ်ပြည့်အောင်ကို ဖြည့်၍ ပေးသွင်းရုပါမည်။ ပျက်ကွက်ပါက၊ သဘော်ပိုင်ရှင် ဖြစ်စေ၊ကိုယ်စားလှယ်ကဖြစ်စေ တွေ့ရာနေရာ တွင် သဘော်ကို ပြန်လည်သိမ်းယူပိုင်ခွင့် ရှိသည့်ပြင်၊ ပေးထားသော စပေါ် ကိုပါ သိမ်းဆည်းယူရုပါမည်။"

အထက်ဖော်ပြပါ အတိုင်းဆိုလျှင်၊ ငှါး ရမ်းသူ ဦးထင်အောင်က၊ ပိုင်ရှင်ဦးတင်အုန်း ထံ စပေါ်အဖြစ် တလခအတွက်ငွေ ၉,၀၀၀ ကျပ် တင်ကြိုပေးသွင်းထားပြီး၊ လဝက် ရောက်သောကာလ၊ ငှါးရမ်းခ အချို့ကျငွေ ၄,၅၀၀ ကျပ်ခန့်မ်ပြီး ဖြစ်သဖြင့် ဖြည့် စွက်၍ငွေ ၄,၅၀၀ ကျပ် ပေးသွင်းပြီး၊ လစဉ်အာမခံအဖြစ် တင်ကြိုပေးငွေ ကျပ် ၉,၀၀၀ ငှါး သူထံ၌ ထားရှိရမည်ဖြစ်သည်။

ဦးထင်အောင်သည် မော်တော် သဘော်ကို၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မေလ ၂၆ ရက်နေ့မှ၊ ထိုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၆ ရက်နေ့အထိ အသုံးပြုပြီးနောက်၊ ထိုဇူလိုင်လ ၂၆ ရက်နေ့တွင် ဦးတင်အုန်းသို့ မော်တော်သဘော်ကို ပြန်အပ်၏။ ထိုသို့ ပြန်အပ်သည့် အချိန်၌ အင့်းကတိစာချုပ် သက်တမ်းမှာ ၂ လ ကျန်သေး၏။ ဦးထင်အောင်က၊ မော်တော် သဘော်ကို ဦးတင်အုန်း သဘောတူကြေနပ်သဖြင့် ပြန်လည် ပေးအပ်ကြောင်းနှင့် အဆိုရှိ၏။ သို့သော် ဦးတင်အုန်းက ဦးထင်အောင်သည် ထိုမော်တော် သဘော်ဖြင့် အလုပ် လုပ်သည်မှာ အကျိုးမရှိသဖြင့် ပြန်အပ်သည်ဟုဆို၏။ ဦးတင်အုန်း၏ ထွက် ချက်ကို၊ ဦးပု၊ မောင်တင်လှိုင်နှင့်၊ ကိုခွန်ကြီးတို့က ထောက်ခံကြ၏။ ဦးထင်အောင် ကလည်း၊ ကိုယ်တိုင်အစစ်ခံပြီး ဦးဘိုနီအား သက်သေထူ၏။ မူလရုံးတရားသူကြီးသည် ဦးထင်အောင်၏ သက်သေထွက်ချက်များကို အသေးစိတ် လေ့လာပြီးနောက်၊ လက် မခံခဲ့ချေ။ ဦးထင်အောင်၏ ထွက်ချက်တွင်၊ ပဋမလဋ္ဌ မော်တော်သဘော်ကို အသုံး ပြုပြီးနောက်၊ ဦးတင်အုန်းက တောင်းပန်သဖြင့်၊ ဒုတိယလတွင် ဆက်လက်အသုံးပြု ကြောင်းထွက်ဆို၏။ ဦးဘိုနီကမူကား၊ ဦးတင်အုန်းသည် ဦးထင်အောင်၏ ကိုယ်စား လှယ်ဖြစ်သူ ကိုအောင်ယုန့် အဆင်မပြေသဖြင့်၊ မော်တော် သဘော်ကို ငှါးရမ်းခြင်း ရပ်စဲလိုက်သည်ဟု ထွက်ဆို၏။ ထိုသက်သေ နှစ်ယောက်သည် အရေးကြီးသော အချက်၌ လွန်စွာမှပင် ကွဲလွဲစွာထွက်ဆိုကြ၏။ ထို့ပြင်လည်း၊ တရားမစွဲမီ၊ ဦးတင်အုန်း

၁၉၆၄
ဦးထင်အောင်
နှင့်
ဦးတင်အုန်း။

ထံမှ နို့တစ်စာကို၊ ဤအမှုပါအကြောင်းခြင်းရာများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရရှိသော်လည်း၊ ဦးထင်အောင် ပြန်ကြားခြင်းမပြုခဲ့ပေ။ ဦးတင်အုန်းနှင့် ၎င်းထူသော သက်သေများ ထွက်ဆိုသည်မှာ၊ ယုတ္တိတန်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ မော်တော် သဘော်ကိုတလလျှင် ငွေ ၉,၀၀၀ ကျပ်နှင့် ၄ လအတွက် ငှါး ရမ်းခဲ့ရာ၊ လုံလောက်သော အကြောင်းမရှိဘဲ၊ ဦးတင်အုန်းသည် ၂ လငှါး ရမ်းပြီးနောက်၊ ငှါး ရမ်းခြင်းကို ရပ်စဲမည် မဟုတ်ပေ။ ဦးတင်အုန်း ထူသော သက်သေများ၏ ထွက်ဆိုချက်များအရ၊ မော်တော်သဘော်ကို ပြန်အပ်သည့်အခါ၌၊ စကားများကြသေးကြောင်း ပေါ်လွင်၏။ ထို့ကြောင့်၊ မော်တော်သဘော်ကို ၂ လသုံးပြီး၊ ဦးတင်အုန်းလက်မခံလိုသော်လည်း၊ဦးထင်အောင် ပြန်အပ်သည်ဟု မူလရုံးယူဆသည်မှာ၊ မှန်ကန်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။

မူလရုံးက ကျန် ၂ လအတွက် တလလျှင်ငွေ ၉,၀၀၀ ကျပ်ကျနှင့် ငွေ ၁၈,၀၀၀ ကျပ်ကို ငှါး ရမ်းခအဖြစ် ဦးထင်အောင်က ပေးဆောင်ရန် အမိန့်ချမှတ် လိုက်သည်။ ဦးထင်အောင် ကတိပျက်ကွက်သည်မှာ ထင်ရှား၏။ သို့သော်၊ ယင်းသို့ ဦးထင်အောင် ကတိပျက်ကွက်သည့်အတွက်၊ ဦးတင်အုန်း မည်သည့်သက်သာခွင့်မျိုး ရထိုက်သည် ဆိုသည့်အချက်ကိုစဉ်းစားရပေမည်။ မော်တော် သဘော်ကို ငှါး ရမ်းရာ၌၊ အိမ်စသည့် မရွှေ့မပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းကို ငှါး ရမ်းသည်မဟုတ်၊ ရွှေ့ပြောင်း နိုင်သောပစ္စည်းကို ငှါး ရမ်းခြင်းသာဖြစ်သည်။

Woodfall ပြုသော (၂၅)ကြိမ်မြောက်ထုတ်၊ အိမ်ရှင်အိမ်ငှါးကျမ်း စာမျက်နှာ ၂ တွင်၊အောက်ပါအတိုင်း မြင်ဆိုထား၏။

> **"*Demise.*—It is essential for the establishment of the relationship of landlord and tenant that there should be a** demise. The relationship can therefore exist only in respect **of land, there being included in the term 'land' both corporeal hereditaments, such as buildings, mines, and land in the popular sense of the word, and incorporal hereditaments, such as franchises, easements, profits, etc. Although live stock and other chattels may be let on lease, a lease of them does not constitute a demise but is merely a hiring, and does not give rise to the relationship of landlord and tenant."**

ထို့ကြောင့် ယခုအမှုတွင် ဦးတင်အုန်းသည် ဦးထင်အောင် ကတိပျက်ကွက်သော ကြောင့် ကျန် ၂ လအတွက်ငှါးရမ်းခကို မတောင်းဆိုနိုင်ပေ။

ဂျိုဂင်ဒရာ နှင့် ကူးပါး (၁)တွင်၊ ဂိုဒေါင်ငှါး ရမ်းသည့် ကိစ္စ၌ပင်၊ ငှါး ရမ်းသည့် သက်တမ်း မကုန်ဆုံးမီ ငှါး ရမ်းသူက၊ ဂိုဒေါင်ကို ပြန်အပ်သည့် အခါမျိုး၌၊ ဂိုဒေါင် ရှင်သည် ငှါး ရမ်းခရရှိရန် မစွဲဆိုနိုင်ကြောင်း။ ပဋိညာဉ် ပျက်ကွက်သည့်အတွက် လျော်ကြေးငွေ ရရှိရန်သာ စွဲဆိုနိုင်ကြောင်းနှင့် အဆုံးအဖြတ်ပြုခဲ့လေသည်။

၁၉၆၄

ဦးထင်အောင် နှင့် ဦးတင်အုန်း။

အထက်ပေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ မော်တော် သဘော်ပိုင်ရှင် ဦးတင်အုန်း သည် ထိုမော်တော်သဘော်ာ ကိုငှါး ရမ်းသူ ဦးထင်အောင်၏ ကတိ ပျက်ကွက်မှုကြောင့် လျော်ကြေး ရရှိရန်ကိုသာ တရားစွဲဆိုနိုင်ကြောင်းဖြင့် ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။

ဦးတင်အုန်း လျော်ကြေး မည်မျှရထိုက်သည် ဆိုသည့် အချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၇၄ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားရပေမည်။ ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

> **"When a contract has been broken, if a sum is named in the contract as the amount to be paid in case of such breach, or if the contract contains any other stipulation by way of penalty, the party complaining of the breach is entitled. Whether or not actual damage or loss is proved to have been caused thereby, to receive from the party who has broken the contract reasonable compensation not exceeding the amount so named or, as the case may be, the penalty stipulated for."**

ယင်းသို့ဖြစ်ရာ၊ ဦးတင်အုန်းသည် အငှါးစာချုပ်တွင် သတ်မှတ်ထားသော လျော်ကြေးထက် ပိုမို၍ လျော်ကြေးတောင်းဆို နိုင်ခွင့်မရှိချေ။ အထက်၌ ဖေါ်ပြခဲ့သည့် အငှါး ကတိ စာချုပ်တွင် ပဋိညာဉ် ပျက်ကွက်က၊ ဦးတင်အုန်း တင်သွင်းသောငွေ ၉,၀၀၀ ကျပ်ကိုသိမ်းယူရရှိနိုင်သည်ဟု ဖေါ်ပြထားသည်ဖြစ်ရာ၊ မည်သည့် နည်းနှင့်မဆို ထိုငွေ ၉,၀၀၀ ကျပ်ထက်ကျော်လွန်၍ ရနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ မော်တော်သဘော်ာကို အသုံးပြုပြီးသော ၂ လအတွက် ဦးထင်အောင် တင်သွင်းသော စပေါ်ငွေအပါအဝင် ငှါး ရမ်းခငွေ ၁၇,၀၀၀ ကျပ် ဦးတင်အုန်းရရှိပြီး ဖြစ်သည်။ လျော်ကြေးငွေကို သတ်မှတ်ရာ၌ ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၇၃ ရှင်းလင်းချက်ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ ဦးတင်အုန်းသည် မော်တော်သဘော်ာကို ပြန်လည်ရရှိ ပြီးနောက်၊ ထိုသဘော်ာကို ငှါး ရမ်းရန် အခြေအနေ ရှိမရှိကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစား ရပေမည်။ ဦးတင်အုန်းက သဘော်ာကို ငှါး ရမ်းမည့်သူ မရှိသဖြင့် အသုံးမပြုဘဲ ထားရကြောင်း ထွက်ဆို၏။ ဦးထင်အောင်က မူကား၊ ဦးစိန်သန်းကို သက်သေထူပြီးလျှင်၊ ဦးစိန်သန်းသည် ထို

(၁) အေ၊အိုင်၊အာ၊ ၁၉၂၃ ကာလကတ္တား ၆၃။

၁၉၆၄

ဦးထင်အောင် နှင့် ဦးတင်အုန်း။

သဘော်ဘကို အသုံးပြုကြောင်းနှင့် ခေျပ၏။ ဦးစိန်သန်း၏ သက်သေခံချက်ကို မူလရုံးက လက်မခံခဲ့ခေျ။ ဦးစိန်သန်းသည် မော်တော်သဘော်ဘကို ငှါးသည်ဆိုထုင်၌၊ ငှါးရမ်းခ မည်မျှပေးရသည် စသည်တို့ကို မပြောဆိုနိုင်သဖြင့် ၎င်း၏ ထွက်ဆိုချက်ကိုမူလရုံး လက်မခံသည်မှာ မှားယွင်းသည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။

ဓါတ်ဆီနှင့် မော်တော်သဘော်ဘအတွက် အသုံးပြုသော အခြားဆီများနှင့် ပတ်သက်၍ ဦးတင်အုန်းကငွေ ၁,၀၀၀ ကျပ်ရရှိရန်စွဲဆိုရာ၊ ထိုပစ္စည်းများကို ရရှိကြောင်း ဦးထင်အောင်နှင့် ၎င်း၏ကိုယ်စားလှယ် ဦးဘိုနီတို့က ဝန်ခံခဲ့၏။ တန်ဘိုးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အငြင်းမထွက်ခေျ။ ထို့ကြောင့်၊ ထိုငွေ ၁,၀၀၀ ကျပ်ကိုလည်း ဦးထင်အောင်ကပေးဆောင်ရမည်ဖြစ်သည်။

အထက်ပါပြုပါ အကြောင်းများကြောင့် မူလရုံး၏အမိန့်နှင့် ဒီကရီကို ပြင်ပြီးလျှင်၊ ဦးထင်အောင်က၊ ဦးတင်အုန်းအား ကတိပျက်ကွက်သည့် အတွက်၊ လျော်ကြေးငွေ ၉,၀၀၀ ကျပ်နှင့် ဓါတ်ဆီစသည့် ပစ္စည်းများအတွက် ငွေ ၁,၀၀၀ ကျပ် စုစုပေါင်းငွေ ၁၀,၀၀၀ ကျပ် ပေးဆောင်စေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

အမှုသည်များသည် ရုံးနှစ်ရုံးအတွက် ကျသင့်သော တရားစရိတ်များကို၊ အချိုးကျ စံနှုန်းဖြင့် ကျခံရမည်ဖြစ်သည်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင် ရှေ့တွင်

ဦးအဆိုင် † ၁၉၆၄

နှင့် မတ်လ ၁၃ ရက်။

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (ဦးဘသိန်း)*

ပြည်သူနှင့် သက်ဆိုင်သည့်ပစ္စည်း (public property) သမဝါယမအသင်းများ။ ပစ္စည်း ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဥပဒေအမှတ် (၁) ၏ ဖြည့်စွက်ချက် နောက်ကြောင်းပြန် အခွင့်အရေး (retrospective effect) ရှိမရှိ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ဥပဒေအမှတ် (၁) တွင် သမဝါယမအသင်းများသည်၊ အများနှင့် သက်ဆိုင်သည့်ပစ္စည်းတွင် အကျုံးဝင်ကြောင်းနောက်ထပ်ဖြည့်သွင်းခဲ့သော်လည်း ၎င်းဥပဒေမှာ မြို့က်ဖေါ်သည့် ဥပဒေသာဖြစ်၍ နောက်ကြောင်းပြန် အခွင့်အရေး (retrospective effect) ရှိသည်ဟု မယူဆနိုင်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊အများပြည်သူပိုင်ပစ္စည်းကာကွယ်ရေး ဥပဒေပုဒ်မ ၂ (၁) တွင် ပြည်သူပိုင်ပစ္စည်းများမှာ မည်သည့်ပစ္စည်းများဆိုသည်ကို ဖေါ်ပြထားသည်မှာ ရှင်းလင်းပြတ်သားနေပြီး၊ ဝိဓါဒဖြစ်စရာမရှိသဖြင့်၊ ၎င်းအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ မြို့က်ဖေါ်ပေးရန် လိုအပ်သည်ဟု မတွေ့ရ၊ ထိုကဲ့သို့ လိုအပ်ကြောင်းလည်း ၁၉၆၃ ခု၊ ဥပဒေအမှတ် ၁ တွင် ပြဆိုထားခြင်းမရှိ။

သို့ဖြစ်၍ သမဝါယမအသင်းပိုင် ပစ္စည်းကို ထိုဥပဒေပြဋ္ဌာန်းမှု အလွဲသုံးစားပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် တရားစွဲဆိုခြင်းခံရသူသည်၊ ပြည်သူပိုင်ပစ္စည်းကို အလွဲသုံးစားပြုသည်ဟု မဆိုနိုင်သဖြင့် လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်အပိုဒ် (၁) တွင် အကျုံးမဝင်။ အမှုကို မပိတ်နိုင်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးကျော်ထွန်း။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ဦးမြရှိန် (အစိုးရရှေ့နေကြီး)။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်။ ။ယခု အမှုမှာ၊ လျှောက်ထားသူ၊ ခရမ်းမြို့၊ စားသုံးသူများသမဝါယမ အသင်းလီမိတက်၏ ဒေါ်ထိန်းဖြစ်သူ ဦးအဆိုင် ပေါ်၊ အသင်းပိုင် ငွေပေါင်း ၁၇,၉၇၅ ကျပ် ၆၇ ပြားကို အလွဲသုံးစားပြုလုပ်လိုက်သည်ကို ၁၉၅၉ ခု၊ မေလ

---

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၄ (၁)။

† ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၇၈ တွင်၊ ချမှတ်သော ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၁၁ ရက်နေ့စွဲပါ၊ သံလျင်မြို့၊ စတုတ္ထရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး (အထူး) ၏ အမိန့်ကိုပြန်၍ ဆင်ခြင်မှု။

၁၉၆၄

ဦးအဆိုင်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
ဦးဘသိန်း။

၁၇ ရက်နေ့တွင် တွေ့ရှိရသည်ဆိုး၍၊ အသင်း၏ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သူ ဦးဘသိန်း၏ တိုင်တန်း ချက်အရ၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၀၉ အရ၊ ၁၉၆၁ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၁၀ ရက်နေ့က တရားစွဲဆိုခဲ့သည်။

အမှုကို စစ်ဆေးနေစဉ်အတွင်း ၁၉၆၃ ခု၊ ဖြေ့လ ၁ ရက်နေ့တွင် လွှတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့်အမိန့်ကို ကျေညာခဲ့သဖြင့်၊ လျှောက်သူသည် ထိုအမိန့်အရ အကျိုး ခံစားခွင့် ရှိမရှိကို ဆင်ခြင်ရာ၌၊ နှစ်ဘက်သော ရှေ့နေကြီးများအား ကြားနာပြီး၊ အခြင်းဖြစ်စဉ် သမဝါယမ ဆိုင်ပစ္စည်းများမှာ အသင်းသားများနှင့်သာ သက်ဆိုင်သည့် ပုဂ္ဂလိက ပစ္စည်းဖြစ်ပြီး၊ အများပြည်သူနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ပစ္စည်း (**Public property**) မဖြစ်သေး။ ၁၉၆၃ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၉ ရက်နေ့က၊ တော်လှန်ရေး ကောင်စီမှထုတ်ပြန်ခဲ့သည့် ၁၉၆၃ ခု၊ ဥပဒေအမှတ် ၁ တွင်မှသာ၊ သမဝါယမ အသင်းသည် အများနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ပစ္စည်းတွင် အကျုံးဝင်ကြောင်း နောက်ထပ် ဖြည့်ဆွဲခဲ့ရကား၊ အခြင်းဖြစ်စဉ် လျှောက်သူသည် ပုဂ္ဂလိကပိုင်ပစ္စည်းကို အလွဲ သုံးစားပြုလုပ်ခဲ့သည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်၍၊ အမှုကို တိုင်တန်းသူမှာလည်း ထိခိုက် နစ်နာသူများကိုယ်စား၊ ဥက္ကဋ္ဌက တိုင်တန်းခဲ့သဖြင့်၊ လျှောက်သူသည်၊ လွှတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့်အမိန့်အပိုဒ် ၁ အရ၊ အကျိုးခံစားခွင့်မရှိ၊ အမှုမှာ ထိုအမိန့်၏ အပိုဒ် (၂)(ခ) နှင့်သာ သက်ဆိုင်သဖြင့်၊ အမှုကို ဆက်လက် စစ်ဆေးမည်ဟု အမိန့်ချမှတ်ခဲ့ လေသည်။

ထိုအမိန့်ကိုမကျေနပ်၍ လျှောက်သူက၊ ဟံသာဝတီနှင့် ရန်ကုန်ခရိုင် စက်ရှင် တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၃ ခု၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၁၇ တွင် ပြင်ဆင်မှုတင်သွင်းရာ၊ စက်ရှင်တရားသူကြီးက၊ ၁၉၆၃ ခု၊ ဥပဒေအမှတ် ၁ အရ၊ သမဝါယမ ပစ္စည်းများသည် အများပြည်သူပိုင် ပစ္စည်းဖြစ်သည်ဟု ထည့်သွင်းကြော်ငြာခဲ့ခြင်းမှာ၊ အဝိပ္ပါယ်ရှင်း လင်းစေရန်ဖော်ပြသည့် ဥပဒေမျိုး ဖြစ်သဖြင့်၊ ၎င်းဥပဒေသည် နောက်ကြောင်း ပြန်အခွင့်အရေး (**Retrospective effect**) ရှိသည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်၍ ယခု အမှုတွင်ပါဝင်သည့် သမဝါယမဥဒ္ဒေများသည် ထိုဥပဒေအရ၊ အများပြည်သူပိုင်ပစ္စည်း ဖြစ်သည်ဟုသာ ယူဆသင့်သဖြင့်၊ လျှောက်သူသည် လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့် အပိုဒ် (၁) အရ အကျိုးခံစားခွင့် ရှိသည့်အတိုင်း၊ အမှုကိုပိတ်၍ လျှောက်သူအား လွှတ်ရန်အမိန့်တရပ် ချမှတ်ပေးပါရန် ထောက်ခံပေးပို့ခဲ့လေသည်။ ထိုသို့ ယူဆ သင့်ကြောင်းကို စက်ရှင် တရားသူကြီးက၊ **Swaminatha** ပ. **Ramanatha** (၁) စီရင်ထုံးပေါ် ကိုးကားဖော်ပြခဲ့လေသည်။ သို့သော်၊ စက်ရှင်တရားသူကြီး ပြဆို

(၁) (1943) Madras,573.

သကဲ့သို့ ၁၉၆၃ ခု၊ ဥပဒေအမှတ် ၁ မှာ၊ မြွက်ဖော်သည့် ဥပဒေသာဖြစ်၍ နောက်ကြောင်းပြန် အခွင့်အရေး ရှိပေသည်ဟု ယူဆသည်မှာ လက်ခံနိုင်ရန် ခဲယဉ်းသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော်၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ အမျှားပြည်သူပိုင် ပစ္စည်းကာကွယ်ရေး ဥပဒေပုဒ်မ ၂(i) တွင် ပြည်သူပိုင်ပစ္စည်းများမှာ မည်သည့်ပစ္စည်းများ ဆိုသည်ကို ဖော်ပြထားသည်မှာ ရှင်းလင်းပြတ်သားနေပြီး၊ ဝိဝါဒဖြစ်စရာမရှိသဖြင့်၊ ၎င်းအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ မြွက်ဖော်ပေးရန် လိုအပ်သည်ဟု မထင်ရ။ ထို့ကဲ့သို့ လိုအပ်ကြောင်းလည်း ၁၉၆၃ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် တော်လှန်ရေး ကောင်စီမှ ထုတ်ခဲ့သော ရည်ညွှန်းသည့် ဥပဒေအမှတ် ၁ တွင် ပြဆိုထားခြင်းမရှိ၊ ထိုဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်မှာ မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်နှင့်အညီ အမျှားသောလုပ်သား ပြည်သူတို့၏ အကျိုးငှါ ၎င်းတို့၏ အခွင့်အရေးကို ထိခိုက်လာက၊ ထိရောက်စွာ အရေးယူနိုင်စေရန် ရည်စူး၍၊ သမဝါယမ ပစ္စည်းကို အမျှားပြည်သူပိုင် ပစ္စည်းအဖြစ် ၁၉၄၇ ခု၊ ပြည်သူပိုင်ပစ္စည်းကာကွယ်ရေး ဥပဒေအရ အရေးယူနိုင်စေရန် ရည်သန်၍ ထည့်သွင်းခဲ့ခြင်းသာ ဖြစ်ပေသည်။ ယခင်ကဆိုမူ ထိုပစ္စည်းမျိုးနှင့် ပတ်သက်၍၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၇၉၊ ၄၀၃ သို့မဟုတ် ၄၀၆ အရသာ အရေးယူနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။ သို့ဖြစ်ရကား ၁၉၆၃ ခု၊ တော်လှန်ရေး ကောင်စီ ဥပဒေ အမှတ် ၁ သည်၊ စက်ရှင်တရားသူကြီး ပြဆိုသကဲ့သို့ မြွက်ဖော်သည့် ဥပဒေသာ ဖြစ်ဟန်လက္ခဏာရှိပေသည်ဟုဆိုသည်မှာမမှန်။ သီးခြားပြုလုပ်ခဲ့သော ဥပဒေ ဖြစ်သဖြင့်၊ ၎င်းဥပဒေမှာ နောက်ကြောင်းပြန် အခွင့်အရေး (**Retrospective effect**) ရှိသည်ဟု ယူဆရန် မရှိရကား၊ လျှောက်သူသည် လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်အပိုဒ် ၁ အရ၊ အကျိုးခံစားခွင့်ရှိပါသည်ဟု စက်ရှင်တရားသူကြီး၏ ထောက်ခံချက်ကို လက်ခံနိုင်ရန် မဖြစ်ပေ။

၁၉၆၄

ဦးအဆိုင်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ဦးဘသိန်း။

ဤပြဿနာအကြောင်းများကြောင့်၊ အမှုတွဲကို အထက်ပါ မှတ်ချက်များနှင့်ပြန်လည်ပေးပို့ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

တရားမ အယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး ရွှေတွင်

† ၁၉၆၄
ဖေဖော်ဝါရီလ
၁၁ ရက်။

ဦးမြတ်ထင်ပါ ၃ (အယူခံတရားလိုများ)

နှင့်

ဒေါ်ကျင်ယုံ ပါ ၂ (အယူခံတရားခံများ)*

ဟန်ဆောင်စာချုပ် သက်သေခံဥပဒေပုဒ်မ ၉၁ နှင့် ၉၂၊ ဟန်ဆောင်စာချုပ်ဖြစ်ကြောင်းသက်သေ တင်ပြနိုင်ခြင်း ပုဒ်မ ၉၂ ခြွင်းချက် (၁) ၏ အဓိပ္ပါယ်။

အမှုပါအိမ်နှင့် မြေနှင့်ပတ်သက်သော အရောင်းအဝယ်၏စာချုပ်သည်၊ အရောင်းအဝယ်စာချုပ် မဟုတ်ဘဲ၊ ချေးငွေအတွက် အာမခံသဘောဖြင့် ချုပ်ဆိုထားသော စာချုပ်သာဖြစ်ကြောင့် တရားခံများက ချေပသည်တွင်၊ ယင်းသို့ချေပသည့်အတိုင်း သက်သေတင်ပြနိုင်သလောဟူသည့် အချက်ကို စဉ်းစားရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။သက်သေခံဥပဒေပုဒ်မ ၉၁ နှင့် ၉၂ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များသည်၊ ဟန်ဆောင် စာချုပ်မျိုးနှင့် မသက်ဆိုင်။ ဟန်ဆောင်စာချုပ်သာဖြစ်ကြောင်း သက်သေတင်ပြရာ၌၊ ထိုပြဋ္ဌာန်း ချက်များသည် မည်သို့မျှမပိတ်ပင်။ တယာဂါရာဇမူဒါလီယာနှင့် မေဒသန်နီ။ ၆၃ အိန္ဒိယအယူခံများ စာ ၁၂၆။ ရှိယိုကရန်ဆင်နှင့် ဆူရီယာနတ် (သ) ဆင်။ ၁၉၅၉ ခု၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော် စာမျက်နှာ ၂၀၇ နှင့် မဇိန်နာဘီနှင့် ကာဆာလီ။ အောက်မြန်မာပြည်၊ ပုံနှိပ် စီရင်ထုံးများ စာမျက်နှာ ၁၅၄ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ဘာ (လ်) ကစ်ရှန်ဒတ်နှင့် လင်။ ၂၇ အိန္ဒိယအယူခံများ၊ စာမျက်နှာ ၅၀။ မောင်ရွှေဖူးနှင့် မောင်ထွန်းရှင်။ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန်အတွဲ ၅၊ စာမျက်နှာ ၆၄၄ နှင့် ဘောဂျနတ်ဆင်းနှင့် ဟာဂျီဗါလီမိုဟာမက်ဟာဂျီအဗ္ဗါ။ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန် အတွဲ ၃၊ စာမျက်နှာ ၁၀၆ ကို ရည်ညွှန်း၍ ခွဲခြားရှင်းလင်းပြသည်။

အချုပ်အားဖြင့်ဆိုလျှင်၊ အကျိုးသက်ရောက်စေရန် ရည်ရွယ်၍ ချုပ်ဆိုသော တကယ့်စာချုပ်ကို ပြင်ရန်၊ ချုပ်ဆိုသူများ နှုတ်သက်သေမပြနိုင်။ သို့သော် စာချုပ်တရပ်သည် အကျိုးသက်ရောက် စေရန် ရည်ရွယ်ချုပ်ဆိုသော စာချုပ်မျိုးမဟုတ်ဘဲ၊ ဟန်ဆောင်စာချုပ်မျှသာဖြစ်ကြောင်း၊ နှုတ် သက်သေတင်ပြနိုင်သည်။

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ ဒုတိယအယူခံမှုအမှတ် ၇။

† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၂၂ တွင်၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၉ ရက်နေ့စွဲပါ ကျွန်ုပ်မိခင်တရားမ တရားသူကြီး၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ထို့ပြင်၊ ဤအမှုတွင်၊ အမှုပါစာချုပ်အရ၊ အိမ်နှင့်မြေကိုအပိုင်မရဘဲ အပိုင်ရရှိကြောင်းဖြင့် အဆိုပြုသည်မှာ၊ လိမ်လည်၍ အဆိုပြုသည်ဖြစ်သဖြင့်၊ သက်သေခံအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၉၂ ခြွင်းချက် (၁) အရ၊ ယင်းသို့ လိမ်လည်ကြောင်းကို တရားခံများကသက်သေတင်ပြနိုင်သည်။

၁၉၆၄

ဦးမြတ်ထင် ပါ ၃ နှင့် ဒေါ်ကျင်ယုံ ပါ ၂။

မဇိန်နာဘိနှင့် ကာဆင်အလီ။ အောက်မြန်မာပြည်၊ ပုံနှိပ်စီရင်ထုံးများ၊ စာမျက်နှာ ၁၅၄ နှင့် မောင်ကျင်နှင့် မရွှေလာ။ အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ)၊ ၁၉၁၇ ခုနှစ်၊ ပရီဗီကောင်စီ စာမျက်နှာ ၂၀၇ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။မစ္စတာ မိုဟာမက်ကာစင်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။မစ္စတာ အက်(စ်)၊အေ၊ ပီ လေး။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။အယူခံတရားခံ ဒေါ်ကျင်ယုံ၊ ဦးချိန်ခေမ်တို့က မိမိတို့အား၊ အယူခံတရားလို ဦးမြတ်ထင်-ဒေါ်ညိမ်းရွှေဘို့သည်၊ ၎င်းဘို့ပိုင် ကျိုက္ခမိမြို့ရှိ အခင်းဖြစ် အိမ်နှင့်မြေယာကို ၎င့် ၁,၀၀၀ နှင့် မှတ်ပုံတင်စာချုပ်ဖြင့် ရောင်းချခဲ့ပြီးနောက်၊ မိမိတို့ခွင့်ပြုချက်အရ ဆက်လက်နေထိုင်သည်ဆိုကာ ထိုအိမ်နှင့်မြေရောမှ ထွက်ခွာဖယ်ရှားစေရန် တရားစွဲဆိုလေသည်။ ဦးမြတ်ထင်-ဒေါ်ညိမ်းရွှေတို့ ချေပသည်မှာ ထိုအိမ်နှင့်မြေရောကို အရောင်းအဝယ် မပြုလုပ်ရကြောင်း၊ အယူခံတရားခံ ဒေါ်ကျင်ယုံ၏ ဖခင် ဦးအန်ကျင်ထံမှ ငှေချေးသည့်အခါ၊ ဦးအန်ကျင်က အခင်းဖြစ်အိမ်နှင့်မြေကို ဒေါ်ကျင်ယုံနာမည်နှင့် မှတ်ပုံတင်အပိုင်စာချုပ် ချုပ်ဆိုလွှဲပြောင်းပေးရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ သို့သော် ထိုအပိုင်စာချုပ်မှာ ချေးငွေအတွက် အာမခံသဘောဖြင့်သာ ချုပ်ဆိုရမည်ဖြစ်၍၊ အတည်ပြုမည် မဟုတ်ကြောင်း ပြောဆို အာမဝန်တာ ခံသောကြောင့်၊ အဆိုပါ အပိုင်လွှဲစာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုခဲ့ကြောင်းနှင့် ခုခံချေပလေသည်။ ကျိုက္ခမိ နယ်ပိုင် တရားမရုံးက ထိုစာချုပ်မှာ အရောင်းအဝယ်စာချုပ်မဟုတ်၊ ချေးငွေအတွက် အာမခံသဘောဖြင့် လိမ်လည်ချုပ်ဆိုထားခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်ဟုယူဆပြီး ဒေါ်ကျင်ယုံဘို့စွဲဆိုသော အမှုကို ပလပ်လိုက်သည်။ ၎င်းတို့အယူခံဝင်စဉ် ဒေါ်ညိမ်းရွှေကွယ်လွန်သဖြင့် ဦးမြတ်ထင်-ဒေါ်ချိုနှင့် ဦးဖိုးလွင်တို့အား တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်များ အဖြစ် ထည့်သွင်းခဲ့သည်။

ပဏာမအားဖြင့် ဆုံးဖြတ်ရမည့်အချက်မှာ ဒေါ်ကျင်ယုံတို့၏ ပညာရှိခွန်ကြီး လျှောက်လဲသည့်အတိုင်း၊ သက်သေခံ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၉၁ နှင့် ၉၂ တို့ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကိုဆန့်ကျင်၍၊ ဦးမြတ်ထင်တို့ ချေပသည့်အတိုင်း သက်သေတင်ပြနိုင်

၁၉၆၄
—
ဦးမြတ်ထင်
ပါ ၃
နှင့်
ဒေါ်ကျင်ယုံ
ပါ ၂။

သလောဟူသည့် အချက်ဖြစ်သည်။ ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များသည် ခြွင်းချက်များမပါဘဲ၊ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

"91. When the terms of a contract, or of a grant, or of any other disposition of property, have been reduced to the form of a document, and in all cases in which any matter is required by law to be reduced to the form of a document, no evidence shall be given in proof of the terms of such contract grant or other disposition of property, or of such matter, except the document itself, on secondary evidence of its content in cases in which secondary evidence is admissible under the provisions hereinbefore contained.

* * * * *

* * * * *

92. When the terms of any such contract, grant or other disposition of property, or any matter required by law to be reduced to the form of a document, have been proved according to the last section, on evidence of any oral agreement or statement shall be admitted, as between the parties to any such instrument or their representatives in interest, for the purpose of contradicting, varying, adding to, or substracting form, its term."

ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များကို သေလာသုံးသပ်သော်၊ အကယ်ပင် အကျိုးသက်ရောက်စေရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ချုပ်ဆိုသော စာချုပ် ရှိမှသာလျှင်၊ စာချုပ်ပါ စည်းကမ်းချက်များကို ထိုစာချုပ်ဖြင့် သက်သေခံ တင်ပြရမည်။ သို့တည်းမဟုတ် ယင်း အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၎၅ တွင် ခွင့်ပြုသည့်အတိုင်း၊ သက်သေခံ တင်ပြရမည် ဖြစ်သည်။ ဤအမှုကိစ္စနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဝေဖန်ရသော် အကျိုးသက်ရောက်စေရန် ရည်ရွယ်ချုပ်ဆိုသော တကယ့် အရောင်းအဝယ် စာချုပ်မျိုးနှင့်သာ အဆိုပါပြဋ္ဌာန်းချက်များ သက်ဆိုင်ပေသည်။ ဟန်ဆောင် အရောင်းအဝယ် စာချုပ်မျိုးနှင့်ကား၊ မသက်ဆိုင်ခေ။ ယင်းအချက်မှာ ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များအရပင် ပေါ်လွင်ထင်ရှား၏။ **တယာဂါ ရာဇာမူဒါလီယားနှင့် ဗေဒသန်နီ** အမှု(၁)တွင် ဤမှုကို အခြောင်းပြု၍၊ စာချုပ်ပင် ချုပ်ဆိုထားခဲ့သော်လည်း စင်စစ်အားဖြင့်ကား ချုပ်ဆိုသူများသည် ထိုစာချုပ်ပါ စည်းကမ်းချက်များအတိုင်း အတည်ပြုရန် ရည်ရွယ်ချက်မရှိခဲ့ကြောင်း၊ သဘောတူညီမှုမရှိခဲ့ကြောင်းကို သက်သေတင်ပြနိုင်သည်ဟု အဆုံးအဖြတ် ပြုခဲ့လေသည်။ အမှုန်

(၁) ၆၃၊ အိန္ဒိယအယူခံမှုများ ၁၁ ၁၂၆။

အားဖြင့်ဆိုသော် ပဋိညာဉ်တရပ် အထမြောက်ရန်အတွက် နှစ်ဦးနှစ်ဘက် သဘော တူညီမှုရှိမှသာလျှင် ဖြစ်မြောက်ပေမည်။ မြန်မာပြည်တွင်လည်း၊ **ရီယိုကရန်ဆင့်နှင့် ဆူရီယာနတ်(သ်)ဆင်** အမှု(၂)တွင် ထိုပရီဗီကောင်စီ၏ အဆုံးအဖြတ်နှင့် အခြား အထောက်အထားများကို လိုက်နာကျင့်သုံးပြီး၊ အရောင်းအဝယ် စာချုပ်တရပ်မှာ တကယ့်စာချုပ်မဟုတ်၊ ဟန်ဆောင် စာချုပ်မျှသာ ဖြစ်ကြောင်း သက်သေခံတင်ပြ နိုင်ကြောင်းဖြင့် ဆုံးဖြတ်ခဲ့လေသည်။ ထိုမျှသာမကသေး မြန်မာပြည်တွင် လွန်ခဲ့သည့် နှစ်ပေါင်း ၇၀ နီးပါးက **မဇိန်နာဘီနှင့် ကာဆင်အလီ** အမှု(၃)တွင် အောက်ပါ အတိုင်း အဆုံးအဖြတ်ပြုခဲ့လေသည်။

၁၉၆၄

ဦးမြတ်ထင် ပါ ၃ နှင့် ဒေါ်ကျင်ယုံ ပါ ၂။

> "An instrument purporting to be a contract in writing, which is executed on the avowed understanding of both parties that it is not to be treated as the real contract between them, is not an agreement enforceable by law, and therefore is not a contract at all, and does not acquire greater legal force because it is an instrument in writing. There is ample authority for allowing one party to prove by oral evidence that there was another and different agreement or contract, an oral one, which the parties centered into as the one which was to bind them."

ဤဆုံးဖြတ်ချက်မှာ အထက်ဖော်ပြပါ မူအတိုင်းပင် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အရောင်းအဝယ် စာချုပ်တရပ်သည် အကျိုးသက်ရောက်စေရန် ရည်ရွယ်ချုပ်ဆိုသည့် တကယ့်စာချုပ် မဟုတ်ဘဲ၊ ဟန်ဆောင် အရောင်းအဝယ်စာချုပ်မျှသာ ဖြစ်ကြောင်း ကို သက်သေတင်ပြရာ၌ သက်သေခံ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၉၁ နှင့် ၉၂ တို့ပါ ပြဋ္ဌာန်း ချက်များက မည်သို့မျှ မပိတ်ပင်ဟု ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။

တဖက်တွင် **ဘာလ်ကစ်ရှန်ဒတ် နှင့်လင်** အမှု(၄)၌ စာချုပ်သဘောကို အဓိပ္ပါယ် ဖော်ရာ၌၊ ချုပ်ဆိုသူများ၏ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ နှုတ်သက်သေ မတင်ပြနိုင် ဟု ပရီဗီကောင်စီ မြွက်ကြားခဲ့သည်ဖြစ်ရာ၊ အရောင်းစာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုခဲ့သော် လည်း၊ ရောင်းဝယ်ခြင်းမဟုတ် အပေါင်မျှသာ ဖြစ်ကြောင်းကို နှုတ်သက်သေ မပြနိုင်ဟု တရားရုံးများ လိုက်နာကျင့်သုံး ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်။ ဥပမာ၊ **မောင်ရွှေဖုးနှင့် မောင်ထွန်းရွှင်** (၅)အမှုပါ ဆုံးဖြတ်ချက်သည် ဤအတိုင်းပင် ဖြစ်သည်။ သို့သော်

---

(၂) ၁၉၅၉ခု၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်၊ စာ ၂၀၇။

(၃) အောက်မြန်မာပြည်၊ ပုံနှိပ်စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၁၅၄။

(၄) ၂၇ အိန္ဒိယအယူခံများ၊ စာ ၅၀။

(၅) အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန်၊ အတွဲ ၅၊ စာ ၆၄၄။

၁၉၆၄

ဦးမြတ်ထင်
ပါ ၃
နှင့်
ဒေါ်ကျင်ယုံ
ပါ ၂။

ငင်းအမှုပါစာချုပ်မှာ အရောင်းစာချုပ်ဖြစ်ကြောင်း ဝန်ခံပြီးဖြစ်၍၊ ပစ္စည်းကို အပေါင်ပေးသွင်းထားသည်ဆိုကာ ရွေးသိုမှုစွဲဆိုရာ၌၊ အပေါင်ဖြစ်ကြောင်း နှုတ်သက်သေမပြနိုင်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့လေသည်။ ယခုအမှုဌာနကား အရောင်းစာချုပ်မှာ တကယ့်စာချုပ်မဟုတ်၊ ဟန်ဆောင် စာချုပ်မျှသာဖြစ်ကြောင်းနှင့် ထုချေထားလေသည်။ ထို **မောင်ရွှေဖူးနှင့်မောင်ထွန်းရွှင်** အမှု (၅)၌ပင်၊ ပရိဗီကောင်စီဆုံးဖြတ်သောဘော (၅) **နတ်ဆင်းနှင့် ဟာဂျီဗါလီမိုဟာမက်ဟာဂျီအဗ္ဗါ** အမှု(၆)ကို ညွှန်း၍၊ ယင်းအမှုတွင် အမှုသည်များ ချုပ်ဆိုသော အရောင်းအဝယ်စာတမ်းများသည် တကယ့်ပဋိညာဉ်အရ မဟုတ်ကြောင်းကို သက်သေတင်ပြခဲ့သည်ဆိုကာ ရန်ကုန် ဟိုက်ကုတ်လှတ်တော် တရားသူကြီးများက မိမိတို့ဆုံးဖြတ်သည့် အမှုပါ တကယ့်အရောင်းကို အပေါင်မျှ ဖြစ်သည်ဆိုသော အကြောင်းခြင်းရာများနှင့် ခွဲခြားလေသည်။ ထိုပရိဗီကောင်စီ အမှုလာ အဆုံးအဖြတ်သည်၊အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သော **တယာဂါရာဝမှုဒါလီယားနှင့် မေဒသန်နီ** အမှု(၁)၌ စီရင်ဆုံးဖြတ်သည့်အတိုင်းပင် ဖြစ်သည်။ အမှန်အားဖြင့် ဆိုသော်၊ **ဘာလ်ကစ်ရွန်ဒတ်နှင့် လဂ်** အမှု (၄)ကို ထိုပရိဗီကောင်စီ အမှုကြားနာရာ၌ တင်ပြကိုးကားခဲ့သော်လည်း၊ အကြောင်းခြင်းရာ ကွဲပြားသဖြင့် ဖော်ထုတ်ခဲ့ဟန် မတူချေ။

အချုပ်အားဖြင့် အကျိုးသက်ရောက်စေရန် ရည်ရွယ်၍ ချုပ်ဆိုသော တကယ့် စာချုပ်ကိုပြင်ရန် ချုပ်သူဆိုမျှား နှုတ်သက်သေမပြနိုင်။ သို့သော် စာချုပ်တရပ်သည် အကျိုးသက်ရောက်စေရန် ရည်ရွယ်ချုပ်ဆိုသော စာချုပ်မျိုး မဟုတ်ဘဲ၊ ဟန်ဆောင် စာချုပ်မျှသာဖြစ်ကြောင်း နှုတ်သက်သေတင်ပြနိုင်ပေသည်။

ဤအမှုတွင် နယ်ပိုင် တရားမ တရားသူကြီးက အခင်းဖြစ် စာချုပ်မှာ အရောင်း အဝယ်စာချုပ်မဟုတ်၊ **ချေးငွေအတွက် အာမခံ သဘောဖြင့်**၊ လိမ်လည်ချုပ်ဆိုသော **စာချုပ်သာလျှင်ဖြစ်ကြောင်း** ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်မှာ၊ အထောက်အထား ခိုင်လုံသည်ဟု ယူဆရပေမည်။ အယူခံတရားလို ဦးမြတ်ထင်က၊ ငွေချေးရန် အယူခံတရားခံ ဒေါ်ကျင်ယုံ ၏ဖခင် ဦးအန်ကျင်ထံ ချဉ်းကပ်ရာ ဦးအန်ကျင်က မိမိမှာငွေချေးစားရန်မှတ်ပုံတင် ထားခြင်းမရှိ၊ အမြတ်တော်ကြေး စည်းကြပ်မည်ကိုလည်း၊ စိုးရိမ်ကြောင်းနှင့် သမီး မကျင်ယုံနာမည်ဖြင့်အခင်းဖြစ်အိမ်နှင့်မြေကိုလွှဲပြောင်းပေးထားလျှင်ငွေ၁၀၀ ကျပ်လျှင် ၅ ကျပ်အတိုးနှုန်းနှင့်ချေးမည်ပြန်ပြောကြောင်းထွက်ဆို၏။ ဦးမြတ်ထင်က မကျင်ယုံ

---

(၆) **အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန် အတွဲ ၃၊ စာ ၁၀၆။**

၁၉၆၄၊
ဦးမြတ်ထင်
ပါ ၃
နှင့်
ဒေါ်ကျင်ယုံ
ပါ ၂။

နာမည်ဖြင့် လွှဲပြောင်း မထားလိုကြောင်းနှင့် ကန့်ကွက်သောအခါ ဦးအန်ကျင်က စိုးရိမ်ရန် မဒီကြောင်း။ ချေးယူငွေကိုတလလျှင် ၅ ကျပ်အတိုးနှုန်းနှင့် ပေးဆပ်လျှင် မကျင်ယုံအားပြောပြီး စာချုပ်ဖြင့် ပြန်လည်လွှဲပြောင်းပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ချုပ်ဆိုသည့် အရောင်းအဝယ် စာချုပ်မှာ အာမခံသဘောသာဖြစ်ကြောင်း၊ အာမင်နှတာခံပါသည်ဟု ဦးမြတ်ထင်က ဆက်လက်ထွက်ဆို၏။ ထို့ပြင်လည်း အခင်းဖြစ် အိမ်ဦပင်မည်သူ့ အခွင့်အမိန့်မှ မခံယူဘဲ ဆက်လက် နေထိုင်လာခဲ့ကြောင်း၊ အိမ်ခ မပေးရကြောင်း၊ အဘိုးငွေကိုသာ ပေးဆပ်ခဲ့ရကြောင်းနှင့် သက်သေခံ အမှတ် ၄ ပြေစာကို တင်သွင်း၍ သက်သေခံသည့်အပြင် မိမိသားမက် ဦးဘိုးလွင်အားလည်း သက်သေထူ၏ နယ်ပိုင် တရားမရုံးက ထိုသက်သေခံချက်မျှားကို ယုံကြည်လက်ခံခဲ့သော်လည်း၊ ပထမအယူခံရုံးက လုံလောက်သော အကြောင်းမပေးပြဘဲ ပယ်လိုက်၏။ ဦးအန်ကျင်သည် ဤအမှုအတွက် ရုံးတက်သော်လည်း အထက်ပါ အချက်များ မမှန်ကြောင်းနှင့် ဝင်ရောက်သက်သေ မခံခဲ့ချေ။ ထို့ပြင်လည်း ဦးမြတ်ထင်နှင့် တခြိန်တည်းလိုပင် ဒေါ်အေးမျင်သည် ဦးအန်ကျင်ထံမှ ငွေ ၁,၀၀၀ ကျပ်ချေးရာ၊ မိမိပိုင်အိမ်နှင့်မြေကိုသက်သေခံအမှတ် ၁ စာချုပ်ဖြင့် မကျင်ယုံအားအပိုင်လွှဲပြောင်း ချုပ်ဆို၏။ ရင်းတိုးငွေ ပြေလည်စွာ ရရှိပြီး ဖြစ်သဖြင့် မူလစာချုပ်ကို ပြန်လည်ပေးအပ်မည် ဖြစ်ကြောင်းနှင့် သက်သေခံ အမှတ် ၂ စာဘွင် ဦးအန်ကျင်က ဝန်ခံ၏။ ထို့နောက် ဒေါ်အေးမျင်အပိုင် လွှဲပြောင်းခဲ့သည်ဆိုသော အိမ်နှင့်မြေကို ပြန်လည်လွှဲပြောင်းသည့် စာချုပ်ကို မကျင်ယုံ ချုပ်ဆို၏၊ သာမန်လွှဲပြောင်းသည့် ကိစ္စနှင့် ထူးခြားသည့် အချက်တရပ်မှာ ဒေါ်အေးမျင်ကမှတ်ပုံတင်စာချုပ်ဖြင့် ငွေ ၁,၀၀၀ ကျပ်အတွက်လွှဲပြောင်းခဲ့သည်ဆိုသော်လည်း၊ မကျင်ယုံ ပြန်လည်လွှဲပြောင်းရာ၌ လွှဲပြောင်းစာချုပ်ကို မှတ်ပုံမတင်သည့်အပြင် လွှဲပြောင်းသည်မှာငွေ ၃၀၀ ကျပ်အတွက်သာဖြစ်ကြောင်းဖော်ပြ၏။ အိမ်နှင့်မြေကိုငွေ ၁,၀၀၀ ကျပ်နှင့် မှတ်ပုံတင် စာချုပ်ဖြင့် ဝယ်သော်ငြားလည်း၊ ရောင်းသူသည် ရောင်းသည်ဆိုသော အိမ်မှထွက်ခွါခြင်းမပြု၊အတိုးမှန်မှန်ပေးနေပြီး ချေးငွေရင်းတိုး ပြေလည်သောအခါ၌ထိုရောင်းသည်ဆိုသူအား၊ဝယ်သည်ဆိုသူကပစ္စည်းကိုငွေ ၃၀၀ ကျပ်တန်ဘိုးထား၍မှတ်ပုံမတင်သောစာချုပ်နှင့် ပြန်လည်ပေးအပ်သည်ဆိုသည်မှာ သံသယမကင်းစရာဖြစ်၍၊အဓိပ္ပါယ် သက်ရောက်သော အချက်ဖြစ်သည်။မူလကပင် ချုပ်ဆိုသော အရောင်းစာချုပ်မှာ အကျိုးသက်ရောက်စေရန် ရည်ရွယ်သော တကယ့်စာချုပ်မဟုတ်သဖြင့်သာယခုကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ဦးမြတ်ထင်တို့ ချုပ်ဆိုသော စာချုပ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍လည်း ချေးငွေကို ကျသင့်သော အတိုးနှင့် ပြေလည်အောင် ပေးဆပ်လျှင် ထိုကဲ့သို့ပင် ဆောင်ရွက်လိမ့်မည်ဟု ယူဆရန်အကြောင်း ရှိသည်။ ထို့ပြင်လည်း၊ မကျင်ယုံနာမည်ဖြင့် ဦးမြတ်ထင်တို့ထံမှငင်း၊ မအေးမျင် ထံမှငင်း

၁၉၆၄
ဦးမြတ်ထင်
ပါ ၃
နှင့်
ဒေါ်ကျင်ယုံ
ပါ ၂။

အိမ်နှင့် မြေရာများ တချိန်တည်းဝယ်ပြီး မအေးမျင် ချေးယူငွေရင်းတိုး ဆပ်ပြီးသော အခါ ၎င်းအား အိမ်နှင့်မြေကို ပြန်လည်လွှဲပြောင်းသည်မှာ ထိုအိမ်များနှင့် မြေများကို အာဏာပင် မဝယ်ကြောင်း ထင်ရှားစေသည်။

ထို့ကြောင့်၊ ဤအမှုပါ သက်သေခံချက် အားလုံးကို ခြုံပေါင်း၍ လေ့လာသုံးသပ်ရာ၊ ဦးမြတ်ထင်တို့ ချုပ်ဆိုသော အခြင်းဖြစ်စာချုပ်မှာ အကျိုး သက်ရောက်စေရန် ရည်ရွယ်၍ချုပ်ဆိုသော တဏှာယ့်စာချုပ် မဟုတ်ဘဲ၊ ဟန်ဆောင်စာချုပ်မျှသာ ဖြစ်ကြောင်းနှင့် နယ်ပိုင်တရားမ တရားသူကြီး၏ အဆုံးအဖြတ်သည် မှန်ကန်သည်ဟု ယူဆသည်။

တဖန် အခင်းဖြစ်စာချုပ်ကို ဦးမြတ်ထင်တို့ ချုပ်ဆိုကြစဉ်က၊ ဦးအန်ကျင်နှင့် သမီး ဒေါ်ကျင်ယုံတို့သည် ကျိုက္ခမိမြို့ရှိ ဦးအန်ကျင်၏အိမ်၌ အတူနေကြသည်ဖြစ်ရာ၊ ထိုစာချုပ်နှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အကြောင်းခြင်းရာများကို ၎င်းတို့သားအဖ သိကြမည်ဟု ယူဆနိုင်ပေသည်။ ထိုစာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုရာ၌ အိမ်နှင့်မြေကို အပိုင်မရဘဲလျက် အပိုင်ရရှိကြောင်းဖြင့် အဆိုပြုသည်မှာ လိမ်လည်၍ အဆိုပြုသည်ဖြစ်သဖြင့် သက်သေခံအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၉၂ ခြွင်းချက် (၁)အရ၊ ယင်းသို့လိမ်လည်ကြောင်းကို ဦးမြတ်ထင်တို့ သက်သေပေး ပြနိုင်ပေမည်။ အထက်၌ ကိုးကားခဲ့သော **မဇိန်နာဘီ** နှင့် **ကာဆင်အလီ** အမှု (၃)တွင် စာမျက်နှာ ၁၅၆ ၌၊ အောက်ပါအတိုင်း မြွက်ကြားခဲ့၏။

> **"An attempt to acquire a title as owner under a written contract entered into on a mutual understanding that it was not to be enforced, because the consideration really passed under a contemporaneous oral contract of a different nature would be an attempt at fraud, and the first proviso to section 92 allows any fact to be proved (by oral evidence or otherwise) which would invalidate a document or which would entitle any person to any decree or order relating thereto such as fraud."**

ထိုနည်းတူစွာ **မောင်ကျင်**၊ နှင့် **မရွှေလာ**၊ အမှု(၇)တွင်လည်း၊ ချုပ်ဆိုခဲ့သော စာချုပ်အရ ပိုင်ရှင်က ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းခြင်း မပြုခဲ့ကြောင်း သိလျက်နှင့် ထိုပစ္စည်းကို ရယူလိမ့် အရေးဆိုခြင်းသည် လိမ်လည်မှုပြုခြင်းသာလျှင်ဖြစ်သဖြင့် ထိုပြုမှုချက်ကို ထင်ရှားစေရန် သက်သေခံအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၉၂၊ ခြွင်းချက် (၁)အရသက်သေပေး ပြနိုင်ကြောင်းနှင့် ပရိဗီကောင်စီ မြွက်ကြားခဲ့သည်။

---

(၇) အေ၊ အိုင်၊ အာ၊ ၁၉၁၇ ခုနှစ်၊ ပရိဗီကောင်စီ စာ ၂၀၇။

အထက်ပါ ပြပါ မြွက်ကြားချက် နှစ်ရပ်မှာ တသဘောတည်းပင်ဖြစ်ပြီး မှန်ကန်သည်ဖြစ်၍၊ ဤရုံးကလည်း လက်ခံကျင့်သုံးရပေမည်။

၁၉၆၄
ဦးမြတ်ထင်
ပါ ၃
နှင့်
ဒေါ်ကျင်ယုံ
ပါ ၂။

အဆက်ပါ ပြပါ အကြောင်းမျှားကြောင့် ခရိုင်တရားမရုံး၏ အမိန့်နှင့် ဒီကရီက ပယ်ဖျက်ပြီး၊ နယ်ပိုင်တရားမရုံး၏အမိန့်နှင့် ဒီကရီကို စရိတ်နှင့်တကွ ပြန်လည်အတည်ပြုလိုက်သည်။

ဤရုံးခွေနေခမှာ ဂျီ ဖြစ်စေရမည်။

တရားမ အယူခံ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး နှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်တို့ရှေ့တွင်၊

ဦးအုံးမောင် ပါ ၂ (အယူခံတရားလိုများ)

နှင့်

ချမ်းသာစေ ကုမ္ပဏီလီမိတက် ပါ ၃ (အယူခံတရားခံများ)*

†၁၉၆၄ မတ်လ ၁၄ ရက်။

ကုမ္ပဏီများအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆၂ တရားရုံးများက ကုမ္ပဏီကို ပယ်ဖျက်နိုင်သည့် အာဏာ ကြေးမြို ကြောင့် ပယ်ဖျက်ခြင်းကိစ္စ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ကုမ္ပဏီကို ဖျက်သိမ်းရန်လျှောက်ထားသော လျှောက်လွှာမျိုးတွင်၊ ဖျက်သိမ်းရန် အကြောင်းရှိလျှင် ထိုအကြောင်းကို အသေအခြာ ဖော်ပြသင့်သည်။ ထိုမှသာလျှင်၊ ဒါရိုက်တာများက မည်သည့်အတွက် မဖျက်သိမ်းသင့်ကြောင်းကို ချေပနိုင်မည်။

ထို့ပြင် ကုမ္ပဏီများသည် မိမိတို့၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာများကို လုပ်ဆောင်ရာ၌ လုပ်ငန်းအလျှောက်၊ ငွေချေးကြရသဖြင့်၊ ကြေးတင်ရုံမျှနှင့် ကုမ္ပဏီသည် တင်ရှိသောအကြွေးကို မပေးဆပ်နိုင်ဟု မယူဆနိုင်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ကုမ္ပဏီများ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆၂ အပိုဒ် (၆) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ အရ၊ တရားမျှတသည်ဟု ထင်မြင်လျှင်၊ တရားရုံးက ကုမ္ပဏီတခုကို ဖျက်သိမ်းနိုင်သော်လည်း၊ အကြောင်းအလွန်တရာခိုင်လုံမှသာလျှင်၊ ထိုသို့ဖျက်သိမ်းသင့်သည်။ အလွယ်တကူပြုလုပ်အပ်သော ကိစ္စမဟုတ်။

In the matter of *The Mahamandal Shashtra Prakakashak Shmity, Limited, Bemares*. I.L.R. 39.Allahabad, p.334,342.

ဘီတာဝါဂျီနှင့် နတ် (သ)ဆင်းအဝိုင်းကုမ္ပဏီလီမိတက်။ XII Burma Law Times, 51 ကို ရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုမျှားအတွက်။ ။ဦးဘရှန်း။

အယူခံတရားခံများအတွက်။ ။ဦးဘိုသာနှင့် ဦးမြင့်စိုး။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ချမ်းသာစေကုမ္ပဏီလီမိတက်သည်၊ မြန်မာနိုင်ငံ ကုမ္ပဏီများ အက်ဥပဒေအရ အစုမျှားဖြင့် တာဝန်ကန့်သတ်ထားသည့် အမျှားနှင့် မသက်ဆိုင်သော ကုမ္ပဏီဖြစ်သည်။ ထိုကုမ္ပဏီကို ဒေါ်ရင်ရင်၊ ဒေါ်ခင်စု၊

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမအသေးအဖွဲအယူခံမှုအမှတ် ၄၇။

† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားလွှတ်တော်မူလဘက်ရုံးတော်၏ တရားမစီရင်မှုအမှတ် ၂၄၀ တွင်၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၃၀ ရက်နေ့၌ ချမှတ်သော အမိန့်မှ အယူခံဝင်မှု။

ဒေါ်တင်တင်ရွှေနှင့် ဆွေးမျိုးတစုတို့က ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၁၅ ရက်နေ့တွင် စတင်တည်ထောင်ကြလေသည်။ ယင်းသို့တည်ထောင်သည့်အခါနှင့်ကစ၍၊ ဒေါ်ရင်ရင်၊ ဒေါ်ခင်စုနှင့် ဒေါ်တင်တင်ရွှေတို့သည် ကုမ္ပဏီ၏ ဒါရိုက်တာလူကြီးများဖြစ်ပြီး၊ မူလ ပဌမဥက္ကဋ္ဌ ဒေါ်ရင်ရင်က မန်နေဂျင်းဒါရိုက်တာအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ရာ၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၄ ရက်နေ့အထိဖြစ်၏။ ထိုနေ့၌ဒေါ်ခင်စုသည် မန်နေဂျင်းဒါရိုက်တာအဖြစ် စတင်ဆောင်ရွက်၏။ ကုမ္ပဏီကို ဖွဲ့စည်းရာ၌ အဓိကအားဖြင့် ရည်ရွယ်သည်မှာ အစိုးရထံမှ သွင်းကုန်လိုင်စင်များ ရရှိရန်အတွက်ဖြစ်သည်။ သို့သော် ကုမ္ပဏီ၏သင်းဖွဲ့မှတ်တမ်းတွင် ကုန်ပစ္စည်းများကို ပြည်တွင်းသို့တင်သွင်းခြင်း၊ ပြည်ပသို့ တင်ပို့ခြင်းနှင့် အခြားသောကုန်ပစ္စည်းများကို ထုတ်လုပ်ခြင်းစသည့် ရည်ရွယ်ချက်များကို ဖော်ပြထားလေသည်။ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၉ ရက်နေ့တွင်အစုဝင်နှစ်ဦးဖြစ်သော ဦးအုန်းမောင်နှင့် ဒေါ်သန်းသန်းတို့သည်၊ အဆိုပါ ကုမ္ပဏီကို မြန်မာပြည်ကုမ္ပဏီများအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆၂ အရ ဖျက်သိမ်းရန်၊ တရားရုံးချုပ် မူလဘက်ဆိုင်ရာရုံးသို့ လျှောက်ထားကြလေသည်။မန်နေဂျင်းဒါရိုက်တာဖြစ်သူ ဒေါ်ခင်စုကယခင်ဒါရိုက်တာဖြစ်ခဲ့ဘူးသော ဒေါ်ရင်ရင်၏ ပရောဂကြောင့်၊ ဦးအုန်းမောင်နှင့် ဒေါ်သန်းသန်းတို့ယင်းသို့လျှောက်ထားပါသည်ဟု ခေျပ၏။ တရားရုံးက ဦးအုန်းမောင်တို့၏ လျှောက်လွှာကို ပယ်သိုက်သဖြင့် ယခုငှင်းတို့အယူခံဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။

1964

ဦးအုန်းမောင်နှင့် ဒေါ်ခင်စု ပါ ၂ နှင့် ချမ်းသာစေ ကုမ္ပဏီလီမိတက် ပါ ၃။

ဦးအုန်းမောင်တို့၏ လျှောက်လွှာတွင် ဒါရိုက်တာလူကြီးများသည် လိုအပ်သော အစည်းအဝေးများ ပြုလုပ်ရန် ဘိတ်ကြားခြင်းမပြု စသည့်အချက်များတင်ပြလေသည်။ သို့ရာတွင် ဤအယူခံမှုကို ကြားနာရာ၌၊ ၎င်းတို့၏ ပညာရှိရွေနေကြီးက အချက် ၂ ချက်ကိုသာ တင်ပြလျှောက်လဲ၏။ ပဌမအချက်မှာမြန်မာပြည်ကုမ္ပဏီများအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆၂ အပိုဒ် ၅ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်မျှအရဖြစ်သည်။ ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များအဘိုးဆိုလျှင် ကုမ္ပဏီသည် တင်ရှိသော ကြေးမြီများကို မပေးဆပ်နိုင်လျှင် တရားရုံးကအမိန့်ဖြင့် ပယ်ဖျက်နိုင်ပေမည်။ သို့သော် ဤအမှုပါကုမ္ပဏီသည် တင်ရှိသော ကြေးမြီများကို မပေးဆပ်နိုင်ကြောင်းဖြင့် ဦးအုန်းမောင်တို့၏ လျှောက်လွှာတွင် မတင်ပြခဲ့ပေ။ ထို့ကြောင့်ပင်ယခုလျှောက်လွှာနှင့် ပတ်သက်၍ သက်သေများစစ်ဆေးရာ၌ ကုမ္ပဏီသည် တင်ရှိသော ကြေးမြီများကို မပေးဆပ်နိုင်ခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သက်သေထင်ရှားမပြခဲ့ချေ။ ယခုကဲ့သို့သော ကုမ္ပဏီကို ဖျက်သိမ်းရန်အတွက် လျှောက်လွှာမျိုး၌ သူတဦးတယောက်အား လူမဲ့အဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းရန်လျှောက်သော လျှောက်လွှာမျိုးမှာကဲ့သို့ပင် ကုမ္ပဏီကိုဖျက်သိမ်းရန်အကြောင်းရှိလျှင် ထိုအကြောင်းကို အသေအခြာ ဖော်ပြသင့်ပေသည်။ သို့မှသာလျှင် ကုမ္ပဏီ၏ ဒါရိုက်တာများက မည်သည့်အတွက် ဖျက်သိမ်းခြင်း မပြုသင့်ကြောင်းနှင့် ချေပနိုင်ပေမည်။ ထိုမှ

၁၉၆၄

ဦးအုန်းမောင်
ပါ ၂
နှင့်
ချမ်းသာစေ
ကုမ္ပဏီလီမိတက်
ပါ ၃။

တပါးလည်း ကုမ္ပဏီများသည် မိမိတို့လုပ်ငန်းဆောင်တာကို လုပ်ဆောင်ရာ၌ လုပ်ငန်းကြီးလျှင် ကြီးသည့်အလျောက်၊ ဘဏ်များမှဖြစ်စေ၊ အခြားသူများမှဖြစ်စေ ငွေချေးကြရလေသည်။ အကြွေးတင်ရုံမျှနှင့် ကုမ္ပဏီသည် တင်ရှိသော အကြွေးကို မပေးဆပ်နိုင်ဟု မယူဆနိုင်ပေ။ ထို့ကြောင့် ပဌမအချက်မှာမခိုင်လုံဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။

ဒုတိယအချက်မှာ အဆိုပါအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆၂၊ အပိုဒ် ၆ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို၊ ကိုးကားတင်ပြသည့် အချက်ဖြစ်သည်။ ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များအရဆိုလျှင်၊ တရားရုံးက ကုမ္ပဏီတခုကို ဖျက်သိမ်းရန် တရားမျှတသည်ထင်မြင်လျှင် အမိန့်ဖြင့် ဖျက်သိမ်းနိုင်သည်။ ဤအချက်ကို လေ့လာသုံးသပ်ရာ၌ အဆိုပါ ကုမ္ပဏီ၏ နောက်ကြောင်းရာဇဝင်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရပေမည်။ ယင်းကုမ္ပဏီကို ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၁၅ ရက်နေ့တွင် စတင်ဖွဲ့စည်းပြီး၊ ထိုအချိန်မှစ၍ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၄ ရက်နေ့အထိ၊ ဒေါ်ရင်ရင်က မန်နေဂျင်း ဒါရိုက်တာအဖြစ် ဆောင်ရွက်လေသည်။ ယင်းသို့ ဒေါ်ရင်ရင်ဆောင်ရွက်သည့် အချိန်တွင် ကုမ္ပဏီသည် နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း အရှုံးနှင့်သာ ရင်ဆိုင်ခဲ့ရလေသည်။ ထိုသို့အမြတ်မထွက် အရှုံးခံ၍ဆောင်ရွက်ရသည့် အကြောင်းရင်းတရပ်မှာ အစိုးရထံမှ သွင်းကုန်လိုင်စင်မရသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၄ ရက်နေ့၌၊ ဒေါ်ခင်စု မန်နေဂျင်း ဒါရိုက်တာအဖြစ် စတင်ဆောင်ရွက်ပြီးနောက်၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ မတ်လတွင် ကုမ္ပဏီသည် နိုင်ငံခြားမှကုန်များ တင်သွင်းရန်အတွက် မှတ်ပုံတင်ခံရသော ကုမ္ပဏီအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခဲ့ရလေသည်။ ထိုနှစ်မေလတွင် သွင်းကုန်လိုင်စင်များ ရရှိ၍ လုပ်ငန်းဆောင်တာများ ဆောင်ရွက်ရာ၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့၌ ကုန်ဆုံးသော ၁၉၆၁-၆၂ ခုနှစ် အတွက် ရှင်းတမ်းနှင့် အရှုံးအမြတ် စာရင်းတွင် ကုမ္ပဏီသည် အမြတ်ငွေ ၅,၁၄၃ ကျပ်၊ ၂၉ ပြားရရှိကြောင်း ဖေါ်ပြထား၏။ သက်ဆိုင်ရာ နှစ်များအတွက် ရှင်းတမ်းများကို ဤအမှုတွင် သက်သေခံများအဖြစ် တင်သွင်းပြီး ဖြစ်သည်။ ထိုရှင်းတမ်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ဦးအုန်းမောင်တို့သည်၊ မူလရုံး၌၎င်း၊ အခြားသောနည်းဖြင့်၎င်း ကန့်ကွက်ခြင်းမပြုခဲ့ချေ။ ထို့ကြောင့် ဤအမှုတွင် ထိုရှင်းတမ်းများကို မှန်ကန်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ယင်းသို့ ၁၉၆၁-၆၂ ခုနှစ်အတွက် အမြတ်ငွေပေါ်သော်လည်း၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၉ ရက်နေ့တွင်၊ ဦးအုန်းမောင်တို့ယခုလျှောက်လွှာကို တင်သွင်းခြင်းဖြစ်သည်။ ကုမ္ပဏီကို ဖျက်သိမ်းသင့် မသင့်စဉ်းစားရာ၌၊ ယခုလျှောက်လွှာတင်သွင်းသော ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၉ ရက်နေ့၌ တည်ရှိသော အခြေအနေကိုသာလျှင် စဉ်းစားသင့်ပေသည်။ ထိုအခြေအနေအရ ဆိုလျှင် ကုမ္ပဏီမှာ အမြတ်ပေါ်လျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရှိရလေသည်။

၁၉၆၄

ဦးအုန်းမောင်
နှင့် ၂ နှင့်
ချမ်းသာစေ
ကုမ္ပဏီလိမ်တက်
၏ ၃။

ဦးအုန်းမောင်တို့၏ပညာရှိရွှေနေကြီးက ဒေါ်ခင်စုနှင့် ဒေါ်ရင်ရင်တို့သည် ဦးသန့်ထံသို့ သွားရောက်ပြီး ကုမ္ပဏီ၏အစုရှယ်ယာများကို အာမခံအဖြစ် တင်သွင်း၍ ငွေ ၈၀,၀၀၀ ကျပ် ချေးယူကြောင်း။ တို့ကြောင့် ထိုငွေများမှာ ကုမ္ပဏီတင်ရှိသော ကြွေးမြီများဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် လျှောက်လဲ၏။ ဒေါ်ခင်စုက ယင်းသို့ ငွေမချေးမီ ကုမ္ပဏီအစုဝင်များသည် ကုမ္ပဏီ၏မှတ်တည်ငွေကို ချေးယူကြသဖြင့် အလုပ်လုပ်ရန်အတွက် ငွေလိုသောကြောင့် ဦးသန့်ထံမှ ငွေ ၈၀,၀၀၀ ကျပ်ချေးရပါသည်ဟုဝန်ခံ၏။ ထိုငွေ ၈၀,၀၀၀ ကျပ်အနက်၊ ငွေ ၅၀,၀၀၀ ကျပ်ကျော်ပြန်လည်ပေးဆပ်ပြီး၍၊ ငွေ ၂၅,၀၀၀ ကျပ်မျှသာကျန်တော့ကြောင်း ထွက်ဆို၏။ ဒေါ်ခင်စုနှင့် ဒေါ်ရင်ရင်တို့ ဦးသန့်ထံမှ ငွေချေးသည်မှာ ကုမ္ပဏီ၏လုပ်ငန်းကို လုပ်ဆောင်ရန်အတွက် ချေးသည်ဟု ယူဆရန်ရှိသော်လည်း၊ ကုမ္ပဏီ၏ ကိုယ်စားလှယ်များအဖြစ် ချေးယူကြောင်း စာရွက်စာတမ်းဖြစ်စေ၊ အခြားသက်သေခံဖြစ်စေ မရှိချေ။ ဦးသန့်ကလည်း အစုရှယ်ယာလက်မှတ် (၂၅) စောင်ကိုဒေါ်ခင်စုနှင့် ဒေါ်ရင်ရင်တို့ အာမခံအဖြစ် ပေးသွင်းပြီးငွေချေးရာ၌၊ ဒေါ်ခင်စုက အစုရှယ်ယာလက်မှတ် (၁၄) စောင်အတွက် တာဝန်ယူကြောင်း၊ ဒေါ်ရင်ရင်က လက်မှတ် (၁၁) စောင်အတွက် တာဝန်ယူကြောင်းထွက်ဆို၏။ ဒေါ်ခင်စုနှင့် ဒေါ်ရင်ရင်တို့သည် ကုမ္ပဏီ၏ကိုယ်စားလှယ်များမဖြစ်မဟုတ်ဘဲ၊ မိမိတို့ကိုယ်တိုင် တာဝန်ယူကြသည်ဖြစ်ရာထိုငွေကို ကုမ္ပဏီကပေးဆပ်ရန် တရားဥပဒေအရ တာဝန်ရှိသည်ဟု ဆိုနိုင်ရန်ခဲယဉ်းလေသည်။

ဦးအုန်းမောင်တို့၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက သွင်းကုန်လိုင်စင်များကို ယခုအစိုးရက ထုတ်မပေးတော့သဖြင့် ကုမ္ပဏီ၏အခြေခံမှာ ပျက်ပြားသွားသောကြောင့်၊ ကုမ္ပဏီကို ဖျက်သိမ်းသင့်ပါသည်ဟု လျှောက်လဲပြန်သေး၏။ သို့သော် အထက်၌ မြွက်ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း၊ ဦးအုန်းမောင်တို့ လျှောက်လှဘတင်သွင်းသောနေ့၌ တည်ရှိနေသော အခြေအနေပေါ်မှာ မူတည်၍အဆုံးအဖြတ်ပြုမှသာလျှင်၊ တရားမျှတမည်ဖြစ်သည်။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုသော်၊ ဦးအုန်းမောင်တို့သည်ယခုလျှောက်လှဘတင်သွင်းပြီးနောက်၊ ကုမ္ပဏီဆက်သွယ်သော အီကော်နော်မစ်ဘဏ်သို့ ထိုလျှောက်လှဘ တင်ကြောင်း စာရေးအကြောင်းကြားပြီးနောက်၊ မြန်မာသတင်းစာ၊ အင်္ဂလိပ်သတင်းစာများတွင် ထိုအကြောင်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ထည့်သွင်းခဲ့လေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ဘဏ်က ကုမ္ပဏီထံမှ အကြွေးငွေချက်ခြင်းပေးဆောင်ရမည်ဟု တောင်းဆိုသဖြင့်၊ ကုမ္ပဏီသည် ကုန်ပစ္စည်းအချို့ကို အနှုံးခံ၍ ရောင်းချပြီး ပေးဆပ်ကြောင်း ဒေါ်ခင်စု၏ သက်သေထွက်ချက်အရ ပေါ်လွင်၏။ ဦးအုန်းမောင်တို့ လျှောက်လှဘတင်သွင်းပြီးနောက်၊ ကုမ္ပဏီအခက်အခဲတွေ့ရသည်မှာ ၎င်းတို့၏ပရောဂနှင့် မကင်းချေ။

၁၉၆၄

ဦးအုန်းမောင် နှင့် ချမ်းသာစေ ကုမ္ပဏီလီမိတက် ပါ ၃။

ယခုကဲ့သို့သော ကိစ္စမျိုးတွင်အကြောင်းအလွန်တရာ ခိုင်လုံမှုသာလျှင် တရားရုံးက ကုမ္ပဏီကို ဖျက်သိမ်းသင့်ပေသည်။ In the matter of *The Mahamandal Shashtra Prakakashak Thmity, Limited, Bemares* အမှု (၁) တွင်၊ တရားသူကြီးက ဆာဂျော့ဂျက်ဆဲ (လ်) ၏ မြွက်ဆိုချက်ကို သဘောတူ လက်ခံပြီး အမှုကို အဆုံးအဖြတ်ပြုခဲ့၏။ ထိုမြွက်ကြားချက်များ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

> **" A power of this kind is not to be acted upon unless there is very strong ground for acting upon it, and for this reason that these companies are governed by a majority of their own members, and where there is a domestic tribunal which has power to decide upon a question, it should, if possible, be left to that domestic tribunal."**

ထိုမြွက်ကြားချက်မှာ မှန်ကန်သင့်လျော်သည် ထင်မြင်သဖြင့်၊ ဤရုံးကလည်း လက်ခံသင့်ပေသည်။ ထိုပြင်လည်း **ဘီကာဝါ**(၂) နှင့် **နတ်** (သ်) **ဆင်းအဝိုင်းကုမ္ပဏီလီမိတက်** အမှု (၂) တွင်၊ ကုမ္ပဏီတခုကို ဖျက်သိမ်းရန်ကိစ္စမှာ အလွယ်တကူပြုအပ်သော ကိစ္စမဟုတ်ကြောင်း၊ အလွန်တရာ လိုအပ်သည့်အခါမျိုးဌာသာလျှင် ပြုအပ်ကြောင်းနှင့် အဆုံးအဖြတ်ပြုခဲ့လေသည်။

ကုမ္ပဏီ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက၊ အစုဝင်များ သဘောတူလျှင် ကုမ္ပဏီကို အစုဝင်များ အလိုအလျောက် ဖျက်သိမ်းသည့်အနေနှင့် ဖျက်သိမ်းရန်ကို ငြင်းဆန်ရန် အကြောင်းမရှိကြောင်းနှင့် ပြောကြား၏။ ဦးအုန်းမောင်တို့သည် ဤအချက်ကို စေ့ငုံစဉ်စား သုံးသပ်ပြီး လိုအပ်သလိုအရေးယူနိုင်ပေမည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်းမမြင်သဖြင့် လျှောက်လွှာကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်လိုက်သည်။

ဤရုံးရွှေနေခမှာ ၁၅ ကျပ် ဖြစ်စေရမည်။

---

(1) I.L.R. 39. Allahabad, p.334, 342.
(2) XIII Burma Law Times, 51.

တရားမ အယူခံ

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း ရှေ့တွင်

ဦးအောင်စော (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဦးကျွန်းမောင် (အယူခံတရားခံ)*

† ၁၉၆၄
မတ်လ ၂၀ ရက်။

တံဆိပ်တော်ခွန် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၅—ချင်းချက် (က)—ပုဒ်မ ၃၆ နှင့် ၆၁ဩဇီမံစာချုပ်ကို—အောက်ရုံးက မှားယွင်းစွာလက်ခံမိခြင်း—အယူခံရုံးက ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ခြင်းပြုနိုင် မပြုနိုင် သက်ဆေး ဩဇီမံစာချုပ်ကို၊ တံဆိပ်တော်ခေါင်း အပြည့်အစုံမပါဆော်လည်း ဒဏ်တပ်ရန် တံဆိပ်တော်ခွန်ကို ပေးဆောင်စေပြီး အောက်ရုံးက သက်သေခံအဖြစ် လက်ခံခဲ့သဖြင့် အယူခံရုံးက စွက်ဖက်ခြင်းပြုနိုင် မပြုနိုင်ဟူသောပြဿနာပေါ် ပေါက်ခဲ့ရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။တံဆိပ်တော်ခွန် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၅ ချင်းချက် (က) ပြဋ္ဌာန်းချက်သည် စင်စစ်အားဖြင့်၊ ဩဇီမံစာချုပ်များနှင့် အလျဉ်းသက်ဆိုင်ခြင်းမရှိသဖြင့်၊ သက်သေခံဩဇီမံစာချုပ်ကို၊ ဒဏ်တပ်၍ လိုအပ်သော တံဆိပ်တော်ခွန်ကို ပေးဆောင်စေပြီး၊ အမှုတွင်သက်သေခံခြင်း မပြုနိုင်။

သို့ရာတွင်တံဆိပ်တော်ခွန် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၅၊ ၃၆ နှင့် ၆၁ တို့ကို ပူးတွဲဘတ်ရှုလျှင်၊ ပုဒ်မ ၃၅ ချင်းချက် (က) တွင် ဩဇီမံစာချုပ်ကို ဖယ်ရှား ချန်လှပ်ထားသော်လည်း၊ ပုဒ်မ ၃၆ အရ ပြဋ္ဌာန်းချက်တွင်၊ ဩဇီမံ စာချုပ်ကို ဖယ်ရှားချန်လှပ်ထားခြင်းပြုသည့် အနေဖြင့်၊ ခြင်းချက် မထားဘဲ "စာချုပ်ထခုကို" ဟူ၍ ဖော်ပြထားသဖြင့်၊ ပုဒ်မ ၃၆ ထွင်မှားယွင်းလက်ခံမိသော စာချုပ်လည်းပါဝင်သည်။

မောင်ဘကျမ် နှင့် မကြည်ကြည်၊ အောက်မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးအတွဲ ၂၊ စာမျက်နှာ ၁၀၃ ကို ရည်ညွှန်း၍ ခွဲခြားဖွင့်လင်းပြသည်။

မည္ဆန့် နှင့် မောင်စန်မြ၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး အတွဲ ၆၊ စာမျက်နှာ ၅၉၀ ကိုရည်ညွှန်း၍လိုက်နာသည်။

ဂေါဒန်းဆင်း နှင့် စူဝါလာ(လ်)ကလျာန်ဘတ်၊ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်) ၁၉၅၉ ရတ်(ဂျ်)၁၅၆။

ချာတာဘု(ဂျ်)နှင့် ရတန်ဇရာဆင်း။အိုင်၊အေ၊အယ်၊ အာ(ရ်) ၁၉၅၉ (၉) ရတ်(ဂျ်)၁၀၆၅။

ဂျဗါးချွန် နှင့် ပူကရချိစူရနာ။ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်) ၁၉၆၁ တရားလွှတ်ထောချုပ်၊ ၁၉၅၅ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ ဒုထိယ အယူခံမှုအမှတ် ၆၁။

† ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၆၁ တွင်၊ သရက်မြို့၊ နယ်ပိုင်တရားမ ရုံးတော်သူကြီး ရုံးထော်၏ ချမှတ်သော၊ ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၄
—
ဦးအောင်စောနှင့် ဦးကျွန်းမောင်

ဆိုဖြစ်၍၊ အမှုပုံဩဒိမံစာချုပ်ကို အောက်ရုံးက မှားယွင်းလက်ခံမိသည်ကို၊ အယူခံရုံးအနေနှင့် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်းမပြုနိုင်။

အယူခံတရားလိုမျှားအတွက်။ ။ဦးဘဆွေ။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးသက်ငွေ။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။ကျွန်အမှုတွင် အယူခံတရားခံ ဦးကျွန်းမောင်က၊ အယူခံထရားလို ဦးအောင်စောသည်၊ ၎င်းထံမှ သက်သေခံအမှတ် (က) ဩဒိမံစာချုပ်အရ၊ငွေ ၃,၄၀၀ ကျပ်ကို အတိုးဖြင့်ချေးယူခဲ့ရာယခုအခါ ၃ နှစ်နီးပါးရှိသော်လည်း၊ပေးဆပ်ခြင်းမပြုသဖြင့် ကျသင့်သောငွေပေါင်း ၄,၈၈၅၀ ကျပ် ၅၀ ပြားကိုရလိုကြောင်းဖြင့် တရားစွဲဆိုရာ အယူခံတရားလို ဦးအောင်စောက၊ ၎င်းသည် စွဲဆိုသည့်အတိုင်း သက်သေ ခံအမှတ်(က)အရ၊ငွေ ၃,၄၀၀ ကျပ်ကို မယူရကြောင်း။ သက်သေခံအမှတ်(က) ဩဒိမံစာချုပ်ပေါ်တွင် ယခင်အခါက၊ တံဆိပ်တော်ခွန်ခေါင်း ၁ သာရှိကြောင်း။ ယခု တံဆိပ်တော်ခွန်ခေါင်း ၂ ခုရှိရာ ၁ ခုမှာ နောင်သုံး၍ မဖြစ်အောင် ဖျက်ထားခြင်း မရှိသဖြင့် ဒဏ်တပ်၍ လိုအပ်သော တံဆိပ်တော်ခွန်ကို ပေးဆောင်စေပြီး၊ သက်သေခံအဖြစ် လက်မခံနိုင်ကြောင်း ဖေါ်ပြထုချေသည်။

အောက်ရုံးက အမှုတွင် လိုအပ်သော ကောက်ချက်များကို ထုတ်၍၊ တတိယကောက်ချက်ဖြစ်သည့် သက်သေခံအမှတ် (က) ဩဒိမံစာချုပ်ကို ဒဏ်တပ်၍ လိုအပ်သော တံဆိပ်တော်ခွန်ကို ပေးဆောင်စေပြီး၊ အမှုတွင် သက်သေခံအဖြစ် လက်ခံနိုင်ပါမည်လား ဟူသောကောက်ချက်ကို ကနဦးကောက်ချက်အနေဖြင့် နှစ်ဦးနှစ်ဘက်သော အမှုသည်တို့၏ ပညာရှိ ရွေနေကြီးတို့၏ လျှောက်လဲတင်ပြချက်ကို ကြားနာပြီး၊ သက်သေခံအမှတ် (က) စာချုပ်ကို ဒဏ်တပ်၍ လိုအပ်သော တံဆိပ်တော်ခွန်ကို ပေးဆောင်စေပြီး၊ သက်သေခံအဖြစ် လက်ခံနိုင်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်သည်။

အယူခံ တရားလိုက၊ ထိုသို့ဆုံးဖြတ်သည်ကို မကျေနပ်၍၊ ဤရုံးသို့ ပြင်ဆင်မှုပြုလုပ်ပေးရန် လျှောက်ထားရာ၊ ဤရုံးက ယခုကဲ့သို့သော ကြားဖြတ်အမိန့်မျိုးကို ဝင်ရောက် စွက်ဖက်လေ့ မရှိကြောင်း။ နောင်အယူခံတွင် ထိုသို့သော အမိန့်မျိုးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ လျှောက်လဲနိုင်ကြောင်း။ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ပြီး ပြင်ဆင်မှုကို ပလပ်ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

အောက်ရုံးက အမှုကိုဆက်လက်၍ စစ်ဆေးပြီး အယူခံတရားခံ စွဲဆိုသည့်အတိုင်း၊ အမိန့်ဒီကရီ ချမှတ်လိုက်ရာ၊ အယူခံတရားလိုက မကျေနပ်၍ သရက်မြို့၊ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးရုံးသို့ အယူခံဝင်သော်လည်း မအောင်မြင်၊ အကြောင်းမထူးသဖြင့် ဤရုံးသို့ ဒုတိယအကြိမ် အယူခံဝင်သည်။

၁၉၆၄

ဦးအောင်စော
နှင့်
ဦးကျွန်းမောင်။

ဒုတိယ အယူခံမှုတွင် ဤရုံးက အောက်မူလရုံးနှင့် အောက်အယူခံရုံး ၂ ရုံးတို့က သဘောတူညီစွာ ဆုံးဖြတ်ထားသော အမှုအကြောင်းခြင်းရာ သက်သေခံချက်များ (facts) နှင့် ပတ်သက်၍၊ ဝင်ရောက် စွက်ဖက်လေ့ မရှိဘဲ၊ ဥပဒေအချက်အလက်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍သာ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်လေ့ ရှိပေသည်။ ဤအမှုတွင် စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန် ဥပဒေအချက်အလက်မှာ—

> "သက်သေခံအမှတ် (က) ဩဒီမံစာချုပ်ကို တံဆိပ်တော်ခွန် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၅၊ ခွင်းချက် (က) အရ၊ တံဆိပ်တော်ခွန်ကို၊ လိုအပ်သည့်အတိုင်းပေးဆောင် ကပ်ထားခြင်းမရှိသဖြင့်၊ ဒဏ်တပ်၍ လိုအပ်သော တံဆိပ်တော်ခွန်ကို ပေးဆောင်စေခြင်း မပြုနိုင်သော်လည်း အောက်ရုံးကမှားယွင်း၍ ဒဏ်တပ်ပြီး၊ လိုအပ်သော တံဆိပ်တော်ခွန်ကိုပေးဆောင်စေ၍၊ အမှုတွင် သက်သေခံအဖြစ် လက်ခံပြီး အမိန့်ဒီကရီ ချမှတ်လိုက်သည်ကို အယူခံရုံးက ဝင်ရောက်စွက်ဖက်၍ ပယ်ဖျက်နိုင်ပါမည်လား"

ဟူ၍ဖြစ်၏။

တံဆိပ်တော်ခွန် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၅၊ ခွင်းချက် (က) အရပြဋ္ဌာန်းချက်သည် စင်စစ်အားဖြင့် ဩဒီမံစာချုပ်များနှင့် အလျင်းသက်ဆိုင်ခြင်း မရှိသဖြင့် သက်သေခံအမှတ် (က)ကဲ့သို့သော ဩဒီမံစာချုပ်ကို တံဆိပ်ခွန်လိုအပ်သည့်အတိုင်း ပေးဆောင်ကပ်ထားခြင်းမရှိလျှင်ဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ် တံဆိပ်တော်ခွန်ပေးဆောင် ကပ်ထားမှုလွဲကွာနေသော်သုံးမဖြစ်အောင်မျက်ထားခြင်း မရှိလျှင်ဖြစ်စေ ဒဏ်တပ်၍ လိုအပ်သောတံဆိပ်တော်ခွန်ကို ပေးဆောင်စေပြီး၊ အမှုတွင် သက်သေခံအဖြစ် လက်ခံခြင်းမပြုနိုင်ပေ။

ဤအမှုတွင် အောက်ရုံးက သက်သေခံအမှတ် (က)ဩဒီမံ စာချုပ်ကို ဒဏ်တပ်၍ လိုအပ်သော တံဆိပ်တော်ခွန်ကို ပေးဆောင်စေပြီး၊ သက်သေခံအဖြစ် လက်ခံရန် အမိန့်ချမှတ်သည်မှာ ဥပဒေအရ မဟုတ်သဖြင့် မှားယွင်းပေသည်။

ထို့ကြောင့် စဉ်းစားရန်မှာ ထိုသို့ မှားယွင်းစွာ လက်ခံထားသည်ကို အယူခံရုံးက တံဆိပ်တော်ခွန် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၆ အရ၊ ပြင်ဆင်နိုင်ပါမည်လား ဟူ၍ဖြစ်၏။

မောင်ဘကျွမ် နှင့် မကြည်ကြည် (၁) စီရင်ထုံးတွင်—

> ". . . **A promissory-note bearing a stamp not cancelled as required by law is inadmissible in evidence under section 35 of the Stamp Act. A Court which gives a decree on such**

(၁) အောက်မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးအတွဲ ၂၊ စာမျက်နှာ ၁၀၃။

၁၉၆၄

ဦးအောင်စော
နှင့်
ဦးကျွန်းမောင်။

a document acts contrary to law. Section 36 of the Act does not prevent a Superior Court from correcting the illegality . . ."

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသော်လည်း၊ မည္ဆန့် နှင့် မောင်စန်မြ (၂) စီရင်ထုံးတွင်—

" . . . Where a trial Court admits an insufficiently stamped promissory-note in evidence on payment of the duty and penalty, overlooking the fact that Proviso (*a*) of section 35 of the Stamp Act does not apply to a promissory-note, the Court cannot be said to have acted illegally, and having regard to the provisions of section 36 of the Act, the Appellate Court has no power to question the admission of the document, and to reject it on the ground that it was not duly stamped . . ."

ဟူ၍ **မောင်ဘကျမ်** နှင့် **မကြည်ကြည်** (၁) စီရင်ထုံးကိုဆန့်ကျင်၍ဆုံးဖြတ်ထားသဖြင့် မည်သည့်ဆုံးဖြတ်ချက်မှန်သည်ကို သိနိုင်ရန် အဆိုပါစီရင်ထုံးများကို ဘတ်ရူလေ့လာရာ **မောင်ဘကျမ်** နှင့် **မကြည်ကြည်** (၁) စီရင်ထုံးတွင်—

"Reading section 35, 36 and 61 together it appears to me that section 36 applies to instruments which may be admitted in evidence under the Provisos to section 35, and to instruments which a Court holds to be not liable to duty, but the absolute provisions of the main part of section 35 are not affected by section 36, and that if a Court admits and acts on an unstamped document which cannot under any circumstances be admitted and acted upon, section 36 does not prevent a Superior Court from dealing with the illegality . . ."

ဟူ၍ အဘယ့်ကြောင့် အယူခံရုံးက အောက်ရုံးမှားယွင်းစွာဖြင့် လက်ခံထားသော သြဒီမံစာချုပ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြင်ဆင်နိုင်ကြောင်းကို ဖေါ်ပြထားသည်။

မည္ဆန့် နှင့် **မောင်စန်မြ** (၂)စီရင်ထုံးတွင် အောက်ရုံးမှားယွင်း၍လက်ခံထားသော သြဒီမံစာချုပ်နှင့် ပတ်သက်၍၊ အယူခံရုံးက အဘယ့်ကြောင့် ပြင်ဆင်ခြင်း မပြုနိုင်ကြောင်းကို—

"The terms of section 36, Stamp Act, are exceedingly wide and in their plain ordinary meaning they undoubtedly refer

---

(၁) အောက်မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးအတွဲ ၂၊ စာမျက်နှာ ၃၈၃။

(၂) ရန်ကုန်စီရင်ထုံးအတွဲ ၆၊ စာမျက်နှာ ၅၉၀။

ဝဋ္ဌဂု

ဦးအောင်စော နှင့် ဦးကျွန်းမောင်။

to any document which has, in fact, been admitted in evidence, and are sufficient to cover the case of a promissory-note or of any other document to which Proviso (*a*) to section 35 is not applicable . . . ."

ဟူ၍ဖော်ပြထားသည်။

ဤအကြောင်းပြချက်များနှင့် တံဆိပ်တော်ခွန် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၅၊ ၃၆ နှင့် ၆၁ အရ၊ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ပူးတွဲဘတ်ရှူ လေ့လာသည့်အခါ ပုဒ်မ ၃၅ ခြွင်းချက် (က)တွင် ဩဇိမံစာချုပ်ကို ဖယ်ရှား ချန်လှပ်ထားသော်လည်း ပုဒ်မ ၃၆ အရ၊ ပြဋ္ဌာန်းချက်တွင် ဩဇိမံစာချုပ်ကို ဖယ်ရှား ချန်လှပ်ထားခြင်း ပြုသည့်အနေဖြင့် ခြွင်းချက်မထားဘဲ "စာချုပ်တခုကို" ဟူ၍ဖော်ပြ လည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်း ထားသဖြင့် ပုဒ်မ ၃၆ အရ၊ ပြဋ္ဌာန်းချက်တွင် မှားယွင်း၍ လက်ခံမိသော ဩဇိမံစာချုပ်လည်း ပါဝင်သည်ကို တွေ့ရသည့်အတွက် မည္ဆန့် နှင့် **မောင်စန်မြ**(၂) စီရင်ထုံးတွင် ရေးသား ဖော်ပြသော အကြောင်းပြချက် (reasons) များသည် **မောင်ဘကျမ်** နှင့် **မကြည်ကြည်** (၁) စီရင်ထုံးတွင် ဖော်ပြသော အကြောင်းပြချက် (reasors) များထက်၊ သာလွန်ပိုမိုး၍ လျော်ကန်သင့်မြတ် မှန်ကန်သည်ဟု ထင်မြင်သည်။

ဂေါ်ဒန်းဆင်းနှင့်စူဇါလာ(လ်)ကဏ္ဍာန်ဘတ် (၃)စီရင်ထုံးကိုအကိုးအကားပြု၍၊ ချာတာဘု(ဂျ်) နှင့် ရတန်ဒရာဆင်း(၄) စီရင်ထုံးတွင်—

"There are two stages relating to documents filed in Court. One is the stage when all the documents are filed by the parties in Court. The next stage is when the documents are formally proved and tendered in evidence. It is after the document is formally proved that the endorsement referred in Rule (4) of Order XIII of the Code of Civil Procedure is to be made, and the document is thus admitted, and the admissibility of the document cannot thereafter be questioned."

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသည့်ပြင်၊ ဂျပါးချန် နှင့် ပူကရာ(ခ်)စူရနာ (၅) စီရင်ထုံးတွင်—

"Where a question as to the admissibility of a document is raised on the ground that it has not been stamped or has

---

(၁) အောက်မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးအတွဲ ၂၊ စာမျက်နှာ ၁၀၃။
(၂) ရန်ကုန်စီရင်ထုံးအတွဲ ၆၊ စာမျက်နှာ ၅၉၀။
(၃) အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊-၁၉၅၉-ရတ်(ဂျ်) ၁၅၆။
(၄) အိုင်၊အယ်(လ်)၊အာ(ရ်)-၁၉၅၉ (၉)ရတ်(ဂျ်) ၁၁၆၅။
(၅) အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်) ၁၉၆၁ တရားလွှတ်တော်ချုပ် ၁၉၅၅။

၁၉၆၄

ဦးအောင်စော
နှင့်
ဦးကျွန်းမောင်။

not been properly stamped, the party challenging the admissibility of the document has to be alert to see that the document is not admitted in evidence by the Court. The Court has to judicially determine the matter as soon as the document is tendered in evidence and before it is marked as an exhibit in the case. Once a document has been marked as an exhibit in the case, section 36 of the Stamp Act comes into operation. Once a document has been admitted in evidence, as aforesaid, it is not open either to the trial Court itself or to a Court of Appeal or Revision to go behind that order. Such an order is not one of those judicial orders which are liable to be reviewed or revised by the same Court or Court of Superior jurisdiction . . ."

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသည်ကို ထောက်ရှုလျှင်၊ **မဿန်** နှင့် **မောင်စန်မြ** (၂) စီရင်ထုံးတွင် ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ထားခြင်းသည် ဥပဒေအရ မှန်ကန်ကြောင်းကို ကောင်းစွာ ပေါ်လွင် ထင်ရှားစေသည်ဟု ယူဆရပေမည်။

ဤထင်မြင် ယူဆချက်ကိုလည်း၊ **နေဇာခန်** နှင့် **မမလေး** (၆) စီရင်ထုံးတွင်— "

"Under section 36 of the Stamp Act if documents insufficiently stamped are admitted in evidence in trial Court, such admission could not be challenged in appeal . . ."

ဟူ၍ ဥပဒေမူ ချမှတ်ကာ ထောက်ခံလျက်ရှိပေသည်။

ဤဖော်ပြပါ ဥပဒေမူအရ၊ တံဆိပ်တော်ခွန် ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၅ အရ၊ လက်ခံရန် မဖြစ်နိုင်သောသက်သေခံအမှတ် (က) သြဒီမံစာချုပ်ကို အောက်ရုံးက၊ မှားယွင်း၍ လက်ခံမိသည်ကို အယူခံရုံးက မည်သို့မျှဝင်ရောက် စွက်ဖက်ခြင်း မပြုနိုင်ဟူ၍ ဤအယူခံမှုဘွင် ပေါ်ပေါက်လျက်ရှိသည့် ပြဿနာကို ဆုံးဖြတ်ဖြေဆိုရပေမည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် အောက်ရုံး ချမှတ်သော စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် လုံလောက်သော အကြောင်းမရှိသဖြင့် ဤအယူခံကို စရိတ်ဖြင့် ပလပ်ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ဤရုံးချေနေကြီးခမှာ ၅ဝ ဖြစ်စေရမည်။

---

(၂) ရန်ကုန်စီရင်ထုံးအတွဲ ၆၊ စာမျက်နှာ ၅၉၀။

(၆) ၁၉၄၈ ဥနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် စီရင်ထုံး ၃၅၃။

တရားမ အယူခံ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး ရွှေတွင်၊

ဦးအောင်သိန်းပါ ၂ (အယူခံတရားလိုများ)

နှင့်

ဒေါ်မမကြီး(အယူခံတရားခံ)*

† ၁၉၆၄ ဧပြီ ဝါရီလ ၂၉ ရက်။

အစိုးရပိုင်မြေ—ကျူးကျော်သူအား မြေလက်ရှိထားသူက တရားစွဲဆိုနိုင်ခြင်း—ဆန့်ကျင်နေထိုင်မှုကို ပြရန် ကျူးကျော်သူ၏တာဝန်—ကာလစည်းကမ်းသတ် ဥပဒေပုဒ်မ—၁၄၄။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။သူတဦးတယောက်သည်၊ အစိုးရပိုင် မြေရိုင်းတွင် မည်သူတဦးတယောက်မျှ မနေသဖြင့် ဝင်ရောက်နေထိုင်ရာတွင်၊ အခြားသူ တဦးဦးက မည်သို့မျှ အခွင့်အရေးမရှိဘဲ အတင်း ဝင်ရောက်နေထိုင်လျှင်၊ ထိုသူအား မူလလက်ရှိဖြစ်သူသည်၊ မြေကိုလက်ရောက်ပြန်လည်ရရှိရန် အတွက် ထာရားစွဲဆိုနိုင်သည်။

ထို့ကြောင့် အစိုးရရရှိသူ တဦးသည်၊ ကျူးကျော်သူအား ဂရုသက်တမ်းအတွင်းတွင် တရားစွဲဆိုသော်လည်း၊ အမှုအတောအတွင်း ဂရုသက်တမ်းကုန်ဆုံးသွားစေကာမူ၊ မြေကိုပြန်လည်လက်ဆောက်ရရှိခွင့်ရှိသည်။

ကာလစည်းကမ်းသတ် ဥပဒေပုဒ်မ ၁၄၄ တွင် အကျုံးဝင်သော အမှုမျိုး၌ ကျူးကျော်သူမှာသည်၊ ဆန့်ကျင်နေထိုင်မှုကို သက်သေတင်ပြရန် တာဝန်ရှိသည်။

ဦးချစ်ထွန်းနှင့် ဒေါ်ငွေသောင်း။ မြန်မာနိုင်ငံ တရားရုံးချုပ် ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၉-၁၀-၁၁။ ဦးကံပါ ၂ နှင့် ကာလချုန် ပါ ၂ ။ မြန်မာနိုင်ငံ တရားရုံးချုပ် ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၆ ကို ကိုးကားသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။အင်အာ(ရ်)မဇူန်းဒါး။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးစိန်လှ။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ ဤအမှုပါ အခင်းဖြစ်မြေကို အယူခံတရားခံ ဒေါ်မမကြီး၏ မိခင် ဒေါ်ဇင်၏ နာမည်ဖြင့် အစိုးရထံမှ အနှစ် ၃၀ ဂရုအငှါးခံယူခဲ့ရာ ဒေါ်ဇင်ကွယ်လွန်ပြီးနောက်၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်တွင် ဒေါ်မမကြီးနာမည်သို့ ပြောင်းလဲ

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ ဒုတိယအယူခံမှုအမှတ် ၁၀၁။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ အယူခံမှုအမှတ် ၅ တွင်၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၇ ရက်နေ့စွဲပါ၊ တောင်ငူမြို့ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၄

ဦးအောင်သိန်း
ပါ ၂
နှင့်
ဒေါ်မမကြီး။

လိုက်၏။ ထိုမြေပေါ်ရှိ မူလအိမ် ပျက်သွားသည့်အခါ ၁၉၅၃ ခုနှစ်တွင် ဒေါ်မမကြီးက ဘကလေးဆိုသူအား ခေတ္တနေထိုင်ရန် ခွင့်ပြုထားကြောင်း။ အယူခံတရားလို မကြည်သည်လည်း ထိုနှစ်ပင် ဝင်ရောက်နေထိုင်ကြောင်းနှင့် တရားစွဲဆို၏။ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၀ ရက်နေ့၌ ဒေါ်မမကြီးသည် အယူခံတရားလို ဦးအောင်သိန်းအား ထိုမြေမှ ထွက်ခွါဖယ်ရှားစေရန် တရားစွဲဆို၏။ ဦးအောင်သိန်းက မိမိသည် ထိုမြေနှင့် မည်သို့မျှ မဆိုင်ကြောင်း။ မြေပေါ်တွင် မကြည်နေထိုင်စဉ် ခေတ္တမျှသာ ဝင်ရောက်နေထိုင်ဘူးကြောင်းနှင့် ထုချေရာ၊ အဆိုလွှာကိုပြင်၍ မကြည်ကိုပါ တရားခံအဖြစ်ထည့်သွင်းပြီး တရားစွဲဆို၏။ မကြည်ထုချေသည်မှာ၊ မိမိသည် အခင်းဖြစ်မြေ၌ မည်သူမျှနေထိုင်ခြင်း မရှိသည်ကို တွေ့သောအခါ ထိုမြေပေါ်သို့ ဝင်ရောက်နေထိုင်ခဲ့ကြောင်း။ မူလ နေထိုင်သူများလည်း ထိုမြေကို စွန့်လွှတ်ခဲ့ကြောင်းနှင့် ထုချေ၏။ ထို့ပြင် အခင်းဖြစ် မြေဂရုံသက်တမ်းမှာ ၁၉၃၂ ခုနှစ်၊ မေလ ၁၇ ရက်နေ့မှစ၍ အနှစ် ၃၀ ဖြစ်ရာ၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ မေလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် သက်တမ်းကုန်ဆုံးခဲ့လေသည်။ ယင်းသို့ သက်တမ်းကုန်ဆုံးသည်မှာ အမှုအတောအတွင်းတွင်ဖြစ်သည်။

အယူခံ တရားလိုတို့၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက အချက် ၂ ချက်တင်ပြ လျှောက်ထား၏။ ပဌမအချက်မှာ ဂရုံသက်တမ်း ကုန်ဆုံးသည်ဖြစ်ရာ၊ ဒေါ်မမကြီးသည် မကြည်အား တရားမစွဲနိုင်တော့ကြောင်းဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ လျှောက်လဲရာ၌ နိုဗိုမိယန်နှင့် **အမ်၊ဘီ၊ကာဆင်း** (၁)အမှုကို ကိုးကားလေသည်။ ထိုအမှုတွင် အဆုံးအဖြတ်ပြုသည်မှာ သာမန်အားဖြင့်ဆိုလျှင် တရားစွဲဆိုသည့်နေ့၌ရှိသော အမှုသည်များ၏ အခွင့်အရေးများ အတိုင်းပင် ဒီကရီ ချမှတ်ရမည် ဖြစ်သော်လည်း၊ အစွမ်းသတ္တိဝင်များ ပစ္စည်းတရပ်ကို ပေါင်းစပ် ပိုင်ဆိုင်ရာ၌၊ ပိုင်ရှင်တဦးက သူစိမ်းတဦးအား မိမိပိုင်အစုကို ရောင်းရာတွင် အခြားပေါင်းစပ် ပိုင်ဆိုင်သူက မိမိအားသာလျှင် ဦးစွာ ရောင်းရမည် ဖြစ်ကြောင်း တရားစွဲဆိုရာ၌၊ ဒီကရီ ချမှတ်ခြင်း မပြုမီ ထိုပိုင်ရှင်များသည် မိမိတို့၏ အစု အသီးသီးကို ခွဲယူပြီးဖြစ်လျှင် ဦးစွာဝယ်ခွင့်ပေးသော ဒီကရီမျိုး ချမှတ်ခြင်း မပြုနိုင်တော့ဟု ပြဋ္ဌာန်းခဲ့လေသည်။ ဤအမှုတွင်ကား အကြောင်းချင်းရာမျှားသည်၊ ထိုကဲ့သို့မဟုတ်ပေ။ တရားစွဲဆိုစဉ်အခါက ဒေါ်မမကြီးသည် အစိုးရထံမှ အငှါးဂရုံ ခံယူသူ ဖြစ်နေသေးသည်၊ မိမိအငှါးဂရုံ ခံယူထားသည့် မြေပေါ်တွင် မကြည်ကျူးကျော် ဝင်ရောက်သည်ဆိုကာ ၎င်းအား တရားစွဲဆိုခဲ့သည်၊ ထို့ကြောင့် မိမိ၏မြေကို ကျူးကျော်သူထံမှ ပြန်လည်ရရှိရန်အတွက် တရားစွဲဆိုခြင်းသာဖြစ်ရာ၊ အငှါးဂရုံသက်တမ်း အမှုအတောအတွင်း ကုန်ဆုံးခဲ့သော်လည်း၊ ထိုမြေကို ပြန်လည်ရရှိနိုင်သည်ဟု

(၁) အိန္ဒိယ စီရင် ထုံးများ၊ ကာလကတ္တာ၊ အတွဲ ၄၄၊ စာ ၄၇၅

၁၉၆၄

ဦးအောင်သိန်း ပါ ၂ နှင့် ဒေါ်မမကြီး။

ယူဆရပေမည်။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုသော်၊ သူတဦးတယောက်သည် အစိုးရပိုင်မြေရိုင်းတွင် မည်သူ တဦးတယောက်မျှ မနေသဖြင့် ဝင်ရောက်နေထိုင်ရာတွင် အခြားသူ တဦးဦးက မည်သို့မျှ အခွင့်အရေးမရှိဘဲ အတင်းဝင်ရောက် နေထိုင်လျှင် ထိုသူအား မူလလက်ရှိဖြစ်သူသည် မြေကိုလက်ရောက် ပြန်လည်ရရှိရန်အတွက် တရားစွဲဆိုနိုင်ပေမည်။ ယခုအမှုတွင်ဒေါ်မမကြီးသည်အစိုးရထံမှအငှါးဂရုံခံယူသူအဖြစ်အခင်းဖြစ်မြေတွင်ကိုယ်တိုင် မနေခဲ့သော်လည်း ဥပဒေသဘောအရ၊ လက်ရှိထားစဉ် မကြည်သည် ထိုမြေပေါ်သို့ ကျူးကျော်ဝင်ရောက် နေထိုင်ခဲ့လေသည်။ ထို့ကြောင့် အမှုအတောအတွင်းတွင် အငှါးဂရုံသက်ဘမ်းကုန်ဆုံးသော်လည်း ဒေါ်မမကြီးသည် မကြည်ထံမှ ထိုမြေကို ပြန်လည်လက်ရောက်ရရှိနိုင်ပေမည်။စင်စစ်အားဖြင့်ကား အောက်မြန်မာပြည်မြို့နှင့်ကျေးရွာမြေများအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၉ အရဆိုလျှင်၊ပိုင်ရှင်အစိုးရကအခင်းဖြစ်မြေမှဒေါ်မမကြီးအား နှင်ထုတ်လိုလျှင် နှင်ထုတ်ပိုင်ခွင့်ရှိလေသည်။ ထိုမြေနှင့် ပတ်သက်၍၊ အငှါးဂရုံ ရရှိရန်အတွက် ဒေါ်မမကြီးနှင့် မကြည်တို့ အစိုးရထံအပြိုင်လျောက်ထားကြရာ၊ မကြည်၏လျောက်လွှာကိုပယ်ပြီး၊ ဒေါ်မမကြီး၏လျောက်လွှာကို အရေးယူဆဲဖြစ်သည်။ ထို့အကြောင်းများကြောင့်၊ အမှုအတောအတွင်း ဒေါ်မမကြီး၏ အငှါးဂရုံ သက်တမ်းကုန်ဆုံးရုံမျှဖြင့် ဒေါ်မမကြီး စွဲဆိုသည့်အတိုင်း ဒီကရီ မရထိုက်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။

မကြည်၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး တင်ပြသည့် ဒုတိယအချက်မှာ မကြည်သည် အခင်းပြစ်မြေပေါ်တွင် ၁၂ နှစ်ကျော် ဒေါ်မမကြီးအား ဆန့်ကျင်နေထိုင်ခဲ့သည်ဖြစ်ရာ၊ အမှုမှာ ကာလစည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်ပြီဖြစ်ကြောင်း နှင့်လျောက်လဲခြင်းဖြစ်သည်။ ဒေါ်မမကြီးက မကြည်ကို ထိုမြေပေါ်တွင် ၁၉၅၃ ခုနှစ်က ဝင်ရောက်နေထိုင်သည်ဆို၏။မကြည်နှင့် ၎င်းထူသော သက်သေများကမူကား၊ မကြည်သည် ထိုမြေပေါ်သို့ လွန်ခဲ့သည့် ၁၂ နှစ်ကျော်က ဝင်ရောက်နေထိုင်ခဲ့သည်ဟု ထွက်ဆိုကြ၏။ သို့သော် ထိုသက်သေများသည် မကြည်ကဲ့သို့ပင်အခင်းဖြစ် မြေပေါ်သို့ ဝင်ရောက် နေထိုင်ကြသူများ ဖြစ်သဖြင့် လွတ်လပ်သော သက်သေများ မဟုတ်ကြချေ။ မူလရုံးက ထိုသက်သေများ၏ ထွက်ဆိုချက်ကို လက်မခံခဲ့ချေ။ ထို့ကြောင့် မကြည်သည် အခင်းဖြစ်မြေပေါ်တွင် တရားမစွဲမီ ၁၂ နှစ်ကျော် ကာလက ဝင်ရောက်နေထိုင် လာခဲ့သည်ဟု သက်သေထင်ရှားမရှိချေ။

ဒေါ်မမကြီး အခင်းဖြစ်မြေပေါ်တွင် နေထိုင်စဉ် မကြည်က ဖယ်ရှားစေခြင်း ပြုသည်ဟုမဆိုချေ။ ဒေါ်မမကြီးသည်ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်း စစ်ဘေးဒဏ်ကြောင့် အခင်းဖြစ်မြေပေါ်ရှိအိမ် ပျက်စီးရာတွင် အခြားဒေသသို့ သွားရောက် နေထိုင်ခဲ့ရဟန်တူသည်။ ၎င်းသည် ထိုမြေကို စွန့်လွှတ်ခဲ့သည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ အခြားး စစ်ဘေးဒုက္ခသည်များနည်းတူမလွဲမရှောင်သာသဖြင့် မိမိတို့ပိုင်နက်များမှယာယီသွားဖြင့် ခွဲခွါ

၁၉၆၄

—

ဦးအောင်ဆိန်း ပါ ၂ နှင့် ဒေါ်မမကြီး။

ပြီး၊ အခြားသင့်တော်သော အရပ်ဒေသများ၌ နေထိုင်ခဲ့ဟန်တူသည်။ ထို့ကြောင့် ဤအမှုပါ အကြောင်းချင်းရာများသည် ကာလ စည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပဌမ ဇယားအပိုဒ် ၁၄၄ တွင်အကျုံးဝင်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ **ဦးချစ်ထွန်း** နှင့် **ဒေါ်ငွေသောင်း** (၂) တို့အမှုနှင့် **ဦးကံ ပါ ၂** နှင့် **ကာလချုန် ပါ ၂** (၃) တို့အမှုတွင် ယခုကဲ့သို့သော အခြေအနေမျိုး၌ ကျူးကျော် ဝင်ရောက်သူများအပေါ်တွင် သက်သေပြရန် တာဝန်ရှိကြောင်းနှင့် အဆုံးအဖြတ် ပြုခဲ့လေသည်။ ထိုမှတပါးလည်း မကြည်သည် မြေလွတ်တွေ့သဖြင့် ဝင်ရောက်နေထိုင်ခဲ့ဟန်တူသည်။ ဒေါ်မမကြီးအား ဆန့်ကျင်၍ အခင်းဖြစ်မြေကို လက်ရှိထားခဲ့ဟန်မတူချေ။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် အယူခံကို စရိတ်နှင့်တကွ ပလပ်လိုက်သည်။ ဤရုံးချေနေခမှာ ၅၀ ဖြစ်စေရမည်။

---

(၂) မြန်မာနိုင်ငံတရားရုံးချုပ် ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၉-၁၀-၁၁။

(၃) မြန်မာနိုင်ငံ တရားရုံးချုပ် ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမ အယူခံမှု အမှတ် ၆။

APPENDIX

(Judgments of the Courts-Martial Appeal Court)

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

INDEX

ညွှန်းချက်

PAGE

Self-Defence-death by stabbing as a result of quarrel—self-defence not justified.—Where the appellant had been convicted by the Summary General Court-Martial for stabbing the deceased as the result of a quarrel and there was evidence that he had drunk a bottle of liquor that night. *Held :* It is clear that the appellant was fully aware of the fact that he was using a dagger on the deceased. The defence of self-defence cannot be accepted. Even assuming that the appellant had acted in exercise of his right of self-defence, he far exceeded that right.

MAUNG HLA KO, *v.* THE UNION OF BURMA 273

LIST OF CASES REPORTED

စီရင်ထုံးပြုသောမှုခင်းများ

COURTS-MARTIAL APPEAL CASE

စစ်ဘက်အယူခံရုံး

	PAGE
Maung Hla Ko v. The Union of Burma ...	273

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

Before U San Maung, J., Col. Tun Tha and U Aung Gyi.

MAUNG HLA KO (APPELLANT)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

C.M.A. 1964

Jan.

Self-Defence—death by stabbing as a result of quarrel—self-defence not justified.

Where the appllant had been convicted by the Summary General Court-Martial for stabbing the deceased as the result of a quarrel and there was evidence that he had drunk a bottle of liquor that night.

Held: It is clear that the appellant was fully aware of the fact that he was using a dagger on the deceased.

The defence of self-defence cannot be accepted. Even assuming that the appellant had acted in exercise of his right of self-defence, he far exceeded that right.

Khin Sein (Government Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This is an appeal by 215505 Pte. Hla Ko of Unit Depot B.E.M.E., stationed at Maymyo, against the conviction and sentence of seven years rigorous imprisonment under Section 71 of the Defence Services Act read with Section 304, Penal Code, passed upon him in Summary General Court-Martial No. 21 of 1963 presided over by Major Po Yin. In addition to the sentence Pte. Hla Ko was also dismissed from the service. The order of the Court-Martial dated 24th August 1963 was confirmed by Colonel Lun Tin, Commander, North-West Command, on 9th October 1963.

The appellant Hla Ko and the deceased Kyaw Nyunt, serving as privates belonged to the same B.E.M.E. Unit, and had their living quarters in No. 11 barracks. There is nothing in the evidence to indicate that any enmity or

* Criminal Appeal No. 1 of 1964.

C.M.A. 1964

MAUNG HLA KO v. THE UNION OF BURMA.

grudge existed between them and the incident that took place on the night of 19th May 1963 was as follows:

According to the appellant, his duty at the B.E.M.E. was that of a driver and practically every day he had to drive a car which carried water so that, even on Sundays, he was not free. On 19th May 1963, after a hard day's work he discovered that his evening meal was unappetizing. He, therefore, brought his food in a tiffin carrier and leaving it at the barracks went to the local B.E.D.C. where he enjoyed a whole bottle of liquor. Due to this drink his legs were not steady when he returned to his barracks. Two Yebaws who noted his condition had to support him and help him into his bed. It was at about 7 p.m., according to Pte. Aung Naing (PW 1) of the same barracks that, while lying in bed, he saw the appellant brought into the barracks by two Yebaws and left in his bed. Pte. Aung Naing later saw him get up and eat out of his tiffin carrier. Then, at about 10 p.m. or so, the appellant began to create a row by shouting out and giving vent to his feelings against unnamed persons and, after he had satisfied himself, he put off the lights of the barracks and got into his bed after warning others not to make a noise. Not long afterwards, Pte. Kyaw Nyunt came into the barracks and asked someone loudly whether the crickets had been fried. This woke up the appellant who apparently had not yet fallen asleep. He got up and abused the person who had been making a noise. Harsh words passed between the two and the appellant who appeared to be very enraged, went toward Pte. Kyaw Nyunt's bed, about 15 feet away, and a fight took place between them. Pte. Aung Naing then heard a sound as if a bottle had been thrown at someone. The appellant shouted out and asked who had thrown a bottle at him. Pte. Aung Naing also heard him coming back towards his own bed and then return to the place where he had started a fight with Pte. Kyaw Nyunt. As he could not find out

who had thrown the bottle at him, he ended up by going a second time towards Pte. Kyaw Nyunt to have it out with him again. On this occasion the lights of the barracks had come on, and Pte. Aung Naing was able to see the fight between the appellant and Pte. Kyaw Nyunt. He saw blood on Pte. Kyaw Nyunt's chest, and when he ran away to escape from the appellant, the latter chased and caught him up while Pte. Kyaw Nyunt was opening the bolt of the main door. It was only after Pte. Kyaw Nyunt had escaped into the open that the appellant returned. Pte. Aung Naing saw him pressing his head with one hand, while in the other, he held something which Pte. Aung Naing could not make out, but which the appellant was seen to throw away. Not long after Pte. Chit Thein come running into No. 11 barracks with the news that Pte. Kyaw Nyunt, who had arrived at No. 7 barracks, had denounced Pte. Hla Ko as the one who had stabbed him. Pte. Chit Thein therefore, wanted to know about the weapon used on Pte. Kyaw Nyunt. The appellant who had also received injuries had, in the meanwhile, been taken away for medical attention and, in his absence a search was made. At the instance of Pte. Aung Naing who had personally seen the appellant throw something away, several Yebaws looked here and there and finally a dagger (Exhibit "ဃ") was found under a bunk. It was taken away by Pte. Chit Thein to be handed over to the duty officer. The two injured men were sent to the Base Military Hospital in the same ambulance car.

Besides Pte. Aung Naing there was also Pte. Hla Soe of the same No. 11 barracks who witnessed the fight between the appellant and Pte. Kyaw Nyunt. Pte. Hla Soe, like Pte. Aung Naing also saw the appellant chase Pte. Kyaw Nyunt and catch him up when he was about to unbolt the main door, and that only when Pte. Kyaw Nyunt eventually escaped, the appellant came back with injuries on his

C.M.A. 1964

MAUNG HLA KO v. THE UNION OF BURMA.

head and face. The denunciation by Pte. Kyaw Nyunt that he had been stabbed by the appellant was deposed to by Pte. Chit Thein, Pte. Tin Hla and Pte. Maung Tun (PWs 2, 3 and 6). They said that Pte. Kyaw Nyunt came running into No. 7 barracks and sat down near the foot of Pte. Maung Tun's bed, and when asked what had happened to him, he denounced that Pte. Hla Ko had used a dagger on him during a mutual fight.

Major Mangaya Htang (PW 8) who held the post mortem examination of the dead body of Pte. Kyaw Nyunt found four stab wounds, one of which was necessarily fatal as it had punctured the auricle of the heart. In his opinion the deceased and the appellant could have been face to face when the injuries were inflicted on the deceased, and that Pte. Kyaw Nyunt could have spoken rationally before his death.

Dr. Hla Maung (PW 9) attended the injuries of the appellant who was brought unconscious to the hospital. His injuries were not serious and after five days treatment he was discharged.

As the appellant did not give evidence before the Court-Martial, his statement under Rule 22 (3), Defence Services Rules, will have to be taken into consideration. Most of the facts he had stated therein coincide with the evidence given by the witnesses already mentioned. But the two witnesses Pte. Aung Naing and Pte. Hla Soe contradict the appellant's statement regarding the fact that he found something during the fight and used it on Pte. Kyaw Nyunt without knowing whether it found the mark or not. Pte. Aung Naing and Pte. Hla Soe, however, agreed that the appellant went towards his bed and then returned to meet the deceased a second time. We are of opinion that he went to his bed to fetch the weapon and that this was the very weapon which according to Pte. Aung Naing, was something he saw the appellant throw away and which was

subsequently found by the Yebaws at the instance of Pte. Aung Naing. It is clear to us, therefore, that the appellant was fully aware of the fact that he was using a dagger on Pte. Kyaw Nyunt. Accordingly, we are unable to accept the defence raised by the appellant in his statement that he was merely exercising his right of self-defence. Assuming that the appellant had acted in exercise of his right of private defence, we are still of the view that he far exceeded the right. As it is, the fact that the appellant acted whilst deprived of the power of self-control by grave and sudden provocation, has already been conceded by Court-Martial, resulting in the alteration of the charge from one under Section 302 (*1*) (*b*), Penal Code to one under Section 304, Penal Code. We are of opinion that in the circumstances of the case the appellant could not have obtained a more lenient sentence.

For reasons given, we would confirm the conviction and sentence and the order of dismissal from the service passed upon the appellant by the Court-Martial, and dismiss this appeal.

ORIGINAL CIVIL

Before U Kyaw Zan U, J.

C.C. 1963

Dec. 31.

DR. DAW MYA SWE AND ONE.
MRS. GRACE SKREE AND SIX.
DAW KHIN KHIN LIN AND SEVEN.
DAW KHIN SWE HLA AND THREE. } (PLAINTIFFS)
MR. R. E. V. RIVERS.
MR. KAP THANG.
DORA ORLY AND TWO.

v.

THE UNION OF BURMA AIRWAYS (DEFENDANT).*

Aircrash during internal flight—Report of Court of Enquiry—To what extent relevant in suits for negligence—Licences for aircraft—Whether necessary for State owned aircraft in Burma—Burma Aircraft Act, 1934*—Rule* 134 *of the said Act—Union of Burma Airways Board Act,* 1952*—Question of maintainability of suit—effect of exemption clause at back of travel ticket—Absence of statutory law—Applicability of common law principles as justice, equity and good conscience—right of carrier to contract out of liability.*

The plaintiffs had filed suits against the defendant Airways for damages due to alleged negligence in respect of losses and injuries suffered as a result of an air-crash during an internal flight. Condition 6, printed at the back of the travel tickets contained an exemption clause, exempting the defendant from any liability under the law in case of death, injury, etc.

Previous to the trial, there had been a Court of Inquiry to enquire into the air-crash in question, and it had come to the conclusion that the accident had been due to the negligence of the Captain.

Held : The opinion expressed in the Report of the Court of Inquiry should not be treated as conclusive in respect of matters requiring judicial determination. It is however entitled to great consideration. The Report is certainly not admissible as a judgment, as it is not a statement given by a Judge of the grounds of a decree or order.

Held also : Regarding the issue as to whether the ill-fated aircraft had a valid licence or not, Rule 134 of the Rules relating to Burma Aircraft Act, 1934, makes it clear that a licence is necessary for establishment for operation of an air transport service in Burma. However, the structure of civil aviation in the country has been changed by the Union of Burma Airways Board Act, 1952, which established the defendant Airways Board.

* Civil Regular Suits Nos. 72, 73, 74, 75, 76, 77 and 81 of 1957.

C.C. 1963

DR. DAW MYA SWE AND ONE, MRS. GRACE SKREE AND SIX, DAW KHIN KHIN LIN AND SEVEN, DAW KHIN SWE HLA AND THREE, MR. R.E.V. RIVERS. MR. KAP THANG, DORA ORLY AND TWO v. THE UNION OF BURMA AIRWAYS.

Under s. 17 of the said Act, the Board is given very wide and general powers and it can carry out its duties without requiring a licence if it deems it to be suitable.

The defendant Board had tacitly acquired the right of flying passenger aircraft, and therefore no licence was necessary as contended by the plaintiffs.

The defendant Board is a State Board, and the State is not generally bound by a statute unless there is a manifest intention that it should be bound. The Burma Aircraft Act, 1934, shows no intention that its provisions are applicable to the air transport services run by the State. The Act of 1934 could not have envisaged a State air transport service, and accordingly the internal flights undertaken by the State will *prima facie* be governed by common law principles.

Since no licence is necessary there was no breach of statutory duty on the part of the defendant Board as contended by the plaintiffs, and accordingly s, 23 of the Contract Act has no application to the suits so far as the terms in Condition 6 of the travel tickets are concerned, or in other words, the agreement between the deceased passengers and the defendant Board are not unlawful.

Held further : Regarding the question of the maintainability of the suits and the question of exemption from liability because of Condition 6 at the back of the travel tickets, the law is not settled in Burma as in England, where the provisions of the Warsaw Convention applies. There is no statutory law applicable in Burma with regard to internal flights.

The authorities seem to be unanimous that the liability of the carrier in such cases is governed by the English common law and not the Contract Act.

Phillips v. *Britannia Hygienic Laundry Co., Ltd.* (1923) 1 K.B. 539 ; *Sm. Mukul Dutta Gupta and others* v. *Indian Airlines Corporation*, A.I.R. (1962) Cal. 311 ; *Sm. Madhuri Chaudhuri and others* v. *Indian Airlines Corporation*, A.I.R. (1962) Cal. 544 ; *National Tobacco Company of India Ltd.* v. *Indian Airlines Corporation*, A.I.R. (1961) Cal. 383 ; *Rukmanand Ajitsaria* v. *Airways (India) Ltd., and another*, A.I.R. (1960) Assam 71 ; *U Hla Pe* v. *The Board of Directors, Union of Burma Airways*, (1951) B.L.R. 347 (H.C.) ; and *Irrawaddy Flotilla Co.* v. *Bugwan Das*, (1891) 18 I.A. 121, referred to.

It is an accepted principle that on points not specifically dealt with by a statute, the Court is to apply English common law, which have been held to embody the rules of justice, equity and good conscience.

U Ba Yi v. *Mahant Singh*, A.I.R. (1937) Ran. 303 ; *Aslan* v. *Imperial Airways, Ltd.* (1933) 149 L.T. 276 ; *Ludditt and others* v. *Ginger Coote Airways, Ltd.* (1947) A.C. 233 (P.C.), referred to.

There is no doubt that common law permits a common carrier to take step by special contract to modify or negative his common liability in respect of goods or passengers being carried by him.

"Ticket Cases" are the outcome of these situations.

Hood v. *Anchor Line (Henderson Brothers), Ltd.* (1918) A.C. 837 ; *Burke* v. *The South Eastern Railway Company* (1879-80) L.R. Com. Pleas Div. 1 (Vol. 5) ; *Penton* v. *Southern Railway* (1931) 2 K.B. 103 ; *Thompson* v. *London, Midland and Scottish Railway Co.* (1930) 1 K.B. 41 ; *Indian Airlines Corporation* v. *Keshavlal F. Gandhi*, A.I.R. (1962) Cal. 290, referred to.

In the present suit, too, since the deceased had contracted out of their rights to claim damages and flown at their own risks, the claims must fail.

The question of the alleged negligence of the Captain, therefore, become academic and the issue will therefore remain unanswered.

C.C. 1963

DR. DAW MYA SWE AND ONE, MRS. GRACE SKREE AND SIX DAW KHIN KHIN LIN AND SEVEN, DAW KHIN SWE HLA AND THREE, MR. R.E.V. RIVERS, MR. KAP THANG, DORA ORLY AND TWO v. THE UNION OF BURMA AIRWAYS.

Nyun Han, Than Win and *Burjorjee* (*Advocates*) for plaintiffs.

Choung Po (*Advocate*) for defendant.

U KYAW ZAN U, J.—On that ill-fated day of 8th August 1956, the Dakota aircraft marked XY-ADC of the Union of Burma Airways, carrying 18 passengers for reward, took off from its main ærodrome at Mingaladon at 1022 hours for Mandalay, and crashed on its way at Pai-sa-ma-lwin hill in the Southern Shan States, which is about 7,000 feet above sea level to the east of its scheduled route, and the representatives of six passengers killed and an injured survivor Kap Thang, who was a trader, filed seven separate suits against the Union of Burma Airways, a Corporation formed under Act No. 39 of 1952, which is more or less on the same lines as the Air Corporation Act, 1949 of the United Kingdom, for damages ranging from K 48,000 to K 5,27,548 for losses and injuries. Of a crew of four only U Kyaw Myint (PW 3) the Flight Assistant survived. The deceased for whose loss damages are claimed were high civil and military officials of the Government of the Union of Burma. It may be mentioned at the outset that the aforesaid survivor Kap Thang, the plaintiff in Civil Regular Suit No. 77 of 1957 never made any appearance either in person or by his learned Advocate from the time I took over the suits for hearing, and never led any evidence to establish his alleged claim. In spite of the special notice issued to the learned Advocate as the diary 21st September 1963 shows I very much regret to say that no appearance whatsoever was made at least to inform the Court that the suit had been abandoned, or

1963

DR. DAW MYA SWE AND ONE, MRS. GRACE SKREE AND SIX, DAW KHIN KHIN LIN AND SEVEN, DAW KHIN SWE HLA AND THREE, MR. R.E.V. RIVERS, MR. KAP THANG, DORA ORLY AND TWO v. THE UNION OF BURMA AIRWAYS.

that representation had been terminated, or that his client could not be contacted. After the close of the evidence in the other six suits, which were heard together as agreed by the parties and the argument of the learned Advocate for the defendant Board, and when the learned Counsel for the plaintiffs had reached almost the conclusion of the argument Mr. Mulla (*a*) U Ohn Maung appeared and asked the Court to allow him to adduce evidence for and on behalf of his client Kap Thang, the plaintiff in Civil Regular Suit No. 77 of 1957 but his request was rejected in my order dated 17th December 1963. In these circumstances I agree with the learned Advocate for the defendant that the suit must be dismissed, and accordingly it is hereby dismissed and taken off the list. All these suits were taken up and heard together as stated above, and by consent of the parties evidence was recorded in Civil Regular Suit No. 75 of 1957. In all the remaining six suits the parties have given evidence in respect of the measure of damages. This judgment will therefore cover all the suits on the point or points the decision is based.

It was alleged in the main that the plaintiffs believed that the said aircraft was legally authorised to fly as a carrier but it was found out that it was not licensed under the Rules framed under the Burma Aircraft Act, 1934. Reliance was placed on the findings of the Court of Inquiry formed under Rule 75 made under section 7 of the Burma Aircraft Act, 1934 by the President of the Union of Burma that (i) the Captain did not take into consideration the wind speed and direction as given in the Meteorological Report (Exhibits L, L-1 and L-2), (ii) although a back bearing of 186 degrees was given at his request indicating that the aircraft was already six degrees to the starboard of its track, the correct track being 360 degrees he failed to make any corrections, (iii) in view of the weather conditions which made navigation by reference to the ground impossible, he failed to make use of the available Radio

C.C. 1963

DR. DAW MYA SWE AND ONE, MRS. GRACE SKREE AND SIX, DAW KHIN KHIN LIN AND SEVEN, DAW KHIN SWE HLA AND THREE, MR. R.E.V. RIVERS, MR. KAP THANG, DORA ORLY AND TWO v. THE UNION OF BURMA AIRWAYS.

Navigational aids to ascertain his position, and (iv) although he was in contact with Mandalay at 1205 hours he decided to descend through cloud and conditions of poor visibility. The Court of Inquiry came to the conclusion (*vide* Exhibit D) that the accident was due to total negligence on the part of the Captain to comply with or to observe the basic principles and essential requirements for safe navigation. It was alleged that the aircraft was descending to Mandalay from a height of 9,000 feet. It was alleged by the plaintiffs that the Government of the Union of Burma has accepted all the obligations contained in the Warsaw Convention. The plea of the plaintiffs that Condition No. 6 printed on the back of the travel tickets sold by the defendant disclaiming liability of a Common Carrier, and claiming exemption from any liability under the law in case of death or injury from any cause whatsoever including negligence or default of pilots is illegal, null and void is the pivot on which the suits are balanced. On the face of the ticket the words "For conditions of carriage see back" are printed in large letters in English in a double-lined rectangle. This condition (Exhibit No. 1) is reproduced hereunder for ready reference:—

> "The passenger and the property or baggage of the passenger is carried at the passenger's own risk and the carrier is not a common carrier and does not accept the obligations or liability of a common carrier and shall be exempt from any liability under the law whether to the passenger or to his dependents, next-of-kin or other legal representatives, in case of death, injury or delay to the passenger, or non-completion of the flight or damage, loss or detention of the property or baggage of he passenger from any cause whatsoever (including negligence or default of pilots, agents, flying, ground or other staff or employees of the carrier of breach of statutory or other regulations) whether in the course of the journey or prior or subsequent thereto and whether while the passenger, property or baggage be on board the aircraft or otherwise."

C.C. 1963

DR. DAW MYA SWE AND ONE, MRS. GRACE SKREE AND SIX, DAW KHIN KHIN LIN AND SEVEN, DAW KHIN SWE HLA AND THREE, MR. R.E.V. RIVERS, MR. KAP THANG DORA ORLY AND TWO v. THE UNION OF BURMA AIRWAYS.

The defendant Board in its written statement said that the aircraft was registered according to law and it held a certificate of airworthiness for the said aircraft. It contended that it was legally authorised to establish and operate air transport services by the Special Act, *viz.* Act No. 39 of 1952 (The Union of Burma Airways Board Act) and accordingly a separate license was not necessary for the purposes. It denied that there was any negligence on the part of Captain Wiltshire and did not accept the findings of the Court of Inquiry, which, it said, was not binding on this Court. The Report (Exhibit D) is no doubt admissible under section 35 of the Evidence Act though it is true that the findings are not binding on this Court. The Report is helpful and must be given adequate weight. The findings as to matters of fact cannot however be rejected unless sufficient relevant evidence is tendered to indicate a contrary finding. The admissibility of the Report is not disputed. The defendant contended that Warsaw Convention of which Burma was a High Contracting Party has no application to internal flights such as the present flight in question, and that the claims made by the plaintiffs are speculative, incompetent and not sustainable. As regards the Condition No. 6 quoted above the defendant stated that it was legal, valid and binding on the deceased passengers. In its additional written statement the defendant contended that in the absence of notices in writing of the plaintiffs' claims on the Government under section 80 of the Code of Civil Procedure these suits are not maintainable in law.

Eight issues were framed by my learned predecessor of which the last issue, which is a legal preliminary issue, runs as follows:—

> "Is the suit maintainable without a notice being served on the Government of the Union of Burma in accordance with section 80 of the Code of Civil Procedure?"

By his order dated 20th December 1961 it was held that the defendant Board having been deemed to be a commercial trading Company liable to taxation though under the control of the Government within the meaning of Act 39 of 1952, no notice under section 80 of the Code of Civil Procedure was necessary for the purpose of instituting a suit against it. The first issue is on the relation of the plaintiffs to the deceased concerned and the learned Advocate for the defendant in the course of his argument submitted that he would not contest this issue. It must therefore be held that the plaintiffs are the widows and the children of the deceased passengers in these suits.

The following six issues now remain to be considered:—

"(2) Did the defendant represent that the aircraft mentioned in issue No. 1 was registered and that it was in legal possession of license for operation of air transport service ?

(3) Are the provisions of National Carriage and Air Convention signed in Warsaw applicable to internal flights within the Union of Burma ?

(4) Was there any negligence on the part of Captain Wiltshire, and if he was so negligent, is the defendant liable to pay compensation for the death (I have omitted the name), and if so liable, what is the amount ?

(5) Are the findings of the Court of Inquiry binding on the defendant ? (Singular is used for consistency).

(6) Is the defendant (singular is used for consistency) absolved from all liabilities for the death (I have omitted the name) in view of Condition six printed on the ticket purchased by the deceased ?

(7) Is this suit maintainable in view of Condition six printed on the back of the ticket purchased by the deceased ?"

Issue No. 5.

I shall first deal with the issue No. 5. In the earlier part of the judgment I have touched upon this issue.

C.C. 1963

DR. DAW MYA SWE AND ONE, MRS. GRACE SKREE AND SIX; DAW KHIN KHIN LIN AND SEVEN, DAW KHIN SWE HLA AND THREE, MR. R.E.V. RIVERS, MR. KAP THANG, DORA ORLY AND TWO v. THE UNION OF BURMA AIRWAYS.

The Report of the Court of Inquiry was freely referred to at the Bar. Although the official reports are in many instances the best evidence of facts stated therein, I am of the view that opinions therein expressed should not be treated as conclusive in respect of matters requiring judicial determination. It has no judicial command or force but being the report of public officers made in the course of duty under statutory authority, it is entitled to great consideration. This Court has to decide the matter judicially and according to law by taking evidence, and not on the Report of the Court of Inquiry. The Report is certainly not admissible as a judgment as it is not a statement given by a Judge of the grounds of a decree or order. The issue is answered in this sense.

Issue No. 3.

Next I shall deal with the third issue. The point is whether the provisions of Warsaw Convention are applicable to internal flights, *i.e.* to say, the flights within the country. The answer is in the negative. The first and most important Convention to put an end to the "conflict of laws" on international flying was the Convention of Warsaw concluded on 12th October 1929. It is a Code which lays down certain conditions of contract for international carriage. It forms the best practical example of what is meant by the expression "International Private Law". Article 1 (1) of the said Convention runs as follows:—

> "This Convention applies to all international carriage of persons, luggage or goods performed by aircraft for reward. It applies equally to gratuitous carriage by aircraft performed by air transport undertaking."

Article 2 (1) says:—

> "This Convention applies to carriage performed by the State or by legally constituted public bodies provided it falls within the conditions laid down in Article 1."

These Articles and other Articles of the Convention are embodied as Rules in the First Schedule of the Burma Carriage by Air Act, 1934, and sub-section (1) of section 2 of the said Act says " the Rules contained in the First Schedule, being the provisions of the Convention relating to the rights and liabilities of carriers, passengers, consignors, consignees and other persons shall, subject to the provisions of this Act, have the force of law in the Union of Burma in relation to any carriage by air to which those Rules apply." It is therefore clear that these Rules relating to international carriage of persons, luggage and goods performed by aircraft for reward have the force of law in Burma. Section 4 of the said Act however empowers " the President of the Union " to apply these Rules by notification in the gazette to internal carriage, but no such notification has yet been made in the country even after the lapse of nearly thirty years from the date of passing of the Act. The learned Counsels for the plaintiffs conceded in the course of their arguments that Warsaw Convention of 1929 has no application to internal flights within the country, but they submitted that their contention is that the principles of this Convention should be considered to be applicable to internal flights. I shall have to deal with this point when I consider the sixth and seventh issues.

Issue No. 2.

This issue relates to registration of the aircraft in question and possession of a license for operation of air transport services. Under section 5 of the Burma Aircraft Act, 1934 the " President of the Union " is empowered to make Rules regulating possession, use and operation, amongst others, and such Rules may provide for the regulation of air transport services, and prohibition of the use of aircraft in such services except under the authority of and in accordance with a license authorising

C.C. 1963

DR. DAW MYA SWE AND ONE, MRS. GRACE SKREE AND SIX, DAW KHIN KHIN LIN AND SEVEN, DAW KHIN SWE HLA AND THREE, MR. R.E.V. RIVERS, MR. KAP THANG, DORA ORLY AND TWO v. THE UNION OF BURMA AIRWAYS.

the establishment of the service, and also the registration and marking of aircraft [*vide* section 5 (2) (*aa*) and (*d*)]. Under Rule 37 of the Burma Aircraft Rules, 1937 the nationality marks of an aircraft registered in the Union of Burma shall be the capital letters "XY" in Roman characters and the registration mark shall be a group of three capital letters in Roman characters assigned by the "President of the Union". There is no dispute that the aircraft in question bore the nationality marks "XY" registered in the Union and the registration mark "ADC" as required by the Rule. U Kyaw Tun (PW 1) the Director of Civil Aviation also stated that the aircraft was registered in his department. U Nyunt Han the learned Counsel for the plaintiffs did not pursue further and accepted the evidence of his witness in his argument, but he contended that want of license for operation of air transport services by the defendent Board is, to use his words, "the sheet anchor of the suits".

On the evidence of technical officers and the clear statements of the law and the rules the issues have been narrowed down. The documentary evidence is considerable and the oral evidence is highly technical particularly on the questions of negligence and liability of the Board for damages involved in the remaining issues. Now as regards license there are different kinds, *e.g.* licensing of personnel of the aircraft, of the ærodromes, etc. but we are here concerned with the licensing of Air Transport Services. The Burma Aircraft Act, 1934 was enacted to make better provision for the control of the "possession, use, operation" of aircraft, and the President in making Rules under section 5 of the Act for:

> "the regulation of air transport services, and the prohibition of the use of aircraft in such services except under the authority of and in accordance with a license authorizing the establishment of the service;" [*vide* sub-section (2) (*aa*) of the Act].

C.C.
1963

DR. DAW MYA SWE AND ONE, MRS. GRACE SKREE AND SIX, DAW KHIN KHIN LIN AND SEVEN, DAW KHIN SWE HLA AND THREE, MR. R.E.V. RIVERS, MR. KAP THANG, DORA ORLY AND TWO
v.
THE UNION OF BURMA AIRWAYS.

provided in Rule 134:—

> "No air transport service shall be established or shall operate within the Union of Burma except under the authority of, and in accordance with, a license issued under this Part:" (Part III).

Under Rule 135 " the President " is the authority to issue the license though application for same has to be made in the prescribed Form to the Director of Civil Aviation under Rule 137. Such a license, if not a temporary one, is valid for ten years on payment of K 500 as license fee. When a license is applied for " the President " has to make known about his consideration of the application in the Gazette, and when it is issued certain particulars of the license have to be displayed in a place accessible to the public in the principal office of the holder of the license. Part II of the Burma Aircraft Rules deal with licensing of personnel of the aircraft. A license for air transport service issued under Part III of the Rules, unlike certificate of registration or licenses of the personnel, is not required to be carried in the aircraft. Rule 134 quoted above makes it very clear that a license is necessary for establishment or for operation of an air transport service in Burma, but the structure of civil aviation in the country was changed by the grant of a monopoly of "scheduled services" by a later enactment in 1952 known as the Union of Burma Airways Board Act (Act No. 39 of 1952) establishing the defendant Board as an air transport service for operation within and without the country. Section 13 of this Act authorises the defendant Board to administer and control both internal and international air transport services and also to carry out ordinarily all other forms of ærial work connected with air transports. The defendant Board which is a State Board is thus given a monopoly of administration for the operation of both internal and international air transport services in the

C.C. 1963

DR. DAW MYA SWE AND ONE, MRS. GRACE SKREE AND SIX, DAW KHIN KHIN LIN AND SEVEN, DAW KHIN SWE HLA AND THREE, MR. R.E.V. RIVERS, MR. KAP THANG, DORA ORLY AND TWO v. THE UNION OF BURMA AIRWAYS.

country. Reference may also be made to section 17 of the aforesaid Act, which gives the defendant Board very general and wide powers. My interpretation of the section is that without contravening the ordinary intention of the Act, the Board, in order to carry out its duties or any matter or thing suitable under the Act, shall have all the powers. The Act created the defendant Board, which has the power to operate an air transport service, and to carry out its duties it has been empowered to do so without requiring a license if it deems it to be suitable. Let us see what U Kyaw Tun, the Director of Civil Aviation had to say in his evidence on the point. When he was asked whether he did not think it was necessary to take a license, his answer was "It is not within my competence". He himself was not sure as it is shown below from his evidence:

> "Q. The Union of Burma Airways operates under the authority of the Government and without the authority of the Government, is it operating scheduled flights?
>
> A. It is a technical point.
>
> Q. Is it without the permission of the Government this Union of Burma Airways is operating schedule flights?
>
> A. I am not in a position to answer."

The Parliament must have been well aware of the provisions of the previous Act of 1934. Every Act is made either for the purpose of making a change in the law or for the purpose of better declaring the law. This subsequent Act of Parliament, which was the supreme head of Legislature, by establishing the defendant Board for the operation of both internal and international air transports, and to administer and control all such transports with additional powers to carry out ordinarily all other forms of aerial work, must be deemed to have

C.C. 1963

DR. DAW MYA SWE AND ONE, MRS. GRACE SKREB AND SIX, DAW KHIN KHIN LIN AND SEVEN, DAW KHIN SWE HLA AND THREE, MR. R.E.V. RIVERS, MR. KAP THANG, DORA ORLY AND TWO v. THE UNION OF BURMA AIRWAYS.

changed or rather better declared the previous Act and its Rules so far as license for establishment and operation is concerned in respect of the defendant Board. The principle is where there are different statutes *in pari materia*, though made at different times and not referring to each other, they shall be taken and construed together, as one system and as explanatory to each other. The Burma Aircraft Act, 1934 is general and the Union of Burma Airways Board Act, 1952 is particular or special. Where a general intention is expressed, and also a particular intention which is incompatiable with the general one, the particular intention is considered an exception to the general one. When an Act confers a jurisdiction, it impliedly also grants the power of doing all such acts, or employing such means, as are essentially necessary to its execution. When powers and privileges are granted by statute, everything indispensable to their exercise or enjoyment is impliedly granted also. (I have referred to Craies on Statute Law, 4th Edition and to Maxwell on the Interpretation of Statutes, 10th Edition). Under a parliamentary authority, the defendant Board had to establish and operate an air transport service, and it had tacitly acquired the right of flying passenger aircraft which is essential to the execution of the work, and therefore no special license was necessary as contended by the plaintiffs. The contention of the plaintiffs that the defendant Board acted illegally in using or operating the ill-fated aircraft XY-ADC without a license must fail. It may not be out of place to allude to the position in the United Kingdom. By the Air Corporations Act, 1949 the two air corporations known as the British Overseas Airways Corporation and the British European Airways Corporation popularly called B.O.A.C. and B.E.A.C. were merged, and during the transitional period they were authorised "to provide air transport services and to carry out all other forms of ærial work" and also "to

C.C. 1963

DR. DAW MYA SWE AND ONE, MRS. GRACE SKREE AND SIX, DAW KHIN KHIN LIN AND SEVEN, DAW KHIN SWE HLA AND THREE, MR. R.E.V. RIVERS, MR. KAP THANG, DORA ORLY AND TWO v. THE UNION OF BURMA AIRWAYS.

provide such services and carry out such work" as in our Act of 1952. Like the defendant Board these corporations were given the monopoly to carry passengers and goods by air for hire or reward on "scheduled journeys" and the Civil Aviation Act, 1949 gives power to make provision by Order in Council (by Rules) "for securing that aircraft shall not be used in the United Kingdom by any person:

> (i) for plying, while carrying passengers . . . . . for reward . . . . . except under the authority of, and in accordance with, a license granted to the said person by the licensing authority specified in the Order."

In that monumental work on Air Law by Shawcross and Beaumont (2nd Edition) it is said, "and at present (July 1950) no Order in Council under this power is in force, and no license is required for commercial operations". The learned authors remarked "If and when the licensing of air transport and commercial flying is revived, the observance of the conditions of the license will be a matter of the greatest importance in its operation". It is also stated in Halsbury's Laws of England, Volume 5, 3rd Edition (1953) at page 38 "The Civil Aviation Act, 1949 contains provisions which enable air transport and commercial flying in the United Kingdom to be subjected to a system of licensing, but as yet no such system has been brought into operation". Reading carefully both the Burmese and the British relevant Laws on Air I am of the opinion that the Legislatures do not feel advantageous to swell the treasury purses by requiring the State Air Transport Services to have a license for their establishments and operations. It is like taking by one hand the fee given by the other. The defendant Board is a State Board, and the State is generally not bound by a statute unless there is a manifest intention that it should be bound. Rule 134 of the Burma Aircraft

Rules is somewhat an obscure rule. A very good example is shown in Rule 2 of the First Schedule to the Burma Carriage by Air Act, 1934 where it says, "These rules apply to carriage performed by the State or by legally constituted public bodies provided it falls within the conditions laid down in Rule 1". No such intention is shown in the Burma Aircraft Act, 1934 that the provisions are applicable to the air transport services run by the State. I can only conclude therefore that the defendant Board is not bound absolutely by the Burma Aircraft Act, 1934. As a matter of fact the defendant Board was established only in 1952. The Act of 1934 could not have envisaged a State air transport service, and accordingly the internal flights undertaken by the State will *prima facie* be governed by Common Law principles. Salmond on Torts (11th Edition) at page 604 says, "the breach of a duty created by statute, if it results in damage to an individual, is *prima facie* a tort, for which an action for damage will lie at his suit". This, of course, is of no general application. The Burma Aircraft Act and the Rules made thereunder impose many duties in respect of the navigation of aircraft, both as to compliance with general safety regulations or rules and for other purposes. Does a breach of any of these duties give rise to an action for damages at the suit of a person injured or of a representative of a person killed thereby? The claim for damages for breach of duty is based on tort. Section 10 of the Burma Aircraft Act gives power to "the President of the Union" in making a rule relating to use and operation of an aircraft to impose imprisonment for any term not exceeding three months, or with fine of any amount not exceeding one thousand Kyats, or with both for breach of the said rule. The principles governing this kind of question were explored in *Phillips* v. *Britannia Hygienic Laundry Co., Ltd.* (1). In that case

(1) (1923) 1 K.B. 539.

C.C. 1963

DR. DAW MYA SWE AND ONE, MRS. GRACE SKREE AND SIX, DAW KHIN KHIN LIN AND SEVEN, DAW KHIN SWE HLA AND THREE, MR. R. E. V. RIVERS, MR. KAP THANG, DORA ORLY AND TWO v. THE UNION OF BURMA AIRWAYS.

the plaintiff's van had been damaged while on the public highway by the fact of a wheel coming off the defendants' lorry owing to a defect in an axle. The particular ground of the plaintiff's claim was that the defendants had contravened a rule made under the Locomotives on Highways Act, which provided that the motor-car and all the fittings thereof "shall be in such a condition as not to cause, or to be likely to cause, danger to any person on the motor-car or on any highway". The breach of the Rule was punishable by a fine not exceeding £10. McCardie J. one of the members of the Bench took the view that a breach of this Rule gave no action for damages to the plaintiff because it was not enacted for the benefit of any particular class of persons of which the plaintiff was a member, but was made for the benefit of the whole public. The duty was not a duty enforced by individuals injured, but a public duty only, the sole remedy for which was the remedy provided by way of fine. Sir Arnold McNair in his book on the Law of the Air (2nd Edition) at page 104 had to say this on the point:—"The motor-car regulations under discussion, the Air Navigation Order, 1949, and the Air Navigation (General) Regulations, 1949 have this feature in common, that they both contain a multifarious body of regulations of varying degrees of importance, and many of them have nothing to do with the safety of individuals. For instance, it is difficult to see what a regulation as to the width of the wheels of a motor-car, or as to the necessity for keeping the certificate of airworthiness of an aircraft with the log-book, has to do with the safety of individuals". The Order and the Regulations just referred to above are on the same lines as our Burma Aircraft Rules. Reference may also be made on this point to Craies on Statute Law (4th Edition). In my humble opinion the non-possession of a license, or an Operational Manual, if required at all by the Rules, is more or less a technical matter and is of no great

importance. Since no license is necessary there was no breach of statutory duty on the part of the defendant Board as contended by the plaintiffs, and accordingly section 23 of the Contract Act has no application to the suits so far as the terms in Condition 6 of the travel tickets are concerned, or in other words, the agreement between the deceased passengers and the defendant Board are not unlawful.

Issues Nos. 6 and 7

Now I come to the sixth and seventh issues, which are connected, and it is proper to consider them together. The points involved are whether the suits are maintainable in view of Condition 6 printed on the back of the travel ticket or whether the defendant Board is absolved from all liabilities for the death of the deceased passengers in view of that Condition which I have reproduced in the earlier part of this judgment. The liability sought to be imposed is based on contract. I wondered why these two issues were not taken up as preliminary issues also as the answer might have curtailed the length of time taken in hearing the evidence. U Nyun Han, the learned Counsel for the plaintiffs informed me that this matter was considered by my learned predecessor and the Advocates concerned and thought it was best to postpone it to a later stage. The defendant Board does not claim to be a common carrier and does not accept the obligations or liabilities of a common carrier and claims exemption from any liability under the law in case of death of a passenger. The Condition says that the passenger is carried at his own risk. This is a difficult point of law, and though the law is settled now in England in view of incorporation of the conditions of the Warsaw Convention with some exceptions, adaptations and modifications in the Carriage by Air (Non-International Carriage) (United Kingdom) Order, 1952, it is not so in

C.C. 1963

DR. DAW MYA SWE AND ONE, MRS. GRACE SKIREE AND SIX, DAW KHIN KHIN LIN AND SEVEN, DAW KHIN SWE HLA AND THREE, MR. R. E. V. RIVERS, MR. KAP THANG, DORA ORLY AND TWO v. THE UNION OF BURMA AIRWAYS.

India or in Burma where "the President of the Union" has not yet under section 4 of the Burma Carriage by Air Act, 1934 by notification in the *Gazette* applied these conditions of Warsaw Convention given as Rules in the First Schedule of the Act to internal carriage. In the United Kingdom the law is, in the words of Sir Arnold McNair in his book on Law of the Air (2nd Edition 1953) "when seeking to determine the rights and duties of the parties to a contract for carriage by air, whether it be of goods or passengers, is whether or not the case is one of international carriage. If it is, the legal position of the parties will be determined by the Warsaw Convention, as embodied in the Carriage by Air Act, 1932." It is the same in Burma as embodied in the First Schedule of the Burma Carriage by Air Act, 1934 so far as internationa carriage is concerned. The learned author continued tc say, "even if it is not, similar rules will nevertheless apply by virtue of the Carriage by Air (Non-International Carriage) (United Kingdom) Order, 1952", which appiies many of the provisions of the Warsaw Convention. Thus in the United Kingdom both internal and international flights are now governed by Legislative enactments. What law, then, is to be applied in Burma to the internal flights such as the one now under consideration? We have no law in Burma.

While there are many cases relating to the damage or loss of goods there are, so far as I can gather, only two cases under report relating to the death of an air passenger in India, and these cases are *Sm. Mukul Dutta Gupta and others* v. *Indian Airlines Corporation* (2) and *Sm. Madhuri Chaudhuri and others* v. *Indian Airlines Corporation* (3) of the Original Side of the High Court of Calcutta decided by P. C. Mallick, J. These two decisions on the applicability of the law to the rights and liabilities of the carriers are however in conflict with

(2) A.I.R. (1962) Cal. 311. (3) A.I.R. (1962) Cal. 544.

C.C. 1963

DR. DAW MYA SWE AND ONE, MRS. GRACE SKREE AND SIX, DAW KHIN KHIN LIN AND SEVEN, DAW KHIN SWE HLA AND THREE, MR. R. E. V. RIVERS, MR. KAP THANG, DORA ORLY AND TWO *v.* THE UNION OF BURMA AIRWAYS.

the decision of U. C. Law, J. of the Original Side of the same High Court in *National Tobacco Company of India Ltd.* v. *Indian Airlines Corporation* (4) which followed the Bench decision of the Assam High Court in *Rukmanand Ajitsaria* v. *Airways (India) Ltd. and another* (5). Though these two last cases refer to loss of goods the principle is the same. In Burma we have a decision in *U Hla Pe* v. *The Board of Directors, Union of Burma Airways* (6) on the question of liability by U Bo Gyi, J. (as he then was) sitting on the Original Side of the late High Court. Condition 6 printed on the travel ticket was considered and it was held that it was open to a carrier to make a special contract excluding liability. No reference whatsoever was made to the Warsaw Convention or to any English or foreign statutes. The decision was based on the English Common Law. It seems the Carriage by Air (Non-International Carriage) (United Kingdom) Order, 1952 was then not in force. This decision does not cover all the points raised in the present suits. Burma is now a Sovereign Independent Republic and it is plain that the laws of a foreign country can have no intrinsic force *proprio vigore*. This rule of law is the natural consequence of the proposition of international jurisprudence, that every nation possesses an exclusive sovereignty and jurisdiction within its own territory. P. C. Mallick, J. was of the view that the rules of English Common Law having been found unsuitable and replaced by Statute Law could hardly be considered to be rules of equity, justice and good conscience suitable in India. With due respect I should say that Statute Laws are not always founded on equity, justice and good conscience. Most of them were enacted to suit the peculiar circumstances and pressing needs of the time, *e.g.* the Arms (Temporary Amendment) Act, 1951 where

(4) A.I.R. (1961) Cal. 383. (5) A.I.R. (1960) Assam 71.
(6) (1951) B.L.R. 347 (H.C.)

C.C. 1963

DR. DAW MYA SWE AND ONE, MRS. GRACE SKREE AND SIX, DAW KHIN KHIN LIN AND SEVEN, DAW KHIN SWE HLA AND THREE, MR. R. E. V. RIVERS, MR. KAP THANG, DORA ORLY AND TWO v. THE UNION OF BURMA AIRWAYS.

a presumption is made against an accused that he had the intention to commit High Treason from his mere possession of an ammunition, the Urban Rent Control Act enacted to give relief to the tenants due to shortage of accommodations in the country after the last Great War, Criminal Law (Temporary Provisions) Act, 1958 (which has now ceased to be operative) which made, *inter alia*, a confession of an accused person in custody to two elders admissible in evidence notwithstanding anything contained in the Evidence Act or in any other law, the fiscal Acts, for instance, the Income-tax Act, etc. In Burma, it may be taken that the authorities have not yet thought fit and proper to make a Statute to govern the internal flights, or in other words, a notification to apply the Rules in the First Schedule to the Burma Carriage by Air Act, 1934 under section 4 of the said Act. The rules of English Common Law according to Wilshere's Principles of Common Law (6th Edition), had their foundation on a new legal system laid in the reign of King Henry II of England and the Courts had applied the Rules to internal flights until the passing of the Carriage by Air (Non-International Carriage) (United Kingdom) Order in 1952. U Nyun Han, the learned Counsel for the plaintiffs submitted that principles of Warsaw Convention should be applied. The Condition of the Convention given as Rule 17 in the First Schedule of the Burma Carriage by Air Act, 1934 says:

> "The carrier is liable for damage sustained in the event of the death or wounding of a passenger or any other bodily injury suffered by a passenger, if the accident which caused the damage so sustained took place on board the aircraft or in the course of any of the operations of embarking or disembarking."

Rules 20 (*1*) is as follows:

> "The carrier is not liable if he proves that he and his agents have taken all necessary measures to avoid the damage

or that it was impossible for him or them to take such measures."

The important Rule is 32 and it runs:

> "Any clause contained in the contract and all special agreements entered into before the damage occurred by which the parties purport to infringe the rules laid down by this Schedule, whether by deciding the law to be applied or by altering the rules as to purisdiction, shall be null and void."

These international conditions are only to be applied by the "President of the Union" under section 4 of the Burma Carriage by Air Act, 1934 by notification in the *Gazette* "subject however to such exceptions, adaptations and modifications, if any, as may be so specified". There has been no notification as yet and it is not known what exceptions, adaptations and modifications will be specified. These conditions cannot therefore be applied wholesale. An application of any of these conditions by the Court may be against or in direct conflict with the intention of the "President of the Union". It is not the function of the Court to apply the principles of Warsaw Convention when our law says that only the "President of the Union" may apply subject to exceptions, adaptations and modifications. One would however expect the sooner they are applied the better, thus alluring the general public to have more confidence in the defendant Board and to give them better sense of security when flying in its aircrafts, especially when there is no other way of travelling or regular travel service to places like Arakan and South Tenasserim compelling the travelling public to fly in its aircrafts at their own risk.

A "common carrier", under section 2 of the Carriers Act, denotes a person, other than the Government, engaged in the business of transporting for hire property from place to place, by land or inland navigation, for all

C.C. 1963

DR. DAW MYA SWE AND ONE, MRS. GRACE SKREE AND SIX, DAW KHIN KHIN LIN AND SEVEN, DAW KHIN SWE HLA AND THREE, MR. R. E. V. RIVERS, MR. KAP THANG, DORA ORLY AND TWO v. THE UNION OF BURMA AIRWAYS.

persons indiscriminately. The defendant Board does not come under this Act at all. There is no Statute Law in Burma or in India defining the rights and liabilities of a Common Carrier or a Carrier carrying on air transport business within the country. I have held above that the liability of the defendant Board in these suits is also not governed by the Burma Carriage by Air Act, 1934. The authorities with a few exceptions seem to be unanimous that the liability of the carrier in such cases is governed by the English Common Law and not by the Contract Act. This point was settled by the Privy Council in *Irrawaddy Flotilla Co.* v. *Bugwan Das* (7). Desai on the Indian Contract Act (14th Edition) says, " where there are no provisions in that Act the principles of English Common Law are applied ". The same view was held by Mallick, J. in *Sm. Mukul Dutta Gupta and others* v. *Indian Airlines Corporation* (*supra*) relied upon the learned Counsel for the plaintiffs, and yet it was not applied in the case. He rather preferred to apply the broad principles of Warsaw Convention as rules of justice, equity and good conscience. In another case of the High Court of Calcutta U. C. Law, J. in *National Tobacco Co. of India Ltd.* v. *Indian Airlines Corporation* (*supra*) went against the opinion of J. C. Mallick J., and held that the defendant Airlines Corporation is a common carrier and that the Carriers Act, 1865 does not apply to the case. It was also held that the liability of the Corporation as a common carrier is governed by the English Law and accordingly the Corporation can exempt itself of all liabilities, including its liabilities for negligence, by special agreement. It is an accepted principle that on points not specifically dealt with by a statute, the Court is to apply English Common Law, which have been held to embody the rules of equity, justice and good conscience. There are numerous rulings, and in Burma, Leach, J. in

(7) (1891) 18 I.A. 121.

C.C. 1963

DR. DAW MYA SWE AND ONE, MRS. GRACE SKREE AND SIX, DAW KHIN KHIN LIN AND SEVEN, DAW KHIN SWE HLA AND THREE, MR. R. E. V. RIVERS, MR. KAP THANG, DORA ORLY AND TWO *v.* THE UNION OF BURMA AIRWAYS.

U Ba Yi v. *Mahant Singh* (8) said, " If the Act is silent or there is ambiguity, it may be necessary to apply English principles, but not otherwise ". In the words of Sir Arnold McNair " the common law forms a background against which the statutory rules must be placed if they are to be seen in their true perspective. A knowledge of the common law principles would remain indispensable for this reason alone. Furthermore, the voice of the common law may speak where the statutes are silent, and may thereby supplement any inadequacies of the Legislation ". An air carrier was taken as a common carrier under Common Law in *Aslan* v. *Imperial Airways, Ltd.* (9) and in *Ludditt and others* v. *Ginger Coote Airways, Ltd.* (10). A common carrier must be ready to carry for hire as a business and not as a casual occupation. In the latter case Lord Wright observed that common carriers of both goods and passengers " are subject to the obligations which arise from their exercising a public profession which requires them to carry for all and sundry, subject to the obvious limiting conditions ". Halsbury says, " Although their duties and liabilities are different, it would seem that there is no distinction to be drawn between what constitutes a common carrier of goods and a common carrier of persons ". There is no doubt that common law permits a common carrier to take steps by special contract to modify or negative his common liability in respect of goods or passengers being carried by him. " Ticket Cases " are the outcome of this situation. These cases are concerned with the special conditions of carriage printed on the tickets given by the carrier to his customers. In *Ludditt and others* v. *Ginger Coote Airways, Ltd.* (*supra*) an æroplane operated by the respondent company caught fire during flight and the appellants, who were passengers for reward were injured

(8) A I R. (1937) Ran. 303. (9) (1933) 149 L.T. 276.
(10) (1947) A.C. 233 (P.C.).

C.C. 1963

DR. DAW MYA SWE AND ONE, MRS. GRACE SKREE AND SIX, DAW KHIN KHIN LIN AND SEVEN, DAW KHIN SWE HLA AND THREE, MR. R. E. V. RIVERS, MR. KAP THANG, DORA ORLY AND TWO *v.* THE UNION OF BURMA AIRWAYS.

owing to the negligence of the respondent's servants. The contract of carriage was embodied in the ticket which contained a condition whereby they agreed, *inter alia*, that the flight should be entirely at their own risk, as in the present suits, and exonerated the respondent from liability for loss or injury to them either by negligence, default or misconduct of the respondent. On a claim of damages for the injuries they had sustained, it was held, that the obligation of a carrier at common law to carry "with due care" might, subject to such statutory restrictions as existed, be superseded by a specific contract which might either enlarge, diminish or exclude it. The contract embodied in the ticket containing the condition was therefore valid and enforceable, and the appellants' claim failed. The sole point for consideration in that case was the same as the point in these two issues (6th and 7th issues). U Nyun Han, the learned Counsel for the plaintiffs could not challenge this decision save on the point that in this decision the appellants had signed the contract whereas in the instant case there is no evidence that the deceased passengers had read the conditions printed on the tickets. These passengers were high civil and military officials and it is very probable that they were aware of these conditions even if they did not read them. U Tha Htin (DW 1), who was an officer in the army before he retired to join the Bar, deposed that he had travelled several times in the defendant's aircraft and he was aware of the conditions of carriage printed on the tickets though he never had time or occasions to read them. In *Hood* v. *Anchor Line (Henderson Brothers), Ltd.* (11) the appellant sent his clerk with a cheque to get the travel ticket, which was received in an envelope, which appeared not to have been closed, but neither the appellant nor his clerk read the conditions

(11)(1918) A.C. 837.

C.C. 1963

DR. DAW MYA SWE AND ONE, MRS. GRACE SKREE AND SIX, DAW KHIN KHIN LIN AND SEVEN, DAW KHIN SWE HLA AND THREE, MR. R.E.V. RIVERS, MR. KAP THANG, DORA ORLY AND TWO *v.* THE UNION OF BURMA AIRWAYS.

printed on the ticket limiting liability to £10 only for injury to passenger sustained through the negligence of the respondents. A notice that the ticket was issued to and accepted by the passenger subject to the conditions was prefixed to the conditions, and at the foot of the conditions the words "Passengers are particularly requested to carefully read the above contract" were printed in capital letters. When the appellant sued for damages for injuries sustained the House of Lords held that the respondents had taken all reasonable steps to bring to the knowledge of the appellant the existence of the conditions and that he was bound by them. *See* also *Burke* v. *The South Eastern Railway Company* (12). In *Penton* v. *Southern Railway* (13) it was held that in the absence of proof that the plaintiff actually knew of the conditions, the defendants must show that they had taken reasonable steps to bring them to his notice. The ticket issued in that case contained in large printed letters on its face the words "For conditions see back", and on the back was printed the condition that neither the holder nor any other person should have any right of action against the company in respect of injury however caused. The plaintiff denied that he read the condition or was aware of it. It was said that where a contract was made by the delivery of a document in a common form stating the terms, such a form constituted the offer of the party who tendered it, and if the form was accepted the person who did so was as a general rule bound by its contents whether he read the document or not. It was held that the company had done all that was reasonably necessary as a matter of ordinary practice to call attention to the conditions upon which the ticket was issued. What is said above applies to the present suits. There is no evidence that the tickets were handed to the deceased passengers at so short a time before the commencement

(12)(1879-80) L.R. Com. Pleas Div. 1 (Vol. 5). (13) (1931) 2 K.B 103.

C.C. 1963

DR. DAW MYA SWE AND ONE, MRS. GRACE SKREE AND SIX, DAW KHIN KHIN LIN AND SEVEN, DAW KHIN SWE HLA AND THREE, MR. R. E. V. RIVERS, MR. KAP THANG, DORA ORLY AND TWO v. THE UNION OF BURMA AIRWAYS.

of the journey that they had no time to examine them. I have myself put a question to U Taw, the General Manager of the defendant Board (DW 1), as to the effect on an illiterate passenger and his answer was, " Since there is something printed on the back of the air ticket I think he will ask somebody to read and translate it for him ". I find in *Thompson* v. *London, Midland and Scottish Railway Co.* (14) that a passenger is not entitled to rely on his illiteracy, for the carrier is entitled to assume that his passengers have possession of those faculties ordinarily held by human beings, and the passenger cannot contend that reasonable steps were not taken, because it would have taken him considerable time and trouble to ascertain precisely what the conditions were. U Taw further deposed, " Well, they were printed very clearly, concisely. They are educated people and I expect them to read the conditions ". These suits raise very interesting and important questions of law involving the general public and the State. In this connection I must say the case for the defendant Board was in the able and well-experienced hands of U Kyaw Khin, but his untimely death after the conclusion of his cross-examination has deprived the Court of his further assistance and his death is, indeed, a loss to the Rangoon Bar. The point now under consideration was dealt with by the Bench of the Assam High Court in *Rukmanand Ajitsaria* v. *Airways (India) Ltd.* (*supra*) and His Lordship the Chief Justice said the liability of the internal carrier by Airways, who was not governed by the Carriage by Air Act or by the Carriers Act was governed by the English Common Law and not by the Contract Act. It was held that Common Law allows the carrier the freedom to limit his liability by any contract, and exemption, if the terms or conditions of carriage permit, however amazing they appear to be, and that he enjoys complete immunity from

(14)(1930) 1 K.B. 41.

liability. The same view was held by another Bench of the Calcutta High Court in *Indian Airlines Corporation* v. *Keshavlal F. Gandhi* (15). The plaintiff's claim for damages for loss of goods was dismissed in both these cases without costs as it was held that he had contracted himself out of his right to claim damages. The question of negligence raised was not gone into. In the present suits, too, since the deceased had contracted out of their rights to claim for damages and flown at their own risk the claims must fail. They had made their own law. My heart goes to their representatives, who are the plaintiffs in these suits, but in view of the law that stands in the way the Court cannot make a contract for the parties or overlook the words used in the tickets. For all the reasons given above I answer the sixth issue in the affirmative, and the seventh issue in the negative.

Issue No. 4

In view of the answers given to the sixth and seventh issues the discussion of this last issue on the question of the alleged negligence on the part of Captain Wiltshire has become academic. Whatever answer I arrive at will not help the parties now. I therefore decline to answer this issue.

In the result all these suits are dismissed. As they involve important questions of law effecting the Government and the general public, and have no parallels in Burma on all the points in issue, which were ably argued by the learned Advocates for the parties, I make no order as to costs.

(15) A I.R. (1962). Cal. 290.

CRIMINAL REVISION

Before U Maung Maung, J.

C.C. 1964

Apr. 27.

U BA KYI (APPLICANT)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

Amnesty order—cases started by B.S.I. Officers—when started by "aggrieved party"—information given to B.S.I.—whether privileged.

Held: The Amnesty Order is an act of high policy of the Revolutionary Government and it overrides all existing laws. It is not for the Court to subtract from or add to the General Amnesty Order by way of judge-made law. The Courts must avoid, as far as possible, the making of new law in judicial pronouncements.

The plain meaning of clause 1(2) of the Amnesty Order is that when an aggrieved party has set the law in motion, the Amnesty Order does not apply *in toto*.

Held also: When a Bureau of Special Investigation officer makes a solemn statement in Court that the informant was an aggrieved party, though he could not reveal his name, the Court should accept the statement and proceed with the trial.

Held further: The claim of privilege by the Bureau of Special Investigation Officers, in not revealing the identity of the informant in such cases, must also be allowed.

Mya Sein for the applicant.

Ba Pe (Government Advocate) for the respondent.

U MAUNG MAUNG, J.—This application and Criminal Revision No. 54B, Criminal Revision No. 68B and Criminal Revision No. 69B of 1963, have been heard together at the request of the learned advocates U Mya Sein, U Kan Myaing and U Hla Nyunt, appearing in the respective cases. Similar questions arise relating to the application of the General Amnesty Order when charges are made that offences have been committed involving property

* Criminal Revision No. 52B of 1963. Application under section 439 of the Criminal Procedure Code to quash the proceedings in Criminal Regular Trial No. 55 of 1963 in the Court of the Second Addl. Magistrate, Mandalay

belonging to Co-operative Societies. U Ba Pe, learned Government Advocate, has appeared for the respondent in all the cases and rendered valuable assistance.

One question that has been raised in all the cases is whether an officer of the Bureau of Special Investigation (or some other Government Officer) who has started criminal proceedings may be permitted to claim privilege when called upon to say who the " aggrieved party " is who has supplied the Officer with information and thereby set the wheels of law in motion. The learned advocates for the applicants do not dispute that property or funds belonging to a Co-operative Society is " private property." ပုဂ္ဂလိကပိုင်ပစ္စည်း and when offences are committed touching the property or the funds, the members of the Co-operative Society are all aggrieved. What the learned advocates are relying on is that the cases were started on reports filed by Bureau of Special Investigation officers, and not, as far as the records showed at the start, by the aggrieved party.

When examined by the trial Court, with right of cross-examination given to defence counsel, the Bureau of Special Investigation Officers had stated that they had acted on information received from members of the Co-operative Societies concerned, of whose identity they were satisfied though they did not ask for the membership numbers of the informants, but that privilege not to reveal their names must be claimed on the time-honoured principle that such privilege is given in the public interest to help the detection of crime. The learned advocates protest that the privilege should not be given, and that in any case the trial Court should not have been as easily satisfied with the identity of the informant as the Bureau of Special Investigation Officers might appear to have been.

The claim of privilege in these cases by the prosecution does not actually put the accused to any disadvantage in

C.C. 1964

U BA KYI v. THE UNION OF BURMA.

the development of their defence. Normally, learned counsel for the accused would not have questioned the claim of privilege, for it would still be up to the prosecution to prove its case, and if the informant is secret his evidence too would be out. In these cases, however, the Amnesty Order has made the source of information relevant. If the informant was himself an aggrieved party, the Amnesty Order would not apply *in toto*, though the lesser penalties prescribed in Clause 1 (3) would still hold.

Now the Amnesty Order is an act of high policy of the Revolutionary Government and it overrides all existing laws. The Government, in the national interest, has granted amnesty for offences which come within the provisions of Clause 1 (1) of the order, while for those who are found guilty of offences coming within the meaning of Clause 1 (2) the lesser penalties are prescribed. It is not for the Courts to subtract from or add to the General Amnesty Order by way of judge-made law. The Courts must apply the order fully and precisely, and avoid, as far as possible, the making of new law in judicial pronouncements. The plain meaning of Clause 1 (2) is that when an aggrieved party has set the law in motion the Amnesty Order does not apply *in toto*.

In these cases responsible officers of the Bureau of Special Investigation have stated in Court, and the learned counsel for the accused have been given the opportunity to cross-examine the officers, that the information was brought to them by members of the Co-operative Societies, hence by aggrieved parties. These statements made by the responsible officers are, to my mind, sufficient for the purpose of determining whether Clause 1 (1) of the Amnesty Order or Clause 1 (2) applies to each case. The Bureau of Special Investigation Officers are well aware of the fact that it is their duty, as much as it is the duty

of the Government Advocate and the Courts, to apply the General Amnesty Order fully and fairly. If the informants had not been members of the Co-operative Societies or aggrieved parties in some way, and if the Bureau of Special Investigation Officers had by their independent investigation unearthed facts which might amount to criminal offences and if they had subsequently filed the reports, then Clause 1 (*i*) of the Amnesty Order might apply and the accused might get the full benefit of the Amnesty. Thus, the Bureau of Special Investigation Officers would not have hesitated to tell the truth, for if the cases were closed and the accused persons released it would not be for their failure to do their best in the investigation of the crimes and the conduct of the prosecution. Generally, the Police or the Bureau of Special Investigation Officers, and more often than not even their learned counsel, are apt to be carried away by their zeal to win once the prosecution had been started, but here in these cases when the Government itself by high considerations of national policy had granted amnesty, I am sure the Bureau of Special Investigation Officers would not grudge what the Government had so freely given. The Bureau of Special Investigation can be even more objective than in other cases, in stating whether their informants were aggrieved parties in the meaning of the Amnesty Order. 'The Bureau of Special Investigation also has the benefit of assistance from learned and responsible legal advisers who are also well aware of the reach and purpose of the Amnesty Order. Thus, when a Bureau of Special Investigation Officer makes a solemn statement in Court that his informant was an aggrieved party, though he could not reveal his name, the Court should accept the statement and proceed with the trial. It would not be necessary for the Court to go into details such as the membership number of the member of the Co-operative Society who had taken the

C.C. 1964

U BA KYI v. THE UNION OF BURMA.

information to the Bureau of Special Investigation Officer. It would be safe for the Court to rely on the word of the Bureau of Special Investigation Officer as to the identity of the informant.

The Chief Court has, in a few cases in which the identity of the informant did not appear clearly on the record, remanded the cases to the trial Courts with directions that necessary examinations be made to reveal the identity. In some such cases a year or two had elapsed between the start of the original trial and the remand. Yet, the statement made by a police officer or a headman that the information was first brought by an aggrieved party, whose name they might remember or forget, but whose relationship with, for example, the deceased or the victim of the crime, they recognised, have been taken as sufficient. The truth of the statement is accepted, as I have remarked above, because the person who made the statement, be he a Police Officer or a Headman, has no interest in the conviction or acquittal of the accused (appellant) in view of the Amnesty Order. In the remand of the cases for further information as to how they started, the Chief Court was not taking sides either way, because the information supplied might turn out equally to be favourable to the accused (appellant) or to be prejudicial to him.

In the light of the above observations I would rule that the claim of privilege by the Bureau of Special Investigation Officers in these cases must be allowed. Their statement in Court that the informants were members of the Co-operative Societies should also be held to be adequate. I would only re-emphasise here that responsibility rests on the Bureau of Special Investigation Officers, and on their learned legal advisers, to weigh the facts calmly and objectively and make their statements in the full understanding of the Amnesty Order.

Another question posed by the learned advocates for the applicants touches on the matter of the closure of pending criminal proceedings on application made by the aggrieved party. In the spirit of the General Amnesty Order the Ministry of Judicial Affairs had issued directions to the Courts on the 14th May 1963 that if the aggrieved party expressed his satisfaction and a desire to close the case the Court should comply with his request except in cases where the accused stood trial for murder or rape. Thus it would appear that it is open to the aggrieved party to file an application at any stage of the trial, moving the Court to close the case.

In the case of a legal personality such as a Co-operative Society, which is composed of several members, the question is who should make the application for closure of the case. If the proceeding has started on the complaint or report of the President of the Society, could he acting on his own, make the application for closure ? The answer to this becomes clear when we consider the nature of the legal personality which the Co-operative Society possesses. Though the prosecution might have been started by the President of the Society acting on his own behalf or at the bidding of the Executive Committee or the majority of the members in general meeting, actually it is the Society itself which is the aggrieved party and it is the Society which complained through the President, the Executive Committee or the members in General Meeting. When, therefore, an application is made for closure, the Court should be satisfied that the mandate of the Society, properly expressed, is behind the application and an application by the President made in his own behalf would not be sufficient, nor that of an Executive Committee made on behalf of itself. A Co-operative Society, or such body, acts with the mind of the majority o fits members. Of course, the members may not be able to attain unanimity in important decisions

C.C. 1964

U BA KYI v. THE UNION OF BURMA.

and the majority of them must decide. When an application for closure of a case is received the test to apply should be whether the mind of the majority of the Society's members is in the application. This may be ascertained either from an application signed by the majority of the members or by a resolution properly passed and recorded and certified by the Officers of the Executive Committee.

U Ba Pe, learned Government Advocate, agrees that the test which I have laid down above is a correct one. He considers that unanimity among the members would be too difficult if not impossible to obtain, but a majority should be shown before the application for closure of the case is accepted. U Ba Pe points out that some of the cases were instituted on a resolution of the majority of the members of the Society, while a considerable minority were against prosecution. Taking the reverse situation, he submits that if the majority decide to close the case, then even if the substantial minority is against it the closure of the case should be permitted in keeping with the spirit of the General Amnesty Order.

The situation may well be envisaged where a Co-operative Society has already been dissolved. In such a situation the previous members who still have an interest in the winding up of the affairs of the Society should, by a majority decide whether to withdraw the case or to have it proceeded with. If the Society continues to exist then the existing members must be the deciding authority and their decision may be conveyed through its Executive Committee or officers such as the President and the Secretary, even though the Executive Committee and such officers may be new. This is because the legal personality of the Scciety continues even though the members may come and go and Executive Committees or officers of the Society may change. U Ba Pe, the learned Government Advocate, also supports this view.

With those general observations I would express agreement with the learned Second Additional Magistrate, Mandalay, that the case before him, the subject of this Criminal Revision No. 52B of 1963, was started by an aggrieved party and therefore falls outside the provisions of Clause 1 (*1*) of the General Amnesty Order. The statement by the Bureau of Special Investigation Officer that a member of the Co-operative Society had brought the information must be considered to be sufficient for the case to proceed, and the claim of privilege by the officer must be allowed. The revision application is therefore dismissed.

APPELLATE CIVIL

Before U Maung Maung, J.

C.C. 1964

June 17.

DAW AHMA (APPELLANT)

v.

DAW KHIN TINT (RESPONDENT).*

Burmese Buddhist Law—divorce—divorce deed—relevancy of s. 91, Evidence Act—Non-requirement of divorce deed for divorce.

Where the main question before the Court was whether the Respondent who was a Burmese Buddhist had been legally divorced from her first husband

Held: In Burmese customary law, a divorce at the will and caprice of the husband is not permitted and mutual consent, in other words—a contract, is needed to dissolve the marriage. Thus a divorce deed under Burmese customary law is clearly a contract, and s. 91 of the Evidence Act must come into play in the proof of it.

Held also: A divorce deed is not essential to dissolve a marriage in Burmese customary law; mutual consent between the husband and wife to end the marriage being sufficient.

Volume 2, Kinwun Mingyi Digest, p. 227; and 9 *Burma Law Times*, p. 74 referred to.

Ba Han (Advocate) for the appellant.
Aye Maung (Advocate) for the respondent.

U MAUNG MAUNG, J.—The plaintiff, Daw Ahma sued in the Rangoon City Court for a declaratory decree that as the legal heir of Ko Than Nyunt, her deceased brother, she was entitled to inherit suit premises at No. 82, Upper Phayre Street, Rangoon, which were being occupied by the defendant, and for injunction restraining the defendant from alienating the rooms. It was the plaintiff's case that on the death of her brother she became the "sole surviving Heir" to the estate of the deceased while Daw Khin Tint, the defendant, who lived with her brother in unlawful union had no claim to the estate. Daw Khin

* Civil First Appeal No 110 of 1963, against the decree of the 2nd Judge of the City Civil Court of Rangoon in Civil Regular Suit No. 576 of 1960, dated the 16th September 1963.

Tint's defence was that she was legally divorced from her 1st husband and lived together with Ko Than Nyunt, until his death, by mutual consent and openly as man and wife that therefore she was the widow and sole heir of the deceased. The suit was tried and dismissed by the learned 2nd Judge of the City Civil Court and hence this appeal.

Dr. Ba Han, learned advocate for Daw Ahma, makes two points in arguing the appeal; that the divorce of Daw Khin Tint from her 1st husband in 1946 or 1947 was not satisfactorily proved at the trial, and if Daw Khin Tint was not lawfully divorced she could not be lawfully married to Ko Than Nyunt in all the years that she lived with him, for a Burmese Buddhist woman can only have one lawful husband at a time; that Daw Khin Tint who, with her 1st husband and her son, came into Room No. 82, Upper Phayre Street, Rangoon, in 1946 as tenant of Daw Ahma would now be estopped in law from repudiating the title of Daw Ahma as the owner of the premises.

It is not in dispute that Daw Khin Tint, her 1st husband Ko Kyaw and their infant son, first came into No. 82, Upper Phayre Street, as tenants in 1946. Sometime later Ko Kyaw went up-country to look for a job, leaving his wife and son behind. It appears from the evidence and from the statement of Daw Khin Tint herself that while Ko Kyaw was away she began to live in adultery with Ko Than Nyunt. This was discovered by Ko Kyaw on his return and according to Daw Khin Tint he tried to take her back to Mandalay while Ko Than Nyunt offered to take her as his wife and undertook in the presence of one elder to look after her as well as the infant son. A deed of divorce was written and both Ko Kyaw and Daw Khin Tint signed the deed, made in duplicate, and each kept a copy. Her own copy, Daw Khin Tint stated, was lost in a fire which consumed the A.F.P.F.L. *kwetthit*.

C.C. 1964 — DAW AHMA v. DAW KHIN TINT.

Dr. Ba Han would like to test the story told by Daw Khin Tint in court against her averments in the written statement she first filed and the amended written statement she later filed in response to the amended plaint. Referring to paragraph 3 of the amended written statement in which it was stated that Ko Kyaw did not go to Mandalay in 1946 to look for a job but that he returned to Mandalay in 1947, Dr. Ba Han argues that this shows material difference from the story told by Daw Khin Tint in court. The statement in the pleadings must mean, Dr. Ba Han argues, that Ko Kyaw went for the first time in 1947, and for good, so that if a divorce took place between him and Daw Khin Tint it must be before he went to Mandalay. In her evidence however, Daw Khin Tint has stated that he went first to look for a job, and in his absence the affair between herself and Ko Than Nyunt developed and only on the return of Ko Kyaw and the discovery, the divorce was effected. This inconsistency between pleading and proof must go far, it is argued, to discredit Daw Khin Tint's story. Also, it is argued, it is inconceivable that Ko Kyaw would, with almost inhuman magnanimity, set Daw Khin Tint free and give her in lawful marriage to Ko Than Nyunt, and then quietly go away. These things happened only in the movies, Dr. Ba Han comments.

The divorce deed which is said to have been lost, also comes under severe challenge from Dr. Ba Han. It is argued that secondary evidence as to its contents was inadmissible because in the first place the loss was not clearly proved, and in the second no witnesses were produced who had read, not merely seen, the document. Dr. Ba Han refers to section 91 of the Evidence Act under which the terms of a contract which has been reduced to the form of a document must be proved by the document itself or secondary evidence if admissible under provisions of the Act. Section 63 (5) defines secondary evidence

as inclusive of oral accounts of the contents of a document given by some person who has himself seen it. Relying on *Kallanther Ammal* v. *Ma Mi* (1) and *Ma Mi* v. *Kallanther Ammal* (2) Dr. Ba Han submits that the witness must not only have seen the document or heard it read out by someone else but must himself have read it. By these tests, it is argued the divorce deed which is supposed to have been executed by Ko Kyaw and Ma Khin Tint remains unproved for no witness has come forward to say that he has actually read the document. Hence, it is further argued, the existence of the deed and what it is supposed to say should have been left out of consideration altogether in the determination of the issue as to whether Ko Kyaw and Ma Khin Tint were legally divorced. The result of such exclusion, Dr. Ba Han argues, would be that the divorce would remain unestablished and in law the status of Ma Khin Tint would be that of Ko Than Nyunt's " paramour " living with him in adultery.

U Aye Maung, learned advocate for the respondent Daw Khin Tint, meets Dr. Ba Han's point with the argument that section 91 of the Evidence Act has no application, for a deed of divorce is not a disposition of property within the meaning of that section and therefore even if the loss of the document was not proved a divorce could be proved by oral evidence. U Aye Maung refers to *Halima* v. *Emperor* (3) in which a principle was enunciated in that sense in the case of a Mohamedan law marriage which was dissolved by the husband by simply pronouncing the word " talaq " three times. It was conceded by the learned Judge in that case that though under Mohamedan law marriage is a contract, a " talaq " divorce being a unilateral affair in which the wife has no voice, such a

(1) 2 Ran. 400. (2) 5 Ran. 18 (P.C.).
(3) A.I.R. (1947) (Lah). 306.

C.C. 1964

DAW AHMA v. DAW KHIN TINT.

divorce effected by the husband cannot by any stretch of the language be described as a contract.

Dr. Ba Han counters that a "talaq" divorce deed in Mohamedan law may not be a contract within the meaning of section 91, but in Burmese customary law a divorce at the whim and caprice of the husband is not permitted and mutual consent, in other words a contract, is needed to dissolve the marriage. Thus a divorce deed under Burmese customary law is clearly a contract and section 91 of the Evidence Act must come into play in the proof of it. I consider that Dr. Ba Han is on strong ground on that point of law.

U Aye Maung however, would appear to be on stronger ground as far as the facts are concerned. It was not Daw Khin Tint alone who said there was a divorce, evidenced by a deed. Ko Kyaw, the ex-husband himself came forward to state that when he returned after about a year of trading in Katha and Myitkyina, Ko Than Nyunt confessed that he and Ma Khin Tint had been living in adultery. Ko Kyaw then sought the advice of Ko Than Nyunt's father, who was of no great help, saying there was nothing he could do about the matter. Finally, Ko Kyaw went to the headman of the ward and drafted a divorce deed which he brought for Ma Khin Tint to sign. The deed was done in duplicate, which he signed, and later Ko Than Nyunt brought him back a copy with Ma Khin Tint's signature on it. After asking Ko Than Nyunt to look after the infant son as well, Ko Kyaw left the house and returned only once, some three months later to see the son whom he missed. Ma Khin Tint showed displeasure at his return and there was a quarrel but Ko Than Nyunt intervened and made peace. In 1949 Ko Kyaw himself married again and now has a family of five children. He did not visit Ma Khin Tint all these years, did not know about Ko Than Nyunt's death till much later.

Thus even applying the requirements of the Evidence Act as to the admission and quality of secondary evidence of contracts which have been reduced to documentary form, we find here that Ko Kyaw and Ma Khin Tint are not merely witnesses who have read the divorce deed, they are the people who have executed it, and Ko Kyaw is the man who wrote it. It would be difficult to get better evidence about the deed than these two main participants in the drama.

The learned trial Judge, before whom also the admissibility of evidence relating to the divorce deed seemed to have been challenged, ruled that the deed was not of such importance for the conduct of the parties since 1947 clearly established that there was a divorce. I agree that the facts proved, even excluding the evidence relating to the divorce deed, establish that there was a divorce as recognized by Burmese customary law between Ko Kyaw and Ma Khin Tint. U Aye Maung cites several rulings and the *Dhammathats* to support his argument that a divorce deed is not essential to dissolve a marriage in Burmese customary law, mutual consent between husband and wife to end the marriage being sufficient. In the picturesque language of *Manugye*, "If the wife not having affection for the husband, she leaves the house where they were living together, and, if during one year he does not give her one leaf of vegetable or one stick of firewood, let each have the right of taking another husband or wife; they shall not claim each other as husband and wife; let them have the right to separate and marry again" (4). Here there is clear evidence that after Daw Khin Tint had transferred her affections from Ko Kyaw to Ko Than Nyunt, the first family broke up and Ko Kyaw did not give Ma Khin Tint any maintenance nor claimed her as his wife. Even as Ma Khin Tint lived on openly as man and wife with Ko Than Nyunt, Ko Kyaw also raised a

(4) Volume 2, Kowin Mingyi Digest, p. 227.

C.C. 1964

DAW AHMA v. DAW KHIN TINT.

new family in Mandalay. The former marriage tie was therefore effectively severed.

One of the rulings which U Aye Maung refers to is *Maung Pya Gyi* v. *Maung Po Kha* (5) in which U Khin, J., sitting on the Chief Court of Lower Burma, had explained that if the husband proposes to abandon his wife "for adultery and she agrees to it and the terms of it and leaves the conjugal home there is a divorce from the time she leaves it." "Automatic divorce" may not be recognized in Burmese customary law: *Daw Khin Pu* v. *Dr. Tha Mya* (6) and *Dr. Tha Mya* v. *Daw Khin Pu* (7). But here, U Aye Maung submits, acts of volition on the part of Daw Khin Tint as well as Ko Kyaw have been amply proved to show that both wanted their former marriage to end and had so ended it.

In the grounds of appeal it is contended that "the inception of marriage between Ma Khin Tint and Ko Than Nyunt started with polyandry" and the marriage could not therefore be legal. We are not here, however, to pass moral judgment on how things began between Ma Khin Tint and Ko Than Nyunt; our duty is to see whether they were living as man and wife as recognized by Burmese customary law at the time of Ko Than Nyunt's death. The union might have its beginnings in adultery but that ended with the divorce between Ko Kyaw and Ma Khin Tint. What we have to consider now is whether, after the divorce, a lawful union took place between Ma Khin Tint and Ko Than Nyunt.

On this point evidence is clear and ample. Daw Ahma herself, though insisting on describing her brother Ko Than Nyunt as only the "paramour" of Ma Khin Tint, acknowledged in her evidence that the two lived next door to her at No. 82, Upper Phayre Street, quite openly and that she herself had told the authorities of a Co-

(5) 9 Burma Law Times, p. 74. (6) (1949) B.L.R. p. 283 (H.C.).
(7) (1951) B.L.R. p 108 (S.C.).

operative Society to which her brother belonged to pay out monies due to him, after his death, to Daw Khin Tint. The plaintiff's witnesses U On Kyaing, U Nyunt, Maung Aung Than and Ko Pain, neighbours and friends of both Daw Ahma and Ko Than Nyunt, have also stated that Ko Than Nyunt and Daw Khin Tint were husband and wife by common repute. This repute is also proved by the evidence of the defence witnesses including U Ba Chit (DW 2) who was headman of the ward during the Caretaker Government and had taken registration of the household of Ko Than Nyunt, Exhibit 1, which lists Ko Than Nyunt, Ma Khin Tint and the boy Maung Kyaw Win as the family. Exhibit 2, is the share certificate of Ko Than Nyunt in a consumers' co-operative and this certificate bears the assignment of the share to Daw Khin Tint, described as the wife of the shareholder. Apart from repute, the acceptance by Ko Than Nyunt himself of Daw Khin Tint as his lawful wife is clearly proved by the evidence, and Dr. Ba Han frankly concedes this. There is also on record the evidence of Maung Kyaw Win (DW 7) now 18 years old, who was brought to the second marriage by his mother Daw Khin Tint. Maung Kyaw Win has stated he has always known Ko Than Nyunt as his father and it was only from people that he had heard that his own father was Ko Kyaw.

Thus, it must be held, in confirmation of the findings of the learned trial Judge, that Daw Khin Tint was legally divorced from Ko Kyaw and that she was the lawful wife of Ko Than Nyunt at the time of his death. She is therefore the heir to his estate.

The point next taken by Dr. Ba Han is that Daw Khin Tint should be deemed to be estopped under section 116 of the Evidence Act from denying the title of Daw Ahma to the suit premises because Daw Khin Tint and her first husband first arrived at the premises as tenants of Daw Ahma. Dr. Ba Han says that his client would be quite

C.C. 1964

DAW AHMA v. DAW KHIN TINT.

satisfied if a decree for possession of the premises were granted to her without declaring her status as heir of Ko Than Nyunt. However, the whole frame of suit shows that Daw Ahma has never claimed to be the landlord of Ko Than Nyunt. The grant of lease of the land at No. 82, Upper Phayre Street, is in Ko Than Nyunt's name and it was with Ko Than Nyunt that Daw Khin Tint was living, and not as a tenant of Daw Ahma. Not even in her amended plaint does Daw Ahma claim to be Daw Khin Tint's landlord. All that she has asked for is for declaration of her status as heir of Ko Than Nyunt so that she may inherit the premises which belonged to him. No question of estoppel therefore arises and Daw Ahma cannot claim possession of the premises as landlord.

In the amended plaint Daw Ahma has added a paragraph stating that in 1950 the building in No. 82, Upper Phayre Street, was rebuilt by her at a cost of K 6,000 or so. There is no evidence to prove this, though Daw Khin Tint herself has stated that in that year the house was rebuilt and Daw Ahma did borrow from U Ba Pe to buy some of the material, such as zinc roofing at a cost of K 1,000, and engaged carpenters. Daw Khin Tint however states that Daw Ahma collected rents from the house to recover what she had put out towards the costs of the building.

U San Mya (DW 6) states that Ko Than Nyunt and Daw Ahma had two adjacent plots of land and houses with thatch roofing. On his advice they borrowed K 2,000 from U Ba Pe to put up zinc roofing, and the money was gradually repaid from rents collected from the rooms and by Ko Than Nyunt from his salary. Daw Ahma also borrowed K 5,000 from U Ba Pe but that was not for building the house but for odds and ends, such as acquiring a grant of lease for the land.

The suit filed by Daw Ahma was for declaration of her status as heir of her late brother Ko Than Nyunt and

for possession of the premises which belonged to him. The learned trial Judge has rightly found that Daw Khin Tint, the widow of Ko Than Nyunt, is the legal heir and not Daw Ahma. The dismissal of the suit is therefore correct and this appeal must also be dismissed with costs. Advocate's fee K 170.

CIVIL MISCELLANEOUS

Before U Bo Gyi, C.J., and U San Maung, J.

C.C. 1964

Apr. 22.

DAW HNIN ZI — APPELLANT AND APPLICANT

v.

MR. T. AHMED AND FOUR OTHERS (RESPONDENTS). *

Certiorari—*writ of—quasi-judicial order—rights of subjects to be involved Urban Rent Control Act*, 1960, *s.* 21(4)—*allotment of room—no rights of subjects involved.*

Held: In order to constitute a *quasi-judicial* order, the authority concerned must be determining question affecting rights of subjects, and it must also be under a duty to act judicially.

Mrs. J. R. Frech and onother v. *The Assistant Controller of Pents and another* (1962) B.L.R. 73, referred to and followed. *U Paw* v. *The Maubin Municipal ity and two others*, (1962) B.L.R. referred to.

No question of any right that soever is involved in an application for the allotment of a vacant room under s. 21 (4) of the Urban Rent Control Act, 1960.

D. N. Dutt and *Daw Kyi Kyi Win*, Advocates, for the appellant.

Tin Aye (Advocate) for the respondent No. 1.

Respondent Nos. 2, 3, and 4, in person.

Ba Kyaw (Government Advocate) for the respondent No. 5.

U SAN MAUNG, J.—This application for a *writ of certiorari* by Daw Hnin Zi, owner of a tenement building known as No. 372/374, Shwebontha Street, Rangoon, is for the purpose of quashing the order of the Assistant Controller of Rents, Rangoon, dated the 8th of October 1963, in his Proceedings No. 129A of 1963, by which the Assistant Rent Controller has allotted Room No. 3 in the aforesaid house to the first respondent Mr. T. Ahmed under section 21 (4) of the Urban Rent Control Act, 1960.

* Civil Misc. Application No. 2 of 1964. Application for direction in the nature of *Certiorari* to quash the decree/order of the Assistant Controller f Rents, Rangoon, in his proceeding No. 129A of 1963, dated 8th October 1963.

C.C. 1964

DAW HNIN ZI v. MR. T. AHMED AND FOUR OTHERS.

The applicant Daw Hnin Zi's case as set out in the affidavit attached to her application is that as the room on the ground floor of the house which she was occupying with her family was insufficient for her purpose she had, on receiving information that the tenant U Khin Maung of Room No. 3 had vacated therefrom, applied to the Assistant Controller of Rents to allot the same to her. U Khin Maung, however, appeared to say that he had not yet vacated the room; so the case was set down for inquiry into the truth or otherwise of Daw Hnin Zi's allegation. However, on the 4th of October 1963, U Khin Maung came to say that he would soon be vacating the room and that the key thereof would be deposited with the Assistant Rent Controller. On the 8th of October 1963, Maung Shwe Mya, Khin Thida and Ma Thein Yi who were the applicant's own grandchildren applied to the Assistant Rent Controller that the room about to be vacated by U Khin Maung should be allotted to them as they did not wish to live with their father who had re-married after the death of their monther. The Assistant Rent Controller, however, instead of alloting the room in question either to the applicant Daw Hnin Zi or to her own grandchildren allotted the same to the first respondent Mr. T. Ahmed who filed his application only on the 4th of October 1963, that is to say, long after Daw Hnin Zi's own application was filed. Hence the present application for a *writ of certiorari*.

The first respondent T. Ahmed by his counter-affidavit contended that the applicant Daw Hnin Zi was not only occupying the room in the groundfloor of the tenement house which consisted of eight rooms in all but also two rooms on the upper-floor of the same house. Regarding the reason why he required the room vacated by U Khin Maung *bona fide* for his own occupation Mr. T. Ahmed said that he was formerly residing in Room

C.C. 1964

DAW HNIN ZI v. MR. T. AHMED AND FOUR OTHERS.

No. 19 of House No. 137 in 25th Street, Rangoon, but had to vacate the same as the house was demolished by the municipal authorities for the purpose of extending Theingyi Bazaar.

In connection with this application, the learned Advocate for the first respondent Mr. T. Ahmed has invited our attention to the decision of this Court in *Mrs. J. R. French and another* v. *The Assistant Controller of Rents, Rangoon and another* (1) where it was held that the order of the Assistant Controller of Rents under sub-section (4) of section 16AA of the Urban Rent Control Act, 1948 [corresponding to section 21 (4) of the 1960 Act] was an administrative, and not a puasi-judicial, order. One of the reasons given by the bench was that in passing his order either under section 16AA (4) of the 1948 or under section 21 (4) of the 1960 Act the Rent Controller or the Assistant Rent Controller has to act in accordance with the advice tendered to him by an Advisory Board constituted as mentioned therein, and that therefore the order of the Assistant Controller or the Rent Controller cannot be a quasi-judicial order.

The learned Advocate for the applicant has however, sought to distinguish the case cited above on the ground that by the Urban Rent Control (Amendment) Act, 1961 (Act No. 31 of 1961) Advisory Boards, under whose advice the Rent Controller or the Assistant Rent Controller had to act, had been abolished and that therefore the order of the Assistant Rent Controller under section 21 (4) must now be considered to be quasi-judicial order.

However, since the judgment in the case cited above was passed by this Court on the 17th of May 1962, this Court had made an exhaustive survey of the question as to what constitutes an administrative order, and what a quasi-judicial order [see *U Paw* v. *The Maubin Municipality*

(1) (1962) B.L.R. 73.

and two others (2)]. There it was pointed out that in order to constitute a quasi-judicial order the authority concerned must be determining questions affecting rights of subjects, and that it must also be under a duty to act judicially.

No question of any right whatsoever is involved in an application for the allotment of a vacant room under section 21 (4) of the Urban Rent Control Act of 1960. For these reasons apart from the merits of the case, the application for a *writ of certiorari* does not lie. It is accordingly dismissed with no order as to costs.

(2) (1962) B.L.R. p. 134.

ORIGINAL CIVIL

Before U Kyaw Zan U, J.

C.C. 1964

Apr. 2.

DAW AYE LONE (PLAINTIFF)

v.

DAW KHIN NI (DEFENDANT).*

Civil Procedure Code—objection as to maintainability of suit—whether must be embodied in pleadings—such objections possible under o.1, r. 13, Civil Procedure Code—o.7, r. 11, Civil Procedure Code. Specific Relief Act s. 42—bare declaration when can be asked—"further relief—"—when essential to be claimed—Suit for declaration as wife without specific claim for pension of husband—not maintainable—Court Fees Act s.7 (iv)(c).

Held: A preliminary objection by the Defendant as to the maintainability of the suit because of defects in the joinder of parties or in the reliefs claimed, can be made before filing of the Written Statement, under o.1, r. 13 of the Code. Such a plea should generally be decided by the Court before proceeding any further.

Under the provision to s. 42 of the Specific Relief Act, a declaration will not be granted if the Plaintiff omits to seek further relief, when he is able to do so. The "further relief" is the relief in relation to the legal character, and must be appropriate to and necessarily consequent on the right asserted.

Held further: Thus, where the Plaintiff has filed a suit for a bare declaration that she is the lawful wife of the deceased, with a view to obtain the pension relating to the deceased, it is clear that the payment of pension depends on the declaration, and this "further relief" is essentail as it is "appropriate to and necessarily consequent on the right asserted."

The plaintiff must therefore pray for this "further relief" and the suit in its present form fails. The suit must be re-valued and the additional Court Fees paid under s. 7 (iv) (*c*) of the Court Fees Act.

San Thein (Advocate) for the plaintiff.

Dr. Ba Han (Advocate) for the defendant.

U KYAW ZAN U, J.—This is a "Suit under section 42 of the Specific Relief Act" for a declaration that the plaintiff is the lawful wife of Mahn Ba Khine who was assassinated on 19th July 1947 along with other Ministers of State relying upon a document, namely, a memorandum dated 22nd November 1963 from the Chairman of the Revolu-

* Civil Regular Suit No. 65 of 1963.

tionary Government of the Union of Burma to the Ministry of Finance and Revenue directing to withhold the payment of K 1,000 per month as pension to the defendant as the wife of the deceased until such time the Civil Court decides which of the two is the lawful wife of the deceased referring to the objection dated 11th November 1963 of the plaintiff to the payment of pension to the defendant.

In paragraph 4 of the plaint it is stated "That the defendant at all times material to this case denied that the plaintiff is the lawful wife of the deceased" but in the next paragraph it is said that the cause of action was to have arisen "about the year 1963 when the defendant denied plaintiff's status". In the prayer the plaintiff merely asks for a declaration that she is the lawful wife of the deceased, and the suit is valued at K 50,500 for the purpose of jurisdiction paying only K 20 as court-fee for a bare declaratory decree.

An objection as to the maintainability of the suit was raised *in limine* by the defendant on the grounds *inter alia* that the suit is bad for non-joinder of the Revolutionary Government of the Union of Burma as a defendant, and that a bare declaration under section 42 of the Specific Relief Act without consequential relief which the plaintiff is able to seek, *viz.* that her name should be substituted for that of the defendant as the wife of the deceased so that she will be entitled to the pension, is untenable in law relying upon a document being a memorandum dated 6th November 1963 of the Ministry of Finance and Revenue (a copy of which was forwarded to the defendant for information) stating the decision of the Government to pay a pension of K 1,000 per month to the widows of the Ministers of State assassinated including the defendant until their death in view of the nationalization of the petrol pumps owned by some of the widows. The plaintiff replied that since the defendant has not yet

C.C. 1964

DAW AYE LONE v. DAW KHIN NI.

filed her written statement she is not entitled to raise a preliminary objection under Order 8, Rule 2 of the Code of Civil Procedure, which merely says *inter alia* that the defendant must raise by his pleading all matters which show the suit not to be maintainable. Under Order 6, Rule 1 of the Code pleading means plaint and written statement. What the learned advocate for the plaintiff submitted to the Court was that the objection taken should not be considered unless it is embodied in the written statement. A plea that the suit has not been properly framed, there being some defects in the joinder of parties or in the reliefs claimed and the suit cannot be decided until those defects are removed comes under " dilatory pleas ", which, under the English procedure are not permitted in the pleadings but must be taken by separate proceedings which are special to the English procedure, but in Burma and also in India such a plea may either be taken in the written statement or by a separate application filed at the earliest opportunity under Order 1, Rule 13 of the Code as it was done in the instant case. A dilatory plea is a defence at Common Law founded on some matter of fact not connected with the merits of the suit showing some cause for quashing the declaration. Such pleas, *e.g.* that a certain person is also a necessary party to the suit, or that the court-fee paid by the plaintiff is not sufficient, or that the defendant is a minor and cannot be sued without the appointment of a guardian, should generally be decided by the Court before proceeding any further. It would be convenient to decide these questions and to remove the defects, if any, before proceeding with the trial on merits.

Now under section 42 of the Specific Relief Act if the plaintiff is entitled to any legal character, *e.g.* that she is the wife of the deceased, may bring this suit against the defendant, and the Court may in its discretion make a declaration, provided " that no Court shall make any such

declaration where the plaintiff, being able to seek further relief than a mere declaration of title, omits to do so". The object of the proviso is to avoid multiplicity of suits and to prevent the plaintiff getting a declaration of right in one suit and immediately after, the remedy, already available, in another. The "further relief" is the relief in relation to the legal character and must be appropriate to and necessarily consequent on the right asserted. It is an additional relief which the plaintiff is bound to claim by virtue of the title or right she seeks to establish or be declared.

It is a fundamental principle of law that a plaint should be construed by looking at the substance rather than its form to find out what the plaintiff really needs. In *Mancharsingh Nathasingh* v. *Parmeshari and others* (1) it was observed,

> "The question has no doubt to be determined by looking at the substance of the plaint only whether the suit is really one for a declaration with a consequential relief or is only a camouflage attempt in words to disguise a specific relief claimed in the garb of a suit for declaration without consequential relief."

The memorandum dated 22nd November 1963 referred to above and relied upon by the plaintiff (a copy of which was filed by the defendant) about which there is no dispute shows that the plaintiff objected to the payment of K 1,000 per month as pension to the defendant as the wife of the deceased, and the Chairman of the Revolutionary Government has directed the Ministry of Finance and Revenue to withhold the payments. The other memorandum dated 6th November 1963 filed by the defendant and referred to above shows that the Government has decided to pay the aforesaid pension to the defendant as the wife of the deceased with effect from

(1) I.L.R. (1949) Nag. 66.

C.C. 1964

DAW AYE LONE v. DAW KHIN NI.

from 1st October 1963. It is too obvious that the present suit was instituted not only for a bare declaration that the plaintiff is the wife of the deceased but also to enable her to get the pension as the wife of the deceased. The payment of the pension depends upon the declaration, and this " further relief " is essential as it is " appropriate to and necessarily consequent on the right asserted." It is very clear that the plaintiff will not be satisfied with a bare declaration unless her name is substituted for that of the defendant for payment of the pension so sanctioned. If this relief for payment is not claimed there is no meaning in her making the objection to the payment of the pension to the defendant. I therefore hold that the plaintiff must pray for this " further relief " in the plaint, and pay the necessary additional court-fee for it, and re-value the suit with this additional relief for the purpose of jurisdiction. The suit must fail in the present form. It comes under section 7 (iv) (*c*) of the Court Fees Act where the amount of fee payable under the Act is prescribed for suits to obtain a declaratory decree where consequential relief is prayed. The court-fee is to be paid according to the amount at which the relief sought is valued in the plaint, that is to say, *ad valorem*. Under Order 7, Rule 11 (*b*) of the Code of Civil Procedure the plaint is liable to be rejected where the relief claimed is undervalued, and the plaintiff, on being required by the Court to correct the valuation within a time to be fixed by the Court, fails to do so. In the instant case it will be more proper for the plaintiff to amend the plaint on the lines indicated above, and pay the additional court-fee. Under section 149 of the Code the Court has discretion to grant time to make up the deficient court-fee.

In the exercise of the powers given under Order 7, Rule 11 of the Code of Civil Procedure I hereby direct the plaintiff to correct the valuation and to pay the deficient court-fee required for the further relief within three weeks

from the date of this order. She is at liberty to amend the plaint by adding the further relief and the relevant facts that may give rise to the addition of the said relief and correction of the valuation, if she so desires. The question of non-joinder was not argued by the parties and this may be considered by the plaintiff when she amends the plaint to curtail the points in issue at the time of the hearing of the suit. The defendant shall pay the costs of this objection. Advocate's fee two Gold Mohurs.

CIVIL REVISION

Before U Maung Maung, J.

C.C. 1964

May 11.

DAW YONE (APPLICANT)

v.

U SAN TUN AND ONE (RESPONDENTS).*

Clerical error in description of auctioned property—setting aside of sale by executing Court—inherent power—s. 151 *C.P.C.—non-applicability of o.*21, r. 92 *C.P.C.—inequitable to have to file a regular suit.*

The Applicant, an auction purchaser of land and building thereon, discovered after the sale that there was a defect in the proclamation of sale, which did not clearly include the land in the sale. The executing Court acknowledged the error and set aside the sale. On Appeal, the District Judge allowed the Appeal and set aside the order in favour of the Respondents.

Held: An order setting aside a sale *suo moto* under the Court's inherent powers is not one under Order XXI, r. 92, and is therefore not Appealable.

It would also be inequitable to force the auction purchaser, to have resort to a regular suit simply because, due to a clerical error made by the Court, the sale notice had not described the property fully.

The order of the executing Court should therefore stand.

S. L. Verma for the applicant.

Emanuel for the respondents.

U MAUNG MAUNG, J.—Daw Yone, the petitioner bought at a Court auction a property belonging to the respondents against whom she had obtained a decree. After the hammer had fallen Daw Yone discovered that the proclamation of sale was defective for it did not clearly say that the land on which the building stood was included in the sale. Daw Yone went to the learned Subdivisional Judge, Thazi, the executing Judge, and pointed out the error and in his Diary Order dated the 3rd April 1963, the learned Judge acknowledged that the error was due to an oversight on the part of the Court and ordered the auction sale to be set aside.

Against this order the respondents went on appeal to the District Court of Meiktila and the learned District

* Civil Revision No. 14 of 1963. Review of the order of the District Judge, Meiktila, dated the 28th June 1963, passed in Civil Appeal No. II of 1963.

Judge allowed the appeal and set aside the order of the lower Court. The learned District Judge held that Order XXI, Rule 91 applied, because Daw Yone was seeking cancellation of the sale in her capacity as auction purchaser. Her application in that capacity to set aside the sale could, the learned Judge ruled, be accepted only on the 'ground that the judgment-debtor had no saleable interest in the property sold, which in fact was not Daw Yone's case at all. Therefore Daw Yone had no remedy except by way of a regular suit to set aside the sale and the learned Judge ruled that the Subdivisional Judge had no competence to order the setting aside of the sale as he did.

Mr. Emanuel for the respondents submits that the limits of the revisional power of this Court are clearly and severely defined and the Court should not interfere if the applicant has another remedy by way of an appeal to a subordinate Court or by way of a regular suit. He relies on *Shukul* v. *Phoman Singh* (1). In this case Mr. Emanuel points out that it is still open to Daw Yone to seek her relief by way of a regular suit and her application in revision should therefore be dismissed. Mr. Verma argues that there had been a clerical error in the description of the property put up on auction and the Subdivisional Judge saw the error and corrected it, using the inherent powers of the Court vested by Section 151 of the Civil Procedure Code. Such order, Mr. Verma argues, is not appealable and the learned District Judge entertaining the appeal had acted without jurisdiction. Mr. Verma quotes from A.I.R. Commentaries on Civil Procedure Code, Volume III, 6th edition, at page 3274 where it is said that:

> "An order setting aside a sale *suo motu* under the Court's inherent powers is not one under this rule and is not therefore appealable".

(1) (1953) B.L.R. 364.

C.C. 1964

DAW YONE v. U SAN TUN AND ONE.

The rule referred to is Order XXI, Rule 92 which reads the same as Order XXI, Rule 92 in our Civil Procedure Code.

I consider that there is much force in Mr. Verma's argument. It would be inequitable if the auction purchaser should be forced to have resort to a regular suit simply because due to clerical error made by the Court the sale notice had not described the property fully. As the learned District Judge had observed, there is nothing in Order XXI, to cure such a situation and therefore the inherent powers of the Court given by Section 151 can and should be exercised in order to give justice. The Subdivisional Court has done that and I therefore consider that the order of the learned Subdivisional Judge which is in consonance with both the law and equity should stand.

The revision application is allowed with costs and the order of the learned District Judge is set aside. The order of the Subdivisional Court shall be restored. Advocate's fees K 34.

CRIMINAL REVISION

Before U Maung Maung, J.

THE UNION OF BURMA (APPLICANT)

v.

U TUN YIN (RESPONDENT).*

C.C. 1964

Apr. 27.

Criminal cases—charge—duty of court to frame charges when prima facie *case disclosed.*

Held: In a criminal case, it is the duty of the court to see what offence or offences are made out by the facts as produced before it.

It is the duty of the Court to go carefully into the facts as disclosed, and to frame charges, if *prima facie* cases are revealed. That is not to say that a charge must be invariably followed by a conviction.

Ba Pe (Government Advocate) for the appellant.

Mya Sein (Advocate) for the respondent.

U MAUNG MAUNG, J.—The learned Additional District and Sessions Judge, Mandalay in his revision proceeding No. 9 of 1963 has come to the view that the learned Second Additional Magistrate, Mandalay in discharging the accused U Tun Yin in Criminal Regular Trial No. 30 of 1963 was in error and has recommended that the Chief Court should set aside the order of discharge and direct that suitable charge be framed and the case proceeded with.

U Tun Yin was the President of the Industrial Co-operative Society of Amarapura and by resolution the Executive Committee of the Society entrusted him with the sale of the Society's furniture at a price of K 1,743. Instead, it is alleged, he sold the furniture for K 1,825, and failed to turn over the excess of K 82 to the Society. He was therefore proceeded against under section 408 of the

* Criminal Revision No. 64 B of 1963. Review of the order of the Second Additional Magistrate, Mandalay, dated the 22nd March 1963, passed in Criminal Regular Trial No. 30 of 1963.

C.C. 1964 — THE UNION OF BURMA v. U TUN YIN.

Penal Code. After examining witnesses for the prosecution the learned Second Additional Magistrate found that there were two conflicting stories told by the witnesses, one being that U Tun Yin did not actually receive K 82 more than the resolved sale price but that he had signed a voucher or receipt (Exhibit ∞) acknowledging receipt of K 1,825 to accommodate the buyers, and the other story being that he did receive the K 82 and appropriated the money to his own use. The learned trial Magistrate held that the first story was more credible.

The learned trial Magistrate also held that even if U Tun Yin had used the K 82 himself he could not be held to have committed an offence in regard to that money because that money was never entrusted to him by the society.

U Mya Sein, learned Advocate for U Tun Yin, argues that the discharge order was correct because the two conflicting stories told by the prosecution cancel each other out and cast a good deal of doubt on the whole case and that therefore his client should be given the benefit of the doubt.

U Mya Sein further frankly concedes that if U Tun Yin did use any extra money that he might have obtained in the sale he would be liable to punishment for breach of trust for that money. The learned Additional District and Sessions Judge has in his recommendation pointed out that the facts as revealed on the record suggests that the case should have been proceeded with on charges of criminal breach of trust or making out a false voucher (Exhibit ∞) with the intent to cheat. After careful perusal of the records I also come to hold the view that the facts do throw up questions which need to be more carefully gone into before the accused is acquitted and entirely cleared or convicted for the offence which the learned Additional District and Sessions Judge mentions. I do not at this stage wish to make any observations on the merits

for it would not be right to fetter the discretion and judgment of the learned Magistrate when he proceeds with the case.

In a civil suit the plaintiff must stand or fall on the facts that he puts in his plaint and the case that he makes. It is not for the court to make a new case for the plaintiff. In a criminal case however that is not so. It is the duty of the Court to see what offence or offences are made out by the facts as produced before it. It is in the public interest and to protect the safety of the realm that criminal justice is administered and the duty of the Courts is therefore to go carefully into the facts as disclosed and to frame charges if *prima facie* cases are revealed. That is not to say that a charge must invariably be followed by a conviction. At the end of the trial the Magistrate must, with integrity and independence, acquit a man who is found to be innocent or convict him if he is found to be guilty beyond reasonable doubt.

With those observations I would accept the recommendations made by the learned Additional District and Sessions Judge, set aside the discharge order passed by the learned Second Additional Magistrate and direct that the case be proceeded with on the alternate charges under section 409 and 468 of the Penal Code.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

C.C. 1964

Feb. 4

MAUNG CHA PAW (APPELLANT)

v.

KO MAUNG TIN (RESPONDENT).*

Declaration for assessment of Land Revenue—Suit barred by s. 23 Lower Burma Town and Village Lands Act—Ss. 55 and 56 Land and Revenue Act.

Held: A suit by a Plaintiff for a Declaration that he being in possession of the suit land, should have been assessed to land revenue in respect of it, would be barred by s. 41 of the Lower Burma Town and Village Lands Act, read with s. 23 thereof.

Held also: Under s. 55 of the Land and Revenue Act, the question as to who is liable to pay Revenue in respect of any land, is one within the jurisdiction of the Revenue Officer concerned, and s. 56 enacts that Civil Courts have no jurisdiction to consider this matter.

Zali Maw (Advocate) for the appellant.

N. C. Sen (Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 25 of 1961 of the Township Court of Bassein East the plaintiff Maung Cha Paw, who is the appellant in the present appeal, sued the defendant-respondent Ko Maung Tin for a declaration that he was entitled to have the suit land being Holding No. 9 of 1961-62 of Mayanchaung *Kwin* No. 49 in Bassein East Township mutated to his name. The suit land was a garden land measuring 1·09 acre and it has been assessed in the name of the defendant Ko Maung Tin. It is the plaintiff's case that he has been in continuous possession of this land since about 20 years ago till he went underground a few years ago. The land was then in the possession of his wife. In spite of this fact he had not been assessed to land revenue since the year

* Civil Second Appeal No. 91 of 1962, against the decree of the Additional District Court of Bassein in Civil Appeal No. 20 of 1962.

1947 and he had come to know in 1960 that the defendant Ko Maung Tin's name appeared in the assessment rolls as the assessee. He, therefore, applied to the Superintendent, Land Records, Bassein, to have the suit land mutated to his name and he was directed by that officer to obtain a decree from a Court of law. Hence, he had to file the present suit for declaration.

The defendant Ko Maung Tin by his written statement denied that the plaintiff was in possession of the suit land since about 20 years ago as contended by him. He also said that he had been assessed to land revenue in respect of the suit land as he was in possession thereof. He also contended that civil Courts had no jurisdiction to entertain the suit filed by the plaintiff. On the pleadings the learned trial Judge framed three issues, namely, (1) Who is the person in possession of the suit land?, (2) Does the suit relate to the question of title to the suit land and, if so, has the civil court jurisdiction to entertain it? and (3) To what relief, if any, is the plaintiff entitled?

After examining witnesses cited by both the parties, the learned trial Judge came to the conclusion that on the evidence adduced in the case the plaintiff had not succeeded in showing that he had been in possession of the suit land since about 20 years ago in succession to his grandfather U Hnar Hmu. He also came to the conclusion that there was no evidence to show in what manner the plaintiff or his predecessors had been assessed to land revenue. Therefore, he was unable to come to a finding that the plaintiff had any sort of title over the suit land. Regarding the defendant Ko Maung Tin, the learned trial Judge said that he had only succeeded in showing that he had been in possession of the suit land for one or two years through his tenant. Regarding the reason why the defendant was assessed to land revenue in respect of the suit land, the learned trial Judge considered that it must have

C.C. 1964

MG. CHA PAW v. KO MAUNG TIN.

been because the defendant had at one time being permitted to occupy two pieces of land, namely, Holding No. 28 of 1940—61 measuring ·83 acre and Holding No. 9 measuring ·18 acre in *Kwin* No. 49 Bassein East and that for some reason or other these two holdings had been combined to form a larger holding measuring 1·09 of an acre. The plaintiff's suit was, however dismissed on the ground that he had not succeeded in proving his title thereto.

The plaintiff being dissatisfied with the judgment and decree of the trial Court appealed and the learned Judge of the Additional District Court of Bassein by his judgment and decree in Civil Appeal No. 20 of 1962 dismissed the appeal. In so doing the learned Additional District Judge relied upon the decision in the case of *Maung E Maung* v. *R.M.N.L.V. Firm* (1) in which it was held that where the Deputy Commissioner had refused to recognize the plaintiff who was at one time but no longer in possession as the Government's permissive occupant of a piece of land and had recognized the defendant as the occupant, such action amount in substance and in fact to an eviction by the government of the plaintiff under rule 51 of the Rules framed under section 19 of the Lower Burma Land and Revenue Act and that consequently the plaintiff having no right to possession could not file a suit for possession against the defendant.

In the view of the learned Additional District Judge the permission given by the Township Officer, Bassein East, to the defendant *vide* (Exhibit 1) constituted recognition of the defendant as the lawful occupant of the suit land.

The plaintiff being dissatisfied with the judgment and decree of the Additional District Court has preferred the present appeal which must be considered as one under section (1) clause (*a*), (*b*) or (*c*).

(1) (1937) B.L.R. 185.

In this appeal the learned Advocate for the appellant has frankly conceded that on the evidence on record the appellant had not succeeded in showing that he had any title to the suit land. All that he had succeeded in showing was that he had been in possession thereof since about 20 years ago till this day. The learned Advocate has, however, asked this Court to admit certified copy of the history of holding showing that in the year 1946-47 Holding No. 9 was shown as having been resumed by the Government from Cha Paw, the present plaintiff. From this fact the learned Advocate says it could be inferred that prior to the year 1946-47 Holding No. 9 had been assessed in the name of the plaintiff.

However, in my opinion, the plaintiff-appellant's application for the admission of further evidence at the second appellate stage should be rejected. In the *Bombay Sizing and Stores Supplying Co.* v. *V. B. Kusumgar & Co.* (2) it was held that an application to the appeal Court for further evidence to be taken on the ground that it has recently been discovered, does not come within the provisions of Order XLI, Rule 27 of the Civil Procedure Code, 1908, as the words " or for any substantial cause " in sub-rule 1 (*b*) of rule 27 do not give the Court jurisdiction to entertain an application for recording further evidence on the grounds which would enable an application to be entertained under Order XLVII, Rule 1.

The decision to the contrary contained in *B. Subbayya* v. *Ranga Rao* (3) relied upon by the learned Advocate for the appellant does not, in my opinion, lay down good law.

I have given careful consideration to this case and in my opinion the plaintiff's suit should have been dismissed on a more fundamental ground than that relied upon by the learned Township Judge or the learned Additional District Judge. The suit, now under consideration, is not

(2) XLVII Bombay, 674.
(3) A.I.R. 1925 Madras, 181.

C.C. 1964

MG. CHA PAW v. KO MAUNG TIN.

one for possession based on title either absolute or possessory. It is in fact a suit for declaration that he being in possession of the suit land should have been assessed to land revenue in respect of it. Such a suit would be barred by section 41 of the Lower Burma Towns and Village Lands Act, read with section 23 thereof. Under section 55 of the Land and Revenue Act the question as to who is liable to pay revenue in respect of any land, is one within the jurisdiction of the revenue officer concerned and section 56 enacts that Civil Courts have no jurisdiction to consider this matter. The principle underlying these two sections are applicable to the case now under consideration.

In the result, I hold that the plaintiff-appellant's suit should be dismissed as not maintainable in law. The appeal fails and it is dismissed with costs; Advocate's fees being assessed at three Gold Mohurs.

APPELLATE CIVIL

Before U Kyaw Zan U, J.

MOHAMED SHABAN (APPELLANT)

v.

DAW AHMA JAN AND TWO OTHERS (RESPONDENTS).*

C.C. 1964 *Feb.* 6.

Execution proceedings—order for stay of execution—Civil Procedure Code, s. 2 (2)—whether a decree—Civil Procedure Code, s. 47—whether appealable.

Held: An order of an executing Court, staying the execution of a decree for arrears of rent and ejectment of a judgment-debtor, is not a " decree," under s. 2 (2) of the Code of Civil Procedure.

Also, as the application for stay of execution was made by a third-party (brother of the judgment-debtor), and not by the parties to the suit, it does not come within s. 47 of the Code.

Under s. 47, the word " parties " means the parties to the suit and/or the record, and a third party who obstructs the decree-holder getting possession of the property, cannot be said to be a party to the suit within the meaning of the section.

T.C. Leong and One v. *U Po Thein*,(1953)(B.L.R.) (H.C.); *Maung Tha Saing* v. *Ma Ain Tha*, (1957)B.L.R. 16 (H.C.); and *Venkatakrishnayya and others* v. *Venkatanarayana Rao and others*, A.I.R. (1936) Mad. 733, referred to.

Accordingly, the said order for stay of execution is not appealable.

Haw Lim On v. *Ma Aye May*, (1951) B.L.R. 68 (S.C.), referred to.

P. K. Bose (Advocate) for the appellant.

S. L. Verma (Advocate) for the respondents.

U KYAW ZAN U, J.—In Civil Regular Suit No. 83 of 1953 of the Court of the Subdivisional Judge of Mandalay a decree was passed in favour of the first and second respondents for the recovery of arrears of rent and for ejectment from the house and land known as Holding No. 4, Block No. 178 in Pyi-gyi-kyet-tha-ye Quarter, Mandalay, against their tenant the third respondent Walli Mohamad who also directed in the decree to dismantle the building erected by him on the said land.

* Civil Second Appeal No. 13 of 1961. Appeal against the decree of the District Judge of Mandalay, dated the 3rd March 1961, passed in Civil Appeal No. 49 of 1960.

C.C. 1964

MOHAMED SHABAN v. DAW AHMA JAN AND TWO OTHERS.

In execution of the decree in Civil Regular Execution No. 11 of 1960 of the trial Court against the 3rd respondent (judgment-debtor) the present appellant Mohamed Shaban, an outsider, filed an application praying that since he had obtained a permit dated the 15th June 1960 from the Controller of Rents under section 13 (1) of the Urban Rent Control Act, 1960, to continue in occupation of the suit land the execution of the decree be stayed. This section authorities the Rent Controller to issue a permit to a person, not already being a tenant, but being in occupation of the premises *bona fide* for residential purposes to continue in occupation of such premises. I found out from the original record that the appellant is the elder brother of the judgment-debtor Walli Mohamad who entirely disappeared from the scene. Inspite of the objection by the decree-holders that the appellant had no *locus standi* to file the application and that his possession having been obtained *pendente lite* in collusion with his brother the permit of the Rent Controller was void and *ultra vires*, the trial Court by its order dated the 29th October 1960 referring to section 15 (1) of the Urban Rent Control Act, 1960 and relying upon *T. C. Leong and one* v. *U Po Thein* (1), which was a case between the same parties to the suit, stayed the execution of the decree.

On appeal to the District Court by the decree-holders (respondents Nos. 1 and 2) against the judgment-debtor and his elder brother the present appellant, the learned District Judge in his Civil Appeal No. 49 of 1960 set aside the order of the trial Court and directed to proceed with the execution holding that its order staying execution being a decree under section 2 (2) of the Code of Civil Procedure an appeal lay under section 47 of the said Code, and that the present appellant being an outsider could not have recourse to the provisions of section 15 (1) of the Urban Rent Control Act, 1960. Hence this second

(1) (1953) B.L.R. (H.C.) 1.

appeal by Mohamed Shaban against the decree-holders of his brother the judgment-debtor, who was also impleaded as a respondent, but he made no appearance though served with the notice of appeal.

The main point taken up in the arguments of the learned Advocates for the parties is as to the entertainment of the appeal by the District Court. The learned Advocate for the appellant argued that the appellant not being a party to the suit section 47 of the Code of Civil Procedure has no application, and consequently the appeal should not have been entertained by the District Court. Under section 47 the questions arising between the parties to the suit in which the decree was passed, or their representatives, and relating to execution are to be determined by the executing Court. In the instant case the appellant was not a party to the suit and the order of the executing Court is not a decree. In order to be a "decree" the order passed in execution must relate to the rights and liabilities of the parties with references to the relief granted by the decree. The decree was for the recovery of the arrears of rent from and for ejectment of the judgment-debtor Walli Mohamad and not his brother, the appellant. The order does not relate to the rights and liabilities of the parties to the suit with reference to the relief granted by the decree. Orders that are mere incidents and referred to a third party's right as a trespasser are not within section 47. A decree, under section 2 (2) of the Code of Civil Procedure means the formal expression of adjudication which conclusively determines the rights of the parties with regard to matters in controversy in the suit. Thus the important element of a decree is the adjudication on the rights of the parties with regard to matters in controversy in a suit. No adjudication on the right of the appellant was ever made in the suit as he was not a party to it and there was no matter in controversy between him and the plaintiffs (respondents

C.C. 1964

MOHAMED SHABAN v. DAW AHMA JAN AND TWO OTHERS.

Nos. 1 and 2). The learned Advocate for the first and second respondents contended that the appellant was the representative of his brother the 3rd respondent (judgment-debtor). There is nothing on record to say that he was. The meaning of representative under section 47 of the Code of Civil Procedure is the representative of a party to the suit and does not mean representative of a party to the Execution Proceeding. The appellant was not a sub-tenant or a transferee of any kind of the judgment-debtors' property. Under section 47 the question must arise between the parties to the suit. The learned Advocate for the first and second respondents relied upon *Maung Tha Saing* v. *Ma Ain Tha* (2). The facts in that case are not quite the same as those in the instant case. In that case it was the Government which intervened and the execution was not only stayed but the case was closed. The Government was not in possession but was merely taking steps for reasons of State to re-acquire the land, but in the instant case the appellant took possession as a trespasser. The sole point for consideration in that case was when an order staying an execution will be appealable, and it was held that each case must be decided on the facts and circumstances arising therein. Under section 23 (4) of the Constitution private property may be limited or expropriated by the Government, if the public interest so requires, and it is declared in section 30 that the State is the ultimate owner of all lands. The question in that case was between the decree-holder and the Government, whereas in the present case it was between the decree-holders and the appellant. In both these cases the question did not arise between them in the suits in which the decrees were passed. If that authority meant that the stay of execution at the instance of the Government was a question " arising between the parties to the suit " then, with due respect,

(2) (1957) B.L.R. 16 (H.C.).

I must disagree. The word 'parties' under section 47 means parties to the suit and on the record, so a third party like the appellant who obstructed the decree-holders (respondents Nos. 1 and 2) in getting possession of the property, cannot be said to be a party to the suit within the meaning of the section, and consequently the first and second respondents must seek their relief elsewhere. It is not proper to give my views at this stage on the merits of the application of the appellant. In *Venkatakrishnayya and others* v. *Venkatanarayana Rao and others* (3), the Bench of the Madras High Court held that where a plaintiff purchaser of suit land while taking possession is obstructed by certain persons some of whom were parties to the suit and who claimed occupancy rights therein in so far as such a dispute was raised by the parties to the suit, the question should be decided in execution proceedings, but as to others who were not parties to that suit a regular suit must be the only remedy and section 47 is no bar. The question of stay of execution is no doubt a question relating to the execution but the decision thereon cannot in the present case be said to be one "on the rights of the parties", and consequently cannot amount to a decree, and is therefore not appealable. The stay of execution was not between the parties but rather between the appellant and the executing Court; hence section 47 does not apply. A party whose name is not on the record as a party at the time the decree was passed does not generally become a party by acquiring subsequent to the decree, an interest in the disputed property.

In *Haw Lim On* v. *Ma Aye May* (4) it was pointed out that Urban Rent Control Act, 1948, by section 15 (now Urban Rent Control Act, 1960, by section 18) gave the right of appeal from all orders but the test in such cases was whether the order would be appealable under the

(3) A.I.R. (1936) Mad. 773. (4) (1951) B.L.R. 68 (S.C.).

C.C. 1964

MOHAMED SHABAN v. DAW AHMA JAN AND TWO OTHERS.

provisions of the Code of Civil Procedure or other relevant enactments, and that section 15 must not be interpreted in an exclusive sense but must be given a construction as supplementing the right of appeal. This authority was explained in *U Po Thi and one* v. *U Kyaw Sint and one* (5) which says that if an order under the Urban Rent Control Act falls within the ambit of section 104 or Order 43 or comes within the definition of a 'decree' in section 2 (2) read with section 47 of the Code of Civil Procedure, then clearly an appeal will lie to the District Court. In the instant case, the order of the learned Subdivisional Judge of Mandalay is not a decree as defined in section 2 (2) read with section 47 of the Code of Civil Procedure and as such no appeal lay to the District Court under section 96, section 104 or under Order 43 of the Code of Civil Procedure, and consequently section 18 of the Urban Rent Control Act, 1960, could not have been invoked. This answer to the point disposes of the present appeal.

The result is the appeal is allowed and the judgment and decree of the lower Appellate Court are set aside with costs. Advocate's fees five gold mohurs.

(5) (1958) B.L.R. 416 (H.C.).

CIVIL REFERENCE

Before U San Maung, U Saw Ba Thein and U Maung Maung, JJ.

BURMA PRIDE LIMITED (APPLICANT)

v.

THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA, RANGOON (RESPONDENT).*

C.C. 1964

Apr. 1

Income-tax Act, s. 10 (2) (ix)—whether penalty and fine under Sea Custom Act—deductible expenditure.

Held : There is no difference in principle between a case where an assessee was fined because he himself had committed infractions of the law, and a case where the assessee was fined owing to the action of a foreign exporter in sending goods not covered by a licence, when he elected to have the goods refused on payment of penalty.

Therefore, a penalty or fine paid under the Sea Customs Act is not an allowable deduction under s. 10 (2) (ix) of the Burma Income tax Act.

The Commissioner of Income-tax, Bombay City II v. *Haji Aziz and Abdul Shakoor Bros., Bombay*, (1955) XXVIII I.T.R. 266 ; *Commissioners of Inland Revenue* v. *Warres and Company Ltd.*, (1919) 2.K.B. 444 ; *Commissioners of Inland Revenue* v. *Alexander von Glehn & Company Ltd.*, (1920) 2.K.B. 553 ; *M.S.P Senthikumara Nadar & Sons* v. *Commissioner of Income-tax, Madras*, (1959) XXXII I.T.R. 138; and *Commissioner of Income-tax, Punjab* v. *Himalaya Rosin-Turpentine Manufacturing Company*, (1953) 24 I.T.R. 132, referred to.

Held further : The Assessee could have filed a suit against the Foreign exporter to recover the penalty. If instead of doing so he asked for a deduction, he cannot be allowed to deduct the amount as an allowable deduction.

U Paing and *Hla Taw* for the applicant.

Ba Kyaw (Government Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This reference under section 66 (1) of the Burma Income-tax Act, arises out of the order dated the 29th of April 1963 passed by the Income-tax Appellate Tribunal, Burma, in its Appeal No. 22 of 1963.

* Civil Reference No. 20 of 1963 against the order of the Income-tax Appellate Tribunal of Rangoon in its Appeal No. 22 of 1963, dated 29th April 1963.

C.C. 1964

BURMA PRIDE LTD. v. THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA, RANGOON.

The question of law referred for the consideration of this Court is as follows:

> "Whether on the facts and circumstances of the case, the sum of K 89,000 paid by the assessees as penalty and fine under the Sea Customs Act is allowable as an expenditure under section 10 (2) (ix) of the Burma Income-tax Act."

The facts giving rise to the present reference are briefly these:

The applicant Burma Pride Ltd. of Rangoon imported under license, radio kits and cabinets for the assembly of Tonfunk Radios to the total value of K 74,986 C.I.F. After the goods have been cleared, the Customs Authorities re-checked them and found that in the goods imported K 44,579 worth of chassis complete with initial assembling kits which were not radio parts covered by the license, were included. Consequently, a penalty of K 89,000 was imposed upon the applicant-company by the Commissioner of Customs under the provisions of section 167 (8) and section 37 of the Sea Customs Act.

Before the Income-tax Officer the applicant-company claimed the penalty which it had paid to the Income-tax Authorities was allowable deduction as "business expenditure" under section 10 (2) (ix) of the Burma Income-tax Act, as the despatch of the goods not covered by the license was not due to any laches on the part of the applicant-company but to the mistake made by the foreign exporter. This claim was disallowed by the Income-tax Officer and subsequent appeals to the Assistant Commissioner and to the Income-tax Appellate Tribunal, Burma, being fruitless the applicant moved the Tribunal under section 66 (1) of the Burma Income-tax Act to refer to this Court the question of law mentioned above. As the Departmental Representative supported the application for reference it was accordingly made by the Income-tax Appellate Tribunal.

In coming to the conclusion it did, the Tribunal relied mainly upon the decision of the Bombay High Court in *the Commissioner of Income-tax, Bombay City II* v. *Haji Aziz and Abdul Shakoor Brothers, Bombay* (1). There it was held that although section 10 (2) (xv) of the Indian Income-tax Act [corresponding to section 10 (2) (ix) of the Burma Income-tax Act] does not in express terms state so, the clause must, by necessary intendment be understood as referring to expenditure which is laid out or expended for the purpose of carrying on the business of the assessee lawfully and that therefore, if certain expenses would not have been necessary if the assessee had carried on his business lawfully, and they became necessary because he has committed an unlawful act or has carried on the business in the manner prohibited by law, those expenses cannot fall within the ambit of section 10 (2) (xv).

In connection with this reference the learned Advocate appearing for the applicant-company has contended that the authorities relied upon by the Income-tax Appellate Tribunal are distinguishable inasmuch as the assessees in those cases had themselves been guilty of infraction of the law, whereas in the case now under consideration it was through the mistake of the foreign exporter that goods not covered by the license were found included among those imported by the applicant. It is a matter for consideration whether this contention can be accepted.

In most of the cases in India bearing on the subject, the learned Judges of the High Courts depended mainly upon two decisions of the King's Bench Division for the conclusion that penalties incurred by the assessees for infraction of the law are not allowable deductions under section 10 (2) (xv) of the Indian Income-tax Act. These are: *Commissioners of Inland Revenue* v. *Warnes and*

(1) (1955) XXIII I.T.R. 266.

C.C. 1964

BURMA PRIDE LTD. v. THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA, RANGOON.

Company Ltd. (2) and *Commissioners of Inland Revenue* v. *Alexander von Glehn & Company, Limited* (3).

Now, under section 5, sub-section (1) of the Customs (War Powers) Act of 1915, an exporter who has made a declaration as to the ultimate destination of goods fails, when required to do so by the Commissioners of Customs and Excise, to produce evidence to their satisfaction that the goods have not reached a destination in enemy territory, he is liable to penalty amounting to three times the value of the goods or £100 unless he can prove that the goods reached such destination (namely, enemy territory) without his consent or connivance, and that he has taken all reasonable steps to secure that the ultimate destination of the goods should be the destination mentioned in the declaration.

In the case of *Commissioners of Inland Revenue* v. *Warnes and Co. Ltd.* (2) the respondents who carried on the business of oil exporters were sued for penalty incurred by them in respect of a consignment of oil to Norway and by consent a mitigated penalty of £2,000 was ordered against them. On a question arising whether the penalty so incurred was a "loss connected with or arising out of" the trade or business within the meaning of section 100, Schedule D, Case 1, Rule 3, of the Income-tax Act of 1942, Rowlatt, J. held that it was not; as to be within the section, the loss must be something within commercial contemplation and in the nature of a commercial loss.

In *Commissioners of Inland Revenue* v. *Alexander von Glehn & Co. Ltd.* (3), a similar question arose in regard to the consignment of goods exported by the respondents to Russia. When the respondents were required by the Commissioners of Customs and Excise to produce evidence to their satisfaction that the goods had not reached enemy territory they failed to do so and a penaltty of K 3,000

(2) (1919) 2. K.B. 444. (3) (1920) 2. K.B. 553.

and costs was imposed by agreement with the revenue authorities. It was held by the Court of Appeal that the penalty and costs was not a "loss connected with or arising out of" the trade or business within the meaning of section 100, Schedule D, Case 1, Rule 3 of the Income-tax Act, 1842 and was therefore not a proper deduction in arriving at the profits of the respondent's trade or business for the purpose of excess profits duty; and that to be within the ambit of the section, the loss must be something within commercial contemplation and in the nature of a commercial loss.

In *Commissioner of Income-tax, Bombay City II* v. *Haji Aziz and Abdul Shakoor Bros., Bombay* (1) the assessee imported goods in contravention of the provisions of notifications issued under the Import and Export Control Act, so that the Customs Authorities confiscated the goods under the Sea Customs Act, and gave the assessee an option under section 183 of the Act, of paying a penalty of K 82,000 for getting the goods released. He paid the amount and claimed it as a business expenditure under section 10 (2) (xv) of the Indian Income-tax Act. It was held by Chagla, J., with whom Tendolkar, J., agreed, that as it would not have been necessary to incur this expenditure if the assessee had conducted his business lawfully, it was not allowable under section 10 (2) (xv).

The assessee appealed from the decision of the Bombay High Court to the Supreme Court of India and the Supreme Court after relying amongst others on the two cases from the King's Bench Division mentioned above dismissed the appeal. The learned Judges of the Supreme Court after reviewing a large number of cases bearing on the question expressed their conclusion as follows:

> "A review of these cases shows that expenses which are permitted as deductions are such as are made for the purpose of carrying on the business, *i.e.*, to enable a person to carry on and earn profit in that business. It is not enough

C.C. 1964

BURMA PRIDE LTD. v. THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA, RANGOON.

that the disbursements are made in the course of or arise out of or are concerned with or made out of the profits of the business but they must also be for the purpose of earning the profits of the business. As was pointed out in *von Glehn's* case (3) an expenditure is not deductible unless it is a commercial loss in trade and a penalty imposed for breach of the law during the course of trade cannot be described as such. If a sum is paid by an assessee conducting his business, because in conducting it he has acted in a manner which has rendered him liable to penalty, it cannot be claimed as a deductible expense. It must be a commercial loss and in its nature must be contemplable as such. Such penalties which are incurred by an assessee in proceedings launched against him for an infraction of the law cannot be called commercial losses incurred by an assessee in carrying on his business. Infraction of the law is not a normal incident of business and, therefore, only such disbursements can be deducted as are really incidental to the business itself. They cannot be deducted if they fall on the assessee in some character other than that of a trader. Therefore, where a penalty is incurred for the contravention of any specific statutory provision, it cannot be said to be a commercial loss falling on the assessee as a trader the test being that the expenses which are for the purpose of enabling a person to carry on trade for making profits in the business are permitted but not if they are merely connected with the business."

It was argued that unless the penalty is of a nature which is personal to the assessee, and if it is merely ordered against the goods imported it is an allowable deduction. That, in our opinion, is an erroneous distinction because disbursement is deductible only if it falls within section 10 (2) (xv) of the Income-tax Act and no such deduction can be made unless it falls within the test laid down in the cases discussed above and it can be said to be expenditure wholly and exclusively laid for the purpose of the business. Can it be said that a penalty paid for the infraction of the law, even though it may involve no personal liability in the sense of a fine imposed for an offence committed, is wholly and exclusively laid for the business in the sense as those words are used in the cases

> that have been discussed above? In our opinion, no expense which is paid by way of penalty for breach of the law can be said to be an amount wholly and exclusively laid for the purpose of the business. The distinction sought to be drawn between a personal liability and a liability of the kind now before us is not sustainable because anything done which is an infraction of the law and is visited with a penalty cannot on grounds of public policy be said to be a commercial expense for the purpose of a business or a disbursement made for the purposes of earning the profits of such business."

The underline is ours. [See also *M. S. P. Senthikumara Nadar & Sons* v. *Commissioner of Income-tax, Madras* (4) and *Commissioner of Income-tax, Punjab* v. *Himalaya Rosin-Turpentine Manufacturing Company* (5)].

The learned Advocate for the applicant-company has, however, tried to distinguish these cases by saying that whereas the assessees therein had themselves committed infractions of the law the applicant had suffered owing to the action of the foreign exporter in sending goods not covered by the license. However, in our opinion, there is no difference in principle between those cases and the present. The applicant can only import goods covered by the license. The company (the applicant) was under contract with a foreign exporter to send it the requisite goods. If by the action of the foreign exporter goods not covered by the license were included in the consignment, it was open to the applicant-company to have refused to accept these goods. In such a case, it would be the foreign exporter who would have to pay the penalty to have the goods released by the Customs Authorities. If the applicant had elected to pay the penalty to have the goods released, it could have sued the foreign exporter for having committed breach of contract by sending goods which were not covered by the license. Instead of filing such a suit and recovering the penalty from the foreign exporter, the company had tried

(4) (1959) XXXII I.T.R. 138. (5) (1953 24 I.T.R. 132.

C.C. 1964

BURMA PRIDE LTD. v. THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA, RANGOON.

to claim it as an allowable deduction under section 10 (2) (ix) of the Burma Income-tax Act. This the applicant-company cannot be allowed to do, as the sum represented a penalty for having the goods released. As to whether this penalty should ultimately be borne by the applicant or by the foreign exporter is a matter entirely between themselves.

For these reasons we consider that the Income-tax Appellate Tribunal had come to the correct finding in coming to the conclusion that the sum of K 89,000 is not allowable as an expenditure under section 10 (2) (ix) of the Burma Income-tax Act. The question referred to us will accordingly be answered in the negative. The applicant must pay the costs of this reference, Advocate's fees: 10 (ten) gold mohurs.

APPELLATE CIVIL

Before U Maung Maung, J.

U OHN MAUNG (APPELLANT)

v.

DAW KYI KYI (RESPONDENT).*

C.C. 1964 *Apr.* 7.

Instalments—rejection of application for reduction of instalments—Chief Court not to lightly interfere on Appeal.

Held: Where the trial Court has rejected an application for reduction of instalments, in the exercise of its discretion, the Chief Court should not lightly interfere in such a matter. If it does, it will only be inviting a flood of applications of this kind, asking for reductions and making for more delays.

Daw Khin Lay (Advocate) for the appellant.

U Ba Than (Advocate) for the respondent.

U MAUNG MAUNG, J.—The appellant, judgment-debtor in Civil Regular Suit No. 290 of 1953 of the Rangoon City Civil Court, appeals against an order of the learned 4th Judge of that Court, dismissing his application for reduction of the instalment amounts ordered to be paid by him to the respondent, the decree-holder. The suit was one for ejectment for non-payment of rents. It was filed on 28th February 1953 and decreed in the plaintiff's favour on 7th May 1954. The judgment and decree were taken to the late High Court on appeal, and execution of the decree was delayed for many years. The judgment-debtor applied to the trial Court for permission to pay the arrears by instalments and the learned 4th Judge, in a reasoned statement, dated 12th June 1961 dismissed

* Civil Miscellaneous Appeal No. 58 of 1963, against the order of the 4th Judge, City Civil Court of Rangoon (U Thein Aung) in Civil Regular Suit No. 290 of 1953, dated the 16th September 1963.

C.C. 1964 — U OHN MAUNG v. DAW KYI KYI.

the application. The judgment-debtor then came to the Chief Court by way of Civil Miscellaneous Appeal No. 49 of 1961 and on 27th September 1962, order was passed by the learned Chief Judge, by consent of the parties, that the judgment-debtor should be allowed to pay K 250 a month towards the settlement of arrears and K 50 a month as current rent until all the arrears were paid off. Payment was to begin on 25th October 1962.

Now, the judgment-debtor is back to this Court, asking that the amount he had agreed to pay by instalments be further reduced.

Daw Khin Lay, learned Advocate for the appellate pleads that the changed financial circumstances of the appellant compelled him to apply for reduction of the instalment amount. It is, she submits, an appeal to the mercy of the Court.

U Ba Than, learned Advocate for the respondent points out that the suit was decreed as far back as 1954 and the final order of the Chief Court, fixing the amount to be paid by monthly instalments was passed in 1962. The appellant, U Ba Than reports, has not paid the instalments as he promised to do before the Chief Court in 1962.

Justice must no doubt be tampered with mercy, but the justice that we render is to all parties who appear before us. In this case, the decree-holder has been through the Courts for more than ten years and he has not yet been able to enjoy the fruits of the decree he earned in 1954. Besides, the trial Judge who is more familiar with the facts and circumstances of the case has, in the exercise of his discretion, rejected the application made by the judgment-debtor (appellant) for reduction of the instalment amount, and I do not think I should interfere with his order. In the first place, I am also of the view that the judgment-debtor has had ample time to fulfil his obligations towards the decree-holder, and that further

concessions made to him can only be at the unfair expense of the decree-holder. In the second place, I do not think this Court should lightly interfere in such matters for if it does, it will only be inviting a flood of applications of this kind, asking for reductions and making for more delays.

In the circumstances, this appeal must be dismissed with costs. Advocate's fee K 34.

APPELLATE CIVIL

U Maung Maung, J.

C.C. 1964

May 12.

KHAM ZA KAM (APPELLANT)

v.

NGUL LIAN KHAM (RESPONDENT).*

Limitation—suit on promissory note filed in wrong Court—decree given by such Court—whether time spent can be excluded.

The Plaintiff had filed a suit on a promissory note in a wrong Court and the said Court even gave a decree in his favour. The decree was later set aside on Appeal. He then filed the suit before the proper Court, and the question was whether the time spent in pursuing the wrong remedy could be excluded in computing the period of limitation.

Held : The suit was prosecuted by the Plaintiff with due diligence and in good faith, and the Court itself, by giving a decree, confirmed his belief that he was in the proper Court. Time should therefore begin to run only when the Appellate's Court's order told the Plaintiff for the first time that he was in the wrong Court.

Naw Helen v. *Naw Jessie*, (1949) B.L.R. 436 H.C.; *Grappoo Singh* v. *Har Charn*, A.I.R. (1935) Oudh 501, referred to.

Hla Nyun for the appellant.

S. L. Verma for the respondent.

U MAUNG MAUNG, J.—The appellant Kham Za Kam was sued by the respondent Ngul Lian Kham in the Court of the Additional District Judge, Falam, on two promissory notes, and the suit was decreed as prayed for with costs.

Before winning the decree Ngul Lian Kham had first filed his suit in the Court of the Subdivisional Judge, Tiddim, on the 2nd May 1959, and the suit was decreed. However, the District Judge, Falam, set aside the decree on appeal, on the ground that the suit fell beyond the pecuniary jurisdiction of the Subdivisional Judge.

* Civil First Appeal No. 3 of 1960 against the decree of the Addl. District Judge, Falam, dated the 2nd June 1960, passed in Civil Regular Suit No. 2 of 1960.

In this appeal, U Hla Nyun, learned advocate for the appellant, does not question the findings on the merits of the learned Additional District Judge, Falam. He only raises the following points of law: that the suit from whose decree this appeal has been filed was time-barred because by the time it was filed the promissory notes were more than three years old: and the promissory notes were inadmissible in evidence because they were not stamped.

One promissory note bore the date 15th April 1956 and other 3rd July 1956, and at the time the suit was instituted in the Court of the Subdivisional Judge, *i.e.* on 2nd May 1959, the first promissory note was more than three years old and the suit was clearly time-barred in regard to that note. Mr. Verma, learned Advocate for the respondent, concedes this.

In regard to the second promissory note dated 3rd July 1956, the suit filed on the 2nd May 1959 in the wrong Court was within time and the question arises as to whether the fact that the Court gave a decree in favour of the plaintiff would help him in any way by saving time for him to file a fresh suit in the right Court. It was, of course, the plaintiff's duty to seek the proper remedy in the proper Court and if he wasted time by going to the wrong Court the risk would be entirely his. But if not the plaintiff alone but the Court also were wrong, and the Court actually gave a decree which it was not competent to give, could the plaintiff get a reprieve? After all, a citizen has the right to expect that the Courts know the law, and if a Court gives him a decree he has a right to expect that it will be good.

On this question Mr. Verma, learned Advocate for the respondent, comes forward with *Naw Helen* v. *Naw Jessie* (1) in which it was ruled that an infructuous appeal before a wrong Court did not disentitle a claim of good faith and "if the Court of the Resident could make such a

(1) (1949) B.L.R. 436 H.C.

C.C. 1964

KHAM ZA KAM v. NGUL LIAN KHAM.

mistake, any reasonable or prudent man could make the same even acting with due diligence ", and the appeal was held to be within time. If the learned Subdivisional Judge could make a mistake, so could his client in good faith, Mr. Verma argues, and as the suit before the learned Subdivisional Judge was in time, the time taken in trying the suit in his Court should be saved, and the fresh suit filed in the proper Court, *viz.* in the Court of the Additional District Judge, should be held to be within time.

U Hla Nyun, with commendable frankness, concedes that Mr. Verma has a good point, and brings out *Grappoo Singh* v. *Har Charn* (2) where a Bench of the High Court of Oudh held that " where it is on account of a mistake more on the part of the Court, than through any fault of the plaintiffs that a case remains pending in Court having no jurisdiction to try it, the benefit of section 14, Limitation Act, can be extended to the plaintiffs ". There the delay was due to amendments to the plaint; here the Court actually went and gave a decree in the plaintiff's favour.

I consider, therefore, that time did not run out on the plaintiff-respondent simply because he went first to the wrong Court. He prosecuted the suit with due diligence and in good faith, and the Court itself, by giving him a decree, confirmed his belief that he was in the proper Court. Time should therefore begin to run against him again only when the appellate Court's order told him for the first time that he was in the wrong Court, and must start all over again.

Thus, the suit was in time as regards the second promissory note for K 3,000 executed on the 3rd July 1956.

U Hla Nyun argues that even if limitation was saved, the promissory note should not have been admitted in evidence as it was not stamped. However, that protest was not made by the appellant in the original Court

(2) A.I.R. (1935) Oudh 501.

where he had only pleaded satisfaction. Also, the learned Subdivisional Judge who tried the first suit, in his order dated the 2nd May 1959, *i.e.* the day the suit was filed, noticed the defect and imposed the penalty on the plaintiff to pay ten times the value of the required stamp on each promissory note, and that was done. In the last resort, Mr. Verma argues, he could still rely on *Nazil Khan* v. *Ma Ma Lay* (3) where it was held that if documents insufficiently stamped were admitted in evidence in the trial Court such admission could not be challenged in appeal.

Mr. Verma points out that the appeal itself was at least ten days out of time. If time was to be computed from the day the appellant filed a certified copy of the decree, then the appeal, according to Mr. Verma's calculation, was out by about five months. U Hla Nyun pleads that he had done his best to file the memorandum of appeal in good time, and it was due to tardy communications that the decree could be filed a few days late. Besides, U Shu Maung J. had, U Hla Nyun points out, already considered and condoned the delay. I also consider that there was good ground for condonation. The Courts in the Chin Hills are doing excellent work in building a uniform legal system, but the distances are vast over those rugged hills, and the assistance of lawyers, and other facilities are yet difficult to obtain. . Thus, delays or slight defects in procedure, coming from that direction must be regarded with sympathy.

The result is that I must condone the small delay and allow the appeal in part. The decree given on the first promissory note is bad because of limitation and is set aside. The decree on the second promissory note, dated the 3rd July 1956, for K 3,000 with interests as prayed for is confirmed with proportionate costs. The parties will bear their own costs on this appeal.

(3) (1948) B.L.R. 353 H.C.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

C.C. 1964

Apr. 2.

K. S. MOHIDEEN PITCHAY ROWTHER (APPELLANT)

v.

SRI KALI TEMPLE TRUST (RESPONDENT).*

Limitation Act, Article 120—Suit by person in actual possession of a stall after passing of ex parte *decree for ejectment against person not in occupation—six years from date of such decree.*

Held : A person who is in actual physical possession of the suit premises can file a suit for declaration and possession against the landlord within six years of the passing of an *ex parte* ejectment decree against a person not in occupation of the same; as his cause of action is the apprehension arising in his mind due to the passing of such decree.

Thakurain Chhabraj Kuer v. *Ram Deo Singh and others*, A.I.R.(1942) Oudh 346; *Malku and others* v. *Qazi Abdul Karim and another*, A.I.R.(1947)Peshawar 15; *Niamat Singh* v. *Darbari Singh and others*, A.I.R. (1956) Punj. 230; *Mst. Rukhmabai* v. *Lala Laxminarayan*, A.I.R. (1960)Supreme Court 335, referred to.

It was only when the *ex parte* decree was passed, that the possession of the Plaintiff was jeopardized, and it was only then that he could have real apprehension of being ejected in execution of the said decree.

Aung Min (2) (Advocate) for the appellant.

S. A. A. Pillay (Advocate) for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—This appeal by K. S. Mohideen Pitchay Rowther, the plaintiff in Civil Regular Suit No. 627 of 1963 of the City Civil Court, Rangoon, is against the dismissal of his suit for declaration and injunction against the defendant-respondent Sri Kali Temple Trust. The facts giving rise to the present appeal are briefly these:

In Civil Regular Suit No. 1648 of 1953 of the City Civil Court, Rangoon, the present respondent Sri Kali Temple Trust sued one Meerasa, who was described as a Betel Shopkeeper occupying the verandah of house

* Civil First Appeal No. 137 of 1963, against the decree of the 4th Judge, City Civil Court of Rangoon in Civil Regular Suit No. 627 of 1963, dated 28th September 1963.

No. 288/302, Fraser Street, Rangoon belonging to the Trust. It was alleged therein that in the year 1945, Meerasa had wrongfully built his stall on a portion of the verandah of the said house facing 27th Street, Rangoon and had been in occupation of the same since that time and that the suit for the ejectment of Meerasa had to be filed because of his refusal to comply with repeated requests to remove his stall from the verandah. Summonses which were actually issued in the name of Meerasa were accepted by the present appellant K. S. Mohideen Pitchay Rowther. He then appeared before the City Civil Court and said that there was no such person as Meerasa in occupation of the stall on the verandah of the suit house. On the other hand Pitchay Rowther said that he had all along been in occupation of this stall as a sub-tenant of his brother K. S. Abdul Kader who had been the tenant of Sri Kali Temple Trust since the past 20 years. The present appellant Pitchay Rowther however on his own showing that he was not the then defendant Meerasa, was not allowed to contest the suit. Substituted summonses were issued for the appearance of Meerasa and on Meerasa failing to appear in Court an *ex parte* decree for his ejectment was passed on the 17th of June 1963.

The present appellant K. S. Mohideen Pitchay Rowther then filed the suit now under appeal on the 20th of June 1963, three days after the date of the *ex parte* decree in Civil Regular Suit No. 1648 of 1953. In this suit the plaintiff-appellant contends that he had been in occupation of the stall in question since 1935 as a sub-tenant of his brother K. S. Abdul Kader who was the tenant of house No. 288/302, Fraser Street, Rangoon, belonging to the Trust, that in Civil Regular Suit No. 1648 of 1953 of the City Civil Court the aforesaid Trust had filed a suit against one Meerasa although no one by that name had built the stall in 1945 as alleged and occupied it since then and

C.C. 1964

K. S. MOHIDEEN PITCHAY ROWTHER v. SRI KALI TEMPLE TRUST.

that since he, who had been in actual occupation of the said stall, had been denied the opportunity of defending Civil Regular Suit No. 1648 of 1953, he had to file the present suit for declaration that he was a sub-tenant since the year 1935. He also asked for an injunction restraining the defendant-respondent Sri Kali Temple Trust from executing against him the decree which was passed in the aforesaid suit against Meerasa.

The defendant-respondent Sri Kali Temple Trust did not deny that K. S. Abdul Kader whom the plaintiff-appellant claimed to be his brother was the tenant of house No. 288/302, Fraser Street, Rangoon. The defendant, however, contended that K. S. Abdul Kader had no right to lease out any portion of the verandah to the plaintiff and that even if Abdul Kader did so let it out the lease was not binding on the defendant as sub-letting is against the conditions of the lease of the premises to K. S. Abdul Kader. The defendant also contended that as the plaintiff had come to know of the defendant's claim to eject Meerasa from the stall in question as long ago as the 21st of December 1953, when he filed his written statement in that suit, the present suit which was filed only in the year 1963, was barred by limitation under Article 120 of the Limitation Act. This defence of limitation was accepted by the learned trial Judge who accordingly dismissed the plaintiff-appellant's suit. Hence this appeal.

Now, the plaintiff could have waited till he was dispossessed by the defendant in execution of his decree in Civil Regular Suit No. 1648 of 1953 against Meerasa. He could then have filed an application under Order XXI, Rule 100 of the Civil Procedure Code complaining of dispossession and if his application was successful he could have been reinstated under Rule 101. If, on the other hand, his application was unsuccessful he could have filed a suit under Rule 103.

However, instead of waiting to be dispossessed, the plaintiff in the suit now under appeal asked for a declaration and injunction in the manner set out in his prayer. As his cause of action is the apprehension in his mind due to the passing of the *ex parte* decree against Meerasa in respect of the stall of which he was in actual physical possession his suit will be within time under Article 120 of the Limitation Act if filed within six years of the *ex parte* decree. In point of fact he has filed the present suit only three days after that decree. In this connection the following decisions may be usefully cited.

In *Thakurain Chhabraj Kuer* v. *Ram Deo Singh and others* (1) where the plaintiff filed a suit for declaration under section 42 of the Specific Relief Act within six years of the ejectment decree against him but beyond six years of the date in the entry in the Revenue Register showing that his status was merely that of an occupancy tenant it was held that the plaintiff's suit was within time. In *Malku and others* v. *Qazi Abdul Karim and another* (2) it was held that a suit for declaration of title by person in possession a fresh invasion of title would constitute a new cause of action from which limitation should commence to run. In *Niamat Singh v. Darbari Singh and others* (3) it was held that if an adverse entry is made in the Revenue Register against a person who is in actual physical possession of the property and if he continues to retain possession of the said property despite this entry in the Revenue Register, he is under no obligation to bring a suit and that if his rights are actually jeopardized by the actions or assertions of the defendant he must take proceedings within six years from the date of such actions or assertions. In *Mst. Rukhmabai* v. *Lala Laxminarayan and others* (4) it was held that where there are successive invasions or denials of a right, the right to sue under

(1) A.I.R (1942) Oudh 346.
(2) A.I.R (1947) Peshawar 15.
(3) A.I.R. (1956) Punj. 230.
(4) A.I.R. (1960) Supreme Court 335.

C.C. 1964

K.S. MOHIDEEN PITCHAY ROWTHER v. SRI KALI TEMPLE TRUST.

Article 120, Limitation Act accrues when the defendant has clearly and unequivocally threatened to infringe the right asserted by the plaintiff in the suit and that the question whether a particular threat gives rise to a compulsory cause of action depends upon whether that threat effectively invades or jeopardizes the right of the plaintiff.

Applying to the principles so enunciated to the case now under consideration, it is clear that the mere filing of the suit by the defendant-respondent against Meerasa might or might not have resulted in a decree. Therefore the plaintiff-appellant need not have filed a suit for declaration in the terms now asked by him. It was only when the *ex parte* decree was passed against *Meerasa* on the footing that he was in actual occupation of the stall was the possession of the plaintiff jeopardized; and it was only then that the plaintiff could have real apprehension of being ejected in execution of a decree against a person whom he claimed to be never in possession of the suit stall.

For these reasons the appeal succeeds. The judgment and decree of the City Civil Court are set aside and under Order 41, Rule 23 of the Civil Procedure Code the suit is remanded to that Court to be re-admitted under its original number in the Register of Civil Suits and to be proceeded with according to law in the light of the remarks made above. Costs of this appeal must abide the final result of the suit, Advocate's fees in this Court being assessed at 3 (three) gold mohurs.

A certificate for the refund of the court-fees paid on the memorandum of appeal will be issued to the plaintiff-appellant K. S. Mohideen Pitchay Rowther under section 13 of the Court Fees Act.

APPELLATE CIVIL

Before U Maung Maung, J.

C.C. 1964

Apr. 7

P.R.M. ANNAMALAI CHETTIAR AND ANOTHER (APPELLANTS)

v.

A.L.V. ALAGAPPA CHETTIAR (RESPONDENT).*

Money Lenders Act, s. 9—whether money lenders certificate in force at time of passing of decree—question of law—competency of Appellate Court. Meaning of proviso (b) *to s. 2, Clause* 6.

Held : The question whether the trial court could have passed a decree in favour of a plaintiff money lender whose registration was not in force at the time of the passing of the decree, is a question of law. Consequently it can be gone into by the Appellate Court, even if the question was not agitated at the trial court.

Held also : Proviso (*b*) to clause 6 of s. 2 of the Money Lenders Act does not exempt a money lender from the operation of the Act, because he was in the process of winding up his business at the time of the suit. It exempts from the operation of the Act only those money lenders who had ceased to advance fresh loans and were winding up the business after the coming into operation of the Act (on January 1st, 1947).

A man who has done business under the Act cannot claim exemption from its operation.

S.P. Subramanian Chettiar v. *Hajee Ahmed Abdulla*, Civil Revision 33/63, Chief Court; *Dawson's Bank Ltd.* v. *Ein Shaung and three others*, (1951) B.L.R. p. 300 (H.C.), referred to.

Aung Min (2) (Advocate) for the appellants.

R. Jaganathan (Advocate) for the respondent.

U MAUNG MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 942 of 1959 before the Rangoon City Civil Court, the learned 2nd Judge has passed a decree in favour of the plaintiff-respondent for recovery of monies due under a promissory note. The defendant-appellant has come to this Court on appeal and one point of law raised by the learned Advocate U Aung Min (2) is that the decree is incompetent by operation of section 9 of the Money Lender's Act.

* Civil First Appeal No. 91 of 1963 against the decree of the 2nd Judge, City Civil Court of Rangoon in Civil Regular Suit No. 942 of 1959.

C.C. 1964 — P.R.M. ANNAMALAI CHETTIAR AND ANOTHER v. A.L.V. ALAGAPPA CHETTIAR.

U Aung Min has referred me to the record of the regular suit where paragraph 4 of the plaint states that the plaintiff is "a registered money lender". In his evidence also the plaintiff described himself as a money lender and also stated that he had been engaged in the money lending business until about one year before he gave his evidence in Court. U Aung Min submits that as it appears on the record that the plaintiff was a money lender a decree could not have been passed in his favour by the learned Judge unless the plaintiff could show that his registration as a money lender was in force.

Mr. Jaganathan for the respondent conceded that his client was in the money lending business but had ceased to do that business and at the time of the trial of the suit he was in the process of winding up. Mr. Jaganathan argues that a money lender who is in the process of winding up his business is exempted from the operation of the Money Lender's Act, particularly section 9 thereof. Mr. Jaganathan also undertook to file exact particulars about when his client obtained the money lenders certificate and when that certificate ceased to have validity.

At the final hearing Mr. Jaganathan submitted the particulars which he undertook to file. According to his written report, the money lenders certificate No. 49/59 of his client was issued on 28th January 1959 and it was surrendered by him on 28th December 1961. According to the plaint and also by the frank concession of Mr. Jaganathan, the suit transaction was done when his client was a money lender and at the time of the decree, *i.e.*, 6th August 1963, his registration as a money lender was not in force.

Mr. Jaganathan argues that this matter was never agitated by the appellant-defendant before the trial Court and that this Court sitting in appeal should not go into the matter now. However, the question is one of law and

from the facts which appear on the record and as further admitted by the respondent it is clear that section 9 of the Money Lender's Act stands as a bar to the passing of a decree in favour of the plaintiff-respondent.

Mr. Jaganathan also argues that the proviso (*b*) to Clause 6 of section 2 of the Money Lender's Act exempts his client from the operation of the Act because he was in the process of winding up his business at the time of the suit. However, that proviso bears plain and clear meaning. It exempts from the operation of the Act only those money lenders who had ceased to advance fresh loans and were winding up the business after the coming into operation of the Act (on January 1, 1947). In the case of Mr. Jaganathan's client however, he took out his certificate in 1959 under the Act and did business with the certificate and it was only in 1961 that he surrendered the certificate. It is difficult to see how a man who has done business under the Act can claim exemption from its operation.

Mr. Jaganathan also argues that his client is unable to take out a certificate because the Government has stopped issuing new certificates or renewing the old ones. That may be so, but his client surrendered his certificate as far back as December 1961, before such stoppage. He should have known that while he could file a suit with or without a certificate he could not get a decree without one.

In *S. P. Subramanian Chettiar* v. *Hajee Ahmed Abdulla* (1) U San Maung, J. of this court had had to deal with a similar situation. In that case the learned trial Judge of the Rangoon City Civil Court tried a suit on a pronote but did not pass a decree, holding that section 9 of the Money Lender's Act stood as a bar. Plaintiff then applied by way of a revision application to the Chief Court. The same arguments that Mr. Jaganathan made before me were advanced by the learned Advocate for the applicant

(1) Civil Revision 33/63, Chief Court.

C.C. 1964 — P.R.M ANNAMALAI CHETTIAR AND ANOTHER v. A.L.V. ALAGAPPA CHETTIAR.

before U San Maung, J. The learned Judge held that the trial Judge was correct in refraining from passing a decree because section 9 of the Money Lender's Act clearly stood in the way.

In this case also as the facts are undenied it does not make the appeal on this point of law incompetent merely because the point was not taken by the defendant before the trial Court. [See *Dawson's Bank Ltd.* v. *Ein Shaung and three others* (2)]. As section 9 of the Act makes a decree in favour of the plaintiff whose registration as a money lender is not in force incompetent, I must hold that the decree passed by the learned 2nd Judge of the Rangoon City Civil Court is without jurisdiction. The decree must therefore be vacated.

U Aung Min submits that the suit may be remanded to the learned 2nd Judge to be kept pending, in fairness to the plaintiff-respondent, until such time as he may be able to obtain and produce a valid certificate as money lender. I direct that that be done. If at a later time the plaintiff-respondent is able to produce a certificate, the learned Judge may proceed to pass a decree on the merits of the suit. And once a competent decree is passed the way will open to the appellant-defendant to appeal from the judgment and decree, on the merits.

This appeal would not have been necessary if the appellant has taken up the question before the learned 2nd Judge in time, for I am sure that the learned Judge would then have refrained from passing a decree. I therefore order that each party to this appeal shall bear his own costs, but the appellant shall get a refund of the Court fee on his memorandum of appeal and a certificate under section 13 of the Court Fees Act shall issue.

(2) (1951) B.L.R. p.300 (H.C.).

ORIGINAL CIVIL

Before U Kyaw Zan U, J.

C.C. 1964

June 16.

CHIP BEE TRADING CO.

v.

1. OVERSEA CHINESE MATCH FACTORY
2. TAN SENG LIM

(RESPONDENT).*

Negotiable Instruments Act s. 79—*Interest at Specified rate—Evidence Act s.*92—*inadmissibility to prove that interest specified is not payable by agreement. Makers of promissory note—liability as joint debtors.*

Held: S. 79 of the Negotiable Instruments Act gives no option to the Court to disallow interest when a Specified rate is provided for in the note.

Govindjee v. *C. Ko Po Yee*, (1911) IV Burma Law Times, 203 referred to.

Under s. 92 of the Evidence Act, oral evidence is inadmissible to prove that the interest mentioned in a promissory note is not payable by agreement.

M. E Pillay and another v. *V.T. Maistry* (1917) X Burma Law Times, 242 and *Ma Ohn Baw and another* v. *V.E.P.R. Chettyar*, A.I.R.(1935) Ran. 188, referred to.

Held also : In a joint promissory note, no two persons can be made liable as maker in the alternative. In law, the makers of a promissory note are liable thereon as principal debtors.

Tun Maung for the plaintiffs.

1st Defendant *Ex-parte ;* and *S. Beng Leong* for the 2nd Defendant.

U KYAW ZAN U, J.—This is a simple suit for the recovery of K 1,02,436·50 due upon a promissory note (Exhibit A). The suit was heard *ex parte* against the 1st defendant. The 2nd defendant in his written statement admitted his execution of the suit note for K 94,000 bearing interest at 25 pyas per cent *per mensem* but he stated that there was an agreement not to charge any interest. He denied that any demands were made for payment and

* Civil Regular Suit No. 4 of 1963.

C.C. 1964

CHIP BEE TRADING CO. v. 1. OVERSEA CHINESE MATCH FACTORY. 2. TAN SENG LIM.

submitted that the suit is not maintainable without the production of the certificate of registration of the plaintiffs' partnership firm and certificate of registration as money lenders under the Money Lenders Act. He also denied that he is the owner of the Oversea Chinese Match Factory (defendant No. 1). The plaintiffs never claimed to be money lenders within the meaning of the Money Lenders Act. My learned predecessor framed the following five issues:

(1) Was there an agreement between the plaintiff and the defendants that no interest would be charged or payable on the amount K 94,000, the subject matter of the promissory note? Can the defendants be heard in proof of this allegation against the express terms of the suit promissory note?

(2) Is the plaintiff-firm a duly registered partnership; if not is the suit by the plaintiff maintainable?

(3) Is the plaintiff a money lender within the meaning of the Money Lenders Act?

(4) Is the 2nd defendant the owner and proprietor of the 1st defendant factory?

(5) To what, if any, relief, is the plaintiff entitled?

Issue No. 1

Under section 79 of the Negotiable Instruments Act when interest at a specified rate is expressly made payable on a promissory note interest shall be calculated at the rate specified, and the section gives no option to the Court to disallow interest when a specified rate is provided for in the note. *Govindjee* v. *C. Ko Po Yee* (1). There is also direct authority in *M. E. Pillay and another* v. *V. T. Maistry* (2) that under section 82 of the Evidence Act

(1) (1911) IV Burma Law Times, 203. (2) (1917) X Burma Law Times, 242.

oral evidence is inadmissible to prove that the interest mentioned in a promissory note is not payable by agreement. If all the terms of the agreement under which the loan was made have been embodied in a negotiable instrument, no evidence can be adduced in proof of the terms of the contract except the document itself. See also *Ma Ohn Baw and another* v. *V. E. P. R. Chettyar* (3). The answer to Issue No. 1 is that no oral evidence could be adduced to prove that there was any agreement not to charge any interest.

Issue No. 2

The Exhibits B, B (1) and C show that the plaintiffs' firm is a registered partnership firm. Tan Hock Soon who represents the firm as a partner deposed that he himself got the firm registered. I, therefore, hold the suit is maintainable.

Issue No. 3

Tan Hock Soon deposed that his firm did not do money lending business and there is nothing to show that it did carry on such a business. This issue is therefore answered in the negative.

Issues Nos. 4 and 5

The Issue No. 4 is redundant. I do not know how the question of ownership of the factory (defendant No. 1) is relevant in this suit for a simple money decree based on a promissory note. According to Tan Hock Soon, the 2nd defendant is not only the manager but also an owner of the factory besides being a partner of the plaintiffs' firm. The 2nd defendant himself admitted that the loan was taken to run the said factory and the factory licence was in his name. He has no other business. He paid

(3) A.I.R. (1935) Ran. 188.

C.C. 1964

CHIP BEE TRADING CO. v. 1. OVERSEA CHINESE MATCH FACTORY. 2. TAN SENG LIM.

income-tax up to 1958 and is still paying Municipal and Sale-taxes for the factory. The exhibit promissory note shows the loan was made to both the defendants and the 2nd defendant admittedly signed it for himself and for the 1st defendant factory: it also bears the seal of the factory. I have purposely declined to give a decision on the question of ownership. The makers of the note are certain. In a joint promissory note no two persons can be made liable as makers in the alternative. In law the makers of a promissory note are liable thereon as principal debtors.

In the circumstances a decree for K 1,02,436·50 is passed against both the defendants with costs. Advocates fee shall be quantified on the uncontested scale against the 1st defendant and on contested scale against the 2nd defendant.

CIVIL REVISION

Before U Maung Maung, J.

1. DAW HTAY
2. MA KHIN WIN
3. MAUNG TIN HTUT } THROUGH THEIR MOTHER DAW HTAY (APPLICANTS)

C.C. 1964 — *May* 11.

v.

DAW TIN SHWE AND TEN OTHERS (RESPONDENTS).*

Pauper application—rejection of—consideration of cause of action.

Held: **If on the face of the Plaint, the Petition and the Objections filed by the Respondents, it is apparent that there is no cause of action at all, or cause of action are so lumped together that there will be miscarriage of justice or unnecessary harassment of the other parties if the petitioner is allowed to sue as a pauper, then a rejection of the petition is justified.**

In considering a pauper petition it must be remembered that while the petitioner does not stand to lose much if he does not win the suit, the defendants will be put to unnecessary trouble and expense.

Hla Nyun (Advocate) for the applicants.

P. K. Bose (Advocate) for the respondents.

U MAUNG MAUNG, J.—Daw Htay representing herself and her two minor children applied to the District Court of Shwebo for leave to sue as a pauper in an administration suit valued at K 5,85,600. The learned District Judge rejected her application on the ground that she could not satisfy him that she was a pauper and also that her plaint did not reveal a valid cause of action. The applicants now seek to have that order of the learned District Judge set aside.

In his order the learned District Judge commented on the failure of the applicants to calculate the court fees that would have been due on the plaint if leave to sue as a pauper had not been granted. U Hla Nyun, learned

* Civil Revision No. 20 of 1962, Review of the order of the District Judge, Shwebo, dated the 8th October 1962, passed in Civil Miscellaneous Case No. 7 of 1961.

C.C. 1964

1. DAW HTAY, 2. MA KHIN WIN, 3. MG TIN HTUT THROUGH THEIR MOTHER, DAW HTAY v. DAW TIN SHWE AND TEN OTHERS.

counsel for the applicants, submits that the plaint itself contains in paragraph 16 the valuation of the suit for purposes of court fee and jurisdiction and this should have been held sufficient by the learned Judge in order to determine whether the applicants were paupers within the meaning of Order XXXIII, Rule 1 of the Civil Procedure Code. The learned Judge has not based his decision to reject the application for leave to sue as paupers only on the failure of the applicants to calculate the court fee for the suit. As Order XXXIII, Rule 1 defines, a pauper is one " whose property is not of the value of K 100 or of the amount of the court fee (if more than K 100) . . . ." It would have been desirable for the applicants to have stated clearly that the court fee leviable on the suit would be so much and that their property was not worth that much. However, because the plaint has clearly stated the valuation for purposes of court fee, the failure to exclude the court fee is not fatal, to the application nor, indeed, as I have pointed out, did the learned District Judge say so.

On the question of pauperism the learned Judge has pointed out that Daw Htay herself had stated in evidence that she pawned a pair of earrings for K 25 and that they were worth K 35 or K 40. This pair of earrings did not appear in the list filed by her/of her assets. It was argued by the learned Advocate for Daw Htay that the pair of earrings was not of great value and even if added to the list it would still be apparent that Daw Htay did not possess the property worth the court fee. However, as the learned Judge has pointed out that Daw Htay had carefully included items of even lesser value such as wearing-apparel, crockery, towels, etc., and the omission of the pair of earrings could not entirely have been due to oversight.

U Hla Nyun puts forward a rather attractive argument that the pair of earrings should be excluded from the

C.C. 1964

1. DAW HTAY, 2. MA KHIN WIN, 3. MG TIN HTUT THROUGH THEIR MOTHER, DAW HTAY v. DAW TIN SHWE AND TEN OTHERS.

assessment of Daw Htay's estates because the earrings would be " necessary wearing-apparel " as in Proviso (*a*) to section 60 (1) of the Civil Procedure Code and therefore exempted under Order XXXIII, Rule 1. U Hla Nyun refers to some Indian decisions in which it has been held that some pieces of gold and ornaments such as earrings form part of the necessary wearing-apparel of Hindu women and are therefore covered by the Proviso to section 60, Civil Procedure Code. But, as Mr. Bose, learned advocate for the respondents argues, the customs of the Hindu society and the Burmese society are not always similar. Certain ornaments are bored into the ears or nose of a Hindu girl and they become a part of her. In any case the decisions referred to do not mention the value of the ornaments which are exempted and it is difficult to say how exemption can be granted if the ornaments are more than of simple silver or gold, but made up, for example, of diamonds. I do not feel safe to say that earrings are necessary wearing-apparel for Burmese women exempt under section 60 of the Civil Procedure Code and therefore to be excluded from the calculation of the estates of a supposed pauper under Order XXXIII, Rule 1. Mr. Bose also puts a pertinent question. " If the earrings are necessary wearing-apparel for Daw Htay, why did she part with them by pawning them?"

U Hla Nyun also takes objection to the remarks made by the learned Judge that Daw Htay had failed to list all the debts that she owed to other people. Daw Htay had listed some of her debts but evidence disclosed that she had other debts. However, it is not required under Order XXXIII, Rule 2 (1) that the applicant must make a full statement of debts owed by her and the observations made by the learned Judge were by way of only side remarks.

Daw Htay had sold, according to the findings of the learned District Judge three gold sovereigns for K 140 as

C.C. 1964

1. DAW HTAY, 2. MA KHIN WIN, 3. MG TIN HTUT THROUGH THEIR MOTHER, DAW HTAY
v.
DAW TIN SHWE AND TEN OTHERS.

stated by U Ba Aye (DW 1) and U Tin (DW 2) in October (*Thadingyut*) preceding the filing of the suit. The learned Judge points out that under Order XXXIII, Rule 2.(1) the applicant must not have disposed of any property fraudulently or to enable him to plead pauperism within two months next before the presentation of the petition. The petition was filed in November 1961 and therefore the learned Judge ruled that Daw Htay was caught within the mischief of that provision. U Hla Nyun refers me to the evidence of U Ba Aye (DW 1) in which the cross-examination drew a reply from the witness that the sale of the gold coins was made by Daw Htay over a year after the death of U Tha Htay. Now U Tha Htay died, according to the plaint, on the 13th September 1959 and over a year after that would make the deed of the sale for somewhere in September or October 1960, whereas the petition was presented in November 1961. However, I find that the witness in his examination-in-chief which was on the 8th August 1962 it says that the sale of the gold coins by Daw Htay was done during the month of (*Thadingyut*) preceding. If that was so, the sale would be in October 1961 or within a few weeks before the presentation of the petition. The slight difference may be explained by the fact that people in the villages do not always carry in their minds an exact reckoning of dates and time. U Tin (DW 2), who was also examined on the 8th August 1962 was specific that the sale of the gold coins was made by Daw Htay during (*Thadingyut*) previous. Thus taking the evidence of the two witnesses together it must be said that there is some evidence before the learned District Judge from which to draw the conclusion that Daw Htay did sell the gold coins within two months before the presentation of her petition. Whether the evidence should have been believed or not is a question I cannot enter into in revision.

The learned District Judge also made some comments about there being some suspicion of champerty between Daw Htay and U Hla Maung (PW 4) and U Ba Tha who were considered by the learned Judge to be behind her in the suit. The support that these two people might have given to Daw Htay, U Hla Nyun argues, may well have been sincere, flowing from a natural sympathy for an impoverished widow. I will not, however, discuss this question in any length because I consider that there is already ample material for the learned Judge to decide that the applicant Daw Htay was not a pauper.

On the question of the cause of action it was pointed out by the learned District Judge that Daw Htay wanted to sue in her capacity of widow of U Tha Htay who predeceased his mother. U Tha Htay never owned, according to the material before the learned Judge, a separate estate of his own, for he was living with his mother and did not have a separate source of income of his own. Now, the mother has also died and those who might have an interest in her estate, if Daw Htay's status as lawful wife of U Tha Htay could be proved, would be the minor children whom Daw Htay is representing. When considering the existence or otherwise of a good cause of action it is unsafe to enter too deeply into the merits which must be fully proved at the trial, but if on the face of the plaint, the petition and the objections filed by the respondents, it is apparent that there is no cause of action at all or causes of action are so lumped together that there will be miscarriage of justice or unnecessary harassment of the other parties if a petitioner is allowed to sue as a pauper then rejection of a petition is justified. In considering a pauper petition it must be remembered that while the petitioner does not stand to lose much if she does not win the suit. the defendants will be put to unnecessary trouble and expense.

C.C.
1964

1. DAW HTAY, 2. MA KHIN WIN, 3. MG TIN HTUT THROUGH THEIR MOTHER, DAW HTAY
v.
DAW TIN SHWE AND TEN OTHERS.

U Hla Nyun argues very ably, that the estate of U Tha Htay's mother must contain in it the estate of U Tha Htay also and though he would consider that Daw Htay as widow of a predeceased son would have no claim, in the circumstances as set out in the plaint to the estate of the mother-in-law, the children, as her grandchildren would be heirs, and the children, U Hla Nyun points out have no property of their own and are therefore paupers. Even if Daw Htay was considered to have property enough not to be a pauper, the children being paupers the petition, U Hla Nyun argues, should have been allowed and the suit should have been tried in order to decide the interests to the whole estate and thereby eliminate the prospect of a multiplicity of suits. I cannot agree with that line of reasoning. If the children are paupers and they have an interest in the estate of their grand-mother, then they, represented by their guardian or next friend, should sue for the administration of the grand-mother's estate, after first obtaining permission of the Court to sue as paupers. That remedy may still be open, and that certainly appears to me to be a fair course to take, considering the interests of all the other parties concerned.

In the result, and bearing in mind that revisional power should be very cautiously exercised and only in exceptional cases, the revision application must be dismissed with costs. Advocate's fees K 34.

CIVIL REVISION

Before U Maung Maung, J.

DAW TIN NYUNT (APPLICANT)

v.

1. U TIN MAUNG AND 2. U KHIN MAUNG (RESPONDENTS).*

C.C. 1964

May 11.

Pauperism—Order 33 R. 1 C.P.C—function of Judge. Non-disclosure even of a small or valueless thing—serious view to be taken by Judge.

Held : For the determination of an application for leave to sue as a pauper, it is not necessary for the Judge to determine the value of the properties in the possession of the Applicant. All that a Judge has to see is whether the Applicant is a pauper within the meaning of Order 33 R.1 of the C.P.C.

An applicant for leave to sue as a pauper is asking for a privilege, and that he must earn by honest disclosure of all the relevant facts. A serious view must be taken of deliberate non-disclosure even of a small or valueless thing.

P. K. Bose for the applicant.

Hla Nyunt for the respondents.

U MAUNG MAUNG, J.—The applicant Daw Tin Nyunt applied to the Court of the District Judge, Shwebo, for leave to sue as a pauper and the learned Judge after considering the evidence on the question of pauperism has rejected the application. The applicant seeks to have that order of rejection set aside in revision.

The learned District Judge came to the finding that the applicant was not a pauper on the following grounds:

* Civil Revision No. 15 of 1962. Review of the order of the District Judge, Shwebo, dated the 13th August 1962, passed in Civil Misc. Case No. 4 of 1960.

C.C. 1964

DAW TIN NYUNT v. U TIN MAUNG AND U KHIN MAUNG.

(1) That she had undervalued the shop she owned which according to the evidence that he believed was worth at least K 18,000;

(2) That she possessed jewellery of considerable value; and

(3) That she had inherited pieces of agricultural land which she had failed to mention in the list of her properties annexed to her application for leave to sue as a pauper. Mr. Bose, learned Advocate for the applicant criticised the order of the learned District Judge on the ground that, nowhere in it did he expressly say that the property which the applicant was possessed of was of such a value that she was disqualified to sue as a pauper. It is true that the learned Judge did not actually assess the value of properties which he believed were in the possession of the applicant but that is not really necessary for the determination of an application for leave to sue as a pauper. All that a Judge has to see is whether the applicant is a pauper within the meaning of Order XXXIII, Rule 1. In his order the learned District Judge has discussed the evidence in detail and drawn his conclusions in his own words and the sum total of those conclusions is that the applicant is not a pauper as defined.

Mr. Bose took objection to the injection by the learned District Judge of his own opinion that shops where indigenous medicine are sold are worth much more than four or five hundred kyats, which was the value placed on her own shop by the applicant. How can the Judge know, Mr. Bose asks, how much these shops are worth? However, I find that there was evidence before the Judge and he had the advantage of studying the demeanour of the witnesses and weighing their credibility. Even leaving out his own opinion it cannot be said that the learned Judge had no evidence before him to come to the conclusion that the applicant's shop was grossly undervalued.

Similarly the conclusion rendered by the learned Judge that the applicant had in her possession jewellery which she failed to disclose in her list is also not entirely unsupported by evidence. Whether that evidence should have been believed or rejected is for the learned trial Judge ; it is not for me to question his judgment in this revision application.

On the matter of the land which the applicant was supposed to possess Mr. Bose argues that agricultural land now-a-days is worth almost nothing and the failure to disclose such worthless land should not have been held to be fatal to his client's application. But to follow the reasoning of Mr. Bose, how can the learned Judge know how much the land is worth unless the applicant herself disclosed and described it and led evidence as to its value or the income accruing from them?

Apart from the value of the properties undisclosed there is also the question of good faith. An applicant for leave to sue as pauper is asking for a privilege and that he must earn by honest disclosure of all the relevant facts. Non-disclosure of a small or valueless thing by oversight, may be excused but if the non-disclosure is deliberate, due to an intention to conceal the material facts and gain the privilege without deserving it, then the Judge must indeed take a serious view of the non-disclosure.

Mr. Bose agrees with me that this Court should interfere on revision only in a very special situation. There are several rulings which define the limits of revisional power and suggest the principles which must guide its exercise. Mr. Bose concedes that there is no jurisdictional defect in this case for the learned District Judge had jurisdiction to entertain the application of his client and he had so entertained it and disposed of it on the merits as he sees them. He may be right or he may be

C.C. 1964

DAW TIN NYUNT v. U TIN MAUNG AND U KHIN MAUNG.

wrong in his decision but it is not for me to substitute my own thinking and judgment for his. The ground on which Mr. Bose can stand, therefore narrows down sharply and he can only succeed if he can show that miscarriage of justice has been done due to the illegality or material irregularity of the order. I do not consider that there has been such illegality or irregularity as would justify my interference by way of revision. I therefore dismiss the application with costs. Advocate's fee K 34.

CIVIL REVISION

Before U San Maung, J.

AH KHYANE (APPLICANT)

v.

ABDUL SHUKUR AND ONE (RESPONDENTS).*

C.C. 1964

April.

Payment of Wages Act—s. 15(2)—Appellate authority whether subordinate to High Court—When a labourer can represent others for recovery of wages—Permission to represent by authority concerned—express or implied—s. 15(2) and Rule 5—effect of non-observance of statutory rules—Right of Inspector to to represent any labourer or group of labourers.

Held: A District Court which is the Appellate authority under s.17 of the Payment of Wages Act, is a Court subordinate to the High Court. Therefore, the judgment of the District Judge is subject to revision.

Manager, The Spring Mills Ltd. v. *G. D. Ambekar and another*, A.I.R. (1949) Bom. 188; *Ramji Rupchand* v. *District Supdt., Western Railway, Ratlam*, A.I.R. (1957) Madhya Bharat 155, referred to.

Held also: Under s. 15(2) of the Payment of Wages Act, 1936, it is open to the Authority concerned to permit a person to act for others as well.

Under Rule 5 of the Rules formed under sub-section (1) of s.26 of the said Act, when a person wishes to represent another he must submit a brief written statement explaining his interest in the matter and the Authority concerned must then record an order which in the case of refusal only, must include the reasons for such refusal.

By the language of s. 15(2) of the Act, the permission to be given by the Authority can either be expressed or implied. It is only by the provisions of Rule 5 aforesaid, that the permission given must be expressed. Mere non-observance of the statutory rules of procedure would not necessarily vitiate the proceedings of the authority concerned.

C. S. Lal v. *Shaikh Badshah and others*, A.I.R. (1955) Bom. 75; *Anant Ram and others* v. *District Magistrate, Jodhpur and another*, A.I.R. (1956) Rajasthan 145, referred to.

Thus, where a labourer files an application for himself and 15 others (whose names appear in the Schedule of the said application) for the recovery of wages under s. 15(2) of the Payment of Wages Act, the Authority concerned could have proceeded to grant wages to all such persons.

As regards the other labourers whose names do not even appear in the schedule annexed to the said application, the Authority concerned or the Appellate Authority (District Judge) has no jurisdiction whatsoever to deal with their case. Under s. 15(2) of the Act, the Inspector concerned may represent any labourer or group of labourers, but no application was filed by the Inspector.

* Civil Revision No. 30 of 1963 against the decree of the District Court of Akyab in Civil Misc. Appeal No. 18 of 1962, dated 12th March 1963.

C.C. 1964

AH KHYANE v. ABDUL SHUKUR AND ONE.

Aung Gyi (Advocate) for the applicant.

Ba Kyaw (Advocate) for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—This application for revision by Ah Khyane, the respondent in Civil Miscellaneous Appeal No. 18 of 1962 of the District Court of Akyab is against the judgment of the learned District Judge directing him to pay a sum of K 8,518·70 pyas as wages and K 1,040 as compensation to 104 workmen said to be in his employ. The facts giving rise to the present application are briefly as follows:

In Civil Miscellaneous Case No. 11 of 1961 of the Subdivisional Judge of Akyab who is the Authority appointed under the Payment of Wages Act (IV of 1936) for Akyab Area, Abdul Shukur the first respondent in the present application for revision filed for himself and 15 others whose names appear in the schedule annexed thereto, an application under section 15, sub-section (2) of the Act for the recovery of wages alleged to be due to him and 15 other persons named therein. The application was signed by Abdul Shukur himself but Abdul Karim whose name appears as No. 12 in the schedule also affixed his thumb impression thereto, being probably illiterate. The application was accepted by the learned Subdivisional Judge who directed that notice should be issued to the employer L. Ah Khyane, Manager of Leon Won Kee & Co. Rice Mill, Akyab. After written statement was filed by Ah Khyane denying liability to pay the wages claimed by Abdul Shukur and 15 others whom he represented, an issue was framed whether it was competent for the 16 applicants to claim for wages due to a larger group of over 100 workmen. This issue was later corrected as to read, whether it was competent for two applicants to claim for wages due to a larger group of more than 100. As to when this correction was apparently made, I shall

give my opinion later. Witnesses cited by Abdul Shukur and by L. Ah Khyane were examined. Among the witnesses for the claimants for wages were Abdul Shukur himself, Abdul Karim, whose thumb impression appears on the application, Mohamed Ahmin and Ula Meah whose names appear as Nos. 5 and 6 in the schedule. The learned Subdivisional Judge ultimately came to the finding that although a sum of K 8,000 and odd were due to 100 workmen employed by L. Ah Khyane he could only give direction that wages due to Abdul Shukur and Abdul Karim should be paid as these were the persons who either signed the application or affixed his thumb impression thereto. The fact that Abdul Shukur purported to act not only for himself but for the 15 other persons named in the schedule, was ignored on the ground that Abdul Shukur had no authority to represent them.

Being dissatisfied with the order of the learned Subdivisional Judge, Abdul Shukur and Abdul Karim purporting to act for themselves as well as for the labourers of the same unpaid group working in Ah Khyane's mill appealed to the District Court of Akyab under section 17 (1) of the Payment of Wages Act. The learned District Judge, then holding that Abdul Shukur was authorized to act not only for the 15 other persons whose names appear in the schedule annexed to the application in Civil Miscellaneous Case No. 11 of 1961 of the Subdivisional Judge of Akyab, but also for the other labourers in the same group numbering about 100, passed an order directing the respondent Ah Khyane to pay a sum of K 9,558·70 pyas as detailed above to the Inspector of Factories U Lun Maung for disbursement to the labourers led by Abdul Shukur. Being dissatisfied with the judgment of the learned District Judge L. Ah Khyane has filed the present application for revision.

Now, although the Subdivisional Judge acting in his capacity as the Authority appointed under the Payment

C.C. 1964

AH KHYANE v. ABDUL SHUKUR AND ONE.

of Wages Act, 1936, is not a Court within the meaning of section 115 of the Civil Procedure Code, *vide The Manager, The Spring Mills Ltd.* v. *G. D. Ambekar and another* (1), the District Court of Akyab which is the appellate authority under section 17 of the Payment of Wages Act is a Court subordinate to the High Court. Therefore the judgment of the learned District Judge of Akyab in Civil Miscellaneous Appeal No. 18 of 1962 is subject to revision. [*Ramji Rupchand* v. *District Superintendent, Western Railway, Ratlam* (2)].

The learned Advocate for the applicant who has sought to set aside the judgment of the District Court of Akyab in revision, has contended that the learned District Judge had no jurisdiction whatsoever to entertain the appeal as the claim of labourers other than Abdul Shukur and Abdul Karim had been rejected on the ground that Abdul Shukur had no authority to represent these labourers. In this connection he had referred me to the case of *C. S. Lal* v. *Shaikh Badshah and others* (3) where a Bench of the Bombay High Court held that where an Authority appointed under the Payment of Wages Act of 1936 refused to assume jurisdiction and consequently refused to deal with the application on merits, the only remedy the applicant has is to come to the High Court on a petition to compel the Authority to assume jurisdiction and dispose of the application on the merits. This was a case where the Authority concerned had come to the conclusion that the claim being one for compensation and not for wages, he had no jurisdiction to deal with the matter.

This decision of the Bombay High Court was followed in *Anant Ram and others* v. *District Magistrate, Jodhpur and another* (4) where a Bench of the High Court of Rajasthan held that where the application under section 15 of the Payment of Wages Act had been dismissed on the

(1) A.I.R. (1949) Bom. 188.
(2) A.I.R. (1957) Madhya Bharat 155.
(3) A.I.R. (1955) Bom. 75
(4) A.I.R. (1956) Rajasthan 145.

ground of limitation or on the ground that the Authority concerned had no jurisdiction, it would not be a refusal to issue a direction as contemplated by section 15 (3) and is therefore not appealable under section 17.

In the case now under consideration the facts show that the Subdivisional Judge did entertain the application of Abdul Shukur avowedly representing himself and 15 other labourers whose names appear in the schedule annexed to the application. The only question that arose then was whether these 16 applicants could represent a larger group of about 100 labourers employed by the then respondent L. Ah Khyane.

Under section 15 (2) of the Payment of Wages Act, 1936, it was open to the Authority concerned to permit a person to act for others as well and it is because of this provision that the learned Subdivisional Judge had by implication permitted Abdul Shukur to represent himself and 15 other persons whose names were mentioned in the schedule annexed to the application. At a later stage of the proceedings, most probably when the matter came up for final argument, the learned Judge's attention must have been drawn to Rule 5 of the Rules framed under sub-section (1) of section 26 of the Payment of Wages Act 1936, which requires that when a person wishes to represent another he must submit a brief written statement explaining his interest in the matter and the Authority concerned must then record an order which in the case of refusal only, must include the reasons for such refusal. It must then have dawned on the Subdivisional Judge that he had not given any expressed permission to Abdul Shukur. The alteration of the figure " 16 " to " 2 " in the issue adverted to above must then have been made; and the learned Subdivisional Judge came to the conclusion that Abdul Shukur could not be allowed to represent not only the 100 labourers in the unpaid group but also the

C.C. 1964

AH KHYANE v. ABDUL SHUKUR AND ONE.

15 persons whose names appear in the schedule annexed to the application.

In these circumstances, I am not prepared to say that the learned District Judge of Akyab had no jurisdiction to deal with the matter in appeal and to say that Abdul Shukur must be deemed to have been permitted to represent the 15 other persons whose names appear in the schedule annexed to the application. By the language of section 15 (2) of the Payment of Wages Act the permission given by the Authority can be either expressed or implied. It is only by the provisions of Rule 5 of the rules framed under sub-section (1) to section 26 that the permission given must be expressed. As non-observance of the statutory rules of procedure would not necessarily vitiate the proceeding of the Authority concerned the learned Subdivisional Judge could have proceeded to grant the wages and compensation due to all the other persons whose names appear in the schedule annexed to Abdul Shukur's application. Therefore the learned District Judge's order in so far as it concerns these persons should stand.

As regards the other labourers included in the larger group of over 100, whose names do not even appear in the schedule annexed to the application filed by Abdul Shukur, the learned District Judge had entirely no jurisdiction whatsoever to deal with their case. Section 16 of the Payment of Wages Act no doubt enacts that a single application may be presented under section 15 on behalf or in respect of any number of employed persons belonging to the same unpaid group. This had been done in respect of the 15 persons appearing along with Abdul Shukur annexed to his application. However, by no stretch of imagination can it be said that Abdul Shukur was also seeking to represent the rest of the 100 odd labourers of the same unpaid group as in the very application filed by him, Abdul Shukur never purported

to act for them. Undoubtedly the Inspector appointed under the Act may himself represent any labourer or group of labourers. However, in the case now under consideration the Inspector himself never filed any application under section 15 (2). The learned District Judge's order directing that a sum of K 9,558·70 pyas be paid to Inspector U Lun Maung for the purpose of disbursement to the 104 labourers is entirely without jurisdiction and must be set aside.

For the reasons given above the judgment of the learned District Judge, Akyab, now sought to be revised is hereby set aside and the appeal remanded to him to deal with the case of the applicants whose names appear in the schedule annexed to the application (other than those of Abdul Shukur and Abdul Karim) according to law in the light of the remarks made above.

As the application for revision succeeds in part there will be no order as to costs.

APPELLATE CRIMINAL

Before U Maung Maung, J.

C.C. 1964

June 2.

THE UNION OF BURMA (APPELLANT)

v.

U AYE KYI (RESPONDENT).*

Penal Code, s. 409—Criminal Breach of Trust—dishonest intention. Appeal against acquittal—principles guiding decision—public interest.

Held: In cases of criminal breach of trust and cheating it is the dishonest intention which converts the act of a person into a criminal offence.

B. Rajana v. *The King*, (1948), B.L.R. 61; *The Union of Burma* v. *U Khin Maung Latt*, (1952), B.L.R. 114 (H.C.); *M. Muthia Servai* v. *The Union of Burma*, (1955), B.L.R. 175 (H.C.), referred to.

In a criminal case, the burden lies on the prosecution to prove its case fully and the prosecution cannot fill the gaps in its evidence by relying on any weakness that the defence may show.

In an appeal against acquittal, the principles which must guide the decision of the Court are clear. These principles are that proper weight and consideration should be given to such matters as (1) the views of the trial Judge as to the credibility of witnesses, (2) presumption of innocence in favour of the accused, a presumption certainly not weakened by the fact that he has been acquitted at his trial, (3) the right of the accused to the benefit of any doubt, and (4) the slowness of an appellate Court in disturbing a finding of fact arrived at by a Judge who had the advantage to seeing the witness.

The Union of Burma v. *Maung Pu*, (1954), B.L.R. 349 (H.C.), referred to.

Obiter: Where the Attorney-General has not deputed one of his learned associates to appear and assist the Court at the hearing of an appeal against acquittal, it cannot be said that the public interest is involved.

Nyi Peik (Advocate) for the appellant.

Ong Shein Woon (*Barrister-at-Law*) for the respondent.

U MAUNG MAUNG, J.—The respondent was charged under section 409 of the Penal Code in the Court of the Fifth Additional Magistrate, Rangoon, in Criminal Regular Trial No. 38 of 1963 and at the end of the trial, acquitted.

* Criminal Appeal No. 307 of 1964. Appeal from the order of the Fifth Additional Magistrate of Rangoon, dated the 1st day of July 1963, passed in Criminal Regular Trial No. 38 of 1963.

The complainant U Kyin Kyaung, dissatisfied with the acquittal order, moved the Union Government for an appeal against the order of acquittal and hence this appeal. Beyond filing the appeal the Attorney-General does not seem to have taken any great interest in the prosecution of the appeal for on the various dates fixed for hearing of arguments the Government Advocate did not appear. The final arguments are addressed to the Court by the learned Advocates for the original complainant U Kyin Kyaung and for the respondent U Aye Kyi.

The allegation was that in the year 1958 U Aye Kyi a representative in Rangoon of Ngwe Win Sanda Co. of Moulmein of which the complainant U Kyin Kyaung was managing director, had failed to pay into the Company's accounts the proceeds of sales of paper and other commodities imported in the name of the Company. U Aye Kyi was an employee of the Company drawing a monthly salary of K 150 and as U Kyin Kyaung alleged that the proceeds from the sale of the Company's goods had not been credited to the Company's account the charge of criminal breach of trust was framed against him.

U Aye Kyi pleaded not guilty and put up the defence that he had sold the goods on credit and had not received full payment for them. All the sums of money he did receive he had credited to the Company's account. He paid to the complainant K 3,000 which he received from one Mani Bhai to whom he had sold the paper on credit and in Exhibit ๑ letter, which he admitted having written to the complainant, he admitted having received K 15,792·93 pyas of which K 3,000 was paid over to the complainant and K 12,792·93 pyas was paid towards household goods licence obtained by the Company in the pool system. In that letter he admitted that under the various transactions he owed money to the Company but

C.C. 1964

THE UNION OF BURMA v. U AYE KYI.

promised to pay in by February 13, 1959; if he failed the Company could take suitable action against him.

The trial of the case took some time, from 15th February 1959 when the complaint was lodged on 1st July 1963 when the final order was passed after a *de novo* trial necessitated by the change of the Magistrate. U Nyi Peik, learned Advocate for U Kyin Kyaung, argues that the acquittal was based on a ground that he was not put forth by the accused. In the first trial, he points out, the line of defence taken by the accused was that the paper and the goods had been sold by the Company to him so that there was no question of any criminal breach of trust. U Nyi Peik submits that the defence that the Company knew that the goods had been sold by the accused on credit was never raised. However, as there was a new trial altogether, in fairness to both sides, the evidence adduced in the new trial must form the basis of decision rather than what was said before unless that was put in and accepted as evidence in the new trial began. In the new and completed trial U Kyin Kyaung, the complainant, gave his evidence and did say under cross-examination that he agreed to the sale of the paper at K 135 per ream and the accused requested him several times to wait for payment because money had not been realised.

ကရားခံက စက္ကူတထုပ် ၁၃၅ ကျပ်ရောင်းလို့ ပြောပါသည်၊ ကျွန်တော်က သဘောတူကြောင်းခိုင်းပါသည်။ တရားခံကတခြားလူဆီက ငွေရရှိတာမရသေးလို့၊ ကျွန်တော့်ငွေစောင့်ပါဟု ပြောစာမှန်ပါသည်၊ ဒေါ်မရသေးလို့ ဆိုင်းပါဟု ရင်ချိန်းစာဖတ်ပါတယ်တောင်းပါသည်။

In his Examination-in-Chief he also said that some K 33,822·94 pyas were due from the accused to the Company and that was why the prosecution had been instituted.

There does not appear to be any dispute that U Aye Kyi had not settled the Company's accounts and a large

sum of money remained outstanding in favour of the Company. The question, however, for the determination of the learned trial Magistrate was whether criminal action lay against U Aye Kyi or whether he was only under a civil liability to settle the accounts with his employer. "Every breach of trust case gives rise to a suit for damages but it is only when there is evidence of a mental act of fraudulent misappropriation that an offence under sections 408 and 409 can arise". *B. Rajana* v. *The King* (1). Similarly it has been explained that "a dishonest intention is an essential pre-requisite both in the offence of a criminal breach of trust as well as an offence of cheating. It is the dishonest intention which converts the acts of a person into a criminal offence so far as these two offences are concerned. Therefore the primary motive in making payments must be clearly shown to be dishonest if the accused is to be convicted of criminal breach of trust or cheating". *The Union of Burma* v. *U Khin Maung Latt and one* (2).

The learned trial Magistrate charged U Aye Kyi because he considered that there was a *prima facie* case to decide. Later, after all the evidence was adduced he acquitted U Aye Kyi because he considered that the complainant had not discharged his burden of proof fully whereas U Aye Kyi had given an explanation, namely, that the goods had been sold on credit with the knowledge and approval of the complainant but that the sale prices had not yet been fully realised, and that this explanation which could reasonably be true, even though it might not be entirely believed by the Court, must weigh. *M. Muthia Servai* v. *The Union of Burma* (3). The learned Magistrate who had the advantage of seeing the demeanour of the complainant and his witnesses and of the accused and his

(1) (1948) B.L.R. p. 61. (2) (1952) B.L.R. p. 114 (H.C.).

(3) (1955) B.L.R. p. 175 (H.C.).

C.C. 1964

THE UNION OF BURMA v. U AYE KYI.

witnesses at the trial, came to the decision that the complainant had not proved his case whereas the accused had offered an explanation and also showed his good faith by admitting the sale of the goods and his willingness to settle the accounts with the Company. In the circumstances the learned Magistrate held, and rightly to my mind, that the liability of U Aye Kyi could not be criminal.

U Nyi Peik argues that the letter Exhibit ၇ and the so-called "confessional statement" Exhibit ၈ clearly prove that the accused U Aye Kyi was under a liability to pay a large sum of money to the Company. U Nyi Peik also argues that the learned trial Magistrate had read the two exhibits wrongly in holding that the accused had paid K 12,792·93 pyas on behalf of the Company towards the household goods licence in the pool system; the receipt of K 3,000 by the complainant was, however, acknowledged. However, Exhibits ၈ and ၇ are couched in such language that the interpretation placed on them by the learned trial Magistrate cannot be held to be altogether unreasonable. The burden lies on the prosecution to prove its case fully and the prosecution cannot fill the gaps in its evidence by relying on any weakness that the defence may show.

U Ong Shein Woon, learned Advocate for the respondent, submits that no account books had been tendered by the prosecution and large sums of money would not have been so lightly entrusted to an employee drawing a monthly salary of only K 150 by the Company whose managing director resided in Moulmein. In fact, the learned Advocate argues, accounts were never properly kept, for dealings in import licences were generally of a shady nature and the evidence of U Ko Ko (PW 2), the auditor, showed that there was only a sketchy entry in the books for paper as "goods in transit" valued at

K 8,514·90 pyas and no detailed accounts for customs duties, sale-tax and others are shown against that item. U Ong Shein Woon would also attribute the prosecution launched by U Kyin Kyaung to a running fued between him and U Aye Kyi, traced back to the time when U Aye Kyi's elder sister Daw Ngwe Nyunt, the managing director of Ngwe Daung Nyunt Co., died and objection was raised by U Aye Kyi's brother against the continued use of the name. The name of the Company was later changed to Ngwe Win Sanda of which U Kyin Kyaung was managing director.

U Ong Shein Woon also invites my attention to the various rulings which lay down the principles which must guide decision in considering an appeal against an acquittal. Indeed these principles are clear that proper weight and consideration should be given to such matters as (1) the views of the trial Judge as to the credibility of witnesses, (2) presumption of innocence in favour of the accused, a presumption certainly not weakened by the fact that he has been acquitted at his trial, (3) the right of the accused to the benefit of any doubt, and (4) the slowness of an appellate Court in disturbing a finding of a fact arrived at by a Judge who had the advantage to seeing the witness. "In short the appeal against an acquittal can only succeed where the order was clearly wrong and involved a miscarriage of justice". *The Union of Burma* v. *Maung Pu* (4).

I cannot see that the order of the learned trial Magistrate was clearly wrong and there can be no miscarriage of justice when U Kyin Kyaung can proceed against U Aye Kyi by way of a civil regular suit. I cannot see, either, that public interest is involved, for if it is I am sure the Attorney-General would have deputed one of his learned associates to appear and assist the

(4) (1954) B.L.R. p. 349 (H.C.).

C.C. 1964

THE UNION OF BURMA v. U AYE KYI.

Court in the hearing of this appeal. U Kyin Kyaung may feel that an injustice has been done to him by the learned trial Magistrate refusing to send U Aye Kyi to jail. But we are here to render justice to all, accuser and accused alike.

In the circumstances I consider that no sufficient ground has been established to allow this appeal which will therefore be dismissed.

ORIGINAL CIVIL

Before U Maung Maung, J.

U TAIK KAUNG (PLAINTIFF)

C.C. 1964 June 21.

v.

1. THE GOVERNMENT OF UNION OF BURMA. 2. THE STATE AGRICULTURAL MARKETING BOARD, RANGOON (DEFENDANTS).*

Public Servants—suit against Public Servants—extent of immunity when acts done in good faith—Judicial Officers Protection Act s. 1—State Agricultural Marketing Board Act s. 32.

The Plaintiff, a rice miller, had been arrested and subsequently prosecuted on the report of the Defendants' employees. He was thus in custody for 9 months, but was subsequently acquitted. He then filed a suit for damages, alleging that such damage was due to the "unlawful acts" of the Defendants' employees.

Held: On the evidence the Court cannot hold that the Defendants' employees had acted unlawfully or in bad faith in proceeding against the Plaintiff criminally. The issue that is being tried in the present suit is whether the Defendants' employees had acted in good faith within their powers and in the discharge of their duties.

Held also: Public Servants who are charged with responsibilities have to be invested with requisite powers. Powers so invested have also to be clothed with certain immunities so long as these Public Servants use their powers in good faith within prescribed limits, and in the due performance of their duties. People who complain that they have suffered injuries of one kind or another at the hands of public servants have no right of suit if the complaints are against acts which are clothed with immunities.

Thus, the Magistrate who allowed the lawful agent of the Plaintiff to run the mill during the Plaintiff's absence (while the mill was under attachment), cannot be said to have gone beyond his powers, or to have acted in bad faith. He must therefore receive the protection granted by s. 1 of the Judicial Officers Protection Act.

Maharaja Bose v. *The Governor-General in Council*, LVI Calcutta Weekly Notes 248; *In re Jangilal*, A.I.R. (1931) Allahabad 189, referred to and distinguished.

Held further: Moreover by s. 32 of the State Agricultural Marketing Board Act, immunity is granted to the Board, its members and its Officers and Staff,

* Civil Regular Suit No. 138 of 1959, dated 21st June 1963.

C.C. 1964

U TAIK KAUNG v. 1. THE GOVT. OF UNION OF BURMA. 2. THE STATE AGRICULTURAL MARKETING BOARD, RANGOON.

who act in the performance of their duties under the Act in good faith. This grant of immunities similar to the immunities granted by the Judicial Officers Protection Act, would also seem to cover the acts complained of by the Plaintiff against the and Defendant Board and its staff.

Choung Po for the plaintiff.

Myo Khin for the defendant.

U MAUNG MAUNG, J.—While power without responsibility can lead to tyranny, responsibility without power can lead to frustration. Thus, public servants who are charged with responsibilities have to be invested with requisite powers so that they may fulfil their responsibilities and discharge their duties well. Powers so invested have also to be clothed with certain immunities so long as those public servants exercise their powers in good faith within prescribed limits and in the due performance of their duties. People who complain that they have suffered injuries of one kind or another at the hands of public servants have no right of suit if the complaints are against acts which are clothed with immunities. If, however, the immunities do not come into play either because the public servants had acted in bad faith or beyond their powers or for any such reason, then suits will lie for damages against the public servants themselves personally, or against the Union Government which employs them.

In this suit the plaintiff U Taik Kaung sues the Union Government and the State Agricultural Marketing Board as employers of staff and public servants at whose hands he says he has suffered several injuries, compensation for which he has assessed at the sum of K 5,94,461·25 pyas. U Taik Kaung was a Rice Miller in Ye-U, Shwebo District, and in October 1954 he received a loan of K 30,000 from the State Agricultural Marketing Board on the mortgage security of his rice mill to enable him to carry on his

business of milling paddy. He milled paddy belonging to the State Agricultural Marketing Board and had 1,717 baskets of paddy to be milled at the time the series of events which have ultimately given rise to the suit began to happen. According to the plaintiff the State Agricultural Marketing Board directed him to carry out certain repairs to the godown in the mill and he therefore had the paddy removed from the godown onto a *talin* in the compound. A Supervision Committee consisting of the Subdivisional Officer, the local Member of Parliament and others came and inspected the godown one day and reported that there was no paddy in the godown without inspecting, the plaintiff alleges, the paddy which are heaped on the *talin*. This report which, the plaintiff alleges, was done without a thorough inspection and in bad faith, led to his arrest and prosecution and he was nine months in custody though he was finally acquitted. While he was in custody the rice mill was placed under the charge of one Maung Aung Than who was one of his employees at the mill by order of the Magistrate who tried the case. During Maung Aung Than's "receivership" of the mill, equipment and fittings were said to have been stripped and taken away and the property at the mill stolen so that, the plaintiff says, the total losses to him ran to the amount that he now sues for, as itemised in Schedule A annexed to the plaint. The losses described are the direct consequence of the "unlawful acts" of the defendants' employees, the plaintiff alleges, and he has therefore filed this suit after serving due notices on the defendants.

U Choung Po, learned Advocate for the plaintiff, carefully avoids labelling the suit in any way. He submits that this is not a suit for wrongful arrest and prosecution only, but the sum of the unlawful acts of the employees

CC 1964

U TAIK KAUNG v. 1. THE GOVT. OF UNION OF BURMA. 2. THE STATE AGRICULTURAL MARKETING BOARD, RANGOON.

of the two defendants must be taken to fix the responsibility on the defendants for the damages that have resulted to the plaintiff.

The following issues were settled by consent of the learned Advocates for the parties:

1. Are the damages alleged to have been suffered by the plaintiff the direct results or consequences of the acts of the judicial officers of the Government, and/or the officers of the State Agricultural Marketing Board, particularly as laid out in paragraphs 6, 7, 9 and 11 of the plaint ?
2. Were the alleged acts done unlawfully or in bad faith ?
3. Are the judicial officers of the Government and/or the officers of the State Agricultural Marketing Board concerned protected by law for their acts ?
4. To what relief, if any, is the plaintiff entitled ?

The first "unlawful act" complained of by the plaintiff is that the Supervision Committee of the State Agricultural Marketing Board did not inspect the rice mill and compound thoroughly before submitting their report that the 1,717 baskets of paddy belonging to the State Agricultural Marketing Board were missing. The finding of the Committee and its report led to the arrest and prosecution of the plaintiff and his detention in custody for about nine months. Relying on Exhibit D which is a letter from U Hla Po (DW 1), Assistant Executive Officer, State Agricultural Marketing Board for Shwebo District, U Taik Kaung says that it was this letter which permitted him to remove the paddy from the godown and put it away on the *talin*. According to him the letter was an instruction from U Hla Po to carry out repairs to the godown so that the paddy stored in it would be preserved in good and pure quality for export. The plaintiff also refers to Exhibit E, another letter, cyclostyled and circulated to all rice millers, in which it was intimated by the State Agricultural Marketing Board that the purchase of paddy would commence shortly and rice millers were requested

C.C. 1964

U TAIK KAUNG v. 1. THE GOVT. OF UNION OF BURMA. 2. THE STATE AGRICULTURAL MARKETING BOARD, RANGOON.

to keep the old stock separate from the new. The letter warned that those who mix the stocks would be proceeded against. These two letters, in the interpretation of the plaintiff, gave him sufficient direction and authority to remove the State Agricultural Marketing Board paddy from the godown as a prelude to undertaking repairs to the roof and the walls of the godown. The State Agricultural Marketing Board had employed a durwan to look after the godown but later as the stock dwindled U Taik Kaung was asked to keep an eye on things and the services of the durwan were terminated in the interests of economy. At the time of the visit of the Survey Committee, U Taik Kaung says he himself was away in Mandalay and it was on his return to Ye-U that an Indian by the name of Mohamed Khan told him that the Survey Committee had been to the rice mill to find faults. U Taik Kaung then went to see U Hla Po and explained that the paddy had been piled on the *talin* and the Survey Committee was doing an injustice to him in not noting that the State Agricultural Marketing Board paddy was there all along in the compound. According to him U Taik Kaung invited U Hla Po to come along and look at the paddy but U Hla Po did not come, saying that he would send U Soe Myint (DW 7), an Inspector later on. The plaintiff did not rest there. He sent, on 24th February 1956, a letter addressed to the Chief Procurement Officer of the State Agricultural Marketing Board in Rangoon, with copies to the Chairman and the Executive Officer (Loans Department) of the State Agricultural Marketing Board and the Bureau of Special Investigation, explaining that the State Agricultural Marketing Board paddy was never missing but that the Survey Committee had chosen not to notice the paddy on the *talin* because someone had written an anonymous report to the Committee and poisoned the minds of its members against the plaintiff.

C.C. 1964

U TAIK KAUNG v. 1. THE GOVT. OF UNION OF BURMA. 2. THE STATE AGRICULTURAL MARKETING BOARD, RANGOON.

At the time that he went to see U Hla Po no criminal action had yet been taken against him, says U Taik Kaung, for it was only later that U Hla Po instituted criminal proceedings by filing the First Information Report (Exhibit M). If U Hla Po had promptly responded to his invitation to inspect, the plaintiff says, it would have been established that the paddy was not missing at all. Thus, not only the Survey Committee but U Hla Po and the State Agricultural Marketing Board staff had been cursory and negligent in the performance of their duties, the plaintff claims, and they have caused him loss and damage.

Learned Advocates for the parties have made references to records of the criminal trials against U Taik Kaung and have also filed relevant extracts as exhibits. In the interests of justice, this Court suggested to U Myo Khin, learned Government Advocate, that the records should be called for and placed before the Court so that the parties may get adequate opportunity and make fuller references should they feel the need to do so. The records in Criminal Regular Trial No. 34 of 1957 of the 4th Additional Magistrate, Shwebo, Criminal Miscellaneous No. 18 of 1956 in the Court of the 1st Additional Special Power Magistrate, Ye-U, and of Criminal Regular Trial No. 91 of 1957 before the 1st Additional Special Power Magistrate, Shwebo, have been so placed before the Court. The records and the evidence give certain dates which are important. The visit of the Survey Committee to the plaintiff's rice mill was on 12th January 1956 and the First Information Report (Exhibit M) which set criminal proceedings in motion was filed by U Hla Po on 24th January 1956. It is recorded in Criminal Regular No. 34 of 1957 by the 4th Additional Magistrate, Shwebo that U Taik Kaung was an absconder till 29th December 1956 when he surrendered himself and his trial began on 21st January 1957 ending in his acquittal on

C.C. 1964

U TAIK KAUNG v. 1. THE GOVT. OF UNION OF BURMA. 2. THE STATE AGRICULTURAL MARKETING BOARD, RANGOON.

15th August 1957. The rice mill belonging to the plaintiff was attached by order of the 1st Additional Special Power Magistrate, Ye-U, dated 13th July 1956 in Criminal Miscellaneous No. 18 of 1956 which were opened under section 512 of the Criminal Procedure Code. The attachment was removed by order dated 4th November 1957 in the same proceedings.

A witness on whom the plaintiff places a great deal of reliance is U Ba Sein (PW 2) a retired senior investigator of the Bureau of Special Investigation. He states that in March 1956 when he was stationed in Sagaing he received instructions to proceed to Ye-U to carry out investigations in connection with the report that State Agricultural Marketing Board paddy from the godown in U Taik Kaung's rice mill was missing. On inspection of the site at Ye-U the witness found about 2,000 baskets of paddy piled up in the compound and his enquiries drew the information that the paddy belonged to the State Agricultural Marketing Board. At the time of his inspection U Taik Kaung was not present at the mill but U Ba Sein was able to interrogate some staff. The witness then spoke to U Soe Myint, State Agricultural Marketing Board Inspector, and asked him to do something about the matter as the report that the Board's paddy was missing did not appear to be correct. U Ba Sein discovered, however, that U Taik Kaung had already been prosecuted and proceedings against him as an absconder had already been opened. There was little that he could do in the situation, U Ba Sein states, and he filed his report with headquarters. U Ba Sein interviewed the Subdivisional Officer on his visit to Ye-U but he was unable to meet Thakin Tin Maung, Minister of the Parliament, a member of the Survey Committee or other members of the Committee. In fact, he had not seen the report of the Committee. The staff of the mill whom he questioned, U Ba Sein says, replied that the paddy had been taken out of

C.C. 1964

U TAIK KAUNG v. 1. THE GOVT. OF UNION OF BURMA. 2. THE STATE AGRICULTURAL MARKETING BOARD, RANGOON.

the godown because the roof leaked badly and the paddy needed to be put out in the sun for drying. While U Ba Sein in giving evidence before this Court was unable to remember the exact day on which he inspected the rice mill, in Criminal Regular Trial No. 34 of 1957 before the 4th Additional Magistrate, Shwebo, when his memory was obviously more fresh and vivid, he stated that the day of the inspection was 17th March 1956. Relying very largely on U Ba Sein's evidence the learned trial Magistrate remarked that if the Survey Committee had been thorough in their inspection they would have found the paddy which was heaped on the *talin* as U Ba Sein did. The case of the Survey Committee and the State Agricultural Marketing Board, however, was, from the very start, that the paddy had been removed before 12th January 1956 and that U Taik Kaung had attempted to replace the paddy later on. Nearly two months, it must be noted, elapsed between the inspection made by the Committee and that made by U Ba Sein.

Few witnesses who were the staff of U Taik Kaung in his rice mill have appeared to lend support to the plaintiff's allegation that the State Agricultural Marketing Board paddy had been removed from the godown and heaped on the *talin*. Maung Tin Maung (PW 3) says that the paddy was taken out of the godown on orders from the State Agricultural Marketing Board for the repair of the godown. Similar statement is made by Ko Sein (PW 6), Maung Nyan (PW 7) and Maung Thein Maung (PW 8). None of the staff, however, pointed out to the Survey Committee during the inspection that the paddy which was being searched for was within the compound and on the *talin*. Nor did the Survey Committee ask any of them, according to the witnesses, to show where the paddy was.

U Tin Nyunt (PW 2) who was Subdivisional Officer, Ye-U, and Chairman of the Survey Committee for the

C.C. 1964

U TAIK KAUNG v. 1. THE GOVT. OF UNION OF BURMA. 2. THE STATE AGRICULTURAL MARKETING BOARD, RANGOON.

subdivision formed by the State Agricultural Marketing Board, appears as an important witness for the defendants. He states that on reports received that the State Agricultural Marketing Board paddy in U Taik Kaung's godown had been misappropriated the Survey Committee met and considered what steps should be taken. From the meeting, the Committee proceeded to the rice mill for an inspection. The members of the Committee found the State Agricultural Marketing Board godown open and empty. There were, however, several carts loaded with paddy near the godown and it appeared that the paddy was being unloaded and carried into the godown. A thorough search in the compound was made by the members, U Tin Nyunt states, and some paddy was found on the *talin* in front of the mill. On enquiry it was found that the paddy belonged not to the State Agricultural Marketing Board but to an Indian who had brought the paddy for milling; nowhere else was any paddy found. The Committee took the precaution to get the cart-men to write and sign a statement filed as Exhibit 1 (C) in which they said that they had brought about 175 baskets of paddy to put into the State Agricultural Marketing Board godown which was empty. The cart-men also added that at that time except for some 300 baskets of paddy lying in front of the mill there was no paddy to be found. This additional statement was probably made by the cart-men because, according to U Tin Nyunt, the Committee recruited their services in the search within the compound for the missing paddy. Exhibit 1 (B) signed by Mohamed Khan before U Tin Nyunt after the inspection on 12th January 1956 states that 300 baskets of paddy lying in the compound belonged to him. Mohamed Khan also added that there was no other paddy in stock though cart-men were in the process of unloading about 175 baskets. These statements and his own confidential report, Exhibit 1 (A), were signed by U Tin

C.C. 1964

U TAIK KAUNG v. 1. THE GOVT. OF UNION OF BURMA. 2. THE STATE AGRICULTURAL MARKETING BOARD, RANGOON.

Nyunt and forwarded to the Assistant Executive Officer of the State Agricultural Marketing Board with headquarters in Shwebo, by the Deputy Commissioner under forwarding letter (Exhibit 1). U Hla Po (DW 1) in filing the First Information Report (Exhibit M) mentions the (Exhibit 1) reports and statements. U Tin Nyunt is severely cross-examined by U Choung Po, learned Advocate for the plaintiff, who tries to establish that the search in the rice mill made by the Survey Committee was of a cursory kind. U Tin Nyunt had stated that the Committee asked the cart-men to look for the missing paddy and U Choung Po pounces on this and tries to have U Tin Nyunt admit that the members did not carry out the search themselves but only asked the cart-men to do so. This U Tin Nyunt stoutly denies and says that the search all over the compound was made by the members themselves very thoroughly and they brought in the cart-men to make things doubly sure. In reply to questions put by the Court, U Tin Nyunt states that the Committee asked staff of the mill to accompany the members on their inspection and one man who said he was the agent of U Taik Kaung came forward and did so.

Thakin Aye Maung Gyi (DW 3), a merchant of Ye-U and Thakin Tin Maung (DW 4) a rice miller of Ye-U and a former Member of Parliament were members of the Survey Committee which inspected the rice mill and their statements substantially support the evidence of U Tin Nyunt, despite severe and skilful cross-examination by U Choung Po. Thakin Aye Maung Gyi also denies the suggestion made by U Choung Po that they had, as members of the local A.F.P.F.L. Executive, tried to have U Taik Kaung's application for grant of lease of land for the erection of a rice mill rejected earlier. Thakin Aye Maung Gyi also denies that a sum of K 5,000 was demanded from U Taik Kaung as a price for withdrawal

of objection to his application for loans. To Thakin Tin Maung, U Choung Po makes the suggestion that criminal proceedings were launched against U Taik Kaung because bad blood existed between him and the A.F.P.F.L. in Ye-U. Thakin Tin Maung admits that contribution of K 500 each were collected at one time from owners of eight rice mills in the area by the A.F.P.F.L., but everyone willingly contributed, he thought, and the matter never became an issue. U Chit (DW 6) was also another member of the Committee who inspected the rice-mill and he gives substantially the same story as other witnesses on the subject. He too denies that any malice was borne against U Taik Kaung by the A.F.P.F.L. in Ye-U of which he was at the time President. U Ba Aye, the Headman, (DW 5) also accompanied the Survey Committee on the inspection and tells substantially the same story. U Soe Myint (DW 7), Senior Inspector of the State Agricultural Marketing Board served the Survey Committee as Secretary and he speaks of the meeting and of the inspection of the rice mill. Exhibit 2, recording the minutes of the meeting, was drafted by him, U Soe Myint states. On inspection the Committee did not find any paddy belonging to the State Agricultural Marketing Board but after about ten days he went again to look on the instruction of U Hla Po, Assistant Executive Officer, and the witness then found about 2,000 baskets of paddy of the new crop heaped under a tamarind tree in the compound. The witness says that he could distinguish the new crop from the old and therefore, he was quite definite that the paddy he found ten days later was not State Agricultural Marketing Board paddy. U Soe Myint remembers the visit of U Ba Sein (PW 2) to Ye-U on his investigation. He did not accompany U Ba Sein to the rice mill because U Ba Sein never asked him to, and U Ba Sein had told him after the inspection that he found some paddy but it was only of the new crop.

C.C. 1964

U TAIK KAUNG v. 1. THE GOVT. OF UNION OF BURMA. 2. THE STATE AGRICULTURAL MARKETING BOARD, RANGOON.

U Taik Kaung relies heavily on two letters (Exhibits D and E) which he received as a rice miller from the State Agricultural Marketing Board and he has tried to make out that these letters conveyed instructions to him to carry out repairs to the godown so that the paddy stored in it might be preserved in good quality. Under cross-examination U Taik Kaung admits that it was he who took the initiative and suggested to the State Agricultural Marketing Board that the godown needed repairs and that would mean that his interpretation of the two letters was not entirely correct. U Hla Po (DW 1) has offered explanations in his evidence on this important point. He states that the letters, circulated annually at harvest season among all rice millers, are by way of reminding them of the need to keep the stocks good and pure for export. The godown in U Taik Kaung's rice-mill belonged to the State Agricultural Marketing Board, and U Hla Po states that the responsibility to carry out repairs, if any were needed, rested with the State Agricultural Marketing Board. The exhibit letters were not instructions to U Taik Kaung to undertake the repairs. The letters on exhibit are in fact addressed to " all rice millers in the Shwebo Zone " and they are signed by the witness U Hla Po. There is nothing in the letters which may be read as a direction to U Taik Kaung, or any rice miller to whom the letters were addressed, to carry out repairs to godowns. U Hla Po recalls that U Taik Kaung did come and see him and invite him to inspect the rice mill and to find out for himself that the paddy was there. U Hla Po did not go himself but instructed U Soe Myint, the Inspector, to go. U Taik Kaung came only once and did not come again after U Hla Po had filed the First Information Report. (Exhibit 3) is a report by U Soe Myint dated 10th July 1956 to U Hla Po on the subject of the missing paddy. In the report U Soe Myint said that the State Agricultural

Marketing Board paddy had been misappropriated by U Taik Kaung and paddy borrowed from brokers and farmers had been piled up in the rice mill to give out the pretence that the State Agricultural Marketing Board paddy was still there. The brokers and the farmers, who were not paid for their paddy, had started to demand either payment or return of their paddy and disputes between them and U Aung Than, agent of U Taik Kaung at the rice mill, had been taken to the police. U Hla Po referring to (Exhibit 3) report confirms that he had made the note on the margin that U Aung Than himself came to the office and explained that the paddy in the mill was not State Agricultural Marketing Board paddy. U Hla Po also explains that the Survey Committee was appointed by the State Agricultural Marketing Board every year and one of its duties was to carry out inspections on request or report by the State Agricultural Marketing Board. U Hla Po recalls that U Taik Kaung visited him about 15 or 20 days after U Hla Po had received the report from the Survey Committee and by that time, according to the First Information Report (Exhibit M), he had already laid the matter before the State Agricultural Marketing Board Head Office and was awaiting instructions on what to do.

U Ba Aye (DW 8), Deputy Chief Procurement Officer of the State Agricultural Marketing Board, states that (Exhibit D) letter is a direction issued by the Head Office to the Board's Executive Officers in the Zones and its main purpose is to have the rice stocks preserved in good quality and condition. The State Agricultural Marketing Board rice entrusted to U Taik Kaung could not, the witness states, be removed without prior authority or instruction from the State Agricultural Marketing Board. If the godown leaked and the paddy was ruined or if there was a fire which consumed the stock, no responsibility would lie on U Taik Kaung.

C.C. 1964

U TAIK KAUNG v. 1. THE GOVT. OF UNION OF BURMA. 2. THE STATE AGRICULTURAL MARKETING BOARD, RANGOON.

U Aung Than (DW 9) who says he acted as agent of U Taik Kaung in his long absence, recalls that he was present at the time the Survey Committee made its inspection. Some paddy was replaced after the Committee had made its inspection and he had trouble making peace with the owners of the paddy who claimed payment. Later, he had to approve the return of the paddy to the respective owners. U Aung Than states that he was summoned by U Hla Po to Shwebo and questioned and he had replied that the paddy did not belong to the State Agricultural Marketing Board but was brought in from outside.

In the light of the evidence, this Court cannot hold that the Survey Committee of the State Agricultural Marketing Board and the responsible officers of the State Agricultural Marketing Board had acted unlawfully or in bad faith in proceeding against U Taik Kaung criminally. This Court is not sitting as an appellate Court to consider whether the acquittal of U Taik Kaung in the Magistrate's Court was correct or not. The issue that is being tried is whether the staff of the State Agricultural Marketing Board and of the Government who were responsible for putting various criminal actions against U Taik Kaung in motion had acted in good faith within their powers and in the discharge of their duties. The Survey Committee must be found to have acted conscientiously and reported to the State Agricultural Marketing Board authorities in the performance of its duty and in the exercise of its discretion. U Hla Po, on receipt of the reports, expeditiously submitted them to the Head Office in Rangoon and awaited instructions. While U Taik Kaung would fix the blame on U Hla Po for not going along and inspecting the rice mill himself, it must be remembered that at the time U Taik Kaung visited U Hla Po, the reports of the Survey Committee and the statements, (Exhibit 1 series), were already in and

U Hla Po knew that there had been attempts by U Taik Kaung or his staff to replace the paddy. Also it must be noted that U Taik Kaung did not go to the Subdivisional Officer, U Tin Nyunt in Ye-U, who was Chairman of the Committee nor did he approach any other member of the Committee, as it would have been more convenient for him to do. After U Hla Po had filed his First Information Report, U Taik Kaung faded away from the scene so that he had to be declared an absconder and proceedings opened in his absence, and it was only at the end of 1956, nearly a year after the First Information Report was filed that U Taik Kaung surrendered himself and his trial could proceed. (Exhibit 3), the report of U Soe Myint to U Hla Po, dated 10th July 1956 would also be another justification for the action which the State Agricultural Marketing Board took against U Taik Kaung.

U Taik Kaung complains that his arrest and detention for many months resulted from the unlawful and malicious acts of the public servants and staff of the State Agricultural Marketing Board whom he names in the plaint. The arrest and detention no doubt caused him mental distress but he is not claiming damages for that. The liquidated sum in damages that he is claiming flows more directly out of the handing over of the rice mill during his absence to Ko Aung Than, who put himself out as the plaintiff's agent, by order of the Magistrate in Civil Miscellaneous No. 18 of 1956, Ye-U. The plaintiff says that Ko Aung Than was never his agent and therefore the Court should not have permitted him to run the mill. Because Ko Aung Than received a free run of the mill by blessing of the Court, U Taik Kaung alleges, Ko Aung Than was able to strip the rice mill of valuable fittings and equipment and also commit a plunder of the stocks causing damages as described in Schedule A annexed to the plaint. U Taik Kaung states in Court that Ko Aung Than was only a

C.C. 1964

U TAIK KAUNG v. 1. THE GOVT. OF UNION OF BURMA. 2. THE STATE AGRICULTURAL MARKETING BOARD, RANGOON.

minor employee in the rice mill and early in 1956 he, the plaintiff, had dismissed him from his service. Under cross-examination U Taik Kaung denies that he had ever appointed Ko Aung Than as his agent and he denies having stated that Ko Aung Than was his agent in the Magistrate's Court at his trial. Reference to Criminal Regular Trial No. 34 of 1957 before the 4th Additional Magistrate, Shwebo, however, reveals that U Taik Kaung was specific in giving evidence on the matter. He had stated that while he was in Rangoon after February 1956, his agent Ko Aung Than came down from Ye-U saying that he would need a power of attorney in order to run the mill in U Taik Kaung's absence. In order to avoid delay, U Taik Kaung had stated, he had gone up to Mandalay and executed a power and delivered it after registration. U Hla Po, who appeared in the proceedings as plaintiff's witness No. 1, introduced the power of attorney as (Exhibit 3) and said that the power was deposited with him by Ko Aung Than. The power was admitted and put on the list of exhibits which was made in the proceedings and there is on record an application made by U Taik Kaung after the trial for the return of the exhibits which was granted by the Magistrate on 30th November 1957. On the application itself, U Taik Kaung has acknowledged receipt of the exhibit documents and he has also entered a similar acknowledgment on the list of exhibits. U Myo Khin, learned Advocate for the defendant also files a certified copy of an entry in Register Book No. 6 in the office of the Sub-Registrar, Mandalay, which records that on 28th February 1956 U Taik Kaung executed and authenticated a general power of attorney in favour of Ko Aung Than. The entry is admitted as (Exhibit 6) in this suit.

The plaintiff has produced a few witnesses who had worked in the rice mill in an attempt to establish that Ko Aung Than was not an agent at the relevant time but

was only a minor employee with no duties or powers as agent or manager of the mill. Ko Sein (PW 6), Maung Nyan (PW 7), Maung Thein Maung (PW 8) are such witnesses. The plaintiff has also stated that the only agent whom he empowered was one Ko Chit whom he despatched from Rangoon to take care of the mill. The power that he gave to Ko Chit (Exhibit Z) was however executed on 19th November 1956 and registered before the Sub-Registrar of Insein on 21st November 1956. This power is, therefore, no proof that U Taik Kaung had not appointed Ko Aung Than as his lawful agent to look after the mill and his affairs before November 1956.

The rice mill belonging to U Taik Kaung was attached by order of the learned 1st Additional Magistrate of Ye-U in Civil Miscellaneous No. 18 of 1956 on 13th July 1956, that is at a time when Ko Aung Than held the power of attorney granted to him by the plaintiff. On 26th July 1956 the Magistrate, after considering an application made by Ko Aung Than for permission to run the mill, granted the prayer on the ground that keeping the mill running would bring benefits rather than do harm. The order, however, directed that the attachment on the mill be continued though Ko Aung Than was permitted to run the mill. The application of Ko Aung Than stated that the ownership of the rice mill did not entirely vest in U Taik Kaung because he had received a loan of K 30,000 from the State Agricultural Marketing Board towards the erection of the mill. Ko Aung Than also stated that he held the power of attorney from U Taik Kaung which he had deposited with the State Agricultural Marketing Board and if he was granted permission to run the mill he would be able to keep the staff in employment and also pay off the balance of the loan to the Government. The application therefore was made by Ko Aung Than in his capacity as agent of U Taik Kaung and it was not the State Agricultural Marketing Board which filed it. In his

C.C. 1964

U TAIK KAUNG v. 1. THE GOVT. OF UNION OF BURMA. 2. THE STATE AGRICULTURAL MARKETING BOARD, RANGOON.

evidence before this Court Ko Aung Than also states that though he received permission, all that he could do was earn enough to pay the staff of the mill and that he was never able to repay the loan from the State Agricultural Marketing Board. There were so many rice mills in business at the time, Ko Aung Than states, that there was not enough regular work to bring in large earnings. He did not misappropriate the earnings nor any of the equipment or fittings of the rice mill. At the time he was running the mill, U Taik Kaung's wife was in residence in the compound.

In these circumstances this Court cannot find that the learned 1st Additional Magistrate of Ye-U went beyond his powers or acted in bad faith in granting permission to Ko Aung Than, who was clearly the lawful agent of U Taik Kaung at the time, to run the mill while it was kept under attachment, nor is there sufficient proof on the record to establish that during that time the mill was robbed of its machinery, fittings and other valuable equipment as alleged by U Taik Kaung. U Pyan Htin (PW 1), Police Station Officer, says that he was the man who handed over the rice mill to U Taik Kaung after the attachment was removed by order of the Court. He says that U Taik Kaung insisted, before taking delivery, to make an inventory of the mill (Exhibit C), in the presence of witnesses. While the fact that the inventory was taken is clear, there is nothing to show what the condition was before Ko Aung Than was permitted to run the mill by the Court and there is therefore no basis on which to work out the damages inflicted or the losses suffered by the rice mill, if any, during the time that Ko Aung Than operated it. These, however, are by way of incidental remarks since this Court's finding is that the learned Magistrate acted within his competence and in good faith, not maliciously, in the interests of all the parties concerned. The learned Magistrate must therefore receive

the protection granted by the Judicial Officers Protection Act, section 1 of which reads as follows:

> "No Judge, Magistrate, Collector or other person acting judicially shall be liable to be sued in any civil Court for any act done or ordered to be done by him in the discharge of his judicial duty, whether or not within the limits of his jurisdiction: provided that he at the time, in good faith, believed himself to have jurisdiction to do or order the act complained of; and no officer of any Court or other person, shall be liable to be sued in any civil Court for he execution bound to execute the lawful warrants or orders of any such Judge, Magistrate, Collector or other person acting judicially, of any warrant or order, which he would be bound to execute if within the jurisdiction of the person issuing the same".

U Choung Po, learned Advocate for the plaintiff refers me to several Indian decisions which are more relevant to the right of a subject to sue the Government for injuries suffered at the hands of its servants. In *Maharaja Bose* v. *The Governor-General in Council* (1) which was a suit for wrongful arrest and malicious prosecution alleged against a railway servant, it was held that the suit would lie against Government for torts committed by its servants in the course of their employment in a business or commercial undertaking owned by the State. In this suit, however, the right to sue the Government has not been questioned and the test of liability is whether the staff of the State Agricultural Marketing Board, the Government servants and the police officers who set criminal proceedings in motion against U Taik Kaung were acting in the due performance of their duties and in good faith. Another decision cited by U Choung Po is *In re Jangilal* (2) which originated as a reference under the Stamp Act. The relevant part of the decision on which the learned Advocate relies reads that "the Judicial Officers Protection Act does not probably contemplate the protection of a

(1) LVI Calcutta Weekly Notes 248. (2) A.I.R. (1931) Allahabad 189.

C.C. 1964

U TAIK KAUNG v. 1. THE GOVT. OF UNION OF BURMA. 2. THE STATE AGRICULTURAL MARKETING BOARD, RANGOON.

Judge from a suit for damages for breach of contract, but the language of the Act is sufficiently wide to grant protection even against a suit of that nature". This observation, which might be pertinent to the issue involved in the reference, does not apply to this suit where the Magistrate who granted permission to Ko Aung Than to run the rice mill is not being sued for any breach of contract.

U Myo Khin, learned Advocate for the defendants, invites this Court's attention to the State Agricultural Marketing Board Act, section 32 of which grants immunities to the Board, its members and its officers and staff, who act in the performance of their duties under the Act in good faith. This grant of immunities, similar to the immunities granted by the Judicial Officers Protection Act, would also seem to cover the acts complained of by the plaintiff against the State Agricultural Marketing Board and its staff. U Choung Po demurs that section 32 of the State Agricultural Marketing Board Act was *ultra vires*, but of what he does not say.

Issue No. 2 framed in the suit must be answered in the sense that the acts complained of by the plaintiff were not done unlawfully or in bad faith by the judicial officers of the Government and/or the officers of the State Agricultural Marketing Board. Issue No. 3 will also be answered in the sense that the judicial officers and/or the officers of the State Agricultural Marketing Board are protected from civil or criminal liability by law for the acts. The suit must therefore be dismissed with costs.

APPELLATE CIVIL

Before U Maung Maung, J.

C.C. 1964 — *May* 6.

(1) U BA PU, (2) U BA SEIN, (3) U SHEIN AND (4) U SEIN (APPELLANTS)

v.

U BA WAY (RESPONDENT).*

Representative suit to be filed against Association—suit against some members only —not competent. Plaintiff in a suit against all members—not competent to fix the decree on some only.

The Plaintiff/Respondent had sued the Defendants/Appellants, who were members of an Association of Motor Truck Owners. The remaining members of the Association were later added as co-defendants. However, towards the end of the trial, the Plaintiff/Respondent waived his claim against the new co-defendants, and accordingly a decree was passed against the present Defendants/Appellants only.

Held: On a similar facts and involving the same situation, it has been held that the defendants could not be personally liable, and that a representative suit should be filed.

U Ba Pu and three others v. *U Shwe*, Special Civil Appeal No. 5/59, High Court; and *U Shwe* v. *U Ba Pu and three others*, Special Appeal No. 3/63, Chief Court, referred to.

In the present suit, as the remaining members were also joined as co-defendants, the requirement that the suit must be a representative suit against all the then members would seem to be satisfied.

Held also: However, the decree against the 4 (four) Defendants/Appellants only, is not competent. The Plaintiff/Respondent cannot pick and choose those on whom he would like to fix a decree.

P. K. Bose (Advocate) for the appellants.

S. L. Verma (Advocate) for the respondent.

U MAUNG MAUNG, J.—In disposing of this appeal the need to go deeply into the facts is eliminated because in a similar suit where the same Association was involved in similar circumstances, decision has been rendered, and the principles of law applicable have been settled by various benches of this Court. The question now, as both Mr. Bose and Mr. Verma, the learned counsel, agree,

* Civil Second Appeal No. 37 of 1961, against the decree of the District Judge, Katha, dated the 2nd June, 1961, passed in Civil Appeal No. 8 of 1960.

C.C. 1964

(1) U BA PU, (2) U BA SHIN, (3) U SHEIN AND (4) U SEIN v. U BA WAY.

is whether the principles apply or the facts are distinguishable in this case.

The appellants, defendants in the original suit, were members of an association of motor truck owners, and they came to an agreement, along with other members, that if the respondent-plaintiff volunteered to have his own truck used by the Army when need arose, they would compensate him by paying a sum of K 750 per month in addition to the charges paid by the Army. This was because those remaining members would be free to ply for profit on their own, safe from requisition by the Army.

The Army did use the truck of the respondent-plaintiff who called upon the appellants to pay him their contribution of K 750 a month as agreed. On their failure to pay he sued them for recovery of K 2,242 in the Court of the Subdivisional Judge, Katha, and finally obtained a decree. The learned District Judge, Katha, confirmed the decree on appeal.

A similar suit was filed in the same Court at Katha where similar facts and the same association were involved. There too a decree was passed for the plaintiff which was upheld on appeal. However the question whether the liability of the association was joint and several was taken up on appeal and U Aung Khine, J. in *U Ba Pu and three* v. *U Shwe* (1) held it was. In other words the defendants were personally liable to compensate the plaintiff as the association had promised and they could be sued separately.

On appeal under section 20 of the Union Judiciary Act a Bench composed of U San Maung and U Myint Too, JJ., reversed the ruling and held that the defendants, even though they were Committee Members, could not be held personally liable for what the association promised, and the remedy would be for the plaintiff to have filed a representation suit against the three members of the

(1) Civil 2nd Appeal 28/59 High Court.

C.C.
1964
(1) U BA PU,
(2) U BA SEIN,
(3) U SHEIN
AND
(4) U SEIN
v.
U BA WAY.

association, proving that the contract had their concurrence. See *U Ba Pu and three others* v. *U Shwe* (2). This Bench decision has been upheld by a Bench of three Judges of the Chief Court in *U Shwe* v. *U Ba Pu and three others* (3).

I am bound to follow the ruling laid down in the last-mentioned appeal, and the only question for me to consider is whether the facts are distinguishable. In the suit from which this appeal arises, the plaintiff-respondent first sued the four defendant-appellants only. But on objection by the defendants the other remaining members of the association were also joined as co-defendants. To that extent, the requirement that the suit must be a representative suit against all the then members would seem to be satisfied. But the plaintiff himself, towards the end of the trial, moved the Court to pass a decree only against the four defendants he had originally selected and waived his claim against the remaining co-defendants. Thus it was that the decree was only passed against the four defendants only.

No doubt this constitutes a peculiarity not to be found in the other suit, but if a suit is incompetent against only four defendants when all other members should be joined I fail to see how a decree can be competent against those four only when the plaintiff himself waives all claims against the others. The association, made up of all its members, is liable, not the four Committee Members only, and the plaintiff cannot pick and choose those on whom he would like to fix a decree. And the plaintiff must make his own case, the Court cannot conduct his case for him.

In the result the decree passed in favour of the plaintiff-respondent is incompetent in the light of the Chief Court ruling.

---

(2) Special Civil Appeal 5/59, High Court.
(3) Special Appeal 3/63, Chief Court.

C.C. 1964

(1) U BA PU, (2) U BA SEIN, (3) U. SHEIN AND (4) U. SEIN v. U BA WAY.

Mr. Verma also raises a point that the association was illegal for want of registration, but this argument really cuts both ways for his client too was a member of the association. I need not decide this question because sufficient evidence was not led on it at the trial, and I do not think a decision would affect the results of this appeal.

The appeal is allowed and the decrees of the original Court and the first appellate Court are set aside. But as the appellants have succeeded on a point of law which has had to be settled by several benches of the Chief Court, the parties are ordered to bear their own costs throughout.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J

MA MON AND ANOTHER (APPELLANTS)

v.

U MIN SIN (RESPONDENT).*

C.C. 1963

Aug. 29.

Sale Deed coupled with contemporaneous agreement for repurchase—whether mortgage by conditional sale—estopped by proviso to s. 58 (c) *Transfer of Property Act—effect of reliance on the contemporaneous agreement—right to remain in possession—s.* 53 *A Transfer of Property Act.*

The Appellants were among the Defendants in a suit for ejectment brought by the Respondent/Plaintiff. The Respondent had alleged that he was the owner of the house, having bought the same by a registered deed from the Defendants. The Appellants denied that there was an outright sale of the house and asserted that besides the aforesaid Sale Deed, there being a contemporaneous agreement for the repurchase of the house, the transaction was a mortgage by conditional sale.

The trial Court passed a decree in favour of the Plaintiff as far as the Appellants were concerned. On Appeal:—

Held: Although there is strong evidence to show that the transaction as evidenced by the registered deed and the contemporaneous agreement by the parties was in fact a mortgage, the defendants are estopped by the proviso to s. 58 (c) of the Transfer of Property Act from contending that their house had not been sold outright to the Plaintiff.

Accordingly all that the Defendants can rely upon is the contemporaneous agreement and to show that they did attempt to repurchase their house within the stipulated period.

The Defendants are therefore entitled under s. 53 A of the Transfer of Property Act to remain in possession of the suit house as they were able and willing within the stipulated period, and still are, to repurchase the house.

Hla Tun Pru for the appellants.

G. N. Banerji for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 1061 of 1952 of the City Civil Court, Rangoon, the plaintiff U Min Sin who is the respondent in the present appeal, sued the defendant-appellants Ma Mon, her deceased husband

* Civil 1st Appeal No. 73 of 1960 against the decree of the City Civil Court of Rangoon in Civil Regular Suit No. 1061 of 1952, dated 19th September 1960.

C.C. 1963

MA MON AND ANOTHER v. U MIN SIN.

U Htike and her daughter Ma Mya Yin for a declaration that he was the owner of the house known as No. 83, 13th Street, Rangoon and the site of which it is situate. He joined as co-defendants U Maung Maung and U Sine who were living on the ground-floor of the said house as tenants for a declaration that he was entitled to receive rent from them. His suit was decreed so far as the first three defendants were concerned but the suit as against U Maung Maung and U Sine was dismissed on the ground that there was no cause of action against them as they were willing to pay rent to anybody entitled to the same and had, in fact, deposited it with the Controller of Rents.

The defendants Ma Mon and Ma Mya Yin appealed, U Htike having died in the meantime, and their appeal was dealt with by the late High Court in Civil First Appeal No. 73 of 1960. The learned single Judge on the Appellate Side (U Kyaw Tun, J.) who dealt with it, remanded the suit under Order XLI, Rule 25 of the Civil Procedure Code for findings on the three issues framed by him. In brief these issues dealt with the question whether or not U Min Sin had entered into agreement with U Htike, Ma Mon and Ma Mya Yin to resell the suit house for K 6,000 within two years and if so, whether these defendants had failed to exercise their option of repurchase within the period prescribed. The suit has now been re-submitted to this Court with findings to the effect that there was such an agreement for repurchase but that the defendants had failed to exercise their option within the stipulated period.

Now, the plaintiff's case is that he was the owner of the suit house having purchased the same by the registered deed dated the 9th of May 1950 from the defendants U Htike, Ma Mon and Ma Mya Yin. By a written agreement entered upon with the defendants on the same date, he had permitted them to occupy the first floor of the suit house for two years without any rent.

Regarding the ground-floor which was in the occupation of two tenants in the persons of defendants U Maung Maung and U Sine he was to receive the rent. The defendants U Htike, Ma Mon and Ma Mya Yin failed to repurchase the property within the stipulated period ending with the 9th of February (probably a mistake for the 9th of May) 1952. On the other hand, they were still claiming to be the owners of the suit house and the defendants U Maung Maung and U Sine in conspiracy with them were denying his right to receive rent from them. Hence the necessity for filing the present suit.

The defendants U Htike, Ma Mon and Ma Mya Yin denied that there was an outright sale of the suit house to the plaintiff U Min Sin as alleged by him. On the other hand, they contended that the transaction as evidenced by the registered deed of sale dated the 9th of May 1950 and the contemporaneous agreement between the parties was in fact a mortgage of the suit house for a loan of K 6,000 bearing interest at the rate of five per cent per mensem. After a few months these defendants tried to redeem their property but they had been put off by the plaintiff on several pretexts. So about the end of June 1951, they had to send him a lawyer's notice asking him to allow redemption. This also was unheeded by the plaintiff. Accordingly as they were able and willing to perform their part of the contract as set forth in the written agreement dated the 9th of May 1950, they were not liable to be ejected.

In the course of his examination the plaintiff U Min Sin had to admit that he did receive a notice from the defendant's Advocate Mr. Dutt dated the 8th of August 1950, asking him to allow redemption. However, he said that he had told the defendants to bring the amount stipulated in the agreement but that the defendants had failed to appear.

C.C. 1963

MA MON AND ANOTHER v. U MIN SIN.

For the defendants there is one independent witness in the person of U Kyar Yoe who admittedly acted as the broker in the transaction between them and the plaintiff U Min Sin. According to this witness the transaction was in fact a loan of K 6,000 bearing interest at five per cent per mensem but that at the insistence of U Min Sin the registered deed dated the 9th of May 1950 evidencing sale of the suit house had to be executed. Contemporaneously, an agreement for repurchase of the suit house within a period of two years was also executed. It is Exhibit " " in the connected Civil Regular Suit No. 1338 of 1950. Out of K 6,000 advanced to the defendants U Min Sin deducted the first month's interest amounting to K 300. Two other sums of K 300 were given as interest. Five months after the execution of the sale deed he accompanied the defendants to request the plaintiff to allow the defendants redemption, as the rate of interest was too high. The plaintiff put them off saying that he did not have in his possession the registered deed of sale executed by the defendants. According to this witness also the upper storey of the suit house was occupied by U Htike and his family while the lower storey was in the occupation of U Htike's tenants.

The 4th and 5th defendants U Maung Maung and U Sine in giving evidence said that they were the tenants of U Htike paying him rent at the rate of K 60 per mensem which was reduced by the Rent Controller to K 35 per mensem. When the plaintiff claimed rent from them they were in a dilemma, so they had deposited the rent payable by them with the Controller of Rents.

Now, although there is strong evidence to show that the transaction as evidenced by the registered deed of sale dated the 9th of May 1950 and the contemporaneous agreement between the parties was in fact a mortgage the defendants U Htike, Ma Mon and Ma Mya Yin are estopped by the proviso to section 58 (*c*) of the Transfer

C.C. 1963
MA MON AND ANOTHER v. U MIN SIN.

of Property Act from contending that their house had not been sold outright to U Min Sin. Section 58 (*c*) in so far as it is relevant for the present purpose reads:

> "Where the mortgagor ostensibly sells the mortgaged property on condition that on such payment being made the buyer shall transfer the property to the seller the transaction is called a mortgage by conditional sale. . . *Provided that no such transaction shall be deemed to be a mortgage, unless the condition is embodied in the document which effects or purports to effect the sale.*"

Accordingly, all that the defendants can rely upon is the contemporaneous agreement dated the 9th of May 1950, Exhibit " ခ " in the connected Civil Regular Suit No. 1338 of 1950 and to show that they did attempt to repurchase their house within the stipulated period. In this they have succeeded. The notice sent by them through their Advocate Mr. Dutt, which was admittedly received by the plaintiff U Min Sin is clearly in favour of their version of the story. The relevant part of this notice reads as follows:

> "That my client by a registered deed of sale dated 9th May 1950 sold to you House No. 83, 13th Street, Rangoon for a sum of K 6,000. By a deed of agreement, it was agreed that if my client could pay you back the said K 6,000 (the sale price of the said house) you would re-convey the said house to my client. Now my client is ready and willing to pay back to you the said K 6,000 and wants the said house to be re-conveyed to him (of course at my client's expense) without any delay. So you are hereby requested to inform me when I shall send you the draft of the deed of re-conveyance (*i.e.* sale of the said property by you to my client) for your approval or in the alternative you may send me the draft of re-conveyance drafted by you. An immediate reply is solicited as my client does not want to keep his money in hand for a long time."

No doubt in the agreement dated the 9th May, it is mentioned that re-conveyance would be made to the

C.C. 1963

MA MON AND ANOTHER v. U MIN SIN.

defendants on their paying to the plaintiff K 6,000 and other sums as might be due. The plaintiff did not in his plaint ever that any sum other than K 6,000 was due from the defendants. In fact, I am of the opinion that the expression " and other sums that might be due " was meant to connote interest at the rate of five per cent per mensem.

Nevertheless, as neither party can allege or prove that the transaction as evidenced by the two deeds was a mortgage no interest was payable and the plaintiff was bound to re-convey the suit house to the defendants on payment of the purchase price, namely, K 6,000.

The defendants U Htike (deceased), Ma Mon and Ma Mya Yin were entitled under section 53A of the Transfer of Property Act to remain in possession of the suit house as they were able and willing within the stipulated period, and still are, to repurchase the house for a sum of K 6,000.

In the result, the appeal succeeds. The judgment and decree of the trial Court for the ejectment of the defendant-appellant Ma Mon and Ma Mya Yin and the deceased U Htike are set aside and the plaintiff's suit dismissed with costs, Advocate's fees being assessed at 5 (five) gold mohurs.

CIVIL MISCELLANEOUS

Before U Bo Gyi, C.J., U San Maung, J., and U Tun Tin, J.

BISANATH SINGH AND ONE { (APPELLANT) / (APPLICANT) }

v.

MEIKTA SA THON THU CO-OPERATIVE SOCIETY LTD., STRAND ROAD, BASSEIN (RESPONDENT).*

C.C. 1964

Apr. 4.

Urban Rent Control Act, 1948, *s.* 11 (1) (e)—bona fide *requirement for reconstruction or repairs—whether premises after reconstruction or repairs required to be capable of accommodating tenants.*

Held: it cannot be said that a landlord does not require the suit premises *bona fide* for reconstruction or for effecting essential major and structural repairs, unless the building after re-erection or after such repairs as the case may be is also capable of accommodating tenants for residential purposes.

Such an observation would go further than is warranted by the language of s. 11 (1) (*e*) of the Urban Rent Control Act, 1948.

Daw Thein Khin v. *Abul Jabber and one*, (1955) B.L.R. 53, and *Sin Tek and another* v. *Lakhany Bros.*, (1952) B.L.R. 180, referred to and followed.

S.B. Tikayaram v. *Maung Pe Than and five others*, (1959) B.L.R. 84 (H.C.), referred to and distinguished

N. C. Sen (Advocate) for the applicant.

Aung Min (1) (Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This application under section 6 of the Union Judiciary Act is for special leave to appeal against the judgment of this Court in Civil Second Appeal No. 87 of 1962, wherein the learned single Judge on the Appellate Side set aside the judgment and decree of the Additional District Court of Bassein in Civil Appeal No. 6 of 1962 and confirmed those of the Township Court of

* Civil Misc. Application No. 172 of 1963; Application under s. 6 of the Union Judiciary Act, for special leave to appeal against decree/order of the single Judge, Appellate Side of Chief Court, of Rangoon in Civil Second Appeal No. 87 of 1962, dated 19th October 1963.

C.C. 1964

BISANATH SINGH AND ONE v. MEIKTA SA THON THU CO-OPERATIVE SOCIETY LTD., STRAND ROAD, BASSEIN.

Bassein-West in Civil Regular Suit No. 101 of 1960. The facts giving rise to the present application are briefly these:

In Civil Regular Suit No. 101 of 1960 aforesaid Meikta Sa Thon Thu Co-operative Society Ltd. of Strand Road, Bassein, which is the respondent in the present application sued the defendant-applicants Bisanath Singh and Sheopujan Singh for their ejectment from two rooms on the groundfloor of a two-storeyed wooden building known as House No. 56, Kaladan Road, Bassein, on the ground that the defendants were its tenants and that the building was reasonably and *bona fide* required for the purpose of essential, major and structural repairs, the suit being one under section 12 (1) (*e*) of the Urban Rent Control Act, 1960. The building in suit was about thirty years old and according to the defendant Sheopujan Singh himself he was in occupation of the suit room since the past 12 years. This building which originally belonged to one U Pu (*a*) Cassim was purchased on the 21st of July 1960 by the plaintiff society, avowedly for its own use and occupation. Thereafter, the plaintiff obtained necessary sanction to carry out repairs which were estimated to cost about K 15,000. There is evidence which was believed both by the learned trial Judge and by the learned single Judge on the Appellate Side of this Court that the roofs, walls and the floors of the building as well as the kitchen attached thereto were in need of extensive repairs. What the plaintiff proposed to do as set out in his plaint, was to convert the building which was constructed wholly of timber into a semi-pucca double-storeyed building and to entirely renew the roofing by putting new corrugated zinc sheets. Cement floors as well as the doors and windows and the rooms would also be repaired or reconstructed. In these circumstances, both the learned trial Judge and the learned single Judge on the Appellate Side of this Court held that the plaintiff

did require the building in suit reasonably and *bona fide* for the purpose of essential major and structural repairs.

The learned Judge of the Additional District Court, on the other hand, considered that as the avowed purpose of the plaintiff in purchasing the suit building was to use it for the society's own occupation and also because the original plaint in the suit, mentioned, that the building after effecting the necessary repairs would be exempt from the provisions of the Urban Rent Control Act in view of the Ministry of Finance and Revenue Notification No. 35, dated the 16th of February 1965, the plaintiff, did not require the suit building reasonably and *bona fide* for the purpose of effecting essential, major and structural repairs. He accordingly dismissed the plaintiff's suit relying, *inter alia*, upon the observations of a Bench of the late High Court in *S. B. Tikayaram* v. *Maung Pe Than and five others* (1).

In support of the present application for special leave the learned Advocate for the defendant-applicants has contended that there are apparent contradictions between the decisions of the late High Court in *Sin Tek and another* v. *Lakhany Brothers* (2), *Daw Thein Khin* v. *Abdul Jabber and one* (3) on the one hand and *Tikayaram* v. *Maung Pe Than and five others* (1) on the other, that these apparent contradictions should be resolved by this Court, and that therefore special leave to appeal against the decision of the learned single Judge on the Appellate Side of this Court should be given. However, in our opinion, there is ample evidence on which both the learned trial Judge as well as the learned single Judge on the Appellate Side of this Court could have come to a finding that the suit building was required by the plaintiff-society reasonably and *bona fide* for the purpose of effecting major and structural repairs. No doubt in *S. B. Tikayaram* v. *Maung Pe Than and five others* (1) the observations of the Bench

(1) (1959) B.L.R. 84 (HC). (2) (1952) B.L.R. 180. (3) (1955) B.L.R. 53.

C.C. 1964

BISANATH SINGH AND ONE v. MEIKTA SA THON THU CO-OPERATIVE SOCIETY LTD., STRAND ROAD, BASSEIN.

of the late High Court would seem to suggest that in a case coming within the ambit of section 11 (1) (*e*) of the Urban Rent Control Act [corresponding to section 12 (1) (*e*) of the 1960 Act] a landlord cannot be said to require a tenanted residential building reasonably and *bona fide* for the purpose of reconstruction or for the purpose of effecting major and structural repairs, unless the reconstructed or repaired building is capable of accommodating tenants for residential purposes. In *Tikayaram's* case (1) the tenement building in respect of which there was no hint or suggestion that it was in need of re-erection or essential, major and structural repairs was proposed to be pulled down for the purpose of building a cinema hall on its site. It was therefore held that the plaintiff could not be said to have required the tenement building reasonably and *bona fide* for the purpose of reconstruction or for effecting major and structural repairs. Although the decision so far as it went, was apparently correct on the facts therein, the observation that a landlord cannot be said to require a tenement building reasonably or *bona fide* for reconstruction or for effecting essential, major and structural repairs unless the building after re-erection or after such repairs as the case may be is also capable of accommodating tenants for residential purpose, seems to go further than is warranted by the language of section 11 (1) (*e*) of the Urban Rent Control Act, 1948. Therefore we consider that the decisions in *Sin Tek and another* v. *Lakhany Brothers* (2) and *Daw Thein Khin* v. *Abdul Jabber and one* (3) stand unimpaired.

In these circumstances we do not consider that this is a fit case for the grant of special leave to appeal under section 6 of the Union Judiciary Act. In the result, the application is dismissed with no order as to costs.

(1) (1959) B.L.R. 84 (HC). (2) (1952.) B.L.R. 180.
(3) 1955. (B.L.R.) 53.

တရားမအယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး ရွှေတွင်

ဆင်-ဆင်းမာရှူး (အယူခံတရားလို) † ၁၉၆၄

နှင့် ဇွန်လ ၂၆ ရက်။

ဦးတင်ဦး (အယူခံတရားခံ) *

ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၀ "Debt" ဆိုသည့်စကား၏အဓိပ္ပါယ်။ အုတ်ရောင်းရာ ကျန်ရှိသောအုတ်ဘိုးငွေ အကျုံးဝင် မဝင်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။"Debt" ဆိုသောစကားနှင့် "Loan" ဟူသောစကားတို့၏ အဓိပ္ပါယ်ရှင်းလင်းချက်များကို ထောက်ရှုသော်၊ "Debt" ဆိုသောစကားသည် ချေးငွေ သက်သက်ကိုသာ ဆိုသည်မဟုတ်၊ အခြားနည်းတင်ရှိသော ပေးဆပ်ရန်ရှိသည့်အကြွေးလည်း ပါဝင်သည်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ရောက်လေသည်။

Seldon v. *Wilde*, (1910) K.B., p. 9. *Re McGreavy*, A.E.L.R. (1950) Vol. 1, p. 442 ; *Prafulla Chandra* v. *Jatindra Nath*, (1938) I.L.R. 2 Cal., p. 320 တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

သို့ဖြစ်၍၊ အုတ်ဘိုးကျန်ငွေအတွက် စွဲဆိုသောအမှုသည်၊ ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ (၂၀) တွင်ပါရှိသော "Debt" ဆိုသည့်စကားတွင်အကျုံးဝင်သည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။

Fatima Bee Bee and others v. *Official Trustee*, A.I.R. (1941) Ran., p. 344 ကိုရည်ညွှန်း၍လိုက်နာသည်။

အယူခံ တရားလိုအတွက်။ ။ရွှေနေကြီး မစ္စတာ အာ (ရ်) ချော်ဘား။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ရွှေနေကြီး ဦးညွှန့်စိန်။ ။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင် ယခုအငြင်းမပွါးတော့သည့် အကြောင်းခြင်းရာများမှာ၊ ၂၀-၁၁-၅၅ နေ့မှ ၁၇-၁၂-၅၅ နေ့အထိ၊ အယူခံတရားလို ဆင်-ဆင်းမာရှူး သည် အယူခံတရားခံ ဦးတင်ဦး သို့ အုတ် ၅၀၀၀၀ ရောင်းချခဲ့ရာ၊ ဦးတင်ဦး သည် ထိုအုတ်ဘိုးငွေအတွက်၊ ၁၅-၈-၅၆ နေ့တွင် ငွေ ၁,၀၀၀ တကြိမ်၊ ၂၀-၄-၅၇ နေ့တွင် ငွေ ၅၀၀ တကြိမ်၊ ၁၈-၆-၅၇ နေ့တွင် ငွေ ၅၀၀၊ တကြိမ်ပေးသွင်းလေသည်။

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမအယူခံမှုအတွက် အမှတ် (၁၆၃)။

† ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးအမှုအမှတ် ၃၃၀ တွင်၊ ရန်ကုန်မြို့တော် တတိယတရားမတရားသူကြီး ရုံးတော်၏ ချမှတ်သောဒီကရီကိုအယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၄

ဆင်-ဆင်းမာဌူးနှင့် ဦးတင်ဦး။

ထိုငွေအသီးသီးကို မိမိကိုယ်တိုင်ရေးသော ချက်လက်မှတ်များဖြင့် ပေးသွင်းခဲ့၏။ ထိုရငွေများကို ခုနှိမ်ပြီးလျှင်၊ အယူခံတရားလိုသည် အယူခံတရားခံထံမှ ကျန်ငွေ ၁,၇၅၀၊ ရရှိရန်အတွက်တရားစွဲလေသည်။ တရားစွဲသည့်နေ့မှာ ၂၄-၄-၆၀ နေ့ဖြစ်ရာ ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ (၁)၊ အပိုဒ် (၅၂) အရ၊ သာမန်အားဖြင့် ၃ နှစ်အတွင်းစွဲဆိုရမည်ဖြစ်သဖြင့်၊ အမှုမှာကာလစည်းကမ်းသတ်-ကျော်လွန်နေပြီဖြစ်သည်။ သို့သော် အယူခံတရားလိုက ထိုပေးသွင်းငွေများကို အယူခံတရားခံကိုယ်တိုင် ချက်လက်မှတ်ရေး၍ ပေးသွင်းသည်ဖြစ်ရကား၊ ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၀ အရ၊ မိမိသက်သာခွင့် ရရှိထိုက်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် မိမိစွဲဆိုသော၊ အမှုမှာ ကာလစည်းကမ်းသတ်မကျော်လွန်သေးကြောင်းဖြင့် လျှောက်ထား၏။ မူလရုံးက ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၀ ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင်ပါရှိသော "Debt" ဆိုသည့်စကားမှာ ချေးယူငွေသာဖြစ်ကြောင်းနှင့် ယူဆပြီးလျှင် ထိုပုဒ်မ ၂၀ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ အယူခံတရားလိုသက်သာခွင့်မရနိုင်ဟု အမှုကိုပယ်လိုက်၏။ ထို့ကြောင့် အယူခံတရားလို ယခုအယူခံဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။

အထက်၌ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း၊ အယူခံတရားခံက အယူခံတရားလိုထံမှ အုတ်များ ဝယ်ယူခဲ့သည်ကိုငင်း၊ ချက်လက်မှတ်ဖြင့် ထိုအုတ်များအတွက် ငွေသုံးကြိမ်ပေးသွင်းခဲ့သည်ကိုငင်း အယူခံတရားလိုက ထိုချက်လက်မှတ်များကို လက်ခံပြီးလျှင် တရားစွဲဆိုရာ၌ ရရှိငွေကို ခုနှိမ်ပြီးစွဲဆိုသည်ကိုငင်း နှစ်ဦးနှစ်ဘက် သဘောတူခဲ့ကြ၏။

ဤအမှုတွင် ဆုံးဖြတ်ရန်ပြဿနာမှာ တခုတည်းသာဖြစ်သည်။ ယင်းပြဿနာသည် ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၀ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင်ပါရှိသော "Debt" ဆိုသည့်စကားသည် ချေးယူသောကြွေးငွေဟူ၍သာ အဓိပ္ပါယ်သက်ရောက်သလောဟူသည့်အချက်ပင်ဖြစ်သည်။ အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက Wharton's Law Lexicon ကိုညွှန်း၍၊ ထိုကျမ်းတွင်အောက်ပါအတိုင်း ပါရှိကြောင်းနှင့် တင်ပြလျှောက်လဲလေသည်။

> "Debt [fr.debitum, Lat.], a sum of money due from one person to another. An action of debt lay where a person claimed the recovery of a liquidated or certain sum of money affirmed to be due to him; and it was generally founded on some contract alleged to have taken place between the parties, or on some matter of fact from which the law would imply a contract between them."

ထိုကျမ်းတွင်ပင် "Loan" ဟူသောစကားနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အောက်ပါအတိုင်းအဓိပ္ပါယ် ရှင်းလင်းဖော်ပြထားလေသည်။

"Loan [hlæn, Sax.], anything lent or given to another on condition of return or repayment."

၁၉၆၄
ဆင်-ဆင်မောင်းနှင့် ဦးတင်ဦး။

ထိုအဓိပ္ပါယ်ရှင်းလင်ချက်ကိုထောက်သော် "Debt" ဆိုသည့်စကားသည် ချေးငှေသက်သက်ကိုသာ ဆိုသည်မဟုတ်၊ အခြားနည်းတင်ရှိသော ပေးဆပ်ရန်ရှိသည့် အကြွေးလည်းပါဝင်သည်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်သက်ရောက်လေသည်။ ယင်းယူဆချက်ကို ဖော်ပြရသော် ***Seldon*** **v.** ***Wilde*** (၁) အမှုတွင် တရားရုံးချမှတ်သော အမိန့်အရ ပေးဆောင်ရန်ရှိသော တရားစရိတ်ငွေသည်၊ "Debt" ဆိုသောစကား တွင်အကျုံးဝင်သည်ဟု ဖော်ပြထားသည့်အပြင်၊ **Mc Greavy** (၂) အမှုတွင် လည်း၊ ပစ္စည်းပိုင်ရှင်တဦး ထိုပစ္စည်းအတွက် ပေးဆောင်ရန်ရှိသော အခွန်အထုပ်သည် "Debt" ဆိုသောစကားအဓိပ္ပါယ် သဘောသက်ရောက်သည်ဟု အဆုံးအဖြတ်ပြုခဲ့ လေသည်။ ထိုမှတပါးလည်း၊ ***Prafulla Chandra*** **Nag v.** ***Jatindra Nath Kar*** (၃) အမှုတွင် တရားလိုကတရားခံအဘို့ အိမ်ဆောက်လုပ်ပေးရသည့်အတွက် လက်ခငွေရရှိရန် တရားစွဲဆိုရာ၊ ထိုလက်ခငွေသည် ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၀ တွင် အကျုံးဝင်သည်ဟု ကလကတ္တားတရားလွှတ်တော် ခုံရုံးက အဆုံးအဖြတ် ပြုခဲ့လေသည်။

အထက်ဖော်ပြပါအကြောင်းအချက်များကိုထောက်သော်၊ ယခု စွဲဆိုသော အုတ် ဘိုးကျန်ငွေမှာ၊ ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၀ တွင်ပါရှိသော "Debt" ဆိုသည့်စကားတွင် အကျုံးဝင်သည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။

ထိုကလကတ္တား တရားလွှတ်တော်အမှုတွင်ပင်၊ ယင်းသို့ပေးဆပ်ရန်ရှိသော ငွေ အတွက် ပေးဆပ်ရန်တာဝန်ရှိသူက ချက်လက်မှတ်ဖြင့် ပေးဆပ်၍ ရထိုက်သူက လက်ခံလျှင် ထိုချက်လက်မှတ်သည် ကျသင့်ငွေအတွက် ပေးဆပ်သည်ကိုငင်း၊ ယင်းသို့ ပေးဆပ်ခြင်းကို ပေးဆပ်ရန်တာဝန်ရှိသူဝန်ခံသည်ကိုငင်း ထင်ရှားစေသည်ဟု ဆုံးဖြတ် ခဲ့၏။ ***Fatima Bee Bee and others*** **v.** ***Official Trustee*** (၄) အမှု တွင် ရန်ကုန်တရားလွှတ်တော်ခုံရုံးက ဤမူအတိုင်းပင် ဆုံးဖြတ်ပြုခဲ့၏။ ဤမူသည် မှန်ကန်သည်ဟု ယူဆသဖြင့် ဤရုံးကလည်း လိုက်နာကျင့်သုံးရပေမည်။

(၁) 1910 2 K.B., p.9
(၂) A.E.L.R. (1950) Vol. 1. p. 442.
(၃) 1938 I.L.R. 2 Calcutta, p. 320.
(၄) A.I.R. 1941 Rangoon. p. 344.

၁၉၆၄

ဆင်-ဆင်းမာရှုး
နှင့်
ဦးတင်ဦး။

ဤအမှုတွင် အယူခံတရားလိုက အယူခံတရားခံထံမှရရှိသော ၂၀-၄-၅၇ နေ့စွဲပါ ချက်လက်မှတ်နှင့် ၁၈-၆-၅၇ နေ့စွဲပါ ချက်လက်မှတ်တို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားသော် အယူခံတရားလို စွဲဆိုသောအမှုမှာ၊ ကာလစည်းကမ်းသတ်အတွင်း ကျရောက်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

ထို့ကြောင့် မူလရုံး၏ အမိန့်နှင့် ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်ပြီးလျှင် အယူခံတရားလို စွဲဆိုသည့်အတိုင်း နှစ်ရုံးတရားစရိတ်နှင့်တကွ အမိန့်ဒီကရီ ချမှတ်လိုက်သည်။ ကျိုးဇွန်နေခမှာ ၃၄ ဖြစ်စေရမည်။

တရားမပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးရွှေတွင်

ဒေါ်မြိုင်ပါ ၂ (လျှောက်ထားသူများ)

နှင့်

ဒေါ်သိန်း (လျှောက်ထားခံရသူ)*

၁၉၆၄ ခု၊ ဇွန် ၁၈ ရက်။

တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၄၄ အရ၊ လျှောက်လွှာကို ကန့်ကွက်လွှာ ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခြင်း တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၆ နည်း ၁၇ တွင်အကျုံးဝင် မဝင်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၁၄၄ အရ လျှောက်လွှာကိုကန့်ကွက်လွှာတင်သွင်းပြီး၊ ထိုကန့်ကွက်လွှာကိုပြင်ဆင်ရန်၊ လျှောက်ထားရာ၌၊ ထိုသို့လျှောက်ထားခြင်းသည် တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၆ နည်း ၁၇ တွင် အကျုံးဝင် မဝင်ဆုံးဖြတ်ရာမှာမလွယ်ကူ။

တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၄၄ အရ လျှောက်ထားသောလျှောက်လွှာသည်၊ ထိုကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၄၁ တွင်အကျုံးဝင်သော အထွေထွေလျှောက်လွှာမျိုးဖြစ်လျှင်၊ တရားမမှုများကဲ့သို့ပင် လျှောက်လွှာနှင့် ချေပလွှာများကို ပြင်ဆင်ခွင့်ပေးနိုင်ကောင်း ပေးနိုင်မည်။

ဤအချက်နှင့်ပတ်သက်၍ အိန္ဒိယပြည်တရားလွှတ်တော်များတွင်သာမက၊ မြန်မာပြည်တရားလွှတ်တော်၌ပင် သဘောကွဲလွဲခဲ့ကြသည်။

မောင်လှမောင်နှင့် မနှင်းဒေါက်ဘိုအမှု။ အိန္ဒိယပြည်စီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန်အတွဲ ၈ စာ ၂၇၁။ နှင့်—

အေးအမ်၊ကေ၊ဒီ၊တီ၊မွတ်သူဘယူပန်ချစ်ဘီးယား နှင့် **အနာမလဲ**အမှု။ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ ရန်ကုန်အတွဲ ၁၁၊ စာ ၂၇၅ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

လျှောက်ထားသူများအတွက်။ ။ပညာရှိခေ္ခနေကြီး ဦးဘဘင်။

လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ဒေါ်သိန်း ကိုယ်တိုင်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤပြင်ဆင်မှု များသည် အလားတူအမိန့်များမှ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်ဟုကြောင်း၊ ဤရုံးခွင်လည်း တပ်ပိုင်နက်တည်း ကြားနာ ခဲ့သည်တကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ဤအမိန့်တရပ်ဖြင့်ပင် အဆုံးအဖြတ် ပြုရပေမည်။ လျှောက်

---

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၂-၁၃။

† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမအသေးအဖွဲမှုအမှတ် ၂၀၄-၂၀၅ တွင်၊ ၁၉၆၄ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၅ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ရန်ကုန်မြို့တော် တရားမရုံး တွဲဘက်တရားသူကြီးချုပ်ရုံးတော်၏ ခွဲမှတ်သောအမိန့်ကို ပြင်ဆင်မှု။

၁၉၆၄
ဒေါ်မြို့ ပါ ၂ နှင့် ဒေါ်သိန်း။

ထားသည်မှာလည်း တရားမ ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၁၅ အရမျှသာမဟုတ်ဘဲ ရန်ကုန်မြို့ တရားမရုံး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၅ အရလည်း ဖြစ်သဖြင့်၊ ဤရုံး၏ အာဏာသည် ယခု ပေါ်ပေါက်သည့် ကိစ္စတွင် ပိုမို ကျယ်ပြန့်လေသည်။

အမှု အကြောင်းခြင်းရာ လိုရင်း အကျဉ်းချုပ်မှာ၊ ယခုလျှောက်ထားသူ ဒေါ်မြိုင်နှင့် မစ္စတာ၊ ဒီ၊ ဂျွန် ဇနီး ခင်ပွန်းတို့သည်၊ လျှောက်ထားခံရသူ မသိန်းနှင့် ခင်ပွန်း မောင်ဘကြည်တို့အပေါ် ဌေဒီကရီနှင့် အခြားပစ္စည်းများ ရရှိရန်အတွက်၊ ယခင် တရားလွှတ်တော် မူလဆိုင်ရာ တရားမကြီးမှု အမှတ် ၁၁၃/၅၁ တွင် တရားစွဲဆိုရာ၊ မူလရုံးက တရားစွဲဆိုသည့်အတိုင်း အမိန့်ဒီကရီ ချမှတ်လိုက်၏။ ထိုအမိန့် ဒီကရီကို ဇာရီပြုရာ၌ ဒေါ်မြိုင်နှင့် မစ္စတာ၊ ဒီ၊ ဂျွန်တို့သည်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ၁၀ လမ်းရှိဂိုဒေါင်အမှတ် ၂၈ ကိုဝါရမ်းဖမ်း ရောင်းချစေပြီး လေလံပွဲတွင် ဝယ်ယူကြ၏။ ထို့နောက် တရားရုံး အမိန့်အရ မောင်ဘကြည်နှင့် မသိန်းတို့သည် ထိုဂိုဒေါင်ကို လက်ရောက်ပေးအပ်ကြရ၏။ ၎င်းတို့ အယူခံဝင်သည်တွင် အယူခံရုံးက မူလရုံး၏ အမိန့်နှင့် ဒီကရီကိုပယ်ဖျက်ပြီးလျှင်၊ အမှုကို ပြန်လည်စစ်ဆေးရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်၏။ ဒေါ်မြိုင်တို့အယူခံဝင်သည်တွင် တရားလွှတ်တော်ချုပ်က ပဌမ အယူခံရုံး၏ အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပြီး ဒေါ်မြိုင်နှင့် မစ္စတာ၊ ဒီ၊ ဂျွန်တို့ မောင်ဘကြည် အပေါ် ၌ရရှိသော ဒီကရီကို ပြန်လည် အတည်ပြုလိုက်သည်။ မသိန်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ကား ဒေါ်မြိုင်နှင့် မစ္စတာ၊ ဒီ၊ ဂျွန်တို့သည် တရားစွဲဆိုသည့် အဆိုလွှာတွင် မသိန်းအပေါ် ၌ ဌေဒီကရီ တောင်းဆိုခြင်း မပြုခဲ့သောကြောင့် မူလရုံးက မသိန်းအပေါ် ၌ ချမှတ်သော ဌေဒီကရီကို ပယ်ဖျက်လိုက်၏။ အမှုအတောအတွင်း မောင်ဘကြည်နှင့် မသိန်းတို့က အဆိုပါ ဂိုဒေါင်အမှတ် ၂၈ ကို လက်လွှတ်ရသည့်အတွက် ပြန်လည်ရရှိရန်၊ လျော်ကြေးငွေ ရရှိရန် တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၄၄ အရလျှောက်ထား ကြလေသည်။ တရားရုံးက မောင်ဘကြည်အပေါ် ၌ ချမှတ်သော ဌေဒီကရီကို တရားလွှတ်တော်ချုပ်က အတည်ပြုသည်ဖြစ်ရာ မောင်ဘကြည်သည် တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၄၄ အရလျှောက်ထားပိုင်ခွင့် မရှိကြောင်း၊ မသိန်းသာလျှင် လျှောက်ထားပိုင်ခွင့် ရှိကြောင်းနှင့် ဆုံးဖြတ်လိုက်၏။ ထို့နောက် ဒေါ်မြိုင်နှင့် မစ္စတာ၊ ဒီ၊ ဂျွန်တို့က မောင်ဘကြည် မသိန်းတို့ ပုဒ်မ ၁၄၄ အရ လျှောက်ထားခဲ့သည်ကို ကန့်ကွက်ခဲ့သော ချေလွှာကို ထပ်မံ အကြောင်းပြချက် ၄ ချက်ဖြင့်၊ ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားကြ၏။ တရားရုံးက ထိုလျှောက်ထားသည်ကို လက်မခံပယ်လိုက်သဖြင့် ဒေါ်မြိုင်တို့ ထိုပယ်သည့် အမိန့်ကို ပြင်ဆင်ရန် ဤရုံးသို့ လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

စင်စစ်အားဖြင့် ဆိုလျှင် ကန့်ကွက်လွှာကို ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားသည်မှာ တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၆ ပုဒ်မ ၁၇ တွင် အကျုံးဝင် မဝင် ဆုံးဖြတ်ရန်မှာ မလွယ်ကူလှ

၁၉၆၄
ဒေါ်မြင့် ပါ ၂
နှင့်
ဒေါ်သိန်း။

ချေ။ အကြောင်းသော်ကား တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၄၄ အရလျှောက်ထားသော လျှောက်လွှာသည် ထိုကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၄၁ တွင်အကဲ့ျုးဝင်သော အထွေထွေလျှောက်လွှာမျိုးဖြစ်လျှင်၊ တရားမမှုများ၌ ကဲ့သို့ပင် လျှောက်လွှာနှင့် ချေပလွှာများကို ပြင်ခွင့် ပေးနိုင်ကောင်း ပေးနိုင်ပေလိမ့်မည်။ သို့သော် ဤအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အိန္ဒိယပြည် တရားလွှတ်တော်များတွင် သဘော ကဲ့လွဲကြရာ အချို့တရားလွှတ်တော်များက ပုဒ်မ ၁၄၄ အရလျှောက်လွှာ များသည် ဇာရီမှုတွင် လျှောက်သော လျှောက်လွှာမျိုး ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ယူဆကြလေသည်။ မြန်မာပြည် ရန်ကုန်တရားလွှတ်တော်၌ပင် သဘောကွဲလွဲခဲ့ကြသေး၏။ **မောင်လှမောင်** နှင့် **မနှင်းဒေါက်တို့အမှု** (၁)တွင် ပုဒ်မ ၁၄၄ အရလျှောက်ထားခြင်း သည် ဇာရီ ပြုလုပ်ရန် လျှောက်ထားသော လျှောက်လွှာမျိုး မဟုတ်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့သော်လည်း၊ **အေ အမ်၊ ကော်ရီကို မွတ်သူကယူပန်ချစ်ဘီးယား** နှင့် **အနာမလဲအမှု** (၂) ၌မူကား၊ ပုဒ်မ ၁၄၄ အရလျှောက်ထားသော လျှောက်လွှာသည် ဒီကရီကို ဇာရီပြုရန်အတွက် လျှောက်ထားသော လျှောက်လွှာ ဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြ၏။ သို့သော် ယခုအမှုတွင် ဤပြဿနာကို ဖြေဆိုရန်လိုမည်ဟုမထင်မိပေ။

ယခု လျှောက်ထား သူများသည် မောင်ဘကြည် မသိန်းတို့၏ ပုဒ်မ ၁၄၄ အရ လျှောက်လွှာကို ချေပခဲ့ပြီး၊ မောင်ဘကြည်၏ လျှောက်ထားချက်ကို တရားရုံးက ပယ်လိုက်ပြီးနောက်၊ မသိန်း၏ လျှောက်ထားချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အကြောင်းပြချက် အသစ် ၄ မျိုးဖြင့် ထပ်မံချေပရန် အခွင့်တောင်းကြလေသည်။ ထိုအကြောင်းပြချက် ၄ မျိုးအနက် ၂ ချက်ကို၊အကြောင်းပြချက် တရပ်အဖြစ် စဉ်းစားနိုင်ပေသည်။ ထိုအချက်များမှာ အခင်းဖြစ် ဂိုဒေါင်အမှတ် ၂၈ ကို မောင်ဘကြည်နှင့် မသိန်းတို့ပိုင်ဆိုင်သည် ဆိုသော်လည်း၊ ထိုဂိုဒေါင်ကို မောင်ဘကြည်၏အပိုင်း၊ မသိန်း၏ အပိုင်းဟူ၍ ခွဲခြားထားခြင်းမရှိ။ မသိန်းသည် ထိုဂိုဒေါင်ဆိုင်ရာ ပို့ဆိုင်ခွင့်အရ ဂိုဒေါင်ကို လက်ရောက် ရပိုင်ခွင့်မရှိသဖြင့်၊ မသိန်းလက်လွှတ် ရသည်ဆိုသည့်အတွက် လျော်ကြေးငွေ တောင်းခံခြင်း မပြုနိုင်ဆိုသော ကန့်ကွက်ချက် ဖြစ်သည်။ တရားရုံးက မသိန်းအား တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၁၄၄ အရပြန်လည် လက်ရောက် ပေးအပ်ပြီး ဖြစ်သဖြင့်၊ ထိုပြဿနာမှာ မပေါ်ပေါက်တော့ဟု ယူဆသည်။ စင်စစ်အားဖြင့်ကား ထိုပုဒ်မအရ ပြန်လည် လက်ရောက် ပေးအပ်ခြင်းသည် လက်ရှိဖြစ်သူထံမှ မူလဒီကရီအရ သိမ်းယူခြင်းဖြစ်သဖြင့်၊ ထိုဒီကရီကို ပယ်ဖျက်လိုက်သောအခါ တရားမျှတ စေရန် ပြန်လည် လက်ရောက် ပေးအပ်ခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ မသိန်းသည် အကယ်ပင် လက်ရောက် ရရှိ

(၁) အိန္ဒိယ စီရင်ထုံးများ ရန်ကုန် အတွဲ-၈၊ စာ ၂၇၁။
(၂) အိန္ဒိယ စီရင်ထုံးများ ရန်ကုန် အတွဲ-၁၁၊ စာ ၂၇၅။

၁၉၆၄
ခေါ်မြို့ ပါ ၂ နှင့် ဒေါ်သိန်း။

ပိုင်ခွင့်ရှိ-မရှိ ဆိုသည့်အချက်နှင့် ဆုံးဖြတ်ခြင်း မပြုခဲ့ပေ။ ထိုခုခံချေပချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ မောင်ဘကြည်နှင့် မသိန်းတို့သည် ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာ လင်မယားအဖြစ် အခင်းဖြစ် ဂိုဒေါင်ကို ပိုင်ဆိုင်ခဲ့ရာ မသိန်းသည် ပူးတွဲ ပိုင်ဆိုင်သူအဖြစ် ထိုဂိုဒေါင်ကိုလက်ရောက် ရရှိနိုင်ခွင့်ရှိ- မရှိဆိုသည့် ပြဿနာကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားရပေမည်။ ထိုကန့်ကွက်ချက် ၂ ရပ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ မူလရုံးသည် စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရပေမည်။

အခြား ကန့်ကွက်ချက်တရပ်ဖြစ်သော မသိန်းသည် ထိုဂိုဒေါင်ဆိုင်ရာ မိမိ၏ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကို ၁၉၅၈ ခု၊ ဩဂုတ်လ ၁၈ ရက်နေ့၌ ဒေါ်ကြူးဆိုသူအား အပြီးအပိုင် ရောင်းချလိုက်ပြီးဖြစ်၍၊ ထိုနေ့မှစ၍ ဂိုဒေါင် လက်လွတ်ရသည့်အတွက် လျော်ကြေး မတောင်းနိုင် ဆိုသည့်အချက်ကို မူလရုံးက စဉ်းစား ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။

အထက်ဖေါ်ပြပါ ကန့်ကွက်ချက် များကို မူလရုံးက စဉ်းစား ဆုံးဖြတ်ရန် အမိန့် ချမှတ်လိုက်သည်။

ကျန်ရှိသော ကန့်ကွက်ချက်မှာ မောင်ဘကြည်နှင့် မသိန်းတို့သည် ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာလူမျိုး အကြင်လင်မယား ဖြစ်ပြီး မောင်ဘကြည်သည် ၎င်းတို့နှစ်ဦးအတွက် စီးပွါးရှာဖွေခဲ့သည် ဖြစ်ရာ၊ ထိုစီးပွါးရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တင်ရှိသောကြေးအတွက် မသိန်းလည်း တာဝန်ရှိကြောင်းနှင့် ချေပခြင်းဖြစ်သည်။ သို့သော် တရားလွှတ်တော် ချုပ်က ထိုကြေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မသိန်းအပေါ်၌ ဒီကရီ တောင်းဆိုခြင်း မပြုခဲ့သဖြင့် မသိန်းအပေါ်၌ ဒီကရီမချနိုင်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပြီး ဖြစ်ရာ၊ ထိုကြေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မသိန်း၏ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကို ထိခိုက်နိုင်မည်မဟုတ်ပေ။

အထက်ဖေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် နောက်ဆုံး ဖေါ်ပြသည့် ကန့်ကွက်ချက်ကို လက်မခံဘဲ ကျန်ကန့်ကွက်ချက် ၃ ရပ်ကို လက်ခံစစ်ဆေး ကြားနာဆုံးဖြတ်ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

အမှုသည်များသည်၊ မိမိတို့ တရားစရိတ်ကို မိမိတို့အသီးသီး ကျခံကြရမည်ဖြစ်သည်။ ။

တရားမပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်ရွှေတွင်

ကိုကြည် (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

သီတာဝင်းကုမ္ပဏီ (လျှောက်ထားခံရသူ) *

† ၁၉၆၄ ဇွန်လ ၃၀ ရက်။

ပစ္စည်းဘမ်းဝရမ်း—အမှုစစ်ဆေးနေစဉ်အတွင်း ထုတ်ပေးခြင်းကိစ္စ—မည်သည့်အခါ၌ထုတ်ပေးသင့်ခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။တရားမမှု တမှု ကို စစ်ဆေးနေသည့်အတောအတွင်း၌ တရားလို၏လျှောက်ထားချက်အရ၊ တရားခံ၏ပစ္စည်းကို ဝရမ်းဘမ်းခြင်းစသည်တို့ကိုပြုလုပ်လျှင်၊ တရားခံတွင်မနစ်နာရအောင် အထူးသတိချပ်ရန်လိုသည်။

တရားလိုက စိုးရိမ်ကြောင့်ကြမှုရှိပါသည်ဆိုမျှရုံနှင့် ဝရမ်းထုတ်သည့်အမိန့်မျိုးကို လွယ်လွယ်ထုတ်ဆင့်ရန်မဟုတ်။

အက်(စ်)၊ဗွီးအင်(နှ်)၊ ချစ်တီးယား နှင့် စီးပီ၊မဟာမက်ကာကာ။ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၁၂၇ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

လျှောက်ထားသူ အတွက်။ ။ဦးချိန်ဖိုး။

လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ဦးတင်မောင်။

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်။ ။လျှောက်ထားသူ ဦးကြည်(အပေါ်၌)၊ လျှောက်ထားခံရသူ သီတာဝင်း ကုမ္ပဏီက၊ ရန်ကုန်မြို့ တရားမရုံးတွင် ရောင်းထားသည့် ကုန်ဘိုးငွေ ၅,၀၀၀ ကျပ်ကျော်ကို ရလိုမှုနှင့် တရားစွဲဆိုထားသည်။ ဦးကြည်သည် ဟင်္သာတမယ်ဟု ခေါ်သော၊ မော်တော်ဘုတ်တစီး ပိုင်ဆိုင်ခဲ့၍၊ ကူးသန်းသယ်ပို့ရေး လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ၎င်းမော်တော်သည်၊ ယခုအခါ နှစ်မြုပ်ပြီဖြစ်သဖြင့်၊ ထိုမော်တော်ပေါ်၌ ထားရှိခဲ့သော အာမခံငွေ ၅,၀၀၀ ကျပ်ကို ဦးကြည်က ထုတ်ယူရန် ရှိနေသည်။ သီတာဝင်း ကုမ္ပဏီက၊ အမှုစွဲဆိုထားသည့် အတောအတွင်း စွဲဆိုထားသည့် ကုန်ဘိုးငွေများနှင့် အမှုစရိတ်များအတွက် ငွေ ၆,၅၀၀ ကျပ် တန်ဘိုးထားကာ၊ ထိုငွေအထိကို အာမခံ ကုမ္ပဏီက ဦးကြည်သို့ ထုတ်ပေးရန်ရှိသော ငွေများမှ ပစ္စည်းဘမ်း ဝရမ်း ထုတ်ပေးပါရန် မူလရုံးသို့ လျှောက်ထားခဲ့သည်။ မူလရုံးက ယာယီဝရမ်းထုတ်ပေးပြီး

---

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၂၁။

† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမသေးမှုအမှတ် ၂၀ တွင်၊ ရန်ကုန်မြို့တော် ဒုတိယတရားမတရုံးသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သောအမိန့်ကို ပြင်ဆင်မှု။

၁၉၆၄
—
ကိုကြည်
နှင့်
ဆီတာဝင်း
ကုမ္ပဏီ။

၂ ဘက်အမှုသည်များ၏ ကျမ်းကျိန်ချက်များ၊ ချေလွှာ၊ ဖြေလွှာများကို ကြည့်ရှု၍ ရှေ့နေကြီးများကို ကြားနာပြီးနောက် ဝရမ်းကို အတည်ပြုသည်။ သို့ဆတွင် ဦးကြည်က လုံလောက်သော အာမခံတင်သွင်းလျှင် ထိုငွေဘမ်းဝရမ်းကို ပြန်လည် ရုတ်သိမ်းမည် ဟူ၍လည်း အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။

ယခု ရန်ကုန်မြို့ တရားမရုံး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၅ အရ ဦးကြည်က၊ ထိုအမိန့်ကို ပြင်ဆင်ပေးပါရန် ဤရုံးသို့ လျှောက်ထားသည်။ ဦးကြည်၏ ပညာရှိချွေနေကြီး ဦးချောင်ဖိုးက သာမန်အားဖြင့် ပြင်ဆင်မှုအာဏာကို စီရင်ပိုင်ခွင့် ရှိ-မရှိ၊ ဥပဒေနှင့် ညီ-မညီ စသဖြင့် ကျဉ်းကျဉ်းမြောင်းမြောင်းသာ ကြည့်၍၊ သုံးစွဲရသော်လည်း၊ ယခု လျှောက်ထားသည့် ပုဒ်မ ၂၅ အရမူကား၊ တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၁၁၅ အရထက်ပို၍ ကျယ်ကျယ်ဝန်းဝန်း ကြည့်ရှု စစ်ဆေးနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုသို့စစ်ဆေးကြည့်ရှုပြီးနောက် ပြင်ဆင်မှုကို လက်ခံပါရန် လျှောက်ထားသည်။ အဓိက ကိုးကားသည့် အချက်မှာ တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၃၇၊ နည်း ၁၀ အရ၊ တရားရုံးသည်၊ ပစ္စည်းဘမ်း ဝရမ်းကို ထုတ်ပေးသောအခါ၌ တရားခံသည်၊ ပစ္စည်းကို ထုခွဲဆောင်းချပစ်ရန် ပြုလုပ်နေသည်-မနေသည်၊ ထိုကဲ့သို့ ပြုလုပ်လျှင် အမှုသည်တွင်၊ အကယ်၍ မိမိအပေါ်၌ ဒီကရီချမှတ်ပါက ထိုဒီကရီကိုမပေးဆောင်နိုင်သည့် အခြေသို့ ရောက်စေလိုသော ရည်ရွယ်ချက် ရှိ-မရှိဟူ၍ သေချာစွာ စုံစမ်းစီစစ်ရပါသည်။ တရားလိုက ဝရမ်းဘောင်းခံတိုင်း၊ လွယ်လွယ်ထုတ်ပေးလျှင် တရားခံမှာ မျှားစွာနစ်နာပါသည်။ ဤအမှုတွင် မူလရုံး ပညာရှိ တရားသူကြီးက ထိုသို့ သေချာစွာ စီစစ်စုံစမ်းခဲ့ခြင်းမရှိပါ။ တရားလို ကုမ္ပဏီ၏ ကျမ်းကျိန်ချက်တွင်လည်း ဖေါ်ပြပြီးသော တရားမကျင့်ထုံး အမိန့်နှင့် နည်းဥပဒေအရ၊ လိုအပ်သော အချက်အလက် အစုံအလင် ထည့်သွင်းဖေါ်ပြသည်ကို မတွေ့ရပါ။ ထို့ကြောင့် ယခင်တရားလွှတ်တော်က အက်(စ်)ဒို့အင်(နှ်)၊ ချစ်တီးယားနှင့် စီးပိုးမဟာမက်ကာကာ။ (၁) တွင်၊ ဝရမ်းထုတ်ဆင့် ပေးခြင်းပြုသောအခါ လိုက်နာရမည်ဟု ချမှတ်ထားသော မူများကို လိုက်နာခန် ပျက်ကွက်ခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပစ္စည်းဘမ်း ဝရမ်းကို အတည်ပြုသော အမိန့်သည်၊ ဥပဒေနှင့်မညီပါဟူ၍ လျှောက်လဲသည်။

ဦးချောင်းဖိုး လျှောက်လဲသကဲ့သို့ တရားမမှု တမှုကို စစ်ဆေးနေသည့် အတော အတွင်း၌၊ တရားလို၏ လျှောက်ထားချက်အရ၊ တရားခံ၏ ပစ္စည်းကို ဝရမ်းဘမ်းခြင်း စသည်တို့ကိုပြုလျှင် တရားခံတွင် မနစ်နာခန အောင် အသူးသတိချပ်ခန်လိုသည်။ အမှု တမှု စွဲကာမျှနှင့် တရားခံ၏ပစ္စည်းမျှားကို ဝရမ်းဘမ်းထားရမည်ဆိုလျှင် တရားခံအား လုပ်ကိုင်စားသောက်ရာတွင် မျှားစွာ နစ်နာလေမည်လော့ စသဖြင့် အချက်အလက်

(၁) ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး။ စာမျက်နှာ ၁၂၇။

၁၉၆၄ ခု ကိုကြည်နှင့် ဆီတာဝင်း ကုမ္ပဏီ။

တို့ကို သေချာစွာ ချင့်ချိန်ရသည်။ တရားလိုက စိုးရိမ်ကြောင့်ကြမှု ရှိပါသည် ဆိုရုံမျှနှင့် ဝရမ်းထုတ်သည့် အမိန့်မျိုးကို လွယ်လွယ်ထုတ်ဆင့်ရန် မဟုတ်ပေ။ ဤအမှုတွင် တရားလိုကုမ္ပဏီက မူလရုံးတွင် ဝရမ်းဘမ်းပေးရန် လျောက်ထားစဉ်က၊ ဦးကြည်သည်၊ အာမခံငွေများကို ထုတ်ယူပါတော့မည်။ ထိုငွေများကို ထုတ်ယူပါက ကုမ္ပဏီတွင် ဒီကရီရပါလျှင် နစ်နာ ဆုံးရှုံးပါမည် ဟူ၍သာ ကျမ်းကျိန်ထွက်ဆိုခဲ့သည်။ အသေးစိတ် ဖော်ပြခြင်းကား မပြုခဲ့။ ဦးကြည်ဘို့ဘက်မှလည်း၊ ၎င်းတို့သည် အခြေအမြစ် ရှိသူများ ဖြစ်သဖြင့် ဒီကရီကျခဲ့လျှင် ပေးဆောင်နိုင်သူများ ဖြစ်ပါသည်ဟူ၍ ချေပခဲ့သည်။ ထိုအချက်အလက် အစုံအလင်ကို တရားသူကြီးက၊ ကြားနာချင့်ချိန်ပြီးမှ ဝရမ်းကို အတည်ပြုလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ထိုကဲ့သို့ အဘည်ပြုရာတွင် တရားလိုကုမ္ပဏီ၏ ကျမ်းကျိန်ချက်ဘို့တွင် အချက်အလက် အနည်းငယ်သို့ဖြစ်နေကောင်းနေမည်ဖြစ်သော်လည်း၊ တရားသူကြီးက၊ ၂ ဘက်ဘင်ပြသော အချက်အလက်ဘို့ကို သေချာစွာ ချင့်ချိန်၍ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်ဟူ၍ ယူဆသည်။ ဦးကြည်တွင် ယခင်က မော်တော်သင်္ဘော တစီး ရှိခဲ့သော်လည်း ၎င်းမော်တော်နစ်မြုပ်ပြီးနောက်၊ ရရန်ရှိသည်မှာ အာမခံကုမ္ပဏီမှ ငွေများသာ ဖြစ်တော့သည်။ ငွေများသည် ပစ္စည်းထက် ဆုံးရှုံးစရန် လွယ်ကူသည်။ ထို့ကြောင့် ကုမ္ပဏီတွင်ထိုငွေများကို ထုတ်ယူပြီးပါက သုံးစွဲလွယ်ပြောင်းပစ်ခြင်း ဖြင့် ဒီကရီရလျှင် ပေးဆောင်ရန် ဦးကြည်ထံတွင် မကျန်တော့မည်ကို စိုးရိမ်နိုင်ဘွယ်လည်း ရှိသည်။

လျောက်ထားခံရသူ ကုမ္ပဏီ၏ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးတင်မောင်က၊ မိမိတို့အနေနှင့် ဦးကြည်တို့ဘက်မှ မူလရုံး တရားသူကြီး ညွှန်ကြားသကဲ့သို့ သင့်တော်လုံလောက်သော အာမခံတင်သွင်းလျှင် ကြေနပ်ပါသည်။ မော်တော် မနစ်မြုပ်မီကလည်း၊ ဘမ်းဝရမ်း မတောင်းခဲ့ပါ။ နစ်မြုပ်ပြီး အာမခံငွေများ ထုတ်တော့မည့် အခြေကျမှသာ၊ မိမိတို့ အကျိုးကို ကာကွယ်သည့် အနေနှင့် ဝရမ်းတောင်းခဲ့ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အမှုသည် ယခုအခါ၌ တရားခံများက ပြန်လည်ချေပရမည့် အခြေအနေသို့ ရောက်ပါပြီ။ တရားလိုဘက်မှ သက်သေများ တင်ပြပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်ယခုအခြေအနေတွင်ငွေဘမ်း ဝရမ်းကိုဖျက်သိမ်းလိုက်လျှင်၊ တရားခံတို့ဘက်မှလည်း အမှုကို ကြာရှည်ခဲ့၍ နေကောင်း နေပါလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် အမှုကို မြန်မြန်ပြီးစီးအောင် ဝိုင်းဝန်း၍၊ စစ်ဆေးကြလျှင် ယခု ငွေဘမ်းဝရမ်း ထုတ်ထားခြင်းသည်၊ တရားခံအပေါ်၌ များစွာ နစ်နာဘွယ် မရှိပါဟူ၍ လျောက်လဲသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းအချက်တို့ကို ထောက်ရှု၍၊ ယခုအခြေ၌ ငွေဘမ်း ဝရမ်းကို ဖျက်သိမ်းရန် မသင့်။ ဖျက်သိမ်းလျှင် မျှတမည်မဟုတ်ဟူ၍ ယူဆသဖြင့်၊ လျောက်လွှာကို စရိတ်မရှိ ပလပ်လိုက်သည်။

အခွင့်ထူးအယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး၊ တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းနှင့် တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်ရွှေမှောက်တွင်။

† ၁၉၆၄ ပြေလ ၂ ရက်။

ကိုဘရီ ပါ ၄ (အယူခံတရားလိုမျာ)

နှင့်

မဘီ ပါ ၃ (အယူခံတရားခံမျာ)*

မိုဟာမေဒင် ဥပဒေ အမျာဆိုင်ဝကပ်(ဖ်)၊ သို့မဟုတ် တသီးပုဂ္ဂလဝကပ်(ဖ်) စည်းစာရမည့် အချက်မျာ။

ဆုံဖြတ်ချက်။ ။မိုဟာမက်ဘာသာဝင်တဦးသည် မိမိပိုင်ပစ္စည်းမျာကို စာချုပ်တခုတည်း နှင့်ပင် အမျာအတွက်ငင်း၊ မိမိ၏မိသားစု သားစဉ်မြေးဆက်အတွက်ငင်း၊ ဝကပ်(ဖ်)ပြုလုပ်ခါနီး နိုင်သည်။

အိုင်၊ အီး၊ အာ့ဘူး နှင့်ဂျီ၊ အိတ်(ချ်)၊ အက်(စ်)၊ အာ့ဘူး။ ၁၉၃၉ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးမျာ၊ စာမျက်နှာ ၁၄၀။

ပရတပ်ဆင် နှင့် ဘရစ်(ဂျ်)နသ်ဆင်း။ ၁၉၃၈ ခုနှစ်၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးမျာ၊ အလာဟာဘတ်၊ စာမျက်နှာ ၁ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ဝကပ်(ဖ်)တခုသည် အမျာဆိုင်ဝကပ်(ဖ်)ဖြစ်သလော၊ သို့တည်းမဟုတ် အလှူဒကာနှင့် မိသားစုအတွက် ဝကပ်(ဖ်)ဖြစ်သလော ဟူသည့်ပြဿနာကို လေ့လာသုံးသပ်ရာ၌၊ ယင်းသို့လှူခါနီး ခြင်းအားဖြင့် အမျာအားပို့၍ အကျိုးသက်ရောက်စေသလော၊ ယင်းသို့ပို့မိုအကျိုးသက်ရောက်စေရန်ကို အလှူရှင် ပဓါနထားသလော၊ သို့တည်းမဟုတ် မိမိ၏မိသားစုအား ပို့မို့၍အကျိုးသက်ရောက်စေသလော၊ ယင်းသို့ပို့မိုအကျိုးသက်ရောက်စေရန်ကို၊ အလှူရှင် ပဓါနထားသလောဟူသည့် အချက်မျာကိုထည့်သွင်း စဉ်းစားရမည်ဖြစ်သည်။

ဟာဇင်အလီဓေဘင်လဒါ နှင့် ဝကပ်(ဖ်) များမင်းကြီး။ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးမျာ၊ အတွဲ ၁၊ စာမျက်နှာ ၂၄၁၊ ၂၄၅။

နန်တူဘတ် နှင့် ဂူလမ်ဟူစိန်။ အေ၊အိုင်၊အာရ်၊ ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ နဂ်ပူ။ စာမျက်နှာ ၃၉၄၊ ၃၉၉ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ယင်းပြဿနာကိုစဉ်းစားရာ၌၊ အလှူရှင်၏စေတနာသာ ပဓါနဖြစ်သည်။

အယူခံတရားလိုမျာအတွက်။ ။ဦးအောင်မင်း (၁)။

အယူခံတရားခံမျာ အတွက်။ ။ဦးထွန်းစိန်။

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ အခွင့်ထူးအယူခံမှုအမှတ် ၇။

† ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ တရားမပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၁၅ တွင်၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၉ ရက် နေ့စွဲဖြင့်၊ မန္တလေး တရားရုံးချုပ် (ယခင်တရားလွှတ်တော်) ရုံးတော်၏ ချမှတ်သောဒီကရီကိုအယူခံဝင်မှု။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။၁၉၀၆ ခုနှစ်တွင် မန္တလေးမြို့နေ၊ ဟာဂျီ ဦးဘိုးမြစ်သည် မိမိပိုင် ချမ်းသောဇံ ရပ်ရှိ ပလီနှင့် ပလီမြေ ဒေဝန်းရပ်ရှိ ပလီနှင့် ပလီမြေတို့ပြင် သီရိမာလာရပ် သုသာန်မြေတို့ကို ထိုမြေအသီးသီးပေါ်ရှိ အဆောက်အဦများနှင့်တကွ လေလွှာလှူဒါန်း၀ကပ်(ဖ်)ပြုလေသည်။ ယင်းသို့ လေလွှာ လှူဒါန်းသည် ဆိုသည်မှာ ကောင်းမှုကုသိုလ်အလို့ငှါ၊ ထာ၀ရဘုရားအား ပေးအပ်လှူဒါန်းသည်ဟု အဆိုရှိသည်။ ထို့ပြင် ဟာဂျီ ဦးဘိုးမြစ်သည်၊ မန္တလေးမြို့ရှိ မိမိပိုင် မြေ ၄ ကွက်နှင့် ထိုမြေအသီးသီးပေါ်ရှိ တိုက်အိမ်အဆောက်အဦများကိုလည်း၊ ၀ကပ်(ဖ်) ပြုလုပ်သေး၏။ သို့သော် ထိုပစ္စည်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ၀ကပ် (ဖ်) စာချုပ်တွင် လေလွှာလှူဒါန်းသည်ဟု မဖော်ပြခဲ့။ အထက်ဖော်ပြပါ အလှူပစ္စည်း အားလုံးကို စာချုပ်တခုတည်းဖြင့် ၀ကပ်(ဖ်) ပြုလုပ်လှူဒါန်း၏။ မူလ၀ကပ်(ဖ်) စာချုပ်မှာ စစ်ကြီးအတွင်းက ပျောက်ဆုံးခဲ့သည်ဟု ဆို၏။ သို့သော် အထက်၌ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း၊ ၀ကပ်(ဖ်) ပြုလုပ်ခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ အဆိုအခြေတွင် အငြင်းမထွက်ခဲ့ချေ။ ထို့ပြင် လည်း သက်သေခံစဉ် အသက် ၈၂ နှစ်ရှိ၊ ဟာဂျီ ဦးအီစမံက မိမိသည်၊ ဟာဂျီ ဦးဘိုးမြစ်နှင့် ခမီးခမက်တော်ကြောင်း။ ဦးဘိုးမြစ် ချုပ်ဆိုသော ၀ကပ်(ဖ်)စာချုပ်ကို ဦးဘိုးမြစ် လက်၀ယ်မြင်ဘူးကြောင်း။ ထိုစာချုပ်သည် မှတ်ပုံတင်စာချုပ် ဖြစ်ကြောင်း ထွက်ဆိုလေသည်။ ထိုအချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍အငြင်းမပွါးခဲ့ချေ။ ဤရုံးဌာနသာ အယူခံတရားခံ မဘီတို့၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက ထို၀ကပ်(ဖ်)စာချုပ်သည် မှတ်ပုံမတင်သဖြင့် သက်သေခံမ၀င် အတည်မဖြစ်နိုင်ကြောင်းနှင့် လျှောက်လဲ၏။ သို့သော် အထက်ဌာ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အဆိုအခြေတွင် ဟာဂျီ ဦးဘိုးမြစ် စာချုပ်ဖြင့် ၀ကပ်(ဖ်)ပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်း အငြင်းမပွါးခဲ့သည်သာမက၊ ပညာရှိရွှေနေကြီးတင်ပြသော အချက်မှာ ဥပဒေကြောင်းဆိုင်ရာ အချက်သက်သက်မဟုတ်၊ မှတ်ပုံတင်-မတင်ဆိုသည့် အကြောင်းခြင်းထူနှင့် ပတ်သက်သော အချက်လည်း ပါ၀င်နေရာ၊ ယခုအခါနိုင်ကျမှ ဤရုံးက လက်ခံစဉ်းစားမည်မဟုတ်ပေ။

ဤရုံးတွင် နှစ်ဦးနှစ်ဘက်သော ပညာရှိရွှေနေကြီးများ အဓိကအားဖြင့် လျှောက်လဲကြသည့် အချက်မှာ အဆိုပါ ၀ကပ်(ဖ်)သည် အများဆိုင် ၀ကပ်(ဖ်)ဖြစ်သလော၊ သို့တည်းမဟုတ် တသီးပုဂ္ဂလ ၀ကပ်(ဖ်)ဖြစ်သလော ဟူသည့် အချက်ပင်ဖြစ်သည်။ မိဟာမက် ဘာသာ၀င် တဦးသည် မိမိပိုင်ပစ္စည်းများကို စာချုပ်တခုတည်းနှင့်ပင် အများအတွက်၎င်း၊ မိမိ၏ မိသားစု သားစဉ်မြေးဆက်အတွက်၎င်း ၀ကပ်(ဖ်)ပြု လှူဒါန်းကြသည့် သာဓကများကို အိုင်းအီး အဘူးနှင့် ကျိုက်အိတ်(ချ်)၊အက်(စ်)၊အဘူး

ခဒ္ဒ၆၄
ကိုဘရီ မဂါ ၄ နှင့် မဘီ ပါ ၃။

၁၉၆၄
ကိုဘရီ ပါ ၄ နှင့် မဘီ ပါ ၃။

အမှု (၁)၌ဝင်း၊ **ပရတပ်ဆင်နှင့် ဘရစ်(ဂျ်)နသ်ဆင်း** အမှု(၂)၌ဝင်း တွေ့ရှိနိုင်ပေသည်။ ထို့ပြင်လည်း အများဆိုင် ဝကပ်(ဖ်)ဖြစ်သလော၊ သို့တည်းမဟုတ် အလှူဒကာနှင့် မိသားစုအတွက် ဝကပ်(ဖ်) ဖြစ်သလောဟူသည့် ပြဿနာကို လေ့လာဆုံးသပ်ရာ၌၊ ယင်းသို့ လှူဒါန်းခြင်းအားဖြင့် အများအားပို၍ အကျိုးသက်ရောက်စေသလော၊ ယင်းသို့ ပိုမိုအကျိုးသက်ရောက်စေရန်ကို အလှူရှင် ပဓါနထားသလော၊ သို့တည်းမဟုတ် မိမိ၏မိသားစုအားပို၍ အကျိုးသက်ရောက်စေသလော၊ ယင်းသို့ ပိုမိုအကျိုးသက်ရောက်စေရန်ကို အလှူရှင် ပဓါနထားသလောဟူသည့် အချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရပေမည်။ **ဟာဇင်အလီဟောင်လးဒါနှင့် ဝကပ်(ဖ်)များမင်းကြီး** အမှု (၃)ကို ကြည့်ပါ။ **နန်တူဘတ်နှင့် ဂူလမ်ဟူစိန်** (၄)အမှုတွင် ဝကပ်(ဖ်)ပြုလုပ်ရာ၌ အများအကျိုးအတွက်ကို ရည်မှန်းသော အချက် မနည်းလှပြီး တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၉၂ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်လည်း ကိုက်ညီလျှင်၊ ထိုပုဒ်မအရ တရားစွဲဆိုနိုင်သည်ဟု မြင်ကြားလေသည်။

ယခုအမှုတွင် ပလီများ၊ ပလီမြေများ၊ သုသာန်မြေနှင့် ထိုပစ္စည်းများဆိုင်ရာ အဆောက်အဦ အားလုံးသည် အများဆိုင် ဝကပ်(ဖ်)ဖြစ်သည်ဟု မူလရုံးသည်ငင်း၊ ပဌမအယူခံရုံးသည်ငင်း အဆုံးအဖြတ်ပြုကြပြီး၊ အယူခံတရားခံများအား ထိုပစ္စည်းများကို စီမံအုပ်ချုပ်သူ မှတ်ဘဝါလီများအဖြစ်မှ ရပ်စဲစေခဲ့သည်။ ဤအဆုံးအဖြတ်နှင့် ပတ်သက်၍၊ အယူခံတရားခံများ အယူခံမဝင်ကြချေ။ အယူခံတရားလိုများကသာ ထိုပစ္စည်းများမှာ အပဖြစ်သော ပစ္စည်းများကိုလည်း ဟာဂျီ ဦးဘိုးမြစ်က အများဆိုင် ဝကပ်(ဖ်) ပြုလုပ်လှူဒါန်း ခဲ့ပါသည်ဟူသော အကြောင်းပြချက်ဖြင့် ယခု အယူခံဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။

ယခုအယူခံမှုပါ ပစ္စည်းများသည် အများဆိုင် ဝကပ်(ဖ်) ပစ္စည်းဖြစ်သလော၊ သို့တည်းမဟုတ်တသီးပုဂ္ဂလဝကပ်(ဖ်) ပစ္စည်းဖြစ်သလောဟူသည့် အချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍၊ နှစ်ဘက်သော ပညာရှိရွှေနေကြီးများသည် စီရင်ထုံး အမျိုးမျိုး တင်ပြကြသော်လည်း၊ ဤအမှုပါ အကြောင်းခြင်းရာများနှင့် ထပ်တူထပ်မျှ တူညီသော အကြောင်းခြင်းရာများပါသည့် စီရင်ထုံးများကို မတွေ့ရပေ။ ယခုပြဿနာကို ဝေဖန်သုံးသပ်ရာ၌ အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အလှူရှင်၏ စေတနာသာ ပဓါနဖြစ်သည်။ ထို စေတနာကို ဝကပ်(ဖ်) စာချုပ်ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ အားလုံးကို လေ့လာသုံးသပ်ပြီးမှ

(၁) ၁၉၃၉ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၁၄၀။
(၂) ၁၉၃၈ ခုနှစ်၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ အလာဟာဘတ်၊ စာ ၁။
(၃) ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ အတဲ့ ၁၊ စာ ၂၄၃၁၊ ၂၄၅။
(၄) အေ၊ အိုင်၊ အာရ်၊ ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ နဂ်ပူ၊ စာ ၃၉၄၊ ၃၉၉။

သာ၊ အနုခါနနည်းဖြင့် ကြံစည်တွေးဆရမည်ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ ကြံစည်တွေးဆရာတွင် ဟာဂျီ ဦးဘိုးမြစ်သည် ဝကပ်(ဖ်)ပြုလုပ်ရာ၌၊ မိမိ၏ ပစ္စည်း အရပ်ရပ်ကို နှစ်ပိုင်းခွဲပြီး ပလီများ၊ သုသာန်မြေနှင့် ၎င်းတို့ဆိုင်ရာ အဆောက်အဦများကို လေလွှာလှူဒါန်း ဝကပ်(ဖ်)ပြုလုပ်၍ အခြားမြေ ၄ ကွက်နှင့် ၎င်းမြေအသီးသီးပေါ်ရှိ အဆောက် အဦများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ကား၊ လေလွှာ လှူဒါန်းခြင်း မပြုဘဲ၊ ဝကပ်(ဖ်)ပြုလုပ်ခံသာ ပြုခဲ့သည်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရပေမည်။ အယူခံတရားလိုများ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက ဝကပ်(ဖ်)ပြုလုပ်ခြင်းသည် ပစ္စည်းကို ထာဝရဘုရားအား လှူဒါန်းပေးအပ်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆို၏။ သို့သော် ဦးဘိုးမြစ်သည် ထိုဥပဒေသဘောကိုသိမည် မသိမည်ကို မည်သို့မျှ မတွေးဆနိုင်ပေ။ ပဌမ ပစ္စည်းများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ လေလွှာလှူဒါန်း ဝကပ်(ဖ်)ပြုလုပ်ပြီး၊ ဒုတိယပစ္စည်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဝကပ်(ဖ်)သာ ပြုလုပ်သည်မှာ ဟာဂျီ ဦးဘိုးမြစ်၏ စိတ်တွင် ထိုပစ္စည်းနှစ်ရပ်ကို ခွဲခြားဟန် လက္ခဏာရှိသည်။ ထို့ပြင် လည်း၊ ထိုပစ္စည်းနှစ်ရပ်ကို စုပေါင်းပြီး ဝကပ်(ဖ်)ပြုလုပ်သည်ဟု ဖေါ်ပြခြင်းမပြုဘဲ ပဌမပစ္စည်းများကို လေလွှာဝကပ်(ဖ်)ပြုလုပ်ပြီး၊ ဒုတိယပစ္စည်းများကို ဝကပ်(ဖ်)သာ ပြုလုပ်သည်ဟု ဖေါ်ပြသည်မှာ အဓိပ္ပါယ် သက်ရောက်ဟန်တူသည်။ ထိုပစ္စည်း နှစ်ရပ်မှ ဝင်ငွေနှင့် စပ်လျဉ်း၍လည်း၊ ပဌမပစ္စည်းများမှ ရရှိသော ဝင်ငွေအားလုံးကို အနုတ်အယူမရှိဘဲ၊ ထိုပဌမပစ္စည်းများတွင် ပါရှိသော ပလီများနှင့် သုသာန်မြေကို ပြင်ဆင်ပြုပြင်ရန်အတွက် အသုံးပြုရမည်ဟု ဖေါ်ပြထားသည်သာမက၊ ထိုဝင်ငွေကို လည်း၊ ဝကပ်(ဖ်)ပြုလုပ်သည်ဟု ဖေါ်ပြထားလေသည်။ ဒုတိယပစ္စည်းများမှ ရရှိသော ဝင်ငွေနှင့် စပ်လျဉ်း၍ကား ဤသို့စီမံခြင်း မပြု။ ဝင်ငွေတဝက်ကို ပလီများနှင့် သုသာန်မြေကို ပြုပြင်၊ ပြင်ဆင်ရန်အတွက် အသုံးပြုရမည်ဟုပြုပြီး၊ ကျန်ငွေတဝက်ကို ဟာဂျီ ဦးဘိုးမြစ်သုံးစားပြီး၊ ၎င်းကွယ်လွန်သောအခါ ဇနီး ဒေါ်မြ သုံးစားရမည်။ ဒေါ်မြ ကွယ်လွန်သောအခါ အမွေခံသားသမီး မြေးမြစ်များ စသည်တို့ သုံးစားရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းလေသည်။ ထိုမှတပါးလည်း အလှန်အရေးကြီးသော ပြဋ္ဌာန်းချက်တရပ်မှာ ဦးဘိုးမြစ်နှင့်တကွ အမွေစား အမွေခံ သားသမီးမြေးမြစ် စသည်တို့ဦးစဉ် မည်သည့် သူစိမ်းမျှ မွတ်တဝါလီအဖြစ် မဆောင်ရွက်ရ။ ဦးဘိုးမြစ်၏ အမွေစားအမွေခံ မွတ်တဝါလီတို့ကသာ ဝကပ်(ဖ်)ပြုလုပ်သည့် ပစ္စည်းများကို မွတ်တဝါလီအဖြစ် ဆက်ကာဆက်ကာ စီမံအုပ်ချုပ်ရမည်ဟူသော ပြဋ္ဌာန်းချက်ပင် ဖြစ်သည်။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုသော် မဟာမေဒင် တရားဥပဒေအရ မွတ်တဝါလီရာထူးကို အမွေဆက်ခံနိုင်သည်ဟူ အသိ အမှတ် မပြုကြောင်းနှင့် ၁၄ ကြိမ်မြောက် ထုတ် ပါရဂူမူလာ၏ မဟာမေဒင် တရား ဥပဒေအပိုဒ် ၂၀၆ တွင် မြွက်ဆိုထားလေသည်။ ယခုကိစ္စတွင်မူကား၊ ဦးဘိုးမြစ်သည်၊

ဒေ၉၆၄
ကိုဘရီ ပါ ၄ နှင့် မဘီ ပါ ၃။

၁၉၆၄ မွတ်တဝါလီရာထူးကို မိမိနှင့် မိသားစု သားစဉ်မြေးဆက် လက်ဝင်းတွင်သာ ထားရှိ
ကိုဘရီ ပါ ၄ စေလိုဟန် လက္ခဏာရှိသည်။
နှင့်
မဘီ ပါ ၃။

အထက်ပါ အချက်အာဏာလုံးကို ပေါင်းခြုံ၍ လေ့လာသုံးသပ်သော် ဒုတိယပစ္စည်း ချပ်များနှင့် ပတ်သက်၍၊ ဟာဂျီ ဦးဘိုးမြစ်သည် မိမိနှင့် မိသားစု သားစဉ်မြေးဆက်တို့၏ အကျိုးကို ပဓါနထား၍၊ ဝကပ်(ဖ်)ပြုသုပ်သည်ထူးသော အဆုံးအဖြတ်သည် မှားယွင်းသည်ဟု ဆိုရန် ခဲယဉ်းပေသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုဒုတိယပစ္စည်းရပ်များနှင့် ပတ်သက်၍ ဦးဘိုးမြစ်သည် အဓိကအာဏာဖြင့် တသီးပုဂ္ဂလ ဝကပ်(ဖ်)ပြုလုပ်သည်ဟု ပဌမအယူခံရုံးနှင့် သဘောတူညီ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်သည်။

ထိုဒုတိယပစ္စည်းရပ်များကို စီမံအုပ်ချုပ်ရန်အတွက် အယူခံတရားခံများအား မွတ်တဝါလီများအဖြစ်မှ ရပ်စဲစေသင့်-မသင့်ဆိုသော အချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍၊ ဤနေ့တွင် နှစ်ဘက်သော ပညာရှိရှေ့နေကြီးများက ထိုသူများ မည်သို့မည်ပုံ ပျက်ကွက်မှု ရှိ ကြောင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ လျောက်လဲခြင်းမပြုကြချေ။ ဤအချက်ကို စဉ်းစားရာ၌ ထိုပစ္စည်းများဆိုင်ရာ ဝကပ်(ဖ်)သည်၊ ဟာဂျီ ဦးဘိုးမြစ်၏ သားစဉ်မြေးဆက်တို့၏ အကျိုးအတွက်အဓိကအာဏာဖြင့် ပြုလုပ်သည်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရပေမည်။ ထို့ပြင် လည်းသက်သေ ဦးဘတင် ခံပြ (၄) ၏ထွက်ဆိုချက်အရပေါ် လွင်သည်မှာ ဟာဂျီဦးဘိုး မြစ် ကွယ်လွန်ပြီးနောက်၊ ၎င်း၏သားဖြစ်သူ အယူခံတရားလို ကိုဘရင်၊ ကိုဘခင်နှင့် မမြကြည်တို့၏ ဘခင်ဦးဘလတ် မွတ်တဝါလီအဖြစ် ဆောင်ရွက်ပြီး၊ ဦးဘလတ် ကွယ်လွန် ပြီးနောက်၊ ၎င်း၏ညီ ကိုမူဆာ မွတ်တဝါလီအဖြစ် ဆောင်ရွက်နေစဉ်၊ အိုးဗို ပလီတက်သူ များက ကိုမူဆာအား မွတ်တဝါလီအဖြစ်မှရပ်စဲစေရန် တရားစွဲဆိုခဲ့ကြောင်း။ စွဲဆိုသည့် အမှုမှာလည်း၊ စုစုပေါင်း ၁၂ မှုမျှရှိကြောင်း။ ၄ နှစ်မျှ ထိုအမှုများ မပြီးမပြတ်ရှိ နေကြောင်း။ အမှုများမပြီးမပြတ်မီ ကိုမူဆာကွယ်လွန်၍၊ ယခုအယူခံတရားခံများအား၊ ကိုမူဆာ၏ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်များအဖြစ် ထည့်သွင်းခဲ့ကြောင်း။ ၎င်းတို့ကပင် ကုန်ကျသော တရားစရိတ်များကို ခွဲဝေ၍ခံကြရကြောင်း။ အမှုများပြီးပြတ်ပြီး ၆ လမျှအကြာ၊ မန္တလေးမြို့ ဇုးကြဲခံရသဖြင့် အထက်ပေါ်ပြပါ ဝကပ်(ဖ်) ပစ္စည်းများ အားလုံးအနက်၊ တထပ်တိုက်တလုံးသာ ကျန်ရှိရစ်တော့ကြောင်း ပေါ် လွင်၏။ ထိုအခြေ အနေမျိုးတွင်အယူခံတရားခံတို့သည် ဝကပ်(ဖ်)ပစ္စည်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အငှါးချထားခြင်း မပြုနိုင်ခြင်း၊ ပြင်ဆင်ရန် ရှိသည်များကို မပြင်ဆင်နိုင်ခြင်း စသည်တို့မှာ တာဝန်ပေါ် လျော့သောကြောင့်မဟုတ်၊ မထမ်းဆောင်နိုင်သော ဝန်ဖြစ်သဖြင့် ပျက်ကွက်ခဲ့ရသည် ဟုပဌမအယူခံရုံး ဆုံးဖြတ်သည်မှာ မှားယွင်းသည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။

အထက်ပေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် အယူခံကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်လိုက်သည်။ ကျိုးဆောင်ခ ၁၀၀ ကျပ် ဖြစ်ရမည်။

တရားမအယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်ရွှေတွင်

၁။ မမှုံစီ၊ ၂။ မညွှက်တာ (အယူခံတရားလိုများ) †

နှင့်

၁။ ဦးဘိုးသူတော်၊ ၂။ ဒေါ်ညိမ (အယူခံတရားခံများ)*

မြန်မာပုဒ္ဓဘာသာမြေပေါ်တွင် နှစ်ပေါင်းများစွာ နေထိုင်ခဲ့သောအမွေဆိုင်၏ အခွင့်အရေးမည်သည့် အခါ၌ နှင်ထုတ်နိုင်ခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဗုဒ္ဓဘာသာမြန်မာတို့သည်၊ ဘိုးဘွားပစ္စည်းများကို၊ ဘိုးဘွားများကွယ်လွန်သောအခါ၊ ခွဲဝေယူတတ်ကြသည်။ အမွေဆိုင်တဦးဖြစ်သူက၊ အမွေအနှစ်ဖြစ်သည့်မြေယာပေါ်တွင် နှစ်ပေါင်းများစွာနေခဲ့သည်ကိုတွေ့ရလျှင်၊ ထိုမြေသည်ထိုအမွေဆိုင်၏စေ့ငံဖြစ် ရခဲ့သည်ဟူ၍ယူဆရမည်။ ထိုကဲ့သို့ယူဆချက်ကို သက်သေထင်ရှားပြ၍၊ ပယ်ဖျက်ရန်မှာ၊ ထိုမြေကိုမိမိသာပိုင်ဆိုင်သည်ဟုစွဲဆိုသည့် တရားလိုဘက်ထာဝန်ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် အမွေဆိုင်တဦးနှင့် မိမိဘိမိခင်အရင်းတို့ ၁၉ နှစ်၊ အနှစ် ၂၀ ခန့်၊ အဆက်မပြတ် နေထိုင်လာခဲ့သည့် အမွေအနှစ်ဖြစ်သည့်မြေတကွက်ကို တရားလိုဖြစ်သူများကလက်ရောက်၊ ရရှိလိုလျှင်၊ မိမိတို့သာ ထိုအချင်းဖြစ်မြေကို အမွေခွဲယူခဲ့ရပါသည်။ မိမိတို့တရားဝင်ရရှိပြီးနောက်၊ ယခုနေထိုင်သည့်သူများအား ခွင့်ပြုထားရှိခဲ့ပါသည်ဟူသော အချက်(၂)ရပ်ကို ထင်ရှားသက်သေပြရန်လိုသည်။

မောင်ဘိုးဦး နှင့် မောင်ဘိုးသင်း Burma Law Times Vol. 9, P. 164. ဦးမောင်ကြီးနှင့် မောင်အုန်းသင် ရန်ကုန်စီရင်ထုံးအတွဲ ၇၊ စာမျက်နှာ ၈၅ ကိုရည်ညွှန်းသည်။။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးလှဖေ(၂)။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးအောင်မျိုး။

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်။ ။အယူခံ တရားလို ဒေါ်ညွှက်နှင့် သမီး မမှုံစီတို့သည်၊ အချင်းဖြစ်မြေပေါ်တွင် လွန်ခဲ့သည့် ၁၉ နှစ်ခန့်ကစ၍၊ ယခုတိုင် အဆက်မပြတ် နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ ထို့အရင်လည်း၊ နှစ်ပေါင်း ၄၀ ကျော်ကစ၍၊ နေထိုင်ခဲ့ပြီးလျှင်၊ မမှုံစီကို၊ ထိုမြေကွက်ပေါ်တွင်ပင် မွေးဖွါးခဲ့သည်။ စစ်မဖြစ်မီ နှစ်အနည်းငယ် က၊

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၇၈။

† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၃၇ တွင်၊ ဟသံတမြို့ ခရိုင်တရားမတရားသူကြီးရုံး တော်၏ချမှတ်သောဒီကရီကိုအယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၄

၁။ မမှုံစီ၊
၂။ မညွှန်တာနှင့်
၁။ ဦးဘိုးသူတော်၊
၂။ ဒေါ်ညိမ။

ဒေါ်ညွှန်ဘာသည် အိမ်ထောင်သစ်ပြု၍တရွာသို့ခေတ္တ ပြောင်းရွှေ့နေခဲ့သည့်အချိန်မှ တရားလိုသားအမိသည်၊ ထိုမြေကွက်ဘွင်ပင်၊ အနှစ် ၄၀ ခန့်နေထိုင် လုပ်ကိုင်လာခဲ့ကြသူများ ဖြစ်သည်ဟူ၍ ဆိုနိုင်သည်။ အယူခံတရားခံ ဦးဘိုးသူတော်နှင့် ဒေါ်ညိမတို့က၊ အချင်းဖြစ်မြေကို မိမိတို့သာ ကွယ်လွန်သူ ဦးရိတ်နှင့် ဒေါ်သင်းမယ်တို့၏ အမွေစားများ အဖြစ်၊ အမွေခွဲဝေရရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဒေါ်ညွှန်တာနှင့် မမှုံစီတို့ကို ပယ်ချာ၍၊ မိမိတို့သာ ထိုမြေကွက်ကို ပိုင်ဆိုင်သင့်ပါသည်ဟူ၍၊ မူလရုံးတွင် တရားစွဲဆိုခဲ့သည်။

မူလရုံးပညာရှိ တရားသူကြီးသည်၊ သက်သေထွက်ချက်များသက်သေခံ အထောက်အထားများကို၊ ပြည့်စုံစွာ စစ်ဆေးပြီးနောက် ဦးဘိုးသူတော်နှင့် ဒေါ်ညိမတို့၏ အမှုကိုပလပ်ခဲ့သည်။ မူလရုံး စီရင်ချက်နှင့် ပဌမအယူခံရုံး ဖြစ်သည့် ဟသံတခရိုင် တရားမတရားသူကြီးရုံး စီရင်ချက်တို့တွင်၊ အမှုနှင့် ပတ်သက်သော၊ အကြောင်းအချက်တို့ကို၊ ပြည့်စုံစွာ ဖော်ပြလေ့လာပြီး ဖြစ်၍၊ ယခုဤအယူခံတွင် ထပ်မံအသေးစိတ် ဖော်ပြရန်မလိုပေ။ မူလရုံးက တွေ့ရှိရသည်မှာ၊ မမှုံစီသည်လည်း၊ ဦးရိတ်-ဒေါ်သင်းမယ်တို့ ကွယ်လွန်သော့အခါ၌၊ ၎င်းတို့၏ အမွေမှ မြေးတဦး ဖြစ်သဖြင့်၊ ၎င်းတို့၏ အမွေစုကို ရထိုက်ခဲ့သည်။ ဒေါ်ညွှန်တာ၏ ကွယ်လွန်သူယောကျာ်း ဦးဖိုးခေျာင်းသည်၊ ဦးရိတ်-ဒေါ်သင်းမယ်တို့၏ သားကြီးဖြစ်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် အဖိုးအဖွါး ကွယ်လွန်သောအခါ၌၊ ထိုစဉ်က ၃ နှစ်အရွယ်မျသာ ရှိခဲ့သည်၊ မမှုံစီသည် အခြားသော သားစု သမီးစုများနှင့်အတူ၊ ညီမျသော တစုကိုရထိုက်ခဲ့သည်။ ထိုသို့ မမှုံစီသည် ရထိုက်ခဲ့ပါလျက်နှင့် ဦးဘိုးသူတော်နှင့် ဒေါ်ညိမတို့သည် မူလမှကိုစွဲဆိုရာ၌၊ မမှုံစီသည် အမွေ မမှိသော မြေးဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကျန်ရစ်သောသားသမီးများက အမွေများကို၊ ဦးအောင်ဖြိုးဆိုသူကို ခုံပြု၍ ခွဲဝေကြသောအခါ၌ မမှုံစီအား၊ အဖွါးဖြစ်သူ ဒေါ်သင်းမယ်ကို သက်ဝင်ယုံကြည်ပြီး၍ ပိုသောငွေ ၃၅ ကျပ်ကို သာပေးပါသည်။ အခြားသော ဘေးမရုပါ ဟူ၍ထွက်ဆိုခဲ့ခြင်းသည်၊ မမှုံစီ၏ရသင့်ရထိုက်သော တရားဝင်အခွင့်အရေးနှင့်လည်း မညီ။ အမှုစစ်ဆေး၍ နောက်ပိုင်းတွင် ဦးဘိုးသူတော်၊ ဒေါ်ညိမတို့က၊ **မမှုံစီသည် အမွေမမှိသော မြေးမဟုတ်ဘဲ၊ အမွေမှိသော** မြေးဖြစ်ပါသည်ဟူ၍ ပြောင်းလဲ ဝန်ခံခြင်းနှင့်လည်း မကိုက်ညီဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ အမွေ ခွဲဝေခဲ့ကြသည်ဆိုသော ပစ္စည်းများ၏ ပျမ်းမျ တန်ဘိုးနှင့် တွက်ဆကြည့်ရှုသော်၊ မမှုံစီအား ပေးခဲ့သည် ဆိုသည့်ငွေ ၃၅ ကျပ်သည် အဆမတန်နည်းသည်ဟူ၍လည်း ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ အမှုစွဲဆိုသော အခါ၌လည်း ဦးအောင်ဖြိုးသည် ကွယ်လွန် သွားခဲ့ပြီးဖြစ်၍၊ မည်သို့ မည်ပုံ အမွေခွဲဝေပေးခဲ့သည်ကို ထင်ထင်ရှားရှား၊ ထွက်ဆိုရန်၊ သက်သေမရှိတော့ချေ။ ဦးဘိုးသူတော် ဒေါ်ညိမ တို့ဘက်မှ ဆွေမျိုး

ဗျားကသာ သက်သေခံ၍၊ ငှင်းတို့၏စွဲဆိုချက်တို့ကို ထောက်ခံခဲ့ကြသည်။ ဒေါ်ညွှန့်တာကမူ၊ အမွေခွဲဝေရာ၌၊ မမှုံစီကို ငွေ ၃၅ ကျပ်ပေးသည်ဆိုခြင်းသည်မဟုတ်ပါ။ မိမိနှင့် ကွယ်လွန်သူယောကျ်ားဦးဖိုးချောင်းတို့၊ အချင်းဖြစ်မြေကို၊ ဒေါ်သင်းမယ်ရှိစဉ်ကပင် နေထိုင်ခွင့် ပေးထားသည့်အတိုင်း ဆက်လက်၍ အမွေစုအနေနှင့် ယူလေတော့ဟူ၍ ခွဲဝေပေးခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်ဟူ၍ ထွက်ဆိုခဲ့သည်။ ဦးအောင်ဖြူးအမေခွဲဝေပေးစဉ်က၊ အမွေဆိုင်များ ချုပ်ဆိုခဲ့သည် ဆိုသည့် စာချုပ်သည်လည်း၊ ယခုအခါတွင် မရှိတော့။ ထို့ကြောင့် တရားလိုပြ သက်သေများ ဖြစ်ကြသည့်၊ ဆွေမျိုးသားချင်းတို့၏ စကားနှင့် ဒေါ်ညွှန့်တာ၊ မမှုံစီတို့၏စကားတို့အပြင်၊ ဒေါ်ညွှန့်တာ၊ မမှုံစီတို့သည် အချင်းဖြစ်မြေပေါ်တွင် နှစ်ပေါင်း များစွာ နေထိုင်ခဲ့ ကြသည်ဟူသော အချက်တို့ကိုသာစဉ်းစားချင့်ချိန်၍ ဆုံးဖြတ်ရသည် ဖြစ်ပေသည်။ မူလတရားရုံးက၊ ဒေါ်ညွှန့်တာတို့ သားအမိကဲ့သို့ ကြာမြင့်စွာ အဆက်မပြတ်နေထိုင်ခဲ့သည်ကိုငင်း၊ မမှုံစီသည် အမွေမှိ မြေးဖြစ်သဖြင့် အချင်းဖြစ် ဒဿမ ၁၉ မျှသာရှိသောမြေကို၊ အမွေစု အဖြစ်နှင့် ပေးသည်ဟုဆိုလျှင် ငွေ ၃၅ ကျပ်ကိုသာ ပေးသည်ဆိုသည်ဆက်၊ ယုတ္တိရှိသည်ဟူ၍ ယုံကြည်၍ငင်း၊ ဦးဘိုးသူတော်၏ အမှုကို ပလပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ဥပဒေ

၁။ မမှုံစီ၊
၂။ မညွှန့်တာနှင့်
၁။ ဦးဘိုးသူတော်၊
၂။ ဒေါ်ညိမ်။

ပညာရှိ ဟသ်ာတခရိုင် တရားမတရားသူကြီးကမူ၊ မမှုံစီသည်၊ အမွေမှိသောမြေးဖြစ်သည်ဟူ၍၊ မူလရုံးနှင့်ထပ်တူဆုံးဖြတ် ခဲ့၏။ သို့ရာတွင်၊ တရားလိုတို့က ပြသခဲ့သော သက်သေများသည်၊ ခိုင်လုံသည်ဟူ၍ ယူဆကာ၊ ဦးဘိုးသူတော်တို့ စွဲဆိုသကဲ့သို့၊ အမွေခွဲဝေခဲ့ပြီး ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ မမှုံစီကို ငွေ ၃၅ ကျပ်မျှပေးသည်ဆိုခြင်းမှာ၊ နည်းလွန်း၍ မဖြစ်နိုင် ဟူ၍၊ မူလရုံးက ဖူဆာသည်ကို၊ ထိုကဲ့သို့ အမွေခွဲဝေစဉ်က မမှုံစီမှာ၊ အသက်အရွယ် ငယ်သေးသော လူမမယ် တဦးဖြစ်၍၊ ဘခင်လည်း သေဆုံးပြီး ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ အမွေဝေသူ မုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်၌ ဤသို့သော်မျှပင် တော်လောက်ပြီ အထင်နှင့် တန်ဘိုးဖြတ်လိုက် သည့်ဆိုခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်စရာ အကြောင်းရှိသည်ဟူ၍၊ မှတ်ချက်ချလိုက်သည်။ သို့ရာတွင်၊ ခွဲဝေသော အမွေမျှားမှာ အတော်အတန်များသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ မမှုံစီ မှာလည်း၊ အမွေခံသောမြေးဖြစ်သဖြင့်၊ အမွေဆိုင်များနှင့်အတူ၊ တစုရရှိရမည် ဖြစ်သည်။ ဘခင်ကွယ်လွန်သွား ပြီး၍၊ မုဆိုးမမိခင်နှင့် သားအတူ နေရသည့်သူ ဖြစ်သဖြင့် ရတိုက်သော ဝေစုထက် မနည်း ရသင့်သူဖြစ်သည်။ ဖတဆိုး သမီးငယ် ဖြစ်ကာမျှနှင့်၊ အမွေခွဲဝေ ပေးသူတို့က၊ ဤသို့သော်မျှပင် တော်လောက်ပြီဟု တန်ဘိုးဖြတ်ရန် သင့်သည့်ကိစ္စမဟုတ်။ မြန်မာဓလေ့ ထုံးတမ်းဥပဒေအရလည်း ညီမျှမှုကို အထူး အလေးပြုရသည်။ ယေဘုယ်သူ အမွေဆိုင်၊ ဘခင်မဲ့သော အမွေဆိုင်ဖြစ်လျှင် သာ၍ပင် ညီမျှစေရန် ဂရုပြုရဦးမည်။

၁၉၆၄

၁။ မမှုံစီ၊
၂။ မည်ကတာနှင့်
၁။ ဦးဘိုးသူတော်၊
၂။ ဒေါ်ညိမ်။

ထို့ကြောင့် မမှုံစီသည်၊ အကယ်၍ မိမိဝေစုအဖြစ်ဌေ့ ၃၅ ကျပ်မျှသာရခဲ့သည်ဆိုလျှင်၊ ဦးအောင်ဖြိုး ကအမွေခွဲဝေပေးရာတွင်၊ ဝေစုလုံး၀ မရလိုက်ရခြင်းလည်း ဖြစ်ကောင်း ဖြစ်မည်။ ထိုကဲ့သို့ဖြစ်လျှင် ဦးဘိုးသူတော်တို့ ခွဲဝေယူကြသော၊ အမွေစုတို့သည်၊ မျှတ၍ တရားဝင်သော အမွေစုများ ဖြစ်ကောင်းမှဖြစ်မည်။ သို့မဟုတ် အကယ်၍ တရားဝင် အမွေအားလုံးကို ခွဲဝေပြီး သည်ဟုဆိုလျှင်၊ မမှုံစီဌေ့ ၃၅ ကျပ်ရခဲ့သည် ဆိုသည်မှာ၊ ယုတ္တိမရှိ။ ဒေါ်ညက်တာ ပြောသကဲ့သို့၊ အချင်းဖြစ်မြေယာကို မမှုံစီနှင့် မိမိတို့အား ပေးသည်ဆိုသည်က၊ ပို၍ယုတ္တိရှိမည်။ မူလရုံး တရားသူကြီး ကိုးကား သော၊ မောင်ဘိုးဦး နှင့် မောင်ဘိုးသင်း (၁)တွင်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာတို့သည်၊ ဘိုးဘွားပစ္စည်းများကို၊ ဘိုးဘွားများ ကွယ်လွန်ကြသော အခါ၊ ခွဲဝေ၍ ယူတတ်ကြသည်။ အမွေဆိုင်တဦး ဖြစ်သူက၊ အမွေအနှစ်ဖြစ်သည့် မြေယာပေါ်တွင်၊ နှစ်ပေါင်း များစွာနေခဲ့သည်ကိုတွေ့ရလျှင်၊ ထိုမြေသည် ထိုအမွေဆိုင်၏ ဝေစုအဖြစ် ရခဲ့သည်ဟူ၍ ယူဆရမည်။ ထိုကဲ့သို့ ယူဆချက်ကို၊ သက်သေထင်ရှားပြ၍၊ ပယ်ဖျက် ရန်မှာ၊ ထိုမြေကို မိမိသာပိုင်ဆိုင်ပါသည်ဟူ၍ စွဲဆိုသည့်တရားလို၏ တာဝန်ဖြစ်သည် ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသော အချက်သည်၊ မျှတမှန်ကန်သော မူတရပ်ဖြစ်သည်ဟူ၍ ယူဆသည်။ ဦးမောင်ကြီး နှင့် မောင်အုန်းဘွင့် (၂)တွင်၊ မြေကို၊ ပိုင်ဆိုင်လိုမူစွဲဆို သော တရားလိုသည် ၁၂ နှစ်ကျော်ကြာမြင့်စွာ မြေပေါ်တွင် နေထိုင်ခဲ့သူတို့အား၊ ဖယ်ရှားလိုလျှင်၊ ထိုသူတို့သည် မိမိ၏ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် တက်ရောက်နေထိုင်ကြသူများ ဖြစ်ကြောင်းကို၊ ထင်ရှားစွာ သက်သေ ပြရမည်ဟူ၍ သက်သေထူရန် တာဝန်ကို၊ တရားလိုအပေါ် ထားရှိသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

ဤအမှုတွင်၊ ဦးဘိုးသူတော် ဒေါ်ညိမ တို့သည်လည်း၊ ဦးရိတ် ဒေါ်သင်းမယ်တို့၏ အမွေခံများ ဖြစ်ကြသည်။ မမှုံစီသည်လည်း၊ အမွေမှိမြေးအဖြစ်၊ အမွေခံတဦး ဖြစ် သည်။ အမွေခံတဦးနှင့် မိမိ၏ မိခင်အရင်းတို့သည်၊ ယခု ၁၉ နှစ်၊ အနှစ် ၂၀ ခန့် အဆက်မပြတ် နေထိုင်လာခဲ့သည့် အမွေအနှစ်ဖြစ်သည့် မြေတကွက်ကို၊ ဦးဘိုးသူတော် ဒေါ်ညိမတို့က၊ လက်ရောက်ရရှိလိုလျှင် မိမိတို့သာ၊ ထိုအချင်းဖြစ်မြေကို အမွေခံယူခဲ့ ရပါသည်။ မိမိတို့ တရားဝင်ရရှိပြီးနောက်၊ မမှုံစီ ဒေါ်ညိမတို့ကို၊ မိမိတို့က၊ ခွင့်ပြု၍ ထားခဲ့ပါသည်ဟူသော၊ အချက် ၂ ရပ်ကို၊ ထင်ရှားသက်သေပြရန်လိုသည်။ ယခုမူ ထိုအချက် ၂ ရပ်လုံးတွင်၊ ဦးဘိုးသူတော်တို့က၊ ထင်ရှားစွာ သက်သေ ပြနိုင်ခဲ့သည်ကို မတွေ့ရချေ။ မမှုံစီနှင့် ဒေါ်ညက်တာတို့ကို၊ စစ်ပြီးစ အချိန်လောက်တွင်၊ ၎င်းတို့၏ ခွင့်ပြုချက်နှင့် ထားခဲ့မှုသည် ဆိုသည့်အချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ မောင်လှအုန်း(လိုပြု)

၁။ Burma Law Times, Vol.9, p.164.
၂။ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ အတွဲ-၇၊ စာမျက်နှာ ၈၅။

တဦးတည်းသာ၊ တိုက်ရိုက် ထွက်ဆိုနိုင်သည်ကို တွေ့ရသည်။ ၎င်းမောင်လှအုန်းမှာ၊ ဦးဘိုးသူတော်နှင့် သမီးယောက်ဖ ဘော်သူဖြစ်၍ ဦးဘိုးသူတော်၏ လယ်တွင် လုပ်ကိုင်သူ ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် မောင်လှအုန်း၏ ထွက်ဆိုချက်တွင်၊ ဒေါ်ညွှန်ဘာက ဦးဘိုးသူတော်ထံသို့ လာ၍၊ "ဒီတမိုးတော့ နေပါရစေ" ဟုခွင့်တောင်းသဖြင့်၊ ဦးဘိုးသူတော်က၊ တမိုးနေခွင့် ပြုလိုက်သည်ဟူ၍ ပါရှိရာ၊ တမိုးသာ နေထိုင်ခွင့်ပြုသော ဒေါ်ညွှန်ဘာတို့ သားအမိသည်၊ ယခုတိုင် အနှစ် ၂၀ နီးပါးခန့် မည်ကဲ့သို့ဆက်လက် နေထိုင်ခဲ့ကြသည်ကို၊ ဦးဘိုးသူတော်တို့ ဘက်မှ ဖြေရှင်းသက်သေ ပြခြင်း မပြုနိုင်ခဲ့ချေ။

၁၉၆၄

၁။ မမှုံစီ၊ ၂။ မညွှန်ဘာ နှင့် ၁။ ဦးဘိုးသူတော်၊ ၂။ ဒေါ်ညီမ။

အချင်းဖြစ် မြေကွက်သည်၊ မြေပုံတွင် ဦးဘိုးသူတော် ဒေါ်ညီမဘို့၏ နာမည် ပေါက်နေသည်မှာ မှန်ကန်၏။ သို့ရာတွင်၊ ထိုကဲ့သို့ နာမည် ပေါက်ရုံမျှနှင့်၊ ဦးဘိုးသူတော် ဒေါ်ညီမတို့က တရားဝင်ပိုင်ဆိုင်သည်ဟူ၍ မဆိုသာချေ။ မမှုံစီ ဒေါ်ညွှန်ဘာတို့သည်၊ လယ်လုပ်စေးရောင်း သူများ ဖြစ်ကြသဖြင့်၊ မြေကို နာမည်ပြောင်းသည့်ကိစ္စကို မသိသောကြောင့် ဤမျှ ကြာသည့်တိုင်အောင်၊ အချင်းဖြစ်မြေသည် ဦးဘိုးသူတော်တို့၏ နာမည်ပေါက်၍ နေသည်ဖြစ်ကောင်း ဖြစ်မည်။

မမှုံစီတို့ သားအမိသည်၊ အချင်းဖြစ်မြေ ပေါ်တွင်၊ နှစ်ပေါင်း ၄၀ ခန့်မှစ၍၊ နေထိုင်ခဲ့သည်မှာ ထင်ရှားသည်။ ကြားတွင် နှစ်အနည်းငယ် ပြတ်၍၊ ၁၉ နှစ်ကျော် ကစပြီး၊ ယခုအထိ ဆက်လက် နေထိုင်ခဲ့ကြသူများ ဖြစ်သည်။ မမှုံစီသည်၊ အမွေခံမြေးတဦးအဖြစ်နှင့် ဦးရိတ်-ဒေါ်သင်းမယ်တို့၏ ပစ္စည်း ဖြစ်ခဲ့သည့် အချင်းဖြစ်မြေကွက်ကို ရပိုင်ခွင့် ရှိခဲ့သူလည်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ယခုအခြေမှာ ဦးဘိုးသူတော်တို့ဘက်မှ ပြသသော သက်သေများ လောက်နှင့် မမှုံစီ၊ ဒေါ်ညွှန်ဘာတို့ အချင်းဖြစ်မြေမှ ထွက်ခွါဖယ်ရှားစေဟု အမိန့် ချမှတ်လျှင် မျှတမည်မဟုတ်ပေ။ ထို့ကြောင့် အယူခံကိုခွင့်ပြုကာ ပဌမအယူခံရုံး၏ အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်၍၊ မူလရုံးက ဦးဘိုးသူတော် ဒေါ်ညီမတို့၏ အမှုကို စရိတ်နှင့်တကွ ပလပ်ခဲ့ခြင်းကို၊ ထပ်မံ၍အတည်ပြုလိုက်သည်။

အယူခံတရားလိုများ၏၊ ဤအယူခံနှင့်၊ ပဌမ အယူခံရုံး အယူခံဝင်စရိတ် တို့ကို၊ ဤရုံးအယူခံ တရားခံများက ကျခံစေ။ ဤရုံးရွှေနေခသည်၊ ၁၅ ကျပ်ဖြစ်စေရမည်။

တရားမအယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင် ရွှေတွင်

† ၁၉၆၄
ဇွန်လ ၂ ရက်။

ဟာဂျီအဗ္ဗဒူလ် ရှကူးချိုတာနီ (အယူခံတရားလိုများ)

နှင့်

ဒေါ်အုန်းတင် (အယူခံတရားခံ) *

မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေ—အိမ်ကိုအသစ်ဆောက်လုပ်ရန်—နှင်ထုတ်ခြင်း ကိစ္စ—ဖြောင့်ဆောသဘော။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေသည်၊ ရည်ရွယ်ချက်အားဖြင့် အိမ်ငှါးများကို၊ စောင့်ရှောက်ကာကွယ်ရန် ပြဋ္ဌာန်းထားသည်မှန်သော်လည်း၊ ၎င်းအက်ဥပဒေ အတွင်းဥပမာ၊ အိမ်ငှါးများနှင့် အိမ်ရှင်ပါ တရားမျှတမှုကို ရရှိကြစေရန်၊ တရားမရုံးများက အမှုများကိုစိစစ်ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်သည်။ အမှုတွင် ဥပဒေအချက်အလက်များအရ၊ အိမ်ရှင်ရသင့် ရထိုက်သောအခွင့်အရေးရှိကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရပေမည်။

ဘစ်(စ်)နပ်ဆင်း (ပါ) ၂ နှင့် မိတ္ထစားသုံးသူသမဝါယမအသင်းလီမိတက်။ တရားမအထွေထွေ လျှောက်လွှာ ၁၇၂/၆၃။

ဒေါ်ထွေး နှင့် အီဘရာဟင် ရမ်ဆင်ကုမ္ပဏီလီမိတက်။ ၁၉၅၇ ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် စာ ၁၂၀ တို့ကိုရည်ညွှန်းရှိ လိုက်နာသည်။

အက်စ်-ဘီသတီကာရာရမ် နှင့် စမောင်ဖေသန်း (ပါ)၅။ ၁၉၅၉ ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး၊ တရား လွှတ်တော် စာ ၈၄ ကိုရည်ညွှန်းရှိ ခဲ့ခြောရှင်းလင်းပြသည်။

အိမ်ဟောင်းသည် လုံးဝပျက်စီးနေပြီဟုမဆိုသာသဖြင့် မှီးဖြောင့်ဆောသဘောနှင့် မဟုတ် မမှန်ဟူ၍မဆိုသာ။ အိမ်ကိုလုံးဝပျက်စီးသည်အထိ စောင့်ပြီးမှ၊ အိမ်ရှင်သည်အသစ်ဆောက်လုပ် ရမည်ဟူဥပဒေကမဆို။

အယူခံ တရားလို အတွက်။ ။ရွှေနေကြီး ဒေါက်တာ ရွှေတော်။
အယူခံ တရားခံ အတွက်။ ။ဒေါ်အုန်းတင် ကိုယ်တိုင်။

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်။ ။အယူခံ တရားလို အေရှကူး သည်၊ အခင်းဖြစ် အခန်း၏ အိမ်ငှါးဖြစ်၍၊ အယူခံ တရားခံ ဒေါ်အုန်းတင် သည်၊ အိမ်ရှင် ဖြစ်သည်။ ဒေါ်အုန်းတင်က ရန်ကုန်မြို့ တရားမရုံး၌၊ အယူခံ တရားလို အား၊ အိမ်မှ ထွက်ခွါဖယ်

---

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၅၇။

† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၇၄၉ တွင်၊ ရန်ကုန်မြို့တော်တရားမရုံး၊ စတုတ္ထတရားသူကြီး ရုံးတော်၏ ချမှတ်သောအမိန့်ကို အယူခံဝင်မှု။

ရှားပေးစေရန် တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ၊ ပညာရှိ စတုတ္ထ တရားသူကြီးက၊ တောင်းခံသည့် အတိုင်း အမိန့် ဒီကရီ ချမှတ်ပေးခဲ့သည်။ ထိုအမိန့် ဒီကရီမှ ယခု အယူခံခြင်း ဖြစ်သည်။ ဒေါ်အုန်းတင်က၊ တရားစွဲဆိုရာတွင် အဓိက တင်ပြသော အကြောင်းမှာ၊ အိမ်ကို အသစ်ဆောက်လုပ်ရန် အကြောင်း အားလျော်စွာ ရိုးဖြောင့်သော သဘောဖြင့် ရယူလိုပါသည် ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ထိုအချက်ကို အထောက် အထား ပြူသော သဘော အားဖြင့်၊ ရန်ကုန် မြူနီစီပါယ် အဖွဲ့မှ ၂ ထပ်အိမ် တလုံး ဆောက်လုပ်ခွင့် လက်မှတ် များ သက်သေခံ အမှတ် (စီ နှင့် ဒီ) တို့ကို တင်ပြခဲ့သည်။ ထို့ပြင် အိမ်သည် ၁၉၃၇-၃၈ ခုနှစ်ခန့်က ဆောက်ခဲ့သည့် အိမ် ဖြစ်သည့် အတွက်၊ ယခုအခါ ဟောင်းနွမ်းဆွေးမြေ့ နေပြီ ဖြစ်ကြောင်း၊ နံရံများကို ခြစားရှိ၊ အမိုးများလည်း ယိုကာ၊ တံခါး စသည်တို့ မှာလည်း၊ ပြိုပျက်နေပြီ ဖြစ်ကြောင်း၊ မြူနီစီပါယ် အဖွဲ့မှ အိမ်သစ်ဆောက်လုပ်ရန် ခွင့်ပြုချက် ရရှိပြီး ဖြစ်သည့် အတိုင်း၊ မိမိတွင် အိမ်သစ် ဆောက်လုပ်ရန် ငွေအင်အား ရှိကြောင်း၊ မိမိကိုယ်တိုင်လည်း၊ အိမ် အဆောင်း အဝယ် ပွဲစား လုပ်သဖြင့် ဝင်ငွေ ရှိသည့်ပြင်၊ ဆေးမျိုးများ ထံမှလည်း၊ လိုသောငွေကို ချေးယူ၍ ရနိုင်ကြောင်း တို့ကို ဒေါ်အုန်းတင်က ထွက်ဆိုခဲ့သည်။ ထိုအချက်များကို၊ အထောက် အထား ပြုသည့် သက်သေများကိုလည်း ပြသခဲ့သည်။ တရားခံပြု သက်သေ အပ ဒုလတစ် ကိုယ်တိုင် ကလည်း၊ အိမ်သည် ဟောင်းနွမ်းနေကြောင်း၊ သို့ရာတွင် ၅ နှစ် ၁၀ နှစ် ဆိုသလို ဆက်၍ နေနိုင်သေးကြောင်း ခန့်မှန်း၍ ထွက်ဆိုခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ပြန်လှန်မေးရာ၌ ထိုကဲ့သို့ အိမ်ကို တော်မြင်ခဲ့ရသည်မှာ ၁၉၅၉ ခုနှစ်က ဖြစ်ပါသည်ဟူ၍ ထွက်ဆိုသည်။ ထိုနှစ်မှ စ၍၊ ၅ နှစ်ခန့် ထွက်ချက်လျှင်၊ ယခု အချိန်လောက် ဆိုလျှင်၊ အိမ်သည် နေထိုင်၍ မသင့်အောင် ပျက်စီး ယိုယွင်းနေပြီ ဖြစ်ကောင်းလည်း ဖြစ်မေလိမ့်မည်။

၁၉၆၄

ဟာဂျီအဗ္ဗဒူလ် ရှကူးချိုတာနီ နှင့် ဒေါ်အုန်းတင်။

အယူခံ တရားလို၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီး ဒေါက်တာ ရွှေဘော်က၊ ဒေါ်အုန်းတင်သည်၊ အေရှကူး ထံမှ ဆလာမီ ငွေများ တောင်းခံခဲ့ပါသည်။ အိမ်လခကိုလည်း တိုးမြှင့်၍ ပေးရန်၊ အတန်တန် တောင်းခံခဲ့ဘူးသည်။ ထို့ကြောင့် အရပ်မှ လူကြီးများက ဝင်၍ ဖြန်ဖြေ ပေးခဲ့ရဘူးပါသည်။ အိမ်မှ ထွက်ခွါ ဖယ်ရှားစေရန်၊ အမှုစွဲဆို ခဲ့ခြင်းမှာ သဘောရိုးဖြင့် အိမ်ကို ပြင်ဆင် ဆောက်လုပ်ရန် လိုသည် မဟုတ်။ အိမ်လခ ပို၍ ရရန်၊ သို့မဟုတ် ဆလာမီငွေ ပို၍ရရန်၊ အကြပ်ကိုင်ခြင်းမျှသာ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် မူလ ရုံးက၊ ဒေါ်အုန်းတင်အား၊ ဒီကရီ ချမှတ် ပေးခဲ့ခြင်းသည် ဥပဒေနှင့် မညီပါဟူ၍၊ လျှောက်လဲသည်။

မြို့ပြဆိုင်ရာ ဂျိုးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ သည် အိမ်ဂျိုးမျှားကို ကာကွယ်သည့် ဥပဒေ ဖြစ်သဖြင့်၊ ဤအမှုမျိုးတွင်၊ အိမ်ဂျိုးဆက်မှ နေ၍ တရားရုံးမျှားက

၁၉၆၄

ဟာဂျီအမဉ္ဇူလ် ရှာကူးချိုတာနီ နှင့် ဒေါ်အုန်းတင်။

ရှိသင့်ပါသည်ဟူ၍လည်း လျောက်လဲသည်။ အကိုးအကား အဖြစ် **အက် (စ်) ဘီ သတီ ကာရာရမ် နှင့် မောင်ဖေသန်း (ပါ) ၅**။ (၁) အမှုကို ညွှန်းပြသည်။ သို့ရာတွင် ထိုအမှုတွင် ချမှတ်ခဲ့သောမှတ်ချက် အချို့သည်၊ ဥပဒေက ပြဋ္ဌာန်းသည်ထက် အနည်းငယ် ပိုလွန်၍ သွားလေမည်လောဟူ၍၊ မကြာမီက၊ ဤရုံး၏ ခုံရုံးမှ **ဘစ် (စ်) နပ်ဆင်း (ပါ) ၂** နှင့် **မိတ္တစားသုံးသူ သမဝါယမ အသင်း လီမိတက်**။ (၂) အမှုတွင်၊ စဉ်းစားသုံးသပ် ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ၎င်းပြင်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ သည် ရည်ရွယ်ချက်အားဖြင့်၊ အိမ်ဌါးများကို စောင့်ရှောက် ကာကွယ်ရန် ပြဋ္ဌာန်းထားသည် မှန်သော်လည်း၊ ၎င်း အက်ဥပဒေ အတွင်းခံမူကား၊ အိမ်ဌါးရော အိမ်ရှင်ပါ တရားမျှတမှုကို ရရှိကြစေရန်၊ တရားရုံးများက၊ အမှုများကို စီရင် ဆုံးဖြတ် ရမည် ဖြစ်ပေသည်။ **ဒေါ်ထွေး နှင့် အီဘရာဟင် ရမ်အင် ကုမ္ပဏီ လီမိတက်**။ (၃) အမှုတွင် ဥပဒေ အချက်အလက်များ အရ၊ အိမ်ရှင် ရသင့် ရထိုက်သော အခွင့် အရေး တို့ကိုလည်း ထည့်သွင်း စဉ်းစားရ ပေမည်ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

အယူခံ တရားလိုဘက်မှ၊ အယူခံ တရားခံ ဒေါ်အုန်းတင်သည်၊ အိမ်လခ ပို၍ လို ချင်သဖြင့်၊ သို့မဟုတ် ဆလာမီဌေ ပို၍ လိုချင်သဖြင့်၊ တရားစွဲဆိုခဲ့ကြောင်းကို စွပ်စွဲသကဲ့သို့၊ ဒေါ်အုန်းတင်ကလည်း၊ နိုင်ငံခြားသား ဖြစ်သော၊ အေရှကူး သည်၊ အိမ်၌ နေသည်မရှိ၊ သေခဲ့ပ်ထား၍၊ ရံဖန် ရံခါ မိမိ၏ မယားငယ်ကိုသာ တင်ထားပါသည်။ ထို့ပြင် ၂ နှစ်ကျော်မှ အိမ်လခ မပေးပါသဖြင့် စွပ်စွဲထားသည်ကိုလည်း တွေ့ရသည်။ ၂ ဘက် စွပ်စွဲချက်တို့သည်၊ ဤအမှုကို ဆုံးဖြတ်ရာတွင်၊ အဓိက အရေးကြီးသော အချက်များ မဟုတ် သဖြင့်၊ ဒေါ်အုန်းတင်သည်၊ အိမ်ကို အသစ် ဆောက်လုပ်ရန် သဘောရိုးဖြင့် ယုတ္တိကောင်းစွာဖြင့်၊ ပြန်လည် ရယူလိုခြင်း ဖြစ်သလောဟူသည့် အချက်ကိုသာ၊ စဉ်းစား ဆုံးဖြတ်ရန် လိုပေသည်။ ဤအချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ မူလ ရုံး ပညာရှိ တရားသူကြီး ဆုံးဖြတ်ထားသည်မှာ မှားယွင်းသည်ဟူ၍ မဆိုသာချေ။ အိမ်သည် ဟောင်းနွမ်း ပျက်စီးနေသည် ဆိုသည်မှာ၊ တရားလို၊ တရားခံ တို့၏ ထွက်ချက်များနှင့် ၎င်းတို့၏ သက်သေများ၏ ထွက်ချက်များ အပေါ်မှ ပေါ်လွင် ထင်ရှား ပေသည်။ အတိ အကျအားဖြင့် လုံးဝ ပျက်စီးနေပြီဟု မဆိုသာသော်လည်း နှစ်ပေါင်း များစွာ ကြာမြင့်ခဲ့သည့် အိမ် ဖြစ်သဖြင့်၊ ပြင်ဆင် ဆောက်လုပ်ရန် လိုခြင်းသည် ယုတ္တိမရှိဟူ၍၎င်း၊ ရိုးဖြောင့်သော သဘောနှင့် မဟုတ်ဟူ၍၎င်း၊ မဆိုသာ၊ အိမ်ကို လုံးဝ ပျက်စီးသည် အထိ စောင့်ပြီးမှ အိမ်ရှင်သည်၊ အသစ်ဆောက်လုပ်ရမည် ဟူ၍လည်း

---

(၁) ၁၉၅၉ ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး၊ တရားလွှတ်တော်-စာ-၈၄။

(၂) တရားမအထွေထွေလျောက်လွှာ ၁၇၂/၆၃။

(၃) ၁၉၅၈ ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်-စာ-၁၂၀။

၁၉၆၄

ဟာဂျီအမ္မဒူလ် ရွက်ူးချို့တာနီ နှင့် ဒေါ်အုန်းတင်။

ဥပဒေက မဆို။ ဒေါ်အုန်းတင်သည်၊ အိမ်ပုံစံများကို မြူနီစီပါယ် အဖွဲ့၏ သဘောတူချက် ရရှိရန်၊ လျောက်ထား တင်သွင်းပြီးနောက် ခွင့်ပြုချက်ကို ရရှိခဲ့ခြင်းကြောင့်တကြောင်း၊ ၎င်းပြင် လိုသောငွေများကိုလည်း၊ မိမိကိုယ်တိုင်ကငင်း၊ ဆွေမျိုး သားချင်းများ၏ အကူအညီနှင့် ၎င်း၊ ရှာဖွေ စုဆောင်းနိုင်ပါသည်ဟူ၍ ထွက်ဆိုထားခြင်းကြောင့် တကြောင်း၊ ဒေါ်အုန်းတင် တောင်းခံသော ဒီကရီကို ချမှတ်ပေးရန် အကြောင်း လုံလောက်ပြီး ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ အိမ်ရှင်နှင့် အိမ်ငှါး၊ မသင့် မတင့် ဖြစ်ခဲ့ရခြင်းကြောင့်သာလျှင်၊ အိမ်ရှင်သည် သဘောရိုးဖြင့် အိမ်ငှါးကို ဖယ်ရှားရန်ကြိုး စားခြင်း မဟုတ်ဟူ၍၊ မယူဆအပ် ဟူသောတရားလွှတ်တော်ချုပ် စီရင်ထုံးများလည်း ရှိပေသည်။

ဒေါက်တာရွှေဘော်က၊ သတ်သေခံ အမှတ် (စီ နှင့် ဒီ) လက်မှတ်များကို ညွှန်ပြ၍၊ ၎င်းတို့တွင် ပါရှိသည်မှာ၊ ရှိရင်းအိမ်အပေါ်၌ တထပ်တိုး၍ ဆောက်လုပ်ရန် ကိုသာ ပုံစံ တင်သွင်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အိမ်ကို ဖျက်၍၊ ၂ ထပ် အိမ် အသစ်ဆောက်လုပ်ရန် မလိုပါ။ လက်ရှိ အိမ်ငှါးကိုလည်း ဖယ်ရှားရန် မလိုပါဟူ၍၊ လျောက်လဲပြန်သည်။ သို့ရာတွင် မြူနီစီပါယ် အဖွဲ့၏ ခွင့်ပြုချက် စာတွင် ၂ ထပ်အိမ် ဆောက်လုပ်ရန် ခွင့်ပြုသည်ဟူ၍၊ အဘိ အလင်း ဆိုထားသည်။ လက်ရှိ အိမ်ပေါ်တွင် နောက် တထပ် ဆောက်လုပ်ရန် ခွင့်ပြုသည်ဟူ၍ မဆိုပေ။ ထို့ပြင် အနှစ် ၂၅၊ ၃၀ ခန့် ကြာမြင့်ခဲ့ပြီ ဖြစ်သော ပျဉ်ထောင်အိမ် တလုံးကို မည်သို့မျှ ဖျက်သိမ်းခြင်း မပြုဘဲ၊ နောက် တထပ်တိုး၍၊ ဆောက်လုပ်ရန် ခဲယဉ်းပေလိမ့်မည်။

အယူခံ တရားခံ ဒေါ်အုန်းတင် ကိုယ်တိုင်၊ ရုံးသို့ လာရောက်၍၊ အယူခံကို ထုချေ ရာ၌၊ မူလရုံးတွင် ထွက်ဆို ပြီးသကဲ့သို့ မိမိသည်၊ အိမ်ကို သဘောရိုးဖြင့် ရယူလိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အကယ်၍ အိမ်ကို ဖျက်၍၊ ၂ ထပ်အိမ် ဆောက်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ဆောက်လုပ်ရန် ပုံစံများကို၊ မြူနီစီပါယ် အဖွဲ့က ခွင့်ပြုပြီး ဖြစ်သည့် အတိုင်း၊ ငွေကြေးရရှိရန် စီစဉ်ပြီး ဖြစ်ပါသည်ဟူ၍ လျောက်လဲသည်။ မူလရုံးကလည်း၊ အိမ် ငှါး တရားခံကို ဖယ်ရှားပြီး ၉ လ အတွင်း၊ အိမ်ကို အသစ် ဆောက်လုပ် ပါမည်ဟု ငါးထောင်တန် ခံဝန်ချုပ် တခု ချုပ်ဆိုရန်၊ ဒေါ်အုန်းဘင်အား၊ အမိန့် ချမှတ်ခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။

အထက်ပါ အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ မူလရုံး၏ အမိန့် ဒီကရီကို၊ ပြင်ဆင် စွပ်ဖက်ရန် အကြောင်းမမြင်။ အယူခံကို ပလပ်လိုက်သည်။ စရိတ်မရှိ။

တရားမအယူခံ

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း ရှေ့တွင်

† ၁၉၆၄ ခုနှစ် ဒွန်လ ၂၂ ရက်။

(၁) လီယင်၊ (၂) အယင်၊ (၃) အခြော၊ (၄) အခြူး (အယူခံတရားလိုများ)

နှင့်

ခြင်ဟိန်မိန်း (ခ၅) မောင်ဟန်မင်း (အယူခံတရားခံ)*

မြို့ပြဆိုင်ရာ ဒေါ်းရမ်းခကြီးကြပ်ရေးဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂ (၁)(ခ) ရိုးဖြောင့်သောသဘော—အိမ်သစ်ဆောက်လုပ်ရန်လို မလိုကိစ္စ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မြို့နီစီပါယ်ကော်ပိုရေးရှင်းက အချင်းဖြစ်အိမ်အထက်ဆုံးထပ်၊ အနောက်ထောင့်အုတ်နံရံနှင့်အမိုးကို ဖြိုဖျက်ပြုပြင်ရန်သာ နို့တစ်ထုတ်ပေးခဲ့ရာ၊ အချင်းဖြစ်အိမ်ခန်းများကို ဖြိုဖျက်ပြီး၊ အသစ်ဆောက်လုပ်ရန် မလိုအပ်သည်မှာ ပေါ်လွင်သည်ဟုယူဆရမည်။

သို့ဖြစ်၍ ပိုင်ရှင်သည် အချင်းဖြစ်အိမ်ခန်းများကို အကြောင်းအားလျော်စွာ၊ ရိုးဖြောင့်သောသဘောဖြင့် ရယူလိုခြင်းမဟုတ်ဟု ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရမည်။

၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေလျှောက်လွှာအမှတ် ၁၇၂ ကိုကိုးကား၍ ခွဲခြားပြသည်။

အယူခံတရားလိုများအတွက်။ ။ရွှေဇနကြီး ဦးအောင်ရှိန်ဝန်း။

အယူခံတရားခံများအတွက်။ ။ရွှေနေကြီး မစ္စတာ အာ ချော်ဘေး။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။ရန်ကုန်မြို့၊ တရားမတရားရုံး (တတိယတရားသူကြီး)၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၉၄၇ တွင်၊ အယူခံတရားခံခြင်ဟိန်မိန်း (ခ၅) မောင်ဟန်မင်းက၊ အယူခံတရားလို လီယင်၊ အယင်၊ အခြောနှင့်အခြူးတို့အား၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဒေါ်းရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂(၁) (ဂ) အရ၊ အချင်းဖြစ်အိမ်ခန်းများမှ ထွက်ခွာ၍သွားရန်၊ စွဲဆိုရာတွင် ဖေါ်ပြသောအကြောင်းခြင်းရာများမှာ၎င်းသည်၊ အချင်းဖြစ်အိမ်ခန်းများကို ပိုင်ဆိုင်သူဖြစ်၍၊ အယူခံတရားလိုတို့မှာ၎င်း၏အိမ်ခန်းငှါးသူများဖြစ်ကြောင်း၊ အိမ်ခန်းများတည်ရှိရာ အိမ်သည် ဟောင်းနွမ်းပျက်စီးယိုယွင်းနေသဖြင့်၊ ဖြိုဖျက်ပြီး အိမ်သစ်ဆောက်လုပ်ရန် လိုအပ်နေကြောင်း ရန်ကုန်မြို့၊ မြူနီစီပါယ် ကော်ပိုရေးရှင်းကလည်း၊ ၎င်းတို့ထံအဆိုပါအိမ်ကို ဖြိုဖျက်ပြီး၊

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၉၄။

† ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမမှုအမှတ် ၉၄ တွင်၊ ၁၉၆၄ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လတွင် ရန်ကုန်မြို့တော်တတိယတရားမတရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

အိမ်သစ်ဆောက်လုပ်ရန်၊ အကြောင်းကြား နို့တစ်စာ သက်သေခံအမှတ် (၈) ပေးကြောင်း၊ အယူခံတရားလိုတို့အား၊ အိမ်ခန်းများမှ ထွက်ခွါ၍သွားရန်၊ နို့တစ်စာ ပေးသော်လည်း၊ ထွက်ခွါခြင်းမပြုသဖြင့်၊ ၎င်းတို့အပေါ် တရားစွဲဆိုရကြောင်း ဟူ၍ ဖြစ်၏။

ခရိုင်၄
(၁) လီယင်၊
(၂) အယင်၊
(၃) အခြေ၁၊
(၄) အခြေ၂
နှင့်
ခြင်ဟိန်မိန်း
(၁၀၂)
မောင်ဟန်မင်း။

အယူခံတရားလိုတို့က၊ အယူခံတရားခံ၏အိမ်သည် ၎င်းဖေါ်ပြသကဲ့သို့၊ ဟောင်းနွမ်းယိုယွင်းပျက်စီးခြင်းမရှိကြောင်း၊ ရန်ကုန်မြို့၊ မြူနီစီပါယ် ကော်ပိုရေးရှင်းက၊ သက်သေအမှတ် (၈) နို့တစ်စာကို၊ အယူခံတရားခံအား၊ ပေးသော်ငြာလည်း၊ ၎င်းတို့က ရန်ကုန်မြို့၊ မြူနီစီပါယ် ကော်ပိုရေးရှင်းသို့၊ အင်ဂျင်နီယာ ဦးတင်၏ အစီရင်ခံစာ သက်သေခံအမှတ် ၃ ကိုတင်ပြသည့်အခါ၊ အဆိုပါ ကော်ပိုရေးရှင်းက အိမ်ကို ဖြိုဖျက်ရန် အမိန့်ချမှတ်သည့်အမှုတွဲကို ပိတ်ထားလိုက်ပြီဖြစ်ကြောင်း။ အယူခံတရားခံသည် အခင်းဖြစ်အိမ်ကို၊ အကြောင်းအားလျော်စွာ ရိုးဖြောင့်သောသဘောဖြင့် ဖြိုဖျက်ပြီး၊ အိမ်သစ်ဆောက်လုပ်ရန်မဟုတ်ကြောင်း ဖေါ်ပြထုချေသည်။

အော်ဂ်ရုံးက၊ အချင်းဖြစ်အိမ်သည် အယူခံတရားခံဖေါ်ပြသကဲ့သို့ ဟောင်းနွမ်းယိုယွင်းပျက်စီးနေသဖြင့် အယူခံတရားခံသည် အကြောင်းအားလျော်စွာ ရိုးဖြောင့်သောသဘောဖြင့်၊ ဖြိုဖျက်ပြီးအိမ်သစ်ဆောက်လုပ်ရန်လိုအပ်ကြောင်းထင်ရှားသည်ဟု ယူဆကာ အနိုင်ဒီကရီချမှတ်ပေးလိုက်ရာ။ အယူခံတရားလိုတို့ကမကျေနပ်၍၊ ဤရုံးသို့ အယူခံဝင်ကြသည်။

ဤအမှုသည် မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂(၁) (c) အရ ဖြစ်သဖြင့်၊ ဆုံးဖြတ်ရန်လိုအပ်သည့် အဓိကအချက်မှာ အယူခံတရားခံ အိမ်ရှင်သည် အချင်းဖြစ်အိမ်ခန်းများကို အယူခံတရားလို အိမ်ခန်းငှါးသူများထံမှ အကြောင်းအားလျော်စွာ၊ ရိုးဖြောင့်သော သဘောဖြင့် အဆိုပါအိမ်ခန်းများကို ဖြိုဖျက်ပြီး၊ အိမ်သစ်ဆောက်လုပ်ရန် ရယူလိုခြင်းဖြစ်ပါသလား-ဟူ၍ဖြစ်၏။

ရိုးဖြောင့်သဘော (*bona fide*) ဟုဆိုသောစကား၏ အဓိပ္ပါယ်ကို (၁၉၅၀ ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော်စီရင်ထုံး ၃၄၆)၊ (၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော်ချုပ် စီရင်ထုံး ၁၆)။ (၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားလွှတ်တော်ချုပ် စီရင်ထုံး ၁၅၆) တို့တွင် ရှင်းလင်းဖေါ်ပြထားသည့်ပြင် အကြောင်းအားလျော်စွာ (**reasonably**) ဟုဆိုသောစကား၏ အဓိပ္ပါယ်ကို (၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် ၈၄) စီရင်ထုံး၌ ရှင်းလင်းဖေါ်ပြထားသည်။

ဤအမှုတွင် အယူခံတရားခံက ဆိုလှာအပိုဒ် ၃ တွင် ဖေါ်ပြထားချက်အရ၊ ၎င်း၏အမှုကို ရန်ကုန်မြို့ မြူနီစီပါယ် ကော်ပိုရေးရှင်းကထုတ်ပေးသော သက်သေခံ

၁၉၆၄

(၁) လီယင်၊
(၂) အယင်၊
(၃) အခြော၊
(၄) အခြူး
နှင့်
ခြင်ဟိန်မိန်း
(ခေါ်)
မောင်ဟန်မင်း။

အမှတ် (ဃ) အကြောင်းကြားနို့တစ်စာ အိမ်ဟောင်းနွမ်းယိုယွင်းပျက်စီးနေသ ဖြင့် ဖြိုဖျက်ရန်အပေါ် အဓိကအခြေခံပြု၍၊ တရားစွဲဆိုသည်မှာ ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည်။

အယူခံတရားခံက၊ သက်သေခံအမှတ် (ဃ) နို့တစ်စာကိုရသော်ငြားလည်း ချက် ခြင်းလိုအပ်သလိုဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုဘဲ နေခဲ့၏။ ရန်ကုန်မြူနီစီပါယ် ကော်ပိုရေးရှင်းက လည်း၊ နောက်ထပ်ဆက်လက်၍ မရေးမယူဘဲခိုခဲ့၏။ ထို့နောက်အဘာန်ကြာမှ အယူခံ တရားခံက အယူခံတရားလိုဘို့အပေါ်၊ အိမ်မှထွက်ခွါ၍သွားရန် အရေးယူခဲ့ရာ၊ ရန်ကုန် မြူနီစီပါယ်ကော်ပိုရေးရှင်းက၊ သက်သေခံအမှတ် (ဌ) နို့တစ်စာ၊ **အဆက်ဆုံးထပ်၊ အနောက်တောင်ထောင့်အုတ်နံရံနှင့် အမိုးကိုဖြိုဖျက်ပြုပြင်ရန်**ထုတ်ပေးသည့်ကိုထောက် ရှုလျှင်၊ အယူခံတရားခံသည် အချင်းဖြစ်အိမ်ခန်းများကို ဖြိုဖျက်ပြီး၊ အသစ်ဆောက် လုပ်ရန်မလိုအပ်သည်မှာ ပေါ်လွင်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

အယူခံတရားခံက၊ နှုတ်အားဖြင့် ၎င်း၏အိမ်သည် ဟောင်းနွမ်းယိုယွင်း ပျက်စီးနေ ကြောင်းထွက်ဆိုရှု၊ အမှုတွဲ၌တင်ပြသော မါတ်ပုံများနှင့် အင်ဂျင်နီယာ အက်(စ်)၊ ဒန်ဂျာ(လိုပြ ၁) နှင့် ဒီကရက်စတီး(လိုပြ ၂) တို့၏အစစ်ခံချက်များအပေါ် အမှီ သဟဲပြု၍၊ အချင်းဖြစ်အိမ်ခန်းများကို ဖြိုဖျက်ရန်ဖြစ်ကြောင်း ထွက်ဆိုအစစ်ခံသည်။ မစ္စတာ အက်(စ်)၊ ဒန်ဂျာ (လိုပြ ၁) သည် အချင်းဖြစ်အိမ်ခန်းများကို၊ ကိုယ်တိုင် ဝင်ရောက်၍ ကြည့်ရှုတိုင်းထွာ စုံစမ်းခြင်းမဟုတ်ဘဲ၊ အပြင်ကနေ၍ တွေ့မြင်သမျှကို သာအစစ်ခံခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဝန်ခံသဖြင့်၎င်း၊ ၎င်း၏အစစ်ခံချက်သည် တန်ဘိုးရှိ သည်ဟုမဆိုနိုင်ပေ။

မစ္စတာ ဒီကရက်စတီး (လိုပြ ၂) သည်၊ အချင်းဖြစ်အိမ်ခန်းများသို့ ကိုယ်တိုင်ဝင် ရောက်၊ ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခြင်းမပြုဘဲ၊ အိမ်အပေါ်ဆုံးထပ်ကိုသာ ကိုယ်တိုင် ကြည့်ရှု စစ်ဆေးခြင်းပြုပြီး၊ အစီရင်ခံစာ ရေးမှတ်ခြင်းပြုပေသည်။ ၎င်း၏**အစီရင်ခံစာ သက် သေခံအမှတ်** (ဃ) တွင်၊ အပိုဒ် ၁ မှ ၅ အထိရှိရာ အပိုဒ် ၁၊ ၂ နှင့် ၅ တို့သည် အပေါ်ဆုံး ထပ်ဖြစ်သော ဒုတိယအထပ်နှင့် သက်ဆိုင်သဖြင့်၊ အချင်းဖြစ်အိမ်ခန်းများနှင့် သက်ဆိုင် ခြင်းမရှိပေ။ အပိုဒ် ၃ နှင့် ၄ မှာ၊ အိမ် ပဌမအထပ်နှင့် ဒုတိယအထပ်တို့နှင့် သက်ဆိုင် သဖြင့်အိမ်နံရံသည် ယိုင်၍ အက်နေကြောင်းကိုသာ ဖော်ပြခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့်၊ မစ္စတာဒီကရက်စတီး၏ အစစ်ခံချက်အရ နှင့် အစီရင်ခံစာအရ၊ အချင်း ဖြစ်အိမ်ခန်းများကို ဖြိုဖျက်ခြင်းပြုရလောက်အောင် ယိုယွင်းပျက်စီးသည်ဟု ယူဆရန် ဖြစ်နိုင်မည်မဟုတ်ပေ။

အယူခံတရားလိုတို့က၊ ဖော်ပြပါ အယူခံတရားခံတို့၏သည့် အင်ဂျင်နီယာတို့၏ အစစ်ခံချက်များနှင့် အစီရင်ခံစာများကို ဆန့်ကျင်၍ ဖော်ပြရန် အင်ဂျင်နီယာ

ဦးခင်မောင်သန်း (ခံပြေ ၁) ၏အစစ်ခံချက်နှင့် အစီရင်ခံစာ သက်သေခံအမှတ် ၄၊ သက်သေခံအမှတ် ၃ ဖြစ်သော အင်ဂျင်နီယာ ဦးတင်၏ အစီရင်ခံစာတို့ကို တင်ပြသည်။ ဦးတင်၏အစီရင်ခံစာ သက်သေခံအမှတ် ၃ နှင့်ပတ်သက်၍၊ သက်သေခံတင်ခြင်းကို ဤနှုံ့ခွဲ့ အငြင်းမပွါးသဖြင့် ဘတ်ရှလေ့လာရာ ဦးတင်သည် အဆိုပါ အိမ်အဆောက်အဦကို၊ သေချာဂနစွာ ကြည့်ရှုစစ်ဆေး၍၊ ဧရိုးစွာ အစီရင်ခံစာရေးထားသည်ကိုတွေ့ရသည်။ ၎င်းအစီရင်ခံစာအရ၊ အဆိုပါအိမ်သည် အလွန်ခိုင်ခံ့၍ နောင်အတန်ကြာ တည်မြဲနိုင်အုံးမည်ဖြစ်သဖြင့် လောလောဆယ်အားဖြင့် ဖြိုဖျက်၍ ပြုပြင်ရန် မလိုအပ်ကြောင်း ကောင်းစွာ ပေါ်လွင်သည်ဟု ထင်မြင်သည်။ တဖန် အင်ဂျင်နီယာ ဦးခင်မောင်သန်း၏ အစီရင်ခံစာကို ဘတ်ရှ လေ့လာသည့်အခါ အချင်းဖြစ်အိမ်သည် အလွန်ခိုင်ခံ့၍ ဖြိုဖျက်ရန်အကြောင်းမရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း၊ ရန်ကုန်မြူနီစီပါလိတီ ကော်ပိုရေးရှင်းက၊ သက်သေခံအမှတ် (၈) ကို၊ ၁၃-၁-၆၁ နေ့တွင် ထုတ်ပေးသော်လည်း ၁၃-၂-၆၂ နေ့တွင်၊ သက်သေခံအမှတ် (၃) ထပ်ခံ၍ အိမ်ကိုဖြိုဖျက်ရန်မလိုဘဲ၊ အပေါ်ဆုံးထပ်ကိုသာ ပြုပြင်ရန်လိုအပ်ကြောင်းပေးခြင်းဖြစ်ပေသည်။ အင်ဂျင်နီယာ ဦးတင်နှင့် ဦးခင်မောင်သန်းတို့ကလည်း အပေါ်ဆုံးထပ်တွင် အမိုးနှင့် နံရံများကိုသာ ပြုပြင်ရန်ဖြစ်ကြောင်း၊ အစီရင်ခံစာတင်သွင်းကြသည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့်၊ အယူခံတရားခံဘဲဆိုသည့်အတိုင်း အချင်းဖြစ်အိမ်ခန်းများ တည်ရှိရာအိမ်ကို ဖြိုဖျက်ရန်မလိုဘဲ အပေါ်ဆုံးထပ်ကို ရန်ကုန် မြူနီစီပါလိတီ ကော်ပိုရေးရှင်းက သက်သေခံအမှတ် (၃) အရ၊ ချမှတ်သည့်အမိန့်အရ၊ ပြုပြင်ရန်သာဖြစ်ကြောင်း ထင်မြင်ယူဆသည်။

ထို့သို့ပြုပြင်ရန်အတွက် အယူခံတရားလိုဘို့သည် အချင်းဖြစ်အိမ်ခန်းများမှ ထွက်ခွါ၍သွားရန် လိုအပ်ပါသလားဟူသော ပြဿနာကိုဖြေဆိုရန် အမှုတွဲကို ဘတ်ရှလေ့လာရာ၊ အယူခံတရားခံက ၎င်း၏သက်သေအစစ်ခံချက်များအပေါ် အခြေခံထား၍ အယူခံတရားလိုတို့သည် အချင်းဖြစ်အိမ်ခန်းများမှ ထွက်ခွါ၍သွားရန်ဖြစ်ကြောင်း၊ ထွက်ဆိုအစစ်ခံသော်ငြားလည်း၊ အယူခံတရားလိုတို့၏ သက်သေ အင်ဂျင်နီယာ ဦးခင်မောင်သန်း၏ အစီရင်ခံစာ အပိုဒ် ၇ တွင်—

> "The erection of the roof and minor repairs can be carried out immediately as there are no tenants on the top floor. Eviction of the tenants now living on the ground and first floors is not at all necessary as the minor repairs to be done is only on the top floor, and the nature of the work will in no way endanger the inhabitants living in the ground and first floors, or will they in anyway obstruct the carrying out of the work."

၁၉၆၄

(၁) လီယင်၊
(၂) အယင်၊
(၃) အခြေ၊
(၄) အခြူး
နှင့်
ခြင်ဟိန်မိန်း
(ခေါ်)
မောင်ဟန်မင်း။

ခဋ္ဌ၏ (၁) လီယင်၊ (၂) အယင်၊ (၃) အခြော၊ (၄) အခြူး နှင့် ခြင်ဟိန်မိန်း (ခေါ်) မောင်ဟန်မင်း။

ဟူ၍ တိကျသေချာစွာ ဖေါ်ပြထားသည့်ပြင်၊ ဦးတင်၏ အစီရင်ခံစာ သက်သေခံ အမှတ် (၃) တွင်လည်း—

> "As there are no tenants in the top floor, there appears to be no need for evicting the tenants from the ground and the first floor, in view of the fact that the minor repairs required have to be carried out only on the top floor."

ဟူ၍ ရှင်းလင်းစွာ ဖေါ်ပြထားသဖြင့်၊ ဤအစီရင်ခံစာများကိုလည်း၊ ဆန့်ကျင်၍တင်ပြထားသည့် အယူခံတရားခံ၏ သက်သေခံချက်များ မရှိဖြစ်ရကား၊ အယူခံတရားခံသည် အချင်းဖြစ်အိမ်အပေါ် ဆုံးထပ်ကိုသာ ဖေါ်ပြထားသည့်အတိုင်း၊ ပြုပြင်ရန်လိုအပ်သဖြင့် အယူခံတရားလိုတို့သည် အချင်းဖြစ်အိမ်ခန်းများမှ စွဲဆိုသည့်အတိုင်း၊ ထွက်ခွါ၍ သွားရန် လိုအပ်မည်မဟုတ်ဟုထင်မြင်ယူဆသည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် အယူခံတရားခံသည် အချင်းဖြစ်အိမ်ခန်းများကို အကြောင်းအားလျော်စွာ ရိုးဖြောင့်သောသဘောဖြင့်၊ ရယူလိုခြင်းမဟုတ်ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရပေမည်။

အယူခံတရားခံ၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက **ဤရုံး ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊တရားမအထွေထွေလျှောက်လွှာ** အမှတ် ၁၂၇ တွင်၊ ဆုံးဖြတ်ထားသည့် စီရင်ထုံးကို အကိုးကားပြုသော်လည်း၊ ထိုအမှုတွင်ပေါ် လွင်သောအမှုအကြောင်းခြင်းရာများသည် ဤအမှုတွင်ပေါ် လွင်သော အမှုအကြောင်းခြင်းရာများနှင့် ထပ်တူထပ်မျှ ဖြစ်သည်ဟု မဆိုနိုင်သဖြင့် လိုက်နာဆုံးဖြတ်ရန် လျော်ကန်သင့်မြတ်မည်မဟုတ်ပေ။

အထက်ဖေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် အောက်ရုံးချမှတ်သော အစီရင်နှင့် ဒီကရီကို အတည်မပြုနိုင်သဖြင့် ပယ်ဖျက်ပြီး အယူခံတရားခံစွဲဆိုသော အမှုကို၊ စရိတ်ဖြင့်ပလပ်ရန် အမိန့်ချမတ်လိုက်သည်။

ဤရုံးရွှေနေကြီးခမှာ ၅၀ ဖြစ်စေရမည်။

တရားမအထွေထွေ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့်၊ တရားသူကြီး ဦးမစာဘသိန်း ရှေ့တွင်

ဒေါ်အေးကျင် (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ဒေါ်အုန်း ပါ ၂ (လျှောက်ထားခံရသူ) *

† ၁၉၆၄ ဇွန်လ ၂၆ ရက်။

၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် မြို့ပြဆိုင်ရာဌားရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးဥပဒေပုဒ်မ ၂၁ (၁) (ခ) နှင့် (၄)၊ ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၂၀ ရက်နေ့ဂေါက်တွင် နေသူများနှင့်သာသက်ဆိုင်ခြင်း၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်၏ နှင်ထုတ်ရန်အာဏာ။

ဌားရမ်းခကြီးကြပ်ရေးဇန်သည်၊ လျှောက်ထားသူ၏မိသားစုအား တိုက်ခန်းတခုမှထွက်ခွါဖယ်ရှားစေရန်၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌားရမ်းခကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၁(၁)(ခ)နှင့် (၄)တို့အရ အမိန့်ချမတ်ခဲ့သည်။ လျှောက်ထားသူနှင့် မိသားစုတို့သည်၊ ထိုတိုက်ခန်းတွင် ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ မေလ ၂၀ ရက်နေ့မှစ၍ နေထိုင်နေကြခြင်းဖြစ်သည်။

ထိုအမိန့်ကိုမကျေနပ်၍၊ အမှုခေါ်စာချွန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန်လျှောက်ထားရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ ဥပဒေပုဒ်မ ၂၁(၁)(ခ)တွင်၊ ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၂၀ ရက်နေ့နောက်တွင်နေထိုင်းကြခြင်းဖြစ်သည်။

ထိုနေ့ရက်ကို၊ ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်၊ ပြင်ဆင်ချက်ဥပဒေတွင် ပဌမပြင်ဆင်ပြဋ္ဌာန်းခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုသို့ပြဋ္ဌာန်းရာ၌၊ ထိုနေ့မတိုင်မီက စတင်နေထိုင်ခဲ့သူအား နှင်ထုတ်ပိုင်ခွင့်ရှိကြောင်းနှင့်ပြဋ္ဌာန်းခြင်းမပြုချေ။

လျှောက်ထားသူနှင့်မိသားစုတို့သည်၊ ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ မေလ ၂၅ ရက်နေ့ကစတင်၍ နေထိုင်ခဲ့ကြသည်ဖြစ်ရာ၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်သည် ၎င်းတို့အပေါ်၌၊ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ ဥပဒေပုဒ်မ ၂၁(၁)နှင့်(၄)ထို့အရ အရေးမယူနိုင်။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးဘသန်း (၁)။

လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။(၁) ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးသုဖေ (၂)။
(၂) အစိုးရရွှေနေကြီး ဦးဘကျော်။

---

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေလျှောက်လွှာအမှတ် ၁၂။

† ရန်ကုန်မြို့၊ ဌားရမ်းခကြီးကြပ်ရေးဝန်၏အမှုအမှတ် ၁၉၀၊ အေ ၆၀ တွင် ၁၉၆၄ ခု၊ ဇန်နဝါရီလ ၃ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ချမှတ်သောအမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ရန်အတွက်၊ အမှုခေါ် စာချွန်ထော်အစိန့်ထုတ်ဆင့်ရန်လျှောက်ထားသောလျှောက်လွှာ။

၁၉၆၄

ဒေါ်အေးကျင်
နှင့်
ဒေါ်အုန်း ပါ ၂။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ယခုလျှောက်ထားသူ ဒေါ်အေးကျင်၏ဘခင် ဦးယွန်းသည်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးဝန် ရှေ့မှောက်၌ ဒေါ်တင့်နှင့် ဒေါ်သာဆိုသူ နှစ်ဦးတို့နှင့်အတူ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၁ အရ၊ အရေးယူခံရရာတွင် ကြီးကြပ်ရေးဝန်က၊ ဦးယွန်းနှင့် မိသားစုတို့အား၊ အခင်းဖြစ် တိုက်ခန်းအမှတ် ၃ နှင့် ၄ တို့မှ ထွက်ခွါဖယ်ရှားစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သဖြင့် ဒေါ်အေးကျင်က ထိုအမိန့်ကို အမှုခေါ်စာချုန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန်၊ ယခုလျှောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုမှုခင်းတွင် ဦးယွန်း၏ ကိုယ်စားလှယ်လည်းဖြစ်၍ မြေးလည်းဖြစ်သော မောင်သိန်းဟန်၏ ထွက်ဆိုချက်အရလည်း၊ လျှောက်ထားသူ ဒေါ်အေးကျင်၏ ကျမ်းကျိန်လွှာအရလည်းပေါ်လွင်သည်မှာ ဦးယွန်းသမီး ဒေါ်အေးကျင်နှင့် မြေး မောင်သိန်းဟန်တို့သည် ယခုအမှု ပေါ်ပေါက်သည့် အချိန်က အဆိုပါတိုက်ခန်းအမှတ် ၃ နှင့် ၄ တွင်နေထိုင်လျက် ရှိကြကြောင်း ထင်ရှား၏။ ထိုအမှုတွင် ဒေါ်အေးကျင်အား အမှုသည်အဖြစ် ထည့်သွင်းခြင်း မပြုခဲ့ချေ။ သို့သော် ဒေါ်အေးကျင်သည် ဦးယွန်း အပေါ်၌ အရေးယူသည်ကို သိရှိသူ ဖြစ်တန်ရာသည်။ ထို့ပြင်လည်း ဦးယွန်းသည် ထိုမိသားစု၏ အကြီးအကဲအဖြစ် အခင်းဖြစ် တိုက်ခန်းများတွင် နေထိုင်လျက်ရှိဟန်တူသည်။

ကြီးကြပ်ရေးဝန်သည် မူလက တိုက်ခန်းနံပါတ် ၃ တွင်၊ ဒေါ်တင့်သည်ဂင်း၊ တိုက်ခန်းနံပါတ် ၄ တွင် ဒေါ်သာသည်ဂင်း အိမ်ငှါးများအဖြစ် နေထိုင်ခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ ဂင်းတို့သည် အခင်းဖြစ် အိမ်ခန်းများမှ ထွက်ခွါ စွန့်လွှတ်ပြီး ဖြစ်ကြကြောင်း တွေ့ရှိပြီး၊ ယင်းအခန်း နံပါတ် ၃ နှင့် ၄ တွင်နေထိုင်လျက် ရှိကြသော ဦးယွန်းနှင့် အခြားသူများသည်၊ ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၂၁ ရက်နေ့ နောက်တွင် တရားဝင်အိမ်ငှါးများ စွန့်ခွါသွားပြီးနောက်၊ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးဝန်၏ ခွင့်ပြုချက် မရရှိဘဲတက်ရောက် နေထိုင်ကြသည်ဟု တွေ့ရှိပြီး၊ အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သည့် အတိုင်း အရေးယူခဲ့၏။ တိုက်ခန်းနံပါတ် ၃ နှင့် နံပါတ် ၄ မှာသီးခြား အိမ်ငှါးများ နေထိုင်ခဲ့ကြသည်ဖြစ်၍၊ ထိုအိမ်ခန်းများနှင့် စပ်လျဉ်းသော အကြောင်းခြင်းရာများကို ရောပေါင်း၍ လေ့လာသုံးသပ်ခြင်း မပြုသင့်ပေ။ ဒေါ်သာနေထိုင်ခဲ့သော တိုက်ခန်းနံပါတ် ၄ နှင့်စပ်လျဉ်း၍၊ ဦးယွန်းက ပဋိညာဉ်စာချုပ် သက်သေခံအမှတ် (၁) ကို တင်သွင်း၏။ ထိုစာချုပ်နေ့စွဲမှာ ၁၃၁၂ ခုနှစ်၊ နယုန်လဆန်း ၅ ရက် (၂၀-၅-၅၀)နေ့ ဖြစ်သည်။ ထိုစာချုပ်နှင့် နှုတ်သက်သေခံချက်များကို ရောပေါင်း၍ လေ့လာသော် ဦးယွန်းနှင့် ဒေါ်အေးကျင် အပါအဝင် မိသားစုတို့သည် **တိုက်ခန်း အမှတ် ၄ တွင် ၁၉၅၀ ခု၊ မေလ နှစ်ဆယ်ရက်နေ့လောက်က စတင်၍နေထိုင်ခဲ့သည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။** ယင်းသို့ဖြစ်ရာ၊ ၎င်းတို့အပေါ်၌ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ

၁၉၆၄

ဒေါ်အေးကျင်
နှင့်
ဒေါ်အုန်းပါ ၂။

ကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၁ (၁)(ခ)နှင့်(၄)တို့အရ၊ အရေးယူနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များကိုယခုမူခင်းနှင့် သက်ဆိုင်သမျှ ဖေါ်ပြရသော် အိမ်ရှင်က မိမိအငှါးချထားသော ဥပစာမှအိမ်ငှါး ထွက်သွားပြီးနောက် နေထိုင်သူမရှိဘဲ လစ်လပ်နေသည်၊ သို့တည်းမဟုတ်ကြီးကြပ်ရေးဝန်၏ ခွင့်ပြုချက်မရဘဲသုတဦးတယောက်က ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၂၁ ရက်နေ့နောက်တွင် နေထိုင်လျက် ရှိသည်ဟု သိသောအခါ၊ ထိုအကြောင်းနှင့်စပ်သျှင်း၍ အကြောင်းကြားစာကို ကြီးကြပ်ရေးဝန်ထံ ပေးပို့ရမည် ဖြစ်သည်။ ထိုအကြောင်းကြားစာကို ရရှိသောအခါ၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်သည် ယင်းပုဒ်မ ၂၁ (၄)အရ၊အိမ်ရှင်ထံ ညွှန်ကြားချက်ထုတ်၍၊ ထိုညွှန်ကြားချက်တွင် သီးခြားဖေါ်ပြထားသူအားထိုလစ်လပ်သော ဥပစာကို အငှါးချထားရန် ဆင့်ဆိုနိုင်ပေသည်။ ကြီးကြပ်ရေးဝန်၏အခွင့်အမိန့်မရဘဲ ထိုဥပစာတွင် နေထိုင်သူသည် အိမ်ရှင်အား လက်ဆောက် မပေးဘဲပျက်ကွက်လျှင် ပုဒ်မခွဲ (၇)အရ၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်က အဆောတလျှင် နှင်ထုတ်နိုင်သည်။

၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၂၁ ရက်နေ့၌ မူလပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၆-ကက (ယခုပုဒ်မ ၂၁) ကို မပြင်မီ ထိုပုဒ်မ ၁၆-ကက ၏ပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင် ကြီးကြပ်ရေးဝန်၏ အခွင့်အမိန့်မရရှိဘဲ ဥပစာတွင် ဝင်ရောက်နေထိုင်သူအား ကြီးကြပ်ရေးဝန်က ဖယ်ရှားနိုင်ခွင့် ရှိကြောင်း မပါရှိခဲ့ချေ။ ထို့ကြောင့် လိုအပ်သည်ကို ဖြည့်စွက် ထည့်သွင်းရန် အတွက်၊ မူလအက်ဥပဒေကို ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး (ပြင်ဆင်ချက်) အက်ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်း၍၊ အထက်ဆို ဖေါ်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ပြင်ဆင်လိုက်သည်။ ယင်းသို့ **ပြင်ဆင်ရာ၌ ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၂၁ ရက်နေ့ နောက်တွင် ကြီးကြပ်ရေးဝန်၏ ခွင့်ပြုချက်မရဘဲ၊ ဥပစာတွင် နေထိုင်သူအား ကြီးကြပ်ရေးဝန်က နှင်ထုတ်ပိုင်ခွင့် ရှိသည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းလိုက်သည်။ ထိုနေ့ မတိုင်မီက စတင်နေထိုင်ခဲ့သူအား နှင်ထုတ်ပိုင်ခွင့် ရှိကြောင်းနှင့် ပြဋ္ဌာန်းခြင်းမပြုချေ။** ဤအချက်မှာ လက်ရှိဥပဒေ၏ နောက်ကြောင်း ဆုဇင်အရဇင်း၊ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၁၊ (၁) နှင့် (၄) ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များအရဇင်း ထင်ရှားလေသည်။

ထို့ကြောင့် အဆိုပါ တိုက်ခန်းနံပါတ် ၄ တွင်၊ ဦးယွန်းသမီး ဒေါ်အေးကျင်နှင့် မိသားစုတို့သည်၊ ၁၉၅၀ ခု၊ မေလ ၂၅ ရက် **နေ့ကစတင်၍၊ နေထိုင်ခဲ့ကြသည်ဖြစ်ရာ ကြီးကြပ်ရေးဝန်သည်ငင်းတို့အပေါ် ၌ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊မြို့ပြဆိုင်ရာငှါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး** အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၁ (၁)နှင့် (၄)တို့အရ အရေးမယူနိုင်ပေ။

အခန်းနံပါတ် ၃ နှင့်စပ်လျဉ်း၍ကား၊ ဦးယွန်းတို့သည် ထိုအခန်းတွင် ၁၉၅၀ ခု၊ အောက်တိုဘာလ ၂၁ ရက်နေ့မတိုင်မီက စတင်နေထိုင်ခဲ့ကြကြောင်း လုံလောက်

၁၉၆၄

ဒေါ်အေးကျင်
နှင့်
ဒေါ်အုန်း-ပါ ၂။

သော သက်သေခံချက်မရှိပေ။ ထို့ကြောင့် ထိုအခန်းနံပါတ် ၃ နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကြီးကြပ်ရေးဝန် အရေးယူခဲ့သည်ကိုဝင်ရောက်စွက်ဘက်ရန် အကြောင်းမရှိခေ့။ အခန်းနံပါတ် ၄ မှ ဦးယွန်းသမီး ဒေါ်အေးကျင်နှင့် အခြားနေထိုင်သူများအား ထွက်ခွါပယ်ရှားစေရန် ချမှတ်သော ကြီးကြပ်ရေးဝန်၏အမိန့်ကို အမှုခေါ် စာချုန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

အမှုသည်များသည်မိမိတို့၏ တရားစရိတ်ကိုမိမိတို့အသီးသီကျခံကြရမည်ဖြစ်သည်။

အခွင့်ထူးတရားမအယူခံ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး၊ တရားသူကြီး ဦးစံမောင်၊ တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း တို့ရှေ့မှောက်တွင်

ဦးကြည် (အယူခံတရားလို) † ၁၉၆၄
ခုနှစ်
မြို့လ ၂၂
ရက်။
နှင့်

မန္တလေးမြို့နိုစီပါယ် ကော်မိတီ ပါ ၂ (အယူခံတရားခံ) *

မြို့နိုစီပါယ်ကော်မိတီဥပဒေသောမြေ ၎င်းမြေပေါ်တွင်၊ ဆိုင်ခန်းဆောက်လုပ်ထားရှိ နေထိုင်သူ သာမန်လိုင်စင်ကိုပယ်ဖျက်သည့်နည်းတူသဘောအတိုင်း မပယ်ဖျက်နိုင်ခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မန္တလေးမြို့နိုစီပါဟ်ဘိုင်လော (၃)အရ မြို့နိုစီပါယ်ကော်မိတီသည် ဆိုင်နေရာများကို အငှါးချထားရန်အတွက်၊ စည်းကမ်းများဆတ်မှတ်နိုင်သည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အပြင်၊ မန္တလေးမြို့၊ စေ့းချိုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မန္တလေးမြို့နိုစီပါယ် ကော်မိတီဆုံးဖြတ်ချက်များချမှတ်ရာ၌လည်း၊ မှတ်ပုံတင်ပြီး ဆိုင်ခန်းရှင်မဟုတ် မိမိဆောင်ရွက်ရန်ကိစ္စများကို မပျက်မကွက်ဆောင်ရွက်ခဲ့လျှင်၊ မိမိ၏ဆိုင်ခန်းကို အခြားသူသို့ရောင်းချနိုင်ကြောင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် အခြားနည်းဖြင့်လဲ့ပြောင်းနိုင်ကြောင်း ဖေါ်ပြထားလေသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုဆိုင်ခန်းပိုင်ရှင်၏အခွင့်အရေးမှာ မြို့နိုစီပါယ် ကော်မိတီ၏ အခွင့်အမိန့်ဆက်သက်ဖြင့် (၀၀)လိုင်စင်ဖြင့်၊ ထိုဆိုင်ခန်းကို လက်ရှိထားသည်ဟုဆိုရန် ခဲယဉ်းသည်။

အချင်းဖြစ်ဆိုင်ခန်းမြေနေရာသည်၊ စေ့းချိုဝင်းပြင်ပဘဲတည်ရှိ၍၊ ယခုအမှုတွင်၊ စေ့းချိုဝင်း အတွင်းရှိဆိုင်ခန်းများနှင့်မတ်သက်၍ ဆုံးဖြတ်ရန်မလို။

ယခုအမှုတွင်အခင်းဖြစ်မြေကိုမြို့နိုစီပါယ်ကော်မိတီထံမှငှါးရမ်းပြီး ၎င်းမြေပေါ်တွင်၊ ဆိုင်ခန်းများဆောက်လုပ်ပြီး နေထိုင်ခဲ့ရာ၊ မြို့နိုစီပါယ်ကော်မိတီသည် သာမန်လိုင်စင်ကိုပယ်ဖျက်သည့်နည်းတူ၊ အငှါးချထားခြင်းကို မိမိသဘောအတိုင်း ပယ်ဖျက်နိုင်မည်မဟုတ်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။မစ္စတာ အာ(ရှ်)ချော်ဘေး။

အယူခံတရားခံ ၂ အတွက်။ ။ဦးဘိုသာ။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ယခုအခင်းဖြစ်သည့် မန္တလေးမြို့၊ စေ့းချို နယ်နိမိတ်အတွင်းရှိ ဆိုင်ခန်းအမှတ် ၅ နှင့် ၆ တို့တည်ရှိရာမြေကို အယူခံတရားခံ ဒေါ်မြိုင် က ၁၉၂၉ ခုနှစ်တွင် မန္တလေး မြို့နိုစီပါယ်ကော်မိတီထံမှ ခံယူ၍ ထိုဆိုင်ခန်းများကို

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ အခွင့်ထူးတရားမအယူခံမှုအမှတ် ၈။

† ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမဒုတိယအယူခံမှုအမှတ် ၂၂ တွင် ၁၉၆၂ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၁ ရက်နေ့စွဲပါ၊ မန္တလေးတရားလုံးချုပ်၏ ချမှတ်သောဒီကရီကိုအယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၄

ဦးကြည်နှင့် မန္တလေးမြို့နှံစီပါယ်ကော်မိတီ ပါ ၂။

ဆောက်လုပ်ပြီး ကိုယ်တိုင်လည်းနေထိုင်၍၊ ဆံသလုပ်ငန်းလည်း လုပ်ကိုင်ခဲ့၏။ ထို မြေရောအဝယ် မြေခကိုဘယ်ပျော် ၂၀ နှုန်းနှင့် ဒေါ်မြိုင်က မန္တလေး မြို့နှံစီပါယ် ကော်မိတီသို့ ပေးဆောင်ရ၏။ ၁၉၄၂ ခုနှစ်တွင် ဒေါ်မြိုင်သည် ထိုဆိုင်ခန်း ၂ ခန်းကို အယူခံတရားလို ဦးကြည်သို့ တလလျှင် ငွေးရမ်းခငွေ ၅၀ နှင့် အငှါးချထား၏။ ဦးကြည်သည် ထိုဆိုင်ခန်းများတွင် ဆံသလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်သည့် အပြင် ကိုယ်တိုင် လည်း နေထိုင်ခဲ့၏။ ၁၉၄၈ ခုနှစ် ကျရောက်ကာလ ဦးကြည်သည် ဆိုင်ငှါးခများ ပေးဆောင်ရန် ပျက်ကွက်သဖြင့် ဒေါ်မြိုင်က ၎င်းအား ထိုမြေမှ ထွက်ခွါဖယ်ရှားစေရန် တရားစွဲဆိုရာ တရားလွှတ်တော်အထိ အနိုင်ဒီကရီရရှိ၏။ ဒေါ်မြိုင် ထိုဒီကရီကို စာရီ မပြုလုပ်မီ၊ ဦးကြည်သည် မန္တလေး မြို့နှံစီပါယ်ကော်မိတီထံ ထိုဆိုင်ခန်းများကို မိမိ၏ နာမည်သို့ လွှဲပြောင်းပေးရန် လျှောက်ထားရာ၊ လျှောက်ထားသည့်အတိုင်း ကော်မိတီက ပြောင်းပေးလိုက်၏။ ယင်းသို့ လွှဲပြောင်းသည်ကို ဒေါ်မြိုင်၏ လျှောက်ထားချက် အရ မြို့နှံစီပါယ်ကော်မိတီက ပယ်ဖျက်လိုက်၏။ ထို့နောက် ဦးကြည်သည် ဒေါ်မြိုင်နှင့် မန္တလေး မြို့နှံစီပါယ်ကော်မိတီအား အခင်းဖြစ် ဆိုင်ခန်းများသည် မိမိနာမည်နှင့်ရှိ ကြောင်း မြွက်ဟစေရန် တရားစွဲဆို၍၊ ဒေါ်မြိုင်ရရှိသောဒီကရီကိုစာရီပြုလုပ်ခြင်းမှ တားမြစ်ရန်နှင့် ဒေါ်မြိုင်ပိုင်သော ထိုဆိုင်ခန်းများကို ဖျက်ပြီး အခင်းဖြစ်မြေမှ သယ်ဆောင်သွားရန်အတွက် တရားစွဲဆိုလေသည်။ ဦးကြည် မအောင်မြင်သဖြင့် ယခု အခွင့်ထူးသဖြင့် အယူခံဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။

ထိုသို့ တရားစွဲဆိုသည့်နေ့မှာ ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ဂ ရက်နေ့ဖြစ်သည်။ ထိုနေ့မတိုင်မီ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလကုန်အထိ အခင်းဖြစ် ဆိုင်ခန်းများသည် ဒေါ်မြိုင်နာမည်နှင့်ရှိပြီး၊ ထိုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၁ ရက်နေ့၌ ဦးကြည်၏ လျှောက် ထားချက်အရ၊ မန္တလေး မြို့နှံစီပါယ်ကော်မိတီက ထိုဆိုင်ခန်းများကို ဦးကြည်နာမည်သို့ ပြောင်းလိုက်၏။ ထို့နောက်၊ ၁၉၅၄ ခုနှစ်တွင် ဒေါ်မြိုင်က တရားလွှတ်တော်၏ စီရင်ချက်မိတ္တူကို မြို့နှံစီပါယ် ကော်မိတီထံ တင်ပြရာ၊ မြို့နှံစီပါယ် ကော်မိတီက အခင်းဖြစ် ဆိုင်ခန်းများကို ဦးကြည်နာမည်မှ ဒေါ်မြိုင်နာမည်သို့ တဖန်ပြောင်းလိုက် ပြန်၏။ သို့အတွက် ဦးကြည်သည် အထက်ပါပြပါ အမှုကို စွဲဆိုခြင်းဖြစ်သည်။

ဦးကြည်၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက အဓိကအားဖြင့် လျှောက်ထားသည်မှာ မန္တလေး မြို့နှံစီပါယ် ဘိုင်လောများအရ မြို့နှံစီပါယ်ကော်မိတီသည် စျေးချိုနှယ်နိမိတ်အတွင်းရှိ ဆိုင်များကို ငှါးရမ်းခွင့်မရှိကြောင်း။ ဆိုင်ထွက်ခွင့်သာပေးပိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း။ ထို့ကြောင့် မြို့နှံစီပါယ်ကော်မိတီသည် မူလဆိုင်ထွက်ခွင့်ရှိသူ ဒေါ်မြိုင်၏နာမည်မှ ဦးကြည်၏နာ မည်သို့ လွှဲပြောင်းနိုင်ကြောင်းနှင့်လျှောက်လဲ၏။ ထို့ပြင်လည်း မန္တလေးမြို့နှံစီပါယ်ဘိုင် လောများအရ၊ မြို့နှံစီပါယ်စျေးအတွင်းတွင် ဆိုင်ရှင်များ မအိပ်ရဟု သတ်မှတ်ထားသည်

ဖြစ်ရာ၊ ဒေါ်မြိုင်သည် မြူနီစီပါယ်ကော်မိတီထံမှ အငှါးခံယူသူမဟုတ်ဘဲ အခွင့်နှင့် ဆိုင်ထွက်သူမျှသာ ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ထပ်လောင်း၍ လျှောက်လဲပြန်သေး၏။ သို့သော် ထို [မန္တလေးမြူနီစီပါယ်ဘိုင်လော (၃) အရပင်၊မြူနီစီပါယ်ကော်မိတီသည်ဆိုင်များနှင့်နေရာများကို အငှါးချထားရန်အတွက် စည်းကမ်းများသတ်မှတ်နိုင်သည်ဟုပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အပြင်၊မန္တလေးမြို့၊စျေးချို့နှင့်စပ်လျဉ်း၍ မန္တလေးမြူနီစီပါယ်ကော်မိတီ ဆုံးဖြတ်ချက်များချမှတ်ရာ၌လည်း၊ မှတ်ပုံတင်ပြီး ဆိုင်ခန်းရှင်သည် မိမိဆောင်ရွက်ရန်ကိစ္စများကို မပျက်မကွက် ဆောင်ရွက်ခဲ့လျှင်၊ မိမိ၏ဆိုင်ခန်းကို အခြားသူသို့ ရောင်းချနိုင်ကြောင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် အခြားနည်းဖြင့် လွှဲပြောင်းနိုင်ကြောင်း ဖေါ်ပြထားလေသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုဆိုင်ခန်းပိုင်ရှင်၏ အခွင့်အရေးမှာ မြူနီစီပါယ် ကော်မိတီ၏ အခွင့်အမိန့်သက်သက်ဖြင့် (၀၂) လိုင်စင်ဖြင့် ထိုဆိုင်ခန်းကို လက်ရှိထားသည်ဟု ဆိုရန်ခဲယဉ်းပေမည်]။

၁၉၆၄
ဦးကြည်
နှင့်
မန္တလေး
မြူနီစီပါယ်
ကော်မိတီ
ပါ ၂။

သို့သော် ယခုအမှုတွင် မန္တလေးမြို့ စျေးချို၀င်းအတွင်းရှိ ဆိုင်ခန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ဆုံးဖြတ်ရန် လိုမခန့်မဟုတ်ပေ။ အခင်းဖြစ် ဆိုင်ခန်းများသည်၊ ထိုစျေးချို၀င်းပြင်ပ၌ တည်ရှိ၍၊ ဒေါ်မြိုင်သည် မြူနီစီပါယ် ကော်မိတီထံမှ ဆိုင်ခန်း မြေနေရာကိုသာ အငှါးခံယူခဲ့၍ ဆိုင်ခန်းများကို ကိုယ်တိုင်ဆောက်လုပ်ပြီးလျှင် ထိုဆိုင်ခန်းများတွင် ဆံသလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်သည့်အပြင်၊ မိမိကိုယ်တိုင်လည်း အစဉ်အမြဲ နေထိုင်ခဲ့လေသည်။ ဦးကြည်သည် ဒေါ်မြိုင်ထံမှ ထိုဆိုင်ခန်းများကို အငှါးခံယူပြီးနောက်၊ မိမိအိမ်သဘွယ် ထိုဆိုင်ခန်းများတွင် အမြဲနေထိုင်စားသောက်၍ ဆံသလုပ်ငန်းကိုလုပ်ကိုင်ခဲ့လေသည်။ ထိုအကြောင်းများကြောင့် အခင်းဖြစ် ဆိုင်ခန်းမြေ နေရာကို ဒေါ်မြိုင်သည်၊ မန္တလေးမြူနီစီပါယ်ကော်မိတီထံမှ အငှါးခံယူခဲ့သည်ဟု ဆိုရပေမည်။

ယင်းသို့ဖြစ်ရာ မန္တလေးမြူနီစီပါယ်ကော်မိတီသည် သာမန်လိုင်စင်ကို ပယ်ဖျက်သည့်နည်းတူ၊ ဒေါ်မြိုင်အားအငှါးချထံးခြင်းကို မိမိသဘောအတိုင်း ပယ်ဖျက်နိုင်မည်မဟုတ်ပေ။

အယူခံကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်လိုက်သည်။ ဤရုံးရှေ့နေခမှာ ၁၀၀ ကျပ် ဖြစ်စေရမည်။ မန္တလေးမြူနီစီပါယ်ယခုအယူခံမှုတွင် မခုခံသဖြင့်၊ ဒေါ်မြိုင်အားသာတရားစရိတ် ပေးဆောင်ရမည်။

တရားမအယူခံ

တရားသူကြီး ဦးဘိုကြီး ရွှေတွင်

† ၁၉၆၄

မေလ ၁၃ ရက်။

ဆိုင်ရက်(စ်)အမ္ဘဒူ(လ်)ဂဖါး (အယူခံတရားလို)

နှင့်

အမ္ဘဒူမဂျစ် မာဂျီမဟာမက်ဂျာရာ ပါ ဂ (အယူခံတရားခံများ)*

တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၁၇၊ နည်းဥပဒေ ၃—အမှုသည် ဖျားနှံမလာနိုင်လျှင်ဖြင့် အမှုပလပ်ခြင်း၊—ထိုသို့အမိန့်ချနိုင်မချနိုင်—ထိုအမိန့်အပေါ် အယူခံခွင့်ကိစ္စ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၁၇၊ နည်းဥပဒေ ၃ အရ၊ အမှု ကိုပလပ်သည့်အမိန့်မှာ အမှုကိုအပြီးအပြတ် ဆုံးဖြတ်သည့်အမိန့်မျိုးဖြစ်သဖြင့် အမိန့်ဒီကရီတရပ်ဖြစ်သည်ဟုယူဆရမည်။ ထို့ကြောင့် ထိုအမိန့်ကို တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၄ အရ၊ အယူခံပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

သို့ရာတွင်အမှုသည်ဖျားနေ၍မလာနိုင်သဖြင့် တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၁၇၊ နည်းဥပဒေ ၃ အရ၊ အမှုကိုပလပ်ခြင်းမပြုနိုင်။

တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၁၇၊ နည်းဥပဒေ ၃ အရ၊ ပလပ်သည့်အမိန့်မျိုးကို အမှုသည်တဦးဦးအား သက်သေတင်ပြရန်ဖြစ်စေ၊ အမှုဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရန်နှင့် အခြားကိစ္စတရပ်ရပ်ကို ဆောင်ရွက်ရန် အတွက်ဖြစ်စေ တရားရုံးကအချိန်ပေးခဲ့ရာ၊ အမှုချိန်းဆိုသည့်နေ့၌ ထိုအမှုသည်ပျက်ကွက်မှုသာလျှင် အမိန့်ချမှတ်ခြင်းပြုနိုင်ဆဉ်။

မင်္ဂဲ့ နှင့် မောင်မြင့်။ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးမျှားအတွဲ ၅၊ စာ ၈၃ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံ တရားလို အတွက်။ ။ဦးစံသိန်း။

အယူခံ တရားခံများအတွက်။ ။မလာရောက်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင်၊ ယခုအယူခံတရားလိုက တရားခံများအပေါ် ငှင်းတို့နှစ်ဦး နှစ်ဘက် သဘောတူညီချက်အရ၊ ချမှတ်ခဲ့သော အမိန့်ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်ရန် တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ၊ အမှုကို အတန်တန် ချိန်းဆိုပြီးနောက် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် အမှုကိုမပျက်မကွက် ကြားနာရန်အတွက် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၃ ရက်နေ့သို့ချိန်းဆိုလိုက်၏။ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၃ ရက်နေ့သို့ ကျရောက်သောအခါ အမှုခေါ်ရာ၌၊ အယူခံတရားလို၏ ရှေနေကြီးဦးစံသိန်းနှင့် အယူခံတရားခံတို့၏ ရှေနေကြီး မစ္စတာ ဘာဂျော်ဂျီတို့ လာရောက်ကြ၏။ သို့သော် တရားသူကြီး ခွင့်ယူထားသဖြင့်၊ အမှုကို ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ ရက်နေ့သို့ကြားနာရန်၊ ရာဇာက်တရားသူကြီးက ချိန်းဆိုလိုက်၏။ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်

---

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမပဋမအယူခံမှုအမှတ် ၄၄။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၃၅၄ တွင် ၁၉၆၄ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ရန်ကုန်မြို့တော်တရားမရုံး၊ တတိယတရားမတရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သောဒီကရီကိုအယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၄
ဆိုင်ရက်(စ်)
အမှုနှုန်(လ်)ကဖါး
နှင့်
အမှုနှုန်မကျစ်မောဂျီ
မဟာမက်ကျာဆု
ပါ ၈။

ဝါရီလ ၆ ရက်နေ့ကျရောက်ကာလ အမှုခေါ်ရာ၊ အယူခံတရားလိုတို့၏ ရှေနေကြီး ဦးစံသိန်း လာရောက်၍၊ အယူခံတရားခံများနှင့် ၎င်းတို့၏ ရှေနေကြီး မစွတာ ဘာဂျော်ဂျီ လာရောက်ကြသည်။ ဦးစံသိန်းက အယူခံတရားလိုသည် မန္တလေးမြို့၌ ဖျားနေကြောင်း ဆေးစာတင်၏။ အယူခံတရားခံများ၏ ရှေနေကြီး မစွတာ ဘာဂျော်ဂျီက တင်ပြသော ဆေးစာမှာ သက်ဆိုင်ရာ ခရိုင်ဆရာဝန်ကြီး၏ ထောက်ခံ ချက်မပါရှိသဖြင့်၊ အယူခံ တရားလို အကယ်ပင် နေထိုင်မကောင်းကြောင်း သက်သေ ထင်ရှား မရှိဆိုကာ အမှုကို တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၁၇၊ နည်းဥပဒေ ၃ အရ ပယ်ပါရန် လျှောက်ထား၏။ ထိုသို့လျှောက်ထားသည့် အတိုင်း တရားသူကြီးက အမှုကို၊ တရားမ ကျင့်ထုံးအမိန့် ၁၇၊ နည်းဥပဒေ ၃ အရ စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်လိုက်၏။ ထို့ကြောင့် အယူခံ တရားလို ယခုအယူခံဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။

အမှုကို ပယ်သည်မှာ၊ တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၁၇၊ နည်းဥပဒေ ၃ အရဖြစ်ရကား အယူခံ တရားလို လာရောက်ရန် ပျက်ကွက်သည့်အတွက် ပယ်ခြင်း မဟုတ်ချေ။ ယင်းပယ်သည့် အမိန့်မှာ အမှုကို အပြီးအပြတ် ဆုံးဖြတ်သည့် အမိန့်မျိုးဖြစ်သဖြင့် အမိန့်ဒီကရီတရပ် ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ထို့ကြောင့်၊ အယူခံ တရားလိုသည် တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၉၆ အရ၊ အယူခံပိုင်ခွင့် ရှိ သည်။

အထက်ပါ ပြပါ အမှုပယ်သည့် အမိန့်မျိုးကို၊ အမှုသည် တဦးဦးအား သက်သေ တင်ပြရန်အတွက်ဖြစ်စေ၊ အမှု ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ရန် အခြားကိစ္စတရပ်ရပ်ကို ရွက် ဆောင်ရန်အတွက်ဖြစ်စေ တရားရုံးက အချိန်ပေးခဲ့ရာ၊ အမှုချိန်းဆိုသည့် နေ့၌၊ ထို အမှုသည် ပျက်ကွက်မှသာလျှင်၊ တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၁၇၊ နည်းဥပဒေ ၃ အရ ချမှတ်နိုင်ပေမည်။ ဤအမှုတွင် အယူခံ တရားလို၏ စွဲဆိုမှုကို ပယ်ခြင်းဖြင့်၊ တရားရုံး သည် အဆုံးအဖြတ် ပြု၍၏။ အခြေအနေအရ တရားရုံးသည် ယင်းကဲ့သို့ ဆုံးဖြတ်ခြင်း မပြုနိုင်ပေ။

ဤအမှုပါအကြောင်းချင်းရာများနှင့် ထပ်တူထပ်မျှလိုပင် ဖြစ်သော **မခြို့** နှင့် **မောင်မြင့် အမှု** (၁)တွင်၊ ယခုကဲ့သို့သော အခြေအနေမျိုး၌၊ တရားရုံးသည်တရားမ ကျင့်ထုံးအမိန့် ၁၇၊ နည်းဥပဒေ ၃ ကိုအသုံးမပြုနိုင်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ခဲ့လေသည်။ ဤဆုံးဖြတ်ချက်သည် မှန်ကန်သည်ဖြစ်ရာ၊ ဤရုံးကလည်း လိုက်နာကျင့်သုံးရပေမည်။

ထို့ကြောင့်၊ မူလရုံး၏ အမိန့်နှင့် ဒီကရီကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်ဖျက်ပြီး၊ ရန်ကုန်မြို့၊ တရားမရုံး၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၃၅၄/၆၃ ကို၊ မူလအမှတ်စဉ်အတိုင်း ပြန်လည်ထည့်သွင်းပြီး ကြားနာစစ်ဆေး စီရင်ဆုံးဖြတ်ရန် အမိန့် ချမှတ်သိုက်သည်။

ဤရုံးရွှေနေခမှာ ငွေ ၃၄ ကျပ်ဖြစ်စေရမည်။

---

(၁) ရန်ကုန်စီရင်ထုံးမျှား အတွဲ ၅။ စာ ၈၃၈။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင် ရွှေတွင်

† ခုနှစ်ရှ ဇွန်လ ၁၉ ရက်။

၁။ ကိုဘာဘူး ၂။ မသန်း (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူများ)

နှင့်

ကိုကျင်သိန်း (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ)*

ရာဇဝတ်မှုကိုပယ်ဖျက်ခြင်း—စွဲချက်တင်ပြီးသောအမှု—စဉ်းစားရမည့်အချက်များ—ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မငှ၁၅၅-၄၂၀ စွဲချက်ကိုပယ်ဖျက်ခြင်းကိစ္စ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။စစ်ဆေးဆဲအမှုတွင် စွဲချက်တင်ထားခြင်းကို ပယ်ဖျက်ပေးရန်လျှောက်ထားသောအမှုမျိုးတွင် အဓိကဆင်ခြင်သုံးသပ်ရန်မှာ၊ အမှုတွင်ပေါ်လွင်သည့်သက်သေခံချက်များသည် စွဲချက်တင်ထားသည့်ပြစ်မှုပုဒ်မ၏ လိုအပ်ချက်များနှင့်ပြည့်စုံခြင်း ရှိ မရှိပင်ဖြစ်သည်။ အမှုအကြောင်းအချင်းအရာများသည် စွဲချက်တင်ခဲ့သည့် ပုဒ်မအင်္ဂါများသို့ အကျုံးမဝင်မှု၊ အမှုကိုထိုစွဲချက်အရ စစ်ဆေးခြင်းမှာ ရုံးတော်၏အခွင့်အာဏာကို မတရားအသုံးပြုရာ ရောက်မည်ဖြစ်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။

Khan Bajadur Hajee Gulam Sherazee v. *The king* (1941) B. L. R. p. 599 တို့ကိုရည်ညွှန်း၍လိုက်နာသည်။

ဌေယျသည့်အမှုတွင် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၂၀ အကျုံးဝင်မည့်ပြစ်မှုဖြစ်စေရန်၊ ဝဋ္ဌကိုတရားခံက လိမ်လည်လှည့်ဖြားရန် ရယူခဲ့ခြင်းရှိ မရှိကို ရှေးဦးစွာကြည့်ရှုရမည်။

Ma Shwe (a) Ma Kyin Shwe v. *The Union of Burma,* (1958) B.L.R. p. 306 (*HC*) တို့ကိုရည်ညွှန်း၍လိုက်နာသည်။

သက်သေထွက်ချက်များအရ၊ သာမန်ဌေးချေးသည့် တရားမမှုသာဖြစ်လျှင်၊ စွဲချက်ကိုပယ်ဖျက်ရမည်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူများအတွက်။ ။ရွှေနေကြီးဦးထွန်းတင်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူများအတွက်။ ။ရွှေနေကြီး မစ္စတာ ဘီးကော၊ ဆင်း။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်။ ။ယခုအမှုမှာ သျှောက်ခံရသူ ကိုကျင်သိန်းက၊ လျှောက်ထားသူ ကိုဘာဘူး၊ မသန်းနှင့် ကိုမောင်ဆိုသူအပေါ်၊ ဒေးဒရဲမြို့ (၁) ရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၂ ခု၊ ရာဇဝတ်မှုအမှတ် ၂၃၇ တွင် ရာဇသတ်ကြီး

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၃၀(ခ)။

† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၂၃၇ တွင်၊ ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၉ ရက် နေ့စွဲပါ၊ ဒေးဒရဲမြို့ (၁) ရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကိုပြန်၍ဆင်ခြင်မှု။

ပုဒ်မ ၄၂၀/၁၀၈ အရ၊ ၁၉၆၂ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၀ ရက်နေ့က ဦးတိုက်လျှောက်ထား တရားစွဲဆိုခဲ့လေသည်။

၁၉၆၄

၁။ ကုဘာဘူး၊
၂။ မဿန်း နှင့် ကိုကျင်ဆိန်။

လျှောက်ခံရသူ၏ စွဲဆိုသူဘဏ်နှင့် ၎င်း၏ကျွမ်းကျိန်အစစ်ခံချက်အရ၊ လျှောက်ခံရသူက ဆိုလိုသည်မှာ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် လျှောက်ထားသူ ၂ ဦးက၊ ငွေအသုံးလိုသည်ဆို၍ ငွေ ၃,၀၀၀ ကျပ် လာခေးရာ ၎င်းတို့ပိုင် အိမ်ရာနှင့် ချစ်တီးထံမှ ဝယ်ယူထားသည့် စာချုပ်စာတမ်းများကို အပေါင်ပေးသွင်းသဖြင့် ငွေ ၃,၀၀၀ ကျပ် ချေးလိုက်ကြောင်း၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့တွင် လျှောက်သူများက ငွေ ၃,၀၀၀ ကျပ် ထပ်မံချေးလာပြန်ရာ၊ ယခင်ပေးခဲ့သည့် အိမ်အပေါင်ပေါ်ပင် မူဟုတ်၍ ငွေ ၃,၀၀၀ ကျပ် ချေးပိုက်သည်ဆိုကြောင်း၊ ထို့နောက် ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်နေ့တွင် လျှောက်သူများက ငွေ ၁,၀၀၀ ကျပ် ထပ်မံချေးငှါးပြန်ရာ၊ ယခင်စာချုပ်များကို ဖျက်သိမ်း၍ စုစုပေါင်းငွေ ၇,၀၀၀ ကျပ်တွက် စာချုပ်ပြုလုပ်၍ ချေးလိုက်ရာ၊ ထိုစာချုပ်အရ တနှစ်အတွင်း အတိုးအရင်း မပေးဆပ်နိုင်ပါက လျှောက်သူများက အပေါင်ဝင်ပစ္စည်းများကို ယူထားသောငွေ ၇,၀၀၀ ကျပ်နှင့် အဆုံးထားအပ်ပေးမည်ဟု လက်မှတ်ရေးထိုးပေးခဲ့ကြောင်း၊ သို့သော် တနှစ်မစေ့မီ လျှောက်ခံရသူက ငွေအသုံးလို၍ ပြန်တောင်းသောအခါမှု၊ လျှောက်သူများက ငွေလုံးဝမယူရကြောင်း ငြင်းဆိုသည့်ပြင်၊ အပေါင်ပေးသွင်းထားသည့် အိမ်ကိုလည်း၊ မယားညီအစ်ကိုတော်သူ ကိုဇမောင်သို့ ကျပ် ၇,၀၀၀ နှင့် ရောင်းချလွှဲပြောင်းသိုက်သည်ကို သိရှိရရာ၊ လျှောက်သူများသည် ထိုကဲ့သို့ မိမိအား ယုံကြည်အောင် ပြောဆိုပြီး ငွေ ၇,၀၀၀ ကျပ်ကိုရယူခဲ့၍၊ အပေါင်ပေးထားသည့်ပစ္စည်းကိုငွေမဆပ်ဘဲရောင်းစားလိုက်ရာ၊ ငွေကို တမင်လိမ်လည် ရယူခဲ့ခြင်း ဖြစ်သဖြင့်၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၂၀ အရ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု ပြဆိုသည်။

အဆက်ပါ စွဲဆိုချက်အရ၊ လျှောက်ခံရသူနှင့် သက်သေများကို စစ်ဆေးပြီး စစ်ဆေးသည့် တရားသူကြီးက လျှောက်သူ နှစ်ဦးပေါ် ပဌမနှင့် ဒုတိယယူငွေ ၃,၀၀၀ ကျပ်တို့တွက် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၂၀ အရ စွဲချက်နှစ်ခုစီ တင်လေသည်။ ထိုသို့ စွဲချက်တင်ခြင်း ခံရသည်ကို မကျေနပ်၍၊ လျှောက်သူများက လျှောက်ခံရသူနှင့် သက်သေများ ထွက်ဆိုချက်အရ၊ လျှောက်သူများက ဝန်မခံသော်လည်း၊ အကယ်တံတူ လျှောက်ခံရသူစွဲဆိုသည့်ဘိုင်း၊ မိမိတို့က အိမ်အပေါင်ပေးပြီး ငွေ ၇,၀၀၀ ကျပ်ချေးယူခဲ့သည်ဆိုစဉ်း၊ ထိုသို့သာမန်ငွေချေးခြင်းမှာ လိမ်လည်သည့်ဖြားခြင်း လုံးဝကင်းစင်နေသဖြင့် ၎င်းတို့မှာ ရာဇဝတ်မှု ကျူးလွန်ခဲ့သည်ဟု မဆိုနိုင်၊ တရားမကြောင်းဖြင့်သာ အရေးယူရန်ရှိပါသဖြင့်၊ ၎င်းတို့ပေါ် ပုဒ်မ ၄၂၀ အရ စွဲချက်တင်ခဲ့သည်မှာ ဥပဒေအရ၊ လက်ခံနိုင်ရန်မရှိ၊ ရုံးတော်၏ အခွင့်အာဏာကို မတရားသုံးစွဲရာ ကျနေပါသဖြင့်

၁၉၆၄

၁။ ကိုဘာဘူး
၂။ မသန်း
နှင့်
ကိုကျင်သိန်း။

ပယ်ဖျက်ပေးပါရန် ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၃၉ အရ၊ ဤပြင်ဆင်မှုအလွှာကို တင်သွင်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ယခုကဲ့သို့ စစ်ဆေးဆဲအမှုတွင် စွဲချက်တင်ထားခြင်းကို ပယ်ဖျက်ပေးရန် လျှောက်ထားခြင်းမျိုးကို သာမန်အခြေအနေအရ၊ တရားလွှတ်တော်မှ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်လေ့မရှိသော်လည်း၊ ***Khan Bahadur Hajee Gulam Sherazee*** **v.** ***The King*** (1) တွင် ယခင် တရားလွှတ်တော်မှ မည်သည့်အခါတွင်သော အခြေးယူသင့်ကြောင်းကို အောက်ပါအတိုင်း ဆိုထားခဲ့လေသည်။

> "In applications to quash pending proceedings, the High Court will only interfere in exceptional cases such as where a person is being harassed by an illegal prosecution ; or where there is some manifest and patent injustice apparent on the face of the proceedings and calling for prompt redress : where the evidence on record for the prosecution clearly does not justify a charge of any offence ; or where the trial is on the face of it an abuse of the process of the Court."

သို့ဖြစ်ရကား၊ ယခုကဲ့သို့ အမှုမျိုးတွင် အဓိကဆုံးဖြတ်သုံးသပ်ရန်မှာ အမှုတွင် ပေါ်လွင်သည့် သက်သေခံချက်များသည်၊ စွဲချက်တင်ထားသည့် ပြစ်မှုပုဒ်မ လိုအပ်ချက်များနှင့် ပြည့်စုံခြင်း ရှိမရှိပင်ဖြစ်ပေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်၊ အမှုအကြောင်းချင်းရာများသည် စွဲချက်တင်ခဲ့သည့် ပုဒ်မ အင်္ဂါများသို့ အကျုံးမဝင်မှု၊ အမှုကို ထိုစွဲချက်အရ ဆက်လက်စစ်ဆေးခြင်းမှာ ရုံးတော်၏ အခွင့်အာဏာကို မတရားအသုံးပြုရာ ရောက်မည်ဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

ထိုသို့ ဆင်ခြင်သုံးသပ်ရာ၌၊ ယခုကဲ့သို့ ငွေချေးငှါးသည်နှင့် ပတ်သက်၍ လိမ်လည်ပါသည်ဟု စွပ်စွဲသောအမှုမျိုးတွင် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၂၀ အကျုံးဝင်သည့် လိမ်လည်မှုဖြစ်မဖြစ်စီရင်ရာတွင် အခြေခံ သုံးသပ်ရန် အချက်များနှင့် ပတ်သက်၍၊ ***Ma Shwe (a) Ma Kyin Shwe*** **v.** ***The Union of Burma*** (2) အမှုတွင် အောက်ပါအတိုင်းပြဆိုခဲ့လေသည်။

> "*Held:* To bring an offence of Cheating within the ambit of s.415 of the Penal Code there must be two elements :—
>
> (1) deception and
>
> (2) fraudulent or dishonest inducement to do or omit to do something.

(1) (1941) B.L.R. p. 599. (2) (1958) B.L.R. (HC) p. 306.

The deception must precede inducement to deliver any property or to consent that any person shall retain any property, etc.

Held also: The offence of cheating basing on a loan transaction as shown by illustration (f) to s. 415, Penal Code, depends upon two ingredients:—

(1) intentional deception and

(2) the borrower did not at all intend at the time of taking the loan to repay the loan made to him.

Until and unless specific facts and circumstances are disclosed that the borrower being not in a position to repay the loan, and not intending to repay borrowed money by practising deception upon the lender, there can be no offence of cheating within the purview of s. 415 of the Penal Code."

ဝဒ္ဒဓ
——
၁။ ကိုဘဘဦး
၂။ မသန်း
နှင့်
ကိုကျင်ထိန်း။

ထို့ကြောင့် ယခုအမှုတွင်လည်း ပုဒ်မ ၄၂၀ အကျုံးဝင်မည့် ပြစ်မှုဖြစ်စေရန် ငွေကို တရားခံက လိမ်လည်လှည့်ဖြားရ၍ ရယူခဲ့ခြင်း ရှိမရှိကို ရှေးဦးစွာ ကြည့်ရှုရပေမည်။ ၎င်းအချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ တရားလိုလျောက်ခံရသူက၊ မည်သို့မျှ ပြဆိုနိုင်ခြင်း ရှိသည်ကို မတွေ့ရပေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်၊ ၎င်း၏စွဲချက်နှင့် ကျမ်းကျိန်အစစ်ခံချက်များအရ၊ လျောက်သူများသို့ ငွေကိုအပေါင်ပေးသွင်းသဖြင့် သာမန်ချေးလိုက်ကြောင်းသာ ထွက်ဆိုထားသည့်ပြင်၊ လျောက်သူများက လိမ်လည်လှည့်ဖြားသည်ကို ယုံကြည်၍သာ ငွေကို ပေးလိုက်ရခြင်းဖြစ်ပါသည်ဟု မည်သည့်အထောက်အထားမျှ မရှိသည်နှင့်အမျှ၊ လျောက်ခံရသူအတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည့် ပညာရှိရှေ့နေကြီး ကလည်း၊ ထိုအချက်အလက်များ သက်သေခံချက်တို့တွင် ပါရှိကြောင်း၊ မည်သို့မျှ ပြသနိုင်ခြင်း မရှိပေ။ သို့ဖြစ်ရကား၊ လျောက်သူများသည် အချင်းဖြစ် ငွေများနှင့် ပတ်သက်၍ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၂၀ အကျုံးဝင်သည့် ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်သူများဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန်မဖြစ်နိုင်ပေ။ တဖန်၊ အောက်ခုံးမှ လျောက်သူများပေါ် တင်ထားသည့် စွဲချက်ကိုကြည့်ရှုမူ၊ လျောက်သူများက လျောက်ခံရသူအား၊ မိမိတို့ပိုင်အိမ်ကို ရောင်းပါမည်ဟု ဂတိပေး၍ လိမ်လည်လှည့်ဖြားလျက်၊ ငွေကို မရိုးဖြောင့်သော သဘောနှင့် ချေးယူသည်ဟု ပြဆိုထားသော်လည်း၊ လျောက်ခံရသူ၏ ထွက်ဆိုချက်အရပင်၊ လျောက်သူများက မိမိတို့အိမ်ကို ရောင်းပါမည်ဟု ဂတိပေးပြီး၊ ငွေကို ရယူခဲ့ခြင်းမဟုတ်၊ အိမ်ပေါင်ပေးပြီး ငွေချေးငှါးခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်ဆိုသဖြင့် လျောက်သူများပေါ် တင်ထားသည့် စွဲချက်မှာလည်း သက်သေခံချက်နှင့် မကိုက်ညီ ကွဲလွဲနေသဖြင့်၊ ပုဒ်မ ၄၂၀ အင်္ဂါရုပ်များ ပြည့်စုံပါသည်ဟုမဆိုနိုင်။ သာမန် ငွေချေးသည့် တရားမမှုသာ ဖြစ်ကြောင်းမှာ ထင်ရှားနေတော့သည်။

ခရိုင်၎

၁။ ကိုဘဘသူ၊
၂။ မသန်း
နှင့်
ကိုကျင်သိန်း။

ထို့ကြောင့် အထက်ကပြဆိုခဲ့သည့် စီရင်ထုံးများပါ မြွက်ဆိုချက်များအရ၊ ယခု အမှုတွင် လျှောက်ထားသူများက၊ သျှောက်ခံရသူထံမှ ငွေချေးငှါးရယူခြင်းမှာ လိမ်လည်လှည့်ဖြားမှုဖြင့် ရယူခဲ့ခြင်းသာ ဖြစ်ကြောင်း၊ မည်သို့မျှ ယူဆရန်မဖြစ်သဖြင့်၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၂၀ သို့ အကျုံးဝင်ကြောင်းမှာ ထင်ရှားနေရကား၊ လျှောက်ထားသူများပေါ် ထိုပုဒ်မအရ စွဲချက်တင်၍ ဆက်လက်စစ်ဆေးပါက၊ ရုံးတော်၌ အခွင့်အာဏာကို အလွဲအသုံးပြုခြင်းသာ ဖြစ်တော့မည်ဖြစ်သဖြင့်၊ ထိုသို့စွဲချက်တင်ထားခြင်းများကို ပယ်ဖျက်ရမည်သာ ဖြစ်ပေသည်။

ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ ယခုပြင်ဆင်မှု အလွှာကိုခွင့်ပြုပြီး၊ လျှောက်သူ ကိုဘာဘူနှင့် မသန်းအပေါ် ဒေးဒရဲမြို့ ၁၉၆၂ ခု၊ ရာဇဝတ်မှုအမှတ် ၂၃၇ တွင်၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၂၀ အရ စွဲချက်များ တင်ထားခြင်းကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း ရှေ့တွင်

ဦးတိကွ ပါ ၇ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ဒေါ်ခင်ခင် (ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထား ခံရသူ)*

† ၁၉၆၄ ပြီလ ၃ ရက်။

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၁၄၅ (၄)—ခြွင်းချက် (၁)—မြေလက်မဲ့ဖြစ်သူအား မည်သည့် အခါဦးမြေကိုပြန်အပ်ရန် အမိန့်ချနိုင်ခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၁၄၅ (၄) ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ၊ ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက သူတဦးတယောက်အား မြေကိုပြန်၍ပေးအပ်လိုလျှင် ထိုသူသည်၊ မူလကနဦးအမိန့် (**Preliminary order**) ချမှတ်သောနေ့တွင် မြေကိုလက်ရောက် ထားရှိသူဖြစ်သင့်သည်။

သို့ရာတွင်ခြွင်းချက် (၁) အရ၊ မူလအမိန့်ချမှတ်သည့်နေ့မှ ၂ လအတွင်း မြေကိုလက်လွှတ်ခဲ့ရလျှင်လည်း မြေကိုပြန်အပ်ပေးနိုင်သည်။

သို့ဖြစ်၍၊ ၁၉၆၂ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့တွင် မြေကိုလက်မဲ့ဖြစ်ခဲ့သူအား ၁၉၆၃ ခု၊ မတ်လ ၁၇ ရက် နေ့စွဲနှင့် ချမှတ်ခဲ့သော မူလကနဦးအမိန့်ဖြင့် မြေကိုပြန်၍ပေးအပ်စေရန် အမိန့်ချမှတ်ခြင်း မပြုနိုင်။

ဥနှင်ဇာဆင်း နှင့် ဂန်ဂါးဘေး၊ (1961) M. P. L. J. (Notes) 202; ကိုဝါလ်ဒတ်စ် နှင့် ပူစဝါအများ၊ (1957) Criminal Law Journal, 682 နှင့် ဂန်ဂါဘတ်ဆင်း နှင့် ဆပ်ကာဒင်၊ A. I. R. (1959), All. 141. ရည်ညွှန်းသည်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးစံမြင့်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ဦးမောင်ကြီး။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။မင်းဘူးမြို့၊ ခရိုင် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံး ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ရာဇဝတ် အသေးအဖွဲအမှု အမှတ် ၁ တွင်၊လျှောက်ထားကြသူ ဦးတိကွ ပါ ၇ ယောက်တို့အပေါ်၊ လျှောက်ထားခံရသူ ဒေါ်ခင်ခင်က၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၁၄၅ အရ၊ အချင်းဖြစ်မြေနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အနေးယူရန်လျှောက်ထားရာ၊ ပညာရှိခရိုင် ရာဇဝတ်ဘရားသူကြီးက၊ လိုအပ်သလို စုံစမ်းစစ်ဆေးပြီး၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၁၄၅ အရ၊ လျှောက်ထားကြသူတို့သည် အချင်းဖြစ်မြေကို၊ လျှောက်ထားခံရသူ ဒေါ်ခင်ခင်အား၊ ပြန်၍ပေးအပ်စရန်၊ အမိန့်ချမှတ်လိုက်၏။ ထိုသို့ချမှတ်သော

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၄၆ (ခ)။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အသေးအဖွဲမှု အမှတ် ၁ တွင်ချမှတ်သော၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ သြဂုတ်လ ၂၆ ရက်နေ့စွဲပါ၊ မင်းဘူးမြို့ခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကိုပြန်၍ဆင်ခြင်မှု။

၁၉၆၄

ဦးတိုက္ခ ပါ ၇ နှင့် ဒေါ်ခင်ခင်။

အမိန့်ကို၊ လျှောက်ထားကြသူတို့က၊ မကျေနပ်ကြသဖြင့်၊ ဤရုံးသို့ အောက်ရုံးချမှတ်သော အမိန့်သည် မှားယွင်းသည့်အတွက်၊ ပြင်ဆင်ပေးရန် လျှောက်ထားကြသည်။

ပြင်ဆင်မှုအကြောင်းပြချက်များ အနက်၊ အဓိက ပြင်ဆင်မှု အကြောင်းပြချက်မှာ မင်းဘူးမြို့၊ ခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးသည် အချင်းဖြစ်မြေကို၊ လျှောက်ထားကြသူတို့က၊ လျှောက်ထား ခံရသူအား၊ ပြန်၍ပေးအပ်စေရန်၊ အမိန့်ချမှတ်သည်မှာ၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၁၄၅(၄) ခြွင်းချက်(၁) ပြဋ္ဌာန်းချက်ကို ဆန့်ကျင်၍ အမိန့် ချမှတ်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဟူ၍ဖြစ်၏။

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၁၄၅(၄) ခြွင်းချက်(၁) တွင်—

"The Magistrate shall then . . . decide whether any and which of the parties was *at the date of the order* before mentioned in such possession of the said subject:

Provided that, if it appears to the Magistrate that any party has *within two months next before the date of such order been forcibly and wrongfully dispossessed*, he may treat the party so dispossessed as if he had been in possession at such date."

ဟူ၍ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

ဤပြဋ္ဌာန်းချက်၏ အဓိပ္ပါယ် သဘောကို၊ ဇွန်ဇာဆင်း နှင့် ဂန်ဂါးဘား (၁) စီရင်ထုံးတွင်—

"Under section 145 of the Code of the Criminal Procedure the party to be put in possession by the Magistrate, should be in possession *on the date of the preliminary order*. By the application of the Proviso to that section the possession within two months, prior to the preliminary order, has been taken to be the possession on the date of the order. *This limit can in no case be extended*. A final order made under section 145 putting one of the parties to the dispute in possession on the basis of the preliminary order, made beyond two months from the date of his dispossession, is without jurisdiction and illegal."

ဟူ၍ရှင်းလင်းဘော်ပြထားသည်။

တဖန်၊ ကိဝါလ်ဒတ်စ် နှင့် ဖူစပါအများ (၂) စီရင်ထုံးတွင်—

"The first Proviso to section 145 (4) is obviously permissive and comes into play under certain limited circumstances only.

(၁) (1961) M.P.L.J. (Notes) 202.

(၂) (1957) Criminal Law Journal, 682.

namely, where the dispossession takes place within two months next before the date of order passed by the Magistrate under sub-section (1) of section 145 by which he sets out on an inquiry as to possession. It should not have been difficult for the Legislature to have provided for the commencement of the period of two months from any other date, namely, the date of the complaint, or the date of sending of the application to the Police for inquiry, or the receipt of such report or any other point of time if it had so wished. But the framers of the Code, contemplated simply this that forcible possession would be relieved against provided such dispossession was within two months of the date of the preliminary order and not beyond ... ."

ဝဂ္ဂ၌
——
ဦးတိတ္ထပါ ၇
နှင့်
ဒေါ်ခင်ခင်။

ဟူ၍ချွင်းလင်းဘော်ပြထားပြန်သည်။

ထပ်မံ၍ ဂန္ဓဂါဘတ်ဆင်း နှင့် ဆပ်ကခင် (၃) စီရင်ထုံးတွင်—

"From the nature of the provisions it is clear that the Magistrate has been given this power primarily to preserve peace. The individual rights are affected only incidentally. The nature of the inquiry is *quasi*-civil. It is an incursion by the criminal Court in the jurisdiction of the Civil Court. It is, therefore, necessary that this incursion should be carefully circumscribed to the extent absolutely necessary for discharging the function laid on the Magistrate of preserving the peace. The provisions of section 145 make that amply clear. The Magistrate does not enquire into the merits of the claims of the parties or even their rights to possess the subject of the dispute. He is only concerned with the question as to who was in actual physical possession on the relevant date. This only indicates that the starting point of the proceedings must be the date when he was satisfied that an apprehension of a breach of the peace existed and not when he received the first information.

The first proviso to sub-section (4) of section 145 is clearly permissive. The Magistrate may treat the party dispossessed within two months of his order under section 145 (1) as being in possession. It is his discretion, no doubt a judicial discretion to be exercised on the facts of the case, either to treat the party dispossessed within two months of his preliminary

(၃) A.I.R. (1959), All. 141.

၁၉၆၄

ဦးထိက္ခ ပါ ၇ နှင့် ဒေါ်ခင်ခင်။

order as being in possession or to refuse to do so. He may, if he is of opinion that it is the rightful owner who has dispossessed a trespasser within two months of his order very properly refuse to take notice of the dispossession. The parties have no right to ask the Magistrate to treat the party dispossessed as being in possession. The Proviso itself does not vest any right in the party interested. This being a discretionary provision, it is only just and proper that the discretion should be circumscribed, within narrow limits and once circumscribed the limits have to be strictly observed. The Legislature in its wisdom vested only a limited discretion, and there is no reason for further extending the period for the exercise of this discretion by deeming that the preliminary order was passed on the date of the original application ... ."

ဟူ၍ရှင်းလင်းခဲ့ဘော်ပြထားသည်။

ဤအမှုတွင်၊ အောက်ရုံးက၊ မူလကနဦးအမိန့်ကို၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၃ ရက်နေ့၌ချမှတ်သည်။ သို့သော်၊ လျှောက်ထား ခံရသူ ဒေါ်ခင်ခင်က၊ ၎င်း၏ လျှောက်လွှာအပိုဒ် (၂) နှင့် (၃)တွင်၊၎င်းသည်အချင်းဖြစ်မြေကို၊ ၁၃၂၃ ခုနှစ်၊ ကဆုန်လဆန်း ၁၃ ရက်နေ့၌၊ ဝင်းခြံအသစ် ပြုလုပ်ထားကြောင်း။ လျှောက်ထားကြသူတို့သည် အချင်းဖြစ် မြေမေါ်သို့၊ ကဆုန်လအတွင်း၊ ကျူးကျော် ဝင်ရောက်ကြကြောင်း။ ၎င်းသည် ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့တွင် အချင်းဖြစ်မြေပေါ်သို့၊ သွားရောက်ကြည့်ရှုရာ၊ လျှောက်ထားကြသူတို့ ကျူးကျော် ဝင်ရောက် နေထိုင်ကြသည်ကို တွေ့မြင်ရကြောင်း ဘော်ပြထားသည်ကို ထောက်ရှုလျှင်၊ လျှောက်ထား ကြသူတို့သည် လျှောက်ထား ခံရသူ ဒေါ်ခင်ခင်အား၊ အချင်းဖြစ် မြေကို လက်မဲ့ ဖြစ်စေခဲ့သည်မှာ၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့၌ဖြစ်သည်ကိုတွေ့ရသဖြင့်၊ လျှောက်ထားခံရသူ ဒေါ်ခင်ခင်သည် အောက်ရုံး မူလ ကနဦး အမိန့်ချမှတ်သည့် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၃ ရက်နေ့တွင်၊ အချင်းဖြစ်မြေပေါ်၌ လက်ရှိ နေထိုင်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ၊ လျှောက်ထား ကြသူ တို့ကသာ အချင်းဖြစ် မြေပေါ်၌ လက်ရှိနေထိုင်ကြသည်မှာ ကောင်းစွာ ပေါ်လွင်လျက် ရှိပေသည်။ တဖန်၊ လျှောက်ထားခံရသူသည် ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့၌ အချင်းဖြစ်မြေမှ လက်မဲ့ဖြစ်နေသဖြင့်၊ မူလကနဦး အမိန့်ချမှတ်သည့် နေ့၌၊ အချင်းဖြစ်မြေမှ လက်မဲ့ ဖြစ်လာခဲ့သည်မှာ၊ ၂ လ သာမကဘဲ၊ ၄ လနှင့် ၁၃ ရက်ရှိနေသည်မှာလည်း ထင်ရှားပေသည်။ ထို့ကြောင့်၊ ဘော်ပြခဲ့သည့် စီရင်ထုံးများ ရှင်းလင်းထားချက်အရ၊ အောက်ရုံးက၊ မူလကနဦး အမိန့်ချမှတ်သည့်နေ့တွင်၊ အချင်းဖြစ်မြေပေါ်၌၊ လက်ရှိ နေထိုင်ခြင်းမဟုတ်သော၊ (၀၂) မူလကနဦး

၁၉၆၄

ဦးတိကွ ပါ ၂ နှင့် ဒေါ်ခင်ခင်။

အမိန့်ချမှတ်ခြင်း မပြုမီ၊ ၂ လအတွင်း၊ အချင်းဖြစ်မြေပေါ်၌ လက်ရှိ နေထိုင်ခြင်း မဟုတ်သော လျှောက်ထားခံရသူ ဒေါ်ခင်ခင်အား၊ အချင်းဖြစ် မြေပေါ်သို့၊ လက်ရှိ ပြန်ထားခြင်းမှာ မငြင်းနိုင်အောင် မှားယွင်းလျက် ရှိပေသည်။

သို့ဖြစ်သောကြောင့်၊ ဤပြင်ဆင်မှုကို ခွင့်ပြု၍ အောက်ခံ၊ ချမှတ်သော အမိန့်ကို အတည် မပြုနိုင်သဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန်၊ အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း ရှေ့တွင်

† ဧပြီ ၄ ရက်၊ မေလ ၂၂ ရက်။

မောင်ခင်ထွန်း (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ)*

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၀(စ) နှင့် ၁၁၇(၄)—ကျော်ဇော သတင်း (General repute) ကိုစဉ်းစားနိုင်ခြင်း—ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂၂ (၁) တင်ပြသောခံဝန်သူများကို လက်ခံရန်သင့်မသင့် စုံစမ်းရန်လိုအပ်ခြင်းကိစ္စ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၀(စ)အရ၊ အရေးယူသည့်အမှုများတွင် တဆင့်ကြား အမျှားမှတ်ယူသိရှိကြသည့် နိမည်သတင်း (သို့မဟုတ်) ကျော်ဇောသတင်း (General repute) ကိုထိုဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၇ (၄) အရ လက်ခံစဉ်းစားနိုင်သည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂၂ ခြွင်းချက်အရ လျှောက်ထားသူ တင်သွင်းသော ခံဝန်သူများကို လက်မခံ ပယ်လိုက်ခြင်းမပြုမီ၊ ခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးသည်၊ ခံဝန်သူများကို လက်ခံသင့်မသင့်နှင့်ပတ်သက်၍ ကိုယ်တိုင်သော်၎င်း၊ သို့မဟုတ် ၎င်းက လွှဲပြောင်း စုံစမ်းစေသော ရာဇဝတ်တရားသူကြီးကသော်၎င်း စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းပြုရန်လိုအပ်သည်။

ထိုကဲ့သို့စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းမပြုယုံမျှမက ရဲအရာရှိတင်ပို့သည့် အစီရင်ခံစာပေါ်တွင်အခြေခံပြု၍ တင်သွင်းသည့် ခံဝန်သူများကို လက်မခံပယ်လိုက်သည်မှာ၊ ဥပဒေအရမဟုတ်သဖြင့် မှားယွင်း ချွတ်ချော်သည်။

ဘဝါနီဆင်း နှင့် **ဘုရင်မင်းမြတ်**၊ ၁၆ ကရေးမီးနယ် လောဂျာနယ်၊ စာ ၅၄။ **မွန်ရှိဆင်း** နှင့် **ဘုရင်မင်းမြတ်**၊ ၂၁ ကရေးမီးနယ် လော်ဂျာနယ်၊ စာ ၃၆၅။ ဂျေဂိုဘင်နှင့် **ဘုရင်မင်းမြတ်**၊ ၁၃ ကရေးမီးနယ် လောဂျာနယ်၊ စာ ၇၆၀ **အင်ပယ်ရိတ်ထယ်** နှင့် **မာရိုး**။ ၁၀ ကရေးမီးနယ် လောဂျာနယ်၊ စာ ၂၂၅ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားသူ အတွက်။ ။ဦးကိုကိုကြီး (၃)။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ အတွက်။ ။အစိုးရ ရှေ့နေကြီး ဦးဘဖေ (၂)။

---

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၄၆ (ခ)။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အသေးအဖွဲမှုအမှတ် ၄၀ တွင်ချမှတ်သော ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၆ ရက် နှင့် ၁၉၆၄ ခု၊ ဇန္နဝါရီလ ၁၄ ရက်နေ့စွဲပါ ပဲခူးမြို့၊ တွဲဘက်ခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကိုပြန်၍ဆင်ခြင်မှု။

၁၉၆၄

မောင်ခင်ထွန်း
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။ဤအမှုတွင် ပဲခူးမြို့ တွဲဘက်ခရိုင် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက လျှောက်ထားသူ မောင်ခင်ထွန်းအပေါ် ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁၀ (စ)အရ အရေးယူ၍ နှစ်ဦးနှစ်ဘက်တင်ပြသော သက်သေများကို စစ် ဆေးပြီး၊ လျှောက်ထားသူ မောင်ခင်ထွန်းသည် လိုအပ်သော ခံဝန်ဖြင့် နေထိုင်ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်ရာ လျှောက်ထားသူ မောင်ခင်ထွန်းက လိုအပ်သောခံဝန်ကို ပေးသော် လည်း၊ ပညာရှိ တွဲဘက်ခရိုင် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက၊ ရဲအရာရှိအစီရင်ခံစာအရ၊ လက်မခံပယ်လိုက်ပြီး၊ လျှောက်ထားသူအား အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၁ နှစ် ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သဖြင့် လျှောက်ထားသူက မကျေနပ်၍ ပဲခူးမြို့၊ ခရိုင် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးထံ အယူခံဝင်ရာ မအောင်မြင် အကြောင်းမထူးသည့်အတွက် ဤရုံးသို့ အောက်ရုံးချမှတ်သော အမိန့်ကို ပြင်ဆင်ပေးရန် လျှောက်ထားရာတွင်-ဖေါ်ပြ သော အဓိကအကြောင်းပြချက်တို့မှာ—

(၁) အောက်ရုံးက လျှောက်ထားသူအပေါ် တဆင့်ကြား သက်သေခံချက် များကို လက်ခံ၍၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၀ (စ)အရ အရေးယူခြင်းသည် မှားယွင်းကြောင်း၊

(၂) အောက်ရုံးက လျှောက်ထားသူ တင်သွင်းသော ခံဝန်သူ နှစ်ယောက်ကို၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂၂ (၁)၊ ခြွင်းချက်အရ၊ လက်ခံရန် သင့်သည် မသင့်သည်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကိုယ်တိုင်ဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ် ၎င်းက လွှဲပြောင်းပေးသော ရာဇဝတ် တရားသူကြီးကဖြစ်စေ၊ စုံစမ်း စစ်ဆေးရန် ဖြစ်ပါလျက်၊ စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းမပြုဘဲ၊ ရဲအရာရှိအား လွှဲအပ် စုံစမ်းစေ၍ ရဲအရာရှိတင်ပြသော အစီရင်ခံစာအပေါ် မှီငြမ်း ပြုပြီး၊ ခံဝန်သူများကို လက်မခံ၊ ပယ်လိုက်သည်မှာ မှားယွင်းကြောင်း

ဟူ၍ဖြစ်၏။

ပဌမ ပြင်ဆင်မှု အကြောင်းပြချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၁၇၇ (၄)တွင်၊

> "For the purposes of this section the fact that a person . . . . is so desperate and dangerous as to render his being at large without security hazardous to the community may be proved by evidence of general repute or otherwise."

ဟူ၍ အတိအလင်း ပြဋ္ဌာန်းထားသဖြင့် အထူးဖြေဆိုရန်မလိုဘဲ၊ တဆင့်ကြား အမျှား မှတ်ယူသိရှိကြသည့်နှာမည်သတင်း။ (၀၀)ကျော်ဇောသတင်း (General repute) ကို၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၀ (စ)အရ အရေးယူသည့်အမှုများတွင် လက်ခံ စဉ်းစားနိုင်သည် ဟူ၍သာ ဖြေဆိုရန်လိုပေမည်။

၁၉၆၄

မောင်ခင်ထွန်း
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

လျှောက်ထားသူ၏ ပညာဦးဖွေနေကြီးက တရားလိုဘက်မှ တင်ပြသော သက်သေခံချက်များသည် လျှောက်ထားသူအား ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁၀ (စ) အရ၊ အရေးယူနိုင်လောက်အောင် ပြည့်စုံလုံလောက် ခြင်း မရှိဟူ၍ ဘော်ပြလျှောက်လဲသည်။

ဤအမှုသည် ပြင်ဆင်မှုဖြစ်၍၊ **မောင်ထွန်းစိန်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ** (၁) စီရင်ထုံးတွင်—

> "The High Court as a Court of Revision will not approach the application as a Court of Appeal, and will not as a rule go into the evidence, but will accept the concurrent finding of facts by the lower Courts, except where the judgments of the facts is manifestly wrong and palpably unjust."

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသည့် ဥပဒေမူအရ၊ လိုက်နာဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်သော်လည်း၊ ထိုဥပဒေမူအရ အောက်ရုံး အမှုတွဲ၌ ပေါ် လွင်သည့် နှစ်ဦးနှစ်ဘက် တင်ပြသည့် သက်သေခံချက်များကို ဘုတ်ရှုလေ့လာသည့်အခါ၊ တရားလိုဘက်မှ တင်ပြသော တိုက်ဆိုင်သက်သေခံချက်များ အရသော်၎င်း၊ ဥပဒေခွင့်ပြုသည့် တဆင့်ကြား အများမှတ်ယူ သိရှိသည့် နာမည်သတင်း (၀၂) ကျော်ဇောသတင်းအရသော်၎င်း၊ လျှောက်ထားသူသည် ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၀ (စ)အရ၊ (desperate & dangerous)ဖြစ်သည်ဟူ၍ အောက်ရုံးယူဆသည်မှာ မတရားသဖြင့် မှားယွင်းချက်ချော်သည် ဟုမဆိုနိုင်အောင် ထွေရသဖြင့် အဆိုပါ စီရင်ထုံးအရ၊ ဤပြင်ဆင်မှုတွင် သက်သေခံချက်များကို ထပ်မံ၍ စဉ်းစားရန်မလိုဟု ထင်မြင်ယူဆသည်။

လျှောက်ထားသူ၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက လျှောက်ထားသူဘက်မှ တင်ပြသော သက်သေခံချက်များကို၊ အောက်ရုံးက ဘတ်ရှုလေ့လာ၍ လက်ခံရန်သင့်ကြောင်း လျှောက်လဲတင်ပြပြန်သည်။ ထိုသို့တင်ပြသည့်အတိုင်း၊ လျှောက်ထားသူ တင်ပြသည့် သက်သေခံချက်များကို ဘတ်ရှု လေ့လာသည့်အခါ၎င်းသက်သေ ခံချက်များသည် တရားလိုဘက်မှ တင်ပြသည့် သက်သေခံချက်များကို တွန်းလှန်ဖြိုဖျက် နိုင်စွမ်းမရှိသည်ကို တွေ့ရသဖြင့်၊ အောက်ရုံးက အဆိုပါ သက်သေခံချက်များကို လက်မခံပယ်လိုက်သည်မှာ၊ မှားယွင်းသည်ဟု မဆိုသာချေ။

ဒုတိယပြင်ဆင်မှု အကြောင်းပြချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂၂ (၁)ခြွင်းချက်တွင်—

> "Provided that, before so refusing to accept or rejecting any such surety, he shall either himself hold an inquiry on

(၀) ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ—တရားလွှတ်တော်စီရင်ထုံး—၂၉၃။

oath into the fitness of the surety or cause such inquiry to be held and a report to be made thereon by a Magistrate subordinate to him."

၁၉၆၄ခု

မောင်ခင်ထွန်း နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

ဟူ၍ပြဋ္ဌာန်းထားသဖြင့် လျှောက်ထားသူ တင်သွင်းသော ခံငန်သူများကို လက်မခံ ပယ်လိုက်ခြင်းမပြုမီ ပညာရှိ တဲ့ဘက်ခရိုင် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးသည် ခံဝန်သူများကိုလက်ခံသင့်၊ မသင့်နှင့် ပတ်သက်၍၊ ကိုယ်တိုင်သော်၎င်း၊ သို့မဟုတ် ၎င်းကလွဲပြောင်း စုံစမ်းစေသော ရာဇဝတ် တရားသူကြီးကသော်၎င်း စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းပြုရန် လိုအပ်ပေသည်။

ဤဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ **ဘာဝါနီဆင်း** နှင့် **ဘုရင်မင်းမြတ်** (၂) စီရင်ထုံးတွင်—

"The discretion given to a Magistrate by section 122 of the Criminal Procedure Code is a wide one. There must, however, be some sort of independent inquiry by the Magistrate, showing that a judicial discretion has been exercised in rejecting surety."

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားပြီး၊ **မွန်ဒို့ဆင်း** နှင့် **ဘုရင်မင်းမြတ်** (၃)။

"When an accused person is called upon to produce a surety, such surety must be accepted, or if rejected, he must be rejected upon tangible evidence recorded and considered by the Magistrate who ordered the accused to find surety."

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသည့်ပြင်၊ **ကျော်ဘင်** နှင့် **ဘုရင်မင်းမြတ်** (၄) စီရင်ထုံးတွင်—

"The Magistrate has no authority to reject sureties merely upon an unfavourable report of the Police."

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားပြီး၊ **အင်ပယ်ရိတ်ထယ်** နှင့် **မာရိုး** (၅) စီရင်ထုံးတွင်—

"The discretion vested in the Magistrate under section 122, Criminal Procedure Code, of refusing to accept sureties is not arbitrary or absolute, but judicial, the determination of which can only be made on legal evidence. And the proceeding in which the Magistrate comes to this determination is a judicial proceeding.

---

(၂) ၁၆ ကရေး ၅း နယ်လော ဂျာနယ်၊ စာမျက်နှာ ၅၄။
(၃) ၂၁ ကရေးမီးနယ်လော ဂျာနယ်၊ စာမျက်နှာ ၃၆၅။
(၄) ၁၃ ကရေး ၅း နယ်လော ဂျာနယ်၊၊ စာမျက်နှာ ၇၆၀။
(၅) ၁၁ ကရေးမီးနယ်လော ဂျာနယ်၊ စာမျက်နှာ ၂၂၄။

၁၉၆၄

မောင်ခင်ထွန်း
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

If a Magistrate bases his order on a Police report, he abrogates the functions imposed on him by law and allows the decisions of the case to rest with the Police.

In all such cases, it is the duty of the Magistrate to examine the sureties offered, as to their fitness and take such other evidence as the accused may tender. If the Magistrate asks the police to report, it should be merely with a view of enabling them to collect evidence. But the Magistrate's order must proceed on a consideration of the evidence, and not of the Police report."

ဟူ၍ ရှင်းလင်းဖော်ပြထားသည်။

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂၂ (၁)တွင်—

" A Magistrate may refuse to accept any surety offered, or may reject any surety previously accepted by him or his predecessor under this Chapter on the ground that such surety **is an unfit person for the purposes of the bond."**

ဟူ၍ ပြဋ္ဌာန်းထားသဖြင့် ပဲခူးမြို့၊ ပညာဒီ့ တွဲဘက်ခရိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးသည် လျှောက်ထားသူ တင်သွင်းသည့် ခံဝန်သူများကို လက်ခံရန်သင့်သည်၊ မသင့်သည်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ တရားဥပဒေအရ ချင့်ချိန်ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် (judicial discretion) ရှိပေသည်။ သို့သော် ဖော်ပြခဲ့သည့် စီရင်ထုံးများအရ၊ ထိုသို့တင်သွင်းသော ခံဝန်သူများနှင့် ပတ်သက်၍၊ လက်ခံရန်သင့် မသင့် တရားဥပဒေအရ၊ ချင့်ချိန်၍ ဆုံးဖြတ်ခြင်း မပြုမီ ပညာရှိ တွဲဘက်ခရိုင် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးသည် ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂၂ (၁)၊ ခွင်းချက် အရ ခံဝန်သူများကို လက်ခံရန်သင့် မသင့်စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းပြုရန် လိုအပ်ပေသည်။ ယခုထိုကဲ့သို့ စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်း မပြုရုံမျှမက၊ ရဲအရာရှိတင်ပို့သည့် အစီရင်ခံစာအပေါ်တွင် အခြေခံပြု၍ တင်သွင်းသည့် ခံဝန်သူများကို လက်မခံ ပယ်လိုက်သည်မှာ ဥပဒေအရ မဟုတ်သဖြင့် မှားယွင်းချွတ်ချော်ကြောင်း ကောင်းစွာ ပေါ်လွင်လျက်ရှိပေသည်။

အင်ပယ်ရိတ်ထယ်နှင့် မာရီ (၅) စီရင်ထုံးတွင်၊ အောက်ရုံးက ဥပဒေ လိုအပ်သည် အတိုင်း၊ ဝန်ခံသူများကို လက်ခံရန်သင့်၊ မသင့် စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်း မပြုဘဲ၊ လက်မခံ ပယ်လိုက်ရာ၊ ဆင်း(ဒ်) တရားလွှတ်တော်က ထိုသို့ချမှတ်သော အမိန့်ကို ဥပဒေအရ မဟုတ်သဖြင့် ပယ်ဖျက်ပြီး၊ အမှုကိုအောက်ရုံးသို့ ပြန်လည်ပေးပို့၍ ဥပဒေအရ စုံစမ်းစစ်ဆေးပြီး လျှောက်နန်သင့်မြတ်သော အမိန့်ကို ချမှတ်ရန် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သည်။

၁၉၆၄
မောင်ခင်ထွန်း
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
နမာ နိုင်ငံ ။

ဤအမှုတွင်လည်း ဖေါ်ပြခဲ့သည့် အကြောင်းများကြောင့်၊ ခံဝန်သူများကို လက်မခံ ပယ်လိုက်ရန် အောက်ရုံးချမှတ်သော အမိန့်ကို ဥပဒေအရ၊ အတည်ပြုရန် မဖြစ်နိုင်သဖြင့်၊ အောက်ပါအတိုင်း အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

(၁) ဝန်ခံသူများကို လက်မခံ ပယ်လိုက်ရန်၊ အောက်ရုံး ချမှတ်သော အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ရန်၊

(၂) အမှုတွဲကို အောက်ရုံးသို့ ပြန်လည်၍ပေးပို့ရန်၊

(၃) အောက်ရုံးက အမှုတွဲကို ပြန်လည်၍ ရရှိသည့်အခါ၊ အထက်၌ ဖေါ်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း၊ လျှောက်ထားသူ တင်ပြသော ခံဝန်သူများကို လက်ခံရန် သင့်၊ မသင့်နှင့် စပ်လျဉ်း၍နှစ်ဦးနှစ်ဘက် တင်ပြသော သက်သေများကိုဥပဒေအရ စုံစမ်းစစ်ဆေးရန်၊

(၄) ထို့နောက် အောက်ရုံးက ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂၂(၁)အရ၊ ခံဝန်သူများကို လက်ခံရန်သင့်၊ မသင့်နှင့် ပတ်သက်၍၊ တရားဥပဒေအရ ချင့်ချိန် ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် ရှိသည့် အားလျော်စွာ (**judicial discretion**) လျှောက်ထားသူ တင်ပြသည့် ခံဝန်သူများကို လက်ခံရန်သင့်၊ မသင့် စဉ်းစားဆင်ခြင် ဆုံးဖြတ်ပြီး လျော်ကန် သင့်မြတ်သည်ဟု ထင်မြင်သော အမိန့်ကို ချမှတ်ရန်

ဖြစ်ပေသည်။

ထိုသို့ စုံစမ်းစစ်ဆေးနေစဉ်အတွင်း၊ လျှောက်ထားသူသည် **အောက်ရုံး စိတ်ချယုံကြည် ကြေနပ်ဘွယ် ရှိလောက်အောင်၊** (to the entire satisfaction) **ခိုင်မြဲတည်တန့် လုံလောက်သော ခံဝန်ကို၊** ချုပ်ဆိုနိုင်ပါက၊ အောက်ရုံးက ၎င်းအား၊ ခံဝန်ဖြင့် လွှတ်ထားနိုင်ခွင့် ရှိပေသည်။

ရာဇဝတ်အယူခံ

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း နှင့် တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင် ရှေ့တွင်၊

† ၁၉၆၄
ခမလ ၆ ရက်။

မောင်စံခ (အယူခံတရားလို)
နှင့်
ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ)*

ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၄ မည်သည့်အခါ၌ အသုံးပြုသင့်ခြင်း—ကျွန်တရားခံများအား တရားရှင်လွှတ်၍ တဦးတည်းကိုသာ အပြစ်ပေးခြင်း။

အယူခံတရားလိုအား ၃၀၂ (၁)(ခ)/၃၄ အရင်း၊ ပုဒ်မ ၃၂၆/၃၄ အရင်း အောက်ရုံးက ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခဲ့သော်လည်း၊ ကျွန်တရားခံ (၃) ဦးအား တရားရှင်လွှတ်ခဲ့လေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ရာဇသတ်ပုဒ်မ (၃၄) နှင့်တွဲပြီး အပြစ်ဒဏ်စီရင်ခဲ့သည်မှာ လက်ခံနိုင်စရာ အကြောင်းမရှိ။ အမှုတွဲတွင် အယူခံတရားလိုသည်၊ တဦးထက်ပိုသောသူများနှင့် မိမိတို့အကြံတူ တခုကို၊ အထမြောက်စေရန်ရည်ရွယ်၍၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟု မည်သည့်သက်သေခံ အထောက်အထားမှမရှိ။

ပါဝင်အားပေးကူညီပြီး ရှိနေကြောင်းသာ အထောက်အထားရှိရာကား၊ အယူခံတရားလိုသည် အမျှားဆုံးရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၂၆/၁၁၄ အရသာ ပြစ်မှုထိုက်သည်။

အောင်သိန်း နှင့် **ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ (1956) B.L.R. p. 1 (HC)** နှင့် **ဖေမင်ဟန်မောင် (ခေါ်) ဒေမင်စံမောင်** နှင့် **ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ (1959) B.L.R.p. 125 (S.C.)** ကိုရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံ တရားလို အတွက်။ ။ဦးမောင်မောင်ခင်။

အယူခံ တရားခံ အတွက်။ ။ဦးဘကြိုင် (အစိုးရရှေ့နေ)။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်။ ။အယူခံတရားလို မောင်စံခနှင့် ၃ ဦးတို့အား၊သရက်မြို့၊ ဒုတိယ အထူးတရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၂၇ တွင်၊ ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၂/၃၂၆ အရ၊ တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ အပေါင်းပါ ၃ ဦးအား တရားရှင်လွှတ်ပြီး၊ အယူခံတရားလို မောင်စံခအပေါ်မူ ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၂ (၁) (ခ)/၃၄ စွဲချက် ၂ ခုအရ၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်သဖြင့် သေဒဏ်အသီးသီး ကျခံရမည်ဟုဂင်း၊ ရာဇသတ်

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၇၀။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၂၇ တွင်၊ ချမှတ်သော၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၁ ရက်နေ့စွဲပါ၊ သရက်မြို့၊ ဒုတိယအထူးတရားသူကြီး၏ အမိန့်ကိုအယူခံမှု။

ပုဒ်မ ၃၂၆/၃၄ အရ ပြစ်မှုကျူးလွန်သဖြင့် ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ် ကျခံစေရမည်ဟုဆိုင်း ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခြင်း ခံရလေသည်။ ထိုသို့ပြစ်မှုများတွေ့ရှိပြစ်ဒဏ်စီရင်ထားသည်ကို မကျေ နပ်၍ အယူခံတရားလိုက ယခုအယူခံမှုကို တင်သွင်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

အမှုကြောင်းရာ လိုရင်းကို ဖေါ်ပြရမူ၊ သရက်မြို့၊ မင်းတုန်းပိုင်၊ မကြီးကျေးရွာနေ သေသူ မောင်သိန်းမောင်၊ သား မောင်ဖြူစော၊ ဇနီး ဒဏ်ရာရသူ မဗုံလုံ (လိုပြ ၁) နှင့် သမီးငယ် မခင်ကြည်တို့သည် လွန်ခဲ့သည့် ဝါဆိုလဆန်း ၇ ရက် (၂၇-၆-၆၃)နေ့ ညတွင်၊ အိမ်၌အိပ်နေကြစဉ် ညဉ့်သန်းခေါင် ၁၂ နာရီအချိန်၌ မဗုံလုံ၏ ထွက်ဆိုချက် အရ၊ လူ ၄ ယောက်ခန့် အိမ်ပေါ်သို့တက်လာ၍ ၎င်းတို့အား ဒါးနှင့်ဝိုင်းခုတ်ရာ မောင်သိန်းမောင်နှင့် သား မောင်ဖြူစောမှာ ပွဲချင်းပီး သေဆုံး၍၊ မဗုံလုံမှာမူ မျက်နှာနှင့် ဦးခေါင်းတို့တွင်၎င်း၊ သမီးငယ် မခင်ကြည်မှာ ဦးခေါင်းတွင်၎င်း ဒဏ်ရာ အသီးသီး ရရှိကြလေသည်။

ထိုသို့ဝင်ရောက် ကျူးကျော် ခုတ်ထစ်ကြသူများတွင် အယူခံတရားလို မောင်စံခ ဟ၀င်ကြောင်းကို လူဆိုးတဦးက ထိုးလိုက်သည့် လက်နှိပ်ခါတ်မီးရောင်ဖြင့် မြင်လိုက်ရ ပါသည်ဟု မဗုံလုံက ရုံးရှေ့အစစ်ခံသော်လည်း၊ ၎င်းကဌာနာတွင် တိုင်တန်းခဲ့သည့် သက်သေခံ "က" တိုင်ချက်အရမူ "အောက်မှ လူတယောက်က ငါလိုးမသားတွေ လုပ်နေကြဟုဆဲ၍ ခေါ်သံကြားရာ ၎င်းအသံမှာယခင် ဖေါင်းကအိုင်ရှာတွင် အတူ နေခဲ့ဘူးသည့်အယူခံ တရားလို၏အသံနှင့် တူပါသည်၊"ဟုသာ ပြောဆိုတိုင်တန်း ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။သို့သော် လူဆိုးများသည် မဗုံလုံအိမ်မှ ဆင်း၍၊ မြောက်ဘက် အသွားတွင် အိမ်နီးချင်း မောင်အောနှင့် မညိုကြီး (လိုပြ ၃၊၄) တို့အိမ်ထရံကို ဒါးနှင့် ခုတ်သွားရာ မောင်အောနှင့် မညိုကြီးတို့က ထိုလူများတွင် အယူခံတရားလို ပါ၀င် ကြောင်း လက်နှိပ်ခါတ်မီးရောင်ဖြင့် မြင်လိုက်ရကြောင်း ထွက်ဆိုကြသည်။ ထို့ပြင် မောင်သိန်းမောင်အိမ်နှင့်တအိမ်ခြားနေ ၎င်း၏ညီ မောင်ခင် (လိုပြ ၂)ကလည်းထိုနေ့ ညက ခုတ်သံများကြား၍ နိုးလာသဖြင့် နားထောင်နေရာ လူဆိုးထဲမှ "ငါ့သားခုမှ နိုင်တယ်၊ ရွာသားများလန့်မယ်၊သေနတ်မဖေါက်နဲ့"ဟု ပြောသံကြားရာ ၎င်းအသံမှာ ယခင် ဖေါင်းကအိုင်ရှာတွင် ၃ နှစ်ခန့်နေခဲ့စဉ် သိကျွမ်းသည့် အယူခံတရားလို၏ အသံ ဖြစ်ကြောင်း ကျက်မိလိုက်ပါသည်ဟုဆိုသည်။

ထို့နောက်တွင် ရွာသားများသည်၊ သူကြီး ဦးအောင်ဘာလေ (လိုပြ ၁၁) အား အကြောင်းကြားပြီး၊ သေဆုံးသူနှင့် ဒဏ်ရာရသူများကို၊ သရက်မြို့ ဆေးရုံသို့ ပို့ရာ၊ ဆရာဝန် ဦးတင်ငွေ (လိုပြ ၁၄) က၊ မောင်သိန်းမောင်၏ အလောင်းတွင် ဒဏ်ရာ ၃ ခုတွေ့ရှိရာ၊ ဒဏ်ရာ ၂ ခုမှာ တုံးသောလက်နက်နှင့် ဖြစ်နိုင်၍၊ တခုမှာ

ခန့်ဒေ
—
မောင်စံခ
နှင့်
မြဲသဲထောင်စု
မြို့မာနိုင်ငံ။

ချန်သောလက်နက်နှင့် ပြုလုပ်၍ ရရှိနိုင်ပြီး၊ လက်ဝဲဘက် နားထင်မှ ဒဏ်ရာမှာ၊ မုချသေစေမည့် ဒဏ်ရာဖြစ်ကြောင်းနှင့် မောင်ဖြူစော အလောင်းတွင်လည်း၊ လက်ျာဘက် နားထင်ပေါ် တွင်၊ တုံးသော လက်နက်နှင့် ပြုလုပ်ရရှိနိုင်သည့်၊ ဟောင်း လောင်းပေါက် ဒဏ်ရာ ၁ ခု တွေ့ရှိရာ၊ ၎င်းဒဏ်ရာမှာ မုချသေစေမည့် ဒဏ်ရာ ဖြစ်ပါသည်ဟု ဆိုသည်။ မဗုံလုံတွင် မူ၊ မျက်နှာနှင့် လက်ဝဲဘက် ဂျိုစောင်းတွင်၊ ခါးခုတ်ဒဏ်ရာများ တွေ့ရှိရာ၊ မျက်နှာမှ ဒဏ်ရာမှာ အမြဲရှပ်ဆင်း ပျက်မည့် ဒဏ်ရာ ဖြစ်ပါသည်ဟု ဆိုသည်။ ထို့အတွက် အယူခံ တရားလိုနှင့် အပေါင်းပါ ၃ ဦးတို့အား၊ ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၂/၃၂၃ အရ၊ တရားစွဲဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

အမှုတွဲပါ သက်သေခံချက်များ အရ၊ အယူခံ တရားလို ပါဝင်ကြောင်းကို၊ သက်သေမဗုံလုံ၊ မောင်ခင်၊ မည်ကြီးနှင့် မောင်အော (လိုပြ ၁၂၂၃၊၄) တို့ကသာ ထွက်ဆိုကြရာ၊ ၎င်းတို့အနက် အထက်က ပြဆိုခဲ့သည့် အကိုင်း၊ မဗုံလုံနှင့် မောင်ခင်တို့က၊ အသံကို အခြေပြု၍ သိလိုက်ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသော်လည်း၊ မည်ကြီးနှင့် မောင်အောအရမူ၊ အယူခံဘက်ရားလိုအား လက်နှိပ်ခါတ်မီးရောင်ဖြင့်၊ တွေ့ရှိမှတ်မိလိုက် ခြင်းဖြစ်သည်မှာ ပေါ် လွင်သည်။ မဗုံလုံ၏ အစစ်ခံချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ ရှာသူကြီး ဦးအောင်ဘာလေ (လိုပြ ၁၁) က၊ နံနက် အချင်းဖြစ်သည့် နေ့ရောရောက်ရှိ၍၊ မဗုံလုံအား စစ်ဆေးသော အခါ၊ မဗုံလုံက ညအခါဖြစ်၍ ဘယ်သူမှန်း မသိပါဟု ပြောပြပါသည်ဟု ထွက်ဆိုလေသည်။ ထို့အတွက်၊ မဗုံလုံ၏ ရဲထံတိုင်ချက်၊ ရုံးရှေ့ အစစ်ခံချက်များကို ခြုံကြည့်လျှင်၊ မဗုံလုံက အချင်းဖြစ်သည့် အခါက၊ အယူခံ တရားလိုအား ၎င်းက မြင်တွေ့လိုက်ရပါသည် ဆိုခြင်းကို၊ စစ်ဆေးသည့်ရုံးမှ လက်မခံ။ အသံကြား၍ မှတ်မိလိုက်ခြင်း ဖြစ်ကြောင်းကသာ ယုတ္တိရှိသည်ဟု ပြဆိုပေသည်။ သို့သော်၊ သက်သေ မည်ကြီးနှင့် မောင်အောတို့က၊ အယူခံ တရားလိုအား လက်နှိပ် ခါတ်မီးရောင်ဖြင့် မြင်တွေ့လိုက်ကြပါသည်ဆိုသည့် ထွက်ဆိုချက်များမှာ၊ မည်သို့မျှ ပျက်ပြယ်ခြင်းမရှိ။ မောင်ခင် ထွက်ဆိုချက်နှင့် ထပ်မံ ပေါင်းစပ်ကြည့်ရှုသော် အယူခံ တရားလို ပါဝင်ကြောင်းမှာ ထင်ရှားသည်ဆို၍၊ အယူခံ တရားလို အပေါ် မောင်သိန်းမောင်၊ မောင်ဖြူစောတို့ သေဆုံးရသည့် အတွက်၊ ရာဇသတ် ပုဒ်မ ၃၀၂(၁) (ခ) /၃၄ စွဲချက် ၂ ခု အရရင်း၊ မဗုံသုံ ရှပ်ဆင်းပျက်အောင်ဒဏ်ရာရရှိသည့် အတွက်၊ ပုဒ်မ ၃၂၆/၃၄ အရရင်း၊ ပြစ်မှုတွေ့ရှိ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ကြောင့်၊ ယခုအယူခံမှုကို တင်သွင်းရာဝယ်၊အယူခံ တရားလို အတွက် လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်သည့် ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက၊ မဗုံလုံက အယူခံ တရားလို၏ အသံကို ကျက်မိသဖြင့်၊ ၎င်းပါဝင်သည်ဟု စွပ်စွဲခဲ့ခြင်းမှာ၊ တထစ်ချ မှန်ကန်သည်ဟု ယုံကြည် လက်ခံနိုင်ရန် ခဲယဉ်းသည့် သက်သေခံချက်မျိုး ဖြစ်ကြောင်း သာဓက ရှိသည်

၁၉၆၄

မောင်စံခ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

တကြောင်း၊ မည်ကြီးနှင့် မောင်အောဘို့၏ ထွက်ဆိုချက်တို့မှာ၊ လက်နှိပ်ခါတ်မိုး ကို၊ မည်သည့်နေရာကထိုး၍ မြင်ရပါသည် ဆိုသည်နှင့်ပတ်သက်၍၊ အနည်းငယ် ကွဲလွဲနေပါသဖြင့်၊ ယုံကြည်လက်ခံရန် မသင့်။ ယုတ်စွအဆုံး၊ အယူခံ တရားလို ပါဝင်သည်ဆိုသည်မှာ သံသယရှိစရာ ရှိသဖြင့်၊ ထိုသံသယ အကျိုးကို၊ အယူခံ တရားလို ခံစားထိုက်ပါသည်ဟု ပြဆိုပေသည်။

ယခုကဲ့သို့ ကြီးလေးသည့် ပြစ်ဒဏ်စီရင်ရမည့် ရာဇဝတ်မှု မျိုးတွင်၊ တရားခံ တဦးအပေါ် အသံနှင့် မှတ်မိလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည် ဆိုချက်အပေါ် လုံးဝမူတည် အပြစ်မပေးသင့်ကြောင်းကိုမူ၊ ကျန်ုပ်တို့ သဘောတူညီ လက်ခံပေသည်။ သို့သော် ယခုအမှုတွင်၊ အယူခံတရားလို၏ အသံကို ကျက်မိသူမှာ၊ မဗုံလုံ တဦးသာ မဟုတ်၊ ယခင်က အတူနေခဲ့ကြောင်း အငြင်းမထွက်သည့်၊ မောင်ခင် (လိုပြ ၂) ကပါထပ်မံ ထောက်ခံထားသည့်ပြင်၊ မည်ကြီး၊ မောင်အောဘို့က၊ အယူခံ တရားလိုအား တိကျစွာ မြင်တွေ့ရသည့်ပြင်၊ အသံကိုပါ မှတ်မိလိုက်ကြောင်း ထပ်မံ ထွက်ဆိုထားသဖြင့်၊ ၎င်းတို့၏ ထွက်ဆိုချက်မှာသည်း၊ မယုံကြည်နိုင်လောက်အောင် ပျက်ပြယ်ခြင်းမရှိရကား အယူခံ တရားလို၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး၏ တင်ပြချက်ကို၊ ကျန်ုပ်တို့ လက်ခံနိုင်ရန် ခဲယဉ်းပေသည်။

သို့ပေငြားလည်း၊ ယခုအမှုတွင် အယူခံ တရားလိုအား၊ ရာဇသတ် ပုဒ်မ ၃၄ နှင့် တွဲပြီး၊ ပြစ်မှုတွေ့ရှိပြစ်ဒဏ် စီရင်ခဲ့သည်မှာ၊ ဥဖဒေအရ လက်ခံနိုင်စရာရှိ မရှိကို၊ ဆင်ခြင်သုံးသပ်ရန် လိုပေသည်။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော်၊ အမှုတွင် အယူခံ တရားလိုနှင့် အတူစွဲတင်ခဲ့သည့် အခြားလူ ၃ ဦးအား တရားရှင် လွှတ်ခဲ့သည် တကြောင်း၊ အမှုတွဲတွင် အယူခံ တရားလိုသည်၊ တဦးထက် ပိုသောသူများနှင့် မိမိတို့ အကြံတူ တခုကို၊ အထမြောက်စေရန် ရည်ရွယ်၍၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဟု၊ မည်သည့် သက်သေခံ အထောက်အထားမှ မရှိသောကြောင့် ဖြစ် ပေသည်။ ၎င်းအချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ **အောင်သိန်းနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ** (၁) စီရင်ထုံးတွင်၊ အောက်ပါ အတိုင်း ပြဆိုထားပေသည်။

> "The essence of joint liability under section 34 of the Penal Code is the prior existence of a common intention or formation of a pre-arranged plan which can, under circumstances, be inferred, and then the doing of a criminal act in furtherance thereof.
>
> It is not every combination of two or more persons making an attack upon another that one can infer from such joint

(၁) (1959) B.L.R. p.1(H.C.)

ဥဒ္ဒေ့ဂ

ဓေဝင်စံဝ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

attack, if the other is wounded or killed thereby the existence of a common intention to do a criminal act in furtherance of such intention within the ambit of section 34. In other words to attract the provisions of section 34 there must have been a prior meeting of minds. Several persons may simultaneously attack a man and each can have the same intention, namely, the intention to kill and each can individually inflict a separate blow, and yet none would have the common intention required under section 34 of the Penal Code if there was no prior meeting of minds to form a pre-arranged plan. In such a case each, individually, would be liable for whatever injury he caused, but none could be vicariously convicted for the act of any of the other persons."

တဖန်၊ ယခင် တရားလွှတ်တော်ချုပ်မှ၊ **မောင်ဟန်မောင် (ခေါ်) မောင်စံမောင်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ** (၂) စီရင်ထုံးတွင်လည်း၊ "တဦးထက် ပိုသော သူများသည်၊ မိမိတို့၏ အကြံတူ တခုခုကို၊ အထမြောက်စေရန် ရည်ရွယ်၍၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည့် အခါဌာသျှင်၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၄ တွင် အကျုံးဝင်လေသည်။ ယခုမူကား၊ ကြံရာပါဆိုသူသုံးဦးအနက်၊ နှစ်ဦးကို တရားသေလွှတ်ပြီးပြီ ဖြစ်သဖြင့်၊ ကျန်ရှိသူ အယူခံတရားလိုအား၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၄ နှင့်တွဲပြီး၊ ပုဒ်မ ၃၀၂ အရပြစ်မှု ထင်ရှားစီရင်ခြင်း မပြုနိုင်ခေ။" ဟုပြဆိုထားသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

ထို့အတွက်ပင်၊ အစိုးရ အတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည့် ပညာရှိရွှေနေကြီးက၊ ယခုအမှုတွင် အယူခံ တရားလို အပေါ် ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၄ နှင့်တွဲ၍၊ ပြစ်မှုတွေ့ရှိ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ထားခြင်းမှာ၊ ဥပဒေအရ လက်ခံနိုင်ရန် မရှိကြောင်း ဝန်ခံ၍၊ အမှုတွဲတွင် ပေါ်လွင်သည့် သက်သေခံချက်များအရ၊ သေဆုံးသူများအားဂင်း၊ ဒဏ်ရာရသူ မဗုံလုံ အားဂင်း၊ အယူခံ တရားလိုက မည်သို့မျှ ပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်း သက်သေခံချက် မရှိ။ အချင်းဖြစ်သည့် အခါက၊ ဂင်းပါဝင် အားပေး ကူညီပြီး ရှိနေကြောင်းသာ၊ အထောက် အထားရှိရကား၊ အယူခံ တရားလိုသည် အများဆုံး ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၂၆/၁၁၄ အရ၊ ပြစ်မှုထိုက်သူဖြစ်ပေသည်ဟုသာ ယူဆသင့်ကြောင်း ပြဆိုသည်။ ထိုပြဆိုချက်ကို ကျွန်ုပ်တို့ကလည်း သဘောတူညီသဖြင့်၊ အယူခံ တရားလို အပေါ် ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၂(၁)(ခ)/၃၄ အရနှင့် ပုဒ်မ ၃၂၆/၃၄ အရ၊ ပြစ်မှုတွေ့ရှိခဲ့ခြင်းများမှာ၊ မှားယွင်းနေသဖြင့် ပယ်ဖျက်ရပေမည်။

ဖေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ သရက်မြို့၊ ဒုတိယ အထူးတရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှု အမှတ် ၂၇ တွင်၊ အယူခံ တရားလို မောင်စံခ အပေါ်

(၂) (1959) B.L.R. p.125(S.C.)

၁၉၆၄

မောင်စံခ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၂(၁)(ခ)/၃၄ အရ၊ ပြစ်မှု ၂ ရပ်နှင့် ပုဒ်မ ၃၂၆/၃၄ အရ၊ ပြစ်မှုတရပ်တွေ့ရှိ၍၊ သေဒဏ်နှင့် ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ်ကျခံစေရမည်ဟု ပြစ်ဒဏ် စီရင်ထားခြင်းတို့ကို ကျွန်ုပ်တို့ ပယ်ဖျက်၍၊ ၎င်းတို့အစား၊ အယူခံ တရားလို မောင် စံသည်၊ မောင်သိန်းမောင်နှင့် မောင်ဖြူစောဘို့ သေဆုံးရသည့် အတွက်၊ ရာဇသတ် ပုဒ်မ ၃၂၆/၁၁၄ အရ၊ ပြစ်မှု ၂ ရပ်ကျူးလွန်သဖြင့်၊ ထိုပြစ်မှုများ အတွက် ထောင်ဒဏ် တသက်တကျွန်းစီ အသီးသီး ကျခံစေရမည့်ပြင်၊ မဗုံသုံ ရွာဆင်း ပျက်အောင် ဒဏ်ရာရရှိသည့်အတွက်၊ ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၂၆/၁၁၄ အရ၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်၍၊ ထောင် ဒဏ် (၁၀) နှစ် ကျခံစေရမည်။ သို့သော်၊ ထိုပြစ်ဒဏ်များကို တပေါင်းတည်း ကျခံစေရမည်ဟု ပြင်ဆင်အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင် ရှေ့တွင်

၁၉၆၃ ခု
မေလ ၂၆ ရက်။

မထွေးစိန် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ)*

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄—မိမိအသက်အန္တရာယ်ကို ကာကွယ်ရာတွင် လင်ယောကျ်ားကို သေစေခဲ့သောမိန်းမ—ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၉၇ တွင်အကျုံးဝင် မဝင်။

သေသူသည် မိမိဇနီးဖြစ်သူ အယူခံတရားလိုနှင့်စကားများသည်တွင်၊ အယူခံတရားလိုအား၊ ဓါးမကိုဆွဲပြီး ခုတ်ရန်လာသဖြင့်၊ အယူခံတရားလိုသည်မိမိကိုယ်ကိုကာကွယ်ရန် အနီးရှိထင်းစနှင့် ပေါက်လိုက်ရာ၊ သေဆုံးခဲ့လေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အထက်ပါအခြေအနေတွင်၊အယူခံတရားလိုက သေသူအားထင်းစနှင့်တချက် သာရိုက်လိုက်ခြင်းမှာ၊ မိမိ၏အသက်အန္တရာယ်ကို ကာကွယ်သည့်အနေနှင့် ပြုလုပ်လိုက်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ပြဆိုချက်မှာ၊ ယုတ္တိရှိသည်ဟုလက်ခံရမည်။

အယူခံတရားလို၏ပြုမူချက်မှာ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၉၇ ခွင့်ပြုချက်အရ၊ အသက်ဘေးအန္တရာယ်ကို ကာကွယ်သည့်အနေနှင့် ပြုလုပ်ရခြင်းဖြစ်သည်ဟုသာ ယူဆရမည်ဖြစ်သည့်ပြင်၊ မိမိကိုယ်ကို ခုခံကာကွယ်ပိုင်ခွင့်ထက် ပိုမိုပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်သည်ဟုလည်း မယူဆနိုင်။

အယူခံ တရားလို အတွက်။ ။

အယူခံ တရားခံ အတွက်။ ။အစိုးရရှေ့နေကြီး ဦးနှစ်။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်။ ။အယူခံတရားလို မထွေးစိန်မှာ၊ ဟသ်ာတမြို့၊ တတိယ အဆူး တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၃ ခု၊ ရာဇဝတ်မှုအမှတ် ၁၄ တွင်၊ ၁၉၆၃ ခု၊ ဇွန်လ ၃ ရေနံနှက် ၉ နာရီအချိန်ခန့်၊ ၎င်း၏ခင်ပွန်းဖြစ်သူ မောင်ဘင်ကြည်အား၊ ရိုက်နှက်သေဆုံးရသည့်အတွက် တရားစွဲဆိုခံရရာ၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၄ အရ၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်ဆိုခြင်း၊ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ်

---

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၆၄။

† ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၄ အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်းကို အယူခံမှု။ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမူအမှတ် ၁၄ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇန္နဝါရီလ ၁၈ ရက်နေ့စွဲပါတတိယအထူး တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကိုအယူခံမှု။

ကျခံစေရမည်ဟု ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခြင်း ခံရလေသည်။ ထို့အတွက် အယူခံ တရားလိုက ယခုအယူခံမှုကို တင်သွင်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

၁၉၆၃

မထွေးစိန်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

အမှုကြောင်းရာ လိုရင်းကို ဖေါ်ပြရမူ၊ အချင်းဖြစ်သည့်နေ့ နံနက်က သေသူ မောင်တင်ကြည်သည် ၎င်းအလုပ်လုပ်နေသည့် အိမ်နီးပါးရှိ ဆန်စက်မှ အိမ်သို့ပြန်လာ၍၊ မီးဖိုတွင် ထမင်းချက်နေသူ အယူခံ တရားလိုထံ မုန့်တောင်းသည်တွင် အယူခံ တရားလိုက မုန့်ကုန်နေကြောင်း ပြောရာ၊ သေသူက ဆေးလိပ်ဝယ်ပေးရန် ထပ်မံပြောသည်တွင်၊ အယူခံ တရားလိုက ခေတ္တဆိုင်းရန် ပြန်ပြောရာမှ တယောက် တခွန်း စကားများ၊ ဆဲဆိုရန်ဖြစ်ကြောင်း၊ အယူခံ တရားလို၏ သမီး မအစု (လို့ပြ ၂) ကထွက်ဆိုသည်။ ထို့နောက် သေသူက မီးဖိုခေါင်းရင်းခန်းတွင် ထိုးထားသည့် သက်သေခံ ဓါးမကို ဆွဲထုတ်ယူ၍ အယူခံ တရားလိုထံ သွားသည်ကို တွေ့ရ၍ မအစုက ကြောက်ပြီး၊ ၎င်းက အိမ်ပေါ်မှ ခုန်ချဆင်းပြေးသည် ဆိုကြောင်း။ ထို့နောက် များမကြာမီ အယူခံ တရားလိုက လာကြပါဟု အော်သဖြင့်၊ ဦးမောင်ဆင့်၊ မောင်သိန်းဝင်း (လို့ပြ ၃၊ ၅) တို့သည် ထိုအိမ်သို့ သွားရာ၊မောင်တင်ကြည်အား ခေါင်းတွင် ဒဏ်ရာနှင့် အိမ်ရှေ့ဘိနပ်ချတ် ကုလားထိုင် ၂ လုံးကြားထဲတွင် လဲနေသည်ကို တွေ့ကြရသည်ဆိုကြောင်း။ ထိုအခါ ဦးမောင်ဆင့်က၊ အယူခံ တရားလိုအား ဘာဖြစ်သလဲဟု မေးရာ၊ ရှေးဦးစွာ အယူခံ တရားလိုက ရန်ဖြစ်လို့ ကျွန်မရိုက်လိုက်ပါတယ်ဟု ပြန်ပြောပါသည်ဆို၍၊ ပြန်ခေါ်မေးသော အခါမူ၊ အယူခံ တရားလိုက ကိုတင်ကြည်ခုယ် ကျွန်မကို ဓါးနှင့်ခုတ်ရန် လာလို့ ကျွန်မက ထင်းစနှင့် ကောက်ပစ်လိုက်ပါတယ်ဟု ပြောပြသည်ဟု ထွက်ဆိုသည်။ ထို့နောက် သေသူအား ကွင်းကောက်ရွာ ကျန်းမာရေးမှူး ဦးခင်မောင်သင် (လို့ပြ ၁၀) ထံခေါ်သွား၍၊ ဒဏ်ရာတွင် ဆေးမျှားထည့်ပြီး၊ ညနေ ၅ နာရီခန့် အင်္ဂါပူဆေးရုံသို့ လှည်းဖြင့် ပို့သည်တွင်လမ်း၌ မောင်တင်ကြည် သေဆုံးသွားလေသည်။ အလောင်းကို ခဲ့စိပ် ကြည့်ရှုသူ ဆရာဝန် ဦးသာဒင် (လို့ပြ ၁) က သေသူ၏ ခေါင်းနောက်ဖက်တွင် ပေါက်ပြဲနေသည့်ဒဏ်ရာ ၁ ခုတွေ့ရှိရာ၊ ထိုဒဏ်ရာကြောင့် ဦးခေါင်းခွံ ကွဲပြီး၊ ဦးနှောက်ကို ထိသွားသဖြင့် မုချသေစေမည့် ဒဏ်ရာဖြစ်ကြောင်း။ ၎င်းဒဏ်ရာကို ရှုံးရွှေရှိ ထင်းစနှင့် အားစိုက်၍ ရိုက်ကျနိုင်ပြီး၊ ထင်းစနှင့် ပေါက်ရုံနှင့် မဖြစ်နိုင်ပါဟု ထွက်ဆိုသည်။

တရားလိုဘက်မှ သက်သေများ ထွက်ဆိုချက် အရ၊ အချင်းဖြစ်စဉ် အယူခံ တရားလို၏ အိမ်ဘွင်၊ ၎င်းတို့ လင်မယားနှင့် သမီးငယ် မအစု (လို့ပြ ၂) မှတပါး မည်သူမျှမရှိသဖြင့်၊ သေသူမည်သို့ ဒဏ်ရာရရှိကြောင်းကိုမူ မျက်မြင်သက်သေ တဦး တယောက်မျှ မရှိပေ။

၁၉၆၃

မထွေးစိန်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

အယူခံ တရားလိုက ကျမ်းကျိန်အစစ်ခံရတွင်၊ မအစု ထွက်ဆိုသကဲ့သို့ ထိုနေ့ နံနက်သေသူ ပြန်ရောက်လာပြီး၊ မိမိနှင့် စကားများ၊ ဆဲဆိုရန်ဖြစ်သည်ထွင်၊ အယူခံ တရားလိုက မီးဖို့မှ သက်သေခံ ခါးမကိုဆွဲပြီး မိမိအား ခုတ်ရန်လာသဖြင့်၊ မိမိကိုယ်ကို ကာကွယ်ရင်း အနီးရှိ ထင်းစနှင့် ပေါက်လိုက်ခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်ဟု ဆိုပေသည်။

တရားလို သက်သေ မအစု (လိုပြ ၂) ၏ထွက်ဆိုချက်မှာ မည်သို့မျှ ပျက်ပြယ်ခြင်း မရှိရကား၊ အချင်းဖြစ်စဉ်က သေသူက ခါးမကိုဆွဲပြီး အယူခံ တရားလိုထံ သွားသည် ဆိုသည်ကို လက်ခံရ ပေမည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်၊ အမှုစုံစမ်းသူ ရဲအုပ် ဦးသိန်းဖေ (လိုပြ ၉) ကလည်း သက်သေခံ ခါးမကို အချင်းဖြစ်ပြီး မကြာမီ ဒဏ်ရာရသူ အနီး ၂ တောင်ခန့်က တွေ့ရှိသိမ်းဆည်းပါသည်ဆိုသဖြင့်၊ သေသူမှာ ထိုအခါက ခါးမ ကို ကိုင်ဆောင်ထားကြောင်း ပေါ်လွင်ပေသည်။

သို့ဖြစ်ရကား၊ ယခုအမှုတွင် သေသူအား၊ အယူခံ တရားလိုက သက်သေခံ ထင်းစနှင့် ရိုက်နှက်လိုက်၍ သေဆုံးရသည် ဆိုစေဦး၊ ထိုသို့ ပြုလုပ်ခြင်း အတွက် အယူခံတရားလိုမှာပြစ်မှုကျူးလွန်သူတဦးဖြစ်ပါသလားဆိုသည်ကို စဉ်စားရပေမည်။

တရားလိုသက်သေ ဦးမောင်ဆင့်၊ မောင်မှုံ၊ မောင်သိန်းဝင်း (လိုပြ ၃၊၄၊၅) အပြင် မအစု (လိုပြ ၂) တို့အရ၊ အချင်းမဖြစ်မီ သေသူနှင့် အယူခံတရားလိုတို့ စကားများ၊ ရန်ဖြစ် ဆဲဆိုကြကြောင်းမှာ ထင်ရှားရကား သေသူက သက်သေခံ ခါးမကိုဆွဲပြီး၊ အယူခံ တရားလိုထံ သွားခဲ့ခြင်းမှာ အသက်အန္တရာယ်ပြုရန်မှ အပ အခြားအကြောင်းနှင့် သွားသည်ဟု ယူဆရန် မဖြစ်။ အယူခံ တရားလိုကလည်း သေသူက၊ သူ့အား အသက်အန္တရာယ် ပြုရန်သာ လာခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည် မည်မှာ မလွဲပေ။ သို့ဖြစ်ရကား၊ ထိုသို့သော အခြေအနေတွင် အယူခံတရားလိုက သေသူအား ထင်းစနှင့် တချက်သာ ရိုက်လိုက်ခြင်းမှာ မိမိ၏ အသက်အန္တရာယ်ကို ကာကွယ်သည့်အနေနှင့် ပြုလုပ်လိုက်ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း၊ ၎င်း၏ပြဆိုချက်မှာ၊ မှန်ကန် ယုတ္တိရှိသည်ဟု လက်ခံရပေမည်။ သို့ဖြစ်ရကား၊ အယူခံ တရားလို၏ ပြုမူချက်မှာ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၉၇ ခွင့်ပြုချက်အရအသက်ဘေး အန္တရာယ်ကို ကာကွယ်သည့် အနေနှင့် ပြုလုပ်ရခြင်း ဖြစ်သည်ဟုသာ ယူဆရမည် ဖြစ်သည့်ပြင်၊ ယခင် တရား လွှတ်တော်မှ၊ **မောင်ကတုံးနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်** (၁) စီရင်ထုံးတွင် ပြဆိုထားသည့် အတိုင်း၊အယူခံတရားလိုသည် သက်သေခံချက်များအရ၊မိမိကိုယ်ကို ခုခံကာကွယ်ပိုင်ခွင့်ထက် ပိုမိုပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဟုလည်း ယူဆရန် မဖြစ် ကြောင်းကို အစိုးရအတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည့်ပညာရှို ရွှေနေကြီးက သဘော

(၁) ၁၉၄၈ ခု၊ ဘီ၊အယ်၊အာရ်၊ တရားလွှတ်တော်၊ စာ ၆၆၁။

၁၉၆၃

မထွေးစိန်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

တူညီ၍၊ ယခုအမှုတွင် အယူခံ တရားလို၏ ပြုမူချက်မှာ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၉၇ ခွင့်ပြုချက်တွင် လုံးဝအကျုံးဝင်နေသဖြင့်၊ အယူခံ တရားလိုသည် ပြစ်မှုကျူးလွန်သူ တဦးဖြစ်သည်ဟု မည်သို့မျှ ယူဆရန် မသင့်ကြောင်း ဝန်ခံပေသည်။

ဖေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ ယခုအယူခံမှုကို ခွင့်ပြုပြီး၊ ဟင်္သာတမြို့၊ တတိယ အထူး တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၃ ခု၊ ရာဇဝတ်မှု အမှတ် ၁၄ တွင်၊ အယူခံ တရားလို မထွေးစိန် အပေါ် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄ အရ ပြစ်မှုတွေ့ရှိ ပြစ်ဒဏ် စီရင်ထားခြင်းကို ပယ်ဖျက်၍၊ ၎င်းအား ထိုအမှုမှ တရားသေလွှတ်လိုက်သည်။

ရာဇဝတ်အယူခံ

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင် ရှေ့တွင်

၁၉၆၄
မေလ ၃ ရက်။

မနှင်း (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် (အယူခံတရားခံ)*

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄ မည်သူရှိုက်၍သေဆုံးခြင်း—သံသယပုဒ်မ ၃၂၅ အရသာအပြစ်ပေးသင့်ခြင်း။

အယူခံတရားလိုနှင့် အခြားသူတဦးတို့က တုတ်နှင့်ရိုက်သဖြင့်၊ သေသူသည် သေဆုံးခဲ့ရာအောက်ရုံးက အယူခံတရားလိုအား ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄ အရ အပြစ်ပေးခဲ့လေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။သေသူရရှိသည့် သေစေမည့်ဒဏ်ရာများမှာ၊ မည်သူပြုလုပ်ရရှိသည့်ဒဏ်ရာဖြစ်ကြောင်း တထစ်ချယူဆရန်ခဲယဉ်းသဖြင့် ထိုဒဏ်ရာများကို အယူခံတရားလိုပြုလုပ်သည်ဟုယူဆရန်လုံလောက်သည့် သက်သေခံအထောက်အထားမရှိ။

အယူခံတရားလိုသည် ထိုသံသယ၏အကျိုးကို ခံစားခွင့်ရှိသဖြင့် ပုဒ်မ ၃၂၅ အရသာ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟုဆုံးဖြတ်ရမည်။ ပုဒ်မ ၃၀၄ အရ ပြစ်မှုတွေ့ရှိခဲ့ခြင်းကို လက်မခံနိုင်။

မောင်စိန် ပါ ၃ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၄၈ ခု၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၃၃၄ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံ တရားလိုအတွက်။ ။

အယူခံ တရားခံ အတွက်။ ။ဦးခင်မောင် (အစိုးရရှေ့နေကြီး)။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်။ ။အယူခံတရားလို၊ ထားဝယ်မြို့ ကျောက်မော်ရပ်ရွာ၊ မနှင်းမှာ မအုန်းသင် (၁) ဝယ်သထျန်းနှင့်အတူ၊ ထားဝယ်မြို့ အထူးပဋမတရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၃ ခု၊ ရာဇဝတ်မှုအမှတ် ၈ တွင်ဝက်သားလိုင်စင်စိကိုယ်စားလှယ်အစန်းဆိုသူ၊ ဒဏ်ရာရရှိသေဆုံးရသည်နှင့်ပတ်သက်၍၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂/၁၁၄ အရ၊ တရားစွဲဆိုခံရရာ၊ ပုဒ်မ ၃၀၄ အရ၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်းတွေ့ရှိရသည်ဆို၍၊ ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ်ကျခံစေရမည်ဟု ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခြင်းခံရသည်ကို မကျေနပ်၍ ယခုအယူခံမှုကို တင်သွင်းခဲ့ခြင်းဖြစ်လေသည်။

---

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၄၆။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၈ တွင်၊ ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁၅ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ထားဝယ်မြို့အထူး (စက်ရွင်) တရားသူကြီး၏အမိန့်ကိုအယူခံမှု။

၁၉၆၄

မန္နင်း
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

အမှုကြောင်းရာ အသေးစိတ်ကို အောက်ရုံးစီရင်ချက်တွင် ပြဆိုထားပြီးဖြစ်သဖြင့် ထပ်မံဖော်ပြရန် လိုအပ်မည် မဟုတ်တော့ပေ။ သို့သော် အကျဉ်းခြုံးသိရှိရန်၊ လိုရင်းကိုဖော်ပြရမူ၊ အချင်းဖြစ်သည့် ၁၂-၇-၆၃ နေ့မတိုင်မီတရက် ၁၁-၇-၆၃ နေ့နံနက် ၈ နာရီခန့်အချိန် သေသူ အစန်းသည် ရဲသား မောင်ဝင်းစိန် အကူအညီနှင့် ထားဝယ် အဝင်တံတားအနီး၊ မာလာကြည်ဆိုသော ဘတ်(စ်) ကားကို တက်ရောက်ရှာဖွေရာ၊ အယူခံဘရားလိုနှင့် မအုံးသင်တို့ထံ၊ အမဲသား ၈ ပိဿာ၊ ဝက်သား ၁ ပိဿာကျော် တွေ့ရှိသဖြင့်ဘမ်းဆီးပြီး အစန်းက ဝက်သားများကို သိမ်းလိုက်သဖြင့် မအုံးသင်နှင့် စကားများပြီး မအုံးသင်က အစန်းကို ကြိမ်းမောင်းသည်ဆိုကြောင်း။ နောက်တနေ့ နံနက် ၈ နာရီအချိန်ခန့်၊ ကရပ်ပျင်စျေးအနီး ဇရပ်တခုနားတွင် မအုံးသင်နှင့် အစန်းတို့ တွေ့ဆုံကြသည်တွင်၊ မအုံးသင်က ငင်းအား အစန်းကဝင်ရောက်တိုက်သည်ဆိုပြီးစကား များရန်ဖြစ်၍၊ မအုံးသင်က အနီးရှိ ဝါးလုံးပိုင်းတခုကိုကောက်၍၊ အစန်းအား ရိုက်မည် ပြုသည်တွင် ဦးဘိုးဟန် (လိုပြ ၄) က၊ ဝင်ရောက်ဖြန်ဖြေ၍ မအုံးသင်လက်မှ ဝါးလုံးကို ယူပြီး အနီးအနားသို့ လွှင့်ပစ်လိုက်သည်ဆိုကြောင်း။ ထို့နောက် ဦးဘိုးဟန်က ရန်ဆက် လက်မဖြစ်စေရန်၊ အစန်းအား လဘက်ရည်ဆိုင်သို့ ခေါ်သော်လည်း အစန်းကမလိုက်ဘဲ အနီးတွင်ရပ်နေသူ မအုံးသင်အား၊ ငင်းအား သတ္တိရှိရင် လာရိုက်ဟု စိမ်ခေါ်သည်တွင်၊ မအုံးသင်က ဦးဘိုးဟန်ပစ်လိုက်သည့်ဝါးလုံးကို ပြန်ကောက်ကိုင်၍ အစန်းထံသွားပြီး ဆီး၍ ရိုက်လိုက်သည့်နောက်၊ အစန်းက ဝါးလုံးကို ဘယ်ဘက်လက်နှင့် ဘမ်းဆွဲထားပြီး၊ ညာဘက်လက်နှင့် မအုံးသင်မျက်နှာဆီသို့ ဆင့်ခါဆင့်ကာထိုးပြီး သတ်ပုတ်နေကြသည်ဆိုကြောင်း။ ထိုစဉ် မြင်းလှည်းတစီးအနားသို့ ရောက်ရှိလာ၍၊ ရပ်တန့်ပြီး၊ မြင်းလှည်းပေါ်မှ အယူခံတရားလိုသည် သက်ဆိုင်သံတုတ်ပိုင်းကို ကိုင်၍ ဆင်းလာကာ အစန်းအားဝင်ရောက်ရိုက်ရာ အစန်းကိုမထိ။ မြေကြီးကိုသာ ရိုက်မိသည်ဆိုသည်။ သို့သော် ငင်းအခိုက်အတန့်တွင်ပင်၊ မအုံးသင်က အစန်း၏ဆီးစပ်ကို ခြေနှင့်ကန်လိုက်သဖြင့် အစန်းဖင်ထိုင်ချက်လဲသွားသည်တွင် အယူခံတရားလိုက နောက်ထပ် တုတ်နှင့် တချက်ရိုက်လိုက်ရာ၊ အစန်း၏ခေါင်းတွင်မှန်ပြီး အစန်းမှာလဲယိုင်၍ မှောက်လျက်လဲ ကျသွားသည်ဆိုကြောင်း။

ထို့ပြင်ပျက်နေသည့်နေရာသို့ ရဲသား မောင်သန်းဖေ (လိုပြ ၂) ကရောက်ရှိနေသဖြင့် ဒဏ်ရာရသူအစန်းအပြင်၊ အယူခံဘရားလို မအုံးသင်နှင့် ရိုက်နှက်သည့် သက်သေခံတုတ် ကိုပါ သိမ်းဆီးပြီးဌာနာသို့ပို့အပ်၍၊ သတင်းချက်ရေးဖွင့်လေသည်။ ဒဏ်ရာရသူ အစန်း ကိုဆေးရုံ သို့ပို့ရာ၊ ငင်းမှာသတိမေ့မောနေပြီး၊ ညနေ ၆ နာရီခန့်တွင် သေဆုံးသွားသည်ဖို့သည်။ ဆရာဝန် ဒေါ်ခင်စန်း၏သွက်ဆိုချက်အရမူ၊ လူနာကိုကြည့်ရှုသောအခါ၊ ညာဘက်ဦးခေါင်းထိပ်နှင့် ညာဘက်နားထင်တွင် ဖူးရောင်နေသည့်ပြင်၊ ညာဘက်ပါး

၁၉၆၄
ခုနှင်း
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ရှိးတွင်လည်း အသားကြေသည့် ဒဏ်ရာ တွေ့ရှိရကြောင်း။ ခဲစိပ်ကြည့်ရှုရာတွင် ခေါင်းမှဒဏ်ရာများကြောင့် ဦးခေါင်းခွံသည် အရင်းထိ ကွဲသွားရာ ထိုဒဏ်ရာမှာ သဘာဝအားဖြင့် သေစေရန်လုံလောက်သည့် ဒဏ်ရာဖြစ်ပြီး၊ ၎င်းဒဏ်ရာများကို တုံးသောလက်နက်နှင့်ပြုလုပ်ကရရှိနိုင်သည်ဟု ဆိုသည်။ ထို့အတူက် အယူခံတရားလိုနှင့်မအုံးသင်တို့အား၊ ယခုအမှုတွင် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂/၁၁၄ အရ၊ တရားစွဲဆိုခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ယခုအမှုတွင် မျက်မြင်သက်သေအဖြစ် ရဲသား မောင်သန်းဖေနှင့် ဦးဘိုးဟန် (လိုပြ ၂၊၄) နှစ်ဦးရှိရာ၊ ၎င်းတို့ထွက်ဆိုချက်အရ၊ သေသူအစန်းအား မအုံးသင်က ခေါင်းတွင် ဝါးလုံးနှင့်ရိုက်ပြီး၊ နောက်မှ အယူခံတရားလိုက အစန်းထိုင်ရက်လဲသွားစဉ် ဆက်သေခံသစ်သားတုံးနှင့် ခေါင်းတွင် တချက်ရိုက်လိုက်သည်မှာ ထင်ရှားပေသည်။ သို့သော် ရဲသား မောင်သန်းဖေအစစ်ခံချက်အရ၊ အချင်းဖြစ်ပြီးနောက် မအုံးသင်ရိုက်သည့်ဝါးလုံးကို လိုက်လံရှာဖွေသော်သည်း မတွေ့ပါဆိုသဖြင့် ၎င်းဝါးလုံးကို သက်သေခံအဖြစ်မတင်ပြနိုင်ရကား၊ ဝါးလုံးမှာ မည်မျှလုံးပတ်ရှိ၍ မည်မျှရှည်သည်၊ ဝါးခေါင်းပိတ်၊ ဆို့မဟုတ် ဝါးခေါင်းပွဖြစ်သည်ကို မည်သို့မျှမသိနိုင်ပေ။

၎င်းသက်သေထွက်ဆိုချက်အရ၊ အယူခံတရားလိုက ဆေသူအစန်းအား ပဌမတချက်ရိုက်သည်တွင်မထိ ဒုတိယတချက်တွင်သာ ခေါင်း၌ ထိပါသည်ဟု တွေ့ရှိရ၍ ဆရာဝန်ထွက်ဆိုချက်အရ သေသူတွင် ရိုက်နှက်ရရှိနိုင်သည့်ဒဏ်ရာ ၃ ခုတွေ့ရှိရာ၊ ၎င်းတို့အနက် ခေါင်းပေါ်တွင် ရရှိသည့်ဒဏ်ရာ ၂ ခုကြောင့်သေဆုံးရသည်ဆိုရကား၊ သေသူအား မအုံးသင်က ရှေးဦးစွာဝါးလုံးနှင့်ခေါင်းသို့ ဆီးရိုက်လိုက်ကြောင်းလည်းပေါ်လွင်နေသဖြင့် သေသူအစန်း ရရှိသည့် သေစေမည့်ဒဏ်ရာများမှာ မည်သူပြုလုပ်ရရှိသည့်ဒဏ်ရာဖြစ်ကြောင်း၊ တထစ်ချယူဆရန် ခဲယဉ်းနေကြောင်းကို အစိုးရအတွက်လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည့်ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက ဝန်ခံသည့်ပြင် ထိုသေလောက်သည့် ဒဏ်ရာများသည် အယူခံတရားလိုပြုလုပ်ရရှိသည့်ဒဏ်ရာများဆာဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန် လုံလောက်သည့် သက်သေခံ အထောက်အထား မရှိကြောင်း သဘောတူညီပေသည်။

သို့ဖြစ်ရကား ယခုအမှုအကြောင်းချင်းရာများနှင့်ထပ်ဘူးဖြစ်သည့် **မောင်စိန် ပါ ၁** နှင့် **ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ** (၁) အမှုဘွင်၊ ပြဆိုဆားသည့်အတိုင်း ယခုအမှုတွင် အယူခံတရားလို ကျူးလွန်သည့်ပြစ်မှုမှာ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၇ မဖြစ်နိုင် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၂၅ သာဖြစ်ပေသည်ဟု ယူဆသင့်ကြောင်း၊ ပညာရှိ အစိုးရရွှေနေကြီးက ပြဆိုပေသည်။

(၁) ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး။ စာမျက်နှာ ၃၃၄။

၁၉၆၄

မနှင်း
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

အမှုတွင် အယူခံတရားလိုကမူ၊ သေသူအစန်းအား မိမိမရိုက်ရပါ။ မအုံးသင်နှင့် ရန်ဖြစ်နေသဖြင့် ဝင်ရောက်ဖြန်ဖြေခဲ့ခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်ဟု ဆိုလိုသော်လည်းမအုံးသင်အစစ်ခံရာ၌၊ မနှင်းကတုံ့နှင့်ရိုက်ကြောင်း ပေါ်လွင်နေရကား၊ အယူခံဘရားသို့ ၏ချေပချက်ကို လက်ခံနိုင်စရာမရှိပေ။ သို့သော် မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ၊ အထက်ကပြဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း၊ ယခုအမှုတွင် သေသူအစန်းရရှိသည့် သေလောက်သည့်ဒဏ်ရာမှာ မည်သူပြုလုပ်ရရှိကြောင်းမှာ သံသယဖြစ်စေရာ ရှိနေရကား၊ အယူခံတရားလိုသည် ထိုသံသယအကျိုးကို ခံစားခွင့်ရှိသည့်အတိုင်း ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၂၅ အရသာ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟုဆုံးဖြတ်ရမည် ဖြစ်သဖြင့် ၎င်းအပေါ် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄ အရ၊ ပြစ်မှုတွေ့ရှိခဲ့ခြင်းကို လက်မခံနိုင်။ ပယ်ဖျက်ရပေမည်။

ဖေါ်ပြပါအကြောင်းများကြောင့်၊ ထားဝယ်မြို့ ပဌမအထူး တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်မှု အမှတ် ၈ တွင် အယူခံတရားသို့ မနှင်းအပေါ် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၄ အရ၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်သဖြင့် ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ်ကျခံစေရမည်ဟု ပြစ်ဒဏ်စီရင်ထားသည်ကို ပယ်ဖျက်၍၊ အယူခံတရားသို့ မနှင်းသည်ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၂၅ အရ သာပြစ်မှုကျူးလွန်သဖြင့် ၎င်းမှာ မိန်းမသားဖြစ်၍ ထိုပြစ်မှုအတွက် အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၄ (လေး) နှစ်ကျခံစေရမည်ဟု ပြင်ဆင် အမိန့်ချမှတ်သိုက်သည်။

တရားမအထွေထွေ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့်တရားသူကြီး ဦးစံမောင်ရွှေတွင်

၁၉၆၄

ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်။

ဦးတိလောက (စောဒက)

နှင့်

ဦးပဏ္ဍိတ ပါ ၅ (စုဒိတကများ)*

ဝိနိစ္ဆယခုံ—ဆုံးဖြတ်နိုင်သည့် အချက်များ—အမှုတွင် မပါဝင်သောကိစ္စ—နာယကတင်မြှောက်သည့်ကိစ္စ—ဆုံးဖြတ်ခြင်းမပြုနိုင်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဝိနိစ္ဆယခုံသည်၊ စွဲဆိုသောအမှုတွင် မပါဝင်သောအချက်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ဆုံးဖြတ်ခြင်းမပြုနိုင်။

ဦးအရိယဝံသ နှင့် ဦးဥတ္တမပါ ၅၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် စာမျက်နှာ ၂၁၇။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မတသန္တကသံဃိကကျောင်းကို အုပ်ချုပ်ကွပ်ကဲရန်အတွက်၊ ဝိနည်းတော်အတိုင်း၊ သက်ဆိုင်ရာသံဃာများက နာယကတင်မြှောက်ရမည်ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ နာယကတင်မြှောက်ရန်ကိစ္စရပ်သည်၊ ဝိနိစ္ဆယခုံရုံး ဆုံးဖြတ်ရမည့်ကိစ္စရပ်မျိုးမဟုတ်။

ဦးသောပါကနှင့် ဦးဝိလာသပါ ဂ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် တရားမ အထွေထွေလျှောက်လွှာ အမှတ် ၂၃၆/၆၁။

စောဒကအတွက်။ ။ရွှေနေကြီး ဦးဘသိန်း (၁)။

စုဒိတကအမှတ် ၁ မှ ၅ အတွက်။ ။အစိုရရွှေနေကြီး ဦးဘကျော်။
စုဒိတက အမှတ် ၄ အတွက်။ ။ရွှေနေကြီး ဦးသန်းမောင်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ယခုအမှုတွင် စုဒိတက အမှတ် (၄) ဦးပညာက ပဲခူးခရိုင်၊ ကဝမ်္ဘိုနယ်၊ ဘဒလောက်ကျောင်းတိုက်ရှိ၊ ဘဒလောက်ကျောင်း သည် ကျောင်းထိုင် ဆရာတော် ဦးဝါယမ ပြန်လွန်တော်မူပြီးနောက်၊ မတသန္တက သံဃိက ကျောင်း ဖြစ်ထိုက် မဖြစ်ထိုက်ကို၊ ဝိနိစ္ဆယ အဆုံး အဖြတ် ပြုရန် အတွက် ဝိနိစ္ဆယ ခုံပွဲစားဂုန်၊ မေတ္တာ ရပ်ခံသည်ဟု၊ ပဲခူးနယ်ပိုင် တရားမ ရုံးက စုဒိတက အမှတ် (၂)

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေလျှောက်လွှာအမှတ် (၁၈၅)။

† ပဲခူးမြို့၊ ခုံဝိနိစ္ဆယရုံးတော်၏အမှုတွဲ အမှတ်စဉ် (၁) တွင် ၁၉၆၃ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ချမှတ်သောဆုံးဖြတ်ချက်ကိုပယ်ဖျက်ရန်အတွက်အမှုခေါ်စာချုပ်တော်အမိန့်ထုတ်ဆင့်ရန်လျှောက်လွှာ။

၁၉၆၄
ဦးထိလောက
နှင့်
ဦးပဏ္ဍိတ ပါ ၅။

ဦးသောဘိတနှင့် အမှတ် (၃) ဦးသဒ္ဓမ္မ တို့အား၊ ခုံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များ အဖြစ် ခန့်အပ်လိုက်သည်။ ထိုဆရာတော်များက၊ စုဒိတက ဦးပဏ္ဍိတ အား၊ ကြား ခုံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်အဖြစ် တင်မြှောက်ကြလေသည်။

ထိုအမှုတွင် ယခု စောဒက ဖြစ်သူ ဦးတိလောကသည်ချေပလွှာ တင်သွင်း၏။ ယင်းသို့ ချေပလွှာ တင်သွင်းသည့်နေ့မှာပင်၊ ဦးပညာ သည်၊ ပြုပြင်ပြောင်းလဲသည့် အဆိုလွှာ တရပ် တင်သွင်းပြန်၏။ သို့သော် ထိုပြောင်းလဲသည့် အဆိုလွှာမှာမူလ အဆိုလွှာမှာ ကဲ့သို့ပင် အခင်းဖြစ် ဘလောက်ကျောင်း သည်၊ မတသန္တက သံဃိက ဖြစ်ထိုက်သည့် အချက်တို့ကို ဖေါ်ပြခြင်းမျှသာ ဖြစ်သဖြင့် အမှုမှာ ပြောင်းလဲခြင်း မရှိပေ။ အမှန်အားဖြင့် မူလ အမှု၏ အခြေခံကို ပြောင်းလဲခဲ့သော် ဝိနိစ္ဆယ ခုံသည်၊ ထိုသို့ အခြေခံ ပြောင်းလဲသည့် အမှုကို ကြားနာ စစ်ဆေး စီရင် ဆုံးဖြတ်နိုင်ခွင့် ရှိမည် မဟုတ်ချေ။ အကြောင်းသော်ကား၊ ဝိနိစ္ဆယ ခုံသည်၊ ဦးပညာ မေတ္တာ ရပ်ခံ ချက် အရ၊ လွှဲအပ်သည့် အမှုကိုသာ စစ်ဆေး စီရင် ဆုံးဖြတ်ခွင့် ရှိလေသည်။ သို့သော် ဤအမှုတွင် မူလ အမှု၏ အခြေခံ ပြောင်းလဲခြင်း မရှိသဖြင့် ပြင်ဆင်သည့် အဆိုလွှာကို လက်ခံ ကြားနာ စစ်ဆေးရုံမျှဖြင့် ဝိနိစ္ဆယ အဆုံး အဖြတ် ပျက်ပြယ်သည်ဟု မယူဆနိုင်ပေ။

ခုံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များသည်၊ အောက်ပါ အတိုင်း အဆုံး အဖြတ် ပြုတော်မူကြသည်။

(က) ပဲခူးခရိုင်၊ ကဝမ်ဖြိုနယ်၊ ဘလောက်ကျေးရွာတွင်၊ အာရာမ အာရာမ ဝတ္ထု၊ ဝိဟာရ ဝိဟာရ ဝတ္ထု စုပေါင်း တည်မြဲလျက် ရှိသော ဘလောက် ကျောင်းကြီး သည်။ မတသန္တက သံဃိက ကျောင်းဖြစ်စေ။

(ခ) သံဃိက ကျောင်းဖြစ်သည့် အတွက် ဝုဏကိသိဒ္ဓ ဝိနယရေ အနုဋ္ဌာ ပနိယဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသော ဦးပညာ က ခုဝဝါသ အကျိုးငှါ ဘလောက် ကျောင်း အရာမ် ဝတ္ထုကိုမြေနှင့် ကျောင်းကံများကို အုပ်ချုပ် ထိန်း သိမ်းစောင့်ရှောက်နေထိုင်စေ။

(ဂ) အာရာမ်တွင်းရှိ ရဟန်းသာမဏေ စသော ပဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဦးပညာ၏ ဩဝါဒကို ရိုသေကြိုးနွဲ့စွာ လိုက်နာ ကျင့်ကြံ နေထိုင်ကြစေ။

အထက်ပါ ဆုံးဖြတ်ချက်များ အနက်၊ ပဌမ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ယခု စောဒက ဦးတိလောက ၏ ပညာရှိခွန်နေကြီးက၊ မကန့်ကွက်ကြောင်း။ သို့သော် ဒုတိယ နှင့် တတိယဆုံးဖြတ်ချက်များမှာ ဦးပညာ စွဲဆိုသော အမှုတွင် မပါဝင်သောအချက်များ ဖြစ်သဖြင့်၊ ထိုအချက်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဝိနိစ္ဆယခုံ ဆုံးဖြတ်ခြင်းမပြုနိုင်ဟု ကန့်ကွက်

၁၉၆၄

ဦးတိုလောက နှင့် ဦးမထွိုတပါ ၅ ။

ဇ။ ထိုကန့်ကွက်ချက်များမှာ ခိုင်လုံသည်ဟု တွေ့ရှိရသည်။ စုဒိတကများ၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးကလည်း ထိုကန့်ကွက်ချက်များ ခိုင်လုံကြောင်း ဝန်ခံ၏။ **ဦးအရိယဝံသ** နှင့် **ဦးဥတ္တမ** ပါ ၅ အမှု (၁) တွင်၊ ယခင်က တရားလွှတ်တော်ချုပ်က၊ အောက်ပါ အတိုင်း အဆုံးအဖြတ် ပြုခဲ့၏။

> "ဝိနိစ္ဆယ ခုံသည်၊ အခြားခုံများနည်းတူ မိမိအား၊ လွှဲအပ်သည့် အမှုကို လွှဲအပ်သည့် အကြောင်းချင်းရာများ အတိုင်းသာလျှင် စီရင်ဆုံးဖြတ်နိုင်ခွင့် ရှိသည်။ လွှဲအပ်လိုက်သည့် အမှုနှင့် ကွဲလွဲသည့် အခြား အမှုကို စစ်ဆေး စီရင်ပိုင်ခွင့် မရှိချေ။ ဝိနိစ္ဆယ ဌာနနှင့် ခုံအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၀ တွင်လည်း "လွှဲအပ်သည့် အဓိကချက်မှကို ကြားနာ စစ်ဆေး စီရင် ဆုံးဖြတ်နိုင်ခွင့် ရှိရမည်" ဟု ဖော်ပြ ထားလေသည်။ စွဲဆိုသော အမှုနှင့် ကွဲလွဲသည့် အမှုသစ်ကို ပြောင်းလဲ လက်ခံခြင်း ပြုနိုင်ခွင့် မရှိချေ။ ပြင်ဆင် စွဲဆိုလိုလျှင် စောဒက ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ **မိမိ**၏ မူလ အမှုကို ရုပ်သိမ်းပြီးမှ အမှုသစ်တခုကို စွဲနိုင်ခွင့် ရှိမည် ဖြစ်သည်။ အသစ် ထပ်မံ တင်သွင်းသော စွဲချက်ကို လက်ခံခြင်း၊ စုံစမ်း စစ်ဆေး စီရင်ခြင်း ပြုနိုင်သည့်အာဏာသည် ဝိနိစ္ဆယခုံတွင် မရှိချေ"။

ထိုမှတပါးလည်း **ဦးသောပါက** နှင့် **ဦးဝိလာသပါ ၈** (၂) အမှုတွင် မတသန္တက သံဃိက ကျောင်းကို အုပ်ချုပ် ကွပ်ကဲရန်အတွက်၊ ဝိနည်းတော် အတိုင်း၊ သက်ဆိုင်ရာ သံဃာများက နာယက တင်မြှောက်ရမည် ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ဤရုံးက မြွက်ဆိုခဲ့လေသည်။ ယင်းသို့ နာယက တင်မြှောက်သည့် ကိစ္စရပ်သည်၊ ဝိနိစ္ဆယ ခုံရုံး ဆုံးဖြတ်ရမည့် ကိစ္စရပ်မျိုး မဟုတ်တန်ရာပေ။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ ဝိနိစ္ဆယ ခုံရုံး၏ အဆုံး အဖြတ် အမှတ် (ခ) နှင့် (ဂ) တို့ကို အမှုခေါ် စာချွန်တော် အမိန့်ဖြင့် ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။ စုဒိတကနှင့် စောဒကတို့သည် မိမိတို့၏ စရိတ်ကို မိမိတို့ ကျခံကြရမည်။

---

(၁) ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် စာ ၂၁၇။
(၂) တရားလွှတ်တော်ချုပ် တရားမအထွေထွေလျှောက်လွှာအမှတ် ၂၃၆/၆၁။

တရားမအယူခံ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးရွှေတွင်

ကေ-ရမ်မာဆာမိ (အယူခံတရားလို) f ၁၉၆၄
မေလ ၂၁ ရက်။

နှင့်

ချက်ခန်ရ(ဂျ်)ကူမားမိန်းနီ (အယူခံတရားခံ)*

ဟိန္ဒူမိသားစု—ပဋိညာဉ်စာချုပ်ချုပ်ဆိုခြင်းကိစ္စ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဟိန္ဒူမိသားစုတွင် ဖခင်ဖြစ်သူသည် ထိုမိသားစု၏ မန်နေဂျာဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်။ ထိုကြောင့် ၎င်းအမည်နှင့် ချုပ်ဆိုထားသော ပဋိညာဉ်စာချုပ်အပေါ်တွင် ထိုဟိန္ဒူမိသားစုအား တရားစွဲဆိုနိုင်သည်။

အယူခံ တရားလို အတွက်။ ။မစ္စတာ အာဂ်ဂျာနသွန်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးသန်းစိန်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအယူခံမှုမှာ ရန်ကုန်မြို့ တရားမရုံး တရားမကြီး အမှု အမှတ် ၆၄၂/၆၁ မှ ပေါ်ပေါက်၏။ ထိုအမှုတွင် ရန်ကုန် တရားမရုံး အုပ်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၇ အရ၊ စွဲဆိုသော တရားမကြီးမှု ဟူ၍ ခေါင်းစဉ် တပ်ထားသည်။ အမှန်အားဖြင့် ထိုသော် ထိုပုဒ်မ ၁၇ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ သည်၊ တရားမကြီးမှုနှင့် မဆိုင်။ လျှောက်လွှာနှင့်သာ ဆိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ဤအယူခံမှုမှာ တရားမကြီးမှုမှ ပေါ်ပေါက်သည့် အယူခံမှုဟု မှတ်ယူရပေမည်။

အယူခံ တရားလိုသည်၊ ချက်ရန်ရ(ဂျ်) ကူမားမိန်းနီ အပေါ်၌ ရန်ကုန်မြို့၊ လမ်း ၃၁၊ အိမ် အမှတ် ၃၅ ရှိ အခန်း နံပါတ် ၅ တွင်၊ မိမိ၏ ယာယီ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် နေထိုင်သူ ဖြစ်သည် ဆိုကာ ယင်း ခွင့်ပြုချက်ကို ရုပ်သိမ်းပြီး၊ ထို ဥပစာမှ ထွက်ခွါ ဖယ်ရှားစေရန် တရား စွဲဆိုလေသည်။ ချေလွှာ အပိုဒ် ၁ တွင်၊ ထိုချက်ရန်ရ(ဂျ်) ကူမားမိန်းနီ အမည်မှာ၊ လူတဦး တယောက်တည်း၏ အမည် မဟုတ်။ ချက်ရန် နှင့် ၎င်း၏သား ရ(ဂျ်) ကူမား တို့ မခွဲခွါသေးသော ဟိန္ဒူမိသားစု အဖြစ် ကုန်ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရာတွင် အသုံးပြုသော နာမည် ဖြစ်ကြောင်း။ မိန်းနီ

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမပဋမအယူခံမှုအမှတ် ၉၅။

† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၆၄၂ တွင်၊ ၁၉၆၃ ခု၊ ဩဂုတ်လ ၈ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့တော် တတိယ ရာဘက်တရားမတရားသူကြီးရုံးတော်၏ချမှတ်သော ဒီကရီကိုအယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၄

ကေ-ရမ်မာ
ဆာမိ
နှင့်
ချက်ရန်ရ(ဂျို)
ကူမားမိန်းနီ။

ဆိုသည့် စကားမှာ မိမိတို့ သားအဖ၏ ဇာတ် အမည်သာ ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ချေပ လေသည်။ မူလခုံး တရားသူကြီးက တရားလို အခြေပြု စွဲဆိုသော ပဋိညာဉ် စာချုပ်ကို ဖခင်ဖြစ်သူ ချက်ရန် ချုပ်ဆို၍၊ တရားလို တရားစွဲဆိုသူမှာ သားဖြစ်သူ ရ(ဂျို) ကူမား ဖြစ်သည်ဟု ယူဆပြီး အမှုကို ပလပ်လိုက်သည်။

အဆို အချေအရ၊ တရားခံ အဖြစ် စွဲဆိုခံရသူ ချက်ရန် ရ (ဂျို) ကူမားမိန်းနီ သည်၊ ဟိန္ဒူမိသားစုဖြစ်ကြောင်း အငြင်း မထွက်ခဲ့ချေ။ ဤခုံးတွင်လည်း အငြင်း မထွက်ချေ။ အဆိုပါ ပဋိညာဉ် စာချုပ်ကို ဖခင်ဖြစ်သူ ချက်ရန်က၊ ချက်ရန်ရ(ဂျို) ကူမားမိန်နီ အမည်နှင့် လက်မှတ်ထိုးကြောင်းလည်း ပေါ်လွင်၏။ ချက်ရန်သည် ထို ဟိန္ဒူမိသားစုတွင် ဖခင် ဖြစ်သဖြင့် မိသားစု၏ မန်နေဂျာ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရ ပေမည်။ ယင်းသို့ ဖြစ်ရာ တရားလိုက ထိုဟိန္ဒူ မိသားစု အပေါ်၌ ပဋိညာဉ် စာချုပ် ကို အကြောင်းပြု၍ တရားစွဲဆို နိုင်ပေမည်။ ပေါလော့ (ခ်) နှင့် မူလာတို့ ပြုသော ဒုတိယ အကြိမ်မြောက် ထုတ်ကုန် ရောင်းဝယ်ရေးနှင့် အစုစပ် အက်ဥပဒေများ စာ မျက်နှာ ၃၁၃ တွင် အောက်ပါ အတိုင်း မြွက်ဆို ထားလေသည်။

> "The Privy Council has held that a joint Hindu family through the agency of its Karta can enter into contractual relations either with a stranger or even with an individual coparcener in respect of his separate property and also with a firm. A joint Hindu family has, in substance, been accorded a legal personality.

ဤခုံးတွင် အယူခံ တရားခံ၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက ဤအမှုကို ပြန်လည် စစ် ဆေးရန် မူလခုံးသို့ ပြန်လည် ပေးပို့ရမည် ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ဝန်ခံ၏။

တရားလို တရားစွဲဆိုသည်မှာ၊ ၎င်း၏ အဆိုလွှာတွင် ဖေါ်ပြသည့် အတိုင်း ချက်ရန် ရ(ဂျို) ကူမားမိန်းနီခေါ် ဟိန္ဒူ မိသားစုအား စွဲဆိုခြင်း ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူရ ပေမည်။ မူလခုံး၏ အဓိန္ဓိနှင့် ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်ပြီးလျှင်၊ အမှုကို အောက်ခုံး မူလ အမှတ်စဉ် အတိုင်း ပြန်လည် ထည့်သွင်းပြီး ကြားနာ စစ်ဆေး စီရင် ဆုံးဖြတ်ရန် တရားမ ကျင့်ထုံး အဓိန္ဓ ၄၁၊ နည်း ဥပဒေ ၂၃ အရ အဓိန္ဓ ချမှတ်လိုက်သည်။

အယူခံလွှာ အပေါ်တွင် ပေးဆောင်သော ရုံးခွန်ကို အယူခံ တရားလိုအား၊ ပြန်လည်ပေးအပ်ရန် အတွက် လက်မှတ် ထုတ်ပေးရန် ညွှန်ကြား လိုက်သည်။

ဤခုံး တရားစရိတ်ကို မူလ ရုံး၌ အနိုင်ပေါ်တွင် တည်စေရမည်။ ဤခုံး ရွှေ နေခမျာ ၃၄ ကျပ် ဖြစ်စေရမည်။

တရားမအထွေထွေ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းရွှေတင်

ဦးဝိသုတ (စောဒက)

နှင့်

ဦးဇာဂရ ပါ ၆ (စုဒိတကမျှား)*

† ၁၉၆၄

ဇွန်လ ၁၇ ရက်။

အမှုခေါ်စာချွန်တော်—စောတကအဖြစ် မပါဝင်သူအား—ပိုင်ဆိုင်စေ အမိန့်မချမှတ်နိုင်ခြင်း—ဝိနိစ္ဆယခုံရုံး၏စီရင်ပိုင်ဆိုင်ခွင့်အာဏာ။

အမှုပါစောဒကသည်၊ အမှုပါတိုက်ကျောင်းနှင့် အဆောက်အဦများ၊ ကျောင်းသုံးပစ္စည်းများ တို့မှာ မိမိ၏ပုဂ္ဂိုလိကပိုင်ပစ္စည်းများဆို၍၊ အမှုစွဲဆိုခဲ့ရာ၊ ဝိနိစ္ဆယခုံက၊ ၎င်း၏ပုဂ္ဂလိကပစ္စည်းများ မဟုတ်ဟုတွေ့ရှိပြီးလျှင် အမှုကိုပယ်လိုက်၏။ ထို့ပြင် ဆက်လက်၍ မိန့်ကြားသည်မှာ ၎င်းပစ္စည်းများသည် မတသန္တကသံဃိကပစ္စည်းများဖြစ်၍၊ သက်ဆိုင်ရာ သံဃာဘော်များဆိုင်စေဟု မိန့်ကြား၊ ခဲ့သည်။ ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်၍ အမှုခေါ်စာချွန်တော်လျှောက်လွှာတင်သွင်းခဲ့ရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။စောဒကပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်ဖြင့် တရားစွဲဆိုတော်၊ခံခြင်းမရှိသော သူအား၊ပိုင်ဆိုင်စေဟု အမိန့်စီရင်ချမှတ်ရန် မဖြစ်နိုင်။

ထို့ကြောင့် ဝိနိစ္ဆယခုံရုံး၏ ဒုတိယဆုံးဖြတ်ချက်ဖြစ်သော အခင်းဖြစ်တိုက်ကျောင်းအာရုံစ်သည်တို့ကို သက်ဆိုင်ရာ သံဃာတော်များက မတသန္တကသံဃိကအဖြစ် ပိုင်ဆိုင် စေသည့် အဆုံးအဖြတ်ကိုအမှုခေါ်စာချွန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

ဦးသာဝရ နှင့် ဦးဝါသဝ နှင့် အပေါင်းပါတို့ အမှု၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမအသေးအဖွဲလျှောက်လွှာ အမှတ် ၁၁၈။

ဦးအာစိဏ္ဏပါ ၄ နှင့် ဦးဥတ္တမပါ ၁၀ တို့အမှု၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ တရားလွှတ်တော်ချုပ် စာ ၂၃၅ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

စောဒကအတွက်။ ။ပညာရှိရွှေနေကြီး သခင်ချစ်။

စုဒိတကအမှတ် ၅-၆ အတွက်။ ။ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးကိုကို။

စုဒိတကအမှတ် ၄ အတွက်။ ။ပညာရှိအစိုးရရွှေနေကြီး ဦးဘကျော်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ယခု အမှုတွင် စောဒက ဦးဝိသုတ က စုဒိတက မပန်းထယ်နှင့် ဦးလှိုင်စိန် ဇနီးခင်ပန်းတို့အပေါ်၊ မော်လမြိုင်မြို့ ကော့ထင်း

---

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေလျှောက်လွှာအမှတ် (၁၁)။

† မော်လမြိုင်မြို့၊ ခုံဝိနိစ္ဆယဌာန၏ ဝိဝါဒါဓိကရဏ်းမှုအမှတ် ၁/၆၃ တွင်၊ ၁၄-၁၁-၆၃ နေ့စွဲဖြင့် ချမှတ်သော ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ပယ်ဖျက်စေရန်အတွက် အမှုခေါ်စာချွန်တော် အမိန့်ထုတ်ဆင့်ရန် လျှောက်လွှာ။

၁၉၆၄

ဦးဝိသုတ နှင့် ဦးဇေဂရ ပါ ၆။

ကန်တော်တိုက်ကျောင်း အာရာမ်နှင့်တကွ အဆောက်အဦများ၊ ကျောင်းသုံးပစ္စည်း ဂျာဘဏ်၊ လဟုဘဏ် စသည်တို့မှာ မိမိ၏ပုဂ္ဂလိကပိုင် ပစ္စည်းများဆို၍၊ ၎င်း တိုက် ကျောင်းသို့ မိမိနှင့် အခြားသံဃာများ ဝင်ထွက်သွားလာ နေထိုင်ခြင်း မပြုစေရန် ထိုစုဒိတကတို့က သော့ခတ် ပိတ်ထားကြသဖြင့်၊ သော့ဖွင့်ပေးစေရန် ဝိဝါဒါဓိကရဏ်း မှု စွဲဆိုလေသည်။ ၁၃၁၃ ခုနှစ်၊ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာန (ပြင်ဆင်ချက်) အက်ဥပဒေအရ ဖွဲ့စည်း သော ဝိနိစ္ဆယခုံက အဆိုပါတိုက်ကျောင်းနှင့် ဂျာဘဏ် လဟုဘဏ်ပစ္စည်းများသည် စောဒကဦးဝိသုတ၏ ပုဂ္ဂလိကပစ္စည်းများမဟုတ်ကြောင်းတွေ့ရှိပြီးလျှင်၊ ဝိဝါဒါဓိကရဏ်း မှုကို ပယ်လိုက်၏။ ဤအဆုံးအဖြတ်နှင့်သာ ဝိနိစ္ဆယခုံရုံးက ဦးဝိသုတ၏ဝိဝါဒါဓိကရဏ်း မှုကိုပယ်ခဲ့လျှင် အမှုတွင် မည်သို့မျှ ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ရန် လိုတော့မည်မဟုတ် ပေ။ သို့သော်ငြားလည်း ဝိနိစ္ဆယခုံရုံးသည် ဆက်လက်၍ မိန့်ကြားဃည်မှာ၊ အခင်း ဖြစ် တိုက်ကျောင်း အာရာမ်နှင့်တကွ အဆောက်အဦများ၊ ကျောင်းသုံးပစ္စည်း ဂျာဘဏ် လဟုဘဏ် စသည်တို့သည် မတသန္တကသံဃာဖြစ်၍ သက်ဆိုင်ရာ သံဃာ တော် အများဆိုင်စေဟု မိန့်ကြားတော် မူကြသည်။ ထိုမျှသာ မကသေး ထိုအဆုံး အဖြတ်အတိုင်း အတည်ပြုရန် တရားမရုံးသို့ အဆုံးအဖြတ်ကို ပေးပို့တော် မူလိုက်ကြ သည်။ ယင်းသို့ဖြစ်ရာ ထိုမိန့်ကြားချက်မှာ ဝိနိစ္ဆယ အဆုံးအဖြတ်မဟုတ်။ အမှုတွင် အလျဉ်းသင့်သလို မြန်မာဆိုသော မြန်မာဆိုချက်မျှသာ ဖြစ်သည်ဟု ဃူဆရန်ခဲယဉ်း ပေမည်။

ယခင် တရားလွှတ်တော် ချုပ်၌ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော **ဦးသာဝရ နှင့် ဦးဝါ သဝ နှင့် အပေါင်းပါ တို့အမှု** (၁) တွင်၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်က အောက်ပါအတိုင်း မြွက်ကြား ခဲ့၏။

> "....စောဒကပုဂ္ဂိုလ်က ကျောင်းတိုက်တခုသည် မိမိသာလျှင် ပုဂ္ဂလိက ပိုင်ရှင် ဖြစ်သောကြောင့် စုဒိတက ပုဂ္ဂိုလ်များအား နှင်ထုတ်ပေးပါရန် စွဲဆိုသော အမှုတွင် စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ် တဦးဦးသာလျှင် ပုဂ္ဂလိကပိုင်ရှင်ဖြစ်၍၊ စောဒကပုဂ္ဂိုလ် အား ထိုကျောင်းတိုက်မှ ထွက်ခွါ သွားစေရန် အမိန့်ချမှတ် နိုင်သော စီရင်ပိုင် ခွင့် အာဏာသည် မည်သည့် တရားရုံး၊ မည်သည့်ခုံအဖွဲ့တွင်မှ မရှိချေ။ စုဒိတက ပုဂ္ဂိုလ် တဦးဦးသည် အခြင်းဖြစ်ကျောင်းတိုက်ကို မိမိသာလျှင် ပုဂ္ဂလိကပိုင်ရှင် ဖြစ်၍ စောဒက ပုဂ္ဂိုလ်အား ဖယ်ရှား ပေးစေရန် အမိန့်စီရင်ချက်ဆုံးဖြတ်ချမှတ် ပေးစေလိုလျှင်၊ ၎င်းပုဂ္ဂိုလ်က တရား တထုံး စွဲဆိုရဦးမည်ဖြစ်သည်။ စောဒက ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်ဖြင့် တရားစွဲဆို တောင်းခံခြင်းမရှိသော သူအား ပိုင်ဆိုင်စေဟု အမိန့် စီရင်ချက် ချမှတ်ရန်မဖြစ်နိုင်ချေ။ ထို့ကြောင့် အဆိုပါ စီရင်ချက်သည်

(၁) ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမအသေးအဖွဲလျှောက်လွှာအမှတ် ၁၁၈။

စီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာမရှိဘဲ ချမှတ်သော စီရင်ချက် ဖြစ်သောကြောင့် တရားဥပဒေ အရ ပျက်ပြယ်သည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။"

၁၉၆၄
ဦးဝိသုတ
နှင့်
ဦးဇောရ ပါ ၆။

ထို့ပြင်လည်း ယခင်တရားလွှတ်တော်ချုပ် **ဦးအာစိဇ္ဈ ပါ ၄ နှင့် ဦးဥတ္တမ ပါ ၁၀ တို့အမှု**(၂) တွင်လည်း ထိုနည်းနှင်နှင်ပင် ဘဆုံးအဖြတ် ပြုခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် ဝိနိစ္ဆယ ခုံရုံး၏ ဒုတိယဆုံးဖြတ်ချက်ဖြစ်သော အခင်းဖြစ် တိုက်ကျောင်းအာရာမ် စသည်တို့ကို သက်ဆိုင်ရာသံဃာတော် များက မတရားစွက သံဃိကအဖြစ် ပိုင်ဆိုင်စေသိုသည့် အဆုံးအဖြတ်ကို အမှုခခြ စာချုန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

ဦးဝိသုတ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက ဝိနိစ္ဆယ ခုံရုံးသည် အချို့သော သက်သေ များကို အမှုသည်များ၏ မျက်နှာဖက်၌ စစ်ဆေးပြီး ကျန်သက်သေများကို စောဒက စုဒိတကတို့၏ မျက်ကွယ်၌လိုက်လံ စစ်ဆေးသဖြင့်၊ ဝိနိစ္ဆယ အဆုံးအဖြတ်မှာ တရား မဝင် အာဏာမဲ့ဖြစ်နိုင်ကြောင်းနှင့် လျှောက်လဲ ပြန်သေး၏။ စုဒိတက မပန်းထယ်နှင့် ဦးလှိုင်စိန်တို့က အချို့သော သက်သေများ စစ်ဆေးပြီးနောက်၊ အမှုသည်များ၏ သဘော တူညီချက်အရ ခုံရုံးသည် သက်သေများကို လိုက်လံ စစ်ဆေးပါသည်ဟု ကျမ်းကျိန် ထွက်ဆိုကြ၏။ ယင်းထွက်ဆိုချက်မှာ မမှန်ကြောင်းနှင့် ဦးဝိသုတက ပြန်လည်ခချပ၏။ မည်သို့ပင်ဆိုစေ ၁၉၁၆ ခုနှစ် ဝိနိစ္ဆယဌာန (ပြင်ဆင်ချက်) အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၂ အရဆိုလျှင် ဝိနိစ္ဆယခုံရုံးသည် အမှုသည်များ၏ မျက်မှောက်တွင် ၎င်းတို့၏ သက်သေ ထွက်ချက်များနှင့် လျှောက်လဲချက်များကို ကြားနာရမည်ဟု အတိအလင်းပြဋ္ဌာန်းထား၏။ ထိုပုဒ်မတွင် ဆက်လက် ပြဋ္ဌာန်းသည့် အတိုင်း အမှု သည်များ ပျက်ကွက်မှသာလျှင် ၎င်းတို့၏ မျက်ကွယ်တွင် သက်သေ ထွက်ချက်များကို ကြားနာနိုင်ခပသည်။ သို့သော် ယင်းပို့ ပျက်ကွက်ရုံမျှနှင့် ဤအမှုကို ပြန်လည် စစ်ဆေး စေသင့်သည် မထင်မိပေ။ အကြောင်းသော်ကား စောဒက ဦးဝိသုတသည် အခင်းဖြစ် တိုက်ကျောင်းနှင့် ဂျုဘာဏ် လဟုဘာဏ် ပစ္စည်းများကို မူလပိုင်ရှင် ဆရာ တော်ထံမှ စွန့်လွှတ်သဖြင့် ခံယူခဲ့ခကြောင်း အဆိုရှိရာ၊ ယင်းသို့ လှူဒါန်းသည်မှာ မှတ်ပုံတင်ခြင်း မပြုသဖြင့်၊ ၁၉၁၁ ခုနှစ်၊ ဝိနိစ္ဆယဌာန အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၀ ပါပြဋ္ဌာန်း ချက်များက ဝိဝါဒါဓိကရဏ်းမှစွဲဆိုခြင်းကို တားမြစ် ပိတ်ပင် ထားသည်ဟု ယူဆရ ပေမည်။

ထို့ကြောင့်၊ ဝိနိစ္ဆယခုံ၏ ဒုတိယ အဆုံးအဖြတ်ကို ပယ်ဖျက်သည်မှတပါး အခြား နည်း ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်း မရှိတော့ပေ။

စောဒကနှင့် စုဒိတကတို့သည် မိမိတို့၏ ဘရားစရိတ်ကို မိမိတို့အသီးသီး ကျခံကြ ရမည်ဖြစ်သည်။

(၂) ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ တရားလွှတ်တော်ချုပ် စာ ၂၃၅။

တရားမအယူခံ

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းရွှေတွင်

† ၁၉၆၄ ဇွန်လ ၂၉ ရက်။

၁။ အဗ္ဗဒူကော်ယွန်း (ခ) ဦးအုန်းကြည်၊ ၂။ ဒေါက်တာအေးကေးရောမန်၊ [၎င်း၏ ကိုယ်စားလှယ် အက်(စ်)အာမက်] (အယူခံတရားလိုများ)

နှင့်

နာဆင်စုကူးလ် (အယူခံတရားခံ)

အမှုတွင်အမှန်တကယ်လိုအပ်သည့် အမှုသည် (necessary party) မည်သည့်အခါ၌ဖြစ်ခြင်း—အိမ်ငှါးက အိမ်ရှင်ကိုစွဲဆိုသောအမှု။

အယူခံတရားခံသည် အယူခံတရားလိုများ၏ အိမ်ငှါးဖြစ်သည်ဆိုသော မြို့က်ဆိုဖေါ်ချက်ဒီကရီကို ရရှိရန်တရားစွဲဆိုရာ၊ အောက်ရုံးကစွဲဆိုသည့်အတိုင်း ဒီကရီချမှတ်ခဲ့လေသည်။

အယူခံတရားလိုများက မိမိတို့၏ အိမ်ငှါးမှာ အခြားသူတဦးဖြစ်၍ ထိုသူကိုပါတရားခံအဖြစ် ထည့်သွင်းခြင်းမပြုသဖြင့် အောက်ရုံးကမှားယွင်းကြောင်းလျောက်လဲရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဤအမှုတွင် တရားလိုဖြစ်သော အယူခံတရားခံသည်၊ အယူခံတရားလိုများကအမှုတွင် တရားခံအဖြစ် ထည့်သွင်းလိုသူအပေါ် မည်သည့် ဒီကရီကိုမျှရလိုခြင်းမရှိ။ ဤအမှုသည် အယူခံတရားလိုနှင့် အယူခံတရားခံတို့နှင့်သာသက်ဆိုင်ပြီး ထိုအခြားသူနှင့်မည်သို့မျှမသက်ဆိုင်သဖြင့် ထိုသူသည် အမှုတွင် အမှန်တကယ်လိုအပ်သည့်အမှုသည် (necessary party) မဟုတ်။

မအေး နှင့် **ဘုတ်ဂါပါ (၅)**၊ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားလွှတ်တော် စီရင်ထုံး ဂ၉။

ဦးမောင်မောင် ပါ (၁) နှင့် **မလှရင် ပါ (၇)**၊ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားလွှတ်တော် စီရင်ထုံး ၂၆၄။

နွန်ဂမိတ်သင်ဂျဂယ် (လ်) ချန်ဒရာဆင်း နှင့် **ဒီးတီး (စ်) လယ်ပူရဲရုံဘာပါအမျှား**၊ အေ၊ အိုင်၊ အာရ်၊ ၁၉၅၀၊ မဏ္ဍိပူရ် ၂၉။

ဂျီပွန်ဒတ် (စ်) ခင်မိဂျီ နှင့် **အက် (စ်) အမ်တီနာ ဘာဒတိုင်**၊ အေ၊ အိုင်၊ အာရ်၊ ၁၉၅၉၊ ကလကတ္တား ၅၁၉။

ပါကန်ဒီလိုးနီယာသည်။ အေ၊ အိုင်၊ အာရ်၊ ၁၉၃၄ ခုနှစ်၊ မဒရတ် စီရင်ထုံး ၂၉၃။

အေ၊ အိုင်၊ အာရ်၊ ၁၉၄၅ ခုနှစ်၊ ပတ္တနားစီရင်ထုံး ၁၀၉။

အေ၊ အိုင်၊ အာရ်၊ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ ဟီမာချာလ်ပရာဒတ်ရှ် ၄ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။မစ္စတာ ဘာနာဂျီ။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။မစ္စတာ အင်၊ အာရ်၊ ဘာဂျော်ဂျီ။

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမအယူခံအမှုအမှတ် ၁၃၁။

† ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၁၀၀၁ တွင်၊ ရန်ကုန်မြို့ တရားမ (ရာဘက်တတိယ တရားသူကြီး) ရုံး၏ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။ရန်ကုန်မြို့တရားမ (ရာဘာက် တတိယတရားသူကြီး)ရုံး၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၁၀၀၁ တွင်၊ တရားလို နာဆင်စူကူးလ်က၊ တရားခံ အမ္ပဒူကော်ယွန်း (ခေါ်) ဦးအုန်းကြည်နှင့် ဒေါက်တာ အေး၊ ကေ၊ ရာမန်တို့ အပေါ်၊ ၎င်းသည် အချင်းဖြစ်အိမ်ခန်း အမှတ် ၃ တွင်၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ မတ်လကစ၍ နေထိုင်လာသော အိမ်ငှါးဖြစ်ကြောင်း။ မြွက်ဘော်ချက် ဒီကရီကို ရရှိရန်၊ တရားစွဲဆိုရာ၊ တရားခံ အမ္ပဒူကော်ယွန်းနှင့် ဒေါက်တာ အေး၊ ကေ၊ ရာမန်တို့က၊ တရားလို နာဆင်စူကူးလ်ကို မသိကြောင်း။ ၎င်းတို့၏ အိမ်ငှါးလည်း မဟုတ်ကြောင်း။ အချင်းဖြစ်အိမ်ခန်းကို၊ ပါကန်ဒီလိုးနီယာအား၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မတ်လကစ၍ ငှါးထားသဖြင့်၊ ပါကန်ဒီလိုးနီယာသာလျှင်၊ ၎င်းတို့၏ အိမ်ငှါးဖြစ်ကြောင်း။ ဘော်ပြင်းဆိုသော် လည်း၊ အဆိုပါခံုးက၊ တရားလို နာဆင်စူကူးလ် စွဲဆိုသည့် အတိုင်း၊ အမိန့်ဒီကရီ ချမှတ်လိုက်သဖြင့်၊ တရားခံတို့က မကျေနပ်၍၊ ဤခုံးသို့ အယူခံဝင်ရာတွင်၊ ၎င်းတို့၏ **ပညာရှိရွှေနေကြီး** လျောက်လဲတင်ပြသော အယူခံ အကြောင်းပြချက်ဘို့မှာ—

(၁) အောက်ခုံးက၊ အယူခံ တရားခံ နာဆင်စူကူးလ်သည် အယူခံ တရားလို တို့၏ အိမ်ငှါးဖြစ်သည်ဟု ယူဆသည်မှာ၊ မှားယွင်းကြောင်း။

(၂) အယူခံ တရားလိုတို့က၊ အချင်းဖြစ် အိမ်ခန်းကို၊ ပါကန်ဒီလိုးနီယာ ဆိုသူအား၊ ငှါးလိုက်ပြီးဖြစ်၍၊ ပါကန်ဒီလိုးနီယာသည် အမှုတွင်အမှန် တကယ် လိုအပ်သော အမှုသည် ဖြစ်ပါလျက်၊ အယူခံ တရားခံက၊ ၎င်းအား အမှုတွင်၊ တရားခံ အဖြစ် ထည့်သွင်းစွဲဆိုခြင်း မပြု။ အောက်ခုံးကလည်း၊ ၎င်းအား တရားခံ အဖြစ် ထည့်သွင်း စွဲဆိုရန် အမိန့်မပေး။ ထို့ကြောင့်၊ အောက်ခုံးချမှတ်သော အမိန့်ဒီကရီသည် အဘည်မဖြစ်နိုင်သဖြင့်၊ မှားယွင်းကြောင်း

ဟူ၍ဖြစ်၏။

ပဌမအယူခံအကြောင်းပြချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ အယူခံ တရားခံ နာဆင်စူကူးလ်က၊ ၎င်းသည် ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ မတ်လမှစ၍၊ အချင်းဖြစ်အိမ်ခန်းတွင်၊ တလလျှင် ၄၀ ပေး၍၊ နေထိုင်လာခဲ့သည့် အယူခံ တရားလိုတို့၏ အိမ်ငှါးဖြစ်ကြောင်း။ ခိုင်လုံစွာတော်ပြခဲ့၍၊ သက်သေများကို တင်ပြစစ်ဆေး၍၊ စာရွက်စာတမ်း သက်သေခံချက်များကို တင်ပြသည်။ ဂျီဒွဘေး (လိုပြ ၁) ထီဒီဆင်း (လိုပြ ၂) နှင့်အီအက်(စ်) တေဝါဒီ (လိုပြ ၃) တို့ကား၊ အယူခံ တရားခံသည် အချင်းဖြစ် အိမ်ခန်းတွင်၊ ထမင်းလခပေးစားသည့် ဌာနဖွင့်ထား၍၊ ၎င်းတို့က ထမင်းလခ ပေး၍စားသောက်ကြောင်း၊ ၎င်းသည် အိမ်လခကို၊ အယူခံတရားလိုတို့အား ပေးသည်ကို မြင်ဘူးကြောင်း ထောက်ခံ ထွက်ဆိုကြသည်။ အယူခံ တရားလိုတို့က၊ ၎င်းတို့အား ပြန်လှန်မေးခွန်း ထုတ်

၁၉၆၄

၁။ အမ္ပဒူကော်ယွန်း (၁) ဦးအုန်းကြည်။ ၂။ ဒေါက်တာ အေး၊ ကေ၊ ရာမန်၊ [၎င်း၏ကိုယ်စားလှယ် အက် (စ်) အာမက်] နှင့် နာဆင်စူကူးလ်။

အဓိဋ္ဌာန်

၁။ အမှုဖူကော်ယွန်း (၃) ဦးအုန်းကြည်။ ၂။ ဒေါက်တာအေး၊ ကေ၊ ရမန်၊ [၎င်း၏ကိုယ်စားလှယ် အက် (စ်) အာမက်] နှင့် နာဆင်စူကူးလ်။

သော်လည်း၊ ၎င်းတို့က မဟုတ်မမှန် မကာရေးသဖြင့်၊ အယူခံ တရားလိုကို အပေါ် ထွက်ဆိုကြသည်ဟု ယူဆရန် အခြောင်းပေါ်လွင်ခြင်း မရှိသည်ကို တွေ့ရသဖြင့်၊ ၎င်းတို့သည် ဟုတ်တိုင်းမှန်ရာကိုသာ ပြောဆိုသည်ဟု ယူဆရပေမည်။

ထို့ပြင်၊ သက်သေခံ အမှတ် (က)တွင် အယူခံ တရားခံ နာဆင်စူကူးလ်က ရန်ကုန်မြို့၊ လျပ်စစ်ပေးရေးဌာနလို့၊ လိုအပ်သောငွေကို တင်သွင်းကြောင်း ဘော်ပြ၍၊ သက်သေခံအမှတ် (ခ) တွင်လည်း၊ အယူခံ တရားခံ နာဆင်စူကူးလ်သည် အချင်းဖြစ် အိမ်ခန်းဦးနေကြောင်း ဘော်ပြပြီး။ သက်သေခံ အမှတ် (ဂ) ကလည်း၊ အယူခံ တရားခံ နာဆင်စူကူးလ်က၊ ကျသင့်သော အိမ်ခန်းမိတာခကို ပေးကြောင်းဘော်ပြသည့်ပြင်၊ သက်သေခံ အမှတ် (၁)၊ သက်သေခံ အမှတ် (ည) မှ (ည ဖ) တို့ကလည်း၊ အယူခံတရားခံ နာဆင်စူကူးလ်က အချင်းဖြစ် အိမ်ခန်း အခန်းများကို ပေးကြောင်း ဘော်ပြသည်။

အယူခံတရားလိုတို့ကလည်း၊ နာဆင်စူကူးလ် ဆိုသူသည် အချင်းဖြစ် အိမ်ခန်းတွင် ၁၉၄၇ ခုနှစ်မှ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါလမှီတိုင်၊ အဆက်မပြတ်နေထိုင်သူ အိမ်ငှားဖြစ်ကြောင်းရုံး၌ အစစ်ခံရာတွင်၊ ဖြောင့်ဆိုဝန်ခံသည်။ သို့သော်၊ ၎င်းပို့ကား၊အဆိုပါ နာဆင်စူကူးလ်သည် အယူခံတရားခံ နာဆင်စူကူးလ် မဟုတ်ကြောင်း။ အဆိုပါ နာဆင်စူကူးလ်သည် အချင်းဖြစ်အိမ်ခန်းမှ ထွက်ခွါသွားပြီ ဖြစ်ကြောင်း ဘော်ပြလိုသော်လည်း၊ အဆိုပါ နာဆင်စူကူးလ် အား၊ သက်သေတင်ပြ စစ်ဆေးခြင်း မပြုသည့်ပြင်။ ၎င်းတို့ဘော်ပြလိုသည့် အချက်ကို ထောက်ခံရန်၊ သက်သေတယောက်ကိုမျှတင်ပြစစ်ဆေးခြင်း မပြုသဖြင့်၊ အောက်ရုံးယူဆသည့်အတိုင်း၊ ၎င်းတို့၏တင်ပြချက်သည် အခြေအမြစ်မရှိဟု ယူဆရန် ဖြစ်ပေသည်။

အမှုတခုလုံးကို ခြုံ၍ဆင်ခြင်သည့် အခါ၊ အယူခံ တရားခံ နာဆင်စူကူးလ်သည် အယူခံတရားလိုတို့၏ အိမ်ငှါးဖြစ်ကြောင်း ပေါ်လွင်သည်ကို တွေ့ရပေသည်။

ဒုတိယအယူခံ အခြောင်းပြချက် နှင့်ပတ်သက်၍၊ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန်မှာ အယူခံ တရားလိုတို့ တင်ပြသည့် **ပါကန်ဒီယာလိုးနီယာ** ဆိုသူသည် အမှုတွင် **မပါလျှင် မပြီးအောင်၊ မလွဲမရှောင်သာ၍၊ အမှန်တကယ်လိုအပ်သည့် အမှုသည်** (necessary party) ဖြစ်ပါသလား ဟူ၍ ဖြစ်၏။

ဤအချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍၊ **မအေး** နှင့် **ဘုတ်ဂါ ပါ** (၅) (၁) စီရင်ထုံးတွင်—

"The principle governing the question of adding a party is that unless an adjudication on all the issues involved in the case ensuring finality of litigation between the parties, or the

(၁) ၁၉၅၃ နှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားလွှတ်တော်စီရင်ထုံး ၈၉။

interest of justice, demands it, a plaintiff should not be compelled to implead a party and particularly one against whom no claim is preferred."

ဟူ၍ဆုံးဖြတ်ပြီး။ ဦးမောင်မောင်ပါ (၁) နှင့် မလှရင်ပါ (၇) (၂) စီရင်ထုံးတွင်—

"Whether parties should be added as defendants or not depends upon whether the plaintiff has some cause of complaint against them which the Court ought to determine in the action instituted.

Where the plaintiff never intended to seek any remedy from a person to be added as a defendant and against whom there is no claim whatsoever, such a person should not be added as a defendant."

ဟူ၍ဆုံးဖြတ်ထားသည့်ပြင်၊ နန်ဂမိတ်သင်ဂျဂယ်(လ်)ချန်ဒဏာဆင်း နှင့် ဒီးတီး(စ်) လယ်ဂူ ရဲ့ဒ်ဘာပါအများ (၃) စီရင်ထုံးတွင်—

"A necessary party is a party without whose presence a suit cannot be proceeded with, that is, a party necessary to the constitution of the suit without whom no decree can at all be passed."

ဟူ၍ဆုံးဖြတ်ထားသည်။ ဂျီဗွန်ဒတ်(စ်)ခင်မိဂျီ နှင့် အက်(စ်)အမ်တီနာဘာဒဘိုင် (၄) စီရင်ထုံးတွင်လည်း—

"The position in law undoubtedly is that in the absence of necessary parties a decree will not be made in favour of the plaintiff. The question as to what parties are necessary is often not easy to determine. One test which has all along been recognized as of great importance is that when in the absence of a party the Court cannot give an effective remedy, that party is a necessary party.

In order that a party may be considered a necessary party defendant, two conditions must be satisfied, first, that there must be a right to some relief against him in respect of the matter involved in the suit; and second, that his presence should be necessary in order to enable the Court effectually

ဝန်းစီ

၁။ အမှုဒုက္ကဋ်ဟူန်း (၁) ဦးအုန်းကြည်။ ၂။ ဒဒါကိတာဒအော၊ ကော်ဗာမန်၊ [၎င်းရဲ့ကိုယ်စားလှယ် အက်(စ်) အာမက်] နှိုင်နာဆင်စုကွဲလ်။

(၂) ၁၉၅၄ ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော်စီရင်ထုံး ၂၆၄။
(၃) အေအိုင်အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၀ မဏိပူရ် ၂၉။
(၄) အေအိုင်အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၉ ကလကတ္တား ၅၁၉။

၁၉၆၄

၁။ အပ္ပဒူကော်ယွန်း (ခ) ဦးအုန်းကြည်။ ၂။ ဒေါက်တာဓအေ၊ ကေ၊ ရာမန်၊ [၎င်း၏ကိုယ်စားလှယ် အက် (စ်) အာမက်] နှင့် နာဆင်စုကူးလ်။

and completely to adjudicate upon and settle all the questions involved in the suit."

ဟူ၍ဆုံးဖြတ်ထားသည်။

ဤအမှုတွင် အယူခံတရားခံ နာဆင်စုကူးလ်သည် အိမ်ဌားဖြစ်သည်ဟုဆို၍ အယူခံတရားလိုတို့သည် အိမ်ရှင်များ ဖြစ်သည်ဟုဆိုသည်။ အယူခံ တရားခံက အယူခံတရားလိုတို့အပေါ်၊ အိမ်ဌားဖြစ်ကြောင်း မြွက်ဟောခြင်း ဒီကရီကို ရလိုသည်။ ဘော်ပြပါ၊ ပါကန်ဒီလိုးနီယာ အပေါ်၊ မည်သည့် ဒီကရီကိုမျှ ရလိုခြင်း မရှိပေ။ အယူခံတရားခံသည် ယခုတိုင်၊ အချင်းဖြစ် အိမ်ခန်းတွင် နေထိုင်လျက်ရှိသဖြင့်၊ အိမ်ဌားဖြစ်ကြောင်း မြွက်ဟော်ချက် ဒီကရီကို၊ ရရှိခဲ့လျှင် ၎င်း၏ လိုအင်ဆန္ဒရှိသမျှ ပြည့်စုံမည်ဖြစ်သည်။ အယူခံ တရားလိုတို့သည် အယူခံ တရားခံအား၊ အိမ်ခန်းကို ငှါးပြီးနောက်၊ ဆက်လက်၍ မငှါးလိုတော့သဖြင့်၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မတ်လတွင်၊ ပါကန်ဒီလိုးနီယာ ဆိုသူအား ငှါးလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု အမှုတွဲ၌ရှိသော အမှုအကြောင်းချင်းရာများအရ၊ ယူဆရပေမည်။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ အယူခံ တရားလိုတို့ ပြုမူခြင်းသည် ဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်သည်မှာ၊ ပေါ်လွင်လျက်ရှိပေသည်။ အကယ်၍ အယူခံတရားခံအား၊ အိမ်ခန်းကို ဆက်လက်၍ မငှါးလိုလျှင်၊ ဥပဒေအရ အိမ်ငှါးအဖြစ်မှ ရပ်စဲလိုက်ကြောင်း နို့တစ်စာပေးပြီး၊ လိုအပ်သလို ဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်သည်။ ယခုထိုကဲ့သို့ မပြုလုပ်သဖြင့်၊ အယူခံ တရားခံသည် အိမ်ငှါးအဖြစ်မှ ရပ်စဲခြင်း မရှိပေ။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ၊ ဤအမှုသည် အယူခံ တရားလိုနှင့် အယူခံ တရားခံတို့နှင့်သာ သက်ဆိုင်ပြီး၊ အဆိုပါ ပါကန်ဒီလိုးနီယာနှင့် မည်သို့မျှ သက်ဆိုင်ခြင်း မရှိသဖြင့် အောက်ရုံးချမှတ်သော အမိန့်ဒီကရီသည် ပျက်ပြယ်ခြင်း မရှိဘဲ၊ ခိုင်မြဲစွာ ရပ်တည်လျက်ရှိပေသည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့်၊ ဘော်ပြခဲ့သည့် စီရင်ထုံးများ အရ၊ ဘော်ပြပါ **ပါကန်ဒီလိုးနီယာသည်** အမှုတွင် တရားခံ အဖြစ်ထည့်သွင်းရန်၊ ၎င်းမပါလျှင် မပြီးအောင်၊ မလွဲမရှောင်သာ၍၊ အမှန်တကယ် လိုအပ်သည့် အမှုသည် (**necessary party**) မဟုတ်ဟူ၍ ထင်မြင်ယူဆသည်။

အယူခံ တရားလိုတို့၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက၊ အောက်ပါ**စီရင်ထုံးများ (၅) ကို**၊ အကိုးအကားပြု၍၊ ဤအမှုတွင် ဘော်ပြပါ ပါကန်ဒီလိုးနီယာကို၊ အမှုသည်အဖြစ် ထည့်သွင်းခြင်း မပြုဘဲ၊ အယူခံ တရားခံ စွဲဆိုသည့်အတိုင်း၊ ချမှတ်သော အမိန့်

(၅)။ အေ၊အိုင်၊အာရ်၊ ၁၉၃၄ ခုနှစ်၊ မဒရပ်စီရင်ထုံး ၂၉၃။
အေ၊အိုင်၊အာရ်၊ ၁၉၄၅ ခုနှစ်၊ ပတ္တနားစီရင်ထုံး ၁၀၉။
အေ၊အိုင်၊အာရ်၊ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ ဟိမာချာလ်ပရာဒက်ရှ် ၄။

ဒီကရီသည် တည်တန့်ခိုင်မြဲခြင်း မရှိသဖြင့်၊ အတည်မပြုနိုင်ကြောင်း လျှောက်လဲတင်ပြသည်။ သို့သော်၊ တင်ပြသည့် စီရင်ထုံးများကို ဘတ်ရှူလေ့လာသည့် အခါ၊ ဤအမှုအကြောင်းခြင်းရာနှင့် အဆိုပါ စီရင်ထုံးများ၌ ဘော်ပြသော အမှုအကြောင်းခြင်းရာများ ထပ်တူထပ်မျှ မဟုတ်သည်ကို တွေ့ရသဖြင့်၊ ဤအမှုကိုထိုစီရင်ထုံးများအရ၊ လိုက်နာဆုံးဖြတ်ရန်၊ သင့်လျော်မည်မဟုတ်ပေ။

အထက်ဘော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ အောက်ရုံးချမှတ်သော စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီကို၊ ဝင်ရောက် စွက်ဘက်ရန်၊ ခိုင်လုံတောင့်တင်းသော အကြောင်းမရှိသဖြင့် ဤအယူခံကို စရိတ်ဖြင့် ပလပ်ရန်၊ အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ဤရုံးရှေ့နေကြီးခမှာ ၅၁ ကျပ် ဖြစ်စေရမည်။

ခရစ်ဒေ

၁။ အဗ္ဗဒူကော် ယွန်း (ခ) ဦးအုန်းကြည်။
၂။ ဖေါက်တာ အေး ဓက၊ ရာမန်း [ဇင်း၏ ကိုယ်စားလှယ် အက် (စ်) အာမက်] နှင့် နာဆင်စူကူးလ်။

တရားမအယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးရွှေတွင်

† ၁၉၆၄
—
ဖေဖော်လ ၂၄ ရက်။

ဦးတင်လှ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

မည်ကြီး (အယူခံတရားခံ)*

အလုပ်သမားလျော်ကြေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၀ (၁) (က) အယူခံဝင်ရန်—လျော်ကြေးငွေပေးရန် လိုခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အလုပ်သမား လျော်ကြေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၀ (၁) (က) ခွင်းချက်အရ၊ အယူခံဝင်ရာတွင်၊ လျော်ကြေးငွေကို ပေးဆောင်ပြီးကြောင်း၊ လျော်ကြေးမင်းကြီး လက်မှတ်မပါလျှင်၊ အယူခံကို လက်မခံရဟု၊ အတိအလင်း ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

သို့ဖြစ်၍၊ လျော်ကြေးမင်းကြီး၏ လက်မှတ်မပါရှိလျှင်၊ အယူခံကို တရားရုံးချုပ်က လက်ခံရန် မဖြစ်နိုင်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးမွန်စံလှိုင်။

အယူခံတရားခံအတွက်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ မေလ ၄ ရက်နေ့တွင်၊ ပြည်ခရိုင်အတွင်း အလုပ်သမား မောင်အောင်သောင်းသည်၊ ကျောက်တင် ကျောက်ချအလုပ် လုပ်ကိုင်ရန်အတွက်၊ ယခုအယူခံတရားလို ဦးတင်လှပိုင် မော်တော်လော်ရီဖြင့် လုပ်ငန်းရှိရာသို့လိုက်ပါသွားရာ၊ လမ်းခရီးတွင် မော်တော်လော်ရီ ရွေဘီးကျွတ်ပြီးတိမ်းမှောက်သွားသဖြင့်၊ မတော်တဆထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိပြီးသေဆုံး၏။ ထို့ကြောင့် မောင်အောင်သောင်း၏ ဇနီးမည်ကြီးက အလုပ်သမားလျော်ကြေးအက်ဥပဒေအရလျော်ကြေးရရှိရန် လျှောက်ထားသည်တွင် ပြည်ခရိုင်အလုပ်သမား လျော်ကြေးမင်းကြီးသည် ပြည်မြို့ တွဲဘက်အလုပ်သမား လျော်ကြေးမင်းကြီးထံ၊ အလုပ်သမား လျော်ကြေးအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၁ အရ၊ အမှုကိုစုံစမ်းစစ်ဆေး အစီရင်ခံရန်ပေးပို့လိုက်၏။ တွဲဘက်

---

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမ အထွေထွေ အယူခံမှုအမှတ် ၆။

† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ အလုပ်သမား လျော်ကြေးမှုအမှတ် ၄ တွင်၊ ၁၉၆၃ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၀ ရက် နေ့စွဲပါ၊ ပြည်မြို့ အလုပ်သမား လျော်ကြေးမင်းကြီးရုံး၏ [illegible]ချမှတ်သော၊ အမိန့်ကိုအယူခံဝင်မှု။

ဘဦးရင့် ဦးတင်လှနှင့် မညိုကြီး။

လျော်ကြေးမင်းကြီးသည်၊ သက်သေများစစ်ဆေးပြီးနောက်၊ မောင်အောင်သောင်းသည်မော်တော်သေနတ်ရိုင်ဖယ် ဦးလှတင်၏ အလုပ်သမား ဖြစ်ကြောင်း၊ အလုပ်လုပ်ကိုင်စဉ်မတော်တဆ ထိခိုက်သဖြင့် သေဆုံးကြောင်းနှင့် အစီရင်ခံရာတွင်၊ ပြည်ခရိုင် လျော်ကြေးမင်းကြီးက ဦးလှတင်အား လျော်ကြေးငွေ ၃,၂၄၀ ကျပ် ပေးဆောင်စေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။ ထိုအမိန့်ကိုမကျေနပ်သဖြင့် ဦးလှတင်ကယခုအယူခံဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။

အယူခံဝင်သည်မှာ၊ အလုပ်သမား လျော်ကြေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၀ (၁)(က) အရဖြစ်သည်။ သို့သော် ထိုပုဒ်မ တတိယ ခြွင်းချက်တွင်၊ အလုပ်ရှင်သည် ထိုပုဒ်မ ၃၀ (၁)(က) အရ၊ အယူခံဝင်ရာ၌၊ အယူခံလွှာနှင့်တွဲ၍ အယူခံ တရားလိုသည် ချမှတ်သော လျော်ကြေးငွေကို ပေးဆောင်ပြီးကြောင်း၊ လျော်ကြေးမင်းကြီး လက်မှတ်မပါလျှင်၊ အယူခံကို လက်မခံရဟု အတိအလင်း ပြဋ္ဌာန်းထားလေသည်။ အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိ ရှေနေကြီးက ထိုအချက်ကို ဝန်ခံ၏။ သို့သော် ယခင်ကယင်းသို့သော လျော်ကြေးမင်းကြီး၏ လက်မှတ်မပါဘဲ အယူခံကို လက်ခံသည့် သာဓက ရှိသဖြင့် ယခုအယူခံမှုကိုလည်း လျော်ကြေးမင်းကြီး၏လက်မှတ်မပါဘဲ တင်သွင်းခဲ့မိကြောင်းနှင့် လျှောက်ထား၏။ ဤလျှောက်ထားချက်မှာ ခိုင်လုံသော လျှောက်ထားချက်မျိုး မဟုတ်ပေ။

ပညာရှိရှေနေကြီးက ဆက်လက်လျှောက်ထားသည်မှာ၊ မညိုကြီးသည် မူလပဌမဦး ဦးဘသောင်းဆိုသူထံမှ အလုပ်ရှင်အဖြစ်နှင့် လျော်ကြေးရလိုမှု လျှောက်ထားပြီးနောက်၊ တဖန်အမှုအတောအတွင်း ဦးပြားဆိုသူထံမှ လျော်ကြေးရရှိရန် လျှောက်ထားပြန်သေးကြောင်း။ ထို့နောက် ယခုအယူခံ တရားလို ဦးတင်လှ အပါအဝင် သက်သေများကို စစ်ဆေးပြီးနောက်မှ မညိုကြီးသည် ဦးတင်လှထံမှ လျော်ကြေးရလိုကြောင်းဖြင့် လျှောက်ထားခဲ့ရာ ဦးတင်လှအား အလုပ်သမား လျော်ကြေးနည်းဥပဒေ ၂၃ အရ၊ ထုချေခွင့် မပေးဘဲ အမိန့်ချမှတ်လိုက်သဖြင့်၊ ထိုအမိန့် တရားမဝင်ကြောင်းဖြင့် လျှောက်လဲ၏။ ထို့ပြင်လည်း ဦးတင်လှသည် အကယ်၍ ထုချေခွင့်ရရှိခဲ့လျှင် သေသူ မောင်အောင်သောင်းသည် အယူခံ တရားလို၏ အလုပ်သမား မဟုတ်ကြောင်း သက်သေတင်ပြနိုင်မည် ဖြစ်ကြောင်းနှင့် လျှောက်လဲ၏။

ပညာရှိ ရှေနေကြီး တင်ပြသည့် အချက်များမှာ၊ သာမန်အားဖြင့်ဆိုလျှင် ခိုင်လုံသော အချက်များ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆနိုင်ပေမည်။ သို့သော် အလုပ်သမား လျော်ကြေးမင်းကြီးက မောင်အောင်သောင်းသည် ဦးတင်လှ၏ အလုပ်သမားဖြစ်ကြောင်းဆုံးဖြတ်၍ လျော်ကြေး ပေးဆောင်ရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် ယခုအယူခံကို အလုပ်ရှင် တင်သွင်းသော အယူခံဟု မှတ်ယူရပေမည်။

၁၉၆၄

ဦးတင်လှ
နှင့်
မညိုကြီး။

ဦးတင်လှအား ထုချေခွင့် မပေးသဖြင့်၊ ရထိုက်သော အခွင့်အရေးမျှား မရခဲ့သည့် အကြောင်းနှင့် စပ်သျှဉ်း၍ငင်း၊ မောင်အောင်သောင်းသည် ဦးတင်လှ၏ အလုပ်သမား ဟုတ် မဟုတ်ဆိုသည့် အချက်နှင့် စပ်သျှဉ်း၍ငင်း၊ အယူခံကို တရားဥပဒေအရ၊ လက်ခံပြီးမှသာလျှင် စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်နိုင်ပေမည်။ ယခုအမှုတွင်သော်ကား အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း လျော်ကြေး မင်းကြီး၏ လက်မှတ် မပါရှိသောကြောင့် အယူခံကို ဤရုံးကလက်ခံရန်ပင် မဖြစ်နိုင်ချေ။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုလျှင် လျော်ကြေးငွေကို ယနေ့တိုင် ဦးတင်လှ တင်သွင်းခြင်း မပြုခဲ့ပေ။

အယူခံကို ပယ်လိုက်သည်။ ဤရုံးတွင် မညိုကြီး လာရောက်ခုခံခြင်း မပြုသဖြင့်၊ တရားစရိတ်နှင့် ပတ်သက်၍ အမိန့်ချမှတ်ခြင်း မပြုပေ။

တရားမအယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်ရွှေတွင်

၁။ ဦးကောက်
၂။ ဦးဘအေး
၃။ မအေးကျင် } (အယူခံတရားလိုများ)

နှင့်

၁။ ကိုတင်ညွှန့်
၂။ မသိန်းခ } (အယူခံတရားခံများ) *

† ၁၉၆၄ ဇွန်လ ၂၆ ရက်။

အိမ်ရှင်အိမ်ငှါး နို့တစ်စာ—မြန်မာပြကွဖိန်ဖြင့် ချုပ်သော အငှါးစာချုပ်—မြန်မာပြကွဖိန်ကိုထာအသုံးပြုသင့်ခြင်း—စာချုပ်သက်တမ်း မကုန်ဆုံးမီ ပေးသောနို့တစ်သက်တမ်းကို ကျော်လွန်၍ ပေးသောနို့တစ်။

အိမ်ငှါးကတိစာချုပ်အရ၊ အယူခံတရားခံတို့သည်၊ ၁၃၂၃ ခုနှစ်၊ တပို့တွဲလကုန်လျှင်ကုန်ခြင်း (၅-၃-၆၂) နေ့တွင် ဖယ်ရှားပေးပါမည်ဟူ၍ ဂတိပြုခဲ့ရာ၊ အယူခံတရားလိုများသည်၊ ထိုနေ့ကို မစောင့်ဘဲ၊ ၁၉၆၂ ခု၊ မတ်လ ၃ ရက်နေ့စွဲပါ နို့တစ်စာဖြင့်၊ မတ်လ ၃၁ ရက်နေ့ နောက်ဆုံးထား၍ ပြောင်းရွှေ့ပေးရန် နို့တစ်စာပေးခဲ့လေသည်။

အောက်ရုံးကစာချုပ်တွင် မြန်မာလဖြင့် အိမ်ငှါးသက်တမ်းကို သတ်မှတ်ထားသည်ဖြစ်၍၊ အင်္ဂလိပ်လနှင့် နို့တစ်စာပေးခြင်းသည် ဥပဒေနှင့် မကိုက်ညီဟုယူဆ၍နို့တစ်စာမှာ၊ တရားမဝင်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့လေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။စာချုပ်တွင် သတ်မှတ်ထားသည့် "၁၃၂၃ ခုနှစ်၊ တပို့တွဲလကုန်" နေ့ကို တွက်ကြည့်လျှင်၊ မတ်လ ၅ ရက်နေ့တွင်ကျသည်ကို တွေ့ရသည်။ အကယ်၍မတ်လ ၅ ရက်နေ့ကျော်သည့်အခါ၊ အယူခံတရားလိုတို့သည် အိမ်ငှါးကို ဖယ်ရှားရန် တရားစွဲဆိုလျှင်၊ နို့တစ်စာလိုမည်မဟုတ်။

မဝင်းနှင့် ကိုထွန်းညွှန့်ပါ ၂။ ၁၉၅၉ ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံး (တရားလွှတ်တော်) စာ ၆၉၊ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

သို့ရာတွင်ကုန်ဆုံးသောရက်ကို မစောင့်ဘဲ၊ ၁၉၆၂ ခု၊ မတ်လ ၃ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ဖယ်ရှားရန် နို့တစ်စာပေးသဖြင့်၊ မူလစာချုပ်ပါ ပဋိညာဉ် ပြောင်းလဲရာသို့ရောက်သည်။ မူလသတ်မှတ်

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမပဋမ အယူခံမှုအမှတ် ၁၃၆။

† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှု အမှတ် ၁၂၅၅ တွင်၊ ၁၉၆၃ ခု၊ စက်တင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့၊ ရန်ကုန်မြို့တော် စတုတ္ထ တရားမ တရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကိုအယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၄

၁။ ဦးကောက်
၂။ ဦးဘအေး
၃။ မအေးကျင့်နှင့်
၁။ ကိုတင်ညွန့်
၂။ မသိန်းခ။

ထားသည်ရက်ထက် နေ့ခွင့်ပြုရာ၊ သို့မဟုတ် အိမ်ငှါးသက်တမ်းကို တိုးမြှင့်ရန်ပေးရာရောက်သည်။ ထို့ကြောင့် ကတိစာချုပ်အရပင်လျှင်၊ ထုတ်ဆင့်ခဲ့သော နို့တစ်စာသည် တရားမဝင်ဖြစ်သည်။

အိမ်ငှါးသက်တမ်းကို မြန်မာလဖြင့် ပေးခဲ့ရာ၊ သက်တမ်းကုန်ဆုံးခြင်းကိုလည်း မြန်မာလဖြင့် တွက်ချက်ရန် အိမ်ရှင်တို့က ဥပဒေအတိုင်း ဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်သည်။

ဦးဥတ္တရ နှင့် **ဦးသက်ရှေ** ပါ ၂၊ တရားမဒုတိယ အယူခံမှုအမှတ် ၅၉/၆၃ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ရွှေနေကြီး ဦးဘွန်းလှိုင် (၃)။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ရွှေနေကြီးဦးညွှန့် (မလာရောက်)။

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်။ ။ဤအယူခံနှုန့် ပတ်သက်၍ ကြောင်းခြင်းရာ ရှုတ်ဆွဲခြင်း မရှိ။ အယူခံ တရားလိုတို့သည် အိမ်ရှင်ဖြစ်၍၊ အယူခံ တရားခံတို့သည် အိမ်ငှါးများ ဖြစ်ကြသည်။ သက်သေခံ (က) ကတိစာချုပ်အရအိမ်ခန်းများကို၊ ၁၃၂၃ ခု၊ တပို့ဘွဲ့လကုန်လျှင်ကုန်ခြင်း ဖယ်ရှားပေးပါမည်ဟူ၍၊ အယူခံတရားခံတို့က ဝန်ခံကတိပြုခဲ့ကြပြီး ဖြစ်သည်ဟုဆိုကာ၊ အယူခံ တရားလိုတို့က၊ ၃-၃-၆၂ နေ့စွဲပါနို့ တစ်စာအရ၊ အိမ်ငှါးများအား ၁၉၆၂ ခု၊ မတ်လကုန် ၃၁ ရက်နေ့နောက် ဆုံးထား၍ အိမ်ခန်းမှ ပြောင်းရွှေ့ရမည်ဟူ၍ နို့တစ်စာ ပေးခဲ့သည်။

မူလရုံးတွင် သက်သေခံ (က) စာချုပ်သည် သက်သေခံဝင် မဝင်နှင့် တရားဝင် မဝင်ပြဿနာရပ်ဘို့ကို ကောက်ချက်ထုတ်နုတ်၍ဆုံးဖြတ်ခဲ့၏။ စာချုပ်သည် သက်သေခံဝင်လျက် တရားလည်း ဝင်ကြောင်းဖြင့် ဖြေကြားခဲ့သည်။

ကောက်ချက်တရပ်မှာ ၃-၃-၆၂ နေ့စွဲပါ နို့တစ်စာသည်၊ ဥပဒေနှင့်ညီ မညီ ဟူ၍ပင်ဖြစ်သည်။ တရားခံတို့က စာချုပ်ဘင်၊ မြန်မာလဖြင့် အိမ်ငှါးသက်တမ်းကို သတ်မှတ်ထားသည်ဖြစ်၍၊ ၁၉၆၂ ခု၊ မတ်လအကုန်တွင် ဆင်းပေးရမည်ဟု နို့တစ် ပေးခြင်းသည် ဥပဒေနှင့် မညီပါဟူ၍ လျှောက်လဲခဲ့သည်။ ပညာရှိ တရားသူကြီး ကလည်း၊ ထိုခုခံလျှောက်လဲချက်သည် မှန်သည်ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ကာ၊ တရားမဝင်သည့် နို့တစ်စာကို မှီခိုအားထား၍ အမှုကို ပလပ်ခဲ့သည်။

ယခုအယူခံ၌၊ ထိုနို့တစ်စာသည် တရားဝင် မဝင်ဟူသော ပြဿနာတရပ်ကို စဉ်းစားရန်ရှိတော့သည်။ အယူခံ တရားလိုတို့၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီး ဦးထွန်းလှိုင်က ထိုအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ကတိစာချုပ်သည် အိမ်ငှါးသက်တမ်း ကုန်ဆုံးသည့် နေ့ရက်ကို အတိအကျ သက်မှတ်ထားပြီး ဖြစ်သဖြင့်၊ အိမ်မှန်အားဖြင့် နို့တစ်စာဖြင့် ထုတ်ဆင့်ရန်ပင် မလိုပါ။ ထိုသတ်မှတ်ထားသည့်ရက် ကုန်ဆုံးလျှင် အိမ်ရှင်တို့သည်

အိမ်ငှါးကို အချိန်မရွေး၊ ဖယ်ရှားရန် တရားစွဲဆိုခိုင်ခွင့် ရှိပါသည်ဟူ၍ **မဝင်းနှင့် ကိုထွန်းညွှန့် ပါ ၂** (၁) ကို ကိုးကား၍ လျှောက်လဲသည်။

၁၉၆၄

၁။ ဦးကောက်
၂။ ဦးဘအေး
၃။ မအေးကျင်နှင့်
၁။ ကိုတင်ညွှန့်
၂။ မသိန်းခ။

စာချုပ်အရ၊ အိမ်ငှါးသက်တမ်း ကုန်ဆုံးရန် သတ်မှတ် ထားသည့် ရက်မှာ၊ "၁၃၂၃ ခုနှစ်၊ တပို့တွဲလကုန်" ဖြစ်သည်။ ၎င်းနေ့ကို၊ ပြက္ခဒိန်နှင့်တိုက်၍ တွက်ကြည့်ရာ ၁၉၆၂ ခု၊ မတ်လ ၅ ရက်နေ့တွင်ကျသည်ကို တွေ့ရသည်။ အကယ်၍ မတ်လ ၅ ရက်နေ့ ကျော်သည့်အခါ၊ အယူခံတရားလိုဘို့သည် အိမ်ငှါးကို ဖယ်ရှားရန် တရားစွဲဆိုလျှင်၊ ပညာရှိကြီး၏ အားကိုးသော စီရင်ထုံးသည် အထောက်အကူ ဖြစ်ကောင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် ယခုမူကား၊ ထိုကဲ့သို့ ကုန်ဆုံးသော နေ့ရက်ကို မစောင့်ဘဲ၊ ၃-၃-၆၂ နေ့ နေ့စွဲဖြင့်၊ မတ်လ ၃၁ ရက်နေ့ကို နောက်ဆုံးထား၍ဖယ်ရှားပေးရမည်ဟု ဆိုသဖြင့်၊ မူလစာချုပ်ပါ ပဋိညာဉ် ပြောင်းလဲရာသို့ ရောက်သည်။ မူလသတ်မှတ်ထားသည့် ရက်ထက်ပို၍နေခွင့်ပြုရာ၊ သို့မဟုတ်အိမ်ငှါး သက်ဘမ်းကိုတိုးမြှင့်၍ပေးရာရောက်သည်။ ထို့ကြောင့်ကတိစာချုပ်အရပင်လျှင်ထုတ်ဆင့်ခဲ့သော နို့တစ်စာသည် တရားမဝင် ဖြစ်နေသည်။ စာချုပ်တွင် အိမ်ငှါး သက်ဘမ်းကို မြန်မာလဖြင့် ပေးခဲ့ရာ၊ သက်တမ်းကုန်ဆုံးခြင်းကိုလည်း မြန်မာလနှင့် တွက်ချက်၍ အိမ်ရှင်တို့က ဥပဒေအာဏိုင်း အရေးယူ ဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်သည်။ ယခုမူမြန်မာလဖြင့် သက်ဘမ်း သတ်မှတ်ပြီး၊ အင်္ဂလိပ်လဖြင့် နို့တစ်ပေးခဲ့ သဖြင့်၊ ရက်များ အလွဲလွဲအချော်ချော် ဖြစ်ကာ ရှုပ်ထွေးခဲ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် ပညာရှိ တရားသူကြီးက၊ နို့တစ်စာလည်း တရားမဝင်၊ တရားမဝင်သော နို့တစ်စာကို မှီခို အားထားပြုရသော အမှုသည်လည်း မခိုင်လုံဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်းသည် မှန်သည်ဟူ၍ ယူဆရမည်။ အလားတူ ပြဿနာတရပ်၊ ဤရုံးတွင် မကြာမီက ဆုံးဖြတ်ခဲ့သော **ဦးဥတ္တရနှင့် ဦးသက်ရွှေ ပါ ၂** (၂)တွင်၊ ဤသဘောအတိုင်း ချမှတ်ခဲ့သည်ကိုလည်း ရည်ညွှန်းလိုသည်။

အဆက်ပါ အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ အယူခံကို စရိတ်မရှိ ပလပ်လိုက်သည်။

---

(၁) ၁၉၅၉ ခု မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး (တရားလွှတ်တော်) စာ-၆၉။
(၂) **တရားမ အယူခံမှုအမှတ် ၅၉/၆၃**။

တရားမအယူခံ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးရှေ့တွင်

† ၁၉၆၄ မေလ ၂၁ ရက်။

ဦးမင်းစင် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

မောင်လှထွန်း ပါ ၃ (အယူခံတရားခံများ) *

အပ်နှံသည့်ပစ္စည်းကို အပ်နှံခြင်းခံရသူက မည်သည့်အခါ၌ လက်ရှိထားပိုင်ခွင့်ရှိခြင်း—နှစ်နာကြေး တောင်းဆိုခြင်းကိစ္စ။

ပြိုင်မြင်းတကောင်ကို ဆေးကုသရန် တရားလိုက တရားခံအား အပ်နှံထားခဲ့ရာ၊ ပြန်လည် ပေးအပ်ခြင်း မပြုသောကြောင့်၊ ပေးအပ်ခြင်း မပြုသော ကာလအတွင်းတွင် မြင်းပွဲတွင် မသွင်းရ သဖြင့်နစ်နာကြေးရရှိရန် တရားစွဲဆိုလေသည်။ တရားခံက ပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်း မပြုသည်မှာ၊ ကုန်ကျသောစရိတ်များကို မပေးသဖြင့် ဖြစ်ကြောင်း ထုချေလေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အပ်နှံခံရသူသည် အပ်နှံသော ပစ္စည်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ မိမိကုန်ကျစရိတ် ကိုမရရှိလျှင်၊ အပ်နှံသည့်ပစ္စည်းကို လက်ရှိထားပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

ထို့ပြင်၊ တရားလိုစွဲဆိုသော နစ်နာကြေးငွေမှာ၊ အမှုပါပြိုင်မြင်း နိုင်မှသာလျှင် ရရှိနိုင် ပေမည်။ ထိုမြင်း ဇကန်နိုင်မည်ဟု ပြောရန်မဖြစ်နိုင်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ကျို၊ အင်၊ ဘာနာဂျီ။

အယူခံတရားခံများအတွက်။ ။ဦးထွန်းဖိုန်။

ထရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင် အငြင်းမပွါးသော အချက်များမှာ၊ အယူခံတရားလို ဦးမင်းစင်သည် ဆိတ်ဖြူမောင် (ခေါ်) ပြိုင်မြင်းတကောင်ကို၊ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၂၂ ရက်နေ့လောက်၌ ဦးအုံဘွယ်ဆိုသူအား၊ ထိန်းကျောင်း ကျွေးမွေး လေ့ကျင့်ရန် ပေးအပ်ခဲ့ရာ၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လတွင်၊ ဦးအုံဘွယ်သည် ထိုပြိုင်မြင်းကို ချောက်မြို့သို့ ပို့လိုက်၍၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၃ ရက်နေ့လောက်တွင် ချောက်မြို့မှ ရန်ကုန်သို့ ပြန်လည်သယ်ဆောင် ခဲ့၏။ ထို့နောက်၊ ဦးမင်းစင်က၊ ထိုပြိုင်မြင်းကို မိမိအား ပြန်လည်ပေးအပ်ရန် တောင်းဆိုသော်လည်း၊

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမ အယူခံမှုအမှတ် ၁၀၇။

† ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၂၀၂ တွင်၊ ရန်ကုန်မြို့တော်၊ ဒုတိယတရားမတရား သူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို၊ အယူခံဝင်မှု။

ဦးအုံဘွယ်သည် ပေးအပ်ခြင်း မပြုဘဲ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၇ ရက်နေ့ကျမှသာလျှင် ပြန်လည်ပေးအပ်လိုက်၏။ ဦးမင်းစင်က၊ ယင်းသို့ ပြိုင်မြင်းကို ဦးအုံဘွယ်အား အပ်ရာတွင်၊ ဦးအုံဘွယ်သည် ထိုမြင်းကို မြင်းပွဲတွင် ဝင်ရောက် ပြေးစေပြီး၊ ဆုငွေရသည့်အခါ၌ မိမိနှင့် ခွဲဝေယူရန် ဖြစ်သည်ဟုဆို၏။ ဦးအုံဘွယ်၏ ချေပလွှာတွင်၊ ယင်းသို့အစီအစဉ်မျိုး မလုပ်ဘဲ၊ ဦးမင်းစင်က ပြိုင်မြင်းကို ကျွေးမွေး လေ့ကျင့်ရန်အတွက်၊ တလလျှင်အခငွေ ၂၅၀ နှင့်အပ်နှံခဲ့ကြောင်း ချေပ၏။ ထို့ပြင်လည်း ထိုမြင်းကိုချောက်မြို့သို့ ပို့ရသည်မှာ၊ မကျန်းမမာသဖြင့် မြင်းဆေးကု ဆရာနှင့် မြင်းပွဲအသင်း လူကြီးများ၏ အကြံပေး ညွှန်ကြားချက်များအရ၊ ပို့ခဲ့ရကြောင်း။ ထိုမြင်း ရန်ကုန်မြို့သို့ ပြန်လည် ရောက်ရှိပြီးနောက်၊ ဦးမင်းစင်သည် မုလကတိအတိုင်း၊ ကုန်ကျသော စရိတ်များကို ပေးဆောင်ခြင်း မပြုသောကြောင့်၊ ပြန်လည် ပေးအပ်ခဲ့ခြင်း မပြုခဲ့ကြောင်းနှင့် ခုခံချေပ၏။

ဤအမှုပါ မြင်းကို ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ သြဂုတ်လမတိုင်မီက၊ ဦးအုံဘွယ်လက်ရှိထားသည့်အတွက်၊ ဦးမင်းစင် တရားစွဲဆိုခြင်း မပြုချေ။ ဦးမင်းစင်က ထိုမြင်းသည် ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ သြဂုတ်လတွင် ချောက်မြို့မှ ပြန်လည်ရောက်ရှိ ပြီးနောက်၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မတ်လတွင် ပြန်လည်ပေးအပ်သည့် နေ့အထိ၊ ကြားကာလ အတွင်းတွင် မြင်းပွဲတွင် မသွင်းရသဖြင့်၊ မိမိမှာ ငွေ ၇,၀၆၀ နစ်နာပါသည်ဟု လျော်ကြေး ရရှိရန်တရားစွဲဆို၏။

ထိုမြင်းကို ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ သြဂုတ်လမှ ၄ လကြာမျှ ချောက်မြို့သို့ ပို့ထားရခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ရန်ကုန်မြို့နီစီပါယ် တိရစ္ဆာန် ဆေးကုဆရာဝန် ဦးညွန့်ရွှေ (ခံပြ-၃) သည် ရန်ကုန် မြင်းပွဲအသင်း၏ တွဲဘက်တိရစ္ဆာန် ဆေးကုဆရာဝန် အဖြစ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သူဖြစ်ရာ၊ ၎င်းက အဆိုပါမြင်းကို ကြည့်ရှုစစ်ဆေးသည့်အခါ၊ ခြေလေးဘက် ရောင်နေသည်ကိုတွေ့၍၊ ရာသီဥတုအလိုက် အထက်သို့ပို့ရန် အကြံပေးခဲ့ကြောင်းနှင့် အစစ်ခံ၏။ ထိုစဉ်က၊ ကျိုက္ကစံမြင်းကွင်း အုပ်ချုပ်ရေးမှူး ဦးချစ်ခိုင် (ခံပြ-၂) ကလည်း ထိုမြင်းကို မကျန်းမာ၍ အထက်သို့ပို့သည်ကို မှတ်မိကြောင်း အစစ်ခံ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုခလေးလမျှအတွင်း ဤအမှုပါမြင်းကို၊ ချောက်မြို့သို့ပို့ရသည်မှာ၊ မကျန်းမမာသဖြင့် ချောက်မြို့ ရာသီဥတုနှင့် သင့်တော်သောကြောင့် ပို့ရသည်ဟုမူလရုံးတွေ့ရှိသည်မှာ မှန်ကန်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။ အမှန်အားဖြင့် ဆိုလျှင်၊အယူခံတရားလို၏ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက၊ထိုကာလ အပိုင်းအခြားနှင့်စပ်လျဉ်း၍၊ မိမိအထူးတလည်လျောက်လဲခြင်း မပြုလိုဘဲပါဟုဝန်ခံ၏။

ပညာရှိ ရှေ့နေကြီး အဓိကအားဖြင့် လျောက်လဲသည်မှာ၊ ထိုပြိုင်မြင်းသည် ချောက်မြို့မှ ပြန်လည် ရောက်ရှိပြီးနောက်၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၇ ရက်နေ့တိုင် အောင် ဦးအုံဘွယ်က၊ ပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်း မပြုသောကြောင့်၊ ထိုကာလအတွင်း

ဦးမင်းစင် နှင့် မောင်လှထွန်း ဟိ ၃။

၁၉၆၄

ဦးမင်းစင်
နှင့်
မောင်လှထွန်း
ပါ ၃။

မြင်းပွဲတွင် မသွင်းနိုင်သည့်အတွက်၊ ဆုငွေ မရခဲ့ကြောင်းနှင့် တရားစွဲဆိုသည်မှာ၊ ခိုင်လုံပါသည်ဟု လျှောက်ထား၏။ ဦးအုံဘွယ် ထုချေပြီးနောက်၊ ကွယ်လွန်ခဲ့ရာ၊ ၎င်း၏ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ် များက၊ ဆက်လက်ခုခံ၍ သက်သေတင်ပြ၏။ ထို သက်သေ တင်ပြချက်အရ၊ ဦးမင်းစင်သည် မြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ကုန်ကျစရိတ်များကို ပေးဆောင်ခြင်း မပြုသဖြင့်၊ ဦးအုံဘွယ်နှင့် အငြင်းပွါးကြရာ၊ မြင်းပွဲအသင်းဝင် လူကြီးများက ဝင်ရောက် ဖြန်ဖြေပေးရသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ဦးမင်းစင်၏ ပညာရှိ ရှေနေကြီးက၊ ထိုကုန်ကျ စရိတ်များနှင့် ပတ်သက်၍၊ ဦးအုံဘွယ်က ဦးမင်းစင်အပေါ်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ တရားမရုံး၌ သင့်ဒဋ္ဌ ၂,၆၁၇ ကျပ် ၅၀ ပြားခန့်ရန် တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ၊ ထိုသင့်ငွေမှာ၊ မြင်းကို စတင်အပ်သော ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၂၉ ရက်နေ့မှ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၂၁ ရက်နေ့အထိအတွက်ဖြစ်ကြောင်း။ မိမိယခုတောင်းဆိုသည့် လျော်ကြေးမှာ၊ ထို ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၂၁ ရက်နေ့မှ မြင်းကိုပြန်လည်ပေးအပ်သည့် ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၇ ရက်နေ့အတွက်ဖြစ်ကြောင်း။ ထို့ကြောင့်၊ထိုကာလ အတွက် ကျသင့်သော စရိတ်ကြေးငွေ မရသောကြောင့်၊ ဦးအုံဘွယ်သည် မြင်းကို လက်ရှိထားပိုင်ခွင့် မရှိကြောင်းနှင့် လျှောက်လဲ၏။ သို့သော်၊ ထိုငွေနှင့်စပ်လျဉ်း၍ စွဲဆိုသော ရန်ကုန်မြို့၊ တရားမရုံး၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၉၇၃ ကို၊ခေါ်ယူကြည့်ရှုရာ၊ ထိုအမှုကို ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၁၂ ရက်နေ့၌စတင်စွဲဆို၍၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၂၁ ရက်နေ့ကမှ သာလျှင်၊ အမိန့်ဒီကရီချမှတ်ကြောင်းတွေ့ရှိရသည်။ယင်းသို့ဖြစ်ရာ၊ ဦးမင်းစင်သည်ထိုကျသင့်ငွေကို ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လမှ၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊မတ်လ ၁၇ ရက်နေ့အတွင်း ပေးဆောင်ခြင်း မပြုခဲ့ကြောင်း ပေါ်လွင်ထင်ရှား၏။ ထို့ကြောင့်၊ ဦးအုံဘွယ်သည် ပြိုင်မြင်း အပ်နှံခြင်း ခံရသူဖြစ်ရာ၊ ထိုမြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မိမိကုန်ကျသော စရိတ်များကို အပ်နှံသူ ဦးမင်းစင်အား ပေးဆောင်ခြင်း မပြုသောကြောင့်၊ မြင်းကိုပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်း မပြုဘဲ လက်ရှိထားပိုင်ခွင့် ရှိပေသည်။ ပါရဂူ ပေါ်လာ(ခ်)ပြုသော ၁၅ ကြိမ်မြောက်ထုတ် (TORT) ဥပဒေကျမ်း စာမျက်နှာ ၂၇၆ တွင်၊အပ်နှံခံရသူသည်အပ်နှံသောပစ္စည်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍၊ မိမိကုန်ကျစရိတ်ကို မရရှိလျှင်၊ အပ်နှံသည့်ပစ္စည်းကိုလက်ရှိထားပိုင်ခွင့် ရှိကြောင်း ဖြေကြားထားလေသည်။

ထိုမှတပါးလည်း၊ ဦးမင်းစင်စွဲဆိုသောငွေမှာ၊ ဤအမှုပါ ပြိုင်မြင်း နိုင်မှသာလျှင် ရရှိနိုင်ပေမည်။ မြင်းပွဲအသင်း စတီးဝပ်လူကြီး တဦးဖြစ်သူ ဦးဘကလေး (ခံပြ-၁)က ပြိုင်မြင်းကို ပြေးပွဲတွင်သွင်းရာ၌၊ ကောန်နိုင်မည်ဟု ပြောခုန်မဖြစ်နိုင်ကြောင်းနှင့်အစစ်ခံလေသည်။

ဤအမှုတွင် ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ရန် အကြောင်းမရှိသဖြင့်၊ အယူခံကို စရိတ်နှင့်တကွ ပလပ်လိုက်သည်။ ဤရုံးချေနေ့မှာ ၅ဝ ဖြစ်စေရမည်။

တရားမအယူခံ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး ရွှေတွင်

ဒေါ်ခင်သန်း ပါ ၅ (လျှောက်ထားသူများ)

နှင့်

ခရိုင်တရားမတရားသူကြီး သာယာဝတီမြို့ပါ ၂ (လျှောက်ထားခံရသူများ) *

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ မေလ ၁၃ ရက်။

အုပ်ထိန်းသူများနှင့် အုပ်ထိန်းခံရသူများ—အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၇၊ အုပ်ထိန်းခြင်း ခန့်အပ်ခြင်းခံရသူ—ပုဒ်မ ၂၅ အရ၊ လက်ရောက်ရရန် လျှောက်လွှာ—တရားရုံးက စဉ်းစားရမည့် အချက်များ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။သူတဦးတယောက်သည် အုပ်ထိန်းသူများနှင့် အုပ်ထိန်းခံရသူများ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၇ အရ၊ အရွယ်မရောက်သေးသူ တဦးအတွက် အုပ်ထိန်းသူအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်း ခံရပြီး၊ ထိုဥပဒေပုဒ်မ ၂၅ အရ၊ လက်ရောက်ရရှိရန်အတွက် လျှောက်ထားရာတွင်၊ ၎င်းအရွယ် မရောက်သေးသူကို ၎င်းအား မအပ်ဘဲ မနေနိုင်ဟု ယူဆသည်မှာ မှားယွင်းသည်။

အဆိုပါဥပဒေပုဒ်မ ၂၅ ကိုလေ့လာသုံးသပ်က အရွယ်မရောက်သူအား အုပ်ထိန်းသူလက်သို့ ပြန်လည်အပ်နှံခြင်းမပြုမီ၊ ထိုသူ၏အကျိုးကို အဓိကအားဖြင့်ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည် ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ အရွယ်မရောက်သူ၏ ကျန်းမာရေး၊ နေထိုင်ရေး၊ ပညာရေး၊ စာရိတ္တပြုပြင်ရေး စသည့် အချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီးမှ ၎င်းအား အုပ်ထိန်းသူလက်သို့ ပြန်လည်အပ်နှံရန်သင့် မသင့်အမိန့်ချမှတ်ရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုအချက်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သက်သေများလည်း စစ်ရှုဉီးမည် ဖြစ်သည်။

လျှောက်ထားသူများအတွက်။ ။ဦးဇမောင်။

လျှောက်ထားခံရသူများအတွက်။ ။ဦးမောင်ကြီး။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင် မဖွါးသိန်းက မိမိနှင့် ခင်ပွန်း ကိုခင်မောင် တို့၏သမီး အရွယ်မရောက်သေးသူ အေမာခင်ကို အုပ်ထိန်းလိုခြင်းဖြင့် အုပ်ထိန်းသူများနှင့် အုပ်ထိန်းခံရသူများ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၇ အရ၊ သာယာဝတီခရိုင် တရားမရုံး တရားမသေးမှုအမှတ် ၂၁/၆၀ တွင် စွဲဆိုရာ အမှုရှုံးသဖြင့် ယခင်တရားလွှတ်တော်သို့

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမအသေးအဖွဲ့ လျှောက်လွှာအမှတ် ၁၇၁။

၁၉၆၄

ဒေါ်ခင်သန်း ပါ ၅ နှင့် ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီး သာယာဝတီမြို့ ပါ ၂။

အယူခံဝင်၏။ အယူခံမှုမပြီးပြတ်မီ အတွင်း ကိုခင်မောင် ကွယ်လွန်သဖြင့်၊ ယခုတရားရုံးချုပ်က မဖွါးသိန်းလျောက်ထားသည့်အတိုင်း၊ ၎င်းအား အေမာခင်၏အုပ်ထိန်းသူအဖြစ် ခန့်အပ်လိုက်၏။ ထို့နောက် မဖွါးသိန်းသည် အဆိုပါ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၅ အရ၊ အေမာခင်ကို လက်ဆောက်ရရှိရန်အတွက် အေမာခင်အား ကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်နေကြသူ ကိုခင်မောင်၏ညီ-ညီမများအပေါ် လျောက်ထားရာ၊ ခရိုင်တရားမရုံးကမူလ ပဌမဥ် အမှုသစ်မဖွင့်ဘဲ အထက်ဌာနဖေါ်ပြခဲ့သော တရားမသေးမှုအမှတ် ၂၁/၆၀ တွင် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရန် စီမံ၏။ သို့သော် အေမာခင်အား စောင့်ရှောက်နေကြသူ မခင်သန်းနှင့်အပေါင်းပါတို့၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက အဆိုပါ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၅ အရ၊ အမှုသစ်ဖွင့်သင့်ကြောင်းလျောက်ထားရာ၊ ခရိုင်တရားမရုံးက တရားမသေးမှုအမှတ် ၉/၆၃ ကိုဖွင့်လိုက်၏။

အမှုအတောအတွင်း ခရိုင်တရားမတရားသူကြီးက တရားရုံးချုပ်သည် မဖွါးသိန်းအား အေမာခင်၏ အုပ်ထိန်းသူအဖြစ်ခန့်အပ်ပြီး ဖြစ်သဖြင့် မိမိသည်တရားရုံးချုပ်၏ အမိန့်ကို မလိုက်နာမဆောင်ရွက်ဘဲ မနေနိုင်တော့ကြောင်းနှင့် အမှုသည်များနှင့်ငင်းတို့၏ရွှေနေကြီးများအား ပြောကြား၏။ ယင်းသို့ပြောကြားသည်ကိုလည်း ခရိုင်တရားမတရားသူကြီးကငင်း၏ အစီရင်ခံစာဘွင်ဝန်ခံ၏။ ထို့ပြင် မခင်သန်းနှင့်အပေါင်းပါတို့က မိမိတ္ဂါအမှုကို ဆက်လက်ကြားနာစစ်ဆေးလျှင် တရားမျှတမှု ရရှိမည်မထင်ကြသဖြင့်၊ ၎င်းတို့လျောက်ထားသည့်အတိုင်းအမှုကို ရုံးပြောင်းပေးရန် အစီရင်ခံ၏။

ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးသည် တရားရုံးချုပ်က မဖွါးသိန်းအား အေမာခင်၏ အုပ်ထိန်းသူအဖြစ် ခန့်အပ်လိုက်သဖြင့် အေမာခင်အား မဖွါးသိန်းသို့ မအပ်ဘဲနေနိုင်တော့ဟု ယူဆသည်မှာ မှားယွင်းလေသည်။ အုပ်ထိန်းသူများနှင့် အုပ်ထိန်းခံရသူများအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၅ ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များကို သေချာစေ့ငုံ့လေ့လာသုံးသပ်ပါက အရွယ်မရောက်သူအား အုပ်ထိန်းသူလက်သို့ ပြန်လည်အပ်နှံခြင်းမပြုမီ အရွယ်မရောက်သူ၏ အကျိုးကိုအဓိကအားဖြင့် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရပေမည်။ အရွယ်မရောက်သူ၏ ကျန်းမာရေး၊ နေထိုင်ရေး၊ ပညာသင်ကြားရေး၊ စာရိတ္တပြုပြင်ရေးစသည့်အချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီးမှ၊ ၎င်းအား အုပ်ထိန်းသူလက်သို့ပြန်လည်အပ်နှံရန်သင့်မသင့် အမိန့်ချမှတ်ရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုအချက်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သက်သေများစစ်ဆေးရပေဦးမည်။

နှစ်ဦးနှစ်ဘက်သော ပညာရှိရွှေနေကြီးများက ယခုအမှုကို အထက်ပါအခြေအနေတွင် သာယာဝတီ ရာဘက်ခရိုင်တရားမတရားသူကြီးထံသို့ ပေးပို့စစ်ဆေးလျှင် သင့်တော်မည်ဟု ပြောကြားကြ၏။ ဤရုံးကလည်း သဘောတူ၏။

ထို့ကြောင့် အုပ်ထိန်းသူများနှင့် အုပ်ထိန်းခံရသူများ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄ (က) အရ၊ ဤရုံးက သာယာဝတီရာဇာဝက် ခရိုင်တရားမတရားသူကြီးအား၊ ဤအမှုကို မိမိထံလွှဲပြောင်းရရှိသည့်အခါ၌ ကြားနာစစ်ဆေးစီရင်ဆုံးဖြတ်နိုင်ခွင့် ပေးအပ်လိုက်သည်။ သာယာဝတီခရိုင် တရားမတရားသူကြီးက ဤအမှုကိုအမိန့်စာဖြင့် ရာဇာက်ခရိုင်တရားမတရားသူကြီးသို့ကြားနာ စစ်ဆေးစီရင်ဆုံးဖြတ်ရန်အတွက်လွှဲပြောင်းပေးသင့်ပေသည်။ ထို့ပြင်လည်း ခရိုင်တရားမတရားသူကြီးသည် ထိုအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄ (က) ပုဒ်မငယ် (၄) အရ အရေးယူဆောင်ရွက်သင့်ပေသည်။

အမှုသည်များသည် ဤရုံးတရားစရိတ်တို့ကို မိမိတို့ကိုယ်တိုင် ကျခံကြရမည် ဖြစ်မည်။

ခဗ်၆၄

ဒေါ်ခင်သန်း ပါ ၅ နှင့် ခရိုင်တရားမတရားသူကြီး သာယာဝတီမြို့ ပါ ၂။

APPENDIX

(Judgments of the Courts-Martial Appeal Court)

စီရင်ထုံးပြုသောမှုခင်းများ

LIST OF CASES REPORTED

စစ်ဘက်အယူခံရုံး

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

		PAGE
Lieutenant Min Oo *v.* The Union of Burma	...	533
Maung Nyan Shein *v.* The Union of Burma	...	556

ကိုးကားသောမူခင်းများ

LIST OF CASES CITED

စစ်ဘက်အယူခံရုံး

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

PAGE

King Emperor v. U Dhamapala I.L.R. 14 Ran. 666 (F.B.) referred to and explained 533

Mayer v. Harding (1866-67) L.R. II Q.B. p. 410, referred to 533

Nga Waik v. King Emperor I.L.R. I Ran. 209, referred to 533

Queen Emperess v. Niddha I.L.R. 14 All. 38, referred to 533

Union of Burma v. Aung Tin (a) Aung Myint 1958
Aung Tin (a) Aung Myint v. Union of Burma B.L.R. (S.C.) I, referred to 535

Vasudeo Balwant Gogte v. Emperor A.I.R. (1932) Bom. 279, referred to 533

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

ညွှန်းချက်

INDEX

စာမျက်နှာ

Court Martial Appeal Court—failure to present petition within prescribed time—when competent—effect of Defence Services (Amending) Act 1961 (*Act* 29 *of* 1961) *Conduct of accused person—when relevent. Attempt to commit murder—Penal Code S.* 307. *Held:* Where the Appellant could not have presented a petition prescribed under S. 168 (2) of the Defence Services Act 1959, within the period of limitation prescribed by the rules of the Court Martial Appeal Court, 1960, as the Amending Act (Act 39 of 1961) giving him a right of Appeal had not been passed at that time, the Appeal before the Court Martial Appeal Court is competent. *Mayer* v. *Harding*, (1866-67) L.R. II Q.B. P. 410 referred to. *Held also:* In a criminal case the conduct of an accused person subsequent to a crime, is a relevant factor. *King Emperor* v. *U Damapala*, I.L.R. 14 Ran. 666 (FB) referred to and explained. Thus, where the appellant had shot his Superior Officer with a pistol during a struggle, and had contended that it was an accident, one would have expected that he would be profuse in his explanation to everyone that he met after the shooting, that the weapon had been discharged by accident. It is only where the case for the prosecution is too weak to justify a conviction, that the conduct of an accused person should not be used to bolster it. *Held further:* As it is clear from the facts and circumstances of the case that the Appellant would have shot his Superior Officer at point-blank range had the Superior Officer not tried to wrest the pistol from his hands, he has been rightly convicted under S. 307 of the Penal Code. *Queen Impress* v. *Niddha*, I.L.R. 14 All. 38; *Nga Waik* v. *King Emperor*, I.L.R. I. Ran. 209; *Vasudeo Balwant Gogte* v. *Emperor*, A.I.R. 1932, Bom. 279 referred to.

LT. MIN OO *v.* THE UNION OF BURMA 533

DEFENCE SERVICES ACT (1959)—S. 136—APPLICABILITY OF EVIDENCE ACT—*proof of confession before Magistrate. Use of confession not produced at trial in Appeal—whether proper. Premeditation in murder—question of fact—exculpatory statement in confession—how to be accepted. Held:* As S. 136 of the Defence Services Act states that the Evidence Act shall apply, a confession made by a member of the Armed Services before a Magistrate, can be proved against him. However, where such confession has not been produced the Summary General Court Martial, and was produced only at the Appellate Court, it would not be in the interest of justice to make use of it at this stage. *Held also:* Premeditation is a question of fact. The mere fact that the Appellant admitted in his statement recorded under S. 22 (3) of the Defence Services Act, that he went armed with a knife, does not prove

premeditation. The exculpatory statement is the said statement that the Appellant first struck the deceased with a bamboo merely to hurt him, must be accepted, as there is no other evidence to show affirmatively that it is false. *Aung Tin* (a) *Aung Myint* v. *Union of Burma* 1958 B.L.R. (S.C.) 1, referred to. The Appellant is therefore given the benefit of doubt regarding the existence of premeditation, and the conviction is altered from S. 302 (1) (*b*) to S. 302 (2) of the Penal Code.

MAUNG NYAN SHEIN *v.* THE UNION OF BURMA ... 556

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

Before U San Maung, J., Col. Hla Han and U Aung Gyi.

LIEUTENANT MIN OO (APPELLANT)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

C.M.A.C. 1962

Feb. 9.

Court Martial Appeal Court—failure to present petition within prescribed time—when competent—effect of Defence Services (Amending) Act, 1961 (Act 29 of 1961)—Conduct of accused person—when relevant. Attempt to commit murder—Penal Code S. 307.

Held: Where the Appellant could not have presented a petition prescribed under s. 168 (2) of the Defence Services Act, 1959, within the period of limitation prescribed by the rules of the Court Martial Appeal Court, 1960, as the Amending Act (Act 39 of 1961) giving him a right of Appeal had not been passed at that time, the Appeal before the Court Martial Appeal Court is competent.

Mayer v. *Harding*, (1866-67) L.R. II Q.B. p. 410, referred to.

Held also: In a criminal case the conduct of an accused person subsequent to a crime, is a relevant factor.

King Emperor v. *U Damapala*, I.L.R. 14 Ran. 666 (F.B.), referred to and explained.

Thus, where the appellant had shot his Superior Officer with a pistol during a struggle, and had contended that it was an accident, one would have expected that he would be profuse in his explanation to everyone that he met after the shooting, that the weapon had been discharged by accident.

It is only where the case for the prosecution is too weak to justify a conviction that the conduct of an accused person should not be used to bolster it.

Held further: As it is clear from the facts and circumstances of the case that the Appellant would have shot his Superior Officer at point-blank range had the Superior Officer not tried to wrest the pistol from his hands, he has been rightly convicted under s. 307 of the Penal Code.

Queen Empress v. *Niddha*, I.L.R. 14 All. 38; *Nga Waik* v. *King Emperor*, I.L.R. 1 Ran. 209; *Vasudeo Balwant Gogte* v. *Emperor*, A.I.R. (1932) Bom. 279, referred to.

G. D. Williams for the appellant.

Hla Thin (Government Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This is an appeal by Lieutenant Min Oo who has been convicted under section 307 of the

* Criminal Appeal No. 3 of 1961.

C.M.A.C. 1962 — LT. MIN OO v. THE UNION OF BURMA.

Penal Code read with section 46 of the Burma Naval Discipline Act, 1947, and also under section 17 of the same Act against the convictions and sentences passed upon him by the Naval Court-Martial held on board U.B.S. "Ratanabon" at Rangoon on the 25th of March 1960 and on subsequent dates.

The alleged offences were committed on the 9th of December, 1957, and the Court-Martial constituted to try Lieutenant Min Oo under section 61 of the Burma Naval Discipline Act, 1947, was comprised of three Lieutenant-Commanders and two Lieutenants and presided over by Lieutenant-Commander Khin Maung Myint (2). The Court-Martial found the accused guilty and sentenced him to seven years' rigorous imprisonment and also ordered him to be dismissed with disgrace from the Naval Service on the 16th of May, 1960. The order of the President of the Union of Burma confirming the finding of the Naval Court-Martial but reducing the sentence of imprisonment to five years was passed on the 11th of August, 1960 and the same was promulgated on the 18th August, 1960. In the meantime, on the 1st of July, 1960, the Burma Naval Discipline Act of 1947 was repealed by section 237 of the Defence Services Act of 1959. However, an amending Act, being No. 39 of 1961, was subsequently passed by the Parliament and it became law on the 5th of October, 1961. By section 15 of the Amending Act sub-section (2) was inserted to section 237 of the Defence Services Act of 1959 with retrospective effect from the date when the Defence Services Act, 1959, came into force. Accordingly, notwithstanding the repeal of the Burma Naval Discipline Act of 1947 by sub-section (1) of section 237 of the Defence Services Act, 1959, proceedings which had commenced under the Burma Naval Discipline Act of 1947 in respect of offences committed when that Act remained in force, except that the provisions of the Defence Services Act of 1959 should

apply to pardons, remissions and suspensions of sentences and to appeals *vide* Chapters 14 and 17 of the Defence Services Act, 1959.

Before the passing of the Defence Services (Amending) Act of 1961 (Act No. 39 of 1961) there had been no provisions regarding appeals from convictions by Courts-Martial. Accordingly, on the 13th of October 1960, the appellant Lieutenant Min Oo filed an application before the Supreme Court of the Union of Burma for special leave to appeal under section 6 of the Union Judiciary Act, 1948. Special leave was granted by the Supreme Court on the 20th of March 1961, evidently because one of the grounds urged by the learned Advocate for Lieutenant Min Oo in the application for special leave was that the Defence Services Act of 1960 being promulgated only on the 1st of July, 1960, did not give a right of appeal to Lieutenant Min Oo against whom the Court-Martial proceedings were concluded a month before the said Act was promulgated. However, when such right of appeal was given to Lieutenant Min Oo by section 15 of the Defence Services (Amending) Act, 1961, the Supreme Court had forwarded to this Court the memorandum of appeal of Lieutenant Min Oo for disposal.

When the appeal was subsequently heard, a preliminary objection was raised by the learned Government Advocate on the ground that the appellant Lieutenant Min Oo had not complied with a condition precedent to the filing of his appeal before the Courts-Martial Appeal Court. For this objection the learned Government Advocate has relied upon the provision of sub-section (2) of section 213 of the Defence Services Act, 1959, which reads as follows:

"213. * * * *

(2) Except in the case of a conviction involving sentence of death, the right conferred by sub-section (1) on

C.M.A.C. 1962

LT. MIN OO v. THE UNION OF BURMA.

a person convicted by a court-martial shall not be exercisable—

(*a*) unless, within such period as may be prescribed, he presents to the appropriate authority a petition in pursuance of sub-section (2) of section 168 praying that his conviction be set aside; and

(*b*) until either the prescribed period beginning with the day on which the petition is presented expires, or he is notified by that authority of the order passed on the petition and dissatisfied therewith, whichever event first occurs."

Sub-section (2) of section 168 provides that a person subject to the Defence Services Act of 1959, who considers himself aggrieved by any finding or sentence by any Court-Martial may present a petition to the officer or authority empowered to confirm the finding or sentence of such Court-Martial and the confirming authority may pass such orders thereon as he thinks fit. Regarding the periods of limitation, the same are prescribed in the rules framed by the Supreme Court of the Union of Burma *vide* Notification No. 3 (General) dated the 30th December, 1960. The period of limitation for presenting a petition to the confirming authority is ten days from that on which the finding of the Court-Martial is promulgated and the period at the expiration of which a person not previously notified that his petition has not been granted becomes entitled to exercise his right of appeal is 60 days following that on which he had presented his petition. The period within which the appeal must be lodged is 60 days from that on which the appellant's right of appeal becomes exercisable.

The contention of the learned Government Advocate is that since the appellant Lieutenant Min Oo had not presented to the confirming authority a petition as prescribed under sub-section (2) of section 168 of the

Defence Services Act of 1959, his appeal was incompetent. However, in the circumstances narrated above it was impossible for Lieutenant Min Oo to have presented a petition to the confirming authority as prescribed under section 168 (2) of the Defence Services Act, 1959. The amending Act giving him a right of appeal became law only on the 5th of October 1961, long after he had presented an application to the Supreme Court of the Union of Burma on the ground that he had no ordinary right of appeal. Therefore, Lieutenant Min Oo could not have presented a petition prescribed under section 168 (2) of the Defence Services Act, 1959, within the period of limitation prescribed by the rules of the Court-Martial Appeal Court, 1960, as notified in the Supreme Court Notification No. 3 (General) dated the 30th of December, 1960. In *Mayer* v. *Harding* (1) the appellant having applied to justices to state a case under sections 20 and 21 Vict. Chapter 43, received the case from them on Good Friday and transmitted it to the proper Court on the following Wednesday, it was held by a Bench consisting of Mellor and Shee, JJ. that " as the offices of the Court were closed from Friday until Wednesday, the appellant had transmitted the case as soon as it was possible to do so and that, therefore, he had sufficiently complied with the requirements of law which directs that the case must be transmitted by the appellant within three days after he has received it." In this connection, the following observation of Mellor, J., is apposite. The learned Judge said:

> " Here it was impossible for the appellant to lodge his case within three days after he received it. As regards the conduct of the parties themselves, it is a condition precedent. But this term is sometimes used rather loosely. I think it cannot be considered strictly a condition precedent where

(1) (1866-67) L.R. II Q.B., p. 410.

C.M.A.C. 1962

LT. MIN OO v. THE UNION OF BURMA.

it is impossible of performance in consequence of the offices of the court being closed, and there being no one to receive the case."

Besides, the President of the Union of Burma who is the highest confirming authority had already confirmed the finding against the appellant Lieutenant Min Oo on the 11th of August 1960, and there is no point in presenting a petition either to him or to an inferior confirming authority as required by sub-section (2) of section 168 of the Defence Services Act, 1959. The preliminary objection of the learned Government Advocate has, therefore, been overruled.

Now, regarding the facts of the case. On the day of occurrence, namely, the 9th December, 1959, there was an unofficial meeting of all the officers of the Burma Navy Training School at Seikkyi except one, Lieutenant Kyaw Myint who was absent. This meeting was held on the 1st floor of the Officers' Mess from about 7 p.m. till about 8 p.m. when it was adjourned to enable the participants to have refreshments downstairs. All the officers present at the meeting except Lieutenant Kyaw Win (PW 10), who left the meeting early and Lieutenant Khin Maung Swe (PW 2) who remained upstairs to have a bath, came down to the groundfloor of the building. There, in the sitting-room Lieutenant-Commander Khin Maung Myint (PW 1) who was the Principal of the Navy Training School conversed with two guests Lieutenant Khin Maung Lwin and Mrs. Khin Maung Lwin who had arrived. Two other officers, Lieutenant Daw Than Shin (PW 7) and Lieutenant Nyun Nyun Yin (not examined) had their dinner in the Dining Room adjacent to the sitting room. While they were so occupied, it is the prosecution case that, Lieutenant Min Oo came and engaged them in conversation in course of

which he told them that he had something to clear up with Lieutenant-Commander Khin Maung Myint that very night and so saying he went to join Lieutenant-Commander Khin Maung Myint and his companions in the sitting room. A short while later, Lieutenant Khin Maung Lwin and his wife left leaving behind Lieutenant Min Oo alone with Lieutenant-Commander Khin Maung Myint. At that moment, Lieutenant Daw Than Shin (PW 7) and Lieutanant Nyun Nyun Yin (not examined), Lieutenant Tin Maung Swe (PW 2), Lieutenant Win Thein Maung (PW 4) and Lieutenant Tint Lwin were in the verandah, a few feet outside the sitting room from which they could gather stray bits of conversation between Lieutenant-Commander Khin Maung Myint and the appellant Lieutenant Min Oo. Several topics, as will be mentioned later, were discussed and the conversation was more and more heated as it became argumentative. The witnesses who remained in the verandah also heard the sound of some one banging his fist on a table or chair before they heard the report of a gun. At this Lieutenant Tin Maung Swe and Lieutenant Tint Lwin rushed into the sitting room to see Lieutenant Khin Maung Myint and the appellant Lieutenant Min Oo struggling on the floor for the possession of a pistol which was held by Lieutenant Min Oo in his right hand. There was no lamp alight in the sitting room but the four electric lamps in the verandah surrounding it shed sufficient light to enable the forms, if not the features of the persons engaged in the struggling, to be clearly seen. Lieutenant Tin Maung Swe and Lieutenant Tint Lwin then began to assist Lieutenant-Commander Khin Maung Myint, whose right hand had been injured, in disarming the appellant Lieutenant Min Oo; but to no avail. In the meanwhile, the Orderly Officer Lieutenant Masters (PW 6) who had been to fetch some of the Naval ratings for the purpose of being questioned, arrived in a station-wagon and managed to

C.M.A.C. 1962

LT. MIN OO v. THE UNION OF BURMA.

disarm the appellant. Lieutenant Commander Khin Maung Myint who received a gunshot wound at the base of his right index finger was taken to Rangoon for first aid treatment by a private doctor by the name of Dr. Suvi, before being taken to the Base Military Hospital for treatment. As for the appellant Lieutenant Min Oo he was taken in-charge of by Lieutenant Masters and Khin Soe (PW 8) and later, handed over to the custody of Lieutenant Han Htwe (PW 3) of the Provost Marshal Department who came to Seikkyi from Rangoon for the purpose of arresting him. A Browning automatic pistol exhibited in the case with 13 cartridges in the magazine, which had admittedly caused the injury found on Lieutenant-Commander Khin Maung Myint, was seized. An empty cartridge was also found inside the sitting room. The pistol was the private property of the appellant Lieutenant Min Oo and he had been using it for the past seven or eight years under a license.

The defence of the appellant Lieutenant Min Oo, in brief, was that as the argument between him and Lieutenant-Commander Khin Maung Myint became more and more heated, he tried to leave the sitting room after telling the latter that they should continue the discussion on another day. As he got up, the exhibit pistol which he had tucked up inside his *longyi* under his shirt, slipped, so that he caught hold of it to prevent it from falling. This innocent gesture on his part was misinterpreted by Lieutenant-Commander Khin Maung Myint as drawing his weapon with the intention of using it; the Lieutenant-Commander then tried to get hold of his weapon and in the struggle for its possession both of them fell down and the pistol was discharged by accident.

The prosecution case mainly rests upon the evidence of Lieutenant-Commander Khin Maung Myint corroborated in some particulars by the evidence of some of the witnesses for the prosecution, and by the circumstantial

evidence on record. According to the Lieutenant-Commander, after the meeting upstairs had been adjourned he came down to the sitting room and there, he engaged in conversation with his guests, Lieutenant Khin Maung Lwin and Mrs. Khin Maung Lwin. After they left, the appellant Lieutenant Min Oo came up to him to say that he had some matter to settle with him. At that time the appellant was in *mufti*. They were seated side by side, with the appellant sitting on a separate chair on his right. The appellant asked him whether his own impending transfer was due to the fact that he (the appellant) had been serving at the Training School for more than two years, or to the adverse report written about him by the Lieutenant-Commander. The latter then replied that it could have been due to both. The appellant then said " I don't care. I don't care. I could not care less ", and so saying banged the arm of the chair. Lieutenant-Commander Khin Maung Myint then told the appellant that he suspected him of being at the bottom of the shooting incident at Seikkyi about ten days ago, in which some of the guards on duty were involved. To this the appellant replied that if he had been at the bottom of the whole affair, the Lieutenant-Commander would have been the first to be killed. The appellant then went on, " I have been wanting to kill you for a long time. I want to kill you," and so saying, he got up from his chair, drew the pistol from behind and pointed the barrel at the Lieutenant-Commander. At the same time Lieutenant-Commander Khin Maung Myint heard a click which he thought was due to the appellant releasing the safety-catch of his pistol. He, therefore, grappled for the pistol holding the barrel with his right hand and the appellant's wrist with his left. Both of them fell to the floor with the appellant on his back. While they were struggling on the floor with the Lieutenant-Commander on top and the appellant below,

C.M.A.C. 1962

LT. MIN OO v. THE UNION OF BURMA.

the appellant tried to bring the barrel of the weapon as near the Lieutenant-Commander's head as possible, and when the weapon was at its nearest to the Lieutenant-Commander's head, it went off. The index finger of the Lieutenant-Commander's right hand which held the pistol by its barrel was hit, before the two of them rolled together on the floor. At this moment Lieutenants Tint Lwin and Tin Maung Swe ran in from outside, grabbed for the pistol while the Lieutenant-Commander left the scene on finding himself injured. He also saw the Orderly Officer Lieutenant Masters come to the scene. He was later taken to Rangoon for medical attention.

The evidence of Lieutenant-Commander Khin Maung Myint receives corroboration from that of Lieutenant Win Thein Maung (PW 4), Assistant Principal of the Navy Training School at Seikkyi. According to this witness he was talking with Lieutenant Tint Lwin (PW 12), Lieutenant Tin Maung Swe (PW 2), Lieutenant Daw Than Shin (PW 7) and Lieutenant Nyun Nyun Yin (not examined) on the verandah outside the sitting room when he heard the appellant Lieutenant Min Oo talking with Lieutenant-Commander Khin Maung Myint. The conversation became louder and louder and Lieutenant Win Thein Maung heard the names of Lieutenant Kyaw Win, Lieutenant Tint Lwin and himself being mentioned in course of the conversation. So far as he could remember the topics related to the action of the appellant, Lieutenant Min Oo recommending for promotion Sergeant Khin Maung Gyi with whom the Lieutenant-Commander was dissatisfied, of the action of Lieutenant Tint Lwin in removing 120 rifles without informing Lieutenant Min Oo although he was in charge of the armoury, the action of Lieutenant Win Thein Maung in asking Lieutenant Min Oo to make entries in a form regarding certain weapons and the action of Lieutenant Kyaw Win in bringing new Mess cans for

the use of lady officers without informing Lieutenant Min Oo. Then, Lieutenant Win Thein Maung heard the appellant Lieutenant Min Oo broach the subject of the adverse report being written against him by Lieutenant-Commander Khin Maung Myint. The Lieutenant Commander was also heard to accuse Lieutenant Min Oo of being at the bottom of a shooting incident which occurred a few days ago. To this, the appellant Lieutenant Min Oo was heard to reply: that if he was at the bottom of the affair Lieutenant-Commander Khin Maung Myint would have been the first to be killed. The appellant Lieutenant Min Oo was also heard to say "I couldn't care less" or words to that effect after banging the chair or table. At this stage Lieutenant Win Thein Maung went upstairs to obtain some papers. While there he heard the report of a gun. He came running downstairs and rushed into the sitting room to see Lieutenant Tin Maung Swe and Lieutenant Tint Lwin grappling with the appellant Lieutenant Min Oo, with Lieutenant-Commander Khin Maung Myint standing nearby nursing his bleeding hand. Lieutenant Masters then arrived to tell Lieutenant Tin Maung Swe and Lieutenant Tint Lwin to release their hold on the appellant's pistol and at the same time saying to the appellant: "Robert! Robert! Give me the gun." Thereafter, Lieutenant Masters obtained the weapon from the appellant and handed it over to him (Lieutenant Win Thein Maung).

Another witness to corroborate Lieutenant-Commander Khin Maung Myint is Lieutenant Daw Than Shin (PW 7). According to her, she and Lieutenant Nyun Nyun Yin were having their dinner in the Dining Room when the appellant Lieutenant Min Oo came and engaged them in conversation with him. He told them that he was not as bad as he was reputed to be, that the lady officers should not misunderstand him but should rather be on visiting terms with him. He then left saying that he had

C.M.A.C. 1962

LT. MIN OO v. THE UNION OF BURMA.

something to settle with the Principle—meaning Lieutenant-Commander Khin Maung Myint—that very night. As the appellant appeared to be somewhat under the influence of liquor, Lieutenant Daw Than Shin and her companion did not say anything in reply to him. Later, Lieutenant Daw Than Shin was among those who remained in the verandah outside the sitting room while the appellant Lieutenant Min Oo was conversing with Lieutenant-Commander Khin Maung Myint firstly, in undertones and then in progressively louder voices as they became more and more argumentative. Among the topics discussed were the removal of fire-arms from the Armoury, promotion of some of the men and the obtaining of Mess cans for the use of the lady officers. The appellant was then also heard to say, "I don't care . . ." and not long after that, the report of a gun was heard and Lieutenant Tin Maung Swe and Lieutenant Tint Lwin ran into the sitting room while she went and stood outside the verandah. In the meanwhile, the Orderly Officer Lieutenant Masters who arrived in a car, rushed into the sitting room while Lieutenant-Commander Khin Maung Myint came out nursing his hand and saying to them: "Have you all not heard what happened inside?". Lieutenant Win Thein Maung then came out holding a pistol and told her and her friend Lieutenant Nyun Nyun Yin to go home. Lieutenant Tin Maung Swe (PW 2) was the officer who remained upstairs to have a bath whilst the rest of those who attended the meeting went downstairs. When he came down he saw the two lady officers, Lieutenant Win Thein Maung, Lieutenant Tint Lwin and Lieutenant Khin Soe conversing with one another outside the sitting room. He also heard the appellant Lieutenant Min Oo and Lieutenant-Commander Khin Maung Myint chatting inside the sitting room. He then went for a stroll with Lieutenant Khin Soe and on his return heard, from a distance of about 20 feet away from the sitting room, the

voice of the appellant saying: "I am not satisfied." He also heard the sound of someone pounding the arm of a chair with his fist. Soon after he heard the report of a gun and he ran into the sitting room followed by Lieutenant Tint Lwin. There, he saw the appellant lying flat on his back holding a pistol in his hand and Lieutenant-Commander Khin Maung Myint on top of him pressing the pistol down to the floor. Lieutenant Tin Maung Swe accordingly tried to grasp the pistol away from the appellant and in this he was assisted by the new-comer Lieutenant Tint Lwin. On their arrival Lieutenant-Commander Khin Maung Myint got up nursing his injured hand. Soon after, the Orderly Officer Lieutenant Masters arrived and after holding the pistol which was being held by the appellant, told Lieutenant Tin Maung Swe and Lieutenant Tint Lwin to let go. Lieutenant Tin Maung Swe then left. Later, when Lieutenant Tin Maung Swe came back with a torch the appellant Lieutenant Min Oo tried to fist him and Lieutenant Tin Maung Swe defended himself with the torch.

The story told by Lieutenant Tint Lwin was that he was talking with the two lady officers, Lieutenant Win Thein Maung and Lieutenant Tin Maung Swe, when he heard the appellant Lieutenant Min Oo shout out: "I don't care! I don't care!" He also heard the names of Lieutenant Win Thein Maung and himself being mentioned in course of an argument between the appellant and Lieutenant-Commander Khin Maung Myint. Soon after, the Orderly Officer Lieutenant Masters was seen arriving in a car and almost simultaneously, Lieutenant Tint Lwin heard the report of a gun from inside the sitting room. He, therefore, ran into that room and saw the appellant and Lieutenant-Commander Khin Maung Myint struggling on the floor with the appellant holding a pistol in his right hand and Lieutenant-Commander Khin Maung Myint trying to push the pistol down. Lieutenant Tint Lwin,

C.M.A.C. 1962

LT. MIN OO v. THE UNION OF BURMA.

therefore, assisted in trying to wrest the weapon away from the appellant. Lieutenant-Commander Khin Maung Myint who had sustained an injury on his hand then released his hold on the pistol while Lieutenant Tint Lwin and Lieutenant Tin Maung Swe tried to disarm the appellant without success. In the meantime the Orderly Officer Lieutenant Masters came into the room and asked the appellant to surrender his weapon which he did to Lieutenant Masters.

The prosecution made an attempt to corroborate the story of Lieutenant-Commander Khin Maung Myint by the testimony of the Cook, Islam (PW 5) who was on duty at the time. According to this witness, while waiting for Lieutenant-Commander Khin Maung Myint to have his dinner he saw through the windows from a distance of about 40 feet away, how the appellant got up from his seat to draw something from his back before the report of a gun was heard. At that time both Lieutenant-Commander Khin Maung Myint and the appellant were wrestling with each other in a standing position. However, apart from the fact that the room was in semi-darkness so that it would be difficult to distinguish the features of the persons inside from a distance of about 40 feet away—especially when the window had a mosquito-proof netting—the version of the Cook Islam that both Lieutenant-Commander Khin Maung Myint and the appellant were still wrestling in a standing position after the report of the gun was heard, ran counter to the prosecution case as made out by Lieutenant-Commander Khin Maung Myint himself. Therefore, the testimony of Islam does not, in our opinion, carry any weight.

However, if the testimony of the prosecution witnesses so far narrated above be believed, there is a *prima facie* case that the appellant Lieutenant Min Oo not only drew his pistol in anger against his superior officer but actually, tried to shoot him with it. The question now for

consideration is: how far is the prosecution case rebutted by the testimony of the appellant who elected to give evidence on behalf of his own defence.

Beginning from the point when the appellant Lieutenant Min Oo came into the sitting room after the meeting upstairs had been adjourned, the appellant's story is this. He saw Lieutenant Khin Maung Lwin and Mrs. Khin Maung Lwin in the sitting room and joined them in conversation regarding a Barbecue Party that was being arranged about ten days hence. Lieutenant Khin Maung Lwin promised to contribute a gallon of Rum for this purpose. In the meanwhile Lieutenant-Commander Khin Maung Myint came into the sitting room and sat on a chair next to the appellant. Lieutenant Khin Maung Lwin and his wife left soon after, and the appellant and Lieutenant-Commander Khin Maung Myint began talking about Training School matters. Thereafter, the appellant told the Commander that a Barbecue Party was being arranged for the 19th of December and that in the meantime, he would have to see the Income-tax Officer regarding the assessment on the estate of his deceased wife. Lieutenant-Commander Khin Maung Myint then said that the appellant was always too busy with his own personal affairs and thus, neglecting his work and that he (Lieutenant-Commander) would therefore have to write an adverse report about him. To this the appellant explained that he could not prepare the ledger relating to the issue of arms, etc., as requested by Lieutenant Win Thein Maung as he did not have the necessary vouchers for that purpose. He continued to explain how some of the other officers failed to co-operate with him. He gave as instances: the action of Lieutenant Tint Lwin drawing 120 rifles from the Armoury without his knowledge in spite of the fact that he (the appellant) was Officer-in-Charge of the Armoury; the action of Lieutenant Kyaw Win in drawing new Mess cans for the use of the lady

C.M.A.C. 1962

LT. MIN OO v. THE UNION OF BURMA.

officers when the old cans had not yet been returned. Lieutenant-Commander Khin Maung Myint accused the appellant of trying to keep *Dabes* (favourites) and gave as instances of the appellant's action in recommending the Rating Khin Maung Gyi for promotion in spite of the fact that he (Lieutenant-Commander) disapproved of this action. Lieutenant-Commander Khin Maung Myint also accused the appellant of being at the bottom of the haphazard shooting which took place on the 2nd December 1959, wherein some of the members of the Guard were involved. To this, the appellant countered by saying that on the night of the incident he was the very first person to inform the Assistant Principal Lieutenant Win Thein Maung about the matter and that when he asked Lieutenant Win Thein Maung's permission to use the phone, he found the latter still in *mufti*. At this, Lieutenant-Commander Khin Maung Myint became angry saying that he (the appellant) was always full of accusations regarding other people. Seeing that his Commander was in anger, the appellant said that the conversation should stop. He then tried to get up and the exhibit automatic pistol which he kept tucked inside his *longyi* under the shirt, was found to have slipped between his thighs. He, therefore, took the weapon in his hand and stood up to put on his slippers. Thereupon, the Lieutenant-Commander, Khin Maung Myint, tried to wrest the weapon away from him by holding the barrel of the weapon in his right hand and by placing his left hand on top. Both of them fell flat on the floor and the pistol went off.

The question now for consideration is: which of these two versions represents the truth?

For his possession of the exhibit pistol at the time of the incident the appellant explained that since the shooting incident took place he was in the habit of carrying a pistol with him whenever he went out at night and in this he is supported by the Orderly Officer Lieutenant

Masters (PW 6) who was on friendly terms with him and who had accompanied him to the meeting that night. However, while Lieutenant Masters as the Orderly Officer was in uniform, and not only carried his weapon openly when he went to the Mess to attend the meeting but even tried to leave it on the coat-hanger downstairs, the appellant who was in *mufti*, brought his pistol concealed. Moreover, Lieutenant Masters only took his weapon upstairs to the meeting room when the Assistant Principal Lieutenant Win Thein Maung told to do so and during the meeting kept the weapon on the table in front of him. The appellant, however, did not inform Lieutenant Win Thein Maung, the Assistant Principal, that he had brought his pistol and although he did say that he told the Orderly Officer Lieutenant Masters about it, he is not supported by that officer on this point. Lieutenant Masters admitted that when he was about to take his weapon upstairs the appellant asked him whether it would be proper to do so. However, by this Lieutenant Masters understood that the appellant was referring to the weapon which he (Lieutenant Masters) was carrying. While the meeting was in progress nobody knew that the appellant had a pistol with him and admittedly, it is an unwritten law that weapons are not to be carried into the Mess. Therefore, the only conclusion is that the appellant kept the exhibit pistol concealed inside his *longyi* under his shirt until he got up from the chair after a heated argument with his superior officer.

Regarding the appellant's story that he only took out the pistol from inside his *longyi* because he feared that it might fall to the floor, there is a variance between his statement on oath and the case put to Lieutenant-Commander Khin Maung Myint in course of his cross-examination. There it was suggested that the weapon actually fell to the floor and that the appellant had to pick it up before trying to put on his slippers. In

C.M.A.C. 1962

LT. MIN OO v. THE UNION OF BURMA.

contrast, the story told by Lieutenant-Commander Khin Maung Myint that the appellant drew his weapon in anger against him and that a clicking sound was heard before he (Lieutenant-Commander) tried to wrest the weapon away from the appellant, is much more credible.

We have ourselves examined the exhibit pistol and found that the releasing of the Safety Catch does not emit any appreciably audible sound, but that a distinct click could be heard if the hammer is pulled back from a half-cocked position to a fully cocked position preparatory to shooting. Therefore, what Lieutenant-Commander Khin Maung Myint heard was probably the cocking of the hammer.

The appellant has explained that in order that his pistol might hold more than 13 cartridges, he placed one in the barrel and 13 in the magazine. In this connection the following description regarding the external hammer of a Browning automatic pistol of the type exhibited in the case reads: " The external hammer constitutes in itself an extra safety. It permits in fact to verify easily if the pistol is cocked or not. On the other hand it permits the arm to be carried in perfect safety with a cartridge in the barrel. It is sufficient for that to allow the hammer to fall gently forward, using the finger as a brake and pressing the trigger. To be ready to fire, all that is necessary is to recock the hammer."

The appellant's explanation for the manner in which the pistol was discharged was that during the struggle between him and Lieutenant-Commander Khin Maung Myint the hammer must have become cocked accidentally and the trigger must have been pressed by either of them, also accidentally.

In our opinion this explanation, which is unacceptable, has been rightly rejected by the members of the Court-Martial.

If the whole thing was merely the result of an accident one would have expected that the appellant would have been profuse in his explanation to every one that he met after the shooting, that the weapon had been discharged by accident. As it is the only piece of evidence somewhat in his favour is that after he had been in the custody of Lieutenant Masters and Lieutenant Khin Soe (PW 8), Lieutenant Masters left the appellant in charge of Lieutenant Khin Soe while he went to talk over the telephone with Lieutenant Tint Lwin as to what should be done with the appellant; on his return to where the appellant was, the appellant told him (Lieutenant Masters) that he wanted to apologize to the Lieutenant-Commander. Lieutenant Masters then telephoned direct to the Lieutenant-Commander who told him that the appellant should wait till he was more sober, before he apologized.

The appellant's conduct subsequent to the incident does not fit in with his story that the shooting was the result of a mere accident. No doubt, in the case of *King Emperor* v. *U Damapala* (2) relied upon by the learned Advocate for the appellant it is held that the fact that an accused person remains silent when denounced in the presence of witnesses by another person as the latter's assailant, is admissible in evidence but that the degree of weight to be attached to the silence of an accused person depends upon the nature of each case and that it is not permissible to arrive at an adverse verdict on the strength of the opinion formed as to the conduct of an accused person to supplement a case for the prosecution, which at the conclusion of the evidence heard on both sides, is too weak to justify conviction. However, there is nothing in *U Damapala's* case to say that the conduct of an accused person subsequent to a crime is not a relevant factor. All that *U Damapala's* case (2) lays down is that if the case

(2) I.L.R. 14 Ran. 666 (F.B.).

C.M.A.C. 1962

LT. MIN OO v. THE UNION OF BURMA.

for the prosecution is too weak to justify a conviction, the conduct of an accused person should not be used to bolster it.

The learned Advocate for the appellant has criticized the testimony of the two witnesses who furnished important corroborations to the story told by Lieutenant-Commander Khin Maung Myint. They are Lieutenant Win Thein Maung (PW 4) and Lieutenant Daw Than Shin (PW 7). The learned Advocate said, that whereas Lieutenant Win Thein Maung was able to speak about the details of the conversation between the appellant and Lieutenant-Commander Khin Maung Myint, other witnesses who were said to have been on the verandah with him could only talk of stray bits of conversation heard by them. However, it is a matter of common knowledge that when a group of persons is either looking at or hearing the same thing, some may later recollect more details of the incident than others and that the amount each recollects depends on the degree of attentiveness at the time of the incident which he sees or hears, and his power of recollection.

Regarding Lieutenant Daw Than Shin (PW 7) whose evidence was also criticized by the learned Advocate for the appellant, we see no reason why she should have concocted a false story regarding the conversation between her and the appellant Lieutenant Min Oo before the latter went into the sitting room. According to her he was somewhat under the influence of liquor, and he was bent on settling some points with the Lieutenant-Commander that very night.

The learned Advocate for the appellant has also contended that if the weapon was discharged at the precise moment as stated by Lieutenant-Commander Khin Maung Myint, the pellet would not have struck the northern wall of the sitting room at a height of one and a half feet from the floor as was actually the case. However, the interval

of time between the moment when the appellant whipped out his pistol, and the moment when it was discharged must have been only a few seconds and no one with the exception of those with a photographic memory could have remembered at what precise moment the weapon exploded. Therefore, Lieutenant-Commander Khin Maung Myint might have been mistaken when he thought that the weapon was pointed towards the ceiling when it exploded when in fact he had already succeeded in pushing it downwards.

To sum up: what really seems to have happened is this. The appellant Lieutenant Min Oo was labouring under a sense of grievance because he knew that Lieutenant-Commander Khin Maung Myint had written an adverse report about him. He wanted to find out whether his impending transfer was due to the action of his superior officer. That was the reason why he told Lieutenant Daw Than Shin that he had something to settle with the Lieutenant-Commander that very night. He took the weapon concealed in his person intending to use it if he failed to get a satisfactory answer from his superior officer. He became very defiant when he was told that his transfer could have been due to the adverse report which was about to be sent. However, the last straw was when he was accused of being at the bottom of the shooting affair. It was at that precise moment when he said that if he had been at the bottom of the shooting affair, the Lieutenant-Commander would have been the first person to have been shot. He then whipped out his pistol, cocked it preparatory to shooting and he would, in all probability, have shot at the Lieutenant-Commander at a point blank range, but for the latter's action in trying to wrest the pistol away from him.

Lieutenant-Commander Khin Maung Myint's story that as the appellant drew his weapon against him he also said: " I will kill you!" is not supported by any of the witnesses

C.M.A.C. 1962

LT. MIN OO v. THE UNION OF BURMA.

who were within earshot of the sitting room. Although it is possible that this particular expression was uttered by the appellant in an undertone, the probabilities are that the action of the appellant in drawing the pistol and cocking it so convinced Lieutenant-Commander Khin Maung Myint that he was about to be shot that he thought that he also heard the appellant say: " I will kill you ! ".

Now, the prosecution has, in our opinion, fully established the fact that the appellant drew his weapon in anger against his superior officer and therefore, committed an offence punishable under section 17 of the Burma Naval Discipline Act, 1947. The maximum penalty for this offence being transportation for life, this by itself is sufficient to justify the sentence passed on the appellant.

However, in our opinion, an offence under section 307 of the Penal Code has also been brought home to the appellant. This section, as it was in force at the time of the occurrence of this case reads:

> " Whoever does any act with such intention and knowledge and under such circumstances that, if he by that act caused death, he would be guilty of murder, shall be punished with imprisonment . . . for a term which may extend to ten years, and shall also be liable to fine; and, if hurt is caused to any person by such act, the offender shall be liable either to transportation for life, or to such punishment as is hereinbefore mentioned."

The words " or knowledge " occurring in this section were, however, deleted by section 8 of the Penal Code (Amendment) Act of 1960, which came into force on the 5th of October 1960.

Now, in *Queen Empress* v. *Niddha* (3), it was held by Straight, J. that " a person is criminally responsible for an attempt to commit murder when, with the intention

(3) I.L.R. 14 All. 38.

or knowledge requisite to its commission, he has done the last proximate act necessary to constitute the completed offence, and when the completion of the offence is only prevented by some cause independent of his volition." This exposition of the law was approved by May Oung, J., in *Nga Waik* v. *King Emperor* (4) and by a Bench of the Bombay High Court in *Vasudeo Balwant Gogte* v. *Emperor* (5).

Applying the principles enunciated above, it is clear that in the present case but for the action of Lieutenant-Commander Khin Maung Myint in trying to wrest the pistol away from the appellant the latter would have shot him at a point blank range.

For these reasons we consider that the appellant has also been rightly convicted for the offence punishable under section 307 of the Penal Code. The sentence meted out to him does not call for any interference. Accordingly, the appeal is dismissed.

(4) I.L.R. I Ran. 209. (5) A.I.R. (1932). Bom. 279.

C.M.A.C. 1964

Apr. 3.

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

Before U San Maung J, U Aung Gyi and Col. Tun Tha.

MAUNG NYAN SHEIN (APPELLANT)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

Defences Services Act (1959)—*S.* 136—*Applicability of Evidence Act—Proof of confession before Magistrate—Use of confession not produced at trial, in Appeal—whether proper—Premeditation in murder—question of fact—exculpatory statement in confession—how to be accepted.*

Held: As s. 136 of the Defence Services Act states that the Evidence Act shall apply, a confession made by a member of the Armed Services before a Magistrate, can be proved against him.

However, where such confession has not been produced at the Summary General Court Martial, and was produced only at the Appellate Court, it would not be in the interest of justice to make use of it at this stage.

Held also: Premeditation is a question of fact. The mere fact that the Appellant admitted in his statement recorded under s. 22 (3) of the Defence Services Act, that he went armed with a knife, does not prove premeditation.

The exculpatory statement in the said statement that the Appellant first struck the deceased with a bamboo merely to hurt him, must be accepted, as there is no other evidence to show affirmatively that it is false.

Union of Burma v. *Aung Tin* (a) *Aung Myint*, *Aung Tin* (a) *Aung Myint* v. *Union of Burma*., (1958) B.L.R. (S.C.) 1, referred to.

The Appellant is therefore given the benefit of doubt regarding the existence of premeditation, and the conviction is altered from s. 302 (1) (*b*) to s. 302 (2) of the Penal Code.

Po Aye (Advocate) for the appellant.

Hla Thin (Government Advocate) for the respondent.

U AUNG GYI, J.—Appellant 220476 Rifleman Nyan Shein of 40th Buregt, Shwebo, now under sentence of death, was tried in Summary General Court-Martial No. 18 of 1963 presided over by Major Po Yin. He was charged under section 71 of the Defence Services Act read with

* Criminal Appeal No. 2 of 1964.

section 302 (1) (*b*) Penal Code for having, with premeditation, caused the death of 220373 Rifleman Kan Hlaing of the same Buregt on the night of 29th April 1963. The sentence of death passed upon the appellant by the Court-Martial on 14th August 1963 received confirmation from Chief of Staff General Ne Win on 25th November 1963.

When appellant submitted his appeal, he also prayed to be allowed to appear before this appellate Court, and the Court using its discretionary powers under section 221, Defence Services Act, granted his request. When the appellant was produced on 13th March 1964, he was allowed to make a further statement which, in effect, was more or less repetitive of what he had stated already before the Court-Martial on 14th August 1963.

The facts of the case are as follows:

On the day of occurrence, at about 1 p.m. or so, appellant Nyan Shein was in the company of Corporal Tun Han, Rifleman Ba Thein and Lance-Corporal Chit Swe (PWs 1, 2 and 3) when they went to drink toddy before they had a bath in the lake. Rifleman Kan Hlaing came to join them towards the end and, after the first party of four left the toddy shop, Rifleman Kan Hlaing was left by himself. He made an attempt to persuade appellant Nyan Shein to keep him company by remaining behind but did not succeed as Corporal Tun Han called him away. After their arrival at the barracks appellant Nyan Shein went out again, to have drinks elsewhere and at about 5 p.m. Lance-Corporal Maung Maung Soe (PW 4) met him at Si-so-kon village, all alone, and in a very drunken condition. When Lance-Corporal Maung Maung Soe brought him back to the barracks, he complained to him on the way that Rifleman Kan Hlaing was constantly threatening to assault him. Lance-Corporal Maung Maung Soe advised him to report the matter to his superiors, and by the time they got back to the barracks it was 7 p.m. Round about 11 p.m., 2nd Lieutenant Shwe Hla (PW 8) was awakened

C.M.A.C. 1964 — MAUNG NYAN SHEIN v. THE UNION OF BURMA.

from sleep by Rifleman Kyaw Shwe and informed that Rifleman Kan Hlaing had been found stabbed by an unknown person at his barracks. Upon going to the said barracks 2nd Lieutenant Shwe Hla did find Rifleman Kan Hlaing with a stab wound and in an unconscious state. He reported at once to his superior Captain Soe Lwin who also arrived at the scene. The injured man was rushed to the hospital but he died on arrival without being able to denounce his assailant. After returning from the hospital, Captain Soe Lwin examined a few persons he suspected, and was fortunate to obtain a clue from Lance-Corporal Maung Maung Soe who, as stated earlier, had been reported by Rifleman Nyan Shein regarding the repeated threats of assault he had received from Rifleman Kan Hlaing. Rifleman Nyan Shein was sent for and when he arrived he denied all knowledge about the assault upon Rifleman Kan Hlaing. But when Warrant Officer Win Lwin examined him, Rifleman Nyan Shein admitted that he did stab Rifleman Kan Hlaing but that, at first, he merely used a stick to hurt him, and that only when Kan Hlaing was about to defend himself he (Rifleman Nyan Shein) used his clasp knife. When asked about the said clasp knife he offered to produce it by taking with him Warrant Officer Win Lwin and Saw Shwe Than, Police Station Inspector of Shwebo Police Station to a football field. There, he produced the clasp knife (Exhibit ၀၁) which he had left stuck in the ground of a small hillock. After he was brought back to the barracks, which was during the early hours of the morning, he was made over to Police Station Inspector Saw Shwe Than by Captain Soe Lwin. He was taken to the Police Station and, on the same day, as he desired to confess he was produced before the Subdivisional Magistrate at about 10 a.m. to have his confession recorded.

Apart from the statement made by Rifleman Nyan Shein to Captain Soe Lwin and Warrant Officer Win Lwin,

in the early hours of 30th April 1963, followed by a confession before the Subdivisional Magistrate Shwebo, at about 10 a.m. or so of the same date, he also made a statement (Exhibit ၀) when examined by Lieutenant Khin Maung Nyunt (PW 11) on 6th June 1963.

It can be seen from the above that there was no eye witness as to what actually occurred that night in the room of the barracks where Rifleman Kan Hlaing was found with four stab wounds, all of which, as testified to by Dr. Rathnam (PW 9) could have been inflicted with (Exhibit ဆ) clasp knife. Injury No. 1, having penetrated through and through the right lobs of the liver, proved fatal.

The conviction of the appellant was based upon his statement (Exhibit ၀) given to Lieutenant Khin Maung Nyunt, (PW 11), and which was recorded according to Rule 22 (3) of the Defence Services Rules. We find however that the confession of Rifleman Nyan Shein given before the Subdivisional Magistrate, Shwebo, on 30th April 1963, found no place in the proceedings of the Court-Martial. It may now be pointed out that section 136 of the Defence Services Act, 1959, clearly states that the Evidence Act shall, subject to the provisions of this Act, apply to all proceedings before a Court-Martial. Sections 24 to 26 of the Evidence Act relate to confessions and section 26 allows proof of a confession made by a person if it is made in the immediate presence of a Magistrate. Consequently, the confession given by Rifleman Nyan Shein before the Subdivisional Magistrate, Shwebo, could have been proved against him. This confessional record was produced before this appellate Court only on the 26th March 1964. The learned Government Advocate submitted that this Court has a discretion, even at this stage, to use it as allowed by Rule 11 (1) and (2) of the Rules of the Courts-Martial Appeal Court, 1960. We do not think however that it would be in the interest of justice to use

C.M.A.C. 1964 — MAUNG NYAN SHEIN v. THE UNION OF BURMA.

it now as the Court-Martial had not called for it to give what consideration it was worth, and the accused could have had an opportunity to explain it during the trial. As it is the appellant did not even have the opportunity to explain it when he was produced before this appellate Court on 13th March 1964. We therefore think that an *ex parte* use of this record at this stage would not be in the interest of justice and we would accordingly leave it out of our consideration.

This appellate Court is now, as in the case of the Court-Martial, left solely with the statement (Exhibit ၀) of Rifleman Nyan Shein and which we find, is the only evidence against him. It was in this statement that the appellant admitted as having gone armed with a clasp knife when he went to Rifleman Kan Hlaing after he had been informed at about 10 p.m. by one *Yebaw* Tun Way that Rifleman Kan Hlaing had been waiting for him near the stable. The fact that he went armed must have weighed heavily with the Court-Martial for the view that the appellant had acted with premeditation, and went to Rifleman Kan Hlaing with the sole idea of causing his death. Thus, conviction was recorded under section 71 of the Defence Services Act read with section 302 (1) (*b*), Penal Code leaving the Court with no option but to pass the extreme penalty. Premeditation, however, is a question of fact. Now, reading Rifleman Nyan Shein's statement (Exhibit ၀), we find in the third paragraph before the end, the following passage:

"ထိုအချိန်၌ကျွန်တော်၏ စိတ်ထဲဘွင်ငါ့ကိုသတ်မဲ့အကောင်ဘဲ၊ ငါ့ကိုမလုပ်နိုင်အောင်၊ နောင်ကိုမလုနိုင်အောင်၊ သူမလုပ်မီ၊ ငါကအရင်လုပ်လိုက်တာဘာဘဲကောင်းပါလိမ့်မယ်ဟု စိတ်ကူးပေါက်လာပြီး အနီးတွင် အမိုးမှ ပျက်ကျနေသော ဝါးလုံးဖြင့်ကောက်ရှိ ကံသို့ငင်၏မျက်နှာကိုရိုက်လိုက်ရာ....."။

From this passage, we are unable to conclude that the only intention with which Rifleman Nyan Shein had at that time was to cause the death of Rifleman Kan Hlaing. On

the other hand, the intention could have been to disable Rifleman Kan Hlaing and thus prevent him repeating his bullying ways in the future. The weapon which he first used, *viz.*, a bamboo, which cannot be considered as a lethal weapon, is a factor tending to show that he did not, at first, intend to cause death. He took with him a clasp knife, but this precaution was probably taken in case Rifleman Kan Hlaing proved aggressive for he had seen Rifleman Kan Hlaing armed with a dagger, stuck at his back, during that afternoon at the toddy shop. He did use his clasp knife but, as stated by him later, he resorted to it only when Rifleman Kan Hlaing, after he had been struck with the bamboo got up to retaliate with his *dah*. And the prosecution had not negatived Rifleman Nyan Shein's story that Rifleman Kan Hlaing had a *dah* with him. However the important point which we have to decide is, whether Rifleman Nyan Shein went with premeditation to cause death. His denies this, and it appears to us that if he came with that premeditation, nothing could have been easier for him than to stab the recumbent Rifleman Kan Hlaing from the very beginning instead of using just a bamboo. The fact that he used a bamboo is, as stressed by the learned counsel for the appellant, supported by medical evidence for Dr. Rathnam's opinion is that injury No. 6 could have been caused by a blunt weapon, such as a bamboo. Apart from the fact that the medical evidence supported the appellant's statement in (Exhibit ၀), the combined evidence of Captain Soe Lwin and Warrant Officer Win Lwin would show that, appellant, when examined told them "ပဌမတော့ဘယ်သား ကံလို့ငိုအား ကျွန်တော်ကဘုတ်နှင့်ရိုက်ခဲ့သာရိုက်ပါသည်"။ It is apparent therefore that appellant was all along consistent in his explanation that he had no premeditation to cause the death of Rifleman Kan Hlaing.

Giving due regard to the fact that the statement (Exhibit ၀), given by the appellant, is the sole evidence

C.M.A.C. 1964

MAUNG NYAN SHEIN v. THE UNION OF BURMA.

against him we have, as our support, the case of *Union of Burma* v. *Aung Tin (a) Aung Myint* / *Aung Tin (a) Aung Myint* v. *Union of Burma* (1) in which the Supreme Court observed that where there is no other evidence to show affirmatively that any portion of the exculpatory element in the confession is false, the Court must accept or reject the confession as a whole and cannot accept only the inculpatory element while rejecting the exculpatory element as incredible. If we are therefore to accept (Exhibit ๑) as the only evidence against appellant Rifleman Nyan Shein, we will also have to accept the exculpatory statement that he first struck Rifleman Kan Hlaing with a bamboo merely to hurt him. This would therefore entirely negative the idea that he came with premeditation to cause the death of Rifleman Kan Hlaing. The appellant stated before this appellate Court also that Rifleman Kan Hlaing had been constantly threatening him and the report the (appellant) had made to the Regimental Sergeant-Major had only made matters worse. He said that he finally made up his mind to leave the army, and that he went to Rifleman Kan Hlaing, when very drunk, with a view to ask him why he was constantly threatening him. There is therefore nothing inherently improbable in this story that he wanted to merely assault him and leave the army the next day. Hence, taking the statement (Exhibit ๐) given by him as a whole, we would accord the appellant the benefit of reasonable doubt as to whether he did or did not go to Rifleman Kan Hlaing on that night, with premeditation, to cause his death. His plea of right of defence must in the circumstances of this case, be entirely rejected.

We would therefore, while confirming the conviction of murder, alter the conviction from section 302 (1) (*b*) to one under section 302 (2) of the Penal Code and, setting aside the sentence of death, substitute therefore, one of transportation for life.

(1) (1958) B. L. R. (S.C.) 1.

CIVIL REFERENCE

Before U San Maung, U Saw Ba Thein, and U Tun Tin, JJ.

ADDITIONAL COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA, RANGOON, (PLAINTIFF)

C.C. 1964 Aug. 20

v.

U KYAUK SEIN, L/R OF DAW AYE KYI (DECEASED).* (RESPONDENT)

Income-tax Appellate Tribunal—power suo motu *to consider question of validity of notice—Rule* 10*—Finding as to non-service of notice—question of fact—powers of Chief Court. Voluntary returns by assessee—Nil returns—whether good returns.*

Under Rules 10 and 26 of the Income-tax Appellate Tribunal Rules, 1954, the Income-tax Appellate Tribunal has the power *suo motu* to consider the question as to the validity of service of notice to the assessee under s.22 (2) in spite of the failure of the assessee and her legal representative to raise this point.

Oriental Building and Furnishing Company v. *Commissioner of Income-tax, Delhi*,(1952) XXI I.T.R. 105 ; *K.S.P.K.T. Kalayappa Chettiar* v. *Commissioner of Income-tax, Madras*, (1964). LI I.T.R. 51 ; *Lajwanti Sial* v. *Commissioner of Income-tax, Madhya Pradash*, (1957) XXXII I.T.R. 526 ; *J.B. Greaves* v. *Commissioner of Income-tax, Bombay City* I, (1963) XLIX I.T.R. 107 ; *Pokhraj Hirachand* v. *Commissioner of Income-tax, Bombay City II*, (1963) XLIX I.T.R. 293 ; *Commissioner of Income-tax, Bombay City* v. *Breach Candy Swimming Bath Trust, Bombay*, (1955) XXVII I.T.R. 279 at p. 285, referred to.

Rule 10 has been framed by the Appellate Tribunal in pursuance of s.5A(6), and is not *ultra vires* the rule making power of the Tribunal, because it allows the Tribunal to raise *suo motu* a ground not raised in the memorandum of Appeal.

The Chief Court, in a reference to it under s. 66, is not competent to interfere in a matter which is within the discretion of the Income-tax Appellate Tribunal, unless a question has been raised as to whether the Tribunal's action was unjudicial and capricious.

The finding of the Tribunal that the notices under s. 22(2) were never served on any adult member of the assessee's family, is a finding of fact, which the Chief Court cannot interfere unless it is capricious, and unless a question has been raised whether it is so.

A.H. Atcha Co. v. *The Commissioner of Income-tax, Burma*, (1959) B.L.R. 191 (H.C.) ; *The Bank of Chettinad Ltd* .v. *The Commissioner of Income-tax, Burma*, Civ. Ref. No. 18 of 1963 of the Chief Court; *Commissioner of Income-tax, Burma*, v. *E.C. Madha Bros.*, Civ. Ref. No. 18 of 1962 of the Chief

* Civil Reference No. 6 of 1964, against the order of the Income-tax Appellate Tribunal of Rangoon in its Appeal No. 64 of 1962, dated 23rd September 1963.

C.C. 1964

ADDITIONAL COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA, RANGOON v. U KYAUK SEIN, L/R OF DAW AYE KYI.

Court ; *E.M. Chettyar Firm* v. *The Commissioner of Income-tax, Burma*, (1929-30), Reports of Income-tax Cases, Vol. IV, p. 464.

Held further : Even if notices under s. 22(2) are not validly served, the returns of income made by an assessee can be in the nature of "voluntary returns."

R.K. Das and Co. v. *Commissioner of Income-tax, West Bengal*, (1956) XXX. I.T.R. 439 ; *Chatturam and others* v. *Commissioner of Income-tax, Bihar*, (1947) XV. I.T.R. 302 ; *Ranchhoddas Karsondas* v. *Commissioner of Income-tax, Bombay City*, (1954) XXVI I.T.R. 105 ; *Mannalal Modi* v. *Commissioner of Income-tax, Bihar and Orissa*, (1959) XXXVI I.T.R. 569 at 575-576 ; referred to.

Held also : A "nil" return is a good return. It is not merely a scrap of paper, and the Income-tax Officer can take action on such a return.

Ba Gyaw (Government Advocate) for the applicant.

U Paing (Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This reference arises out of the order dated the 23rd of September 1963 passed by the Income-tax Appellate Tribunal in its Appeal No. 66 of 1962. Three other references—Nos. 17, 18 and 19 of 1963 of the Tribunal—arise out of its order relating to its Appeal Nos. 67, 68 and 69 of 1962 respectively. All of them were in connection with the appeal by U Kyauk Sein as legal representative of his deceased wife Daw Aye Kyi against the orders of the Assistant Commissioner of Income-tax (Appeals) confirming those of the Income-tax Officer, Group "F", Rangoon, by which that officer refused to cancel under section 27 of the Income-tax Act the assessment orders made against Daw Aye Kyi under section 23, sub-section (4) of the Act for the assessment years 1955-56, 1956-57, 1957-58 and 1958-59 respectively. The taxes so assessed were on the estimated total income of K 5,01,481 ; K 5,23,950 ; K 25,43,428 ; and K 6,82,240 for the purpose of income-tax and super-tax payable by the assessee and K 66,913 ; K 70,658 ; K 4,07,238 and K 97,040 in respect of business profits tax for the relevant assessment years. These assessments were made by the Income-tax Officer concerned on the 31st December 1960

C.C. 1964

ADDITIONAL COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA, RANGOON v. U KYAUK SEIN, L/R OF DAW AYE KYI.

and the assessee being dissatisfied with the best of judgment assessments under section 23 (4), asked that officer to cancel them under section 27 of the Act. The Income-tax Officer rejected her applications for cancellation on the 24th of May 1961. The assessee being dissatisfied with the orders of the Income-tax Officer refusing to cancel the assessments for the years 1955-56, 1956-57, 1957-58 and 1958-59 appealed to the Assistant Commissioner of Income-tax. She also appealed against the quantum of assessment. With the exception of small reductions in the quantum of assessment all the appeals were dismissed by the Assistant Commissioner of Income-tax. The assessee then filed second appeals before the Income-tax Appellate Tribunal, Rangoon, and the appeals against the order of the Assistant Commissioner confirming those of the Income-tax Officer under section 27 of the Act were dealt with by the Tribunal in its Appeals—Nos. 66, 67, 68 and 69 of 1962. The quantum appeals were dealt with by the Tribunal in its Appeals—Nos. 62 and 70 of 1962 in respect of business profits tax and income-tax for the year 1955-56, Appeals—Nos. 63 and 71 of 1962 in respect of business profits tax and income-tax for the year 1956-57, Appeals—Nos. 64 and 72 of 1962 in respect of business profits tax and income-tax for the year 1957-58 and Appeals—Nos. 65 and 73 of 1963 in respect of business profits tax and income-tax for the year 1958-59. In respect of all these appeals the Tribunal wrote only one order in its Appeal No. 66 of 1962 arising out of the order of the Assistant Commissioner of Income-tax confirming those of the Income-tax Officer under section 27 of the Act. The reasons given in that order covered its decisions in all these connected appeals. The Tribunal by reversing the order of the Assistant Commissioner of Income-tax in respect of confirmation by that officer of the Income-tax Officer's order refusing to cancel the best of judgment assessments under section 23 (4) for the four

C.C. 1964

ADDITIONAL COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA, RANGOON v. U KYAUK SEIN, L/R OF DAW AYE KYI.

assessment years in question *pro tanto* set aside the assessments to business profits tax and income-tax concerned.

The Additional Commissioner of Income-tax, Burma, being dissatisfied with the order of the Income-tax Appellate Tribunal applied to it under section 66 (*1*) of the Income-tax Act for referring to this Court two questions of law said to have arisen out of its appellate order which was recorded in its Appeal No. 66 of 1962 and which covered all the appeals before the Tribunal. These questions were:

> "(1) Whether on the facts and in the circumstances of the case, there was valid service of notice under section 22 (2) of the Income-tax Act on the assessee?
>
> (2) Whether on the facts and in the circumstances of the case the Income-tax Appellate Tribunal was justified in holding that the Income-tax Officer has no jurisdiction to make the assessment and in cancelling the assessment?"

The applications of the Additional Commissioner of Income-tax were dealt with by the Tribunal in its Reference Nos. 12 to 23 of 1963 and in the case stated in Reference No. 12 of 1963, which served to cover the rest, the Tribunal had referred to this Court these two questions. In these circumstances we shall give our reasons in Civil Reference No. 6 of 1964 of this Court which relates to the Tribunal's order reversing that of the Assistant Commissioner of Income-tax, which confirmed the Income-tax Officer's order under section 27 of the Act, for the assessment year 1955-56.

The assessee Daw Aye Kyi, now deceased, was the proprietress of the "President" Cinema in Signal Pagoda Road, Rangoon. For the assessment years 1951-52, 1952-53, 1953-54 and 1954-55 the assessment proceedings against her were closed by the then Income-tax Officers on the ground that she was not assessable to income-tax as her income was below the assessable limit. For the

two years preceding the assessment year 1951-52 her assessable incomes were K 3,142, and K 3,372, for which she paid taxes of K 64 and K 125 respectively. For the assessment year 1955-56 assessment proceedings were opened against her on the issue of an individual notice under section 22 (2) of the Act calling for the return of income for the " previous year " ending the 30th September 1955. As under the law at least 30 days time had to be granted this return was to be furnished on the 12th February 1956. However, according to the process-server's report the notice was served at the assessee's residence at No. 6, Thida Street, Kyaukmyaung, on the 19th of June 1956 on Ma May Sein, who was said to be the assessee's daughter. No return was forthcoming from Daw Aye Kyi and according to the Income-tax Officer's order dated the 24th of May 1961 refusing to cancel the best of judgment assessments under section 23 (4), subsequent notices under section 22 (4) calling for the production of documents and accounts were sent to the assessee on no less than 6 occasions, namely, on 14th September 1956, 27th October 1956, 10th September 1958, 12th November 1958, 2nd March 1959, 8th February 1960 and 11th October 1960. According to the appellate order of the Assistant Commissioner of Income-tax confirming that of the Income-tax Officer dated the 24th of May 1961, 4 notices under section 22 (4) were served on the assessee. They were dated 10th September 1958, 2nd March 1959, 8th February 1960 and 11th October 1960. Apparently, the Assistant Commissioner of Income-tax ignored from his consideration, the two previous notices issued during the year 1956. In the appellate order of the Income-tax Tribunal in its Appeal No. 66 of 1962, the Tribunal referred to 6 notices. These were dated 14th September 1956, 10th September 1958, 12th November 1958, 2nd March 1959, 10th February 1960 and 11th October 1960. Obviously, the notice dated 10th February 1960 was the

C.C. 1964

ADDITIONAL COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA, RANGOON v. U KYAUK SEIN, L/R OF DAW AYE KYI.

same as that referred to by the Income-tax Officer and the Assistant Commissioner as that dated the 8th of February 1960, the difference being due to the fact that whereas the Income-tax Officer and the Assistant Commissioner took the date of the order of the Income-tax Officer for the issue of such a notice, the Tribunal took the actual date of issue, which was two days later.

We shall in this order deal with those adverted to by the Tribunal. The first notice under section 22 (4) following the first notice under section 22 (2) which we have mentioned earlier, is No. 2854 calling for the production of accounts by the assessee on the 21st of September 1956 for the previous year ending 30th September 1955. It was said to have been served on one Ma May Si on the 17th September 1956.

The second notice, No. 4659, called for the production of accounts on the 25th of September 1958. It was said to have been served on the 12th September 1958, but in the absence of the process-server's report it could not be verified on whom this notice was served, the signature acknowledging it being illegible.

The third notice, namely, that dated the 12th November 1958 was served on the assessee Daw Aye Kyi herself when she came before the Income-tax Officer to make a statement. This statement was recorded by the Income-tax Officer, not in the 1955-56 assessment proceedings, but in the proceedings relating to the year 1953-54 in respect of which the Income-tax Officer was proceeding against Daw Aye Kyi on the ground that her income had escaped assessment, she having been declared by his predecessor as non-assessable. What Daw Aye Kyi stated was this:

> "I am now residing at No. 132, Latter Street, with my husband U Kyauk Sein. I have not been to my house at No. 6, Thida Street, since about one year ago. At that house my daughter Ma May Kyi used to accept notices from this

office. In respect of the accounting year ending with the financial year of 1953 I had no business whatsoever. In that year also I no longer owned a racing horse. As for my 7-storeyed hotel building, construction began during January 1955. I now accept the notice under section 34 (relating to alleged escapement of assessment) and I undertook to file a return on the 12th December 1958."

On that date, namely, 12th December 1958, Daw Aye Kyi was served with notices under sections 22 (2) and 22 (4) in respect of the assessment years now under consideration, namely, for 1955-56, 1956-57, and 1957-58. These notices bear no number whatsoever; nor were there any dates given for compliance of the requirements therein.

In respect of 1955-56 assessment the 4th notice under section 22 (4) was subsequently sent. It bears No. 2205 and the date for compliance was the 10th of March 1959. In the absence of the process-server's report and because of the illegibility of the signature acknowledging receipt of the notices, it cannot be said on whom this notice was served. The 5th notice under section 22 (4) was ordered to be issued on the 8th of February 1960, which is a crucial date. It was on this date that the assessee filed a return of income in Form 11 dated the 10th of April 1959. The Income-tax Officer ordered for the issue of another notice under section 22 (4) for compliance on the 17th February 1960, and notice No. 1969 dated the 10th February 1960 was sent. It was said to have been served on the 13th February 1960 on a person whose name was not mentioned in the process-server's report, and whose signature was also not legible. The 6th and final notice under section 22 (4) was served on the assessee Daw Aye Kyi herself on the 15th October 1960 when she appeared at the office of the Assistant Commissioner of Income-tax. It required the assessee to produce on the 18th October 1960 account and/or documents specified therein, namely,

C.C. 1964

ADDITIONAL COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA, RANGOON v. U KYAUK SEIN, L/R OF DAW AYE KYI.

those relating to her trade or business for the 12-month period ending the 30th September 1955. Together with this notice was served on her another notice under sub-section (2) of section 23, requiring her either to attend in person at the Income-tax Officer's office to produce or to cause to be there produced any evidence on which she might rely in support of her return. These notices although they specified the date for compliance, did not bear any number.

Now, the applications filed by the assessee for the cancellation by the Income-tax Officer himself, of the best of judgment assessments made by him under section 23 (4) of the Act in respect of business profits tax and income-tax for the relevant assessment years, as provided for in section 27 of the Act, being the foundation from which there have arisen the various references now pending before us the Income-tax Appellate Tribunal had justifiably given its reasons in its Appeal No. 66 of 1962. The main grievence of the Income-tax Department against the Tribunal's order is that whereas in none of the proceedings before the officers of the Income-tax Department as well as in the grounds of appeal filed before the Tribunal, the assessee, and later her legal representative U Kyauk Sein, had raised the point that the Income-tax Officer concerned had no jurisdiction to make the assessments at all because there was no valid service of the notice under section 22 (2) of the Act calling for the returns of income, the Tribunal had *suo motu* taken up this matter; and had even recorded further evidence relating to the fact of service of such notices. From the orders of the Income-tax Officer and the Assistant Commissioner of Income-tax as well as the grounds of appeal filed before the Tribunal it is apparent that all that the assessee and her legal representative wished to contend was, firstly, that there being no import by the assessee of building materials during the "previous year" relating to the assessment

years 1955-56 and 1956-57, there could be no accounts relating to these imports; whereas there were imports during the year 1956-57 relating to 1957-58 assessment year; the materials imported were used in building the cinema and the hotel; that they were not sold to anybody, and that, consequently, there could be no trading accounts regarding them; also, that the construction of the cinema building really began only in the year 1957 though a few sheds might have been built on the site earlier, and that all the documents she had in her possession relating to the building of the cinema and the raising of loans, etc., for that purpose, being in the hands of the BSI authorities between the 22nd of April 1959 and 27th of May 1959, the assessee could not comply with the requirement of the notice for the production of these documents and accounts. The assessee also contended that the finding of the Income-tax Officer that she had business income during the relevant assessment years was based on no tangible evidence, but merely on surmise and presumptions and therefore should not be upheld.

However, in spite of the failure of the assessee and her legal representative to raise the point regarding service of notice under section 22 (2), the Tribunal held that it had the power under Rules 10 and 26 of the Income-tax Appellate Tribunal Rules, 1954, for the measures it took:

> "10. The appellant shall not, except by leave of the Tribunal urge or be heard in support of any ground not set forth in the memorandum of appeal; but the Tribunal in deciding the appeal, shall not be confined to the grounds set forth in the memorandum of appeal or taken by leave of the Tribunal under this rule. . ."
>
> "26. The parties to the appeal shall not be entitled to produce additional evidence either oral or documentary before the Tribunal, but if the Tribunal requires any document to be produced or *any witness to be examined* to enable it to pass orders or for any other

C.C. 1964

ADDITIONAL COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA, RANGOON v. U KYAUK SEIN, L/R OF DAW AYE KYI.

substantial cause, the Tribunal may allow such evidence to be adduced."

It is clear therefrom that the powers of the Tribunal in such matters are plenary. That this is so has been held by the Punjab High Court in *Oriental Building and Furnishing Company* v. *Commissioner of Income-tax, Delhi* (1). There the learned Judges observed that in an appeal under section 33 the Tribunal is competent to decide facts as well as law and possesses authority to substitute its own order of assessment for the order under appeal, and that it is also competent for the Tribunal to base its decision on a ground not set forth in the memorandum of appeal, provided, a party who is affected thereby is afforded sufficient opportunity of being heard on that ground.

In *K.S.P.KT. Kalayappa Chettiar* v. *Commissioner of Income-tax, Madras* (2) it was held that though it is open to the Appellate Tribunal to permit an assessee to raise for the first time before it, even questions involving investigation of new facts, the matter is discretionary and that the High Court will not ordinarily interfere with the discretion exercised by the Tribunal in this behalf. This decision clearly lays down that the matter of receiving additional evidence by the Tribunal at the appellate stage, is one left to the discretion of the Tribunal. No doubt, if the exercise of discretion is unjudicial and capricious, the High Court may interfere.

As against these decisions are three from the Bombay High Court upon which the learned Advocate who assailed the action of the Tribunal strongly relied. These are:— *Lajwanti Sial* v. *Commissioner of Income-tax, Madhya Pradesh* (3); *J. B. Greaves* v. *Commissioner of Income-tax, Bombay City I* (4) and *Pokhraj Hirachand* v. *Commissioner of Income-tax, Bombay City II* (5). In these cases

(1) (1952) XXI I.T.R. 105. (2) (1964) LI I.T.R. 51.
(3) (1957) XXXII I.T.R. 526. (4) (1963) XLIX I.T.R. 107.
(5) (1963)XLIX I.T.R. 293.

it was held that the expression "thereon" occurring in sub-section (4) of section 33 of the Indian Income-tax Act, 1922, corresponding to section 33 (4) of the Income-tax Act (of Burma) gives power to the Tribunal to consider only the subject-matter of appeal, which is the grounds of appeal raised by the appellant in his memorandum of appeal or the grounds which the Tribunal allows him to raise, and that the Tribunal has accordingly no jurisdiction to found its decision on grounds raised by it *suo motu*.

However, in an earlier case, namely, *Commissioner of Income-tax, Bombay City* v. *Breach Candy Swimming Bath Trust, Bombay* (6) the Bombay High Court itself had gone a long way towards upholding the principle enunciated in Rule 10 of the Appellate Tribunal's Rules of India, corresponding to Rule 10 of our own Tribunal's Rules. There the question arose whether the Tribunal was competent in law in permitting an assessee to raise at the time of the hearing of the appeal, a ground which was not raised either before the Income-tax Officer or before the appellate Assistant Commissioner, or in the grounds of appeal before the Appellate Tribunal itself. This question was answered in the affirmative.

For our part we see very little distinction in the Tribunal allowing the appellant to raise at the stage of the hearing, a ground not raised in the memorandum of appeal; and the Tribunal itself raising that ground without being raised by the appellant provided, of course, both parties had the opportunity of contesting it.

Besides, Rule 10 was one framed by the Appellate Tribunal in pursuance of sub-section (6) of section 5-A of the Income-tax Act, and unless its provisions are clearly shown to be inconsistent with sub-section (4) of section 33, we are not prepared to say that the rule in so far as it allows the Tribunal to raise *suo motu* a ground not raised

(6) (1955) XXVII I.T.R. 279 at P. 285.

C.C. 1964

ADDITIONAL COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA, RANGOON v. U KYAUK SEIN, L/R OF DAW AYE KYI.

in the memorandum of appeal, is *ultra vires* the rule making power of the Tribunal. Not a single decision of the Indian High Courts has been brought to our notice, which says that Rule 10 which allows the Tribunal to raise a ground *suo motu*, is *ultra vires*.

The reasons which the Tribunal gave for going into the question whether the notice under section 22 (2) said to have been served on Ma May Sein, daughter of Daw Aye Kyi at No. 6, Thida Street, Kyaukmyaung, on the 19th June 1956, was in fact served on any daughter of Daw Aye Kyi were: (*a*) In a subsequent notice under section 23 (4) the daughter's name was mentioned as Ma May Si; (*b*) that in the statement of Daw Aye Kyi recorded on the 12th November 1958 in the 1953-54 proceedings the name of the daughter who was said to have accepted notices from the Income-tax Office was mentioned as Ma May Kyi; (*c*) that the first notice under section 22 (2) said to have been accepted by Ma May Sein was served many months after the date calling for the return of income; and (*d*) that when Daw Aye Kyi herself appeared on 12th November 1958 before the Income-tax Officer another notice under section 22 (2) for the assessment year 1955-56 and notices for other relevant years were served on her.

Furthermore, the Tribunal did not consider that the statement of Daw Aye Kyi dated the 12th November 1958, recorded in 1953-54 assessment proceedings could be regarded as a specific admission by her of the receipt of notices under section 22 (2) on her behalf by her daughter Ma May Kyi in respect of 1955-56, 1956-57 and 1957-58 assessment years.

Inasmuch as this Court in dealing with such matters on a reference under section 66 of the Income-tax Act, acts only in an advisory capacity and not as a Court of Appeal, it is not competent to interfere in a matter which

is within the discretion of the Income-tax Appellate Tribunal, unless a question has been raised as to whether the Tribunal's action was unjudicial and capricious, and this Court comes to a finding that the question so raised must be answered in the affirmative. In the circumstances which led the Tribunal to conclude that it should take further evidence regarding the factum of the service of notice under section 22 (2) at the assessee's address at No. 6, Thida Street, Kyaukmyaung, we are unable to say that its action was unjudicial and capricious, although, if we had been acting as an appellate Court, we might be inclined to interfere in this matter.

What the Tribunal did after coming to the conclusion that further evidence should be taken was to call and examine the process-servers concerned, as also the daughters of Daw Aye Kyi. It might be mentioned that Daw Aye Kyi herself died before the appeals were preferred to the Tribunal so that she was represented in these appeals by her husband U Kyauk Sein. The Tribunal did not examine the Income-tax Officer concerned to explain whether the statement of Daw Aye Kyi recorded in the 1953-54 assessment proceedings on the 12th November 1958 was meant to cover the assessment proceedings relating to the 1955-56 and subsequent assessment years and whether the Diary Entry in each of these latter proceedings bearing the date 12th November 1958 to the effect: "See note in 1953-54 proceedings" was meant to indicate that Daw Aye Kyi had specifically admitted receipt of the notices. Nor does it appear that the Departmental Representative who appeared before the Tribunal, had asked for the necessary adjournment to enable him to produce the officer concerned as a witness. However that may be, the Tribunal on the evidence of the process-servers concerned that they could not identify the persons on whom they had served the notices under section 22 (2), or subsequent notices under section 22 (4), and on the

C.C. 1964

ADDITIONAL COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA, RANGOON v. U KYAUK SEIN, L/R OF DAW AYE KYI.

evidence of the daughters of Daw Aye Kyi that there was no such person as Ma May Sein or Ma May Kyi among Daw Aye Kyi's daughters living at No. 6, Thida Street, Kyaukmyaung and that the daughters living there were named Ma May Si and Ma Tin Tin, came to the conclusion that the section 22 (2) notices were never served on any adult member of Daw Aye Kyi's family living with her. This is a finding of fact which this Court cannot interfere unless it is capricious, and unless a question has been raised whether it is so. In this connection see *Messrs. A. H. Atcha & Co.* v. *The Commissioner of Income-tax, Burma* (7); *The Bank of Chettinad Ltd.* v. *The Commissioner of Income-tax, Burma* (8), and *Commissioner of Income-tax, Burma* v. *E. C. Madha Bros.* (9). In particular we would like to repeat what we had said in the last of these three cases. It is as follows:

> " . . . Without constituting itself as an appellate authority, this Court cannot consider whether the reasons given by the Income-tax Appellate Tribunal are or are not sound. In this connection, the observations of Carr, J. in *E. M. Chettyar Firm* v. *The Commissioner of Income-tax, Burma* (10) are not inapposite. The learned Judge said:
>
> > 'The Court has no jurisdiction to consider the findings of fact arrived at by an income-tax authority and it is immaterial whether the grounds stated for those findings are sound or unsound.'

We can now come to Question No. 1 raised by the Income-tax Appellate Tribunal in its Reference No. 12 of 1963 covering similar questions in all the other cases. This question for the sake of clarity will be repeated.

> "Whether on the facts and in the circumstances of the case, there was valid service of notice under section 22 (2) of the Income-tax Act on the assessee?"

(7) (1959) B.L.R. 191 (H.C.).
(8) Civ. Ref. No. 18 of (1963) of the Chief Court.
(9) Civ. Ref. No. 18 of (1962) of the Chief Court.
(10) (1929-30), Reports of Income-tax cases, Vol. IV, P. 464.

C.C. 1964

ADDITIONAL COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA, RANGOON v. U KYAUK SEIN, L/R OF DAW AYE KYI.

Now, on the finding of fact arrived at by the Tribunal the notices under section 22 (2) sent to the assessee's address at No. 6, Thida Street, Kyaukmyaung, were not served on any adult member of her family. Therefore these notices cannot be considered as valid. Regarding the notices under section 22 (2) served on Daw Aye Kyi personally at the Income-tax Office when she appeared there on the 12th November 1958, they were invalid because they were served on her after the expiration of the 1957-58 assessment year. Under section 22 (2) it is clear that these notices must be served during the assessment year. Accordingly our answer to Question No. 1 will be in the negative.

Regarding Question No. 2 also we shall for the sake of clarity reproduce it here. It reads:

> "Whether on the facts and in the circumstances of the case the Income-tax Appellate Tribunal was justified in holding that the Income-tax Officer has no jurisdiction to make the assessment and in cancelling the assessment?"

In this connection the Income-tax Appellate Tribunal had rejected the contention of the Departmental Representative that even if the notices under section 22 (2) were not validly served, the Income-tax Officer had jurisdiction to make the assessments which he did, because the returns of income in Form 11 dated the 10th April 1959 filed by the assessee on the 8th February 1960 were in the nature of "voluntary returns". In coming to this conclusion the Tribunal strongly relied upon a decision of the Calcutta High Court in *R. K. Das & Co.* v. *Commissioner of Income-tax, West Bengal* (11). In that case the assessee had omitted to file a return of his income in respect of the calendar year 1945. On discovering this omission the Income-tax Officer issued a notice under section 34 on the 23rd August 1948. The assessee did not file a

(11) (1956) XXX, I.T.R. 439.

C.C. 1964

ADDITIONAL COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA, RANGOON v. U KYAUK SHIN, L/R OF DAW AYE KYI.

return and the Income-tax Officer informed him that if he did not file a return before the 23rd of November 1948, penalty would be levied. The assessee thereupon filed a return on the 24th February 1949. The notice under section 34 was, however, invalid. A fresh notice under section 34 was not issued and no fresh return was filed. Nevertheless, an assessment was made on the 26th of June 1951 on the basis of the return filed on the 24th February 1949. It was held that the assessment was invalid as the return was not filed under section 22 (1) or section 22 (2) of the Income-tax Act and the notice under section 34 was found to be invalid.

However, that there can be such a thing as a "voluntary return" is amply supported by authority. In *Chatturam and others* v. *Commissioner of Income-tax, Bihar* (12) it was held by the Federal Court of India that the liability to pay income-tax and the jurisdiction to assess to income-tax are not conditional on the validity of the notices issued under section 22 of the Income-tax Act.

In *Ranchhoddas Karsondas* v. *Commissioner of Income-tax, Bombay City* (13) it was held that it is open to the department to issue a notice under section 22 (2) and if no return is made within the time fixed by that notice they can proceed under section 23 (4) to a best judgment assessment or if the time for making a return under section 22 (1) has expired and no return has been made it is open to the department to proceed under section 34. However, if the department takes no action at all either the one or the other, and permits the assessee to make a "voluntary return" which he is entitled to do under section 22 (3), then it is not open to the department to proceed under section 34. Accordingly, the return which had been made must be disposed of. The Bombay High Court also held that even though the income shown therein is not an assessable income a "voluntary return"

(12) (1947), XV I.T.R. 302. (13) (1954), XXVI I.T.R. 105.

is nevertheless a return. This decision of the Bombay High Court was followed by the Orissa High Court in *Mannalal Modi v. Commissioner of Income-tax, Bihar and Orissa* (14). It was also affirmed by the Supreme Court of India in *Commissioner of Income-tax, Bombay City v. Ranchhoddas Karsondas* (15). There it was held that a return in answer to the general notice under section 22 (1) of the Income-tax Act can under section 22 (3) be filed at any time before assessment and for this there is no limit of time, and that a return showing income below the taxable limit submitted voluntarily in answer to the general notice under section 22 (1) of the Income-tax Act is a good return as it is a return such as the assessee considers represents his true income. In this connection we would like to reproduce a passage from the judgment of the Supreme Court of India. It is as follows:

> "It is a little difficult to understand how the existence of a return can be ignored, once it has been filed. A return showing income below the taxable limit can be made even in answer to a notice under section 22 (2). The notice under section 22 (1) requires in a general way what a notice under section 22 (2) requires of an individual. If a return of income below the taxable limit is a good return in answer to a notice under section 22 (2), there is no reason to think that a return of a similar kind in answer to a public notice is no return at all. The conclusion does not follow from the words of section 22 (1). No doubt, under that subsection only those persons are required to make a return, whose income is above taxable limits, but a person may legitimately consider himself entitled to certain deductions and allowances, and yet file a return to be on the safe side. He may show his income and the deductions and allowances he claims. But it may be that on a correct processing his income may be found to be above the exempted limit. No doubt, it is futile for a person not liable to tax to rush in

(14) (1956) XXIX I.T.R. 30. (15) (1959) XXXVI I.T.R. 569 at 575—576.

C.C. 1964

ADDITIONAL COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA, RANGOON v. U KYAUK SEIN, L/R OF DAW AYE KYI.

with a return, but the return in law is not a mere scrap of paper. It is a return, such as the assessee considers represents his true income.

We are unable (and we say this with due respect) to accept the view adumbrated in the Calcutta case. The contrary view is expressed by the Bombay High Court in the earlier case of *Harakchand Makanji & Co.* v. *Commissioner of Income-tax* (16), and in the judgment under appeal. That view was accepted by the Madras High Court in *P. S. Rama Iyer* v. *Commissioner of Income-tax* (17), and also, in our opinion, is the sounder view of the two." [See also *P. S. Rama Iyer* v. *Commissioner of Income-tax* (17)].

The question which now poses is: Were the returns filed by the assessee Daw Aye Kyi on the 8th February 1960, "voluntary returns"? Under sub-section (1) of section 22 of the Income-tax Act a general notice is to be issued before the 1st of January in each year calling for returns within such period not less than 60 days, as may be specified therein. According to the finding of fact arrived at by the Income-tax Appellate Tribunal, the notice under section 22 (2) issued on the 12th of January 1956, was not served at all on any adult member of the family of Daw Aye Kyi living with her. The notices under section 22 (2) served on Daw Aye Kyi herself at the Income-tax Office on the 12th November 1958 were invalid because they were issued after the expiration of the relevant assessment years. They contained no dates for compliance and in fact cannot serve any purpose except as a reminder. After the service of these notices two more general notices under section 22 (1) would have been issued by the Income-tax Department, and it was only on the 8th February 1960 that Daw Aye Kyi filed the returns of income in Form 11. Accordingly, these returns could not be considered as those submitted in compliance with any notice under section 22 (2) and they were therefore "voluntary returns" under section 22 (1).

(16) (1948) 16 I.T.R. 119. (17) (1957) 32 I.T.R. 458.

For these reasons we are of the opinion that the Income-tax Officer concerned had the jurisdiction to make the assessments for the years 1955-56, 1956-57, 1957-58 and 1958-59 without having any recourse to section 34 of the Act. In fact, under the law as expounded above he could not, after having accepted the returns make use of section 34.

No doubt, Daw Aye Kyi sent in "Nil" returns to indicate to the Income-tax authorities that she should not be assessed for the relevant assessment years. However on the principle enunciated by the Supreme Court of India in the *Commissioner of Income-tax, Bombay City* v. *Ranchhoddas Karsondas* (15) a "Nil" return is a good return. It is not merely a scrap of paper. What Daw Aye Kyi most probably wanted to say by submitting these returns, was that she should be declared as non-assessable. It may be her way of thinking in considering that she had no income to speak of. Even an honest person who owns a house in which he himself lives, and has no income from business or other sources, may think that he has no income which can be assessed to income-tax; whereas, in fact, the annual rental value of his house, if it is above the exempted limit, becomes assessable. Such an honest person may, whether in answer to a general notice under section 22 (1), or in compliance with an individual notice under section 22 (2), submit a "Nil" return. A "Nil" return is accordingly a good return on which the Income-tax Officer can take action.

In this connection, we would like to reproduce the following passage from the judgment of the Bombay

(15) (1959) XXXVI I.T.R. 569 at 575-576.

C.C. 1964

ADDITIONAL COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA, RANGOON v. U KYAUK SEIN, L/R OF DAW AYE KYI.

High Court in *D. P. Wadia and Sons* v. *Commissioner of Income-tax, Poona* (18). The learned Judges said at page 763 of the Report:

> "No doubt the said public notice is the first step which sets in motion the machinery provided in the Act for inquiring into, determining, levying and recovering the tax, which is charged under the charging sections of the Act, but it does not start the assessment proceedings against any individual assessee as such. If after the publication of the notice nothing further happens, that is, neither the assessee files a return nor the Income-tax Officer calls upon him to submit a return by an individual notice, no proceeding can be said to have commenced against him. The public notice opens the arena as it were for the proceedings to commence or take place. They commence when the individual assessee steps in with his return or the Income-tax Officer calls upon the individual assessee to step in by submitting a return."

Daw Aye Kyi had elected to enter the arena opened by the public notice under section 22 (1), thereby giving jurisdiction to the Income-tax Officer to take out assessment proceedings against her. Our answer to Question No. 2 will accordingly be in the negative.

Before concluding, we would point out that the Tribunal will have to consider whether in the circumstances of this case, the assessee had not complied with the requirements of notices under section 22 (4) calling for production of documents and accounts, and under section 23 (2) requiring production of evidence in support of the assessee's returns. Whatever observations the previous Tribunal might have made on these points, must be regarded as merely *obiter*, as the Tribunal had proceeded solely on the basis that the orders of the Assistant Commissioner of Income-tax confirming those of the Income-tax Officer refusing to cancel the [illegible]t judgment assessments should be reversed as there was no valid service of

(18) (1963) L.I.T.R. 761 at P. 763.

notice under section 22 (2) on the assessee, and the return submitted by the assessee on the 8th February 1960 could not be considered as " voluntary returns ".

As all the references have been heard together and they arose out of the order of the Income-tax Appellate Tribunal recorded in its Appeal No. 66 of 1962, only one set of costs will be given, namely, that in connection with Civil Reference No. 6 of 1964 of this Court. The respondent U Kyauk Sein must pay 20 (Twenty) gold mohurs as costs of this reference. There will be no order as to costs in relation with other connected references before this Court.

CIVIL REFERENCE

Before U San Maung, U Saw Ba Thein, U Tun Tin, JJ.

C.C. 1964

July 22.

BURMA PEARL FISHING AND CULTURE SYNDICATE (APPLICANT)

v.

THE COMMISSIONER OF COMMERCIAL TAXES, BURMA (RESPONDENT).*

Sales Tax Rules—Rule 23—Validity of the phrase " or otherwise "—Suo motu revisional powers of Financial Commissioner—Meaning and scope of ss. 18 and 19 of the Sales Tax Act—Scope of s. 28(2) (i) of the Act—Rule making powers of President—s. 90 of the Constitution.

Held : The words " or otherwise " occurring in sub-rule (1) of Rule 23 of the Sales Tax Rules, are not *ultra vires* the rule making powers conferred by the Sales Tax Act.

Held also : Although the language of ss. 18,19 and 28 (1) of the SalesTax Act, 1952 has been stressed, mention has not been made of clause (i) of s. 28 (2) of the Act. Under the said clause, rules may be made for any other matter for which there is no provision in the Sales Tax Act, and for which provision is necessary for giving effect to the purposes of the Act.

The Revision by the Financial Commissioner of the orders of officers appointed under s. 3 of the Sales Tax Act of 1952, is within the scope of the Sales Tax Act, 1952 and the rules framed thereunder.

Therefore, when the Act itself is silent on the point, it is within the power of the President of the Union to make a rule in that behalf if in his opinion this is necessary for giving effect to the purposes of the Act. Such a rule cannot be impugned as unreasonable.

Wicks v. *Director of Public Prosecutions*, (1947) A. C. 362 ; *Institute of Patent Agents and others* v. *Joseph Lockwood*, (1894) A.C. 347 at 360 ; *Minister of Health* v. *The King (on the Prosection of Yaffe)* (1931) A.C. 494 ; *Slattery* v. *Naylor* (1888) XIII A.C. 446 ; *Kruse* v. *Johnson*, (1898) 2 Q.B. 23 ; *Baker* v *Williams*, (1898) I.Q.B. 23 ; *The London County Council* v. *The Bermondsey Bioscope Co. Ltd.*, (1911) I.K.B. 445 referred to.

In view of the wide powers given to the President by the Sales Tax Act of 1952, it may be that so far as revisions other than on the application by the assessee were concerned, the Legislature had deemed it fit to leave the matter within the discretion of the President of the Union in the exercise of his rule makingpowers.

---

* Civil Reference Nos. 14,15, and 16 of 1964, against the order of the Financial Commissioner (Commerce) Burma in Revision Cases Nos. 5 to 17, 18 and 19 of 1963, dated 3rd December 1963. Reference made by F.C. (Commerce) under s. 20 (1) of the Sales Tax Act, 1952.

Obiter : The letters from the Commissioner of Commercial Taxes to the Financial Commissioner which have given rise to the revision proceedings under consideration, are not "applications" under ss. 18 and 19 of the Sales Tax Act.

U Paing (Advocate) for the applicant.

C. C. Khoo, Choung Po, Than Aung, Myint Soe, and Tun Tin (Advocates) Amicus Curiæ.

U Chit (A.A.G.) and *Ba Kyaw* (Government Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—These references under sub-section (1) of section 20 of the Sales Tax Act, 1952 by the Financial Commissioner (Commerce) Burma, arise out of the order of the Financial Commissioner dated the 3rd December 1963, in his Revision Cases No. ၁၈၀- 17, 18 and 19 of 1963. The facts giving rise to the present references are briefly these:

For the assessment years 1957-58, 1958-59 and 1959-60, the Burma Pearl Fishing and Culture Syndicate of Rangoon, who features as the applicant in the present proceedings was assessed to sales tax on the total sales of K 5,96,672, K 9,42,148 and K 15,79,866 respectively. These assessments were made by the Commercial Tax Officer on 27th June 1960 for 1957-58 and 1958-59 assessment years, and on the 21st of June 1961 for 1959-60 assessment years. On the 13th May 1963, the Commissioner of Commercial Taxes, Burma, wrote a letter No. 6-၈၀-63(1052) informing the Financial Commissioner that the returns submitted to the Commercial Tax Officer by the assessee, namely, the Burma Pearl Fishing and Culture Syndicate, did not disclose the true state of affairs, and that accordingly the Financial Commissioner should take steps to have these assessments set aside and fresh assessments made in the exercise of his powers of revision under Rule 23 of the Sales Tax Rules, 1952. The

C.C. 1964

BURMA PEARL FISHING AND CULTURE SYNDICATE v. THE COMMISSIONER OF COMMERCIAL TAXES, BURMA.

Commissioner of Commercial Taxes also pointed out, that since more than two years had elapsed from the dates of assessment, the Commercial Tax Officer himself could not take any action under Rule 25 which provided for re-assessment in case the tax payable on the value of goods had escaped assessment.

The Financial Commissioner then by his letter dated the 4th June 1963, asked the Commissioner of Commercial Taxes for further particulars. Thereupon, this officer wrote another letter No. 6-ဘ-63 (3257) wherein he mentioned that from information received by him the Burma Pearl Fishing and Culture Syndicate, was for the relevant periods, working in partnership with another firm known as South Sea Pearl Fishing Company, and for this reason the Burma Pearl Fishing and Culture Syndicate had been under-assessed in respect of the transactions for the assessment years 1957-58, 1958-59 and 1959-60 respectively. The Financial Commissioner, thereupon, after due notice to the Burma Pearl Fishing and Culture Syndicate, passed the order now sought to be impugned. In so doing he overruled the objection of the Syndicate, that he had no power to revise the order of the Commercial Tax Officer as the words " or otherwise " appearing in Rule 23 of the Sales Tax Rules, 1952, were *ultra vires* the rule making powers given by section 28 of the Sales Tax Act 1952 to the then President of the Union of Burma. The Syndicate being dissatisfied with the order of the Financial Commissioner asked him to refer to this Court, two questions of law said to have arisen out of his order. However, the learned Financial Commissioner had, in the three references now under consideration, referred only one question by recasting the Question No. (1) proposed to him for reference. The question reads:

> " Whether the words ' or otherwise ' occurring in sub-rule (1) of Rule 23 of the Sales Tax Rules are *ultra vires* the rule making powers conferred by the Sales Tax Act."

Now, Rule 23 (1) in so far as it is relevant for the present purpose reads:

> "The Financial Commissioner may, on application by an assessee *or otherwise*, call for the record of any proceedings under the Act in which an order has been passed by any officer appointed under section 3 of the Act and may make such enquiry or cause such enquiry to be made, and subject to the provisions of the Act, may pass such orders thereon as he thinks fit."

The contention of the learned Advocate for the Burma Pearl Fishing and Culture Syndicate, both before the Financial Commissioner and before this Court, is based mainly upon the language of section 19 and sub-section (1) of section 28 of the Act. Section 19 reads:

> "Any assessee objecting to an assessment made or a penalty imposed on him or any other order made under this Act may appeal or apply for revision to the prescribed authority in such form and manner and within such period as may be prescribed."

Sub-section (1) of section 28 is as follows:

> "The President of the Union may make rules to carry out the purposes of this Act."

What the learned Advocate for the Syndicate contends, is that since the legislature has made no mention of any revision *suo motu* by the Financial Commissioner, or any other authority, it must necessarily be that there can be no revision except on the application of the assessee objecting to an assessment made or a penalty imposed on him or any other order made under the Act. According to the learned Advocate all that the President of the Union was empowered to do by section 28 (1) read with section 19 of the Act was to prescribe the authority, the form, the

C.C. 1964

BURMA PEARL FISHING AND CULTURE SYNDICATE v. THE COMMISSIONER OF COMMERCIAL TAXES, BURMA.

manner in which and the period within which an application for revision should be made by the assessee. Undoubtedly, the learned Advocate had in mind the maxim: "*Expressio unius est exclusio alterius.*"

As the decision on the question now before us will furnish an authoritative answer to similar questions in many other reference proceedings which had been referred by the Financial Commissioner, and now pending before this Court, we have asked all the learned Advocates appearing in those cases to act as *amicus curiæ* in the present three references. Various authorities, both relevant and irrelevant, have been brought to our notice by these learned Advocates. It has been contended by some of them that from the provisions of section 18 of the Sales Tax Act, it is clear that there can be no revision whatsoever by the Financial Commissioner except on the application of the assessee concerned for this section is couched in the following language:

> "No assessment made and no order passed under this Act or the rules thereunder by the Commissioner or any other person appointed under section 3 shall be called in question in Civil Court, and save as is provided in sections 19 and 20, no appeal or application for revision shall lie against any such assessment or order."

These learned Advocates also asked us to compare section 19 of the Sales Tax Act, 1952, with section 21 (1) of the General Sales Tax Act, 1949 (now repealed), wherein it was specifically provided that the Commissioner of Commercial Taxes, Burma, had the power to revise the orders of his subordinate officers, either on application, or on his own motion. It is argued that had the legislature intended to indicate that revision proceedings could be opened by the authority concerned, namely, the Financial Commissioner, otherwise than on the application of the assessee, nothing could have been easier for it than

to have made a specific provision in section 19 of the Sales Tax Act 1952. Accordingly, the President of the Union in making a rule empowering the Financial Commissioner to revise the orders of officers appointed under section 3 of the Sales Tax Act, 1952, otherwise than on the application of the assessee concerned, was acting beyond the scope of the authority given to him. Therefore, the words "or otherwise" appearing in Rule 23 (1) of the Sales Tax Rules, 1952, were *ultra vires* the rule making power of the President of the Union.

Now, let us examine a few authorities bearing on the question now in issue. In *Wicks* v. *Director of Public Prosecutions* (1) it was held that when a statute like the Emergency Powers (Defence) Act, 1939, enabled an authority to make regulations, a regulation which was validly made under the Act, *i.e.*, which is *intra vires* of the regulation-making authority, should be regarded as though it were itself an enactment. However, as pointed out by the Lord Chancellor in *Institute of Patent Agents and others* v. *Joseph Lockwood* (2) where there is a conflict between a rule and a provision of the Act, it must be dealt with in the same way as a conflict between two sections of the Act itself; and if such reconciliation is impossible the enactment itself should be treated as the governing provision and the rule as subordinate to it.

Regarding the decision in the case of the *Institute of Patent Agents and others* v. *Joseph Lockwood* (2) it was remarked by Viscount Dunedin in *Minister of Health* v. *The King (on the Prosecution of Yaffe)* (3) that a high water mark of inviolability of a statutory rule seems to have been reached, as the House of Lords had held that the rules which were required to be placed before the Parliament for 40 days for approval, being of like effect

(1) (1947) A.C. 367. (2) (1894) A.C. 347 at 360.
(3) (1931) A.C. 494.

C.C. 1964

BURMA PEARL FISHING AND CULTURE SYNDICATE v. THE COMMISSIONER OF COMMERCIAL TAXES, BURMA.

as if they had been enacted in the Act, enquiry by Courts of law was considered to be precluded as to whether these rules were *ultra vires* or not. In the *Minister of Health* v. *The King* (*On the Prosecution of Yaffe*) (3) itself, the House of Lords held that section 40 of the Housing Act of 1965, which empowered the Minister of Halth to make a order confirming, with or without modifications, an improvement scheme made under the Act and which provided that "the order of the Minister when made should have effect as if enacted in this Act", did not preclude the Court from calling in question the order of the Minister where the scheme presented to him for confirmation, was inconsistent with the provisions of the Act. In coming to this conclusion, the House of Lords sought to distinguish the decision in *Institute of Patent Agents* v. *Joseph Lockwood* (2) on the ground that the rules thereunder had to be laid before the Houses of Parliament for approval, which was not so in the case of the orders of the Minister under section 40 of the Housing Act of 1925.

As to how far a bye-law made by a local body like a County Council or a Municipality should or should not be upheld, one of the leading decisions is that of the Privy Council in *Slattery* v. *Naylor* (4). There it was held that a bye-law made in pursuance of section 153 of the Municipalities Act, 1867 of New South Wales, empowering municipal councils to make bye-laws for regulating the interment of the dead is not *ultra vires*, by reason of its prohibiting interment altogether in a particular cemetery, and thereby destroying the private property of the owners of burial places therein.

This decision was cited with approval by a Divisional Court of the Queen's Bench Division consisting of the Chief Justice and six puisne Judges in *Kruse* v. *Johnson* (5). There it was held that in determining the validity of

(2) (1894) A.C. 347 at 360.
(3) (1931) A.C. 494.
(4) (1888) XIII A.C. 446.
(5) (1898) 2 Q.B. 91.

bye-laws made by public representative bodies, such as county councils, the Court ought to be slow to hold that a bye-law is void for unreasonableness and that it ought to be supported unless it is manifestly unjust or made in bad faith.

So, in *Baker* v. *Williams* (6) it was held that the power given by the Contagious Diseases (Animals) Act, 1878, and the Dairies, Cowsheds, and Milkshops Order, 1885, to local authorities to make regulation for prescribing and regulating the ventilation of dairies and cowsheds, permits a local authority to make regulations respecting airspace in such places as well.

Again, in *the London County Council* v. *The Bermondsey Bioscope Co. Ltd.* (7) it was held that a county council, in granting a license under section 2 of the Cinematograph Act, 1909, to use certain premises for a cinematograph exhibition, for the purposes of which inflammable films are used, had the power to insert therein a condition that the premises should not be opened under the license on Sundays, Good Friday, or Christmas Day. In coming to this decision the learned Judges overruled the objection that the intention of the Act being to provide against the danger arising from the use of inflammable films in cinematographs, it was outside the scope of the Act to make regulations other than those aimed at securing safety at the exhibition of such films.

For the purpose of these references, however, we consider that we need not go very much beyond the provisions of Article 90 of the Constitution of the Union of Burma which in so far as is relevant reads:

> "Subject to the provisions of this Constitution, the sole and exclusive power of making laws in the Union shall be vested in the Parliament provided that an Act of the Parliament may authorize any person or authority therein specified to make rules and regulations *consonant with the Act and*

(6) (1898) I.Q.B. 23. (7) (1911) I.K.B. 445.

C.C. 1964

BURMA PEARL FISHING AND CULTURE SYNDICATE v. THE COMMISSIONER OF COMMERCIAL TAXES, BURMA.

having the force of law, subject, however, to such rules and regulations being laid before each Chamber of Parliament at its next ensuing session and subject to annulment, etc."

The question which arises therefore is: Is Rule 23 of the Sales Tax Rules, 1952, within the rule making power of the President of the Union in view of the inclusion of the words " or otherwise " therein? Whereas the learned Advocate for the Syndicate and other learned Advocates appearing before us as *amicus curiæ*, have stressed on the language of sections 18 and 19 of the Sales Tax Act, 1952 and on sub-section (*1*) of section 28 thereof, they have not mentioned clause (*i*) of sub-section (2) of section 28 which reads:

> " In particular and without any prejudice to the generality of the foregoing power, such rules may provide for any other matter for which there is no provision in this Act and for which provision is, in the opinion of the President of the Union, necessary for giving effect to the purposes of this Act."

As the inclusion of the power of revision *suo motu* in sub-section (*1*) of section 21 of the General Sales Tax Act of 1949 undoubtedly indicates, the revision by the Financial Commissioner of the orders of officers appointed under section 3 of the Sales Tax Act of 1952 is in our opinion within the scope of the Sales Tax Act, 1952 and the rules framed thereunder. Therefore, when the Act itself is silent on the point, it is within the power of the President of the Union to make a rule in that behalf if in his opinion this is necessary for giving effect to the purposes of the Act. Such a rule cannot be impugned as unreasonable, regard being had to the authorities which we have cited above. The Sales Tax Act, 1952, became law when it was promulgated in the *Burma Gazette Extraordinary* on the 29th September 1952, having obtained the signature of the President on the same date. The

Sales Tax Rules of 1952 were promulgated the next day. In view of the wide powers given to the President by the Sales Tax Act of 1952, it may be that so far as revisions other than on the application by the assessee were concerned, the legislature had deemed it fit to leave the matter within the discretion of the President of the Union in the exercise of his rule making powers. The argument that because of the existence of section 18 of the Sales Tax Act, 1952 there could be no applications for revision whatsoever except as provided in section 19, and that the present revisions being on the application of the Commissioner of Commercial Taxes, Burma, the Financial Commissioner had no jurisdiction whatsoever to deal with them, is based on a misconception that the letters from the Commissioner of Commercial Taxes, Burma to the Financial Commissioner giving rise to the revision proceedings now under consideration, were " applications " properly so-called. In fact, these letters were not applications at all, but mere intimations from a subordinate authority to a superior authority of the desirability of reviewing the orders of the Commercial Tax Officer in assessing the Burma Pearl Fishing and Culture Syndicate for the assessment years 1957-58, 1958-59 and 1959-60. If they were applications proper, court-fee stamps should have been affixed thereon as provided for in Rule 27 of the Sales Tax Rules, 1952. In our opinion, there was nothing to prevent the Financial Commissioner from revising the orders of Commercial Tax Officers, when the desirability of such a course has been brought to his notice by the Commissioner of Commercial Taxes, as was done in the cases now under consideration.

For these reasons, our answer to the question referred by the Financial Commissioner will be that the words " or otherwise " appearing in Rule 23 (*1*) of the Sales Tax Rules, 1952, are *intra vires* of the rule making power of

C.C. 1964

BURMA PEARL FISHING AND CULTURE SYNDICATE v. THE COMMISSIONER OF COMMERCIAL TAXES, BURMA.

the then President of the Union. The Burma Pearl Fishing and Culture Syndicate must pay the costs of this reference, Advocate's fees being assessed at 15 (fifteen) gold mohurs. Costs will be assessed only in respect of Civil Reference No. 14 of 1964. There will be no order as to costs in connection with the other cases, *viz.*, Civil References Nos. 15 and 16 of 1964.

APPELLATE CIVIL

Before U Maung Maung, J.

DAW HMON (APPELLANT)

v.

(1) DAW KHIN MYA LAY
(2) MAUNG MYO NYUN } (RESPONDENTS).*

C.C. 1964

July 10.

Foreclosure—suit for foreclosure based on mortgage by conditional sale—clause giving right of redemption or repurchase at any time—duty of court—question of remand.

The Plantiff/Appellant had filed a suit for foreclosure based on what she referred to as a mortgage by conditional sale. The Defendant/Respondents admitted the mortgage but relied on the clause in the deed giving the right of redemption or repurchase at any time. Accordingly the suit was dismissed by the trial judge.

On Appeal:

Held : The suit was bound to fail because of the clause in the deed which gave the right to redeem or repurchase at any time. *Maung Wala* v. *Maung Shwe Gon and one*, 1 Rangoon, p. 472, referred to and distinguished.

It is also not for the Court to fix arbitrarily a reasonable time within which the right to redeem or repurchase is to be exercised.

Gomti v. *Megharaj Singh*, A.I.R. 33 Allahabad, p. 443, referred to.

Held further: Regarding the plea that the suit should be remanded to find out whether the deed was in fact a sale with an option of repurchase; for the Court to do so would amount to taking sides and conducting the Plaintiff's case.

Obiter: In giving justice, the Courts must try to strike a balance between the giving of substantial justice and reliefs to which the plaintiff may be entitled even though he does not, in his ignorance, ask for them and on the other hand taking sides and making out a new case for one of the parties.

Civil 1st Appeal No. 152 of 1963, referred to.

Mazumdar (Advocate) for the appellant.

Rishi Ram (Avocate) for the respondents.

U MAUNG MAUNG, J.—The appellant Daw Hmon filed a suit for foreclosure against the respondents Daw Khin Mya Lay and her son in the District Court of Toungoo.

* Civil 1st Appeal No. 45 of 1964, against the decree of the District Court of Toungoo in Civil Regular Suit No. 1 of 1963.

C.C. 1964

DAW HMON v. (1) DAW KHIN MYA LAY, (2) MAUNG MYO NYUN.

Her case was that Daw Khin Mya Lay executed, by deed Exhibit ∞, a mortgage by conditional sale for a loan of K 5,000. Daw Khin Mya Lay and her son were in occupation of the house which was mortgaged and continued to live there promising, according to Daw Hmon, to pay a monthly rent of K 100.

The respondents did not lead any evidence at the trial of the suit, making an admission in their written statement that there was a mortgage by conditional sale of the house but relying on a clause in the deed in which the option of redemption or repurchase was given to them at any time that they might choose to exercise the option. The whole suit therefore turned on the reading of that clause and the learned District Judge, giving it its plain and natural meaning, held that Daw Hmon could not get a decree for foreclosure when the right of Daw Khin Mya Lay and her son to redeem or repurchase the property was still alive. The suit was therefore dismissed and hence this appeal.

Mr. Mazumdar for the appellant concedes that the frame of the suit in the original Court was not too happy. His client claimed in her plaint that there was a mortgage by conditional sale and the respondents were quick to admit the nature and character of the transaction. The Court therefore had to proceed on the premise that the transaction was a mortgage and not a sale outright with option of repurchase. The relief asked for by Daw Hmon from the District Court was foreclosure and the perfection of her title to the mortgaged property. When therefore Daw Hmon could not explain away the clause in the deed which gave the other parties a right to redeem or repurchase at any time of their convenience, the suit was bound to fail. Mr. Mazumdar refers me to the ruling of *Maung Wahu* v. *Maung Shwe Gon and one* (1) in which it was held that an outright conveyance of land by a

(1) Ran. p. 472.

registered document followed by an unregistered agreement giving the seller an option to repurchase within a stated time, could not be proved to be in effect a mortgage. Here, however, the reverse is the situation. The parties on both sides have agreed that the transaction was a mortgage by conditional sale and on that basis decision had to be rendered in the suit.

It is argued next by Mr. Mazumdar that it would be unreasonable to give the option of redemption or repurchase to the respondents for a time without limit. The right should therefore be allowed only for a reasonable time. However, the parties executed the deed with their eyes open and it is not for the Court to arbitrarily fix the reasonable time within which the right should be exercised. Mr. Rishi Ram, for the respondents, points out that even the law of limitation would allow his clients, in the absence of any contractual agreement to the contrary, a period of 60 years to redeem their property. Here the contractual agreement is to extend that period further. He refers to *Gomti* v. *Megharaj Singh* (2) in which a mortgage by conditional sale which gave the vendor the right to repurchase at any time after 25 years of the transaction was held to be good and read as giving the right a lifespan of 60 years after the 25 years' period.

Mr. Mazumdar submits that in the interest of equity and justice the suit should be remanded to the original Court for trial as to whether the transaction was not in fact an outright sale with option of repurchase given to the seller and if so, whether a decree should not be passed in terms of the facts found. I am not unsympathetic to the appellant who seems to have filed the wrong suit for the wrong remedy, but the learned District Judge had given the suit a full and fair trial and come to a correct conclusion. To remand the case or to suggest how the appellant should have framed her suit would be to take

(2) A.I.R. 33 Allahabad, p. 443.

C.C. 1964

DAW HMON v. (1) DAW KHIN MYA LAY, (2) MAUNG MYO NYUN.

sides and conduct her case for her. In giving justice we must try to strike a balance between the giving of substantial justice and reliefs to which the plaintiff may be entitled even though he does not, in his ignorance, ask for them, and on the other hand taking sides and making out a new case for one of the parties. Striking that balance is a delicate task which somehow we have to attempt to perform. In Civil First Appeal No. 153 of 1963 in this Court I had occasion to remark that we render substantial justice, free from technicalities when, on the facts as found on the record, a party may deserve to be given a relief that he has failed to ask for. That was an appeal arising out of a mortgage suit, where the loans on the transactions were proved and the indebtedness of the defendants to the plaintiff was established and even the amounts due were ascertained. The mortgage deeds, however, were found to be invalid for want of attestation and the learned Judge who tried the suit had dismissed it on that ground. On appeal, however, I decided, in the light of several authorities, that the plaintiff should be given a money decree on the amounts due because the cause of action on the mortgage and for the money decree would have been the same and the facts brought on the records provided a sufficient basis for the passing of the money decree. Here, however, the situation is different. The plaintiff had asked for foreclosure when in terms of the deed the right of the defendants to redeem was still alive and there was nothing the learned District Judge could do except dismiss the suit.

This appeal must therefore be dismissed. The parties will bear their own costs.

APPELLATE CIVIL

Before U Maung Maung, J.

DAW KHIN KHIN KYWE AND FIVE OTHERS (APPELLANTS)

v.

DAW TIN TIN KYWE (RESPONDENT).*

C.C. 1964

Aug. 21

Joint purchase in name of father and daughter of first marriage existence of three other wives—whether daughter entitled to half share on death of father—joint family—right of daughter to share in the whole estate.

Where certain properties were purchased jointly in the names of the deceased and the plaintiff (a daughter by his first wife), and the plaintiff by virtue of such purchase, claimed a half share in the properties on the death of the deceased.

Held: On the evidence, it must be held that the deeds did not affect any outright gift or transfer of the disputed properties to the plaintiff.

Furthermore, they also cannot convey title to the plaintiff after the death of the deceased.

Maung Thu Kha and one v. *U Thunanda and one,* V Ran. 371; *Ma Thin Myaing* v. *U Maung Gyi and five others,* 1 Rangoon (1923) 351; *Maung Po Htike* v. *Maung Thi Baw and others,* A.I.R.(1934) Ran. 310; and *Khin Aye and another* v. *U Maung Maung Gyi and others,* (1936) Ran. 447 referred to.

Moreover, a Burmese parent would rarely take a conveyance of a property, in the name of his child, with a view to making a gift of it to the child.

Maung Tun Pe v. *B.K. Halder and others,* XIV Ran. 242, referred to.

Held further: Regarding the share of the plaintiff in the estate of the deceased the finding of the trial court is that the deceased who was living together in a joint family with his three later wives and the plaintiff (his daughter) and that the property forming the estate of the deceased was acquired after the death of the plaintiff's mother. The equitable arrangement in such a case would be for the plaintiff to receive one-eighth and not one-fourth of the estate, as her share.

Ma Nyein E v. *Maung Maung and two,* III Ran. 549; and *Maung Thein Maung* v. *Ma Kywe and others,* 13 Ran. 412, referred to.

Aye Maung (Advocate) for the appellants.

Ba Than (1) (Advocate) for the respondent.

U MAUNG MAUNG, J.—Daw Tin Tin Kywe, the respondent, filed a suit for administration of the estate of

* Civil 1st Appeal No. 24 of 1964, against the decree of the Chief Judge, City Civil Court of Rangoon (U Myint Toon) in Civil Regular Suit No. 216 of 1963, dated the 18th December 1963.

C.C. 1964

DAW KHIN KHIN KYWE AND FIVE OTHERS v. DAW TIN TIN KYWE.

her late father Saya Kywe in the Rangoon City Civil Court and for a declaration that she was in her own right owner of half interest in items 1, 2 and 3 of the properties listed in Schedule A annexed to the plaint. The defendants in the original suit were Daw Aye Thwin, whom Saya Kywe married while his first wife Daw Thein Yin (the mother of the respondent) was still alive, and Daw Nyunt Khin and Daw Aye Mya, whom he married after Daw Thein Yin's death. In this appeal Daw Aye Thwin having died after the suit was decided her interests are being represented by her children.

Until the death of Saya Kywe in June 1959 Daw Tin Tin Kywe lived under the same roof with him and the other three wives and their children. She helped her father during the war in running a business of suppling firewood to the Railways and out of profits made from that business a house on Yedashe Road, Rangoon, and a piece of paddy land in Pegu district were bought in the joint names of the father and daughter by registered deeds Exhibited as Nos. 3 and 5. It is on the strength of these documents that Daw Tin Tin Kywe claims half interest in the properties in her own right and her share, representing her late mother, in the estate of Saya Kywe including the remaining half interest in those properties. The three wives stood together in their defence and alleged that Daw Thein Yin died in the year 1941 after having been insane and separated from Saya Kywe for 14 years. It was also claimed that almost all the properties listed in the schedules were acquired from March to September 1943, by the joint skill and labour of Saya Kywe and all the defendants, whereas Daw Tin Tin Kywe was then a young girl at school and could not lend any real help in the family business. Thus, the mere fact that Tin Tin Kywe's name was also borne on the documents of title relating to the house on Yedashe road and the paddy land at Pegu would not, it was argued, give her title to half

interest in the properties, and because the suit estate was acquired by Saya Kywe and the three defendants she could not as a daughter by a previous marriage claim a share in the estate.

The learned Chief Judge of the Rangoon City Civil Court who tried the suit framed the following issues:

(1) Whether Daw Thein Yin was insane and separated from Saya Kywe before her death?

(2) When were the suit properties acquired?

(3) (*a*) Is the Plaintiff entitled to a ½ share in her own right in items 1, 2 and 3 of Schedule "A"?

(*b*) Is the plaintiff entitled to a ¼th share in the properties mentioned in Schedule "A"?

(4) Is the suit bad for non-joinder of parties?

(5) Whether the suit in its present form, being a suit for administration and for partition and possession maintainable in law?

(6) To what relief, if any, is the plaintiff entitled to?

The first issue was decided in the negative and in the second it was found that the properties were acquired after the death of Daw Tin Tin Kywe's mother. The learned Chief Judge also found Issue 3 (*a*) and (*b*) in favour of Daw Tin Tin Kywe. Issues 4 and 5 and the remaining issue were also found in her favour and the Court gave her the decree that she asked for.

On appeal only the findings of the Original Court on Issue No. 3 are challenged. The first point taken by the learned Advocate for the appellants, U Aye Maung, is the effect of the Exhibit documents 3 and 5. U Aye Maung argues, with the support of an impressive array of authorities, that the documents do not invest any title in Daw Tin Tin Kywe. They do not effect an outright gift which must satisfy the provisions of section 123 of the Transfer

C.C. 1964

DAW KHIN KHIN KYWE AND FIVE OTHERS v. DAW TIN TIN KYWE.

of Property Act, and the respondent, it is pointed out, was a young girl at the time the documents were executed and she was living with her father and his three wives in the same house. Daw Aye Thwin in her evidence stated that she knew of the documents and gave her consent but the intention was to bestow recognition on the respondent as a daughter and thereby give her status and make her feel one of the family.

Daw Tin Tin Kywe produced evidence in the Original Court to prove that even though she was at school she helped her father in his firewood business. She spoke Japanese and her knowledge of the language was a valuable contribution to her father who had to deal with Japanese officers. She conceded that she was not a partner in the business nor did she contribute towards the capital, and there were other staff to assist her father. Thus her argument was that the half interest of the properties bought in the joint names of her father and herself was, in a way, payment for her services. On the other hand, Daw Aye Thwin was positive that she herself took care of the accounts and the funds and paid out to the sub-contractors. U Aye Maung therefore argues that the evidence does not support a conclusion that a half interest in the disputed properties was either given to Daw Tin Tin Kywe by her late father out of natural love and affection or in payment for her services in the firewood business. In Burmese customary law, U Aye Maung argues, the husband and the wife share alike the toils and their rewards and as it is clear that during the years of the Japanese occupation when the family estate was gradually built, Saya Kywe lived together with his wives and their children and Daw Tin Tin Kywe, the sharing must be on a wider basis than between the father and Daw Tin Tin Kywe alone.

There is much force in the argument that no outright gift was created by the sale-deeds Exhibits 3 and 5. For

many years after the deed was executed Saya Kywe, Daw Tin Tin Kywe, his wives and their children lived together in one home, sharing the fortunes of life together. Other properties were bought during the war, as evidenced by Exhibits 2, 6 (*a*) and 9, in the name of Saya Kywe and Daw Aye Thwin. The other wives were not mentioned in those deeds. It is therefore clear that the properties were bought by Saya Kywe either in the joint names of himself and Daw Tin Tin Kywe or of himself and Daw Aye Thwin without any intention of making gifts of the half interests in the properties to the daughter or the one wife; if that was the clear intention there would surely have been howls of protest from the other members of the family who were excluded. Daw Tin Tin Kywe lived with her step-mothers and their children in the same house until a few months after her father's death when she decided to file a suit for administration. All those years she did not claim title to half-interest of the disputed properties nor pay municipal taxes and dues for them. In fact, of the title-deeds she only had copies and it was Daw Aye Thwin who produced the originals in Court from her custody. Thus it must be held that the deeds did not effect any outright gift or transfer of the disputed properties to Daw Tin Tin Kywe.

If the deeds did not effect valid gifts, U Aye Maung argues, they cannot convey title to the half interest to Daw Tin Tin Kywe after her father's death for Burmese Customary law would stand in the way with its non-recognition of the right of a Burmese Buddhist to make a testamentary disposition of his properties. See the case of *Maung Thu Kha and one* v. *U Thunanda and one* (1) where it was ruled that a document by which property was disposed of by a Burmese Buddhist under the guise of a deed of gift or trust, being in reality an attempt to dispose of the owner's property after his death in order

(1) V Ran. 371.

G.C. 1964

DAW KHIN KHIN KYWE AND FIVE OTHERS v. DAW TIN TIN KYWE.

to defeat the operation of the Burmese Customary law of inheritance was void. See also the case of *Ma Thin Myaing* v. *U Maung Gyi and five others* (2), and *Maung Po Htike* v. *Maung Thi Baw and others* (3).

It is therefore argued that the title-deeds did not operate as outright gifts during the lifetime of Saya Kywe nor did they convey title to Daw Tin Tin Kywe after his death. Nor is there a presumption of advancement in Burma, U Aye Maung submits, relying on *Khin Aye and another* v. *U Maung Maung Gyi and others* (4). There is also, of course, the oft-quoted Full Bench decision of the High Court in *Maung Tun Pe* v. *B. K. Halder and others* (5), in which one of the observations made was that a Burmese parent would rarely take a conveyance of property in the name of his child with a view to making a gift of it to the child. There was therefore, U Aye Maung argues, no *benami* transaction evidenced by the title-deeds, Exhibits 3 and 5, so that the principle laid down in *Mahmood Ebrahim Ariff* v. *Asha Bee and nine others* (6), *i.e.* "*prima facie* transfer of property even if it were to turn out subsequently to be really *benami*, is legal and valid in law", would have no application to the facts of the suit.

U Ba Than, learned Advocate for the respondent, replies that his client, whose name is borne on the title deeds can assert her right as owner of the half interest on the strength of those deeds so long as those deeds remain unannulled; as she can claim her title by virtue of the deeds and it would be for the appellants to file a suit to have a declaration that the deeds are invalid. That may be so, but the original suit filed by Daw Tin Tin Kywe was also for the relief of declaration of her status as owner of the half interest by virtue of the title-deeds. Thus the force and effect of the title-deeds became an

(2) 1 Ran. (1923) 351.
(3) A.I.R. (1934) Ran. 310.
(4) (1936) Ran. 447.
(5) XIV Ran. 242.
(6) (1953) B.L.R. 373.

issue and having asked for the declaration it became her duty to prove her case.

In the light of the facts and the law I must hold that the title-deeds did not invest in Daw Tin Tin Kywe a half interest in the disputed properties, namely, items 1 to 3, of Schedule A. These properties all fall within the estate of the late Saya Kywe.

Regarding the share of Daw Tin Tin Kywe in the estate, U Aye Maung concedes that she has a right to a share in the whole estate. Her portion however, he argues, should be one-eighth and not one-fourth for she is claiming a share in the estate acquired by her late father, after the death of her own mother, when he lived and worked together with his other wives. The closest analogy to this case is to be found in *Ma Nyein E* v. *Maung Maung and two* (7) in which it was held that when a Burmese Buddhist who has married more than once dies leaving *hnapazon* property of the last marriage, the child or children of the first marriage will take a one-eighth share and the surviving step-parent a seven-eighth share when there are children of the last marriage. In *Re-Maung Thein Maung* v. *Ma Kywe and others* (8) (Full Bench)—the question of inheritance to the estate of a polygamous husband was considered and it was pointed out by Mya Bu, J., that by a man marrying two or more wives at the same time only one family is constituted irrespective of whether all the wives live together with the husband or not, and the wives have a right of inheriting his estate upon his death even though they were not living with him at the time of the acquisition of the property forming the estate.

Now, in the suit the learned Chief Judge of the Rangoon City Civil Court has found that there was really one joint family and the property forming the estate was acquired after the death of Daw Tin Tin Kywe's mother.

(7) 3 Ran. 549. (8) 13 Ran. 412.

C.C. 1964

DAW KHIN KHIN KYWE AND FIVE OTHERS v. DAW TIN TIN KYWE.

The equitable arrangement in such a case would be for Daw Tin Tin Kywe to receive one-eighth, and not one-fourth of the estate as her share. U Ba Than conceded that that would be in consonance both with customary law, as may be gleaned from the rather scanty authorities on the question, and with equity and justice. I gave U Ba Than time to do some research and dig up any precedents or treatises which might show that Burmese customary law would give his client a larger share. U Ba Than made a diligent search but without success.

In the result I consider that Daw Tin Tin Kywe should have a share in the entire estate left by her late father and that the share shall be one-eighth. The judgment and decree of the Original Court will therefore be modified in this sense: a preliminary decree shall be passed for the administration of Saya Kywe's estate in which Daw Tin Tin Kywe's share shall be one-eighth; there shall be an order for the taking of accounts by a Commissioner as from the date of the death of Saya Kywe, and the plaintiff shall be given proportionate costs of the suit. Her suit for a declaration that she is entitled to half share in the properties listed as items 1, 2 and 3 in Schedule A annexed to the plaint is dismissed.

The parties will bear their own costs in this appeal.

CIVIL MISCELLANEOUS

Before U Maung Maung, J.

DAW MAI HMAN (APPELLANT)

v.

U BA THAN (RESPONDENT).*

C.C. 1964

Aug. 7.

Legal representative—right of—to continue execution for costs awarded to deceased—limitation—question of.

An application by the Appellant for permission to continue the execution for costs, in respect of a decree obtained by her late husband was rejected by the Court on the ground that the husband had died some six months before it was filed and was therefore barred by limitation.

On appeal:

Held: Once a decree is passed, the rights of the parties in the suit are settled and if a party who is awarded some rights by a decree dies subsequently, his legal representatives should be permitted to enjoy those rights.

The matters that should have been considered were whether (1) the Appellant was truly the legal representative of the deceased, and (2) the decree awarding costs to the husband was still alive and executable. If these tests are satisfied, the application should be granted.

Khin Maung (Advocate) for the appellant.

Ba Than (1) (Advocate) for the respondent.

U MAUNG MAUNG, J.—This is an appeal from the order of the learned 4th Judge of the Rangoon City Civil Court in which he dismissed an application made by the appellant Daw Mai Hman for leave to apply, representing her late husband, for costs awarded to him in a decree passed by the Court. The ground put forward for rejection of her application was that it was barred by limitation as her husband had died some six months before it was filed. An application for execution was first filed by the appellant's husband but was dismissed for default of appearance. It was subsequent to the dismissal that

* Civil Misc. Appeal No. 4 of 1964, against the order the 4th Judge of he Rangoon City Civil Court in Civil Regular Suit No. 566 of 1959.

C.C. 1964

DAW MAI HMAN v. U BA THAN.

Daw Mai Hman applied for permission to continue the execution for costs. The learned 4th Judge referred to notes by Mulla in the Code of Civil Procedure (1) in which it was explained that the provisions of Order 22 do not apply where a party dies after the final decree is passed and that "the High Court of Rangoon has also held that Order 22, Rule 4 does not apply on the death of the defendant after a preliminary decree has been passed." Relying on those notes the learned Judge passed his order rejecting the applicant's application. The notes have probably been somewhat misconstrued. Once a decree is passed the rights of the parties in the suit are settled and if a party who is awarded some rights by a decree dies subsequently, his legal representatives should be permitted to enjoy those rights. The situation would be different if the death of a party occurs during the pendency of the suit. If that happens the legal representative who wants to continue the suit must come forward within the prescribed time and ask for leave to participate. If no time limit were set for the legal representative to apply, the suit would drag for time without end.

What the learned 4th Judge should see when he considers the applicant's application for leave to execute for costs awarded to her late husband is whether she is truly his legal representative and whether the decree awarding costs to him is still alive and executable. If these tests are satisfied her application should be granted.

I would, therefore, allow this appeal and set aside the order of the learned 4th Judge. The application of Daw Mai Hman should be dealt with and decided in the light of the above remarks. There will be no costs.

CRIMINAL REVISION

Before U Maung Maung, J.

DAW OHN (APPLICANT)

v.

THE UNION OF BURMA (U THEIN PE) (RESPONDENT).*

C.C. 1964

Aug. 7.

Criminal trespass—actual physical possession—whether necessary. Intention of trespasser—presumption.

Held: Criminal trespass can be committed regarding a piece of land, although at the time of encroachment, the owner was not in physical possession of the same. An owner cannot always be in physical possession of everything he owns.

Ko Than Maung and others v. *Union of Burma* 1954 *B.L.R.* 283, referred to and distinguished.

Jeewa v. *The King* 1947 *R.L.R.* 137, referred to and followed.

Regarding the other ingredient of the offence of Criminal trespass, namely annoying the owner, the intention of the trespasser must be presumed, for the encroachment of the land, could not but annoy the owner.

Kyaw Htoon (Advocate) for the applicant.

U MAUNG MAUNG, J.—The applicant has been convicted by the learned 3rd Additional Magistrate, Rangoon, for the offence of trespass on land owned by one U Thein Pe. The applicant went on revision to the Sessions Judge, Hanthawaddy and Rangoon Town District, but her application was dismissed. Hence this second revision application.

* Criminal Revision No. 65 (B) of 1964. Review of the order of the Sessions Judge of Hanthawaddy and Rangoon Town District, dated the 5th day of September 1963, passed in Criminal Revision No. 99 of 1963.

C.C. 1964

DAW OHN v. THE UNION OF BURMA U THEIN PE.

U Kyaw Htoon, learned Advocate for the applicant relies on *Ko Than Maung and others* v. *Union of Burma* (1) in which it was ruled that to establish the offence of criminal trespass the complainant must have been in actual physical possession, not mere juridical possession, of the land and the trespasser had the intention to intimidate, insult or annoy the person in possession. This ruling was cited before the learned Sessions Judge also and carefully considered. The evidence was that the applicant had one U Kan as her neighbour and after U Thein Pe bought the land he was able to get U Kan off it. U Kan vacated his portion and gave up possession to U Thein Pe. After that the applicant fenced up her portion and in doing so encroached some 15 feet into the land which U Kan had occupied and later delivered to U Thein Pe. At the time of the encroachment U Thein Pe was not in physical possession of that piece of land but the delivery of possession to him would satisfy the requirements of the ruling relied upon by U Kyaw Htoon. An owner cannot always be in physical possession of everything he owns and if a man has two or three pieces of land he cannot obviously be occupying all those pieces of land at the same time. Thus, for example, if an owner leaves the house empty and does not lock it the house continues to be in his possession and the offence of criminal trespass can be committed in respect of such a house. See *Jeewa* v. *The King* (2). In regard to the other ingredient of the offence, that is annoying the owner, the intention of the trespasser must be presumed for she must know that encroaching on his land could not but annoy the owner.

This revision application is therefore dismissed.

(1) (1954) B.L.R. 283.

(2) (1947) R.L.R. 137.

APPELLATE CIVIL

Before U Maung Maung, J.

U AUNG GYAW (APPELLANT)

v.

(1) Y. E. SEEDAT
(2) E. E. SEEDAT } (RESPONDENTS).*

C.C.
1964
July 10.

*Ejectment suit—right to possession of person in occupation—*o.21, r. 100, *Civil Procedure Code.*

Held: Order 21, rule 100 does not bestow any substantive right on the person in possession. It only gives him an opportunity to raise his objection at the time that a decree is executed which affects his possession.

If the executing court does not find the objection valid, then under r. 103, he can file a regular suit.

H. M. Fisher (Advocate) for the appellant.

Ariff Hussain (Advocate) for the respondents.

U MAUNG MAUNG, J.—The appellant U Aung Gyaw filed a suit in the City Civil Court, Rangoon, against the respondent No. 1 Y. E. Seedat and another, for declaration that he was entitled to peaceful possession of the suit premises and for consequential relief for restoration as a tenant. The learned 4th Judge found that U Aung Gyaw was unable to explain how he came to occupy the premises or to show that there was any privity of contract between himself and Y. E. Seedat, the landlord. U Aung Gyaw had deposited the rent with the Controller of Rents but the landlord did not withdraw the deposited sums. In those circumstances U Aung Gyaw's suit was dismissed.

In this appeal U Aung Gyaw has urged that the fact that he had deposited rent with the Controller from about

* Civil 1st Appeal No. 164 of 1963, against the decree of the 4th Judge, City Civil Court of Rangoon in Civil Regular Suit No. 374 of 1962, dated 30th October 1963.

C.C. 1964

U AUNG GYAW v. 1. Y. E. SEEDAT, 2. E. E. SEEDAT,

1954 till the date of the suit in 1960 should have raised a presumption that the landlord knew that he was occupying the room in suit and acquiesced in that occupation. That would, Mr. Fisher, learned Advocate for the appellant argues, give U Aung Gyaw " the right to possession " which could be disturbed by the landlord only by a competent Court order obtained in a regular civil suit. Instead what Y. E. Seedat had done, according to Mr. Fisher, was file a suit for ejectment against one Karpan, a former tenant who occupied the suit room, when that Karpan had left the room several years ago. Seedat could therefore, Mr. Fisher says, get an *ex parte* decree against Karpan, and in the execution of the decree U Aung Gyaw was thrown out. U Aung Gyaw filed an application under Order XXI, Rule 100 for restoration of possession on the ground that he was not a judgment-debtor and that he had been in possession of the room in his own right. That application failed and hence his suit for declaration.

Mr. Hussain, for the respondents, submits that in the suit filed by Seedat against Karpan, U Aung Gyaw did try to get in as a co-defendant. He did not however pursue his application and the learned 4th Judge dismissed it for default. When again U Aung Gyaw raised his objection at the execution stage under Order XXI, Rule 100 his application was fully heard and dismissed because he could not establish his right to be in possession of the premises.

" The right to possession of U Aung Gyaw, Mr. Fisher argues, is not necessarily a legal right to fall within the meaning of Order XXI, Rule 100. If U Aung Gyaw can prove that he was on the premises at the time the ejectment decree against Karpan was executed, the Court must give him the declaratory decree he seeks. This, however, is rather an extreme view of the law. Order XXI, Rule 100 does not bestow any substantive right on

the person in possession. It only gives him an opportunity to raise his objection at the time that a decree is executed which affects his possession. If the executing Court does not find his objection valid, Rule 103 tells him that he may file a regular suit next. U Aung Gyaw filed that regular suit as guided by Rule 103, but in substance the suit was one under the Specific Relief Act for declaration of his legal right and for consequential relief. To succeed in the suit he must establish that his possession was of such a character that it deserved the protection of the law. That he failed to do. In the prayer in his plaint also U Aung Gyaw had asked for a declaration that he was entitled to peaceful possession and " repossession as a tenant " and the original Court has rightly found that U Aung Gyaw did not have, prior to his ejectment, any possessory right as a tenant.

In the circumstances, the appeal must be dismissed with costs. Advocate's fee K 51.

APPELLATE CIVIL

Before U Maung Maung, J.

C.C. 1964

Sep. 19.

U BA TIN (APPELLANT)

v.

MAUNG WIN HMAN (By his guardian and next friend Daw Myint Sein) (RESPONDENT).*

Minor—when properly represented—Promissory note—personal liability of director of company appearing on pro-note—matters to be considered.

In a suit by a minor on a promissory note, the minor was represented by his mother, but she was unable to give evidence as she was ill. Accordingly evidence was given by his father, who knew the facts of the case.

Held: It must be held that the minor was properly represented. Though the mother was unable to give evidence, the Court was able to gather all the material facts necessary for a full and fair determination of the suit.

Held further: Regarding the question of personal liability of the Appellant, although the Appellant signed over a rubber stamp bearing the name of the Company and the designation "director," the text of the promissory note shows that it was the Appellant who borrowed the money. If it was the Company which borrowed the money, the name of the Company would have been filled in the blank left for the borrower's name.

S.J. Das v. *Sir Kishan Pershad*, I.L.R. 46 Cal. 663; *S. Mangtulal* v. *The Lister Antiseptic Dressing Co. Ltd.*, I.L.R. 52 Cal. 804; *In the matter of The New Fleming Spinning and Weaving Co. Ltd. in liquidation*, I.L.R. 4 Bom. 275, referred to.

Kyaw Htoon (Advocate) for the appellant.

Than Aung (Advocate) for the respondent.

U MAUNG MAUNG, J.—The respondent Maung Win Hman sued the appellant U Ba Tin in the Rangoon City Civil Court for recovery of money due on a promissory note. U Ba Tin admitted borrowing the money and signing the promissory note, but averred that he was acting for and on behalf of the Burma Union Trading

* Civil 1st Appeal No. 75 of 1964, against the decree of the Additional 3rd Judge, City Civil Court of Rangoon in Civil Regular Suit No. 739 of 1963, dated 2nd April 1964.

Corporation Limited of which he was a director, and therefore he was not personally liable. That defence became the main issue in the trial and the learned Additional 3rd Judge, deciding that the promissory note (Exhibit A) clearly showed that U Ba Tin borrowed on his own behalf and was therefore personally liable, decreed the suit as prayed for.

On appeal, U Kyaw Htoon, learned Advocate for the appellant takes up two points. One is that Maung Win Hman being a minor was represented in the suit by his mother who acted as his next friend. The next friend however never put in an appearance at the trial and U Min Sin, her husband and the father of Maung Win Hman, holding a power of attorney from her, made some appearances and gave evidence. U Min Sin did not apply to be substituted in his wife's place as the next friend of the plaintiff minor and U Kyaw Htoon argues that Order XXXII, Rules 2, 8 and 10 of the Civil Procedure Code have thereby been offended. U Kyaw Htoon submits that he had raised this question before the original Court which had however proceeded with the trial without disposing of his objection.

A study of the diary in the original suit however shows that the objection was recorded on 20th December 1963 and on 14th January 1964 it was further recorded that U Min Sin was not acting as the minor's next friend but was only giving evidence on behalf of his wife. The diary entry of that date also records that by consent of the learned counsel adjournment was made to 18th February 1964 to proceed with the hearing. U Min Sin's own evidence shows that his wife was ill and he therefore had to come to Court to lead evidence and substantiate the plaintiff's case. He himself is no stranger to the minor, being his father, and he knew the facts first hand.

On this point U Than Aung, learned Advocate for the respondent, submits that perhaps U Kyaw Htoon was

C.C. 1964

U BA TIN v. MAUNG WIN HMAN (BY HIS GUARDIAN AND NEXT FRIEND DAW MYINT SEIN).

thinking of appearance of the party at the trial. In regard to that U Than Aung argues that the minor's interest has been well protected at the trial and an Advocate has been retained throughout while the Court also had U Min Sin to give evidence on the facts and U Min Sin was also available to instruct the counsel throughout. The requirement of the law that a minor should be represented by either a next friend or by a guardian in a trial has therefore, U Than Aung submits, been fully satisfied. I agree that the minor has been properly represented. Though his mother was unable to give evidence, the Court was able to gather all the material facts necessary for a full and fair determination of the suit. Now the minor has obtained a decree and he has nothing to complain. If his suit had been dismissed and costs had been ordered against him that decree would have been binding through his next friend.

The next point taken up by U Kyaw Htoon is that the promissory note on the face of it exonerates U Ba Tin from personal liability because his signature has been affixed under the name "Burma Union Trading Corporation Limited" and over his designation as Director. U Ba Tin in his evidence said that he borrowed for and on behalf of the Corporation but he could not recall who the other two directors were at that time. Ma Hta Yee, a witness for the plaintiff, seemed to support him to some extent by her statement that U Ba Tin fixed the "seal" of his own accord and not at the bidding of U Min Sin. The learned trial Judge however had found that the name of the Company and the designation "director" do not really constitute the Company's official seal. All that the stamp does is describe U Ba Tin as a director of that Corporation.

U Kyaw Htoon invites my attention to the ruling in *S. J. Das* v. *Sir Kishan Pershad* (1) in which it has been

(1) I.L.R. 46 Cal. 663.

held that the name of a person or firm to be charged upon a negotiable document should be clearly stated on the face or on the back of the document so that the responsibility is made plain, and can be instantly recognized as the document passes from hand to hand. In that case the borrower who executed the *hundi* signed his name and described himself as acting Superintendent of the private Treasury of Sir Maharajah, the Prime Minister of H. H. The Nizam. It was ruled that the designation was nothing more than a description of the borrower and therefore not a signature in the form necessary for an agent signing on a principal's behalf. U Kyaw Htoon points out that this ruling would not apply in full force to the facts with which this appeal is concerned. In this case U Ba Tin had used, U Kyaw Htoon argues, the company's seal and thereby bound the company.

U Than Aung points out that the stamp is not a seal as required by law and there is nothing on record to show that if it was a seal it had been used in accordance with the rules of the Corporation. U Than Aung refers me to *S. Mangtulal* v. *The Lister Antiseptic Dressing Co. Ltd.* (2) in which it was held that though a *hundi* had been endorsed twice by " M. & Sons " and again " M. & Sons Managing Agents L. A. & Co.", the words were merely descriptive of " M. & Sons " and did not bind the company. A similar principle was also expounded in an earlier case, namely, *In the matter of The New Fleming Spinning and Weaving Co. Ltd. in Liquidation* (3) holding that in order that to make a company liable on a bill or note it must appear on the face of such bill or note that it was intended to be drawn, accepted, or made on behalf of the company.

The rubber stamp used on the promissory note (Exhibit A) does not clearly show that the note is executed to bind the company. The words in the stamp only describe U Ba Tin as a director of that company. In the

(2) I.L.R. 52 Cal. 803. (3) I.L.R. 4 Bom. 275.

C.C 1964

U BA TIN v. MAUNG WIN HMAN (BY HIS GUARDIAN AND NEXT FRIEND DAW MYINT SEIN).

rulings cited the *hundi* or note in dispute does not mention the borrower in the body or text of the *hundi* or note. The question of who was responsible had therefore to be determined from the signature and the description of the borrower. Exhibit " A " however is more helpful for the text of the promissory note clearly says that it was " I, the undersigned U Ba Tin " who borrowed the money. If it was the company which borrowed the money through its director the blank left for the borrower's name to be filled in should have been filled in with the name of the company.

Exhibit " A " therefore clearly establishes the personal liability of U Ba Tin and U Than Aung submits that not Exhibit " A " alone but the evidence of the parties clearly show that there was no intention on the part of the lender or the borrower that the company should be bound. On that question therefore I must hold that the learned Additional 3rd Judge of the Rangoon City Civil Court has come to a correct finding.

The appeal will therefore be dismissed with costs. Advocate's fees K 51.

CRIMINAL MISCELLANEOUS

Before U Maung Maung, J.

U MAUNG GYI (APPLICANT)

v.

DAW HLA KAI (RESPONDENT).*

C.C. 1964

July 30.

Workmen's Compensation Act—proceedings before Commissioner—Rule 38 *of Workmen's Compensation Rules—irregularity of recording evidence—when miscarriage of justice. Substantial question of law in appeal—question of "wilful disobedience"—course of employment of a lorry driver.*

Held: Considering the facts of the case, any irregularity that might have cropped into the proceedings in the recording of evidence has not effected substantial justice that has been rendered.

The proviso to Rule 38 of the Workmen's Compensation Rules makes it clear that the vital test of validity will be whether the procedure prejudices the interest of the parties.

Non-compliance with procedure in itself will not justify a re-trial order. Non-compliance must result in a failure of justice.

Singh v. *Burma Railways*, (1938) R.L.R. 641; *Nabet Khan* v *Raja Khan*, Civil Miscellaneous Appln. No. 1 of 1963; *Pestonji* v *Farid Khan*, A.I.R. (1933) Sind 273, referred to.

Held further: The lorry driver in question admittedly died from an ambush at the hands of bandits, and an ambush is an occupational risk which he had to take in the course of his employment.

The employer is accordingly liable to pay compensation.

Burma Oil Company Ltd. v. *Ma Hmwe Yin*, 13 Ran. 553; *The Superintendent, Govt. Printing and Stationery* v. *Daw E May*, (1958) B.L.R. 370 (H.C.), referred to.

U E Maung (Advocate) for the applicant.

U Hla Thein (Advocate) for the respondent.

U MAUNG MAUNG, J.—The appellant U Maung Gyi comes here under section 30 (*a*) of the Workmen's Compensation Act on appeal against the order made by the learned Additional Commissioner for Workmen's Compensation in his proceeding No. ဆရဝဟ (ဇလခ) ၂၄/၆၂ , in which he had ordered the appellant to pay the respondent

* Civil Misc. Appeal No. 41 of 1963.

C.C. 1964

U MAUNG GYI v. DAW HLA KAI.

Daw Hla Kai, a sum of K 5,220 as compensation for the death of her son Maung Khin Maung. The findings of the Additional Commissioner were that Maung Khin Maung was employed by U Maung Gyi as a driver, and that he lost his life by accident arising out of and in the course of his employment, so that compensation was payable to his mother who was a "dependant" within the meaning of section 2 (*1*) (*d*) (i) of the Act.

U Maung Gyi, in his written-statement filed in response to a notice from the Additional Commissioner admitted that Maung Khin Maung was employed by him as a driver, but alleged that Maung Khin Maung, in wilful disobedience of clear instructions not to drive after 5 p.m., had driven the lorry at night in the danger zone and to his death. U Maung Gyi therefore disclaimed liability to pay compensation.

The following facts are not in dispute: that U Maung Gyi employed Maung Khin Maung to drive one of his lorries from Prome to Rangoon and back, and that Maung Khin Maung met his death in an ambush on the road one night on his downward trip in an area then regarded as dangerous due to insurgent activity. Seriously challenged on appeal are the application of the law to the facts of the case by the Additional Commissioner and the procedure adopted by him in the recording of evidence. It is strenuously contended by U E Maung, learned Advocate for the appellant, that the accident did not happen in the course of employment nor did it arise out of the employment. U E Maung also contends that the Additional Commissioner did not follow the express provisions of section 25 of the Act, for he did not make a brief memorandum of the substance of the evidence of each witness and sign the memorandum himself, nor did he dictate such a memorandum if he was unable to make it himself.

U Hla Thein, learned Advocate for the respondent submits that though the Additional Commissioner had to-

absent himself from a few sessions, he did prepare the record as nearly as possible in accordance with prescribed procedure, as the diary in the proceeding would show. When the Additional Commissioner had to go away to urgent meetings, he would in the interests of a speedy disposal of the case, delegate an officer to take the evidence and that both U Hla Thein and the lawyer who was then representing U Maung Gyi consented. U E Maung learned Advocate for the appellant, came in at a later stage and did not object to the evidence being taken by the other officer. U Hla Thein therefore argues that though the record might not have been prepared in strict conformity with procedure, there has been no miscarriage of justice and any irregularity that may be found should not be held to be fatal to the proceedings.

It does appear from the record that the Additional Commissioner did not strictly follow the procedure set down in section 25 of the Act in the taking of evidence but the diary also shows that he was in full charge and control of the proceedings throughout and that he gave his decision after applying his mind fully to the facts of the case and the law. Section 23 of the Act gives the Commissioner the powers of a Civil Court under the Code of Civil Procedure for the purpose of taking evidence on oath and section 25 prescribes the method of recording evidence. The rules made under the Act prescribe the procedure to be followed in the disposal of cases by the Commissioner in some more detail. Rule 38 makes certain provisions of the Code of Civil Procedure applicable, but there is a special proviso to the rule that the Commissioner may "for sufficient reason, proceed otherwise than in accordance with the said provisions, if he is satisfied that the interests of the parties will not thereby be prejudiced." The proceedings before the Commissioner are not bound up in technicalities and they are basically an enquiry held with a view to discover the truth so that justice may be

C.C. 1964

U MAUNG GYI v. DAW HLA KAI.

rendered without undue delay or expense. The proviso I have quoted makes it clear that the vital test of validity will be whether the procedure prejudices the interests of the parties.

Not every procedural rule, however, is a mere technicality and it is not every departure from prescribed procedure that will be condoned. If the departure results in a miscarriage of justice, then it will offend not mere technicality but substantial justice itself. Thus, the facts and circumstances of each case must be looked at to see whether there had been irregularity only or an incurable illegality. If for example, the Commissioner had assumed powers which the Act does not give him, and examined an important witness on commission which he cannot do, then the proceedings might be nullified, as in the case of *Singh v. Burma Railways* (1). In that case, the assessment of disability was in controversy and an important medical witness was examined on commission and the High Court ruled that the Commissioner not having the power to issue commission, his order must be set aside and the case remanded for a fresh and proper trial.

U E Maung refers me to Indian rulings in which it was held that failure of the Commissioner to follow the procedure for the recording of evidence was fatal to the proceedings. In those cases, however, it was found that there were no materials at all before the Commissioner on which he could make a fair decision. In this case, as I have pointed out, the facts are straightforward and those which provide a sufficient basis for decision are undisputed. There was no need to measure disability, for the workman died in the ambush. The employer disclaimed—liability on the ground that the driver was acting in wilful disobdience of clear instructions and the learned Additional Commissioner framed an issue whether there was such wilful disobedience and gave a

(1) (1938) R.L.R. 641.

negative answer. In fact, under section 3 (*1*) (*b*), wilful disobedience of the workman could be pleaded by the employer in disclaiming liability only if the injury did not result in death. It was therefore a case which the Commissioner could have disposed of on the admitted facts, without going too deeply into the evidence and in allowing the parties to produce evidence, he was making a concession in the interests of a full and fair trial.

I therefore consider that any irregularity that might have cropped into the proceedings in the recording of evidence has not affected substantial justice that has been rendered. I am fortified in this view by a decision of this Court in *Nabet Khan* v. *Raja Khan* (2) in which the observations in *Pestonji* v. *Farid Khan* (3) were cited with approval to the effect that non-compliance with procedure in itself would not justify a retrial order: "We have to be satisfied that in because of such non-compliance there has been a failure of justice and that there are no sufficient materials on the record to deal with the case ourselves."

Section 30 of the Workmen's Compensation Act clearly lays down that no appeal from an order made by the Commissioner shall lie to this Court unless a substantial question of law can be posed. The findings of fact by the learned Additional Commissioner therefore need not be disturbed and in fact, the facts necessary for the disposal of the claim for compensation are simple and undisputed.

The appellant in his written statement had raised the defence of "wilful disobedience" by the workman though he did not actually use that expression, and that was why an issue was framed as to whether there was such wilful disobedience on the part of the deceased workman. Seeing that wilful disobedience is no defence when the injury had resulted in death, U E Maung puts up a new

(2) Civil Misc. App. No. 1 of 1963. (3) A.I.R. (1933) Sind 273.

C.C. 1964

U MAUNG GYI v. DAW HLA KAI.

defence that the workman met his death when he was not employed by the employer. Referring to the written instructions, which U Maung Gyi was said to have given to the driver, U E Maung argues that at 5 p.m., every day, while on the trip, Maung Khin Maung was to stop driving and rest for the evening and night, in the nearest town he could reach. Thus, at 5 p.m., the argument goes, the employment of the driver by the owner of the lorry ended. U E Maung is willing to concede that if no town was reached by 5 p.m., the driver could drive on for a reasonable time and he would still be considered to be in the course of employment for that time. The written instructions, which the learned Commissioner did not accept because they were not signed by the owner, also contain a rule that when stopping for the night the driver must sleep either on the lorry or near enough to it to be able to keep watch. That itself shows that employment of the workman did not end the moment the lorry stopped for the day. In any case, even excluding the instructions from consideration, it is clear that the very assignment given to the driver by the employer, namely to drive the lorry from Prome to Rangoon and back shows that until delivery of the lorry to the owner back at Prome, the driver continues to be on duty and in the employ of the owner. Different considerations might apply if the workman had been employed in a factory with fixed hours of work where he was expected to put down his tools at the end of the working day and leave the premises for home.

U E Maung next argues that the accident did not arise out of the employment. He refers to *Burma Oil Company Limited v. Ma Hmwe Yin* (4) in which it was ruled that the employer was not liable to pay compensation when a workman on his way to work was killed by a snake bite. It was found in the circumstances of

(4) 13 Ran. 553.

the case that the accident did not happen in the course of employment because the workman chose his own time and route and was his own master until he presented himself at the appointed time for work. As for the snake bite, it was held that it did not arise out of his employment but was a misfortune that might have befallen any person who happened to be passing along the route at that time. U E Maung relies on that decision in his submission that death at the hands of the armed gang, insurgents or bandits as they might be, could have fallen on anyone who happened to be at the place where Maung Khin Maung was killed and at the hour of night that he passed the place. For that misfortune, U E Maung submits, no compensation should be exacted upon the employer.

Being killed in an ambush while driving a lorry is, however, to my mind, different from being killed by snake bite. The ambush was an occupational risk which the driver Maung Khin Maung had to take in the course of his employment at the time when armed banditry was still rife in that part of the country. I am not sure that Maung Khin Maung would have attracted the attention of the bandits if he had not been driving the lorry, for it could not be every passer-by who would draw fire from the insurgents. A lorry loaded with goods was a prey for which the bandits would wait.

It would be too narrow a construction to place on "arise out of" to hold that an injury must be sustained by a workman in a factory only if his hand or leg was caught in a machine or by a driver of a lorry only when the lorry was involved in a collision or ran into a ditch. In *The Superintendent, Government Printing & Stationery* v. *Daw E May* (5) U Hla Thein points out, a Bench of the High Court held that the claim for compensation by the mother of a workman was admissible for his death

(5) (1958) B.L.R. 370.

C.C. 1964

U MAUNG GYI v. DAW HLA KAI.

caused by a bale of paper falling on him when he was about to leave the premises after the end of the day's work. In *U Saw U v. Ma Hla* (6) U San Maung, J., held that compensation was payable by the employer for the death of a serang of a motor-launch, who fell off the vessel while performing his duties, and was drowned. It was found that the serang had to be in control of the vessel from the time it left Henzada till it reached Rangoon and that death by drowning therefore arose out of and in the course of his employment.

In the light of the legal principles which apply to the facts as found by the learned Additional Commissioner, I must hold that the appellant U Maung Gyi is liable to pay compensation for the death of his driver Maung Khin Maung which arose out of and in the course of his employment. The learned Commissioner had sufficient materials before him to decide the issue of liability and the correctness of the assessment of compensation and the decision as to who should receive it are not challenged. I would therefore dismiss the appeal with costs,—Advocate's fees —K 85.

(6) Civil Misc. App. No. 9 of (1963) of the Chief Court.

APPELLATE CIVIL

Before U Maung Maung, J.

U MIN SIN (APPELLANT)

v.

MOHAMED SHAFEE (RESPONDENT).*

C. C. 1964

July 10.

Mortgages—requirement of attestation for mortgages—s. 59 Transfer of Property Act—absence of proof of attestation—non-validity of mortgage.

Held : The fact that the defendant in a suit on a mortgage had admitted "execution" of the mortgage deeds, does not relieve the duty of the plaintiff to prove attestation. S. 70 of the Evidence Act will come into play only when the document is proved to have been duly attested.

As the plaintiff is unable to prove attestation of the deeds, as required under s. 59 of the Transfer of Property Act, the mortgage deeds were invalid.

Aung Rhi v. *Ma Aung Krwa Pru and one*, 1 Ran. 557 ; *Maung Po Gyi and one* v. *Maung Min Din*, 5 Ran. 561 ; *re : Chet Po*, 7 L.B.R. (1913-14), p. 77 ; *Ma Thein Shin* v. *Ma Ngwe Nu*, (1939) R.L.R. 388 ; *Arjun Chandra Bhadra* v. *Kalidas Chandra Das*, A.I.R. (1923) Cal. 149, referred to.

Held further : It lay within the power of the Court under O.7, r.7, of the Civil Procedure Code to grant the alternative relief of a money decree. No special amendment of the plaint would have been strictly necessary.

Quah Cheng Gwan v. *Ma Po Myi*, 11 L. B. R. (1921-22), p. 148 ; *Bisram Singh* v. *Bhagwant Singh*, 91 Indian Cases, p.6 ; *C.R. Smith* v. *Mrs. Hepton-stall*, (1938), R.L.R. 6 ; *Mrs. Niemever* v. *E.M. Mamooji and others*, (1938) R.L.R. 521, referred to.

Obiter : To dismiss the suit entirely when it is proved that the Defendant does owe the Plaintiff the moneys would be to deny substantial justice and to give undue weight to the technicalities of the law.

Than Aung (Advocate) for the appellant.

Aung Min (1) (Advocate) for the respondent.

U MAUNG MAUNG, J.—The appellant U Min Sin filed a suit against the respondent Mohamed Shafee in the Rangoon City Civil Court on two mortgages. The learned

* Civil First Appeal No. 153 of 1963 against the decree of the Chief Judge, City Civil Court of Rangoon, in Civil Regular Suit No. 704 of 1953, dated the 8th November 1963.

C.C. 1964

U MIN SIN v. MOHAMED SHAFEE.

Chief Judge of the Court found that a sum of K 2,200 was due on the first mortgage and a sum of K 1,100 on the second, with interest on each sum under the Money Lenders Act. The learned Chief Judge, however held that the mortgages were void for want of attestation of the deeds as required by section 59 of the Transfer of Property Act. The suit was dismissed, and hence this appeal.

Mohamed Shafee has admitted at the trial of the suit that he had signed the mortgage-deeds, and this admission may be found in his written-statement, as well as in his evidence. In paragraph 1 of his amended written-statement, he admits, " . . . so far as the execution of the document is concerned " but, in paragraph 7, he avers that " none of the mortgage-deeds on which the suit is filed were attested by two witnesses as peremptorily required by law and as such they are invalid."

It is contended on appeal that as Mohamed Shafee had admitted " execution " of the mortgage-deeds, the plaintiff U Min Sin was relieved of his duty to prove attestation. In making this point, U Than Aung, learned Advocate for U Min Sin, refers me to several authorities which, in the best tradition of the Bar, are for or against him. In *'Aung Rhi* v. *Ma Aung Krwa Pru and one* (1) in which the requirement of attestation under section 123 of the Transfer of Property Act was discussed, it was held that where the executant of an instrument admitted its execution, it would not be necessary to prove due attestation. This decision, however, U Than Aung points out, was expressly dissented from in *Maung Po Gyi and one* v. *Maung Min Din* (2), in which it was pointed out that a mortgage-deed which was not duly attested was invalid in spite of the admission of the deed by the mortgagor and that section 70 of the Evidence Act would only come into play if the document was proved to have been duly attested. That section reads: " Admission of a party to

(1) 1 Ran. 557. (2) 5 Ran. 561.

an attested document of its execution by himself shall be sufficient proof of its execution as against him, though it be a document required by law to be attested."

An earlier decision of the Chief Court of Lower Burma in *re Chet Po* (3) discussed the meaning of the word "executed" in the Stamp Act, and held that execution meant signature under section 2 of that Act and an instrument did not become chargeable with stamp duty until it was signed. Thus, formal documents on palm-leaf and *parabeik*, treated widely in the Courts in Upper Burma at that time as completed documents and admitted in evidence as such, were not liable to stamp duty, though that would not necessarily imply that they were incomplete. That decision is, however, of academic interest only, as U Than Aung concedes, because in this appeal, we have to interpret and apply section 59 of the Transfer of Property Act and the language used in the Stamp Act, though it may offer some useful guidance, is not entirely identical. In section 2 of the Stamp Act, "executed" and "execution" used with reference to instruments mean "signed" and "signature." "Section 59 of the Transfer of Property Act however, clearly lays down that "A mortgage . . . can be effected only by a registered instrument *signed* by the mortgagor and *attested* by at least two witnesses." This section does not use the word "executed" or "execution."

U Aung Min, learned Advocate for Mohamed Shafee, invites my attention to the decision in *Ma Thein Shin* v. *Ma Ngwe Nu* (4), in which "attestation" as required by section 58 and 59 of the Registration Act and section 3 of the Transfer of Property Act is explained. There, it was held that the signatures of the registering officer and of an identifying witness, affixed to the registration endorsement were not sufficient attestation within the meaning of the Transfer of Property Act. U Than Aung

(3) 7 L.B.R. (1913-14), p. 77.

(4) (1939) R.L.R. 388.

C.C. 1964

U MIN SIN v. MOHAMED SHAFEE.

concedes that by this test, attestation of the two mortgage deeds in suit had not been properly proved.

U Aung Min also refers me to *Arjun Chandra Bhadra* v. *Kalidas Chandra Das* (5), in which it was ruled that where an admission of execution was unqualified it might well be equivalent to an admission of "due execution" or to a waiver of proof of due execution, but where the admission was only of the signature and the presence of attestators was denied, then section 70 of the Evidence Act would not operate and the burden would lie on the plaintiff to prove due execution of the mortgage-deed.

This discussion of the fine points of interpretation of the meaning of "execution" is rendered necessary only because Mohamed Shafee had used the word, perhaps inadvertently, in his written statement. If he had simply said, "I did sign the mortgage deeds but they were not attested as required by law" the application of the law to the facts of the case would have been simpler. However, it is clear that that was what he wanted to say. Section 59 of the Transfer of Property Act requires that the registered instrument must have been signed by the mortgage. The fact of signature of the two mortgage deeds is admitted by Mohamed Shafee. The section requires that the deeds shall also be attested and Shafee denied that they were and U Min Sin was unable to prove attestation. Hence, in the light of the authorities cited above, U Min Sin could not invoke to his aid the operation of section 70 of the Evidence Act. The learned Chief Judge of the City Civil Court has rightly held that the mortgage deeds were invalid for want of proof of attestation. That disposes of the first point made by U Min Sin in his appeal.

The next point taken up by U Than Aung, learned Advocate for the appellant, is that the dismissal outright of the suit by the learned Chief Judge of the City Civil

(5) A.I.R. (1923) Cal. 149.

Court, when it has been found that the respondent did owe sums of money borrowed by him on the mortgages, would go against the spirit of Order 7, Rule 7 of the Civil Procedure Code which empowers the Court to grant such general or other relief as it might think just to the same extent as if that relief had been originally prayed for. The appellant could have, U Than Aung points out, prayed for an alternative relief, *viz.*, a personal decree against Mohamed Shafee for moneys found due by him and the addition of that prayer for alternative relief would not have changed the frame of the suit or its trial in any way. In support of his contention, U Than Aung cites the ruling in *Quah Cheng Gwan* v. *Maung Po Myi* (6), in which it was held that even if a mortgage-deed was not operative as such, because not duly attested, it would be admissible in evidence to prove a personal covenant to pay, and where consideration was proved and the agreement to repay was not qualified in its terms, the lender was entitled to a decree for the amount of the loan with interest due. A similar prin iple is laid down in *Bisram Singh* v. *Bhagwant Singh* (7). There, the original Court had held that the mortgage deed was invalid for want of attestation and it dismissed the suit for possession filed by the mortgagee. On appeal, it was pointed out that it was probably a slip on the part of the plaintiff's counsel in the original Court that he did not insist upon a money decree when the mortgage failed. The cause of action being the same, if the mortgage decree could not be granted, a money decree should have been given in the alternative.

That the cause of action is one and indivisible in a mortgage suit is also pointed out in *C. R. Smith* v. *Mrs. Heptonstall* (8) in which it is said, "It is but a single cause of action and a mortgagee's right to a personal decree is

(6) 11 L.B.R. (1921-22), p. 148. (7) 91 Indian Cases, p. 6.
(8) (1938) R.L.R. 6.

C. C. 1964

U MIN SIN v. MOHAMED SHAFEE.

a part of and arises out of the original mortgage transaction."

U Aung Min replies that the power of the Court to grant general or other relief without the plaintiff's expressly asking for it must be exercised judicially and with caution, for the plaintiff must make his own case and if he feels so advised, he may apply for amendment of the plaint under Order 6, Rule 17. In the suit, however, the plaintiff did at a late stage apply for amendment of the plaint, so that he might add a prayer for the alternative relief of a money decree for the suit claims. The learned Chief Judge dismissed the application for amendment on the ground that it was belated. Actually, however, it lay within the power of the Court under Order 7, Rule 7 to grant that alternative relief and no special amendment of the plaint would have been strictly necessary. The amendment would not have, if allowed, deprived the defendant of any defence he had regarding his claim and the suit would still have remained one to recover money on the transaction which, due to the invalidity of the mortgage-deeds, did not quite assume the legal status of mortgage. See *Mrs. Niemever* v. *E. M. Mamooji and others* (9). The learned Chief Judge, working under heavy pressure because of the backlog of cases which were passed on to his Court from the Chief Court, probably had the speedy disposal of the suit uppermost in his mind. If he had the leisure to consider the application for amendment of the plaint, with the awareness of his power to grant the alternative relief without asking, he might have given a different decision.

U Aung Min argues that the suit would have been time-barred if it had been for a simple money decree for the limitation would then be six years under Article 116 of Schedule 1 of the Limitation Act. That, however, is not the case because the causes of action, as set out in

(9) (1938) R.L.R. 521.

the plaint, arose on 20th July 1951 and 21st January 1952 respectively and the suit was filed on 27th May 1953, well within the six years limit.

In the suit, the learned Chief Judge of the City Civil Court has found, and quite rightly to my mind, that Mohamed Shafee owes K 2,200 with interest on the first loan transaction and K 1,100 with interest on the second to U Min Sin. To dismiss U Min Sin's suit entirely when it is proved that Mohamed Shafee does owe him the moneys would be to deny substantial justice and to give undue weight to the technicalities of the law.

We want, in our Courts, to give justice, not merely administer the law as a bundle of technicalities. Otherwise, we may fall into the danger of giving "all law and no justice." In observing this, I am reminded of a royal edict of 1873 A.D. issued by King Bodawpaya addressed to Judges: "Let witnesses testify to all incidents within their knowledge; if they said that they did not see the defendant assault the plaintiff with a stick, but saw him throw a brickbat at the plaintiff, you shall if you accept the testimony of the witnesses, award damages for the assault with the brickbat even though the plaintiff in his pleadings alleged an assault with a stick. The suit is not to be thrown out." (10).

It would therefore be in keeping with our Burmese traditional notion of justice and with the modern rulings referred to above to grant U Min Sin a personal decree against Mohamed Shafee for payment of K 2,200 and K 1,100 on the two loan transactions. The suit, however, was long delayed and U Min Sin was not altogether free from blame for that delay. I therefore consider that he should not be awarded any interest on the two sums under the Money Lenders Act. I would, therefore, while agreeing with the finding of the learned Chief Judge of the City Civil Court that the mortgage deeds were invalid,

(10) Extension of Burmese Law by Dr E Maung, Ran. (1952) p 17

C. C. 1964

U MIN SIN v. MOHAMED SHAFEE.

allow this appeal, set aside his decree of dismissal of the suit and pass a decree in favour of U Min Sin for K 3,300 only with interest at Court rate from the date of the decree till realisation. U Than Aung for the appellant gives me an assurance that his client has a valid Money-lenders' Certificate and section 9 of the Money Lenders' Act therefore does not stand in the way of the decree.

The parties will bear their own costs throughout.

APPELLATE CIVIL

Before U Maung Maung, J.

U PE SAING (APPELLANT)

v.

(1) KO TUN SHEIN, (2) MA KYIN SEIN (RESPONDENTS).*

C.C. 1964

Sept. 25.

Delivery of possession—immovable property worth less than K 100—absence of registered instrument—proof of delivery—necessity of real delivery.

Held: Where a person claims to be the owner of immoveable property which was bought by him for K 40,—it is for him to prove that there was effective delivery of the property to him by the Seller, in the absence of a registered document.

Under s. 54 of the Transfer of Property Act, the delivery must be real and some sort of constructive possession is not sufficient; even when a person already in possession of immovable property worth less than K 100 purchases that property, the acts and declarations of delivery of possession must be unequivocal.

Ma Tin Nyunt v. *Ma Kyi Kyi and three others*, (1950) B.L.R. 33 (H.C.); *U Tha Zan and two others* v. *U Tun Zan and one*, (1955) B.L.R. 243 (H.C.), referred to and followed.

Aung Hla v. *TonGyi and one*, 8 L.B.R. p. 264; *V. E. R.M.A.R. Chettyar Firm* v. *Ma Joo Teen and others*, 11 Ran. 239; *K.L.C.T. Chidabaram Chettyar* v. *Azis Meah and others*, (1928) R.L.R. 316, referred to.

Pha Tha Htaw (Advocate) for the appellant.

Tun Maung (Advocate) for the respondent.

U MAUNG MAUNG, J.—The appellant U Pe Saing sued the respondents Ko Tun Shein and Ma Kyin Sein, who are husband and wife, for ejectment from the plot of land which they are occupying. U Pe Saing stated that he had bought the land from one U Ba U for K 40 and that the respondents were living on the land with his permission paying K 20 a year and later K 10 a year for use and occupation.

* Civil Second Appeal No. 32 of 1964, against the order of the District Court of Myaungmya in Civ l Appeal No. 1 of 1954, dated the 9th April 1964.

C.C. 1964

U PE SAING v. (1) KO TUN SHEIN, (2) MA KYIN SEIN.

The respondents denied the title of U Pe Saing and said that the land belonged to U Ba U and they had entered occupation of it in 1950 when the police and administrative authorities allotted them the plot of land and they have been in occupation throughout except for a brief interruption when insurgents sacked the village. The learned Judge of the original Court decreed U Pe Saing's suit as prayed for. Ko Tun Shein and Ma Kyin Sein appealed against the decree to the District Court of Myaungmya and the learned District Judge, looking at the facts in the light of authorities, decided that U Pe Saing was unable to establish his title to the land because he was unable to prove that he was in possession of it within 12 years prior to the filing of the suit. The learned District Judge therefore allowed the appeal and set aside the order and decree of the original Court.

Coming to this Court on second appeal U Pe Saing makes several points. U Pha Tha Htaw, learned Advocate for U Pe Saing, forcefully argues that the evidence establishes the title of his client within the provisions of section 54 of the Transfer of Property Act. Under that section when tangible immovable property of a value of less than K 100 is sold there must be either a registered instrument of sale or delivery of the property. In this case, no instrument of sale has been registered and the burden falls on U Pe Saing to prove that there was effective delivery of the property to him by the seller. Section 54 defines that delivery of immovable property takes place when the seller places the buyer, or such person as he directs, in possession of the property.

The learned District Judge has found that delivery of possession is unproved. U Pe Saing was able to show that the suit land appears in his name in revenue maps and holding registers (*see* Exhibits " ခ " and " ဂ "). But these are not conclusive proof of title, nor do they amount to a registered instrument of sale, see *Aung Hla*

v. *Ton Gyi and one* (1). In *V.E.R.M.A.R. Chettyar Firm* v. *Ma Joo Teen and others* (2) in which the question of how mortgage by deposit of title deeds is validly effected is concerned, it is pointed out that " title deeds denote such documents as show a *prima facie* or apparent title to the property and it is not enough that documents merely relate to the title to the property ". Thus, a mere tax receipt is not regarded as an adequate document of title.

Those rulings were relied upon by the learned District Judge in disposing of the first appeal. U Pha Tha Htaw, however, argues that the entry in the revenue map and the register of holdings were put up not as conclusive evidence of U Pe Saing's title but as pieces of evidence marshalled for that proof. He also argues that the Full Bench of the High Court in *K.L.C.T. Chidabaram Chittyar* v. *Aziz Meah and others* (3) has dissented from the observations in XI Rangoon, 239. However, the Full Bench did not question the principle that mere tax receipts would not conclusively prove title. It was only the observations that were *obiter*, namely, those which went on to remark that documents of title deposited must not only relate to the mortgagor's title to the property but must disclose an apparent title in the mortgagor to the property or to some interest therein, that were dissented from by the Full Bench. Here, we are concerned not with the question as to what documents relating to a piece of property should be deposited to effect the mortgage. What we are concerned with is the proof of U Pe Saing's title to the land in dispute.

The evidence does not clearly show that U Pe Saing obtained delivery of possession himself, or through some one he deputed, of the land after the alleged purchase

(1) 8 L.B.R. p. 264. (2) 11 Ran. 239.

(3) (1928) R.L.R. 316.

C.C. 1964

U PE SAING v. (1) KO TUN SHEIN, (2) MA KYIN SEIN.

from U Ba U. The respondents denied his title completely. Ma Khin Kyi (PW 4) said that she occupied a neighbouring plot of land and paid an annual rent of K 15 to U Pe Saing. She heard other people say that Ma Kyin Sein and her husband also paid rent to U Pe Saing. But that was all hearsay.

In the absence of proof of delivery of possession the rulings in *Ma Tin Nyunt* v. *Ma Kyi Kyi and three others* (4) and *U Tha Zan and two others* v. *U Tun Zan and one* (5) will apply. The delivery must be real and some sort of constructive possession is not sufficient; even when a person already in possession of immovable property worth less than K 100 purchased that property the acts and declarations of delivery of possession must be unequivocal.

U Pe Saing has not, therefore, been able to prove his title to the suit land. He cannot, therefore, obtain a decree of ejectment against people who have clearly been living on the land for many years. The learned District Judge has therefore correctly decided that the decree granted by the original Court must be set aside.

In the circumstances, this appeal will also be dismissed with costs, Advocate's fee K 51.

(4) (1950) B.L.R. 33 (H.C.). (5) (1955) B.L.R. 243 (H.C.).

CIVIL REVISION

Before U Maung Maung, J.

U TUN TIN AND ANOTHER (APPLICANTS)

v.

DAW MYA YI (RESPONDENT).*

C.C. 1964

Aug. 25.

Rateable distribution—rival claimant—Civil Procedure Code S. 73—requirements under. Civil Procedure Code 63—receipt of assets by one executing Court—whether constitutes receipt of assets by another Court.

Held: To obtain rateable distribution under s. 73 of the Civil Procedure Code, the claimants must satisfy that the assets are being held by a Court, and that applications for the execution of decrees have been made to the Court before the receipt of such assets by the Court.

Accordingly, where the suits filed by the claimants were still pending at the time the assets were paid into Court by the *ganeshi*, their claims did not satisfy the requirements of s. 73.

N.M.L. Chettyar v. *The Official Assignee*, XIII Ran. 514; *M.A.L. Chettyar* v. *Maung Aung and one*, Civil Execution No. 3 of 1963 of the Chief Court; and *R.N. Panday* v. *Mohamed Cassim Khan*, (1938) R.L.R. 565, referred to.

Held also: It was unfortunate that the claimants concerned obtained their decrees a little too late, but that no consideration of Equity can be made where the law is clear.

Held further: Under s. 63 of the Civil Procedure Code, where property has been attached in execution of decrees of several courts, the receipt of assets by one Court, constitutes the receipt of assets by the other Courts as well.

Accordingly, a claimant who obtained a decree against a certain defendant from a District Court and executed the same, before the deposit of the assets by the *ganeshi* with the High Court at the instance of another person, who had obtained a decree against the same defendant, must be held to have satisfied the requirements of s. 73.

Sein Bu for the applicants.

Hla Thein for the respondent.

U MAUNG MAUNG, J.—This application and Civil Revision Applications No. 57, 58, 62 and 63 of 1963 have been heard together on request of learned Counsel for the

* Civil Revision No. 66 of 1963 against the order of the Chief Judge, City Civil Court of Rangoon in Civil Execution case No. 1246 of 1962, dated 8th June 1963.

C.C. 1964

U TUN TIN AND ANOTHER v. DAW MYA KYI.

parties and also because similar points of law arise for decision in all the applications. The applicants claim rateable distribution along with the respondents in assets held by the Court in the satisfaction of decrees which they have obtained against the same judgment-debtor. The City Civil Court, Rangoon, to which the execution applications were transferred from this Court has decided that the claims for rateable distribution cannot be met as they do not satisfy the requirements of section 73 of the Civil Procedure Code. Hence these revision applications.

It would perhaps have been quite in order for me to dismiss the applications on the ground that the learned Chief Judge of the City Civil Court who disposed of the applications for rateable distribution had acted within his jurisdiction, and that therefore this Court would not be justified in interfering with his orders. However, the execution cases had been pending for some time in this Court and an enquiry into the validity of the claims made against assets deposited with the Court by the Controller of Military Accounts was underway when the cases were transferred to the City Civil Court. Therefore, to do justice to all parties and make them feel that full justice has been rendered in the disposal of their competing claims, I decided to look at the facts more deeply and to see whether the application of the law to the facts by the City Civil Court which finally disposed of the claims has been correct.

Though the defendant in the original suits was only one, the plaintiffs were many and several proceedings grew as offshoots of the suits. The essential facts as conceded by learned Counsel before me, however, are these. Daw Mya Yi, the respondent in this application, filed her suit in the late High Court, being Civil Regular No. 96 of 1958 and obtained her decree on 19th August 1960. She proceeded to execute the decree and by process of the Court had the Controller of Military Accounts

deposit with the Court two sums of money held by him as *ganeshi*. K 14,748 was deposited by the Controller on 16th October 1960 and K 16,480 on 20th October 1960.

U Shein filed his suit, Civil Regular No. 86 of 1958 in the late High Court and obtained his decree on 30th July 1959. He too proceeded to execute the decree and the Controller of Military Accounts deposited with the Court K 14,000 on 18th May 1960 at U Shein's instance.

U Aye Maung filed his suit, Civil Regular No. 3 of 1959 in the District Court of Pegu and obtained his decree on 9th December 1960.

Chinnaya filed his suit, Civil Regular No. 11 of 1958 in the Subdivisional Court of Pegu and obtained his decree on 8th June 1961.

U Tin Hlaing filed his suit, Civil Regular No. 10 of 1958 in the Township Court of Pegu and obtained his decree on 11th January 1961.

U Tun Tin filed his suit, Civil Regular No. 4 of 1959 in the Additional District Court of Pegu, and obtained his decree on 14th May 1960.

It becomes clear from the above that U Aye Maung, Chinnaya, U Tin Hlaing and U Tun Tin obtained their decrees well after U Shein had obtained his and applied for its execution against the assets deposited with the Court by the Controller of Military Accounts. To obtain rateable distribution under section 73 of the Civil Procedure Code the claimants must satisfy these requirements: (i) the assets must be held by a Court and (ii) before the receipt of such assets the applications for the execution of decrees must have been made to the Court. At the time the assets were paid into Court by the Controller of Military Accounts, that is, on 18th May 1960, the claimants for rateable distribution did not even have decree to execute, for their suits were still pending in the respective Courts and therefore they could not satisfy the requirement of section 73 that they must have applied to

C.C. 1964

U TUN TIN AND ANOTHER v. DAW MYA KYI.

the Court for the execution of their decrees before the assets were received by the Court.

The same is true in respect of the claims for rateable distribution made by U Aye Maung, Chinnaya and U Tin Hlaing against Daw Mya Yi. For assets were received by the Court in October 1960 from the Controller of Military Accounts at the instance of Daw Mya Yi, while the claimants obtained their decrees much later.

U Tun Tin, however, obtained his decree from the Additional District Court of Pegu on 14th May 1960 and proceeded to execute it in Civil Execution Case No. 1 of 1960 of that Court on 1st July 1960 and an order of attachment was made on the Controller of Military Accounts and duly acknowledged by him, in the execution of the decree. The Controller also informed the late High Court of the attachment order when the High Court moved to have the assets held by the Controller deposited in Court towards the satisfaction of Daw Mya Yi's decree. It was finally in response to an order of the High Court, recorded in the Diary entry dated 27th September 1960 in Civil Execution Case No. 35 of 1960 opened by Daw Mya Yi, that the Controller deposited the two sums of money. That Diary Order clearly shows that U Hla Thein, learned Advocate for Daw Mya Yi, invoked section 63 of the Civil Procedure Code to have the assets deposited in the High Court as the court of the highest grade which should dispose of the competing claims on the same assets. U Tun Tin's claim to share rateably with Daw Mya Yi therefore stands on a different footing from the claims made by the others against herself and also against U Shein.

U Ba Kyaw, learned Advocate for the applicants in the other revision applications, argues strenuously that because the claimants had, during the pendency of the suits, taken out attachments against the assets lying in

the hands of the Controller of Military Accounts their claims for rateable distribution in the assets should be allowed. If the Courts in which they had filed their suits had taken time to render their final decisions and grant the decrees it was not the fault of his clients. U Ba Kyaw also relies on Order 38, Rule 11 of the Civil Procedure Code which says that " where property is under attachment by virtue of the provisions of this order and a decree is subsequently passed in favour of the plaintiff, it shall not be necessary upon an application for execution of such decree to apply for a re-attachment of the property." The attachment taken out before judgment for each suit by the claimant, U Ba Kyaw argues, stands good after judgment and decree as well so that when the claimants appeared before the late High Court for rateable distribution their claims would come within the provisions of section 73.

I pointed out to U Ba Kyaw that section 73 contemplates applications for " execution of decrees " so that the claimants for rateable distribution must have decrees to execute before the assets were received by the executing Court. A plaintiff who has obtained an attachment before judgment in a suit which still pends may ultimately win the suit and get a decree for the full amount that he has claimed or he may be only partially successful and get a decree for only a portion of the amount he has claimed or he may altogether lose the suit. How, therefore, can such a plaintiff, by virtue only of the attachment he has obtained against assets belonging to the defendant claim rateable distribution of the assets along with some one who has obtained a decree against the defendant and applied for execution of the decree out of the assets? I put that question to U Ba Kyaw and U Sein Bu, learned Advocate for U Tun Tin, and gave them time which they said they needed to do research and come up with an answer.

C.C. 1964

U TUN TIN AND ANOTHER v. DAW MYA KYI.

The research was not very fruitful and on resumption of the hearing U Ba Kyaw could only cite authorities which have a bearing on Order 38, Rule 11. The meaning of that rule is not in question. What is to be decided here is whether the applicants can bring their claims within the four walls of section 73.

U Hla Thein and U Ko Ko Gyi, learned Counsel for the respondents, place their reliance on *N. M. L. Chettyar* v. *The Official Assignee* (1) in which it has been pointed out that to entitle a creditor in execution to the benefit of rateable distribution under the provisions of section 73 his application must be made prior to the receipt of the assets by the Court and must be subsisting and not already disposed of whether on the merits or on default. The application for execution must therefore be not only in time, but it must also be active and alive. In *M. A. L. Chettyar* v. *Maung Aung and one* (2) this Court commented on the difference between attachment, whether it is made before judgment or continued after judgment, and execution of a decree. In that case the ruling in *R. N. Panday* v. *Mohamed Cassim Khan* (3) is cited with approval: "Order 38, Rule 11 does not excuse an application for execution in any circumstances whatever, it only says that upon an application for execution, re-attachment of the property need not be applied for if the property has already been 'attached under that order'. In *R. N. Panday's* case (3) it has also been ruled that 'a decree-holder who has obtained an order for attachment before judgment of money belonging to the judgment-debtor in the hands of a third-party cannot claim rateable distribution if he has taken no steps to realize his decree prior to the receipt of the money by the Court'."

(1) XIII Ran. 514. (2) Civil Execution No. 3 of 1963 of the Chief Court.
(3) (1938) R.L.R. 565.

U Ba Kyaw concedes that the law, strictly interpreted, would stand in the way of the claimants for rateable distribution but, he submits, considerations of equity should weigh in their favour because they did their best while the suits were pending and did not delay in applying for execution after obtaining their decrees. It is unfortunate that the claimants obtained their decrees a little too late, but no considerations of equity can be made where the law is clear. Also, to take an extreme case in the other direction, it would be unfair for a creditor who has obtained a decree to have to wait for its satisfaction from available assets until another creditor who has filed a suit against the same debtor has finally obtained his decree or lost his suit.

The claims made by the applicants against U Shein for rateable distribution have therefore been rightly dismissed by the learned Chief Judge of the City Civil Court. Similarly, the claims made by U Aye Maung, Chinnaya and U Tin Hlaing against Daw Mya Yi have also been rightly dismissed. The revision applications in respect of those claims will also, therefore, be dismissed.

The claim of U Tun Tin for rateable distribution with Daw Mya Yi, however, stands on a different footing. He obtained his decree before Daw Mya Yi obtained hers and he proceeded promptly to execute his decree by attachment of the assets which lay in the hands of the Controller of Military Accounts. When, therefore, Daw Mya Yi applied for execution of her decree against the same assets the Controller was able to inform the High Court that the same assets were under attachment at the instance of U Tun Tin. It was U Hla Thein, appearing for Daw Mya Yi, who moved the High Court to gather the assets in under section 63 of the Civil Procedure Code and dispose of the competing claims. When therefore the City Civil Court finally came to decide U Tun Tin's application for rateable distribution it should have found that his claim

C.C. 1964

U TUN TIN AND ANOTHER v. DAW MYA KYI.

satisfied the requirements of section 73. Under section 63, which U Hla Thein himself invoked acting on behalf of Daw Mya Yi, where property has been attached in execution of decrees of several courts, the receipt of assets by one court constitutes the receipt of assets by the other courts as well. Thus, the application made by U Tun Tin in the Court of the Additional District Judge, Pegu, in execution of his decree was in time within the meaning of section 73. [See also *Kwai Tong Kee* v. *Lim Chaung Ghee* (4)]. The revision application of U Tun Tin is therefore allowed and the order of the learned Chief Judge of the City Civil Court dismissing his claim for rateable distribution will be set aside and his application will be granted. There will be no costs.

(4) VI Ran. 131.

APPELLATE CIVIL

Before U Maung Maung, J.

C.C. 1964

UNION OF BURMA (APPELLANT)

Sept. 26.

v.

U THA WIN (RESPONDENT).*

Small Cause case—revision against order—scope of revisional powers—S. 25 Rangoon City Civil Court Act—Finding of fact when perverse. Brevity of order in a small cause case—O.XXI r. 4 (1) Civil Procedure Code.

Held: Although a revision application filed under s. 25 of the Rangoon City Civil Court Act falls within wider limits than that set out in s. 115 of the Civil Procedure Code, it does not mean that the revisional powers of the Chief Court are under no restraint, and that a revision application can be heard as if it were an appeal.

Furthermore, only in exceptional cases will the Chief Court interfere with the findings of facts in small cause cases; for example, when the finding is perverse or unwarranted by the evidence.

Daw Saw v. *L.R. Chettyar*, (1955) B.L.R. 49 (H.C.); *Sultan Ahmed* v. *Nasara Jaman*, (1950) B.L.R. 369 (H.C.), referred to.

A finding of fact is not perverse merely because the revisional Court would have arrived at a different conclusion from the same evidence, if it had tried the suit itself.

Bank of Chettinad v. *Commissioner of Income-tax, Burma*, Civil Ref. No. 18 of 1963 of the Chief Court, referred to.

Held further: By passing a brief order, the trial Judge may have exposed himself to criticism, but O. XXI, r. 4 (1) of the Code of Civil Procedure prescribes that judgements of a court of small causes need not contain more than the points for determination and the decision thereon.

Maung Sa v. *Ma U Ma and One*, 1 Ran. 274, referred to.

Mya Than Nu (Government Advocate) for the appellant.

Hla Pe (1) (Advocate) for the respondent.

U MAUNG MAUNG, J.—The Strand Hotels Ltd. sued U Tha Win in the City Civil Court of Rangoon for recovery

* Civil Revision No. 24 of 1964, against the order of the 2nd Judge, City Civil Court of Rangoon in Small Cause Suit No. 1202 of 1964, dated 9th March 1964.

C.C. 1964

UNION OF BURMA v. U THA WIN.

of K 599·59 pyas levied by the hotel for the accommodation of two Russian Lamas, the Reverend Sheparov and the Reverend Dylikov, whom U Tha Win was said to have introduced and guaranteed. The suit was tried and disposed of by the learned 2nd Judge of the Court in exercise of small cause powers and the learned Judge, holding that the plaintiff had not discharged its burden of proof, dismissed the suit with costs.

The Strand Hotels Ltd. which at the time of the suit was a subsidiary of the Burma Economic Development Corporation was later nationalized and all the assets devolved on the Union Government which has now taken the order of the learned 2nd Judge to this Court on revision. As the suit was tried and determined in the exercise of small cause powers no appeal lies and this revision application must be decided under section 25 of the Rangoon City Civil Court Act read with section 115 of the Civil Procedure Code.

Daw Mya Than Nu, the learned Government Advocate, argues strenuously that though in the exercise of its revisional powers this Court would not normally go too deeply into the merits but confine itself to the question of jurisdiction of the original Court to decide the suit, yet the findings of fact arrived at by the learned trial Judge are so perverse that an interference would be called for. The gist of the case made out by the Strand Hotels Ltd. is that U Tha Win made a request to the management of the hotel for the accommodation of the two Russian Lamas and took upon himself the responsibility to see that the expenses were paid. U Kyaw Htun, Manager of the hotel, gave his evidence and stated that on 1st December 1961 U Tha Win came to him and made the request and the promise. In compliance accommodation was provided to the guests who arrived that same evening. U Kyaw Htun was not in the hotel at the time of their arrival but he had left word with the staff that

they should be received. The bills presented by the hotel are on the record as Exhibits "ဃ" and "ဃ (1)" and they show that they were made out from 1st December 1961, the day the guests checked in and listed the costs till the day the guests finally checked out. Daw Mya Than Nu points out the times of arrival of the guests, that is, 20-15 hours or 8-15 in the evening the first day they arrived and 6 a.m. on 8th December 1961, the day they came back after leaving the hotel for a few days. These, Daw Mya Than Nu argues, support U Kyaw Htun's statement that the guests arrived on 1st December 1961, the day U Tha Win came to him with the request and that the hour of their arrival was 8-15 in the evening so that U Kyaw Htun was not in his office to receive them himself. Daw Mya Than Nu also submits that the learned trial Judge was led to disbelieve U Kyaw Htun because he said that he was not in the hotel when the Russian Lamas arrived. That would not exonerate U Tha Win from liability to pay for their expenses, for the basis of the suit was that U Tha Win had requested the hotel for accommodation and promised to be responsible for the expenses. Whether U Kyaw Htun was "in" or "out" at the time of arrival of the guests was immaterial.

U Kyaw Htun stated in his evidence that under instructions from U Tha Win the bills were first sent to the World Fellowship of Buddhists but they were not honoured and several letters written by the hotel to U Tha Win and the later notices sent to him by the hotel's lawyer did not evoke any response.

U Tha Win himself gave evidence in his defence which was one of complete denial. He did not make the request to U Kyaw Htun. He did not hold himself out as the responsible person to pay for the accommodation of the Lamas, he did not receive the letters or the notices except perhaps, the notice dated 30th July 1962 from

C.C. 1964

UNION OF BURMA v. U THA WIN.

Mr. Burjorjee, the Advocate, which he did not see himself but perhaps reached his lawyer. U Tha Win admitted he knew the two Russian Lamas and that he went to the hotel once to call on them. He knew the office bearers of the World Fellowship of Buddhists but he himself had nothing to do with the organisation.

The learned 2nd Judge, after weighing the evidence, decided in a brief judgment that the plaintiff had not proved its case. He remarked that there was the evidence of U Kyaw Htun alone to support the case and there was no corroboration. Daw Mya Than Nu takes exception to this reasoning and submits that there is nothing in law requiring corroboration to establish the case of the plaintiff. If the learned trial Judge had said that weighing U Kyaw Htun's words against those of U Tha Win he would decide against the plaintiff, he would be acting within his discretionary powers; for whom he believed and whom he disbelieved would be a matter of his discretion. But now, the learned Government Advocate argues, the learned Judge was in error because he decided against the plaintiff on the ground that U Kyaw Htun's evidence was uncorroborated.

There is a good deal of force in the argument put forward by Daw Mya Than Nu but I must remember that I am not deciding an appeal and that the revisional powers which I am called upon to exercise operate within narrow and well-defined limits. It is true that a revision application filed under section 25 of the Rangoon City Civil Court Act falls within somewhat wider limits of those powers than are set by section 115 of the Civil Procedure Code. [See *Daw Saw* v. *L. R. Chettyar* (1)]. That, however, does not mean that the powers are under no restraint at all and that a revision application can be considered as if it were an appeal. Added to that is also the fact that the application is to get a decree of a small

(1) (1955) B.L.R. 49.

cause Court revised. It is only in exceptional cases that this Court will interfere with the findings of facts in such cases, *e.g.*, when the finding is perverse or unwarranted by the evidence. U Hla Pe (1), learned Advocate for U Tha Win refers me to *Sultan Ahmed* v. *Nasara Jaman* (2) as authority for that principle.

A finding of fact is not perverse merely because a Court, which sits in revision, would, if it had tried the suit itself, have arrived at a different conclusion from the same evidence. A finding which has been entered in the complete absence of evidence to support it or which is entirely unwarranted by the evidence or is "unjudicial and capricious" may justify interference by way of revision. But these tests have to be carefully and strictly applied. For such testing of findings of facts a good example by analogy may be found in the *Bank of Chettinad* v. *Commissioner of Income-tax, Burma* (3), in which the learned Justice U Saw Maung wrote the judgment of the Bench.

Daw Mya Than Nu says that the judgment of the original Court is too brief. But Order XX, Rule 4 (1) of the Civil Procedure Code prescribes that judgments of a court of small causes need not contain more than the points for determination and the decision thereon. The learned trial Judge has therefore done no more than the law requires him to do. He may thereby have exposed himself to criticism but I do not see that he has committed such error as to require a revision of the decree that he has passed. In *Maung Sa* v. *Ma U Ma and one* (4) the discretion given to Judges of Small Cause Courts in the writing of their judgments is discussed. It is pointed out that it is desirable that the Judges do set out the particulars of the suit and give reasons for the decision arrived at to enable the High Court in revision to satisfy

(2) (1950) B.L.R. 369 (H.C.). (3) Civ. Ref. No. 18 of 1963 of the Chief Court.
(4) 2 Ran. 274.

C.C. 1964

UNION OF BURMA v. U THA WIN.

itself that the decree or order was according to law without the necessity of perusing the whole record. The matter, it is emphasized, is within the discretion of Judges of Small Cause Courts, but their discretion should be exercised with due regard to the circumstance of each case. May Oung, J. who decided the revision application held that on the facts of the case before him he had no reason to interfere with the decision of the Court below for though there was a certain amount of evidence it was not believed.

The learned Judge of the original Court also had some evidence before him which he might have accepted to decide the suit in favour of the plaintiff but, apparently, he did not believe the evidence, though he did not say so in so many words, or decided that the evidence was not enough to weigh his mind in the plaintiff's favour. That is a finding of fact with which I may not agree but which I cannot hold to be perverse. I would therefore dismiss this revision application but there will be no costs.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

V.K.L. KUMARAPPA CHETTIAR (APPELLANT)

v.

AR.S.KN. KANAPPA CHETTIAR AND ANOTHER (RESPONDENTS).*

C.C. 1964 — July 30.

Promissory note—'Keieluthu' letter—whether promissory note—endorsement for specific purpose only—Negotiable Instruments Act—adjudication of plaintiff as insolvent—whether can sue as endorsee.

The Defendants had executed a "*Keieluthu*" letter in favour of one Chittal Achi, who in turn had endorsed it to the plaintiff for the purpose of collection. Certain sums had been received by the Plaintiff from the Defendants and the Plaintiff had filed a suit for recovery of the amounts unpaid.

The trial Judge had held that the "*Keieluthu*" letter was a promissory note executed by the Plaintiff and that the endorsement made by the payee Chittal Achi was not expressly for collection only, and that the probabilities were that the endorsement was for valuable consideration. Accordingly, the Plaintiff who had been adjudicated insolvent on his own petition, had no right to file a suit thereon.

Held: From the language of the "*Keieluthu*" letter the learned trial Judge was right in holding that it was a promissory note.

Regarding the question whether the endorsement was for valuable consideration or for collection only, the principle is that although the endorsement of a negotiable instrument and delivery transfers to the endorsee the property therein, yet if the instrument is delivered conditionally or for a specific purpose only, and not for the purpose of transferring the property therein, the property does not pass to the endorsee. Also, where the indorsement contains no limiting words, it is open to the endorser to lead evidence to show that it was really a conditional indorsement for a specific purpose only, namely that of collection.

Punjab National Bank Ltd. v. *Cotton Factory known as Bal Krishna Dass—Durga Dutta*, A.I.R. (1924) Lah. 640; *Ghulam Mohiuddin* v. *Ram Ditta Mal and another*, A.I.R. (1930) Lah. 248; *Haji Fazli Hussain Khair Mohammad* v. *Taj Mohammad Khan*, A.I.R. (1936) Peshawar, 181, referred to.

Accordingly, the plaintiff can be allowed to plead and prove that the "*Keieluthu*" letter sued upon was endorsed to him by the payee Chittal Achi, merely for collection.

* Civil 1st Apeal No. 42 of 1964 against the decree of the Second Judge, City Civil Court of Rangoon in Civil Regular Suit No. 710 of 1960, dated 6th February 1964.

C.C. 1964

V.K.L. KUMARAPPA CHETTIAR v. AR.S.KN. KANAPPA CHETTIAR AND ANOTHER.

As the endorsement was merely for collection, the property in suit, the promissory note, did not pass to the plaintiff. Consequently, the fact that the plaintiff was adjudicated insolvent, would not prevent him from filing the suit for the recovery of the money due on the "*Keieluthu*" letter.

Regarding the question whether any interest can be decreed on the "*Keieluthu*" letter, which was executed in 1952, the suit will be remanded to the trial Court for deciding this issue, in view of the provisions of s. 12 of the Money Lenders Act.

J. R. Chowdhury (Advocate) for the appellant,

G. D. Williams (Advocate) for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 710 of 1960 of the City Civil Court, Rangoon, the plaintiff V.K.L. Kumarappa Chettiar who is the appellant in the present appeal sued the defendant-respondents AR.S.KN. Kanappa Chettiar and his son ARS Subramanian Chettiar for the recovery of K 6,500 alleged to be due on a *Keieluthu* letter which the plaintiff contended was a document in the nature of a promissory note. It was the plaintiff's case that the defendants were carrying on money lending business at No. 105, Mogul Street, Rangoon, for the benefit of a joint Hindu family and under the name and style of A.R.S. Firm for a number of years. On the 14th April 1951, the defendants executed a *Keieluthu* letter for a sum of Rs. 7,442-9-9 bearing interest at Rangoon Chettiars' Nadappa Rate in favour of one Chittal Achi, the money being for a charity fund known as "Karikala Siliswara Swamy Kulithalugai Charity." Subsequently, on the 15th April 1952, this *Keieluthu* letter was endorsed by the payee Chittal Achi to the plaintiff for the purpose of collection. Thereafter the plaintiff received from the defendants various sums to a total of K 2,420 which were endorsed on the back of the letter by the defendants themselves. Making allowance for these payments and waiving a sum of Rs. 43-12-6 a sum of Rs. 6,500 (=K 6,500) was due to be paid by the defendants

and a suit for this amount had to be filed because of non-payment.

The defendants by a joint written statement contended that there was no such joint Hindu family money lending business as alleged by the plaintiff. On the other hand they said that the 2nd defendant was carrying on his own money lending business on a small scale under the name and style of K. N. S. P. Subramanian. Regarding the circumstances leading to the execution of the *Keieluthu* letter relied upon by the plaintiff, they said that as early as the year 1930, Chittal Achi who was the donor of the charity fund in question, deposited a sum of Rs. 5,300 in a firm consisting of the plaintiff himself, the plaintiff's father and the two defendants. This firm which was known as ARSL Firm was dissolved in the year 1941 in which year the aforesaid sum of Rs. 5,300 with interest thereon was debited to the account of the two defendants with the distinct understanding that the money would be drawn by Chittal Achi as and when needed for the purpose of charity. Two deposit receipts, one for Rs. 6,038-11 as. and the other for Rs. 2,316-3-9 payable to Chittal Achi were issued, these sums bearing interest at the current rate. On the 13th April 1948, a fresh deposit receipt for Rs. 6,952-9 as. including compound interest on Rs. 6,038-11 as. was issued by the defendants in favour of Chittal Achi. This receipt was replaced on the 14th of April 1951 by a *Keieluthu* letter for Rs. 7,442-9-9 p. being the amount due on Rs. 6,952-9 as. with compound interest thereon. In these circumstances the defendants said that the *Keieluthu* letter in question was not a promissory note, and it could not be endorsed to the plaintiff either for collection or for valuable consideration. Assuming that it was a promissory note and that it had been endorsed to the plaintiff by Chittal Achi as contended by him, the defendants said, that, as the plaintiff was adjudicated insolvent on the 29th of December 1959 in

C.C. 1964

V.K.L. KUMARAPPA CHETTIAR v. AR.S.KN. KANAPPA CHETTIAR AND ANOTHER.

Insolvency Petition No. 4 of 1959 of the Court of the Subordinate Judge, Sivaganga, the plaintiff had no right to institute the present suit. Other defences based on the provisions of the Money Lenders Act, 1945, were also raised by the defendants.

On the pleadings the learned trial Judge framed 8 issues as enumerated in his judgment now under appeal. After examining witnesses cited by the parties to the suit, the learned Judge held that the plaintiff had failed to prove that the money lending business which was being carried on at No. 105, Mogul Street, Rangoon, was a joint Hindu family affair as alleged by the plaintiff. He also held that the origin of the present transaction was a sum of Rs. 5,300 donated by Chittal Achi to the fund known as " Karikala Siliswara Swamy Kulithalugai Charity." However, he rejected the defendants' contention that the *Keieluthu* letter on which the present suit was based was not a promissory note and that accordingly Chittal Achi could not endorse it either for collection or for valuable consideration. Regarding the nature of endorsement made by Chittal Achi, the learned Judge held that it was not expressly for collection only; and that the probabilities were that the endorsement was for valuable consideration. Accordingly, the plaintiff who had been adjudicated insolvent on his own petition, had no right to file a suit thereon. In the result the plaintiff's suit was dismissed with costs. Hence this appeal.

Now, the *Keieluthu* letter on which the present suit was based reads:

" AR.S.
Rangoon.
1st Chithirai of Kara year.

Credit Nattarasankottai 'Karikala Siliswara Swamy Kulithalugai' charity fund (account). Debit AR.S. Firm of Rangoon. In respect of the signed letter for Rs. 6,952-

9 as. written and given previously on the 1st Chithirai of Sarvathari year, the principal inclusive of interest due as on this date is Rs. 7,442-9-9. This sum of rupees seven thousand four hundred and forty-two, annas nine and pies nine with interest at the Rangoon 'Nadappa' (current) rate, that is, the principal and interest so amounting, we promise to pay to the order of Chittal Achi, daughter of K.PM and wife of A.T.S.M. of the said place."

The endorsement by Chittal Achi is in the following terms:

"Pay the principal and interest due in respect of this letter to the order of VK.L. Kumarappa Chettiar of Nattarasankottai.

This mark is that of Chittal Achi, wife of AT.SM. and daughter of K.PM.

Left thumb impression ( )".

From the language of the *Keieluthu* letter I am of the opinion that the learned trial Judge was right in the conclusion arrived at by him that it was a promissory note executed by AR. S. Subramanian Chettiar on behalf of A.R.S. Firm, in favour of Chittal Achi.

Therefore the next most important question is whether the endorsement by Chittal Achi must be considered to be for valuable consideration received from the plaintiff, or for collection only on her behalf. In *Punjab National Bank Ltd.* v. *Cotton Factory known as Bal Krishna Dass —Durga Dutta* (1) Martineau, J., held on a consideration of the provisions of sections 46 and 50 of the Negotiable Instruments Act that though the indorsement of a negotiable instrument and delivery thereof transfer to the indorsees the property therein, yet if the instrument is delivered conditionally or for a special purpose only and not for the purpose of transferring absolutely the property therein the property does not pass to the indorsees.

(1) A.I.R. (1924) Lah. 640.

C.C 1964 — V.K.L. KUMARAPPA CHETTIAR v. AR.S.KN. KANAPPA CHETTIAR AND ANOTHER.

In a later case of the Lahore High Court, Bhide J., in *Ghulam Mohiuddin* v. *Ram Ditta Mal and another* (2) held that where A issued a cheque in favour of B who endorsed it in favour of C who in turn endorsed it in favour of D by an unrestricted endorsement, a suit brought by C against A to recover the amount on the cheque being dishonoured was liable to be dismissed. The learned Judge in coming to this conclusion did not consider the provisions of section 46 of the Negotiable Instruments Act. Both these cases were referred to by the Judicial Commissioners of Peshawar in *Haji Fazli Hussain Khair Mohammad* v. *Taj Mohammad Khan* (3). The learned Judicial Commissioners agreeing with the principles laid down by Martineau, J. held that although the endorsement of a negotiable instrument and delivery transfers to the endorsee the property therein, yet if the instrument is delivered conditionally or for a specific purpose only, and not for the purpose of transferring the property therein, the property does not pass to the endorsee. They also held that where the endorsement contains no explicit words limiting the rights of the endorsee or is a blank endorsement, it is open to the endorser to lead evidence to show that it was really a conditional endorsement for a specific purpose only, namely, that of collection. I have carefully considered this question and I am of the opinion that the principles enunciated by the learned Judicial Commissioners of Peshawar are sound.

Accordingly, the plaintiff in the case now under consideration can be allowed to plead and to prove that the *Keieluthu* letter sued upon was endorsed to him by Chittal Achi merely for collection. He had given evidence on oath to that effect and the defendant-respondents have not been able to contradict him on this point by adducing evidence to the contrary. Nevertheless, the learned Advocate for the respondents has argued that the fact

(2) A.I.R. (1930) Lah. 248. (3) A.I.R. (1936) Peshawar 181.

that the name of Chittal Achi appears as Creditor No. 24 in the schedule of debts filed by the plaintiff in the Court of the Subordinate Judge of Sivaganga proves that the *Keieluthu* letter now in suit was endorsed to the plaintiff by Chittal Achi for valuable consideration, in view of the plaintiff's own admission that this sum of Rs. 2,000 related to the *Keieluthu* letter. However, in the schedule annexed to the plaintiff's petition for insolvency it was mentioned that this sum of Rs. 2,000, was deposited by Chittal Achi with V.K.L. Firm. Therefore it cannot be presumed that the sum of Rs. 2,000 represented consideration for the promissory note in question.

Furthermore, the 2nd defendant A.R.S. Subramanian Chettiar himself admitted on oath that the *Keieluthu* letter when executed was given by him to the plaintiff who was acting as agent of Chittal Achi at that time. He also admitted that at the time he made the interest payment amounting to K 2,455. 40 pyas up till 29th of July 1957, he was dealing with the plaintiff as if the plaintiff was an agent of Chittal Achi. In these circumstances it is idle for the defendants to contend, that the plaintiff's story that the *Keieluthu* letter in suit was endorsed to him merely for collection, was not acceptable.

As the endorsement made by Chittal Achi in favour of the plaintiff was merely for collection, the property in suit, the promissory note, did not pass to the plaintiff. Consequently, the fact that the plaintiff was adjudicated insolvent by the Court of the Subordinate Judge, Sivaganga, would not prevent him from filing a suit for the recovery of the money due on the *Keieluthu* letter. That the *Keieluthu* letter was in fact endorsed by Chittal Achi appears in the unrebutted evidence of the plaintiff himself.

In this view of the case I consider that the defendants' contention based upon the provisions of the Money Lenders Act, 1945, should be taken into consideration.

C.C. 1964

V.K.L. KUMARAPPA CHETTIAR v. AR.S.KN. KANAPPA CHETTIAR AND NOTHER.

As the *Keieluthu* letter sued upon was executed in the year 1952, more than 6 years before the date of the present suit, the first proviso to section 13 of the Money Lenders Act seems to apply. However, there still remains section 12 of this Act which enacts:

> "Notwithstanding anything to the contrary contained in any other law for the time being in force, or in any contract, no Court shall, in respect of a loan advanced before or after the commencement of this Act, pass a decree for a sum greater than the principal of the original loan and arrears of interest which, together with any interest already paid, exceeds the amount of such principal."

Therefore, under Order XLI, Rule 25 of the Civil Procedure Code I would remand the suit to the trial Court for its finding on the following issue:

> "Whether any interest can be decreed on the *Keieluthu* letter in suit in view of the provisions of section 12 of the Money Lenders Act, 1945."

The learned Judge will record such further evidence as may be adduced by the parties on the issue now framed by this Court, and submit such evidence to this Court with his finding thereon.

တရားမအယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်နှင့် တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းတို့ရှေ့တွင်

ချန်ယုတ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ)*

† စဉ်၄ ဩဂုတ်လ ၁၅ ရက်။

ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁(ခ) နိုင်ငံသားဖြစ်သူသည်၊ ထိုနိုင်ငံသားဖြစ်မှုဆုံးရှုံးခဲ့သည်ဆိုလျှင်၊ အဆိုပြုသောသူ၏ သက်သေပြရမည့်တာဝန်—ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံသားဖြစ်မှုအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၄(က)(၃) နိုင်ငံခြားအစိုးရမှ၊ မိမိအလိုအတိုင်း၊ နိုင်ငံကူးလက်မှတ် ရယူသုံးမျှားနှင့်သာ အကျုံးဝင်ခြင်း—၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁ ရက်နေ့နောက်ပိုင်းနှင့်သာ သက်ဆိုင်ခြင်း—စစ်ကြိုကာလနှင့်မသက်ဆိုင်ခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အယူခံတရားလိုသည်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၌မွေးဖွါးခြင်း၏ အမိသည်၊ ရှမ်းအမျိုးသမီးဖြစ်သည်ဆိုသည်မှာ၊ မငြင်းမထွက်သဖြင့်၊ ၎င်းသည်ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၁(ခ)အရ၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံသားဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူရမည်။ ၎င်းသည် နိုင်ငံသားဖြစ်မှုဆုံးရှုံးခဲ့သည်ဟုဆိုလျှင်၊ အဆိုပြုသူက သက်သေထင်ရှားပြရမည်။

ထို့ပြင်အယူခံတရားလိုသည်၊ နိုင်ငံခြားသားအဖြစ်၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ်တွင်၊ တရုပ်ပြည်သို့ပြန်လည်ပို့ခြင်းခံရပြီးနောက်၊ မြန်မာပြည်သို့တိတ်တဆိတ် ပြန်လည်ဝင်လာသူဖြစ်ရာ၊ တရုပ်ပြည်သို့၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၌ ပြန်ရာတွင် နိုင်ငံကူးလက်မှတ်ရယူခဲ့စေကာမူ၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံသားဖြစ်မှု အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၄(က)(၃)အရ၊ မြန်မာနိုင်ငံသားအဖြစ်မှ ရပ်စဲခဲ့ပြီးကြောင်းမယူဆနိုင်။ ထိုပုဒ်မပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရဆိုလျှင်၊ နိုင်ငံခြားအစိုးရထံမှ နိုင်ငံခြားသားအနေနှင့် နိုင်ငံကူးလက်မှတ် ရယူခြင်းပြုသူသည်၊ မိမိအလိုအတိုင်း ရယူခြင်းပြုမှသာ ၎င်းသည်ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင် အကျုံးဝင်မည်ဖြစ်သည်။

ယခုအမှုတွင်၊ အယူခံတရားလိုသည်၊ မိမိအလိုအတိုင်း နိုင်ငံခြားအစိုးရထံမှ နိုင်ငံခြားသားအနေနှင့် နိုင်ငံကူးလက်မှတ်ရယူကြောင်း မပေါ်လွင်သည်သာမက၊ တရုပ်ပြည်သူ့သမတနိုင်ငံမှ၊ ၎င်းအား နိုင်ငံကူးလက်မှတ်ထုတ်ပေးကြောင်း၊ သက်သေစုံစဉ်းမျှမရှိ။ အယူခံတရားလိုသည်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံသားအဖြစ်မှ ရပ်စဲပြီဟုမဆိုနိုင်။

၎င်းပြင်အယူခံတရားလိုသည်၊ ၁၉၄၉ ခုနှစ်တွင်၊ နိုင်ငံခြားသားအဖြစ် မှတ်ပုံတင်ကာမျှဖြင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံသားအဖြစ်မှ ရပ်စဲပြီဟုမဆိုနိုင်။

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၁၁၄။

† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၇၁၁ တွင်၊ ၁၉၆၃ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၁၂ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ရန်ကုန်မြို့တော် ရာဘက်တရားမ တရားသူကြီးချုံးတော်၏ ချမှတ်သောဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

စဉ်ဖြင့်]

ချန်ယုတ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

တိန်ယူဟန် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်သမတပါ ၂၊ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် စာ ၄၇၊ ကိုရည်ညွှန်းချိုက်နာသည်။

တဖန်အယူခံတရားလိုသည် စစ်ကြိုခေတ်က **ထားရုပ်**မြည်သို့သွားရောက်ရှောင်ထိမ်းရန်အတွက်၊ ရန်ကုန်မြို့ရှိတရုပ်ကောင်စစ်ဝန်ရုံးမှ နိုင်ငံကူးလက်မှတ်ရယူခဲ့စေကာမူ၊ အထက်ဖော်ပြပါပုဒ်မ ၁၄(က)(၃)အရ၊ ပြဋ္ဌာန်းချက်များသည်၊ ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁ ရက်နေ့၊ ဆိုက်ရောက်ပြီးနောက်မှ နိုင်ငံခြားအစိုးရထံမှ နိုင်ငံခြားသားအနေနှင့် နိုင်ငံကူးလက်မှတ်ရယူသူများနှင့်သာသက်ဆိုင်သည်။ အယူခံတရားလိုနှင့်မသက်ဆိုင်။

အယူခံတရားလိုသည်၊ ယခုတိုင် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံသားဖြစ်အခွင့်မရ ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်သည်။

အယူခံတရားထိုအတွက်။ ။ပညာရှိခန္ဓနေကြီး ဦးကျော်မင်း။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးဘကျော်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ အယူခံတရားလိုချန်ယုတသည်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်း၌ မွေးဖွါးရှ၊ ၎င်း၏ဘခင် ချန်ချီပင်၏အမိသည် ရှမ်းအမျိုးသမီး နိုင်လွယ်ဖြစ်ကြောင်း ယခုအငြင်းမထွက်တော့ချေ။ ချန်ယုတ၏ သက်သေခံချက်နှင့် အသက် ၇၁ နှစ်ရှိသူ ဒေါ်ပါးမူး၏ ထောက်ခံထွက်ဆိုချက်အရ၊ ထိုအချက်များ ထင်ရှားသည့် အပြင်၊ ၁၉၄၉ ခုနှစ်တွင် ချန်ယုတ နိုင်ငံခြားသားအဖြစ်မှတ်ပုံတင်သည့်အခါ၌လည်း၊ မှတ်ပုံတင်လက်မှတ်တွင် ၎င်းသည် မြန်မာပြည်၌ မွေးဖွါးသည်ဟု ဖော်ပြထား၏။ ထိုသက်သေခံချက်များကို ပယ်ရန်အကြောင်းမရှိသည့်အပြင် တဖက်ကလည်း ပြန်လည် ချေပသည့် သက်သေခံချက် မရှိချေ။ ထို့ကြောင့် အယူခံတရားလို ချန်ယုတသည်၊ မြန်မာပြည်၌ မွေးဖွါးရှ ၎င်း၏အဖွါးနိုင်လွယ်သည်၊ ရှမ်းအမျိုးသမီး ဖြစ်သည်ဟု မူလခုံးတွေ့ရှိသည်မှာ မှန်ကန်သည်ဟု လက်ခံရပေမည်။ နိုင်ငံခြားသားများ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂ အရဆိုလျှင်၊ ထိုအက်ဥပဒေအရ အရေးယူခံရသူသည်၊ နိုင်ငံခြားသားဟုတ် မဟုတ်ဟူ၍ အငြင်းပွါးလျှင် မိမိသည် နိုင်ငံခြားသား မဟုတ်ကြောင်း ထိုသူကပင် သက်သေထင်ရှား ပြရမည်ဖြစ်သည်။ သို့သော်အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ချန်ယုတသည် မြန်မာပြည်၌ မွေးဖွါးပြီးဌား၏ ဘခင်ဘက်မှ အဖွါးအေသည်၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံသူတယောက်ဖြစ်သဖြင့်၊ ချန်ယုတသည် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၁(ခ) အရ၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံသားဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ၎င်းသည် နိုင်ငံသားဖြစ်မှု ဆုံးရှုံးခဲ့သည်ဟုဆိုလျှင်၊ အဆိုပြုသူက သက်သေထင်ရှားပြရပေမည်။

ယခုမှုခင်းပေါ် ပေါက်ရသည့် နောက်ကြောင်း ရှေ့ဝင်မှာ ရှမ်းပြည်နယ် အထူးမင်းကြီး စောတုန်ဖက ချန်ယုတသည် ရာဇဝတ်မှုများ ကျူးလွန်သည့် အတွက်

၁၉၆၄

ချန်ယုတ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

မလိုလားအပ်သော နိုင်ငံခြားသား ဖြစ်သဖြင့် ပြည်နှင်ဒဏ်ခပေးရန်အဆိုပြုသည်တွင် လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးနှင့် အမျိုးသား မှတ်ပုံတင်ရေး ဝန်ကြီးဌာနက နိုင်ငံခြားသား များအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃ (က) အရ ပြည်နှင်ဒဏ်ခပေးပြီးလျှင်၊ ချန်ယုတအား တရုပ်ပြည်သို့ ပြန်လည်ပို့ရန် နိုင်ငံကူးလက်မှတ် ရရှိရန် မြန်မာပြည် နိုင်ငံခြားရေး ရုံးသို့မေတ္တာရပ်ခံ၏။ နိုင်ငံခြားရေးရုံးက ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၃၁ ရက်နေ့စွဲပါစာဖြင့် တရုပ်ပြည်သူ့ သမတနိုင်ငံ သံရုံးသို့ ချန်ယုတအား တရုပ်ပြည်သို့ ပြန်လည်ပို့ရန်အတွက် နိုင်ငံကူး လက်မှတ် ဖြစ်စေ၊ အရေးပေါ် လက်မှတ်ဖြစ်စေ ထုတ်ပေးပါရန် မေတ္တာရပ်ခံလိုက်၏။ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၂၂ ရက်နေ့ကမှသာလျှင် တရုပ်ပြည်သူ့သမတနိုင်ငံ သံရုံးမှ ချန်ယုတသည် ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၅ ရက နေ့က တရုပ်ပြည်သို့ ပြန်လည်ပို့သဖြင့်ထွက်ခွါသွားပြီ ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ပြန်ကြား၏။ ထို့နောက်ချန်ယုတသည်၊ မြန်မာပြည်တွင်းသို့ တိတ်တဆိတ် ပြန်လည်ဝင်ရောက်လာ သဖြင့်၊ ၎င်းအားဘမ်းဆီးပြီး ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၁၆ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ဖြင့် ပြည်နှင်ဒဏ်အမိန့်ထုတ်ပြန်၏။ ထို့ကြောင့် ချန်ယုတသည် မိမိမြန်မာပြည်သားဖြစ် ကြောင်းမြွက်ဟ ကျေညာစေရန် မူလခုံးတွင် တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ၊ မူလခုံးက အမှုကို ပလပ်လိုက်သဖြင့် ယခုအယူခံဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။

အစိုးရအတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သော ပညာရှိ အစိုးရ ရှေ့နေကြီးက ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံသားဖြစ်မှု အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၄ (က) (၃) ကို ကိုးကား၍၊ ချန်ယုတသည် တရုပ်ပြည်သူ့ သမတနိုင်ငံ အစိုးရထံမှ နိုင်ငံခြားသား အနေနှင့် နိုင်ငံကူးလက်မှတ်ရယူခြင်း ပြုခဲ့သဖြင့်၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံသား အဖြစ်မှ ရပ်စဲပြီဖြစ်ကြောင်းနှင့် လျောက်လဲ၏။ ထိုပုဒ်မငယ် ၃ မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်၏။

> "(၃) ပုဒ်မခွဲ (၂) ၌ ရည်ညွှန်းသောသူသည်၊ အရည်အချင်းချို့ငဲ့သူလည်းမဟုတ်မူ၍ ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁ ရက်နေ့ဆိုက်ရောက်ပြီးသည်နောက် နိုင်ငံခြားသံရုံးတွင် နိုင်ငံခြားသား အနေနှင့် မှတ်ပုံတင်သွင်းခြင်း၊ သို့တည်း မဟုတ် သက်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံခြား အစိုးရထံမှ နိုင်ငံခြားသား အနေနှင့်နိုင်ငံကူး လက်မှတ်ရယူခြင်းကိုပြုလျှင်၊ ယင်းသို့ပြုသည်နှင့် တပြိုင်နက် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံသား အဖြစ်မှ ရပ်စဲပြီဟု မှတ်ယူရမည်။"

ထိုပုဒ်မပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ အရဆိုလျှင်၊ နိုင်ငံခြား အစိုးရထံမှ နိုင်ငံခြားသား အနေနှင့် နိုင်ငံကူးလက်မှတ် ရယူခြင်းပြုသူသည်၊ မိမိ၏ အလိုအတိုင်း ရယူခြင်း ပြုမှသာဝင်းသည် ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင် အကျုံးဝင်မည် မဟုတ်ပေ။ ဤအမှုတွင် မူကား ချန်ယုတသည် မိမိအလိုအတိုင်းနိုင်ငံခြားအစိုးရထံမှနိုင်ငံခြားသား အနေနှင့်

၁၉၆၄
ချန်ယုတ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

နိုင်ငံကူးလက်မှတ် ရယူကြောင်း မပေါ်လွင်ချေ။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုလျှင် တရုပ်ပြည်သူ့သမတနိုင်ငံမှ ချန်ယုတအား နိုင်ငံကူးလက်မှတ်ထုတ်ပေးကြောင်း သက်သေစိုးစဉ်းမျှမရှိချေ။ ချန်ယုတက မိမိသည် တရုပ်ပြည်သို့ ထွက်ခွါရန်အတွက် နိုင်ငံကူးလက်မှတ်မယူရကြောင်း။ အစိုးရစရိတ်နှင့် မိမိထွက်ခွါသွားရကြောင်း အစစ်ခံ၏။ ထိုအစစ်ခံချက်များ မမှန်ကြောင်း ဆန့်ကျင်သည့် သက်သေခံချက် မရှိချေ။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုလျှင် ချန်ယုတသည် တရုပ်ပြည်သို့ရောက်ရုံပြီး များမကြာမီပင် မြန်မာပြည်သို့ တိတ်တဆိတ်ပြန်လည် ဝင်ရောက်လာခဲ့ပေသည်။ မိမိအလို အလျောက် တရုပ်ပြည်သို့ထွက်ခွါသွားဟန်မတူချေ။ ၎င်းအားတရုပ်ပြည်သို့မပို့မီအလိုအလျောက် ထွက်ခွါခြင်းမပြုသဖြင့် အချုပ်နှင့် ထားခဲ့ရပေသည်။ ထိုအကြောင်းများကြောင့် ချန်ယုတသည် တရုပ်ပြည်သူ့သမတနိုင်ငံမှ နိုင်ငံကူးလက်မှတ် ရယူသည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ စင်စစ်အားဖြင့်ကား မြန်မာပြည်ရှိ တရုပ်ပြည်သူ့သမတ နိုင်ငံ သံရုံးက ချန်ယုတအား နိုင်ငံကူးလက်မှတ် ထုတ်ပေးကြောင်းဖြင့် သက်သေခံချက် မရှိချေ။ ထို့ကြောင့် ဤအမှုပါ အကြောင်းခြင်းရာများသည် အဆိုပါ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၄ (က) (၃) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင် အကျုံးမဝင်သည်ဖြစ်ရကား၊ ချန်ယုတသည် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံသား အဖြစ်မှ ရပ်စဲပြီဟု မယူဆနိုင်ပေ။

ချန်ယုတသည် ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၂ ရက်နေ့၌ နိုင်ငံခြားသားအဖြစ် မှတ်ပုံတင်ခဲ့၏။ ၎င်းကထိုနှစ်တွင် လားရှိုးခရိုင်ဝန်က တရုပ်အမျိုးသားဆိုလျှင် နိုင်ငံခြားသား တရုပ်ဖြစ်စေ၊ တရုပ်ကပြားဖြစ်စေ နိုင်ငံခြားသား လက်မှတ်ယူရမည်ဆိုသဖြင့် မှတ်ပုံတင်ခဲ့ရကြောင်းနှင့် ဖြေရှင်း၏။ မည်သို့ပင်ဆိုစေ ချန်ယုတသည် ထိုအခါက ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံသား ဖြစ်သဖြင့် နိုင်ငံခြားသား အဖြစ် မှတ်ပုံတင်ကာမျှဖြင့်၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံသားအဖြစ်မှရပ်စဲပြီဟု မဆိုနိုင်ချေ။ **တိန်ယူဟန်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် သမတပါ** ၂ (၁) အမှုတွင်၊ ဖွဲ့ ည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁ (ခ) အရပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံသားဖြစ်သူတဦးသည်၊ နိုင်ငံခြားသားအဖြစ် မှတ်ပုံတင်ကာမျှဖြင့် နိုင်ငံခြားသား မဖြစ်နိုင်ဟု အဆုံးအဖြတ် ပြုခဲ့လေသည်။ ထိုအဆုံးအဖြတ်အတိုင်းပင် ဤရုံးကလည်း လိုက်နာဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်သည်။

၁၉၄၉ ခုနှစ်တွင်၊ ချန်ယုတအား ထုတ်ပေးသော နိုင်ငံခြားသား မှတ်ပုံတင် လက်မှတ်ကော်လံ ၁၇ တွင် ဤသို့ပါရှိ၏။

၁၇-နိုင်ငံကူး လက်မှတ်နံပါတ် ထုတ်ပေးသည့်နေ့ Rangoon Consulate 10001. စွန့်ခွင့်ရုံး၊ သို့မဟုတ် အခြားသက်သေခံလက်မှတ်။ 30-9-1941.

(၁) ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် စာ ၄၇။

၁၉၆၄

ချုန်ယုတ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

ဤအချက်များအရဆိုလျှင်၊ စစ်ကြိုခေတ်က ချုန်ယုတသည် တရုပ်ပြည်သို့တက် ခွါရှောင်တိမ်းရန်အတွက် တရုပ်ကောင်စစ်ဝန်ရုံးမှ နိုင်ငံကူးလက်မှတ် ရယူခဲ့ဟန်တူသည်။ အထက်၌ ရည်ညွှန်းခဲ့သော တိန်ယူဟန် အမှုတွင်လည်း တိန်ယူဟန်သည် စစ်ကြိုခေတ်က တရုပ်ပြည်သို့ သွားရောက် တိမ်းရှောင်၍ နေနိုင်ရန် မှတ်ပုံတင် လက်မှတ်တောင်းဆိုခဲ့သည်ဟု ဖေါ်ပြထား၏။ အကယ်၍ ချုန်ယုတသည် တရုပ် ကောင်စစ်ဝန်ရုံးမှ နိုင်ငံကူးလက်မှတ် တောင်းယူခဲ့လျှင်၊ ယင်းသို့ တောင်းယူသည့် အတွက် မြန်မာပြည်သား အဖြစ်မှ ရပ်စဲကြောင်း တရားဥပဒေရှိသည်ဟု ပညာရှိ အစိုးရရှေ့နေကြီး မတင်ပြနိုင်ပေ။ ဤရုံးကလည်း မတွေ့ရှိပေ။ သက်ဆိုင်ရာ တရား ဥပဒေမှာ အထက်ဖေါ်ပြပါ ပုဒ်မ ၁၄ (က) (၃) အရ ပြဋ္ဌာန်းချက်များသာ ဖြစ်သည်။ ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များအရဆိုလျှင် ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁ ရက်နေ့ဆိုက် ရောက်ပြီးနောက်မှ နိုင်ငံခြားအစိုးရထံမှ နိုင်ငံခြားသား အနေနှင့် နိုင်ငံကူးလက်မှတ် ရယူမှသာလျှင်၊ ထိုသူသည်ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံသားအဖြစ်မှရပ်စဲမည်ဖြစ်သည်။

အထက်ဖေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ ချုန်ယုတသည် ယခုတိုင်ပင် ပြည် ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံသား ဖြစ်လျက်ရှိသည်ဟု အဆုံးအဖြတ် ပြုရပေမည်။ ယင်း သို့ဆုံးဖြတ်လျှင် နိုင်ငံခြားသားများ အက်ဥပဒေအရ ၎င်းအပေါ်၌ အရေးမယူနိုင် သဖြင့်၊ ၎င်းအပေါ်၌ ပြည်နှင်ဒဏ် အမိန့်ချမှတ်ခြင်း မပြုရန် တားမြစ်သည့် အမိန့် ထုတ်ရန်လိုတော့မည်မဟုတ်ပေ။

မူလရုံး၏ အမိန့်နှင့် ဒီကရီကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်ဖျက်ပြီးလျှင် ချုန်ယုတ် စွဲဆိုသည့်အတိုင်း၊ ၎င်းသည် ပြည်ထောင် မြန်မာနိုင်ငံသား ဖြစ်ကြောင်း၊ မြွက်ဟ ဒီက ီချမှတ်လိုက်သည်။ ဤရုံးဖွေ့နေခမှာ ဘဝိ ဖြစ်စေရမည်။

တရားမအယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင် ရှေ့တွင်

† ၁၉၆၄

စက်တင်ဘာလ ၄ ရက်။

ဂူဂျာဆင်း (အယူခံတရားလို)

နှင့်

မောင်သန်းမြင့် (အယူခံတရားခံ)*

သက်သေခံအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ (၁၀၂) နှင့် (၁၀၆)—ချေးထားသည့်ငွေပြန်ဆပ်ခြင်းကို ပြသရန် တာဝန်—မည်သူ့အပေါ် ဥ္စာရှိခြင်း။

အယူခံတရားလိုသည်၊ စာချုပ်အရ၊ အယူခံတရားခံကို၊ ငွေချေးရာ၊ ငွေချေးခြင်းကိစ္စကို အယူခံတရားခံကဝန်ခံသည်။ အောက်ရုံးတွင်ရရှိရန်ရှိသည့် ငွေအချို့အတွက်၊ ဒီကရီရခဲ့လေသည်။ သို့ရာတွင် ပဌမအယူခံရုံးတော်က၊ အယူခံတရားခံသည် ငွေမည်မျှပေးဆပ်၍ မည်မျှကျန်ကြောင်းကို စာရင်းနှင့်အယူခံတရားလိုက အသေအချာပြနိုင်စွမ်းမရှိဟုယူဆကာ၊ ဒီကရီကိုပယ်ဖျက်ခဲ့လေသည်။

တရားရုံးချုပ်သို့အယူခံပြန်ရာ၊

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ငွေရရန်စွဲဆိုသောအမှုမျိုးတွင်၊ တရားလိုက ငွေချေးသည့်စာချုပ်ကိုတင်ပြနိုင်ပြီး၊ ထိုစာချုပ်တွင် ငွေပေးသွင်းသည်နှင့်ပတ်သက်၍ မည်သည့်မှတ်သားချက်မျှမရှိပါက၊ တရားခံကငွေပေးပြီးကြောင်းဆိုလာမူ၊ ငွေဆပ်ပြီးကြောင်းကို လုံလောက်အောင်ပြရန်တာဝန်မှာ သက်သေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၂ အရ၊ တရားခံအပေါ် ဥ္စာရှိသည်။

အင်၊ အေး စီသန်ဘရမ်ချစ်တီး နှင့် **မောင်မု ပါ ၁**။ ၁၈၉၇-၁၉၀၁ စာမျက်နှာ ၄၀၂။

မဖြူ နှင့် **မသာ**။ ၁၈၉၂-၁၈၉၆ စာမျက်နှာ ၃၉၃ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ပဌမအယူခံရုံးက သက်သေထင်ရှားစွာပြသရန် တာဝန်ကိုလွှဲမှားစွာချထားခဲ့၍၊ ဥပဒေအရမှားယွင်းချက်ချော်သည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။မစ္စတာ ဇါးမား၊ လွှတ်တော်ရှေ့နေကြီး။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။မစ္စတာဘို့စ်၊ လွှတ်တော်ရှေ့နေကြီး။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်။ ။ယခု ဒုတိယ အယူခံမှုမှာ၊ တောင်ကြီးမြို့၊ တရားမ တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၅၇ ခု၊ တရားမမှုအမှတ် ၂၅ မှ ပေါ်ပေါက်လာသည့် အမှုဖြစ်

---

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမဒုတိယအယူခံမှုအမှတ် ၅၈။

† ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးအယူခံမှုအမှတ် ၁ တွင်၊ တောင်ကြီးမြို့၊ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သောဒီကရီကိုအယူခံဝင်မှု။

ပေသည်။ ထိုအမှုတွင် အယူခံ တရားလိုဖြစ်သူ ဂူဂျာဆင်းက အယူခံတရားခံ မောင်သန်းမြင့် ပေါ် သက်သေခံအမှတ် (က) စာချုပ်အရ ယူငွေ ၁,၄၀၀ ကျပ်အနက်မှ မပြေကျန်ငွေ ၁,၁၇၃ ကျပ် ၅၀ ပြားရရှိရန် တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ ထိုရုံးမှ အယူခံ တရားခံအား ငွေ ၆၀၀ ကျပ် အယူခံ တရားလိုသို့ပေးဆပ်ရမည်ဟု စရိတ်နှင့်တကွ ဒီကရီ ချမှတ် ပေးလိုက်သည်ကို အယူခံတရားခံက မကျေနပ်၍၊တောင်ကြီး၊ ခရိုင် တရားမတရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၁ ခု၊ အယူခံမှု အမှတ် ၁ တွင် အယူခံဝင်ရောက်ရာ မူလရုံးမှ စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်ပြီး အယူခံ တရားလို၏အမှုကို ပလပ်သိုက်လေသည်။

1964

ဂူဂျာဆင်း နှင့် မောင်သန်းမြင့်။

အယူခံ တရားလိုက မူလရုံးမှ ငွေ ၁,၁၇၃ ကျပ် ၅၀ ပြားရရန် စွဲဆိုသည်ကို ငွေ ၆၀၀ ကျပ်တွက်သာ ဒီကရီရရှိသော်သည်း၊ ကျန်ငွေတွက်ကို အယူခံခဲ့ခြင်း မရှိပေ။ ထို့တွက် ယခုအယူခံမှုတွင် အယူခံတရားလိုက ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီး ချမှတ်ခဲ့သည့်အမိန့်မှာ၊ မှားယွင်းနေပါသဖြင့် ပယ်ဖျက်ပြီး မူလရုံးတော်မှ ချမှတ်ထားသည့် စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီကို အတည်ပြုရန်သာ ဒုတိယ အယူခံမှု တင်သွင်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

အမှုတွင် တရားခံဖြစ်သူ အယူခံတရားခံက အယူခံ တရားလိုထံမှ ငွေ ၁,၄၀၀ ကျပ်ကို သက်သေခံ (က) စာချုပ်အရ ချေးယူခဲ့ကြောင်းကို ဝန်ခံပေသည်။ သို့သော် အယူခံ တရားခံက ထိုစဉ်က ၎င်းမှာ အယူခံတရားလို၏ မော်တော် လော်ရီကိုမောင်းသည့် ဒရိုင်ဘာဖြစ်၍ မိမိရရန်ရှိသည့် လခများကို ယူထားသည့်ငွေတွက် ခုနှိမ်ရန် သဘောတူခဲ့သည့်တိုင်း နောက်ထပ် မိမိ၏ တလလျှင် လစာငွေ ၁၅၀ ကျပ်ကို အယူခံ တရားလိုထံမှ မရရှိသောကြောင့် ထိုငွေများ ခုနှိမ်ပါက အကြွေးမှာပြေသည်နေသည့်ပြင် မိမိကပင် ထပ်မံရရှိရန် ရှိကြောင်း ချေပလေသည်။ ထို့တွက် မူလ စစ်ဆေးသည့် ရုံးမှ တရားခံဖြစ်သူ အယူခံ တရားခံက သုက်သေခံ (က) စာချုပ်အရ ငွေ ၁,၄၀၀ ကျပ် အယူခံ တရားလိုထံမှ ရယူကြောင်း ဝန်ခံရကား၊ သက်သေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၂ အရ ထိုငွေကို ပေးဆပ်ပြီးကြောင်း ပြသရန်မှာ ၎င်း၏တာဝန်ဖြစ်သော်သည်း အယူခံ တရားခံက ကြေလည်ထင်ရှားအောင် မပြဆိုနိုင်သဖြင့် အယူခံ တရားခံ ရသင့်သည့်ငွေများကို ထပ်မံ ခုနှိမ်ပြီး ကျန်ငွေ ၆၀၀ ကျပ်ကိုသာ စရိတ်နှင့် ဒီကရီချမှတ်ပေးလေသည်။

သို့သော် အယူခံရှာယ်၊ ခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးက (၁) သက်သေခံ (က) စာချုပ်မှ, မှတ်ပုံမတင်ထားသဖြင့်၊ တရားဝင်သည့် စာချုပ်မဟုတ် (၂) တရားလိုဖြစ်သူ အယူခံတရားလိုက အယူခံတရားခံသည် ငွေမည်မျှ ပေးဆပ်၍၊ မည်မျှ ကျန်ကြောင်း စာရင်းနှင့် အသေအချာ ပြဆိုနိုင်စွမ်း မရှိသဖြင့်၊ ဖြတ်ရန် မိမိ၏ တာဝန် မကျေသဖြင့် ဒီကရီ မရထိုက်ဆိုပြီး၊ အထက်ပါ အချက် ၂ ချက်ပေါ် မူတည်၍ အယူခံ တရားခံ၏ အယူခံကို ခွင့်ပြုပြီး၊ အယူခံ တရားလိုစွဲဆိုသည့် အမှုကို ပလပ်သိုက်လေသည်။

၁၉၆၄

ဂူဂျာဆင်း နှင့် မောင်သန်းမြင့်။

ယခု အယူခံမှုတွင်မူ၊ အယူခံတရားခံဘက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည့် ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက၊ ခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးက သက်သေခံ (က) စာချုပ်မှ၊ မှတ်ပုံ မတင်၍ တရားဝင်သည့် စာချုပ်မဟုတ်ပါဟု ယူဆချက်မှာ ဥပဒေနှင့် မညီညွတ်၍ လက်ခံနိုင်စရာ မရှိကြောင်းကို ဝန်ခံပေသည်။ သို့သော် ဒုတိယ အချက်ဖြစ်သည့် သက်သေအထောက်အထားပြသရန် တာဝန်မှာ အယူခံ တရားလိုပေါ် ကျရောက်သည်ဟု ယူဆခဲ့သည်မှာ ယခု အမှုမျိုးမှာ သက်သေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၆ အကျုံးဝင်၍ မူလရုံးမှ ပြဆိုခဲ့သည့် ပုဒ်မ ၁၀၂ နှင့် မသက်ဆိုင်သောကြောင့် မှန်ကန်ပါသည်ဟု ဆိုလိုသည်။

သို့ရာတွင် အထက်ပါ အယူခံ တရားခံ၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီး၏ ပြဆိုချက်မှာ ဥပဒေအရ မှန်ကန်၍ လက်ခံနိုင်သည်ဟု ယူဆရန် ခဲယဉ်းပေသည်။ အဘယ့်ကြောင့် ဆိုသော် ယခုကဲ့သို့ ငွေရရန် စွဲဆိုသောအမှုမျိုးတွင် တရားလိုက၊ တရားခံက ငွေရှိကြောင်း ဝန်ခံသည့် စာချုပ်ကို တင်ပြနိုင်ပြီး ထိုစာချုပ်တွင် ငွေပေးသွင်းသည်နှင့် ပတ်သက်၍ မည်သည့်မှတ်သားချက်မျှ မရှိပါက၊ တရားခံက ငွေပေးပြီးကြောင်း ဆိုလိုမူ ငွေဆပ်ပြီးကြောင်းကို လုံလောက်ထင်ရှားအောင် ပြသရန် တာဝန်မှာ သက်သေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၂ အရ ၎င်း၏အပေါ် ကျရောက်ကြောင်းကို၊ **အင်၊အေ၊စီ၊ သန့်ဘရမ် ချစ်တီးနှင့် မောင်ပု ပါ-၁** (၁) နှင့်၊ **မဖြူ** နှင့် **မသာ** (၂) စီရင်ထုံးများတွင် အတိအလင်း ပြဆိုထားချက်များအရ ထင်ရှားနေသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။ သို့ဖြစ်ရာ၊ ယခုအမှုတွင် ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးက သက်သေထင်ရှား ပြသရန် တာဝန်ကို လွှဲမှားစွာ ချထားပြီး အယူခံ တရားလို၏ အမှုကို လုံးဝ ပယ်ပလိုက်ခြင်းမှာ ဥပဒေအရ မှားယွင်း ချွတ်ချော်နေသဖြင့် ပယ်ဖျက်ရမည်ဖြစ်ပေသည်။

ပေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် ယခု အယူခံမှုကို ခွင့်ပြုပြီး မှုမ်းပြည်တောင်ပိုင်း၊ ဒေတာင်ကြီးခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၁ ခု တရားမ အယူခံမှုအမှတ် ၁ တွင် ချမှတ်ခဲ့သည့် စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်၍၊ အယူခံ တရားခံ မောင်သန်းမြင့်က ငွေ ၆၀၀ ကျပ်ကို ရုံးကုန်ကျစရိတ်နှင့်တကွ အယူခံ တရားလို ဂူဂျာဆင်း အား ပေးစေရမည်ဟု တောင်ကြီးမြို့ တရားမ တရားသူကြီးရုံးမှ ချမှတ်ခဲ့သည့် စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီကို စရိတ်နှင့်တကွ အတည်ပြုလိုက်သည်။

(၁) ၁၈၉၇—၁၉၀၁၊ စာမျက်နှာ ၄၀၂။ (၂) ၁၈၉၂—၁၈၉၆၊ စာမျက်နှာ ၃၉၃။

တရားမအယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးရွှေတွင်

ဒေါ်စောမြ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

အမ်၊ အိပ် (ချ်) ရှရစ် (ဖ်) (အယူခံတရားခံ)*

† ၁၉၆၄

ဇူလိုင်လ ၁၁ ရက်။

တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၉၅ တရားခံပိုင်ဆိုင်သည့်ပစ္စည်းများကိုဝါးရမ်းဘမ်းခြင်း—အပြင်လူကဝါးရမ်းကိုခွါရာ၌ လျော်ကြေးငွေပါ တောင်းခံနိုင်ခွင့်ရှိမရှိ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၉၅ ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ ပစ္စည်းများကို ဝါးရမ်းဘမ်းသဖြင့် လျော်ကြေးလျော်ကာထားနိုင်သူမှာ၊ အမှုတွင်ပါသော တရားခံသာဖြစ်သည်။ အမှုတွင်မပါဝင်သူသည်ထိုပုဒ်မအရ လျော်ကြေးရရှိရန်လျောက်ထားပိုင်ခွင့်မရှိ။ အကယ်၍ ၎င်းနစ်နာသည်ဆိုက၊ တရားတထုံးစွဲဆိုနိုင်သည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ရွှေနေကြီး မဇ္ဈတာ ရီရှိရမ်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ယခု အယူခံ တရားလို ဒေါ်စောမြသည်၊ မသောင်းဆိုသူအပေါ် ကုန်ဘိုးကျန်ငွေ ၃၀၀ ကျပ်ကျော် ရရှိရန်အတွက် တရားစွဲဆိုရာ မသောင်းက ဝန်ခံသဖြင့်၊ ဒီကရီချမှတ်လိုက်၏။ အမှု အတောအတွင်း ဒေါ်စောမြ လျောက်ထားချက်အရ၊ မသောင်းပိုင်ဆိုင်သော ပစ္စည်းများကို ဒီကရီ မချမီ ကြိုတင် ဝါးရမ်း ဘမ်းဆီးခဲ့၏။ မသောင်း၏ ခင်ပွန်းဟောင်းဆိုသူ၊ အမ်၊ အိပ်(ချ်) ရှရစ်(ဖ်)က မိမိသည် ယခင်က မသောင်းနှင့် ဇနီးခင်ပွန်း ဖြစ်ခဲ့ကြသော်လည်း၊ နှစ်ဦးဘောဘဝကွာရှင်းပြီးဖြစ်ကြောင်း။ ဝါးရမ်းဘပ်းထိုးသောပစ္စည်းများမှာ မိမိပိုင် ပစ္စည်းများသာဖြစ်ကြောင်းနှင့် ဝါးရမ်းခွါရန်အတွက် လျောက်ထားပြီးလျှင်၊ တရားမ ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၉၅ အရ၊ လျော်ကြေးငွေ ၁,၀၀၀ ကျပ်ရရှိရန်လည်း လျောက်ထားလေသည်။

ရန်ကုန်မြို့၊ တရားမရုံး ရာဘက် တတိယတရားသူကြီးသည်၊ နှစ်ဦး နှစ်ဘက် တင်ပြသောသက်သေများကို စစ်ဆေးပြီးလျှင်၊ အမ်၊အိပ် (ချ်)ရှရစ်(ဖ်) လျောက်ထားသည့်

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေအယူခံမှုအမှတ် ၅၄။

† ၁၉၆၀ ခုနှစ် ၊တရားမသေးဖွဲ့မှုအမှတ် ၂၂ တွင်၊ ၁၉၆၁ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ဦးကုန်မြို့တော် ရာဘက်တတိယတရားသူကြီး ရုံးတော်၏ချမှတ်သောအမိန့်ကိုအယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၄

ဒေါ်စောမြ နှင့် အမ်၊အိပ် (ချ) ရှရစ် (ဖ)။

အတိုင်း မှန်ကြောင်းတွေ့ရှိပြီး ဘမ်းဆီးထားသော ဝါးရုမ်းကိုခွါ၍၊ အမ်၊အိပ်(ချ) ရှရစ်(ဖ)အား၊ ဒေါ်စောမြက လျော်ကြေးငွေ ၂၀၀ ကျပ် ပေးဆောင်ရန် အမိန့် ချမှတ်လိုက်သည်။ ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့်၊ ဒေါ်စောမြ ယခုအယူခံငင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ အမ်၊အိပ်(ချ)ရှရစ်(ဖ်)သည်၊ ဤအယူခံမှုအတွက် နို့တစ်စာ ရရှိသော်လည်း၊ တရားရုံးသို့ လာရောက်ခုခံခြင်း မပြုခဲ့ချေ။

တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၉၅ ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များကို လေ့လာသော်၊ ယင်းသို့ လျော်ကြေးလျှောက်ထားနိုင်သူမှာ အမှုတွင်ပါသော တရားခံသာဖြစ်သည်။ အမှုတွင် မပါဝင်သော အမ်၊အိပ်(ချ)ရှရစ်(ဖ်)သည်၊ ထိုပုဒ်မအရ လျော်ကြေးရရှိရန် လျှောက်ထားပိုင်ခွင့် မရှိချေ။ အကယ်၍ ၎င်းနစ်နာသည်ဆိုက တရားတထုံး စွဲဆိုနိုင်ပေမည်။

ထို့ကြောင့် မူလရုံး၏ အမိန့်ကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

ဤရုံးရွှေနေခမှာ ငွေ ၃၄ ကျပ်ဖြစ်စေရမည်။

တရားမအယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်ရွှေတွင်

ဒေါ်မမ၏ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်၊ ၎င်း၏ ခင်ပွန်းကျော်ဝဏ်လီ (ခေါ်) မောင်မောင်လှ ပါ ၄ (အယူခံတရားလိုများ) † ၁၉၆၄ စက်တင်ဘာလ ၁၇ ရက်။

နှင့်

နူးရိမဟာမက်ဟာဘစ် (အယူခံတရားခံ) *

ငေးနှင့်နေရောင်ခြည်ပိတ်ဆို့ခြင်းကိစ္စ—မည်သည့်အခါ၌ လျော်ကြေးသာပေးရန်ဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်း—သီးခြားသက်သာခွင့်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅၂ နှင့် ၅၄(ဂ)။

၁၉၁၆ ခုနှစ်တွင်၊ ဆောက်လုပ်ခဲ့သော အယူခံတရားလို၏တိုက်ကိုကပ်၍၊ အယူခံတရားခံများက ၁၉၅၄ ခုနှစ်တွင်၊ တိုက်ဆောက်ရာ၊ အယူခံတရားလို၏တိုက်မှ ပြူတင်းပေါက်များမှ လေနှင့်နေရောင်ခြည် ယခင်ကကဲ့သို့မဝင်ဘဲ ရှိနေသဖြင့်၊ အယူခံတရားလိုက တားမြစ်စေဝါရမ်းအတွက် တရားစွဲဆိုလေသည်။ မူလရုံးကတားမြစ်စေ ဝါရမ်းမပေးဘဲ လျော်ကြေးသာပေးသင့်သည်ဟုဆုံးဖြတ်ခဲ့လေသည်။

အယူခံတရားလိုများကမကြေနပ်၍ တရားရုံးချုပ်သို့အယူခံဝင်ရာ၊

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။သီးခြားသက်သာခွင့် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅၂ နှင့် ၅၄ ဂ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များမှ မူများကိုနှလုံးပြု၍ အမှုကိုသုံးသပ်သော်၊ အဓိကအားဖြင့်ဆုံးဖြတ်ရမည့်အချက်မှာ တရားလိုပိုင်တိုက်မှ ပြူတင်းပေါက်များကို ပိတ်လိုက်သည့်အခါ၌၊ ထိုတိုက်၏အထပ်အသီးသီးတွင် လေနှင့်နေရောင်ခြည်မည်မျှရှိဦးမည် ဟူသည့်အချက်ဖြစ်သည်။

ပုဇွန်တောင်စေ့ကုမ္ပဏီသိမ်တက် နှင့် အယ်လ်လာမင်အာရကန်ဆန် နှင့် ရောင်းဝယ်ရေးကုမ္ပဏီလိမိတက်၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန်အတွဲ ၁၂၊ စာ ၂၀၀၊ ၂၃၃ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

သက်ဆိုင်ရာအကြောင်းအချက်များကိုထောက်သော် တရားလို၏တိုက်မှ ပြူတင်းပေါက်များကိုပိတ်ရုံမျှဖြင့် ထိုတိုက်၏အထပ်အသီးသီးတွင် လေနှင့်နေရောင်ခြည်လုံလောက်စွာမရဟု သက်သေအထောက်အထားခိုင်လုံစွာမရှိ၊ ထိုအထပ်များတွင်နေသောသူများ၏ ကျန်းမာရေးထိခိုက်ကြောင်းလည်းသက်သေမရှိ။

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမပဌမ အယူခံမှုအမှတ် ၁၉။

† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၇၉၀ တွင် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဇန္နဝါရီလ ၁၈ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ရန်ကုန်မြို့တရားမတရားသူကြီးချုပ်ရုံးတော်၏ချမှတ်သော ဒီကရီကိုအယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၄

ဒေါ်မမ၏တရား ဝင် ကိုယ်စား လှယ်၊ဦး၏ ခင် ပွန်းဂျဝရုလီ (ခေါ်) မောင်မောင်လှ ပါ ၄ နှင့် နူးရိမဟာမက် ဟာဘစ်။

သို့ဖြစ်၍၊ ဤအမှုတွင် လျော်ကြေးပေးဆောင်စေခြင်းဖြင့် တရားလိုသည် လုံလောက်သော သက်သာခွင့်ရရှိနိုင်မည်ဟုယူဆရမည်။

အယူခံတရားလိုများအတွက်။ ။ပညာရှိရွှေနေကြီးမစ္စတာချောင်ဒရီ။

အယူခံတရားခံများအတွက်။ ။ပညာရှိရွှေနေကြီးမစ္စတာဂျီ-အင်ဘနာဂျီ။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။တရားလို ဒေါ်မမပိုင်၊ ရန်ကုန်မြို့ ရွှေဘုံသာလမ်း၊ အမှတ် ၃၉၄၊၃၉၆, ရှိ၊ ၄ ထပ်တိုက် တောင်ဘက်တွင် ကပ်လျက်မြေလွတ်တကွက်ရှိ၏။ ထိုတိုက်အိမ်ကို ၁၉၁၆ ခုနှစ်မှ ဆောက်လုပ်ခဲ့၍ အောက်ဆုံးထပ်တွင် ပြူတင်းပေါက်များမရှိ၊ ပဌမထပ်တွင် ပြူတင်းပေါက် ၂ ခု၊ဒုတိယထပ်တွင် ပြူတင်းပေါက် ၃ ခု၊ တတိယထပ်တွင် ပြူတင်းပေါက် ၂ ခု အသီးသီးရှိ၏။ ထိုပြူတင်းပေါက်များသည် တိုက်အိမ်တောင်ဖက် နံရံတွင်ရှိကြ၏။ ထိုပြူတင်းပေါက်များမှ လေနှင့် နေရောင်ခြည် တိုက်အိမ်အတွင်းသို့ ယခင်ကဝင်ခဲ့သည်ဆိုသည်ကို ယုံမှားဖွယ်ရာ မရှိချေ။ ၁၉၅၄ ခုနှစ်တွင်၊ တရားခံသည် ထိုတိုက်အိမ် တောင်ဖက်၌ ကပ်လျက်ရှိသည့် မြေပေါ်တွင် ၄ ထပ်တိုက် စတင်တည်ဆောက်၏။ ယင်းသို့ စတင်တည်ဆောက်သည့်အခါ၌ တရားလိုက တရားခံထံ မိမိ၏ တိုက်အိမ် တောင်ဖက် နံရံရှိပြူတင်းပေါက်များမှ လေနှင့် နေရောင်ခြည် ဝင်သည်ကို ပိတ်ပင်ခြင်း မပြုရန်အတွက်၊ နို့တစ်စာပေးသော်လည်း တရားခံသည် တိုက်အိမ်ကို ဆောက်မြဲတိုင်း ဆက်လက်ဆောက်ခဲ့၏။ တရားခံ၏ တိုက်အိမ် အောက်ဆုံးထပ် ဆောက်လုပ်နေစဉ်တွင်၊ တရားလိုသည် တရားခံအပေါ် ၌ တားမြစ်စေ ငါးရမ်းရရှိရန်အတွက် တရားစွဲဆိုခဲ့၏။ တရားခံက တရားလိုသည် အဆိုပါ ပြူတင်းပေါက်များမှ လေနှင့် နေရောင်ခြည် ရရှိထိုက်သည့် အခွင့်အရေးကို ပိုင်ကြောင်း ဝန်ခံ၏။ သို့သော် အကြောင်းအမျိုးမျိုးပြ၍ တားမြစ်စေ ငါရမ်းမထုတ်ဘဲ လျော်ကြေးပေးရန် အမိန့်ကိုသာချမှတ်သင့်ကြောင်းနှင့် ခုခံချေပ၏။ မူလ မှုံတရားသူကြီးက အမှုအဖြစ်အပျက် အခြေအနေအားလုံးကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားပြီးလျှင်၊ တားမြစ်စေ ငါရမ်း မထုတ်သင့်၊ လျော်ကြေးသာ ပေးသင့်သည်ဟု ယူဆပြီး၊ ထိုအတိုင်း အမိန့်ချမှတ်၍ လျော်ကြေး မည်ရွေ့ မည်မျှ တရားခံကပေးဆောင်ရမည်ကို စုံစမ်း စစ်ဆေးရန် အတွက် ညွှန်ကြားလိုက်၏။ ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့် တရားလိုသည် အယူခံဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။ အမှု အတောအတွင်းတွင် တရားလို ကွယ်လွန်သဖြင့် ၎င်း၏ တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်များအား အမှုတွင် ထည့်သွင်း၍ အယူခံကို ဆက်လက် ကြားနာခဲ့၏။

ဤအမှုတွင် အကြောင်းခြင်းရာများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အငြင်းမထွက်ခဲ့ချေ။ တရားလိုသည် မိမိ၏ အိမ်တောင်ဖက် နံရံရှိ ပြူတင်းပေါက်များမှ လေနှင့် နေရောင်ခြည် ရရှိခွင့်ကို ကာလစည်းကမ်း သတ် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၆ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအား

ကိုပိုင်ဆိုင်ကြောင်းကို အယူခံ တရားခံက ဝန်ခံ၏။ ယင်းသို့ဖြစ်ရာ အဓိကအားဖြင့် ဆုံးဖြတ်ရမည့်အချက်မှာ မူလရုံးက တရားလိုသည် အခြေအနေအရ တားမြစ်စေ ဝါရမ်း မရထိုက်ကြောင်း။ လျော်ကြေးသာ ရထိုက်ကြောင်းနှင့် ဆုံးဖြတ်သည်မှာ မှန်ကန်သလောဟူသည့် အချက်သာဖြစ်သည်။

သီးခြား သက်သာခွင့် အက်ဥပဒေ ၅၂ ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ တားမြစ်စေ ဝါရမ်းထုတ်သည့်အရာ၌ တရားရုံးသည် အကြောင်းခြင်းရာအားလုံးနှင့် တရားစီရင်ရေး ဆိုင်ရာ မူများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီးလျှင်၊သင့် လျော်သည်ထင်မြင်က သဘော အတိုင်း ထုတ်နိုင်သည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းချက်ရှိသည်။ ထို့ပြင်လည်း ထိုအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅၄ (ဂ)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရဆိုလျှင်၊ လျော်ကြေးငွေပေးဆောင်စေခြင်းဖြင့် လုံ လောက်သော သက်သာခွင့် တရားလိုမရရှိမှသာလျှင်၊ ယင်းသို့သော တားမြစ်စေ ဝါရမ်းကို တရားရုံးက ထုတ်နိုင်သည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားလေသည်။ ထိုမူများကို နှလုံးပြု၍ ဤအမှုကို လေ့လာ သုံးသပ်သော်၊ အဓိကအားဖြင့် ဆုံးဖြတ်ရမည့် အချက်မှာ တရားလို ပိုင် တိုက်အိမ်နှင့်တောင်ဖက်ရှိပြူတင်းပေါက်များကို ပိတ်လိုက်သည့်အခါ၌ တရားလို၏ တိုက်အိမ် ပဌမထပ်၊ ဒုတိယထပ်နှင့် တတိယထပ်တို့တွင် လေနှင့် နေရောင်ခြည် မည်မျှ ရရှိဦးမည်ဟူသည့် အချက်ဖြစ်သည်။ **ပုဇွန်တောင်စျေး ကုမ္ပဏီလီမိတက် နှင့်အယ်လ် လာမင် အာရကန် ဆန်နှင့် ရောင်းဝယ်ရေးကုမ္ပဏီ လီမိတက်အမှု** (၁)၌ အောက်ပါ အတိုင်း မြွက်ဆိုထား၏။

> "Now bearing in mind these general considerations and that for the purpose in hand it is the amount not the light and air that is left which matters, and not the amount of the light and air of which the respondents have been deprived by the wrongful acts of the appellants I am of opinion that in the present case the appropriate relief for the Court to award to the respondents is damages and not an injunction. It is not, and could not I think reasonably be, contended that the erection of the appellants' building will render the respondents' property absolutely useless to them for the purposes for which it is required unless the appellants' building is pulled down or radically reconstructed."

ဤအမှုတွင်လည်း တရားလိုထူသော ရန်ကုန်မြူနီစီပါလိတီ ကော်ပိုရေးရှင်း အငြိမ်းစား အင်ဂျင်နီယာ ဦးခင်မောင်နှင့် တရားခံထူသော အင်ဂျင်နီယာ အမ်၊အိုင်၊မိုဒန် တို့၏ ထွက်ဆိုချက်များအရ၊တိုက်နှစ်တိုက် ကပ်လျက်တည်ရှိနေလျှင်လေနှင့် နေရောင်ခြည်ကို

(၁) အန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန်တဲ့ ၁၂၊ စာ ၂၀၀၊ ၂၃၃။

၁၉၆၄

ဒေါ်မမ၏တရား ဝင် ကိုယ်စား လှယ်၊ ၎င်း၏ခင် ပွန်း ဂျာဝရုလီ (ခေါ်) မောင်မောင်လှ ပါ ၄ နှင့် နူးရ်မဟာမက် ဟာဘစ်။

၁၉၆၄

ဒေါ်မမ၏တရား ဝင် ကိုယ်စား လှယ်၊ ဇင်းစိုင် ပွန်းဂျာဝရာလီ (ခေါ်) မောင်မောင်လှ ပါ ၄ နှင့် နူးရိမဟာမက် ဟာဘစ်။

အိမ်ရှေ့ တံခါးပေါက်မှဝင်း၊ အိမ်နောက် တံခါးပေါက်မှဝင်း ရနိုင်ကြောင်း၊ အိမ်ဘေးဌ ပြူတင်းပေါက်များ ရှိရန်မလိုကြောင်း ပေါ်လွင်ထင်ရှား၏။ အယူခံ တရားလို၏ ပညာရှိ ရှေနေကြီးကလည်း၊ ရန်ကုန်မြို့ အချက်အခြာဖြစ်သော ရှေဘုံသာ လမ်းကဲ့သို့သော နေရာများတွင် ကပ်လျက်တည်ဆောက်ထားသော တိုက်အိမ်များမှာ ၇၅ ရာခိုင်နှုန်းမျှရှိကြောင်း ဝန်ခံ၏။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုလျှင်၊ တရားလို၏ တိုက်သည် လမ်းကျယ်ဖြစ်သော ရှေဘုံသာလမ်းတွင် တည်ရှိ၍ အနံမှာ ပေ ၆၀ မျှသာရှိဆဲဖြစ်ရာ အိမ်ရှေ့တံခါးပေါက်နှင့် အိမ်နောက်တံခါးပေါက်မှ လေနှင့် နေရောင်ခြည်သည် အိမ်အလည်ပိုင်းအထိ ရောက်ရှိနိုင်မည်ဟု ယူဆသည်။ အင်ဂျင်နီယာ အမ်၊အိုင်၊မိုဒန်ကလည်း တရားလို၏ တိုက်အိမ်အရှေ့တံခါးပေါက်နှင့် အနောက်တံခါးပေါက်မှ လေနှင့် နေရောင်ခြည် လုံလောက်စွာ ဝင်နိုင်ကြောင်း သက်သေထွက်ဆိုထား၏။ ထိုအကြောင်း အချက်များကို ထောက်သော် တရားလို၏ တိုက်အိမ် တောင်ဖက်ရှိ ပြူတင်းပေါက်များကို ပိတ်လိုက်ရုံမျှဖြင့် ထိုဟိုက်အိမ်၏ ပဌမ၊ ဒုတိယ နှင့် တတိယ အဆောက်များတွင် လေနှင့် နေရောင်ခြည် လုံလောက်စွာ မရဟု သက်သေအထောက်အထား ခိုင်ခိုင် လုံလုံ မရှိချေ။ ထိုအထပ် ၃ ထပ်တွင် တထပ်၌သာ တရားလိုနေပြီး၊ ကျန် ၂ ထပ်ကို အခြားသူများအား ငှါးရမ်းထား၏။ အိမ်ငှါးများက ပြူတင်းပေါက်များ ပိတ်လိုက်သဖြင့် လေနှင့် နေရောင်ခြည် လုံလောက်စွာ မရဟု တိုင်တမ်းခြင်းရှိဟန် မတူချေ။ အိုင်တမ်းသည်ဟုလည်း သက်သေထွက်ချက် မရှိချေ။ ထို့ပြင် ယင်းသို့လည်းပြူတင်းပေါက်များ ပိတ်လိုက်သောကြောင့်၊ ထိုအထပ် ၃ ထပ်တွင် နေထိုင်သူများ ကျန်းမာရေး ထိခိုက်ကြောင်းလည်းစိုးစဉ်းမျှ သက်သေထွက်ချက် မရှိချေ။ စင်စစ်သော်ကား အယူခံ တရားလို၏ ပညာရှိ ရှေနေကြီးက ပြူတင်းပေါက်များကိုပိတ်လိုက်သဖြင့် ထိုတိုက်အိမ် အထပ် ၃ ထပ်တွင် အခြေအနေ မည်ရွေ့ မည်မျှ ဆိုးဝါးသွားကြောင်း သက်သေ ထင်ရှား မပြခဲ့ပါဟု ဝန်ခံ၏။

ယင်းသို့သော အခြေအနေမျိုးတွင်၊ အထက်၌ ညွှန်ခဲ့သည့် **ပဒုန်တောင်စေး ကုမ္ပဏီလိမိတက်အမှု** (၁) တွင် အဆုံးအဖြတ်ပြုသည့်အတိုင်း၊ ဤအမှုတွင်လည်း၊ လျော်ကြေး ပေးဆောင်စေခြင်းဖြင့် တရားလိုသည် လုံလောက်သော သက်သာခွင့် ရရှိနိုင်မည်ဟု ယူဆရပေမည်။

တရားလို၏ ပညာရှိ ရှေနေကြီးက အကယ်၍ တရားခံသည် မိမိ၏ တိုက်အိမ် တည်ဆောက်ချိန် တရားလို၏ တိုက်အိမ်မှ ၅ ပေမျှခွါ၍ တည်ဆောက်လျှင် တရားလို တိုက်အိမ်၏ တောင်ဖက် ပြူတင်းပေါက်များမှ လေနှင့် နေရောင်ခြည် ရရှိသည်ကို ထိခိုက်မည်မဟုတ်ကြောင်းနှင့် လျောက်လဲပြန်သေး၏။ သို့သော် အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့

(၁) အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန်တွဲ ၁၂၊ စာ ၂၀၀၊ ၂၃၃။

၁၉၆၄

ဒေါ်မမ၏ တရား ဝင် ကိုယ်စား လှယ်၊ ဒုဒ်း၏ခင် ပွန်း ဂျာဝရာလီ (ခေါ်) မောင်မောင်လှ ပါ ၄ နှင့် နူးရ်မဟာမက် ဟာဘစ်။

သည့်အတိုင်း အဓိကအားဖြင့် ဆုံးဖြတ်ရမည့် အချက်မှာ ထိုပြူတင်းပေါက်များ ပိတ်လိုက်သဖြင့်၊ တရားလို၏ တိုက်အထပ် ၃ ထပ်တွင် လူမနေနိုင်လောက်အောင် ကျန်းမာရေး ထိခိုက်လောက်အောင် အခြေအနေဆိုးဝါးသွားသလောဟူသည့် အချက်သာဖြစ်သည်။ ထိုအချက်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သက်သေ အထောက်အထား လုံးဝ မရှိခဲ့ချေ။

အထက်ပေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ အယူခံကို ပယ်လိုက်သည်။ အယူခံတရားခံကလည်း ပြန်လှန်ကန့်ကွက်ချက် တင်သွင်းခဲ့ရာ၊ ၎င်းကန့်ကွက်ချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အထူးမပြောလိုတော့ပါဟု ၎င်း၏ရှေနေကြီးက ငွန်ခံသဖြင့် ပယ်လိုက်သည်။

အမှုသည်များသည် မိမိတို့ တရားစရိတ်ကို မိမိတို့ အသီးသီးကျခံကြရမည် ဖြစ်သည်။

တရားမအထွေထွေ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး နှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်ရွှေဘွင်

† ၁၉၆၄

ဩဂုတ်လ ၅ ရက်။

ပီ၊အယ်(လ်)၊ကေ၊အင်(နှ်)ပါလာနိယပ (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

လက်ထောက်မြို့ပြ ဌာနးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးဝန် (နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်) ပျဉ်းမနားမြို့ ပါ ၂ (လျှောက်ထားခံရသူ) *

မြို့ပြဆိုင်ရာဌာနးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃ ချစ်တီးဘုရားကျောင်းတည်ရှိခဲ့ဘူးသော၊ မြေပေါ်တွင် ဆက်လက်နေထိုင်ခွင့် ပေးနိုင် မပေးနိုင်။

ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီး မဖြစ်မီက၊ ချစ်တီး ဘုရားကျောင်းဆောင်နှင့်၊ အခြားအဆောက်အဦများတည်ရှိခဲ့ဘူးသော မြေကွက်ပေါ်၌၊ ယခုအခါတွင် နေထိုင်လျက် ရှိသူများ၏ လျှောက်ထားချက်အရ၊ ဌာနးရမ်းခကြီးကြပ်ရေးဝန်က၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌာနးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၃ အရ၊ ဆက်လက်နေထိုင်ခွင့်ပြု ခဲ့သဖြင့်၊ ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်၍၊ အမှုခေါ် စာချွန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန်၊ လျှောက်ထားခဲ့ရာ၊

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃ အရ၊ ထုတ်ပြန်ခဲ့သော ၁၉၅၀ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့စွဲဖြင့်၊ ကြော်ငြာစာတွင်၊ ချစ်တီး ဘုရားကျောင်းဆောင်တည်ရှိဘူးသောမြေကိုကင်း လွတ်ခွင့်ပြုသည်ဟု ဖေါ်ပြထားခြင်းမပြု။

ထို့ပြင် ၁၉၄၈ ခု ဖေဖော်ဝါရီလ ၅ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာ အမှတ် ၅၇ တွင်ဖေါ်ပြထားသော ဥပစာများမှာ၊ အဆောက်အဦများ ဖြစ်ဟန် လက္ခဏာရှိသည်။ မြေသက်သက်နှင့် သက်ဆိုင်ဟန်မတူ။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ပညာရှိရွှေနေကြီးဦးဘိုးသာ။

လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ပညာရှိရွှေနေကြီးဦးဘကျော်။

တရားသူကြီးချုပ်ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုများမှာ မြေတကွက်နှင့်သာ သက်ဆိုင်သည်တကြောင်း၊ အတူတကွ ကြားနာခဲ့သည်တကြောင်းတို့ကြောင့် ဤအမိန့်တရပ်

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ အထွေထွေလျှောက်လွှာအမှတ် ၄၄ မှ ၅၉။

† ပျဉ်းမနားမြို့၊ လက်ထောက်မြို့ပြ ဌာနးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးဝန် (နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်) ရုံး၏ ၁၉၆၂-၆၃ ခု၊ အခွန်တော် (၁၃) နံပါတ် ၁၅၇ မှ ၁၆၂ တို့တွင် ၁၉၆၄ ခု ဇန်နဝါရီလ ၇ ရက်နေ့စွဲဖြင့်ချမှတ်သောအမိန့်ကို အမှုခေါ် စာချွန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန် လျှောက်လွှာ။

၁၉၆၄

ပီ၊အယ်(လ်)၊ ကေ၊အင်(နှ်) ၂ ပါလာနိုယပ' နှင့် လက်ထောက် မြို့ပြ ဌာနမှူး ကြီးကြပ်ရေးဝန် (နယ်ပိုင် ဝန်ထောက်) ပျဉ်းမနားမြို့ ပါ ၂။

ဖြင့်ပင် အဆုံးအဖြတ်ပြုမည်ဖြစ်သည်။ ထိုမြေကွက်သည် ပျဉ်းမနားမြို့၌ရှိ၍၊ မူလက ထိုမြေပေါ်တွင် ချစ်တီးဘုရားကျောင်းဆောင်နှင့် အခြားအဆောက်အဦများရှိ၏။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်း ထိုဘုရားကျောင်းဆောင်နှင့် အဆောက်အဦများ ပျက်စီးလေသည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင်၊ ပိုလ်တောက်ထိန်က အိမ်ခြေယာခြေမရှိသူ ၃၀ ခန့်ကို ထိုမြေပေါ်၌ နေရာချထားလိုက်၏။ ထိုသူများသည် ထိုမြေပေါ်၌တဲများဆောက်လုပ်နေထိုင်ကြရာ ၁၉၅၀ ခုနှစ်တွင် ပျဉ်းမနားမြို့၌ မီးကြီးလောင်ရာတွင် ထိုတဲအိမ်များပါ ပျက်စီးလေသည်။ ထို့နောက် ခရိုင်ဝန်ခေါင်းဆောင်သော မီးကာကွယ်ရေးအဖွဲ့က ထိုမြေပေါ်တွင် မြေကွက်များရိုက်ပြီး၊ ယခုလျှောက်ထားခံရသူများအား နေထိုင်ခွင့်ပြုခဲ့လေသည်။ ယခုလျှောက်ထားသူ ပီ၊ အယ်(လ်)၊ ကေ၊ အင်(နှ်) ပါလာနိုယပ ချစ်တီးယားသည်ထိုဘုရားကျောင်းဆိုင်ရာထရတ်(စ်)အုပ်ချုပ်သူထရတ်(စ်) စတီး အ နေဖြင့် အချို့သော လျှောက်ထားခံရသူများအပေါ် နှင်ထုတ်လိုမှုစွဲဆိုရာ အနိုင်ဒီကရီ ရရှိခဲ့၏။ ဇာရီပြုလုပ်သောအခါ လျှောက်ထားခံရသူတို့က သက်ဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးဝန်ထံ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၃ အရ၊ မိမိတို့အသီးသီးနေထိုင်သည့် မြေကွက်များပေါ်၌ ဆက်လက်နေထိုင်ခွင့် ရရှိရန်နှင့် စံဌါးခသတ်မှတ်ရန် လျှောက်ထားသည်တွင် ကြီးကြပ်ရေးဝန်က လျှောက်ထားသည့်အတိုင်း အခွင့်ပြုလိုက်သဖြင့် ထိုအခွင့်ပြုသည့်အမိန့်များကို အမှုခေါ်စာချုန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ပါရန်၊ ပီ၊ အယ်(လ်)၊ ကေ၊ အင်(နှ်) ပါလာနိုယပ ချစ်တီးယား ယခုလျှောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူများသည် ပြန်လှန် ကျမ်းကျိန်လွှာပေးပို့ကြပြီး၊ တရားရုံးသို့ ကိုယ်တိုင်လာရောက်ခြင်း မပြုကြချေ။ သို့သော်ပညာရှိ အစိုးရရှေ့နေကြီး ဦးဘကျော်သည် ပျဉ်းမနားမြို့ လက်ထောက်ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးဝန်အတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်လေသည်။

လျှောက်ထားသူ၏ ပညာရှိရှေ့နေကြီးက ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃ အရ၊ ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်တော်ဌာနမှထုတ်သော အမိန့်ကြော်ငြာစာ အမှတ် ၃၀၁ ကို အကိုးအကားပြုပြီး အခင်းဖြစ်မြေမှာ ချစ်တီးဘုရားကျောင်းဆောင် တည်ရှိရာမြေဖြစ်သဖြင့်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေမှ လွတ်ကင်းပါသည်ဟုလျှောက်လဲ၏။ သို့သော် ထိုအမိန့်ကြော်ငြာစာတွင် ဘုန်းကြီးကျောင်းများ၊ ဇရပ်များနှင့် အခြားပုဒ္ဓဘာသာ သာသနာရေးဆိုင်ရာ အဆောက်အဦများနှင့်ပတ်သက်သော ထိုအဆောက်အဦများ၏ အာရာမ်အတွင်းရှိ အဆောက်အဦများကို ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုသည်ဟု ဖေါ်ပြထား၏။ ထို့ပြင်လည်း ဆန့်စက်များနှင့် ဆန့်စက်ဆိုင်ရာ အဆောင်အယောင်များကို

၁၉၆၄

ပီ အယ် (လ်) ၊ ကေ၊ အင် (နှ်) ပါလာနီယာပန့်နှင့် လက်ထောက် မြို့ပြ ဌါနမှူး ကြီးကြပ်ရေးဝန် (နယ်ပိုင် ဝန်ထောက်) မျဉ်း မနားမြို့ ပါ ၂ ။

လည်း ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုသည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထား၏။ ချစ်တီးဘုရားကျောင်းဆောင်တည်ရှိ ဘူးသော မြေကိုကင်းလွတ်ခွင့်ပြုသည်ဟု ဖေါ်ပြထားခြင်းမပြုချေ။ အကယ်၍လျှောက် ထားသူသည် အခင်းဖြစ်မြေကို ချစ်တီးဘုရားကျောင်းဆောင် ပြန်လည်ဆောက်လုပ်ရန် အတွက်အလိုရှိလျှင် ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခကြိုးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃ အရ၊ ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုရန် သက်ဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်သို့လျှောက်ထားနိုင်ပေမည်။

တဖန် လျှောက်ထားသူ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြိုးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂(၁) အရ၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်တော်ဌာနက ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၅ ရက်နေ့စွဲဖြင့်ထုတ်သော အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၅၇ ကို ကိုးကားပြီး အခင်းဖြစ်မြေသည် ထိုအမိန့်ကြော်ငြာစာအလို့ငှါ သတ်မှတ်သော နေထိုင်မှုကိစ္စ၊ သို့တည်းမဟုတ် လုပ်ငန်းကိစ္စအတွက် အသုံးပြုသည့်ဥပစာမဟုတ်သဖြင့် အဆိုပါပုဒ်မ ၁၃ တွင် အကျုံးမဝင်ကြောင်းနှင့် လျှောက်လဲပြန်သေး၏။ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးအဓိကအားဖြင့် ကိုးကားသည့်အချက်မှာ ထိုအမိန့်ကြော်ငြာစာတွင် ယင်း ကြော်ငြာစာအလို့ငှါ နေထိုင်မှုကိစ္စနှင့် လုပ်ငန်းကိစ္စများဆိုင်ရာ ဥပစာသည် စက်ရုံ များ၊ ဂိုဒေါင်များ၊ ဆေးရုံများ၊ ကျောင်းများ၊ ဘုန်းကြီးကျောင်းများ၊ ဇရပ်များ၊ ကလပ်များနှင့် အခြားအသင်းများအတွက် အသုံးပြုသောဥပစာများ မပါဝင်ဟူသော အချက်ဖြစ်သည်။ ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များသည် မြေသက်သက်နှင့် သက်ဆိုင်ဟန်မတူဘဲ မြေပေါ်ရှိ အဆောက်အဦများနှင့်သက်ဆိုင်ဟန်လက္ခဏာရှိသည်။ အကြောင်းသော် ကား ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင် စက်ရုံများ၊ ဂိုဒေါင်များ၊ ဆေးရုံများ စသည်တို့က အသုံးပြုသောဥပစာများဟု ဖေါ်ပြထားရာ၊ ထိုဥပစာများမှာ အဆောက်အဦများ ဖြစ်တန်ရာသည်။ ထို့ပြင်လည်း မြို့ပြဆိုင်ရာဌါးရမ်းခကြိုးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂ တွင် ဥပစာဆိုသည့်စကားရပ်ကို အဓိပ္ပါယ်ရှင်းလင်းဖေါ်ပြထားသည်။ သို့သော် နေထိုင် မှုကိစ္စ၊ သို့တည်းမဟုတ် လုပ်ငန်းကိစ္စအတွက် အသုံးပြုသော ဥပစာဆိုသည့်စကားရပ် များ၏အဓိပ္ပါယ်ကိုရှင်းလင်းဖေါ်ပြထားခြင်းမပြုချေ။ ထို့ကြောင့် အဆိုပါအမိန့်ကြော် ငြာစာတွင်ဖေါ်ပြသော ဥပစာများမှာ အဆောက်အဦများဖြစ်ဟန်လက္ခဏာရှိသည်ဟု ယူဆရပေမည်။

ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန်အကြောင်းမပြင်သဖြင့် လျှောက်လွှာများကို စရိတ်မရှိပယ် လိုက်သည်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းရှေ့တွင်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (ပြင်ဆင်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

မောင်ကလု (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ)*

† ၁၉၆၄ ဇူလိုင်လ ၁၈ ရက်။

ယစ်မျိုး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၁ —မည်သည့် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးမျှားက စစ်ဆေးနိုင်ခြင်း—ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၅၃၇။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ယစ်မျိုး အက်ဥပဒေပုဒ်မ (၃၁) အရ၊ တင်ပို့သည့်အမှုကို ဒုတိယတန်း အာဏာရ၊ ရာဇဝတ် တရားသူကြီးကသာ စစ်ဆေးစီရင် ဆုံးဖြတ်နိုင်သည်။

ဝါရမ်းမှု စစ်ဆေးခြင်း နည်းဖြင့် စစ်ဆေးရမည့် အမှုကို သာမန်မှု စစ်ဆေးခြင်းနည်းဖြင့် စစ်ဆေး ခဲ့လျှင်၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၅၃၇ အရ၊ ပြုပြင်၍ရသော ဆောင်ရွက်မှုမျိုး မဟုတ် သဖြင့် ချမှတ်သော အမိန့်ပျက်ပြယ်ရမည်။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ နှင့် မောင်ညွန့်၊ ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ လွှတ်တော်စီရင်ထုံး ၃၁၂ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။ကော့ကရိတ်ခရိုင်၊ တံခွန်တိုင်ရာဘက်မြို့နယ် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၁၆ တွင်၊ တရားခံ မောင်ကလုအား၊ ယစ်မျိုးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၁ အရ၊အပြစ်ပေးရှိဒဏ်ငွေ ၂၀ ကျပ် ပေးဆောင်စေရန်၊ မပေးဆောင်က အလုပ်ကြမ်းနှင့်ထောင်ဒဏ် ၂၀ ရက်၊ ကျခံစေ ရန်အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ကော့ကရိတ်မြို့ခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက၊အဆိုပါအမှုတွင် အမိန့်ချမှတ်သော တံခွန်တိုင် ရာဘက်မြို့နယ် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးသည် တတိယတန်း ရာဇဝတ်တရား သူကြီးအာဏာနှင့်ယစ်မျိုးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆၂ အရ၊ အပ်နှင်းထားသည့်အာဏာသာ ရှိသဖြင့်၊ ဒုတိယတန်းအာဏာရ ရာဇဝတ်တရားသူကြီး စစ်ဆေးရမည့်အမှု ယစ်မျိုး

---

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် ပြင်ဆင်မှု အမှတ် ၁၂၀-ခ။

† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမကြီး အမှု အမှတ် ၁၆ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၈ ရက် နေ့စွဲပါ၊ တံခွန်တိုင် ရာဘက်မြို့နယ် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက အမိန့်ကို ပြန်၍ ပြင်ဆင်မှု။

ယစ်မျိုး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၁ အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်းကို ပြင်ဆင်မှု။

၁၉၆၄

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် မောင်ကလူ။

အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၁ ကို၊ စစ်ဆေးခြင်းပြုသည့်ပြင်၊ ဘော်ပြပါအမှုကို၊ ဝါရမ်းမှု စစ်ဆေးခြင်းနည်းဖြင့်၊ စစ်ဆေးရန်ဖြစ်ပါလျက်၊ စစ်ဆေးခြင်းမပြုဘဲ၊ သမွာန်မှုစစ်ဆေးခြင်းနည်းဖြင့်၊ စစ်ဆေးခြင်းပြုသည့်အတွက်၊ ပျက်ပြယ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် အောက်ရုံးချမှတ်သောအမိန့်ကို၊ ပယ်ဖျက်ပေးရန် ထောက်ခံချက်ဖြင့်၊ အမှုတွဲကို ဤရုံးသို့တင်ပို့သည်။

အောက်ခုံးအမှုတွဲကိုဘတ်ရှလေ့လာရာ၊ ပညာရှိခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးတင်ပြသည့်အတိုင်း၊ မှန်ကန်သည်ကိုတွေ့ရသည်။ ယစ်မျိုးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၁ အရ၊တင်ပို့သည့်အမှုကို၊ ဒုတိယဘန်းအာဏာရ ရာဇဝတ်တရားသူကြီးကသာစစ်ဆေး စီရင်နိုင်ပေသည်။ ဝါရမ်းမှု စစ်ဆေးခြင်းနည်းဖြင့်၊စစ်ဆေးရမည့်အမှုကို၊သမွာန်မှုစစ်ဆေးခြင်းနည်းဖြင့်၊ စစ်ဆေးခဲ့လျှင်၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၅၃၇ အရ၊ပြုပြင်၍ရသော ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်မှုမျိုးမဟုတ်သဖြင့်၊ ချမှတ်သောအမိန့်အတည်မဖြစ်ဘဲ၊ ပျက်ပြယ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်းကို၊ **ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ နှင့် မောင်ညွန့်** (၁) စီရင်ထုံးတွင်၊ အတိုအလင်းဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ထားသည်။

ရာဇဝတ်တရားသူကြီးတဦးဦးသည် မိမိထံသို့ရောက်လာသောရာဇဝတ်မှုကို၊ စစ်ဆေးခြင်းမပြုမီ၊ တင်ပို့သည့်ဥပဒေပုဒ်မ အမှုအကြောင်းခြင်းရာကိုတတ်ရှု၍၊သက်ဆိုင်သည့်ဥပဒေတို့ကိုလေ့လာပြီး၊ မိမိစစ်ဆေးပိုင်ခွင့်ရှိသည်ဟု၊ သေချာစွာသိရမှသာ၊ အမှုကိုစစ်ဆေးစီရင်သင့်ကြောင်း သတိချပ်စေလိုသည်။

ဤအမှုတွင်၊ အောက်ရုံးချမှတ်သော စီရင်ချက်နှင့်အပြစ်ဒဏ်ကို၊ ဘော်ပြပါအကြောင်းမျှားကြောင့်၊ အတည်မပြုနိုင်သဖြင့်ပယ်ဖျက်ပြီး၊ အမှုကိုတဖန်၊ ပညာရှိခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးကိုယ်တိုင်ဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ် ၎င်းကသင့်လျော်သည်ဟုထင်မြင်သော ရာဇဝတ်တရားသူကြီးတဦးဦးက ဖြစ်စေ၊ ဥပဒေအရ၊ စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ရန် လျှောက်ထားခံရသူ (တရားခံ) ပေးဆောင်ပြီးဖြစ်သောဒဏ်ငွေကို၊ ၎င်းအားပြန်လည်၍ထုတ်ပေးရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

(၁) ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ လွှတ်တော်ဝိနိုင်ထုံး ၃၁၂။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်ရွှေတို့၏

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

မောင်ကျော်ခင် (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ)*

၁၉၆၄ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၄ ရက်။

လက်နက် ဥပဒေ(ယာယီပြင်ဆင်ချက်)—ဝါးဘမ်းရာဒ်မှ အသုံးပြုသည့်ယမ်းများ—ပုဒ်မ ၂(ဂ) တွင် အကျုံးမဝင်—ပုဒ်မ ၄ (၄) တွင် အကျုံးဝင်ခြင်း—ပေးရမည့် ပြစ်ချက်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အမှုတွင် ဘမ်းဆီးရမိသည် ဆိုသည့် ယမ်းများမှာ ယာယီ ပြင်ဆင်ချက် လက်နက် ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂ (ဂ) တွင် ပြဆိုထားသည့်(**Demolition Explosives**)ဆိုသည်တွင် မပါဝင်၍ ပုဒ်မ ၄ (၄) တွင် ပြဆိုထားသည့်(**Other Explosives**)တွင်သာ အကျုံးဝင်မည်ဖြစ်၍ လက်နက် ဥပဒေ ၁၉ (က) နှင့်သာ အပြစ်ပေးနိုင်ပြီး၊ ယာယီပြင်ဆင်ချက် လက်နက် ဥပဒေ ၁၉-က နှင့် အကျုံးမဝင်။

ထို့ကြောင့် အများဆုံး ပြစ်ဒဏ်မှာ ၃ နှစ်သာဖြစ်ပြီး၊ လျှောက်ထားခံရသူအပေါ် ချထားခဲ့သည့် ၂ နှစ် ပြစ်ဒဏ်ကို တိုးမြှင့်ရန် မလို။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးဘဘော၊ အစိုးရလွှတ်တော်ရှေ့နေကြီး။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ကိုယ်တိုင် (အချုပ်နှင့်)။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်။ ။ယခုအမှုမှလျှောက်ခံရသူ မောင်ကျော်ခင်မှာ၊ ဗန်းမော်မြို့ ၂ ရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၃ ခု၊ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၁၀၉ တွင်၊ ယာယီပြင်ဆင်ချက် လက်နက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၉-ကအရ၊ ရာဇဝတ်စွဲဆိုခံရရာ၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်ဆို၍ အလုပ်ကြမ်းနှင့်ထောင်ဒဏ် ၂ နှစ် ကျခံစေရမည်ဟု ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခြင်းခံရလေသည်။

၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ယာယီပြင်ဆင်ချက်လက်နက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၉ (က) ကို၊ ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၃၂ အရ၊ ပြင်ဆင်ထားသည့်ပုဒ်မ ၂ တွင် ပြစ်ဒဏ်စီရင်ရန်နှင့် ပတ်သက်၍ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူအား အနည်းဆုံး အလုပ်ကြမ်းနှင့်ထောင်ဒဏ် ၃ နှစ် ကျခံစေရမည်ဟု ပြင်ဆင်ခဲ့သည်ဖြစ်၍၊ ယခုအမှုတွင် ချမှတ်ခဲ့သည့်ပြစ်ဒဏ်မှာ ဥပဒေ အရမှားယွင်းနေကြောင်းတွေ့ရသည်။

---

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် ပြင်ဆင်မှု အမှတ် ၃ (က)။

† **၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ်** ၁၀၉ **တွင် ချမှတ်သော်** ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၁၆ ရက် နေ့စွဲပါ၊ ဗန်းမော်မြို့ ဒုတိယ ရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို ပြန်၍ ပြင်ဆင်မှု။

၁၉၆၄

ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
နှင့်
မောင်
ကျော်ခင်။

ထို့ကြောင့် ဤရုံးမှပြင်ဆင်မှု (က) ဖွင့်၍ တရားခံဖြစ်သူ လျှောက်ခံရသူအား မည်သည့်အတွက်ကြောင့်ပြစ်ဒဏ်ကိုတိုး မြှင့်၍ပေးသင့်ကြောင်း အကြောင်းပြရန် နှိုး တစ်စာထုတ်ခဲ့သည်။ လျှောက်ခံရသူက ဖမ်းဆီးရမိသည့်ယမ်းများကို ငါးဖမ်းရာတွင် အသုံးပြုရန် အင်းသူကြီးများသို့ ရောင်းစားရန်သာဖြစ်၍ နိုင်ငံတော်ကို ပုန်ကန် သောင်းကျန်းရန်အတွက်မဟုတ်သောကြောင့်ပြစ်ဒဏ်တိုးမြှင့်ရန်မသင့်ပါဟု လျှောက် ထားသည်။

သက်ဆိုင်သည့်အမှုဘွဲ့ကိုလေ့လာသောအခါ၊ဖမ်းဆီးရမိသည်ဆိုသည့် ယမ်းဘီလူး များမှာယာယီပြင်ဆင်ချက်လက်နက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂ တွင်ပြဆိုထားသည့်လက်နက်အမျိုး အစားစာရင်းတွင်ပါဝင်ကြောင်းသက်သေခံချက်မရှိပေ၊အစိုးရအတွက်လိုက်ပါဆောင် ရွက်သည့်ပညာရှိရွှေနေကြီးကလည်း ဘမ်းဆီးမိသည့် သက်သေခံယမ်းဘီလူးများမှာ ပုဒ်မ ၂ အမှတ် (ဂ) တွင်ပြဆိုထားသည့် (**Demolition Explosives**) ဆိုသည် တွင်ပါဝင်သည်ဟု သက်သေခံချက်မရှိကြောင်းဝန်ခံ၍ ၎င်းသက်သေခံပစ္စည်းများမှာ လက်နက် ဥပဒေပုဒ်မ ၄ (၄) တွင်ပြဆိုထားသည့် (**Ammunition**) ၏အခြားယ်ဖြစ်သည် (**Other Explosives**) တွင်သာ အကျုံးဝင်မည်ဖြစ်၍၊ အမှုတွင် ကျူးလွန်သည်ဖြစ်မှုမှာ လက်နက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၉ (က) သာဖြစ်ကြောင်းသဘော တူညီပေသည်။ထို့ကြောင့်အစိုးရရှေနေကြီးကလျှောက်ခံရသူပေါ် ယာယီပြင်ဆင်ချက် လက်နက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၉-က အရ၊ ပြစ်မှုတွေ့ရှိထားခြင်းမှာ မှားယွင်းနေ၍ပြင်ဆင် ချက်ပေးပြီး ချမှတ်ခဲ့သည့်ပြစ်ဒဏ်မှာမူ ထိုပုဒ်မအရ တိုးမြှင့်ရန် လိုအပ်မည်မဟုတ် ကြောင်းပြဆိုပေသည်။

သက်သေခံချက်များအရ ယခုအမှုတွင် လျှောက်ခံရသူကျူးလွန်သည့်ပြစ်မှုမှာ လက်နက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၉-က အရသာဖြစ်ပြီးယာယီပြင်ဆင်ချက်လက်နက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၉-က သို့အကျုံးမဝင်ကြောင်းထင်ရှားသဖြင့်လျှောက်ခံရသူသည်ယခုအမှုတွင်လက် နက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၉-က အရသာ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။ ၎င်း ပုဒ်မအရ အများဆုံးချမှတ်နိုင်သည့်ပြစ်ဒဏ်မှာထောင်ဒဏ် ၃ နှစ်သာဖြစ်၍ လျှောက် ခံရသူပေါ် ချမှတ်ခဲ့သည့်ထောင်ဒဏ် ၂ နှစ်ပြစ်ဒဏ်ကို တိုးမြှင့်ရန် လိုအပ်တော့မည် မဟုတ်ပေ။

ဖေါ်ပြပါအကြောင်းများကြောင့် ဇန်းမော်မြို့ ၂ ရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး ရုံး၊ ၁၉၆၃ ခု၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုမှတ် ၁၀၉ တွင်လျှောက်ခံရသူ မောင်ကျော်ခင်ပေါ် ယာယီပြင်ဆင်ချက်လက်နက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၉-ကအရ၊ ပြစ်မှုတွေ့ရှိခြင်းကိုပယ်ဖျက်၍ လျှောက်ခံရသူသည် လက်နက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၉(က) အရသာပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု ပြင်ဆင်၍ ချမှတ်ထားသည့်ပြစ်ဒဏ်ကိုမူ အတည်ပြုလိုက်သည်။

တရားမအယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးရွှေတွင်

မသောင်း ပါ ၄ (အယူခံတရားလိုမျှား)

နှင့်

မောင်ဥာဏ် ပါ ၂ / မောင်ဥာဏ် ပါ ၁၁ (လျှောက်ထားခံရသူ)*

† ၁၉၆၄ ဇူလိုင်လ ၇ ရက်။

သီးခြားသက်သာခွင့်—အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၁ နှင့် ၃၉ စာချုပ်တွင် မှားယွင်းမှု—မြေဝယ်သူ၏ အခွင့်အရေးများ။

ရောင်းသူနှင့်ဝယ်သူတို့သည် အခင်းဖြစ်သောမြေကို အရောင်းအဝယ်ပြုကြသော်လည်း၊ ရောင်းသူက စာချုပ်ရေးသူအား အခြားမြေကွက်နှင့် သက်ဆိုင်သော ပြေစာကိုပေးအပ်မိသဖြင့်၊ ထိုပြေစာအရ စာချုပ်ရေးမိရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဝယ်သူသည် စာချုပ်ကို ပြင်ဆင်ရန် တရားစွဲဆိုရန်မလို။ သီးခြားသက်သာခွင့် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၁ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင်၊ စာချုပ်ပါ အချက်အလက်များ မှားယွင်းလျှင် တရားမစွဲမနေရဟု ပြဋ္ဌာန်းခြင်း မပြုသည်ကို သတိမူရမည်။

ရှိတ်ခ်ဗာဆပ်တီး နှင့် ဆာဂျူပရဏ်ဆပ်၊ အေ၊အိုင်၊အာရ်၊ ၁၉၃၉၊ အုတ်၊စ ၁၀၊ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ထိုပြင်ဝယ်သူသည်၊ သီးခြားသက်သာခွင့် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၉ အရ၊ စာချုပ်ကို ပယ်ဖျက်ရန် တရားစွဲဆိုရန်လည်းမလို။

အယူခံတရားလိုမျှားအတွက်။ ။ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးခင်မောင် (၄)။

အယူခံတရားခံမျှားအတွက်။ ။ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးဘိုးသာ။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအယူခံမှု နှစ်မှသည် အယူခံ တရားလိုတို့နှင့် အယူခံတရားခံတို့ သထုံမြို့ရှိ မြေရာတကွက်နှင့်ပတ်သက်၍ အပြန်အလှန် တရားစွဲဆိုကြရာမှ ပေါ်ပေါက်ပြီးလျှင်၊ ကြားနာရာဌာနသည်း တပြိုင်နက်တည်း ကြားနာခဲ့သည် ဖြစ်၍၊ ဤအမိန့်တရပ်ဖြင့်ပင် အဆုံးအဖြတ်ပြုမည်ဖြစ်သည်။

---

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမ ဒုတိယ အယူခံမှုအမှတ် ၂၁-၂၂။

† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၁၃-၁၄ တွင်၊ ၁၉၆၃ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၁ ရက်/ ၁၉၆၃ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၃ ရက်နေ့စွဲပါ သထုံမြို့၊ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကိုအယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၄

မသောင်း ပါ ၄ နှင့် မောင်ဥဏ်ပါ၂၊ မောင်ဥဏ် ပါ ၁၁။

အမှုအကြောင်းခြင်းရာများနှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ရုံးစီရင်ချက်များတွင် တိကျစွာဖော်ပြပြီးဖြစ်သဖြင့် ထပ်မံ၍ အသေးစိတ်ဖော်ပြရန် မလိုတော့ပေ။ အောက်ရုံးနှစ်ရုံးစလုံးကပင် အမှုအကြောင်းခြင်းရာများနှင့် ပတ်သက်၍ သဘောတူညီဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခဲ့ပြီးဖြစ်သဖြင့်၊ အမှုအဖြစ်အပျက်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဤရုံးကဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်းမရှိတော့ချေ။

မောင်ဥဏ်နှင့် မကြင်မြိုင်တို့သည် ဒေါ်လုံးနှင့် ခင်ပွန်း ဦးဆင်ကြာရွှန်းတို့ပိုင် အခင်းဖြစ်မြေကွက်ကို မှာပုံတင်စာချုပ်ဖြင့် ဝယ်ယူခဲ့ကြောင်းထင်ရှား၏။ ယင်းသို့စာချုပ်ချုပ်ပြီးနောက် ဦးဆင်ကြာရွှန်းနှင့် ဒေါ်လုံးတို့သည် ထိုမြေပေါ်ရှိအိမ်ကိုဖျက်ပြီးလျှင် မိမိတို့ပိုင်အနီးရှိ အခြားမြေကွက်ပေါ်၌ အိမ်ဆောက်သုပ်ပြီးလျှင် နေထိုင်ကြ၏။ မောင်ဥဏ်နှင့် မကြင်မြိုင်တို့သည်း အခင်းဖြစ်မြေပေါ်၌ အိမ်ဆောက်လုပ်ပြီးလျှင် နေထိုင်ကြရာ ယခုတိုင်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ရောင်းသူနှင့်ဝယ်သူတို့ ရောင်းဝယ်သည့်မြေမှာ အခင်းဖြစ်မြေဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားလှ၏။ သို့သော် စာချုပ်ချုပ်စဉ်အခါက စာချုပ်ခေးသူအား ဦးဆင်ကြာရွှန်းတို့က မိမိတို့ပိုင် အခြားမြေကွက်နှင့်ဆိုင်သောပြေစာကိုပေးအပ်သဖြင့် ထိုပြေစာအရစာချုပ်ရေးသူက ရောင်းချသည့်မြေကိုဖော်ပြလိုက်၏။ သို့သော် ရောင်းချသည့်မြေ၏ အလားအလာနယ်နိမိတ်များမှာ အခင်းဖြစ်မြေ၏အလားအလာနယ်နိမိတ်များဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် အောက်ရုံး ၂ ရုံးတွေ့ရှိသည့်အတိုင်း ဦးဆင်ကြာရွှန်းနှင့် ဒေါ်လုံးတို့ ရောင်းချသည့်မြေမှာ ယခုမောင်ဥဏ်နှင့် မကြင်မြိုင်တို့ လက်ရှိနေထိုင်သောအခင်းဖြစ်မြေဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားလှ၏။

ဒေါ်လုံးတို့၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက မောင်ဥဏ်တို့သည် အဆိုပါမှတ်ပုံတင်စာချုပ်ကို ပြင်ဆင်ရန် တရားစွဲဆိုသင့်ပါသည်ဟု သျှောက်လဲ၏။ သို့သော် သီးခြားသက်သာခွင့် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၁ ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင် စာချုပ်ပါ အချက်အလက်များမှားယွင်းလျှင်တရားမစွဲမနေရဟု ပြဋ္ဌာန်းခြင်းမပြုသည်ကို သတိမူရပေမည်။ **ဒို့တစ်ဗမာ ဆပ်တီး** နှင့် **ဆာဂျူပရာဆပ်** (၁) အမှုတွင် အောက်ပါအတိုင်း မြွက်ဆိုထားလေသည်။

> **"Section 31 is an enabling Section and the fact of its not being made use of cannot deprive a purchaser of the rights conveyed to him by his sale deed."**

ဤမြွက်ဆိုချက်မှာ သီးခြား သက်သာခွင့် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၁ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်ကိုက်ညီသည်ဖြစ်၍ လက်ခံရပေမည်။

(၁) အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၉၊ အုတ်စာ ၁၀။

ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက ထပ်လောင်း၍ လျှောက်လဲသည်မှာ၊ သီးခြားသက်သာခွင့် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၉ အရ စာချုပ်ကိုပယ်ဖျက်ရန် တရားစွဲဆိုသင့်ကြောင်းနှင့် တင်ပြ လျှောက်လဲပြန်သော်၏။ သို့သော် ဤအမှုပါစာချုပ်ရှိနေသဖြင့် မောင်ဥဏ္ဏာတို့၏ အခွင့် အရေးကို တားဆီးပိတ်ပင်သည်ဟု မဆိုနိုင်ချေ။ မောင်ဥဏ္ဏာတို့နှင့် ဦးဆင်ကြာရွှန်း တို့သည် နှစ်ဦးသဘောတူညီ အခင်းဖြစ်မြေကွက်ကို အရောင်းအဝယ်ပြုကြသည်မှာ ထင်ရှားသဖြင့် အဆိုပါ မှတ်ပုံတင် စာချုပ်အရပင် ထိုမြေကွက်ပိုင်ဆိုင်ခွင့်သည် မောင်ဥဏ္ဏာတို့၌ တည်ရှိနေသည်ဟု ယူဆရပေမည်။

ထို့ကြောင့် အယူခံမျာ်းကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်လိုက်သည်။ ဤရုံးရွှေနေခမှာ အမှုအသီးသီးတွင် ၅၀ ဖြစ်စေရမည်။

၁၉၆၄

မသောင်း ပါ ၄ နှင့် မောင်ဥဏ္ဏာပါ၂၊ မောင်ဥဏ္ဏာ ပါ ၁၁။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင် ရှေ့တွင်

မောင်စော်ဘွား (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ) *

၁၉၆၄

ဖြေဂုထ်လ ၁၈ ရက်။

လူသတ်မှု—သေဒဏ်ထိုက်သည့် အမှုမျိုးတွင်၊ သက်သေတဦးတည်း၏ ထွက်ဆိုချက်အပေါ် မည်သည့် အခါ၌ အပြစ် မပေးသင့်ခြင်း—သံသယ အကျိုးခံစားခွင့်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ကြီးလေးသော သေဒဏ်ထိုက်ဆင့်သည့် အမှုမျိုးတွင် လုံးဝယုံကြည် လက်ခံနိုင်ရန် ခဲယဉ်းသည့် သက်သေတဦးတည်း၏ ထွက်ဆိုချက်အပေါ် မူတည်၍ အပြစ်ပေးရန် မသင့်လျော်။

ဥပမာ ပါ ၁ နှင့် ဘုရင်ကေရှင်၊ [အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊၁၉၃၇ ရန်ကုန် ဂ]။ နှင့် မောင်ရွှေနှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၆၀ ခု၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး (တရားလွှတ်တော်) စာ ၂၄၃ တို့ကိုကိုးကားသည်။

ထို့ကြောင့် သေသူအား ဒါးနှင့် ထိုးသည်မှာ အယူခံတရားလိုသာဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည် လက်ခံနိုင်ရန် ခဲယဉ်းသော သက်သေတဦးတည်းက ထွက်ဆိုထားရာ၊ ထိုထွက်ဆိုချက်အပေါ် မူတည်၍ တထစ်ချယူဆနိုင်ရန် ခဲယဉ်းသည်။

အယူခံတရားလိုများသည်၊ သံသယအကျိုး ခံစားခွင့်ရှိသည်။

အယူခံ တရားလိုအတွက်။ ။မစ္စတာ အက်(စ်)၊ အယ်သ် ဗားမား၊ လွှတ်တော်ရှေ့နေကြီး။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးဘဘော၊လွှတ်တော်ရှေ့နေကြီး။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်။ ။ယခုအမှုမှ အယူခံတရားလို မောင်စော်ဘွားနှင့် ဆက်စပ်နေသည့် ဤရုံး ၁၉၆၄ ခု၊ အယူခံအမှတ် ၂ မှ အယူခံတရားလိုများ ဖြစ်သူ မောင်ပေါ်၊ သိန်းမောင်နှင့် ဘသက် တို့မှာ မန္တလေးမြို့၊ ဒုတိယအထူးတရားသူကြီးရုံး ၁၉၆၃ ခု၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၅ တွင် မောင်အေးဆောင်ဆိုသူ ဒါးဒဏ်ရာရရှိသေဆုံးရသည်နှင့် ပတ်သက်၍ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂/၁၁၄ အရ၊ တရားစွဲဆို ခံရရာ၊ မောင်စော်ဘွားမှာပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) အရ၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်သဖြင့် ထောင်ဒဏ် တသက်

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် အယူခံမှု အမှတ် ၉၅။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှု အမှတ် ၅ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၇ ရက်နေ့စွဲပါ၊ မန္တလေးမြို့၊ ဒုတိယ အထူး တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို အယူခံမှု။

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်းကို အယူခံမှု။

၁၉၆၄

မောင်စော်ဘွား နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

တာကျွန်းကျခံစေရန်နှင့် မောင်ပေါ်၊ သိန်းမောင်နှင့် မောင်ဘသက်တို့ကမူ ပုဒ်မ ၃၀၂/၁၀၉ အရ၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်သဖြင့် ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ်စီကျခံစေရမည်ဟု ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခြင်းခံရလေသည်။ ထို့အတူက် အယူခံတရားလိုမျာ်းက အယူခံမှုမျာ်း တင်သွင်းခဲ့ရာ၊ ယခုအမှုတွင် ချမှတ်မည့်စီရင်ချက်မှာ ဆက်စပ်နေသည့်အယူခံမှုအမှတ် ၂/၆၄ တွက်ပါ အကျုံးဝင်ပေသည်။

အမှုကြောင်းရာ လိုရင်းကို ဖေါ်ပြရမူ၊သေသူ မောင်အေးဆောင် နှင့် အောင်ရွှေ၊ မြသောင်း (လိုပြ-၇၊ ၁၆) တို့မှာ နန္ဒာခေါ်ခံကုန်းရွာသားမျာ်းဖြစ်၍ အချင်းဖြစ်သည့် ၁၉၆၄ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၁၁ ရက်နေ့က လိုင်းပေါက်ရွာသို့အတူရောက်သာကြပြီး၊ကိုတောဝ (လိုပြ-၅) ၏သမီးသေဆုံးသဖြင့် ရက်လည်ဆွမ်းကျွေးရန် ချက်ပြုတ်နေသည့်အိမ်တွင် ပေါက်မြို့ရွာသားမျာ်းဖြစ်သူအယူခံတရားလို စော်ဘွား၊မောင်ပေါ်၊ သိန်းမောင်တို့နှင့် ထိုနေ့ညနေ ၅ နာရီအချိန်ခန့် ဖဲဝင်ရိုက်သည်ဆိုကြောင်း၊ ဖဲဝိုင်းတွင် အယူခံတရားလို စော်ဘွား၊ မောင်ပေါ်၊ သေသူ အေးဆောင်၊ အောင်ရွှေ (လိုပြ-၇) တို့ဝင်ရိုက်ပြီး၊ အယူခံတရားလို သိန်းမောင်နှင့် မြသောင်း (လိုပြ-၁၆) တို့က ဝိုင်းအနီးမှ ထိုင်ကြည့်နေသည်ဆိုကြောင်း၊ ဖဲဝိုင်းကစား၍ မျာ်းမကြာမီပင် အယူခံတရားလို စော်ဘွားနှင့် အေးဆောင်တို့လူစုစကားမျာ်းကြပြီး၊စော်ဘွားကမင်းတို့ရွာသားတွေသိစေ့မယ်ဟု ခြိမ်းခြောက်ပြောဆိုရန်ဖြစ်ကြရာ၊ အိမ်ရှင် ကိုတောနှင့် ဝင်း၏နီးတို့က မြင်လိုက်သဖြင့်၊ အယူခံတရားလိုစော်ဘွား၊ မောင်ပေါ် နှင့် သိန်းမောင် တို့ကရွာတောင်ဘက်ထွက်သွား၍ အေးဆောင်၊ အောင်ရွှေ၊ မြသောင်းတို့ကမူ ရွာအရှေ့ဘက်သို့ထွက်သွားသည်ဆိုကြောင်း။ ထို့နောက်မျာ်း မကြာမီ ၆ နာရီအချိန်ခန့်တွင် မသာအိမ်ရှင် ဦးတောနှင့် ဦးနွယ် (လိုပြ-၆) တို့၏ ထွက်ဆိုချက်အရ၊ အေးဆောင်၊ အောင်ရွှေနှင့် မြသောင်းတို့ ပြန်ရောက်သာပြီး၊ စော်ဘွားတို့ ဘယ်ဘက်ထွက်သွားသလဲမေးရ၍ ပြန်လာကာ၊ ရွာပြင်တွင်တွေ့ရန်ပြောသိုက်ပါဟု မှာနေစဉ်ပင်၊ အယူခံတရားလို ၄ ယောက်တို့ ရောက်ရှိလာ၍ ထပ်မံစကားမျာ်းရန်ဖြစ်ပြီး တဘက်နှင့်တဘက် လုံးထွေးကြ၍ အေးဆောင်တို့လူစုက ရွှေကပြေးထွက်သွားသည့် နောက်သို့ အယူခံတရားလိုမျာ်းက လိုက်ကြသည်ဆိုကြောင်း။ ၎င်းသက်သေမျာ်းအရမူ ထိုစဉ်က၊ အယူခံတရားလိုတဦးတယောက်တွင်မှ လက်နက်ပါသည်ကို မတွေ့ရ၊ အေးဆောင်ထံတွင်သာ တုတ်တချောင်း ပါလာသည်ကို တွေ့ရပါသည်ဟု ဦးနွယ်ကထွက်ဆိုသည်။

ထိုသို့ ဖြစ်ပျက်ပြီး မျာ်းမကြာမီ ရွာအပြင်အရှေ့ဘက်လယ်ကွင်းတွင် အေးဆောင်အား ဒါးဒဏ်ရာနှင့် လူးလှိမ့်နေသည်ကို ဦးလွင် (လိုပြ-၁) ဆိုသူကတွေ့ရှိပြီး၊ မျာ်းမကြာမီ အေးဆောင်သေဆုံးသွားလေသည်။ အလောင်းကို နှစ်ဆေးကြည့်ရှုသူဆရာဝန် ဘာချန် (လိုပြ-၁၅) ကသေသူ ယာဘက်ရင်အုံတွင် ပေါက်ပြဲနေသည့်ဒဏ်ရာ

၁၉၆၄

မောင်စော်ဘွား နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

တခုသာတွေ့ရှိရာ၊ ထိုဒဏ်ရာမှာ ချွန်ထက်သည့် လက်နက်မျိုးနှင့် ပြုလုပ်၍ ရရှိနိုင်မည့် ဒဏ်ရာဖြစ်ပြီး၊ ၎င်းဒဏ်ရာမှာ မုချသေစေမည့်ဒဏ်ရာဖြစ်ကြောင်းနှင့် ထိုဒဏ်ရာမှအပ အခြား ဒဏ်ရာမတွေ့ရှိပါ ဆိုပေသည်။ ထို့တွက် သေသူနှင့် အချင်းမျှားကြသူ အယူခံ တရားလို ၄ ဦးတို့အား ဘမ်းဆီး၍ ယခုအမှုတွင် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂/၁၁၄ အရ၊ တရားစွဲတင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သေသည်။

အမှုတွဲပါ သက်သေခံချက်တို့ကို လေ့လာသောအခါ၊ အချင်းဖြစ်သည့်နေ့ကဖဲဝိုင်း ဖြစ်သည့်အိမ်ရှင် မောင်ဘော (လို့ပြ-၅) နှင့်ထိုအိမ်တွင်ရှိနေသူ ဦးနွယ် (လို့ပြ-၆) တို့က ရှေးဦးစွာ ဖဲကစားပြီး၊ မကြာမီသေသူ အေးဆောင်တို့လူစုနှင့် အယူခံတရားလို စကားမျှားရန်ဖြစ်ပြီး ထွက်သွားကြ၍ မကြာခဏ အေးဆောင်တို့လူစု ရောက်လာပြီး၊ အယူခံတရားလို စော်ဘွားတို့အား သာရောက်မေးမြန်းကြောင်း။ထိုအခါကအေးဆောင် ထံတုတ်တချောင်းပါလာ၍ အယူခံတရားလိုစော်ဘွားတို့သည်းရောက်ရှိလာ၍ ရိုက်နှက်လုံးထွေးကြပြီး၊ အေးဆောင်တို့ လူစုထွက်ပြေးသည်တွင် အယူခံတရားလိုများက နောက်ကလိုက်သွားကြောင်းသာထွက်ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းသက်သေနှစ်ဦးက အေးဆောင်မှာ ထိုအိမ်၌ အယူခံတရားလိုများနှင့် လုံးထွေးသတ်ပုတ်သောအခါက ဒဏ်ရာရရှိသည်ဟု မထွက်ဆိုကြသည့်ပြင်၊ တဦးတယောက်သော အယူခံတရားလိုများ လက်တွင်ထိုအခါက လက်နက်ပါကြောင်း တွေ့ရှိရသည်ဟုမဆိုပေ၊ သေသူ အေးဆောင်နှင့်အတူလာသူ မောင်အောင်ရွှေ (လို့ပြ-၇) ကလည်း မသာအိမ်၌ အယူခံတရားလိုတို့နှင့်ဆုံသောအခါ၊ အယူခံတရားလို စော်ဘွားက သေသူအေးဆောင်လက်မှတုတ်ကို လုပြီး၊ ၎င်းတို့တယောက်တပြန် ရိုက်ကြစဉ် ၎င်းက ထွက်ပြေးသွားသည်ဆိုသဖြင့် အယူခံတရားလို စော်ဘွားထံ ထိုအခါက လက်နက်တွေ့ရှိ၍ အေးဆောင် ဒဏ်ရာရသွားပါသည်ဟု မထွက်ဆိုပေ၊ သို့သော် အေးဆောင်တို့ အပွဲသားတဦး ဖြစ်သူ မောင်မြသောင်း (လို့ပြ-၁၆) ကမူ၊အေးဆောင်နှင့် အောင်ရွှေတို့ မသာအိမ်သို့ပြန်သွားသောအခါ ၎င်းကဝါးနှစ်ရိုက်ခန့်မှနေရစ်ပြီး ကြည့်နေရာ၊ အယူခံတရားလို မောင်စော်ဘွားနှင့် မောင်ပေါတို့ နှစ်ဦးရောက်လာပြီး၊စော်ဘွားနှင့် အေးဆောင်တို့ ဆိုင်ရိုက်ကြသည်တွင် စော်ဘွားက လက်နှင့်ထိုးလိုက်သည်ကို မြင်ရကြောင်းဘာ လက်နက်ပါသည်ကိုမမြင်ရ၊ ထိုသို့ လုပ်လိုက်စဉ် အေးဆောင်လဲသွား၍ "ကိုစော်ဘွားက ဒါးနှင့်ထိုးပါတယ်" ဟုအော်သဖြင့်၊ ၎င်းလည်း ကြောက်၍အရှောကွက်ထွက်ပြေးပါသည်ဆိုသည်၊ ၎င်းသက်သေများမှအပ၊ အချင်းဖြစ်သည်ကို တွေ့ရသည့် အခြားသက်သေ မရှိပေ၊ ထိုကြောင့် ယခုအမှုတွင် အေးဆောင် အား သေလောက်သည့်ဒဏ်ရာ ရရှိအောင်ပြုလုပ်လိုက်သူမှာ အယူခံတရားလို စော်ဘွားဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန်မှာသက်သေ မောင်မြသောင်း တဦးတည်း၏ ထွက်ဆိုချက်ပေါ် မူတည်နေသဖြင့်၊ ထိုသက်သေခံချက်

မှာ မည်မျှ ယုံကြည်သက်ခဲ့ ထိုက်ကြောင်းကို စီစစ်ရပေမည်၊ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ဥဒေါ်းည် ပါ ၁ နှင့် ဘုရင်ကေအုင် (၁) စီရင်ထုံးတွင်—

၁၉၆၄

မောင်စော်ဘွား နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

> "In a trial for murder, the evidence of one person is sufficient for conviction the accused, if that evidence establishes the guilt of the accused beyond reasonable doubt."

ဟုပြဆိုထားသောဒကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

သက် သေ မောင်မြသောင်းမှာသေသူ မောင်အေးဆောင် တို့ဘက်သားဖြစ်ရကား၊ ၎င်း၏ထွက်ဆိုချက်မှာ မှန်ကန်ခြင်းရှိမရှိစီစစ်ရာတွင် ထိုသက်သေခံချက်မှာမည်မျှအထောက်အထားရှိသည်ကို ဆင်ခြင်ရပေမည်။ ယခုအမှုတွင် မောင်မြသောင်းနှင့် မောင်အောင်ရွှေတို့သည် အချင်းဖြစ်စဉ်ကအတူရှိသော်လည်း၊ မောင်အောင်ရွှေ၏ထွက်ဆိုချက်က၊ မောင်မြသောင်း၏ထွက်ဆိုချက်ကို မည်သို့မျှထောက်ခံသည်ကို မတွေ့ရသည့်ပြင်၊ အချင်းဖြစ်သည့်အိမ်ရှင် ဦးတောနှင့်ဦးနွယ်တို့ကလည်း ထောက်ခံထားသည်ကို မတွေ့ရပေ၊ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော်၊ ၎င်းသက်သေများက မောင်မြသောင်းထွက်ဆိုသကဲ့သို့ မောင်အေးဆောင် ထိုအခါကလဲသွားပြီး၊ စော်ဘွားကဒါးနှင့်ထိုးကြောင်း အော်ပါသည်ဟုမထွက်ဆိုကြသည့်ပြင်၊ အေးဆောင်တို့အလျှင်ထွက်ပြေး၍ စော်ဘွားတို့ကနောက်ကလိုက်ကြသည်ဟုသာ ထွက်ဆိုကြသောကြောင့်သာဖြစ်သည်။ တဖန် မောင်မြသောင်းကလမ်းတွင် အောင်ရွှေ (လို့ပြု-၆) နှင့်တွေ့သည်ဟုဝန်ခံရာ၊ မောင်အောင်ရွှေကလမ်းတွင်တွေ့သောအခါ မောင်မြသောင်းကပင်ငင်းအား "အေးဆောင်ကော" ဟုမေးပြီး မသိဘူးဆိုသောအခါ မောင်မြသောင်းက အယူခံတရားလိုတို့နှင့်ရိုက်နေရစ်သည်ဟုသာပြောကြောင်း ထွက်ဆိုသဖြင့်၊ အေးဆောင်ဒါးထိုးခံရ၍ စော်ဘွားကဒါးနှင့်ထိုးသည်ဟု အော်သံကြားရကြောင်းကို ပြောပြသည်မှာထင်ရှားသည်။ ထို့ပြင်မောင်မြသောင်း၏ဇနီး မလိုင် (လို့ပြု-၁၇) ၏ ထွက်ဆိုချက်ကိုကြည့်မူ မောင်မြသောင်းက နောက်နေ့နံနက် အေးဆောင်မှာစော်ဘွားတို့နှင့်ရန်ဖြစ်၍ ရိုက်လို့လဲနေရစ်ကြောင်းသာပြောပြသည်ဆိုသဖြင့်၊ မောင်မြသောင်းသည် အေးဆောင် ကစော်ဘွားဒါးနှင့်ထိုးကြောင်းအော်သည်ကို မိမိကြားခဲ့ရသည်ဟု ပြောပြခြင်းမရှိကြောင်း ထင်ရှားပြန်သည်၊ သို့ဖြစ်ရကား မောင်မြသောင်းက၊ သေသူအေးဆောင်အားအယူခံတရားလိုစော်ဘွားကထိုးလိုက်၍ အေးဆောင်က၊ စော်ဘွားဒါးနှင့်ထိုးပါသည်ဟုအော်ကြောင်း ကြားသိရပါသည်ဆိုသည့် ထွက်ဆိုချက်မှာ အထောက်အထားလုံးဝကင်းမဲ့နေသည်ကိုတွေ့ရပေသည်။

(၁) အေ၊အိုင်၊အာ (ရ) ၁၉၃၇ ရန်ကုန် ဂ။

၁၉၆၄

မောင်စော်ဘား နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

တာနန်အချင်းဖြစ်သည့်နေ့ ခြေပုံသက်သေခံ (၈) ကြည့်ရှုမှု မောင်အေးဆောင်လဲနေသည့်နေရာမှာ အချင်းဖြစ်သည့် ကိုတောအိမ်နှင့် ပေ ၅၀၀ ခန့်ကွာဝေးသည့် ရွာအပြင် လယ်တောတွင်ဖြစ်သည်ကိုတွေ့ရပြီး လမ်းတွင်အေးဆောင်အား ဒဏ်ရာနှင့် တွေ့လိုက်သည်ဆိုသူ မသိန်းမိ (လိုပြ-၁၀)က ထိုသို့တွေ့သည်မှာ ကိုတောအိမ်နှင့် မည်မျှကွာဝေးကြောင်း မပေါ်လွင်သည့်အပြင် အေးဆောင်က "ကျွန်ုပ်ကိုဒါးနှင့် ထိုးလိုက်လို့ပါ ကယ်ကြပါအုံး" ဟု သာအော်သည်ဆိုသဖြင့်၊ မည်သည့်နေရာတွင် အထိုးခံရ၍ မည်သူမည်ဝါကထိုးသည်ဟု အေးဆောင်ကအော်ဟစ်ခြင်းမပြုကြောင်း တွေ့ရှိရပြန်သည်။ ထို့တွက်သေသူအေးဆောင်မှာ အချင်းဖြစ်သည့်ဦးတောအိမ်တွင် အယူခံတရားလိုတို့နှင့်လုံးထွေးစဉ် ဒါးနှင့်ထိုးခံရကြောင်း သက်သေခံအထောက်အထား မရှိသည့်ပြင် မောင်မြသောင်း၏ထွက်ဆိုချက်မှာလည်း အထောက်အထားကင်းမဲ့နေသဖြင့် လုံးဝယုံကြည်လက်ခံနိုင်ရန်ခဲယဉ်းကြောင်းကို အစိုးရတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည့်ပညာရှိရွှေနေကြီးက မငြင်းဆိုနိုင်ပေ၊ ယခုကဲ့သို့ ကြီးလေးသောသေဒဏ်ထိုက်သင့်သည့်အမှုမျိုးတွင် လုံးဝယုံကြည်လက်ခံနိုင်ရန်ခဲယဉ်းသည့် သက်သေတဦးတည်း၏ ထွက်ဆိုချက်ပေါ်မူတည် အပြစ်ပေးရန်နှင့်ပတ်သက်၍ မောင်ရွှေ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (၂) စီရင်ထုံးတွင် အောက်ပါအတိုင်းပြဆိုထားလေသည်။

"ကြီးလေးသောသေဒဏ်ထိုက်အောင်သည့် ရာဇဝတ်မှုတရားမှုနှင့်ပတ်သက်၍ တရားလိုဘက်အဓိကသက်သေတဦးတည်း၊ သို့မဟုတ်တဦးထက်ပို၍ရှိရမည်ဟု ဥပဒေကသတ်မှတ်ထားခြင်းမရှိလျှင်၊ သက်သေတဦးတည်း၏ထွက်ချက်နှင့်ပင်၊ ယင်းထွက်ဆိုချက်ကို သံသယကင်းရှင်းစွာဖြင့် ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေနှင့် ထောက်ခံချက်သက်သေရှိမရှိကို အထောက်အထားပြု၍၊ ယုံကြည်နိုင်လောက်သောထွက်ချက်ဖြစ်သည်ဟုယူဆနိုင်ပါက၊ တရားခံအား အပြစ်ဒဏ်ပေးနိုင်သည်။ သို့သော် ယင်းထွက်ဆိုချက်သည် ယုံကြည်နိုင်လောက်သော ထွက်ချက် ဟုတ်မဟုတ်မှာ၊ ၎င်းကိုထောက်ခံထားသော သက်သေများရှိမရှိ ပေါ်၌တည်နေ၍၊ ရှိပါကပို၍ အမှုကိုထင်ရှားစေသည်။ ထွက်ချက်သည်ယုံကြည်သင့်သည်၊ မယုံသင့်သည်မှာ၊ အမှု၏အဖြစ်အပျက်အကြောင်းချင်းရာပေါ်၌လည်း မျှားစွာအမှီသဟဲပြုသည်။ လူသတ်မှုတခုတွင် အခြား သက်သေများကိုပယ်၍ သံသယဖြစ်စေနိုင်သော မျက်မြင်သက်သေတဦးတည်း၏ထွက်ချက်ဖြင့် ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်းမှာ မသင့်လျော်ချေ။ ပြင်ပဥစ္စာအမှုမှန်သည်၊ မှားသည်ကိုထောက်ထင်မစဉ်းစားဘဲ တရားရုံးတော်၏ ရွှေမှောက်တွင် ထွက်ဆိုသောသက်သေခံချက်များအပေါ် ၌မူတည်၍၊ ၎င်းသက်

(၂) ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး (တရားလွှတ်တော်) စာ ၂၄၃။

၁၉၆၄

မောင်စော်ဘွား နှင့် ပြည်တောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

သေခဲ့ချက်များကို ချိန်ဆပြီး၊ တရားခံအားပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ရသဖြင့်၊ ထိုသက်သေခံချက်တွင် သံသယဖြစ်ပေါ်စေရန် အချက်အလက်များရှိပါက သံသယ၏အကျိုးကိုတရားခံသာခံစားခွင့်ရှိကြောင်း"။

သို့ဖြစ်ရကား၊ ယခုအမှုတွင် သေသူအေးဆောင်အား ဒါးနှင့်ထိုးသူမှာ အယူခံတရားလို စော်ဘွားသာဖြစ်သည်ဟု မောင်မြသောင်း တဦးတည်း၏ထွက်ဆိုချက်ပေါ် တထစ်ချယူဆနိုင်ရန်၊ ခဲယဉ်းပေသည်၊ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် သေသူသည်အချင်းဖြစ်အိမ်မှပြေးသွားပြီး ပေ ၅၀၀ ခန့်အကွာ လယ်စပ်တွင် ဒဏ်ရာနှင့်လဲနေသည်ကို တွေ့ရသဖြင့်၊ ထိုဒဏ်ရာမှာမည်သည့်နေရာတွင် ရရှိသည့်ဒဏ်ရာဖြစ်ကြောင်းသက်သေခံချက်မရှိရကား၊ အချင်းဖြစ်သည့်နေရာမှပြေးသွားပြီးနောက် လမ်းတွင် အခြားလူတဦးတယောက်ကပြုလုပ်၍ ရရှိနိုင်သောကြောင့်လည်းဖြစ်ပေသည်။

ထို့တွက် အထက်ကပြဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း၊ မောင်မြသောင်း၏ သက်သေခံချက်ကို ပယ်မူ၊ သေသူမောင်အေးဆောင်မှာ မည်သူကမြို့လုပ်၍ ဒဏ်ရာရရှိကြောင်းသက်သေခံချက်မရှိတော့သည်နှင့်အမျှ ထိုဒဏ်ရာမှာ အယူခံတရားလိုများမှအပ အခြားတစုံတယောက်ကလမ်းတွင် ပြုလုပ်လိုက်လျှင်လည်းရနိုင်သဖြင့်၊ အယူခံတရားလိုများသည် ယခုအမှုတွင် ယုတ်စွအဆုံး သံသယအကျိုးခံစားခွင့်ရှိကြောင်းမှာ ထင်ရှားနေတော့သည်၊ ထို့ပြင် သေသူတွင် ဒါးဒဏ်ရာမှအပ အခြားဒဏ်ရာလုံးဝမရှိသဖြင့်၊ အယူခံတရားလိုစော်ဘွားသည် မည်သည့်ပြစ်မှုမှကျူးလွန်သူဖြစ်သည်ဟု ယူဆနိုင်ရန်မရှိသဖြင့်၊ ဆက်စပ်နေသည့်အယူခံအမှုများမှ အခြားအယူခံတရားလိုများသည်လည်းပြစ်မှုကိုအားပေးကူညီသူများဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန်မဖြစ်နိုင်တော့သဖြင့်၊ ၎င်းတို့အားလည်း အမှုမှလွှတ်ရပေမည်။

ဖေါ်ပြပါအကြောင်းများကြောင့်၊ ယခုအယူခံမှုကိုခွင့်ပြုပြီး၊ မန္တလေးမြို့၊ ခုတိယအတူးတရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၃ ခု၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၅ တွင်အယူခံတရားလို မောခ်စော်ဘွားပေါ် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၂)အရ၊ ပြစ်မှုတွေ့ရှိ၊ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ထားခြင်းကိုပယ်ဖျက်၍၊ ၎င်းအား ထိုအမှုမှတရားသေလွှတ်လိုက်သည်။

ဤမှုဖွဲ့ဆက်စပ်နေသည့် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၉၅ တွင်ချမှတ်သည့် စီရင်ချက်မှာ ယခုအမှုအတွက်ပါအကျုံးဝင်ပေသည်။

ထိုစီရင်ချက်ပါဖေါ်ပြချက်များအရ၊ ယခုအယူခံမှုကိုခွင့်ပြုပြီး၊ မန္တလေးမြို့၊ ဒုတိယအထူးတရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၅ တွင် အယူခံတရားလို မောင်ပေါ်၊ မောင်သိန်းမောင်နှင့် မောင်ဘသန်းအပေါ် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၂)/၁၄၇ အရ၊ ပြစ်မှုတွေ့ရှိ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ထားခြင်းတို့ကို ပယ်ဖျက်၍ ၎င်းတို့အား ထိုအမှုမှတရားသေလွှတ်လိုက်သည်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း ရှေ့တွင်

† ၁၉၆၄

ဇူလိုင်လ ၂၅ ရက်။

မောင်စိန်လှိုင် (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

မတင်ရီ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ)*

ကလေးစရိတ်၊ မယားစရိတ်၊ သတ်မှတ်ရာ၌ စဉ်းစားသင့်သော အချက်များ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ကလေးအတွက်စားစရိတ်ပေးစေရန်အမိန့်ချမှတ်သည့်အခါကလေးတယောက်၏ ဝတ်ရေး (Clothing) နှင့် စားရေး (Food) တို့ကို၊ ၎င်း၏အသက်အရွယ်၊ ဘခင်၏ အလုပ်အကိုင်၊ အနေအထိုင် အဆင့်အတန်းနှင့် အပိုအလိုမရှိအောင်၊ အမှန်တကယ်ကုန်ကျမည့် အတိုင်းဖြစ်စေရန်၊ နှိုင်းယှဉ်ချိန်ဆပြီး၊ အမိန့်ချမှတ်ရန် လိုအပ်သည်။

ကျော်ဒရာဂွန်း နှင့် **အယ်မလီမီတိထ်ဒရာဂွန်**။ ၁၃ ကရေးမီနယ်လောဂျာနယ် ၁၉၁၂ စာမျက်နှာ ၅၅။

အက်(စ်)အမ်ချမဲလီနှင့် **ဂအ်(ဂျ်)ရ(ဂျ်)ဘဟာဒူးဂွန်တား**၊ အေးအိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၄၊ အလဟာဘတ် စာမျက်နှာ ၃၃။

မောင်ရွှေဘ နှင့် **မသိန်းညာ**။ ၁၉၃၈ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန် စီရင်ထုံး စာမျက်နှာ ၆၇၃ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ထို့ပြင် **ကလေး၏ပညာသင်ရေး (Child's Education)** ကိုသာစားစရိတ်အတွက် **အမိန့်ချမှတ်စဉ်အခါ**၊ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် ဖြစ်သော်လည်း ကလေးသည် အမှန်တကယ် ပညာသင်ရန် ကျောင်းစရိတ်အတွက် အကုန်အကျရှိမှသာ ပညာသင်ရေးစရိတ် (Education expenses) ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်ဖြစ်သည်။

မေဂျာဂျီဂျင်ဒါဆင်း နှင့် **ဘီတီရပ်(ဂျ်)မိုဟင်းဒယ်ခေါ**။ အေးအိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၆၀ ခု ပန်ဂျပ် စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၂၄၉ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

မယားစရိတ် (Wife's maintenance) အတွက် အမိန့်ချမှတ်ရာတွင်လည်း၊ မယားဖြစ်သူ၏ နေထိုင်ရေး (Lodging) ဝတ်ရေး (Clothing) နှင့် စားသောက်ရေး (Food) တို့ကို လင်ယောကျ်ား အလုပ်အကိုင် အနေအထိုင် အဆင့်အတန်းနှင့် အပိုအလိုမရှိစေဘဲ အမှန်တကယ် ကုန်ကျမည့်အတိုင်း ဖြစ်စေရန်၊ နှိုင်းယှဉ်ချိန်ဆပြီး အမိန့်ချမှတ်ရန်လိုသည်။

လာဘီတာဂေါင်းရှိအားနီ နှင့် **ဂိုပ္ပါဒဏ်စာဟု** ၂၅ ကပ်၊ အယ်၊ တီ၊ ၄၀၇ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

---

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု အမှတ် ၇၇-ခ။

† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ရာဇဝတ်သေးမှု အမှတ် ၂၀ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၇ ရက် နေ့စွဲပါ၊ ကျိုက်ထိုမြို့၊အထူး ပဋမ ရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို ပြန်၍ ဆင်ခြင်မှု။

၁၉၆၄

မောင်စိန်လှိုင် နှင့် မတင်ရီ။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။ကျွိုက်ထိုမြို့၊ ပဌမ ရာဘက်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် အသေး အဖွဲ့မှ အမှတ် ၂၇ တွင်၊လျောက်ထားသူ ဦးစိန်လှိုင် အပေါ်၊ ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၈၁ (၁) အရ၊ ၎င်း၏သား မောင်ခင်မောင်မြင့်၊ မောင်ခင်မောင်ဝင်း နှင့် မောင်တင်အောင်တို့၏ စားစရိတ် အတွက်၊တယောက်လျှင် တလဒေ့ ၄၀ ကျပ် ၃၁ ကျပ် နှင့် ၃၀ ကျပ်စီကို၊ ၎င်းတို့၏ မိခင်လျောက်ထားခံရသူမတင်ရီအားပေးစေရန်၊ အမိန့်ချမှတ်လိုက်ရာ၊လျောက်ထားသူ ဦးစိန်လှိုင်က မကျေနပ်၍၊ သထုံမြို့၊ စက်ရှင် တရားသူကြီး ရုံးသို့ အယူခံဝင်သော်လည်း မအောင်မြင် အကြောင်း မထူးသဖြင့်၊ ဤရုံးသို့ အောက်ရုံး ချမှတ်သော အမိန့်ကို၊ ပြင်ဆင်ပေးရန် လျောက်ထားသည်။

ဤပြင်ဆင်မှုတွင်၊ နှစ်ဦး နှစ်ဘက်သော အမှုသည်ဘို့၏ ပညာရှိရှေ့နေကြီးတို့၏ လျောက်လဲ တင်ပြချက် အရ၊ စဉ်းစား ဆုံးဖြတ်ရန် အဓိက အချက်မှာအောက်ရုံးက၊ လျောက်ထားသူအပေါ်၊ ၎င်း၏ ကလေး ၃ ယောက်စားစရိတ်အတွက်၊ တယောက်လျှင် တလဒေ့ ၄၀ ကျပ် ၃၁ နှင့် ၃၀ ကျပ်စီ၊ ပေါင်းဒေ့ ၁၀၀ ကျပ်ပေးစေရန်၊အမိန့်ချမှတ်သည်မှာ ၎င်းရရှိသော ဝင်ဒွေနှင့်စာသော် များလွန်း ပါသလားဟူ၍ဖြစ်၏။

ဂျေ ပီ ဒရာဂွန်း နှင့် အယ်မလီမီတိတ်ဒရာဂွန်း (၁) စီရင်ထုံးတွင်—

> "In fixing the amount of maintenance, no luxury should be allowed and necessary of life should be considered according to the station in life of the applicant and the means of the respondent."

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသည်ပြင်၊ အက် (စ်) အမ်ချမဲလီ နှင့် ဂတ် (ဂျ်) ရ (ဂျ်) ဘဟဒူး ဂွန်တား (၂) စီရင်ထုံးတွင်—

> "In fixing the maintenance under section 488, the Court has to take into consideration not only the needs of the applicant, but also the paying capacity and circumstances of the person liable to pay maintenance."

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားပြီး၊ မောင်ရွှေဘ နှင့် မသိန်းညော (၃) စီရင် ထုံးတွင်—

> "In a civilized state a human child cannot be maintained simply by providing it with *clothing and food* . . . In

(၁) ၁၃ ကရေးမီနယ် လောဂျာနယ် ၁၉၁၂ စာမျက်နှာ ၅၅။
(၂) အေးအိုင်၊အာ (ရ်)၊ ၁၉၅၄ အလဟာဘတ် စာမျက်နှာ ၃၇၆။
(၃) ၁၉၃၈ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး စာမျက်နှာ ၆၇၃။

၁၉၆၄
မောင်စိန်လှိုင်
နှင့်
မတင်ရီ။

the present state of society the mere maintenance of the body is not sufficient. Provision has to be made for the child's developing mind and conscience. The term 'maintenance' in section 488 of the Code of the Criminal Procedure must include *the minemum amount* of Education for a child which the conventions of the country call for."

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ် ထားချက် အရ၊ စားစရိတ်ပေးစေရန်၊ အမိန့် ချမှတ်သည့် အခါ ကလေးတယောက်၏ ဝတ်ရေး (Clothing) နှင့် စားရေး (Food) တို့ကို ၎င်း၏ အသက် အရွယ်၊ ဘခင်၏ အလုပ် အကိုင် အနေ အထိုင် အဆင့်အတန်းနှင့် အပို အလို မရှိအောင်၊ အမှန် တကယ် ကုန်ကျမည့် အတိုင်း ဖြစ်စေရန်နှင်းယှဉ် ချိန် ဆပြီး၊ အမိန့် ချမှတ်ရန် လိုအပ်ကြောင်း ကောင်းစွာ ပေါ် လွင်သည်။

ထို့ပြင်၊ ကလေး၏ ပညာသင်ရေး (Child's Education) ကိုပါ၊ စားစရိတ် အတွက် အမိန့် ချမှတ်စဉ် အခါ၊ထည့်သွင်း စဉ်းစားရန်ဖြစ်သော်ငြားလည်း မေဂျာဂျီဂျင်ဒါဆင်း နှင့် ဘီဘီရပ် (ဂျီ) မိုးဟင်းဒယ်ခေါ်(၄) စီရင်ဆုံးတွင်—

"The expenses on account of education of a child should not be granted from the date of petition, in the absence of the evidence showing that *the child was being edcated and the expenses claimed were actually being incurred on him.* . . ."

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားချက် အရ၊ ကလေးသည် အမှန် တကယ် ပညာသင်၍၊ ကျောင်း စရိတ် အတွက် အကုန် အကျရှိမှသာပညာသင်ရေးစရိတ်(Education expenses) ကို၊ ထည့်သွင်း စဉ်းစားရန် ဖြစ်ကြောင်း ပေါ် လွင်သည်။

ထိုမှတပါး၊ မယားစားစရိတ် (Wife 's Maintenance) နှင့်စပ်လျဉ်း၍ အမိန့် ချမှတ်ရန်လိုအပ်သည့်အခါတွင်လည်း အထက်ပေါ်ပြပါ စီရင်ဆုံးမှုအရ မယား ဖြစ်သူ၏နေထိုင်ရေး (Lodging) ဝတ်ရေး (Clothing) နှင့် စားသောက်ရေး (Food) တို့ကိုင်း၏လင်ယောကျ်ား အလုပ် အကိုင်အနေအထိုင် အဆင့်အတန်း နှင့်အပို အလိုမရှိစေဘဲ၊ အမှန်တကယ် ကုန်ကျမည့်အတိုင်း ဖြစ်စေရန်၊ နှိုင်းယှဉ် ချိန်ဆပြီး၊ အမိန့် ချမှတ်ရန် လိုအပ်ပေသည်။

အမှုစစ်ဆေးသော ရုံးက ဘော်ပြခဲ့သည့် အတိုင်း အမိန့် ချမှတ် နိုင်ရန် လျော်ကန် ထားသူ၊ လျော်ကန်ထား ခံရသူနှင့် သက်သေများကို စစ်ဆေးရာတွင် စားစရိတ်

(၄) အေ၊အိုင်၊အာ (ရ)၊ ၁၉၆၀ ပန်ဂျပ်စီရင်ထုံးများ ၁၁မျက်နှာ ၂၄၉။

၁၉၆၄

မောင်စိန်လှိုင် နှင့် မစောရီ။

မည်မျှပေးရန် (Amount of Maintenance) နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ သတ်မှတ် နိုင်ရန် အတွက်လိုအပ်သော အချက် အလက် များကို၊ အမှုတွဲပေါ် ၌ပေါ် လွင် အောင်၊ မေးမြန်းရန် လိုအပ်ကြောင်း ဖော် ပြ လိုပေသည်။

ဤအမှုတွင်၊ လျောက်ထားသူသည်၊ ကံထရိုက်တာ ဖြစ်၍၊ လျောက်ထား ခံရသူ မတင်ရီ (ကလေးများအတွက်) မှာ ကုန်သည် ဖြစ်ပြီး၊ ၎င်းတို့သည် သတို့ခရိုင် ကျိုက်ထိုမြို့တွင်နေထိုင်ကြသည်။ ၎င်းတို့တွင် ကလေး ၃ ယောက်ရှိရာ၊ တယောက် မှာ အသက် ၁၀ နှစ် ရှိသူမောင်ခင်မောင်မြင့်၊ တယောက်မှာအသက် ၇ နှစ်ရှိသူ မောင်ခင်မောင်ဝင်း နှင့်ကျန်တယောက်မှာ အသက် ၅ နှစ်ခွဲရှိသူ မောင်တင်အောင် တို့ ဖြစ်သည်။ လျောက်ထားသူနှင့် လျောက်ထားခံရသူတို့သည် လင်မယား အ ဖြစ်မှ ကွဲကွာ၍၊ နေထိုင် လာခဲ့ကြသည်မှာ လွန်ခဲ့သော ၆ နှစ်ကဖင် ဖြစ်သည်။ မောင်ခင်မောင်မြင့်သည်၊ ကျောင်းနေ၍၊ တတိယတန်း၌ စာသင်နေကြောင်း၊ မောင်ခင်မောင်ဝင်းမှာ ပဌမတန်းတွင် စာသင်နေကြောင်း။ မောင်တင်အောင်မှာ ကျောင်းထားစသာ ဖြစ်ကြောင်း စီရင်ချက်တွင် ဖော် ပြထားသည်။ လျောက်ထား ခံရသူ မတင်ရီမှာ စီရင်ချက်၌ ဖော် ပြထားချက်အရ၊ ကျိုက်ထိုမြို့ လူဂုဏ်တန် တဦး၏ သမီး ဖြစ်၍၊ ကုန်သည် အလုပ်ဖြင့် လုပ်ကိုင်လျက်ရှိသည်။ လျောက်ထားသူသည် လျောက်ထား ခံရသူနှင့် ကွဲကွာပြီး လူတို့၏ ထုံးတန်းစဉ်လာမမှတာ သဘာဝကို မလွန်ဆန်နိုင်သဖြင့်၊ နောက်မိမှယူ၍ နေထိုင် ခဲ့ရသည်။ ၎င်းတွင် အိုမင်းမစွမ်း ဖြစ် သည့် ဘခင်နှင့် နှမ တယောက်ရှိ၍၊ ၎င်းတို့အားလည်း ကျွေးမွေးပြုစုနေရသည်။ ၎င်း က ကံထရိုက်တာ အဖြစ် တလလျှင် ပျမ်းမျှခြင်း အားဖြင့် ဝင်ငွေ ၂၀၀ ကျပ်သာ ဖြစ်ကြောင်း ဘော်ပြသော်လည်း။ အောက်မူလရုံးနှင့် အောက် အယူခံ ရုံးတို့က ၎င်း၏ ဝင်ငွေ တလလျှင် ၂၅၀ ကျပ်မှ ၃၀၀ ကျပ် ဖြစ်သည်ဟုထင်မြင်ယူဆကြသည်။ လျောက်ထားသူ၏ ပညာရှိ ရွေနေကြီးက ထိုသို့ ဆုံးဖြတ် ထားသည်ကို မည်သို့မျှ လျောက်လဲ ပြောဆိုခြင်း မပြုလိုသော်လည်း လျောက်ထားသူသည်၊ ကံထရိုက် အလုပ် ကိုသာ လုပ်ကိုင် သဖြင့် ယခု အခြေ အနေ အရ၊ ၎င်းတွင် ဝင်ငွေ ရှိမည် မဟုတ် ကြောင်း ထည့်သွင်း စဉ်းစား ပါရန် လျောက်လဲ တင်ပြသည်။

လာ့လီတာဂေါင်းရှိအား နှင့် ဂိုဗွဲငဇ်စာဟု (၅) စီရင်ထုံးတွင်—

" In deciding the quantum of maintenance the Court has to take all the surrounding circumstances into consideration namely, the husband's conduct in relation to his wife and the

(၅) ၂၅ ကမ်-အယ်၊ထိ ၄၀၇။

၁၉၆၄

မောင်စိန်လှိုင်
နှင့်
မတင်ရီ။

children born out of the wedlock, the financial capacity to pay and other circumstance. . . ."

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ် ထားချက် အရ၊ အထက်ဘော်ပြပါ အကြောင်း ခြင်းရာများအားလုံး ကို၊ လျှောက်ထားသူသည် ၎င်း၏ ကလေးများအား၊ တယောက်လျှင် စားစရိတ် မည်မျှပေးရမည်ကို ဆုံးဖြတ်ရာတွင် ထည့်သွင်း စဉ်းစားရန်လိုအပ်ကြောင်းပေါ် လွင် ထင်ရှားသည်။

ယခု အခါတွင် စား-ဝတ်-နေရေး စရိတ် ကြီးမားလာသကဲ့သို့၊ ငွေကြေးလည်း ရှားပါးလာသည်ကို သတိချပ်ချန် လိုအပ်ပေသည်။ လူတယောက်လျှင်၊ တလ ဝင်ငွေ ၁၀၀ ကျပ်၊ ၂၀၀ ကျပ် ရရှိရန် လွယ်ကူမည်မဟုတ်ပေ။ သို့သော် နိုင်ငံ အစိုးရက အထူးကြိုးစား၍၊ စားကုန်၊ သောက်ကုန်နှင့် အဝတ်စေးနှုန်း ချပေးနေသည့်အတွက် ငွေ အနည်းငယ်မျှနှင့် လိုရင်း ပစ္စည်းများ ရနိုင်ရန် အကြောင်း ရှိပေသည်။

လျှောက်ထားသူ၏ သားကြီး မောင်ခင်မောင်မြင့်သည်၊ အသက် ၁၀ နှစ်သာ ရှိ၍၊ တတိယတန်း၌စာသင်နေသဖြင့်ကျိုက်ထိုမြို့တွင်၊ ၎င်း၏ ဘခင် အဆင့် အတန်း ဝင်ငွေနှင့် နှိုင်းယှဉ်သော်၊ တလလျှင် ထောက်ပံ့စရိတ် ၃၁ ကျပ် သတ်မှတ်လျှင်၊ အပို အလို မရှိဘဲ သင့်တော်မည်ဟု ထင်မြင်သည်။ ထိုနည်းတူစွာ သားလတ် မောင်ခင် မောင်ဝင်း သည်၊ အသက် ၇ နှစ်သာ ရှိ၍၊ပဉ္စမတန်း၌စာသင်နေသဖြင့် ၎င်းအား တလလျှင် ထောက်ပံ့စရိတ် ငွေ ၂၀ ကျပ် သတ်မှတ်၍၊ သားငယ် မောင်တင်အောင် သည်၊ အသက် ၅ နှစ်သာရှိသေး၍၊ ကျောင်းနေစ ဖြစ်သဖြင့် ၎င်းအတွက်ထောက် ပံ့ စရိတ် တလလျှင်၊ ငွေ ၁၅ ကျပ် သတ်မှတ်၍ ပေးလျှင်၊ ပျမ်းမျှခြင်း အားဖြင့် ၎င်းတို့မှာ တလလျှင် ထောက်ပံ့ စရိတ်ငွေ ၆၅ ကျပ် ရရှိမည် ဖြစ်၍၊စုပေါင်း၍ သုံးစွဲ လျှင်၊ အပို အလို မရှိဘဲ လုံလောက်ရန် အကြောင်းရှိမည် ဖြစ်ပြီး၊လျှောက်ထားသူက လည်း၊ ကန်ထဲ့ခ်က် အလုပ်အကိုင် မရှိ၍ ဖြစ်စေ၊ အခြေအနေ အရ၊ ဝင်ငွေနည်း၍ ဖြစ်စေ ဖြစ်လာစေကာမူ၊ ထိုမျှလောက်သောငွေ ၆၅ ကျပ်ကို၊ လုပ်ကိုင် ရှာဖွေ၍ ပေးနိုင်မည် ဖြစ်ပေသည်။ အကယ်၍ လျှောက်ထားသူတွင် ဝင်ငွေများလာခဲ့သော် ၎င်း၊ ၎င်း၏ သားများ အသက်ကြီးလာ၍၊ စာသင် တန်းမြင့်ပြီး အကုန်အကျများ လာလျှင်သော်၎င်း၊ ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၄၈၉ အရ၊ လိုအပ် သလို ပြောင်းလျှောက် ထားခွင့် ရှိပေသည်။

အထက်ဘော်ပြပါ၊ အကြောင်း အရပ်ရပ်တို့ကြောင့်စားစရိတ်ငွေ အရေအတွက် နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ အောက်ရုံးနှင့်အောက် အယူခံရုံး ချမှတ်သော အမိန့်တို့ကိုပယ်ဖျက် ပြီး၊ လျှောက်ထားသူသည်။ လျှောက်ထားခံရသူအား၊ ၎င်း၏သားမောင်ခင်မောင်

မြင့်အတွက်၊ စားစရိတ် တလလျှင် ငွေ ၃၁ ကျပ်၊ မောင်ခင်မောင်ဝင်း အတွက် စားစရိတ် တလလျှင် ငွေ ၂၀ ကျပ်၊ မောင်တင်အောင် အတွက်စားစရိတ် တလလျှင် ငွေ ၁၅ ကျပ် ကို၊ အောက်ရုံး ချမှတ်သည့် အတိုင်းစရိတ်ဖြင့် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့မှ စ၍ ပေးစေရန် အမိန့် ချမှတ်လိုက်သည်။

၁၉၆၄

မောင်စိန်လှိုင် နှင့် မတင်ရီ ။

အမှုသည်ဘို့သည်၊ ဘော်ပြခဲ့သည့် အမှုအကြောင်းခြင်းရာများအရ၊ ဤခုံးတွင် မိမိတို့ ကုန်ကျသော စရိတ်ကို မိခိတို့ ကျခံရန် ဖြစ်သည်။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ်၊ ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းထို့ရှေ့တွင်

† ၁၉၆၄

စက်တင်ဘာလ ၈ ရက်။

မောင်ညွှန့်ဆောင် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ)*

တင်ကူးကြံရွယ်ချက် (Premeditation) ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂၊ (၂) မည်သည့်အခါတွင်တင်ကူးကြံရွယ်ချက်ဖြင့် ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်း၊ ထန်းရည်မူးနေစဉ် လူသတ်ခြင်း။ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၈၅၊ ၈၆။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ထန်းရည်မူးနေစဉ်လူသတ်မှုကျူးလွန်စေကာမူ ထန်းရည်ကိုအလိုအလျောက်သောက်၍၊ မူးခြင်းဖြစ်သဖြင့် ပြစ်မှုမှာ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၈၅၊ ၈၆ အရ လွှတ်မြောက်နိုင်မည်မဟုတ်။ သို့သော်ထန်းရည်မူးခြင်းကို အခြားအကြောင်းများနှင့်ပူးတွဲ၍ စဉ်းစားနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

မောင်သန်းမြင့် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ။ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားလွှတ်တော်စီရင်ထုံး၊ ၃၄၂ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုသည်ထန်းရည်မူးနေစဉ်၊ သေသူမိမိ၏ဇနီးအားပြန်လိုက်ရန်ခေါ်ရာ၌၊ သေသူကပြန်မလိုက်လိုကြောင်းပြောသော်လည်း၊ ခါးဖြင့်မထိုးသေးဘဲ ခါးကိုသာပြုပြီး၊ ၎င်းထွက်ပြေးမှသာ ခါးနှင့်ထိုးသဖြင့် တင်ကူးကြံရွယ်ချက်ဖြင့် ခါးဖြင့်ထိုးခြင်းမဟုတ်ဟုယူဆရမည်။ ခေါ်၍မရသဖြင့် ထန်းရည်မူး၍၊ ရုတ်တရက်ပေါ်ထွက်လာသည့် မထိန်းနိုင်သောဒေါသအရှိန်ကြောင့် ခါးဖြင့်ထိုးခြင်းသာဖြစ်သည်ဟုယူဆရမည်။

သို့ဖြစ်၍ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂(၁)(ခ)အရ အပြစ်မပေးသင့်ဘဲ၊ ပုဒ်မ ၃၀၂(၂)အရသာ အပြစ်ပေးသင့်သည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ ဦးထွန်းသောင်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးဘဖေ (အစိုးရရှေ့နေကြီး)။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။အယူခံ တရားလိုမောင်ညွှန့်ဆောင်က မင်းဘူး၊ မြို့၊ ဒုတိယ အထူး (ရာဘက်စက်ရှင်) တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်မှုကြီးအမှတ် ၅ တွင်၊ ၎င်းအပေါ် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂(၁)(ခ) အရ၊ အပြစ်ပေးခဲ့

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၂၀၆။

† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၅ တွင်ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၃၀ ရက်နေ့စွဲပ မင်းဘူးမြို့၊ ဒုတိယအထူး တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို အယူခံမှု။

သေစေဖို့ ကျခံစေရန်၊ ချမှတ်သော အမိန့်ကို၊ မကျေနပ်သဖြင့်၊ ကျိုးသို့အယူခံဝင်ရာ တွင်၊ ဗိုင်း၏ ပညာရှိရှေ့နေကြီး လျောက်လဲ တင်ပြသော အဓိက အယူခံအကြောင်း ပြချက်မှာ

၁၉၆၄
မောင်
ညွန့်ဆောင်
နှင့်
မြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

"အောက်ရုံးက၊ အယူခံ ဘရားလို မောင်ညွန့်ဆောင် သည်၊ ဂုင်း၏ဇနီး မမြမေ အား၊ ဂုင်းနှင့်အတူ လိုက်နေရန် ခေါ်ခြင်းမရသဖြင့်၊ ထန်းရည်မူး၍၊ ရုတ်တရက် ပေါ်ထွက်လာသည့် မထိန်းနိုင်သော ဒေါသ အရှိန်ကြောင့်၊ ခါးဖြင့် ထိုးသည်ဟု မယူဆဘဲ၊ တင်ကူး ကြံရွယ်ချက်ဖြင့်၊ မမြမေ အား ခါးနှင့် ထိုးသည်ဟု ယူဆသည်မှာ၊ မှားယွင်းကြောင်း"

ဟူ၍ဖြစ်၏။

ဆုဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၁)(ခ) ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု ယူဆနိုင်ရန်၊ "တင်ကူးကြံရွယ်ချက်" (premeditation) ရှိရန်လိုအပ်၏။ မည်သည့်အခါတွင်၊ တင်ကူးကြံရွယ်ချက်ဖြင့် ပြစ်မှု ကျူးလွန်ကြောင်းကို၊ ယခင် တရားလွှတ်တော်က၊ **မောင်သန်းမြင့် နှင့် မြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ** (၁) စီရင်ထုံးတွင်

"To constitute a premeditated killing it is necessary that the accused should have had time to reflect with a view to determine whether he would kill or not, and that he should have determined to kill as a result of that reflection; that it is to say, the killing should be a pre-determined killing upon consideration, and not a sudden killing under the momentary excitement and impulse of passion upon provocation given at the time or so recently before as not to allow time for reflection. . ."

ဟူ၍ဆုံးဖြတ်ထား၏။

ဤအမှုတွင် စလင်းမြို့နေ၊ မဝ်းစေ အယူခံတရားလို မောင်ညွန့်ဆောင်နှင့် သာစည် ရွာနေ သေသူ မမြမေ တို့သည် အကြင် လင်မယား ဖြစ်ကြ၏။ တနေ့တွင်၊ ဂုင်းတို့ လင်မယား စကားများကြ၍၊ အယူခံ တရားလိုသည် မမြမေထံမှ ထွက်လာပြီး၊ မိဘများရှိရာ စလင်းမြို့သို့ ပြန်သွား၏။

၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၆ ရက်နေ့ညနေ ၅ နာရီခွဲအချိန်တွင်၊ အယူခံတရားလို သည် ခါတိုင်းကဲ့သို့၊ ထန်းရည်များ သောက်ပြီး၊ ဂုင်း၏ဇနီး မမြမေထံသို့လာ၍၊

(၁) ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော်၊ စီရင်ထုံး ၃၄၂။

၁၉၆၄

မောင်ညွန့်ဆောင်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ။

ငင်းနှင့်အတူ လိုက်ရန်ခေါ်၍ မရသဖြင့်၊ မမြမေ အား ဓါးဖြင့် ထိုးလိုက်ရာ၊ မမြမေသည် ဒဏ်ရာများ ရရှိပြီး ဆေးရုံသို့ရောက်၍၊ သေတမ်း စစ်ချက်ကို ပေးပြီးနောက်၊ မကြာမီ သေဆုံးသွားလေသည်။

ရှေးဦးစွာ၊ တရားလိုသက်သေ ဒေါ်မြကြည် (လိုပြ-၁) မရင်မေ (လိုပြ-၂)။ မအေးညွန့် (လိုပြ-၃) နှင့် ဒေါ်ဖွားသိန်း (လိုပြ-၁၁) တို့၏ ထွက်ဆိုအစစ်ခံချက်များအရ၊ အယူခံ တရားလိုသည်၊ သေသူ မမြမေ အား၊ဓါးဖြင့် ထိုးသည်မှာ၊ ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည်ဟုယူဆရန်ပေမည်။

အယူခံတရားလိုကလည်း၊ သေသူ မမြမေ အားဓါးဖြင့် ထိုးသည်ဟု ဆိုသည်ကို၊ ငြင်းဆိုခြင်းမပြုဘဲ၊ တင်ကူးကြံရွယ်ချက်ဖြင့် ထိုးသည်ဟု ဆိုသည်ကိုသာ ငြင်းဆိုခြင်းပြုပေသည်။

အယူခံတရားလို တင်ပြသည့် ပဌမအချက်၊ ငင်းသည် အချင်းဖြစ်နေတွင်၊ ခါတိုင်းကဲ့သို့ ထန်းရည်သောက်၍၊ မူးနေကြောင်း ဖြစ်၏။ မောင်သိန်းအောင် (လိုပြ-၄) က၊ အယူခံတရားလို၏ထံမှ ထန်းရည်နံ့များ ရသည်ဟု ထွက်ဆို၍၊ အယူခံ တရားလိုအား ထောက်ခံသော်လည်း၊ အယူခံတရားလိုသည် ထန်းရည်ကို အလိုအလျောက် သောက်၍မူးသဖြင့်၊ ဤပြစ်မှုမှ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၈၅၊ ၈၆ အရ၊ လွှတ်မြောက်နိုင်မည်မဟုတ်ပေ ။သို့သော်လည်း၊အေးမောင် (ခေါ်) မောင်ဂေါင်းကြီး နှင့် ဘုရင် (၂) စီရင်ထုံးတွင်၊ ဆုံးဖြတ် ထားချက်အရ၊ ထန်းရည်မူးခြင်းကို၊ အခြားအကြောင်း များနှင့် ပူးတွဲ၍၊အယူခံ တရားလိုအတွက်၊ စဉ်းစား နိုင်မည် ဖြစ်ပေသည်။

အယူခံ တရားလို တင်ပြသည့် ဒုတိယအချက်မှာ၊ ငင်းသည် စလင်းမြို့မှ သာစည်ရွာ မမြမေထံသို့ လာရာတွင်၊ ဓါးမပါကြောင်း ဖြစ်၏။ တရားလိုဘက်မှ၊ အယူခံ တရားလိုသည်သေသူ မမြမေ အား၊ သက်သေခံ ဓါးချွန်ဖြင့် ထိုးသည်ဟု တင်ပြ၏။ အယူခံ တရားလိုကလည်း၊ သက်သေခံ ဓါးချွန်သည် ငင်းက မမြမေထံမှ ဆွဲယူပြီး လွှင့်ပစ်ခဲ့သည့် ဓါးချွန်းဖြစ်ကြောင်း ဖြောင့်ဆို ဝန်ခံ၏။ သို့သော်၊ သက်သေခံ ဓါးချွန်ပိုင်ရှင် ဦးအေးမောင် (လိုပြ-၇) က၊ အယူခံ တရားလိုသည် ငင်း၏အိမ်သို့ လာ၍၊ သက်သေခံ ဓါးချွန်ကို ယူသွားကြောင်း ထွက်ဆိုခြင်းမပြုသဖြင့် အယူခံ တရားလိုသည် သက်သေခံ ဓါးချွန်ကို၊ ဦးအေးမောင်၏ အိမ်မှ သေသူ မမြမေ၏ ထံသို့ ယူဆောင်သွားသည်ဟု ယူဆရန် မဖြစ်နိုင်ခေါ့။ ထို့ပြင်၊ အဆိုပါသက်သေခံ ဓါးချွန်သည် သာစည်ရွာနေ ဦးအေးမောင်၏ ဓါးချွန်ဖြစ်၍၊ အယူခံတရားလိုသည် ထိုဓါးချွန်ကို၊ စလင်းမြို့မှ ယူလာသည်ဟု ယူဆရန်လည်း ဖြစ်နိုင်မည်မဟုတ် ပေ။

(၂) ၁၉၄၆ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန် စီရင်ထုံး ၁၉၉။

၁၉၆၄

မောင်ညွန့်ဆောင် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ။

မခင်မေ (လိုပြ-၂) က၊ အယူခံတရားလိုသည် အိမ်ဝိုင်းထဲသို့ဝင်လာစဉ်၊ လက်ထဲ၌ ခါးပါသည်ဟု ဆို၏။ သို့သော်၊ ၎င်းသည် အယူခံတရားလို၏ လက်တွင် မြင်သော ခါးသည် မည်ကဲ့သို့သော ခါးဖြစ်သည်ကို ဘော်ပြခြင်း မပြုသည့်ပြင်၊ ၎င်းကဲ့သို့ အယူခံ တရားလိုအိမ်ဝိုင်းအတွင်း ဝင်လာသည်ကို မြင်ကြသော သေသူ မမြမေ၏မိခင် ဒေါ်မြကြည် (လိုပြ-၁) နှင့် ဒေါ်ဖွားသိန်း (လိုပြ-၁၁) တို့က၊အယူခံတရားလို၏ လက်၌ ခါးပါသည်ဟုဆက်ဆိုခြင်း မပြုကြသဖြင့်၊ မရင်မေ တယောက်တည်း၏ ထွက်ဆိုချက်ကို၊ လက်ခံရန်၊ ခဲယဉ်းပေသည်။

သေသူ မမြမေ က၊ သက်သေခံအမှတ် (က) သေတမ်းအစစ်ခံချက်တွင်၊အယူခံ တရားလိုသည် ၎င်းအား ခါးပြသည်ဟု ဆိုသော်လည်း၊ အယူခံတရားလိုသည် ၎င်း ထံသို့လာစဉ်၊ ခါးမျှန်ကိုင်၍ လာသည်ဟု မြွက်ဟဆုတ်ဘော် ပြောဆိုခြင်း မပြုခဲ့ပေ။

အယူခံတရားလိုက၊ ကျမ်းကိုင်၍ အစစ်ခံရာတွင် မမြမေ သည် ၎င်းကလိုက်ရန် ခေါ်သည်ကို ငြင်းဆိုပြီး၊ ၎င်းအား ခါးဖြင့်ထိုးရာ၊ လက်ထိသွားသည်ဟု ထွက်ဆိုသည်ကို၊ မောင်ကျန်အောင် (လိုပြ-၅) နှင့် ကိုသောင်း (လိုပြ-၉) တို့က၊ အယူခံ တရားလို၏လက်ဘက်၊ သွေးထွက်သည့် ဒဏ်ရာများရှိကြောင်း ထွက်ဆို၍ ထောက်ခံကြသဖြင့်၊ ၎င်း၏ ဘော်ပြချက်သည် အခြေအမြစ် မဲ့ဟုမဆိုသာပေ။

ဤဘော်ပြပါ၊ အကြောင်းများကြောင့် ၊အယူခံ တရားလိုသည်၊ သေသူ မမြမေ ထံသို့လာစဉ်အခါ၊ ၎င်း၏လက်တွင် သက်သေခံ ခါးမျှန် ပါလာသည်ဟု ယူဆရန် သင့်လျော်မည်မဟုတ်ပေ။

အယူခံ တရားလို တင်ပြသည့်တတိယအချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍၊သေသူမမြမေ က၊ သက်သေခံအမှတ် (က) သေတမ်း အစစ်ခံချက်တွင် အယူခံတရားလိုသည် ၎င်းထံသို့လာ၍ ၎င်းနှင့်အတူလိုက်ရန်ခေါ်ဆိုခဲ့ကြောင်း။ ၎င်းကအယူခံ တရားလိုအား "ငွေပာ၊ သားမှတ်မှတ်၊ မယားမှတ်မှတ် ပေါင်းသင်းမှာ မဟုတ်၍ မလိုက်နိုင်ကြောင်း" ပြောပြရာ၊ အယူခံတရားလိုက၊ ၎င်းအားခါးပြသဖြင့်၊ ၎င်းကကြောက်၍ ထွက်ပြေးကြောင်း၊ မြွက်ဟထုတ်ဘော် ပြောဆိုသည်ကို ထောက်ခံ ဆင်ခြင်လျှင်၊ အယူခံတရားလိုသည် မမြမေ ထံသို့ ရောက်လျှင် ရောက်ခြင်း ၎င်းအား ခါးဖြင့် ထိုးခြင်းမဟုတ်ဘဲ၊ ၎င်းအား လိုက်ရန်ခေါ်သေးကြောင်း။ ၎င်းက မလိုက်လိုကြောင်း ပြောပြသည့် အခါတွင်လည်း အယူခံတရားလိုက ၎င်းအား ခါးဖြင့် မထိုးသေးဘဲ၊ ခါးကိုသာပြကြောင်း။ ၎င်းထွက်ပြေးသည့် အခါမှသာလျှင် အယူခံ တရားလိုက လိုက်၍ခါးဖြင့် ထိုးကြောင်း ပေါ်လွင်သည်ကို တွေ့ရသဖြင့်၊ အကယ်၍ မမြမေ က၊ ခေါ်ဆိုသည့်အတိုင်း၊ လိုက်မည်ဟု ပြောဆိုခဲ့သော်၊ သို့မဟုတ် သာယာ ညှင်းပြောင်း

၁၉၆၄

မောင်
ညွန့်ဆောင်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

စွဲဖြင့် အကျိုးအကြောင်းဘော်ပြ၍ ပြောဆိုခဲ့သော် သို့မဟုတ် ဓါးပြသော်လည်း ထွက်မပြေးဘဲ၊ ဥပါယ်တမည်ဖြင့် ချော့မော့ ပြောဆိုခဲ့သော် အယူခံ တရားလို့သည် ၎င်းအား၊ ယခုကဲ့သို့ ဓါးဖြင့် ထိုးမှထိုးပါမည်လားဟူ သော သံသယပေါ် ထွက်၍ လာသည်ဟုဆိုရပေမည်။

ဆရာဝန် ဦးကိုကို (လိုပြ-၁၄) က၊ သေသူ မမြမေ၏ ကိုယ်ပေါ်တွင်၊ ဓါးဒဏ်ရာပေါင်း (၁၁) ချက်ရှိကြောင်း။ သို့သော်၊ ပဌမနှင့် ဒုတိယဒဏ်ရာ (၂) ချက်သာလျှင်၊ ဖြစ်တတ်သော သဘောအရ၊ အမှန်အားဖြင့်၊ မမြမေ အား သေစေမည့် ဒဏ်ရာများ ဖြစ်ကြောင်း။ ဒဏ်ရာအမှတ် (၅) မှ (၁၁) တို့သည် လက်ဝဲဘက်လက်နှင့် လက်ျာဘက်လက်များ ပေါ်တွင်ရှိပြီး၊ ပြင်းထန်သော ဒဏ်ရာများ မဟုတ်သဖြင့် မမြမေ သည် ထိုဒဏ်ရာများကို၊ ကာကွယ်သည့် အနေဖြင့် လက်များကို မြှောက်လိုက်စဉ်၊ ရနိုင်ကြောင်း။ ဒဏ်ရာအမှတ် (၃) နှင့် (၄) တို့သည် ရင်ဘတ်တွင် ဖြစ်သော်လည်း၊ အကြောမျှလောက်သာ နက်သော ဒဏ်ရာများ ဖြစ်ကြောင်း ထွက်ဆိုသဖြင့် သေသူမမြမေ၏ ကိုယ်ပေါ်တွင် ဒဏ်ရာ အများပင်ရှိသော်လည်း၊ စင်စစ်အားဖြင့် စဉ်းစားရန် ဒဏ်ရာမှာ ပဌမနှင့် ဒုတိယဒဏ်ရာ (၂) ချက်သာ ဖြစ်ပေသည်။

အထက်၌ ဘော်ပြခဲ့သည့် အမှုအကြောင်းခြင်းရာ၊ သက်သေခံချက်များကို၊ **မောင်သန်းမြင့် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ** (၁) စီရင်ထုံးတွင် ဆုံးဖြတ်ထား ချက်အရ၊ စဉ်းစား ဆင်ခြင်လျှင် အယူခံ တရားလိုသည် ၎င်း၏ ဇနီး မမြမေ အား၊ တင်ကူး ကြဲရွယ်ချက်ဖြင့်၊ ဓါးချန်နှင့် ထိုးခြင်းမဟုတ်ဘဲ၊ ၎င်းက မမြမေ အား၊ ၎င်းနှင့်အတူလိုက်ရန်၊ ခေါ်၍မရသဖြင့်၊ ထန်းရည်မူး၍ ရုတ်တရက်ပေါ် ထွက်လာသည့် မထိန်းနိုင်သောဒေါသအရှိန်ကြောင့် ဓါးဖြင့် ထိုးခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

ပညာရှိ အဝိုးရရှေ့နေကြီးကလည်း၊ ဘော်ပြခဲ့သည့် အကြောင်းများကြောင့် အယူခံ တရားလိုသည် သေသူ မမြမေအား၊ တင်ကူး ကြဲရွယ်ချက်ဖြင့်၊ ဓါးချန်နှင့် ထိုးခြင်းမဟုတ်ဘဲ၊ ရုတ်တရက် ပေါ် ထွက်လာသည့် ဒေါသအရှိန်ကြောင့်၊ ဓါးချန် ဖြင့်ထိုးခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆကြောင်း တင်ပြသည်။

သို့ဖြစ်သောကြောင့်၊ အယူခံ တရားလို မောင်ညွန့်ဆောင်အပေါ်၊ အောက်ရုံး ချမှတ်သော ဖြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ချက်နှင့် အပြစ်ဒဏ်ကို၊ အတည် မပြုနိုင်သဖြင့် ပယ်ဖျက်ပြီး၊ ၎င်းအား ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄ (၂) အရ၊ အပြစ်ပေး၍ စာသက်တကျန်းဒဏ် ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။[1]

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်ရွှေတွင်

မောင်တင့် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ)*

† ၁၉၆၄ ခြဂုတ်လ ၁၄ရက်။

ဖြောင့်ချက်—မယားနှင့်ခလေးများအား အဆိပ်ကျွေး၍ သတ်သည်ဟိုသောဖြောင့်ချက်—မှန်ကန်သောဖြောင့်ချက်ဖြစ်ကြောင်း၊ ပြင်ပမှသက်သေခံအထောက်အထား လိုအပ်ခြင်း—တရားခံကသံသယအကျိုးခံစားခွင့်။

အယူခံတရားလိုသည်၊ မိမိ၏ဇနီးနှင့်ကလေး ၂ ဦးအား ဝါးပိုးသတ်ဆေးကိုတိုက်ကျွေး၍သတ်ခဲ့ကြောင်းဖြောင့်ချက်ပေးပြီးနောက် ရှပ်သိမ်းခဲ့သော်လည်း၊ အောက်ရုံးတရားသူကြီးကထိုဖြောင့်ချက်မှာ မှန်ကန်နိုင်သည်ဟုယူဆပြီး၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ အရ၊ အပြစ်ဒဏ်စီရင်ခဲ့လေသည်။ တရားရုံးချုပ်သို့အယူခံဝင်ရာ၊

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဖြောင့်ချက်တွင် သေသူဇနီးအား အိမ်ပြန်ခေါ်ရာတွင်၊ မလိုက်သဖြင့်၊ ဝါးပိုးသတ်ဆေးကိုပြန်ယူပြီး၊ ၎င်းနှင့် ကလေးနှစ်ဦးအား ရေနှင့်ဖျော်၍ တိုက်သည်ဆိုသည်မှာ၊ သဘာဝအားဖြင့် ယုတ္တိမရှိနိုင်၊ သေသူများသည်၊ အဆိပ်ဆေးကိုလွယ်လင့်တကူ သောက်သည်ဟူယူဆရန်ခဲယဉ်းသည်။ ထို့ပြင်အယူခံတရားလိုသည်၊ မိမိကလေး ၂ ဦးကိုပါမည်သည့်အတွက်သတ်လိုကြောင်းအခြေခံမပေါ်။

သို့ဖြစ်၍ အယူခံတရားလိုပေး၍၊ ၎င်းရှုပ်သိမ်းခဲ့သည့်ဖြောင့်ချက်မှာ၊ မိမိအလိုအလျောက်မှန်ကန်စွာ ပေးခဲ့သည့်ဖြောင့်ချက်ဖြစ်ခဲ့သည်ဟု ယူဆနိုင်ရန် ပြင်ပသက်သေခံအထောက်အထားမရှိသဖြင့်၊ ယုံကြည်လက်ခံနိုင်ရန်ခဲယဉ်းသည်။ ယခုကဲ့သို့ အမှုမျိုးတွင် ထိုဖြောင့်ချက်မျိုးပေါ်တွင် ပြစ်မှုတွေ့ရှိ၍ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ရန်မသင့်။

မောင်ပန်းစု နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးစာ ၁၅ ကို ရည်ညွှန်း၍လိုက်နာသည်။

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၇၀။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမူဝေမှတ် ၂ တွင် ချမှတ်သော၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၂၅ ရက်နေ့ခဲ့မ်၊ မန္တလေးမြို့၊ ဒုတိယ အထူးတရားသူကြီး၏ အမိန့်ကိုအယူခံမှု။

၁၉၆၄ အယူခံ တရားလိုအတွက်။ ။မဋ္ဌိ။

မောင်တင့်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ။ အယူခံ တရားခံအတွက်။ ။ဦးဘဘေး၊ အစိုးရလွှတ်တော် ရွှေနေကြီး။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်။ ။ယခုအမှုမှ အယူခံဘရားလို မောင်တင့်မှာ မန္တလေးမြို့ ဒုတိယ အထူးတရားသူကြီးချုံး ၁၉၆၃ ခုနှစ်တွင် ငွေကြေးအမှုအမှတ် ၂ တွင် ငှင်းဂေါနီးမသဲနှင့် သမီးငယ်နှစ်ယောက်အား အဆိပ်တိုက် သတ်ပစ်လိုက်သည်ဆို၍၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ အရ၊ တရားစွဲဆိုခံရရာ ပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်ဆို၍ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်အရ ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ်ကျခံစေရမည်ဟု ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခြင်း ခံရလေသည်။ ထို့အတွက် အယူခံတရားလိုက ယခုအယူခံမှုကို တင်သွင်းခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

အ မှုအကြောင်းအရာ အသေးစိတ်ကို အောက်ခွဲးစီရင်ချက်တွင် ဖော်ပြထားပြီးဖြစ်၍ တယ်မံပြဆိုရန် လိုမည်မဟုတ်ပေ။ သို့သော် လိုရင်းကို ညွှန်ကြားရမူ၊ လွန်ခဲ့သည့် ၁၃၂၄ ခု တပေါင်းလပြည့်ကျော် ၉ ရက် (၁၈-၃-၆၃) နေ့ နံနက်တွင် မသဲနှင့် သမီးငယ်နှစ်ယောက်တို့သည်အိမ်မှထွက်သွားကြရာ နှစ်ရက်ခန့်အကြာ ၁၉၆၃ ခု မတ်လ ၂၀ ရက်နေ့တွင်ငှင်းတို့၏ အလောင်းများကို လက်ကောင်းကလေးရွာအနီး လူမနေသည့် ဦးနှင်းဆီ၏တဲတွင်သေဆုံးနေသည်ကို တွေ့ရသဖြင့် အယူခံတရားလိုဖြစ်သူ မောင်တင့်ကပင် ဌာနသို့ တိုင်တမ်းခဲ့လေသည်။ အလောင်းများကို ခွဲစိပ်ကြည့်ရှုသူ ဆရာဝန် ဦးစိုးရက သေဆုံးသူတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်အတွင်းမှ ဝါပိုးသတ်အဆိပ်တွေ့ရှိရကြောင်း ထွက်ဆိုလေသည်။ သေသူများသည် မည်ကဲ့သို့ ထိုသို့အဆိပ်ကြေးခံရကြောင်း သက်သေခံချက်လုံးဝမရှိပေ။ သို့သော် အယူခံ တရားလိုက ဌာနသို့ တိုင်တမ်းသည့်နေ့တွင်ပင် သေသူတို့အား ငှင်းကပင် ဝါပိုးသတ်သော ဆေးတိုက်ကြေးသည်ဟု ဝန်ခံ၍ ဆေးထည့်သည်ဆိုသည့် သက်သေခံ အိုးကို လယ်ထဲမှသွားရောက် ပြသပေးသည့်တွက် ငှင်းအား ဘမ်းဆီးလိုက်သည်ဆိုသည်။ နောက်နေ့တွင် အယူခံ တရားလိုက မန္တလေးမြို့ ၉ ရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီး ဦးဇော်ဝင်း (လိုပြ ၁၀) ထံတွင် သက်သေခံ (၈) ဖြောင့်ချက်ကိုပေးရာ ထိုဖြောင့်ချက်အရ သေသူတို့အား အဆိပ်ဆေးကို ငှင်းက တိုက်ကြေးကြောင်းဝန်ခံ ဖော်ပြထားသည်။ ထို့အတွက် အယူခံ တရားလိုအား တရားစွဲတင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ သို့သော် အယူခံ တရားလို၏ ဖြောင့်ဆိုချက်မှအပ ယခုအမှုတွင် အယူခံ တရားလိုအပေါ် ငြိစွန်းသည့် အခြားသက်သေ လုံးဝမရှိပေ။ ရုံးချေစစ်ဆေးသောအခါ

၁၉၆၄

မောင်တင့်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

အယူခံ တရားလိုက ဖြောင့်ချက်မှာ မိမိသဘောအရ အလိုအလျောက် ပေးခဲ့သည့် ဖြောင့်ချက်မဟုတ်၊ ရဲအရာရှိများ ညှင်းပန်းနှိပ်စက်၍ ၎င်းတို့ပြောခိုင်းသည့်အတိုင်း ပေးခဲ့ရသည့် ဖြောင့်ချက်ဖြစ်၍ မမှန်ကန်ပါဆိုပြီး ဖြောင့်ချက်ကို ရုပ်သိမ်းခဲ့လေသည်။ သို့သော် အောက်ခုံး တရားသူကြီးက ထိုဖြောင့်ချက်မှာ မှန်ကန်သည့် ဖြောင့်ချက်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆနိုင်သည်ဆိုပြီး ဖြောင့်ချက်တခုတည်းပေါ် မူတည်၍ အယူခံ တရားလိုအား ပြစ်ဒဏ်ဒီရှင်ခဲ့လေသည်။ ထို့အတွက် ၎င်းကဲ့သို့ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ထားခြင်းမှာ ဥပဒေအရ လက်ခံနိုင်ရန် ရှိ မရှိ စဉ်းစားရန် အယူခံမှုကို လက်ခံခဲ့လေသည်။

အမှုတွဲပါ သက်သေခံချက်များကို သေသေသာသာခါ၊ ဝါပိုးသတ်ဆေးထည့်သည် ဆိုသည့် မြေအိုးကို ထုတ်ပေးသူမှာ အယူခံတရားလို မောင်တင့် ဖြစ်ပါသည်ဟု ဆိုလိုသော်လည်း၊ ရှာဖွေစဉ်ရှိသူ လူကြီး ဦးမြဒမာင်၏ အစစ်ခံချက်အရမူ ရဲအုပ် ဦးသိန်းလွင်က ပြပေးသဖြင့် ၎င်းကယူပြီး ရဲထံဘွင် အပ်ပိုက်ကြောင်း ထွက်ဆိုထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ တဖန် ဖြောင့်ချက်ကို ကြည့်ရှုမှု အယူခံတရားလိုသည် သေသူ မသဲအား အိမ်ပြန်ခေါ်ရာ မပိုက်သဖြင့် ဝါပိုးသတ်ဆေးကို ပြန်ယူပြီး ရေနှင့်ဖျော်၍ မသဲနှင့် ကလေး နှစ်ယောက်ကိုပါ တိုက်သည်ဟု ပါရှိသော်လည်း၊ ထိုပြဆိုချက်မှာ သဘာဝ အားဖြင့် ယုတ္တိမရှိနိုင်၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သေသူများသည် အဆိပ်ဆေးကို လွယ်လင့်တကူ သောက်ပိုက်သည်ဟု ယူဆရန် ခဲယဉ်းသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် မအယူခံ တရားလိုက မိမိ၏ကလေးနှစ်ယောက်ကိုပါ မည်သည့်အတွက် သတ်လိုကြောင်း အခြေခံမပေါ်လွင်။ သို့ဖြစ်ရကား အယူခံ တရားလိုပေး၍ ၎င်းက ရုတ်သိမ်းခဲ့သည့် ဖြောင့်ချက်မှာ မိမိအလိုအလျောက် မှန်ကန်စွာ ပေးခဲ့သည့် ဖြောင့်ချက်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆနိုင်ရန် ပြင်ပသက်သေခံ အထောက်အထားမရှိသဖြင့် ယုံကြည်လက်ခံနိုင်ရန် ခဲယဉ်းပေသည်။ ယခုကဲ့သို့ အမှုမျိုးတွင် ထိုကဲ့သို့ ဖြောင့်ချက်မျိုးပေါ်တွင် ပြစ်မှုတွေ့ရှိပြစ်ဒဏ် စီရင်ရန် မသင့်ကြောင်းကို ယခင် တရားလွှတ်တော်ချုပ်က **မောင်ပန်းဇုံ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်** (၁) စီရင်ထုံးတွင် အတိအလင်း ပြဆိုထားသဖြင့် အစိုးရအတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည့် ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက ယခုအမှုတွင် အယူခံတရားလိုသည် ပြစ်မှုကျူးလွန်သူ တဦးဖြစ်သည်ဟု တထစ်ချ ယူဆ ဆုံးဖြတ်နိုင်ရန် ခဲယဉ်းကြောင်း သဘောတူညီပေသည်။ အကြောင်းကိုဆိုသော် သေသူတို့အား အဆိပ်ဆေးကို တိုက်ကြေးသူမှာ အယူခံ တရားလိုသာဖြစ်ကြောင်း ရုတ်သိမ်းသည့် ဖြောင့်ချက်မှအပ မည်သည့်သက်သေခံ အထောက်အထားမှ မရှိသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

(၁) ၁၉၆၀၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး၊ စာ-၁၅။

၁၉၆၄

မောင်စောင့်
နှင့်
ပြည်ကြောင်စု
ပြန်မာနိုင်ငံ။

ဤပြပါ အကြောင်းများကြောင့် အထက်ကပြဆိုခဲ့သည့် မောင်ပန်းငုံ၏ စီရင်ထုံး အရ ယခုအမှုတွင် အယူခံတရားလို ပေးခဲ့သည်ဆိုသည့် သက်သေခံ (၈) ဖြောင့်ဆို ချက်မှာ ထောက်ခံချက်လုံးဝ ကင်းမဲ့နေသဖြင့်၊ ၎င်းက အလိုအလျောက် မှုန်ကုန်စွာ ပေးခဲ့သည့် ဖြောင့်ချက်ဖြစ်ကြောင်း ယူဆနိုင်ရန် မရှိသဖြင့်၊ ထိုဖြောင့်ချက်တာခုတည်း ပေါ်မူတည်၍ အယူခံ တရားလိုအား ပြစ်ဒဏ် စီရင်ရန် မသင့် အယူခံ တရားလိုသည် ရုတ်စွာအဆုံး သံသယအကျိုးကို ခံစားခွင့်ရှိကြောင်း အစိုးရအတွက် လိုက်ပါဆောင် ရွက်သည့် ပညာရှိ ရွှေနေကြီးကလည်း သဘောတူညီ ဝန်ခံသဖြင့် ယခုအယူခံမှုကို ခွင့်ပြုပြီး အယူခံ တရားလိုအား ထိုအမှုမှ တရားသေလွှတ်ရပေမည်။ ထို့ထက် မန္တလေးမြို့၊ ဒုတိယ ရာဘက်အထူး တရားသူကြီးရုံး ၁၉၆၃ ခု၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှု အမှတ် ၂ တွင် အယူခံ တရားလို မောင်တင့်အား၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) အရ၊ ပြစ်မှုတွေ့ရှိ၍၊ ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ်ကျခံရမည်ဟု ပြစ်ဒဏ်စီရင်ထားခြင်းကို ပယ်ဖျက်၍ အယူခံကို ခွင့်ပြုပြီး အယူခံ တရားလို မောင်တင့်အား၊ ထိုအမှုမှ တရားသေလွှတ် လိုက်သည်။

တရားမအယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ်၊ ဦးဘိုကြီး၊ တရားသူကြီး ဦးစံမောင်နှင့် တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းချေတွင်။

† ၁၉၆၄ ဩဂုတ်လ ၂၂ ရက်။

မောင်အာမောင် (ခေါ်) မောင်မောင် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဦးညွှန်း ပါ ၁၅ (အယူခံတရားခံများ)*

အမွေစွဲစဉ်အတွင်း ပစ္စည်းပြောင်းလွှဲမှု—လွှဲပြောင်းပေးခြင်းခံရသူကအမွေကိုဆက်လက် မဆောင်ရွက်ခြင်း—အမွေသစ်စွဲဆိုခြင်း၊ စွဲနိုင်မနိုင်။

အခမဲ့အတွင်း၊ အငြင်းဖြစ်ပွားလျက်ရှိသော၊ ဆန့်စက်တုံကို၊ ထိုဆန့်စက်ပိုင်ရှင်ဆိုသူအမွေဆိုင် တဦးသည်၊ မိမိသည် ထိုစက်၏ ပုဂ္ဂလိကပိုင်ရှင် ဖြစ်ကြောင်းမြွက်ဟကျေညာစေရန်၊ တရားမမှုတခုစွဲဆိုထားလေသည်။

ထိုသို့အမွေစွဲဆိုထားစဉ်အတွင်း၊ အယူခံတရားလိုအား၊ အဆိုပါဆန့်စက်က မေတ္တာအလျောက် အပြီးအပိုင် လွှဲပြောင်းပေးလိုက်လေသည်။

၎င်းနောက်၊ လွှဲပြောင်းပေးသူ ကယ်လွန်သွားလေရာ၊ အယူခံတရားလိုသည်၊ တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၂၂၊ နည်း၃၊ ပုဒ်မ ၁၀ အရ၊ လျောက်ထားခြင်း မပြုသဖြင့်၊ ထိုအမှုမှာရပ်စဲ(abated) သွားလေသည်။

ထိုနောက်အယူခံတရားလိုသည်၊ မူလလုံးဒ်ပင်၊ တရားခံများအပေါ် ဒဋ္ဌ မြွက်ဟဒီကရီရရှိရန်ထပ်မံ၍တရားစွဲဆိုပြန်လေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အယူခံတရားလိုအား၊ လွှဲပြောင်းပေးသူက စွဲဆိုခဲ့သော၊ အမှု၏တရားစွဲဆိုရန် အကြောင်း (cause of action) သည်၊ ယခုအယူခံတရားလို စွဲဆိုသော်အမှု၏ စွဲဆိုရန် အကြောင်း (cause of action) နှင့် ထပ်တူထပ်မျှ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်။

သို့ဖြစ်၍ တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၂၂၊ နည်း၃ပုဒေ ၉ ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များသည်၊ ဤအယူခံတရားလိုစွဲဆိုသောအမှုကို ပိတ်ပင်သည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။

ဘဆတ်ပဘူဒတ်ပ နှင့် ဘီမန်ဂဂါက်ဒါချ်ခ်ဒန်ဂဂါက်ဒါ၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ဘုံဘိုင်၊အတွဲ ၅၂၊ စာ ၂၀၈ ကိုရည်ညွှန်းလိုက်နာသည်။

အမွေရပ်စဲသည့်အမိန့်သည်၊ စီရင်ချက်ကဲ့သို့ပင်၊ တဖက်အမှုသည်အတွက် အကျိုးသက်ရောက်သည်ဖြစ်ရာ၊ ထိုအမှုပါတရားစွဲဆိုရန်အကြောင်းကို အကြောင်းပြု၍ တရားတထုံးထပ်မံစွဲဆိုခြင်း ပြုနိုင်တော့မည်မဟုတ်။

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမပဋမအယူခံအမှုအမှတ် ၁၁၃။

† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၁၃ တွင်၊ ၈၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၄ ရက်နေ့စွဲပါ မော်လမြိုင်မြို့ရုံးထိုင်၊ ကျိုက္ခမခရိုင်တရားမတရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သောဒီကရီကိုအယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၄

မောင်ဘမောင် ခေါ် မောင်မောင် နှင့် ဦးညွှင်းပါ ၁၅။

ရာဟင်မူနစ်ဆ နှင့် ဆီရနီမဟာဆာအယမ်ကာ၊ အေးအိုင်၊အာရ်၊ ၁၉၂၀၊ မဒရပ်၊ စာ ၅၀၀။ ဂျူဂါကိရိုး နှင့် နာဂို၊ အေးအိုင်၊အာရ်၊ ၁၉၂၃ခုနှစ်၊ နဂ်ပူ၊ စာ ၂၂၀ တို့ကိုရှည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက် ရှေ့နေကြီး၊ မစ္စတာ အက်စ်၊ အေ၊ အေ၊ ပီလေး။

အယူခံတရားခံအတွက်၊ ၁ မှ ၁၄၊ ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးဘိုးသာ။ ၁၅ အတွက် မလာရောက်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။အယူခံ တရားလို မောင်ဘမောင် (ခေါ်) မောင်မောင်၏ပညာရှိရွှေနေကြီးလျှောက်လဲချက်များအရသိရှိသည်မှာဒေါ်အောင်နှင့် ဦးရွှတ်တို့တွင် သားတယောက်ရှိ၍ ၎င်းသားသည် ယခုပဌမအယူခံ တရားခံ ဦးညွှင်း ဖြစ်၏။ ဦးရွှတ်ကွယ်လွန်သည့်အခါ ဒေါ်အောင်သည် ဦးဝဲနှင့် အိမ်ထောင်ပြု၍ သားသမီးအမြောက်အမြား ထွန်းကား၏။ ဦးဝဲနှင့် ဒေါ်အောင်တို့ ကွယ်လွန်ပြီးနောက်၊ ဦးညွှင်းသည် ကျိုက္ခမီခရိုင် တရားမရုံး တရားမကြီးမှု အမှတ် ၁/၅၁ တွင် ဒေါ်အောင်နှင့် ဦးဝဲတို့၏သားသမီးများ အပေါ်၌ ဒေါ်အောင်၏ အမွေပုံပစ္စည်းကို တရားရုံးက အုပ်ချုပ်စီမံခန့်ခဲ့ရန်အတွက် တရားစွဲဆိုရာ၊ တရားရုံးက ပဏာမ ဒီကရီ ချမှတ်ပြီး၊ အမွေပုံပစ္စည်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ စုံစမ်းစစ်ဆေးရန် အတွက် ကော်မရှင်နာခန့်အပ်လိုက်၏။ ကော်မရှင်နာက ယခုအချင်းဖြစ် ဆန်စက်သည် ဒေါ်အောင်၏ အမွေပုံပစ္စည်းတွင် အပါအဝင်မဟုတ်ဘဲ ဒေါ်အောင်နှင့် ဦးဝဲတို့၏ သမီးတယောက်ဖြစ်သူ ဒေါ်ဝက်မပိုင် ပစ္စည်း ဖြစ်ကြောင်းနှင့်အစီရင်ခံ၏။ ခရိုင်တရားမရုံးက ထိုအစီရင်ခံချက်ကို လက်မခံဘဲ အဆိုပါ ဆန်စက်သည် ဒေါ်အောင်၏ အမွေပုံပစ္စည်းတွင် အပါအဝင် ဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ပြီးနောက်၊ အမွေပုံပစ္စည်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ထပ်မံစုံစမ်းစစ်ဆေးရန်၊ ကော်မရှင်နာအား ညွှန်ကြားလိုက်၏။ ဒေါ်ဝက်မသည်၊ ခရိုင်တရားမရုံး၏ အဆုံးအဖြတ်ကို မကျေနပ်သဖြင့်၊ ယခင်တရားလွှတ်တော်သို့ အယူခံဝင်ရာတွင် တရားလွှတ်တော်က အယူခံမှာ စောလွန်းသေးကြောင်း။ အပြီးသတ် ဒီကရီချမှတ်ပြီးမှသာ အယူခံ ဝင်ရမည် ဖြစ်ကြောင်းနှင့် အဆုံးအဖြတ် ပြုလိုက်၏။

ထို့နောက် ဒေါ်ဝက်မသည် အဆိုပါ အမွေမှတွင် အပြီးသတ် ဒီကရီ ချမှတ်သည်ကို မစောင့်ဆိုင်းဘဲ၊ ထိုခရိုင်တရားမရုံးမှာပင် တရားမကြီးမှု အမှတ် ၁၄/၅၆ ဌ်ယခု အယူခံတရားခံများအပေါ်၊ အခင်းဖြစ် ဆန်စက်သည် မိမိ၏ ပုဂ္ဂလိကပိုင် ဆန်စက် ဖြစ်ကြောင်းမြွက်ဟ ကျေညာစေရန် တရားစွဲဆို၏။ ထိုအမှုအတောအတွင်း ဒေါ်ဝက်မသည် အခင်းဖြစ် ဆန်စက်ကို ယခုအယူခံ တရားလို မောင်ဘမောင် (ခေါ်) မောင်မောင်အား မှတ်ပုံတင် စာချုပ်ဖြင့် ငှါးမေတ္တာအလျောက် အပြီးအပိုင်လွှဲပြောင်း

၁၉၆၄

မောင်ဘမောင် (ခေါ်) မောင်မောင် နှင့် ဦးညွှန်းပါ ၁၅။

ပေးအပ်လိုက်၏။ ထို့နောက် ဒေါ်ဝက်မ ကွယ်လွန် အနိစ္စရောက်၏။ ဒေါ်ဝက်မ၏ အမွေစား အမွေခံတို့အား ဒေါ်ဝက်မကိုယ်စား အမှုတွင်ထည့်သွင်း၍ ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် မည်သူကမျှ လျှောက်ထားခြင်း မပြုခဲ့ပေ။ အယူခံ တရားလို သည် ထိုအမှုကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၂၊ နည်းဥပဒေ ၁၀ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ လျှောက်ထားနိုင်သော်လည်း လျှောက် ထားခြင်းမပြုခဲ့ပေ။ ထို့ကြောင့် ထိုအမှုမှာ ရပ်စဲ (Abated) သွားလေသည်။ ဤအချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက ဝန်ခံ၏။ ထို့နောက် အယူခံတရားလိုသည် ကျွိုက္ခမီခရိုင် တရားမရုံးမှ၁၀၊ တရားမကြီးမှု အမှတ် ၁၃/၆၂ ကိုမူလ ဒေါ်ဝက်မ စွဲဆိုသော အမှုပါ တရားခံများ အပေါ်၌ တဖန်စွဲဆိုပြန်၏။ စွဲဆိုသည့်အမှုမှာ အခင်းဖြစ် ဆန့်စက်ကို ဒေါ်ဝက်မပိုင်သည်ဖြစ်၍ ဒေါ်ဝက်မက မိမိအား မှတ်ပုံတင်စာချုပ်ဖြင့် မေတ္တာအလျောက် လွှဲပြောင်းပေးခဲ့ကြောင်း။ ယင်း သို့လွှဲပြောင်းပေးသည်ကို တရားခံများက ငြင်းဆိုသည်ဖြစ်ရာ၊ မိမိ၏ အကျိုးကို ထိခိုက်ကြောင်းတို့ကို အခြေပြု၍ စွဲဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ဖြစ်ရာ ဒေါ်ဝက်မ စွဲဆိုသည့်အမှုမှာ တရားစွဲဆိုရန် အကြောင်း (Cause of action) သည် ယခု အယူခံတရားလိုစွဲဆိုသောအမှုမှာ တရားစွဲဆိုရန် အကြောင်း (Cause of action) နှင့်ထပ်တူထပ်မျှဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

ယင်းသို့ဖြစ်ရာ၊ တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၂၊ နည်းဥပဒေ ၉ ပါပြဋ္ဌာန်းချက် များတွင်၊ တရားမမှု ရပ်စဲပြီးနောက် ထိုအမှုစွဲဆိုရန် အကြောင်းကို အခြေပြု၍ တရားတထုံး ထပ်မံစွဲဆိုခြင်း မပြုနိုင်ဟူသော ပြဋ္ဌာန်းချက်များသည်၊ ယခုအယူခံ တရားလိုစွဲဆိုသော အမှုကို ပိတ်ပင်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ **ဘဆတ်ပဘူဒတ်ပ နှင့် ဘီမန် ဂေါက်ဒါရွှစ်ဒန်ဂေါက်ပါ** အမှု (၁) တွင်၊ အောက်ပါအတိုင်း အဆုံးအဖြတ် ပြုခဲ့၏။

> **"An alienee *Pendente Lite* is bound by the result of the suit although he is not a party to it."**

ထိုအမှုမှာ မှန်ကန်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ အကြောင်းသော်ကား အမှုရပ်စဲသည့် အမိန့်သည် စီရင်ချက်ကဲ့သို့ပင် တဖက်အမှုသည်အတွက် အကျိုးသက်ရောက်သည် ဖြစ်ရာ၊ ထိုအမှုပါ တရားစွဲဆိုရန် အကြောင်းကို အကြောင်းပြု၍ တရားတထုံး

(၁) အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ဘုံဘိုင်အတွဲ ၅၂၊ စာ ၂၀၈။

၁၉၆၄

မောင်ဘမောင် ခေါ် မောင်မောင် နှင့် ဦးညွှန်းပါ ၁၅။

ထပ်မံစွဲဆိုခြင်း ပြုနိုင်တော့မည် မဟုတ်ပေ။ ရာဟင်မူနှစ်ဆ နှင့် ဆိရနီဇါဆာအယမ်ကာ အမှု (၂) နှင့် ဂျူဂါကိရိုးနှင့် နာဂိုအမှု (၃) တို့ကိုကြည့်ပါ။

ယခုအမှုတွင် အယူခံ တရားလို၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး လျှောက်ထားချက်အရ ဒေါ်ဝက်မစွဲဆိုသော အမှုဌ အယူခံ တရားလိုလည်း ဒေါ်ဝက်မနှင့်အတူ တရားလို အဖြစ်ပါဝင်ပြီး ဒေါ်ဝက်မ ကွယ်လွန်ပြီးနောက် တရားလိုက ထိုအမှုကို ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ရန် မလိုတော့ကြောင်းနှင့် တရားရုံးသို့ လျှောက်ထားကြောင်း ပေါ်လွင်၏။ ထို့ကြောင့်လည်း အယူခံ တရားလိုတွင်၊ ယခုအမှုကို ထပ်မံစွဲဆိုရန် အခွင့် အရေးမရှိနိုင်တော့ပေ။

အထက်ပေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ အယူခံ တရားလို စွဲဆိုသောတရားမ ကြီးမှုအမှတ် ၁၃/၆၂ ကိုစွဲဆိုပိုင်ခွင့် မရှိဟု ယူဆပြီး ပယ်ရပေမည်။

မူလအမွေမှုကြီးမှာ မပြီးမပြတ် ရှိနေသေးသည်ဖြစ်ရာ၊ အယူခံ တရားလိုသည် အခင်းဖြစ် ဆန့်စက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ မိမိ၏ အခွင့်အရေး ရှိသမျှကို တင်ပြအဆိုပြုနိုင်ပေမည်။

ဤအမှုတွင် ခရိုင်တရားမရုံးက တရားခံများ နှစ်စုခွဲ၍ တစုလျှင် အမှုတန်ဘိုး ပေါ်၌ကျသင့်သော ရွှေနေခကို ပေးဆောင် စေခဲ့လေသည်။ ဤအမှုမှာ မြွက်ဟ ဖီကရိုရရှိရန် စွဲဆိုသော အမှုမျှသာ ဖြစ်သည့်အပြင်၊ ခရိုင်တရားမရုံးသည် ပဏာမ ကောက်ချက်အပေါ်၌ အဆုံးအဖြတ် ပြုခဲ့လေသည်။ ထို့ကြောင့် ရွှေနေခကိုသတ် မှတ်ရာ၌မှားယွင်းသည်ဟု ယူဆရပေမည်။ တရားရုံးများ လက်စွဲစာမျက်နှာ ၃၀ တွင်၊ ယခုကဲ့သို့သော အမှုမျိုး၌ မည်သို့ရွှေနေခ သတ်မှတ်ရမည်ကို အတိအလင်း ပေါ်ပြထားလေသည်။ မူလရုံးသတ်မှတ်သော ရွှေနေခများကို ပယ်ဖျက်ပြီးလျှင်၊ တရားခံ တစုအတွက် ရွှေနေခငွေ ၁၇၀ ကို အယူခံတရားလိုက ပေးဆောင်စေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။ ယင်းသို့ပြင်ဆင်သည်မှအပ၊ အယူခံကို စရိတ်နှင့် တကွ ပယ်လိုက်သည်။ ဤရုံးရွှေနေခမှာ ၈၅ ကျပ် ဖြစ်စေရမည်။

(၂) အေအိုင်အာ (ရှ်)၊ ၁၉၅၀၊ မဒရပ် စာ၊ ၅၈၀။

(၃) အေအိုင်အာ (ရှ်)၊ ၁၉၅၈၊ နှစ်ပိုး စာ ၂၂၀။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းတို့ရှေ့တွင်

မောင်မှဘ် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ)*

† ၁၉၆၄ စက်တင်ဘာလ ၁၂ ရက်။

ဖြောင့်ချက်—ခဲလက်အဘွဲ့ရှိ ပစ္စည်းများ—သီးခြား တိကျစွာ ထောက်ခံခြင်း (specific corroboration) ပြုနိုင် မပြုနိုင်။

လူသတ်မှုတွင် သက်သေခံ သေနတ်၊ ယန်းဘောင့်များနှင့် လက်ပတ်နာရီတို့ကိုရဲအရာရှိ ထိန်းသိမ်းရမိပြီးသည့်နောက်မှ၊ အယူခံတရားလိုက ဖြောင့်ချက်ပေးသဖြင့် ထိုသက်သေခံပစ္စည်းတို့သည်၊ ဖြောင့်ချက်ကို ထောက်ခံခြင်းပြုသည်ဟု ယူဆရန် မဖြစ်နိုင်ကြောင်းကိုလျှောက်ထားရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ရဲအရာရှိများလက်အဘွဲ့ရှိ ပစ္စည်းများသည်၊ ဖြောင့်ချက်တခုကိုထောက်ခံခြင်းပြုနိုင်သည်။

ဟန်(မ်)ရက်(ရှ်) နှင့် အပ်(ဂျ်)မာမြည် (1954) v. *Supreme Court Reports*. 1133. တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

သို့ဖြစ်၍ အဆိုပါ သက်သေခံ ပစ္စည်းများသည်၊ ဖြောင့်ချက်ကို သီးခြားတိကျစွာထောက်ခံခြင်း (specific corroboration) ပြုနိုင်သည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးလှဖေ (၂) နှင့် ဦးကိုကိုကြီး (၃)။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။ဟံသာဝတီခရိုင်၊ ဒုတိယ အထူး (ရာဘာက် စက်ရှင်) တရားသူကြီးရုံး ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၇ တွင် တရားခံ မောင်မှဘ်အား၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂(၁) (ဂ)/၃၄ အရ အပြစ်ပေး၍၊ သေဒဏ် ကျခံစေရန်၊ ကျန်တရားခံ မောင်ကံညွန့်၊ မောင်ကျော်မြင့်နှင့် မောင်စိုးမောင်တို့အား

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်မှုအယူခံမှုအမှတ် ၁၁၄ (၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်စောဒကမှုအမှတ်နှင့် ဆက်စပ်သည်)။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၇ တွင်ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ် [illegible]၊ ဇူလိုင်လ ဂ ရက်နေ့စွဲပါဟံသာဝတီခရိုင် ရာဘာက်စက်ရှင်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကိုအယူခံမှု။

၁၉၆၄

မောင်မှတ် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၁၄ အရ အပြစ်ပေးရ၍၊ တယောက်လျှင် အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၃ နှစ်စီ ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်ရာ၊ တရားခံမောင်မှတ်က မကျေနပ်သဖြင့် ဤရုံးသို့ အယူခံဝင်၏။

အမှုကြောင်းခြင်းရာ စုံလင်စွာကို အောက်ရုံး စီရင်ချက်တွင် ဖေါ်ပြထားပြီးဖြစ်၍၊ ဤအယူခံမှုတွင် ထပ်မံ၍ စုံလင်စွာ ဖေါ်ပြရန် လိုမည်မဟုတ်ဘဲ အကျဉ်းမျှသာ ဖေါ်ပြရန်လိုပေမည်။

တုံတေးမြို့၊ တိုက်ခိုက်ရေးရဲတပ်မှ ရဲသားမောင်ကြည်ထွန်းသည်၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ မေလ ၁၁ ရက်နေ့ည ၈ နာရီခန့်အချိန်တွင် ၎င်းကိုင်ဆောင်လာသော အမေရိကန်ရိုင်ဖယ်သေနတ် ယမ်းတောင့်များနှင့် မောင်တင်ဦးထံမှ ခေတ္တငှါးယူထားသော လက်ပတ်နာရီတို့ကိုယူ၍၊ ရဲတပ်ဝင်းအတွင်းရှိမင်္ဂလာဆောင်အိမ်သို့ သွားမည်ဟု မည္ဆန်မြို့ (လိုပြ ၇) အား ပြောပြပြီး ထွက်သွားရာ၊ နံနက်မိုးလင်းသော်လည်း ပြန်မလာသဖြင့် ရဲဌာနမှူး ဦးစံထွန်း (လိုပြ ၁) နှင့် ရဲမှူထမ်းသားများတို့သည် ၎င်းအား လိုက်လံရှာဖွေကြ၏။

ကုန်းဝက်ချောင်းရွာသို့ ရောက်သောအခါ သူကြီး ဦးဘိုးလင်း (လိုပြ ၄) ၏ အကူအညီဖြင့်၊ ဦးစံထွန်းသည်၊ ၎င်းရွာအနောက်ဘက် ဗျက်တောတွင် မောင်ကြည်ထွန်း သေနတ်ဒဏ်ရာနှင့် သေနေသည်ကို တွေ့၍၊ ၎င်း၏အလောင်းကို ရဲဌာနသို့ ပို့ဆောင်ပြီး ၎င်းက သက်သေခံအမှတ် (က) တိုင်ချက်ကို ရေးပွင့်၍၊ အမှုကိုဆက်လက်စုံစမ်းရာ အယူခံတရားလို မောင်မှတ်၊ တရားခံ မောင်ကံညွန့်၊ မောင်ကျော်မြင့်နှင့် မောင်စိုးမောင်တို့ကို သက်သေခံ ပစ္စည်းများနှင့် ဘမ်းဆီးရမိပြီး၊ ရုံးသို့တင်ပို့သဖြင့် ဖေါ်ပြခဲ့သည့် အပြစ်ဒဏ် အသီးသီးကို ရရှိကြ၏။

အယူခံတရားလို မောင်မှတ်က တုံတေးမြို့၊ မြို့နယ်ရာဇဝတ် တရားသူကြီး ဦးဘ (လိုပြ ၁၀) ထံ၌ပေးသော သက်သေခံအမှတ် (ဃ) ဖြောင့်ချက်တွင် ၎င်းသည် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ မေလ ၅ ရက်နေ့၌၊ ရဲဌာနမှူး ဦးစံထွန်းထံမှ ခေတ္တအခွင့်ကိုယူ၍၊ ရေကျော်ရွာသို့သွားပြီး၊ မောင်ကံညွန့်၊ မောင်ကျော်မြင့်တို့နှင့် ထားပြတိုက်ရန် တိုင်ပင်ဆွေးနွေး၍၊ ၁၉၆၃ ခု၊ မေလ ၉ ရက်နေ့တွင် ၎င်းတို့အား တုံတေးမြို့သို့လာရန် ခိုင်းဆိုပြီး ပြန်လာကြောင်း၊ ခိုင်းဆိုသည့်နေ့တွင် ၎င်းတို့လာကြသဖြင့် ၎င်းက ထားပြတိုက်ရန်အကြောင်း မေးမြန်းရာ၊ ၎င်းတို့က သေနတ်မရှိကြောင်း မောင်ကြည်ထွန်းကို ထားပြတိုက်ရန် ညာခေါ်သတ်၍ သေနတ်ကိုယူပြီး ဖျာပုံမြို့မှ ညထွက်လာသောသင်္ဘောကို ထားပြတိုက်ရန် အကြံပေးကြကြောင်း။ ၎င်းက မောင်ကြည်ထွန်းအား ထားပြတိုက်ရန်အကြောင်း ပြောပြရာ မောင်ကြည်ထွန်းက ထားပြတိုက်ရန် သေနတ်နှင့် ယမ်းတောင့်များကို ယူ၍ လိုက်မည်ဟုပြောကြောင်း။

၁၉၆၄

မောင်မှတ် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

၁၉၆၃ ခုနှစ် မေလ ၁၁ ရက်နေ့ည ၅ နာရီအချိန်ခန့်တွင် ၎င်းနှင့် မောင်ကံညွှန့်၊ မောင်ကျော်မြင့်၊ မောင်ကြည်ထွန်းတို့သည်၊ ကမ်းနားဘွဲ့ရှိသော အာရကန် သဘော်ပေါ်သို့ သွားပြီး၊ ကုန်းဝက်ချောင်းရွာသို့သွား၍ ထားပြတိုက်ရန်အတွက် မောင်ကံညွှန့်နှင့် မောင်ကျော်မြင့်တို့က အိုးဘိုပိုင်း တိုက်ကျောင်းလမ်းထိပ်၌ စောင့်နေကြရန် ၎င်းနှင့် မောင်ကြည်ထွန်းတို့ကား ည ၈ နာရီအချိန်တွင် ရဲတပ်ဝင်းမှ လာ၍၊ ချိန်းဆိုသည့် နေရာ၌ တွေ့ဆုံပြီး ဆက်လက်သွားရန်စီစဉ်ကြကြောင်း။

၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ မေလ ၁၁ ရက်နေ့ည ၈ နာရီအချိန်တွင် ၎င်းက မောင်ကြည်ထွန်းကို ခေါ်၍ ချိန်းဆိုသည့် နေရာသို့ သွားရာ၊ မောင်ကြည်ထွန်းတွင် ရိုင်ဖယ်သေနတ်နှင့် ယမ်းတောင့်များ ပါလာကြောင်း။ အိုးဘိုပိုင်း တိုက်ကျောင်းလမ်းထိပ်တွင် မောင်ကံညွှန့်၊ မောင်ကျော်မြင့်တို့နှင့် တွေ့ဆုံပြီး၊ ကုန်းဝက်ချောင်းရွာသို့ သွားကြကြောင်း။ လယ်ကွင်းပြင်သို့ ရောက်လျှင်၊ ၎င်းတို့က မောင်ကြည်ထွန်းကို လှည့်ဖြားသည့်အနေဖြင့် လဘက်တင်မြောက်ကြကြောင်း၊ ၎င်းက မောင်ကြည်ထွန်းထံမှ သေနတ်နှင့် ယမ်းတောင့်များကိုယူ၍၊ သေနတ်ကို မောင်ကံညွှန့်အား ပေးပြီး၊ ယမ်းတောင့်များကို မောင်ကျော်မြင့်အား ပေးလိုက်ကြောင်း။ ၎င်းနှင့် မောင်ကြည်ထွန်း၊ မောင်ကျော်မြင့်တို့က ရွှေတန်း၌ ထိုင်ကြ၍၊ မောင်ကံညွှန့်က နောက်နားက ခပ်ခါခါ ရပ်နေပြီး များမကြာမီ မောင်ကံညွှန့်က မောင်ကြည်ထွန်း၏ ဦးခေါင်းသို့ သေနတ်ဖြင့် ကပ်၍ တချက်ပစ်လိုက်ကြောင်း။ မောင်ကြည်ထွန်း လဲကျသွားသောအခါ၊ မောင်ကံညွှန့်က ထပ်၍ ၎င်းအား သေနတ်နှင့်တချက် ပစ်လိုက်ကြောင်း။ ၎င်းက မောင်ကြည်ထွန်း၏ လက်မှ လက်ပတ်နာရီကို ဖြုတ်ယူပြီး၊ မောင်ကျော်မြင့်အား ပေးလိုက်ကြောင်း။ ၎င်းတို့ ၃ ယောက် တွဲတေး တူးမြောင်းဘက်သို့ ပြန်လာကြရာ၊ တူးမြောင်းဘေး ကုက္ကိုပင်များရှိရာသို့ ရောက်လျှင်၊ ကုက္ကိုပင်များကို အမှတ်အသားပြု၍၊ သေနတ်နှင့် ယမ်းတောင့်များကို ရေစပ်တွင် မြှုပ်ထားလိုက်ကြောင်း။

၎င်းက ရဲတပ်တန်းလျားသို့ ပြန်လာပြီး အိပ်၍ မိုးလင်းသောအခါ အာရကန် သဘော်ဖြင့် ရန်ကုန်မြို့သို့ လာ၍၊ သံလျင်မြို့သို့သွားပြီး၊ ခရမ်းမြို့မှတဆင့် အစ်ကို ဆွေမျိုးများ နေထိုင်ရာ၊ တမံကြီးရွာသို့ သွားကြောင်း။ ထိုည ၁၀ နာရီအချိန်ခန့်တွင် ခရမ်း ရဲဌာနမှ ရဲသားများ လာ၍ ၎င်းကိုဘမ်းပြီး တွဲတေးမြို့ ရဲဌာနသို့ ပို့လိုက်ကြောင်း။ ၎င်းက ဖြောင့်ချက်ပေးလိုကြောင်း ပြောပြရာ၊ ၎င်းအား ရာဇဝတ် တရား သူကြီးထံသို့ပို့၍၊ ၎င်းက ဖြောင့်ချက်ကို ပေးကြောင်း။ ရုံးရှေ့ရှိသေနတ်နှင့် ယမ်းတောင့်များသည်၊ လူသတ်မှု ကျူးလွန်ရာတွင် အသုံးပြုသော [illegible] များ ဖြစ်ကြောင်း လက်ပတ်နာရီမှာ မောင်ကြည်ထွန်းထံမှ ဖြုတ်ယူသော လက်ပတ်နာရီ ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြဖြောင့်ဆိုသည်။

၁၉၆၄

မောင်မှတ် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

ဤကဲ့သို့ ဖြောင့်ဆိုချက်ပေးပြီးသည့်နောက်၊ ရုံး၌ ကျမ်းကိုင်၍ အစစ်ခံသည့်အခါ၊ အယူခံတရားလိုက သက်သေခံအမှတ် ၃ (ဃ) ဖြောင့်ချက်ကို ရဲများ ရိုက်နှက်နှိပ်စက်သဖြင့် ပေးရခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြဆွက်ဆိုပြီး၊ ၎င်း၏ဖြောင့်ချက်ကို ပြန်လည်ချပ်သိမ်း (Retract) လိုက်၏။ သို့သော် ၎င်းကရဲများရိုက်နှက်နှိပ်စက်သဖြင့် အဆိုပါ ဖြောင့်ချက်ကို ပေးရကြောင်း ပေါ်လွင်အောင် သက်သေအထောက်အထား အလျဉ်း တင်ပြခြင်းမရှိပေ။

အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိရွေးနေကြီးက (၁) အယူခံတရားလိုသည် ရဲသားဖြစ်၍ ရဲအရာရှိများသည် ဖြောင့်ဆိုချက်ကို တရားခံထံမှတိုက်ရိုက်နှက်နှိပ်စက်၍ယူလေ့ရှိသည်ကို သိထားနှင့်ပြီး ဖြစ်သဖြင့် ၎င်းကိုယ်တိုင်တရားခံဘဝသို့ ရောက်သည့်အခါ၊ကြောက်လန့်ပြီး ဖြောင့်ချက်ကို ပေးခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆသင့်ကြောင်း။ (၂) အယူခံတရားလိုနှင့် အခြားတရားခံများကို အချုပ်ခန်းတခုထဲ၌ ထားသဖြင့် အခြားတရားခံတို့က သေနတ် ယမ်းတောင့်များနှင့် လက်ပတ်နာရီဘို့ကို ထုတ်ပေါ်ပေးသည်ကို တယူခံတရားလိုက သိရှိပြီး၊ ဖြောင့်ချက်ပေးလျင် ၎င်းအတွက် ပိုမိုရှိကောင်းမည်ဟု ယူဆချက်ဖြင့် ဖြောင့်ချက်ပေးသည်ဟု ယူဆသင့်ကြောင်း လျှောက်လဲ တင်ပြ၏။ သို့သော် အယူခံတရားလိုကိုယ်တိုင်က ရုံး၌အစစ်ခံသည့်အခါတွင်၊ ၎င်း၏ ပညာရှိရွေးနေကြီး တင်ပြသကဲ့သို့ ဖြောင့်ချက်ပေးရခြင်း ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြခြင်းမပြုသည့်ပြင်၊ ၎င်း၏ ပညာရှိရွေးနေကြီး တင်ပြသည့် အချက်အလက်များကို ထောက်ခံရန် သက်သေခံချက် စိုးစဉ်းမျှ မရှိသဖြင့် ထိုသို့သော လျှောက်လဲ တင်ပြချက်မှာ ပညာရှိရွေးနေကြီး၏ တွေးဆခြင်း (Conjecture) မျှသာဖြစ်၍၊ လက်ခံရန် သင့်လျော်မည်မဟုတ်ပေ။

ပြည်ဆောင်စု မြန်မာနိုင်ငံနှင့် အလှ(ဒေါ်) မောင်လှ (၁) စီရင်ထုံးတွင် "ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက ဥပဒေအရ ခေးမှတ်ယူထားသော ဖြောင့်ချက်ကို တရားခံက ပြန်လည်၍ ရုပ်သိမ်းကာမျှဖြင့်၊ ၎င်းအလိုအလျောက် ပေးသော ဖြောင့်ချက် မဟုတ်ဟူ၍ ယူဆရန်မသင့်ကြောင်း" ဆုံးဖြတ်ထားချက်အရ၊ ဖော်ပြခဲ့သည့် အကြောင်းများကြောင့် အယူခံတရားလိုသည်။ သက်သေခံအမှတ် (ဃ) ဖြောင့်ချက်ကို၊ ၎င်းအလိုအလျောက် ပေးသည်ဟု ထင်မြင်ယူဆရပေမည်။

တဖန် အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိရွေးနေကြီးက အယူခံတရားလို ပေးသော ဖြောင့်ချက်ကို ဘုရင်မင်းမြတ်နှင့် မောင်လှမောင် (၂) စီရင်ထုံး ဆုံးဖြတ်ထားချက်အရ၊ ယေဘုယျထောက်ခံချက် (General corroboration) နှင့် သီးခြား

(၁) ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ၊ လွှတ်တော်၊ စီရင်ထုံး ၂၉။

(၂) ၁၉၄၆ ခု၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ ၁၀၂။

၁၉၆၄

မောင်မှုတ် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

တိကျသော ထောက်ခံချက် (Specific corroboration)များ ရှိရန် လိုအပ်သော်လည်း၊ ယေဘူယျထောက်ခံချက် အလျဉ်းမရှိသည့်ပြင်၊ သီးခြားတိကျသော ထောက်ခံချက် ဖြစ်သည်ဟု ယူဆသော သက်သေခံ ရိုင်ဖယ်သေနတ်၊ ယမ်းတောင့်များနှင့် လက်ပတ်နာရီတို့ကို အယူခံတရားလို ဖြောင့်ချက်မပေးမီက သိမ်းဆီးရမိထားပြီးဖြစ်၍၊ အဆိုပါ ဖြောင့်ချက်ကို ထောက်ခံသည်ဟု ယူဆရန် လျော်ကန်သင့်မြတ်မည် မဟုတ်ကြောင်း လျှောက်လဲ တင်ပြ၏။

အယူခံတရားလို၏ ဖြောင့်ချက်ကို ထောက်ခံသော ယေဘူယျ ထောက်ခံချက် လုံးဝမရှိဟု မဆိုနိုင်ပေ။ ဖြောင့်ချက်တွင် အယူခံတရားလိုက ၎င်းနှင့် မောင်ကံညွန့် မောင်ကျော်မြင့်၊ မောင်ကြည်ထွန်းတို့သည် ကမ်းနားသို့သွား၍၊ အာရကန်သဘော်ဝေါ်၌ ထားဖြတိုက်ရန် တိုင်ပင်ကြသည်ဟု ဖော်ပြသည်ကို မောင်တင်ဦး (လိုပြ ၈)က၊ ၎င်းသည် ကမ်းနား ထမင်းဆိုင်သို့ ဟင်းဝယ်ရန် သွားသည့်အခါ၊ အယူခံတရားလိုနှင့် မောင်ကျော်မြင့်တို့ကို မြင်လိုက်ကြောင်း ထွက်ဆို၍၊ တစိတ်ဘာဒေသအားဖြင့် ထောက်ခံလျက်ရှိပေသည်။

ထို့ပြင် အယူခံတရားလိုက ဖြောင့်ချက်တွင် မောင်ကြည်ထွန်းသည်၊ ရိုင်ဖယ်သေနတ်နှင့် ယမ်းတောင့်များကို ချိန်းဆိုသည့်နေရာသို့ ယူလာသည်ဟု ဖော်ပြသည်ကို မည္သည့်မြို့ (လိုပြ ၇)က မောင်ကြည်ထွန်းသည် ရိုင်ဖယ်သေနတ်နှင့် ယမ်းတောင့်များကိုယူ၍၊ မင်္ဂလာဆောင်သွားမည်ဟု ပြောပြပြီး ထွက်သွားကြောင်း ထွက်ဆို၍ ထောက်ခံသည်။

အယူခံတရားလိုက ဖြောင့်ချက်တွင် မောင်ကံညွန့်သည် မောင်ကြည်ထွန်းအား သေနတ်နှင့်ပစ်ကြောင်း ဖော်ပြသည်ကို သူကြီး ဦးတိုးလင်း (လိုပြ ၄)နှင့် မောင်တင်မြင့် (လိုပြ ၃)တို့က အချင်းဖြစ်သည့်ညတွင် သေနတ်သံကြား၍ နံနက်တွင် မောင်ကြည်ထွန်း၏ အလောင်းကို တွေ့ကြောင်း ထွက်ဆို၍ ထောက်ခံကြ၏။

အယူခံ တရားလိုက ဖြောင့်ချက်တွင် မောင်ကြည်ထွန်းအား ကုန်းဝက်ချောင်းရွာ အနောက်ဘက်တွင် သေနတ်နှင့် ပစ်သတ်သည်ဟု ဖော်ပြသည်ကို ဦးစံထွန်း (လိုပြ ၁) မောင်စောလှိုင် (လိုပြ ၂)၊ မောင်တင်မြင့် (လိုပြ ၃)နှင့် ဦးတိုးလင်း (လိုပြ ၄) တို့က၊ မောင်ကြည်ထွန်း၏ အလောင်းကို ကုန်းဝက်ချောင်းရွာ အနောက်ဘက်တွင် သေနတ်ဒဏ်ရာနှင့်တွေ့ကြောင်း၊ ထွက်ဆို၍ ထောက်ခံကြ၏။

သေနတ်ပစ်သံနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိ ရွေနေကြီးက အယူခံတရားလိုသည် ဖြောင့်ချက်တွင် မောင်ကံညွန့်က မောင်ကြည်ထွန်းအား သေနတ်နှင့် ၂ ချက်ပစ်သည်ဟု ဖော်ပြထားသော်လည်း၊ မောင်တင်မြင့် (လိုပြ ၃) နှင့် သူကြီး ဦးတိုးလင်း (လိုပြ ၄)တို့က အချင်းဖြစ်သည့်ညတွင် သေနတ်သံ တချက်သာ ကြား

၁၉၆၄
မောင်မှတ်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

သည်ဟု ထွက်ဆိုကြသဖြင့်၊ အရေးကြီးသည့် ကွဲလွဲချက်မျိုးကြောင်း လျှောက်လဲ တင်ပြ၏။ သို့သော် ညအခါတွင် မည်သည့် အသံကိုမဆို နားစိုက်၍ထောင်မှသာ တိကျစွာကြားသိနိုင်မည်ဖြစ်၏။ အမှတ်တမဲ့နေကတိကျစွာကြားသိနိုင်မည် မဟုတ်ပေ၊ ထို့ကြောင့် အဆိုပါ သက်သေများ ကြားသည်ဟု ဆိုသော သေနတ်သံသည်၊ ဒုတိယ အကြိမ်ပစ်သည့် သေနတ်သံဖြစ်နိုင်ပေသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ၊ ထိုမျှလောက်သော ကွဲလွဲချက်သည်၊ ဖြောင့်ချက်ကို ပျက်ပြယ်အောင် စွမ်းဆောင်နိုင်သည့် အရေးကြီးသော ကွဲလွဲချက် ဖြစ်သည်ဟုယူဆရန် သင့်လျော်မည် မဟုတ်ပေ။

သီးခြား တိကျသေချာသော ထောက်ခံချက် (Specific corroboration) နှင့် ပတ်သက်၍၊ တရားလိုဘက်မှ သက်သေခံ ရိုင်ဖယ်သေနတ် ယမ်းတောင့်များနှင့် လက်ပတ်နာရီတို့ကို တင်ပြ၏။ သက်သေခံ ရိုင်ဖယ်သေနတ်နှင့် ယမ်းတောင့်များကို တရားခံ မောင်ကံညွန့်နှင့် မောင်စိုးမောင်တို့ထံမှ သိမ်းဆီးရမိ၍ သက်သေခံလက်ပတ်နာရီကို တရားခံ မောင်ကျော်မြင့် ညွှန်ပြချက်အရ မအေးကြည် (လိုပြ ၉)ထံမှ သိမ်းဆီးရမိ၏။

အယူခံတရားလိုက ဖြောင့်ချက်တွင် သက်သေခံ လက်ပတ်နာရီကို မောင်ကြည်ထွန်းထံမှ ဖြုတ်ယူ၍ တရားခံ မောင်ကျော်မြင့်အား ပေးသည်ဟု ဖေါ်ပြသည်ကို မအေးကြည် (လိုပြ ၉)က၊ တရားခံ မောင်ကျော်မြင့်သည် ၎င်းအား၊ သက်သေခံ လက်ပတ်နာရီကို သိမ်းထားရန် ပေးထားကြောင်း ထွက်ဆို၏ ထောက်ခံ၏။

အယူခံတရားလိုက ဖြောင့်ချက်တွင် သက်သေခံ ရိုင်ဖယ်သေနတ်နှင့် ယမ်းတောင့်များကို မောင်ကြည်ထွန်းထံမှ ယူ၍၊ ရိုင်ဖယ်သေနတ်ကို မောင်ကံညွန့်အားပေး၍ ယမ်းတောင့်များကို မောင်ကျော်မြင့်အား ပေးကြောင်း ဖေါ်ပြသည်ကို အဆိုပါ ရိုင်ဖယ်သေနတ်နှင့် ယမ်းတောင့်များကို မောင်ကံညွန့်ထံမှ သိမ်းဆီးရမိကြောင်း၊ ဦးစိန်ဖေ (လိုပြ ၁၇)က သက်သေခံအမှတ် (ခ) ရှာဖွေပုံစံအရ ထွက်ဆို၍ထောက်ခံ၏။

အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက အယူခံတရားလိုသည် ဖြောင့်ချက်တွင် ရိုင်ဖယ်သေနတ်နှင့် ယမ်းတောင့်များကို ကုက္ကိုပင်အနီး ကမ်းစပ်၌ မြုပ်ထားသည်ဟု ဖေါ်ပြထားသော်လည်း၊ ၎င်းတို့ကို အဆိုပါနေရာတွင် မတွေ့ဘဲ တရားခံ မောင်စိုးမောင်၏ အိမ်အနီးတွင် တွေ့သဖြင့် အလွန်အရေးကြီးသော ကွဲလွဲချက်ဖြစ်ကြောင်း လျောက်လဲ တင်ပြ၏။ သက်သေခံ ရိုင်ဖယ်သေနတ်နှင့် ယမ်းတောင့်များကို တရားခံ မောင်ကံညွန့်က ညွှန်ပြသဖြင့် တရားခံ မောင်စိုးမောင်၏ အိမ်အနီး၌ တွေ့ရှိသည်ကို ထောက်ခံလျှင်၊ တရားခံ မောင်ကံညွန့်သည် ရိုင်ဖယ်သေနတ်နှင့် ယမ်းတောင့်များကို မူလ

၁၉၆၄

မောင်မှတ် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

မြုပ်ထားသည့်နေရာတွင်နှိုက်ဆက်လက်၍ထားရန် စိတ်မချသဖြင့် သွားရောက်တူးဖော်၍ယူပြီး၊ မောင်စိုးမောင်၏ အိမ်အနီးဥ၌ ရွှေပြောင်း၍မြုပ်ထားခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ၊ ဖြောင့်ချက်တွင် ဖော်ပြထားသည့် မောင်ကြည်ထွန်း၏ ရိုင်ဖယ်သေနတ်သည်၊ နံပါတ်အမှတ်အသားအားဖြင့် သက်သေခံရိုင်ဖယ်သေနတ်ဖြစ်ကြောင်း ပေါ်ပေါက်သဖြင့် ဖြောင့်ဆိုချက်ကို ယောက်ခံလျှင်ဖို့၏။

အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက၊ သက်သေခံ ရိုင်ဖယ်သေနတ်၊ ယမ်းတောင့်များနှင့် လက်ပတ်နာရီတို့ကို၊ ရဲအရာရှိ သိမ်းဆီးရမိ ပြီးသည့်နောက်မှ၊ အယူခံတရားလိုက ဖြောင့်ချက်ပေးသဖြင့်၊ သက်သေခံ ရိုင်ဖယ်သေနတ်၊ ယမ်းတောင့်များနှင့်လက်ပတ်နာရီတို့သည်၊ ဖြောင့်ချက်ကို ထောက်ခံခြင်း ပြုသည်ဟု ယူဆရန် မဖြစ်နိုင်ကြောင်း၊ လျှောက်လဲတင်ပြပြန်၏။

ဟင်(မ်)ရတ်(ဂျ်)နှင့် အပ်(ဂျ်)မာပြည်။(၃) စီရင်ထုံးတွင်—

"The contention that the confession cannot be corroborated by the use of matrials already in the possession of the police is devoid of force. A confession made and recorded even during a trial can be corroborated by the evidence already recorded. It may be made and recorded in the Court of Committing Magistrate, and materials already in the possession of the police may be used for the purpose of corroboration. . . ."

ဟူ၍ဆုံးဖြတ်ထားချက်အရ၊ သက်သေခံ ရိုင်ဖယ် သေနတ်၊ ယမ်းတောင့်များနှင့် လက်ပတ်နာရီတို့သည်၊ ဖြောင့်ချက်ကို သီးခြား တိကျစွာ ထောက်ခံနိုင်သဖြင့် အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး လျှောက်လဲတင်ပြချက်ကို၊ လက်မခံနိုင်ဘဲ ပယ်ရချေမည်။

အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက၊ အယူခံ တရားလိုသည် ဖြောင့်ချက်တွင်၊ (၁) မောင်ကြည်ထွန်း၏ သေနတ်ကို လုယူပြီး၊ ထားပြတိုက်မည်ဟု ဘော်ပြထားပါလျက်၊ မောင်ကြည်ထွန်းကို သတ်၍၊ သေနတ်နှင့် ယမ်းတောင့်များကို လုယူပြီး ထားပြမတိုက်ဘဲ၊ သေနတ်နှင့် ယမ်းတောင့်များကို ငှက်ထားခြင်း၊ (၂) အယူခံတရားလိုက မောင်ကြည်ထွန်းအား၊ ထားပြသွားတိုက်ရန် အကြောင်း ပြောပြသည့်အခါ၊ ၎င်းက သေနတ်နှင့် ယမ်းတောင့်များ ယူလာသဖြင့်၊ ထားပြတိုက်ရန် အဆင်သင့်ရှိနေပါလျက်၊ ထားပြမတိုက်ဘဲ၊ မောင်ကြည်ထွန်းကို သတ်၍ သေနတ်နှင့် ယမ်းတောင့်များကို လုယူခြင်း၊ (၃) အယူခံ တရားလိုသည်၊ မောင်ကြည်ထွန်းအား

(၃) (1945) V. Supreme Court Reports. 1133.

၁၉၆၄

မောင်မှတ် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

သတ်ခြင်းအားဖြင့်၊ သေနတ်နှင့် ယမ်းတောင့်များကို ရမည်ဖြစ်သော်လည်း၊ ၎င်းတို့ မည်သို့မျှ အကျိုးခံစားခွင့် ရှိမည်မဟုတ်သည်ကို သိလျက်နှင့် ပြုလုပ်ခြင်း စသည် တို့ကိုထောက်ရှုဆင်ခြင်လျှင်၊ ဖြောင့်ချက်တွင် ဘော်ပြထားသည့် အကြောင်းအရာ များမှန်ကန်သည်ဟုယူဆရန်၊ မဖြစ်နိုင်ကြောင်း လျှောက်လဲ တင်ပြသည်ကို စဉ်းစား ဆင်ခြင်ရာ၊ ပညာရှိရွှေနေကြီး၏ လျှောက်လဲတင်ပြချက်သည်၊ အထောက်အထား မရှိဘဲ၊ မှန်းဆတွေးခေါ်ခြင်း (Conjecture) မျှသာ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆပြီး၊ လက်မခံနိုင်ဘဲ ပယ်ရချေမည်။

အချုပ်အားဖြင့်၊ အယူခံ တရားလို ပေးသော သက်သေခံ အမှတ် (၈) ခဖြောင့်ချက်တွင်၊ ဘော်ပြထားသည့် အကြောင်း အရာများသည် လုံလောက်သော အထောက်အထားများ ရှိနေသဖြင့်၊ မှန်ကန်သည်ဟု ယူဆပြီး၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာ နိုင်ငံနှင့် အလု (ခေါ်) မောင်လှ (၁) စီရင်ထုံး ဆုံးဖြတ်ထားချက်အရ၊ အယူခံ တရားလိုအား၊ ၎င်း၏ ဖြောင့်ချက်အပေါ် အမှီသဟဲ အခြေခံပြု၍၊ သက်ဆိုင်သည့် ရာဇသတ်ကြီး ဥပဒေပုဒ်မ တခုခုဖြင့်၊ အပြစ်ပေးရချေမည်။

အယူခံတရားလိုသည်၊ ၎င်း၏ ဖြောင့်ချက် အရ၊ မူလကနဦးကပင်၊ မောင်ကံညွန့်၊ မောင်ကျော်မြင့်တို့နှင့် ထားပြတိုက်ရန် အတွက်၊ သေနတ်ရရှိရန်၊ မောင်ကြည်ထွန်းကို သတ်၍၊ ၎င်း၏ သေနတ်နှင့် ယမ်းတောင့်များကို၊ လုယူမည်ဟု အကြံတူ (Common intention) ကို ပြုလုပ်ကြောင်း၊ ထိုအကြံတူကို အထမြောက်စေရန် ရည်ရွယ်၍၊ ပြစ်မှုမြောက်သော ပြုလုပ်မှုကို ပြုလုပ်ကြောင်း၊ (၀၂) အယူခံတရားလိုသည်၊ မောင်ကံညွန့်၊ မောင်ကျော်မြင့်တို့နှင့်အတူ၊ မောင်ကြည်ထွန်းကို လှည့်ဖြား သွေးဆောင်၍ ခေါ်လာပြီး၊ ကုန်းဘက်ချောင်းရွာ အနောက်ဘက် လယ်ကွင်းထဲတွင်၊ လဘက်ဖြင့် နတ်တင်ရန်ဟန်ဆောင်၍၊ မောင်ကြည်ထွန်းထံမှ သေနတ်နှင့် ယမ်းတောင့်များကို ယူပြီး၊ သေနတ်ကို မောင်ကံညွန့်အားပေး၍၊ ယမ်းတောင့်များကို မောင်ကျော်မြင့် အားပေးပြီး၊ ၎င်းနှင့် မောင်ကြည်ထွန်း၊ မောင်ကျော်မြင့်တို့က ရှေ့တန်း၌ထိုင်၍ နေစဉ်၊ မောင်ကံညွန့်က၊ မောင်ကြည်ထွန်း၏ ဦးခေါင်းသို့၊ သေနတ်နှင့် ပစ်သတ် ကြောင်း ပေါ်လွင်သည်ဟု ယူဆရန် ဖြစ်သဖြင့်၊ အကယ်၍ မောင်ကံညွန့်က မောင်ကြည်ထွန်းအား၊ သေနတ်နှင့် ပစ်ကြောင်း လုံလောက်သော သက်သေခံချက် ရှိခဲ့လျှင်၊ ၎င်းသည် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၁)(ဂ) အရ၊ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ပြစ်မှုကိုကျူးလွန်၍၊ မောင်ကျော်မြင့်သည် ၎င်းအပေါ်၌ လုံလောက်သော သက်သေ ခံချက်ရှိခဲ့လျှင်၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂(၁)(ဂ)/၃၄ အရ၊ ပြဋ္ဌာန်းသည့် ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်ပြီး၊ အယူခံ တရားလိုက ၎င်း၏ ဖြောင့်ချက်အရ၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂(၁)(ဂ)/၃၄ အရ၊ ပြစ်မှုကိုကျူးလွန်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ သို့သော်၊

၁၉၆၄
မောင်မှတ် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

တရားခံ မောင်ကံညွန့် အပေါ် လုံလောက်သော သက်သေခံချက်များ မရှိသဖြင့်၊ ၎င်းအားရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂(၁)(ဂ) အရ၊ အပြစ်မပေးနိုင်ဘဲ၊ ၎င်းဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၁၄ အရသာ အပြစ်ပေးနိုင်ခဲ့၏။ မောင်ကျော်မြင့်အားလည်း၊ လုံလောက် သောသက်သေခံချက်များ မရှိသဖြင့်၊ မောင်ကံညွန့်ကဲ့သို့ပင်၊ အပြစ်ပေးခဲ့ရ၏။ အယူခံ တရားလိုမှာမူကား၊ ဘော်ပြခဲ့သည့် အကြောင်းများကြောင့်၊ ၎င်း၏ဖြောင့်ချက်အရ၊ အပြစ်ပေးရန် ဖြစ်၍၊ ၎င်းအား ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂(၁)(ဂ)/၃၄ အရ၊ ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်သည်ဟု ယူဆပြီး အပြစ်ပေးရခေါမည်။

မောင်ဟန်မောင် (ခေါ်) မောင်စံမောင်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (၄) စီရင်ထုံးတွင်—

> "လူသတ်မှု တခုတွင်၊ ကြံရာပါ ၃ ဦးအနက်၊ ၂ ဦးကို တရားသေလွှတ်ပြီး၊ ကျန်ရှိသူ လျှောက်ထားသူအား ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၄ နှင့်တွဲပြီး၊ ပုဒ်မ ၃၀၂ အရ ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်း မပြုနိုင်ခဲ့။ အကြောင်းသော်ကား တဦးထက်ပိုသော သူများသည်၊ မိမိတို့ အကြံတူတခုကို၊ အထမြောက်စေရန် ရည်ရွယ်၍၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည့် အခါသာလျှင်၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၄ တွင် အကျုံးဝင်လေသည်"

ဟူ၍ဆုံးဖြတ်ထားချက်အရ၊ ဤအမှုကို စဉ်းစား ဆင်ခြင်ရာ၊ ထိုအမှုတွင် ကြံရာပါ ၃ ဦးအနက်၊ ၂ ဦးကို သက်သေခံချက်များအရ၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်း မထင်ရှား သဖြင့်၊ တရားသေလွှတ်၍၊ ကျန်တဦးကိုသက်သေခံချက်များအရ၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၄ နှင့်တွဲ၍၊ ၎င်းဥပဒေပုဒ်မ ၃၀၂/၃၄ အရ၊ အပြစ်ပေးခြင်းဖြစ်၏။ ဤအမှုတွင်၊ ကြံရာပါ ၃ ဦးရှိသော်လည်း၊ ၂ ဦးအပေါ်တွင် ဖြောင့်ချက်သော်၎င်း၊ အခြားသက်သေခံချက်များသော်၎င်း မရှိဘဲ၊ သက်သေခံ ရိုင်ဖယ် သေနတ်၊ ယမ်းတောင့်များနှင့် လက်ပတ်နာရီများသာ ရှိသဖြင့်၊ အယူခံတရားလို၏ ဖြောင့်ချက်ကို၊ ၎င်းတို့အပေါ် အဓိကသက်သေခံချက်အနေဖြင့်အသုံးမပြုနိုင်သောကြောင့်၊ ၎င်းတို့အား၊ ဤအမှုမှလုံး၀ တရားသေ လွှတ်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂ အရ အပြစ်ပေးခြင်းဖြစ်ပြီး၊ အယူခံတရားလိုအား ၎င်း၏ဖြောင့်ချက်အရ၊ အပြစ်ပေးရ ခြင်းဖြစ်သည့်အတွက်၊ အထက်ဘော်ပြပါ စီရင်ထုံးကို၊ ဤအမှုတွင် အယူခံတရားလို အတွက်၊ လိုက်နာကျင့်သုံးရန် လျော်ကန်သင့်မြတ်မည်မှုမဟုတ်ပေ။

အယူခံတရားလိုက၊ ဤပြစ်မှုကို ကျူးလွန်ရကြောင်း၊ သက်သေခံ အမှတ် (ဃ) ဖြောင့်ချက်ကို၊ ရဲများရိုက်နှက် နှိပ်စက်သဖြင့် ပေးရကြောင်း အချင်းဖြစ်သည့်

(၄) ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်၊ လွှတ်တော်ချုပ်စီရင်ထုံး၊ ၁၂၅။

၁၉၆၄

မောင်မှတ် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

အခါတွင်၊ ၎င်းသည် ခရမ်းမြို့အပိုင်၊ စာမံကြီးရွာတွင် ရှိနေကြောင်း ဘော်ပြသုခြေရှု၊ သက်သေများ တင်ပြစစ်ဆေးခဲ့၏။ ဦးဘိုးကြွယ် (ခံပြ ၁၁) က အယူခံ တရားလိုကို၊ စာမံကြီးရွာတွင် တွေ့ကြောင်းထွက်ဆိုရှု၊ ကိုချစ် (ခံပြ ၁၂) က၊ အယူခံတရားလိုသည် စာမံကြီးရွာသို့ တခါတခါ ပြန်လာလေ့ရှိကြောင်း ထွက်ဆိုသော်လည်း၊ ရက်လန့်ကို အတိအကျ မပြောနိုင်သဖြင့်၊ အယူခံတရားလို၏ (အလီဘိုင်) ထုချေချက်ကို၊ ခိုင်လုံစွာ ထောက်ခံသည်ဟု မဆိုသာချေ။

အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက၊ ဤအမှုတွင် ဖြောင့်ချက်အရ၊ တကယ် အမှန် မောင်ကြည်ထွန်းအား၊ သေနတ်နှင့် ပစ်သတ်သော တရားခံ မောင်ကံညွန့်က သေဒဏ် အပြစ်ပေးခြင်းမှ လွတ်မြောက်ရှု၊ မောင်ကြည်ထွန်းအား သေနတ်နှင့် ပစ်သတ်ခြင်း မဟုတ်သော အယူခံ တရားလိုက၊ သေဒဏ် အပြစ်ကျခံနေရသည်မှာ၊ နစ်နာလွန်းသဖြင့်၊ သက်ညှာထောက်ထားရှု ကြီးလေးသော သေဒဏ် အပြစ်ကို လျော့ပေါ့ပြီး၊ သေးငယ်သော တသက်တကျွန်း ဒဏ်သို့ ပြောင်းလဲပေးရန် လျှောက်လဲတင်ပြသေး၏။

ဤရုံးက ဥပဒေအရ၊ အမိန့်ချမှတ်ရန် ဖြစ်ရှု၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂(၁)(ဂ)/၃၄ အရ၊ အပြစ်ပေးခံရသော အယူခံ တရားလိုအား၊ သေဒဏ်မှလွဲရှု အခြားအပြစ်ဒဏ်ကို မပေးနိုင်သဖြင့်၊ အယူခံ တရားလို၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီး လျှောက်ထားအသနားခံချက်သည် ဤရုံး သက်ညှာနိုင်သည့် တရားစီရင်ရေး အာဏာအပြင်ဘက်တွင် (Beyond the pale of judicial mercy) ကျရောက်ရှု၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ တော်လှန်ရေး အစိုးရ၏ သက်ညှာနိုင်သော အာဏာစက် (Prerogative of mercy) အတွင်း ကျရောက်ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း ဘော်ပြပြီး၊ အယူခံတရားလို၏ လျှောက်ထား အသနားခံချက်ကို ပယ်ရခြေမည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ အယူခံ တရားလို အပေါ်၊ အောက်ရုံး ချမှတ်သော ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ချက်နှင့် အပြစ်ဒဏ်ကို၊ ဝင်ရောက်စွက်ဘက်ရန် အကြောင်းမမြင်သဖြင့်၊ အတည်ပြုရှု၊ ၎င်း၏ အယူခံကို ပလပ်ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီးဦးစောဘသိန်း၏ ရှေ့မှောက်ဘွင့်

မောင်လှအောင် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယခံတရားခံ)*

† ၁၉၆၄
စက်တင်ဘာလ
၇ ရက်။

လူသတ်မှု ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၂ (၂)—သေသူ၏ သေခါနီးဘုတ်ဖော်ပြောဆိုချက်နှင့်မျက်မြင်သက်သေတဦး၏ ထွက်ချက်အပေါ်၌ အခြေပြု၍ အပြစ်ပေးနိုင်ခြင်း။

အယူခံတရားလိုသည် ၎င်း၏ သမီးရည်းစားဖြစ်ခဲ့သူ၊ သေသူအားခါးဖြင့်ထိုးခဲ့သည်ဟု ယူဆသဖြင့် အောက်ခံဂိုးကပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) အရ၊ အပြစ်ပေးခဲ့လေသည်။ ထိုသို့ဆုံးဖြတ်ချက်၌သေသူသည်၊ အယူခံတရားလိုအား အမည်ဖော်၍မသေမီတွင် "နင်ဒါလောက် ရက်စက်သလား" ဟပြောခဲ့သောအချက်နှင့် ထိုသို့ ပြောခြင်းကို သေသူအနားရှိသက်သေအချို့သမီးကဒလးတဦးက ကြားသည်ဟူသော အချက်တို့ကို အခြေပြု၍ ဆုံးဖြတ်ခဲ့လေသည်။

အယူခံတရားလိုက တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံဝင်ရာတွင်—

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။သေသူတဦး၏ သေခါနီးမှကဲ့သဖြင့်ပြောဆိုချက် (declaration) ကို ခရေစိတွင်းကျ လေ့လာစီစစ်ရန် လိုအပ်သည်။

ကျင်ဟုတ် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားလွှတ်တော်စီရင်ထုံး ၁၅၄။

ဘုရင် နှင့် မောင်ဘိုးသိန်း၊ အေးအိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၆ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး ၂၀၂။

ကျိကေမာရသာ နှင့် ဘုရင်ကေဆုဇင်၊ အေးအိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၄၅ ခုနှစ်၊ နတ်ပူစီရင်ထုံး ၁၅၃။

ခရွာ(လ်)ရောင်းနှင့်ဘုံဘိုင်ပြည်နယ်၊ အေးအိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် ၂၂၊ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

သေသူသည် အယူခံတရားလိုနှင့် သမီးရည်းစားဖြစ်ခဲ့၍ ၎င်းအား ကောင်းစွာ သိကျွမ်းလျက်ရှိပေမည်။ အချင်းဖြစ်သည့်နေ့ရာမှာ လယ်ကွင်းဖြစ်ပြီးအချင်းဖြစ်သည့်အချိန်တွင် ကြယ်အသင်းဆောင်ရှိနေသောကြောင့် သိကျွမ်းသူဟူ တဒယာက်နှင့်တဒယာက် နီးကပ်စွာရှိလျှင် မြင်နိုင်မည်ဖြစ်၏။

---

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် အယူခံမှုအမှတ် ၁၄၇။

† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်မူကြီးအမှတ် ၂ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ မေလ ၂၀ ရက်နေ့စွဲပါ၊ သထုံမြို့ အထူး တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို အယူခံမှု။

၁၉၆၄

မောင်လှအောင်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ထို့ပြင် သက်သေအမျိုးသမီးကလေးမှာအသက် ၁၆ နှစ်ရှိနေသဖြင့် ၎င်းသည်ကလေးသက်သေ မဟုတ်ဘဲ၊ လူကြီးသက်သေဖြစ်သည်။ ထို့သက်သေကလည်း အယူခံ တရားလိုနှင့် သိကျွမ်းသဖြင့် ကြယ်အလင်းရောင်ဖြင့်မြင်သိမှတ်နိုင်သည်။

ပြည်ထောင်စုပြန်မာနိုင်ငံ နှင့် ဦးလှထွန်းမြို့၊ 1985 B.L.R. (S.C.), 160.
မောင်ရွှေ နှင့် ပြည်ဆောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ 1960 B.L.R. (H.C.) 243.
ဗွာဒီဗွေလူထေဝါ နှင့် မဒရတ်ပြည်၊ 1957 A.I.R. (S.C.) 614.
အန်ဂျီ နှင့် ပြည်နယ်၊ 70 Madras, L.W. 1012 တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံ တရားလိုအတွက်။ ။ရွှေနေကြီး ဦးလှဖေ (၂)။

အယူခံ တရားခံအတွက်။ ။အဝိုးရရွှေနေကြီး ဦးမြရှိန်။

တရားသူကြီး ဦဝေဘသိန်း။ ။အယူခံ တရားလို မောင်လှအောင်က၊ သထုံမြို့၊ အထူး တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမူအမှတ် ၂ တွင် ၎င်းအပေါ် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၁၂ (၂) အရ၊ အပြစ်ပေးရှိ တသက်တာကျွန်းဒဏ် ကျခံစေရန် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၂၆ အရ အပြစ်ပေးရှိ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် (၁၀) နှစ် ကျခံစေရန်၊ အဆိုပါ ပြစ်ဒဏ် ၂ ရပ်တပါတည်း ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက် သည်ကို မကျေနပ်သဖြင့်၊ ဤရုံးသို့ အယူခံဝင်ရာတွင်၊ ၎င်း၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီး လျောက်လဲတင်ပြသော အဓိက အယူခံ အကြောင်းပြချက်များမှာ—

(၁) အောက်ရုံးက၊ အယူခံတရားလိုအား၊ သေသူ မစန်းမြင့်၏ သေခါနီး မြွက်ဟဆုတ်ဘော် ပြောဆိုချက်အပေါ် အမှီပြု၍ အပြစ်ပေးသည်မှာ မှားယွင်းကြောင်း၊

(၂) အောက်ရုံးက အယူခံ တရားလိုအား၊ တဦးတည်းသော ၁၃ နှစ်ရွယ် ကလေးပမာနုနယ်ပျိုပြစ်သူ မလှသိန်း၏ အစစ်ခံချက်အပေါ် အခြေခံ ပြု၍ အပြစ်ပေးသည်မှာ မှားယွင်းကြောင်း၊

(၃) အောက်ရုံးက အယူခံ တရားလိုအား၊ အကြောင်းအားလျော်စွာ ပေါ် ပေါက်လာသည့် သံသယအကျိုးကို ပေးရန်ဖြစ်ပါလျက် မပေးဘဲ အပြစ်ပေးသည်မှာ မှားယွင်းကြောင်း။

(၄) အောက်ရုံးက အယူခံတရားလိုအား ပေးသောအပြစ်ဒဏ်သည် အတိုင်း ထက်အလွန် ပြင်းထန်လွန်းကြောင်း

ဟူ၍ဖြစ်၏။

ပဌမ အယူခံ အကြောင်းပြချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ မလှသိန်း (လို့ပြော-၃) က ၎င်းနှင့် မစန်းမြင့်ကို၊ လူဆိုးတယောက်က၊ တဲအောက်ကို ဆွဲခေါ်သွားပြီးကိုင်ထားစဉ်

၁၉၆၄
မောင်လှအောင်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

မစန်းမြင့်က "လှအောင်ရယ်၊ နင်ဒါလောက် ရက်စက်သလား" ဟုအော်၍ ပြော ကြောင်း ထွက်ဆို၍၊ ၎င်း၏ မိခင် ဒေါ်သူ (လိုပြ-၄) နှင့် ဦးမဲ့ (လိုပြ-၁) တို့ကလည်း မစန်းမြင့်နှင့် မလှသိန်းတို့ကို လူဆိုးဆဲခေါ်သွားပြီးခဏတွင်း၊ မစန်းမြင့်က "လှအောင်ရယ်၊ နင်ဒါလောက်တောင် ရက်စက်သလား" ဟု အော်ပြောသံကို ကြားရကြောင်း ထွက်ဆို၍၊ မလှသိန်းအား ထောက်ခံကြသည်။ ၎င်သက်သေတို့သည် အယူခံ တရားလို ကား၊ မြန်လှန်မေးခွန်းထုတ်၍ မေးမြန်းပါသော်လည်း၊ အယူခံ တရားလိုအပေါ်၊ မဟုတ်မမှန် ကြံဖန်လည်ဆယ်၍ ထွက်ဆိုရန် အကြောင်း စိုးစဉ်းမျှ ပေါ်လွင်ခြင်း မရှိသည်ကိုတွေ့ရသဖြင့်၊ ၎င်းတို့သည် ဟုတ်တိုင်း မှန်ရာကိုသာ ထွက်ဆိုကြသည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ထို့ကြောင့်သေသူမစန်းမြင့်သည်မသေမီ ၎င်းအား "မောင်လှအောင်က၊ ရက်စက်စွာပြုလုပ်ကြောင်း" မြွက်ဟဆုတ်ဘော်ပြောဆိုသည်ဟု ထင်မြင်ယူဆသည်။

ကျင်ဟုတ်နှင့် မြည်ဆောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (၁) စီရင်ထုံးတွင်—

> "Denunciation made by a deceased person should be treated with caution. Three essential points should be borne in mind—(1) danger of perjury fabricating declarations, the truth or falsity of which it is impossible to ascertain; (2) danger of letting in incomplete statement; (3) the experienced fact that implicit reliance cannot in all cases be placed on the declaration of a dying person."

ယူ၍ သော်၎င်း၊ ဘုရင် နှင့် မောင်ဘိုးသီ (၂) စီရင်ထုံးတွင်—

> "It is of course a fact that for an accused person to be convicted on a dying deposition alone, the Court must be satisfied that the dying deposition bears all the marks of truth, and it must be examined with care remembering that the statement is an *ex-parte* statement made as a rule in the absence of the accused without the accused having any chance of cross-examining the person who made it, but where the Court is satisfied that the man who made the dying deposition had a good opportunity of recognizing the person who attacked him, that he did recognize him, and that he was telling

(၁) ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် စီရင်ထုံး။
(၂) အေအိုင်အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၆ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စရင်ထုံး ၂၀၂။

၁၉၆၄

မောင်လှအောင်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

the truth when he made his dying deposition, a conviction be passed solely on such dying deposition."

ဟူ၍ သော်ငင်း၊ ကျိ-ကေ မာရသာ နှင့် ဘုရင်ကရာဇ် (၃) စီရင်ထုံးတွင်—

"If the Court, after taking into everything into consideration, is convinced that the dying declaration is true, it is its duty to convict, notwithstanding that there is no corroboration in the true sense."

ဟူ ၍သော်ငင်း၊ ခုရွာလ်ရောင်း နှင့် ဘုံဘိုင်ပြည်နယ် (၄) စီရင်ထုံးတွင်—

"It cannot be laid down as an absolute rule of law that a dying declaration cannot form the sole basis of conviction unless it is corroborated; each case must be determined on its own facts keeping in view the circumstances in which the dying declaration was made; it cannot be laid down as a general proposition that a dying declaration is a weaker kind of evidence than other pieces of evidence; a dying declaration stands on the same footing as any other piece of evidence, and has to be judged in the light of surrounding circumstances and with reference to the principles governing the weighing of evidence;.....and in order to test the reliability of a dying declaration, the Court has to keep in view the circumstances like the opportunity of the dying man for observation, whether the capacity of the man to remember the facts stated, had not been impaired at the time he was making the statement by circumstances beyond his control; that the statement has been consistant throughout if he had several opportunities of making a dying declaration apart from the official record of it; and that the statement had been made at the earliest opportunity, and was not the result of tutoring by interested parties."

ဟူ၍သော်ငင်း၊ ဆုံးဖြတ်ထားချက်အရ၊ သေသူ မစန်းမြင့်၏သေခါနီး မြွက်ဟထုတ်ဖော်ပြောဆိုချက် (declaration) ကို ခရေစိတွင်းကျ လေ့လာစီစစ်ရန်၊ လိုအပ်ပေသည်။

(၃) အေးအိုင်းအာ(ရ်)၊ ၁၉၄၅ ခုနှစ်၊ နတ်ပူစီရင်ထုံး ၁၅၅။
(၄) အေးအိုင်းအာ(ရ်)၊ ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် ၂၂။

၁၉၆၄

မောင်လှအောင် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

မလှသိန်း (လိုပြ-၃) နှင့် မဒေရင် (လိုပြ-၈) တို့၏ အစစ်ခံချက်အရ၊ သေသူ မစန်းမြင့်သည် အယူခံ တရားလို မောင်လှအောင်နှင့် သမီးရည်းစားဖြစ်၍၊ ၎င်းသည် မောင်လှအောင်အား၊ ကောင်းစွာ သိကျွမ်းလျက်ရှိပေမည်။

အချင်းဖြစ်သည့်အချိန်မှာ၊ ညသန်းခေါင်ကျော်ဖြစ်၍၊ အချင်းဖြစ်သည့်နေရာမှာလည်း လယ်ကွင်းထဲ၌ ဖြစ်သဖြင့်၊ လအလင်းရောင်မရှိသော်လည်း၊ ကြယ်အလင်းရောင်ရှိနေသောကြောင့်၊ သိကျွမ်းသူတို့ တယောက်နှင့်တယောက် နီးကပ်စွာရှိလျှင်၊ မြင်သိနိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း စီရင်ထုံးဘော်ပြရန် လိုမည်မဟုတ်ပေ။

လူဆိုးက မစန်းမြင့်နှင့် မလှသိန်းတို့အား၊ ကိုင်ထားသဖြင့် ၎င်းတို့ တယောက်နှင့် တယောက် နီးကပ်လျက်ရှိမည်ဖြစ်၏။ ထို့ပြင်၊ ဆရာဝန် ဦးသိန်းတင် (လိုပြ-၂) အစစ်ခံချက်အရ၊ လူဆိုးသည် မစန်းမြင့်၏ဘယ်ဘက် နို့အုံနှင့် ကျိုင်းတွင် ခါးနှင့်ဘေး၊ သို့မဟုတ် ရွှေ့မှနေ၍ ထိုးသဖြင့် ၎င်းသည် မစန်းမြင့်နှင့် နီးကပ်စွာရှိနေမည်ဖြစ်၏။

အချင်းဖြစ်သည့်ညဉ့်၊ လူဆိုးတို့သည် ဦးမဲ့အား ကြိုးဖြင့်ချည်ထားရုံသာ ချီထားသော်လည်း၊ ၎င်းအားဘာမျှမလုပ်၊ ပစ္စည်းများလည်းမယူဘဲ၊ မိန်းမပျို၊မလှသိန်းနှင့် မစန်းမြင့်တို့ကိုသာ တဲအောက်သို့ဆွဲခေါ်သွားသည်ကို ထောက်ရှုဆင်ခြင်လျှင်၊ မစန်းမြင့်က၊ အကယ်၍ နာမည်ခေါ်ပြီး၊ မအော်ခဲ့သော်၊ လူဆိုးက ၎င်းအားဘာမျှမလုပ်ဘဲ အသာတကြည်ခေါ်၍သွားမည်ဖြစ်တန်ရာ၏။ ယခုမစန်းမြင့်က၊ မလှသိန်း (လိုပြ-၃) နှင့် မဒေရင် (လိုပြ-၈) တို့၏ အစစ်ခံချက်အရ၊ အယူခံ တရားလိုနှင့် သမီးရည်းစားဖြစ်ခဲ့သော်လည်း၊ မောင်လှတင်ဆိုသူနှင့်လည်း၊ သမီးရည်းစား ဖြစ်နေသဖြင့်၊ ၎င်းနှင့် အသာတကြည် မလိုက်လို၍၊ နာမည်ခေါ်၍ "မောင်လှအောင်ရယ်၊ နင်ဒါလောက် ရက်စက်သလား"ဟု အော်ပြောလိုက်သည့်အတွက်၊ အယူခံတရားလိုက ၎င်းအား အစဖျောက်ရန် ခါးဖြင့် ထိုးခြင်းဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

ဘော်ပြခဲ့သည့် အမှုပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေ၊ သက်သေခံ ချက်များအရ၊ သေသူ မစန်းမြင့်သည်၊ 'မောင်လှအောင်'၏ နာမည်ကို ထုတ်ဘော်ခေါ်ဆိုခြင်းမှာ၊ ၎င်းအားမည်သူကမျှပြောဆိုသင်ပေးခြင်းမဟုတ်ဘဲ၊ ၎င်းကိုယ်တိုင် 'မောင်လှအောင်'ကို ကြယ်အလင်းရောင်ဖြင့်မြင်သိမှတ်မိလိုက်၍၊ ခေါ်ဆိုခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

ဤထင်မြင်ယူဆချက်ကို၊ မလှသိန်း (လိုပြ-၃) က၊ သေသူ မစန်းမြင့်အား၊ ခါးဖြင့် ထိုးသောသူသည်၊ 'မောင်လှအောင်'ဖြစ်ကြောင်း ကြယ်အလင်းရောင်ဖြင့် မြင်သိမှတ်မိလိုက်ကြောင်း ထွက်ဆို၍ ထောက်ခံသည်။

မလှသိန်းသည် ဦးမဲ့ထွက်ဆိုသည့်အတိုင်း၊ အသက် ၁၃ နှစ်မဟုတ်ဘဲ အသက် ၁၆ နှစ်ရှိနေသဖြင့်၊ ၎င်းသည် 'ကလေး' သက်သေမဟုတ်ဘဲ၊ [illegible]ကြီးသက်သေဖြစ်နေကြောင်းပေါ်လွင်သည်။

၁၉၆၄

မောင်ထွန်အောင်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

မလှသိန်းသည်တဲအောက်သို့ထောက်သည့်အခါ၊မစန်းမြင့်နှင့် နီးကပ်စွာရှိနေသဖြင့် မစန်းမြင့်အား ကိုင်ထားသောသူ၊ ၎င်းအားဓါးဖြင့် ထိုးသောသူကို၊ ဘော်ပြခဲ့သည့် အချိန်နေထုတွင်၊ ကြယ်အလင်းရောင်ဖြင့်၊ ယခင်က သိကျွမ်းသူ ဖြစ်နေ၍၊ ကောင်းစွာ မြင်သိမှတ်မိနိုင်ပေမည်။ ၎င်းအားအယူခံတရားလို၏ ပညာရှိ ရှေနေက၊ ရှည်လျားစွာ ပြန်လှန် မေးခွန်းထုတ်၍ မေးမြန်းပါသော်လည်း၊ ၎င်းအား မယုံကြည်ရန် အကြောင်း စိုးစဉ်းမျှ ပေါ်လွင်ခြင်းမရှိသဖြင့် ၎င်းသည် အယူခံ တရားလိုအပေါ် မဟုတ်မမှန် ကြံဖန်လည်ဆယ်၍ မတရားစွဲဆိုသည်ဟု ယူဆရန် ဖြစ်နိုင်မည်မဟုတ်ပေ။

အယူခံ တရားလို၏ ပညာရှိ ရှေနေကြီးက၊ မလှသိန်းအား ယုံကြည်ရန် မသင့်ကြောင်း၊ အကျိုးအကြောင်းများကို အသေးစိတ် ဟော်ပြ၍ လျောက်လဲ တင်ပြသော်လည်း၊ ဟော်ပြခဲ့သည့်အကြောင်းများကြောင့်၊ ထိုသို့ အသေးစိတ်တင်ပြသော အကျိုးအကြောင်း အချက်အလက်များကို လက်ခံရန် သင့်လျော်မည် မဟုတ်ပေ။

အယူခံ တရားလိုအား၊ အောက်ရုံးကအပြစ်ပေးသည်မှာ၊ မလှသိန်း၏ ထွက်ဆို အစစ်ခံချက်အပေါ် တွင်သာ မဟုတ်ဘဲ၊ သေသူ မစန်းမြင့်၏ သေခါနီး မြွက်ဟ ထုတ်ဟော်ပြောဆိုချက်အပေါ် တွင်လည်း အခြေခံပြုပေသည်။သက်သေမှာ ဓလှသိန်း တယောက်သာ ရှိပေသည်။ သို့သော်၊ ဟော်ပြခဲ့သည့်အမှုဟောင်းကျင် အခြေအနေအရ၊ အခြားသက်သေများ မရှိနိုင်ဘဲ၊ မလှသိန်းတယောက်သာ အချင်းဖြစ်သည်ကို မြင်သိနိုင်မည်ဖြစ်၏။

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် ဦးလှထွန်းမြို့ (၅) စီရင်ထုံးတွင်—

" It is often and wisely, not thought safe to convict a person upon his identification by one individual under circumstances of strain and terror accompanying violent crime."

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားပြီး၊ **မောင်ရွှေ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ** (၆) စီရင်ထုံးတွင်—

"လူသတ်မှုတခုတွင်၊အခြားသက်သေများကိုပယ်၍၊ သံသယဖြစ်စေနိုင်သော မျက်မြင်သက်သေတဦးတည်း၏ ထွက်ချက်ဖြင့်၊ ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်းမှာ၊ မသင့်လျော်ချေ"။

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသည့်ပြင်။ **မွါဒီဗွေဇူထေဝါ** နှင့် **မဒရတ်ပြည်** (၇) စီရင်ထုံးကို၊ အကိုးအကားပြု၍ အမိန့်ချမှတ်သော **အန်ဂျီ** နှင့် **ပြည်နယ်** (၈) စီရင်ထုံးတွင်—

" In Criminal cases it is the weight of the evidence and not the number of witnesses which the Court has to consider, and **one credible witness outweighs the testimony of a number of**

(5) (1958) B.L.R. (S.C.) 160.
(6) (1960) B.L.R. (H.C.) 243.
(7) (1957) A.I.R. Supreme Court, 614.
(8) 70 Madras L.W., 1012.

witnesses of indifferent character, and unless corroboration is insisted upon by statute Courts should not insist on corroboration except in cases where the nature of the testimony of a single witness itself requires it as a rule of prudence.

" It can by no means be laid down as a general maxim that the assertion of the witnesses is more convincing to the mind than the assertion of one witness. An accused can be convicted even on the basis of the evidence of a single eye witness ; but such a witness must be a man or woman of worth."

၁၉၆၄
မောင်လှအောင်
နှင့်
မြဉ်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ဟူ၍ဆုံးဖြတ်ထားချက်အရ၊ မလှသိန်း (လိုပြ-၃) ၏ ထွက်ဆိုအစစ်ခံချက်ကို ဘော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း၊ လေ့လာစီစစ်ရာ၊ ၎င်းသည် ဟုတ်တိုင်းမှန်ရာကိုထွက်ဆိုအစစ်ခံသည်ဟု ယူဆရပေမည်။

အယူခံ တရားလိုက၊ သေသူ မစန်းမြင့်အား၊ စွဲဆိုသည့်အတိုင်း ဓါးဖြင့် မထိုးရကြောင်း။ အချင်းဖြစ်သည့်ညတွင် ၎င်းသည် သပြုချောင်ရွာ၌ရှိနေကြောင်း ဘော်ပြထုချေ၍ သက်သေများ တင်ပြစစ်ဆေးသည်။

မောင်ပန်းအေး (ခံပြ-၃) က၊အယူခံတရားလိုသည် ၁၉၆၃ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၈ ရက်နေ့နှင့် ၉ နာရီအချိန်တွင်၊ ၎င်း၏အိမ်သို့ ရောက်လာ၍ အိပ်ရာ၊ နံနက် ၅ နာရီအချိန်ခန့်တွင် ပြန်သွားကြောင်း ထွက်ဆို၍၊ ဦးမောင်ဝေ (ခံပြ-၄) က၊ အယူခံ တရားလိုသည် ၁၉၆၃ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၈ ရက်နေ့နှင့် ၁၀ နာရီအချိန်တွင်၊ မောင်ပန်းအေး၏ အိမ်ဘိနပ်ချွတ်၌အိပ်နေသည်ကို မြင်ကြောင်း ထွက်ဆိုသည်။

မောင်ငွေအောင် (ခံပြ-၅) က ၁၉၆၃ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၈ ရက်နေ့နှင့် ၉ နာရီအချိန်တွင်၊ အယူခံတရားလိုသည် ၎င်း၏ဆိုင်သို့လာ၍ ဆေးလိပ်ဝယ်ကြောင်း ထွက်ဆို၍၊ မောင်ညိန်း (ခံပြ-၆) က ၎င်းသည် မောင်ငွေအောင်၏ဆိုင်၌ လဘက်ရည်သောက်နေစဉ်၊ အယူခံတရားလိုလာ၍ ဆန်ဝယ်ကြောင်း ထွက်ဆိုသည်။

ဤသက်သေများအနက်၊ ဦးမောင်ဝေ၊ မောင်ငွေအောင်နှင့်မောင်ညိန်းတို့သည် အယူခံ တရားလိုအား ည ၉ နာရီ ၁၀ နာရီအချိန်၌သာတွေ့၍၊ နောက်ညဉ့်နက်တွင်၊ ၎င်းအားမတွေ့ရသဖြင့်၊ ၎င်းတို့၏ ထွက်ဆိုချက်သည် အယူခံ တရားလိုဲ၏ (အလီဘိုင်) ထုချေချက်ကို ၊လုံလောက်စွာ ထောက်ခံခြင်း မပြုနိုင်ပေ။

မောင်ပန်းအေးက၊ အယူခံ တရားလိုသည် ထိုညတွင် ၎င်း၏အိမ်၌ အိပ်သည်ဟု ဆိုသော်လည်း၊ တညလုံး အယူခံတရားလိုအား မအိပ်ဘဲ စောင့်ကြည့်နေခြင်းမဟုတ်၍ ၎င်းအိပ်ပျော်သည့်အခါ၊ အယူခံ တရားလို အိပ်နေသည် မနေသည်ကို သိနိုင်မည်

၁၉၆၄

မောင်လှအောင်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

မဟုတ်ချေ။ ထို့ကြောင့် ၎င်း၏ အစစ်ခံချက်သည် အယူခံ တရားလို၏ ထုခွဲချက်ကို ခိုင်လုံအောင် ထောက်ခံသည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။

အယူခံ တရားလို၏ ပညာရှိ ရှေနေကြီးက၊ အယူခံ တရားလိုအပေါ် အောက်ရုံး ချမှတ်သော အပြစ်ဒဏ်များလွန်းသည်ဟု ဆိုသော်လည်း၊ ဘော်ပြခဲ့သည့် အမှု အကြောင်းခြင်းရာများအရ၊ ထိုသို့ ချမှတ်သော အပြစ်ဒဏ်မှာ ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက် အရဖြစ်၍၊ များလွန်းသည်ဟု ယူဆရန်၊ သင့်လျော်မည်မဟုတ်ချေ။

အထက်ဘော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ အယူခံတရားလိုအပေါ်၊ အောက်ရုံး ချမှတ်သော ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ချက်နှင့် အပြစ်ဒဏ်ကို၊ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန်၊ လုံလောက်သော အကြောင်းမရှိသဖြင့်၊ အတည်ပြုပြီး၊ ၎င်း၏ အယူခံကို ပလပ်ရန်၊ အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း ရှေ့တွင်

မောင်သာလှိုင် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ)*

† ၁၉၆၄ ဇူလိုင်လ ၄ ရက်။

ဖြောင့်ချက်တခုလုံး စဉ်းစားရန် လိုခြင်း၊ တရားခံအား အကျိုးဖြစ်သင့်သော ကိစ္စများကိုပ စဉ်းစားရန်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဖြောင့်ချက်ကိုလိုသော အချက်ဌာန ဆွဲယူ၍ အခြေခံ ပြုလုပ်ရန် မသင့်ဘ ဖြောင့်ချက်တခုလုံးကို လက်ခံ၍ စဉ်းစားရန်ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် လူသတ်မှုဖြင့် စွဲဆိုခြင်းခံရသော တရားခံတဦးသည် မိမိ၏ ဖြောင့်ချက်ဘွင်သေ သူအား ခါးဖြင့် ထိုးသည် ဟူသော ဖြောင့်ဆိုချက်ကို ရုံးကလက်ခံလျှင် ထိုသို့ပြုလုပ်ခြင်းမှာ သေသူက ၎င်းအား ဒုတ်ဖြင့်ရိုက်ရန်၌ ယ်သဖြင့်ဖြစ်သည် ဟူသော အချက်ကိုလည်း လက်ခံရမည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးနှစ် (အစိုးရရွှေ့နေကြီး)။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။မန္တလေးမြို့၊ ဒုတိယအထူး (ရာဘာက်စက်ရှင်) တရားသူကြီးရုံး ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၃ တွင်၊ တရားခံ မောင်သာလှိုင်အား၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) အရ၊ အပြစ်ပေး၍ အသုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် (တသက်တကျွန်း) ကျခံစေရန်၊ အမိန့်ချမှတ်လိုက်ရာ၊ တရားခံ မောင်သာလှိုင်က မကျေနပ်၍၊ ဤရုံးသို့ အယူခံဝင်သည်။

အမှုအကြောင်းခြင်းရာ စုံလင်စွာကို အောက်ရုံးစီရင်ချက်တွင် ဖေါ်ပြပြီးဖြစ်၍ ဤအယူခံမှုတွင် ထပ်မံ၍ ဖေါ်ပြရန်မလိုဘဲ ဆုံးဖြတ်ရန် အချက်များကိုသာ ဖေါ်ပြရန် လိုပေမည်။

---

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှု အမှတ် ၇။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှု အမှတ် ၃ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၃၁ ရက် နေ့စွဲပါ မန္တလေးမြို့ ဒုတိယ အထူး တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို အယူခံမှု။

၁၉၆၄

မောင်သာလှိုင်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

အယူခံတရားလို မောင်သာလှိုင် အပေါ်၊ တရားလိုတင်ပြသော သက်သေခံချက်များမှာငင်း၏ သက်သေခံအမှတ် (၄) ဖြောင့်ချက်နှင့် ထောက်ခံသော သက်သေခံချက်များဖြစ်သည်။

အယူခံတရားလို မောင်သာလှိုင်က၊ ငင်း၏ဖြောင့်ချက်တွင် ငင်းနှင့် သေသူ မောင်ကျော်ညိန်းတို့နှင့် စကားများ ရန်ဖြစ်ကြစဉ် မောင်ကျော်ညိန်းက ငင်းအား ဝါးရင်းဒုတ်နှင့် ရိုက်ရာ၊ ဖူးရောင်သော ဒဏ်ရာများ ရရှိကြောင်း။ လူကြီးများဖြန့်ဖြေ၍ ပြီးသောအခါ၊ လူကြီးများ ပြောပြချက်အရ ရွာတွင်အိပ်ရန် မော်တော်သင်္ဘော်ပေါ်၌ရှိသော ငင်း၏အိပ်ရာကို မောင်လှမောင် (တရားလိုပြ ၇)၊ မောင်ကောင်း (တရားလိုပြ ၉) တို့နှင့်သွား၍ယူပြီး ပြန်၍ဆင်းလာရာ၊ မောင်ကျော်ညိန်းက၊ ငင်းအား ဝါးဒုတ်နှင့် ရိုက်မည်ဟု လက်ကိုမြောက်လိုက်ရာ၊ ငင်းက ခါးမျှောင်ဖြင့် ၂ ချက် ထိုးလိုက်ကြောင်း ဖေါ်ပြဖြောင့်ဆိုသည်။

မောင်လှမောင် (တရားလိုပြ ၇) က၊ အယူခံတရားလိုသည်၊ မော်တော်သင်္ဘော်ပေါ်မှ ဆင်းလာ၍ တဲအနီးသို့ရောက်လျှင် မောင်ကျော်ညိန်းနှင့် တပေါက်ကို တယောက် ထိုးသည့်ဟန်ကို မြင်လေ့ရှိကြောင်း ထွက်ဆို၍၊ မောင်ကောင်း (တရားလိုပြ ၉) က အယူခံတရားလိုသည် မော်တော်သင်္ဘောပေါ်မှ ဆင်းလာရာ ရွှေကထွန်း၏ တဲအပြင်သို့ရောက်လျှင်၊ ဝုံးဝုံးဖြစ်ကြကြောင်း ထွက်ဆိုသည်ကို ထောက်ရှုလျှင်၊ အယူခံတရားလို၏ ဖေါ်ပြပြောဆိုချက်သည် အခြေအမြစ်မရှိဘဲ မှားယွင်းသည်ဟူ၍ မဆိုသာခေ။

ဥပဒေ စီရင်ထုံးများအရ၊ ဖြောင့်ဆိုချက်ကို လိုသောအချက်၌သာ ဆွဲယူ၍ အခြေခံပြုလုပ်ရန် မသင့်ဘဲ၊ ဖြောင့်ချက်တခုလုံးကို လက်ခံ၍ စဉ်းစားရန် ဖြစ်ပေသည်။ ဤအမှုတွင် အယူခံတရားလိုအား လူသတ်မှုဖြင့် အပြစ်ပေးရန် ငင်း၏ဖြောင့်ချက် အပေါ် အမှီသဟဲပြုရပေမည်။ ထို့ကြောင့် ဖြောင့်ချက်တွင် အယူခံတရားလိုအတွက် အကျိုးဖြစ်သင့်သော အချက်အလက်တို့ကိုလည်း လက်ခံ၍ စဉ်းစားရန် သင့်ပေသည်။ ငင်းကသေသူ မောင်ကျော်ညိန်းအား၊ ခါးဖြင့်ထိုးသည်ဟု ဖြောင့်ဆိုသည်ကို လက်ခံသဖြင့်၊ ငင်းကထိုသို့ပြုလုပ်ရခြင်းမှာ သေသူမောင်ကျော်ညိန်းက ငင်းအား ဝါးရင်းဒုတ်ဖြင့် ရိုက်ရန် လက်ကိုမြောက်လိုက်သဖြင့်၊ ငင်းက ခါးဖြင့် ထိုးရခြင်းဖြစ်ကြောင်းကို လက်ခံရပေမည်။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ပညာရှိ အစိုးရရှေ့နေကြီး တင်ပြသည့်အတိုင်း အယူခံတရားလိုသည် မိမိကိုယ်ကို ကာကွယ်ခြင်းအားဖြင့် သေသူအား ခါးဖြင့်ထိုးသည်ဟု ယူဆရန်ဖြစ်ပေသည်။ သို့သော်ဖြောင့်ချက်တွင် သေသူအား ထားဖြင့် ၂ ချက် သာ ထိုးသည်ဟု ဆိုသော်ငြားလည်း၊ ဆရာဝန် ဘာချန်း (တရားလိုပြ ၂၁) က၊ သေသူ၏ကိုယ်ပေါ်တွင် ခါးဒဏ်ရာပေါင်း ၅ ချက်ကို တွေ့ကြောင်း ထွက်ဆို

၁၉၆၄

မောင်သာလှိုင်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

သဖြင့်၊ အယူခံတရားလိုသည်၊ ၎င်း၏ ကိုယ်ကို ခုခံကာကွယ်ရာတွင် လိုသည်ထက် ပို၍ သေသူအား ခါးဖြင့်ထိုးသည်ဟု ယူဆရန် ဖြစ်ပေသည်။

အယူခံ တရားလိုက ၎င်းသည် မော်တော် သင်္ဘော်ပေါ်မှ ဆင်းလာရာ သေသူ မောင်ကျော်ညိန်းက ၎င်းအား ဒုတ်ဖြင့် ရိုက်သဖြင့် ၎င်းက သေသူ၏ခါးပုံထဲ၌ရှိသော ခါးကိုင်ဆွဲယူ၍ ခုခံသည်ဟု ထွက်ဆိုအစစ်ခံသော်လည်း ၎င်း၏ သက်သေတို့က ၎င်းအား ထိုကဲ့သို့ပြုလုပ်ကြောင်း တိကျသေချာစွာ ထွက်ဆိုနိုင်စွမ်းမရှိသဖြင့် ၎င်း ကျမ်းကိုင်၍ အစစ်ခံသော ထုချေချက်ကို ပယ်ရချေမည်။

အထက်ဖော်ပြပါအကြောင်းများကြောင့်၊ အယူခံတရားလိုအပေါ် အောက်ရုံး ချမှတ်သော ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ချက်နှင့် အပြစ်ဒဏ်ကို အတည်မပြုနိုင်သဖြင့် ပယ်ဖျက်ပြီး ၎င်းအား ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄ အရ၊ အပြစ်ပေး၍ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၇ နှစ် ကျခံစေရန် အမိန့် ချမှတ်လိုက်သည်။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးစံမောင်ရွှေတွင်

† ၁၉၆၄
ဇူလိုင်လ
၂၂ ရက်။

မောင်ဟန်တေ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ)*

ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၄ လူသေမှု လင်ယောကျ်ားက မယားကို ဖနောင့်နှင့် ပေါက်ခြင်းဖြင့် သေဆုံးခြင်း၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၂၅။

အယူခံတရားလိုသည် သေသူ မယားနှင့် အကြီးအကျယ်စကားများကြပြီးနောက်၊ စိတ်ဆိုး၍ ခြေထောက်နှင့်ကန်ရာ၊ မယားမှာ သေဆုံးခဲ့သဖြင့် အောက်ရုံးက ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄ အရ၊ အပြစ်ဒဏ် စီရင်ခဲ့လေသည်။

အယူခံဝင်ရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အယူခံတရားလိုသည် မိမိ၏ မယားကို ဖနောင့်နှင့် ပေါက်ခြင်းဖြင့် သေစေလို၍ သော စေတနာ သို့မဟုတ် သေလောက်သော ဒဏ်ရာ ရစေလိုသော စေတနာရှိလိမ့်မည်မဟုတ်၊ အကြီးအကျယ်ဒဏ်ရာရစေလိုသော စေတနာသာလျှင် ရှိလိမ့်မည်ဟု ယူဆသည်။

ထို့ကြောင့် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ (၃၀၄) အရ၊ အပြစ်ပေး စီရင်ရန် မထို်က်၊ ပုဒ်မ ၃၂၅ အရသာ အပြစ်ပေးထို်က်သည်။

အယူခံ တရားခံအတွက်။ ။အစိုးရ ရှေ့နေကြီး ဦးနှစ်။

အယူခံ တရားလို အတွက်။

တရားသူကြီး ဦးစံမောင်။ ။ပုသိမ်မြို့ အထူးတရားသူကြီးရုံး၏ ၁၉၆၃ ခုနှစ် ရာဇသတ်ကြီးမူအမှတ် ၁၁ တွင်၊ အယူခံတရားလို မောင်ဟန်တေအား ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၄ အရ အပြစ်ပေးထို်က်သော ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၇ နှစ်ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်ခြင်းကို အယူခံတရားလိုက မကျေနပ်၍ အယူခံခြင်းဖြစ်သည်။ အဖြစ်အပျက်များကား အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

---

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်မူ အယူခံမှုအမှတ် ၅၄။

† ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၄ အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်းကို အယူခံမှု။
၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမူ အမှတ် ၁၁ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၃၁ ရက် နေ့စွဲပါ ပုသိမ်မြို့၊ အထူး တရားသူကြီး ရာဘက် စက်ရှင် တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို အယူခံမှု။

၁၉၆၄

မောင်ဟန်တေ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

လွန်ခဲ့သော ဝါခေါင်လဆန်း ၁၄ ရက်နေ့ နံနက် ၉ နာရီအချိန်တွင် အယူခံတရားလိုသည် မိမိခမောက် ပျောက်ဆုံးမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ မယားဖြစ်သူ မလှညွှန့်နှင့် အကြီးအကျယ် စကားများကြသည်။ ထိုနေ့ညနေ ၅ နာရီအချိန်ခန့်တွင် အယူခံတရားလိုသည် အိမ်နီးနားချင်းများကို မိမိ၏မယားဖြစ်သူမလှညွှန့် မူးကြောင်းလိုက်လံပြောကြားသဖြင့် အိမ်နီးနားချင်းများဖြစ်ကြသော ဦးမောင်ကြား၊ မောင်သန်းမြ မကုလားမနှင့် ဦးမြဖေ (လိုပြ ၁၊ ၄၊ ၅၊ ၆၊ ၁၀) တို့ အယူခံတရားလိုအိမ်သို့ သွားကြသည်။ ထိုအိမ်သို့ရောက်ရှိသည့်အခါတွင်မလှညွှန့်မှာ စကားမေးမရဘဲ ရှိနေကြောင်း တွေ့ရှိရ၏။ အိမ်နီးနားချင်းတို့သည်မလှညွှန့်ကိုဝိုင်းဝန်းနှိပ်ပေးကြခြင်း၊ မှိုင်းတိုက်ခြင်းပြုလုပ်ကြသော်လည်း၊ မလှညွှန့်မှာ သက်သာရာမရဘဲ များမကြာမီ သေဆုံးသွားလေသည်။ နောက်တနေ့ နံနက်တွင် ချင်းသေနတ်ကိုင်တပ်ရင်း (၂)မှ တပ်ကြပ် ကိုလှကြည် (လိုပြ ၂) သည်။ သားပေါင်းစခန်းမှ တိုက်ကင်းလှည့်ရန် ထွက်ခဲ့ရာ၊ ဘုရားနီရွာနေ လူတယောက်က ဟန်တေဆိုသူသည် သူ့မိန်းမကို သတ်လိုက်ကြောင်း သတင်းပေးလေသည်။ ထိုအခါ ကိုလှကြည်သည် ဟန်တေကိုခေါ်၍ စစ်ဆေးရာ၊ ပဋမတွင် ငြင်းကွယ်သော်လည်း၊ ရဲဘော်များလက်သို့ အပ်လိုက်ကာမှ သူ့မိန်းမအပေါ်၌ စိတဆိုးသဖြင့် ဝါးနှင့်ခိုက်နှက်ကြောင်း၊ ထိုနောက် ခြေထောက်နှင့် ၃-၄ ချက် ပေါက်ကြောင်း ဝန်ခံလေသည်။ ထိုနောက် သေသူ၏ အလောင်းကို ရဲဌာနမှတဆင့် သာပေါင်းဆေးရုံသို့ ပို့လိုက်ရာ၊ ဆရာဝန် အင်(နှ) ၊ဂျီးဒီ က စစ်ဆေးလေသည်။ အလောင်း၏ ပြင်ပတွင် ဒဏ်ရာမရှိသော်လည်း ခွဲစိပ်ကြည့်ရှုသောအခါ၌ သေသူ၏ သရက်ရွက်မှာ ကွဲနေကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ ဆရာဝန်၏ ထင်မြင်ချက်အရ သရက်ရွက်ကွဲသည့်ဒဏ်ရာကြောင့် သေသူ သေဆုံးရခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင်လည်း ထိုဒဏ်ရာမှာ မတ်တတ်ရပ်ရာမှ ကြမ်းပေါ်သို့ လဲသွားခြင်းကြောင့် ရသော ဒဏ်ရာမဖြစ်နိုင်ဟု ဆရာဝန်က ပြောဆိုသေးသည်။ ဤအမှုကို စစ်ဆေးစီရင်သော တရားသူကြီးကအယူခံတရားလို မောင်ဟန်တေ၏ ဖြောင့်ချက်မှာ ၎င်းအလိုအလျောက်ပေးသော ဖြောင့်ချက်မဟုတ်ဟူ၍ ယူဆပြီးလျှင် ထိုဖြောင့်ချက်ကို သက်သေခံအဖြစ် ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းမပြုခဲ့။ သို့ရာတွင် အချင်းဖြစ်သောနေ့နံနက်တွင် သေသူနှင့် အယူခံတရားလိုတို့ အချင်းများကြခြင်း၊ ထိုနေ့ညနေမှာပင် သေသူသေဆုံးရခြင်းနှင့် အတွင်းကြေဒဏ်ရာရှိခြင်းများကို ထောက်မှုကာ သေသူတွင်ရသော ဒဏ်ရာမှာ အယူခံတရားလိုနှိပ်စက်ညှဉ်းဆဲခြင်းကြောင့် ရရှိသော ဒဏ်ရာဖြစ်သည်ဟူ၍ ယူဆပြီးလျှင် အထက်တွင် ဖေါ်ပြပြီးဖြစ်သည့်အတိုင်း အပြစ်ပေး စီရင်ခဲ့လေသည်။ ဆရာဝန်၏ ထွက်ချက်အရ သေသူ၏ သရက်ရွက်ကွဲခြင်းမှာ လိမ့်ကျခြင်းကြောင့် မဟုတ်တန်ရာ၊ ထိုသရက်ရွက်ရှိသော ကိုယ်အစိတ်အပိုင်းကို ဖနှောင့်နှင့် ပေါက်ခြင်း စသော ပြင်းထန်စွာ ပြုမူချက်

ဘုန်းရှင်
နှင့်
မောင်ဟန်တေ
ပြည်ဆောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ကြောင့် ဖြစ်တန်ရာသည်။ အယူခံတရားလိုအပြင် ထိုအိမ်၌ မည်သူတဦးတယောက်မျှ မရှိသဖြင့် သေသူတွင် ရရှိသော ဒဏ်ရာမှာ အယူခံတရားလိုသည် မယားအပေါ်၌ မျှားစွာစိတ်ဆိုး၍ ပြုကျင့်ခြင်းကြောင့် ရသော ဒဏ်ရာဖြစ်တန်ရာသည်။ သို့ရာတွင် မိမိ၏မယားကို ပနှောင့်နှင့် ပေါက်ခြင်းအားဖြင့် သေစေလိုသော စေတနာ၊ သို့မဟုတ် သေလောက်သော ဒဏ်ရာရစေလိုသော စေတနာ အယူခံတရားလို၌ ရှိလိမ့်မည်မဟုတ်၊ အကြီးအကျယ် ဒဏ်ရာရစေလိုသော စေတနာသာလျှင် ရှိလိမ့်မည်ဟု ကျွန်ုပ်ယူဆသည်။ ထိုကြောင့် အယူခံတရားလိုအား ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၇ အရ၊ အပြစ်ပေးစီရင်ရန်မထိုက်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းကျူးလွန်သော ပြစ်မှုမှာ ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၂၉၉ တွင် အဓိပ္ပါယ်ဖေါ်ပြထားသော လူသေမှု မဖြစ်နိုင်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၇ အရ၊ ပေးထားသော အပြစ်ဒဏ်ကို ပယ်ဖျက်ကာ ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၂၃ အရ၊ အပြစ်ပေးထိုက်သော ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်းကြောင့် ထောင်ဒဏ် ၅ နှစ် ကျခံစေရန် ကျွန်ုပ်အမိန့်ရှိလိုက်သည်။

တရားမအထွေထွေ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး၊ တရားသူကြီး ဦးစံမောင်နှင့် တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းတို့ ရှေ့တွင်။

အဇစ်ခန် (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးပါ ၄ (လျှောက်ထားခံရသူများ)*

† ၁၉၆၄ ဩဂုတ်လ ၁၄ ရက်။

တရားစီရင်ရေးအာဏာ၊ ဂရုံမြေကို မည်သူအား ပေးရန် ဆုံးဖြတ်ခြင်း၊ အုပ်ချုပ်ရေး အာဏာအရ ဆုံးဖြတ်ခြင်း၊ အမှုခေါ် စာချုပ်တော်ကိစ္စ။ ။အထက် မြန်မာပြည် ရယ်ဂူလေးရွှင်း အရ၊ ညွှန်ကြားချက်များ၊ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးက မလိုက်နာဘဲနေနိုင်ခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အစိုးရဝိုင် မြေနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဂရုံကိုမည်သူ့အား လွှဲပြောင်းသင့်ကြောင်း ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးက ဆုံးဖြတ်ရာ၌၊ တရားစီရင်ရေးကဲ့သို့အာဏာဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ မိမိတွင် အခွန်တော် အရာရှိအနေနှင့် ဆောင်ရွက်ရသော အုပ်ချုပ်ရေး အာဏာအရ၊ ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

အယ်ဒေါ် နှင့် အင်းစိန်ခရိုင်ဝန်၊ ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော် ချုပ်၊ စာမျက်နှာ ၈၆။

မိုဟာမက်ဟာနစ် ပါ ခ နှင့် ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာမျက်နှာ ၁၁။

ဦးကြည်မိုင် နှင့် ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော် ချုပ်၊ စာမျက်နှာ ၂၁၄။

မီဆာခင် ပါ ၂ နှင့် ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး ပါ ၄ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမ အထွေထွေလျှောက်လွှာ အမှတ် ၁၃၉။

ဦးမေပါ နှင့် မအူဝင်မြို့နိုပါယ်၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမ အသေးအဖွဲလျှောက်လွှာ အမှတ် ၂၀၆ တို့ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။

---

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမ အထွေထွေအမှတ် ၃၁။

† ရန်ကုန်မြို့ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး (မြေနှင့် ကျေးလက်စည်ပင်သာယာရေး) ၌၏ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ အခွန်တော် အဖွဲခံ အမှတ် ၅/၆၃ တွင် ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၃ ရက်နေ့စွဲပါ [illegible]ကို ပယ်ဖျက်စေရန် အတွက် အမှုခေါ် စာချုပ်တော် လျှောက်လွှာ။

၁၉၆၄

အဇစ်ခန့်
နှင့်
ဘဏ္ဍာတော်
မင်းကြီး ပါ ၄။

ထို့ပြင် အထက်မြန်မာပြည် ရယ်ဂူလေးရွှင်းအရာ၊ ပြုလုပ်ထားသည့် နည်းဥပဒေများနှင့် သက်ဆိုင်သော ညွှန်ကြားချက်များမှာ၊ အက်ဥပဒေအရသော်၎င်း၊ အက်ဥပဒေအရ ပြုလုပ်သော နည်းဥပဒေအရသော်၎င်း လိုက်နာရန် လိုသည့် အချက်များမဟုတ်၊ ထိုညွှန်ကြားချက်များကို ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးက အလျဉ်းသင့်သလိုလိုက်နာနိုင်သည်။ မလိုက်နာဘဲနေခြင်းကြောင့်၎င်း၊ အမိန့်မှာ ပျက်ပြယ်ခြင်းမရှိနိုင်။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ရွှေနေကြီး ဦးမြင့်စိုး။

လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။အစိုးရရွှေနေကြီး ဦဘကျော်။

တရားသူကြီး ဦးစံမောင်။ ။ဤအမှုတွင် လျှောက်ထားသူ အဇစ်ခန်းက ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး (မြေနှင့် ကျေးလက်စည်ပင်သာယာရေး) က ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၇ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ၎င်း၏ ၁၉၆၃ ခုနှစ် အခွန်တော် အယူခံအမှု အမှတ် ၇ မအ/ဂ-၆၃ တွင် ချမှတ်သောအမိန့်ကိုဎင်း၊ထိုအမိန့်ဖြင့် အတည်ပြုသည့် စစ်ကိုင်းတိုင်းမင်းကြီး၏ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၃ ရက်နေ့စွဲပါအမိန့်ကိုဎင်း၊ မုံရွာခရိုင်ဝန်၏ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၉ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကိုဎင်း အမှုခေါ် စာချွန်တော်အမိန့်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ပါရန် လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ အမှုအဖြစ်အပျက်အလုံးစုံကို ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး၏ အမိန့်တွင် အကျယ်တဝင့် ဖေါ်ပြပြီးဖြစ်သောကြောင့်၊ ယခုအမိန့်၌ ကျန်ပ်တို့သည် အကျဉ်းအားဖြင့်သာသျှင် ဖေါ်ပြပေအံ့။ မုံရွာမြို့၊ ကူးတို့တောင်ရပ်ကွက် အမှတ် ၆၊ ဦးပိုင် အမှတ် ၄၊ ရေိုယာဒဿမ ၁၉၅ ကေရှိ၊အနောက်ကျောက်တိုက်မြေများနှင့် ဆန်တန်းရပ်ကွက် အမှတ် ၇၊ ဦးပိုင်အမှတ် ၂၊ ရေိုယာ ၁၆၆ ကေရှိ အရှေ့ကျောက်တိုက်မြေများသည်၊ မူလက ခူဒါ ဘတ်(စ်) အမည်နှင့် တည်ရှိ၏။ ၎င်းအနောက် အရှေ့ကျောက်တိုက်မြေ၏ဧရိယာသက်တမ်းသည်၊ ၁၉၆၉ ခု ဖေဖေါ် ဝါရီလ ၂၇ ရက်နေ့မှကုန်ဆုံးမည်ဖြစ်သည်။ ထိုမြေကို ခူဒါဘတ်(စ်)အမည်မှ ဇနီးဖြစ်သူ ခါတွန်ဘီဘီ(ခေါ်) မသိန်းအမည်သို့လဲပြောင်းပြီးနောက်တဖန်အခွန်တော်အမှုအမှတ် ၄၈-၅၉-၆၀ တွင်မသိန်းအမည်မှ ဦးသန်းဝင်း၏ အမည်သို့လဲပြောင်းပေးထားလေသည်။ဦးသန်းဝင်းမှာ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးရွှေ့၌ အယူခံဝင်သူဖြစ်၍၊ ယခုအမှုတွင် လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် ၂ ဖြစ်သည်။ အနောက်ကျောက်တိုက်မြေ၏ မူလဧရိယာသက်တမ်းသည် ၁၉၄၇ ခု၊ အောက်တိုဘာလ ၂၁ ရက်နေ့တွင်ကုန်ဆုံး၍၊ ခူဒါဘတ်(စ်)အမည်မှ ဇနီးဖြစ်သူ ခါတွန်ဘီဘီ (ခေါ်)မသိန်းအမည်သို့ လဲပြောင်းပြီးနောက်၊ခရိုင်ဝန်၏ အခွန်တော်အမှုတွဲအမှတ် ၁၀/၆၀/၆၁ တွင် မသိန်းအမည်မှ ဦးသန်းဝင်းအမည်သို့ လဲပြောင်းပေးခဲ့၏။ ယင်းသို့ ဦးသန်းဝင်းအမည်ဖြင့်လဲပြောင်းခြင်းကို၊ ယခုလျှောက်ထားသူ အဇစ်ခန်းက မကျေနပ်၍ထိုမြေနှင့်

၁၉၆၄

အဇစ်ခန်နှင့် ဘဏ္ဍာတော် မင်းကြီး ပါ ၄။

ပတ်သက်ပြီး၊ ယခင်စစ်ကိုင်းတိုင်းမင်းကြီး ဦးသက်တင်ထံသို့ အယူခံဝင်ခဲ့ရာ၊ ဦးသက်တင်က ၎င်း၏ ၁၉၆၀ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၁၄ ရက်နေ့စွဲပါအမိန့်ဖြင့် ခူဒါဘတ် (စ်) ၏ ဂရုံများကို ၎င်း၏ဇနီးဖြစ်သူ မသိန်းက ဆက်ခံထိုက်သည်ဟုယူဆပြီး၊ ခရိုင်ဝန်၏ အမိန့်မျှားကို အတည်ပြုခဲ့၏။ အဆိုပါ အမိန့်ကိုဦးသက်တင်ရွှေပြောင်းပြီးနောက် ဆိုက်ရောက်လာသော စစ်ကိုင်းတိုင်းမင်းကြီး ဦးမောင်မောင်က ၎င်း၏ ၁၉၆၃ ခု၊ ဖေဖော်လ ၄ ရက နေ့စွဲပါ၊ အခွန်တော် အယူခံမှု အမှတ် ၅ နှင့် အခွန်တော်အယူခံမှုအမှတ် ၁၃ တို့တွင် ဦးသန်းဝင်းအား အနွံးပေးပြီး အမိန့်များ ချမှတ်ခဲ့၏။ ထိုသို့ အမိန့်ချမှတ်ခြင်းကို ဦးသန်းဝင်းက မကျေနပ်၍၊ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးထံအယူခံဝင်ခဲ့ရာ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးက၊ တိုင်းမင်းကြီး ဦးမောင်မောင်သည်၊ မူလကအယူခံမှုအဖြစ် လက်ခံဆောင်ရွက်ပြီး ပြင်ဆင်မှု (Review) အားဖြင့်၊ အထက်မြန်မာပြည် မြေနှင့် အခွန်တော် ရယ်ကူလေးရှင်း ပုဒ်မ ၁၁၊ ပုဒ်မခွဲ (၁) (က) အရ၊ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး၏ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် အဆိုပါ ဦးသက်တင်၏ အမိန့်ကို ပြင်ဆင်ခဲ့ရာ၊ ဥပဒေအာဘင်း ပြောရေးဆိုခွင့်ပိုသူများအား ကြားနာပြီးမှ မပြုသုပ်ခဲ့သဖြင့် မှားယွင်းကြောင်း၊ ဤအချက်နှင့်ပင်လျှင် တိုင်းမင်းကြီး ဦးမောင်မောင်၏ အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်သင့်ကြောင်း။ သို့ရာတွင်အမှုအဖြစ်အပျက်အရ တိုင်းမင်းကြီး ဦးသက်တင်၏ အမိန့်မှာ မှန်ကန်သောအမိန့်ဖြစ်ကြောင်း၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသျှင် ဦးသက်တင်က လျှောက်ထားသူ အဇစ်ခန့်၌ ဤကိစ္စတွင် ဝင်ရောက်ဆောင်ရွက်ရန် အာဏာမရှိဟူ၍ ယူဆခဲ့ရာ၊ ယင်း ယူဆချက်မှာ မှန်ကန်ကြောင်း ခါတွန်ဘီဘီ (ခေါ်) မသိန်းမှာလည်း စုံစမ်းစစ်ဆေးချက်အရ၊ သေသူ ခူဒါဘတ်(စ်) ၏ ဇနီးဖြစ်သည်ဟု ယူဆနိုင်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် သေသူ ခူဒါဘတ်(စ်) အမည်နှင့် ရှိသော ဂရုံမျှားကို မသိန်းအမည်ဖြင့် လွှဲပြောင်းပေးခြင်းမှာ မှားယွင်းသည်ဟူ၍ မယူဆနိုင်ကြောင်း ကောက်ယူဆုံးဖြတ်ပြီးလျှင် အဇစ်ခန်၏ အယူခံကို ပယ်ခဲ့၏။ ယင်းသို့အဇစ်ခန်၏ အယူခံကို ပယ်ခဲ့ခြင်းကြောင့် အဇစ်ခန်သည် ဤမှုသို့ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး၏ အမိန့်ကိုငင်း၊ တိုင်းမင်းကြီး ဦးသက်တင်၏ အမိန့်ကိုငင်း၊ ဦးသက်တင်က အတည်ပြုခဲ့သည့် ခရိုင်ဝန်၏ အမိန့်ကိုငင်း အမှုခေါ် စာချုပ်တော် အမိန့်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ပါရန် လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

သို့ရာတွင် ဤကိစ္စ၌ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးသည် တရားစီရင်ရေးကဲ့သို့သော အာဏာဖြင့်ဆောင်ရွက်ခြင်းမဟုတ်ဘဲ၊ မိမိတွင်အခွန်တော်အရေးကိစ္စအနေနှင့်ဆောင်ရွက်ရသော အုပ်ချုပ်ရေး အာဏာအရ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်မှာ ထင်ဟုးကြောင်း၊ ဤအချက်

၁၉၆၄

အငြင်းခုန်နှင့် ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးပါ ၄။

နှင့် စပ်သျှင်း၍ ယခင်တရားလွှတ်တော်ချုပ်သည် **ဟပ်ပေါ်**နှင့် **အင်းစိန်ခရိုင်ဝန်** (၃) အမှု၊ **မိုဟာမက်ဟာနစ် ပါ ၁** နှင့် **ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး** (၂) အမှု၊ **ဦးကြူပြင်**နှင့် **ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး** (၃) အမှုတို့ အတိုအလင်း ဆုံးဖြတ်ပြီးဖြစ်သည်။ ယင်းစီရင်ထုံးများကို ဤရုံးက အမှုပေါင်းများစွာတွင် လိုက်နာဆောင်ရွက်ခဲ့ရာ၊ ထိုအမှုများအနက်၊ **ဦးသာဒင်ပါ ၂ ဦး**နှင့် **ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးပါ ၄ ဦး** (၄) အမှုသည်အပါအဝင်ဖြစ်သည်။

လျှောက်ထားသူ၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက ယခင် တရားလွှတ်တော်ချုပ်သည်၊ ထိုအမှုများကို စီရင်ဆုံးဖြတ်ရာ၌ အုပ်ချုပ်ရေး အရာရှိများတွင်တရားရုံးများကဲ့သို့ပင် ဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်ရှိသည်များကို လေးလေးနက်နက် စဉ်းစားခဲ့ဟန် မတွေ့ရကြောင်း၊ အုပ်ချုပ်ရေး အရာရှိများသည်၊ မည်သည့်ကိစ္စများတွင် တရားစီရင်ရေး အာဏာကဲ့သို့သော အာဏာကို သုံးစွဲရမည်ဆိုသည့် အချက်နှင့်စပ်သျှင်း၍ **ဦးပေါ်**နှင့် **မအူပင်မြို့နှံစီပါယ်** (၅) အမှု၌၊ ဤရုံးက အကျယ်တဝင့် ဖော်ပြပြီး ဖြစ်ရကြောင်း **ဦးပေါ်**နှင့် မအူပင် မြို့နှံစီပါယ်တို့၏ အမှုတွင် ဖော်ပြထားသည့် အနှစ်ချုပ်များအတိုင်း ယခုကိစ္စတွင် ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး၏ ဆောင်ရွက်ချက်များကို ပေးနိုင်ပါမူ၊ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးသည် တရားစီရင်ရေး အာဏာကဲ့သို့သော အာဏာကို သုံးစွဲပြီး အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်မှာ ထင်ရှားကြောင်း လျှောက်ထားလေသည်။ သို့ရာတွင်ကျွန်ုပ်တို့ ညွှန်ပြလိုသည်မှာ အထက်တွင် ဖော်ပြထားသည့် **ဦးသာဒင် ပါ ၂** နှင့် **ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး ပါ ၄** တို့၏ အမှုသည် **ဦးပေါ်**နှင့် **မအူပင်မြို့နှံစီပါယ်** အမှု ဆုံးဖြတ်ပြီးမှသာလျှင် ဆုံးဖြတ်သောအမှုဖြစ်သည်။ **ဦးသာဒင် ပါ ၂** နှင့် **ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးပါ ၄** အမှုသည် **ဦးပေါ်**၏အမှုကို ညွှန်းလျက် ဆုံးဖြတ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ လျှောက်ထားသူ၏ ပညာရှိရှေ့နေကြီးကတဖန် အထက်မြန်မာပြည် မြေနှင့် အခွန်တော် ရုပ်ဂူလေးငှင်းနှင့် ထိုရုပ်ဂူလေးငှင်းအရာ ပြုလုပ်ထားသည့် နည်းဥပဒေများနှင့် သက်ဆိုင်သော ညွှန်ကြားချက်အပိုဒ် (၂) ကို အကိုးအကားပြု၍၊ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးသည် ယခုကိစ္စများတွင် ထိုညွှန်ကြားချက်များကို ဆန့်ကျင်၍၊ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်ဟု လျှောက်ထားသည်၊ သို့သော် ထိုညွှန်ကြားချက်များမှာ အက်ဥပဒေအရသော်၎င်း၊ အက်ဥပဒေအရပြုလုပ်သော နည်းဥပဒေအရသော်၎င်း လိုက်နာရန်လိုသည့် အချက်များ မပေးထားကြောင်း ထင်ရှားသည်။ ထိုညွှန်ကြားချက်များကို ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးက အလျဉ်းသင့်သလို

---

(၁) ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာမျက်နှာ ၈၆။
(၂) ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာမျက်နှာ ၁၁။
(၃) ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာမျက်နှာ ၂၃၄။
(၄) ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေလျှောက်လွှာအမှတ် ၁၁၉။
(၅) ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမအသေးအဖွဲလျှောက်လွှာအမှတ် ၂၀၆။

၁၉၆၄

အဇစ်ခန်နှင့် ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး ပါ ၄။

လိုက်နာသင့်က လိုက်နာနိုင်သည်၊ မလိုက်နာဘဲနေခြင်းကြောင့် ပုဒ်း၏အမှုမှာ ပျက်ပြယ်ခြင်းမရှိနိုင်ချေ။ ထို့ပြင် တဝ အဆိုပါ ညွှန်ကြားချက်အရပင်လျှင် ယခုကိစ္စတွင် ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး၏ ဆောင်ရွက်ချက်မှာ အုပ်ချုပ်ရေး အာဏာအရ ဆောင်ရွက်ကြောင်း ထင်ပေါ်သည်။ ဤအချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ အထက်မြန်မာပြည်ဖြေနှင့် အခွန်ဘော် ရယ်ဂူလေးဌင်း အရ ပြဋ္ဌာန်းထားသော နည်းဥပဒေ ၅ ကို ကျွန်ုပ်တို့ ညွှန်ပြပိုသည်။ ယခုကိစ္စမှာ ထိုနည်းဥပဒေ ၅ (၂) တွင်ရည်ညွှန်းထားသည့် ကိစ္စမျိုးအာသျဉ်းမဟုတ်ချေ။

အထက်ဟုင် ဖေါ်ပြပြီးဖြစ်သော အကြောင်းများကြောင့် ယခုလျှောက်ထားသူ အဇစ်ခန်၏ လျှောက်လွှာကို ပယ်ပလိုက်သည်။

အမှုသည်များသည် မိမိတို့၏ တရားစရိတ်ကို မိမိဘို့အသီးသီးကျခံကြရမည်ဖြစ်သည်။

တရားမအထွေထွေ

ထရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး၊ တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းနှင့် တရားသူကြီးဦးထွန်းတင်တို့ရှေ့တွင်

အေစကော့အင်ကုမ္ပဏီ (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

† ၁၉၆၄

ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်ဌာန၊ အခွန်အရာရှိ (လျှောက်ထားခံရသူ) *

စက်တင်ဘာလ ၁၆ ရက်။

ရောင်းခွန်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁ (၃)၊ကျန်ရှိနေသော ရောင်းခွန်အတွက် ဝါရမ်းကပ်ခြင်းကိစ္စ။ အခွန်အရာရှိ၏အာဏာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ရောင်းခွန်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁ (၃) အရ၊ ရောင်းခွန်မင်းကြီးသည်၊ ရောင်းခွန်ပေးသွင်းရန် သတ်မှတ်သည့်အချိန်ကို တိုးခဲ့ပေးနိုင်သည်။

ထိုသို့တိုးခဲ့ပေးထားခြင်းမရှိလျှင်၎င်း၊ ထိုအမိန့်ကို ဇာရီပြုလုပ်ခြင်းမှ ရပ်ဆိုင်းထားရန် အမိန့်ချထားခြင်းမရှိလျှင်၎င်း အခွန်အရာရှိသည် အဆိုပါ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁(၃)အရ၊ အရေးယူနိုင်သည်။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ပညာရှိရွှေနေကြီး မစ္စတာ စီ၊စီ၊ခွေး။

လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ပညာရှိအစိုးရရွှေနေကြီး ဦးဘမေ။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုအကြောင်းခြင်းရာ လိုရင်းအကျဉ်းချုပ်မှာ၊ ယခု လျှောက်ထားသူ အေစကော့အင်ကုမ္ပဏီအပေါ် ၁၉၆၀-၆၁ ခုနှစ်အတွက် ရောင်းခွန် စည်းကြပ်ရာတွင် လျှောက်ထားသူက မကျေနပ်သဖြင့် ရောင်းခွန် မင်းကြီးထံ အယူခံဝင်ရာ၊ မင်းကြီးက မူလအခွန်စည်းကြပ်ခြင်းကို ပယ်ဖျက်ပြီးလျှင် ပြန်လည်အခွန်စည်းကြပ်စေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်၏။ ယင်းသို့ အမိန့်ချမှတ်သည့်အတိုင်း၊ ရောင်းခွန်အရာရှိက ရောင်းခွန်ပြန်လည်စည်းကြပ်သည့်အခါ လျှောက်ထားသူက ကျသင့်သော ရောင်းခွန်ကို ပေးသွင်းခဲ့၏။ ထို့နောက် ရောင်းခွန်အရာရှိက ရောင်းခွန် နည်းဥပဒေ ၂၆ အရ ရောင်းခွန် စည်းကြပ်သည်ကို ပြန်လည် ပြင်ဆင်ရန် လိုအပ်ကြောင်းနှင့် ယခုလျှောက်ထားသူအား အကြောင်းကြားရှိ ချေပခွင့်ပေးခဲ့၏။ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇန္နဝါရီလ ၈ ရက်နေ့တွင် ရောင်းခွန်အရာရှိသည် လျှောက်ထား

---

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေလျှောက်လွှာ အမှတ် ၇၇။

† ရန်ကုန်မြို့၊ ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်ဌာန အခွန်အရာရှိ၏ အမှုဖြစ်အမှတ် ၂၈အ-စ ၇၆၃-၆၄ တွင် ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၄ ရက်နေ့ဖြင့် ချမှတ်သော ဒီကရီ နှင့် ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၂၀ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ချမှတ်သော ဝါရမ်းကပ်သည့် အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပေးရန် အမှုခေါ် စာချုပ်တော်လျှောက်လွှာ။

၁၉၆၄

အေစကော့ အင် ကုမ္ပဏီ နှင့် ကုန်သွယ် လုပ်ငန်းခွန် ဌာန၊ အခွန် အာဏာရှိ။

သူထံ မူလပေးသွင်းခဲ့သည့် ရောင်းခွန်ငွေအပြင် ငွေ ၂၉,၀၇၂ ကျပ်ကို ရောင်းခွန် အဖြစ် ထပ်မံ ပေးသွင်းရန် အကြောင်းကြားလိုက်၏။ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် လျှောက်ထားသူသည် လက်ထောက် ရောင်းခွန်မင်းကြီးထံ အယူခံဝင်၏။ ယင်းသို့ အယူခံဝင်သည်တွင် လျှောက်ထားသူက ရောင်းခွန်အရာရှိ၏ အမိန့်ကို ဇာရီပြုခြင်းမှ ရပ်ဆိုင်းရန်အတွက် တိကျစွာ လျှောက်ထားခဲ့ခြင်း မပြုချေ။ လက်ထောက် ရောင်းခွန်မင်းကြီးကလည်း ထိုအမိန့်ကို ဇာရီပြုခြင်းမှ ရပ်ဆိုင်းထားရန် အမိန့်ချမှတ်ခြင်းမပြုခဲ့ချေ။ ထိုအတောအတွင်း ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၈ ရက်နေ့တွင် ရောင်းခွန်အရာရှိသည် အဆိုပါငွေ ၂၉,၀၇၂ ကျပ် ရယူရန်အတွက် ဇာရီပြုလုပ်ရန် အခွန်အရာရှိထံ မေတ္တာရပ်ခံ၏။ အခွန်အရာရှိက လျှောက်ထားသူအား အကြောင်းကြား၍၊ ချေပချက်ကိုကြားနာပြီးလျှင်၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၂၀ ရက်နေ့၌ လျှောက်ထားသူပိုင် အဆောက်အဦကို ဝါရမ်းကပ်၏။

ထိုဝါရမ်းကပ်သည့် အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ရန်အတွက်၊ လျှောက်ထားသူက အမှုခေါ်စာချွန်တော် ထုတ်ပေးရန် တောင်းဆိုခြင်းဖြစ်၏။

လျှောက်ထားသူ၏ ပညာဦးရွေနေကြီး လျှောက်လဲသည့်အတိုင်း ရောင်းခွန် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁ (၂) အရ ရောင်းခွန်မင်းကြီးသည်၊ ရောင်းခွန်ပေးသွင်းရန် သတ်မှတ်သည့် အချိန်ကို တိုးချဲ့ပေးနိုင်၏။ သို့သော် အချိန်တိုးချဲ့ပေးရန် မင်းကြီးအား လျှောက်ထားခဲ့ဟန်မတူ။ မင်းကြီးကလည်း အချိန်တိုးချဲ့ပေးခြင်း မပြုခဲ့ချေ။ ထို့ပြင်လည်း အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ရောင်းခွန် အရာရှိ၏ အမိန့်ကို ဇာရီပြုခြင်းမှ ရပ်ဆိုင်းစေရန် လက်ထောက်မင်းကြီးထံ တိကျစွာ လျှောက်ထားခြင်း မပြုခဲ့ပေ။ လက်ထောက်မင်းကြီးကလည်း ရပ်ဆိုင်းစေရန် အမိန့်ချမှတ်ခြင်း မပြုခဲ့ချေ။

အထက်ပါ အခြေအနေတွင် ရောင်းခွန်အရာရှိသည် မပြေကျန်ငွေကိုရယူရန်အတွက် ဇာရီပြုလုပ်ရန် အခွန်အရာရှိထံ လျှောက်ထားနိုင်ပေသည်။ အခွန်အရာရှိကလည်း ရောင်းခွန်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁ (၃) အရ မပြေကျန်ငွေ ရရှိရန် အရေးယူနိုင်ပေသည်။

ဤအမှုတွင် ယခုလျှောက်ထားသူသည် မိမိပိုင်ပစ္စည်းကို ဝါရမ်းကပ်သည့်အတွက် မခံရပ်နိုင်သဖြင့် အမှုခေါ်စာချွန်တော် ထုတ်ပေးရန် လျှောက်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့သော် အခွန်အရာရှိ၌ ဝါရမ်းထုတ်ရန် အာဏာရှိသည်ဖြစ်၍ ဤရုံးက ဝင်ရောက်စွက်ဖက်မည် မဟုတ်ပေ။ လျှောက်ထားသူသည် အဆိုပါငွေ ၂၉,၀၇၂ ကျပ်ကို တင်သွင်းပြီး ဝါရမ်းခွါရန် လျှောက်ထားနိုင်ပေမည်။

ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်းမပြင်သဖြင့် လျှောက်လွှာကို အကျဉ်းနည်းဖြင့် ပယ်လိုက်သည်။

တရားမဒုတိယအယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းရွှေတွင်

† ၁၉၆၄

ငူလိုင်လ ၄ ရက်။

အက် (စ်)၊အေ၊ရီးယား (အယူခံတရားလို)

နှင့်

သာဇယ်(လ်) (အယူခံတရားခံ)*

မြို့ပြဆိုင်ရာ ဥါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂ (၈)၊ ''မြို့ဒေသ'' ဆိုသည့်စကားရပ်၊ ခရမ်းမြို့ ပါဝင် မဝင်၊ မြူနီစီပါယ် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂ (၁၇) နှင့် ၂၄၆ (၁)။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မြို့ပြဆိုင်ရာ ဥါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂ (၈) တွင်၊ ''မြို့ဒေသ'' ဆိုသည့် စကားရပ်၌ မြူနီစီပါယ်အက်ဥပဒေ အခန်း (၂) အရ၊ မြူနီစီပါယ်နယ်ဟု ကျေညာထားသည့်နယ်မြေ (Notified area) မည်သည့်နယ်မြေဖြစ်ကြောင်းကို၊ မြူနီစီပါယ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂ (၁၈)ကွင်ၵင်း၊ ပုဒ်မ ၂၄၆ (၁)တွင်ၵင်း ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ သမတ က ထုတ်ပြန်သော ပြဋ္ဌာန်းချက်တခုအရ၊ ခရမ်းမြို့သည်ကျေညာပြီးနယ်မြေ (Notified area) ဖြစ်သဖြင့်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဥါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂ (၈) အရ၊ ''မြို့ဒေသ'' (Urban area) ဖြစ်သည်။

သို့ဖြစ်၍ အိမ်လခကျန်ငွေအတွက် ရုံးတင် တရားစွဲလိုလျှင် အဆိုပါ ဥပဒေပုဒ်မ (၁၉) အရ၊ ဥပစာ၏ ဥါးခနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကြီးကြပ်ရေးဝန်၏ သက်သေခံလက်မှတ်တစောင်ကို ဆိုလွှာနှင့်အတူ ပူးတွဲတင်သွင်းရန်လိုအပ်သည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ရွှေနေကြီး ဦးဘဇ။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ရွှေနေကြီး မစ္စတာ ဒီ၊ အင်၊ ဒတ်။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။သံလျင်မြို့၊ နယ်ပိုင် တရားမ တရားသူ ကြီးရုံး၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမကြီး အမှုအမှတ် ၂ တွင်၊ တရားလို အက်(စ်)၊အေ၊ ရီးယားက တရားခံ သာဇယ်(လ်)အပေါ်၊ အိမ်လခကျန်ငွေ ၁,၉၆၀ ကျပ်ကို၊ ရလိုကြောင်းစွဲဆိုရာ တရားခံ သာဇယ်(လ်)က၊ ထုချေလွှာတွင်ဘော်ပြပြင်းဆိုသော အကြောင်းများ အနက်၊ အဓိက အကြောင်းပြချက်မှာ တရားလိုသည် မြို့ပြဆိုင်ရာ ဥါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ အရ၊ စံဥါးခနှုန်း သတ်မှတ်ထားသော လက်မှတ်မပါဘဲ ဤအမှုကိုစွဲဆိုနိုင်ပါသလားဟူ၍ ဖြစ်သဖြင့်၊ အောက်မူလရုံးက၊ အချင်းဖြစ်အိမ်ခန်း များသည်မြို့ပြဆိုင်ရာ ဥါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေနှင့် သက်ဆိုင်ပါသလား ဆိုသောကောက်ချက်ကိုထုတ်၍၊ အချင်းဖြစ် အိမ်ခန်းများ တည်ရှိရာ၊ ခရမ်းမြို့သည်

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊တရားမ ဒုတိယအယူခံမှု အမှတ် ၇။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ အယူခံမှုအမှတ် ၄ တွင် ရန်ကုန်မြို့ရုံးထိုင်၊ ဟံသာဝတီ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၄

အက်(စ်)၊ အေ၊ ရီးယား နှင့် သာဇယ် (လ်)။

မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေနှင့် သက်ဆိုင်သော မြို့ဖြစ်ကြောင်း ယူဆဆုံးဖြတ်ပြီး၊ တရားလိုစွဲဆိုသော အမှုကို၊ လိုအပ်သော စံဌါးခန့်နှုန်းသတ်မှတ်သည့် လက်မှတ်မပါသဖြင့်၊ စရိတ်ဖြင့်ပလပ်ရန်၊ အမိန့်ချမှတ်သိုက်ရာ၊ တရားလိုကမဟုန့်၍ ဟံသာဝတီခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးရုံးသို့၊ အယူခံဝင်သော်လည်း မအောင်မြင် အကြောင်းမထူးသဖြင့်၊ ဤရုံးသို့ ဒုတိယအကြိမ် အယူခံဝင်ရာတွင်၊ ၎င်း၏ ပညာရှိ ရှေနေကြီးက လျှောက်လဲတင်ပြသော အဓိက အယူခံအကြောင်းပြချက်မှာ ဟံသာဝတီ ခရိုင်၊ ခရမ်းမြို့သည် မြို့ပြဒေသဖြစ်သည်ဟု မည်သည့်အခါကမှ ကြေညာခြင်းမပြုရသေး သဖြင့်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေသည် ခရမ်းမြို့နှင့် သက်ဆိုင်ခြင်းမရှိသည့်အတွက်၊ အောက်ရုံးက၊ အယူခံ တရားလို စွဲဆိုသော အမှုကို ပလပ်လိုက်သည်မှာ၊ မှားယွင်းကြောင်း ဟူ၍ဖြစ်သည်။

၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂ (၈) တွင်၊ **"မြို့ဒေသ"** ဆိုသည့်စကားရပ်၌၊ ရန်ကုန်မြို့ သော်၎င်း၊ မြို့နိုစီပါယ် အက်ဥပဒေ အခန်း (၂) အရ၊ မြို့နိုစီပါယ်နယ်ဟု ကြေညာထားသည့် ဒေသ၎င်း၊ **အဆိုပါ အက်ဥပဒေ** ပုဒ်မ ၂၄၆ အရ၊ ကြေညာပြီး နယ်မြေဟူ၍ **အမိန့်ကြော်ငြာစာဖြင့်၊ ထုတ်ပြန်ထားသည့် ဒေသ၎င်း**၊ တပ်မြေ အက်ဥပဒေတွင်၊ အဓိပ္ပါယ် ဘော်ပြထားသည့် တပ်မြေ၎င်း၊ မြို့များ အက်ဥပဒေ အရ၊ **မြို့ဟူ၍ ကြေညာထားသော ဒေသ၎င်း**၊ ဤအက်ဥပဒေပါ ကိစ္စအလို့ငှာ၊ မြို့ပြဒေသဟူ၍ နိုင်ငံတော် သမတက၊ အမိန့်ကြော်ငြာစာဖြင့်၊ ထုတ်ပြန်ထားသည့် အခြားဒေသ၎င်း ပါဝင်သည် " ဟူ၍ ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

တဖန်၊ "ကြေညာပြီးနယ်မြေ" (Notified area) မည်သို့သော နယ်မြေဖြစ်ကြောင်းကို၊ မြို့နိုစီပါယ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂ (၁၈) တွင်—

> "Notified area" means an area in respect of which the President of the Union has issued a *declaration under section 246.*"

ဟူ၍ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ မြို့နိုစီပါယ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၄၆ ပုဒ်မခွဲ (၁) တွင်—

> "The President of the Union may, by notification, declare that, in respect of some or all of the matters upon which a municipal fund may be expended under section 87, improved arrangements are required within a specified area which nevertheless it is not expedient to establish as a municipality.
>
> (2) An area with regard to which a notification has been issued under sub-section (1) herein after called 'a notified area'.

ခရိုင်၄

အက် (စ်)၊ အေ၊ နီးယား နှင့် သာဇယ် (လ်)။

(3) No area shall be declared a notified area unless it contains less than ten thousand inhabitants according to the returns of the most recent official census is not a purely agricultural village, and contains a town or market.

(4) * * * * * *

ဟူ၍ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

ဤပြဋ္ဌာန်းချက်အရ၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ သမတက၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ပြန်တမ်းအမှတ် ၂၆၁ (*) တွင်၊ မြို့နိုစီပါယ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၄၆ (၃) အရ၊ ယခင် ခရမ်းမြို့၊ ကောင်စီကို၊ ၁၉၆၁ ခု၊ အောက်တိုဘာလ ၁ ရက်နေ့မှစ၍၊ **ခရမ်းမြို့၊ တောင်းကော်မီတီ** (Kayan Town Committee) ဖြစ်သည်ဟု ကျေညာခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

တဖန်၊ မြို့နိုစီပါယ် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂ (၅) တွင်—

"'Committee' means the committee constituted by or under this Act for a municipality or *notified area*" . . .

ဟူ၍ပြဋ္ဌာန်းထားသဖြင့်၊ "**ခရမ်းမြို့၊ တောင်းကော်မီတီ**"သည် အမှန်စင်စစ်အားဖြင့် ကျေညာပြီးနယ်မြေ (Notified area) ဖြစ်သည်မှာ၊ ကောင်းစွာ ပေါ်လွင်လျက်ရှိပေသည်။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ **ခရမ်းမြို့**သည်၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌာနခွဲရမ်းခ၊ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂ (၈) ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ၊ "မြို့ဒေသ" (Urban Area) ဖြစ်သည်ဟု ယူဆဆုံးဖြတ်ရပေမည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့်၊ အဆိုပါ မြို့ပြဆိုင်ရာဌာနခွဲရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁ (၂) အရ၊ **ခရမ်းမြို့**သည် ဘော်ပြပါ၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌာနခွဲရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ အတည်ဖြစ်သည့် မြို့ဒေသဖြစ်သည်ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်သည်။

၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌာနခွဲရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၉ ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ၊ အယူခံ တရားလိုသည် ဤအမှုကို ရုံးတင်စွဲဆိုနိုင်ရန်၊ ဥပစာ၏ စံဌိုးခနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်၏ သက်သေခံ လက်မှတ် တစောင်ကို၊ ဆိုလွှာနှင့်အတူ ပူးတွဲတင်သွင်းရန် လိုအပ်ပေသည်။ ယခုထိုကဲ့သို့ လိုအပ်သော လက်မှတ်ကို၊ ဆိုလွှာနှင့်အတူ ပူးတွဲတင်သွင်းခြင်း မပြုသဖြင့်၊ အောက်ရုံးက၊ အယူခံ တရားလို၏ အမှုကို ပလပ်လိုက်သည်မှာ၊ မှားယွင်း ချွတ်ချော်သည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။

အထက်ဘော်ပြပါ၊ အကြောင်းများကြောင့်၊ အောက်ရုံး ချမှတ်သော အမိန့်ကို၊ ဝင်ရောက်စွက်ဘက်ရန်၊ လုံလောက်သောအကြောင်းမရှိသဖြင့်၊ ဤအယူခံကိုစရိတ်ဖြင့် ပလပ်ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ဤရုံးလှေ့နေကြီးခမှာ ၅၁ ကျပ် ဖြစ်စေရမည်။

တရားမအယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး၊ တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းနှင့် တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်တို့ရှေ့တွင်

အမ်၊ အေး အယ်လ်၊ အလုပ်တိုက်၊ ၎င်း၏ကိုစားလည်၊ ပီ၊ အယ် လ်၊ပို့ ရာမာဆွာမိ ချစ်တီးယား (အယူခံတရားလို) †

နှင့်

မောင်အောင် ပါ ၂ (အယူခံတရားခံများ)*

၁၉၆၄ စက်တင်ဘာလ ၁၉ ရက်။

ကာလစည်းကမ်းသတ်အက်ဥပဒေအပိုဒ် ၁၈၃—"အထည်ပြု" (enforce) ဆိုသောစကားရပ်—"ဇာရီပြုလုပ်ခြင်း" ဆိုသော စကားရပ်ထက် အဓိပ္ပါယ်ကျယ်ဝန်းခြင်း။

နှစ်ဦးသဘောတူ ချမှတ်ထားသော ဒီကရီ တရားနိုင်များ လျှောက်ထားနိုင်သော အချိန်၊ တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၁၊ နည်းဥပဒေ ၆၃ (ခ) အရ၊ လျှောက်လွှာ။

အယူခံတရားလိုများသည်၊ ၁၉၃၅ ခုနှစ်တွင် အယူခံတရားခံ ၂ ဦးနှင့် အခြားသူ ၂ ဦး အပေါ် ချေးထားသောငွေရလိုမှုနှင့် ရန်ကုန်တရားလွှတ်တော်တွင် တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ၊ ၁၉၃၉ ခုနှစ်တွင် နှစ်ဦးသဘောတူညီချက်အရ၊ ဒီကရီရရှိခဲ့လေသည်။

ထိုဒီကရီတွင် အပိုင်းနှစ်ပိုင်း ပါရှိလေသည်။ ပဌမပိုင်းမှာ တရားစွဲဆိုသည့်ငွေကို အတိုးနှင့်တကွ ပေးဆပ်ရန်ဖြစ်၍၊ ဒုတိယပိုင်းမှာ အင်ပီးရီးရယ်ဘဏ်တွင် ရှိသော တရားခံများ၏ ဝေစုမှ ငွေကို အမှုအတောအတွင်း ဝါရမ်းဘမ်းဆီးခဲ့သည့် အမိန့်သည် ဆက်လက်တည်ရှိစေရမည်ဖြစ်သည်။

၁၉၄၈ ခုနှစ်တွင် အယူခံတရားလိုများသည်၊ အယူခံတရားခံများ ၂ ဦးအပေါ် ဇာရီပြုလုပ်၍ ဘဏ်မှ ဆိမ်းဆည်းထားသော ငွေများမှ ထုတ်ပေးရန် တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၁၊ နည်းဥပဒေ ၆၃ (ခ) အရ၊ လျှောက်ထားလေသည်။ သို့ရာတွင် ထိုစဉ်အခါ၌ အယူခံတရားခံ ၂ ဦး ပါဝင်သော အမွေမှုမျှားမှာ မပြီးဆုံးသေး၍၊ ၎င်းတို့၏ဝေစုများကို တိကျစွာသတ်မှတ်ခြင်း မပြုရသေးသဖြင့်၊ တရားလွှတ်တော်က လျှောက်လွှာကို ပယ်ခဲ့ပါသည်။

၁၉၆၂ ခုနှစ်တွင် အဆိုပါ အမွေမှုမျှား ပြီးဆုံးပြီး၊ အယူခံတရားခံနှစ်ဦးပိုင်ဆိုင်သည့် ဝေစုများကိုလည်း တိကျစွာ သတ်မှတ်နိုင်ခဲ့၏။

၁၉၆၃ ခုနှစ်တွင် အယူခံတရားလိုများက တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၁၊ နည်းဥပဒေ ၆၃ (ခ) အရ၊ ဘဏ်မှ ငွေထုတ်ပေးရန် ညွှန်ကြားရန်အတွက် တရားရုံးချုပ်သို့ လျှောက်ထားပြန်ရာ၊ တရားရုံးချုပ်မူလဘက်ဆိုင်ရာ တရားရုံးက ထိုလျှောက်လွှာမှာ ကာလစည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်ပြီးမှ လျှောက်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆကာ၊ လျှောက်လွှာကိုပယ်လိုက်၏။ ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်၍အယူခံတရားလိုများက အယူခံဝင်ပြန်ရာ။

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ အထွေထွေ အယူခံမှုအမှတ် ၄၀။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ ဇာရီမှု အမှတ် ၃ တွင် တရားရုံးချုပ်၊ မူလဘက်ဆိုင်ရာ ရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၄

အမ်၊အေ၊ အယ်(လ်)အလုပ်တိုက်၊ ၎င်း၏ ကိုယ်စားလည်၊ ပီ၊အယ်(လ်)၊ ဗီရာမာဆွာမီ ချစ်တီးယား နှင့် မောင်အောင် ပါ ၂။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဤကိစ္စတွင် သက်ဆိုင်သော ကာလစည်းကမ်းသတ် ဥပဒေ၏ပြဋ္ဌာန်းချက်မှ ပဌမဇယားအပိုဒ် ၁၈ ဖြစ်သည်။ ထိုအပိုဒ်တွင် တရားလွှတ်တော်မူလဘက်ဆိုင်ရာရုံး၏ ဒီကရီ၊ သို့တည်းမဟုတ် အမိန့်ကိုအတည်ပြု (enforce) ရာ၌၊ ထိုဒီကရီ၊သို့မဟုတ် အမိန့်ကို ယခုလက်ငင်း အတည်ပြုနိုင်ခွင့်ရရှိပြီး၊ ၁၂ နှစ်အတွင်း ဆောင်ရွက်နိုင်ရမည်ဟု ပါရှိသည်။ အတည်ပြု (enforce) ဆိုသောစကားရပ်များသည်၊ ဇာရီပြုလုပ်ခြင်း (execution) ဆိုသောစကားရပ်ထက် အဓိပ္ပါယ် ကျယ်ဝန်း၍ '' အတည်ပြု '' ဆိုသော စကားရပ်တွင် ဇာရီပြုလုပ်သည့်ကိစ္စသက်သက်မျှသာမဟုတ်ဘဲ အခြားသက်ဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များလည်း ပါဝင်နိုင်လေသည်။

ဘီရင်ဒရာနတ်(သ်)နှင့် စူရင်ဒရာကူးမား၊အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ ကာလကတ္တား၊စာ ၂၆၀။

ဆိုဟန်ဘီဘီနှင့် ဘို(ရှ်)နတ်(သ်)ဒတ်(စ်)၊ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊၁၉၂၈ ခုနှစ်၊အလာဟတ်ဘတ်၊ စာမျက်နှာ ၂၉၃။

ရမ်ခရစ်ရှနား နှင့် ရပ်တန်းချန်း၊အေ၊အိုင်၊အာ (ရ်)၊၁၉၅၆ ခုနှစ်၊အလာဟတ်ဘတ်၊စာမျက်နှာ ၃၃။

ရမ်မနတ် (သ်) ဂိုအင်ကား နှင့် **အမာချန်**၊ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ အိန္ဒိယပြည် စီရင်ထုံးများ၊ ဘုံဘေ၊ စာမျက်နှာ ၃၃၇ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

၁၉၃၉ ခုနှစ်တွင်ချမှတ်ခဲ့သော ဒီကရီကိုသုံးသပ်သော် အမှုသည်များ၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ နှစ်ဦးသဘောတူချမှတ်သော ဒီကရီငွေကို ဘဏ်တွင် အပ်နှံထားသည့် တရားခံများ ပိုင်ဆိုင်သည့် ငွေမှ ယူရန်ဖြစ်သည်။

တရားခံများ၏ ဝေစုကို တရားရုံးက သတ်မှတ်ပြီးမှသာလျှင် ဝါရမ်းဘမ်းဆီးထားသော ငွေအနက်မှလျော့ဂက်ထားသော ငွေကို အယူခံတရားလိုများက ရ ပိုင်ခွင့်ရှိမည်။

ထို့ကြောင့် တရားမ ကျင့်ထုံးအမိန့် ၂၁၊ နည်းဥပဒေ ၆၃ (ခ) အရ၊ အယူခံတရားလိုများက လျော့ဂက်ထားရာ၌၊ ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ အပိုဒ် ၁၈ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ အမိန့်ဒီကရီကို အတည်ပြုဆောင်ရွက်ခြင်းသာဖြစ်သည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာ၌၊ အဆိုပါ အပိုဒ် ၁၈ တွင် ဘောင်ဝင်အံကျ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်။

အယူခံတရားလိုအတွက် ။ ။ပညာရှိရွှေနေကြီး မစ္စတာ ဂျီ၊အင်၊ဘနာဂျီ။

အယူခံတရားခံများ (၁) (၂) အတွက် ။ ။ပညာရှိရွှေ နေကြီး ဦးလှဖေ။

(၃) အတွက် ။ ။ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးသန်းအောင်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဟံသာဝတီခရိုင် တရားမရုံး တရားမကြီးမှုအမှတ် ၁၂/၅၄ နှင့် ၁၈/၅၄ တွင်၊ ကွယ်လွန်သူ ဦးဘော်နှင့် ၎င်း၏သား၊ ကွယ်လွန်သူ ဦးဘိုးချို့တို့ ကျန်ရှိရစ်ခဲ့သော အမွေပုံပစ္စည်းများကို၊ တရားရုံးက အုပ်ချုပ်စီမံခန့်ခွဲရန် တရားစွဲဆိုရာ အမှုများမှာ ပရိဗီကောင်စီသို့ပင် အကြိမ်ကြိမ် ရောက်ရှိခဲ့သဖြင့် ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၆ ရက်နေ့ကမှသာလျှင် ထိုအမှုမျာ[illegible]ပြီးဆုံး၍ အပြီးသတ်ဒီကရီများ ချမှတ်နိုင်လေသည်။ ထိုစဉ်အတွင်းအဆိုပါအမွေပုံပစ္စည်းများမှ ပစ္စည်းထိန်း ကောက်ခံရရှိသော သီးထောက်ခများကို အင်ပီရီရယ်ဘဏ်၌ဟံသာဝတီခရိုင် တရားမတရားသူကြီး

၁၉၆၄

အမ်၊အေ၊ အယ်(လ်) အလုပ်တိုက်၊ဂင်း၏ ကိုယ်စားလည်၊ ပီ၊အယ်(လ်)၊ဒို့ ထုမာဆူဒမိ ချစ်တီးယား နှင့် မောင်အောင် ပါ ၂။

၏ နာမည်နှင့် အပ်နှံထားခဲ့၏။ ၁၉၅၃ ခုနှစ်တွင် ယခုအယူခံတရားလိုများဖြစ်သူ အမ်၊အေ၊အယ်(လ်) ချစ်တီးယားဖန်းသည်၊ အယူခံတရားခံ မောင်အောင်နှင့် မောင်ပြောင်တို့အပြင်၊ အခြားနှစ်ဦးအပေါ် ၌ ၎င်းတို့ချေးယူခဲ့သည်ဆိုသော ငွေ ၂၁,၅၀၀ ကျပ် ရရှိရန်အတွက်၊ စစ်ကြိုခေတ်က ရန်ကုန်မြို့ တရားလွှတ်တော်တွင် တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ၊ ဒီကရီမချမှတ်မီ မောင်အောင်၊ မောင်ပြောင်နှင့် အခြား တရားခံနှစ်ဦးတို့ ရရန်ရှိသော အစုငွေများကို ထိုဘဏ်တွင် အပ်နှံသည့် ငွေအနက်မှ ဝါရမ်းဘမ်းဆီးရန် လျှောက်ထားသည်တွင်၊ ခရိုင်တရားရုံးက လျှောက်ထားသည့်အတိုင်း ဝါးရမ်းဘမ်းဆီးလိုက်၏။ ထိုနောက် ၁၉၃၉ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁ ရက်နေ့တွင် အယူခံတရားလိုများနှင့် တရားစွဲခံရသူ မောင်အောင်၊ မောင်ပြောင်နှင့် အခြားသူနှစ်ဦးတို့ သဘောတူညီချက်အရ၊ ဟံသာဝတီ ခရိုင် တရားမရုံးက အောက်ပါအတိုင်း အမိန့်ဒီကရီချမှတ်လိုက်၏။

"Claim for Rs. 21,500.

This suit coming on this day for final disposal before the Hon'ble Mr. Justice A. H. L. Leach in the presence of F. Jeejeebhoy for the plaintiff and of Dr. M. A. Rauf for the defendants, it is ordered that the defendants do pay to the plaintiffs the sum of Rs. 21,500/- with interest thereon at the rate of 9/- per cent per annum from 1st April 1939 to the date of realization of the said sum in terms of a compromise petition filed by the parties. And it is further ordered that the attachment of the monies laying in the Imperial Bank of India, Rangoon to the credit of *U Sin* v. *Ma Shwe Yu and others* in the name of the District Judge, Hanthawaddy shall continue.

GIVEN under my hand and the seal of the Court, this 1st day of April, 1939."

ထိုအမိန့်ဒီကရီတွင် ပြဋ္ဌာန်းချက်နှစ်ရပ် ပါရှိ၏။ ပဌမပြဋ္ဌာန်းချက်မှာ ထိုတရားခံ ၎ ဦးတို့က ချေးယူငွေ ၂၁,၅၀၀ ကျပ်ကို အတိုးနှင့်တကွ ပေးဆပ်ရန်ဖြစ်၍၊ ဒုတိယ ပြဋ္ဌာန်းချက်မှာ အထက်၌ဖော်ပြခဲ့သည့် အင်ပီရီရယ်ဘဏ်၌ အပ်နှံထားသောငွေမှ ၎င်းတို့၏ ဝေစုကို ဘမ်းဆီးထားသည့် ဝါရမ်းသည် တည်မြဲတည်စေရန်ဖြစ်သည်။ နှစ်ဦးနှစ်ဘက်သော ပညာရှိချွေနေကြီးများ၏ ဝန်ခံချက်အရ၊ ထိုပြဋ္ဌာန်းချက် နှစ်ရပ်စလုံးမှာ အမှုသည်များ၏ သဘောတူညီချက်အတိုင်း ဖြစ်သည်ဟု သိရသည်။

၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၆ ရက်နေ့တွင် ယခုအယူခံတရားလို ချစ်တီးယားများက၊ တရားလွှတ်တော် ဇာရီမူအမှတ် ၂၆/၄၈ တွင် မောင်အောင်၊ မေစွန်းပြောင်တို့ အပေါ် ၌ ဇာရီပြုလုပ်၍၊ အထက်ဖော်ပြပါ ဝါရမ်းဘမ်းဆီးထားသည့် ငွေများမှ ငွေ ၂၀,၆၃၅ ကျပ် ၁၀ ပဲကို ပေးသွင်းစေရန်အတွက် အင်ပီရီရယ်ဘဏ်အား ညွှန်ကြားပါရန်၊

၁၉၆၄

အမ်၊အေ၊ အယ်(လ်) အလုပ်တိုက်၊ ဂျင်းဇ်၏ ကိုယ်စားလှယ်၊ ပီ၊အယ်(လ်) ဗို့ရာမာဆွာမီ ချစ်တီးယား နှင့် မောင်အောင် ပါ ၂။

တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၁၊ နည်းဥပဒေ ၆၃(ခ)အရ လျှောက်ထားလေသည်။ တရားလွှတ်တော် မူလဘက်ဆိုင်ရာရုံးက၊ အဆိုပါ အမွေမှုများတွင် အပြီးသတ်ဒီကရီ ချမှတ်ခြင်း မပြုရသေးသဖြင့် မောင်အောင်၊ မောင်ပြောင်တို့၏ ငေစုများကို တိကျစွာ သတ်မှတ်ခြင်း မပြုရသေးသည်ဖြစ်ရာ၊ အယူခံတရားလိုများ လျှောက်ထားသည့်အတိုင်း အင်ပီရီရယ်ဘဏ်အား ငွေပေးသွင်းရန် အမိန့်ချမှတ်ခြင်း မပြုနိုင်ကြောင်းနှင့် လျှောက်လွှာကို ပယ်လိုက်၏။ ချစ်တီးယားများ အယူခံရာလည်း မအောင်မြင်ခဲ့ချေ။

ထိုနောက် အထက်ဥ ဖေါ်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၆ ရက်နေ့တွင် ထိုအမွေမှုနှစ်ရပ်တွင် အပြီးသတ်ဒီကရီများ ချမှတ်၍၊ မောင်အောင်နှင့် မောင်ပြောင်တို့၏ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်များကိုလည်း တိကျစွာ သတ်မှတ်ခဲ့သည်။ ၁၉၆၃ ခုနှစ် ဇန္နဝါရီလ ၂၆ ရက်နေ့တွင် ချစ်တီးယားများက တဖန် မောင်အောင်နှင့် မောင်ပြောင်တို့၏ ငေစုမှ ငွေ ၂၇,၆၃၅ ကျပ်ကို တရားလွှတ်တော်သို့ ပေးသွင်းစေရန် ယခင် အင်ပီရီရယ် ဘဏ်ကို ဆက်ခံသော အိန္ဒိယပြည် အစိုးရဘဏ်အား ညွှန်ကြားပါရန်၊ တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၁၊ နည်းဥပဒေ ၆၃ အရ လျှောက်ထားပြန်၏။ မောင်အောင်နှင့် မောင်ပြောင်တို့က ယင်းသို့လျှောက်ထားသည်မှာ ကာလစည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်ပြီဖြစ်သဖြင့် တရားရုံးက အရေးမယူနိုင်တော့ကြောင်းဖြင့် ကန့်ကွက်ရာ၊ တရားရုံးချုပ် မူလဘက်ဆိုင်ရာ တရားရုံးက လျှောက်လွှာကိုပယ်လိုက်၏။ ယင်းသို့ ပယ်လိုက်သည်ကို မကျေနပ်သဖြင့်၊ ချစ်တီးယားများ ယခုအယူခံဝင်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။

ဤရုံးတွင် ချစ်တီးယားများ တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၁၊ နည်းဥပဒေ ၆၃ အရ၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဇန္နဝါရီလ ၂၆ ရက်နေ့၌ တင်သွင်းသော လျှောက်လွှာမှာ ကာလစည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်ပြီလော ဟူသည့် အချက်တချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍သာ၊ နှစ်ဘက်သော ပညာရှိရှေ့နေကြီးများ လျှောက်လဲကြ၏။ အထက်ဖေါ်ပြပါ တရားမကြီးမှု အမှတ် ၇၀/၃၅ တွင် ချမှတ်သော အမိန့်ဒီကရီမှာ တရားလွှတ်တော်က ချမှတ်ခဲ့သည်ဖြစ်ရာ၊ သက်ဆိုင်ရာ ကာလစည်းကမ်းသတ် ဥပဒေသည် ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ၊ ပဌမဇယားအပိုဒ် ၁၈၃ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ ဖြစ်သည်။ ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များကို လိုအပ်သမျှ ဖေါ်ပြရသော် အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

"183. To enforce a judgment, decree or order of the High Court in the exercise of its ordinary original civil jurisdiction or an order of (the Supreme Court)."	Twelve years	When a present right to enforce the judgment, decree or order accrues to some person capable of releasing the right:

၁၉၆၄

အမ်၊အေ၊ အယ်(လ်) အလုပ်တိုက်၊ဒင်း၏ ကိုယ်စားလည်ပီ၊အယ်(လ်)၊ မီဒုမာဆူမီ ချစ်တီးယားနှင့် မောင်အောင်ပါ ၂။

ဤအမှုတွင် အထူးအားဖြင့် သတိချပ်ရန် လိုအပ်သည့် အချက်မှာ သာမန်ငွေရရှိရန် စွဲဆိုသည့်အမှုတွင် အမိန့်ဒီကရီ ချမှတ်ပြီးနောက်မှ အနိုင်ဒီကရီရရှိသူက ဝါရမ်းဘမ်းရန် ဇာရီပြုလုပ်ခြင်း မဟုတ်သည့် အချက်ဖြစ်သည်။ အထက်၌ ဖေါ်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း တရားမကြီးမှုအမှတ် ၇၀/၃၅ ၌ ချမှတ်သော ဒီကရီတွင် အပိုင်းနှစ်ပိုင်းပါရှိ၍၊ ပဌမပိုင်းမှာ တရားစွဲဆိုသည့်ငွေကို အတိုးနှင့်တကွ ပေးဆပ်ရန်ဖြစ်၍၊ ဒုတိယအပိုင်းမှာ အင်ပီရီရယ်ဘဏ်တွင် ရှိသော တရားခံများ၏ ဝေစုမှငွေကို ဝါရမ်းဘမ်းဆီးခဲ့သည့်အမိန့်သည် ဆက်လက်တည်ရှိစေရမည်ဟူသော ပြဋ္ဌာန်းချက်ဖြစ်သည်။ ထိုအမိန့်နှစ်ရပ်စလုံးပင် တရားလိုများနှင့် တရားခံများ နှစ်ဦးသဘောတူညီချက်အရ ချမှတ်သော အမိန့်များ ဖြစ်သည်။ ဒုတိယအမိန့်အရ တရားလိုချစ်တီးယားများက တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၁၊ နည်းဥပဒေ ၆၃(ခ)ကို ကိုးကားပြီး၊ ဘဏ်အား တရားရုံးသို့ ငွေပေးသွင်းစေရန် လျှောက်ထားသည်မှာ တရားမကျင့်ထုံးပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ အစီအစဉ်အတိုင်း ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ လျှောက်ထားရာ၌ ကာလစည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်သောကြောင့်သော်၎င်း၊ အခြား လုံလောက်သော အကြောင်းရှိလျှင်သော်၎င်း တရားရုံးက လျှောက်လွှာကို ပယ်နိုင်ပေမည်။ သို့သော် ထိုသို့သော အကြောင်းအချက်များ မပေါ်ပေါက်လျှင် တရားရုံးကချမှတ်ခဲ့သော ဒီကရီအတိုင်း အတည်ပြုရပေမည်။

ဤနေရာ၌ ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပဌမဇယား အပိုဒ် ၁၇၃ တွင် ပါရှိသော စကားရပ်များသည်၊ ထိုဇယားအပိုဒ် ၁၇၁ နှင့် ၁၇၂ ပါ စကားရပ်များနှင့် ခြားနားသည်ကိုသတိပြုရပေမည်။ အပိုဒ် ၁၇၃ တွင် တရားလွှတ်တော် မူလဘက်ဆိုင်ရာ ရုံး၏ ဒီကရီ၊ သို့တည်းမဟုတ် အမိန့်ကို အတည်ပြု (enforce)ရာ၌၊ ထိုဒီကရီ၊ သို့တည်းမဟုတ် အမိန့်ကို ယခုလက်ငင်းအတည်ပြုနိုင်ခွင့် ရရှိပြီး (၁၂) နှစ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ရမည်ဟု ပါရှိသည်။ ထိုအပိုဒ် ၁၇၁ နှင့် ၁၇၂ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ မူကား၊ တရားရုံး၏ ဒီကရီ၊ သို့တည်းမဟုတ် အမိန့်ကို ဇာရီပြုလုပ်ခြင်း(the execution of a decree or order) နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ကာလစည်းကမ်းသတ်ပြဋ္ဌာန်းထားသည်ကိုတွေ့ရသည်။အတည်ပြု(enforce)ဆိုသော စကားရပ်သည်၊ဇာရီပြုလုပ်ခြင်း (the execution of a decree or order) ဆိုသောစကားရပ်ထက် အဓိပ္ပါယ် ကျယ်ဝန်း၍ အတည်ပြုဆိုသော စကားရပ်တွင် ဇာရီပြုလုပ်သည့်ကိစ္စသက်သက်မျှသာ မဟုတ်ဘဲ၊ အခြား သက်ဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များလည်း ပါဝင်နိုင်လေသည်။ ဤအတိုင်းပင်ဘီရင်ဒရာနတ်(သ်)နှင့် စူရင်ဒရာကူးမား အမှု (၁) ။ဆိုဟန်ဘီဘီ

(၁) အေ၊အိုင်၊အာ (ရ်)၊ ၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ ကာလကတ္တား၊ စာ ၂၆၀။

၁၉၆၄

အမ်၊အေ၊ အယ်(လ်) အလုပ်တိုက်၊ဦး၏ ကိုယ်စားလည်၊ ဗီ၊အယ်(လ်)၊ဇို ရာမာဆွာမီ နှင့် မောင်အောင် ပါ ၂။

နှင့် ဘိ(ရှ်)နတ်(သ်)ဒတ်(စ်)အမှု (၂) နှင့်ရမ်ခရစ်ရှနားနှင့် ရပ်တန်းချန်း အမှု (၃) တွင် အဆုံးအဖြတ် ပြုခဲ့လေသည်။ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်များမှာ မှန်ကန်သည်ဟု ယူဆသဖြင့်၊ ဤရုံးကလည်း လိုက်နာကျင့်သုံးရပေမည်။ အမှုနှစ်အားဖြင့်ဆိုသျှင်၊ အဆိုပါ ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပဌမဇယား အပိုဒ် ၁၈၁၊ ၁၈၂၊ ၁၈၃ တို့သည် တဆက်တည်းရှိကြပြီး၊ သုံးနှုန်းသည့် စကားရပ်များမှာ ကွာခြားသဖြင့်၊ ဥပဒေပြုလွှတ်တော်၏ ရည်ရွယ်ချက်များမှာလည်း ခြားနားဟန် တူလေသည်။

ယင်းသို့ဖြစ်ရာ၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၇၀/၃၅ တွင် ချမှတ်သော အမိန့်ဒီကရီကို ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပဌမဇယား အပိုဒ် ၁၈၃ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် ပူးတွဲ၍ ပေ့လာသုံးသပ်သော်၊ ယခုပေါ်ပေါက်သည့် ပြဿနာကို အလွယ်တကူပင် ဖြေရှင်းနိုင်ပေမည်။ ထိုဒီကရီအရ အမှုသည်များသည် စွဲဆိုသည့်ငွေကို စရိတ်နှင့်တကွ၊ တရားခံများက ပေးဆောင်ရန် သဘောတူညီသည့်အပြင် တရားခံများ ရရန်ရှိသော ဘဏ်တွင် အပ်နှံထားသည့်ငွေကို ဘမ်းဆီးထားသည့် ဝါရမ်းမှာလည်း၊ တည်မြဲတည်စေရမည်ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ ဝါရမ်းတည်မြဲတည်စေရမည်ဟူသော သဘောတူညီချက်မှာ၊ ထိုဘမ်းဆီးထားသည့် ငွေမှ ဒီကရီငွေကို ရယူရန် ဖြစ်ရပေမည်။ တရားနိုင် ချစ်တီးယားများသည်၊ တရားခံများ၏ အခြားပစ္စည်းများကို ဘမ်းဆီး၍ သော်၎င်း၊ ခမောင်အောင်၊ မောင်ပြောင်တို့အပေါ်၌ လူဘမ်းဝါရမ်းထုတ်စေ၍ သော်၎င်း ဇာရီပြုလုပ်နိုင်သည်ကား မှန်၏။ သို့သော် အမှုသည်များ၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ နှစ်ဦးသဘောတူ ချမှတ်သော ဒီကရီငွေကို ဘဏ်တွင် အပ်နှံထားသည့် တရားခံများ ပိုင်ဆိုင်သည့်ငွေမှ ရယူရန်ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ ဖြစ်သည့်အလျောက်လည်း၊ ချစ်တီးယားများက တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၁၊ နည်း၁၂ဥပဒေ ၆၃(ခ)အရ လျောက်ထားရမည် ဖြစ်သည့်အတိုင်း လျောက်ထားခဲ့၏။ ပဌမလျောက်လွှာကို မောင်အောင်နှင့် မောင်ပြောင်တို့၏ ဝေစုသတ်မှတ်ခြင်း မပြုရသေးသဖြင့် တရားရုံးက ပယ်လိုက်၏။ ဒုတိယအကြိမ် တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၁၊ နည်း၁၂ဥပဒေ ၆၃(ခ)အရ လျောက်ထားသည့် အခါ၌မူ၊ မောင်အောင်နှင့် မောင်ပြောင်တို့၏ ဝေစုမှာ သတ်မှတ်ပြီးဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုဝေစုမှ ချစ်တီးယား များတောင်းဆိုသောငွေကို ဘဏ်အား တရားရုံးသို့ ပေးသွင်းစေခြင်းသည်၊ အထက်ဖေါ်ပြပါ အပိုဒ် ၁၈၃ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ အမိန့်ဒီကရီကို အတည်ပြုဆောင်ရွက်သည် မည်ပေမည်။

အထက်၌ ဖေါ်ပြခဲ့သော ရမ်ခရစ်ရှနားနှင့် ရပ်တန်းချန်းအမှု (၃) တွင်၊ အလာဟတ်ဘတ် တရားလွှတ်တော်၌၊ အယူခံရှုံးသူ[illegible] တဘက်အမှုသည် ရှာင့်သော

(၂) အေးအိုင်၊အာ (ရှ်)၊ ၁၉၂၈ ခုနှစ်၊ အလာဟတ်ဘတ်၊ စာ ၂၉၃။
(၃) အေးအိုင်၊အာ (ရှ်)၊ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ အလာဟတ်ဘတ်၊ စာ ၃၃။

၁၉၆၄

အမ်၊အေ၊ အယ်(လ်) အလုပ်တိုက်၊ ၎င်း၏ ကိုယ်စားလည်၊ ပီ၊အယ်(လ်)၊ ဇီ၊ ရာမာဆွာမီ ချစ်တီးယား နှင့် မောင်အောင် ပ ၂။

တရားစရိတ်ကို တရားလွှတ်တော်သို့ တင်သွင်းပြီးနောက်၊ ပရိဗီကောင်စီသို့ အယူခံဝင်ရာ အနိုင်ရရှိခဲ့၏။ ထိုနောက်ထိုသူက မိမိ တင်သွင်းခဲ့သောငွေကို ပြန်လည်ရရှိရန် လျှောက်တောင်းရာ၊ အလာဟတ်ဘတ် တရားလွှတ်တော်က ပရိဗီကောင်စီသည် အဆိုပါ တရားစရိတ်ငွေကို ပြန်လည်ပေးအပ်ရန် တိကျစွာ မြွက်ဆိုခြင်းမပြုခဲ့သော်လည်း ထိုငွေကို ပြန်လည်ပေးအပ်ရန်အတွက် အတည်ပြုဆောင်ရွက်ခြင်းသည်၊ ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပဌမဇယား အပိုဒ် ၁၈၃ တွင် အကျုံးဝင်မည် ဖြစ်သည်ဟု အဆုံးအဖြတ်ပြုခဲ့၏။ ယခုအမှုတွင်လည်း၊ နှစ်ဦးသဘောတူခချုပ်သော အမိန့်ဒီကရီတွင် ဒီကရီငွေကို ဝါရမ်းဘမ်းထားသည့်ငွေမှ ပေးဆောင်ရမည်ဟု သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းခြင်း မပြုခြားသော်လည်း၊ ထိုဝါရမ်းမှာ တည်မြဲတည်စေရမည်ဟု ပါရှိရကား၊ ထို ဒီကရီငွေကို ဝါရမ်းဘမ်းဆီးထားသောငွေမှ ပေးဆောင်စေရန် ရည်ရွယ်ရင်း ရှိသည်ဟု ဆိုရပေမည်။ ယင်းသို့ ရည်ရွယ်ရင်း ရှိသည့်အလျောက်၊ တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၁၊ နည်းဥပဒေ ၆၃(ခ) အရ၊ တရားနိုင်မျှားက လျှောက်ထားရမည်ဖြစ်သည့်အတိုင်းလည်း၊ လျှောက်ထားခဲ့ကြ၏။

အဆိုပါ ဒီကရီတွင် မည်သည့်အခါမျှိုးဌ်သာလျှင်၊ ဒီကရီကို ဇာရီပြုလုပ်ရမည်ဟူသော ကန့်သတ်ချက် မပါရှိသည်ကားမှန်၏။ သို့သော် အထက်ဌ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း၊ နှစ်ဦးနှစ်ဘက် သဘောတူညီချက်နှင့်အညီ ချမှတ်သည့်ဒီကရီအရ ဆက်လက်ဝါရမ်း ဘမ်းဆီးထားသည့်ငွေမှ ဒီကရ်ငွေကို ရယူရန် ဆောင်ရွက်ရာဌ်၊ ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပဌမဇယား အပိုဒ် ၁၈၃ တွင် ဘောင်ဝင်အံကျဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ရှမ်မနတ်(သ်)ဂိုအင်ကား နှင့် အမာချန် အမှု(၄)တွင် ပေါ်ပေါက်သည့် အကြောင်းခြင်းရာများသည်၊ ယခုအမှုတွင် ပေါ်ပေါက်သည့် အကြောင်းခြင်းရာများနှင့် အတော်ပင် နီးစပ်သည်။ ထိုအမှုတွင် လွှတ်တော်ရှေ့နေကြီးများသည်၊ အစုစပ်တခုအပေါ်၌ ဒဋ္ဌပေးဆောင်စေရန်၊ ဘုံဘောတရားလွှတ်တော်မှ အနိုင်ဒီကရီရရှိခဲ့၏။ ထို့နောက်၊ ထိုအမှု အယူခံတရားလို ရှမ်မနတ်(သ်)ဂိုအင်ကားသည်၊ ထိုအစုစပ်တွင် ပါဝင်သူ ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ၎င်းအပေါ်၌ ဒီကရီဇာရီပြုလုပ်ခွင့်၊ တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၁၊ နည်းဥပဒေ ၅၀ အရ၊ ထိုရွှေနေကြီးများ လျှောက်တောင်းရာ၊ တရားလွှတ်တော်က ဇာရီပြုလုပ်ခွင့်ပေးလိုက်၏။ ရှမ်မနတ်(သ်)ဂိုအင်ကား အပေါ်၌ ဇာရီပြုလုပ်ရာတွင်၊ ၎င်းက မူလအမိန့်ဒီကရီ ချမှတ်ပြီး (၁၂)နှစ်ကျော်မှ ဇာရီပြုလုပ်သဖြင့် ကာလ စည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်ပြီဖြစ်ကြောင်းနှင့် ခုခံချေပ၏။ ဘုံဘောတရားလွှတ်တော်ကမူ၊တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၁၊ နည်းဥပဒေ ၅၀ အရ၊ ရှမ်မနတ် (သ်)ဂိုအင်ကားသည်၊ အစုစပ်ဝင်ဖြစ်ကြောင်း၊ တရားလွှတ်တော်[1] အဆုံးအဖြတ် ပြုပြီး

(၄) ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ အိန္ဒိယပြည် စာရင်းထုံးများ၊ ဘုံဘော၊ စာ ၃၇၇။

၁၉၆၄

အမ်၊အေ၊ အယ်(လ်) အလုပ်တိုက်၊ ၎င်း၏ ကိုယ်စားလည်၊ ပီ၊အယ်(လ်)၊ ဗို ရာမသဆွာမိ ချစ်တီးယား နှင့် မောင်အောင် ပါ ၂။

မှသာလျှင် ၎င်းအပေါ်၌ ဇာရိပြုလုပ်နိုင်မည် ဖြစ်သဖြင့် ဇာရိလျှောက်လွှာ တင်သွင်းသည့်နေ့၌ ကာလစည်းကမ်းသတ် မကျော်လွန်သေးဟု အဆုံးအဖြတ်ပြု၏။ ထိုတရားလွှတ်တော်သည် ဤအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အောက်ပါအတိုင်း မြွက်ကြား၏။

"The order and more important question that arises for our consideration is whether the pay order of December 8, 1939, was enforceable against the appellant on December 8, 1939. It is important to note that under art. 183 limitation does not begin to run from the date of the judgment, decree or order passed by the High Court in the exercise of is ordinary original civil jurisdiction. The limitation only begins to run when under the decree passed by the Court the right to enforce it arises. Therefore the point of time which is material for the purpose of art. 183 is the present right to enforce a judgment decree or order."

". . . The test laid down by the Legislature for the purposes of limitation is the present right to enforce the judgment, and if for any reason right to enforce the judgment arises at a date subsequent to the passing of the decree, then limitation would begin to run from that date. It cannot be disputed that a Court may provide by the decree itself that the right to execute the decree shall arise, not when the decree is passed, but at a subsequent date. It may also provide that one of the several judgment-debtors might become liable to pay the decree at a future date. In such cases, it is not disputed, that limitation would begin to run from the date of the enforcibility provided under the decree itself."

ယခုအမှုတွင်လည်း နှစ်ဦးသဘောတူချမှတ်သော အမိန့်ဒီကရီနှင့် ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပဌမ ဇယားအပိုဒ် ၁၈၃ ကို ပူးတွဲလေ့လာသုံးသပ်သော် တရားနိုင်ချစ်တီးယားများသည်၊ တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၁၊ နည်းဥပဒေ ၆၃(ခ) အရ၊ လျှောက်ထားရာ၌ ဒီကရီပါ ဒုတိယပြဋ္ဌာန်းချက်ကို အတည်ပြုဆောင်ရွက်ရန် အတွက်၊ တရားရုံးချုပ်အား လျှောက်ထားသည်ဖြစ်ရာ၊ ၎င်းတို့၏ လျှောက်လွှာသည် ထိုအပိုဒ် ၁၈၃ တွင် အကျုံးဝင်သည် ဖြစ်သဖြင့်၊ မောင်အောင်နှင့် မောင်ပြောင်တို့၏ ဝေစုကို တရားရုံးကသတ်မှတ်ပြီးမှသာလျှင်၊ ဝါရမ်း ဒါမ်းဆီးထားသော ငွေအနက်မှ၊ လျှောက်တောင်းသောငွေကို ချစ်တီးယားများ ရယူခွင့်ရှိပေမည်။

၁၉၆၄

အမ်၊အေ၊ အယ်(လ်)အလုပ်ထိုက်၊ဇုင်း၏ ကိုယ်စားလည်၊ ဝီ၊အယ်(ဏ်)၊ ဗီဒုမာဆွာမိ ချစ်ထီးယား နှင့် မောင်အောင် ပါ ၂။

အထက်ဖေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် ချစ်တီးယားများ၏ လျှောက်လွှာသည် ကာလစည်းကမ်းသတ်မကျော်လွန်ဟု အဆုံးအဖြတ်ပြုပြီး၊ မူလဘက်ဆိုင်ရာတရားရုံး၏အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။ အယူခံတရားခံ မောင်အောင်နှင့် မောင်ပြောင်တို့သည် အယူခံတရားလိုတို့၏ ဤရုံးတရားစရိတ်ကို ကျခံရမည်။ ဤရုံး ရှေ့နေမှာ ငွေ ၇၅ ကျပ်ဖြစ်စေရမည်။

တတိယ အယူခံတရားခံ ပြည်သူ့ဘဏ်အမှတ် (၈)၊ (ယခင်အိန္ဒိယအစိုးရဘဏ်)၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက ဤအယူခံကို ခုခံခြင်းမပြုဘဲ၊ အကယ်၍ မူလဘက်ဆိုင်ရာရုံး၏အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပါက၊ မောင်အောင်နှင့် မောင်ပြောင်တို့ ရရှိထိုက်သောဝေစုများကို တိကျစွာစစ်ဆေးရန်၊ ဟံသာဝတီခရိုင် တရားမရုံးသို့ ညွှန်ကြားရန် သာ ပြောကြား၏။ တတိယအယူခံတရားခံနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ တရားစရိတ်ချမှတ်ခြင်းမပြု။

တရားမအယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးရွှေတွင်၊

အမ်၊အက်ဖ်၊ရာမာန် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

အွန်လုံသီ (အယူခံတရားခံ)*

ပို့ပြဆိုင်ရာ ဌာနေရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆ (က)—ဌာနေရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးဝန်၏ အမိန့်၊ အဌေးချထားခြင်း မမြောက်—ဗိမ်ဌေး မဟုတ်သေးသူက ပြိုင်ဆိုင်ခွင့် အတွက် တရားမစွဲနိုင်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌာနေရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၆ (က) အရ၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်အား လျှောက်ထားလျှင်၊ ၎င်းသည် တဆင့် အဌေးချထားခွင့် ပေးနိုင်သည်။ ထိုပုဒ်မအရ ၎င်းသည် အခြင်းဖြစ် ဥပစာကို အဌေးချတာပိုင်ခွင့်မရှိ။ ၎င်း၏အမိန့်သည် အဌေး ချထားခြင်းမမြောက်။

ထို့ကြောင့် သူတဦးသည် အခြားသူ တဦးထံမှ ငှေယူ၍၊ အခြင်းဖြစ် ဥပစာကို ကြီးကြပ်ရေး ထံမှတဆင့်ဌားရမ်းခွင့်တောင်းပြီး၊ ဌားရမ်းမည်ဟု သဘောတူခဲ့စေကာမူ၊ အခွင့်ရရှိသော်လည်း အဌေးချထားခြင်းမပြုရသေးကြောင်းမှာ ထင်ရှားသည်။ ဥပဒေသဘောအရ ၎င်းတို့မှာ အိမ်ရှင် အိမ်ဌေးဘဝသို့ မရောက်ရှိကြသေးပေ။ အိမ်ဌေးဘဝသို့ မရောက်ရှိသေးသဖြင့် လက်ရောက်ရန် ရရှိရန် တရားစွဲဆိုပိုင်ခွင့် မရှိသေးပေ။

အယူခံ တရားလို အတွက်။ ။ပညာရှိ ရွှေနေကြီး မစ္စတာ အာ(ရ်)ဂျာဂနာသန်။
အယူခံ တရားခံ အတွက်။ ။ပညာရှိ ရွှေနေကြီး ဦးကျော်ဇံ။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။အယူခံ တရားလိုသည် ရန်ကုန်မြို့၊ ဗိုလ်အောင်ကျော်လမ်း၊ အိမ်အမှတ် ၁၇၃ ရှိ အောက်ထပ်အိမ်ခန်း အမှတ် ၂ တွင် အိမ်ငှားအဖြစ်နေထိုင်ခဲ့ကြောင်း နှစ်ဦးနှစ်ဘက် အငြင်းမထွက်ကြချေ။ ထိုအိမ်ခန်းကို လက်ရောက်ရရှိရန် အယူခံတရားခံက အယူခံတရားလို အပေါ်၌ ရန်ကုန်မြို့၊ တရားမရုံးတွင် တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ အနိုင်ဒီကရီရရှိသဖြင့်၊ အယူခံ တရားလို ယခုအယူခံဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။

ပို့ ၁၉၆၄

ဇူလိုင်လ ၁၅ ရက်။

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမအယူခံမှု အမှတ် ၈။

† ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှု အမှတ် ၅၆၆ တွင်၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၈ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ရန်ကုန်မြို့တော် ရာဘက်တတိယတရားမတရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကိုအယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၄

အမ်၊အက်(ဖ)၊ ရာမန် နှင့် အွမ်လုံသီ။

အယူခံတရားခံ တင်ပြသော တရားစွဲဆိုရန် အကြောင်းမှာ ၎င်း၏ အဆိုလွှာ အပိုဒ် ၂ နှင့် ၇ တွင် ပါရှိလေသည်။ ၎င်းတို့မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

"2. That the Defendant then agreed to give his business, including goodwill and the said tenement on payment of K 15,000 to him by the Plaintiff, and the tenancy is to be assigned to the Plaintiff by a permit of the Controller of Rents, Rangoon, to be applied by the Defendant himself. The Plaintiff agreeing to this, paid the Defendant a sum of K 15,000 with the Defendant's undertaking that the premises should be given possession to the Plaintiff as soon as the permit is obtained.

7. That the Plaintiff, as of right, claims the possession of the said premises, by the strength of both the Defendant's undertaking and the Permit issued by the Controller of Rents, Rangoon."

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်း အချက်များအရ၊ အယူခံတရားလိုက မိမိ၏ လုပ်ငန်းနှင့်အခင်းဖြစ် ဥပစာကိုငွေ ၁၅,၀၀၀ ကျပ် ဖြင့်လွှဲပြောင်းရန်အယူခံတရားခံနှင့် သဘောတူညီကြကြောင်း။ ယင်းသို့ လွှဲပြောင်းသည်မှာလည်း၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးဝန်၏ အခွင့်အမိန့်ဖြင့် လွှဲပြောင်းရမည် ဖြစ်ကြောင်း အဆိုရှိ၏။ ထို့ပြင် အယူခံတရားခံ အခင်းဖြစ် ဥပစာကို လက်ရောက်ရရှိရန် တရားစွဲဆို သည်မှာ ဖော်ပြပါ အယူခံတရားလို၏ ကတိဝန်ခံချက်နှင့် ရန်ကုန်မြို့၊ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးဝန်၏ အခွင့်ပြုချက်အရ ဖြစ်ကြောင်း ဆက်လက် ဖော်ပြလေသည်။ အယူခံတရားလိုက မိမိနှင့် အယူခံ တရားခံတို့ သဘောတူညီကြသည်မှာ၊ အခင်းဖြစ် ဥပစာကို အယူခံတရားခံအား လုံးဝလွှဲပြောင်းရန် မဟုတ်။ မိမိနှင့် အယူခံတရားခံ တို့ အခင်းဖြစ် ဥပစာတွင် အတူတကွ နေထိုင်၍ လုပ်ငန်းကို အစုစပ်များ အဖြစ် လုပ်ကိုင်ရန် သဘောတူညီကြကြောင်း။ ထို့ပြင်လည်း ယင်းသို့ သဘောတူညီသည့် အတွက် အယူခံတရားခံက ငွေသုံးသောင်း ပေးရမည် ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ချေပ၏။ သို့သော် အမှုကြားနာစစ်ဆေးသည့်နေ့၌ အယူခံတရားလို လာရောက်ခြင်း မပြု သဖြင့် ထိုအချက်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သက်သေတင်ပြခြင်း မပြုနိုင်ပေ။

အယူခံတရားလိုက ချေလွှာတွင်ငွေ ၁၅,၀၀၀ ကျပ် အယူခံတရားခံထံမှရရှိကြောင်း ဝန်ခံ၏။ မူလရုံးက ယင်းသို့ငွေ ၁၅,၀၀၀ ကျပ် ရရှိကြောင်းဝန်ခံသည်ဖြစ်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးဝန်ကလည်း ဥပစာကို လွှဲပြောင်းခွင့် ပြုလိုက်ပြီးဖြစ်၍၊ အယူခံတရားခံအား

၁၉၆၄

အမ်၊အက်(ဇ်)၊ ရာမန် နှင့် အွမ်လုံသီ။

ဥပစာကို လက်ရောက် ပေးအပ်ရန်သာ ရှိတော့ကြောင်း တွေ့ရှိသဖြင့်၊ အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အနိုင်ဒီကရီပေးလိုက်၏။

အယူခံတရားလိုသည် မိမိ၏ ချေလွှာတွင် အယူခံတရားခံက အခင်းဖြစ် ဥပစာကို လက်ရောက်ရရှိရန် တရားစွဲဆိုပိုင်ခွင့် မရှိကြောင်းနှင့်လည်း ချေပခဲ့သေး၏။ ထို့ပြင် အယူခံငြင်းချက်တွင်လည်း ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးဝန်သည် အခင်းဖြစ် ဥပစာကို အငှါးချထားရန် ခွင့်ပြုကာမျှဖြင့် အယူခံတရားခံ အိမ်ငှါး အခွင့်အရေးများ မရနိုင်ပါဟုစောဒနာဝင်၏။ လျှောက်လဲရာ၌လည်း အယူခံ တရားလို၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက အဆိုလွှာတွင် ပေါ်ပေါက်သည့် အခြေအနေအရ အယူခံတရားခံသည်၊ လက်ရောက်ရလိုမှု စွဲဆိုခြင်းမပြုနိုင်ကြောင်း။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုလျှင် အယူခံတရားလိုနှင့် သဘောတူ ပြုလုပ်ကြသည် ဆိုသော ပဋိညာဉ်ကို သီးခြားဆောင်ရွက်ရန် အတွက် တရားစွဲဆိုသင့်ကြောင်းနှင့် လျှောက်လဲ၏။

အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သည့် အခြေအနေတွင် အယူခံ တရားခံ၏ အဆိုလွှာအရပင် အယူခံတရားခံသည် အခင်းဖြစ် ဥပစာကို လက်ရောက်ရရှိရန် အတွက် တရားစွဲဆိုရန် အကြောင်းမပေါ် ပေါက်သေးဟု ယူဆရပေမည်။ အကြောင်းသော်ကား အဆိုလွှာအရပင် အယူခံ တရားလိုက အယူခံ တရားခံအား အခင်းဖြစ် ဥပစာကို အငှါးချထားခြင်းမပြုရသေးကြောင်း ပေါ်လွင်ထင်ရှား၏။ အငှါးချထားရန် သဘောတူကြောင်းသာ ဖော်ပြထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ သဘောတူပြီးနောက်အယူခံ တရားလိုသည် ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးဝန်ထံ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက် ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆ (က) အရ အခင်းဖြစ် ဥပစာကို အယူခံတရားခံအား တဆင့်အငှါး ချထားခွင့်ပြုရန် လျှောက်ထား၏။ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးဝန်ကလည်း စုံစမ်းပြီးလျှင် တဆင့် အငှါးချထားခွင့်သာ ပေးလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးဝန်၌ ထိုပုဒ်မ ၁၆ (က) အရ အခင်းဖြစ် ဥပစာကို အငှါးချပိုင်ခွင့် မရှိချေ။ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးဝန်ထံမှ အငှါးချထားခွင့် ရရှိပြီးနောက် အယူခံ တရားလိုသည် အယူခံ တရားခံအား အခင်းဖြစ် ဥပစာကို အငှါးချထားရမည် ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ အငှါးချထားခဲ့ဟန် မတူချေ။ အဆိုလွှာအရငင်း၊ အယူခံ တရားခံထူသော သက်သေများ၏ ထွက်ဆိုချက်များ အရငင်း၊ အယူခံ တရားခံက အယူခံတရားလိုအား ငွေ ၁၅,၀၀၀ ကျပ် ပေးပြီးနောက်၊ အယူခံ တရားလိုက ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးဝန်ထံ တဆင့်အငှါးချထားရန် အတွက် အခွင့်တောင်းမည်ဟုသာ ကတိပြုလိုက်၏။ ယင်းသို့ ကတိပြုလိုက်သည့် အတိုင်းလည်း ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးဝန်ထံ အခွင့်တောင်း၏။ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးဝန်ကလည်း တဆင့်အငှါးချထားခွင့်ပေးလိုက်၏။ သို့သော် အငှါးချထားခြင်း မမြောက်သေးချေ။ ယင်းသို့

ဖြစ်ရကား အယူခံတရားလိုနှင့် အယူခံ တရားခံတို့ တရားဥပဒေ သဘောအရ အိမ်ရှင်အိမ်ငှါး အဖြစ်သို့ မရောက်ကြသေးချေ။ ထိုသို့ မရောက်ကြသေးသဖြင့် အိမ်ငှားက အိမ်ရှင်ထံမှ ငှါးရမ်းသည့် ဥပစာကို လက်ရောက်ရရှိရန် တရားစွဲဆို နိုင်မည်ဖြစ်သော်လည်း၊ အယူခံတရားခံသည် အိမ်ငှါး မဖြစ်သေးသဖြင့် လက်ရောက်ရရှိရန် တရားစွဲဆိုပိုင်ခွင့် မရှိသေးချေ။

၁၉၆၄

အမ်၊အက(ဖ)၊ ရာမန် နှင့် အွမ်လုံသီ။

အယူခံ တရားလို၏ ပညာရှိ ရှေနေကြီး တင်ပြသော အခြားအချက် တရပ်ကို စဉ်းစားရန် မလိုတော့ပေ။

မူလရုံး၏အမိန့်နှင့် ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်ပြီး အယူခံ တရားခံ စွဲဆိုချက်ကို နှစ်ရုံး စရိတ်နှင့်ပလပ်လိုက်သည်။ ဤရုံးရှေနေခမှာ ၃၄ ကျပ် ဖြစ်စေရမည်။ ။

တရားမအထွေထွေ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး၊ တရားသူကြီး ဦးစံမောင်နှင့် တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းတို့ရှေ့တွင်

† ၁၉၆၄ ခြဂုတ်လ ၁၅ ရက်။

ဦးခန့် (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ဦးကုလ္လာလ ပါ ၃ (လျှောက်ထားခံရသူများ)*

ဝိနိစ္ဆယဌာနနှင့်ဝိနိစ္ဆယခုံအက်ဥပဒေပုဒ်မ(၃၁)—စာချုပ်ကို မှားပုံဖော်ခြင်း၊ လျှောက်ထားချက် ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကိစ္စကိုမစဉ်းစားနိုင်ခြင်း—ဝိနည်းဓမ္မကံအခိုက်ချွတ်မှုမည်သည့်အခါ၌ ဖြစ်ခြင်း—၁၃၁၆ ခုနှစ်၊ ပြင်ဆင်ချက် အက်ဥပဒေ ကာလစည်းကမ်းသတ် ဖေကျင်လွန်သော အမိန့်—အမှုခေါ်စာချုပ်တော်ကိစ္စ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဝိနိစ္ဆယဌာနနှင့် ဝိနိစ္ဆယခုံ အက်ဥပဒေပုဒ်မ (၃၁) အရ၊ စာချုပ်တ ခုကို မှတ်ပုံတင်ရန် လျှောက်ထားသည့်အခါ၌၊ ဝိနိစ္ဆယဌာနက ထိုစာချုပ်ပါ ပစ္စည်းနှင့် ပတ်သက်၍ မည်သူပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသည်ကို အဆုံးအဖြတ်မပြုနိုင်။ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကိစ္စကိုဆည့်သွင်းဆုံးဖြတ်ခြင်းသည်၊ စီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာကို ကျော်လွန်၍ ဆုံးဖြတ်ခြင်းဖြစ်သည်။

ထို့ပြင် စာချုပ် စာတမ်းကို အထက်ပါ ဥပဒေ ပုဒ်မ (၃၁) အရ၊ မှတ်ပုံတင်ခြင်း ကိစ္စသည်၊ ပုဒ်မ (၁၅) တွင် ဖေါ်ပြထားသော ဝိနည်းဓမ္မကံ အခိုက်ချွတ်မှုမဟုတ်။

ဝိနည်းဓမ္မကံ အခိုက်ချွတ်မှု ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်လျှင်လည်း၊ အဆက်ပါ ဥပဒေ၏ ပြင်ဆင် ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရဆိုလျှင်၊ စောဒကနှင့် စုဒိတကတို့ သဘောတူညီကြမှသာ ဝိနိစ္ဆယဌာနက ဝိနည်းဓမ္မကံ အခိုက်ချွတ်မှုကို ကြားနာစစ်ဆေးစီရင်ဆုံးဖြတ်နိုင်သည်။

ဦးဝိဇယ ပါ ၄ နှင့် ဦးပရမ ပါ ၁၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် ဗိသုဒ်ထုံးများ တရားလွှာ တော်ချုပ် စာ ၃၉။

ဦးပလ္လဝပါ ၅ နှင့် ရန်ကုန်မြို့ အလယ်ပိုင်း ဝိနိစ္ဆယဌာန ပါ ၂၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် စာ ၆၉ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။၁၉၅၉ ခုနှစ် ကချမှတ်ခဲ့သော အမိန့်မှာ၊ ကာလစည်းကမ်းသတ အတောင်ပင် ကျော်လွန်ခဲ့ပြီး ဖြစ်သဖြင့်၊ အမှုခေါ် စာချုပ်တော်အတွက်၊ လျှောက်ထားသည်ကို လက်ခံနိုင်သည်ဖြစ်စေ၊ လက်မခံနိုင်သည်ဖြစ်စေ တရားရုံးချုပ်က စဉ်းစားတော့မည် မဟုတ်။

---

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမ အထွေထွေ လျှောက်လွှာအမှတ် ၂၂။

† မတ္တရာမြို့၊ မြို့နယ်ဝိနိစ္ဆယဌာနရုံး၏ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၂ ရက်နေ့စွဲပါ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ပယ်ဖျက်ရန် အမှုခေါ် စာချုပ်တော် လျှောက်လွှာ။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ပညာရှိရွှေနေကြီးဦးမွန်စံလိုင်။

လျှောက်ထားခံရသူ ၁ အတွက်။ ။ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးဘသန်း (၁)။

။ ၂ အတွက်။ ။ပညာရှိရွှေနေကြီးဦးဘကျော်။

၁၉၆၄

ဦးခန့်
နှင့်
ဦးကုဏ္ဍလ
ပါ ၃။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ယခုစောဒက ဦးခန့်က မိမိ၏မိဘများဖြစ်သူ ဦးကျားကြီး ဒေါ်နွယ်ဘို ပိုင်ဆိုင်ခဲ့သည်ဆိုသော ဤအမှုပါ လယ်ယာမြေကိုင်းမြေနှင့် နေအိမ်တို့ကို ဒေါ်နွယ်ကွယ်လွန်ပြီးနောက် အိမ်ထောင်ဆက်သူ မိဒွေးဒေါ်ပေါက စုဒိတက ဦးကုဏ္ဍလအား လှူဒါန်းကြောင်း၊ ယင်းသို့လှူဒါန်းသည်ကို စာချုပ်ဖြင့် လှူဒါန်းကြောင်း အဆိုပြု၍ ဦးကုဏ္ဍလက မတ္တရာမြို့နယ်၊ ဝိနိစ္ဆယဌာနသို့မှတ်ပုံတင်ရန် မေတ္တာရပ်ခံသည်ဘင်၊ ထိုဌာနက မိမိကန့်ကွက်ချက်နှင့် မှတ်ပုံတင်ခဲ့ကြောင်း၊ ယင်းသို့မှတ်ပုံတင်သည်ကိုမကျေနပ်သဖြင့် မိမိက မန္တလေးမြို့၊ ခရိုင်ဝိနိစ္ဆယဌာနသို့စောဒနာဝင်ခဲ့ရာ၊ ခရိုင်ဝိနိစ္ဆယဌာနက ဒေါ်ပေါသက်ထက်ပွါးဖြစ်သည့်မြေ ၂ ကောက်ဦးကုဏ္ဍလသို့ လှူဒါန်းရန်နှင့်အခြားသော ဦးကျားကြီး၏ အထက်ပါပစ္စည်းများကိုမိမိပိုင်ဆိုင်ရန် အဆုံးအဖြတ်ပြုခဲ့ကြောင်း၊ ဦးကုဏ္ဍလက ထိုအဆုံးအဖြတ်ကို မကျေနပ်သဖြင့် နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာနသို့ စောဒနာဝင်ပြန်ရာ နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာနက ခရိုင်ဝိနိစ္ဆယဌာန၏ အဆုံးအဖြတ်ကို ပယ်ဖျက်ပြီးလျှင်၊ လယ်မြေနှင့် ကိုင်းမြေများကို ဦးကုဏ္ဍလကစောင့်ရှောက်စီမံခန့်ခွဲစေရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့ကြောင်းနှင့်ထိုအမိန့်အားလုံးဘို့ကို အမှုခေါ်စာချုပ်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန်အတွက် ယခုလျှောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

နိုင်ငံတော်ဝိနိစ္ဆယဌာနသည်ဤအမှုပါအကြောင်းခြင်းရာအားလုံးကို အသေးစိတ်ဝေဖန်သုံးသပ်ပြီးလျှင်၊ သက်ဆိုင်ရာဝိနည်းတော်နှင့် ဓမ္မသတ်တို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီး၊ အထူးဂရုပြု၍ အဆုံးအဖြတ် ပြုတော်မူကြပေသည်။ သို့သော် နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာနတွေ့ရှိသည့်အတိုင်း၊ ဦးကုဏ္ဍလ၊ မတ္တရာမြို့နယ်၊ ဝိနိစ္ဆယဌာနသို့ မေတ္တာရပ်ခံသည်မှာ၊ မိမိအား ဒေါ်ပေါက ဝတ္တကံအဖြစ် လှူဒါန်းသည်ဆိုသောစာချုပ်ကို ၁၃၁၁ ခုနှစ်၊ ဝိနိစ္ဆယဌာနနှင့် ဝိနိစ္ဆယခုံ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၁ အရ၊ မှတ်ပုံတင်ရန် မေတ္တာရပ်ခံခြင်းသာဖြစ်သည်။ ဝိနိစ္ဆယဌာနက ယင်းသို့လှူဒါန်းလွှဲပြောင်းခြင်းသည်၊ ဝိနည်းတော်နှင့် သျော်ညီသည်ဟု ကြေနပ်သျှင်၊ ထိုစာချုပ်ကို မှတ်ပုံတင်ပေးရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုပုဒ်မ ၃၁ ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ ယင်းသို့မှတ်ပုံတင်ရန်လျှောက်ထားသည့်အခါ၌ ဝိနိစ္ဆယဌာနက ထိုစာချုပ်ပါ ပစ္စည်းနှင့်ပတ်သက်၍ မည်သူပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသည်ကို အဆုံးအဖြတ် မပြုနိုင်ပေ။ မတ္တရာမြို့နယ် ဝိနိစ္ဆယဌာနသည် ဤမူအတိုင်းပင်သျှင် လိုက်နာကျင့်သုံးပြီး၊ ဦးကုဏ္ဍလတင်သွင်းသော စာချုပ်ကိုမှတ်ပုံတင်လိုက်၏။

၁၉၆၄

ဦးခန့် နှင့် ဦးကုဏ္ဍလ ပါ ၃။

ခရိုင်ဝိနိစ္ဆယနှင့် နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာနတို့ကမူကား၊ ဤမူကို နှလုံးပြုဘော်မူခဲ့ကြဟန်မဘူးပေ၊ ဦးခန့်နှင့် ဦးကုဏ္ဍလတို့၏ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်တို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား ဆုံးဖြတ်တော်မူကြသည်မှာ၊ စီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာကိုကျော်လွန်၍ ဆုံးဖြတ်တော်မူကြသည်ဟု မှတ်ယူရပေမည်။

စင်စစ်အားဖြင့် စာချုပ်စာတမ်းကို အဆိုပါအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၁ အရ၊ မှတ်ပုံတင်ခြင်းကိစ္စသည် ထိုအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၅ တွင်ဖော်ပြထားသော ဝိနည်းမှေကံ အဓိကရဏ်းမှုမဟုတ်ခေါ်။ ထိုပုဒ်မပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင် မည်သည့်မှုခင်းသည် ဝိနည်းဓမ္မကံ အဓိကရဏ်းမှုဖြစ်ကြောင်း တိကျစွာပေါ်ပြထားလေသည်။

အကယ်၍ ယခုမှုခင်းသည် ဝိနည်းဓမ္မကံ အဓိကရဏ်းမှုဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်လျှင်လည်း၊ ၁၃၁၆ ခုနှစ်၊ ဝိနိစ္ဆယဌာန၊ (ပြင်ဆင်ချက်) အက်ဥပဒေမုဒ်မ ၃ အရ၊ ၁၃၁၁ ခုနှစ်၊ ဝိနိစ္ဆယဌာနနှင့် ဝိနိစ္ဆယခုံအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁ ကိုပြင်ဆင်ရာတွင် အရေးကြီးသော အချက်များ၌ မူလအက်ဥပဒေကိုပြုပြင်ပြောင်းလဲသည်ကို သတိချပ်ရပေမည်။ ယင်းသို့ ပြုပြင်ပြောင်းလဲသော ပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင် အောက်ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များပါရှိသည်။

"၃။ အဆိုပါ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁ တွင် (၄) အခန်း ၁ ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များသည်၊ ဝိနိစ္ဆယဌာနက စောဒကနှင့် စုဒိတကတို့၏ သဘောဘူညီချက်အရ၊ လက်ခံကြားနာစစ်ဆေးစီရင်သောဝိနည်းမှေကံအဓိကရဏ်းမှုများနှင့် သက်ဆိုင်စေရမည်။"

ထိုပြင်ဆင် ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရဆိုလျှင် စောဒကနှင့် စုဒိတကသို့သဘောဘူညီမှသာလျှင် ဝိနိစ္ဆယဌာနက ဝိနည်းဓမ္မကံ အဓိကရဏ်းမှုကို ကြားနာစစ်ဆေး စီရင်ဆုံးဖြတ်နိုင်ပေမည်။ ဤအချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ **ဦးဝိဇယ ပါ ၄** နှင့် **ဦးပရမပါ ၁** [၁] အမှုနှင့် **ဦးပဏ္ဍဝ ပါ ၅** နှင့် **ရန်ကုန်မြို့အလယ်ပိုင်း ဝိနိစ္ဆယဌာန ပါ ၂** [၂] တို့အမှုတွင် အဆုံးအဖြတ်ပြုပြီးဖြစ်သဖြင့်၊ ဤရုံးကလည်း လက်ခံကျင့်သုံးရပေမည်။

ထိုမှတပါးလည်း၊ ယခုမှုခင်းတွင် ဝိနည်းဓမ္မကံ အဓိကရဏ်းမှုကို အဆုံးအဖြတ်ပြုသည် မဟုတ်သဖြင့်၊ ၁၃၁၁ ခုနှစ်၊ ဝိနိစ္ဆယဌာနနှင့် ဝိနိစ္ဆယခုံ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၈၊ ၁၉ တို့ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ စောဒနာဝင်ခြင်း ပြုနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။

အထက်ဖော်ပြပါအခြေခံများကြောင့်၊ ခရိုင်ဝိနိစ္ဆယဌာနနှင့်နိုင်ငံတော်ဝိနိစ္ဆယဌာနတို့၏ မြင်ကြားချက်များကိုထင်မြင်ယူဆချက်များမှာ ဖြစ်ကြောင်း ဤထင်မြင်

[၁] ၁၉၅၈ ခု၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် စာ ၃၉။

[၂] ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်စာ ၆၉။

ယူဆချက်များသည် နောင်တရားတထုံးကို စောဒကဖြစ်စေ၊ စုဝိတကဖြစ်စေ စွဲဆို ရာ၌ မည်သို့မျှ ပိတ်ပင်မည်မဟုတ်ကြောင်း၊ ဤရုံးက ပေါ်ပြလိုက်သည်။

၁၉၆၄
ဦးခန့်၊ နှင့် ဦးကုဏ္ဍလ ပါ ၃။

မတ္တရာမြို့နယ်၊ ဝိနိစ္ဆယဌာနက မှတ်ပုံတင်သည်ကို လက်ခံသည့်အမိန့်မှာ တရား မဝင်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ ဤအမိန့်မှာ ၁၉၅၉ ခုနှစ်က ချမှတ်ခဲ့သည်ဖြစ်ရာ၊ ကာလ စည်းကမ်းသတ် အတောင်ပင် ကျော်လွန်ခဲ့ပြီဖြစ်သဖြင့်၊ အမှုခေါ် စာချုပ်တော်အတွက် လျှောက်ထားသည်ကို လက်ခံနိုင်သည်ဖြစ်စေ၊ လက်မခံနိုင်သည်ဖြစ်စေ ဤရုံးက စဉ်းစားတော့မည်မဟုတ်ပေ။

အထက်ပါအတိုင်း အမိန့်ချမှတ်ပြီးလျှင်၊ဦးခန့်၏လျှောက်လွှာကိုပယ်လိုက်သည်။

စောဒကနှင့် စုဝိတကဘို့သည် မိမိဘို့တရားစရိတ်ကို မိမိတို့ အသီးသီးကျခံရမည် ဖြစ်သည်။

တရားမစောဒက

တရားသူကြီးချုပ်၊ ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်ရွှေတွင်

† ၁၉၆၄

ဩဂုတ်လ ၅ ရက်။

ဦးစိုးမောင်ကိစ္စ (လျှောက်ထားသူ) *

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (လျှောက်ထားခံရသူ)

ရွှေနေရွှေရပ်များ အက်ဥပဒေ—ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီး၏ အာဏာနှင့် ဝတ္ထရားများတင်သွင်းသည့်စွဲချက်များ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးသည်၊ မိမိရွှေမှောက်သို့ ရောက်ရှိသောမှုခင်း မပေါ်ပေါက်သည့် ကိစ္စရပ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ရွှေနေရွှေရပ်များ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၄ အရ၊ အရေး မယူနိုင်ပေ။

ယင်းပုဒ်မ ၁၄ အရ၊ အရေးယူသည့် ကိစ္စမျိုးတွင်၊ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးသည်၊ မိမိကိုယ်တိုင် စုံစမ်းစစ်ဆေး ဆောင်ရွက်ရမည်။ ရာဘက်ခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးသို့လွှဲအပ်ရန် အာဏာမရှိချေ။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးစိုးမောင် ကိုယ်တိုင်။

လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။အစိုးရရွှေနေကြီး ဦးဘကျော်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ယခင် တရားလွှတ်တော် တရားမသေးမှုအမှတ် ၁၄/၅၉ တွင် အင်းစိန်မြို့ အောက်တန်းရွှေနေ ဦးစိုးမောင်အား၊ အင်းစိန် ဆဋ္ဌမရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံး၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၃၄၇/၅၇ တွင် ရွှေနေမျှားကျွင့်သုံးအပ်သော ဂုဏ်သိက္ခာပျက်ပြားသည်ဟု ယူဆကာ၊ တရားလွှတ်တော် ခုံရုံးက လေးလေး နက်နက် သတိပေးလိုက်၏။ ထိုနောက် ဦးစိုးမောင်သည် အင်းစိန်မြို့ပိုင်ရုံး ရွှေမှောက်ရှိ၊ တရားမသေးမှုအမှတ် ၁၅၂/၆၀ ကို ထိုရုံးမှ နုတ်ပြီး၊ အင်းစိန်ခရိုင် တရားမရုံးက ကြားနာစစ်ဆေးရန်အတွက် ခရိုင်တရားမ ရုံးသို့လျှောက်ထားရာ၊ ခရိုင် တရားမ

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမစောဒကမှုအမှတ် ၁၇။

† အင်းစိန်မြို့၊ ရာဘက်ခရိုင် တရားမ တရားသူကြီး၏ အစီရင်ခံစာကို ရည်ညွှန်း၍ ရွှေနေကြီးများကျွင့်ထုံး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၃ အရ၊ အရေးယူရန်။

၁၉၆၄

ဦးစိုးမောင်ကိစ္စ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

တရားသူကြီးက ထိုလျှောက်လွှာကို ပယ်လိုက်၏။ ထို့နောက် မျှားမကြာမီ ဦးစိုးမောင်သည် ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးထံသို့ တိုင်လျှောက်လွှာတစောင် တင်သွင်းပြန်၏။ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးသည် ဦးစိုးမောင်အပေါ်၌ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုဖွင့်ပြီး၊ သက်သေအနည်းငယ်ကို ပဏာမအားဖြင့် စစ်ဆေးပြီးနောက်၊ ဦးစိုးမောင်အပေါ်၌ စွဲချက် (၄) ရပ်တင်ပြီး ရှေ့နေ ရွှေရပ်များအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၄ အရ ဆက်လက်စုံစမ်းရန် အမှုတွဲကို၊ အင်းစိန် ရာဘက်ခရိုင် တရားမနှင့် စက်ရှင်တရားသူကြီးထံ ပေးပို့လိုက်၏။ ရာဘက် ခရိုင်တရားမနှင့် စက်ရှင်တရားသူကြီးသည် သက်သေများ စစ်ဆေးပြီးလျှင်၊ အဆိုပါ စွဲချက်များအရ သက်သေထင်ရှားရှိသည်ဟု ယူဆကာ ယခင်တရားလွှတ်တော် တရားမ သေးမှုအမှတ် ၁၄/၅၉ တွင် ဦးစိုးမောင်အပေါ်၌ချမှတ်ထားသော အပြစ်ဒဏ်ထက် ပိုမိုရှိနိုင်မှတ်သားလောက်အောင် ပြင်းထန်သော အပြစ်ဒဏ်ပေးသင့်ကြောင်း အစီရင်ခံလေသည်။

စွဲချက် (၄) ရပ်ကို လေ့လာရာ၌ မည်သည့်စွဲချက်မျှ အင်းစိန်ခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးရုံးရှေ့မှောက်၌ ရောက်ရှိသော မှုခင်းမှ ပေါ်ပေါက်သောကိစ္စရပ်နှင့် မဆိုင်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ ပညာရှိ အစိုးရရှေ့နေကြီးကလည်း ဤအချက်ကို ဝန်ခံ၏။ ဤအမှုတွင် ပေါ်ပေါက်သော အခြေအနေတွင် အင်းစိန်ခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးသည်၊ ရှေ့နေ ရွှေရပ်များ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၄ အရ အရေးမယူနိုင်ကြောင်း ပေါ်လွင်ထင်ရှား၏။

ဦးသိန်းညွန့်နှင့် မအူပင်ခရိုင် ရာဇဝတ်ဝန် အမှု (၁) ကိုကြည့်ပါ။

ယင်းသို့ဖြစ်ရာ ဦးစိုးမောင်အပေါ်၌ ယခုအရေးယူသော မှုခင်းမှာ အာဏာမရှိဘဲ အရေးယူသဖြင့် ပျက်ပြယ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

အင်းစိန်ခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးသည်၊ ဤအမှုကို မိမိကိုယ်တိုင် လေ့ကျင့်သုံးသပ်ပြီးလျှင်၊ ဦးစိုးမောင်အပေါ်၌ ဆံုက်လက် အရေးယူသင့်သည်ဟု ထင်မြင်က၊ တရားရုံးချုပ်သို့ အစီရင်ခံစာ တင်သွင်းရပေမည်။ ထိုအစီရင်ခံစာရရှိလျှင် တရားရုံးချုပ်သည် ကိုယ်တိုင်အမှုကို စစ်ဆေးစုံစမ်းခြင်းပြုလျှင် ပြုပေမည်။ သို့တည်းမဟုတ် ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးအား စုံစမ်းစစ်ဆေး အစီရင်ခံရန်အတွက် သင့်တော်သော စွဲချက်များရေးပြီးလျှင် ပေးပို့မည်ဖြစ်သည်။ အမှုကိုရရှိသည့်အခါ၌ ခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးသည် မိမိကိုယ်တိုင် စုံစမ်းစစ်ဆေးရပေမည်။ အခြား တရားသူကြီး တဦးအား အမှုကို လွှဲပြောင်းပေးရန် အာဏာမရှိချေ။

ဤအမှုကို မူလက ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးသည် ရှေ့နေ ရွှေရပ်များ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၄ အရ အရေးယူခဲ့လေသည်။ ယင်းသို့ အရေးယူရာ၌ ဤအမှုကို မိမိကိုယ်တိုင်

(၁) အိန္ဒိယပြည်စီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန်အတွဲ၊ ၁၃၊ စာ ၇၃၇။

၁၉၆၄

ဦးစိုးမောင်ကိုစွန့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

စုံစမ်းစစ်ဆေးရပေမည်။ ရာဘက် ခရိုင်တရားမနှင့် စက်ရှင် တရားသူကြီးသို့ လွှဲအပ်ရန် အာဏာမရှိခဲ့။

အထက်ဖေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ ရာဘက် ခရိုင်တရားမနှင့် စက်ရှင် တရားသူကြီး၏ အစီ ရင်ခံစာကို လက်မခံဘဲ အမှုကို အထက်၌ ညွှန်ကြားသည့်အတိုင်း ဆောင်ရွက်ရန်အတွက်၊ အင်းစိန်ခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးထံပေးပို့လိုက်သည်။

တရားမအယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်တို့ ရှေ့မှောက်တွင်

ဦးဘချို ပါ ၂ (အယူခံတရားလိုများ)

နှင့်

ဦးဘဆွေ ပါ ၃ (အယူခံတရားခံများ)*

† ၁၉၆၄ ဇူလိုင်လ ၂၃ရက်။

မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး ဥပဒေ (၁၉၄၈ ခုနှစ်)—ယာယီဥပဒေ—ငှင်းကုန်ဆုံးပြီးနောက်၊ စွဲဆိုသည့်အမှုများ—ငှါးရမ်းခြင်း တရားဝင် မဝင်ကိစ္စ။

ငှါးရမ်းခကို၊ နှစ်ပေါင်းများစွာ ပေးခဲ့သူများ—ဆက်လက် အငှားခံသူများ ဖြစ်ခြင်း။

အယူခံတရားခံများသည်၊ အယူခံ တရားလိုများ အပေါ်၌ ထုက်ခွါဖယ်ရှား ပေးရန်၊ ဗီဂရီ ရရှိခဲ့ရာ၊ အောက်ရုံး၌ အယူခံ တရားလိုတို့ တင်ပြခဲ့သော ဥပဒေ အချက်တခုမှာ၊ အယူခံတရားခံများသည်၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှားရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၆ ကက(၁)(ခ)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို မလိုက်နာဘဲ၊ အခင်းဖြစ် ဥပစာကို၊ အငှားချထားသဖြင့် ထိုသို့အငှား ချထားသည်မှာ တရားမဝင် အတည်မဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်သည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။သက်ဆိုင်ရာအမှုများကို၊ အဆိုပါ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ဥပဒေ သက်တမ်းကုန်ဆုံးပြီးမှ စွဲဆိုခြင်းဖြစ်ရာ၊ ထိုဥပဒေ အချက်အလက်ကို၊ အတိအကျ ဆုံးဖြတ်ရန်မလို။ သက်တမ်းကုန်ဆုံးပြီးသော ဥပဒေကို အကိုးအကားပြု၍ အယူခံ တရားလိုတို့ တင်ပြလျှောက်လဲခြင်းမပြုနိုင်။

အဆိုပါ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ဥပဒေမှာ၊ ယာယီဥပဒေများသာဖြစ်ပြီး အဆိုပါ အကြောင်းအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ သက်တမ်းကုန်ဆုံးပြီးနောက်၊ အကျိုးသက်ရောက်စေမည်ဟူ၍ ပြဋ္ဌာန်းချက်မရှိ။ **စူရတီဘရာဘဇော ကုမ္ပဏီလိမိတက် နှင့် ဟူဒိန်ဟာမဇန်နီကုမ္ပဏီ** ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ၊ အတွဲ ၅၊ စာ ၁၃၉ ကိုရည်ညွှန်း၍လိုက်နာသည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အယူခံ တရားလိုတို့သည်၊ အခင်းဖြစ် ဥပစာကို အငှားခံယူခြင်းသည် အထက်ပေါ်ပြပါ အကြောင်းအချက်များကြောင့်၊ တရားမဝင်ဟု ဆိုနိုင်ထားဘိဦး၊ ၎င်းတို့သည် လစဉ်အိမ်နှင်းများအား ငှါးရမ်းခ နှစ်ပေါင်းများစွာ ပေးဆောင်ခဲ့သည်ဖြစ်ရာ၊ လစဉ်စံနှုန်းဖြင့် ဆက်လက်အငှါးခံနေသူများဖြစ်သည်ဟုယူဆရမည်။

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမအယူခံမှု အမှတ် ၁၂၄-၁၂၅။

† ၁၉၆၀-၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၈၉၄/၈၄၂။ ၁၉၆၃ အောက်တိုဘာလ ၈ ရက် နေ့မှစ၍၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ဒုတိယတရားမ တရားသူကြီးပုံးကော်၏ ခုမှတ်သော အမိန့်ကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၄ အယူခံ တရားလိုများအတွက်။ ။ပညာရှိ ရွှေနေကြီး ဦးတင် (သံလျင်)။

ဦးဘချို ပါ ၂ နှင့် ဦးဘဆွေ ပါ ၃။ အယူခံ တရားခံများအတွက်။ ။၁-၂ ပညာရှိ ရွှေနေကြီး ဦးဝန်ဟုတ်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအယူခံမှုများမှာ ပဌမနှင့် ဒုတိယ အယူခံ တရားခံ ဦးဘဆွေဇနီး ဒေါ်ဒေါ်ချောတို့က ပဌမနှင့် ဒုတိယ အယူခံ တရားလို ဦးဘချိဇနီး ဒေါ်သန်းနှင့် ဦးသိန်းကျော်တို့အပေါ် ရန်ကုန်မြို့ကြည့်မြင်တိုင်၊ စမ်းချောင်း၊ မင်းလမ်း၊ အိမ်အမှတ် (၉၀)မှ ထွက်ခွါဖယ်ရှားစေရန်တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ၊ ရန်ကုန်မြို့ တရားမရုံးက အနိုင်ဒီကရီပေးလိုက်သဖြင့် ဦးဘချိနှင့် ဒေါ်သန်းတို့ အယူခံဝင်ရာမှ ပေါ်ပေါက်ခဲ့လေသည်။ ဦးသိန်းကျော်သည် အယူမခံလိုသဖြင့် ၎င်းအား အယူခံ တရားခံအဖြစ် ထည့်သွင်းခဲ့လေသည်။

ဤအမှုများကို တပြိုင်နက်တည်း ကြားနာခဲ့သည်ဖြစ်၍၊ ဤအမိန့်တရပ်ဖြင့်ပင် အဆုံးအဖြတ်ပြုမည်ဖြစ်သည်။ ယခင်က ဤအမှု များကို တရားသူကြီးတဦးတည်း ကြားနာစစ်ဆေးခဲ့ရာတွင်၊ အယူခံ တရားလိုတို့၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက ဥပဒေကြောင်း ဆိုင်ရာ အချက်တချက်ကိုသာ တင်ပြလျှောက်လဲလေသည်။ ထိုအချက်မှာ အိမ်ရှင်တို့သည် ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆ ကက (၁) (ခ) ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များကို မလိုက်နာဘဲ အခင်းဖြစ်ဥပစာကို မိမိတို့အား အငှါး ချထားသည်ဖြစ်၍၊ ထိုသို့ အငှါးချထားသည်မှာ တရားမဝင် အတည်မဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်သည်။ အကြောင်းခြင်းရာများကို ထိုအကြောင်းပြချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ မေလ ၁၅ ရက်နေ့၌ ချမှတ်သောအမိန့်ကြောင့် ဖော်ပြထားလေသည်။ ထိုအမိန့်တွင် တင်ပြလျှောက်လဲသော ဥပဒေကြောင်းဆိုင်ရာ အချက်မှာ၊ ဒွေးက မပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်ဖြစ်၍ အနည်းဆုံး နှစ်ပါးထိုင်ခုံးက ကြားနာစစ်ဆေးသင့်ကြောင်းနှင့် အမိန့် ချမှတ်ခဲ့လေသည်။

သို့သော် နှစ်ဦးနှစ်ဘက် လျှောက်လဲချက်များကို ကြားနာပြီးနောက်၊ ပေါ်ပေါက်သည့်အခြေအနေများအရ၊ ထိုဥပဒေကြောင်းဆိုင်ရာ အချက်ကို အတိအကျ ဆုံးဖြတ်ရန်မလိုတော့ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ အကြောင်းသော်ကား မူလအမှုများအနက် ပဌမအမှုကို ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၂၂ ရက်နေ့၌ စွဲဆို၍၊ ဒုတိယအမှုကို ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၁၄ ရက်နေ့၌ စွဲဆိုသည်ဖြစ်ရာ၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေသည်၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၈ ရက်နေ့၌ သက်တမ်းကုန်ဆုံးပြီဖြစ်၍၊ ထိုသက်တမ်း ကုန်ဆုံးပြီးသော အက်ဥပဒေကို အကိုးအကားပြု၍၊ အယူခံ တရားလိုတို့ တင်ပြလျှောက်ထားခြင်းပြုနိုင်တော့မည် မဟုတ်ပေ။ ထိုအက်ဥပဒေမှာ ယာယီဥပဒေမျသာဖြစ်ပြီး၊ ယခုတင်ပြသော အကြောင်းအချက်နှင့်

စပ်လျဉ်း၍ သက်တမ်းကုန်ဆုံးပြီးနောက် အကျိုးသက်ရောက်စေမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းချက် မရှိခေ။ ထို့ကြောင့် ဤအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အဆိုပါ အက်ဥပဒေမှာ ဤအမှုများနှင့် သက်ဆိုင်သမျှကာလပတ်လုံး၌ မတည်ရှိဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။ **စူရတီ ဘရာဘဇာ ကုမ္ပဏီလီမိတက်** နှင့် **ဟူစိန်ဟာမဒန်နီ ကုမ္ပဏီ** (၁) အမှုကိုကြည့်ပါ။

၁၉၆၄

ဦးဘချို ပါ ၂ နှင့် ဦးဘဆွေ ပါ ၃။

ထိုမှတပါးလည်း အယူခံတရားလိုတို့သည် အခင်းဖြစ် ဥပစာကို အငှါးခံယူခြင်းသည် အထက်ဖော်ပြပါအကြောင်းအချက်ကြောင့် တရားမဝင်ဟု ဆိုနိုင်သည်ထားဘိဦး၎င်းတို့သည် လစဉ် လစဉ်အိမ်ရှင်မျှားအား ငှါးရမ်းခ နှစ်ပေါင်းများစွာပေးဆောင်ခဲ့သည်ဖြစ်ရာ လစဉ် စံနစ်ဖြင့် ဆက်လက်အငှါးခံနေသူများဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

အယူခံ တရားလိုတို့၏ ပညာရှိရှေ့နေကြီးက အယူခံ တရားလိုတို့သည် အိမ်ရှင်များထံမှ ထွက်ခွါဖယ်ရှားစေရန် တရားဝင်သော နို့တစ်စာရရှိခဲ့ကြောင်း ဝန်ခံ၏။ ငှါးရမ်းခများ မပြေကျန်ရှိသည့်အချက်ကို ၎င်းတို့မငြင်းကြတော့ချေ။

ဤအမှုများကို လျှောက်လဲရာ၌ အယူခံ တရားလိုတို့၏ ပညာရှိရှေ့နေကြီးက၊ အိမ်ရှင်များသည် သဘောရိုးဖြင့် အကြောင်းအားလျော်စွာ အခင်းဖြစ် ဥပစာကို ပြန်လည်ရယူလိုကြောင်း မထင်ရှားဟု လျှောက်လဲပြန်သော်၏။ ဤအချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ မူလရုံးသည် သက်သေထွက်ချက်များကို လေ့လာသုံးသပ်ပြီး အိမ်ရှင်များသည် အကြောင်းအားလျော်စွာ သဘောရိုးဖြင့် အခင်းဖြစ် ဥပစာကို ပြန်လည်ရယူ၍ အိမ်အသစ်ဆောက်လုပ်ရန် အလိုရှိကြောင်း သက်သေအထောက်အထား ခိုင်လုံစွာနှင့် ထွေ့ရှိလေသည်။

ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်းမမြင်သဖြင့် အယူခံများကို စရိတ်နှင့်တကွ ပလပ်လိုက်သည်။ ဤရုံးရွှေ့နေခမှာ အမှုအသီးသီးတွင် ၃၅ ကျပ်ဖြစ်စေရမည်။

(၁) ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ၊ အတွဲ ၅၊ စ၁ ၁၃၉။

တရားမအယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးရှေ့တွင်

† ၁၉၆၄ ခြဂုတ်လ ၂၆ ရက်။

ဦးမောင်ကြီး (ခေါ်) အက်စ်အေဝါဟစ် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဦးပေါ်မြိုင် (အယူခံတရားခံ)*

ပစ္စည်းလွဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၄၃ အိမ်ရှင်က ငှါးရမ်းခထုတ်ယူခြင်း၊ နှိုတစ်စာရွက် သိမ်းခြင်း ရောက် မရောက်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အိမ်ရှင်တဦးသည်၊ အိမ်ငှါးခ ကြိုးကြပ်ရေးဝန်ထံ တင်သွင်းခဲ့သော ငှါးရမ်း မျှားကို ထုတ်ယူရှုမျှဖြင့် အမှုတွင်ပေါ် ပေါက်သည့် အခြေအနေအရ၊ ငှါးရမ်းသူအဖြစ် ပြန်လည် အသိအမှတ်ပြုလိုသည်ဟု မယူဆနိုင်။

တန်မိုနီ နှင့် **အာဝေအမှု**၊ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးမျှား တရားလွှတ်တော်၊ စာ ၅၀၄ ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။

အယူခံ တရားလို အတွက်။ ။ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးမောင်မောင်။

အယူခံ တရားခံ အတွက်။ ။ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးချိန်ပိုး။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။အယူခံ တရားလိုသည် အခင်းဖြစ် အိမ်ရှိ အိမ်ခန်း ၂ ခန်းတွင် ငှါးရမ်းသူ အဖြစ် နေထိုင်ခဲ့ကြောင်း ဝန်ခံ၏။ သို့သော် ၎င်းက ထိုအိုင်ခန်းများကို အယူခံ တရားခံ ဦးပေါ်မြိုင်ထံမှ ငှါးရမ်းခြင်း မဟုတ်ဘဲ ဒေါ်မြဆိုသူထံမှ ငှါးရမ်းခဲ့ကြောင်းနှင့် ချေပ၏။ ဒေါ်မြသည် အခြားသူ မဟုတ် ဦးပေါ်မြိုင်၏ ကွယ်လွန်သူ ဇနီးဖြစ်၏။ အယူခံ တရားလို၏ သားမက်လည်းဖြစ်၊ ကိုယ်စားလှယ်လည်း ဖြစ်သူ ဦးကျော်မြင့် သက်သေခံစဉ်တွင်၊ အယူခံ တရားလို၏ ရှေ့နေကြီးက အယူခံ တရားခံ ဦးပေါ်မြိုင်၊ သားကိုကိုကြီးနှင့် သမီး မခင်ညွှန့်ရီ တို့သည် ဒေါ်မြကွယ်လွန်ပြီးနောက်၊ ဒေါ်မြထံမှ အမွေဆက်ခံသူများ ဖြစ်ကြောင်း ဝန်ခံ၏။ ထိုမျှသာမကသေး ဒေါ်မြကွယ်လွန်ပြီးနောက်၊ ဦးပေါ်မြိုင်နှင့် သားကိုကိုကြီး တို့က ဆက်ခံသူများအဖြစ် ငှါးရမ်းခ တောင်းခံကြောင်း။ ငှါးရမ်းခ ပြေစာများတွင်

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမ အယူခံမှုအမှတ် ၈၈။

† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှု အမှတ် ၃၄၇ တွင် ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ရန်ကုန်မြို့၊ တရားမရုံး၊ ဒုတိယ တရားမ တရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

ဦးပေါ်မြိုင်လက်မှတ်ထိုးကြောင်း ထွက်ဆိုဝန်ခံ၏။ ထိုအကြောင်းများကို ထောက်သော်၊ ဦးပေါ်မြိုင်သည် ယခုအမှုကို စွဲဆိုသည့်အခါ၌ အယူခံ တရားလို၏ အိမ်ရှင်ဖြစ်ကြောင်း ပေါ်လွင် ထင်ရှား၏။

၁၉၆၄

ဦးမောင်ကြီး (ခေါ်) အက်(စ်)အေ ဝါဟစ် နှင့် ဦးပေါ်မြိုင်။

ဤအမှုကို ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ သက်တမ်းကုန်ဆုံးသော ၁၉၅၉ ခု၊ အောက်တိုဘာလ ၈ ရက်နေ့နှင့် ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ စတင်အာဏာ တည်သော ၁၉၆၀ ခု၊ မေလ ၄ ရက်နေ့တို့၏ ကြားကာလအတွင်း ၁၉၆၀ ခု၊ ဧပြီလ ၁၁ ရက်နေ့တွင် စတင်စွဲဆိုသည်ဖြစ်ရာ၊ အမှုကို ယင်းအက်ဥပဒေများ အရ စစ်ဆေး စီရင်ရမည် မဟုတ်ဘဲ၊ သာမန် အက်ဥပဒေများအရသာလျှင် စစ်ဆေးစီရင် ရပေမည်။ ဤ အချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဤရုံးက အကြိမ်ကြိမ် အဆုံးအဖြတ် ပြုခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။

အမှုကိုမစွဲဆိုမီ အယူခံတရားခံက အယူခံတရားလိုထံ ပစ္စည်း လွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၆ အရ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၉ ရက်နေ့ကုန်ဆုံးသည့် အခါ အခင်းဖြစ် ဥပစာမှ ထွက်ခွါဖယ်ရှားရန် အတွက် နို့တစ်စာ ပေးပို့၏။ ယင်းသို့ နို့တစ်စာ ပေးပို့ကြောင်းကို အဆိုလွှာ အပိုဒ် ၅ တွင် ဖော်ပြထားရာ၊ နို့တစ်စာ ရရှိခြင်းကို တရားခံက မိမိ၏ချေလှဘဉ် မငြင်းဆိုခဲ့ချေ။ ထိုနို့တစ်စာ မိတ္ထူနှင့် နို့တစ်စာရရှိကြောင်း အယူခံတရားလို၏ ဝန်ခံချက်များကို မူလရုံး အမှတ်စဉ် စာ မျက်နှာ ၅၀၊ ၅၁၊ ၅၂ တို့တွင်ရှိကြောင်း အယူခံတရားခံ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက ညွှန်ပြလျှောက်လဲ၏။ သို့သော် ထိုသက်သေခံချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် လိုတော့မည် မဟုတ်ပေ။ အယူခံ တရားလို ကိုယ်တိုင်ကပင် မိမိ၏ ချေလှဘဉ် နို့တစ်စာ ကိုရရှိကြောင်း ဝန်ခံထားခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

အယူခံ တရားလို၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက ယင်းသို့ ထွက်ခွါဖယ်ရှားရန် နို့တစ်စာ ပေးခဲ့သည်ဆိုနိုင်စေကာမူ၊ အယူခံ တရားခံသည် အယူခံ တရားလိုက မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး ဝန်ရုံးတွင် တင်သွင်းခဲ့သော ငှါးရမ်းခများကို ထုတ်ယူ ခဲ့သည်တကြောင်း၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၄ ရက်နေ့စွဲဖြင့် အယူခံ တရားခံက အယူခံတရားလိုသို့ အခင်းဖြစ် ဥပစာတွင် ငှါးရမ်းနေထိုင်သူအဖြစ် နို့တစ်စာ တဖန် ပေးပို့ခဲ့သည် တကြောင်းတို့ကို ထောက်သော်၊ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁၃ အရ မူလနို့တစ်စာကို အယူခံတရားခံ ရုပ်သိမ်းပြီး ဖြစ်သည်ဟု ယူဆ သင့်ကြောင်းနှင့် လျှောက်လဲပြန်သေး၏။ သို့သော် ဤအမှုတွင် မူလရုံးက ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁ ရက်နေ့တွင် အမိန့်ဒီကရီ ချမှတ်ခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ ထိုမှတပါးလည်း အယူခံတရားခံသည် အယူခံတရားလို ကြီးကြပ်ရေးဝန်ထံ တင်သွင်းခဲ့သော ငှါးရမ်းခ များကို ထုတ်ယူရုံမျှဖြင့် အယူခံတရားလိုအား ငှါးရမ်းသူအဖြစ် ပြန်လည်အသိ

၁၉၆၄

ဦးမောင်ကြီး (ခေါ်) အက်(စ်)အေ ဝါဟစ် နှင့် ဦးပေါ်မြိုင်။

အမှတ်ပြုလိုသည်ဟု မယူဆနိုင်ပေ။ အယူခံတရားခံသည် မူလအမှုကို ဒီကရီရရှိသည့် တိုင်အောင်စဲဆို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီးလျှင်၊ ဤအယူခံမှုတွင်လည်း အပြင်းအထန် ခုခံလေသည်။ ဤအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ **ဘန်မိုနီ**နှင့် **အာဝေအမှု** (၁) တွင်၊ ဤအတိုင်း ပင်ဆုံးဖြတ်ခဲ့လေပြီ။

အယူခံ တရားခံ၏ ရှေ့နေထံမှ၊ ၁၉၆၄ ခု၊ ဩဂုတ်လ ၄ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ပေးပို့သည် ဆိုသောနို့တစ်စာမှာ ယခုအယူခံမှုတွင် လက်ခံရန် မဖြစ်နိုင်ပေ။ အယူခံရှုံးက ထို သက်သေခံကို အမှုဆုံးဖြတ်ရန်အတွက် လိုအပ်မှုသာလျှင် လက်ခံရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုနို့တစ်စာကို အကယ်ပင် ပေးပို့ကြောင်း မိမိမသိရှိရပါဟု အယူခံ တရားခံ၏ ပညာရှိရှေ့နေကြီးက ပြောကြား၏။ ဆက်လက် ပြောကြားသည်မှာ အကယ်၍ ထိုနို့တစ်စာကို ပေးပို့သည်ဆိုစေ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေအရ အယူခံတရားလိုသည် မူလနို့တစ်စာ ရရှိပြီးနောက် ဆက်လက် နေထိုင်သူဖြစ်ရာ၊ ဌါးရမ်းသူ အခြေအနေ၌ပင် ရှိသေးသဖြင့် ထိုနို့တစ်စာကိုပေးပို့ သည်ဖြစ်ကောင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်ဟု လျှောက်လဲ၏။

ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်း မမြင်သဖြင့်၊ ဤအယူခံကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်လိုက်သည်။ ဤရုံးရှေ့နေခမှာ ၃၄ ကျပ် ဖြစ်စေရမည်။

(၁) ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ တရားလွှတ်တော် စာ ၅၀၄။

တရားမပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီးဦးစောဘသိန်းရွှေတွင်

ဦးအေးမောင် (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ကိုကျင်သိန်း (လျှောက်ထားခံရသူ) *

† ၁၉၆၄ စက်တင်ဘာလ ၂၆ ရက်။

တရားမကျင့်ထုံး ကိုဥပဒေ အမိန့် ၂၁၊ နည်း ၅၈ ဝါးရမ်းဖမ်းထားသော ပစ္စည်းကို ခွဲဝေရန် လျှောက်လွှာ—မည်သည့်အခါ၌ တင်သွင်းရမည်ဖြစ်ခြင်း—လျှောက်ထားစဉ်အတွင်းပစ္စည်းကို မရောင်းဘဲထားရန် ရှုံးဖေါ်တာဝန်—ဆိုင်းငံ့ခြင်း မပြုလျှင် ပြင်ဆင်နိုင်သည့်အာဏာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဝါးရမ်းဖမ်းထားသော ပစ္စည်းများကို တရားမကျင့်ထုံး ကိုဥပဒေအမိန့် ၂၁၊ နည်းဥပဒေ ၅၈ အရ၊ ဝါးရမ်းခွဲဝေလိုလျှင် ထိုပစ္စည်းများကို ရောင်းချခြင်း မပြုမီ လျှောက်ထားရမည်ဖြစ်သည်။

မောင်ဘိုးဘေနှင့် မောင်ကဉ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးအတွဲ ၅၊ စာမျက်နှာ ၇၅၁ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ထိုသို့လျှောက်ထားသည့်အခါ၊ ၎င်းဥပဒေအမိန့် ၂၁ ၊ နည်းဥပဒေ ၆၀ အရ၊ ချမှတ်ရန်ဖြစ်သော အမိန့်ကို ဝါးရမ်းဖမ်းထားသော ပစ္စည်းများကို ရောင်းချခြင်း မပြုမီ ချမှတ်ရန်ဖြစ်သည်။

ကဟုတ်ဒေးကွဝါနှင့် ရမ်ဗျာရီတာဘာဟီ၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ)/၁၉၂၄/ ပတ်တနားစီရင်ထုံး ၇၆။

ဂိုပေါ(လ်)ချန်ဒရာမူကယ်ဂျီ နှင့် နီတိုဆာကွန်းဒူး၊ အင်ဒီးယန်းကိတ်စက်(စ်)၊ အတွဲ ၁၅ (၁၉၁၂) ၅၃၊ ၁၆ ကလကတ္တား၊ ဝီကလေန့တ် (စ်) ၁၀၂၉။

ထို့ပြင်၊ ထိုသို့လျှောက်ထားသည့်အခါ သက်ဆိုင်ရာရုံးက ဝါရမ်းဖမ်းထားသည့် ပစ္စည်းများကို ရောင်းချခြင်းမပြုဘဲ ဆိုင်းငံ့ထားရန် ဖြစ်သည်။

အေ၊အိုင်၊အာ(ရ)၊ မင်နုရယ်အတွဲ (၂) ၁၉၃၃-၁၉၃၄/ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

သက်ဆိုင်ရာရုံးက ထိုသို့ဆိုင်းငံ့ထားခြင်းမပြုလျှင် ထိုအမိန့်သည် ဥပဒေကို ဆန့်ကျင်ရာရောက်စေပြီး၊ လျှောက်ထားသူအား မပြုပြင်နိုင်သည့် နစ်နာမှုကို ဖြစ်စေမည်ဖြစ်သဖြင့်၊ ထိုအမိန့်ကို ပြင်ဆင်ရမည်ဖြစ်သည်။

---

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၂၃။

† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမသေးမှု အမှတ် ၅ တွင် ဖျာပုံမြို့ ခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၈ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကိုပြင်ဆင်မှု။

၁၉၆၄

ဦးအေးမောင်
နှင့်
ကိုကျော်သိန်း။

အပ္ပဒူရကူးအစ္စာ နှင့် **ဒါဝတ်ဟာဂျီအာလီမိုတာမတာ်၊** ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော်စီရင်ထုံးများ၊ ၇၈။

လျှောက်ထားသူ အတွက်။ ။ဦးလှသိန်း။

လျှောက်ထားခံရသူ အတွက်။ ။မင်္ဂဗာ ဘီ၊ကော၊ ဆင်း။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။လျှောက်ထားသူ ဦးအေးမောင်က ဖျာပုံမြို့ခရိုင်တရားမတရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမအာဘေးအပွဲမှုအမှတ် ၅ တွင်၊ ဝါးရမ်းခွါလိုကြောင်း လျှောက်ထားရာ၌၊ အချင်းဖြစ် ဝါးရမ်း ဘမ်းထားသော ပစ္စည်းများကို ရောင်းချခြင်းမပြုဘဲ၊ ဆိုင်းငံ့၍ထားရန် လျှောက်ထားသည်ကို ခွင့်မပြုဘဲ ပယ်လိုက်သဖြင့် မကျေနပ်၍ ဤရုံးသို့ အောက်ရုံးချမှတ်သောအမိန့်ကို ပြင်ဆင်၍ပေးရန် လျှောက်ထားရာတွင်၊ ၎င်း၏ ပညာရှိရှေ့နေကြီးနှင့် လျှောက်ထားခံရသူ၏ ပညာရှိရှေ့နေကြီးတို့ လျှောက်လဲတင်ပြချက်အရ၊ ဤပြင်ဆင်မှုတွင် ဆုံးဖြတ်ရန် အဓိကအချက်များမှာ—

(၁) ဇာရီမှုတွင် ရောင်းချရန်၊ ဝါးရမ်းဘမ်းထားသော ပစ္စည်းများကို ဝါးရမ်းခွါလိုလျှင်၊ မည်သည့်အခါတွင် လျှောက်ထားရန် လိုအပ်ပါသနည်း။

(၂) ထိုသို့ ဝါးရမ်းခွါလိုကြောင်း လျှောက်ထားသည့်အခါ၊ သက်ဆိုင်ရာရုံးက၊ ဝါးရမ်းဘမ်းထားသော ပစ္စည်းများကို ရောင်းချရန်အတွက်၊ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခြင်းမှ ယာယီဆိုင်းငံ့၍ထားရန် လျှောက်ထားသည်ကို လက်မခံဘဲ ပယ်ရန်သင့်ပါသလား။

(၃) အောက်ရုံးက၊ ဝါးရမ်းဘမ်းထားသော ပစ္စည်းများကို ရောင်းချရန်အတွက် ဆက်လက်၍ ဆောင်ရွက်ရန်၊ ချမှတ်သောအမိန့်ကို ဤရုံးက ပြင်ဆင်မှုတွင် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်၍ ပယ်ဖျက်ရန် သင့်ပါသလား

ဟူ၍ ဖြင်၏။

ပဋမ ပြင်ဆင်မှုအကြောင်းပြချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ အထူးဖြေရှင်း ဘော်ပြရန် မလိုဘဲ၊ **မောင်ဘိုးဘော** နှင့် **မောင်ကွာ** (၁) စီရင်ထုံးတွင်—

"An application for removal of attachment under Order 21, Rule 58 of the Civil Procedure Code should be made before

(၁) ရန်ကုန် စီရင်ထုံး အတွဲ ၅၊ စာမျက်နှာ ၇၅၁။

ခဖ၆၇

ဦးအေးမောင် နှင့် ကိုကျော်သိန်း။

the property attached has been sold. A Court acts in excess of jurisdiction if it entertains such application after sale. . ."

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ချက်အရ၊ ဝါးရမ်းဘမ်းထားသော ပစ္စည်းများကို ဝါးရမ်းခွါလိုလျှင်၊ ထိုပစ္စည်းများကို ရောင်းချခြင်းမပြုမီ၊ လျှောက်ထားရန်ဖြစ်ကြောင်း ကောင်းစွာ ပေါ်လွင်သည်။

ဒုတိယ ပြင်ဆင်မှု အကြောင်းပြချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ ဘော်ပြခဲ့သည့် မောင်ဘိုးဘေ နှင့် မောင်ကွာ (၁) စီရင်ထုံးတွင် တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေအမိန့် ၂၁၊ နည်း ၅၇ အရ၊ လျှောက်ထားသည့်အခါ၊ ၎င်းဥပဒေအမိန့် ၂၁၊ နည်း ၆၀ အရ၊ ချမှတ်ရန် ဖြစ်သော အမိန့်ကို ဝါးရမ်းဘမ်းထားသော ပစ္စည်းများကို ရောင်းချခြင်း မပြုမီ၊ ချမှတ်ရန်ဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ထားသည့်ပြင်၊ **ကူဟုတ်ဒေးကူဝါ** နှင့် **ရမ်ချာရီတာဘာဟီ** (၂) စီရင်ထုံးတွင်—

"After the sale is held, the attachment *ipso facto* determined, and the Court has no longer any jurisdiction to try the claim case under Order 21, Rule 58 of the Civil Procedure Code. . ."

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားပြီး၊ **ကိုပေါလ်ချန်ဒရာမူကယ်ဂျီ** နှင့် **နိုတိုဘာကွန်ဒူး** (၃) စီရင်ထုံးတွင်—

"It is not competent to an executing Court to proceed with a claim application under Rule 58 of Order 21 of the Code of the Civil Procedure after the execution sale has actually taken place. . . ."

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသဖြင့်၊ တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေအမိန့် ၂၁၊ နည်း ၅၇ အရ၊ ဝါးရမ်းခွါလိုမှု လျှောက်လွှာတွင်၊ ၎င်းဥပဒေအမိန့် ၂၁၊ နည်း ၆၀ အရ၊ အမိန့်ချမှတ်ခြင်း မပြုမီ၊ ဝါးရမ်းဘမ်းထားသည့် ပစ္စည်းများကို ရောင်းချခြင်းမပြုရန် လိုအပ်ကြောင်း ပေါ်လွင်ထင်ရှားလျက် ရှိပေသည်။

တဖန် **အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရဲ)၊ မင်နုရယ်၊ အတွဲ (၂)၊ ၁၉၃၃၊ ၁၉၃၄** တွင်—

"It is incumbent upon the Court to postpone the sale until the objection is disposed of. An order of the executing Court refusing to stay the execution proceedings unless the objector

(၂) **အေ၊အိုင်၊အာရ်၊ (၁၉၂၄) ၊ပတ်တနားစီရင်ထုံး ၇၆။**

(၃) **အင်းဒီယာန်း၊ကိတ်စက်(စ်)အတွဲ ၁၅ (၁၉၁၂) ၅၃၊ ၁၆၊ ကလကတ္တား၊ ဇီးရ်လေ နွတ်စ် ၁၀၂၉။**

၁၉၆၄

ဦးအေးမောင်
နှင့်
ကိုကျင်သိန်း။

furnished security to the extent of the decretal amount is not warranted by law. . . ."

ဟူ၍ ဘော်ပြထားသဖြင့်၊ တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေအမိန့် ၂၁၊ နည်း ၅၈ အရ၊ ဝါးရမ်းခွါလိုကြောင်း လျှောက်ထားသည့်အခါ၊ သက်ဆိုင်ရာရုံးက၊ ဝါးရမ်းဘမ်းထားသည့် ပစ္စည်းများကို ရောင်းချခြင်းမပြုဘဲ၊ ဆိုင်းငံ့၍ထားရန် ကောင်းစွာပေါ်လွင်ပေသည်။

တတိယပြင်ဆင်မှု အကြောင်းပြချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ လျှောက်ထားခံရသူ၏ ပညာရှိ ရှေနေကြီးက **မသန်းရင် နှင့် တန်ခိုခိုင် (ခေါ်) တန်ခိုစိန်** (၄) စီရင်ထုံးကို အကိုးအကားပြု၍ ပြင်ဆင်မှုတွင် အောက်ရုံးချမှတ်သောအမိန့်ကို ဝင်ရောက်စွက်ဘက်ရန်မသင့်ကြောင်း လျှောက်လဲတင်ပြသည်။ သို့သော်လည်း **အပ္ပဒွဇကူးအဘ္ဘာ** နှင့် **ဒါဝတ်ဟာဂျီအာလိမိုဟာမက်** (၅) စီရင်ထုံးတွင်—

> **" Where an error has been committed which is so material that it may affect the ultimate decision and which may do irreparable damage, a correction must be made in current litigation. . . ."**

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသဖြင့်၊ အောက်ရုံး ချမှတ်ထားသော အမိန့်ကို ပြင်ဆင်ခြင်းမပြုဘဲ ဆက်လက်၍ ဆောင်ရွက်ခြင်းကို ခွင့်ပြုခဲ့လျှင်၊ အမှုကိုများစွာ ဒွတ်ထွေးပွေလီခြင်းကို ဖြစ်စေမည့်အပြင်၊ ဥပဒေကို ဆန့်ကျင်ရာရောက်စေပြီး၊ လျှောက်ထားသူအားမပြုပြင်နိုင်သည့် နစ်နာမှုကို ဖြစ်စေမည်ဖြစ်သောကြောင့်၊ ဤပြင်ဆင်မှုတွင် အောက်ရုံးချမှတ်သော အမိန့်ကို ပြင်ဆင်ရန်လိုအပ်ကြောင်း ကောင်းစွာ ပေါ်လွင်သည်။

အထက်ဘော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် အောက်ရုံးက ဝါးရမ်းဘမ်းထားသည့် ပစ္စည်းများကို ရောင်းချရန်အတွက် ဆက်လက်၍ ဆောင်ရွက်ရန် ချမှတ်သောအမိန့်ကို အတည်မပြုနိုင်သဖြင့် ပယ်ဖျက်ပြီး၊ အဆိုပါပစ္စည်းများကို ရောင်းချရန်အတွက်၊ ဆက်လက်၍ ဆောင်ရွက်နေသော ဇာရီမှုကို၊ ဤဝါးရမ်းခွါလိုမှု ပြီးစီးသည့်တိုင်အောင် ဆိုင်းငံ့၍ထားရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူသည် လျှောက်ထားသူ၏စရိတ်ကို ကျခံရန်ဖြစ်သည်။ ဤရုံးရှေနေကြီးခမှာ ၅၁ ကျပ် ဖြစ်စေရမည်။

---

(၄) ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်ထော်စီရင်ထုံးများ ၁၆၁။
(၅) ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် စီရင်ထုံးများ ၇၀။

စီရင်ထုံးပြုသောမှုခင်းများ

LIST OF CASES REPORTED

စစ်ဘက်အယူခံရုံး

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

	PAGE
Lieutenant Kyaw Win *v.* The Union of Burma	781

ကိုးကားသောအမှုခင်းများ

LIST OF CASES CITED

စစ်ဘက်အယူခံရုံး

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

စစ်ဘက်အယူခံတရားရုံး

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

ညွှန်းချက်

INDEX

PAGE

GENERAL AMNESTY ORDER, PARAGRAPH 1 (2)—*Offences against the person—charge under s. 46 of the Defence Services Act, whether involves an offence against the person. Held:* As the striking of a subordinate and consequently causing him hurt is a necessary ingredient of an offence under s. 46 of the Defence Services Act, 1959, a charge under the said section involves an offence against the person such as is contemplated by paragraph 1 (2) of the General Amnesty Order.

LT. KYAW WIN *v.* THE UNION OF BURMA 781

COURTS-MARTIAL APPEAL

Before U San Maung, J., Col. Tun Tha and U Aung Gyi.

LIEUTENANT KYAW WIN (APPELLANT)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

C.C. 1964

July 25.

General Amnesty Order, paragraph 1 (2)*—offences against the person—charge under s.* 46 *of the Defence Services Act, whether involves an offence against the person.*

Held: As the striking of a subordinate and consequently causing him hurt is a necessary ingredient of an offence under s. 46 of the Defence Services Act, 1959, a charge under the said section involves an offence against the person such as is contemplated by paragraph 1 (2) of the General Amnesty Order.

Hla Thin (Government Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—The appellant Lieutenant Kyaw Win BC 7553 of 2 Burif was tried by the Summary General Court-Martial held on the 12th November 1962 and presided over by Major Ba Tin BC 7450 of the Ministry of Defence. The charges against him were as follows:

1st Charge:— DSA Sec. 65 — AN ACT PREJUDICIAL TO GOOD ORDER AND MILITARY DISCIPLINE, in that he, at Camp Dongbaik, on 9th July 1962, having received information that his Company Commander BC 6967 Captain Sein Aung was arriving at the Camp on that day ordered his men to take up positions at the Pln HQ building and to shoot at whoever came.

2nd Charge:— DSA Sec. 46 — STRIKING A PERSON SUBJECT TO DEFENCE SERVICES ACT BEING HIS SUBORDINATE IN RANK, in that he, at Camp Dongbaik, Mayu Frontier District, on

* Criminal Appeal No. 6 of 194.

C.C.
1964

LT. KYAW WIN
v.
THE UNION OF BURMA.

19th June 1962 slapped No. 21350 Rfn San Tin of the same Burif in stomach with his knee.

3rd Charge:— DSA Sec. 46 — STRIKING A PERSON SUBJECT TO DEFENCE SERVICES ACT BEING HIS SUBORDINATE IN RANK, in that he, at Camp Dongbaik, Mayu Frontier District, on 22nd June 1962 struck No. 113135 Rfn Eikmein of the same Burif with butt of his double barrelled gun, fisted and kneed him.

4th Charge:— DSA Sec. 46 — STRIKING A PERSON SUBJECT TO DEFENCE SERVICES ACT BEING HIS SUBORDINATE IN RANK, in that he, at Camp Dongbaik, Mayu Frontier District, on 12th July 1962 struck No. 145730 Rfn Kyaw Shwe of the same Burif on the face and neck with his hand and further kicked the said Rfn.

5th Charge:— DSA Sec. 71 — COMMITTING A CIVIL OFFENCE, THAT IS TO SAY, VOLUNTARILY CAUSING HURT PUNISHABLE UNDER SECTION 323 OF THE PENAL CODE, in that he, at Camp Dongbaik, Mayu Frontier District, in June 1962, voluntarily caused hurt to one Ba Tun, a civilian employee at the Camp by slapping him in the face.

6th Charge:— DSA Sec. 44 — BEHAVING IN MANNER UNBECOMING THE POSITION AND CHARACTER OF AN OFFICER, in that he, at Camp Dongbaik, Mayu Frontier District on 6th June 1962, abused No. 19954 Sgt Shwe Khin of the same Burif for failing to salute him and lifted his longyi within six inches of the latter's face saying ငါလိုးမ ငါလီး နှင့် ထိုးလိုက်ရင် သွားကျိုးသွားမယ် or words to that effect and further struck the said Sgt Shwe Khin on the chin with his knees.

He was found guilty on the 18th November 1962 on all these charges and was sentenced to be cashiered. Before

the conviction and sentence were confirmed the General Amnesty, dated 1st April 1963 was promulgated by the Chairman of the Revolutionary Council. Thereafter, Captain Sein Aung, Rifleman San Tin and Ba Tun signified their intention not to proceed further against the appellant in respect of the charges in which they were concerned. Rifleman Eikmein, Rifleman Kyaw Shwe and Sergeant Shwe Khin however said that they did not wish to withdraw the charges against the appellant and that action in respect of these charges should be continued. Accordingly, when the matter came up before the Chief of Staff, General Ne Win for confirmation he confirmed the 3rd, 4th and 6th charges against the appellant, while not confirming the 1st, 2nd and 5th charges. Regarding the sentence against the appellant, it was commuted by the General to one of dismissal from the service.

The appellant has now appealed to this Court on the ground that the offences with which he had been charged and convicted were covered by sub-paragraph (1) of the first paragraph of the General Amnesty Order. It is a matter for consideration whether this contention can be allowed to prevail.

Now, sub-paragraph (1) of the first paragraph of the General Amnesty Order provides that except in respect of offences mentioned in sub-paragraph (2) thereof, all those who had committed offences prior to the promulgation of the General Amnesty Order would receive a free pardon. Sub-paragraph (2) of paragraph 1 of the Order in so far as it is relevant for the present purpose provides that sub-paragraph (1) thereof would not apply to offences against the person, in respect of which the person concerned has taken action against the accused person by way of complaint.

In the case now under consideration there is no doubt whatsoever that the 3rd, 4th and 6th charges were framed against the appellant because of the complaint by the

C.C. 1964

LT. KYAW WIN v. THE UNION OF BURMA.

person concerned, namely, Rifleman Eikmein, Rifleman Kyaw Shwe and Sergeant Shwe Khin respectively. These persons gave evidence regarding the manner in which the appellant had struck them on the occasions specified in the charges. When asked whether they would like to withdraw the case against the appellant, they signified their wish that so far as they were concerned the charges should be proceeded with as against the appellant.

The only matter which remains to be considered is whether a charge under section 46 of the Defence Services Act of 1959 involves an offence against the person such as is contemplated by sub-paragraph (2) of paragraph 1 of the General Amnesty Order. This section in so far as it is necessary to reproduce for the present purpose, reads:

> "Any person subject to this Act who strikes any person subject to military law being his subordinate in rank or position, shall on conviction by court-martial, be liable to suffer imprisonment for a term which may extend to seven years or such less punishments as is in this Act mentioned."

Accordingly, striking a subordinate and consequently causing him hurt is a necessary ingredient of an offence under this part of section 46 of the Defence Services Act, 1959. Therefore, although the appellant was not charged formally under section 323 of the Penal Code in addition to a charge under section 46 of the Defence Services Act, we are of opinion that the offences in respect of which the appellant had been charged and convicted do not fall within the ambit of sub-paragraph (1) of paragraph 1 of the General Amnesty Order.

In the result this appeal fails and it is dismissed.

CIVIL REFERENCE

Before U Bo Gyi, C.J., U San Maung and U Saw Ba Thein, JJ.

A. SCOTT & COMPANY (APPLICANT)

v.

COMMISSIONER OF COMMERCIAL TAXES (RESPONDENT).*

C.C. 1964

Oct. 31.

Sales Tax—revisional powers of Financial Commissioner after passing an order in revision—Rule 23 of Sales Tax Rules. Limitation—question of—Rule 23 (1), Clause (c)—Sales Tax Rules.

Where the Financial Commissioner had already passed an order under Rule 23 of the Sales Tax Rules on the application of the Applicant, and once again revised the order of the Commercial Tax Officer at the instance of the Commissioner of Commercial Taxes, and it was contended that he could not do so.

Held: The grounds on which the second order was passed, was quite different from that of the first order. There is no reason why the second order could not have been passed under Rule 23 of the Sales Tax Rules.

Commissioner of Income-tax, Bombay North v. *Tejaji Farasram Kharawala,* (1953), 23 I.T.R. p. 412, referred to.

Held further: As the appellate order in which the original assessment was merged, was passed by the Commissioner of Commercial Taxes on 4th November 1961, the order of the Financial Commissioner, now sought to be impugned, was well within the period of four years' limitation.

C. C. Khoo (Advocate) for the applicant.

Ba Pe (2) (Government Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This reference under section 20 (1) of the Sales Tax Act, 1952, arises out of the order of the Financial Commissioner (Commerce) dated the 28th January 1964, in his Sales Tax Revision Proceeding No. 1

* Civil Reference No. 50 of 1964, against the order of the Financial Commissioner (Commerce), Rangoon, in his Sales Tax Revision Proceeding No. 1 (Gagvi)—15 of 1964, dated the 28th January 1964.

C.C. 1964

A. SCOTT & COMPANY v. COMMISSIONER OF COMMERCIAL TAXES.

(∞)-15 of 1964. The facts leading to the present reference are briefly these.

The applicant A. Scott & Company was assessed on the 27th February 1960 to sales tax on a total taxable value of K 17,74,133·50 for the year ending the 30th September 1959. Being aggrieved by the order of the Officer of Commercial Taxes, the applicant appealed to the Assistant Commissioner of Commercial Taxes but its appeal was dismissed on the 18th June 1960. The applicant made a further appeal to the Commissioner of Commercial Taxes but this second appeal was dismissed on the 4th November 1961. The applicant thereupon filed an application to the Financial Commissioner for revision under Rule 23 of the Sales Tax Rules, 1952 and the Financial Commissioner reduced the total taxable value by making certain allowances, namely, the delivery costs from the total taxable turnover which was disallowed by the Officer of Commercial Taxes and by the appellate authorities. The applicant accordingly paid on the 20th April 1963 to the Revenue Officer of the Commercial Taxes Department sales tax of K 47,547 towards the total assessed amount of K 1,71,390 the sum of K 1,23,843 having been paid previously. On the 3rd January 1964, the applicant was informed by the Commissioner of Commercial Taxes that an application was submitted by him to the Financial Commissioner for the cancellation of the assessment order on the ground that the discount rate at which the applicant was assessed was incorrect and that the rate at which the assessment should have been made was the deferred rate prescribed under sub-section (2) of section 4 of the Sales Tax Act, 1952. The Financial Commissioner after giving the applicant reasonable opportunity of being heard set aside the assessment and ordered the Commercial Tax Officer to proceed from the stage at which the total taxable value of turnover had been determined. The

applicant being dissatisfied with the order of the Financial Commissioner applied to him to make a reference to this Court under section 20 (1) of the Sales Tax Act, 1952 and the Financial Commissioner had accordingly referred to this Court the following questions of law:

(1) Whether Rule 23 of the Sales Tax Rules, 1952, which provided that the Financial Commissioner could revise any order passed by an officer appointed under section 3 of the Act otherwise than on the application of an assessee was *ultra vires* of the rule making powers of the then President because section 19 of the Act only provided for revision on the application of the assessee?

(2) Whether in the circumstances of this case the Financial Commissioner could revise the order of the officer of the Sales Tax Department in view of the fact that he had already passed an order under Rule 23 of the Sales Tax Rules, 1952, on the application of the present applicant?

When the matter came up for argument before this Court the learned Advocate for the applicant had frankly conceded that in view of the decision of this Court in Civil Reference Nos. 14, 15 and 16 of 1964 in a case where the applicant, Burma Pearl Fishing and Culture Syndicate, had contended that the words " or otherwise " appearing in Rule 23 (1) of the Sales Tax Rules, 1952, were *ultra vires* of the rule making powers of the then President, the first of these two questions must be answered in favour of the Financial Commissioner.

It is accordingly necessary only to deal with the second question referred to above. In this connection, the learned Advocate for the applicant has cited the case

C.C. 1964

A. SCOTT & COMPANY v. COMMISSIONER OF COMMERCIAL TAXES.

of *Commissioner of Income-tax, Bombay North* v. *Tejaji Farasram Kharawala* (1) for his contention that the original assessment order of the Commercial Tax Officer and the orders of the appellate authorities have been merged in the previous order of the Financial Commissioner under Rule 23 and that therefore the Financial Commissioner was reviewing his own order in setting aside the assessment on the ground that the original assessment should have been made under the deferred rate prescribed by sub-section (2) of section 4 of the Sales Tax Act, 1952, instead of the discount rate. However, in our opinion the ground on which the Financial Commissioner has set aside the assessment made being one entirely different from that in which he had confirmed the original assessment after making certain allowances in favour of the applicant, we see no reason why the Financial Commissioner cannot under Rule 23 of the Sales Tax Rules, 1952, have passed the second order which he did. Furthermore, as the appellate order in which the original assessment order was merged, was passed by the Commissioner of Commercial Taxes only on the 4th November 1961, the order passed by the Financial Commissioner now sought to be impugned was well within the period of four years' limitation prescribed by clause (*c*) of sub-rule (*1*) of Rule 23 as amended. For these reasons our answer to question No. 2 must also be in favour of the Financial Commissioner.

There will be no order as to costs of this reference.

(1) (1953), 23 I.T.R. p. 412.

CIVIL REFERENCE

Before U Bo Gyi, U San Maung, and U Saw Ba Thein, JJ.

THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA
(APPLICANT)

v.

MESSRS. FAR EAST CORPORATION, LTD.
(RESPONDENT).*

C.C. 1964
Oct. 23.

Penal Interest—competency of Income-tax Appellate Tribunal to keep computation of Penal Interest pending formulation of Rules by Financial Commissioner—S. 18*A* (6) *and* (8) *of Income-tax Act.*

Where the Income-tax Appellate Tribunal had directed the Income-tax Officer to determine the penal interest payable by the assessee only after the Financial Commissioner had prescribed the necessary rules, and in the meantime, to keep the matter pending; and the question referred to was whether the Tribunal was competent to do so.

Held: No rules have yet been framed by the Financial Commissioner prescribing the circumstances under which the Income-tax Officer may either reduce or waive the interest payable by the assessee under s. 18A (6). Therefore the Officer had no option but to charge penal interest.

The Income-tax Appellate Tribunal was wrong in directing the Income-tax Officer to keep the matter pending until such time as the Financial Commissioner had prescribed the necessary rules.

Ba Kyaw (Government Advocate) for the applicant.

Myint Myint Khin (Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This reference by the Income-tax Appellate Tribunal, Rangoon, arises out of the order dated the 10th of June 1963 passed in Appeal No. 3 of 1963 of the predecessor of the present tribunal. The facts giving rise to the reference are briefly these:—For

* Civil Reference No. 21 of 1963 against the order of the Income-tax Appellate Tribunal of Rangoon in its Appeal No. 3 of 1963, dated 10th June 1963.

C.C. 1964

COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA v. MESSRS. FAR EAST CORPORATION, LTD.

the assessment year 1957-58, the respondent-company Messrs. Far East Corporation Ltd. of Rangoon returned an income of K 50,203·64 and also submitted its books of accounts. These accounts were accepted and the assessment proceeded on their basis except that the Income-tax Officer, Companies Circle, added back certain expenditure which he considered as inadmissible for the purpose of deduction. He also imposed a penal interest of K 12,646·27 under sub-section 8 of section 18A of the Burma Income-tax Act. The assessee being dissatisfied with the order of the Income-tax Officer appealed and the Assistant Commissioner of Income-tax overruled the contention that the sum of K 49,771·90 pyas which had been disallowed by the Income-tax Officer was an admissible deduction.

As regards the penal interest the Assistant Commissioner conceded that there was force in the contention of the assessee that it was excessive in view of the fact that the assessee had submitted the return in time and had complied with all the notices regarding the production of accounts, etc., issued by the Department as early as 1957 and if the assessment order was not made until the 6th October 1962, the delay was not due to any omission on the part of the assessee. The Assistant Commissioner however held that although section 18 of the Act had been amended by the addition of a fourth proviso to sub-section (6) thereof, it was not possible for the Income-tax Officer to either reduce or waive the interest payable by the assessee as necessary rules envisaged by that proviso had not yet been prescribed by the Financial Commissioner.

The assessee being dissatisfied with the appellate order of the Assistant Commissioner filed a further appeal before the then Income-tax Appellate Tribunal and the Tribunal observed that as the delay in making the assessment was not due to any fault on the part of the assessee

the penal interest was excessive. Nevertheless the Tribunal said:

> "However in the absence of the prescribed Rules, it may not be within our jurisdiction to determine the manner for the reduction of the penal interest under section 18A (6).
>
> Hence we would direct the Income-tax Officer to determine the penal interest payable by the appellant Company only after the Financial Commissioner has prescribed the necessary rules; and in the meantime, the matter for the penal interest worked out up to the date of completion of the assessment (6th October 1962) shall be kept pending."

The Commissioner of Income-tax, Burma, being dissatisfied with the order of the Tribunal made an application under section 66 (1) of the Burma Income-tax Act and the Tribunal had in its Reference No. 9 of 1963 referred to this Court the following question of law:

> "Whether on the facts and in the circumstances the case, the Income-tax Appellate Tribunal is competent to direct the Income-tax Officer to determine the penal interest payable by the respondent company only after the Financial Commissioner has prescribed the necessary rules and in the meantime to keep the matter of computation of penal interest pending?"

Now sub-section (8) of section 18A of the Burma Income-tax Act reads:

> "Where on making the regular assessment, the Income-tax Officer finds that no payment of tax has been made in accordance with the foregoing provisions of this section, interest calculated in the manner laid down in sub-section (6) shall be added to the tax determined on the basis of the regular assessment"

Sub-section (6) and the fourth proviso inserted by the Burma Income-tax (Amendment) Act, 1960, are as follows:

> (6) "Where in any year an assessee has paid tax under sub-section (2) or sub-section (3) on the basis of his own

C.C. 1964

COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA v. MESSRS. FAR EAST CORPORATION, LTD.

estimate, and the tax so paid is less than eighty per cent of the tax determined on the basis of the regular assessment, so far as such tax relates to income to which the provisions of section 18 do not apply, and so far as it is not due to variations in the rates of tax made by the Finance Act enacted for the year for which the regular assessment is made, simple interest at the rate of six per cent per annum from the 1st day of July in the financial year in which the tax was paid, up to the date of the said regular assessment, shall be payable by the assessee upon the amount by which the tax so paid falls short of the said eighty per cent:

* * * *

Provided further that in such cases and under such circumstances as may be prescribed, the Income-tax Officer may reduce or waive the interest payable by the assessee."

It is common ground that no rules have yet been framed by the Financial Commissioner prescribing the circumstances under which the Income-tax Officer may either reduce or waive the interest payable by the assessee under sub-section 6 of section 18A. Therefore, although undoubtedly the delay in making the assessment was due not to the assessee but to the Income-tax Department the Income-tax Officer had no option but to charge penal interest in the manner laid down in sub-section (8) read with sub-section (6) of section 18A. In our opinion therefore the Income-tax Appellate Tribunal was wrong in directing the Income-tax Officer to keep the matter pending until such time as the Financial Commissioner had prescribed the necessary rules.

For these reasons our answer to the question propounded will be in the negative. There will be no order as to costs of this reference.

APPELLATE CRIMINAL

Before U San Maung, and U Tun Tin, JJ.

DAW THAN YIN — APPELLANT / APPLICANT

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

C.C. 1964

Nov. 14.

Murder—S. 302 (1) (b) *Penal Code—Convicted under—when can be altered to one under Robbery—S.* 394 *Penal Code.*

The Appellant had been convicted under s. 302 (1) (*b*) of the Penal Code, for the murder of the deceased, who had disappeared while he was putting up at the Appellant's house and whose body was found buried in front of the Appellant's house; and also whose money was found in the Appellant's possession.

On Appeal,

Held: There is circumstantial evidence on record to establish that the Appellant is guilty of an offence under s. 394 of the Penal Code. It must be she who by administering poison, had committed hurt to the deceased as defined in s. 319 of the Code for the purpose of committing theft of the deceased's property, and therefore the offence committed is robbery under s. 390 of the Code.

Held further: It is doubtful whether there was a common intention on the part of the Appellant and others to kill the deceased.

As the act of killing and burying the deceased could not be the work of one person, unless it can be shown that there was a common intention to kill as well as to rob the deceased, the Appellant cannot be convicted of an offence under s. 302 (1) (*b*) of the Penal Code read with s. 34 thereof.

The inference of common intention should not be reached unless it is a necessary inference.

Maung Myint v. *The Union of Burma*, (1948) B.L.R. 379 (H.C.); and *Mahbu Shah* v. *King-Emperor*, 72 Indian Appeals, p. 148, referred to.

* Criminal Appeal No. 274 of 1964/Criminal Reference No. 18 of 1964, Appeal from the order of the 1st Special (Sessions) Judge of Pyapon, dated the 9th day of October 1964, passed in his Criminal Regular Trial No. 9 of 1964.

C.C. 1964

DAW THAN YIN v. THE UNION OF BURMA.

Accordingly, the conviction under s. 302 (1) (*b*) was altered to that under s. 394 of the Penal Code.

Kyaw Myint (Advocate) for the appellant.

Mya Shein (Government Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Criminal Regular Trial No. 9 of 1964 of the 1st Special Judge, Pyapon, the appellant Daw Than Yin was convicted of the offence punishable under section 302 (*1*) (*b*) and section 392 of the Penal Code for having murdered the deceased Ko Thein Pe after robbing him and she was sentenced to death and to rigorous imprisonment for seven years respectively.

The deceased Ko Thein Pe and U Po Nyan (PW 2) who figured as the main witness for the prosecution were respectively Vice-Chairman and the Chairman of the Land Committee. In their capacity as such they had to collect agricultural loans from tenants for which they had to give joint receipts. On the 17th of March 1964, the deceased U Thein Pe collected from Ko Mya Maung (PW 16) K 300 for which the latter was given the receipt (Exhibit "၀") signed not only by Ko Thein Pe but also by U Po Nyan. On the same day U Po Sein (PW 22) gave a sum of K 725 to Ko Thein Pe for which he was also given a receipt signed jointly by Ko Thein Pe and U Po Nyan (Exhibit "ဏ"). On the 19th of March 1964, one Maung Sein paid a sum of K 200 to Ko Thein Pe for which he was given a temporary receipt, (Exhibit "၃"). On the same day, U Mya Thaung (PW 12) gave K 200 in two one-hundred-kyat notes to Ko Thein Pe who promised to give him a receipt later; at the time these notes were given the latter wrote something on each note saying that it was just to remember who the payer was. The payment was made in the presence of Ko Aung Tin (PW 13) brother-in-law of Ko Thein Pe at Ko Thein Pe's own house and he (Aung

Tin) also saw Ko Thein Pe write something on each of the currency notes saying it was done in order to remember who paid. Ko Thein Pe's younger sister, Ma Than Kyi (*a*) Ma Khwe Ma (PW 4) wife of Ko Aung Tin (PW 13), who was also present, was positive that what Ko Thein Pe wrote on each of the two hundred-kyat notes was the name of the payer Ko Mya Thaung. Ko Mya Thaung received a receipt jointly signed by Ko Thein Pe and U Po Nyan (Exhibit "ခ") from the hand of Ko Aung Tin (PW 13) with whom it was left as Ko Thein Pe had to go, with the Chairman of the Land Committee U Po Nyan (PW 2), to Dedaye for the purpose of crediting the monies collected by them into the treasury.

Both U Po Nyan and Ko Thein Pe arrived together at Dedaye in the afternoon of the 7th *lazan of Tagu* last 19th March 1964 and they put up at the house of the appellant Daw Than Yin. At about 9 a.m. the next morning, namely, 8th *lazan of Tagu* last, Ko Thein Pe, U Po Nyan and Daw Than Yin were seen together at Daw Than Yin's house by U Po Khwe (PW 11) whose house is on the head-side of the appellant's house. U Po Khwe, as usual, was then bathing at the tap in front of that house and he overheard Ko Thein Pe telling U Po Nyan that the money could not be credited that day as the Township Officer was out on tour. That was the last time that anybody, except U Po Nyan and the appellant Daw Than Yin, saw the deceased Ko Thein Pe alive. He was missing from that day and his dead body was later discovered buried up under three feet of earth at a spot about six feet in front of Daw Than Yin's house and within her own compound, by U Tun Myint, P.S.O. (PW 1), Dedaye (the Investigating Officer) who at that time was accompanied by Dr. U Aye (PW 14), Civil Assistant Surgeon and U Maung Maung Shin (PW 32), Township Magistrate, who were present to witness the body being disinterred. As to what happened in the

C.C. 1964

DAW THAN YIN v. THE UNION OF BURMA.

mean time, divergent stories were told by U Po Nyan (PW 1) and the appellant Daw Than Yin who was his own niece.

According to U Po Nyan, on the day of his arrival at Dedaye together with the deceased Ko Thein Pe (namely, on the 7th *lazan* of *Tagu* last) they had dinner at the appellant's house and slept there for the night, the appellant's husband being away to attend a marriage at Gwa-lay village. With the appellant were her own daughter Ma Khin Win and son Maung Tha Htoo who slept together with them that night. The next morning both he and Ko Thein Pe woke up and after having a bath, sat down to have breakfast with the appellant. They were given *Nga-pi-gyaw*, dried-fish and beef curry. The appellant herself put the beef curry into his plate as well as Ko Thein Pe's plate and both of them ate that curry. The appellant was the first person to rise from the breakfast table followed by him, Ko Thein Pe being the last to leave the table. After breakfast they came out to the front room and there they had plain-tea. Sometime later, he felt so giddy that he told Ko Thein Pe how he was feeling. Ko Thein Pe then asked him to stay back at the appellant's house while he alone would go to the treasury to credit the money. He then fell asleep and only woke up at about dinner time. He was asked by the appellant whether he would like to have any dinner to which he replied that he did not feel like it. After asking the appellant where Ko Thein Pe was and being told by her that Ko Thein Pe had left to go back to the village he slept for the night. He vomited once during the night and only recovered from giddiness the next morning. He waited at the appellant's house for three days and on the 12th *lazan* of *Tagu* last (24th March 1964) Ko Thein Pe's younger sister Ma Than Kyi (*a*) Ma Khwe Ma arrived at Dedaye from their village to say that Ko Thein Pe had not yet returned home. He and Ma

Than Kyi went round Dedaye searching for Ko Thein Pe at the houses of Ko Thein Pe's acquaintances in vain. He met U Htin Gyaw (PW 6), an officer of the Co-operative Department to whom he said that Ko Thein Pe was missing with the money meant to be credited at the treasury and that he might be killed by his enemies. He then went with Ma Than Kyi to report to the police station about Ko Thein Pe's disappearance with the monies. He told the Township Officer that there was about K 2,000 with Ko Thein Pe. The next day, he said, he credited the money which was in his possession.

The appellant Daw Than Yin, who gave evidence on behalf of her own defence, admitted that the deceased Ko Thein Pe and her uncle, U Po Nyan, came to put up at her house on the occasion they came to credit the money at Dedaye treasury. She also admitted that after sleeping one night at her house they had breakfast the next morning and that the breakfast was prepared for them by her. She however said that after their breakfast, when Ko Thein Pe and U Po Nyan were having plan-tea out in the front-room, she left the house with a view to go to Danyingone village for the purpose of collecting a debt from U Tun Aung (DW 4). On arrival at Thegon village she met U Po Yi (DW 2) to whom she said that she was on her way to Danyingone. On arrival at U Tun Aung's house in Danyingone she asked him for the debt he owed her as the purchase price of her bullocks. U Tun Aung brought out some money and gave it to her. She had dinner at U Tun Aung's house and on the way back to the village she met U Kyaw Gyi (DW 5) who accompanied her back to Dedaye. U Kyaw Gyi came with her to her house to have some plain-tea. On arrival at her house she found U Po Nyan alone and U Po Nyan told her that Ko Thein Pe had left saying that he would be returning to the village after crediting the money he had collected into the treasury. As the money given to her by U Tun

C.C. 1964

DAW THAN YIN v. THE UNION OF BURMA.

Aung as price of the bullocks sold by her was in currency notes of smaller denomination she exchanged those notes with K 100 and K 50 notes in the possession of her uncle U Po Nyan. That night at about 11 p.m. she was awakened from sleep by the villagers from Danyingone, who said that her husband had been sent to hospital as he was suffering from diarrhœa on his way back from Gwa-lay village. She accordingly went to the hospital and slept there for the night while her daughter and son slept at home with U Po Nyan.

Daw Than Yin's story is corroborated to a large extent by U Tun Aung (DW 4) who is her relation and who said that he had given her K 200 as purchase price of the bullocks on the very day that the appellant's husband had to be admitted to hospital. She was also supported by U Kyaw Gyi (DW 5) who said that he accompanied her back from Danyingone to Dedaye and saw U Po Nyan exchanging currency notes with those of the appellant. This witness said he also heard U Po Nyan tell Daw Than Yin that Ko Thein Pe went away after saying that he would return to the village after crediting the money into the treasury.

So, if U Po Nyan be believed the last person with whom the deceased Ko Thein Pe was seen alive was his niece Daw Than Yin whereas if the appellant be believed the last person with whom Ko Thein Pe was seen alive was her uncle U Po Nyan.

Now, it is necessary to refer to other circumstantial evidence on the record. As soon as U Tun Myint (PW 1), Investigating Officer, was told about the disappearance of Ko Thein Pe with about K 2,000 on his person, he started making inquiries. On the next day, namely, the 25th of March 1964, he inspected the house of the appellant Daw Than Yin and saw what looked like blood-stains on the planks which formed the lower portion of a wall. He had these planks removed for chemical examination.

Thereafter, as he had to leave for Pyapon on Government duty he left instructions with his assistant U Kyaw Win to carry on with the investigation. On the 26th of March 1964, U Kyaw Win searched the appellant's house and, acting on information received, looked behind the fence of the appellant's house near the lavatory. There he found the lower ply of a double-ply mat bearing the word "ဘ၍း" written in red ink. He seized it, and cut off a portion which he thought was blood-stained. He also seized a *dama* which he also thought to be blood-stained. On the return of U Tun Myint from Pyapon the planks which he had seized as well as the *dama* and the piece of mat which had been seized by his assistant U Kyaw Win were sent to the Chemical Examiner for report. On the 29th of March 1964, U Tun Myint himself searched the house of the appellant and found a *mamootie* which appeared to have been used recently. He, therefore, examined closely the ground in the vicinity of the appellant's house and at a spot about four cubits in front of the *phanatchut* of the house he saw that the earth appeared to be more porous than the rest. Being suspicious, he fathomed the depth with a split-bamboo and found that he could get a putrid smell. He accordingly called in the Township Magistrate, U Maung Maung Shin (PW 32) and the Civil Assistant Surgeon Dr. U Aye (PW 14) as witnesses to the disinterment of what he suspected to be a body lying buried in the ground. Under three feet the body was found. The upper part of the body was wrapped in one ply of a double-ply mat. The lower part of the body was found wrapped in a blanket. Strings were tied round the mat and these strings were subsequently found to be of the same kind as those found inside the house of the appellant. The dead body was sent to the hospital where it was identified by a number of people, including the deceased Ko Thein Pe's own sister Ma Than Kyi (PW 4) and brother, Ko Mya Maung

C.C. 1964

DAW THAN YIN v. THE UNION OF BURMA.

(PW 17). The appellant Daw Than Yin was arrested that very day and on the next day, a close search inside her house by the Township Magistrate, U Maung Maung Shin (PW 32) accompanied by the P.S.O. U Tun Myint (PW 1) and search-witnesses Ko Aung Thein and U Mya Thein revealed the presence of a packet hidden inside the mattress of the appellant. Inside the packet was K 1,600 in currency notes which included the two K 100 notes each bearing the name of Ko Mya Thaung in the handwriting of the deceased Ko Thein Pe. These two currency notes are exhibited as (Exhibit No. 18).

Dr. U Aye, Civil Assistant Surgeon, Dedaye (PW 14) sent the contents of the liver, heart and right kidney of the deceased Ko Thein Pe to the Chemical Examiner for report and subsequently received the report (Exhibit" ဃ") which reads:—" A mydriatic alkaloid most probably from datura was detected in all the specimens sent."

Dr. U Aye who performed the post-mortem examination of the deceased also found two *dah*-cuts on the throat each of which was necessarily fatal.

The prosecution in this case had tried to prove by the evidence of several witness that the appellant had on previous occasions tried to administer poisoned food with a view to committing theft or robbery. Ma Saw Yi (PW 7), whose house is on the foot-side of the appellant's house, said that about six years ago the appellant came to her house bringing *mokhinga* which she ate. About half an hour later she became very drowsy. Thereupon, the appellant came again to her house and took her inside the room. She lost consciousness and when she revived the next morning she found that a gold chain weighing about three ticals which she was wearing at the time she lost consciousness was missing. The appellant was suspected of the theft and a report was made to the police. Daw Mya Shin (PW 21) said that about three years ago she and her niece, Ma Khin Yi (PW 31) went to

the appellant's house to buy cloth. They were given rice and pork curry. She lost consciousness after eating the pork curry. Her niece Ma Khin Yi (PW 31) who however did not eat the pork curry, although it was offered to her by the appellant, was well enough to look after her so that she did not lose any of the cash and jewelleries which were then in her possession.

It was the same Ma Saw Yi (PW 7) who saw the appellant throw away a mat behind the back fence. The day after the appellant's house was searched by the Police Station Officer, she gave the information to Sub-Inspector of Police U Kyaw Win when the latter came to call her father to act as a search witness. The mat which was found by Sub-Inspector of Police U Kyaw Win (PW 3) has been exhibited in two parts (Exhibits 3 and 5), one part having been cut by the Sub-Inspector for the purpose of being sent to the Chemical Examiner. These two parts, (Exhibits 3 and 5), formed the lower ply of a two-ply mat of which the upper ply (Exhibit 11) was that in which the dead body of Ko Thein Pe was found wrapped up.

On the evidence on record and partly relying mainly upon the evidence of the prosecution witness U Po Nyan (PW 2), the learned trial Judge convicted the appellant under section 302 (*1*) (*b*) of the Penal Code on the ground that she and she alone could have committed the murder of the deceased Ko Thein Pe. He also convicted her under section 392 of the Penal Code on the ground that the motive for the murder was robbery.

We have carefully scrutinized the evidence on record and we find it difficult to believe that the main witness for the prosecution, namely, U Po Nyan (PW 2) had been telling the whole truth. According to him, when he was getting drowsy the deceased Ko Thein Pe told him to remain behind, while he himself went to the Treasury to deposit the money. If, as U Po Nyan had stated, the

C.C. 1964

DAW THAN YIN v. THE UNION OF BURMA.

deceased Ko Thein Pe also ate the curry which he had eaten, there seems no reason why the deceased Ko Thein Pe should not have been afflicted with the same malady as himself. Therefore, it is difficult to believe his story on this point. Then again, U Po Nyan had given no cogent reason why the day after he fell drowsy after eating breakfast he could not have proceeded to the Treasury to verify whether or not Ko Thein Pe had deposited the money which was brought to Dedaye. According to U Po Khwe (PW 11), U Po Nyan was well enough on that day and he was seen seated with Daw Than Yin. As it is, U Po Nyan did not deposit the money which he himself had brought to Dedaye, till the day after he had reported to the police about the disappearance of Ko Thein Pe. This delay is most suspicious, and it would seem that if Ko Thein Pe's whereabouts could not be traced, U Po Nyan might not even deposit the money at all.

Then again, according to U Po Nyan the hundred-kyat currency notes which Ko Thein Pe had received from U Mya Thaung (PW 12) were given to him by Ko Thein Pe and they were among the money which he himself had credited into the Treasury, the day after he reported the disappearance of Ko Thein Pe to the police. This is flatly contradictory to the statement of the Investigating Officer U Tun Myint (PW 1) and the Township Magistrate U Maung Maung Shin (PW 32), according to whom the two hundred-kyat currency notes bearing the name of U Mya Thaung in the deceased Ko Thein Pe's own handwriting, were among the currency notes found secreted in the appellant Daw Than Yin's mattress. There seems no reason why two responsible officers like U Tun Myint and U Maung Maung Shin should not be believed on this point, and in contrast, the evidence of U Po Nyan (PW 2) must be considered as suspicious. In these circumstances it is difficult to resist the conclusion that U Po Nyan knew more about the robbery and the murder of Ko Thein Pe

than what he had chosen to tell before the Court. His statement must accordingly be treated with the greatest caution. Apart from the evidence of U Po Nyan, there is strong circumstantial evidence on record to show that the appellant Daw Than Yin was implicated in the robbery of the deceased Ko Thein Pe's although it is doubtful whether it was she who had actually murdered him. The following facts have been proved beyond reasonable doubt.

(*a*) Mydriatic alkaloid, which is a poison, must have been administered to the deceased before he was cut to death.

(*b*) The robbery and the murder of the deceased took place while he was in no fit condition to raise a hue and cry.

(*c*) The deceased was last seen alive by an independent witness U Po Khwe (PW 11) in the company of the appellant and her own uncle U Po Nyan.

(*d*) Four days later the body of the deceased was found buried under three feet of earth, a few feet away from the *panachut* of the appellant's house. There were two *dah*-cuts on the neck which could have been inflicted by the *dahma* which was seized from her house.

(*e*) The appellant was seen throwing away a mat which was probably the one subsequently found by U Kyaw Win (PW 3). This was the lower ply of a two-ply mat, the upper ply of which had been used to wrap up the body of Ko Thein Pe, after the murder had taken place.

(*f*) In the possession of the appellant was found two one hundred-kyat currency notes which had

C.C. 1964

DAW THAN YIN v. THE UNION OF BURMA.

been given to the deceased Ko Thein Pe by U Mya Thaung, and had been marked with U Mya Thaung's name by the deceased himself, the day before the murder took place.

(*g*) The appellant had been giving poisonous food to other people on at least two occasions, once to Ma Saw Yi about six years ago and once to Daw Mya Shin (PW 21) about three years ago. Ma Saw Yi lost her gold chain while under the influence of the poisonous food.

The appellant's defence was of course, an alibi, and she is supported to some extent by the defence witnesses. However, it is not difficult to obtain witnesses in support of such alibis, as even her next door neighbour U Po Khwe (PW 11) was found to be susceptible to such suggestions as would tend to support the appellant's alibi. He admitted in cross-examination that the appellant was seen going to the hospital on the evening of the 8th *lazan* of *Tagu*. In point of fact, the appellant could not have gone to the hospital till after 11 p.m. when her husband was brought there for treatment of his diarrhœa.

The learned Government Advocate, who had appeared on behalf of the prosecution, had admitted that on the evidence on record it would be difficult to support the conviction of the appellant under section 302 (1) (*b*) of the Penal Code, on the assumption that the appellant and no other person must have murdered the deceased. In the opinion of the Government Advocate, the appellant should have been convicted of the offence under section 328 of the Penal Code for administering poison to the deceased with intent that he might be robbed, and under section 414 of the Penal Code for concealing stolen property, knowing or having reason to believe the same to be stolen.

In our opinion, however, the circumstantial evidence on record is sufficient to establish that the appellant was guilty of the offence punishable under section 394 of the Penal Code. It must be she who by administering poison, had committed hurt to the deceased Ko Thein Pe as defined in section 319 of the Penal Code, for the purpose of committing theft of Ko Thein Pe's property. Therefore, the offence committed is robbery as defined in section 390 of the Penal Code which enacts that theft is robbery if in order to the committing of theft hurt is caused.

Although undoubtedly the appellant was in a conspiracy to rob the deceased Ko Thein Pe, it is doubtful whether there was common intention on the part of the appellant and others to kill the deceased Ko Thein Pe. In this connection, we are unable to believe that the act of killing the deceased Ko Thein Pe and of burying him under three feet of earth in front of the appellant's house could be the work of one person. Accordingly, if more than one person are involved in the murder of the deceased, unless it can be shown that there was common intention to kill as well as to rob Ko Thein Pe, the appellant cannot be convicted of the offence punishable under section 302 (1) (*b*) of the Penal Code read with section 34 thereof. As pointed out by the late High Court in *Maung Myint* v. *The Union of Burma* (1) following the decision in the case of *Mahbu Shah* v. *King-Emperor* (2) an inference of common intention to kill should not be reached unless it is a necessary inference; which means, that it must be the only reasonable inference possible under the circumstances of the case. We are unable to hold that the only reasonable inference possible in this case is that the appellant had intended to kill the deceased Ko Thein Pe, as well as rob him. Furthermore,

(1) (1948) B.L.R. 379 (H.C.). (2) 72 Indian Appeals, p. 148.

C.C.
1964

DAW THAN YIN
v.
THE UNION OF BURMA.

as admitted by the learned Government Advocate, it can hardly be held that it was the appellant and the appellant alone who had killed the deceased.

For these reasons, we would set aside the convictions of the appellant under section 302 (*i*) (*b*) of the Penal Code and section 392 of the Penal Code and the sentences thereunder and instead, direct that the appellant be convicted under section 394 of the Penal Code for which she is sentenced to transportation for life.

APPELLATE CRIMINAL

Before U San Maung, J.

(1) LA HTAW NAW (2) LA HTAW LA AND (3) ZAW HPANG (APPELLANTS)

C.C. 1964 Dec. 3.

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

Criminal Procedure Code s. 44—duty to report to police or magistrate—Penal Code s. 118—punishment under.

Three labourers in the employ of the 1st Appellant had been taken away from the house of the 1st Appellant by certain members of the Kachin Independent Army, in the presence of the 2nd Appellant (brother of the 1st Appellant), for the purpose of being killed on the ground that they were Government spies. The leader of the said group of K.I.A. members was the step-son of the 3rd Appellant, and who had been informed of the incident by the 1st Appellant. None of the Appellants had reported the matter to any Magistrate or Police Officer.

Held: Under s. 44 of the Criminal Procedure Code (which section applies to the Kachin Hill Tract), all the 3 appellants were under a legal duty to report to the nearest magistrate or police officer, the intention of the members of the K.I.A. to murder the said three labourers.

The Appellants must be presumed to know that it was very likely that their omission to report the matter to the police would facilitate the commission of the offence of murder. Accordingly, the Appellants were properly convicted under s. 118 of the Penal Code.

Held further: As it has not been proved beyond reasonable doubt that the 3 labourers have been murdered, the Appellants cannot be punished on the footing that the offence which their omission to report to the police had facilitated, had in fact been committed. The maximum sentence to which they could be punished is therefore 3 years.

Mya Sein (Advocate) for the appellants

Ba Pe (Government Advocate) for the respondent.

* Criminal Appeal No. 53 of 1964, Appeal from the order of the 2nd Special Judge, of Myitkyina, dated 25th May 1964 passed in C.R.T. No. 5 of 1963.

1964

(1) La Htaw Naw
(2) La Htaw La
and
(3) Zaw Hpang
v.
The Union of Burma.

U San Maung, J.—In Criminal Regular Trial No. 5 of 1963 of the Second Special Judge, Myitkyina, the appellants La Htaw Naw, La Htaw La and Zaw Hpang were convicted of the offence punishable under section 118 (1) of the Penal Code and were sentenced to three years' rigorous imprisonment. The appellant La Htaw Naw was also convicted of the offence punishable under section 342 of the Penal Code and was sentenced to six months' rigorous imprisonment, this sentence to run concurrently with that under section 118 (1) of the Penal Code.

The facts as disclosed in the evidence of the witnesses for the prosecution are briefly these:

At about 9 p.m. on or about the 21st September 1963, Maung Sa (*a*) Pauk Sa (PW 3) who is the main witness for the prosecution was listening to the radio in the house of the appellant La Htaw Naw, he being a labourer in the employ of this appellant. Listening to the radio with him were other labourers Ba Mye, Tun Shein and Khin Maung. Besides the family of U La Htaw Naw, there was also present in the house the appellant La Htaw La, younger brother of La Htaw Naw. While thus listening to the radio a party of about 20 Kachin Independent Army members led by Bauk Naw, step-son of the appellant Zaw Hpang and Ma Gum a villager of Mayan village came into La Htaw Naw's house and arrested the four Burmese labourers *viz.*: Maung Sa, Ba Mye, Tun Shein and Khin Maung. They were tied with ropes and when they were about to be taken away under arrest both Maung Sa and his wife Ma Shwe Ei (PW 5) implored Bauk Naw not to allow Maung Sa to be taken away. As Maung Sa was well known to Bauk Naw, it was through the intermediary of Bauk Naw that Maung Sa was spared. He was nevertheless told not to leave the compound of La Htaw Naw. The next day Maung Sa and his wife were not allowed to stay inside their hut

C.C. 1964

(1) La Htaw Naw
(2) La Htaw La
and
(3) Zaw Hpang
v.
The Union of Burma.

which was within La Htaw Naw's compound. They were kept locked up in a room in La Htaw Naw's house every night for about six days. The day after the three labourers of La Htaw Naw were taken under arrest by members of the Kachin Independent Army Maung Sa was told by La Htaw Naw that these labourers and three others who had also been arrested from the Sugar Plantation *viz.*: Chit Pe, Chit Thaung and Maung Yin had been killed by members of the Kachin Independent Army.

After being at La Htaw Naw's house for six days and nights Maung Sa's wife Ma Shwe Ei obtained permission of La Htaw Naw to return to her village for medical treatment as she was ill. With La Htaw Naw's permission Maung Sa was allowed to see his wife off at the railway station about one hundred and fifty feet away from La Htaw Naw's house. Maung Sa however managed to board the train in spite of the attempts of La Htaw Naw who came with him to prevent this. After leaving his wife at her village Maung Sa went and reported the matter at a detachment of the Burma Army stationed at Hopin. Thence he was sent to Mogaung where he reported to the Chairman of the *Na-La-Ka* and the police. The police investigation led to the arrest of the three appellants and the prosecution under section 118 (1) of the Penal Code.

As to the motive for which the members of the Kachin Independence Army took away the three labourers from the house of the appellant La Htaw Naw, there is the evidence of Maung Sa to the effect that while he was interceding with Bauk Naw for his life. Bauk Naw said to the other three labourers that they were to be killed. Bauk Naw also told Maung Sa that he must not divulge this fact to anybody as otherwise he also would be arrested and killed like the three other labourers. Maung Sa's wife who corroborated her husband in other respect did not speak about this statement by Bauk Naw to Maung Sa and other labourers that the three men would be killed.

C.C. 1964

(1) La Htaw Naw
(2) La Htaw La
and
(3) Zaw Hpang
v.
The Union of Burma.

However, this will not necessarily mean that Maung Sa was not telling the truth as it was quite possible that Ma Shwe Ei might not have heard it, or having heard it might not have remembered to state this fact when she was examined by the Court. She was not cross-examined in this respect, so that there was no contradiction between her and her husband. It was a case of mere omission on her part to mention a fact which was stated by her husband Maung Sa.

When Maung Sa was examined by Captain Khin Maung, Chairman of the Security and Administrative Committee, Mogaung, he did not mention specifically about the threat by Bauk Naw. However it is clear that from Maung Sa's statement to Captain Khin Maung that Maung Sa was sure that the three labourers were taken away that night for the purpose of being killed. Therefore, it might not have occurred to him that the threat uttered by Bauk Naw was an important fact which should be mentioned in making his report to Captain Khin Maung.

The three appellants, after being charged, elected to give evidence on oath on behalf of their own defence. The appellant La Htaw Naw said that it was not true that three of his labourers, *viz.*: Tun Shein, Ba Mye and Khin Maung were taken under arrest by the members of the Kachin Independent Army from his house in his presence as stated by Maung Sa. His story was that he was told by Maung Sa on the morning of the 23rd of September that the three labourers had been taken away by Ma Gum La. He told Maung Sa to report the matter to the Chairman of the Village Security and Administrative Committee and also to the Taunggyoke U Zaw Phan. Maung Sa said that it would be sufficient if La Htaw Naw himself reported to the Taunggyoke. Accordingly he went to the appellant U Zaw Hpang at about 9 a.m. to report the matter. The appellant Zaw Hpang told him that he would make inquiries into the matter.

According to the appellant Zaw Hpang, when the appellant La Htaw Naw came and reported to him about what Maung Sa had told him he said that he would make inquiries. Ma Gum who was said to have taken the three labourers away being an ordinary villager, and not a member of the Kachin Independent Army, he did not make any report to the Police, Township Officer, the Sub-divisional Officer or other authorities. He admitted that Bauk Naw was his step-son.

The appellant U La Htaw La on oath denied that he was present at the house of La Htaw Naw at the time when the three labourers were said to have been taken away in the circumstances stated by Maung Sa.

The defence of the three appellants had been rejected by the learned trial Judge and I have no doubt that the learned trial Judge was quite justified in this rejection. Accordingly, it must be taken as established that the three appellants, La Htaw Naw, La Htaw La and Zaw Hpang knew that the three comrades of Maung Sa were taken away by members of the Kachin Independent Army led by Zaw Hpang's own step-son Bauk Naw and one Ma Gum, a villager of Mayan village for the purpose of being killed. Apart from the threat heard by Maung Sa it must have been obvious to anybody that when the three Burmans were taken away by members of the Kachin Independent Army on the ground that they were Government spies, they were very likely to be killed.

Now, the Criminal Procedure Code, 1898, has been extended to the Kachin Hill-tract with such modification as has been made in the Schedule thereto, by Political Department Notification No. 10, dated the 27th of March 1922. (*See* page 73 of the Kachin Hills Manual). Under section 44 of the Criminal Procedure Code, every person aware of the commission of, or of the intention of any

C.C. 1964

(1) La Htaw Naw
(2) La Htaw La
and
(3) Zaw Hpang
v.
The Union of Burma.

other person to commit, any offence punishable under section 302 or section 304 of the Penal Code must give information to the nearest Magistrate or Police Officer of such commission or intention, unless there is reasonable excuse for which the burden of proof lies upon him. Therefore, all the three appellants were under a legal duty to report to the nearest Magistrate or Police Officer the intention of the members of the Kachin Independent Army to murder the three labourers who had been taken away under arrest from the appellant La Htaw Naw's house. The failure to make such a report was probably due to the fact that one of the leaders of the band of Kachin Independent Army which took the three labourers away under arrest was the step-son of the appellant Zaw Hpang. If prompt report had been made it was most likely that members of the police force combined with the Army personnel would have tried to rescue the three labourers. The appellants must therefore, be presumed accordingly to know that it was very likely that their omission to report the matter to the police would facilitate the commission of the offence of murder which was punishable with death or imprisonment for life.

The convictions of the appellants under section 118 of the Penal Code are justified.

As regards the appellant La Htaw Naw it is clear from the evidence of Maung Sa and his wife that for six nights they were kept locked up in his house to prevent Maung Sa from going to the police and inform them about the arrest of his three comrades. This appellant has been rightly convicted of the offence under section 342, Penal Code as well.

On the evidence on record it has not been proved beyond reasonable doubt that the three labourers had in fact been murdered although it is most likely that they are no longer alive. Nevertheless the appellants cannot

C.C.
1964

(1) LA HTAW NAW
(2) LA HTAW LA
AND
(3) ZAW HPANG
v.
THE UNION OF BURMA.

be punished on the footing that the offence which their omission to report to the police had facilitated, had in fact been committed. The maximum sentence to which they could be punished is therefore three years.

In the circumstances of this case I see no reason for interfering with the sentence meted out to the appellants. Their appeals are accordingly dismissed.

CIVIL REFERENCE

Before U Bo Gyi, U San Maung, and U Tun Tin, JJ.

C.C. 1964

Nov. 14.

MA SEIN NYUN CIGAR COMPANY (APPLICANT)

v.

THE COMMISSIONER OF COMMERCIAL TAXES, BURMA (RESPONDENT).*

Sales Tax Rules—Rule 23—Revision by Financial Commissioner of an assessment already revised by him under s. 19—res judicata—*whether applies—S.* 11 *Civil Procedure Code.*

In a previous Revision under s. 19 of the Sales Tax Act, the Financial Commissioner had dealt with the question of wilful default under s. 10 (3) of the Act, and the question of limitation under Rule 25 of the Rules. In a subsequent revision under Rule 23 of the Rules, he had sought to set aside the same assessment for re-assessment at the deferred rates instead of the discount rates.

One of the questions which arose, and which was referred to the Chief Court by the Financial Commissioner, was whether the principle of *res judicata* under s. 11 of the Civil Procedure Code, applied to the subsequent revision proceedings.

Held: It is clear that in the previous Revision, the Financial Commissioner was dealing with an entirely different matter, and therefore the question must be decided in his favour.

Choung Po (Advocate) for the applicant.

Ba Pe (2) (Government Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This reference arises out of the order of the Financial Commissioner (Commerce) dated the 28th of January 1964 in his Sales Tax Revision Case No. 1 Gagyi-12 of 1964. The facts giving rise to the present reference are briefly these: For the assessment year 1953-54, the applicant Ma Sein Nyun Cigar Co. was

* Civil Reference No. 51 of 1964, against the order of the Financial Commissioner (Commerce), Rangoon, in Sales Tax Revision Case No. 1 Gagyi-12 of 1964.

assessed to sales tax on the total sales of K 12,60,000. The applicant appealed to the Assistant Commissioner of Income-tax against the assessment but its appeal was dismissed and the further appeal to the Commissioner of Commercial Taxes was dismissed on the 17th of July 1961. The applicant then filed a revision under section 19 of the Sales Tax Act before the Financial Commissioner (Commerce) and when that revision was also dismissed moved the Financial Commissioner to refer to this Court two questions, namely, (*a*) whether under the facts and circumstances of the case there was wilful default within the meaning of section 10 (2) of the Sales Tax Act, 1952, and (*b*) whether under the facts and circumstances of the case the assessment was barred by limitation under Rule 25 of the Sales Tax Rules, 1952. The reference was answered in the sense that the first question involved a pure question of fact and that the assessment was not barred by limitation. Thereafter, the Commissioner of Commercial Taxes wrote a letter No. 40-7 Kha-63 (3748), dated the 27th of December 1963 for the revision of the order of assessment as it was wrongly made at the discount rate. The Financial Commissioner for the reasons given by him in his order mentioned above set aside the assessment and directed the Commissioner of Commercial Taxes to make a re-assessment from the stage at which the total taxable value of turnover had been determined. Being dissatisfied with this order of the Financial Commissioner the applicant was successful in moving him to refer to this Court, under section 20 (*1*) of the Sales Tax Act, the following questions of law:

> (1) Whether the principle of *res judicata* under section 11 of the Civil Procedure Code read with sections 4 and 5 of the Civil Procedure Code applies to revisional proceedings before the Financial Commissioner under Rule 23 of the Sales Tax Act in view of previous revisional application already filed and decided by the Financial Commissioner.

C.C. 1964

MA SEIN NYUN CIGAR COMPANY v. THE COMMISSIONER OF COMMERCIAL TAXES, BURMA.

(2) Having regard to all the provisions in Chapter XII of the Sales Tax Rules and also to the *ejusdem generis* rule of interpretation whether the general expression "or otherwise" directly following the clause "application by an assessee" can be widely interpreted so as to make the Commissioner of Commercial Taxes competent to file a revision before the Financial Commissioner.

(3) In view of Rule 26 of the Sales Tax Rules which empowers the Sales Tax authorities to rectify any mistake apparent on the face of the record, whether the Commissioner can invoke the revisional jurisdiction of the Financial Commissioner under Rule 23.

(4) . . . Whether the period of sixty days prescribed under Rule 23 (C) should be counted from the date of the order by the Commercial Tax Officer or from the Commissioner's appellate order.

(5) . . . In view of specific provisions of law laid down in section 18 of the Sales Tax Act, prohibiting revisions and appeals other than those contemplated in sections 19 and 20 of the Act, whether a revisional application can be maintained or filed by the Sales Tax authorities under Rule 23 of the Sales Tax Rules.

(6) . . . Whether any provisions of the Sales Tax Rules made under section 28 of the Sales Tax Act can override any substantive provisions of the Act?

Of these, Questions No. 2, 3, 5 and 6 related to the same question regarding the validity of Rule 23 (1) of the Sales Tax Rules 1952, as was dealt with by this Court in Civil Reference No. 14 of 1964 on the application of the Burma Pearl Fishing and Culture Syndicate. There it was held that the words "or otherwise" appearing in Rule 23 (1) of the Sales Tax Rules, 1952, were not *ultra vires* of the rule making power of the then President of the Union and that therefore the Financial Commissioner can *suo motu* revise the order of his subordinate officers in the Commercial Tax Department.

Regarding Question 4, this Court had held in Civil Reference No. 50 of 1964 on the application of A. Scott & Company that the Financial Commissioner can revise the order of officers of the Commercial Tax Department within four years from the date of the appellate order if there had been an appeal against the order of the Commercial Tax Officer.

Accordingly, Question (1) alone remains to be determined. It is contended that the principle of *res judicata* as laid down in section 11 of the Civil Procedure Code applies to the case now under consideration and that the Financial Commissioner who had already dealt with the assessment on the applicant, on the application of the applicant under section 19 of the Sales Tax Act cannot now deal with the matter raised by the Commissioner of Commercial Taxes by his letter No. 40-7 Kha-63 (3748) of the 27th December 1963.

However, it is clear from what has been stated above that in the previous case on the application by the applicant under section 19 of the Sales Tax Act the Financial Commissioner (Commerce) was dealing with an entirely different matter, namely, whether there was wilful default on the part of the applicant within the meaning of section 10 (3) of the Sales Tax Act, 1952, and whether the assessment was barred by limitation under Rule 25 of the Sales Tax Rules, 1952. He was not considering whether the assessment should be set aside because it had been made at the wrong rate as contended by the Commissioner of Commercial Taxes. Therefore, as pointed out by this Court in Civil Reference No. 50 of 1964, already mentioned above, the answer to this question must be in favour of the Financial Commissioner. It is answered accordingly. The applicant must pay costs of this reference, Advocate's fees being assessed at 10 gold mohurs.

CIVIL REFERENCE

Before U Bo Gyi, C.J., U San Maung, and U Saw Ba Thein, JJ.

C.C. 1964

Oct. 21.

NAGA CHEROOT MANUFACTURING CENTRE
(APPLICANT)

v.

THE COMMISSIONER OF COMMERCIAL TAXES, BURMA
(RESPONDENT) *

Sales Tax—Rule 25—escaped assessment—question of—whether arises when proceedings for assessment has not yet terminated—when assessment reaches final stage—revision under R. 23 of the Rules—continuation of original proceedings—opening of whole assessment and assessment de novo—*Reference—scope of reference—Ss. 19 and 20 of the Sales Tax Act.*

By an order passed in February, 1961, the Applicant had been assessed on a best of judgment basis for the Assessment Year 1955-56, under s. 10 (2) (*b*) of the Sales Tax Act. In October, 1963, on a search being made of the Applicant's premises, accounts books were discovered which showed that the assessment made was far too low. As the Sales Tax Officer could not proceed under Rule 25 of the Sales Tax Rules on the basis of escaped assessment (the 2 years period of limitation having expired), he moved the Financial Commissioner through the Commissioner of Commercial Taxes to set aside his own assessment under Rule 23.

It was contended that the Financial Commissioner could not have acted in revision, as the order passed by him would defeat the provisions of Rule 25 of the Sales Tax Rules, which deals with a case of escaped assessment.

Held: Income has not escaped assessment if there are pending at the time proceedings for the assessment of the assessee's income which have not yet terminated in a final assessment.

Sir Rajendranath Mukerjee v. *Commissioner of Income-tax, Bengal*, (1934) 2 I.T.R. 71 at p. 77; *Lachiram Basantlal* v. *Commissioner of Income-tax, Bengal*, I.L.R. 58 Cal. 909, referred to and followed.

Regarding the question as to when an assessment has arrived at the final stage, there is authority for the proposition that proceedings in review, in revision and on appeal are really continuations of the original proceedings.

* Civil Reference No. 32 of 1964, against the order of the Financial Commissioner (Commerce), Rangoon in Sales Tax Revision Case No. 1-Gagyi/24 of 1963.

Messrs. Ranchhoddas Jethabhai & Co. v. *The Hon'ble Minister for Judicial Affairs and others*, (1952) B.L.R. 227 (S.C.), referred to and followed.

In the case under consideration, the Financial Commissioner had set aside in revision the order of the Commercial Tax Officer passed in February, 1961, within the prescribed period of four years. The Revision being really a continuation of the original proceedings, there can be no question of escaped assessment within the ambit of Rule 25 of the Sales Tax Rules, and the whole matter is opened up for fresh inquiry and assessment *de novo* by the Commercial Tax Officer, and all the remedies to which the assessee can have under the Sales Tax Act and Rules are again available to him. Therefore the Financial Commissioner's order does not contravene any provision of the Sales Tax Act or Rules.

The Commissioner of Income-tax v. *Ved Nath Singh*, (1940) 8 I.T.R. 222, referred to and distinguished.

Obiter: Since s. 20 of the Sales Tax Act speaks of Reference on questions of law arising out of an order passed under s. 19, it is, to say the least, doubtful whether any reference will arise on a question arising out of an order in revision passed *suo moto* by the Financial Commissioner under Rule 23 of the Sales Tax Rules. Since that can hardly be the intention of the legislature, it is a matter for consideration whether s. 20 should not be suitably amended.

Tun Tin (Advocate) for the applicant.

Ba Pe (2) (Government Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This reference under section 20 (1) of the Sales Tax Act is against the order of the Financial Commissioner (Commerce) dated the 5th of March 1964 in his Sales Tax Revision Proceedings No. ၁ ၀၀ /24 of 1963. The facts giving rise to it are briefly as follows:— By an order dated the 20th February 1961, the applicant Naga Cheroot Manufacturing Centre, Mandalay, by its proprietor Daw U was assessed to sales-tax for the assessment year 1955-56 by the Commercial Tax Officer acting under section 10 (2) (*b*) of the Sales Tax Act, 1952, on the basis of his best of judgment owing to default on the part of the applicant to furnish the necessary account books to him. During the month of October 1963, officers of the Commercial Tax Department made a search of the premises of the applicant and discovered books of accounts which showed that the tax to which the

C.C. 1964

NAGA CHEROOT MANUFACTURING CENTRE v. THE COMMISSIONER OF COMMERCIAL TAXES, BURMA.

applicant was assessed was far below what she would have to pay on the basis of these accounts. The Commercial Tax Officer was, however, unable to proceed under Rule 25 of the Sales Tax Rules, 1952, on the basis of the value of goods escaping assessment as the period of two years' limitation prescribed by the rule had elapsed. The Commercial Tax Officer therefore moved the Financial Commissioner through the Commissioner of Commercial Taxes to set aside his own assessment under Rule 23 of the Sales Tax Rules, 1952. This the Financial Commissioner did after giving due opportunity to the applicant of being heard. In passing the order now in question the Financial Commissioner overruled the objection of the present applicant that the words " or otherwise " in Rule 23 (1) of the Sales Tax Rules were *ultra vires* of section 19 of the Sales Tax Act, 1952, that no revision could be entertained by the Financial Commissioner except at the instance of the assessee concerned and that the order sought to be passed by the Financial Commissioner was bad as it would tend to defeat the provisions of law as laid down in Rule 25 of the Sales Tax Rules. The applicant then moved the Financial Commissioner to refer to this Court the questions of law involved and the Financial Commissioner had accordingly referred to this Court the following questions of law:

1. Whether or not the words "or otherwise" in Rule 23 (1) of the Sales Tax Rules are *ultra vires* the provisions of section 19 of the Sales Tax Act, 1952.

2. Whether or not any revision can legally be entertained by the Financial Commissioner except at the instance of the assessee only.

3. Whether or not the Financial Commissioner has any jurisdiction whatsoever to entertain such a revision.

4. Whether or not the order passed in revision by the Financial Commissioner would defeat the provisions as laid down by Rule 25 of the Sales Tax Rules.

Now, by Question Nos. 1 to 3 the applicant in this case sought to raise the same questions of law which were dealt with by this Court in Civil Reference Nos. 14, 15 and 16 of 1964 on the application of Burma Pearl Fishing and Culture Syndicate. There we held that the Financial Commissioner had by virtue of the provisions of sub-rule (1) of Rule 23 of the Sales Tax Rules power to revise *suo motu* the order of the officers of the Sales Tax Department including the Commercial Tax Officer and that the words " or otherwise " in Rule 23 (1) of the Sales Tax Rules, 1952, were *intra vires* of the rule making power of the President of the Union. The learned Advocate for the applicant admits that the order of this Court in the case of Burma Pearl Fishing and Culture Syndicate would cover questions Nos. 1 to 3 now referred to us.

Regarding Question No. 4 the learned Advocate contends that, if as the Commercial Tax Officer had sought to make out, his best of judgment assessment under section 10 (2) (*b*) of the Sales Tax Act, 1952, was far below the figure which should be assessed if the accounts discovered at the premises of the applicant were genuine, it was a case of escaped assessment to which Rule 25 of the Sales Tax Rules of 1952 applied. Accordingly what the Commercial Tax Officer should have done was to have proceeded under that rule, if within time. Since more than two years had elapsed from the year to which the tax related, neither the Commercial Tax Officer acting under Rule 25 nor the Financial Commissioner acting under Rule 23, could take any action. In any case, even assuming that the Financial Commissioner could in revision set aside an assessment on the ground that it was unsatisfactory, he could not, in view of the provisions of clause (*f*) of sub-section (2) to section 28, act after a period of three years had elapsed since the year to which the tax related. It is a matter for consideration whether

C.C. 1964

NAGA CHEROOT MANUFACTURING CENTRE v. THE COMMISSIONER OF COMMERCIAL TAXES, R MA.

the learned Advocate's contention should be allowed to prevail.

Among the cases relied upon by the learned Advocate are: *Commissioner of Income-tax, Burma* v. *T.S.T.S. Chettyar Firm* (1) and *Commissioner of Income-tax Burma* v. *N. N. Burjorjes* (2). In the former it was held that under section 34 of the Income-tax Act, the Income-tax Officer is authorized to assess only the income, profits or gains of the assessee chargeable to income-tax that have escaped assessment, and is not bound to ascertain *de novo* the whole assessable income of the assessee. In the latter it was held that section 34 of the Income-tax Act, applies to income which has escaped assessment, that is to say, when a person has not been assessed at all during the year or when some portion of his income has not been included in his assessment.

In another case relied upon by the learned Advocate, namely, *The Commissioner of Income-tax* v. *U Lu Nyo* (3) the facts are these: In the course of the assessment for 1929-30 the Income-tax Officer rejected the accounts of the assessee for the previous year, namely, 1928-29 in respect of his tobacco business, and upon the materials before him assessed the income under section 23 (3) of the Income-tax Act. In the following year another Income-tax Officer, in the course of proceedings for the assessment year 1930-31, took the view that his predecessor had estimated the quantity of tobacco at too high, and the profit at too low a figure. Thereupon, purporting to proceed under section 34 this officer assessed what he regarded as the income which had escaped assessment for the year 1929-30. It was held by the High Court that the assessment was not under section 34 and that it was without jurisdiction as it was an attempt by

(1) 9 Ran. 28. (2) 9 Ran. 161.

(3) 12 Ran. 118.

the Income-tax Officer *to go behind and revise* the assessment made by his predecessor which was completed and had become final. In *the Commissioner of Income-tax, Burma* v. *Dey Brothers* (4) it was held that although it may be necessary in certain cases to examine income A, which has already been duly assessed, in order to determine whether income B has escaped assessment, that does not mean that income A is liable to be re-assessed under section 34, and that income, profits and gains that have already been duly assessed and the assessment in respect of which has become binding and conclusive cannot be subjected to a revised assessment under section 34 except when the rate originally charged was too low.

The case most strongly relied upon by the learned Advocate is that of the late High Court of Judicature, Rangoon, in *the Commissioner of Income-tax* v. *Ved Nath Singh* (5). There the question arose whether the Commissioner of Income-tax, can in law in exercise of his power of revision under section 33 of the Burma Income-tax Act, assess to income-tax income alleged to have partially escaped assessment without causing proceedings to be initiated by the proper authority under section 34 of the Burma Income-tax Act? After answering this question in the negative a Bench of the late High Court of Judicature proceeded to observe as follows:—"The Commissioner cannot, by purporting to act under section 33 of the Act, take action under section 34, although he can, if the time within which such action must be taken had not expired, direct the Income-tax Officer to take such action."

This dictun is of course obiter, as this was not a point which arose for decision in that case.

Among the other cases relied upon by the learned Advocate are *Delhi Cloth and General Mills Co. Ltd.* v.

(4) 14 Ran. 229. (5) (1940), 8 I.T.R. 222.

C.C. 1964

NAGA CHEROOT MANUFACTURING CENTRE v. THE COMMISSIONER OF COMMERCIAL TAXES, BURMA.

Commissioner of Income-tax, Delhi (6); *Jesa Ram* v. *Commissioner of Income-tax*, (7); *Ganesh Das* v. *Commissioner of Income-tax* (8) and *Sheik Abdul Kadir Maracavar & Co.* v. *Commissioner of Income-tax, Madras* (9). All these decisions are to the effect that the Commissioner of Income-tax cannot in exercise of his powers of revision under section 33 initiate proceedings which would have the effect of assessing income which had escaped assessment after the period of limitation prescribed by section 34 had elapsed.

However, in our opinion the following observation of the Privy Council in *Sir Rajendranath Mukerjee* v. *Commissioner of Income-tax, Bengal* (10) is apposite. The Privy Council said: "Their Lordships find themselves in agreement with the view expressed in *Lachiram Basantlal* v. *Commissioner of Income-tax, Bengal* (11) by the learned Chief Justice (Rankin) at page 118: 'Income has not escaped assessment if there are pending at the time, proceedings for the assessment of the assessees' income which have not yet terminated in a final assessment thereof."

The question is: when can an assessment be said to have arrived at a final stage? In *Messrs. Ranchhoddas Jethabhai & Co.* v. *The Hon'ble Minister for Judicial Affairs and others* (12), the President, on review, set aside the order of the Financial Commissioner which had reversed that of the Collector, and imposed upon the applicants—Ranchhoddas Jethabhai & Co. a penalty of Rs 4,000 under section 192(2) of the Sea Customs Act. One of the contentions raised by the applicant before the late Supreme Court was that the order of the Collector which the Financial Commissioner had set aside had violated

(6) A.I.R., (1929), Lah. 326.
(7) 8 Lah. 347.
(8) 8 Lah. 354.
(9) 2 I.T.R. 372.
(10) (1934) 2 I.T.R. 71 at p. 77.
(11) I.L.R. 58 Cal. 909.
(12) (1952), B.L.R. 227 (S.C.).

the principle of *autre fois convict* as the Collector imposed a penalty after his predecessor had already fined the applicants in lieu of confiscation. It was held by the Supreme Court in overruling this contention that the principle of *autre fois convict* did not apply to an order on appeal from, or in revision of, the original order as proceedings in review, in revision and on appeal *are really continuations of the original proceedings.*

Now in the case which we are considering, the Financial Commissioner had, in exercise of his powers of revision *suo motu* under Rule 23 (1) of the Sales Tax Rules, 1952, set aside the order of the Commercial Tax Officer dated the 20th February 1961 within the period of four years' limitation prescribed by the rule ; the revision being really a continuation of the original proceedings there can be no question of escaped assessment within the ambit of Rule 25 of the Sales Tax Rules and the whole matter is opened up for fresh inquiry and assessment *de novo* by the Commercial Tax Officer and all the remedies to which the assessee can have under the Sales Tax Act and Rules are again available to him. Therefore, the Financial Commissioner's action does not contravene either Rule 25 of the Sales Tax Rules, 1952, or clause (*f*) of subsection (2) of section 28 of the Sales Tax Act, 1952. The present case is distinguishable from that decided in *Commissioner of Income-tax, Burma* v. *Ved Nath Singh* (13). Regarding the *obiter dictum* of the learned Judges in that case, for the reasons given above we do not consider that it should be followed by us.

Question 4 propounded by the Financial Commissioner will accordingly be answered in the sense that the Financial Commissioner's order is not bad as in contravention of Rule 25 of the Sales Tax Rules. The applicant must pay costs of this reference, Advocate's fees being assessed at 10 gold mohurs.

(13) (1949), 8 I.T.R. 222.

C.C. 1964

NAGA CHEROOT MANUFACTURING CENTRE v. THE COMMISSIONER OF COMMERCIAL TAXES, BURMA.

Before leaving this case, however, we would like to observe that [since section 20 of the Sales Tax Act of 1952 only speaks of reference to this Court questions of law arising out of the orders passed under section 19 of the Act, it is, to say the least, doubtful whether any reference will lie on a question said to have arisen out of the order passed in revision by the Financial Commissioner *suo motu* under Rule 23 of the Sales Tax Rules, 1952. Since it can hardly be the intention of the legislature that no reference should lie to this Court against such orders, it is a matter for consideration whether section 20 should not be suitably amended.] This aspect should be considered by the legislative authorities.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

U HASAN (APPELLANT)

v.

(1) DAW AYE KYI (2) MA MA GYI AND (3) MAUNG THEIN HTAY (RESPONDENTS).*

C.C. 1964

Nov. 27.

Representative suit—Civil Procedure Code O.1, r.5—Suit for ejectment filed by member of Society—whether representative suit—dismissal of suit—whether justified—remand of suit—o.41, r.23 ; Civil Procedure Code.

Where the Plaintiff filed a suit for ejectment as a member of the Moslem community and the trial Judge had treated the suit as a representative suit; but the lower Appellate Court held that it was not a representative suit, and that even if it was one, general notice to the members of the Moslem community should have been issued.

On 2nd Appeal ;

Held : Even if the learned trial Judge had omitted to issue a public notice to the Moslem Community, the omission was that of the Court for which the Plaintiff should not be penalised.

The provisions of Order 1, Rule 8, of the Civil Procedure Code as to publication of notice are peremptory and must be complied with, but the omission to do so, would not necessarily result in the dismissal of the suit.

Shyam Lal v. *Mussamat Lalli and another*, A.I.R. (1922) All. 16 & 18, referred to.

Accordingly, the suit should be remanded to the trial Court for trial according to law.

Phu Kyaw Wai v. *Ah Sein and another*, (1958) B.L.R. 353 , referred to.

S. L. Verma (Advocate) for the appellant.

Mya Sein (Advocate) for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 6 of 1959 of the Township Court of Mogok, which has been invested

* Civil 2nd Appeal No. 30 of 1962 ; Appeal from the judgment and decree passed by the District Judge, Shwebo, on the 7th April, 1962, arising out of Civil Regular Suit No. 6 of 1959, Township Court, Mogok.

C.C. 1964

U HASAN v. (1) DAW AYE KYI (2) MA MA GYI (3) MAUNG THEIN HTAY.

with jurisdiction to hear cases up to the value of five thousand kyats, the plaintiff U Hasan, who is the appellant in the present appeal, sued the defendant-respondents Daw Aye Kyi and two others for their ejectment from the premises in suit, which is a building on Holding No. 62 of 1959-60 in Block No. 19, Myoma Ashe Quarter, Mogok Town. In the title of the plaint, the plaintiff described himself as U Hasan, Timber Trader of Mogok. However, in paragraph 3 of the plaint, the plaintiff stated that the suit building and the site on which it is situate, were declared as public wakf by the owners Saya Aziz and his wife Daw Pwa Hmi about 35 years ago and entrusted to the members of Moslem Society as representing the Moslem Community. In paragraph 1 of the plaint, he stated that he, being a member of the Moslem Society, had been authorised by the Moslem Community of Mogok to file the present suit. With the plaint, the plaintiff filed a letter of authority by which ten members of the Moslem Community stated that they have authorised the plaintiff U Hasan, a timber trader, to file a suit on behalf of the Community. It was the plaintiff's case that the defendants, who were tenants of the premises in suit, had been paying rent to such elders of the community as Mohamed Seth and, on the death of Mohamed Seth, to Dr. Sattar, son of Mohamed Seth, but since the death of Dr. Sattar the defendants would not give rent to anybody in spite of the repeated demands. The plaintiff also averred that the building which was old and dilapidated was in need of essential repairs.

The defendants by their written statement contended *inter alia* that the plaintiff had no *locus standi* to file the present suit. They also denied that the suit premises belonged to Saya Aziz and his wife, that it had been dedicated to wakf property and that they have been tenants paying rent to either Mohamed Seth or his son Dr. Sattar as

representing the Moslem Community. In reply to the written statement, the plaintiff reaffirmed that it was a representative suit and that accordingly the Court should issue necessary notices under Order 1, Rule 8, of the Civil Procedure Code.

The Township Court had from the very outset of the case treated the suit as one under Order 1, Rule 8, of the Civil Procedure Code. However, when in pursuance of the statement contained in the reply to the written statement, the Court issued notices under Order 1, Rule 8, it was only to the ten members whose names appeared in the letter of authority filed by the plaintiff with his plaint. No general notice to the Moslem Community as required by law was published. After framing several issues as set out in the judgment of the trial Court, the learned trial Judge decided that since the plaintiff was suing in a representative capacity, and that he had been given leave under Order 1, Rule 8, of the Civil Procedure Code, the suit was maintainable. On issues of fact, he held that the house and its site originally belonged to Saya Aziz and his wife Daw Pwa Hmi and that the owners had dedicated the same as wakf property. He however decided that this dedication was invalid as it was not made by a registered instrument. He accordingly dismissed the plaintiff's suit.

Being dissatisfied with the judgment and decree of the trial Court, the plaintiff appealed to the District Court of Shwebo, and the learned District Judge by his judgment in Civil Appeal No. 4 of 1960, now under appeal, confirmed the judgment and decree of the trial Court and dismissed the plaintiff's appeal. In so doing, the learned District Judge came to the conclusion that in view of the fact that the plaintiff had stated in the title of the suit that he was suing as U Hasan, timber trader of Mogok, and in the absence of anything in the title of the suit itself

C.C. 1964

U HASAN v. (1) DAW AYE KYI (2) MA MA GYI (3) MAUNG THEIN HTAY.

that it was one under Order 1, Rule 8, of the Civil Procedure Code, the trial Court was wrong in having treated it as a representative suit. Moreover, the trial Court was wrong in not having issued a general notice to the members of the Moslem Community as required by law, if in fact it was a representative suit. Accordingly the plaintiff had no *locus standi* to file the present suit.

Thereafter, instead of dismissing the plaintiff's suit on that basis, the learned District Judge went on to consider issues of fact. He came to the conclusion that it was not proved that the house and its site in suit belonged to Saya Aziz and his wife Daw Pwa Hmi as claimed by the plaintiff, that it was dedicated by this couple as public wakf and that the defendants had been paying rents to Mohamed Seth and his son Dr. Sattar as representatives of the Moslem Community.

In this second appeal by the plaintiff U Hasan, it is contended by his learned Advocate that in spite of the fact that in the title of the suit the plaintiff had described himself as U Hasan, timber trader of Mogok and had omitted to say that the suit was a representative suit under Order 1, Rule 8, of the Civil Procedure Code, the averments in the plaint and the statement in the letter filed with the plaint amply showed that U Hasan was suing for and on behalf of the Moslem Community of Mogok. Moreover, the suit had been treated as such by the learned Township Judge as evident from the diary entry dated the 27th October 1959, the date on which the plaintiff filed his suit. If the learned trial Judge had omitted to issue a public notice informing members of the Moslem Community of Mogok, that such a suit had been filed by the plaintiff, the omission was that of the Court for which the plaintiff should not be penalised. Accordingly, the learned District Judge was wrong in considering that the suit now under appeal was not under Order 1, Rule 8, of the Civil Procedure Code and in holding that the plaintiff had no *locus*

C.C.
1964
U HASAN
v.
(1) DAW AYE KYI
(2) MA MA GYI
(3) MAUNG THEIN HTAY

standi to file it. Furthermore, having come to that conclusion which he did on this point, the learned District Judge was wrong in going into the issues of fact.

In my opinion, the contentions of the learned Advocate for the appellant must be allowed to prevail. In *Daw Nyun Hlaing* v. *Daw Khin Chit and five others* (1), I had dismissed the suit of the plaintiff on the ground that the plaintiff should have brought the suit in a representative, and not in a personal, capacity. I had also refused to allow amendment of the plaint at the stage where the case was before the late High Court.

The case more in point, nowever, is *Phu Kyaw Wai* v. *Ah Sein and another* (2). In that case where the plaintiff apparently filed a suit on behalf of the Chinese Association of Katha and the learned trial Judge granted him necessary permission under Order 1, Rule 8, of the Civil Procedure Code but omitted to issue a general notice according to law, U Thaung Sein, J., in second appeal, set aside the judgment and decree of both the trial Court and the lower Appellate Court and remanded the suit under Order 41, Rule 23, of the Civil Procedure Code.

The learned Advocate for the defendant-respondents objected to the remand of the present suit on the ground that the finding of fact of the District Court being entirely in their favour and the present appeal being one under clauses (*a*), (*b*) and (*c*) of sub-section (*1*) of section 100 of Civil Procedure Code, no such remand as proposed should be made.

However, the observations of the learned Judges composing the Full Bench of the Allahabad High Court in *Shyam Lal* v. *Mussamat Lalli and another* (3) are entirely in favour of the course which I propose to take. There it was held that the provisions of Order 1, Rule 8, Civil

(1) (1958) B.L.R. 479. (2) (1958) B.L.R. 353.
(3) A.I.R. (1922) All. 16 & 18.

C.C. 1964

U HASAN v. (1) DAW AYE KYI (2) MA MA GYI (3) MAUNG THEIN HTAY.

Procedure Code, as to publication of notice were peremptory and must be complied with but that the omission to do so would not necessarily result in the dismissal of the suit. In this connection, Piggott, J. observed:

> "My real difficulty in this case is that I think that in a sense a question of jurisdiction is involved; that is to say, if the plaintiffs are to be allowed to sue in a representative capacity and if there is a decree in their favour at all on this claim, it must be a decree granted to them in a representative capacity. The Court below gave them the required permission but neglected to comply with the mandatory provisions of the law as to the procedure to be followed in order to make such permission effective. I am much impressed by the view taken by the learned Judges in *Dhunput Singh* v. *Paresh Nath Singh* [(1893) 21 Cal. 180.] where they suggest that any permission granted prior to the issue of the notice required by that is now Order I, Rule 8 of the Civil Procedure Code is subject to the result of the issue of such notice. In effect I am inclined to doubt whether in the absence of such notice, the plaintiffs could hold anything more than a conditional permission to sue in a representative capacity, granted subject to necessary conditions which were never fulfilled.
>
> If so, it becomes doubtful whether the decree in their favour as it stands is really a decree granted to them according to the terms of their claim, that is to say, in a representative capacity."

Walsh, J., after agreeing that the question of jurisdiction was involved, proceeded to say:

> "I am quite satisfied that the dismissal of this suit would have bound all the class whom the plaintiffs claim to represent. If the suit is either decreed or dismissed without notice to the class which is supposed to be represented, their mouth is closed."

For the reasons given above, I would set aside the judgment and decree of both the courts below and under Order

41, Rule 23, remand the suit to the trial Court for disposal according to law after issuing general notice to members of the Moslem Community at Mogok. As regards costs, since the appellant succeeds on a point raised only in this Court, I would direct that both the appellant and the respondents must bear their own costs in the first Appellate Court and in this Court. Costs of the suit must however abide the final result. Under section 13 of the Court Fees Act a certificate for the refund of court fees paid by the appellant on the memorandum of appeal in this Court, will be issued to him.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

C.C. 1964

Dec. 4.

U MAUNG GALE (APPELLANT)

v.

MADAN GOPAL BAGLA AND ONE (RESPONDENTS).*

Transfer of Property Act s. 108 (o) *and* (p)—*permanent structure—what is*—Res judicata *in an ejectment suit for breach of obligation of tenancy—when arises.*

The plaintiffs(who were the landlords) had obtained a permanent injunction against the defendants (who were the tenants) in a previous suit, as it was held therein that the replacement of mud and plank walls by brick nogging walls amounted to the erection of a permanent structure ; and in the absence of permission by the plaintiffs, the defendant had contravened the provision of s. 108 (*p*) of the Transfer of Property Act.

The plaintiff subsequently filed another suit for ejectment of the defendants for breach of obligation of tenancy under s. 108 (*q*) and (*p*) of the said Act, and the same controversy arose therein.

Held : The matter is *res judicata* in the subsequent suit.

Obiter: Had the matter been *res integra*, the question whether the replacing of the mud walls and the plank walls by brick nogging walls amounted to the erection of a permanent structure, would require serious consideration.

Hla Nyun (Advocate) for the appellant.

P. K. Bose (Advocate) for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—This appeal by U Maung Gale, the defendant in Civil Regular Suit No. 86 of 1958 of the Township Court of Mandalay is against the judgment and decree of the Additional District Court of Mandalay in Civil Appeal No. 27 of 1961 reversing those of the Township Court of Mandalay in Civil Regular Suit No. 86 of

* Civil Second Appeal No. 10 of 1962, against the decree of the Additional District Court of Mandalay in Civil Appeal No. 27 of 1961 (dated 11th January, 1962).

1958, and granting the plaintiff-respondents Madan Gopal Bagla and one a decree for the ejectment of the appellant on the ground that he had a breach of the condition of the tenancy. The facts giving rise to this appeal which have been fully stated in the judgment of the learned Additional District Judge are briefly these:

In Civil Regular Suit No. 250 of 1964 of the Township Court of Mandalay, the present respondents Madan Gopal Bagla and one sued the present appellant U Maung Gale for a permanent injunction restraining him from erecting a permanent structure on the suit land which was leased by them to U Maung Gale. The defence of U Maung Gale was that the buildings standing on the suit land were erected by him with the knowledge and consent of the plaintiffs in 1946 with 4×4 posts on cement concrete foundation and with mud plaster walls on the west and south and brick wall on the north. He had replaced in the year 1949 a *wagat* roof with asbestos roofing and what he was now doing was to replace the walls with brick nogging. Therefore, he had not committed any breach of the condition of tenancy and accordingly the suit should be dismissed. One of the issues framed by the trial Court was whether the building in suit on the land belonging to the plaintiff was with the consent of the plaintiffs. On this issue the learned trial Judge came to the conclusion that no permission was necessary for replacing the walls with brick nogging and that therefore the plaintiffs' suit should be dismissed.

The plaintiffs being dissatisfied with the judgment and decree of the trial Court dismissing his suit appealed and the learned Additional District Judge of Mandalay, by his judgment and decree in Civil Appeal No. 19 of 1957 set aside the judgment and decree of the trial Court and gave a decree to the plaintiff for a permanent injunction restraining the defendant from continuing to build the house. By that time, of course, the building was nearly

C.C. 1964

U MAUNG GALE v. MADAN GOPAL BAGLA AND ONE.

completed and only slight finishing touches were necessary. In coming to the conclusion which he did, the learned District Judge held that the replacement of bamboo walls with brick nogging had converted the defendant's building to a permanent structure and in the absence of any permission being given by the landlords the defendant had contravened the provisions of section 108 (*p*) of the Transfer of Property Act. The defendant U Maung Gale did not appeal against the decree restraining him from continuing with the work in hand.

The plaintiff-respondents Madan Gopal Bagla and one then filed the present suit being Civil Regular No. 86 of 1958 of the Township Court of Mandalay. It was a suit for ejectment of the defendant-appellant U Maung Gale for breach of obligation of tenancy under Clause (*o*) and (*p*) of section 108 of the Transfer of Property Act. The same controversy which arose in the previous suit again arises in the suit now under appeal, *viz.* whether a permanent structure had been erected by the defendant U Maung Gale and if so whether it was done without the permission of the plaintiffs. The learned trial Judge came to the conclusion that it was merely a case of improving the nature of the walls already existing in the defendant's house, and that therefore no permission was necessary to be given by the plaintiffs. In the result he dismissed the plaintiffs' suit.

The plaintiffs being dissatisfied with the judgment and decree of the trial Court appealed, and the learned Additional District Judge by his judgment and decree in Civil Appeal No. 27 of 1961 reversed those of the trial Court and gave a decree to the plaintiff-respondents. Hence the present appeal by the defendant U Maung Gale. The learned Additional Judge in giving a decree to the plaintiffs came to the conclusion that what the defendant had done was to have constructed a permanent building without the permission of the plaintiffs and that therefore

he had infringed the provisions of section 108 (*p*) of the Transfer of Property Act.

In the present appeal by the defendant U Maung Gale it is contended that since the land had been leased by the plaintiffs to the defendant for the purpose of building houses thereon it was not necessary to obtain permission from the plaintiffs to replace the previous mud walls and plank walls by brick walls and that accordingly the learned Additional District Judge was wrong in holding that there was a breach of the condition of tenancy.

Now, had the matter been *res integra* the contention of the learned Advocate for the appellant that no permission was necessary, as merely to replace the mud walls and the plank walls with brick nogging walls would not convert the existing building from a semi-permanent structure to a permanent one, would require serious consideration. However, in my opinion this matter is *res judicata* as the plaintiffs-respondents had already obtained a decree for a permanent injunction against the defendant-appellant on the ground that the defendant had contravened the provisions of section 108 (*p*) of the Transfer of Property Act. This matter cannot be agitated afresh.

For these reasons, the judgment and decree of the Additional District Court of Mandalay for the ejectment of the defendant-appellant must be confirmed, and the appeal dismissed.

There will be no order as to costs of this appeal.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

C.C. 1964

Nov. 28.

U OHN TIN (APPELLANT)

v.

(1) DAW TIN MYA AND (2) DAW SAW TINT (RESPONDENTS). *

Administration suit—waiver of certain specified properties by Plaintiff—whether converted into partition suit.

Held: The waiver of a plaintiff in an administration suit, of her claim to her share in certain properties listed in the Schedule, does not convert the suit to one for partition of the remaining estate.

Although Burmese Buddhist heirs must sue for administration of an estate, and not for partition, Burmese Customary Law does not say that an heir cannot relinquish her claim to a share in some specified properties in the estate.

A final decree passed after the remainder of the estate has been accounted for, will be, as far as that heir is concerned, a full and complete administration of the whole estate.

Maung Ba Tu v. *Ma Thet Su and 3 others*; 5. Ran. 785; *Daw Saw Shin* v. *U Aung Pe*, (1957) B.L.R. 5; *Ma Pwa Shin* v. *U Po Sin*, A.I.R. (1937) Ran. 324, referred to.

Aye Maung (Advocate) for the appellant.

Ze Ya (Advocate) for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—This is an appeal from the order of the learned District Judge, Maubin, in Civil Regular Suit No. 2 of 1958 in which he granted a preliminary decree for the administration of the suit estate. Daw Tin Mya, the plaintiff-respondent, had sued her brother U Ohn Tin and her sister Daw Saw Tint for administration of the estate of their late parents. U Ohn Tin and

* Civil First Appeal No. 127 of 1963 against the decree of the District Court of Maubin in Civil Regular Suit No. 2 of 1958.

Daw Saw Tint, in their written statements admitted that they and Daw Tin Mya were the three surviving heirs to the estate of their parents and stated that they had always been willing "to partition the property that was really left behind by their parents." They pointed out, however, that not all the properties listed in the schedules annexed to the plaint belonged to the suit estate. They admitted in their written statements, which though filed separately, were substantially the same, that the specific items of property listed in the schedules and described in paragraph 2 of the written statements fell within the parental estate but the rest were acquired by U Ohn Tin by himself.

The suit dragged because after certain preliminary issues were framed and determined by the learned Judge several appeals were filed to the late High Court and to the Chief Court. One of the questions raised was whether the suit was under-valued and as a corollary to this the sufficiency of Court fees paid was challenged. The learned District Judge decided that the suit was under-valued and called upon Daw Tin Mya to pay *ad valorem* Court fees on one-third of the estate. On her failure to pay, the suit was dismissed and Daw Tin Mya took the dismissal order on appeal to the late High Court which in Civil First Appeal No. 35 of 1959 set aside the order of the learned District Judge and directed that the suit should proceed to trial. U Aung Khine and U Saw Ba Thein, JJ., of the learned Bench which heard the appeal, remarked *inter alia*: "Even assuming that the plaintiff-appellant is really entitled to one-third of the estate as maintained by the lower Court, a reading of the pleadings certainly shows that in any event accounts would have to be gone into especially as the defendant-respondent U Ohn Tin has continued to manage the estate from the date of U Po Saw's death up to now. This accounting would have to be undertaken by the Court and as such we consider that

C.C. 1964

U OHN TIN v. (1) DAW TIN MYA, (2) DAW SAW TINT,

a suit for administration in the present case was not misconceived."

Special leave to appeal from the decision was refused by the Chief Court in Civil Miscellaneous Application No. 112 of 1961.

In Schedule " D " annexed to the plaint Daw Tin Mya had listed some 500 acres of agricultural land as part of the suit estate. The learned District Judge called for maps to better identify the land and when she found herself unable to furnish the maps Daw Tin Mya, through her learned pleader, mentioned in Court that she would relinquish her claim to her share in the land. U Ohn Tin himself and learned counsel for Daw Saw Tint were present in Court when Daw Tin Mya's counsel made the statement that the claim would be relinquished. The learned Judge directed that a written application be made to the effect. All this appears in the diary entry of 20th August 1963. On the next day the diary records that the written application was filed. The application appears in the record and bears the date 21st August 1963 and it clearly states that the 500 acres of land listed in Schedule " D " will not be included in the suit and claim to a share in it is relinquished by the plaintiff.

On 18th September 1963 the issues were framed after the learned District Judge had invited suggested issues from learned counsel. The issues concern matters which must be dealt in detail by a Commissioner in taking accounts of the estate before a final decree for administration is passed. In passing the preliminary decree the learned District Judge observed that there was no dispute as to the status of the parties as heirs to the estate and because they were brother and sisters the share of each in the estate too was not in dispute. The Court could therefore proceed without any further delay, in an already long delayed suit, to the taking of accounts.

C.C. 1964

U OHN TIN v. (1) DAW TIN MYA, (2) DAW SAW TINT.

In appealing against that order U Aye Maung, learned Advocate for U Ohn Tin and Daw Saw Tint, strenuously argues just one point. The taking of the 500 acres of land out of the estate, U Aye Maung argues, converts the suit from one for administration to one for the partition of only some of the items of the estate belonging to the deceased parents. In Burmese customary law, it is pointed out, a suit for partition is incompetent. Therefore, when the suit is converted in effect, even if not in name, to one for partition, it must fail.

In support of his arguments, U Aye Maung, cites a number of authorities beginning with the oft-cited *Maung Ba Tu* v. *Ma Thet Su and 3 others* (1) in which the relevant dictum reads: "A Burmese Buddhist heir is not entitled to maintain a partition suit in the strict sense of the word, and his suit must be one for division of inheritance, that is, an administration suit." That principle is accepted in a more recent decision, namely, *Daw Saw Shin* v. *U Aung Pe* (2) where the learned U San Maung, J. explained that "A suit for partition and possession among Burmese Buddhist heirs is not maintainable in law. The only way in which one heir can obtain his share of inheritance from the other heirs is by an administration suit." In his decision the learned Judge cited *Maung Ba Tu* v. *Ma Thet Su* (1) and *Ma Pwa Shin* v. *U Po Sin* (3) with approval.

A suit for administration has as its object the taking of accounts as a step to the administration of the estate under a decree of the Court. In its essence therefore the suit is one for accounts and for application of the estate of the deceased for the satisfaction of the dues of all the creditors and for the benefit of all the creditors and all other heirs who are entitled to shares in the estate, and the Court marshals the assets and passes a decree. Now Daw Tin Mya has, in her plaint, called the suit one for

(1) 5 Ran. 785. (2) (1957) B.L.R. 5.
(3) A.I.R. (1937) Ran. 324.

C.C. 1964 — U OHN TIN v. (1) DAW TIN MYA, (2) DAW SAW TINT.

administration and she has listed in the schedules annexed to her plaint all the properties which she considers to be part of the suit estate. U Ohn Tin and Daw Saw Tint do not allege that the estate has already been administered or that Daw Tin Mya has received her share of the inheritance. They only dispute the correctness of the composition of the estate as asserted in the plaint and the schedules. What properties fall within the estate and what the mesne profits which have accrued since the death of the parents amount to are questions which are framed as issues and they are best decided by a Commissioner to be appointed by the Court. Nothing therefore stood in the way of the Court's passing a preliminary decree and referring the task of accounting to a Commissioner.

U Ohn Tin had in his written statement stated that only lands listed as items (1), (2) and (3) in the Schedule "D" belonged to the suit estate, while the lands listed as items (4) and (5) in that Schedule were his own. Daw Tin Mya's waiver of her claim to a share in all the lands listed in the Schedule would in substance amount to saying that she would make no claim to the lands which her brother and sisters admitted to be part of the suit estate or to the lands which her brother claimed to be his own. This waiver cannot hurt the interests of U Ohn Tin and Daw Saw Tint who have stood together in their defence of the suit. They did not object when it was first moved in Court that Daw Tin Mya be allowed to waive her claim to her share in the lands, nor did they object when a written application was filed. They did not suggest an issue as to maintainability of the suit after the lands were taken out of it.

U Ze Ya, learned Advocate for the respondents, argues that the character of the suit remains the same even though his client had waived her claim to a share in the lands. The remainder of the estate will be taken account

of and a final decree will determine the share of his client in it. The suit remains essentially different, U Ze Ya argues, from that of a suit for partition of particular items of property in the estate. There was therefore, it is contended, no need to amend the plaint for there was no change of front, and no new cause of action brought forth. His client, U Ze Ya points out, is asking for less than her due share, not more.

In the circumstances of the suit, I consider that the learned District Judge was right in passing the preliminary decree for the purpose of proceeding without delay with the taking of accounts. The waiver by Daw Tin Mya of her claim to her share in the lands listed in the Schedule "D" does not convert the suit to one for partition of the remaining estate. Her waiver, obviously, does not adversely affect the interests of the other parties. While Burmese customary law says that Burmese Buddhist heirs must sue for administration of an estate, and not for partition, it does not say that an heir cannot relinquish her claim to a share in some specified properties in the estate. A final decree passed after the remainder of the estate has been accounted for will be, as far as that heir is concerned, in full and complete administration of the whole estate. An analogy may be drawn with Order 2, Rule 2 of the Civil Procedure Code which permits a plaintiff to relinquish any portion of his claim in order to bring his suit within the jurisdiction of a Court, even though the general rule—aimed at avoiding multiplicity of suits —is that he must frame his suit on his whole claim in respect of the cause of action. Here, too, Daw Tin Mya is not splitting her cause of action or asking for partial administration of the estate. She has only relinquished her claim entirely to a portion of the estate.

The appeal is therefore dismissed with costs. Advocate's fees K 51.

CRIMINAL REVISION

Before U Maung Maung, J.

C.C. 1964

Dec. 5.

U THEIN MAUNG (APPELLANT)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

Transfer of Criminal Case—personal wish of Magistrate or party not the deciding factor—undertaking not to ask for de-novo *trial—irrelevant factor—applications to be decided on merits.*

Held: Even if a Magistrate may himself wish a case before him to be taken away, because the accused has questioned his integrity and impartiality, his personal wish is not the deciding factor in the determination of an application for transfer, nor is the personal wish or the fancied apprehension of a party before the Court a good ground for transfer.

Although the accused (through his advocate) may undertake not to claim a *de novo* trial in the event of a transfer, he cannot contract his rights away.

In any case, an application for transfer must be decided on its merits, and any such undertaking is irrelevant in deciding it.

Obiter: Judges and Magistrates are not made of stone. Every angry word, every display of impatience from the Bench does not give rise to a good ground for transfer of a case before the Court.

Than Tin (Advocate) for the appellant.

None for the respondent.

U MAUNG MAUNG, J.—This application and Criminal Revision No. 163 (B) of 1964 have been heard together at the request of learned Counsel for the applicant U Thein Maung. U Thein Maung is being prosecuted under section 420 of the Penal Code in the Court of the 10th Additional Magistrate, Rangoon. The complainants in the two cases are different but the facts are similar and

* Criminal Revision No. 162 (B) of 1964 ; Review of the order of the 10th Additional Magistrate of Rangoon, dated the 10th day of July, 1964, passed in his Criminal Regular Trial No. 342 of 1963.

C.C.
1964
U THEIN MAUNG
v.
THE UNION OF BURMA.

the circumstances out of which the two applications which are before me have arisen are also similar.

The two cases were instituted in 1961 and at present the prosecution has closed its case in both and U Thein Maung has started out on his defence. U Thein Maung tried on an earlier occasion to have the cases transferred before some other Additional Magistrate but the learned District Magistrate, Rangoon, rejected his applications for transfer. On 10th July 1964, the learned 10th Additional Magistrate called the case and noted in his Diary that while the accused (U Thein Maung) was present his lawyer was not. The complainant and his lawyer were also present. The learned Magistrate then ordered the cancellation of bail on which U Thein Maung had been enlarged and fixed a date for the hearing to proceed. According to U Than Tin, learned Advocate for the applicant, the learned Magistrate remarked in Court that now perhaps U Thein Maung might successfully apply for transfer of the cases. Applications for such transfer filed by U Thein Maung were, however, rejected by the District Magistrate on 14th September 1964, by which time the learned Sessions Judge, Rangoon and Hanthawaddy, had ordered that U Thein Maung be enlarged on bail again noting that the learned 10th Additional Magistrate had no power under section 496 of the Criminal Procedure Code to cancel bail when the offence charged was bailable.

The learned Disrict Magistrate in rejecting the transfer applications observed that the trial Court was acting in good faith without any malice towards U Thein Maung and directed that the trial be expedited since the cases had been dragging on for a considerable length of time.

U Than Tin argues that the cancellation of bail had given rise to reasonable apprehension in the mind of his client that the trial Court would not give him justice. The Magistrate himself, U Than Tin wants me to believe,

C.C. 1964

U THEIN MAUNG v. THE UNION OF BURMA.

wishes to have the cases transferred from his Court. U Than Tin also undertakes that his client will not claim a *de novo* trial if the cases are transferred to another Court.

I have given very careful consideration to these two applications. Perhaps the learned 10th Additional Magistrate himself may wish to have the cases taken away from him because already U Thein Maung has questioned the integrity and impartiality of the Court more than once. The personal wish of a magistrate, however, is not the deciding factor in the determination of an application for transfer. Nor is the personal wish or the fancied apprehension of a party before the Court a good ground for transfer. True, justice must not only be done but it must be seen to be done as well. This however does not mean that every time a party claims he has a reasonable apprehension that the Court before which he finds himself will not give him justice the case must be removed to another Court. If transfers are readily granted it can be imagined that some cases will never reach an end.

The learned 10th Additional Magistrate in his report submitted to the learned District Magistrate stated that he was only doing his duty and bore no malice to U Thein Maung. The case had been dragging on and he wanted to see it concluded. He thought that cancellation of bail might persuade U Thein Maung to conclude his defence without much delay.

In cancelling the bail the learned trial Magistrate made a mistake in law which has now been corrected by the learned Sessions Judge. No judge or magistrate is infallible and we cannot allow parties in Court to attribute every error in law or of judgment made by the Court to malicious motives. I do consider that the learned Magistrate was sincere in stating that he had no malice towards U Thein Maung and was only doing his best to bring what were after all simple cases to an end after they had dragged on for some three years.

U Than Tin's undertaking that no *de novo* trials would be claimed is somewhat persuasive. But an accused person in a criminal trial cannot contract any of his rights away. I do not think there is anything to prevent U Thein Maung from asking for *de novo* trials once the cases are transferred to a new Court. He could repudiate the undertaking made by his lawyer or simply say that a *de novo* trial is a right given to him by law. In any case, I must decide the present applications on their merits. Any undertaking by the applicant or his lawyer concerning what would or would not be done after the transfer, if granted, is irrelevant to the decision of these applications.

Judges and magistrates are not made of stone. They have their outbursts of temper sometimes in Court and they have their bad moods now and then. So have the lawyers who appear before them and the parties in cases. Every angry word, every display of impatience from the Bench does not give rise to a good ground for transfer of the case which is before the Court. The time-honoured tradition of the Bench and the Bar is that despite lively exchanges of words that often occur in Court harmony and understanding prevail and at the moment of final decision the judge or magistrate is capable of rising above passion or prejudice, of forgetting the anger or exasperation that he may have suffered during the long course of the trial and of giving impartial justice to the limits of his power. I am confident that the learned 10th Additional Magistrate will honour this tradition when the two cases come to the end of the trial and that U Thein Maung has nothing to fear in his hands.

The revision applications are therefore dismissed. The learned 10th Additional Magistrate, Rangoon, will proceed with the hearing and do his best to conclude the trials without undue delay.

APPELLATE CRIMINAL

Before U San Maung, J

C.C. 1964

Dec. 4.

UNION OF BURMA (APPELLANT)

v.

KO MAR KYAN (RESPONDENT). *

Food and Drugs Act—prosecution under—no observance of s. 6 of the Act in conducting search—no effect on validity of proceedings—Standard relating to condensed milk—applicability of Rangoon Municipal Standards to the whole of Burma. Injury to health—not essential for commission of offence—Question of punishment—when imprisonment not given.

Held: In proceedings which have been taken under the Food and Drugs Act, the failure of the officer conducting the search to record in writing the particulars mentioned in s. 6 of the said Act, would not invalidate the proceedings, if the goods in question were in fact found in the shop of the accused.

Queen-Empress v. *Nga Tay Aung*, (1893-1900) P.J.L.B. 369; *Kyin Sein* (a) *Maung Shwe Mya* v. *The Finance Minister and two others*, (1959) B.L.R. 196 (S.C.); & C.M.A. No. 109 of 1962, Chief Court, referred to.

Held also: Where the goods concerned are tins of condensed milk, and the question in issue is their standard, the standard relating to full cream condensed milk adopted by the Rangoon Municipality must be deemed to be applicable to the whole of Burma.

Budh Sen v. *Emperor*, A.I.R. (1934) All. 329; *Dev Mitra* v. *Rex and another*, A.I.R. (1949) All. 35, referred to.

Held further: For an offence to be committed under the Food and Drugs Act, it is not necessary for the condensed milk in question to be injurious to health.

Regarding the question of punishment, although imprisonment is imperative under the Amending Act, regard being had to the facts and circumstances of the case, the respondent is released on probation under s. 562 (1) of the Code of Criminal Procedure.

Ba Pe (Government Advocate) for the appellant.

Tun Way (Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Criminal Regular Trial No. 17 of 1960 of the First Additional Magistrate, Mandalay, the

* Criminal Appeal No. 89 of 1963; Appeal from the order of the 5th Additional Magistrate, Mandalay, dated 13th September, 1963, in Criminal Regular Trial No. 32 of 1961.

C.C. 1964

THE UNION OF BURMA v. KO MAR KYAN.

accused Ko Mar Kyan, who is the respondent in the present appeal by the Revolutionary Government of the Union of Burma, was prosecuted under section 3 (1) of the Burma Food and Drugs Act, 1928, read with section 3 of the Food and Drugs (Amendment) Act, 1949, for manufacturing for sale condensed milk which was not of the nature, substance or quality which it purported to be. The respondent was discharged by the First Additional Magistrate, and the Government being dissatisfied with the order filed an application before the Sessions Judge, Mandalay, to set aside in revision the order discharging the respondent. This order was set aside by the learned Sessions Judge in his Criminal Revision No. 29 of 1961 and a new trial took place before the 5th Additional Magistrate, Mandalay, in his Criminal Regular Trial No. 32 of 1961. The learned trial Magistrate, however, acquitted the respondent, and hence the present appeal by the Government.

The facts are briefly these: On the 27th of August 1960 U Ba Aye (PW 1), who was a B.S.I. Officer then on duty in Magwe Division, and acting on instruction received from his superior officers seized from the shop of U Sit Wan, a trader of Magwe, 28 tins of condensed milk, taking at random from the seven cases in U Sit Wan's shop. These condensed milk tins bore the label of "Twin Cows" as manufactured by the *Nga-thon-lon* Condensed Milk Company of Mandalay. U Ba Aye also seized from the same shop four tins of condensed milk out of a lot of 44 tins bearing the label "Red Cow" and manufactured by the same *Nga-thon-lon* Condensed Milk Company of Mandalay. He prepared the search list, (Exhibit ∞) which was signed, amongst others, by U Sit Wan himself. The condensed milk tins were then sent to Mandalay, where the then B.S.I. Officer-in-Charge of the Mandalay Headquarters, U Tin Hlaing (PW 3), selected 14

C.C. 1964

THE UNION OF BURMA v. KO MAR KYAN.

tins of the Twin Cows brand and two of the Red Cow brand from the 44 tins sent to him. These 16 tins of condensed milk were then despatched to the Public Analyst for the Government of the Union of Burma at Rangoon, and the Report of the Public Analyst is that filed as (Exhibit ∞). Out of the 14 tins bearing the Twin Cows brand, those containing 9·04 per cent of milk fat and 9·21 per cent of milk fat were declared to be up to the world standard of full cream condensed milk: that containing 9·21 per cent of milk fat in the Red Cow brand was also declared as up to the world standard of full cream condensed milk. Those containing 8·75 per cent, 8·89 per cent, 8·34 per cent and 8·42 per cent of milk fat in the condensed milk bearing Twin Cows brand were declared as up to the Rangoon Municipality standard of full cream condensed milk. Eight tins bearing the Twin Cows brand and one tin bearing the Red Cow brand were declared as not up to the Rangoon Municipality standard of full cream condensed milk. Of those so declared as not up to the standard, that containing the largest percentage of milk fat was 7·83 per cent and that with the lowest content was only 0·76 per cent. The tin of condensed milk bearing Red Cow and declared as not up to the standard contained only 0·30 per cent.

All the condensed milk tins which were declared as up to the standard, either of the world or of the Rangoon Municipality, when mixed with twice its volume of water, were found to be up to the standard of full cream milk. The rest, when mixed with twice its volume of water, did not come up to that standard.

All the condensed milk tins which came up either to the world or to the Rangoon Municipality standard were declared as fit for baby feed; those which were not up to this standard were declared as not so fit. No reason was given, but the probabilities are that the condensed milk

containing less than the standard percentage of milk fat would not give sufficient nourishment to the baby. None was declared to be injurious to health.

The respondent Ko Mar Kyan did not deny that he had manufactured condensed milk meant for sale in tins bearing Twin Cows and Red Cow labels. In fact he had registered these labels as trade mark to be used on condensed milk tins on sale throughout the length and breadth of the Union of Burma. His defence was that he had been purchasing milk from Tada-U, Kyaukse and Pyawbwe and that the condensed milk which he manufactured by using these milk would vary with the quality of the milk which in turn varied with the region of the pastures.

The learned trial Magistrate, however, acquitted the respondent on three grounds:

(*a*) that before seizing the milk tins the B.S.I. Officer did not conform to the requirement of section 6 of the Food and Drugs (Amendment) Act, 1949, which required that the Officer must record in writing the grounds of his belief and specify in such writing, as far as possible, the thing for which he would make a search;

(*b*) that the Rangoon Municipality standard relating to full cream condensed milk would not apply to the rest of Burma in general and Mandalay Town in particular;

(*c*) that the Public Analyst had not reported that the condensed milk contained anything injurious to the health of babies.

Now, although the failure of the B.S.I. Officer who made the search at the shop of U Sit Wan to record in writing the particulars mentioned in section 6 of the Food and Drugs (Amendment) Act, 1949, is to be deplored,

C.C. 1964

THE UNION OF BURMA v. KO MAR KYAN.

this failure would not invalidate the proceedings if the condensed milk was in fact found at U Sit Wan's shop. There is no dispute regarding this point, and U Sit Wan himself had admitted in his evidence before the Court about the seizure of 44 tins of condensed milk, as shown in the Search List (Exhibit ∞). It has been pointed out by this Court in Civil Miscellaneous Application No. 109 of 1962 that except when certain presumptions may arise from the finding of certain things in a search legally conducted, the illegality of the search will not vitiate the proceedings in respect of the things found. The authorities mentioned were those beginning with *Queen-Empress* v. *Nga Taw Aung* (1) and culminating with *Kyin Sein* (a) *Maung Shwe Mya* v. *The Finance Minister and two others* (2). Therefore the first ground taken by the learned trial Magistrate is not of any substance.

The learned trial Magistrate has argued, that before us there is nothing to show that the standard relating to full cream condensed milk adopted by the Rangoon Municipality was applicable to the whole of Burma; the condensed milk manufactured by the respondent Ko Mar Kyan cannot be said to be below the standard or that the condensed milk, if mixed with two equal volumes of water, would not produce milk below the standard of full cream milk. However, a reference to the label on the condensed milk tins would show that the manufacturer had represented to the public that the condensed milk was manufactured in Burma, that it was full cream condensed milk, and that to make milk not below the composition of standard milk, it was only necessary to add two parts of water by volume to one part by volume of the condensed milk. This representation must be deemed to have been addressed to all those persons residing in Burma who wish to purchase his condensed milk. Rangoon being not only part of Burma, but also the capital town

(1) (1893-1900) P.J.L.B. 369. (2) (1959) B.L.R. 196 (S.C.).

of the country, the condensed milk manufactured by the respondent must be not below the standard prescribed by the Rangoon Municipality, even if it does not come up to the world standard. From the analysis submitted by the Public Analyst to the Government of the Union of Burma, it is apparent that condensed milk containing 9 per cent or more of milk fat was declared as up to world standard, and condensed milk with milk fat of 8 per cent and above was declared as up to the Rangoon Municipality standard. Condensed milk containing less than 8 per cent of milk fat was declared as below the Rangoon Municipality standard. From the sample of 14 tins bearing Twin Cows brand, eight were below the Rangoon Municipality standard, and from the sample of two tins bearing the Red Cow brand, one was below the Rangoon Municipality standard.

Now, in *Budh Sen* v. *Emperor* (3) it was held that under section 4 of the United Provinces Prevention of Adulteration Act, which is in terms similar to the relevant section of the Food and Drugs Act, 1928, a person is punishable if he sells as pure wheat flour, a flour which is not pure but contains some mixture of barley however slight and the fact that the public had tolerated the small adulteration would not affect the conviction. In *Deo Mitra* v. *Rex and another* (4) it was said that it cannot be held that no offence can be committed under section 4 of the United Provinces Prevention of Adulteration Act, in respect of an article regarding which no standard of purity has been fixed by the Government, and that apart from the standard fixed by Government a person may be guilty of an offence under section 4 (1), if he sells any article of food or any drug which is not of the nature, substance or quality which it purports to be.

In the case now under consideration, the respondent had represented to the public in this country that the

(3) A.I.R. (1934) All. 329. (4) A.I.R. (1949) All. 35.

C.C. 1964

THE UNION OF BURMA v. KO MAR KYAN.

condensed milk manufactured by his company was full cream condensed milk, and that one part of it by volume when mixed with two parts of water would yield full cream milk not below the standard milk in quality. He has also by implication represented that the milk is suitable for baby feed. None of these representations are found to be true in the case of the nine out of the 16 tins sent to the Public Analyst.

Regarding the third ground taken by the learned trial Magistrate, it is not necessary that the condensed milk manufactured by the respondent should be injurious to health for an offence to be committed. In fact, the prosecution case is not that the condensed milk manufactured by the respondent is injurious to health.

For these reasons, I am of the opinion that the learned trial Magistrate was wrong in having acquitted the respondent. His judgment acquitting the respondent will therefore be set aside and the respondent convicted of the offence punishable under section 3 (1), of the Food and Drugs Act, 1928, read with section 3 of the Food and Drugs (Amendment) Act, 1949. Although imprisonment is imperative under the Amending Act, regard being had to fact that this is a test case, that the respondent had been put to great expense in defending himself before not less than three Courts and that there is no previous conviction of any kind against him, I would instead of sentencing him to imprisonment direct that under section 562 (1), Criminal Procedure Code, he be released on probation of good conduct on his furnishing security for kyats five hundred with one surety in the like amount, to appear and receive sentence when called upon during a period of one year, and in the meantime to keep the peace and be of good behaviour. The security should be given before the trial Court.

CRIMINAL REVISION

Before U San Maung, J.

UNION OF BURMA (APPLICANT)

v.

SURINDA SINGH (RESPONDENT). *

C.C. 1964

Dec. 17.

Foreign Exchange Regulation Act s. 24 (1)—payment relating to Insurance Policy maturing in India—whether breach of s. 6 (1) —S. 10—S. 11 (1) (b) —S. 24A—Foreign Exchange Regulation Act—discharge by trial Magistrate —necessity of re-trial:

Held: A Life Insurance Policy is a "security" for the purpose of s. 6 (1) of the Foreign Exchange Regulation Act, 1947, and therefore cannot be assigned without the permission of the Exchange Controller. It is also a "security" for the purpose of s. 14, and cannot be taken or sent out of Burma without the permission of the Exchange Controller.

Held also: Where money is due to an Indian citizen resident in Burma on an Insurance Policy maturing in India, he cannot direct it to be paid to someone in India, instead of surrendering it. If he does so, he will contravene the provisions of s. 11 (1) (*b*) of the Foreign Exchange Regulation Act.

Moreover, the money held for him by the Insurance Company in India becomes "foreign exchange" within the meaning of s. 2 (1) of the Foreign Exchange Regulation Act, and therefore must be declared to the Exchange Control Authorities by virtue of Notification No. 279, dated 12th June, 1960. Accordingly, an offence under s. 10 of the Act is also committed.

Held further: Under s. 24A of the Act, whoever attempts to contravene any of the provisions of the Act, or any rule, direction or order made thereunder, is deemed to have contravened that provision, rule, direction or order as the case may be.

Therefore, the order discharging the Respondent is set aside, as the learned trial judge did not consider the above provisions of law.

Ba Pe (Advocate) for the applicant.

Khin Maung Gyi (Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This case raises some very interesting questions relating to life insurance policies payable on maturity or on surrender, as the case may be, in terms

* Criminal Revision No. 26B of 1964; Revision of the order of the Special (Sessions) Judge of Taunggyi, dated the 18th of May, 1964, passed in Criminal Regular Trial No. 4 of 1964.

C.C. 1964

UNION OF BURMA v. SURINDA SINGH.

of foreign currency. In Criminal Regular Trial No. 4 of 1964 of the Special Judge, Taunggyi, the respondent Surinda Singh of No. 46, Neikban Street, Taunggyi, was prosecuted of the offence punishable under section 24 of the Foreign Exchange Regulation Act, 1947, for infringement of the provisions of section 6 (1) thereof. He was discharged, and the Revolutionary Government of the Union of Burma being dissatisfied with the order of discharge has applied to this Court, to set it aside under section 436 of the Criminal Procedure Code. The facts as they appear in the record of proceedings of the trial Court are briefly these:

Surinda Singh was the holder of Life Insurance Policy No. 137384 issued by the Industrial and Prudential Assurance Company Limited of Bombay in the year 1954. It was for a sum of Rs. 20,000 and the annual premium payable was Rs. 2,734 as. 2. The respondent could, however, pay only one premium as in the subsequent year he was informed by the Insurance Company, that in future payments of premium could only be made in India as the Exchange Controller of the Union of Burma would not give permission of remittance to India of premia on policies issued after the 1st of March 1948. Thereafter, the respondent received a letter dated the 1st of September 1961 informing him, that with reference to his policy No. 137384, it had been decided that, as a concessional measure, the policy would be treated as a paid up one for Rs. 2,500 only with effect from 10th December 1954, even though the respondent had paid premium for only one year. A subsequent letter dated the 28th of October 1961 informed the respondent that his policy had matured for payment on the 10th of December 1961 and that on his sending the necessary form of Discharge duly executed together with the policy itself before the date of maturity, payment would be made to him by a cheque on the

Central Bank of India Limited, Bombay. The respondent was also asked to let the Insurance Company know what was his nationality, his permanent address and whether he was residing permanently in Burma. To this letter the respondent sent a reply dated the 12th of May 1962, wherein he requested that the sum of Rs. 2,500, which would be due to him on his matured claim, should be paid to one Shri Inder Singh Soni of Calcutta, that he himself was an Indian national, temporarily residing in Burma, and that his permanent address in India was Surrinder Singh Soni, C/o S. Inder Singh Soni, 200 K, S. P. Mukherjee Road, Calcutta. The letter also mentioned that policy No. 137384, and the form of Discharge duly completed were enclosed with the letter.

With reference to this letter by the respondent, the Insurance Company sent him a Post Card dated the 17th of May 1962 acknowledging receipt of policy No. 137384 and the form of Discharge duly completed. The respondent was asked to let the Insurance Company know the purpose of the payment to Shri Inder Singh Soni and his relationship with the said person. To this query of the Insurance Company, the respondent sent a reply dated the 26th of June 1962. Therein, the respondent said that Shri Inder Singh was his own elder brother, that being a member of a joint Hindu family the money due to him should be paid to his elder brother for domestic purposes and that he himself, though temporarily residing in Burma for purpose of business, was eventually to settle down in India.

About one year after the date of this letter, the house of the respondent was searched by U Kyaw Lwin (PW 3), an officer of the Bureau of Special Investigation then stationed at Taunggyi, under orders from his superior officer U Tin Hlaing, who had received information to the effect that there were documents tending to show that the respondent had cheated the Income-tax Department.

C.C. 1964 — UNION OF BURMA v. SURINDA SINGH.

The letters referred to above were found. Those dated the 12th of May 1962 and the 26th of June 1962 were signed in full by the respondent although they were apparently office copies. The respondent himself by an affidavit sworn during the pendency of the case admitted that he was the holder of Insurance Policy No. 137384 issued by the Industrial and Prudential Assurance Company Limited. The purpose of filing of this affidavit in Court, was to substantiate his defence that no offence under Foreign Exchange Regulation Act could have been committed by him, as the sum of Rs. 2,734 as. 2, which he had paid to the agent of the Industrial and Prudential Assurance Company in Burma, *viz.*, Mr. Harbans Singh (PW 5), could not be remitted to India for want of permission by the exchange control authorities of Burma.

On the facts stated above the learned Special Judge came to the conclusion that none of the provisions of section 6 (1) of the Foreign Exchange Regulation Act, 1947, can be said to have been contravened, and therefore the respondent should be discharged from the case.

Now, although the Life Insurance Policy is not within the definition of " security " in clause (*f*) of section 2 of the Foreign Exchange Regulation Act, 1947, it is " security " for the purpose of section 6 (1), which, *inter alia*, prohibits transfer of " security " without the permission of the Exchange Controller. The ordinary mode of effecting such a transfer is by assignment. Life Insurance Policy is also " security " for the purpose of section 14 which, *inter alia*, prohibits the taking or sending of any security to any place outside the Union of Burma without the permission of the Exchange Controller. If the respondent has in fact sent out of Burma his Life Insurance Policy No. 137384, as mentioned in his letter dated the 12th of May 1962 and as acknowledged by the Insurance Company, *vide* the post card dated the 17th of May 1962,

he had contravened the provisions of section 14 of the Foreign Exchange Regulation Act.

Then again, the respondent's policy matured on the 10th of December 1961. He had before the date of maturity sent the form of Discharge duly executed along with the policy. Accordingly the Insurance Company was bound to pay him the sum of Rs. 2,500 which was the amount of the paid up policy held by him. In fact, the company was willing to pay him by cheque drawn on the Central Bank of India Limited, Bombay. Instead of having the cheque sent to him in Burma and then surrendering it to Government, as required by law, he had written to the Insurance Company to make the payment to his brother in India. Therefore, he has apparently contravened section 11 (*1*) (*b*) of the Foreign Exchange Regulation Act which, so far as it is relevant for the present purpose, reads:

> "Except with the general or special permission of the Controller, no person who has a right (whether present or future and whether vested or contingent) to receive any foreign exchange shall do any act with intent to secure that the foreign exchange ceases to be receivable by him."

Then again, if the Insurance Company on receipt of the policy and the Discharge form duly executed was holding the sum of Rs. 2,500 ready to be paid to the respondent, this sum becomes "foreign exchange" as defined in clause (*c*) of section 2 of the Foreign Exchange Regulation Act which enacts that foreign exchange includes foreign currency and all deposits, credits and balances in any foreign country or payable in any foreign currency. Consequently, the respondent was not complying with the requirements of Notification No. 279, dated the 12th of June 1960 issued by the Government of the Union of Burma, Ministry of Finance and Revenue (Currency and Banking Branch) requiring every person who either owns or holds or who may thereafter own or

C.C. 1964 — UNION OF BURMA v. SURINDA SINGH.

hold any foreign exchange to declare such foreign exchange to the Exchange Controller. Therefore the respondent is liable to punishment for contravention of a notification issued under section 10 of the Foreign Exchange Regulation Act, 1947. Lastly, by trying to make the sum standing to his credit at the Life Insurance Company payable to his elder brother, the respondent was trying to commit that which is prohibited by section 6 (1) (iv) of the Foreign Exchange Regulation Act. Under section 24A, whoever attempts to contravene any of the provisions of the Act or any rule, direction or order made thereunder is deemed to have contravened that provision, rule, direction or order, as the case may be. The learned Special Judge, in discharging the respondent, had taken a very narrow view of the case by not considering the provisions of law which I have set out above.

It has been contended by the learned Advocate for the respondent that since admittedly the search of the respondent's house was not made under a warrant issued by a Magistrate in exercise of his powers under subsection (3) of section 20, Foreign Exchange Regulation Act, 1947, the presumptions regarding the truth of the contents of the documents seized and the genuineness of the signatures on such documents will not arise. However, apart from presumption under section 20A of the Foreign Exchange Regulation Act, the prosecution can prove a fact both by direct and by circumstantial evidence. Furthermore, the Court can also draw certain presumptions from facts proved, *vide* section 114 of the Evidence Act, as to what will be capable of proof in the case now under consideration, what presumptions may be made, and what conclusions drawn, I shall not at this stage of the proceedings make any observation, lest it might prejudice the respondent at the trial which I propose to order. Suffice to say that, in my opinion, the order of discharge

is bad as the learned Special Judge has not considered all the implications of the various sections of the Foreign Exchange Regulation Act, contravention or non-observance of which would be punishable under section 24 thereof.

For these reasons I would set aside the order of the learned Special Judge, Taunggyi, discharging the respondent Surinda Singh and direct that there should be a further enquiry into the case against the respondent by the same Special Judge. I am given to understand that there is no other Special Judge in Taunggyi to whom this case can be sent for further enquiry.

တရားမ ပဌမအယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး ရှေ့တွင်

ဇေယျဝတီသကြားစာက်ရုံ လိမိတက် ပါ ၅ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ကေ၊အာ(ရ)၊အင်ဒါဆင်း မေဒန်အင်ကုမ္ပဏီ ပါ ၃ (အယူခံတရားခံ)*

† ၁၉၆၄ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၇ ရက်။

လေယာဉ်လက်မှတ်ပြန်အမ်းရန် စွဲဆိုသော အမှု—လေယာဉ်လက်မှတ်ရောင်းသူ ကုမ္ပဏီအပြင်၊ လေယာဉ်ကုမ္ပဏီကိုပါ စွဲဆိုခြင်း ပြုနိုင် မပြုနိုင်—ကာလ စည်းကမ်းသတ် ကိစ္စ။

အယူခံ တရားလိုများသည်၊ ပဌမ အယူခံ တရားခံကုမ္ပဏီနှင့် ထိုကုမ္ပဏီ၏ အုပ်ချုပ်သည့်အစုဝင် ဖြစ်သူ ဒုတိယ အယူခံတို့အား နိုင်ငံခြားသို့ သွားရန် လေယာဉ်လက်မှတ်များတန်ဘိုးကို နိုင်ငံခြားသို့ မသွားဖြစ်သဖြင့် ပြန်လည် ရရှိရန် တရားစွဲဆို၏။ ၎င်းနောက် ထို အယူခံ တရားခံများ၏ ဒုတိယ ချက်အရ၊ တတိယအယူခံ တရားခံဖြစ်သူ [ကေ၊အယ်(လ်)၊အမ်] လေကြောင်းကုမ္ပဏီကိုပါ တတိယတရားခံအဖြစ် အမှုတွင် ထည့်သွင်းတရားစွဲဆိုခဲ့လေသည်။

မူလရုံးသည်၊ ပဌမနှင့် ဒုတိယ အယူခံ တရားခံများအပေါ် တောင်းဆိုသည့်အတိုင်း ဒီကရီ ချမှတ်ပေးခဲ့၏။ တတိယအယူခံတရားခံနှင့် ပတ်သက်၍ကား၊ ယင်းကုမ္ပဏီနှင့် အယူခံတရားလိုတို့ သည် အရောင်းအဝယ်မပြုခဲ့ကြောင်း၊ ယင်းကုမ္ပဏီကို တရားစွဲဆိုရာတွင် ကာလ စည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်နေပြီ ဖြစ်ကြောင်းတို့ကို ရှိ၍၊ အမှုကို ပလပ်ခဲ့၏။

အယူခံ တရားလိုများက မကျေနပ်၍ တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံဝင်ရာ၊

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၇၊ နည်းဥပဒေ ၁ (၈) တွင် အဆိုလွှာ၌ တရားစွဲ ဆိုရန်ပေါ် ပေါက်သော အကြောင်းများကို ဖေါ်ပြရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အပြင်၊ ယင်း အမိန့် နည်းဥပဒေ ၅ အရလည်း၊ တရားခံသည် တရားလို၏ ဘောင်းဆိုချက်ကို ဖြေရှင်းရန် တာဝန်ရှိခြင်း ကြောင့် ဖေါ်ပြရမည်ဖြစ်သည်။ ယခုမူကား၊ ဓာတိယအယူခံ တရားခံ၌ ပြန်အမ်းငွေကို ပေးဆောင် ရန် တာဝန်ရှိကြောင်း ဖေါ်ပြခြင်း မပြုဆည့်အပြင်၊ ယင်းကုမ္ပဏီအပေါ်၌ အမိန့် ဒီကရီ ဧလျောက် တောင်းခြင်းလည်း မပြု။

---

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊တရားမ ပဌမအယူခံမှု အမှတ် ၆၃။

† ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၂၀၇ တွင်၊ ၁၉၆၄ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၇ ရက် နေ့စွဲပါ ရန်ကုန်မြို့တော် ဒုတိယ တရားမ တရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံ ဝင်မှု။

၁၉၆၄

ဇေယျဝတီသကြားစက်ရုံ ကုမ္ပဏီကတော် ပါ ၅ နှင့် ကေ၊အာ(ရ)၊ အင်ဒါဆင်း မေဒန်အင် ကုမ္ပဏီ ပါ ၃။

အေ၊အက်(စ်)၊ပီ၊အက်(စ်)၊ကေ၊အာ(ရ်)၊ကရူပန် ချစ်တီးယား နှင့် အေ၊ချူကန်လင်ကန် ချစ်တီးယားအမှု ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ တရားလွှတ်တော်ချုပ် စာ ၄၆ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ထို့ပြင်၊ ပဌမ အယူခံ တရားခံကုမ္ပဏီသည်၊ တတိယအယူခံ တရားခံကုမ္ပဏီ တဦးတည်းအတွက်သာ မဟုတ်ဘဲ၊ အခြား လေကြောင်းကုမ္ပဏီများ အတွက်လည်း လေယာဉ်ပျံ လက်မှတ်ရောင်းသူဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ၎င်းကုမ္ပဏီနှစ်ခုတို့၏ ဆက်ဆံပုံ အစီအစဉ်နှင့် အခြားအချက်အလက်များကို စဉ်းစားလျှင်၊ ပဌမအယူခံ တရားခံကုမ္ပဏီသည် တတိယအယူခံ တရားခံကုမ္ပဏီ၏ ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရန် ခဲယဉ်းသည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ကာလစည်းကမ်းသတ်နှင့် ပတ်သက်၍ကား၊ တတိယအယူခံ တရားခံကုမ္ပဏီ အပေါ်၌ တရားစွဲဆိုရန် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်ဆိုလျှင် ပေါ်ပေါက်မည့်နေ့သည် ၎င်းထံမှ ပြန်အမ်းငွေ တောင်းဆိုခဲသော ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၈ ရက်နေ့ဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့် ၎င်းကုမ္ပဏီပေါ်၌ တရားစွဲဆိုသည့်နေ့သည်၊ ၎င်းအား တရားခံအဖြစ် ထည့်သွင်းရန် လျှောက်လွှာတင်သွင်းသော ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၈ ရက်နေ့ဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ် တရားခံအဖြစ် ထည့်သွင်းခဲ့သည့် ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့ဖြစ်စေ၊ ၃ နှစ်ကာလ စည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်နေပြီဖြစ်သည်။

အယူခံ တရားလို အတွက်။ ။မစ္စတာ အာ(ရ်) ဘစူး။

အယူခံတရားခံ ၃ အတွက်။ ။မစ္စတာ စူ(ရ်) မား။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင် မူလ ပဌမ၌ အယူခံတရားလိုများက ပဌမအယူခံတရားခံ ကေ၊အာ(ရ်)၊အင်ဒါဆင်း မေဒန် အင်ကုမ္ပဏီနှင့် ယင်းကုမ္ပဏီတွင် အုပ်ချုပ်သည့်အစုဝင်ဖြစ်သူ ဒုတိယ အယူခံတရားခံ ဟာချာရန်ဆင်း တို့အပေါ်၌ ကေ၊အယ်(လ်)၊အမ်၊ လေယာဉ်ပျံဖြင့် နိုင်ငံခြားသို့သွားရန် ဝယ်ယူသော လေယာဉ်ပျံ လက်မှတ်များတန်ဘိုးကို၊ နိုင်ငံခြားသို့ မသွားဖြစ်သဖြင့် ပြန်လည်ရရှိရန် တရားစွဲဆို၏။ ထိုအယူခံတရားခံများက၊ မိမိတို့သည် လေယာဉ်ပျံလက်မှတ်အတွက် ငွေကိုရရှိ၍၊ လက်မှတ်ရောင်းချခဲ့ကြောင်း ဝန်ခံ၏။ သို့သော် အယူခံတရားလိုတို့သည် ပြန်အမ်းငွေ တောင်းခံရာ၌၊ မိမိတို့အား လေယာဉ်ပျံလက်မှတ်များပြန်မပေးဘဲ၊ ကေ၊အယ်(လ်)၊အမ်၊ လေကြောင်းကုမ္ပဏီသို့ပြန်ပေးသဖြင့်၊ မိမိတို့မှာ တောင်းဆိုသည့်ငွေကို ပေးဆပ်ရန် တာဝန်မရှိကြောင်း။ ထို့ပြင်လည်း၊ လေယာဉ်ပျံလက်မှတ်များကို ကေ၊အယ်(လ်)၊အမ်၊ လေကြောင်းကုမ္ပဏီသို့ ပြန်ပေးပြီးဖြစ်ရာ၊ ယင်းကုမ္ပဏီကိုလည်း တရားခံအဖြစ် ထည့်သွင်း တရားစွဲဆိုထိုက်ကြောင်းနှင့် ခုခံခချေပ၏။ ထို့ကြောင့် အယူခံတရားလိုများက ဂ-၆-၆၀ နေ့တွင်အဆိုကိုပြန်ရန်အတွက် လျှောက်လွှာတင်သွင်း၏။ ထိုလျှောက်လွှာကို ဆောက်ခံသည့်ကျမ်းကျိန်သွာဘွင်၊ ကေ၊အယ်(လ်)၊အမ်၊ လေကြောင်း ကုမ္ပဏီသည်အမှုတွင် မပါဝင်လျှင်မဖြစ်သည့်၊ သို့တည်းမဟုတ် ပါဝင်အပ်သည့် အမှုသည်တဦး မဟုတ်သော်

၁၉၆၄

ဇေယျဝတီ
ဆက်ကြားစက်ရုံ
လီမိတက်
ပါ ၅
နှင့်
ကော်အာ(ရ်)၊
အင်ဒါဆင်း
မေဒန်အင်
ကုမ္ပဏီ ပါ ၃။

လည်းကြားလည်းမူလတရားခံနှစ်ဦးတို့က ယင်းကုမ္ပဏီကိုထည့်သွင်း စွဲဆိုသင့်ကြောင်းနှင့် ခုခံချေပသောကြောင့်၊ အဆိုလွှာကိုပြင်ပြီးလျှင်၊ ယင်းကုမ္ပဏီအား တဘိယတရားခံအဖြစ် ထည့်သွင်းခွင့်တောင်းရကြောင်းဖေါ်ပြ၏။ ယင်းကုမ္ပဏီ၏ ချေလွှာတွင် အယူခံတရားလို တို့သည်မိမိတို့နှင့်လေယာဉ်လက်မှတ်အရောင်းအဝယ်မပြုခဲ့ကြောင်း။ ပဌမအယူခံတရားခံ ကုမ္ပဏီနှင့်သာအရောင်းအဝယ်ပြုခဲ့ကြောင်း။ ၂၁-၆-၅၇ နေ့တွင် မိမိတို့က ထိုလေယာဉ်ပျံ လက်မှတ်များအတွက် ပြန်အမ်းငွေနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ငွေသွင်းလွှာများ (Credit Notes) ကို ပဌမအယူခံတရားခံသို့ပေးပို့ပြီးဖြစ်၍မိမိတို့ဥစ္စာဝန်မရှိကြောင်းနှင့်ခုခံချေပ၏။ ထို့ပြင်လည်း အယူခံဘရားလိုတို့က မိမိတို့အပေါ် ဥစ္စာတရားစွဲဆိုသည်မှာ၊ ကာလစည်းကမ်း သတ် ကျော်လွန်နေပြီဖြစ်ကြောင်းနှင့်လည်း ချေပသေးသည်။

မူလရုံးက ပဌမအယူခံတရားခံနှင့် ဒုတိယအယူခံတရားခံများအပေါ် ၌ စွဲဆိုသည့် အတိုင်းအမိန့်ဒီကရီချမှတ်သိုက်၏။ကော်အယ်(လ်)၊အမ်၊လေကြောင်းကုမ္ပဏီနှင့်စပ်လျဉ်း၍မူကား၊ ယင်းကုမ္ပဏီနှင့် အယူခံတရားလိုတို့ လေယာဉ်ပျံလက်မှတ်အရောင်း အဝယ် မပြုခဲ့ကြောင်း။ ထို့ပြင်လည်း အယူခံတရားလိုတို့ စွဲဆိုသော အမှုသည်ကာလ စည်းကမ်း သတ်ကျော်လွန်နေပြီဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိ၍၊ ယင်းကုမ္ပဏီအပေါ် ၌စွဲဆိုသောအမှုကို ပလပ် လိုက်၏။ ထို့ကြောင့် အယူခံတရားလိုတို့သည်၊ တရားခံသုံးဦးစလုံးအပေါ် ၌၊ ယခု အယူခံဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။ သို့သော်ကော်အယ်(လ်)၊အမ်၊လေကြောင်းကုမ္ပဏီ တဦးတည်းသာ ကျွန်အယူခံကိုခုခံလေသည်။

ကျွန်အယူခံမှုတွင် စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန်ပေါ်ပေါက်သော အချက်များအနက် ပဌမ အချက်မှာအယူခံတရားလိုတို့သည် ကော်အယ်(လ်)၊အမ်၊ လေကြောင်းကုမ္ပဏီအပေါ် ၌ တရားစွဲဆိုရန်အကြောင်းရှိသလောဟူသည့်အချက်ဖြစ်သည်။ အယူခံ တရားလိုတို့၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးကပဌမအယူခံတရားခံကုမ္ပဏီသည် ကော်အယ်(လ်)၊အမ်၊လေကြောင်း ကုမ္ပဏီ၏ ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်သဖြင့်၊ ထိုလေကြောင်းကုမ္ပဏီသည်လည်း အသုံးမပြုဖြစ် သော လေယာဉ်ပျံလက်မှတ်များအတွက် ငွေပြန်အမ်းရန် တာဝန်ရှိကြောင်းနှင့်ပေ့ျာက် လဲ၏။ သို့သော် ပြင်သည့်အဆိုလွှာကို လေ့လာသုံးသပ်ရာ၌၊ ပဌမအယူခံတရားခံသည် ကော်အယ်(လ်)၊အမ်၊ လေကြောင်း ကုမ္ပဏီ၏ ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်ကြောင်းဖေါ်ပြခြင်း မပြုသည်ကိုတွေ့ရှိရသည်။ ထိုအဆိုလွှာအပိုဒ် ၇ တွင်၊ကော်အယ်(လ်)၊အမ်၊လေကြောင်း ကုမ္ပဏီအား တရားခံအဖြစ် ထည့်သွင်း စွဲဆိုရသည်မှာ၊ အခြား တရားခံများ၏ ချေပချက်ကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း ဖေါ်ပြထားလေသည်။ ထိုအဆိုလွှာအပိုဒ် ၁ တွင် ကော်အယ်(လ်)၊အမ်၊လေကြောင်းကုမ္ပဏီ လေယာဉ်ပျံလက်မှတ်များကို ပဌမ အယူခံ တရားလိုမှတဆင့် (Through the first defendant firm) ဝယ်ယူခဲ့

၁၉၆၄

ဒေယျဝံတိ ဆရာ့စက်ရုံ လိမ်တက် ပါ ၅ နှင့် ကေ၊အာ(ရ)၊ အင်ဒါဆင်း မေဒင်အင် ကုမ္ပဏီ ပါ ၃။

ကြောင်း ဖေါ်ပြထားသည်။ သို့သော် အယူခံတရားလိုများအတွက် အဓိကသက်သေ ဖြစ်သူ မဒမ်လာလ်အကူဒီယံက ယင်းသို့ဖေါ်ပြရသည်မှာ၊ ပဌမအယူခံတရားခံများထံမှ လေယာဉ်ပျံလက်မှတ်များ ဝယ်ယူခဲ့သောကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု ဖြေရှင်း၏။ ထိုသက်သေသည် ပြင်သည့် အဆိုလွှာတင်သွင်းချိန်၌ ထောက်ခံသည့် ကျမ်းကျိန်လွှာကို ကျမ်းကျိန်ဆိုသူဖြစ်သည်။ ထိုကျမ်းကျိန်လွှာဘွင် အထက်၌ဖေါ်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ကေ၊အယ်(လ်)၊အမ်၊ လေကြောင်းကုမ္ပဏီသည် ဤအမှုတွင်မပါဝင်လျှင် မဖြစ်သော၊ သို့တည်းမဟုတ် ပါဝင်အပ်သော အမှုသည်ဘဦး မဟုတ်ကြောင်း အဆိုပြုခဲ့၏။

တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၇၊ နည်းဥပဒေ ၁ (၈) တွင် အဆိုလွှာ၌ တရားစွဲဆိုရန် ပေါ်ပေါက်သော အကြောင်းများကို ဖေါ်ပြရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အပြင် ယင်း အမိန့် နည်းဥပဒေ ၅ အရလည်း တရားခံသည် တရားလို၏တောင်းဆိုချက်ကို ဖြေရှင်းရန် တာဝန်ရှိကြောင်း ဖေါ်ပြရမည်ဖြစ်သည်။ ယခုမူကား ယင်းသို့ ဖေါ်ပြခြင်းမပြုဘဲ ကေ၊အယ်(လ်)၊အမ်၊ လေကြောင်းကုမ္ပဏီအား တရားခံအဖြစ် ထည့်သွင်းရသည်မှာ အခြားတရားခံများက တောင်းဆိုသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်ဟူ၍သာ ဖေါ်ပြထားလေသည်။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုလျှင်၊ ထိုအဆိုလွှာအပိုဒ် ၄ ၌ မူလဘရားခံများအပေါ်၌သာ ပြန်အမ်းငွေရရန်ရှိကြောင်း ဖေါ်ပြပြီး သက်သာခွင့်တောင်းဆို၌လည်း၊ ထိုတရားခံများအပေါ်၌သာ အမိန့် ဒီကရီချမှတ်ရန် လျှောက်တောင်းသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ကေ၊အယ်(လ်)၊အမ်၊ လေကြောင်း ကုမ္ပဏီ၌ ပြန်အမ်းငွေကို ပေးဆောင်ရန် တာဝန်ရှိကြောင်း ဖေါ်ပြခြင်းမပြုသည့်အပြင်၊ ယင်းကုမ္ပဏီအပေါ်၌ အမိန့်ဒီကရီလျှောက်တောင်းခြင်းလည်းမပြုခဲ့ချေ။ အယူခံတရားလိုတို့သည် မူလတရားခံများ၏ ချေလွှာကို ပြန်လည်ချေပဆု၌၊ ထိုဘရားခံများသည် ကေ၊အယ်(လ်)၊အမ်၊ လေကြောင်းကုမ္ပဏီထံမှ ပြန်အမ်းငွေကို မိမိတို့အတွက် ရရှိပြီးဖြစ်သဖြင့် မိမိတို့အား ငွေကိုပေးဆောင်ရန် တာဝန်ရှိကြောင်းနှင့် ပြောကြားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ဤအမှုပါအဆိုလွှာ၊ ချေလွှာ၊ ပြန်လည်ချေပလွှာနှင့် အခြားသောအကြောင်းခြင်းရာအားလုံးကို စုပေါင်း၍ လေ့လာသုံးသပ်သော်၊ အယူခံတရားလိုတို့သည်၊ မူလတရားခံများအပေါ်၌သာ မိမိတို့ ပေးဆောင်ခဲ့သောငွေကို ၎င်းတို့ ကေ၊အယ်(လ်)၊အမ်၊ လေကြောင်းကုမ္ပဏီထံမှ ပြန်လည်ရရှိပြီးဖြစ်သည့်အချက်ပေါ် တွင်မူတည်၍ တရားစွဲဆိုဟန်တူသည်။ ကေ၊အယ်(လ်)၊အမ်၊ လေကြောင်းကုမ္ပဏီအပေါ်၌ ထိုငွေနှင့်စပ်လျဉ်း၍ တရားစွဲဆိုခြင်းမပြုဟူ၍ ယူဆသင့်ပေသည်။ ယင်းသို့ တရားစွဲဆိုပြီးမှသာ၊ ပဌမအယူခံတရားခံကုမ္ပဏီသည်၊ ကေ၊အယ်(လ်)၊အမ်၊ လေကြောင်းကုမ္ပဏီ၏ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်သည့်အတွက်ကေ၊အယ်(လ်)၊အမ်၊လေကြောင်းကုမ္ပဏီသည်လည်း ပြန်အမ်းငွေကိုပေးဆောင်ရန် တာဝန်ရှိကြောင်းနှင့် အဆိုပြုသည်ကို လက်ခံရန်မဖြစ်နိုင်ချေ။ အေ၊အက်(စ်)၊ပီ၊အက်(စ်)ကေ၊အာ(ရ)၊

၁၉၆၄

ဒေယျဝတီ
ဆက်ကြားစက်ခွဲ
လီမတက်
ပါ ၅
နှင့်
ကေအော(ရ)၊
အင်ဒါဆင်း
မေဇန်အင်
ကုမ္ပဏီ ပါ ၃။

ကရူပန် ချစ်တီးယားနှင့် အေချူကန်လင်ကန်ချစ်တီးယားအမှု (၁) တွင် အောက်ပါအတိုင်းအဆိုးအဖြတ်ပြုခဲ့၏။

> **"A party should be allowed to win or lose on a case set out in his pleading and it is not the function of a trial or an appellate court to make out a case different from the one set out in pleadings."**

ထိုမူအတိုင်းပင် ဤရုံးက လိုက်နာဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်သည်။

စင်စစ်အားဖြင့်ကား၊ ဒုတိယအယူခံ တရားခံ ဟာချာရန်ဆင်း၏ ထွက်ဆိုချက်အရ၊ ပေါ်လွင်သည်မှာ ပဌမ အယူခံတရားခံ ကုမ္ပဏီသည် လေယာဉ်ပျံ လက်မှတ်များကို အယူခံတရားလိုတို့အတွက် ကေအယ်(လ်)အမ်၊ လေကြောင်းကုမ္ပဏီထံမှ ဝယ်ယူကြောင်း၊ ရရှိသော ငွေကိုလည်း လက်ခံကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ ထိုရရှိငွေဒုတ်ပြေစာ သက်သေခံအမှတ် အိုး ပေးရာ၌လည်း၊ ကေအယ်(လ်)အမ်၊ လေကြောင်းကုမ္ပဏီအတွက် မပေးဘဲ၊ မိမိကိုယ်တိုင်အတွက် ဖေးလေသည်။ ထိုသက်သေ၏ ထွက်ဆိုချက်နှင့် အခြားသက်သေများ၏ ထွက်ဆိုချက်များကို လေ့လာသုံးသပ်ရာ၌၊ ပဌမအယူခံတရားလို ကုမ္ပဏီသည် သာမန်ကိုယ်စားလှယ်မျိုးမဟုတ်ဘဲ၊ ကေအယ်(လ်)အမ်၊ လေကြောင်း ကုမ္ပဏီအတွက်သာမက၊ အခြားလေကြောင်း ကုမ္ပဏီများအတွက်လည်း လေယာဉ်ပျံဒုတ်မှတ် ရောင်းဝယ်ဖြစ်ကြောင်း။ ယင်းကုမ္ပဏီနှင့် ကေအယ်(လ်)အမ်၊ လေကြောင်း ကုမ္ပဏီတို့သည် စာရင်းဖွင့်လျှင် ခရီးသည်များ ယင်းကုမ္ပဏီသို့ လာရောက် လေယာဉ်ပျံလက်မှတ်ပယ်ယူသောအခါ ယင်းကုမ္ပဏီက ကေအယ်(လ်)အမ်၊ လေကြောင်းကုမ္ပဏီသို့ လဲလှယ်ရန် ဘောင်ချာ(Exchange voucher)ပို့၍၊ ထိုဘောင်ချာအရ၊ ကေအယ်(လ်)အမ်၊ လေကြောင်းကုမ္ပဏီက လေယာဉ်ပျံလက်မှတ်ထုတ်ပေးသည့်အခါ၊ ခရီးသည်ထံမှ ငွေလက်ခံပြီးလျှင်၊ ထိုလက်မှတ်ကို ခရီးသည်သို့ ထုတ်ပေးဟန်တူသည်။ ယင်းအစီအစဉ်ကို နှလုံးမူ၍၊ ဒုတိယ အယူခံတရားခံက ပဌမ အယူခံ တရားခံသည် ကေအယ်(လ်)အမ်၊ လေကြောင်းကုမ္ပဏီထံမှ လေယာဉ်ပျံလက်မှတ် ဝယ်ယူရသည်ဆိုသည့် အချက်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားလျှင်၊ ပဌမ အယူခံတရားခံသည် ကေအယ်(လ်)အမ်၊ လေကြောင်းကုမ္ပဏီ၏ ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရန်ခဲယဉ်းပေသည်။

တနည်း အယူခံ တရားလိုတို့၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက အယူခံ တရားလိုတို့သည်၊ လေယာဉ်ပျံလက်မှတ်များကို ကေအယ်(လ်)အမ်၊ လေကြောင်းကုမ္ပဏီသို့ ပြန်လည် ပေးပို့ပြီး ပြန်အမ်းငွေ တောင်းဆိုသည့်အခါ၌ (သက်သေခံအမှတ် အေအော ၁ တို့ကို

(၁) ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ ၄၆။

၁၉၆၄

၎ယျဝထိ သကြားစက်ရုံ လိမိတက် ပါ ၅ နှင့် ကေအော်(ရှ်)၊ အင်ဒါဆင်း မေဒန်အင် ကုမ္ပဏီ ပါ ၃။

ကြည့်ပါ) အော်အယ်(လ်)၊ဟမ်၊ လေကြောင်းကုမ္ပဏီက စာသက်သေခံအမှတ် ဘီပြင့် အယူခံ တရားလိုတို့သည် ငွေဆွဲငင်းလွှာ (Credit Note) ရလိမ့်မည် ဖြစ်ကြောင်း ပြန်ကြားသဖြင့်၊ ကေအော်(လ်)၊အမ်၊ လေကြောင်းကုမ္ပဏီသည် တရားစွဲဆိုသည့် ငွေကို ပေးရန် တာဝန်ပို့ကြောင်းနှင့် လျှောက်လဲပြန်သေး၏။ သို့သော် ထို အချက်မျှားကို ပြင်သည့် အဆိုယူဒတွင် တရားစွဲဆိုရန် ပေါ်ပေါက်သည့် အကြောင်း မျှားအပြစ် ဖော်ပြခြင်း မပြုခဲ့ချေ။ အကယ်၍ ပေါ်ပြလျင်လည်း၊ ဤအမှုပါ အခြောင်းခြင်းရာမျှားကို ထောက်သော် ယင်းသို့ ပြန်ကြားစုံမှုနှင့် ကေအော်(လ်)၊ အမ်၊ လေကြောင်း ကုမ္ပဏီ အပေါ်၌ တရားပွဲဆိုရန် အကြောင်း ပေါ်ပေါက်သည်ဟု မယူဆနိုင်ပေ။

ကေအော်(လ်)၊အမ်၊ လေကြောင်း ကုမ္ပဏီ အပေါ်၌ တရားစွဲဆိုရာတွင်၊ ကာလ စည်းကမ်းသတ်ကျော် မကျော် ဆိုသည့်အချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အယူခံတရားလိုတို့၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက **ရမ်ဒရစ်ပွန်နာမိုရက်ဖ်ပါ၊** နှင့် **ရာမဘိုင်အပ္ပ** (၂) နှင့် **ဆောက အင်ဒီးယမ်း အင်ဒက်(စ်)ထရီရယ်လီမိတက်** နှင့် **မိုသေနာရာဆင်ဟန်ရမ်အပ္ပ** (၃) ပါစီရင်ထုံးမျှားကို ကိုးကားး၍၊ တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၁၊ နည်း၃ပဒေ ၁၀ (၅) နှင့် ကာလ စည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၂ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်မျှားကို အခိုင်္ဂါယ် ကောက်ရာ၌ ကေအော်(လ်)၊အမ်၊ လေကြောင်းကုမ္ပဏီအပေါ်၌ တရားစွဲဆိုသည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သောနှေသည် ယင်းကုမ္ပဏီကို အမှုသည်အဖြစ် ထည့်သွင်းရန် လျှောက်ထားသော ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၈ ရက်နေ့ဖြစ်ကြောင်းနှင့် လျှောက်လဲ၏။ ယင်း လေကြောင်းကုမ္ပဏီ၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးကမူကား ပရိဗီကောင်စီဆုံးဖြတ်သော **ဗို့ပီ၊ အာ(ရ်)၊ဗို့၊ချူကာလင်ကန်ချစ်တီးယားနှင့် စီသည်အချာအပ္ပ** (၄) နှင့် အခြား အမှုမျှားကို ကိုးကားပြီး ယင်းလေကြောင်းကုမ္ပဏီအပေါ်၌ တရားစွဲဆိုသောနှေသည် ၎င်းအ : တရားခံအဖြစ်ထည့်သွင်းသော ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၅ ရက်နေ့ ဖြစ်ပါသည်ဟု ချေပ လျှောက်လဲ၏။ နှစ်ဦးနှစ်ဘက်သော ပညာရှိ ရွှေနေကြီးမျှားက ယင်းလေကြောင်းကုမ္ပဏီအပေါ်၌ တရားစွဲဆိုရန် အကြောင်း ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည် ဆိုနိုင်လျှင် ပေါ်ပေါက်သည့်နှေသည် အယူခံဟရားလိုမျှားက ၎င်းထံမှ ပြန်အမ်း ငွေကို တောင်းဆိုသော ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၈ ရက်နေ့ဖြစ်ကြောင်း သဘောတူညီ ကြသည့်အပြင်၊ သက်ဆိုင်ရာ တရားဥပဒေမှာလည်း ကာလစည်းကမ်းသတ် အက ဥပဒေပဌမဇယား အပိုဒ် ၉၇ ဖြစ်ကြောင်းနှင့် သဘောတူညီကြ၏။ ထို့ကြောင့် ယင်း

(၂) အိန္ဒိယစီရင်ထုံးမျှား၊ ဘုံဘိုင်၊ အတွဲ ၁၇၊ စာ ၂၉၅။
(၃) အိန္ဒိယစီရင်ထုံးမျှား၊ မဒရပ်၊ အတွဲ ၅၀၊ စာ ၃၇၂။
(၄) အိန္ဒိယစီရင်ထုံးမျှား၊ ရန်ကုန်၊ အတွဲ ၆၊ စာ ၂၉။

၁၉၆၄

ဒေါ်မျိုးခင်
သက်ကြားစက်ရုံ
လီမိတက်
၏ ၅
နှင့်
ကေ၊အေ၁(ရန်)၊
အင်ဒါအင်း
မေဒန်အစိ
ကုမ္ပဏီ ပါ ၃။

လေကြောင်းကုမ္ပဏီ အပေါ် တွင် ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၈ ရက်နေ့မှ ၃ နှစ်အတွင်း တရားစွဲဆိုရမည်ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ဖြစ်ရာ၊ ယင်း လေကြောင်းကုမ္ပဏီ အပေါ်၌ တရားစွဲဆိုသည့်နေ့သည် ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၈ ရက်နေ့ဖြစ်သည်ဆိုစေဦး၊ တရားစွဲဆိုရန် အကြောင်းပေါ် သည့်နေ့မှာ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၈ ရက်နေ့ဖြစ်သဖြင့်၊ ကာလစည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်နေပြီဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

အယူခံကိုစရိတ်နှင့်တကွ ပယ်လိုက်သည်။ ကျိုးဒွေးနေခမှ ၈၅ ကျပ် ဖြစ်စေရမည်။

အယူခံတရားခံအမှတ် ၁ နှင့် ၂ တို့မှာ လာရောက် ခုခံခြင်းမပြုသဖြင့် ၎င်းတို့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ တရားစရိတ်အမိန့်ကို ချမှတ်ခြင်းပြုမည်မဟုတ်ပေ။

တရားမ အယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး၊ တရားသူကြီး ဦးစံမောင်နှင့် တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းရွှေတင်

ဒယ်လ်တာထရေဒင်ကုမ္ပဏီ (ဖျက်သိမ်းရန်စာရင်းကောက်ဆဲ) (အယူခံတရားလို)

နှင့်

မြန်မာနိုင်ငံကော်ပဲသီးနှံရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့ (အယူခံတရားခံ) *

† ၁၉၆၄ အောက်တိုဘာ လ ၃၁ ရက်

ကိုယ်စားလည် ဆန်အဝယ်တော် ကိုယ်စားလည် နှစ်ဦးသဘောတူ စာချုပ်-ချုပ်ဆိုသော ပဋိညာဉ်အရ၊ တာဝန်များ ပဋိညာဉ် အက်ဥပဒေ မုဒ်မ (၂၃၃) သက်ဆိုင်သော အထင်အရှား တင်ပြရန် တာဝန်။

အယူခံတရားလိုသည်၊ အယူခံတရားခံ၏ ဆန်နှင့် ဆန်ထွက်ပစ္စည်းများ အဝယ်တော်ဖြစ်ရာ အယူခံတရားခံထံမှ ဂုံနီအိတ်နှင့် ဂုံနီကြိုးများတုတ်ယူခဲ့လေသည်။ အဝယ်တော်အဖြစ် ရပ်ခဲ့ရိုက်ပြီးနောက်၊ ဂုံနီနှင့်ကြိုးများကို ပြန်လည် တောင်းခံသော်လည်း၊ စက်ပိုင်များကိုကြိုတင်၍ ပေးပြီးဖြစ်သဖြင့်ပြန်လည် မရသောကြောင့်အယူခံ တရားခံက ငင်းတန်ဘိုးကို ရရှိရန် တရားစွဲဆို ခဲ့လေသည်။

မူလဘက်ဆိုင်ရာ ရုံးက ဒီကရီချမှတ်လိုက်ရာ၊ မကျေနပ်သဖြင့် အယူခံ တရားလိုက အယူခံဝင်လေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အယူခံ တရားလိုနှင့် အယူခံတရားခံတို့ ချုပ်ဆိုသော ပဋိညာဉ်စာချုပ်စည်းကမ်းများအရဆိုလျှင် အယူခံတရားခံက စာဖြင့် ပေးသော ခွင့်မိန့်မရဘဲ၊ ပစ္စည်းများကို အယူခံ တရားလိုက အခြားသူတဦးဦးအား ယုံကြည်မှုဖြင့် လွှဲအပ်လျှင် ထိုပစ္စည်းများ၏ တန်ဘိုးကို ကောက်ခံ၍မရခဲ့သော်၊ အယူခံတရားခံက တာဝန်ယူမည် မဟုတ်ဟု တိကျစွာ ပြဋ္ဌာန်းထားလေသည်။

ယခုအမှုတွင် အယူခံတရားလိုက အချင်းဖြစ်ဂုံနီနှင့်ကြိုးများကို စက်ပိုင်များသို့ ကြိုတင်ထုတ်ပေးခဲ့ရာ၌၊ ယုံကြည်မှုနှင့် ထုတ်ပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်။ ၎င်းတို့ကို ပြန်လည် မရရှိက အယူခံတရားလို၏ တာဝန်သာဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၁၂၃။

† ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၈၅ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊စက်တင်ဘာလ ၁၁ ရက် နေ့စွဲပါ၊ တရားရုံးချုပ် မူလဘက်ရုံး ဒေါက်တာ ဦးခမောင်မောင်ရုံးတော်၏ ချမှတ်သောဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၄

ဒယ်လ်တာထရေ ဒင် ကုမ္ပဏီ (ဖျက်သိမ်းရန် စာရင်း ကောက်ဆဲ) နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ ကောက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေး အဖွဲ့။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အယူခံ တရားလိုက၊ ဂုံနီကြိုးနှင့် ဂုံနီမျှားကို စက်ပိုင်များသို့ ပေးသည်ဟု ဆိုရာ၌လည်း၊ စာရင်းများသာရှိ၍၊ သက်သေ အထောက်အထားမရှိ၊ သက်သေ အထောက်အထား တင်ပြရန်မှာလည်း ပဋိညာဉ် အက်ဉပဒေ ပုဒ်မ ၂၁၃ အရ၊ ကိုယ်စားလည်ဖြစ်သူ အယူခံတရားလို၏ တာဝန်ဖြစ်သည်။

အင်(နှ်)နိမါပါဆင်ဒ်ရိုင်း နှင့် **ဒွါကနသ်ဂန်ဂိုပဒ်ရာ၊** ၁၈၀၁၊ အိန္ဒိယ စီရင်ထုံးများ **အတွဲ ၆၊** စာ ၂၅၄-၂၅၆ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးမွန်စံလှိုင်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးမျိုးခင်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ယခုအယူခံမှုသည် ဒယ်လ်တာထရေဒင်ကုမ္ပဏီ (ဖျက်သိမ်းဆဲ)က မြန်မာနိုင်ငံ ကောက်ပဲသီးနှံရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့ (ဤမှ နောက်တွင် အဖွဲ့ဟု ခေါ်မည်) အား၊ ဂုံနီအိတ်နှင့် ဂုံနီကြိုးများ တန်ဘိုးငွေ ၃၇,၇၀၉ ကျပ် ၁၈ ပြား ပေးဆောင်စေရန် အမိန့် ဒီကရီ ချမှတ်လိုက်သဖြင့်၊ အယူခံဝင်သည့်အမှု ဖြစ်သည်။ အမှု အကြောင်းအခြင်းရာများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ယခုအငြင်းမထွက်တော့ချေ။ အဖွဲ့သည် ဒယ်လ်တာထရေဒင်ကုမ္ပဏီအား၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့မှ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၃၁ ရက်နေ့အထိ၊ ဖျာပုံ၊ ကျိုက်လတ်၊ ဒုံးဒရဲ၊ ဘိုကလေးမြို့တို့၌ ဆန်နှင့် ဆန်ထွက်ပစ္စည်းများ ဝယ်ယူရန်အတွက် အဝယ်တော်များအဖြစ် စာချုပ်ဖြင့်ခန့်အပ်ခဲ့၏။ ထိုနှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင် အဖွဲ့သည်၊ ယင်းကုမ္ပဏီအား ထိုဒီဇင်ဘာလကုန်ဆုံးပြီးနောက်၊ အဝယ်တော်အဖြစ် ဆက်လက်ခန့်မပ်ခြင်းမပြုတော့ဟု အကြောင်းကြား၏။ ထို့နောက် ကုမ္ပဏီထုတ်ယူခဲ့သော ဂုံနီအိတ်နှင့် ဂုံနီကြိုးများကို ပြန်လည်တောင်းဆိုရာတွင် ကုမ္ပဏီက ထိုဂုံနီအိတ်နှင့် ဂုံနီကြိုးများကို စက်ပိုင်များအား ကြိုတင်ထုတ်ပေးပြီးဖြစ်သဖြင့်၊ ပြန်လည်တောင်းခံ၍ မရကြောင်းနှင့် ပြန်ကြား၏။ ယင်းသို့ဖြစ်ရာ၊ အဖွဲ့က ကုမ္ပဏီအပေါ် ထို ဂုံနီအိတ်နှင့် ဂုံနီကြိုးများ၏တန်ဘိုးကို ရရှိရန် တရားစွဲဆိုသဖြင့် တရားရုံးချုပ် မူလဘက်ဆိုင်ရာ ရုံးက ဒီကရီချမှတ်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။

ကုမ္ပဏီ၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက အဖွဲ့စွဲဆိုသည့်အတိုင်း ဂုံနီအိတ်နှင့် ဂုံနီကြိုးများ ရရှိကြောင်းကို မငြင်းဆိုခဲ့ချေ။ ကုမ္ပဏီ၏ချေပချက်မှာ ထိုဂုံနီအိတ်နှင့် ဂုံနီကြိုးများကို စက်ပိုင်များအား ကြိုတင်ထုတ်ပေးပြီးဖြစ်သဖြင့်၊ ကုမ္ပဏီအား၊ အဝယ်တော်အဖြစ်မှ ရပ်စဲလိုက်သည့်အခါ၌ ပြန်လည်တောင်းခံ၍ မရနိုင်တော့ကြောင်းဖြင့် ချေပခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ ကုမ္ပဏီ၏ စာရင်းရှင်း တာဝန်ခံ ဦးဟုတ်ကျော်(ခ)ပြ ၁)က ထိုဂုံနီအိတ်နှင့် ဂုံနီကြိုးများကို စက်ပိုင်များအား ကြိုတင်ထုတ်ပေးခဲ့ကြောင်းထွက်ဆို၏။ ယင်းသို့

ထွက်ဆိုသည်မှာ မှန်ကန်သည်ဟု ယူဆရန်အကြောင်းရှိသည်။ အကယ်၍ ထိုဂုံနီအိတ်နှင့် ဂုံနီကြိုးများအနက်၊ အချို့ကို ဆန်ထည့်ရန်အတွက် အသုံးပြုခဲ့ပြီးဖြစ်လျှင် ယင်းသို့အသုံးပြုကြောင်းကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုပြီး၊ သက်သေအထောက်အထား တင်ပြတန်ရာသည်။ ဤကဲ့သို့ မပြုလုပ်ခဲ့ပေ။

၁၉၆၄

ဒယ်လီကာထရေ ဒင် ကုမ္ပဏီ (ဖျက်သိမ်းရန် စာရင်း ကောက် ခံ) နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ ကောက်ပဲ သီးနှံ ဈေးဝယ်ရေး အဖွဲ့။

အဲ့ဒေနှင့် ကုမ္ပဏီဘို့ ချုပ်ဆိုသော ပဋိညာဉ်စာချုပ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အငြင်းမပွါးကြခေ။ နှစ်ဦးနှစ်ဘက်စလုံး မိဘ္ဘုများဘင်ပြကြသည်။ ထိုပဋိညာဉ်စာချုပ် မိတ္တူသက်သေခံအမှတ် (၁) အပိုဒ် ၁၃ တွင် အောက်ပါအတိုင်း စည်းကမ်းချက်များ သတ်မှတ်ထား၏။

13. It is the intention of this Agreement that the Board will accept all risks incurred in the business and will bear all losses incurred or sustained by the Company in relation to this Agreement and the Board shall indemnify the Company against all suits, proceedings, claims, liabilities and demands whatsoever unless such losses or liabilities shall be occasioned or incurred by the negligence or default of the Company its servants or agents. Provided that the Board's liability for any loss shall not extend to the unrecoverable price of goods delivered by the Company its agents or servants to anyone on credit without the order in writing of the Board.

ထိုစည်းကမ်းချက်များအတိုင်းဆိုလျှင် ကုမ္ပဏီ၏ ပေါ့လျော့မှု၊ သို့တည်းမဟုတ် ပျက်ကွက်မှုကြောင့်မဟုတ်ဘဲ၊ ထိုစာချုပ်ဆိုင်ရာလုပ်ငန်းကို လုပ်ဆောင်ရာ၌ ဆုံးရှုံးမှုများပေါ် ပေါက်လျှင် အဖွဲ့က တာဝန်ယူမည်ဖြစ်သည်။ သို့သော် အဖွဲ့က စာဖြင့် ပေးသော အခွင့်အမိန့်မရဘဲ ပစ္စည်းများကို ကုမ္ပဏီက၊ အခြားသူ တဦးဦးအား၊ ယုံကြည်မှုဖြင့် လွှဲအပ်လျှင်၊ ထိုပစ္စည်းများ၏ တန်ဘိုးကောက်ခံ၍ မရရှိသော်၊ အဖွဲ့က တာဝန်ယူမည်မဟုတ်ဟု တိကျစွာ သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းခဲ့လေသည်။ ယခုအမှုတွင် ကုမ္ပဏီသည် ၁၉၄၈ ခုနှစ်အဘင်း အဝယ်တော်အဖြစ် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရလိမ့်မည်ဟု ထင်မြင်သဖြင့်၊ ဤအမှုပါ ဂုံနီအိတ်နှင့် ဂုံနီကြိုးများကို စက်ပိုင်များသို့ ကြိုတင်ထုတ်ပေးခဲ့ရာ၌ ယုံကြည်မှုနှင့် ထုတ်ပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟုယူဆရပေမည်။ လောလောဆယ်ဝယ်ယူသော ဆန်စက်မှ ကျသည့်အခါ၌ ခံယူထည့်သွင်းရန် ဂုံနီအိတ်နှင့် ဂုံနီကြိုးများကို စက်ပိုင်များအား ထုတ်ပေးခဲ့ခြင်းမဟုတ်၊ ထို့ကြောင့်၊ အဆိုပါ ပဋိညာဉ်စာချုပ် အပိုဒ် ၁၃ ခြွင်းချက်အရ၊ ထိုဂုံနီအိတ်များကို အကယ်၍ အဖွဲ့က စက်ပိုင်များအား ထုတ်ပေးခဲ့သည်ဆိုစေကာမူ၊ ၎င်းတို့ကို ပြန်

(၁) ၁၈၀၁၊ အိန္ဒိယ စီရင်ထုံးများ အတွဲ ၆၊ စာ ၇၅၄၊ ၇၅၆။

ဒုတိယတရား
ခင် ကုမ္ပဏီ
(ဖျက်သိမ်းရန်
စာရင်း ကောက်
ခံ)
နှင့်
မြန်မာနိုင်ငံ
ကောက်ခံ သိမ်းခံ
ရေးဗဟိုရေး
အဖဲ့။

လည်မရဖြစ်ကာ အဖွဲ့၏ တာဝန်မဟုတ်၊ ကုမ္ပဏီ၏ တာဝန်သာဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်။

ဤအမှုပါ ဂုံနီအိတ်နှင့် ဂုံနီကြိုးများကို စက်ပိုင်များအား၊ ကုမ္ပဏီက ထုတ်ပေးခဲ့သည်ဆိုသော ချေပချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍လည်း၊ ကုမ္ပဏီက အဖွဲ့သို့ တင်သွင်းသော စာရင်းများသာရှိသည်။ သက်သေ အထောက်အထား စိုးစဉ်းမျှ မရှိချေ။ စာရင်းများ တင်ရုံမျှနှင့် လုံလောက်သည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ ကုမ္ပဏီသည် အဖွဲ့ထံမှ ရရှိသော ဂုံနီအိတ်နှင့် ဂုံနီကြိုးများကို မည်သို့မည်ပုံ အသုံးပြုခဲ့သည်ကို သက်သေထင်ရှားပြရမည်ဖြစ်သည်။ ယင်းတာဝန်မှာ ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၁ အရ၊ အဝယ်တော်ကိုယ်စားလည်ဖြစ်သူ ကုမ္ပဏီအပေါ်၌ ကျရောက်သော တာဝန်ဖြစ်သည်။ အင်(နှ်) နိဒါပါဆာဒ်ရိုင်း နှင့် ဒွါကနသ်ဂန်ဂိုပဒ်ရာအမှု (၁) တွင်၊ အောက်ပါ အတိုင်းမြွက်ဆိုခဲ့သည်။

> **". . . We may add, that an agent does not discharge the duty of accounting, by merely delivering to his employer a set of written accounts, without attending to explain them, and produce the vouchers by which the items of disbursements are supported."**

ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များအတိုင်းပင်၊ ဤရုံးက လိုက်နာကျင့်သုံးသင့်သည်ဟု ယူဆပေသည်။

အထက်ပေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ အယူခံကို စရိတ်နှင့်ထက္ခ ပယ်ထိုက်သည်။ ဤရုံးလွှာနေခမှာ ၃၄၀ ကျပ် ဖြစ်စေရမည်။

---

(၁) ၁၈၈၁၊ အိန္ဒိယဓနိရင်ဆုံးမျာား၊ အတွဲ ၆၊ စာ ၇၅၄၊ ၇၅၆။

တရားမပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး ရှေ့တွင်

ဒေါ်ခင်မြင့် ပါ ၂ (လျှောက်ထားသူများ)

နှင့်

မအုန်းအုန်း ပါ ၂ (လျှောက်ထားခံရသူများ)

† ၁၉၆၄ အောက်တိုဘာ လ ၁၃ ရက်။

အမှုပလပ်ခြင်း၊ နောက်ကျ၍ပလပ်ခြင်း၊ ထိုအမိန့်ကိုဖျက်ရန်တရားသူကြီး၏အာဏာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ရှေ့နေတဦးသည်၊ စက်ရှင်ရုံးတွင် ရက်ချိန်းတောင်းနေရသည့်အတွက်၊ ၁ မိနစ်ခန့်နောက်ကျသွားသဖြင့်၊ တရားမရုံးရှိအမှု ပလပ်ခြင်းခံရရာ၊ ထိုပလပ်သည့်အမိန့်ကို၊ တရားသူကြီးကတဖန် ပြန်လည်ပယ်ဖျက်ခြင်းမှာ၊ မှားယွင်းသည်ဟုမဆိုနိုင်။

ဦးငွေ နှင့် မမာတံခွန်ကုမ္ပဏီ၊ ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော် စာ ၁၃၄ ကိုရည်ညွှန်းဖော်ပြသည်။

လျှောက်ထားသူများအတွက်။ ။ဦးစောသင်း။

လျှောက်ထားခံရသူများအတွက်။ ။ဦးဘအေး။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ရန်ကုန်မြို့၊ တရားမရုံး တရားမကြီးမှု အမှတ် ၅၉၉/၆၂ တွင် အရွယ်မရောက်သေးသူ မအုန်းအုန်းနှင့် မောင်အောင်ဆန်းအား တို့ကမိမိတို့၏ နီးစပ်ရာ မိတ်ဆွေဖြစ်သူ မိခင် ဒေါ်အေးကျင်ဖြင့်၊ ယခု လျှောက်ထားသူများဖြစ်သူ ဦးခင်မြင့်၊ မရင်မေတို့အပေါ် ငွေ ၂၄,၀၀၀ ကျပ် ရရှိလိုမှု တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ၊ သက်သေများ အားလုံးလိုလိုပင် စစ်ဆေးပြီးနောက်၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၄ ရက်နေ့၌ ရုံးချိန်ကုန်ဆုံးသွားသဖြင့်၊ ကျန်သက်သေတယောက်ကို စစ်ဆေးပြီး လျှောက်လဲချက် ကြားနာရန် အမှုကို ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့သို့ ချိန်းလိုက်၏။ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့ ကျရောက်ကာလ အမှုခေါ်သည်တွင် တရားလိုများ၏ နီးစပ်ရာ မိတ်ဆွေဖြစ်စေ၊ ၎င်းတို့၏ ရွှေနေကြီးဖြစ်စေ၊ မလာရောက်ချေ။

---

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၆။

† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးအမှုအမှတ် ၅၉၉ တွင်၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၆ ရက်နေ့စံပါ၊ ရန်ကုန်မြို့တော်၌ တရားမရုံး၊ တရားသူကြီးချုပ်ရုံးတော်၏ ချမှတ်သောအမိန့်ကိုပြင်ဆင်မှု။

၁၉၆၄
ဒေါ်ခင်မြင့်
ပါ ၂
နှင့်
မအုန်းအုန်း
ပါ ၂။

တရားခံများဖြစ်သူ ယခု လျှောက်ထားသူများ၏ ရှေနေကြီးလာရောက်၏။ တရားရုံးက အမှုကို ပလပ်သိုက်၏။ ယင်းသို့ ပလပ်သွားသည်မှာ အမှုကို ရုံးချိန်ကုန်၍ ချိန်းဆိုသိုက် သည်ဖြစ်သောကြောင့်၊ တရားမ ကျင့်ထုံးအမိန့် ၉၊ နည်းဥပဒေ ၈ အရ ပလပ်သိုက် ခြင်းဖြစ်၏။ ထို့နောက် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၁ ရက်နေ့ဘွင် တရားလိုများ၏ နိုးစပ်ရာ မိတ်ဆွေက တရားမ ကျင့်ထုံး အမိန့် ၉၊ နည်းဥပဒေ ၉ အရ၊ အမှုပလပ်သည့် အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပြီး အမှုကို ပြန်လည် ဖွင့်လှစ်စစ်ဆေးရန် လျှောက်ထား၏။ ထိုလျှောက်ထားချက်နှင့်တကွ တရားလိုများ၏ နိုးစပ်ရာမိတ်ဆွေ၏ ကျမ်းကျိန်ဆိုချက်၊ ၎င်းတို့၏ ရှေနေကြီး ဦးဘအေး၏ ကျမ်းကျိန်ဆိုချက်နှင့် မအုန်းမြင့်၏ ကျမ်းကျိန် ဆိုချက်များအရ၊ ပေါ်လွင်သည်မှာ အမှုပလပ်သော ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ဒီဇင်ဘာလ ၂၀ ရက် နေ့နံနက် ၁၁ နာရီ မတိုင်မီ တရားလိုများ၏နိုးစပ်ရာမိတ်ဆွေသည် အမှုစစ်ဆေးသည့် ရုံးခန်းအပြင်ဘက်တွင် မအုန်းမြင့်နှင့်အတူ စောင့်နေကြကြောင်း။ သို့သော် ဦးဘအေး မှာကြားထားခဲ့သည့်အတိုင်း ရှေနေအသင်းမှ တရားဥပဒေစာအုပ်များ ယူဆန်ခတ္တ သွားဆောက်ကြကြောင်း။ တရားဥပဒေစာအုပ်များ ယူပြီး ပြန်အလာ အမှုကို ပလပ် ပြီးဖြစ်ကြောင်း ပေါ်လွင်၏။ ဦးဘအေးမှာသည်း ထိုနေ့က ဟံသာဝတီခရိုင်၊ တရားမ ရုံးသို့ သွားရောက်၍ ရက်ချိန်းတောင်းနေကြောင်း။ မိမိဖုန်းမှာ၊ တရားမရုံးသို့ ရောက်ရှိသည့်အခါ အမှုပလပ်ပြီးဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိသဖြင့် အမှုစစ်ဆေးမည့် တရား သူကြီးချုပ်ထံ ဝင်ရောက်ပြောကြားကြောင်း။ တရားသူကြီးချုပ်သည် ထို ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့ပွဲပါ နေ့စဉ်မှတ်တမ်းတွင် အမှုပလပ်ပြီးနောက်၊ တဒိန်စ်ခန့် အကြာတွင် ရှေနေ ဦးဘအေး ကိုယ်တိုင် မိမိထံလာရောက်၍ ဟံသာဝတီခရိုင်၊ တရားမ ရုံးတွင် ရက်ချိန်းသွားတောင်းနေစဉ် အမှုပလပ်ခြင်းခံရကြောင်းကို ပြောကြား ခဲ့ကြောင်း မှတ်တမ်းတင်ထား၏။ ထိုအချက်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ယခု လျှောက်ထားသူ ဦးခင်မြင့်က မိမိကိုယ်တိုင် ကျမ်းကျိန်ချက်တင်သွင်းပြီး ကန့်ကွက်၏။ သို့သော် ထို ကန့်ကွက်ချက်မှာ တရားလိုဘို့ဘက်က တင်ပြသော အရေးကြီးသည့် အချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ထိရောက်စွာ ချေပထားခြင်း မပြူသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

ရန်ကုန်မြို့၊ တရားမရုံး တရားသူကြီးချုပ်သည် အဖြစ်အပျက်အားလုံးကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီးနောက်၊ အမှုပလပ်သည့် အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။ ထို့ကြောင့် ယခုလျှောက်ထားသူများက ထိုအမိန့်ကို ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားကြခြင်းဖြစ်သည်။

အထက်ပါ ပြပါ အကြောင်းခြင်းရာ အားလုံးကို လေ့လာသုံးသပ်သော်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ တရားမ တရားသူကြီးချုပ်က အမှုပလပ်သော အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်သည်မှာ

မှားယွင်းသည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ ဦးဌေး နှင့် မမဉ့ဘံခွန် ကုမ္ပဏီ (၁) တွင် အောက်ပါ အတိုင်း မြွက်ကြားဆုံးဖြတ်ခဲ့၏။

၁၉၆၄

ဒေါ်ခင်မြင့် ပါ ၂ နှင့် မအုန်းအုန်း ပါ ၂။

> "*Held*: That Courts exist so that people who have cases can have those cases heard and determined. It should never be the intention of Courts that a man should be deprived of a hearing unless there has been something equivalent to mis-conduct or gross negligence on his part or something which cannot be put right, as far as the other side is concerned, by making the man to blame pay for it."

ထိုဆုံးဖြတ်ချက်အတိုင်းပင် လိုက်နာကျင့်သုံးသင့်သည်ဟု ဤရုံးကလည်း ယူဆပေသည်။ ထို့ကြောင့် လျှောက်လွှာကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်လိုက်သည်။ ဤရုံး ခွေနေ ခမှာ ၃၄ ကျပ် ဖြစ်ပေရမည်။

(၁) ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော် စာ ၁၃၄။

ရာဇဝတ် အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်၏ ရှေ့တွင်

† ၁၉၆၄ နိုဝင်ဘာလ ၁၁ရက်။

ဒေါ်စိစိ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ)*

ရာဇဝတ်မှု၊ တရားလိုကသက်သေထူရန်တာဝန်၊ ဆိုရှယ်လစ်တရားစီရင်ရေး စံနစ်တွင်လည်း ၎င်း တာဝန်ရှိခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ရာဇဝတ်မှုမျှားတွင် တရားလိုဘက်မှတရားစံသည် ထိုပြစ်မှုထင်ရှားကျူးလွန် ခဲ့ကြောင်းကို သက်သေထူရန်တာဝန်ရှိသည်။

ယခုလက်ရှိတရားစီရင်ရေးစံနစ်တွင်၊ ထိုမူကိုလက်ခံကျင့်သုံးလျက်ရှိသည်။ ထို့ပြင် ဆိုရှယ်လစ် တရားစီရင်ရေးစံနစ်တွင်လည်း ထိုမူကိုလက်ခံကြောင်းတွေ့ရသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။မရှိ။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။အစိုးရရှေ့နေကြီး ဦးနှစ်။

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်။ ။အယူခံ တရားလို ဒေါ်စိစိ အား၊ လက်နက် အရေးပေါ်ပြစ်ဒဏ်စီရင်မှု (ယာယီ) ဥပဒေပုဒ်မ ၂ (၁) (က) အရ၊ အင်းစိန်မြို့၊ ပညာရှိ အထူးတရားသူကြီးက၊ ပြစ်မှုထင်ရှားတွေ့ရှိကာ၊ အလုပ်မဲ့ထောင်ဒဏ် ၃ နှစ် ကျခံစေရန်၊ အမိန့်ချမှတ်သားသည်။

ဒေါ်စိစိနှင့်တပ်ကြပ်ကြီး မောင်မြင့်ဝေတို့ စီးနင်းလိုက်ပါလာသော၊ ဘတ်(စ်)ကား ကို၊ တိုက်ကြီးမြို့အထွက်တွင်၊ ဗိုလ်ကြီး ရင်ဘောင်း (လိုပြ ၁) နှင့် ရဲအဆာရှိမျှားက၊ သတင်းအရ ရပ်တန့်၍ စစ်ဆေးခဲ့ကြသည်။ ကားပေါ်မှ ခရီးသည်မျှားကိုဆင်းစေ၍၊ ၎င်းတို့ပိုင်ပစ္စည်းမျှားနှင့်အတူ ရပ်နေရန် အဆာရှိမျှားက ညွှန်ကြားပြီးလျှင်၊ ရှာဖွေ ကြသောအခါ၌၊ ဒေါ်စိစိအနီးတွင် ချထားသောတောင်ပြုံးထဲမှ အခြားပစ္စည်းမျှားအပြင်

---

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၂၁၉။

† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၇ တွင်၊ ချမှတ်သော ၁၉၆၄ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၃ ရက် နေ့စွဲပါ၊ အင်းစိန်မြို့၊ ပထမအထူးတရားသူကြီး၏အမိန့်ကို အယူခံမှု။

ကျည်ဆံ ၇၅၅ တောင့်ကို တွေ့ရှိကြရသည်။ ထို့ကြောင့် ဒေါ်စီစီ အား လက်နက်မှုဖြင့် စွဲဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေသည်။

ဒေါ်စီစီ ကား အမှုတွင်ခုခံရာ၌၊ တောင်းသည်မိမိ၏တောင်းမဟုတ်ပါ။ မောင်မြင့်ဝေ က ခေတ္တခဏ ကြည့်ခိုင်းထားစဉ်အတွင်း၊ ယမ်းတောင့်များကို တွေ့ရခြင်းဖြစ်ပါသည်ဟု ကျမ်းကျိန်ထွက်ဆိုခဲ့သည်။ မောင်မြင့်ဝေ သည်၊ဒေါ်စီစီ၏ ယောကျ်ားဖြစ်သည်။ ဒေါ်စီစီ သည်၊ လယ်ဘာမြို့တွင် နေထိုင်၍၊ မောင်မြင့်ဝေ တာဝန်ကျရာ တပ်စခန်းသို့ သွားရောက်လည်ပတ်ဘူးသည်။ အမှုဖြစ်သောအခါ၌၊ မောင်မြင့်ဝေတို့၏ သားကို ရှင်ပြုရန် လာရောက်ခေါ်ခြင်းဖြစ်၍၊ မောင်မြင့်ဝေ ကသာ်း၊သူပါလိုက်မည်ဟုဆိုကာ၊ တပ်မှခွင့်ယူပြီးလျှင်၊ ဘဘ်(စ်)ကားနှင့်အတူ ထွက်ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။

တရားလိုသက်သေ (၁) ဗိုလ်ကြီး ရင်ဘောင်းက၊ ဘတ်(စ်)ကားကိုရပ်၍ ရှာဖွေပုံကို ထွက်ဆိုသွားသည်။ ဒေါ်စီစီ၏ရွှေတွင် ချထားသောတောင်းထဲမှ ယမ်းတောင့်များကို ရရှိကြောင်းကိုလည်း ထွက်ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် သက်သေခံ (က) တိုင်ချက်တွင်၊ ဒေါ်စီစီ ထံမှ စက္ကူနှင့်ထုပ်လျက် ကျည်တောင့်များ ရှာဖွေရရှိကြောင်းကို ရေးသားတိုင်တန်းခဲ့ကြောင်းကိုလည်း ထွက်ဆိုသည်။ ပြန်လှန်မေးရာတွင်၊ ဒေါ်စီစီ ရွှေတွင်ရှိသောတောင်းကို မရှာမီ၊ မောင်မြင့်ဝေ က ထိုတောင်းသည် ၎င်း၏ပစ္စည်းဖြစ်သည်ဟု မပြောပါဟု ဗိုလ်ကြီး ရင်ဘောင်း က ဖြေကြားသည်။ သို့ရာတွင်၊ ထိုတောင်းကို မည်သူပိုင်ဆိုင်သည်ဆိုတာတော့ မသိပါဟူ၍လည်း ပြောဆိုသည်။ ဒေါ်စီစီ သည်၊ တပ်ထဲမှ လက်နက်များကို ထုတ်ကြောင်း၊ အခင်းမဖြစ်မီက သတင်းမကြားပါဟူ၍လည်း ဖြေကြားသည်။

ဦးတင်မြင့် (လိုပြ ၂) က ရှာဖွေရာတွင် မိမိလည်းပါကြောင်း၊ ရှာဖွေပုံစံများကို မိမိလည်း သက်သေအဖြစ် လက်မှတ်ရေးထိုးထားကြောင်းထွက်ဆိုသည်။ ဒေါ်စီစီ ရွှေတွင်ရှိသောတောင်းကို မရှာမီက မောင်မြင့်ဝေ က ဘာမျှမပြောပါ။ ယမ်းတောင့်များတွေ့တော့မှ မောင်မြင့်ဝေ က၊၎င်းထည့်ထားကြောင်းပြောသည်ဟူ၍၊ ဦးတင်မြင့် က သက်သေခံသည်။ အလားတူပင်၊ ရဲအုပ်ဦးစောလှ (လိုပြ ၃) ကလည်း တောင်းထဲ၌၊ ယမ်းတောင့်များ တွေ့သောအခါ၌၊ မောင်မြင့်ဝေ က မိမိ၏ယမ်းတောင့်များ ဖြစ်ကြောင်း၊ ဒေါ်စီစီနှင့် ဘာမျှမဆိုင်ကြောင်း ပြောပါသည်ဟု ထွက်ဆိုသည်။

ဒေါ်စီစီ ကိုယ်တိုင်က၊ မောင်မြင့်ဝေ သည် တောင်းကိုခဏကြည့်လိုက်ပါဟုပြောပြီး၊ ၎င်းအနီးတွင် ချထားသည်။ သို့ရာတွင် ပစ္စည်းများကို မရှာခင်က၊ ထိုတောင်းသည်၊ မိမိ၏တောင်း မဟုတ်ကြောင်းကိုတော့ အဆုရှိမျှားအား ပြောမပြမိပါဟု ဒေါ်စီစီက ပြန်လှန်မေးရာတွင်၊ ဖြေကြားသည်။ ရုံးကမေးရာတွင်၊ ခရီးထွက်လာသည်မှာ ကမန်း

ဒေါ်စီစီ နှင့် ပြည်ထောင်စု ဖြန်မာနိုင်ငံ။

၁၉၆၄
ဒေါ်စိစိ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ကဘန်းဖြစ်နေသောကြောင့်၊ မောင်မြင့်ဝေ၏ တောင်းထဲတွင်၊ ဘာပါလာသည်ကို မေးမကြည့်မိပါဟု ဖြေကြားသည်။

မောင်မြင့်ဝေကိုယ်တိုင်ကလည်း၊ တရားခံသက်သေ (၁) အဖြစ် အစစ်ခံရာတွင်၊ ယမ်းတောင့်များကို ခရီးမထွက်မီည ၁၂ နာရီကျော်ကျော်က၊ ဒေါ်စိစိမသိုအောင် တောင်းထဲ၌ ထည့်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ပစ္စည်းများကို ဘတ်(စ်)ကားပေါ်သို့ အိမ်နီးနားချင်းများက၊ ကူညီပြီးတင်လိုက်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ တောင်းထဲတွင် ယမ်းတောင့်များပါကြောင်း ဒေါ်စိစိသိုးဝမသိပါ။ ကားရပ်၍ ရွာဖွေသောအခါ၌၊ မိမိ၏အိပ်ယာလိပ်ထဲမှ ယမ်းတောင့်များကိုလည်း ထုတ်ပေးလိုက်ပါသည်။ တောင်းကိုစစ်မည်လုပ်သော အခါ၌၊ ထိုတောင်းထဲဘွင် ယမ်းတောင့်များရှိကြောင်းကိုလည်း ဝန်ခံလိုက်ပါသည်။ ဤသို့ထွက်ဆိုခြင်းသည် အမှန်ကိုထွက်ဆိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဒေါ်စိစိအတွက်ကိုပါခံမည်ဟု ကြံစည်ထွက်ဆိုခြင်း မဟုတ်ပါဟူ၍၊ ထွက်ဆိုသည်။ ထိုကဲ့သို့ မောင်မြင့်ဝေက ထွက်ဆိုခဲ့ခြင်းကို၊ အစိုးရဘက်နေကြီးက ပြန်လှန်မေးမြန်းခြင်း မရှိခဲ့ချေ။

ယမ်းတောင့်များကို ဘယ်စဉ်အခါက ရှိခဲ့သည့် ရဲသား ကိုခက်ဗိန် (ခုံပြ ၂) က၊ မောင်မြင့်ဝေ အား ထောက်ခံ၍၊ မောင်မြင့်ဝေသည်၊ အိပ်ယာလိပ်ထဲမှ ယမ်းတောင့်များကို ထုတ်ပြီးသည်နှင့်တပြိုင်နက် တောင်းထဲဘွင်လည်း ယမ်းတောင့်များရှိကြောင်းကို၊ ဗိုလ်ကြီး ရင်ဘောင်း အားဖြဉာသွားသည်ဟု ထွက်ဆိုသည်။

အားလုံးကိုခြုံကြည့်လျှင်၊ တောင်းထဲ၌ ယမ်းတောင့်များ ပါသာသည်ကို ဒေါ်စိစိ မသိ။ မောင်မြင့်ဝေကလည်း၊ မိမိအိပ်သာလိပ်ထဲမှ ယမ်းဘောင့်များကို ထုတ်ပေးသည်နှင့်တပြိုင်နက်၊ တောင်းထဲဘွင်လည်း မိမိ၏ ယမ်းဘောင့်များပါကြောင်း။ ဒေါ်စိစိနှင့် မဆိုင်ကြောင်း ပြောဆိုခဲ့သည်ဆိုသည်မှာ၊ ယုတ္တိရှိပေသည်။ ဗိုလ်ကြီး ရင်ဘောင်းက၊ ထိုသို့ပြောကြားသည်ကို မကြားမိဟု ဆိုသော်လည်း၊ ဦးတင်မြင့်နှင့် ဦးစောလှတို့ကမူ တောင်းထဲဘွင် ယမ်းတောင့်များ တွေ့သောအခါ၌ မောင်မြင့်ဝေက ၎င်းထည့်ထားကြောင်း ပြောပါသည်ဟု မှတ်မိကြသည်။ တောင်းထဲဘွင် ယမ်းတောင့်များတွေ့လျှင် တွေ့ခြင်း ပြောသလော။ မတွေ့မီကပင် မောင်မြင့်ဝေ က ပြောသလော၊ မသေချာသော်လည်း အနည်းဆုံး တွေ့တွေ့ခြင်း ပြောသည်ဟူ၍ ယူဆနိုင်သည်။ ထိုသို့ပြောဆိုလျှင်၊ ဒေါ်စိစိ၏ ခုခံချေပချက်သည်၊ ယုတ္တိလည်းရှိသည်။ သက်သေအချက်အလက်များကလည်း ထောက်ခံသည်ဟူ၍ ယူဆရန်သာရှိသည်။

ပညာရှိ အစိုးရဖျေနေကြီး ဦးနှစ်ကသည်း၊ သက်သေခံချက်ဘို့ကို သေချာစွာ ကြည့်ရှုလျှင်၊ ဒေါ်စိစိသည် အနည်းဆုံး ဒုိဟ၏ အကျိုးကို ခံစားသင့်ပါသည်။ ၎င်းသည် ပြစ်မှုထင်ရှားကျူးလွန်ခဲ့သည်ဟူ၍ မပြောဆိုနိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် ဒေါ်စိစိအား ပြစ်မှုတွေ့ရှိထားခြင်းကို ပယ်ဖျက်သင့်ပါသည်ဟူ၍ ရိုးသားစွာ ဝန်ခံသျောက်ထားသည်။

အမှန်အားဖြင့်ဆိုသျှင်၊ ဒုဗိဟ၏အကျိုးကို ခံစားစေသင့်သည်ဆိုသည်ထက်၊ တရား လိုတို့ဘက်မှ ဒေါ်စီစီကိုယ်တိုင် ယမ်းတောင့်များ ဖောင်းထဲတွင် ပါလာသည်ကို သိသည်။ ထို့ကြောင့် လက်နက်မှုကို ကျူးလွန်သည်ဟူ၍ အတိအကျ သက်သေထူရန် တာဝန်ကို ထင်ထင်ရှားရှား ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း မရှိခဲ့ဟုဆိုလျှင်၊ ပို၍မှန်ကန်ပေမည်။ ရာဇဘတ်မှုများတွင်၊ တရားလိုတို့ဘက်မှ တရားခံသည် ထိုသို့ပြစ်မှုထင်ရှား ကျူးလွန်ခဲ့ကြောင်းကို သက်သေထူရန် တာဝန်ရှိသည်။ အထူခြွင်းချက်ဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းထားသော ရာဇဘတ်မှုမျိုးမှအပ၊ အခြားသော အမှုများ၌၊ ထိုမူအရ၊ ရာဇဝတ်မှုများကို၊ စစ်ဆေး စီရင်ရသည်။ ယခုကျွန်ုပ်တို့၏ တရားစီရင်ရေးစံနစ်တွင်လည်း၊ ထိုမူကို လက်ခံကျင့်သုံး၍ အမှုများကို မှန်မှန်ကန်ကန်နှင့် မျှမျှတတဖြစ်ရန်၊ စစ်ဆေးစီရင်ခြင်းကို၊ အထူးဝိရိယ စိုက်ထုတ်သျက်ရှိသည်။ ဆိုရှယ်လစ် တရားစီရင်ရေးစံနစ်နှင့် ပတ်သက်၍၊ လေ့လာ သင့်သော ဆိုဗီယက်နိုင်ငံတရားစီရင်ရေးစံနစ်တွင်လည်း ရာဇဝတ်မှုခင်းများတွင်၊ တရား လိုဘက်မှ တရားခံသည် အပြစ်ရှိကြောင်းကို၊ အထင်အရှား သက်သေပြရန် တာဝန် ပေးထားကြောင်းကို တွေ့ရှိရသည်။ ဆိုဗီယက်နိုင်ငံ၏ ရွှေနေရွှေရပ်များနှင့် ပတ်သက်၍၊ ရေးသားထားသောကျမ်းတွင်—

> "အမှုကို စုံစမ်းစစ်ဆေးသူ အစိုးရဘက်မှ ရွှေနေလိုက်ပါဆောင်ရွက်သူနှင့် တသားတုံးဘို့သည်၊ ဘရားခံအပေါ် တွင်၊ မိမိသည် အပြစ်မဲ့ကြောင်းကို သက်သေ ထူရန် တာဝန်ကို ချအပ်ခြင်းမပြုရ။ စုံစမ်းစစ်ဆေးသူများနှင့် တရားခွံကသာ တရားလိုဘက်မှ လုံလောက်ခိုင်လုံသော သက်သေတင်ပြစေရန် တာဝန်ရှိကြ သည်။"

ဟူ၍ ရေးသားထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

> **"The court, procurator, investigator, and person conducting the inquiry, has no right to place the onus of proof upon the accused. * * * . The onus of proof rests upon the investigating bodies and the court. The onus of proving his innocence must not be placed upon the accused."** *The Soviet Bar*, by Zaitsev and Poltorak, Moscow, 1959, pages 138-139."

ယခုအမှုတွင်၊ ယမ်းတောင့်များကို လက်မိလက်ရမိသည်မှန်၏။ တိုင်းပြည်၏ လုံခြုံရေးနှင့် ပတ်သက်၍၊ ယမ်းတောင့်များကို ဥပဒေလက်လွတ် သယ်ဆောင်သုံးစွဲ ခြင်းသည်၊ အသူးနက်နက်နဲနဲ စဉ်းစားအပ်သည့် ပြစ်မှုမျိုးဖြစ်သည်လည်းမှန်၏။ သို့ရာတွင် အယူခံတရားလို ဒေါ်စီစီသည် သူကိုယ်တိုင်၊ ကိုယ်ထိလက်ရောက် ယမ်း

ဒေါ်စီစီ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

၁၉၆၄

ဒေါ်စိစိ
နှင့်
မြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

တောင့်များကို သယ်ယူသာသည်ဟူ၍လည်း မထင်ရှား။ တောင်းထဲတွင်ထည့်၍ ယူလာခြင်းကို သိသာည်ဟူ၍သည်း မထင်ရှား။ သူကိုယ်တိုင်က လုံးဝငြင်းကွယ်သည့်အတိုင်း မောင်မြင့်ဝေကသည်၊ ဒေါ်စိစိနှင့် လုံးဝမပတ်သက်ကြောင်းကို အမှုစစ်ဆေးသော အခါမှသာမဟုတ်ဘဲ၊ ကားကိုရပ်၍ ပစ္စည်းများကို စစ်ဆေးသောအခါ၌ပင် ထုတ်ဖော်ဝန်ခံခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဒေါ်စိစိကိုယ်တိုင်သည် ယခုပြစ်ဒဏ်သင်ရှားတွေ့ရှိသည်ဟု ပညာရှိ အသူးတရားသူကြီးက ချမှတ်ထားသော ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်သည်ဟု တရားလိုတို့ဘက်မှ ခိုင်ခိုင်လုံလုံ သက်သေထူနိုင်သည် မဟုတ်ပေ။ ထို့ကြောင့် ပညာရှိ အစိုးရရှေနေကြီး ထောက်ခံလျောက်လဲသည့်အတိုင်း၊ ဒေါ်စိစိ အား ဤအမှုနှင့် ပတ်သက်၍၊ တရားသေသတ်စေရန်၊ အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၂၁၉။

အထက်ပါ စီရင်ချက်ကို ရေးသားပြီးနောက်၊ ဆိုဗီယက်ဆိုရှယ်လစ်နိုင်ငံ ကျင့်သုံးသော တရားစီရင်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍၊ လွန်ခဲ့သောနှစ်အနည်းငယ် အတွင်းက အခြေခံမူများကို၊ ပြန်လည်သုံးသပ်စစ်ဆေး၍၊ ပြုပြင်ခဲ့သည်များကို၊ နောက်ဆုံးထုတ် ဥပဒေကျမ်းများတွင်၊ ထပ်ခလောင်း၍ တွေ့ရှိရသည်။ အဆုံးသဖြင့်၊ ရာဇဝတ်မှုခင်းများတွင်၊ ကျင့်သုံးလိုက်နာရမည့် အခြေခံမူများကို၊ သတ်မှတ်ခြင်းသည်၊ ဆိုဗီယက်တရားစီရင်ရေး၏ လတ်တလော ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများဖြစ်သည်။

သက်သေခံဥပဒေ၏ အခြေခံသဘောတရားဟု အမည်တပ်ထားသော ကျမ်းတွင် (*An Introduction to the Theory of Evidence*, by A. Trusov, Foreign Languages Publishing House, Moscow) ဆိုဗီယက်နိုင်ငံတွင်၊ တရားသူကြီးအဖြစ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သော၊ ထရူးဆော့(ဖ) ဆိုသော၊ ကျမ်းပြုဆရာက အောက်ပါကဲ့သို့ ရာဇဝတ်မှုခင်းများတွင်၊ တရားခံသည် အပြစ်ရှိကြောင်း သက်သေထူရန်၊ တရားလိုအခပါ၌ တာဝန်ကျရောက်ကြောင်းကို မှတ်ချက်များ ချမှတ်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

> **"In the theory and practice of Soviet criminal procedure, the postulate is quite unacceptable that the court, in making decisions on concrete cases, can be satisfied with the probability that the accused is guilty. No matter how great the probability of the accused's guilt may be, it will still be only an assumption and cannot become truly authentic. Under no circumstances can a person be sentenced on the basis of assumptions. If such were the case it would lead to dangerous infringements of socialist legality."**

ထို့ပြင်၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးကို၊ ကိုးကား၍၊ ထို့သို့တရားလို့က အထင်အရှား သက်သေ ထူရန် တာဝန်ရှိခြင်းသည်၊ ခြွင်းချက်မရှိ။ အမှုတိုင်းတွင်၊ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်ကြောင်းကို၊ အောက်ပါအတွဲသို့ ရေးသားဖော်ပြထားသည်။

ခုဒ္ဓိဂ္
ဒေါ်စိစိ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

"Thus the general conclusion may be drawn that all the circumstances of any criminal case that are essential to proper investigation and a correct decision must be proved. This rule is always applied in Soviet criminal procedure and permits of no exceptions."

မကြာသေးမီက၊ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ကြသော ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးဆိုင်ရာ၊ အခြေခံမူများကို ကိုးကား၍လည်း၊ ကျမ်းပြုဆရာက၊ အောက် ပါအတွဲသို့ ဖော်ပြထားသည်ကို၊ ရည်ညွှန်းရန် လိုသည်။

"A number of guarantees of the correctness of a court's findings given in Article 43 of Fundamentals of Criminal Procedure operate in the same direction. This article also provides more difficult conditions for the prosecution than for the defence. For the court to find an accused guilty absolute proof of his guilt must be given in court and it must be based on facts and not on assumptions.

For an accused to be found not guilty and acquitted the law (to facilitate his defence against an unfounded charge) provides less rigid conditions. It is not necessary that the accused's innocence be proved, it is only necessary that his participation in the commission of the crime is not proved. These points in the law mean that any doubt, substantiated by the facts of a case, must be interpreted in favour of the accused."

တရားမ အထွေထွေ

တရားခွဲကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းတို့ ရှေ့တွင်

† ၁၉၆၄

အောက်တိုဘာ လ ၈ ရက်။

ဒေါ်ရင်ဆိုင် (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးပါ ၃ (လျှောက်ထားခံရသူများ)*

ရေကြောင်းအကောက်တော်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆၇ (ဂ)—ကုန်းလမ်းအကောက်တော် ဥပဒေပုဒ်မ ၇ (၁)—နိုင်ငံခြားငွေလဲလှယ်ရေးကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၉ (၁)—မြန်မာနယ်စပ်တွင် ရွှေလက်ဝတ်လက်စား ပစ္စည်းများသိမ်းဆည်းခြင်းကိစ္စ—အမှုခေါ်စာချွန်တော် လျှောက်ထားခြင်းကိစ္စ။

လျှောက်ထားသူနှင့် အမျိုးသမီး ၄ ဦးတို့အား၊ ယိုးဒယားမြန်မာနယ်စပ်အနီး၌၊ အကောက်အရာရှိများက၊ ဘမ်းဆီးရှာဖွေရာ၊ ၎င်းတို့အပေါ်၌ လက်ဝတ်လက်စားအမျိုးစုံ တွေ့ရှိရပြီး၊ ၎င်းတို့မှာ သာမန်လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်ထက် ပိုမိုကြီးမား၍၊ အထည်ကြမ်းပစ္စည်းများသာဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည့်ပြင်၊ အခေါက်ရွေ့အစစ်ဖြင့် ပြုလုပ်ထားသော ပစ္စည်းမျှသာဖြစ်ကြောင်းကို တွေ့ရလေသည်။ ထိုအချက်များနှင့် တိုင်းပြည်မသာယာသေးသည့်အခါတွင် ဝတ်ဆင်ခြင်းကိစ္စကိုပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ၊ သက်ဆိုင်ရာအကောက်တော်ခွန်က သိမ်းဆည်းလိုက်လေသည်။

အမှုခေါ်စာချွန်တော် လျှောက်ထားရာတွင်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။သက်ဆိုင်ရာအကြောင်းအချက်များကို ခြုံပေါင်း၍ လေ့လာသုံးသပ်သော် လျှောက်ထားသူနှင့်အပေါင်းပါတို့သည်၊ နိုင်ငံခြားမှ မတရားခိုးသွင်းသည့်ရွှေများကို တနေရာမှ တနေရာသို့ ပို့ဆောင်နေစဉ်၊ သက်ဆိုင်ရာအရာရှိများ တွေ့ရှိသိမ်းဆည်းသည်ဆိုသည့်ယူဆချက်ကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန်အကြောင်းမမြင်။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးထွန်းမောင် ကိုယ်စား၊ ဦးကိုကိုကြီး (၃)။

လျှောက်ထားခံရသူများအတွက်။ ။အစိုးရရွှေနေကြီး ဦးဘကျော်။

---

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမ အထွေထွေလျှောက်လွှာအမှတ် ၂၄။

† ရန်ကုန်မြို့၊ ဘဏ္ဍာတော် မင်းကြီး၏ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ပြစ်ဆုံးမှုအမှတ် ၄ အက ၄၀ မှ ၄၄/၆၃ တွင် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်နှင့် ရန်ကုန်မြို့၊ အကောက်တော် မင်းကြီး၏ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၅ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်နှင့် ကော့ကရိတ်မြို့၊ အကောက်တော်ဝန်၏ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ သြဂုတ်လ ၆ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်တို့ကို အမှုခေါ်စာချွန်တော်အမိန့် ထုတ်ဆင့်ရန် လျှောက်လွှာ။

ကရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ကော့ကရိတ်မြို့၊ ကုန်းလမ်းအကောက်တော်ဝန်၏အမိန့်၊ အကောက်တော်မင်းကြီး (ရန်ကုန်မြို့) ၏ အမိန့်နှင့် ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး (ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး) ၏ အမိန့်အသိုးသိုးတို့ကို လေ့လာသုံးသပ်ရာ၌ ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည်မှာ၊ ယခုလျှောက်ထားသူ ဒေါ်ရင်ဆိုင်နှင့် အခြားအမျိုးသမီး ၇ ဦးတို့သည် ဂျစ်ကားတစီးဖြင့် မိမိတို့ နေထိုင်ရာဖြစ်သော ကော့ကရိတ်မြို့မှ ကျုံတုံးမြို့သို့ အသွား၊ လမ်းတွင် အကောက်တော်အရာရှိများက မသက်သာဖြင့် ရပ်တန့်စစ်ဆေးရာတွင်၊ ထိုအမျိုးသမီးများ၏ကိုယ်ပေါ်၌ ရွှေဆွဲကြိုး၊ ရွှေလက်ကောက်၊ ရွှေကြယ်သီး၊ ရွှေတိဂုံ စသည့် လက်ဝတ်လက်စားများ တွေ့ရှိ၏။ ထိုလက်ဝတ်လက်စားများမှာ သာမန် အလှအပ ဝတ်ဆင်ရန်အတွက် ပြုလုပ်ထားသော လက်ဝတ်လက်စားများ မဟုတ်။ သာမန်လူပိုင်ဆိုင်နိုင်စွမ်းအား ပိုမိုကြီးမားရှိ လက်ဝတ်လက်စား သဏ္ဌာန်အထည်ကြမ်း ပစ္စည်းများသာဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိ၏။ ထို့ပြင်လည်း ထိုလက်ဝတ်လက်စားများမှာ နိုင်ငံခြား အခေါက်ရွေအစင်ဖြင့် ပြုလုပ်ထားသော ပစ္စည်းများဖြစ်ကြောင်းတွေ့ရှိရ၏။ ထိုအချက်များကိုဆင်း၊ လျှောက်ထားသူနှင့် အပေါင်းပါဟိုဟိုယိုးဒယားမြန်မာ နယ်စပ်မှ များစွာမကွာသွမ်းသောဒေသ၌ တွေ့ရှိသည်တကြောင်း၊ ဘိုင်းပြည်အခြေအနေ မသာယာသေးသည့် အခါတွင်၊ တိုအမျိုးသမီး ၅ ဦးတို့သည် အဆိုပါ [illegible] ပစ္စည်းများကို ပယ်ဖျောင်ပြီး ခရီးသွားနေကြသည်တကြောင်းတို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီးလျှင်၊ အထက်ပေါ်ပြပါ ကော့ကရိတ်မြို့၊ ကုန်းလမ်းအကောက်တော်ဝန်က ပင်လယ်ရေကြောင်း အဖကောက်တော် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆၇ (ဂ)၊ ကုန်းလမ်းအကောက်တော် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၇ (၁) နှင့် နိုင်ငံခြားငွေလဲလှယ်ကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၉ (၁) တို့အရ၊ ထိုပစ္စည်းများကို အစိုးရဘဏ္ဍာအဖြစ် သိမ်းဆည်းလိုက်၏။ ထိုအမိန့်ကိုဘကောက်တော်မင်းကြီးကဂင်း၊ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးကဂင်း အတည်ပြုလိုက်၏။ ထိုအမိန့်များကို အမှုခေါ် စာချွန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန် ဒေါ်ရင်ဆိုင်က ယခုလျှောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

1964
ဒေါ်ရင်ဆိုင်
နှင့်
ဘဏ္ဍာတော်
မင်းကြီး ပါ ၃ ဦး

အထက်ပေါ်ပြပါ အကြောင်းအချက်များကို ခြုံပေါင်း၍ လေ့လာသုံးသပ်သော်၊ ဒေါ်ရင်ဆိုင်နှင့် အပေါင်းပါတို့သည်၊ နိုင်ငံခြားမှ မဘာရားဝိုးသွင်းလျှောများကို တနေရာမှ တနေရာသို့ ပို့ဆောင်နေစဉ်၊ သက်ဆိုင်ရာ အရာရှိများ တွေ့ရှိသိမ်းဆည်းသည်ဆိုသည့် ယူဆချက်ကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်းမမြင်ချေ။ ဒေါ်ရင်ဆိုင်တို့က မိဘအဆွေမျိုးများထံ သွားရောက်လည်ပတ်ရာတွင်၊ ထိုပစ္စည်းများကို ဝတ်ဆင်သွားကြောင်းဖြင့် ကုန်းလမ်းအကောက်တော်ဝန်ထံ အစစ်ခံ၏။ သို့သော် အဘိုးကန့်လှသော

၁၉၆၄

ဒေါ်ရင်ဆိုင်
နှင့်
ဘဘွာတော်
မင်းကြီး ပါ ၃။

နိုင်ငံခြား အခေါက်ရှေ့အစစ်ဖြင့် ပြုလုပ်ထားသော လက်ဝတ်လက်စား သဏ္ဌာန် ပစ္စည်းများကို ဝတ်ဆင်၍ အမျိုးသမီး ၅ ဦး နယ်စပ်မှ မဝေးလှသော ဒေသတွင် သွားလာနေသည်ကိုထောက်လျှင်၎င်း၊ လိုအခါ၌ ဘုရားပွဲစသည့် ပွဲလမ်းသဘင်တခုခုသို့ သွားလာနေသည်မဟုတ်ကြောင်းကို ထောက်၍၎င်း ဆင်ခြင်သုံးသပ်လေ၏၊ သက်ဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်များ၏ အမိန့်များမှာ အထောက်အထားမရှိဟု မဆိုနိုင်ပေ။

ထို့ကြောင့်၊ ယခုလျှောက်လွှာကို ပယ်လိုက်သည်။

တရားမ အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဒေါက်စာဦးမောင်မောင် ရှေ့တွင်

ဒေါ်မြမေ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဒေါ်ကျင်၊ ကိုတင်ဦး (အယူခံတရားခံများ)*

† ၁၉၆၄ အောက်တိုဘာ လ ဂ ရက်။

သက်သေခံဥပဒေပုဒ်မ (၉၂)—အရောင်းစာချုပ်ဆိုသော အပေါင်စာချုပ်—နှုတ်သက်သေလက်ခံနိုင်ခြင်းကိစ္စ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အရောင်းစာချုပ်ဟုဆိုထားသော စာချုပ်တခုသည်၊ အမှန်အားဖြင့် အပေါင်စာချုပ်သာဖြစ်သည်ဟုဆိုလျှင်၊ ထိုသို့ဖြစ်ကြောင်း ထောက်ခံသော နှုတ်သက်သေခံများကို၊ တရားရုံးက လက်ခံကြားနာစဉ်းစားနိုင်သည်။ သက်သေခံဥပဒေပုဒ်မ (၉၂) သည် ထိုကဲ့သို့သက်သေခံချက်ကို၊ လက်မခံရဟု ပိတ်ပင်ထားခြင်းမရှိ။

ရှီအိုကရန်ဆင်း နှင့် **စုဒရာနသ်ဆင်း၊** ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံးများ (တရားလွှတ်တော်) ၂၀၇။

ဦးမြတင် ပါ ၂ နှင့် **ဒေါ်ကျင်ထုံ ပါ ၂**၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ ဒုတိယအယူခံမှု အမှတ် ၇ (တရားရုံးချုပ်)တို့ကိုရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးကိုကိုကြီး (၃)။

အယူခံတရားခံများအတွက်။ ။ဦးကျော် (၁)။

တရားသူကြီးဒေါက်တာ ဦးမောင်မောင်။ ။အယူခံ တရားလို ဒေါ်မြမေသည်၊ အယူခံ တရားခံ ဒေါ်ကျင်နှင့် အခြားသူများအပေါ် တင်၊ ရန်ကုန်မြို့မ၊ တဲ့ဘက်တရားမ တရားသူကြီးချုပ်ရုံး၌၊ အခင်းဖြစ်အိမ်မှ ဖယ်ရှားစေလိုမှုဖြင့်၊ တရားစွဲဆိုခဲ့သည်။ ဒေါ်မြမေ၏အဆိုမှာ၊ ၎င်းသည် အခင်းဖြစ် အိမ်ကို၊ ဒေါ်ကျင်ထံမှ သက်သေခံအမှတ် "ခ" စာချုပ်ဖြင့်၊ အပြီးအပိုင် ဝယ်ယူခဲ့ကြောင်း၊ စာချုပ် ချုပ်ဆိုသော နေ့၌ပင်၊ သက်သေခံအမှတ် "ဃ" စာချုပ်ဖြင့်၊ တနှစ်အတွင်း ဒေါ်ကျင်က

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၃၁။

† ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၈၄၂ တွင်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ တဲ့ဘက်တရားသူကြီးချုပ်ရုံးတော်၏ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၉ ရက်နေ့စွဲပါ ဒီကရီကိုအယူခံမှု။

၁၉၆၄
ဒေါ်မြမေ
နှင့်
ဒေါ်ကျင်၊ ကို
တင်ဦး။

ပြန်၍စွေးရင်း ၁၃,၀၀၀ ပေးလျှင်၊ ဒေါ်မြမေက ပြန်လည်ရောင်းချ လွဲပြောင်းပေးပါမည်ဟု စာချုပ်ချုပ်ဆိုခဲ့ကြောင်း၊ ၎င်းပြင်၊ သက်သေခံအမှတ် "ဂ" စာချုပ်ဖြင့်၊ တနေ့တည်း၌ပင်၊ ဒေါ်ကျင်အား အချင်းဖြစ်အိမ်ကို၊ ဒေါ်မြမေက တလလျှင် အိမ်လခ ၄၅၀ ဖြင့် ငှါးရမ်းကြောင်း၊ အငှါးစာချုပ် ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ ထိုစာချုပ်များအရ၊ မိမိသည် ပိုင်ရှင်၊ ဒေါ်ကျင်သည် အိမ်ငှါးဖြစ်၍၊ ဒေါ်ကျင်ဘက်မှ သဘောတူညီသည့်အတိုင်း အိမ်လခများကို ပေးဆောင်ရန် ပျက်ကွက်ခဲ့သဖြင့်၊ ရွှေနေမှုတဆင့် နို့တစ်ပေးကာ၊ အိမ်ငှါးခြင်းကို ရပ်ဆိုင်းခဲ့ပြီးဖြစ်၍၊ ရုံးဘော်မှ ဒေါ်ကျင်နှင့် အခြားသောအိမ်ငှါးများကို ထုတ်ခွါသွားစေရန်၊ ဒီကရီချမှတ်ပါမည့်အကြောင်း ဒေါ်မြမေက စွဲဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေသည်။

ဒေါ်ကျင်ကမူ၊ အိမ်ကို အပြီးအပိုင် ရောင်းချခဲ့ခြင်းမဟုတ်၊ အပေါင်ထားခြင်းသာ ဖြစ်ကြောင်း၊ အိမ်ငှါးစာချုပ်မှာ အတိုးအဘွက် ရည်ရွယ်၍ ချုပ်ဆိုခဲ့သော စာချုပ်ဖြစ်၍၊ ၎င်းက အိမ်ကို ပြန်ရောင်းရန် ငွေများပေးသော်လည်း၊ ဒေါ်မြမေက ငြင်းဆိုနေခဲ့ကြောင်းဖြင့် ချေပခဲ့သည်။

မူလအမှုတွင် အဓိက ဆုံးဖြတ်ရန်မှာ၊ ဒေါ်မြမေနှင့် ဒေါ်ကျင်တို့၏ အကြားတွင် အပြီးအပိုင်ရောင်းချခဲ့သော ပဋိညာဉ်များ ရှိခဲ့သလား၊ သို့တည်းမဟုတ် ဒေါ်ကျင်က ချေပသကဲ့သို့၊ အိမ်ကိုပေါင်ခြင်း ကိစ္စသာ ဖြစ်သလောဟူ၍ပင် ဖြစ်သည်။ ထိုပြဿနာကို မူလရုံး ပညာရှိတွဲဘက် တရားမ တရားသူကြီးချုပ်သည်။ ကောက်ချက်အမှတ် ၁ အဖြစ် ထုတ်နုတ်ကာ၊ ကြေကြေလည်လည် စစ်ဆေးခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် သက်သေခံစာချုပ်များသည်၊ ဟန်ဆောင်များသာ ဖြစ်ကြသည်။ အမှန်အားဖြင့်၊ နှစ်ဦးနှစ်ဘက်အကြားတွင် အပြီးအပိုင် ရောင်းဝယ်မှု မရှိခဲ့၊ ပေါင်နှံခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဒေါ်ကျင်သည် ဒေါ်မြမေ၏ အိမ်ငှါးလည်း မဟုတ်၊ အခြားသောတရားခံများသည် ဒေါ်ကျင်၏ အိမ်ငှါးများသာ ဖြစ်ကြသည်။ ထို့အတွက် ဒေါ်မြမေသည်၊ တောင်းခံသော ဒီကရီကို မရနိုင်၊ အခြားသက်သာခွင့် မရှိဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ကာ၊ အမှုကို စရိတ်နှင့်တကွ ပလပ်ခဲ့သည်။

ယခုကျွန်ုံးသို့ အယူခံဝင်ရာတွင်၊ မူလရုံးတွင်လည်း တင်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည့်၊ ဥပဒေပြဿနာနှစ်ရပ်ကို၊ အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးကိုကိုကြီး (၃) က၊ ရွှေနေကြီး ဦးထွန်းမောင် ကိုယ်စား၊ အထူးအလေးပေး၍ လျှောက်လဲသည်။ ပြဿနာတရပ်မှာ၊ စာချုပ်များ အထင်အရှားရှိနေသည်ဖြစ်၍၊ ထိုစာချုပ်တို့မှ ကွဲလွဲသောနှုတ်သက်သေခံချက်တို့ကို၊ တရားရုံးက လက်ခံကြားနာ၊ စဉ်းစားနိုင်သလောဟူ၍ပင် ဖြစ်သည်။ တနည်းဆိုသော် သက်သေခံ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၉၂ သည်၊ ထိုကဲ့သို့ သက်သေခံချက်ကိုလက်မခံရဟုပိတ်ပင်ထားသလော။ ဦးကိုကိုကြီး (၃) က လျှောက်လဲ

၁၉၆၄
ဒေါ်မြမေ နှင့် ဒေါ်ကျင်၊ ကို တင်ဦး။

သည်မှာ၊ စာချုပ်များသည် အငိုပွါယ်ရှင်းလင်း၍၊ ထိုစာချုပ်များကို ချုပ်ဆိုကြောင်း ဒေါ်ကျင်ကလည်း ဝန်ခံထားပြီး ဖြစ်ရာ၊ ရုံးချေဘွင့်မှ စာချုပ်များ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ၊ မည်သို့မည်ပုံဖြစ်ပါသည်ဟူ၍၊ စာချုပ်ပါ အချက်အလက်တို့နှင့် ကွဲလွဲသော သက်သေခံချက်တို့ကို၊ တရားရုံးက လက်ခံစဉ်းစားနိုင်ခြင်း မရှိပါဟူ၍ လျှောက်လဲသည်။

အယူခံတရားခံ၏ ပညာရှိချေနေကြီး ဦးကျော် (၁) က၊ မူလရုံးပညာရှိတွဲဘက်တရားမ တရားသူကြီးချုပ်က စဉ်းစားသုံးသပ် ထားသော၊ **ရှီအိုကရန်ဆင်း** နှင့် **စူဒရာနသ်ဆင်း** (၁) အမှုကို ရည်ညွှန်းသည်။ ထိုအမှုတွင်၊ စာချုပ်တရပ်သည် ချုပ်ဆိုသူတို့က လိုက်နာ၍ ဆောင်ရွက်ရန် ကြံရွယ်ချက်မရှိဘဲ၊ အမှန်အကြောင်းခြင်းရာတို့ကို ဖုံးကွယ်ရန်ဆိုသော ဟန်ဆောင်စာချုပ် ဖြစ်ကြောင်း၊ သက်သေပြခွင့်ရှိသည်ဟု စီရင်ဖွဲ့ထားပါသည်။ ထို့ပြင်၊ **ဦးမြတင် ပါ ၂** နှင့် **ဒေါ်ကျင်ယုံ ပါ ၂** (၂) အမှုတွင်၊ ဤရုံးပညာရှိ တရားသူကြီးချုပ်က၊ အလားတူပင် ဆုံးဖြတ်ထားသည်ကိုလည်း ညွှန်ပြသည်။ ထိုအမှုတွင်၊ သက်သေခံ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၉၁ နှင့် ၉၂ တို့ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များသည်၊ အကျိုးသက်ရောက်စေရန် ရည်ရွယ်ချုပ်ဆိုသော အမှန်အရောင်းအဝယ် စာချုပ်မျိုးနှင့် သာသက်ဆိုင်သည်။ ဟန်ဆောင်အရောင်းအဝယ် စာချုပ်မျိုးနှင့်ကား မသက်ဆိုင်ပါ။ စာချုပ်ပါအတိုင်း အတည်ပြုရန် ရည်ရွယ်ချက် မရှိခဲ့ကြောင်း။ ။သတောဘူမှု မရှိခဲ့ကြောင်းကို၊ သက်သေတင်ပြနိုင်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ထားသည်။ ထိုအမှုပါ အချက်အလက်တို့သည်၊ ဤအမှုပါ အချက်အလက်တို့နှင့် ထပ်တူထပ်မျှ မဟုတ်သော်လည်း ဆင်တူသည်။ ထိုအမှုတွင် အကြောင်းအချက်တို့ကို သုံးသပ်၍၊ သက်သေခံ တင်သွင်းသော စာချုပ်တို့သည် အရောင်းအဝယ်စာချုပ်ဟု ဆိုသော်လည်း၊ **အမှန်အားဖြင့်** ပေါင်နှံခြင်းသာ ရှိခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့်၊ ငွေချေးသူက အချင်းဖြစ်အိမ်ကို ပိုင်ဆိုင်သူအဖြစ် ငွေချေးယူသူတို့အား၊ အိမ်မှနှင်လိုကြောင်း စွဲဆိုခြင်း မပြုနိုင်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။

ဤအမှုတွင်လည်း၊ ဖြစ်စဉ်မှာ ဆင်တူသဖြင့်၊ ဒေါ်ကျင်ဘက်မှလည်း အစဦးကပင်၊ မိမိသည်ငွေကို ချေးယူခဲ့ခြင်းမျှသာ ဖြစ်ပါသည်။ အိမ်ကို ပေါင်နှံရန်သာ ရည်ရွယ်ခဲ့ပါသည်၊ ရောင်းချခြင်း မရှိခဲ့ပါဟူ၍ ချေပထားသဖြင့်၊ ထိုချေပချက်ကို သက်သေထူနိုင်ခွင့်ရှိသည်ဟုဆုံးဖြတ်ရပေမည်။

ဦးကိုကိုကြီး (၃) က ဒုတိယတင်ပြသော ဥပဒေပြဿနာသည်၊ သက်သေခံအက် ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၆ အရ၊ ဒေါ်ကျင်သည် ဒေါ်မြမေ အား၊ သက်သေခံအမှတ် "၈"

(၁) ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံးများ (တရားလွှတ်တော်) ၂၀၇။
(၂) ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ ဒုတိယအယူခံမှုအမှတ် ၇ (တရားရုံးချုပ်)။

၁၉၆၄

ဒေါ်မြမေ နှင့် ဒေါ်ကျင်၊ ကို တင်ဦး။

စာချုပ်အရ၊ အိမ်လခငွေ ၄၅၀ တလီပေးပြီး ဖြစ်သဖြင့်၊ ဒေါ်မြမေသည် ၎င်း၏ အိမ်ရှင်၊ ၎င်းသည် ဒေါ်မြမေ၏ အိမ်ငှါးဖြစ်ကြောင်းကို၊ ငြင်းကွယ်နိုင်ခြင်းမရှိပါဟူ၍ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင်၊ ဒေါ်ကျင်ကိုယ်တိုင်က အိမ်ကိုရောင်းလည်း မရောင်း မိမိလည်းငှါးရမ်းမနေ၊ သက်သေခံအမှတ် "၈" စာချုပ်အပါအဝင် အားလုံးသော စာချုပ်တို့သည်၊ အပေါင်ကို ရောင်းဟန်ပြုခြင်းမျှသာ ဖြစ်ခဲ့ပါသည်ဟု ချေပပြီး ဖြစ်ပေသည်။ ဦးကိုကိုကြီး(၃)ကိုးကားသော ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်သည်၊ ဒေါ်ကျင် ကိုယ်တိုင်က အိမ်လခအဖြစ် ငွေကိုပေးသည်ဟု ထင်ရှားပြီးမှ သက်ဆိုင်သည်ဖြစ်ပေသည်။ သက်သေခံ အမှတ် "၈" စာချုပ်ကို ကြည့်လျှင်လည်း ငွေ ၄၅၀ ကို စရံငွေအဖြစ် ဒေါ်ကျင်က တင်ရမည်ဟုသာပါသည်။ ထိုဥဒ္ဒ ၄၅၀ ကို ငွေ ၁၃,၀၀၀ မှနုတ်ယူလိုက်ခြင်းဖြစ်ပေသည်။ အိမ်လခအဖြစ် သီးခြားပေးသည်မဟုတ်။ ထို့ကြောင့် ဒေါ်ကျင်သည် အိမ်ငှါးအဖြစ်သို့ အခြားသက်သေ အထောက်အထား မရှိသဖြင့်၊ သက်သေခံ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁၆ ၏ ပိတ်ပင်ခြင်းသည်၊ ဒေါ်ကျင်အား အကျိုးသက်ရောက်ခြင်း မရှိနိုင်ပေ။

မူလရုံးပညာရှိတဲ့ဘက် တရားမ တရားသူကြီးချုပ်သည်လည်း၊ အထက်ပါကဲ့သို့ပင် စဉ်းစားကာ၊ သက်သေများကို စစ်ဆေးသုံးသပ်ခဲ့လေသည်။ ထိုသုံးသပ်ချက်အရ၊ ဒေါ်ကျင် ခုခံချေပသကဲ့သို့၊ အမှန်အားဖြင့် ၎င်းနှင့် ဒေါ်မြမေ အကြားတွင် ပေါင်နှံ၍ ငွေချေးယူခြင်းသာ ရှိခဲ့ကြောင်း၊ ပြည့်စုံသော အထောက် အထား များကိုတွေ့ရှိရပေသည်။ မူလရုံးက၊ အချင်းဖြစ်အိမ်နှင့် ပတ်သက်၍ စုံစမ်းမှုတရပ် ပြုလုပ်ခဲ့ပြီးနောက်၊ ထိုအိမ်ကို ၁၉၅၄ ခုနှစ်တွင် ဆောက်လုပ်ခဲ့ရာ၊ ၂၅,၀၀၀ ကုန်ကျခဲ့ကြောင်း၊ ကာလ · ပေါက်ဈေးအရ လည်း၊ အနည်းဆုံး ထိုဈေးရှိမည်ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် ဆုံးဖြတ်ခဲ့လေသည်။ ထိုမျှတန်သောအိမ်ကို ငွေ ၁၃,၀၀၀ နှင့် ရောင်းရသည်ဆိုလျှင် ယုတ္တိမရှိ။ အကယ်၍၊ ကာလပေါက်ဈေးငွေ ၁၃,၀၀၀ သာ တန်သည်ဆိုပြန်လည်း၊ ထိုမျှသာ တန်သော အိမ်တလုံးသည်၊ အိမ်လခငွေ ၄၅၀ ပေးထိုက်မည်မဟုတ်၊ ထို့ပြင်၊ သက်သေခံအမှတ် "၈" အိမ်ငှါးစာချုပ်ဟုဆိုသော စာချုပ်ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်ဘို့အရလည်း၊ ဒေါ်ကျင်နှင့် ဒေါ်မြမေကိုသည်၊ အိမ်ငှါးနှင့် အိမ်ရှင်ဖြစ်သည်ဆိုသည်ထက်၊ မြီစားနှင့် မြီရှင် ဖြစ်သည်ဆိုခြင်းက၊ ပို၍ဖွယ်တို့ရှိမည်ကိုပေါ်လွင်စေသည်။ ထိုစာချုပ်အရ၊ ဒေါ်ကျင်က လစဉ်ငွေ ၄၅၀ ပေးဆောင်ရမည်သာမကသေး အိမ်ကို ဒေါ်မြမေက ညွှန်ကြားသောအာမခံကုမ္ပဏီတွင် မီးပေါင်ထားသော စရိတ်ကို ဒေါ်ကျင်က ကျခံရမည်၊ နာမည်ကို ဒေါ်မြမေက ခံမည်ဟု ပါရှိသည်။ ၎င်းပြင်၊ အိမ်ပြင်ဆင် ပြုပြင်လျှင်လည်း၊ ဒေါ်ကျင်ကပင် ကျခံရမည်၊ မြို့နိုစီပါယ်နှင့် မြေခွန်များကိုလည်း၊ ဒေါ်ကျင်ကပင် ဖြေလည်အောင် ပေးရမည်-

၁၉၆၄

ဒေါ်မြမေ နှင့် ဒေါ်ကျင်၊ ကို တင်ဦး။

စသည်ဖြင့်၊ စည်းကမ်းချမှတ် ထားသည်များမှာလည်း၊ အိမ်ရှင်နှင့် အိမ်ငှါးတို့ သဘောတူကြသည့် စည်းကမ်းချက်မျိုးများ မဟုတ်ကြပေ။ ဦးကိုကိုကြီး (၃) က၊ မြို့နှိ စီပါယ်ခွန်၊ မြေခွန်များနှင့် ပတ်သက်၍၊ အိမ်ကိုရောင်းသည့်အခါနှိအထိ၊ ပေးဆောင်ရန် ကျန်သောငွေများနှင့်သာ သက်ဆိုင်ပါသည်။ ထို့နောက်ပိုင်းတွင် ဒေါ်ကျင်က ပေး ဆောင်ရမည်ဟု သတ်မှတ်ခြင်း မဟုတ်ပါဟု လျှောက်လဲသည်။ သို့ရာတွင်၊ အမှန် အားဖြင့် ဒေါ်ကျင်ကသာ မြို့နှိစီပါယ်ခွန်များကို ဆက်လက် ပေးဆောင်လာခဲ့ သည်ကို၊ သက်သေခံအမှတ် "၁" ပြေစာများအရ တွေ့ရှိရသည်။ နောက်ဆုံး ပြေစာမှာ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ပဋမသုံးလပတ်အတွက် ဖြစ်ပေသည်။ အကယ်၍၊ သက် သေခံအမှတ် "ခ" စာချုပ်သည်၊ အမှန်ပင် အရောင်းအဝယ် စာချုပ်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလျှင် ဤကဲ့သို့ ဒေါ်ကျင်က ဆက်လက်ပေးဆောင်ရန် မဟုတ်ပေ။ ဒေါ်မြမေက၊ မိမိ၏နာမည်သို့ အိမ်ကိုလွှဲပြောင်းပြီးနောက်၊ ပြေစာများကိုမိမိ၏နာမည်နှင့် ထုတ်စေ အောင်ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပေသည်။ ပေးဆောင်ရန် ငွေများကိုလည်း၊ ၎င်းကပင် ပေးဆောင်ပေလိမ့်မည်။ သက်သေခံအမှတ် "ဃ" စာချုပ်အရ၊ ဒေါ်ကျင်သည် တန့်စ်အဝင်း အိမ်ကိုပြန်ဝယ်နိုင်သည် ဆိုစေဦး၊ ထိုတန့်စ်ကုန်ဆုံးသောအခါ၊ ဒေါ်မြမေ သည်အိမ်ကို မိမိ၏နာမည်သို့ ပြောင်းခြင်း၊ မြို့နှိစီပါယ်ခွန်၊ မြေခွန်စသည်တို့ကို မိမိကသာပေးဆောင်၍၊ မိမိ၏နာမည်နှင့် ပေါက်စေခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်မည် ဖြစ်ပေသည်။ သက်သေ အစစ်ခံချက်အရ ဒေါ်မြမေသည် အိမ်နှင့်ပတ်သက်၍၊ မည်သို့မျှသိခြင်း၊ ဆောင်ရွက်ခြင်း မပြုခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။

ထိုအချက်များနှင့် အခြားသက်သေခံချက်တို့ကို၊ မူလရုံးပညာရှိတဲ့ဘက် တရားမ တရားသူကြီးချုပ်က၊ နက်နက်နဲနဲ စဉ်းစားသုံးသပ်ခဲ့လေသည်။ သက်သေများကိုလည်း၊ ကိုယ်တိုင်မြင်တွေ့၍ စစ်ဆေးခဲ့ရသည်ဖြစ်ရာ၊ မည်သူ့ကိုယုံထိုက်သည်၊ မည်သူ့ကို မယုံထိုက်ဟူ၍ စဉ်းစားဖေန် နိုင်ခဲ့လေသည်။ အကြောင်း အချက်များ အရ၊ ဒေါ်ကျင်က ခုခံခဲ့သည့်အတိုင်း၊ ၎င်းသည် ငွေချေးယူ၍၊ ဒေါ်မြမေထံတွင်အိမ်ကို ပေါင်နှံခဲ့ခြင်းသာ ဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။ ထို့ကြောင့် ဒေါ်မြမေသည်၊ အိမ်ရှင်အဖြစ် အိမ်လခများကို ပေးဆောင်ရန် ပျက်ကွက်သည်ဆိုသော ဒေါ်ကျင်အား၊ အိမ်မှနှင်ထုတ်ဖယ်ရှားရန်၊ တရားစွဲဆိုပိုင်ခွင့် မရှိပေ။ မူလရုံးက ဒေါ်မြမေ၏အမှုကို ပလပ်ခဲ့ခြင်းသည်၊ ဥပဒေကြောင်းအရလည်း၊ အကြောင်း အချက်များအရလည်း ကိုက်ညီ မှန်ကန်သည်ဟု ယူဆသည်။ ထို့ကြောင့်၊ အယူခံကို စရိတ်နှင့်တကွ ပလပ်လိုက်သည်။ ကျန်ရုံးရှေ့နေစရိတ်မှာ ၅၀ ဖြစ်စေရမည်။

တရားမ အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင် ရွှေတွင်

† ၁၉၆၄
အောက်တိုဘာ
လ ၁၆ ရက်။

ဒေါက်တာ ဒင်နစ်ချန်ဒရာဒတ် (အယူခံတရားလို)
နှင့်
ပစ္စည်းထိန်းဝန် (အယူခံတရားခံ)*

နို့တစ်စာ—အိမ်မှန့်ထုတ်မှု—မည်သည့်လမှစ၍ အိမ်လခပျက်ကွက်ခဲ့သည်ဆိုသည်ကိုမဖော်ပြသည့် နို့ တစ်စာ—တရားဝင်မှာင်။

တရားခံအား အိမ်လခများပေးရန်ပျက်ကွက်သဖြင့်၊ အိမ်မှန့်ထုတ်ရန်စွဲဆိုသောအမှုတွင်၊ နို့ တစ်စာသည် မည်သည့်လမှစ၍ အိမ်လခပေးရန်ပျက်ကွက်ခဲ့သည်ကို အတိအကျဖော်ပြခြင်းမရှိသဖြင့်၊ တရားမဝင်ကြောင်း တရားခံဘက်မှလျှောက်ထားရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။နို့တစ်စာတွင် ထိုသို့အတိအကျမပါသော်လည်း၊ တရားခံတင်သွင်းသော ခြေလှမ်းတွင်ပင်၊ တရားလိုသည် မည်သည့်လမှစ၍အိမ်လခကောက်ခံခြင်း မပြုခဲ့ကြောင်းပါဝင်သည်။ နို့တစ်စာပေးရခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်သည် အိမ်ငှါးအား မိမိ၏ပျက်ကွက်မှုနှင့်၊ အိမ်ရှင်၏ဆန္ဒကို ထင်ရှားသိစေရန်ဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့သိစေလျှင် နို့တစ်စာတွင် အနည်းငယ်ချို့ယွင်းကာမျှနှင့်၊ ထိုနို့တစ်စာသည်မပျက်ပြယ်။

နို့တစ်စာ တရားဝင် မဝင်ဟူသည့်အချက်ကို၊ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရာ၌၊ အဓိကသတိမူရမည်မှာ အကြောင်းချင်းရာအစုံကို သိသောအိမ်ငှါးသည်၊ ထိုနို့တစ်စာ၏ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပါယ်ကို သိနိုင်မည်မသိနိုင်မည်ပင်ဖြစ်ပါသည်။

အက်(စ်)၊အယ်(လ်)၊ ဘရူးဝါးနှင့် အက်(စ်)၊အမ်၊အာဘူဝပ်၊ ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး၊ တရားလွှတ်တော် ၄၀၄ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ဒေါ်သိန်းရွှေ နှင့် အက်(စ်)၊အမ်၊ချောက်ဒရီ၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၂၂ ကိုရည်ညွှန်းလျှို့ ခွဲခြားရှင်းလင်းပြသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။မစ္စတာ ဒီ၊ အင်၊ ဒတ်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးဝမ်ဟုတ်။

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ ဒုတိယအယူခံမှုအမှတ် ၁၀၉။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ အယူခံမှုအမှတ် ၆ တွင်၊ အင်းစိန်မြို့၊ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးရုံး တော်၏ချမှတ်သောဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၄

ဒေါက်တာ ဒင်နစ်ချန်ဒရာ ဒတ် နှင့် ပစ္စည်းထိန်း ဝန်။

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်။ ။အယူခံတရားလိုအပေါ် တွင်၊ အင်းစိန်မြို့နယ် တရားမရုံး၌၊ ဦးဟုတ်စိန်က၊ ကွယ်သွန်သူသူမွဲ၏ ပစ္စည်းထိန်းအဖြစ်နှင့်၊ အချင်းဖြစ် အိမ်မှ နှင်ထုတ်လိုမှု စွဲဆိုခဲ့သည်။ အကြောင်းပြချက်မှာ၊ အယူခံတရားလိုသည်၊ အိမ်လခများကို ပေးရန်ပျက်ကွက်ခဲ့သည်ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ မူလရုံး၌၊ တရားခံဖြစ်သူ ယခုအယူခံတရားလိုက၊ အမှု၏အခြေခံဖြစ်သော နို့တစ်စာသည် မည်သည့်လမှစ၍ အိမ်လခပေးရန် ပျက်ကွက်ခဲ့သည်ဟူ၍ အတိအကျဖော်ပြခြင်း မရှိသဖြင့်၊ တရားမဝင် ကြောင်းကို အခြားအကြောင်းပြချက်များနှင့်အတူတင်ပြ၍၊ ခုခံခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့်၊ မူလရုံးက နို့တစ်စာသည် တရားဝင် မဝင်ဟူသောအချက်ကို၊ ကောက်ချက်တရပ် အဖြစ် ထုတ်နုတ်ကာ စစ်ဆေး၍၊ တရားဝင်သည်ဟုဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင်၊ အိမ်လခမပြေ၊ ကျန်ငွေများသည် မည်မျှရှိသည်ဟူ၍၊ အတိအကျ ဦးဟုတ်စိန်ကဖော်ပြရန် နှင့်၊ သက်သေထူရန် ပျက်ကွက်ခဲ့သည်ဟုဆိုကာ၊ အမှုကိုပလပ်လေသည်။

ဦးဟုတ်စိန်က၊ အင်းစိန်ခရိုင် တရားမရုံးသို့ အယူခံဝင်ရာ၊ ထိုရုံးက၊ အိမ်လခများ ပေးချေရန်ကျန်သလော၊ ထိုကဲ့သို့ကျန်လျှင်၊ မည်ရွေ့မည်မျှဖြစ်သနည်းဟူသောကောက် ချက်တရပ်ကို၊ နှစ်ဘက်အမှုသည်များ သဘောတူညီချက်အရ၊ ထုတ်နုတ်၍၊ မူလရုံးသို့ စစ်ဆေး အစီရင်ခံရန် ပြန်ပို့ခဲ့သည်။ မူလရုံးက စစ်ဆေး၍၊ အိမ်လခ ၁,၅၆၀ ကျပ် ပေးရန်ကျန်ရှိပါသည်ဟု တင်ပြသဖြင့်၊ ပညာရှိခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးသည်၊ မူလရုံးက အမှုကိုပလပ်ခဲ့ခြင်းကို ပယ်ဖျက်၍၊ ဦးဟုတ်စိန်အား၊ တောင်းခံသော ဒီကရီကို ထုတ်ပေးလိုက်လေသည်။ ယခု အယူခံဝင်ရာတွင်၊ အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီး မစွတာ ဒတ်က၊ နို့တစ်စာသည်၊ တရားမဝင်ပါ။ ထို့ကြောင့် မူလအမှုကို ပလပ်ရမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ပဌမ အယူခံရုံးက၊ အိမ်လခကျန်ငွေများနှင့် ပတ်သက်၍၊ ကောက်ချက် ထုတ်နုတ် စစ်ဆေးစေသည်မှာ မှားယွင်းပါသည်။ အမှုသည်များသည် မိမိတို့ဆိုလွှာ ချေလွှာတို့အတိုင်းသာ သက်သေထူရန်ရှိပါသည်။ တရားလိုဘက်မှပျက် ကွက်ခဲ့သော အချက်ကို၊ ရုံးအနေနှင့်၊ ဖြည့်စွက်ပေးရန် မဟုတ်ပါဟု လျှောက်လဲသည်။ နို့တစ်စာနှင့်ပတ်သက်၍၊ ဤရုံးက **ဒေါ်သိန်းရွှေ** နှင့် **အက် (စ်)၊အမ်၊ချောက်ဒရီ** (၁) တွင် ချမှတ်ထားသောစီရင်ထုံးကို ကိုးကားသည်။ ထိုအယူခံမှုဌာ ပညာရှိတရားသူကြီး ဦးစံမောင်က၊ နို့တစ်စာတွင် အိမ်လခမည်ရွေမည်မျှ ပေးချေရန်ကျန်သည်ကို၊ အတိ အကျမဖော်ပြဘဲ၊ မရေမရာသာ တောင်းခံလျှင်၊ ထိုနို့တစ်စာသည် တရားမဝင်ဟူ၍ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးတရပ်ကို၊ ရည်ညွှန်းဆုံးဖြတ်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

---

(၁) ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၂၂။

၁၉၆၄

ဒေါက်တာ ဦးနုစ်ချုန်ဒရာ ဒတ် နှင့် ပစ္စည်းထိန်း ဝန်။

အယူခံတရားခံ၏ ပညာရှိရှေ့နေကြီး ဦးဝမ်ဟုတ်က၊ နို့တစ်စာနှင့် ပတ်သက်၍၊ ပြန်လည်ချေပသည်မှာ၊ နို့တစ်စာသည် တရားဝင် မဝင်ဟူသော ကောက်ချက်ကို၊ မူလရုံးက တရားဝင်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်ကို၊ အိမ်ဌေးက အယူခံဝင်ခြင်းမရှိပါ။ ပဌမအယူခံ ရုံးကလည်း တရားဝင်သည်ဟူ၍ လက်ခံပြီးနောက်၊ အိမ်လခမပြေ၊ ကျန်ငွေများမည်ရွေ့မည်မျှ ရှိသည်ကိုသာ ပြန်လည်စစ်ဆေးစေခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ နို့တစ်စာ အနေနှင့်လည်း၊ အိမ်လခမည်ရွေ့မည်မျှကျန်သည်ဟုမဖေါ်ပြသော်လည်း အိမ်ဌေးက၊ အတိအကျ သိစေနိုင်အောင် ပြည့်စုံပါသည်။ အိမ်ဌေးနှင့် ပတ်သက်၍ အခြားတရားမမှုဖြစ်နေရာ ထိုအမှုကိုလည်း ရည်ညွှန်းထားသဖြင့်၊ အိမ်ဌေးသည် ထိုနို့တစ်စာအရ ဘာကိုဆိုလိုသည်ကို ကောင်းစွာ သိပါသည်ဟူ၍ လျှောက်လဲသည်။

နို့တစ်စာတွင် မည်သည့် လမှစ၍၊ အိမ်ဌေးခ အိမ်လခမျှား ပေးဆောင်ရန်ပျက်ကွက်ခဲ့သည်ဟု အတိအကျ မပါသည်မှန်သော်လည်း အိမ်ဌေးကိုယ်တိုင် တင်သွင်းသော ချေလွှာအပိုဒ် ၄ ၌၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလမှစ၍၊ ဦးဟုတ်စိန်က အိမ်လခကောက်ခံရန်ပျက်ကွက်ခဲ့ပါသည်။ ၎င်းကအိမ်ရှင်အား အိမ်လခမျှား ပေးသော်လည်း၊ လက်ခံရန် ငြင်းပယ်ပါသည်ဟူ၍ ခုခံထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုဝန်ခံချက်အရ၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလမှစ၍၊ အိမ်လခမျှား ပေးသွင်းခြင်း မပြုခဲ့ရသည်မှာ ထင်ရှားသည်။ မည်သည့်အတွက်ကြောင့် ဦးဟုတ်စိန်က ပေးလျက်နှင့် မယူသည်။ သို့တည်းမဟုတ် အိမ်ဌေးကိုယ်တိုင်က မပေးသည်ဆိုသည်မှာ၊ သီးခြား ပြဿနာဖြစ်ပေသည်။ အိမ်လခမျှား ပေးဆောင်ရန်ကျန်သည်ဆိုသည့် အချက်နှင့်၊ ထိုကဲ့သို့ ကျန်ရှိကြောင်းကို အိမ်ဌေးက သိသည်ဆိုသည့် အချက်တို့မှာကား ထင်ရှားပေသည်။ နို့တစ်စာပေးရခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်သည်၊ အိမ်ဌေးအား မိမိ၏ပျက်ကွက်မှုနှင့် အိမ်ရှင်၏ ဆန္ဒကို ထင်ရှားသိစေရန် ဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ သိစေလျှင်၊ နို့တစ်စာတွင် အနည်းငယ်ချို့ယွင်းကာမျှနှင့်၊ ထိုနို့တစ်စာသည် ပျက်ပြယ်သည်ဟူ၍မဟုတ်။ မူလရုံးက ကိုးကားသော၊ **အက်(စ်)၊အယ်(လ်)၊ဘရူးဝါး** နှင့် **အက်(စ်)၊အမ်၊အဘူဝပ်** (၂) တွင်၊ နို့တစ်စာတရားဝင်မဝင်ဟူသည့်အချက်ကို စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရာ၌၊ အဓိကသတိမူရမည်မှာ၊ အကြောင်းခြင်းရာအစုံကို သိသောအိမ်ဌေးသည်၊ ထိုနို့တစ်စာ၏ ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပါယ်ကို သိနိုင်မည် မသိနိုင်မည်ပင်ဖြစ်ပေသည်။ အကြောင်းအချက်အစုံကို မသိသောတစ်မိန်းတယောက်က၊ သိနိုင်မည် မသိနိုင်မည် ဟူသည်မှာ၊ နို့တစ်စာ၏ ထိုရောက်မှုကို ဆုံးဖြတ်သည့် စံချိန်မဟုတ်နိုင်ပေ။ ထို့မှအရ စစ်ဆေးလျှင်လည်း၊ အိမ်ဌေးသည် ဦးဟုတ်စိန်က ပေးခဲ့သော

(၂) ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီဖင်ထုံး၊ တရားလွှတ်တော် ၄၀၄။

၁၉၆၄

ဒေါက်တာ ဒင်နှစ်ချန်ဒရာဒတ် နှင့် ပစ္စည်းထိန်းဝန်။

နို့တစ်စာ၏ ဆိုလိုရင်းကို ကောင်းစွာသိသည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သဖြင့်၊ နို့တစ်စာသည် တရားဝင်သည်ဟုသာ၊ ဆုံးဖြတ်ရမည် ဖြစ်ပေသည်။

ဖဌမအယူခံချုံးဌ် နှစ်ဘက်အမှုသည်များက သဘောတူသဖြင့် ပညာရှိ ခရိုင်တရားမတရားသူကြီးက၊ အိမ်လခများ မည်မျှကျန်သည် ဆိုသည့်အချက်ကို၊ ပြန်လည်စစ်ဆေးစေခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ထိုအချက်ကို မူလချုံးက ကောက်ချက်တရပ်အဖြစ် ထုတ်နုတ်ခဲ့သော်လည်း၊ ဦးဟုတ်စိန်ဘက်မှ၊ ထိုကောက်ချက်ပေါ်တွင် ပြည့်စုံ လုံလောက်သောသက်သေခံချက် မရှိဟုဆုံးဖြတ်ကာ၊ အမှုကိုပလပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ နှစ်ဘက်အမှုသည်များ သဘောတူ၊ ထိုကောက်ချက်ကို ပြန်လည် ဖွင့်စေသည်ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ပဌမအယူခံချုံး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်သည် မှားယွင်းသည်ဟု မဆိုနိုင်ချေ။ ထိုပြင်၊ ထိုကဲ့သို့ စစ်ဆေးစေရန် သဘောတူခဲ့ခြင်းဖြင့်၊ အိမ်ငှါးသည် နို့တစ်စာနှင့်ပတ်သက်၍၊ မူလချုံးက တရားဝင်သည်ဟုဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်းကို စောဒက မဝင်လိုကြောင်းလည်း ထင်ရှားသည်။

အထက်ပါ အကြောင်းတို့ကြောင့် နို့တစ်စာသည်၊ တရားဝင်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ဤချုံးပညာရှိ တရားသူကြီး ဦးစံမောင် ချမှတ်ထားသော စီရင်ထုံးပါ အချက်အလက်များနှင့် ဤအမှုပါ အချက်အလက်များသည်၊ ကွဲပြားသည်။ ထိုအမှုဌ်၊ အိမ်ငှါးအနေနှင့် တိတိကျကျ သိစေနိုင်သော အချက်အလက်များ၊ နို့တစ်စာတွင် မပါဝင်ဟု တွေ့ရှိရသည်။ ယခုအမှုတွင်မူကား၊ နို့တစ်စာနှင့် အမှု၏ဆိုလွှာတို့ကိုကြည့်ပြီးနောက်၊ အိမ်ငှါးကိုယ်တိုင်က၊ မည်သည့်နှစ်၊ မည်သည့်လမှစ၍၊ အိမ်လခ မပေးခဲ့ရပါဟု ဖွင့်ဟဝန်ခံသည်ကို တွေ့ရသည်။

အယူခံတွင် မစ္စတာ ဒတ်က နို့တစ်စာနှင့် ပတ်သက်သော အချက်တရပ်ကိုသာ လျှောက်ထားသဖြင့်၊ နို့တစ်စာသည် တရားဝင်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ပြီးသည့်နောက်၊ အယူခံကို ပလပ်ဖန်သာ ရှိတော့သည်။ ထို့ကြောင့် ဤအယူခံကို စရိတ်နှင့်တကွပလပ် လိုက်သည်။

ရာဇဝတ် အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း ရှေ့တွင်

† ၁၉၆၄ ဒီဇင်ဘာလ ၃၁ ရက်။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ဦးခင်မောင်လေး (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

မောင်အောင်ကြည် (ပြင်ဆင်လျှောက်ထားခံရသူ)*

မုဒိမ်းမှု—ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၇၆—သမီးအားမုဒိမ်းကျင့်ခြင်း နောင်ကျင်ဟန့်တားအောင် အပြစ်ပေးသင့်ခြင်း။

သမီးအားမုဒိမ်းကျင့်သဖြင့်၊ အောက်ရုံးသည်၊ လျှောက်ထားခံရသူအား၊ ထောင်ဒဏ် ၄ နှစ် ပေးလိုက်ရာ၊ စက်ရှင်တရားသူကြီးက၊ နည်းလွန်းသဖြင့်၊ ထောင်ဒဏ် ၇ နှစ်သို့ တိုးမြှင့်ရန် တရားရုံးချုပ်သို့ထောက်ခံလေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၇၆ အရ၊ မုဒိမ်းမှုကျူးလွန်သူအား တသက်တကျွန်း ထောင်ဒဏ်၊ သို့မဟုတ် ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ်အထိအပြစ်ပေးနိုင်ရာ မုဒိမ်းမှုသည် ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၂ (၁) (ခ) အရ၊ လူသတ်မှုမှအပ၊ ၃၀၂ (၂) နှင့် ၃၀၄ အရ၊ လူသတ်မှုလောက်ကြီးလေးသောပြစ်မှုဖြစ်သည်ဟုဆိုရပေမည်။

ဘခင်ဖြစ်သူသည်၊ သမီးရင်းခြာဖြစ်သူအား မုဒိမ်းကျင့်ခြင်းသည် လူမဆံသည့်ကိုယ်ကျင့်တရားပျက်ကွက်ခြင်းဖြစ်၍၊ လျှောက်ထားခံရသူနှင့် အခြားသောဘခင်များ နောင်ကျင်ဟန့်တားနိုင်လောက်အောင် ပြစ်ဒဏ်ပေးသင့်သည်။

ထိုကြောင့်ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ် ကျခံစေရန်အမိန့်ချလိုက်သည်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ဦးမြရှိန်။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။မင်းဘူးမြို့၊ ပညာရှိရာဘက် စက်ရှင်တရားသူကြီးက လျှောက်ထားခံရသူ မောင်အောင်ကြည်အပေါ် မင်းဘူးမြို့၊ ပဌမရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးချမှတ်သော သမီးမုဒိမ်းကျင့်မှုအတွက် အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်

---

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇသတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၅၁ ခ။

† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမူအမှတ် ၃၉ တွင်ချမှတ်သော၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၇ ရက်နေ့စွဲပါ မင်းဘူးမြို့၊ ၁ ရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကိုပြန်၍ပြင်ဆင်မှု။ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၇၆ အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်းကိုအယူခံမှု။

ဒဏ် ၄ နှစ်မှာ ၎င်းကျူးလွန်သော ပြစ်မှုနှင့်စာသော်၊ ၎င်းနှင့် အခြားအခြားသော ဘခင်များအတွက်၊ နောင်ကျင်ဟန့်တားလောက်အောင် ပေးသော အပြစ်ဒဏ်မဟုတ်သေးဘဲ၊ အတိုင်းထက်အလွန် နည်းလွန်းသဖြင့် ၎င်းအား အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၇ နှစ်သို့ တိုးမြှင့်၍ ကျခံစေရန် အမိန့်ကို ချမှတ်ပေးရန် ထောက်ခံချက်နှင့် အောက်ရုံး အမှုတွဲများကို ဤရုံးသို့တင်ပို့သည်။

၁၉၆၄

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံဦးခင်မောင်လေး နှင့် မောင်အောန်ကြည်။

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၄၃၉ (၆) အရ၊ လျှောက်ထားခံရသူ မောင်အောင်ကြည်သည် ၎င်းအပေါ် အောက်ရုံးချမှတ်သော ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ဆုံးဖြတ်ခြင်း၊ မဒန့်မှားယွင်းကြောင်း ဖော်ပြနိုင်သည့်အလျောက်၊ အောက်ရုံးအမှုတွဲကို ဘတ်ရှလေ့လာရန် လိုအပ်ပေမည်။

ထို့ပြင်လေ့လာသည့်အခါ၊ အသက် ၁၃ နှစ်ရှယ်ရှိ မစောညိန်း (လိုပြ-၂) က၊ ၎င်းနှင့် ဘခင် လျှောက်ထားခံရသူ မောင်အောင်ကြည်တို့သည် ပြောင်းခင်းထဲ၌ ပြောင်းရိတ်ရန်သွားစဉ်၊ ၎င်း၏ဘခင်က သန်းရှာပေးမည်ဟုပြော၍ ၎င်း၏အနားခွ လာရှိထို်ပြီး၊ သန်းရှာမပေးဘဲ၊ ၎င်းအားတွန်းလှဲကာ မုဒိမ်းကျင့်ကြောင်း။ ထို့နောက် ဆက်ကာဆက်ကာ မုဒိမ်းကျင့်ပြန်ကြောင်း။ တဖန် လက်ပတောသို့သွားရာ၊ ညအိပ်စဉ် လှည်းပေါ်၌ ၎င်း၏ဘခင်က မုဒိမ်းကျင့်ပြန်ကြောင်း။ ထို့နောက် ညညတွင် ၎င်းအား ဘခင်က ဆက်လက်၍ မုဒိမ်းကျင့်ကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောဆို၍ အစစ်ခံသည်။

မစောညိန်း (လိုပြ-၂)၏ ညီမဖြစ်သူ အသက် ၁၁ နှစ်ရှိသူ မတင်သိန်း (လိုပြ-၃) ကလည်း၊ လျှောက်ထားခံရသူနှင့် မစောညိန်းတို့သည် ပြောင်းခင်းသို့ ပြောင်းရိတ်ရန် သွားကြောင်း။ လက်ပတောသို့ ပြောင်းရိတ်ရန် လှည်းနှင့်သွားရာ၊ ညတွင် လှည်းပေါ်၌ လျှောက်ထားခံရသူသည် မစောညိန်းအား မုဒိမ်းကျင့်ကြောင်း။ ထို့နောက် လက်ပတောရွာတွင် လျှောက်ထားခံရသူသည် ညညတွင် မစောညိန်းအား လာခေါ်ပြီး နံနက်မှပြန်လွှတ်ကြောင်း ထွက်ဆို၍ မစောညိန်း၏ အစစ်ခံချက်ကို ထောက်ခံသည်။

ဆရာဝန် ဦးသန်းအောင် (လိုပြ-၄)က၊ မစောညိန်းသည် အသက် ၁၃ နှစ်နှင့် ၁၄ နှစ်ကြားတွင်ရှိကြောင်း ထွက်ဆိုသဖြင့် ၎င်း၏အသက်မှာ ၁၃ နှစ်ပြည့်၍ ၁၄ နှစ် မပြည့်သေးကြောင်း ပေါ်လွင်ပေသည်။

တဖန်၊ ဆရာဝန်ကပင် မစောညိန်း၏ မိန်းမကိုယ်တွင် နှိနှေ့၍ အနည်းငယ် ရောင်နေကြောင်း၊ မိန်းမကိုယ်အမွေးမရှိကြောင်း၊ မိန်းမကိုယ်တွင် လက်နှစ်လုံး ဆံ့မကြောင်း၊ ၎င်းသည် ယောကျ်ားနှင့် ကာမစပ်ရှက်သော လက္ခဏာရှိကြောင်း ထွက်ဆို

၁၉၆၄

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ဦးခင်မောင် "လေး နှင့် မောင်အောင်ကြည်။

အစစ်ခံသဖြင့် ဆရာဝန်၏ထွက်ဆိုချက်သည် မစောညိန်း၏ အစစ်ခံချက်ကို ကောင်းစွာ ထောက်ခံလျက်ရှိပေသည်။

ထို့ပြင်၊ မစောညိန်းဝတ်သော ထမီကို ဓါတုပေဒအရာရှိက၊ စစ်ဆေးကြည့်ရှုရာ ယောကျ်ားသုတ်ပိုးများ တွေ့ရှိကြောင်း၊ သက်သေခံအမှတ် (ခ)အရ၊ ထင်မြင်ချက် ပေးသဖြင့် မစောညိန်း၏ ထွက်ဆိုချက် မှန်ကန်ကြောင်းကို သာ၍ ခိုင်လုံအောင် ထောက်ခံပြန်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူ မောင်အောင်ကြည်က ၎င်းသည် သမီး မစောညိန်းအား မုဒိမ်းမကျင့်ရကြောင်း၊ မစောညိန်း၏ အဖွါးဖြစ်သူ မအုံးကြွေ (လိုပြ-၁)က၊ ၎င်းအပ် နှံထားသော နွားများ၊ ရွှေလက်စွပ်တကွင်းနှင့် ၎င်းလုပ်ကိုင်ပေးရသော အခင်္ဂေများကို ပေးရန် တောင်းဆိုသဖြင့် ၎င်းအပေါ် ဤအမှုကို မတရားသဖြင့် လည်ဆယ်၍ စွဲဆို ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထုချေသည်။

သို့သော် ၎င်းတင်ပြ စစ်ဆေးသော သက်သေ ဦးဘိုးချစ် (ခံပြ-၂)၊ ဦးရွှေခ (ခံပြ-၃)၊ ကိုလှအောင် (ခံပြ-၄)နှင့် ကိုညီ (ခံပြ-၅) တို့က လျှောက်ထား ခံရသူတွင် နွားများ၊ လက်စွပ်များရှိကြောင်း၊ လျှောက်ထားခံရသူက အဆိုပါ ပစ္စည်းများကို မအုံးကြွေထံမှ ပေးရန် တောင်းဆိုကြောင်းသာ ထွက်ဆိုနိုင်ကြ၍ လျှောက်ထား ခံရသူသည် မိမိသမီး မစောညိန်းအား၊ မုဒိမ်းကျင့်သည်ဟု ဆိုသည်မှာ မဟုတ်မမှန် ကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောဆိုနိုင်ခြင်းမရှိချေ။

အမှုတခုလုံးကို ခြုံ၍ဆင်ခြင်စဉ်းစားသည့်အခါ၊ မှောင်တကမှောင်တွင် ကာမ မှောင်သည် အမှောင်ဆုံးဖြစ်၍ ထောင်ကျသွားခြင်းအားဖြင့် မယားနှင့် ကင်းကွာ နေသော အသက် ၃၆ နှစ်အရွယ်ရှိ မောင်အောင်ကြည်သည်၊ ထောင်မှထွက်လာသည့် အခါတွင် ၎င်း၏ မယားဖြစ်သူက နောက်လင် နေသွားပြီ ဖြစ်သဖြင့် သမီးဖြစ်သူ မစောညိန်းနှင့် လူသူမနီး ပြောင်းခင်းကြီး၌ နှစ်ယောက်ထဲရှိနေစဉ် ကာမမှောင်ကို မလွန်ဆန်နိုင်၍ သမီးအား သံဝါသပြုမည်ဆိုက ပြုနိုင်ပေမည်။ သမီးဖြစ်သူ မစောညိန်း က၊ အသက် ၁၃ နှစ်အရွယ် အပျိုပြန်းဖြစ်၍ ၎င်း၏ကျေးဇူးရှင် ဘခင်အား၊ မိမိ၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို မငဲ့ကွက် အရှက်တကွဲ အကျိုးနည်းအောင် ယခုကဲ့သို့ မဟုတ်မမှန် မတရားသဖြင့် ကြံဖန်လည်ဆည်၍ စွဲဆိုရန်ကား များစွာခဲယဉ်းပေလိမ့်မည်။ တဖန် ညီမဖြစ်သူ မတင်သိန်းကလည်း၊ ၎င်း၏ဘခင်အား အစ်မက မတရားသဖြင့် စွဲဆိုရန် ခဲယဉ်းသကဲ့သို့ စွဲဆိုရန်လည်း ခဲယဉ်းပေလိမ့်မည်။ ထို့ပြင် အဖွါးဖြစ်သူ မအုံးကြွေက လျှောက်ထား ခံရသူအား မတရားသဖြင့် မြေးဖြစ်သူများအား စွဲဆိုရန် ခိုင်းစေ ကြောင်းဖော်ပြသော သက်သေခံချက်များလည်း မရှိချေ။ သို့ဖြစ်သောကြောင့်

လျှောက်ထားခံရသူအပေါ် အောက်ရုံးက ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၇၆ အရ၊ အပြစ်ပေး သည်မှာ မှားယွင်းသည်ဟု ယူဆရန် ဖြစ်နိုင်မည်မဟုတ်ချေ။

၁၉၆၄

မြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ဦးခင်မောင်လေး နှင့် မောင်အောင်ကြည်။

မုဒိမ်းမှုကျူးလွန်သူအား တသက်တကျွန်း ထောင်ဒဏ်၊ သို့မဟုတ် ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ်ထိ ကျခံစေနိုင်ကြောင်း၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၇၆ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသဖြင့် မုဒိမ်းမှုသည် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၁) (ခ) အရ၊ လူသတ်မှုမှအပ၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) နှင့် ၃၀၄ အရ၊ လူသတ်မှုလောက် ကြီးလေးသော ပြစ်မှုဖြစ်သည် ဟု ဆိုရပေမည်။

တဖန် မုဒိမ်းမှုများတွင်လည်း ဘခင်ဖြစ်သူက သမီးရင်းချာဖြစ်သူအား၊ မုဒိမ်း ကျင့်ခြင်းသည် လူမဆန်သည့် ကိုယ်ကျင့်တရား ပျက်ကွက်ခြင်းဖြစ်၍ ဤလူ့ဘောင် တွင် ထိုသို့သော မုဒိမ်းမှုများ ဖြစ်ပေါ်ရန် သင့်လျော်မည်မဟုတ်သော်လည်း လွန်ခဲ့ သည့် နှစ်များက ထိုသို့သော မုဒိမ်းမှုအချို့ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ရုံမျှမက ယခုနှစ်တွင် ထိုသို့သော အမှု ဖြစ်ပေါ်လာပြန်သဖြင့် လျှောက်ထားခံရသူ မောင်အောင်ကြည်နှင့် အခြား အခြားသော ဘခင်များ နောင်ကျင်ဟန့်တားနိုင်လောက်အောင် ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်း ထားသည့် အပြစ်ဒဏ်ကို ပေးသင့်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆသည်။

ဓာတ်ဖေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် လျှောက်ထားခံရသူအပေါ် အောက်ရုံး ချမှတ်သော ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် လုံလောက် သော အကြောင်းမရှိသဖြင့် အတည်ပြု၍၊ ၎င်းအပေါ် အောက်ရုံး ချမှတ်သော အပြစ် ဒဏ်ကို အတည်မပြုနိုင်သဖြင့် ပယ်ဖျက်ပြီး၊ ၎င်းအပြစ်ဒဏ်အစား၊ ၎င်းအပေါ် တင် ထားသော ပြစ်မှုတခုအတွက် အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ်စီကျခံစေရန် ထိုအပြစ်ဒဏ် ၃ ရပ်ကို တပါတည်း ကျခံစေရန် ပြင်ဆင်၍ အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း၊ ရွှေတွင်

† ၁၉၆၄

အောက်တိုဘာ လ ၁၇ ရက်။

မောင်တင်အေး ပါ ၁ (အယူခံတရားလိုများ)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ)*

အစိုးရသက်သေ (ဖေါ်ကောင်)၏ အစစ်ခံချက်—ကြံရာပါကထောက်ခံခြင်းမပြုနိုင်—တရားခံများ၏ ဖြောင့်ချက်—ဖေါ်ကောင်၏အစစ်ခံချက်ကို ထောက်ခံနိုင်ခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။လူသတ်မှုတခုတွင်၊ ကိုယ်ထိလက်ရောက်ပါဝင်သူတဦးသည်၊ ကြံရာပါဖြစ်သည်ဟုယူဆရန်ဖြစ်သည့်အတွက်၊ အစိုးရသက်သေ (ဖေါ်ကောင်)၏ အစစ်ခံချက်ကို၊ ဥပဒေအရ၊ ထောက်ခံခြင်းမပြုနိုင်။

သခင်ကြည်ရှိန် နှင့် **ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ**၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၄၈။

သို့သော်၊ အစိုးရသက်သေ (ဖေါ်ကောင်)၏ ထွက်ဆိုအစစ်ခံချက်ကို၊ အယူခံတရားလို (တရားခံ) တို့ကိုယ်တိုင်၊ အလိုအလျောက်ပေးသော ဖြောင့်ချက်တို့က ထောက်ခံခြင်းပြုနိုင်သည်။

အလီမီယာ နှင့် **ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ**၊ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံလွှတ်တော်ချုပ် စီရင်ထုံး ၆၅။

ချင်နားဂေါဒါ နှင့် **မိုက်စိုးပြည်နယ်**။ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ အိန္ဒိယတရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စီရင်ထုံး ၅၁၇။

မောင်ညိန်း နှင့် **ဘုရင်မင်းမြတ်**။ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ အတွဲ (၁၁)၊ စာမျက်နှာ ၄ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။မဇ္ဈတာတောရင့်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။အစိုးရရွှေနေကြီး ဦးခင်မောင်။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။ရန်ကုန်မြို့၊ အထူးတရားသူကြီး (ဦးစံအောင်) ၌၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှု အမှတ် ၁၅ တွင် တရားခံမောင်တင်အေးနှင့် မောင်ဂတိုတို့အား၊ တယောက်လျှင် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၆၄/၃၄ အရ၊ အပြစ်ပေး၍

---

* ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၆၄/၃၄ နှင့် ၃၀၂(ခ)(ခ)/၃၄ အရ မူပြစ်ထင်ရှားစီရင်ခြင်းကို အယူခံမှု။

† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် (၁၅)တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၅ ရက် နေ့စွဲပါ ရန်ကုန်မြို့အထူးတရားသူကြီး၏ အမိန့်ကိုအယူခံမှု။

၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ဗဟုသုတခံမှု အမှတ် ၁၀၁။

၁၉၆၄
မောင်တင်အေး
ပါ ၁
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် (၃) နှစ်စီနှင့် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၁) (ခ)/၃၄ အရ၊ အပြစ်ပေး၍ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် (၁၀) နှစ်စီ၊ အဆိုပါ ထောင်ဒဏ်များ တခုပြီးမှ တခု အသီးသီးကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်ရာ၊ တရားခံ မောင်တင်အေးနှင့် မောင်ဂွတိုတို့က မကျေနပ်၍ ဤရုံးသို့ အယူခံဝင်ရာတွင် ၎င်းတို့၏ ပညာရှိချွေနေကြီး လျှောက်လဲတင်ပြချက်အရ၊ အဓိက အယူခံအကြောင်းပြချက်များမှာ—

(၁) ယခင်စွဲဆိုသော ဦးဟုတ်ကြိုင်သတ်မှုတွင် စောပီတာဖေါ်ပြချက်အရ စောပီတာနှင့် အခြားတရားခံတို့အား၊ ရုံးတင် တရားစွဲဆိုရာ၊ စောပီတာသာ အပြစ်ပေးခံရ၍၊ အခြားတရားခံများ အပြစ်ပေးမခံရဘဲ၊ အမှုမှ လွတ်မြောက်သွားခဲ့ကြောင်း၊ ယခု တဖန် စောပီတာ ဖေါ်ပြချက်အရပင်လျှင် အယူခံ တရားလို မောင်တင်အေးနှင့် မောင်ဂွတိုတို့အား ရုံးတင် တရားစွဲဆိုရာ၊ အောက်ရုံးက ၎င်းတို့အား၊ စောပီတာ ဖေါ်ပြချက်ကို၊ အမှီသဟဲပြု၍ အပြစ်ပေးသည်မှာ မှားယွင်းကြောင်း၊

(၂) အောက်ရုံးက၊ အယူခံ တရားလို မောင်တင်အေးနှင့် မောင်ဂွတိုတို့အား အစိုးရ သက်သေ (ဖေါ်ကောင်) မောင်ဝင်းလှ (လိုပြ-၂)၊ ကြံရာပါ စောပီတာ (လိုပြ-၃) နှင့် အယူခံ တရားလိုတို့၏ ဖြောင့်ချက်များအပေါ် အခြေခံပြု၍ အပြစ်ပေးသည်မှာ မှားယွင်းကြောင်း၊

(၃) အောက်ရုံးက၊ အယူခံ တရားလိုတို့အပေါ် ချမှတ်သော အပြစ်ဒဏ်များကို တခုပြီးမှ တခု ကျခံစေသည်မှာ ပြင်းထန်လွန်းသဖြင့်၊ ၎င်း အပြစ်ဒဏ်များကို တပါတည်း ကျခံစေသင့်ကြောင်း၊

ဟူ၍ဖြစ်၏။

ပဌမ အယူခံ အကြောင်းပြချက် နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ယခု အယူခံတရားလိုများသည် တရားခံ အစစ်အမှန် ဟုတ်သည် မဟုတ်သည်ကို အထူးစဉ်းစားရန် လိုအပ်သဖြင့် ယခင် အမှုတွဲများနှင့် ယခုအမှုတွဲများကို ပူးတွဲ၍ ဖတ်ရှု လေ့လာဆင်ခြင် စဉ်းစားခဲ့ရာ၊ ပေါ်လွင်စွာ တွေ့ရသော အချက်တရပ်မှာ ဤအမှုဖြစ်ပွါးသောနေ့မှာ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၃ ရက်နေ့ဖြစ်၍၊ ယခင် ပဌမ အမှုစွဲတင်သောနေ့မှာ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဖေဖြေလ ၃၀ ရက်နေ့ဖြစ်ပြီး၊ တရားခံ စောပီတာအား၊ သေဒဏ်ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်သော နေ့မှာ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ မေလ ၂၉ ရက်နေ့ဖြစ်၏။ အယူခံတွင် တရားခံ စောပီတာအား၊ သေဒဏ် ကျခံစေရန် ချမှတ်သော အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပြီး တသက်တကျွန်း ဒဏ်ကျခံစေရန် အမိန့် ချမှတ်သော နေ့မှာ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၃၁ ရက်နေ့ဖြစ်၍၊ စောပီတာသည် တသက်တကျွန်း ဒဏ်ကျခံနေစဉ် ၁၁ လ နှင့် ၁၅ ရက်

၁၉၆၄
မောင်တင်အေး
ပါ ၁
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ကြာရှိသော အခါ သက်ဆိုင်ရာ အကြီးအကဲထံသို့ ထောင်မှူးမှတဆင့် သက်သေခံ အမှတ် (ည) စာရွက်ကို ရေးချ ပို့လိုက်၏။

သက်သေခံအမှတ် (ည)စာရွက်တွင် စောပီတာ ရေးသား ဖော်ပြထားသည်မှာ—

ဦးဟုတ်ကြိုင်သတ်မှုတွင် တရားခံအစစ်အမှန်မှာ အောက်ပါ သူများ ဖြစ်ပါသည်။

(၁) ဒေါ်အမာ .... ဦးဟုတ်ကြိုင်၏ဇနီး၊
(၂) ငင်းလှ ....
(၃) တင်အေး .... ဒေါ်အမာ၏ မတ်၊
(၄) သိန်းမောင် .... ဒေါ်အမာ၏ မိတ်ဆွေ၊
စောပီတာ .... ဦးဟုတ်ကြိုင်၏ ဒရိုင်ဘာ

ဟူ၍ဖြစ်၏။

ဤသက်သေခံ အမှတ် (ည) စာရွက်ကို ဗိုလ်ကြီး မောင်မြင့် (လိုပြ-၁၈) က၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၂ ရက်နေ့တွင်၊ သက်ဆိုင်ရာ အကြီးအကဲထံမှ ရရှိ၍၊ ဦးဟုတ်ကြိုင် သတ်မှုတွင် တရားခံ အစစ်အမှန်ကို ဖော်ထုတ်ရန် စုံစမ်းစစ်ဆေးပြီး အမှုကို သက်ဆိုင်ရာ ရဲအဖွဲ့သို့ လွှဲအပ်လိုက်ရာ၊ သက်ဆိုင်ရာ ရဲအဖွဲ့က၊ အယူခံတရားလို မောင်တင်အေးနှင့် မောင်ဂွတိုတို့အား၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၃ ရက် နေ့တွင် ရုံးတင် တရားစွဲဆိုသည်။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ တော်လှန်ရေး အစိုးရက၊ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်ကို ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁ ရက်နေ့တွင် ထုတ်ပြန်၍ စောပီတာအား၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ (ရက်ဖော်ပြထားခြင်းမရှိဘဲ) လောက်တွင် ကျခံ၍ နေရသော အကျဉ်းထောင်မှ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်အရ၊ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ပြု၍ လွှတ်လိုက်သဖြင့်၊ စောပီတာသည်၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် သက်သေခံ အမှတ် (ည) စာရွက်ကို ရေးသားသည့်အခါ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့် ထုတ်ပြန်ခြင်း မပြုသေးသည့်ပြင်၊ ထိုစာရွက်ကိုရေးသား၍ (၇) လနှင့် (၁၆) ရက်ကြာရှိမှသာ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့် ပေါ်ထွက်၍ လာသည့်အတွက် ၎င်းသည် ကျခံ၍ နေရသော ထောင်မှ လွှတ်မြောက်ရန် လွှတ်မြောက်ကြောင်းကို မျှော်ကိုးရွေ့ရှု၍ သက်သေခံ အမှတ် (ည) စာရွက်ကို ရေးသားပြီး၊ သက်ဆိုင်ရာ "အကြီးအကဲထံသို့ ပေးပို့ခြင်း" ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရဖြစ်နိုင်မည် မဟုတ်ပေ။

ပဟန် အမှုတွဲများကို ဖတ်ရှုလေ့လာရာ၊ စောပီတာသည် အပြင်လူ တဦး တယောက်က၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၄ ရက် နေ့တွင် ရုံးတင် တရားစွဲဆိုခြင်း ခံရသော တရားခံ မောင်ကျင်သိန်းနှင့် မောင်ကျော်ရှိန်တို့အမှုမှ လွတ်မြောက်ရန်အတွက်၊ ပြော ဆို ငေ့ှးဆောင် တိုက်တွန်းခြင်း ပြုသဖြင့်၊ သက်သေခံ အမှတ် (ည) စာရွက်ကို ရေးသားပေးပို့ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန် ဖေါ်ပြထားသော သက်သေခံချက် အလျဉ်း မရှိသည်ကို တွေ့ရသည့်အတွက်၊ ၎င်းသည် တရားစွဲဆိုခြင်း ခံနေရသော တရားခံ မောင်ကျင်သိန်းနှင့် မောင်ကျော်ရှိန်တို့သည် တရားခံ အစစ်အမှန် မဟုတ်သဖြင့် တရားခံအစစ် အမှန် ဖေါ်ထုတ်ရန်ကို ရွေးရွ မျော်မှန်း၍ သက်သေခံ အမှတ် (ည) စာရွက်ကို ရေးသားပြီး၊ သက်ဆိုင်ရာသို့ ပေးပို့ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

၁၉၆၄
မောင်တင်အေး
ပါ ၁
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ထို့ပြင် အမှုတွဲ၌ စောပီတာသည် တရားခံ မောင်ကျင်သိန်း၊ မောင်ကျော်ရှိန်တို့နှင့် အသွေ့ခင်မင် ရင်းနှီးသော မိတ်ဆွေများဖြစ်ကြသည်ဟု ဖေါ်ပြသော သက်သေ ခံချက် အလျဉ်းမရှိသဖြင့်၊ ၎င်းသည် အဆိုပါ တရားခံ မောင်ကျင်သိန်းနှင့် မောင် ကျော်ရှိန်တို့အမှုမှ လွတ်မြောက်ရန် ရင်းနှီးသော မိတ်ဆွေ အနေဖြင့် ရည်ရွယ် မျော်မှန်း၍ သက်သေခံ အမှတ် (ည) စာရွက်ကို ရေးသားပေးပို့ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန် သင့်လျော်မည် မဟုတ်ပေ။

ဖေါ်ပြပါ အဓိကြောင်းများကြောင့် အောက်ရုံးက၊ အယူခံ တရားလိုတို့အပေါ် စောပီတာ ဖေါ်ပြချက်အရ၊ အပြစ်ပေးသည်မှာ အယူခံတရားလိုတို့သည် တရားခံ အစစ်အမှန် မဟုတ်ဟု မဆိုသာချေ။

ဒုတိယ အယူခံ အကြောင်းပြချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ စဉ်းစားရန် လိုအပ်သော ဥပဒေ အချက်အလက်များကို သခင်ကြည်ရှိန် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (၁) အမှုတွင် အကျယ်တဝင့်ဖေါ်ပြထားပြီးဖြစ်၍၊ ထပ်မံ၍ ဖေါ်ပြရန် လိုမည်မဟုတ်ပေ။ ရွေးဦးစွာ ဆုံးဖြတ်ရန်မှာ အစိုးရသက်သေ မောင်ဝင်းလှ (လိုပြ-၂) ၏ ထွက်ဆိုချက်ကို ထောက်ခံသော သက်သေခံချက် ရှိ-မရှိ။ ရှိခဲ့လျှင် ၎င်း၏ သက်သေခံချက်ကို ယုံကြည်ရန် သင့်မသင့်ဟူ၍ဖြစ်၏။ အောက်ရုံး စီရင်ချက်တွင် အစိုးရ သက်သေ မောင်ဝင်းလှ ၏ ထွက်ဆို အစစ်ခံချက်များကို ထောက်ခံသော သက်သေခံချက်များ ရှိကြောင်း စုံလင်စွာ ဖေါ်ပြထားပြီးဖြစ်၍၊ ထိုသို့ဖေါ်ပြထားသော သက်သေခံချက်များကို လက် ခံရန် ဖြစ်သဖြင့်၊ ဤအယူခံမှုတွင်ထပ်မံ၍ အသေးစိတ် ဖေါ်ပြရန် လိုမည်မဟုတ်ချေ။

(၁) ၁၉၆၄ ခွန်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၄၈။

၁၉၆၄

မောင်တင်အေး
ပါ ၁
နှင့်
မြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

အစိုးရ သက်သေ မောင်ဝင်းလှ၏ ထွက်ဆိုအစစ်ခံချက်ကို အစမှ အဆုံး ဖတ်ရှုလေ့လာခဲ့ရာ၊ ၎င်းသည် အယူခံ တရားလိုတို့အပေါ် မဟုတ်မမှန် ကြံဖန်လည်ဆယ်၍ မတရားသဖြင့် ထွက်ဆို အစစ်ခံခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန် အကြောင်း အနည်းငယ်မျှ ပေါ်လွင်ခြင်း မရှိသည်ကို တွေ့ရသဖြင့်၊ ၎င်းသည် ဟုတ်တိုင်း မှန်ရာကိုသာ မြွက်ဟ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန် ဖြစ်ပေသည်။

ထို့နောက် စဉ်းစားဆင်ခြင်ရန် အရေးကြီးသည့် အချက်တရပ်မှာ အစိုးရ သက်သေ မောင်ဝင်းလှက၊ အယူခံ တရားလိုတို့သည် သေသူ ဦးဟုတ်ကြိုင်အား၊ ကားဖြင့် ခေါ်ထုတ်ယူဆောင်သွားပြီး၊ သတ်ဖြတ်သည်ဟု ထွက်ဆိုသည်ကို ထောက်ခံသော သက်သေခံချက်ရှိပါသလား ဟူ၍ဖြစ်၏။

အောက်ရုံးက ၎င်း၏ ထွက်ဆို အစစ်ခံချက်ကို စောပိတာ၏ အစစ်ခံချက်၊ အယူခံ တရားလိုတို့၏ ဖြောင့်ချက်များနှင့် အခြား သက်သေခံချက်များက ထောက်ခံခြင်း ပြုသည်ဟု ယူဆခဲ့ပေသည်။ အယူခံ တရားလိုတို့၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက စောပိတာသည် ကြံရာပါ ဖြစ်၍ အစိုးရ သက်သေ၏ ထွက်ဆိုချက်ကို ထောက်ခံခြင်း မပြုနိုင်ကြောင်း။ အယူခံ တရားလိုတို့၏ ဖြောင့်ချက်များသည် ပြန်လည်ရှုပ်သိမ်းသော ဖြောင့်ချက်များဖြစ်၍ ထောက်ခံခြင်း မပြုနိုင်ကြောင်း။ အခြား သက်သေခံချက်များကလည်း၊ ခိုင်လုံခြင်း မရှိ၍ ထောက်ခံခြင်း မပြုနိုင်ကြောင်း လျှောက်လဲတင်ပြ၏။

စောပိတာသည် ဦးဟုတ်ကြိုင် သတ်မှုတွင် ၎င်း၏ ထွက်ဆိုအစစ်ခံချက်အရ ကိုယ်ထိလက်ရောက် ပါဝင်သူဖြစ်သဖြင့်၊ သခင်ကြည်ရှိန်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (၁) အမှုတွင်၊ ဆုံးဖြတ်ထားချက်အရ ၎င်းသည်ကြံရာပါ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန်ဖြစ်ထည့် အတွက် အစိုးရ သက်သေ မောင်ဝင်းလှ၏ ထွက်ဆို အစစ်ခံချက်ကို ဥပဒေအရ၊ ထောက်ခံခြင်းမပြုနိုင်ဟု ယူဆရန်ဖြစ်၏။

တဖန်၊ အောက်ရုံးက အယူခံ တရားလိုတို့သည် ဖြောင့်ချက်များကို အလို အလျောက်ပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆထားသည့်အတိုင်း အမှုတွဲ၌ ပေါ်လွင်သော သက်သေခံချက်များအရ၊ ယူဆရန် ဖြစ်သဖြင့်၊ ၎င်းတို့ အဆိုပါ ဖြောင့်ချက်များကို ပြန်လည် ရုပ်သိမ်းခဲ့သော်လည်း၊ ၎င်းတို့အပေါ် ထိုဖြောင့်ချက်များကို စဉ်းစားနိုင်မည်ဖြစ်ပေမည်။

ထို့ပြင်၊ သက်ဆိုင်ရာ ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက အဆိုပါ ဖြောင့်ချက်များကို ဥပဒေ ချွတ်ယွင်းချက်မရှိအောင် ရေးယူထားသည့်ပြင် ၎င်းဖြောင့်ချက်များကို လုပ်မခံရန် အကြောင်း စိုးစဉ်းမျှ မရှိသည်ကို တွေ့ရပေသည်။

(၁) ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှု အမှတ် ၄၈။

၁၉၆၄

မောင်တင်အေး
ပါ ၁
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

အယူခံ တရားလိုတို့၏ ဖြောင့်ချက်များအရ၊ အယူခံ တရားလိုတို့သည် ဦးဟုတ်ကြိုင်အား၊ သတ်ဖြတ်ရာတွင် အမှန်တကယ် ပါဝင်သူများဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

ထိုမှတပါး၊ စဉ်းစားရန် လိုအပ်သည့် အချက်တရပ်မှာ အယူခံတရားလိုတို့၏ ဖြောင့်ချက်များသည် အစိုးရ သက်သေ (ဖေါ်ကောင်) မောင်ဝင်းလှ၏ ထွက်ဆို အစစ်ခံချက်ကို ထောက်ခံခြင်းပြုနိုင်ပါသလား ဟူ၍ဖြစ်၏။

အလီမီယာ နှင့် **ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ** (၂) စီရင်ထုံး၊ **ချင်းနားဂေါဒါ** နှင့် **မိုက်စိုပြည်နယ်** (၃) စီရင်ထုံးတို့တွင် ယခု အမှုဥစ္စာကဲ့သို့ အစိုးရ သက်သေ၏ အစစ်ခံချက်ကို တရားခံတို့၏ ဖြောင့်ချက်တို့က ထောက်ခံခြင်းပြုနိုင်သည် မပြုနိုင်သည်နှင့် ပတ်သက်၍ စဉ်းစားခြင်း မဟုတ်ဘဲ၊ အစိုးရ သက်သေ၏ ထွက်ဆိုအစစ်ခံချက်ကို တရားခံ (အယူခံတရားလို) တို့နှင့်အတူ အမှုတခုထဲ၌ စွဲဆိုစစ်ဆေးခြင်း ခံရသော (Co-accused) တရားခံ၏ဖြောင့်ချက်က ထောက်ခံခြင်းပြုနိုင်သည် မပြုနိုင်သည်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ စဉ်းစားခြင်းဖြစ်သဖြင့် ဤအမှုနှင့် တိုက်ရိုက် သက်ဆိုင်သည်မဆိုသာချေ။

မောင်ညိမ်း နှင့် **ဘုရင်မင်းမြတ်** (၄) စီရင်ထုံးတွင်—

> **"The evidence of an approver can be corroborated by the confession of a person who is being tried jointly with the accused for the same offence implicating both himself and the accused. The principle would apply even where both the approver and the confessor subsequently retract their statements. But the duty of the Court is to scrutinize with very great care corroboration of this nature."**

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ် ထားချက်အရ၊ ဤအမှုတွင် အစိုးရ သက်သေ (ဖေါ်ကောင်) မောင်ဝင်းလှ၏ ထွက်ဆို အစစ်ခံချက်ကို အယူခံ တရားလိုတို့ကိုယ်တိုင် အလို အလျောက် ပေးသော ဖြောင့်ချက်တို့က ထောက်ခံခြင်းပြုနိုင်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ရပေမည်။

အဆိုပါ ဖြောင့်ချက်များအပြင်၊ အစိုးရ သက်သေ မောင်ဝင်းလှ၏ ထွက်ဆို အစစ်ခံချက်ကို ထောက်ခံရန် စွမ်းဆောင်ရည်၊ သန့်ရှင်း သီးခြားသော သက်သေခံချက်များလည်း ရှိပေသေးသည်။ ထိုသက်သေခံချက်များမှာ သေသူ ဦးဟုတ်ကြိုင်၏ အိုပယ်ကားအတွင်း မှန်ပေါ်တွင် တွေ့မြင်ရယူသော လက်ဗွေများဖြစ်၏။ လက်ဗွေ

---

(၂) ၁၉၅၄၊ မြန်မာနိုင်ငံ လွှတ်တော်ချုပ် စီရင်ထုံး ၆၅။
(၃) ၁၉၆၃၊ အိန္ဒိယတရားလွှတ်တော်ချုပ် စီရင်ထုံး ၅၁၇။
(၄) ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ အတွဲ (၁၁)၊ စာမျက်နှာ ၄။

၁၉၆၄

မောင်တင်အေး
ပါ ၁
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ပါရာ ဦးထွန်းရှိန် (လိုပြ-၂၄) က၊ အဆိုပါ လက်ဗွေများသည် အယူခံ တရားလို မောင်တင်အေး၏ လက်ဗွေများဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထွက်ဆို၏။ အယူခံ တရားလို တို့၏ ပညာရှိ ရှေနေက ပြန်လှန်မေးခွန်းထုတ်ရာတွင် ဤသက်သေ၏ ထင်မြင်ယူဆချက်ကို ပျက်ပြယ်အောင် မေးမြန်းထားခြင်း မရှိသဖြင့် မှန်ကန်သည်ဟု ယူဆပြီး လက်ခံရပေမည်။

ထို့ပြင်၊ အယူခံ တရားလို မောင်တင်အေး၏ နဖူးပေါ်တွင် ဒဏ်ရာတခု၏ အမာရွတ်ရှိကြောင်းကို ဆရာဝန် ဦးမောင်မောင်တိတ် (လိုပြ-၃၁) က၊ ထွက်ဆိုအစစ်ခံသည့်ပြင်၊ အယူခံ တရားလို မောင်တင်အေးက အဆိုပါ ဒဏ်ရာ အမာရွတ်ကို ဦးဟုတ်ကြိုင်အား၊ သတ်ရန် ဖန်းဆီးသည့်အခါတွင် အယူခံ တရားလို မောင်ဂွတိုကြောင့် ရရှိကြောင်း ဖော်ပြထားလျက်ရှိပေသည်။

အယူခံ တရားလို မောင်တင်အေးနှင့် မောင်ဂွတိုဘို့သည် အချင်းမဖြစ်မီတွင် စောပီတာနှင့် စကားပြောနေသည်ကို မြင်တွေ့ကြောင်း၊ မောင်ထွန်း (လိုပြ-၁၁) က၊ ထွက်ဆို အစစ်ခံသည်။

ဤသက်သေတို့၏ ထွက်ဆိုအစစ်ခံချက်အရ၊ အယူခံ တရားလို မောင်တင်အေးနှင့် မောင်ဂွတိုတို့သည် ဦးဟုတ်ကြိုင်အား၊ သတ်ဖြတ်မှုနှင့် သက်ဆိုင်ကြောင်း ဖော်ပြလျက်ရှိသည့်ပြင် အစိုးရသက်သေ မောင်ဝင်းလှနှင့် စောပီတာတို့၏ အစစ်ခံချက်၊ အယူခံတရားလို့တို့၏ ဖြောင့်ချက်များကို ခိုင်လုံစွာ ထောက်ခံသျှက် ရှိသည်ဟု ယူဆခန့်မြှစ်ပေသည်။

အယူခံ တရားလိုတို့က ဦးဟုတ်ကြိုင်အား၊ စွဲဆိုသည့်အတိုင်း သတ်ဖြတ်ခြင်းမပြုရကြောင်းဖြင့်၊ ဖော်ပြငြင်းဆိုခြင်းပြုသော်လည်း၊ တရားလိုဘက်မှ တင်ပြသော သက်သေခံချက်များကို သံသယဖွယ်ရာ လွှင်အောင်၊ သို့မဟုတ် တွန်းလှန်ဖြိုဖျက်ခြင်း ပြုနိုင်အောင် သက်သေ တခုခုကိုမျှ တင်ပြစစ်ဆေးခြင်း မပြုသဖြင့် ၎င်းတို့၏ ငြင်းဆိုချက်ကို အခြေအမြစ်မရှိဟု ယူဆကာ၊ ပယ်ရချေမည်။

တတိယ အယူခံအကြောင်းပြချက်နှင့် ပတ်သက်၍ အထူးစဉ်းစားရန်လိုမည်မဟုတ်ဘဲ၊ အောက်ရုံးချမှတ်ထားသော အပြစ်ဒဏ်မှာ ၎င်းတို့ ကျူးလွန်သော ပြစ်မှုနှင့် စာသော်၊ များလွန်းသည်ဟု မဆိုနိုင်သဖြင့် ပြင်ဆင်ရန်လိုမည်မဟုတ်ဟု ယူဆရပေမည်။

အဆက်ဖြတ်ပြပါ အခြောင်းများကြောင့် အယူခံ တရားလိုတို့အပေါ် အောက်ရုံး ချမှတ်သော ပြစ်မှုဆင်ရှား စီရင်ချက်နှင့် အပြစ်ဒဏ်ကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် လုံလောက်သော အခြောင်းများမရှိသဖြင့် အဓာဂဲပြု၍ ၎င်းတို့၏ အယူခံကို ပလပ်ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

တရားမအယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း၊ တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်နှင့် တရားသူ ကြီးဦးကျော်ဇံဦး တို့ရှေ့တွင်

ရှိအိုကရန်ဆင်း (အယူခံတရားလို)

နှင့်

စူရယာနသ်ဆင်း ပါ ၂ (အယူခံတရားခံများ)*

† ၁၉၆၄ နိုဝင်ဘာလ ၆ ရက်။

ဟိန္ဒူမိသားစုပိုင်ပစ္စည်းများ—ပိုင်ဆိုင်ခွင့်နှင့်ပတ်သက်၍ စွဲဆိုသောအမှု—စွဲဆိုနိုင်ခြင်းကိစ္စ—မြန်မာပြည်ဥပဒေများ အက်ဥပဒေ—(Burma Laws Act) ပုဒ်မ ၁၃(၁) နှင့် ၁၃ (၃)။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မြန်မာပြည်ဥပဒေများ၊ အက်ဥပဒေ (Burma Laws Act) ပုဒ်မ ၁၃ အရ၊ ဟိန္ဒူမိသားစုပိုင်ပစ္စည်းများနှင့်ပတ်သက်၍၊ အတိအလင်းမြွက်ဟ ပြဋ္ဌာန်းချက်တောင်းဆိုသည့်အမှုမျိုးကို စွဲဆိုနိုင်သည်။

ဤအမှုမျိုးသည် ဟိန္ဒူလူမျိုးများ၏ဓလေ့ထုံးစံများအရ ဆက်ဆံမှုနှင့်သက်ဆိုင်သည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အဆိုပါဥပဒေပုဒ်မ ၁၃(၁)နှင့် မသက်ဆိုင်စေကာမူ၊ သီးခြားသက်သာခွင့်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၂ အရ၊ မစွဲနိုင်ဟုတိကျစွာမငြင်းဆိုနိုင်။

ထို့ပြင် ဤကဲ့သို့မသက်ဆိုင်သောအမှုများတွင်၊ အဆိုပါဥပဒေပုဒ်မ ၁၃ (၃) က တရားမျှတဆာနာခြင်္ဂိမျှစွာ သြဇာပတရားဖြင့် ဆုံးဖြတ်ရမည်ဟု အဆိုရှိသည့်အတိုင်း သီးခြားသက်သာခွင့်ပုဒ်မ ၄၂ နှင့်အကျုံးဝင်၍၊ အမှုကိုတရားစွဲဆိုနိုင်ခွင့် ရှိသည်ဟုဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်လိုက်သည်။

အယူခံအရှေ့နေ—ဦးအောင်မင်း (၂)။

အယူခံအဘိဘာ (၁) အာမွတ်။ ။ဦးအောင်မင်း (၂)။

အယူခံတရားခံ (၁) (၂) အတွက်။ ။မစ္စတာ မဇ္ဈန်ဒါးကိုယ်စားဦးခိုနိုပိုး။

တရားသူကြီး ဦးကျော်ဇံဦး။ ။အယူခံအမှု၏ အကြောင်းအရာမှာ၊ ယခင်တရားလွှတ်တော်၊ မူလတရားမစီရင်ပိုင်ခွင့်ရုံး၏ ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၃ တွင်၊ ယခုအယူခံတရားခံအမှတ် (၁) စူရယာနသ်ဆင်းက၊ ၎င်း၏အစ်ကို ယခုအယူခံတရားလို ရှိအိုကရန်ဆင်းနှင့် အမှာမွေး ညီအစ်ကိုတော်စပ်သူ၊ ယခုအယူခံတရားခံအမှတ် (၂) ဘိုင်(ဂျီ)နသ်ဆင်းနှင့်သား၊ ယခုအယူခံတရားခံအမှတ် (၃)၊ ချွန်ဒရာအဟီ(ရှ်)ဆင်းတို့အပေါ် အင်းစိန်ခရိုင်၊ ဘောက်ထော်မီးရထားလမ်းရှိ မြေကွက

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၈။

† ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ တရားမပဌမအယူခံမှု ၁ တွင်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ တရားလွှတ်တော်၊ အယူခံဘက်ဌာနရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၇ ရက်နေ့စွဲပါ ဒီဂရီကိုအယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၄

ရီအိုကရန်ဆင်း နှင့် စူရယာနသ်ဆင်း ပါ ၂ ။

အမှတ် ၁၅ နှင့် ၎င်းအပေါ် ဆောက်လုပ်ရှိသော အိမ်များအပြင်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ၅၅ လမ်းရှိ အိမ်အမှတ် ၃၆ နှင့် အိမ်ယာမြေတို့သည်၊ ၎င်းတို့၏အပိုင် အိန္ဒိယပြည်ဥ္ဒ ရှိသော ပစ္စည်းများကဲ့သို့၊ ဟိန္ဒူမိသားစုအပိုင်ဖြစ်သည့် အားလျော်စွာ၊ ၎င်းတို့အနက် မည်သူတစုံတယောက်မျှ၊ ထိုပစ္စည်းများကို ဥပဒေအရ လိုအပ်ခြင်းမှအပ၊ မပြောင်း မခွဲနိုင်ကြောင်း အတိအလင်း မြွက်ဟပြဋ္ဌာန်းပေးပါရန် လျှောက်လေသည်။ အဆို လွှာအရ၊ ထိုပစ္စည်းများကို ၎င်းတို့၏ ဟိန္ဒူမိသားစု အကျိုးငှါ၊ ပင်စည်ပင်မပြုလုပ်ပြီး အစ်ကိုအကြီးဆုံး **ကာတာ** ဖြစ်သူ၊ ယခုအယူခံတရားလိုး၏ နာမည်ဖြင့် ထားခဲ့ကြ လေသည်။ သို့သော်၊ ၎င်းက ဤအချက်ကို အခွင့်အရေးယူ၍၊ တိတ်တဆိတ်ရောင်းချ ပြောင်းလဲရန် ပြုနေကြောင်း ဖေါ်ပြထားသည်။ အယူခံတရားလိုက အဆိုလွှာကို ငြင်းပယ်ပြီး၊ ၎င်းတို့၏ ဟိန္ဒူမိသားစုမှာ၊ ၁၉၃၄ ခုနှစ်ကပင် ကွဲပျက်သွားပြီဖြစ်၍၊ အဆိုပါပစ္စည်းများသည်၊ ၎င်း၏တဦးတည်းပိုင်ပစ္စည်းများသာ ဖြစ်သည်ဟု ချေပသည့် အပြင်၊ ၎င်းတို့အချင်းချင်း ဖြစ်ပွါးခဲ့သောအမှု (အင်းစိန်မြို့၊ နယ်ပိုင်တရားမရုံး၏ ၁၉၃၄ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၆) တွင်၊ ညီအစ်ကိုသုံးယောက်တို့သည်၊ ဘောက်ထော်ပစ္စည်းတွင် တူညီစွာ သုံးပုံတပုံကျစီ ရခဲ့ကြပြီး၊ ယခုအယူခံတရားခံ အမှတ် (၁) က၊ သူ၏ဝေစုနှင့် ယခုအယူခံတရားခံအမှတ် (၂) ၏ ဝေစုကို၊ ကိုယ်စားလှယ် အနေဖြင့် ၎င်းအား၊ ၁၉၃၆ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၇ ရက်နေ့နှင့် ၁၉၃၇ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၆ ရက် နေ့များတွင်၊ မှတ်ပုံတင်စာချုပ်များဖြင့် (သက်သေခံအမှတ် ၁ နှင့် ၂)၊ ၎င်းအား ရောင်းချခဲ့ပြီး၊ ၅၅ လမ်းရှိ ပစ္စည်းကို၊ ၎င်းက အက်(စ်)အေးအေ၊ အနာမလေချစ်တီး ယားထံမှ၊ မှတ်ပုံတင်စာချုပ်ဖြင့် ၁၉၄၆ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၀ ရက်နေ့က ဝယ်ယူခဲ့သည်ဟု အဆိုရှိသည်။ ယခုအယူခံတရားခံအမှတ် (၁) က၊ ၅၅ လမ်းရှိပစ္စည်းကို၊ ၎င်းတို့မိသားစု ဥစ္စာဖြင့်သာ ဝယ်ယူပြီး၊ အယူခံတရားလိုး၏ နာမည်နှင့်ထားကြောင်း ပြန်ပြောလေသည်။ ဘောက်ထော်ပစ္စည်းနှင့် ပတ်သက်၍မူကား၊ ယခုအယူခံတရားခံအမှတ် (၁) က၊ ပြန်ဖြေ ဆိုသည်မှာ၊ အဆိုပါအမှုကို ကြေအေးကြသေသည်ဖြစ်၍၊ ညီအစ်ကိုတယောက်စီ သုံးပုံတပုံမရရှိခဲ့ကြလေ။ ၎င်းကိုယ်တိုင်ကသာ၊ ၁၉၃၂-၃၃ ခုနှစ်တွင်၊ ငွေ ၉,၅၀၀ ဖြင့် ရယူခဲ့ပြီး၊ အစ်ကိုကြီး **ကာတာ** ဖြစ်သူ၊ ယခုအယူခံတရားလိုး၏ နာမည်နှင့် စာချုပ်တွင် အမည်မျှသာဖြစ်သော တန်ဘိုးငွေ ၂,၇၀၀ ဖြင့်၊ ပြောင်းလွှဲထားခဲ့ကြောင်း ပြန် ဖြေဆို လေသည်။ ယခုအယူခံတရားခံအမှတ် (၂) နှင့် (၃) တို့ကလည်း၊ ယခုအယူခံတရားခံ အမှတ် (၁) ကို ထောက်ခံကြလေသည်။ အယူခံတရားလိုသည်၊ ၎င်း၏ညီများတို့မှ၊ ၁၉၃၄ ခုနှစ်ကပင် ခွဲခွါထွက်ခဲ့၍၊ ပစ္စည်းများသည် ၎င်း၏တကိုယ်တည်းပစ္စည်းများ ဖြစ်ပါသလောဆိုသည့် ကောက်ချက်ကို ဖြေဆိုရာတွင်၊ တရားလွှတ်တော်၊ တရားမ မူလဘက်ဌာနရုံးက၊ ဤပစ္စည်းများသည်၊ ညီအစ်ကိုသုံးယောက်၏ မိသားစုပိုင်ပစ္စည်း

၁၉၆၄

ရှိအိုကရန်ဆင်း နှင့် စူရယာနသ် ဆင်း ပါ ၂။

များသာဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ပြီး၊ ယခုအယူခံတရားခံ အမှတ်(၁)(မူလတရားလို) ကို အနိုင်ဒီဂရီပေးခဲ့လေသည်။

ဤဆုံးဖြတ်ချက်ကို မကျေနပ်၍၊ အစ်ကိုကြီး **ကာတာ**ဖြစ်သူ ရှိအိုကရန်ဆင်းက၊ ယခင်တရားလွှတ်တော်၊ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၁ တွင်၊ အယူခံဝင် ခဲ့သော်လည်း၊ မအောင်မြင်ခဲ့ပေ။ "နောက်တဖန်၊ ယခင်တရားလွှတ်တော်ချုပ်သို့ အယူခံဝင်ပြန်ရာ၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စုတရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅ အရ၊ အယူခံဝင်ခွင့်ရရှိခဲ့သည်။ ယခင်တရားလွှတ်တော်ချုပ်ကို၊ ယခုပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ တော်လှန်ရေးကောင်စီက၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၃၀ ရက်နေ့စွဲဖြင့်၊ ကျေညာချက် အမှတ် ၂၅ အရ ရပ်စဲလိုက်ရာတွင်၊ ဤတရားရုံးချုပ်မှာ တည်ဆဲတရားဥပဒေများဖြင့်၊ ယခင်တရားလွှတ်တော်ချုပ်သို့ ပေးအပ်ထားသော အာဏာများနှင့် တာဝန်ဝတ္တရား များကို၊ သုံးစွဲဆောင်ရွက်နိုင်သည့်အာဏာ ရှိရမည်ဟု ကျေညာထားသည်နှင့်အညီ၊ ဤအယူခံမှုသည်၊ ဤတရားရုံးချုပ်သို့ ကြားနာရန် ရောက်ရှိလာရခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ပုဒ်မ ၅ ကို တဖန်၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁ ရက်နေ့မှစ၍၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေကို ပြင်သည့်၊ ဥပဒေအမှတ် ၄၁ အရ ချပ်သိမ်းလိုက်သော်လည်း၊ ဤပုဒ်မအရ အကျိုး ခံစားခွင့် ရရှိခဲ့ခြင်းကို၊ မပိတ်ပင်ဘဲ တည်ရှိစေသည်။ ပုဒ်မ ၅ ကို ဖျက်သိမ်းရာတွင်၊ နောက်ပြန်အတည်ပြုခြင်းမရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဤအယူခံ အမှုသည် ၎င်းပုဒ်မနှင့်ပင် သက်ဆိုင်နေသည်။ မူလရုံးတော်နှင့် အယူခံရုံးတော်နှစ်ရုံးက အတည်ပြုလိုက်သော စီရင်ချက်နှင့်ပတ်သက်၍၊ ပုဒ်မ ၅ အရ တရားလွှတ်တော်ချုပ်သို့ အယူခံဝင်ရောက်ရာတွင်၊ ဥပဒေပြဿနာရပ်မှသာလျှင်၊ သို့မဟုတ် ၎င်းမှပေါ်ပေါက် လာသော ဥပဒေပြဿနာရပ်မှသာလျှင်၊ အဆိုပါ ပုဒ်မ ၅၊ ဒုတိယပိုင်း၌ ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် အကျုံးဝင်သည်ဟု၊ **မူဆာကာကာ** နှင့် **ဟာဂျီအဗ္ဗဒူဆွာမက်** (၁) နှင့် **ဦးဘိုးရွှန်** နှင့် **မဋ္ဌေ** (၂) တို့ စီရင်ထုံးများတွင် ဆုံးဖြတ်ထားသည်။ ပဌမစီရင်ထုံးမှ အောက်ပါ ကောက်နှုတ်ချက်ကို ဖော်ပြမှသာ ပိုမိုရှင်းလင်းမည်။

> **"The question now before us, as stated above, is whether the judgment and decree of the Hight Court was one of affirmance or of variance of the trial Court's judgment and decree. If the former, then leave to appeal to the Supreme Court can be granted only when substantial question of law is involved."**

(၁) ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ ၁၇၉ (တရားလွှတ်တော်)။
(၂) ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ ၁၈၉ (တရားလွှတ်တော်)။

၁၉၆၄

ရှီအိုကရန်ဆင်း နှင့် စူရယာနရသ်ဆင်း ပါ ၂။

သို့ကြောင့်၊ ဤအယူခံအမှုတွင်၊ ဥပဒေပြဿနာရပ်၊ သို့မဟုတ် ၎င်းမှပေါ်ပေါက်လာသော ဥပဒေပြဿနာခန်းကိုသာ ကျွန်ုပ်တို့ဝေဖန်ရန်ရှိပေသည်။

အယူခံဘရားခံအမှတ်(၁)၏ လွှတ်တော်ရွှေနေကြီးက၊ ဤအယူခံမှုတွင် အရေးကြီးသောအချက်တခုမှာ၊ အမှုဘွင်ပါရှိသော ပစ္စည်းများသည်၊ ဟိန္ဒူလူမျိုးဖြစ်ကြသော ညီအစ်ကိုသုံးဦးတို့၏ မိသားစုပိုင်၊ မပိုင်ပြဿနာကို၊ အယူခံတရားလိုနှင့် အယူခံတရားခံအမှတ်(၁)တို့၏ ယခင်တရားလွှတ်တော်၊ တရားမမူလဘက်ဆိုင်ရာရုံး၏ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၈၀ တွင်၊ အတိအလင်း အပြီးအပြတ်ဆုံးဖြတ်ချက်ပေးရှိ၍၊ ဤဆုံးဖြတ်ချက်မှာ မီးသေဆုံးဖြတ်ချက်ဖြစ်သောကြောင့်၊ ယခုဘဒန် တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၁၁ အရ၊ ၎င်းပြဿနာကို ပြန်လည်စစ်ဆေးကြားနာရန်၊ အာဏာမရှိဟု ငြင်းချက်လဲသည်။ ဤဆုံးဖြတ်ချက်ကို၊ အထက်ပေါ်ပြပါ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးအမှတ် ၈၀ တွင် ရရှိခဲ့သော်လည်း၊ ယခုအယူခံမှုကို မူလရုံးတွင်ဖြစ်စေ၊ ပဌမအယူခံရုံးတွင်ဖြစ်စေ စစ်ဆေး ကြားနာသောအခါ၊ မတင်ပြသနိုင်ခဲ့သည့် အကြောင်းမှာ၊ အဆိုပါ ထိုတရားမကြီးမှု အမှတ် ၈၀/၅၄ တွင် ဆုံးဖြတ်ချက်ချထားသည်ကို၊ အယူခံတရားလိုက မေးမြန်း၍ ယခင်တရားလွှတ်တော်၏ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ တရားမပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၁ နှင့် ယခင် တရားလွှတ်တော်ချုပ်၏ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေလျှောက်လွှာအမှတ် ၁၃၂ တို့တွင်၊ အယူခံဝင်နေဆဲကြောင့် ဖြစ်သည်ကို၊ တာဘက်မှလည်း မငြင်းနိုင်ပေ။ ဤဆုံးဖြတ်ချက်ကို၊ အဆိုပါ ယခင်တရားလွှတ်တော်နှင့် တရားလွှတ်တော်ချုပ်ကအတည်ပြုပြီး၊ အယူခံဘရားလို၏ အယူခံလွှာများကို ပလပ်လိုက်လေသည်။ အယူခံတရားလိုသည်၊ အဆိုပါ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေလျှောက်လွှာအမှတ် ၁၃၂ တွင်၊ ပြည်ထောင်စုဘရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ၊ အယူခံဝင်ခွင့်တောင်းရာ၊ ဝင်ခွင့်ပင်မရရှိခဲ့ဘဲ၊ ၎င်း၏လျှောက်လွှာကို ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ မေလ ၁၄ ရက်နေ့တွင် အပယ်ခံခဲ့ရလေသည်။

ယခင် တရားလွှတ်တော်၊ တရားမမူလဘက်ဆိုင်ရာရုံး၏ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၈၀ နှင့် ယခု အယူခံမှုပေါ်ပေါက်လာသော၊ ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၃ တို့တွင်၊ စီရင်ချက်များကို ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့ တနေ့တည်း မှာပင် ချမှတ်ခဲ့သည်ကို သတိပြုအပ်စေလိုသည်။ ပဌမအမှု တရားမကြီးမှုအမှတ် ၈၀/၅၄ တွင်၊ အောက်ပါကောက်ချက်တခုကို တွေ့ရသည်။

"Whether the plaintiff (ယခုဒီအယူခံ တရားစွဲ) and the defendant (ယခုအယူခံတရားခံ အမှတ် ၁) are members of the joint Hindu family and whether the joint family still

existed at the time the plaintiff appointed the defendant as his agent?"

၁၉၆၄

ရှိအိုကရန်ဆင်း နှင့် စူရယာနသ် ဆင်း ပါ ၂။

ဒုတိယအမှု တရားမကြီးမှုအမှတ် ၃/၅၀ (ယခုအယူခံမှု ပေါ်ပေါက်လာသောအမှု) တွင်၊ ကောက်ချက်နှစ်ခုအနက်၊ တခုမှာ

"Did the 1st defendant (ယခု အယူခံ တရားခံ အမှတ် ၁) separate from his brother's the plaintiff (ယခု အယူခံ တရားလို) and the second defendant (ယခုအယူခံ တရားခံ အမှတ် ၂) in 1934 as alleged by him and are the properties described in paragraph 3 of the plaint exclusively his?"

ဤကောက်ချက်နှစ်ခုမှာ၊ အခိုပါယ်အဘူတူပင် ဖြစ်သည်ကို မငြင်းနိုင်။ ပဌမအမှု တရားမကြီးမှုအမှတ် ၈၀/၅၄ ၏ စီရင်ချက်ဘွင်၊ အဦးပြု၍၊ ဤသို့ရေးသားထား သည်ကို တွေ့ရှိရပြန်သည်။

"In the connected Civil Regular Suit No. 3 of 1950, the question whether the parties to this suit were at all relevant times members of a joint Hindu family has been answered in the affirmative. This being the case, the further point which falls for determination is whether in view of the fact that the defendant in this suit managed the Rangoon properties under a power of attorney granted by the plaintiff, the latter is in law entitled to call upon the defendant to account for such management."

ယခု အယူခံမှုသည်၊ ဤအရေးကြီးသော ဥပဒေအချက်တွင် တည်ရှိနေ၍ နှစ်ဘက်ခွန်နေကြီးမျှားအား၊ တမင်အချိန်အိုပေးပြီး၊ ကျန်ပ်တို့ ကြားနာခဲ့ကြသည်။ ဤအချက်ကို ပဌမဦးစွာ ဖြေဆိုအံ့။ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၈၀/၅၄ တွင်၊ အယူခံ တရားလိုက ယခုအမှုမှာကဲ့သို့၊ ၎င်းတို့ညီအစ်ကို သုံးယောက်တို့သည်၊ ဟိန္ဒူမိသားစု ဖြစ်ကြပြီး၊ ၁၉၃၄ ခုနှစ်တွင် တကဲ့တပြားစီ ဖြစ်ကြသောအခါ၊ ယခုအယူခံတရားခံ အမှတ် (၁)က၊ ၎င်း၏ဝစ္စကို ၎င်းအားရောင်းခဲ့ခြင်း (သက်သေခံစာချုပ်အမှတ် ၁) အပြင်၊ အမှုပစ္စည်းများသည် ၎င်းဘဦးတည်းပိုင်ဖြစ်၍၊ ထိုပစ္စည်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ငွေစာရင်းရှင်းတမ်း ပြုလုပ်ပေးရန် အဆိုရှိရာ၊ အယူခံတရားခံအမှတ် (၁) က၊ ၎င်းတို့ အားလုံးသည် ယခုဘိုင် ဟိန္ဒူမိသားစုဖြစ်ပြီး၊ ပစ္စည်းများကို အစ်ကိုကြီး ကာတာ ဖြစ်သူ အယူခံဘရားလို၏ နာမည်နှင့် မှတ်ပုံတင်ခွင့် သက်သာအောင်၊ အမည်မျှသာ ဖြစ်သော တန်ပိုးထား၍၊ စာချုပ်ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းသာ ဖြစ်သည်ဟု ထုချေလေသည်။

၁၉၆၄

ရှီအိုကရန်ဆင်း နှင့် စူရယာနုဿဆင်း ပါ ၂။

နှစ်မှုစလုံးတွင် အဓိကအချက်မှာ၊ ၎င်းတို့သည် ဟိန္ဒူမိသားစုဟုတ်၊ မဟုတ်ပင်ဖြစ်သည်။ အမှုများသည် ဤအချက်တွင် မူတည်နေ၍၊ အထက်ဖေါ်ပြပါ ကောက်ချက်နှစ်ခုမှာ၊ အတူတူပင်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ နှစ်မှုစလုံးတွင် အငြင်းပွါးသော ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍၊ အဆိုလွှာနှင့် ချေပလွှာတို့မှာ အတူတူပင်ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဤကောက်ချက်များကို မထုတ်လျှင် မဖြစ်နိုင်ပေ။ အမှုများ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များမှာ၊ ဤကောက်ချက်များတွင် မူတည်ရသည်။ တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁ ၏၊ ရည်ရွယ်ချက်မှာ၊ တဦးတဘက်ကို တရားစွဲဆိုရန်၊ ထပ်တူအကြောင်းတခုဖြင့် တခါထက်ပို၍ ဒုက္ခမပေးဘဲ၊ အပြီးအပြတ်ဆုံးဖြတ်ချက်ပေးရမည်။ ပုဒ်မ ၁၁ ၏ သြဝါဒကို၊ အကန့်အသတ် အချုတ်အချယ်မရှိဘဲ အသုံးချရမည်။ *Nemo debet his vexari pro una et eadem causs.* (No one should be vexed twice with respect to the same question). ဤအချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ အဆိုလွှာ၊ ချေလွှာ၊ ကောက်ချက်နှင့် စီရင်ချက်များကို ရည်ညွှန်း၍ ကိုးကားရသည်ကို၊ အထူးပြောရန်မလို။ ယခုအယူခံမှု ပေါ်ပေါက်လာသော၊ အယူခံတရားလို၏ မူရင်းအမှုကို၊ ပဌမ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၂၁၈ အရ၊ ရန်ကုန်မြို့မ၊ တရားမရုံးတွင်၊ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၃၀ ရက်နေ့တွင် စွဲဆိုပြီးနောက်၊ ယခုအယူခံတရားခံအမှတ် (၁) ၏ ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၃ ကို၊ ယခင်တရားလွှတ်တော်တွင်၊ ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၄ ရက်နေ့တွင် စွဲဆိုရာ၊ ရန်ကုန်မြို့မ၊ တရားမရုံးမှ အယူခံတရားလို၏အမှုကို၊ ယခင်တရားလွှတ်တော်သို့ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၈၀ ဖြင့် ခေါ်ယူပြောင်းလွှဲပြီး၊ နှစ်မှုစလုံးကို အတူတူပင် စစ်ဆေးခဲ့လေသည်။ နှစ်မှုစလုံးအတွက် သက်သေထွက်ဆိုချက်များကို၊ ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၃ တွင် ရေးမှတ်ယူခဲ့သည်။ အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိ လွှတ်တော်လွှဲနေကြီးက၊ ဤအမှုနှစ်မှုတွင်၊ စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီများ နှစ်ခုစီရေးဆွဲခဲ့သော်လည်း၊ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၈၀ ၏ စီရင်ချက်ကို၊ ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၃ တွင် ချမှတ်ထားသော၊ ပင်မစီရင်ချက်နှင့် တစုတည်း ရောနှောပေါင်းစပ်ထားရှိသည်ဖြစ်၍၊ စီရင်ချက်တခုတည်းသာ ချမှတ်သည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်၍၊ တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁ နှင့် မသက်ဆိုင်ဟု လျှောက်လဲသည်ကို၊ ***Anwar Alli Sowdagar*** v. ***Ameer Alti Sowdagar*** (၃) ရန်ကုန်စီရင်ထုံးအရ၊ လက်ခံရန်မဖြစ်နိုင်ပေ။ ဤအမှုသည် ယခုအယူခံမှုနှင့် အဆင်တူမှုဖြစ်သည်။ အထက်ဖေါ်ပြပါရှိသော ကောက်ချက်နှစ်ခုမှာ၊ သဘော အဓိပ္ပါယ်ရင်း တိုက်ရိုက်တူနေခဲ့လျှင်၊ ဤစီရင်ထုံးကိုမှင် လက်ခံရမည်ဟု ပညာရှိ လွှတ်တော်လွှဲနေကြီးကပင် ဝန်ခံသည်။ ဤစီရင်ထုံးသည်၊ အာလာဟာဘတ် တရား

(3) 11 Rangoon 9, 633.

လွှတ်တော်၏ စုံညီခုံရုံးစီရင်ထုံးဖြစ်သော၊ (၄) နှင့် တခြား စီရင်ထုံးများကို ကိုးကား၍၊ ရေးချမှတ်သော စီရင်ထုံးဖြစ်ပေသည်။ ခေါင်းစဉ်မှတ်ချက်တွင် ဤသို့ရေးမှတ်ရှိသည်။

"A, who had executed certain mortgages in favour of B in respect of three cargo boats, brought a suit for a declaration that the mortgages were made *benami* in order to save the boats from attachment. B instituted a cross suit against instituted a cross suit against A on the same deed for the recovery of the amount alleged to be due on the mortgage. The two suits were tried together, A's suit was dismissed and B's was decreed. A filed two separate appeals against both the decree but his appeal in the suit brought by B was dismissed for default."

"Held, in the appeal against the decree in A's suit that final decision of the matter in question between the same parties existed and that the dismissal of A's appeal in the suit brought against him by B had the effect of making final the trial Court's mortgage decree which declared that the mortgages were not *Behami* or mere colourable transactions."

အထက်ပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၈၀ တွင် ချမှတ်ရှိသော စီရင်ချက်ကို၊ အထက်ဖေါ်ပြခဲ့သော၊ ယခင်တရားလွှတ်တော်၊ အယူခံတက်ဆိုင်ရာနှင့် နောက်ဆုံး ယခင်တရားလွှတ်တော်ချုပ် အယူခံခွင့်တောင်းမှုဋ္ဌာန၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ မေလ ၁၄ ရက်နေ့ဘွင်၊ အဘိအလင်း အပြီးအပြတ် မီးသေဆုံးဖြတ်ချက်ပေးရှိပြီးဖြစ်၍၊ ဤအယူခံမှုသည် တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁ နှင့် အကျုံးဝင်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ချရပေမည်ဖြစ်၍၊ တခြားတင်ဆက်လျှောက်လဲချက်များကို၊ ရေးသားဆုံးဖြတ်ချက်ပေးရန် မလိုဟုယူဆသည်။

အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိ လွှတ်တော်ရှေ့နေကြီးက၊ အယူခံတရားခံအမှတ် (၁) သည်၊ ဤအယူခံမှုပေါ် ပေါက်လာသော မူရင်း ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၃ ကို၊ တရားဥပဒေအရပင် မစဲဆိုနိုင်ဟု လျှောက်လဲချက်နှင့် ပတ်သက်၍လည်း၊ အောက်ရုံးနှစ်ရုံးစလုံးမှာပင်၊ မအောင်မြင်ခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိသည်။ အထက်ဖေါ်ပြခဲ့သော်၊ အင်းစိန်မြို့၊ နယ်မိုင်တရားမရုံး၏ ၁၉၃၄ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၆ တွင်၊ အယူခံတရားခံအမှတ် (၁) သည်၊ ဤအယူခံမှုမှာကဲ့သို့ပင်၊ အောင်ထော်ရှိ ပစ္စည်းများ

(4) 33 Allahabad, p. 51 (F.B.).

၁၉၆၄

ရီအိုကရန်ဆင်း နှင့် စူရယာနသ် ဆင်း ပါ ၂ ။

နှင့်ပတ်သက်၍၊ အတိအလင်း မြွက်ဟပြဋ္ဌာန်းပေးပါရန် လျှောက်ခဲ့ရာ၊ ယခုအယူခံတရားလိုကပင်၊ အတိအလင်း မြွက်ဟပြဋ္ဌာန်းပေးရန် အမှုမစွဲဆိုနိုင်ဟု ထုချေလေသူ၊ နောက်ဆုံး ယခင်တရားလွှတ်တော်က၊ *Surya Nath Singh* v. *Shio Karan Singh and another* (၅) တွင်၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ပေးရှိခဲ့လေပြီး။ ယခုအယူခံမှုမှာလည်း၊ မူလစစ်ဆေးခဲ့သော ပညာရှိ တရားဝန်ကြီးကလည်း၊ ဤအကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အသေးစိတ် ဖေါ်ပြရေးသားထားသည်ကို၊ ပဌမအယူခံရုံးကလည်းလက်ခံ၍၊ အောက်ပါအတိုင်း ရေးသားထားသည်။

> "In that case the High Court held that a suit for declaration that certain property was the property of a joint family consisting of the plaintiff and the defendants, that the plaintiff had a certain share in it, in which the plaintiff alleged that he was in possession, and that one of the defendants was holding out that it was not joint family property, was not barred by proviso to section 42 of the Specific Relief Act, although no further relief by way of partition had been claimed."

ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက၊ ယခုတဖန် အောက်ရုံးမျှားတွင် မလျှောက်လဲခဲ့သော၊ ဥပဒေအချက်တခုကို တင်ပြ၍ လျှောက်လဲပြန်သည်။ ဤအချက်မှာ၊ အယူခံတရားခံအမှတ် (၁)သည်၊ Burma Laws Act ပုဒ်မ ၁၃ အရ၊ ဤကဲ့သို့ အတိအလင်းမြွက်ဟပြဋ္ဌာန်းချက်မတောင်းဆိုနိုင်ဟုပင်ဖြစ်သည်။ ပုဒ်မ ၁၃ ၏ စပ်ဆိုင်သော ကောက်နုတ်ချက်ကို ဖေါ်ပြအံ့။

> "13 (1) Where in any suit . . . in the Union of Burma it is necessary for the Court to decide any question regarding succession, inheritence, marriage or caste, or any religious usage or institution,—
>
> (*a*) * * * *
>
> (*b*) * * * *
>
> (*c*) the Hindu law in cases where the parties are Hindus, shall form the rule of decision, except in so far as such law has by enactment been altered or abolished, or is opposed to any custom having the force of law.

(5) A.I.R. 1936 Rangoon 316.

(2) .....

(3) In cases not provided for by sub-section (1), or by any other enactment for the time being in force, the decision shall be according to justice, equity and good conscience."

၁၉၆၄

ရှိအိုကရန်ဆင်း နှင့် စူရယာနုဿ ဆင်း ပါ ၂။

ပညာရှိ လွှတ်တော်ရှေ့နေကြီးက၊ အယူခံဘရားခံအမှတ် ၁ ၏ အချင်းဖြစ်ပစ္စည်းတို့မှာ၊ ဟိန္ဒူမိသားစုပိုင်ပစ္စည်းများဖြစ်ကြောင်း အာဘိအာင်းမြွက်ဟပြဋ္ဌာန်းချက် တောင်းဆိုချက်သည်၊ အထက်ဖေါ်ပြပါ ပုဒ်မ ၁၃ ၏ ပုဒ်မခွဲ (၁) နှင့် မသက်ဆိုင်ဟု ဆိုပြီး၊ ဤပစ္စည်းများသည် အယူခံဘရားလို၏ နာမည်နှင့်သာရှိနေပြီး၊ ၎င်းသာ ပိုင်ဆိုင်သူ ပုဂ္ဂိုလ်တဦးဖြစ်နေ၍၊ အမှုကိုစွဲဆိုသည့် ပုံပန်းအမျိုးအစားအရ၊ လက်မခံဘဲ ပလပ်ရန်သာဖြစ်သည်ဟု သျှောက်လဲသည်။ ဤပစ္စည်းများသည် ဟိန္ဒူလူမျိုးများ ဖြစ်သော၊ ညီအစ်ကိုသုံးဦးတို့၏ လေ့ထုံးစဉ်များအရ၊ ဆက်ဆံမှုနှင့် မသက်ဆိုင်ဟု ယူဆရန်ခဲယဉ်းပေသည်။ သို့သော်၊ ၎င်း၏လျှောက်လဲချက်မှန်စေကာမူ၊ သီးခြားသက်သာခွင့် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၂ အရ၊ မစွဲဆိုနိုင်ဟု တိကျစွာမငြင်းဆိုနိုင်ပေ။ ပုဒ်မ ၄၂ ကား ဤသို့ဆို၏။

"Any person entitled to any legal character, or to any right as to any property, may institute a suit against any person denying, or interested to deny, his title to such character or right, and the Court may in its discretion make therein a declaration that he is so entitled, and the plaintiff need not in such suit ask for any further relief."

အယူခံဘရားလို၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးသည်၊ ကျန်ပ်တို့ ကြေနပ်လောက်အောင် ဥပဒေ အချက်အလက်နှင့်သော်၎င်း၊ သက်ဆိုင်ရာစီရင်ထုံးများနှင့်သော်၎င်း၊ အထောက်အထား ပြုလုပ်၍ လျှောက်လဲခြင်း မပြုနိုင်ခဲ့ပေ။ The Burma Laws Act ပုဒ်မ ၁၃ (၁) နှင့် မသက်ဆိုင်ဟု ယူဆစေကာမူ၊ ပုဒ်မခွဲ (၃) က၊ ဤကဲ့သို့ မသက်ဆိုင်မှုမျှားတွင်၊ တရားမျှတ သာနာညီမျှစွာ ဩဇာပြုတရားဖြင့် ဆုံးဖြတ်ရမည်ဟု အဆိုရှိသည့်အတိုင်း၊ သီးခြားသက်သာခွင့် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၂ နှင့် အကျုံးဝင်၍၊ အမှုကို တရားစွဲဆိုနိုင်ခွင့် ရှိသည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်သိုက်သည်။ ဤဥပဒေအချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ ကျန်ုပ်တို့သည် အောက်ရုံးများ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များကို၊ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်းမမြင်ပေ။

အထက်ဖေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ ဤအယူခံမှုကို စရိတ်နှင့်တကွ ပလပ် လိုက်သည်။ ရှေ့နေစရိတ်မှာ၊ ငွေ ၃၅၀ ဟု သတ်မှတ်လိုက်သည်။

တရားမ အယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး ရွှေတင်

† ၁၉၆၄

ဒီဇင်ဘာလ ၁၅ ရက်။

ရွှေသမင်ဆီစက် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဒူးဗါးမစ္စရာ (အယူခံတရားခံ) *

အလုပ်သမားလျော်ကြေးအက်ဥပဒေ—အမိန့်မချမှတ်မီ လက်မှတ်ပေးသောဆရာဝန်အား စစ်ဆေးရန်လိုခြင်းကိစ္စ—ပေးပြီးသောလျော်ကြေးကို နုတ်ရန်အမိန့်ချမှတ်ရန်ကိစ္စ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အလုပ်သမားလျော်ကြေးမင်းကြီးသည်၊ ဒဏ်ရာရရှိသော အလုပ်သမားမျှားအား လျော်ကြေးငွေပေးရန် အမိန့်မချမှတ်မီ၊ ဆေးလက်မှတ်ပေးသည့် ခရိုင်ဆရာဝန်ကြီးအား စစ်ဆေးရန်လိုသည်။

မောင်တင်မောင်အို နှင့် မြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ လေကြောင်းသယ်ယူပို့ဆောင်ရေးဌာန ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးမျှား၊ တရားလွှတ်တော် စာ ၈၀ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ထို့ပြင် အလုပ်သမားလျော်ကြေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄ (၁) ခွင်းချက် (က)အရ၊ သက်ဆိုင်ရာအလုပ်သမားအား ဒဏ်ရာရရှိပြီးနောက်၊ အလုပ်ရှင်က်လျော်ကြေးငွေ တစုံတရာပေး မပေးကို မူကိုလည်း မင်းကြီးကစုံစမ်းစစ်ဆေးရမည်ဖြစ်သည်။

အယူခံတရားလုအတွက်။ ။ဦးတင်မောင်။

အယူခံတရားခံအဘွက်။ ။ဦးခေါင်ကြီး။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။အယူခံ တရားခံ ဒူးဗါးမစ္စရာသည်၊ ရန်ကုန်မြို့အောက်ပုဇွန်တောင်လမ်း ရွှေသမင် ဆီစက်၌ အလုပ်လုပ်နေစဉ် စက်လည်သည့် သားရေကြိုး (Belting)ဖြင့် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိရာမှအလုပ်ချိန်အတွင်း အလုပ်ခွင်မှ ဖြစ်ပေါ်သော ဒဏ်ရာရရှိခြင်း ဖြစ်သည်ဟု အလုပ်သမားလျော်ကြေးမင်းကြီး တွေ့ရှိ

---

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေအယူခံမှုအမှတ် ၃၀။

† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်မြို့တွဲဘက်အလုပ်သမားလျော်ကြေးမင်းကြီးရုံးတော် အလည(လျော်)မှု အမှတ် ၂ တွင်၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၆ ရက်နေ့၌ ချမှတ်သောအမိန့်ကို အယူခံဝင်မှု။

ခဲ့၏။ ယင်းသို့တွေ့ရှိပြီးနောက်၊ ပြည်သူ့ဆေးရုံ ခရိုင်ဆရာဝန်ကြီး၏ သောက်ခံလွှာ ဆေးလက်မှတ်ပေါ် မူတည်၍ ထိုထိခိုက်ဒဏ်ရာ ရရှိမှုကြောင့် ဒူးဗေါ်းမစွရာသည် လုပ်အား ၈၅ ရာခိုင်နှုန်း ဆုံးရှုံးကြောင်း သတ်မှတ်၍ ၎င်းအားလျော်ကြေးငွေ ၃,၈၅၅ ကျပ် ၆၀ ပြားပေးဆောင်စေရန် အမိန့် ချမှတ်လိုက်သဖြင့် ရွှေသမင်ဆီစက် မန်နေဂျာ ယခုအယူခံဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။

၁၉၆၄
ရွှေသမင်ဆီစက် နှင့် ဒူးဗေါ်းမစွရာ။

အမှုကို အသေးစိတ် စိစစ်ခြင်းမပြုမီ အချက်နှစ်ချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အလုပ်သမား လျော်ကြေးမင်းကြီးက သက်သေများ ထပ်မံစစ်ဆေးရန် လိုအပ်ကြောင်းနှင့် အယူခံ တရားလို၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီး လျောက်လဲ၏။ ပဌမအချက်မှာ အလုပ်သမား လျော်ကြေးမင်းကြီးသည် ခရိုင် ဆရာဝန်ကြီး၏ ဆေးလက်မှတ်ကို အသုံးပြုသည်မှာ သက်သေခံ မဝင်သော စာတမ်းကို အသုံးပြုသဖြင့် ဒူးဗေါ်းမစွရာသည် မည်ရွေမည်မျှ လုပ်အားဆုံးရှုံးကြောင်း တရားဝင်သော သက်သေခံချက် မရှိပါဟူသော အချက် ဖြစ်သည်။ ဤလျောက်ထားချက်ကို လက်ခံရမည်ဖြစ်သည်၊ **မောင်တင်မောင်အိ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ လေဆကြောင်း သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးဌာန**၊ အမှု(၁)တွင် ဤအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အဆုံးအဖြတ် ပြုခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

ဒုတိယအချက်မှာ [redacted] ခံတရားလိုသည် ကယ်ခံ ကရားခံအား လျော်ကြေးအဖြစ် ငွေစုစုပေါင်း ၇၂၀ ကျပ် ပေးခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါလျက်၊ လျော်ကြေးငွေ သတ်မှတ်ရာ၌ ထိုပေးခဲ့ပြီးငွေကို မခုန်မိခြင်းမှာ မှားယွင်းပါသည်ဟု ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက လျောက်လဲ ပြီး အလုပ်သမားလျော်ကြေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄ (၁) ခြွင်းချက် (က)ကို ကိုးကား၏။ ထိုခြွင်းချက် (က)မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

"**Provided that—**

(*a*) **there shall be deducted from any lump sum or half-monthly payments to which the workman is entitled the amount of any payment or allowance which the workman has received from the employer by way of compensation during the period of disablement prior to the receipt of such lump sum or of the first half-monthly payment, as the case may be;**

---

(၁) ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်၊ စာ ၈၀။

စဉ်၆၄

ရွှေသမင်ဆီစက်နှင့် ဦးဗဟိုးမစ္စရော။

ပညာရှိ အလုပ်သမား လျော်ကြေးမင်းကြီးသည် ဒူးဗဟိုးမစ္စရာ ဒဏ်ရာရှိရပြီး နောက်၊ ၎င်းအား အယူခံတရားလိုက လျော်ကြေးအဖြစ် ငွေပေး မပေး အကယ်၍ ပေးခဲ့လျှင် မည်သွေမည်မျှပေးသည်ကို စုံစမ်းစစ်ဆေးရပေဦးမည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အချက်နှစ်ချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ သက်သေများ ထပ်မံစစ်ဆေးရန် အထူးသဖြင့် ဆေးလက်မှတ်ပေးသည့် ခရိုင်ဆရာဝန်ကြီးအား စစ်ဆေးရန်အမှုကို အလုပ်သမား လျော်ကြေးမင်းကြီးထံသို့ ပြန်လည်ပေးပို့လိုက်သည်။ တတ်နိုင်သမျှ လျင်မြန်စွာ စစ်ဆေးပြီးလျှင် အမှုကို ဤရုံးသို့ ပြန်လည်တင်ပို့ရန် ညွှန်ကြားလိုက်သည်။

တရားမ အယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး၊ တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်နှင့် တရားသူကြီး ဦးကျော်ငဦး တို့ရှေ့တွင်

လုတ်နက်(သ်)၊ဆင်း(စ်) (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဗက်(ဒ်)နက်(သ်)ဆင်း ပါ ၄ (အယူခံတရားခံ) *

† ၁၉၆၄

အောက်တိုဘာ လ ၃ ရက်။

ဧာမေ့ထိန်းစာလျှောက်လွှာ၊ မခွဲခွါသေးသော ဟိန္ဒူမိသားစု ဟုတ်မဟုတ်ကိစ္စ—ဆုံးဖြတ်ခြင်း မပြုနိုင်ခြင်း၊ မီးသေသော်ဆုံးဖြတ်ချက် (Res judicata) မဟုတ်ခြင်း—နောက်စွဲသောတရားမကြီးမှုတွင် စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန်လိုခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။သေဆုံးသူဟိန္ဒူတဦး ကျန်ရစ်သောပစ္စည်းများကို ထိန်းသိမ်းရန်အတွက် ဧာမေ့ထိန်းစာလျှောက်ထားရာတွင်၊ ခရိုင်တရားမတရားသူကြီးသည်၊ သေသူနှင့်အခြားသူ ၂ ဦး တို့မှာ မခွဲခွါသေးသော ဟိန္ဒူမိသားစုဟုတ်မဟုတ်ကိစ္စကို စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ခြင်းမပြုနိုင်။ အကယ်၍ ဆုံးဖြတ်ခဲ့လျှင်လည်း၊ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်မှာ မီးသေပြီးဆုံးဖြတ်ချက် (Res judicata) မဖြစ်နိုင်။

သို့ဖြစ်၍ ၎င်းလျှောက်လွှာနောက်တွင် စွဲဆိုသောတရားမကြီးမှုကိုကျွန်အကြောင်းကြောင့်ပလပ်ခြင်းမပြုနိုင်။ ထိုအမှုကိုတရားဥပဒေအတိုင်း ဆက်လက်စစ်ဆေးရမည်ဖြစ်သည်။

မောင်ထွန်းရင် နှင့် မစိန်ရင် ပါ ၆ ဦး၊ အေ၊အိုင်၊အာရ်၊ ၁၉၂၃ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်၊ စာ ၉။

တင်(မ်)နိလီနီ နှင့် အိုင်ဆိုလင်စရေဘိရှိန်အမှု။ အေ၊ အိုင်၊အာရ်၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားလွှတ်တော် ချုပ်၊ စာ ၁၄၇၁။

ရာဇာရန်ဘဟာဒူးဆင်း နှင့် မူဆူမတ်လချူကိုစား၊ အိန္ဒိယအယူခံများ၊ အတွဲ ၁၂၊ စာ ၂၃။

အိုချာဗရမ်နာနာဘိုင် နှင့် ဒီလတ်တရမ်ဂျမီတရမ်၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ဘုံဘိုင်၊ အတွဲ ၂၀၊ စာ ၆၄၄။

ဗီဗင်တရာပရာဆပ်စုကူး နှင့် စူရင်တရာပရာဆပ်စူကူး၊ အေ၊အိုင်၊အာရ်၊ ၁၉၂၀၊ ပတ္တနာ၊ စာ ၃၄၃ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမပဋမအယူခံမှုအမှတ် ၁၇။

† ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၄ တွင်၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဇန္နဝါရီလ ၃၁ ရက်နေ့စွဲပါတရားလွှတ်တော် မူလဘက်တရားဝန်ကြီး ဦးဘညွန့်မွန်းတော်၏ ချမှတ်သောအမိန့်ကိုအယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၄

လုတ်နက်(သ်) ဆင်း (စ်) နှင့် ဗက်(ဒ်)နက် (သ်)ဆင်း ပါ ၄။

တိ၊အာရ်၊ကျီ၊ ပီလေး နှင့် မီနက်ရှီအမာ။ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန်အတွဲ ဂ၊ စာ ၃၉၊ တို့ကိုရည်ညွှန်း၍ ရှင်းလင်းပြသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။မစ္စတာ အင်၊အာရ်၊ ဘာဂျော်ဂျီ။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။မစ္စတာ ဂျေ၊အာရ်၊ချောင်ဒရီနှင့် ဦးဘဆွေ။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအယူခံမှုတွင် ပေါ်ပေါက်သည့် ပြဿနာမှာ ယခုအယူခံ တရားလိုလုတ်နက်(သ်)ဆင်း(စ်)စွဲဆိုသော တရားလွှတ်တော် မူလဘက် ဆိုင်ရာတရားမကြီးမှု အမှတ် ၄/၅၅ တွင် ယင်းလုတ်နက်(သ်)ဆင်း(စ်)၏ဖခင်၊ ပဌမ အယူခံတရားခံဗက်(ဒ်)နက်(သ်)ဆင်း၏ဖခင်နှင့် အခြားတဦးတို့သည် မခွဲခွါသေးသော ဟိန္ဒူမိသားစုဖြစ်၊ မဖြစ်ဟူ၍ ပေါ်ပေါက်သည့် ပြဿနာသည် ဗက်(ဒ်)နက်(သ်)ဆင်း က ၎င်း၏ဖခင် ဘာဘူဗစ်(ဂျ်)နက်(သ်)ဆင်းကျန်ရှိရစ်သော ပစ္စည်းကို ထိန်းသိမ်းရန် အတွက် မကွေးခရိုင် တရားမရုံး တရားမကြီးမှုအမှတ် ၁/၅၅ တွင်လျှောက်ထားရာ၌၊ အဆိုပါညီအစ်ကို ၃ ဦးတို့သည် မခွဲခွါသေးသောဟိန္ဒူမိသားစုမဟုတ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ပြီးဖြစ်သဖြင့် မီးသေပြီး (Res judicata) ဖြစ်သလောဟူသည့် အချက်သာဖြစ်သည်။

၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၅ ရက်နေ့တွင် ဗက်(ဒ်)နက်(သ်)ဆင်း(စ်) သည်၊ မိမိ၏ ဖခင်ဘာဘူ ဗစ်(ဂျ်)နက်(သ်)ဆင်း ကျန်ရှိရစ်သည့် ပစ္စည်းကို အုပ်ချုပ်စီမံ ခန့်ခွဲရန် အတွက် အမွေထိန်းစာ လျှောက်ထားရာတွင် မကွေးခရိုင် တရားမရုံးက ကန့်ကွက်လွှာ များ ဆင့်ခေါ်ရာ၌ လုတ်နက်(သ်)ဆင်းနှင့် စတုတ္ထအယူခံ တရားခံ မောင်ဘလိုင် (ခေါ်) ဂိုပါ(လ်)နက်(သ်)ဆင်းတို့က ကန့်ကွက်လွှာများ တင်သွင်း၍ ဘာဘူ ဗစ်(ဂျ်)နက်(သ်)ဆင်း အပါအဝင် ညီအစ်ကို ၃ ဦးတို့သည်မခွဲခွါသေးသောဟိန္ဒူမိသား စု ဖြစ်သည်ဆိုကာ ဗက်(ဒ်)နက်(သ်)ဆင်း(စ်)၏ အမွေထိန်းစာ လျှောက်ထားချက် ကို လက်မခံနိုင်ကြောင်းဖြင့် ကန့်ကွက်ကြလေသည်။ ထို့နောက် ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ ဖေဖော် ဝါရီလ ၂ ရက်နေ့တွင် လုတ်နက်(သ်)ဆင်းသည် အဆိုပါ တရားလွှတ်တော် တရားမကြီး မှုအမှတ် ၄/၅၅ ကိုစွဲဆို၍၊ မိမိသည် ဟိန္ဒူမိသားစုဝင် တဦးဖြစ်ကြောင်းနှင့် မိမိရရန် ရှိသော ဝေစုကို ခွဲဝေရရှိရန်အတွက် တရားစွဲဆိုလေသည်။ အမှုအတောအတွင်း မောင်ဘလိုင် (ခေါ်) ဂိုပါ(လ်)နက်(သ်)ဆင်းနှင့် အခြား ၂ ဦးတို့ကို တရားခံများ အဖြစ် ထည့်သွင်းခဲ့လေသည်။ ထိုနှစ် ဧပြီလ ၁၁ ရက်နေ့ ကျရောက်ကာလ၊ လုတ် နက်(သ်)ဆင်း သည် မိမိ ထိုတရားမမှုကြီးကို စွဲဆိုပြီးဖြစ်သည်ကို အကြောင်းပြကာ ကန့်ကွက်လွှာကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်း၏။ မောင်ဘလိုင်မူကား ပြန်လည် ရုပ်သိမ်းခြင်း မပြုခဲ့။ သို့သော် ၎င်းတို့ ၂ ဦးသည် အမှုကို ဆက်လက်ခုံခြင်း မပြုကြတော့ခဲ့။

၁၉၆၄

လုတ်နက်(သ်) ဆင်း (စ်) နှင့် ဗက်(ဒ်)နက် (သ်)ဆင်း ပါ ၄။

ဗင်(ဒ်)နက်(သ်)ဆင်း ၏ သက်သေများကို စစ်ဆေးခြင်း ကျရောက်ကာသ ၎င်း၏ ပညာရှိရှေ့နေကြီး အကြံပေးချက်အရ၊ ခရိုင်တရားမရုံးသည်ဘာဘူ ဗစ်(ဂျ်)နက်(သ်) ဆင်း နှင့် ၎င်း၏ ညီအစ်ကို ၂ ဦးတို့သည် မခွဲခွါသေးသော ဟိန္ဒူမိသားစု ဖြစ် မဖြစ်၊ ဗက်(ဒ်)နက်(သ်)ဆင်းသည် ၎င်း၏ဖခင် ဗစ်(ဂျ်)နက်(သ်)ဆင်း၏ တဦးတည်းသော အမွေခံသားဖြစ် မဖြစ် ဆိုသည့် အချက်များကို အဓိကထား၍ ကောက်ချက်ထုတ်လေသည်။ ထို့နောက် ဗက်(ဒ်)နက်(သ်)ဆင်း တင်ပြသော သက်သေများကို စစ်ဆေးပြီး ခရိုင်တရားမရုံးသည် ထိုကောက်ချက်များကို ဖြေဆိုရာ၌၊ ဘာဘူ ဗစ်(ဂျ်) နက်(သ်) ဆင်း အပါအဝင် ညီအစ်ကို ၃ ဦးတို့သည် မခွဲခွါသေးသော ဟိန္ဒူမိသားစု မဟုတ်ကြောင်း။ ဗက်(ဒ်)နက်(သ်)ဆင်းသည် ၎င်း၏ဖခင် ဗစ်(ဂျ်)နက်(သ်) ဆင်း၏ တဦးတည်းသော အမွေခံသား ဖြစ်ကြောင်းနှင့် အဆုံးအဖြတ်ပြုလေသည်။ ထိုအဆုံးအဖြတ်ကို လုတ်နက်(သ်)ဆင်းက ဖြစ်စေ၊ မောင်ဘသိုင်က ဖြစ်စေ အယူမခံကြချေ။

ထို့နောက် တရားလွှတ်တော် တရားမကြီးမှုအမှတ် ၄/၅၅ တွင် တရားသူကြီးက ထိုခရိုင် ကရားမရုံး၏ အဆုံးအဖြတ်ကြောင့် တရားမကြီးမှုပေါ်တွင် ပေါ်ပေါက်သည့် ဘာဘူဗစ်(ဂျ်)နက်(သ်)ဆင်း အပါအဝင် ညီအစ်ကို ၃ ဦးတို့သည် မခွဲခွါသေးသည့် ဟိန္ဒူမိသားစုဖြစ် မဖြစ်ဆိုသည့် ပြဿနာမှာ မီးသေပြီးဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်၍ ယခု အမှုကို ပလပ်သိုက်၏။ ထို့ကြောင့် လုတ်နက်(သ်)ဆင်း ယခုအယူခံဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။

ဤရုံးတွင် ဥပဒေကြောင်းဆိုင်ရာ အချက်နှစ်ချက်ကို အဓိကထား၍ ကြားနာသည် ထိုအချက်များမှာ ခရိုင် တရားမရုံးသည် အမွေထိန်းစာ လျှောက်တောင်းသည့် ကိစ္စကို စစ်ဆေး ကြားနာရာ၌၊ ဘာဘူဗစ်(ဂျ်)နက်(သ်)ဆင်း အပါအဝင် ညီအစ်ကို ၃ ဦးတို့သည် မခွဲခွါသေးသော ဟိန္ဒူမိသားစု ဖြစ် မဖြစ် ဆိုသည့်အချက်ကို စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်ရှိမရှိ၊ အကယ်၍ စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် ရှိသည်ဆိုစေကာမူထိုအချက်ကို ထိုအမှုတွင် ဆုံးဖြတ်ရန်လိုအပ် မလိုအပ်ဆိုသည့် အချက်များဖြစ်သည်။

အမွေဆက်ဆံရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၁၈ ကိုလိုအပ်သမျှ ဖော်ပြရသော် အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

To whom administration may be granted, where deceased is a Hindu, Muhammadan, Buddhist, Sikh, Jaina or exempted person.

"218. (1) If the deceased has died intestate and was a Hindu, Muhammadan, Buddhist, Sikh or Jaina or an exempted person, administration of his estate may be granted to any person who, according to the rules for the distribution of the estate applicable in the case of such deceased, would be entitled to the whole or any part of such deceased's estate."

၁၉၆၄

လုတ်နက်(သ)
ဆင်း(စ်)
နှင့်
ဗက်(ဒ်)နက်
(သ်)ဆင်း
ပါ ၄။

ထိပုဒ်မပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို လေ့လာသုံးသပ်ရာ၌ တရားရုံးသည် သေသူ ကျန်ရှိရစ်သော ပစ္စည်းကို မည်သူပိုင်ဆိုင်ခွင့် ရှိသည်ဆိုသည့် အချက်ကို ပဓါနထား၍ ဆုံးဖြတ်ရမည်မဟုတ်၊ ထိုပစ္စည်းကို သေသူ၏ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် မည်သူ အုပ်ချုပ် စီမံခန့်ခွဲသင့်သည် ဆိုသည့်အချက်ကို ပဓါနထား၍ ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း ပေါ်လွင်၏။ မည်သူအုပ်ချုပ် စီမံခန့်ခွဲထိုက်သည်ဆိုသည့် ပြဿနာကို စဉ်းစားရာ၌သာလျှင် ထိုသူသည် သက်ဆိုင်ရာ တရားဥပဒေအရ သေသူ၏ပစ္စည်း အားလုံးကိုဖြစ်စေ၊ တစိတ်တဒေသကိုဖြစ်စေ ပိုင်ဆိုင်ခွင့် ရှိသလောဟူသည့်အချက်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်ဖြစ်သည်။ ယင်းအချက် ထင်ရှားသည်မှာ ထိုပုဒ်မ ၂၁၊ ပုဒ်မခွဲ (၃) အရ၊ ထိုသို့ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသူ လျောက်ထားခြင်း မပြုလျှင် တရားရုံးက သေသူ၏ မြို့ရွာအား အမွေထိန်းစာ ထုတ်ပေးနိုင်သည်ဆိုသော ပြဋ္ဌာန်းချက်ပင် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်ပင် **မောင်ထွန်းရင်** နှင့် **မစိန်ရင်** ပါ ၆ **ဦးတို့အမှု** (၁)တွင် ယခင်တရားလွှတ်တော်က အောက်ပါအတိုင်း အဆုံးအဖြတ်ပြုခဲ့၏။

> "In a proceeding for grant of letters of administration, the question before the Court is one of representation to the estate and not of distribution, and it is only for the purpose of determining the question of representation that the Court is called upon to decide whether the applicant would be entitled to the whole or any part of estate of the deceased within the meaning of section 23 of the Probate and Administration Act, and that such a finding is not *res judicata* in a suit in which the question of title to the properties has to be determined."

အိန္ဒိယပြည် တရားလွှတ်တော်ချုပ်ကလည်းတင် **(မ်)နိလိနီ** နှင့် **အိုင်ဆိုလင်စရေ့ဘိရှိန်အမှု** (၂)တွင် အမွေထိန်းစာ ရရှိရန် လျောက်ထားသည့် အမှုမျိုးတွင် သေသူ ကျန်ရှိရစ်သည့် ပစ္စည်းကို မည်သူပိုင်သည် ဆိုသည့်အချက်ကို အဓိကထား၍ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်သည် မဟုတ်သဖြင့် ထိုသို့ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆုံးဖြတ်ချက်သည် မီးသေသော ဆုံးဖြတ်ချက်မျိုး မဟုတ်ကြောင်းနှင့် အဆုံးအဖြတ်ပြု၏။ **ရာဇာရန် ဘဟာဒူးဆင်း** နှင့် **မူဆူမတ်လချူကိုစားအမှု** (၃)ကိုလည်းကြည့်ပါ။

---

(၁) အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၂၃ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန် စာ ၉၈။

(၂) အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ ၁၄၇၁။

(၃) အိန္ဒိယအယူခံများ၊ အတွဲ ၁၂၊ စာ ၂၃။

၁၉၆၄

လုတ်နက်(သ်)]
ဆင်း(စ်)
နှင့်
ဗက်(ဒ်)နက်
(သ်)ဆင်း
ပါ ၄။

ကိုချာဗရမ်နာနာဘိုင် နှင့် **ဒီလက်တရမ် ဂျမီကရမ်အမှု** (၄)တွင် ပေါ်ပေါက်သော အကြောင်း ခြင်းရာများမှာ ဤအမှုပါ အကြောင်းခြင်းရာများနှင့် ထပ်တူထပ်မျှလိုပင် ဖြစ်သည်။ ထိုအမှုတွင်လည်း သေသူ၏ သားဖြစ်သူက မိမိ၏ဖခင် ကျန်ရှိရစ်သော ပစ္စည်းများကို အုပ်ချုပ် ထိန်းသိမ်းရန်အတွက် အမွေထိန်းစာ လျှောက်ထားသည်တွင် အခြားသူတဦးက မိမိနှင့် ထိုသေသူတို့သည် မခွဲခွါသေးသော ဟိန္ဒူမိသားစု ဖြစ်သည်ဆိုကာ ကန့်ကွက်လာ တင်သွင်း၏။ ဘုံဘိုင် တရားလွှတ်တော် ခုံရုံးက မခွဲခွါရသေးသော ဟိန္ဒူမိသားစုပိုင် ပစ္စည်းဆိုသည့် အချက်မှာ ထိုပစ္စည်းကို မည်သူပိုင်ဆိုင်ခွင့် ရှိသည်ဆိုသည့် အချက် ဖြစ်သောကြောင့် အမွေထိန်းစာထုတ်သည့်ရုံးက ထိုအချက်ကို စဉ်းစား ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် မရှိကြောင်းနှင့် အဆုံးအဖြတ်ပြုခဲ့၏။ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်ကို ပတ္တနာတရားလွှတ်တော်က **ဒီဗင်တရာပရာဆပ်စုကူး** နှင့် **စူရင်တရာပရာဆပ်စုကူး အမှု** (၅)တွင် လိုက်နာခဲ့၏။ ထိုပတ္တနာအမှုတွင် အမွေဆက်ခံစာ ထုတ်သည့်ရုံးက သေသူ၏ပစ္စည်းကို မည်သူပိုင်သနည်း ဆိုသည့် ပြဿနာကို စဉ်းစားဆုံးဖြတ်နိုင်သည်ဟု ဆို၏။သို့သော် ယင်းသို့ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရာတွင် အမွေထိန်းစာအပြိုင်လျှောက်ထားသူ ၂ ဦးအနက်၊ မည်သူအား အမွေထိန်းစာ ထုတ်ပေးသင့်သည်ဆိုသည့် အချက်ကို စဉ်းစားရာ၌ လိုအပ်သည့် အခါမှသာ ဆုံးဖြတ်နိုင်သည်ဟု ဖော်ပြထား၏။ ထိုမြင်ကြားချက်မှာ အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် **မောင်ထွန်းရင်** နှင့် **မစိန်ရင်** ပါ ၆ ဦးတို့အမှု (၁)တွင် ဆုံးဖြတ်သည့်အတိုင်းပင် ဖြစ်၏။

ပဌမ အယူခံတရားခံ၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက စီရင်ထုံး အမြောက်အမြားကိုးကား တင်ပြ၏။ သို့သော် ၎င်းတို့အနက် အနီးစပ်ဆုံး စီရင်ထုံးမှာ ယခင် ရန်ကုန်တရားလွှတ်တော် **တီ၊ အာန်၊ ဂျီ၊ ပီလေး** နှင့် **မိနက်ရှီအမာတို့အမှု** (၆) ဖြစ်သည်။ သို့သော် ထိုအမှုတွင် တရားလိုဖြစ်သူက မိမိသည် သေသူနှင့် မခွဲခွါသေးသော ဟိန္ဒူမိသားစု ဖြစ်သည်ဆိုသည့် အကြောင်းပြချက်ဖြင့် သေသူ၏ပစ္စည်းကို အုပ်ချုပ် စီမံခန့်ခွဲရန်အတွက် အမွေထိန်းစာ လျှောက်ထားရာ သေသူ၏ ဇနီးနှင့် သမီးတို့က ထိုအကြောင်းပြချက် မမှန်ကြောင်းနှင့် ကန့်ကွက်ရာတွင် ရန်ကုန်တရားလွှတ်တော်က မိတက်ရှရာ ဟိန္ဒူဓလေ့ ထုံးစံဥပဒေနှင့် သက်ဆိုင်သည့် မခွဲခွါသေးသော ဟိန္ဒူမိသားစုဝင်တဦးဖြစ်သည် ဆိုသူက ထိုမိသားစုဝင်တဦး သေဆုံးရာ၌ ထိုသူ၏ပစ္စည်းကို အုပ်ချုပ်စီမံခန့်ခွဲရန်အတွက် အမွေထိန်းစာ လျှောက်ထားခြင်း မပြုနိုင်ကြောင်းနှင့် အဆုံးအဖြတ် ပြုခဲ့လေသည်။ ထိုအမှုတွင် တရားလိုကိုယ်တိုင်ကပင် မိမိသည် မခွဲခွါ

(၄) အိန္ဒိယဒီဂျင်ထုံးများ၊ ဘုံဘိုင်၊ အတွဲ ၂၀၊ စာ ၆၄၄။
(၅) အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၂၀၊ ပတ္တနာ၊ စာ ၃၄၃။
(၆) အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန်၊ အတွဲ ၈၊ စာ ၃၉။

၁၉၆၄

လုတ်နက်(သ်) ဆင်း (စ်) နှင့် မက်(ဒ်)နက် (သ်)ဆင်း ပါ ၄။

သေးသောဟိန္နူမိသားစုဝင် တဦးဖြစ်ကြောင်းနှင့် အမွေထိန်းစာလျှောက်ထားသည်ကို သတိချပ်ရပေမည်။ အထက်၌ ဖေါ်ပြခဲ့သော ဘုံဘိုင်တရားလွှတ်တော်ရုံး အမှုနှင့် ပတ်သနာ တရားလွှတ်တော်ရုံး အမှုတို့တွင် ကန့်ကွက်သူ အသီးသီးက မိမိတို့သည် မခွဲခွါရသေးသော ဟိန္နူမိသားစုဝင်တဦး ဖြစ်သည်ဆိုကာ သေသူ၏ သာမန်အမွေဆက်ခံထိုက်သူတဦး အမွေထိန်းစာ လျှောက်ထားရာတွင် ကန့်ကွက်ကြခြင်းဖြစ်သည်။ ယခု အမှုမှာလည်း ထိုနည်းအတိုင်းပင် ဖြစ်သည်။ ပညာရှိ ရှေနေကြီးများ လျှောက်ထား ချက်အရ သေသူနှင့် ယခုအမှုသည်များမှာ မိတက်ရရာ ဟိန္နူမလေ့ ထုံးစံဥပဒေနှင့် သက်ဆိုင်သူများ ဖြစ်သည်ဟု သိရသည်။

အထက်ဖေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် ခရိုင် တရားမရုံးသည် ဗစ်(ဂျ်)နက်(သ်)ဆင်း အပါအဝင် ညီအစ်ကို ၃ ဦးတို့သည် မခွဲခွါရသေးသော ဟိန္နူမိသားစု ဖြစ် မဖြစ်ဆိုသည့်အချက်မှာ သေသူ ကျန်ရှိရစ်သော ပစ္စည်းပိုင်ဆိုင်ခွင့်နှင့် အထင် အရှား ဆက်စပ်နေသောကြောင့်ပင် စစ်ဆေး ဆုံးဖြတ်ခြင်း မပြုနိုင်ပေ။ အကယ်၍ စစ်ဆေး ဆုံးဖြတ်ခဲ့လျှင်လည်း ထိုဆုံးဖြတ်ချက်မှာ မီးသေပြီး ဆုံးဖြတ်ချက် မဟုတ်နိုင်ဟူ၍ ဤရုံးက ဆုံးဖြတ်သိုက်သည်။

ထို့ကြောင့် အယူခံကို လက်ခံပြီးလျှင် မူလရုံး၏ အမိန့်နှင့် ဒီကရီကို တရားမ ကျင့်ထုံးအမိန့် ၄၁၊ နည်းဥပဒေ ၂၃ အရ၊ စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်ဖျက်လိုက်ပြီး၊ အမှုကို မူလအမှတ်စဉ်အတိုင်း ပြန်လည်ထည့်သွင်းပြီး တရားဥပဒေအရ ဆက်လက်စစ်ဆေး ဆုံးဖြတ်ရန် အမိန့်ချမှတ်သိုက်သည်။ ဤရုံးရှေ့နေခမှာ ၁၅၀ ဖြစ်စေရမည်။

အယူခံတရားသို့ ဤရုံးတွင်ပေးဆောင်သော တံဆိပ်ခွန်ကို ၎င်းအားပြန်လည် ပေးအပ်ရမည်ဖြစ်သည်။

ရာဇဝတ် ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင် ရွှေတွင်

အက်(စ်)၊ အင်(နှ်)၊ ဒန်နူကားး (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

အက်(စ်)၊ အာဆာကားး (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ)*

† ၁၉၆၄ အောက်တို ဘာလ ၃ ရက်။

ဝါကိုင်ဘဝဋ်ပက္ခ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၄(၇) ဖြန်ဖြေရေးမပြီးဆုံးမီ အလုပ်သမားအား ထုတ်ပယ်ခြင်း ဖြန်ဖြေရေး မည်သည့်အခါ၌ ပြီးဆုံးခြင်းကိစ္စ။ အလုပ်ထုတ်ခံရသော အလုပ်သမားက တရားစွဲဆိုနိုင်ခြင်း။

ဝါကိုင်ဘဝဋ်ပက္ခ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၄(၇)အရ၊ အလုပ်ရှင်သည် ဖြန်ဖြေရေးမပြီးဆုံးမီ အလုပ်သမားတဦးအား ထုတ်ခဲ့သလောဟူသောအချက်ကို စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန်ရှိရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်တို့အရ၊ ဖြန်ဖြေရေးအရာရှိ ရှေ့သို့ရောက်သောပဋိပက္ခ တရပ်သည်၊ နှစ်ဦးနှစ်ဘက်ကြေအေးမှုကို ရရှိခြင်းဖြင့်လည်း ပြီးဆုံးနိုင်သည်။ သို့တည်းမဟုတ် ဖြန်ဖြေရေးအရာရှိက နောက်ဆုံးတွင် လက်လျှော့၍ သက်ဆိုင်ရာဌာနသို့ အစီရင်ခံခြင်းဖြင့်လည်း ပြီးဆုံးနိုင်သည်။

သို့ဖြစ်၍အမှုတွင် အလုပ်သမားတဦးအား ပိုင်ရှင်က ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၄ ရက်နေ့၌ ထုတ်ပယ်ခဲ့သော်လည်း၊ အလုပ်သမားအရာရှိက၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၄ ရက်နေ့မှသာ သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာနသို့ အစီရင်ခံစာတမ်းတင်သွင်းခဲ့ရာ၊ ထိုသို့ထုတ်ပယ်ခြင်းသည် ဝါကိုင်ဘဝဋ်ပက္ခ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃(၇)နှင့် ငြိစွန်းသည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အလုပ်ထုတ်ခံရသော အလုပ်သမားသည်၊ ၎င်းပုဒ်မအရ၊ အလုပ်ရှင်အား အရေးယူရန် အမှုကိုစွဲဆိုနိုင်သည်။ 'အလုပ်သမားညွှန်ကြားရေးဝန်က စွဲဆိုရန်မလို။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။မစ္စတာ ဂျီ၊ အင်၊ ဘနာဂျီ။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်။ ။လျှောက်ထားသူ အက်(စ်)၊ အင်(နှ်)၊ ဒန်နူကားအား ရန်ကုန်မြို့၊ ၂ ရာဘက် ရာဇသတ်ဘရားသူကြီးက ဝါကိုင်ဘဝဋ်ပက္ခဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၄ (၈)အရ၊ ပြစ်မှုဆင်ရွှားသည်ဟု တွေ့ရှိကာ ဒဏ်ခွင့် ၂၀၀ ပေးဆောင်စေရန်

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၇၆(ခ)။

† ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၉၇၃ တွင် ချမှတ်သော၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၈ ရက်နေ့နေ့စွဲပါ၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ဒုတိယရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကိုပြန်၍ပြင်ဆင်မှု။ ဝါကိုင်ဘဝဋ်ပက္ခ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၄(စ)အရ၊ မူပြစ်ထင်ရှားစီရင်ခြင်းကိုပြင်ဆင်မှု။

၁၉၆၄
အက်(စ်)၊အင်(နှ်)၊ဒန့်နူကား နှင့် အက်(စ်)၊အာ၊ ဆာကား။

အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ လျောက်ထားသူသည် ရန်ကုန်မြို့ ရောက်စီရပ်ရွာရုံး၏ အုပ်ချုပ်မှုပါတနာဖြစ်၍ လျောက်ထားခံရသူ **ဆာကားသည် ၎င်းရပ်ရွာရုံးတွင် အလုပ်သမား တဦးဖြစ်ခဲ့သည်။** အလုပ်သမားများနှင့် အလုပ်ရှင်တို့သည် အလုပ်သမားများ၏ လုပ်သက်ဆုငွေ ဘောင်းဆိုခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ပဋိပက္ခဖြစ်ခဲ့ကြရာ၊ အလုပ်သမားဌာနသို့ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မေလအတွင်းရောက်ရှိခဲ့ကြလေသည်။ ဥပဒေအရ ဖြန်ဖြေရေး အရာရှိက ဝင်ရောက် ဖြန်ဖြေသော်လည်း၊ အောင်မြင်ခြင်း မရှိခဲ့။ ၉-၁-၆၀ နေ့တွင် နှစ်ဘက်စုံညီ ဖြန်ဖြေရေးအရာရှိ ရှေ့မှောက်၌ တွေ့ဆုံကြပြီးနောက်တွင် ထိုကဲ့သို့ စုံညီစည်းဝေးခြင်းမပြုလုပ်နိုင် ခဲ့တော့ချေ။

၂၆-၂-၆၀ နေ့တွင် ရပ်ရွာရုံးပိုင်ရှင်များက ဆာကားအား အလုပ်မှ ထုတ်ပယ်လိုက်လေသည်။ ထိုကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ ရပ်ရွာအလုပ်သမား အစည်းအရုံးက မူလရုံးတွင် သက်သေခံ (စ)ဖြင့် တင်သွင်းထားသော စာဖြင့် ရောက်စီရုံ ပိုင်ရှင်အား ကန့်ကွက်ခဲ့သည်။ ထိုကန့်ကွက်လွှာတွင် ဝါဏိဇ္ဇပဋိပက္ခပြင်ဆင်ချက်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၄ (ဂ)ကို ငြိုးငွမ်းသဖြင့် ဆာကားအား အလုပ်မှ ထုတ်ပစ်ခြင်းသည် မှုမမှန်၊ ဥပဒေနှင့် မညီသဖြင့် အမြန်ပြန်လည်၍ အလုပ်ခန့်အပ်ရန် တောင်းဆိုကြသည်။ သက်သေခံ (ဆ)အဖြစ် တင်သွင်းထားသော စာဖြင့်လည်း အလုပ်သမား ညွှန်ကြားရေးဝန်က ရပ်ရွာရုံးပိုင်ရှင် အား ဆာကားကို ပဋိပက္ခ ဖြန်ဖြေရေးအရာရှိက ဆောင်ရွက်နေဆဲ ဖြစ်ကြောင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၄ (ဂ)နှင့် ငြိစွန်းသည်ဟုယူဆကြောင်း အကြောင်းကြားခဲ့သည်။ ဆာကားကိုယ်တိုင်က ခရိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံးသို့ သွားရောက်၍ လျောက်ထားသဖြင့် ဒန်နူကားအပေါ် အဆိုပါ ဥပဒေပုဒ်မအရ အရေးယူစစ်ဆေးကာ ပညာရှိ ဒုတိယရာဇာက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက ပြစ်မှုထင်ရှားတွေ့၍ ဒဏ်ငွေတပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ထိုအမိန့်မှ အယူခံဝင်ရာ ရန်ကုန်နှင့် ဟံသာဝတီခရိုင် စက်ရှင်တရားသူကြီးက ပြစ်မှုထင်ရှား တွေ့ရှိခြင်းကို အတည်ပြုခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ဒဏ်ငွေကိုသာ ၂၀၀ မှ ၁၀၀ သို့လျော့ပေါ့ အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။

ဤရုံးသို့ ပြင်ဆင်မှု လျောက်လွှာဖြင့် လျောက်ရာတွင် လျောက်ထားသူ၏ ပညာရှိရွေးနေကြီး မစ္စတာ ဘနာဂျီကအထူးလျောက်လဲသည်မှာ ဖြန်ဖြေရေး အရာရှိရွေတွင် ၉-၁-၆၀ နေ့၌ အလုပ်သမား အလုပ်ရှင်တို့စုံညီတွေ့ဆုံပြီးနောက်၊ ဖြန်ဖြေရေးမှာ **ပျက်ပြယ်ခဲ့ကြောင်း။ ထို့ကြောင့် ဖြန်ဖြေရေးအရာရှိ၏ ဆောင်ရွက်ဘွယ် ကိစ္စတို့မှာ** ထိုနေ့ဘွင်ပင် ပြီးဆုံးပြီဟု ပုဒ်ယူရမည်ဖြစ်ကြောင်း။ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၇ (က)၊ အပိုဒ်ငယ် (၅)တွင် ဖြန်ဖြေရေးအရာရှိသည် ဆောင်ရွက်ဘွယ်ကိစ္စများ ပြီးဆုံးသော

၁၉၆၄

အက်(စ်)၊အင်(နှ်)၊ ဒန်နူကား နှင့် အက်(စ်)၊အော၊ ဆာကား။

အခါ အကြောဆုံးတပတ်အတွင်း သက်ဆိုင်ရာသို့ အစီရင်ခံရမည်ဟု ပါရှိကြောင်းကို မစ္စတာ ဘနာဂျီက ရည်ညွှန်း၍ ၉-၁-၆၀ တွင်ဖြန်ဖြေရေးကိစ္စ ပြီးဆုံးပြီဖြစ်၍ ထိုမှ တပတ်အတွင်း ဖြန်ဖြေရေးအရာရှိက အစီရင်ခံရန်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုတပတ်ကျော်သော် အခါ ဖြန်ဖြေရေးကိစ္စအဝဝ ပြီးဆုံးပြီဖြစ်၍ ၂၆-၂-၆၀ နေ့တွင် လျှောက်ထားခံရသူ အား အလုပ်မှ ထုတ်ပယ်သောအခါ၌ ဖြန်ဖြေရေးကိစ္စများလည်း မရှိတော့သဖြင့် ဥပဒေပုဒ်မ ၁၄ (၁)နှင့် ငြိစွန်းခြင်း မရှိနိုင်ပါ၊ အမှန်အားဖြင့် ၁၉-၃-၆၀ နေ့တွင်မှ ဖြန်ဖြေရေးအရာရှိကသက်ဆိုင်ရာဌာနသို့ ဖြန်ဖြေရေး မအောင်မြင်ကြောင်းကို အစီရင်ခံခဲ့ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ နှောင့်နှေးခြင်းမှာ ဖြန်ဖြေရေး အရာရှိ၏ တာဝန်သာ ဖြစ်ပါသည်၊ လျှောက်ထားသူ၏ တာဝန်မဟုတ်ပါ၊ ဖြန်ဖြေရေးအရာရှိ နှောင့်နှေးသဖြင့် မိမိ၏ အမှုသည်သည် လက်အောက်လုပ်သား တဦးအား ထုတ်ပယ်ခြင်းကြောင့် ရာဇဝတ်မှု ဖြစ်ရမည်ဆိုလျှင် တရားမျှတခြင်း မရှိပါဟု လျှောက်လဲသည်။

ယခုရှိ စက်ရှင်တရားသူကြီးသည် အယူခံကို ကြားနာသောအခါ၌ ဤအချက်ကို အထူးရရှုပြု၍ သုံးသပ်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။သက်သေ အထောက်အထားများအရ၊ ၉-၁-၆၀ နေ့တွင် စုံညီစည်းဝေးခြင်းကို နောက်ဆုံး ပြုလုပ်ခဲ့သည် ဆိုသည်မှာ မှန်သော်လည်း၊ ၈-၂-၆၀ နေ့တွင် ဖြန်ဖြေရေးအရာရှိသည် ရုပ်ရှင်အလုပ်သမား အစည်းအရုံးမှ မည်သို့ ဆက်သက်၍ ဆောင်ရွက်သင့်ကြောင်း အကြံဉာဏ်များ ပေးသည့်စာရရှိသည်မှာ လည်းထင်ရှားသည်၊ ထိုစာအရ ဆက်သက်၍ ကြေအေးနိုင်ရန် ဖြန်ဖြေဘို့ ကြိုးစားခဲ့သည်ဟူ၍သည်း အလုပ်သမားအရာရှိ ဦးဘင်ကွမ်း (လိုပြ-၄) ၏ထွက်ဆိုချက်တွင် ပါရှိသည်။ သို့ရာတွင် စာရပြီးနောက် တွေ့ဆုံဆွေးနွေး၍ မဖြစ်သဖြင့် နောက်ဆုံး၌ ၄-၃-၆၀ နေ့တွင် သက်ဆိုင်ရာန်ကြီးဌာနသို့ အစီရင်ခံကာ ဝါကိုင်ခုံရုံး ပွဲစည်းစေခဲ့ရပါသည်ဟု ဦးဘင်ကွမ်းက ထွက်ဆိုသွားသည်။ ထိုအချက်များကို ထောက်ရှုလျှင် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၄ (၁)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ဖြန်ဖြေရေးအရာရှိ၏ ဆောင်ရွက်ဘုံသ် ကိစ္စတို့သည် မပြီးဆုံးသေးသည်မှာ ထင်ရှားသည်။ ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်တို့အရ၊ ဖြန်ဖြေရေးအရာရှိရှေ့သို့ ရောက်သောပဋိပက္ခ တရပ်သည်နှစ်ဦးနှစ်ဘက် ကြေအေးမှုကို ရရှိခြင်းဖြင့်လည်း ပြီးဆုံးနိုင်သည်၊ သို့တည်းမဟုတ် ဖြန်ဖြေရေးအရာရှိကနောက်ဆုံးတွင် လက်လျော့၍ သက်ဆိုင်ရာဌာနသို့အစီရင်ခံခြင်းဖြင့်လည်း ပြီးဆုံးနိုင်သည်၊ ဖြန်ဖြေ၍မရဟု အစီရင်ခံလျှင်၊ လိုအပ်က ဝါကိုင်ခုံရုံးပွဲစည်းကာ စစ်ဆေးကြားနာစီရင်ရန် ဖြစ်ပေသည်။ ယခုအမှုတွင် ကြေအေးမှုပြုခြင်းဖြင့် ဖြန်ဖြေရေး အရာရှိရှေ့မှောက်၌ ပြီးဆုံးခဲ့သည်မဟုတ်သည်မှာ ထင်ရှားသည်၊ ဝို့ကြောင့်ဖြန်ဖြေရေး အရာရှိကဖြန်ဖြေ၍ မရကြောင်းကို သက်ဆိုင်ရာဌာနသို့အစီရင် မခံမီအတွင်းဖြန်ဖြေရေး

၁၉၆၄

အက်(စ်)၊အင်(နှ်)၊ဒန်နူကား နှင့် အက်(စ်)၊အာ၊ ဆာကား ။

အရာရှိ၏ ဆောင်ရွက်ဘုယ် ကိစ္စတို့သည် မပြီးမပြတ် ရှိနေသည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ထို့ကြောင့်အစီရင်ခံစာတင်သွင်းသည့် ၁၄-၃-၆၀ နေ့မတိုင်မီ ၂၆-၂-၆၀ နေ့၌အလုပ်ရှင်က အလုပ်သမားကို ထုတ်ပယ်လိုက်ခြင်းသည် ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၄ (၄)နှင့် ငြိစွန်းပေသည်။

မစွတာ ဘနာဂျီက ဆက်လက်လျှောက်လဲသည်မှာ ဖြန်ဖြေရေး အရာရှိသည် အမှုကိုစုံစမ်း လေပါင်း နှစ်ပေါင်း ကြာမြင့်စွာထားလျှင် အလုပ်ရှင်မှာ မည်သို့မျှ အလုပ်ကို ထုတ်ပယ်ခွင့် မရှိတော့သည့် အခြေဆိုက်နိုင်ပါသည်။ ဝါကာ်ဇ် ပဋိပက္ခ ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းသူတို့က ထိုသို့ရည်ရွယ်ခဲ့မည်မဟုတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် ရုံးအနေနှင့် ဖြန်ဖြေရေး အရာရှိရှေ့တွင် ဆောင်ရွက်စရာ ရှိသောကိစ္စသည် နောက်ဆုံး ဆွေးနွေးကြသည့် နေ့ရက်မှ စတင်ကြာသောအခါ ပြီးဆုံးသည်ဟု ယူဆသင့်ပါသည်ဟု လျှောက်လဲသည်။ သို့ရာတွင် အမှန်အားဖြင့် ဖြန်ဖြေရေး ကိစ္စသည် လေပါင်းနှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာမြင့်ရန်မဟုတ်၊နှစ်ဦးနှစ်ဘက်တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခြင်းဖြင့် ကြေအေးရာကြေအေးကြောင်း လမ်းကို ရှာခြင်းသာဖြစ်သည်။ ဖြန်ဖြေရေးကိစ္စ မအောင်မြင်လျှင် ခုံရုံးသို့ အမှုရောက်ရန် သာရှိသည်။ ဤအမှုတွင် သက်သေခံချက်များအရ ဖြန်ဖြေရေးအရာရှိရှေ့တွင် များစွာ ကြာမြင့်ခဲ့သည်ဟူ၍ မဆိုသာချေ။ အားလုံးစုံညီတွေ့ဆုံပြီး ၂ လအတွင်း အခြားသာနည်းလမ်းများကို ရှာဖွေ၍ မရသဖြင့်ဖြန်ဖြေရေးအရာရှိက အစီရင်ခံခဲ့ပေသည်။

ဝါကာ်ဇ် ပဋိပက္ခဥပဒေသည် အလုပ်ရှင်က အလုပ်သမားကို လွှတ်လပ်စွာထုတ်ပယ်နိုင်ခွင့်ကို တားမြစ် ချုတ်ချယ်သည်မှန်၏။ သို့ရာတွင် အကယ်၍သာ ပဋိပက္ခကို ဖြန်ဖြေနေစဉ်အတွင်း၊ သို့မဟုတ် နောက်တဆင့် အနေနှင့် ဝါကာ်ဇ်ခုံရုံးက အမှုကို ကြားနာနေစဉ်အတွင်း အလုပ်ရှင်က အလုပ်သမားများကို လွှတ်လပ်စွာ ထုတ်ပယ်နိုင်လျှင် အလုပ်သမားများအတွက် များစွာ နစ်နာဘွယ်လည်းရှိသည်။ပဋိပက္ခကို ဖြန်ဖြေခြင်း၊ ခုံရုံးက စစ်ဆေးခြင်းတို့၏ ရည်ရွယ်ချက်သည်လည်း ထမြောက်နိုင်မည် မဟုတ်တော့ချေ။ ထို့ကြောင့် ဥပဒေပုဒ်မ ၁၄ (၇)မှ ပြဋ္ဌာန်းချက်တို့ကို ထည့်သွင်း၍ ထားရှိရခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

မစွတာ ဘနာဂျီက အမှုကိုစုံဆိုလိုလျှင် အလုပ်သမား ညှဉ်ကြားရေးဝန်ကသာစဉ်ဆိုသင့်ပါလျက်၊ ဆာကားကစွဲခဲ့ခြင်းသည် ဥပဒေနှင့် မညီပါဟု လျှောက်လဲပြန်သည်။ သို့ရာတွင် ဥပဒေက အလုပ်သမား ညှဉ်ကြားရေးဝန်ကသာ အမှုဖွင့်ရမည်ဟု မဆိုပေ။ ဆာကား ကိုယ်တိုင်ကလည်း အလုပ်မှ ထုတ်ပယ်ခြင်းခံရသူဖြစ်၍ နစ်နာသူတဦး အနေနှင့် အမှုဖွင့်လှစ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေသည်။ပညာရှိ စက်ရှင် တရားသူကြီးက အယူခံကို ဆုံးဖြတ်သောအခါ ဆာကားက အလုပ်ရှင်အား အာဃာတတရားထားသည်ဟု ယူဆကာ

လျှောက်ထားသူအား ပေးဆောင်ရန် ချမှတ်ထားသည့် ဒဏ်ငွေကို လျော့ပေါ့ခဲ့သည်။ မစွတာ ဘနာဂျီက လျှောက်လဲသည့် ဆာကားက အာဃာတတရား ထားသည် ဟူသည့်အချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ပဌမအယူခံရုံးက ဆုံးဖြတ်ပြီး ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ယခုပြင်ဆင်မှုတွင် မည်သို့မျှ ပြင်ဆင်ရန်မလိုပေ။

1964

အက်(စ်)၊အင်(နှ်)၊ဒနှ်နှကား နှင့် အက်(စ်)၊အာဒ ဆာကား။

အထက်ပါ အကြောင်းအချက်တို့ကို ထောက်ချင့်လျှင် စွက်ဖက်ပြင်ဆင်ရန် အကြောင်း မရှိသဖြင့် ဤပြင်ဆင်မှုကို ပလပ်လိုက်သည်။

ရာဇဝတ် အယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး၊ တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်နှင့် တရားသူကြီး ဦးကျော်ဇံဦး တို့ရှေ့တွင်

† ၁၉၆၄

အောက်တိုဘာ လ ၁ ရက်။

အမ်၊ ဘီ၊ အူးလား (ခေါ်) ဦးဘိုးစိန် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ) *

လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့် စေတီတော်၏ဌာပနာဝပစ္စည်း ပုဂ္ဂလိကပိုင်ပစ္စည်းများဖြစ်ခြင်း ခိုးယူမှု အတွက် ဂေါပကအဖွဲ့ဝင်က တိုင်တန်းနိုင်ခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။စေတီတော်၏ဌာပနာဝပစ္စည်းများမှာ၊ အများကလှူဒါန်းထားသောဝပစ္စည်းများဖြစ်သဖြင့်၊ စေတီတော်ရှိပုဂ္ဂလိကပိုင် ပစ္စည်းများဖြစ်သည်။ ထိုပစ္စည်းများကို ခိုးယူရာ၌၊ စေတီတော်၏အကျိုးကို ထိခိုက်နစ်နာစေသည်။ ထိုပစ္စည်းများကို ဂေါပကအဖွဲ့ကထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်နေရာ၊ အဖွဲ့ဝင်တဦးဖြစ်သူက တိုင်တန်းနိုင်သည်။

ၚင်းကြောင့် လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်အပိုဒ် ၁ (၂)နှင့် အကျုံးမဝင်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးဖသာထော်။ မစ္စဘာ အက်(စ်)၊အယ်(လ်)၊ဗဟိုးမား။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးဘကျော်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၃ ရက်နေ့က ဤရုံးသည် အယူခံတရားလို အမ်၊ဘီ၊ အူးလား (ခေါ်) ဦးဘိုးစိန်အား၊ ၎င်းကျူးလွန်သည်ဆိုသော ပြစ်မှုသည်၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ တော်လှန်ရေးကောင်စီ ဥက္ကဋ္ဌ၏လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်တွင် အကျုံးဝင်-မဝင် ဟူသော အချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍သာ အယူခံရန် အခွင့်ထူးပေးခဲ့၏။ အမှုအကြောင်းခြင်းရာနှင့် စပ်လျဉ်း၍သော်ငင်း၊ ဥပဒေကြောင်းဆိုင်ရာ အချက်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍သော်ငင်း အယူခံရန်အတွက် အခွင့်ထူးမပေးခဲ့ခဲ့ချေ။

---

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ အထူးရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၁။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်မှုအယူခံမှုအမှတ် ၁၂ တွင် ချမှတ်သော၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၆ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ရန်ကုန်မြို့တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း၏ အမိန့်ကိုအယူခံမှု။ ရာဇသတ်အက်ဥပဒေ ၄၅၇(၂)၊ ၁၁၄ အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်းကို အယူခံမှု။

၁၉၆၄

အမ်၊ ဘီ၊ အူးလား (ခေါ်) ဦးဘိုးစိန် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

ယခုကိစ္စအလို့ငှါ အမှုအကြောင်းခြင်းရာကို လိုအပ်သမျှ ဖေါ်ပြရသော် တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း၏ စီရင်ချက်အရ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

"စစ်ကိုင်းမြို့၊ ရတနာဆင်မျိုးရွာ စောဘီတော် ပြင်ဆင်ရန်၊ ဘဏ္ဍာတော်ထိန်း၊ ဂေါပကအဖွဲ့-ဖွဲ့စည်းထားရာ၊ ဦးလှဒင် (လိုပြ-၁) သည် အဆိုပါအဖွဲ့၏ အတွင်းရေးမှူးဖြစ်၏။ ၁၃၁၈ ခုနှစ်၊ ဝါဆိုလတွင် ငလျင်လှုပ်ရာ၊ ဆင်မျိုးရွာစေတီတော်ကြီးသည် ငလျင်လှုပ်ရှားသည့်ဒဏ်ကို မခံနိုင်သဖြင့် ပြိုကျသွား၏။ ထိုအခါစေတီတော်ကြီးကိုဖျက်၍ ဌာပနာမျိုးကို ခါတ်တော်တိုက်တွင် ထည့်သွင်း၍ ထားပြီး၊ ပြည်သူလူထုအား ကြည့်ရှုဖူးမျှော်စေ၏။

ဖေါ်ပြပါ၊ ခါတ်တော်တိုက်တွင်ထားရှိသော ဆင်မျိုးရွာ စေတီတော်၏ ဒေကိုးအနုဂ္ဂတန် ဌာပနာပစ္စည်းများ၊ ခိုးသားထားပြဘေးမှ လွတ်ကင်းရန် စစ်ကိုင်းမြို့၊ သီးသန့်ခဲ့ဌာနာမှ ရဲအဖွဲ့တဖွဲ့သည် အာဿည့်ကျ နေ့ဆောညပါ စောင့်ရှောက်လျက်ရှိ၏။

၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၆ ရက်နေ့ညတွင်၊ မသမာလူဆိုးတို့သည် အဆိုပါခါတ်တော်တိုက်ကိုဖွင့်ဖေါက်၍၊ ဌာပနာပစ္စည်းများကို ခိုးယူသွားကြရာ၊ ဘဏ္ဍာတော်ထိန်းအဖွဲ့အဘွင်းရေးမှူး ဦးလှဒင် (လိုပြ-၁) က၊ နံနက် ၅ နာရီအချိန်တွင် သိရှိသည့်အခါ၊ စစ်ကိုင်းမြို့ ရဲဌာနာတွင်သတင်းပေးတိုင်ကြားသဖြင့်၊ သက်ဆိုင်ရာ ရဲအရာရှိက ဤအမှုကိုလိုအပ်သလို စစ်ဆေးစုံစမ်းပြီး၊ ဘမ်းဆီးရမိသော တရားခံ မစ္စတာ အမ်၊ဘီ၊ အူးလား ပါ ၁၀ ယောက်ဘို့အား ရုံးတင်တရားစွဲဆိုသည်။ စစ်ကိုင်းမြို့မှ၊ ပဌမ ရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက တရားခံများအနက်၊ တရားခံ မောင်ကျော်ဒွန်းကိုသာ အပြစ်ပေး၍ ကျန်တရားခံများအား တရားသေသွတ်လိုက်သဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရက-မကျေနပ်၍ ဤရုံးသို့ အယူခံဝင်သည်။"

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရက ယခုအယူခံတရားလိုအပေါ်၌ အယူခံဝင်ရာတွင် တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းသည် ၎င်းအား ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၅၇(၂)/၁၁၄ အရ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်၍ ထောင်ဒဏ် ၂ နှစ်ကျခံစေခန်း အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။ ထို့ကြောင့် ယခုအယူခံဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။

အယူခံတရားလိုသည် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံသားဖြစ်ကြောင်းနှင့် ပညာရှိအစိုးရရွေးနေကြီးကဝန်ခံ၏။ သို့သော် တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းရုံး၌ တင်ပြလျောက်လဲသည့်နည်းတူ၊ အယူခံတရားလို၏ ပြစ်မှုသည် အဆိုပါ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်တွင် အကျုံးမဝင်ပါဟု ဤရုံးတွင်လည်း လျောက်လဲပြန်သေး၏။

၁၉၆၄

အမ်၊ ဘီ၊ အူးလား (ခေါ်) ဦးဘိုးစိန် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ။

ရတနာဆောင်များရှင်စေတီတော်ပိုင် ပစ္စည်းများကို ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ရန် အတွက်၊ ဘဏ္ဍာတော်သိန်း ဂေါပကအဖွဲ့ကို တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၉၂ ပါပြဋ္ဌာန်းချက် များအရ တရားရုံးကဖွဲ့စည်းခဲ့ဟန်မတူချေ။ သို့သော် ထိုပစ္စည်းများကို ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ရန်အတွက် သံဃာဂေါပကအဖွဲ့နှင့် လူဂေါပကအဖွဲ့ အသီးသီး ဖွဲ့စည်း ထားကြောင်း သက်သေ ဦးလှဒင်(လို့ပြော-၁) ၏ထွက်ဆိုချက်အရ ထင်ရှား၏။ ဦးလှဒင် သည် လူဂေါပကအဖွဲ့၏ အတွင်းရေးမှူးဖြစ်သည့် အားလျော်စွာ၊ ရတနာစေတီတော် ဌာပနာ ပစ္စည်းများကို ဖေါက်ထွင်းခိုးယူကြောင်း သိရှိရသည့်အခါ၊ စစ်ကိုင်း ရဲဌာနာသို့ စာဖြင့် တိုင်ကြား၏။

စေတီတော်ရှိ ဌာပနာပစ္စည်းများမှာ စေတီတော်အား ပုဒ္ဓဘာသာဝင်များက အာလျှပြတ် လှူဒါန်းသောပစ္စည်းများဖြစ်သဖြင့် စေတီတော် ပုဂ္ဂလိကပိုင်ပစ္စည်းများ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ထိုပစ္စည်းများကို အခြားစေတီတော်များသော်ငင်း၊ အများပြည်သူတို့သော်ငင်း ပိုင်ဆိုင်ခွင့်မရှိချေ။ ထိုပစ္စည်းများကို စေတီတော်အတွက် ဂေါပကအဖွဲ့က လက်ရှိထား၍ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက် ရလေသည်။ ယင်းသို့ ထိန်း သိမ်းစောင့်ရှောက်နေသည့်အတွင်း၊ လူမသမာမျာ ထိုပစ္စည်းများကို ခိုးယူသည် ဖြစ်ရာ၊ စေတီတော်၏အကျိုးကို ထိခိုက်နစ်နာစေသည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ဖြစ်ရာ ဦးလှဒင်သည် ဂေါပကအဖွဲ့ဝင်တဦး အနေဖြင့် ရဲဌာနာသို့ တိုင်တမ်းခြင်း ဖြစ်သည်။

အထက်ဖေါ်ပြပါအကြောင်းများကြောင့်၊ ယခုအမှုခင်းသည် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ လွတ် ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်အပိုဒ် ၁ (၂) တွင် အကဲ့ဖြတ်မဝင်ဟု ဆုံးဖြတ်ပြီး၊ အယူခံကို ပယ်လိုက်သည်။

တရားမအထွေထွေ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးရွှေတွင်

ဦးခန္တီစာရ (စောဒက)

နှင့်

ဦးဥာဏာမ ပါ ၃ (စုဒိတကများ)*

† ၁၉၆၄

နိုဝင်ဘာလ ၁၈ ရက်။

ဝိနိစ္ဆယဋီကာနှင့် ဝိနိစ္ဆယအက်ဥပဒေ၊ မရွှေပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းကို လှူဒါန်းရာ၌၊ မှတ်ပုံတင် စာချုပ်ဖြင့် ပြုလုပ်ရန်လိုအပ်ခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဝိနိစ္ဆယဋီကာနှင့် ဝိနိစ္ဆယအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၀-၃၁ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအတိုင်းဆိုလျှင် မရွှေပြောင်းနိုင်သောပစ္စည်းကို လှူဒါန်းပေးအပ်ရာ၌၊ မှတ်ပုံတင်စာချုပ်ဖြင့်သာ ပြု လုပ်နိုင်မည်ဖြစ်၏။ ယင်းသို့ ပြီဋ္ဌာန်းရသည့် အကြောင်းရင်းမှာ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေအရ၊ မရွှေပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းကို လှူဒါန်းပေးအပ်လျှင်၊ မှတ်ပုံတင် စာချုပ်ဖြင့်သာ ပြုလုပ်နိုင်ကြောင်း ပါရှိသောကြောင့်ဖြစ်သည်။

ဒေါ်အိ ပါ ၆ နှင့် ပြည်မြို့နယ် ဝိနိစ္ဆယဋီကာန ပါ ၄၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ ၁၀၇။

ဦးကံဆင့် ပါ ၆ နှင့် ဦးဇာဂရ ပါ ၇၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ ၁၃၉။

ဦးထွန်းဖေနှင့် ဦးစံလှ ပါ ၄၊ တရားရုံးချုပ်၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမ အထွေထွေ လျှောက်လွှာအမှတ် ၇၃ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

စောဒကအတွက်။ ။ဦးဘဆွေ။

စုဒိတက ၁ အတွက်။ ။ဦးဘသန်း (၁)။

စုဒိတက ၂၊ ၃ အတွက်။ ။အစိုးရရှေ့နေကြီး ဦးဘကြိုင်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ယခု ဝိဝါဒါဓိကရဏ်းမှုကို မကွေးမြို့နယ် ယာယီဝိနိစ္ဆယဋီကာနသို့ တင်သွင်းစစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်ဖြစ်ရာ၊ သက်ဆိုင်ရာ တရားဥပဒေမှာ

---

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေ လျှောက်လွှာအမှတ် ၁၀၅။

† မန္တလေးမြို့၊ နိုင်ငံတော်ဝိနိစ္ဆယဋီကာတော်၏ အမှုတွဲအမှတ်စဉ် (၇) နှစ်ပေါင်း တွင်၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၂၇ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ချမှတ်သောဆုံးဖြတ်ချက်ကို ပယ်ဖျက်ရန် အမှုခေါ်စာချွန်တော်လျှောက်လွှာ။

၁၉၆၄

ဦးခန္တီစာရ
နှင့်
ဦးဥတ္တမ ပါ ၃။

ယာယီဝိနိစ္ဆယဌာန အက်ဉ်ပဒေဖြစ်သည်။ ထိုအက်ဉ်ပဒေပုဒ်မ ၆ မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

"၆။ ။ပုဒ်မ ၄ အရ၊ ဝိနည်းခမ္မကံ၊ အဓိကရဏ်းမှုကို ကြားနာစစ်ဆေးစီရင်သည့် ယာယီဝိနိစ္ဆယဌာနသည်၊ မြို့နယ် ဝိနိစ္ဆယဌာန၏ အာဏာအားလုံးကို သုံးစွဲနိုင်သည်ဖြင့်၊ အဆိုပါ ဥပဒေပုဒ်မ ၅၊ ၇၊ ၈၊ ၁၂၊ ၁၃ (၂)၊ ၁၅၊ ၁၆၊ ၁၇၊ ၂၂၊ ၂၃၊ ၂၄၊ ၂၅၊ ၂၆ (၄) နှင့် (၅)၊ ၂၈၊ ၂၉၊ ၃၀၊ ၃၁၊ ၃၂ (၂) နှင့် (၃) ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်အဆိုပါ ဥပဒေပုဒ်မ ၃၃ အရ ပြုလုပ်သောနည်းဥပဒေများအနက်၊ ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ နည်းဥပဒေများမှတပါး အခြားနည်းဥပဒေများသည်၊ မြို့နယ် ဝိနိစ္ဆယဌာနနှင့်၊ သို့တည်းမဟုတ် ထိုဌာနဆိုင်ရာ ဝိနည်းဓိရ်ဆရာတော်များနှင့် သက်ဆိုင်သကဲ့သို့ ယာယီဝိနိစ္ဆယဌာနနှင့်၊ သို့တည်းမဟုတ် ထိုဌာနဆိုင်ရာ ဝိနည်းဓိရ်ဆရာတော်များနှင့် ဖြစ်နိုင်သမျှသက်ဆိုင်ရမည်။"

ထိုပုဒ်မ ၆ တွင် ၁၃၁၁ ခုနှစ်၊ ဝိနိစ္ဆယဌာနနှင့် ဝိနိစ္ဆယခုံအက်ဉ်ပဒေပါအချို့သော ပြဋ္ဌာန်းချက်များအတိုင်း လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည်ဟု သဘ်မှတ် ပြဋ္ဌာန်းထားလေသည်။ ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များအနက်ယင်းအက်ဉ်ပဒေပုဒ်မ ၃၀-၃၁ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ရည်ညွှန်း၍ ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များအတိုင်းသည်၊ လိုက်နာကျင့်သုံး ရမည်ဟုပါရှိလေသည်။ ၁၃၁၁ ခုနှစ်၊ ဝိနိစ္ဆယဌာနနှင့် ဝိနိစ္ဆယခုံ အက်ဉ်ပဒေပုဒ်မ ၃၀-၃၁ တို့ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

"၃၀။ ။ဤဥပဒေ အခြားနေရာများတွင် မည်သို့ပင် ပါရှိစေကာမူ၊ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဉ်ပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်တခုခုအရ စည်းကမ်းသတ်မှတ်ထားသည့်ကာလအပိုင်းအခြား ကုန်လွန်ပြီးသည့်အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်စေ၊ မှတ်ပုံတင်အက်ဉ်ပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်တစုံတခုရှိနေသည့် အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်စေ၊ ဤဥပဒေ အာဏာတည်သည့်နေ့တွင် တရားမရုံး၌ တရားစွဲဆိုခြင်းမပြုနိုင်သည့် ဝိနည်းခမ္မကံအဓိကရဏ်းမှု တစုံတခုကို မည်သည့်ဝိနိစ္ဆယဌာနကမှ လက်မခံရ။"

"၃၁။ ။(၁) မှတ်ပုံတင် အက်ဉ်ပဒေတွင် မည်သို့ပင် ပါရှိစေကာမူ၊ မဇ္ဈိမပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းတစုံတရာကို ဝိနည်းတော်နှင့်အညီ လျှုဒါန်းလွှဲပြောင်းသည့်အခါ၊ ထိုပစ္စည်းကို လျှုဒါန်းလွှဲပြောင်းပေးသူနှင့် လက်ခံသူတို့က စာချုပ်စာတမ်းချုပ်ဆိုရေးမှတ်ပြီးလျှင် ဆိုင်ရာ မြို့နယ်ဝိနိစ္ဆယဌာနတွင် ထို စာချုပ်စာတမ်းကို မှတ်ပုံတင်နိုင်သည်။ ထိုဝိနိစ္ဆယဌာနက ယင်းသို့လျှုဒါန်း

၁၉၆၄

ဦးခန္တီစာရ
နှင့်
ဦးဥတ္တမ ပါ ၃။

လွှဲပြောင်းခြင်းသည် ဝိနည်းတော်နှင့်လျော်ညီသည်ဟု ကျေနပ်လျှင်၊ အဆိုပါ စာချုပ်စာတမ်းကို မှတ်ပုံတင်ပေးရမည်။ ထို့ပြင် ထိုဝိနိစ္ဆယဌာနက ယင်းသို့ မှတ်ပုံတင်သည့် စာချုပ်စာတမ်း၏ မိတ္တူကို ဆိုင်ရာ မှတ်ပုံတင်အရာရှိရုံးသို့ ထိန်းသိမ်းထားရန်နှင့် လိုအပ်သည့်အတိုင်း ဆောင်ရွက်ရန်ပေးပို့ရမည်။

(၂) အခြားတည်ဆဲ ဥပဒေတခုခုတွင် မည်သို့ပင်ပါရှိစေကာမူ မရွှေမပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းတစုံတရာကို ဝိနည်းတော်နှင့်အညီ လှူဒါန်းလွှဲပြောင်းခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်းသည့်စာချုပ်စာတမ်းအတွက် ကျသင့်သော တံဆိပ်တော်ခေါင်းခွန်နှင့် ၎င်းကိုမှတ်ပုံတင်သည့်အတွက် ကျသင့်သော အခကြေးငွေတစုံတရာကို ပေးဆောင်ရန်မလိုစေရ။

(၃) မရွှေမပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းတစုံတရာကို ဝိနည်းတော်နှင့်အညီ လှူဒါန်းလွှဲပြောင်းခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်းသည့်စာချုပ်စာတမ်း တစုံတရာကို ပုဒ်မခွဲ (၁) အရ၊ ဆိုင်ရာ ဝိနိစ္ဆယဌာနတွင် မှတ်ပုံတင်ခြင်းသည်ပင်လျှင်၊ မှတ်ပုံတင် အက်ဥပဒေကိစ္စမျှားအလို့ငှါ မှတ်ပုံတင်အာဏာရှိ၏ ရုံးတွင် မှတ်ပုံတင်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူရမည်။"

ယင်းပြဋ္ဌာန်းချက်မျှားအရဆိုလျှင်၊ မရွှေမပြောင်းနိုင်သောပစ္စည်းကို လှူဒါန်းပေးအပ်ရာ၌ မှတ်ပုံတင်စာချုပ်ဖြင့်သာ ပြုလုပ်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ ပြဋ္ဌာန်းရသည့်အကြောင်းရင်းမှာ၊ ပစ္စည်းပြောင်းလွှဲရေး အက်ဥပဒေအရ မရွှေမပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းကိုလှူဒါန်းပေးအပ်လျှင် မှတ်ပုံတင်စာချုပ်ဖြင့်သာ ပြုလုပ်နိုင်ကြောင်း ပါရှိသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ဤအချက်ကို ဝိနိစ္ဆယဌာနများ စတင်တည်ထောင်ခြင်း မပြုမီကပင် အသိအမှတ်ပြု၍ သာသနာရေးဆိုင်ရာ ပစ္စည်းမျှားနှင့်လည်း လိုက်နာကျင့်သုံးခဲ့ကြလေသည်။

ထို့ပြင်လည်း ယာယီဝိနိစ္ဆယဌာန၊ ဝိနိစ္ဆယဌာနနှင့် ဝိနိစ္ဆယခုံအသီးသီးတို့သည် သက်ဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေမျှားအရ တည်ထောင်ထားသည်ဖြစ်ရာ၊ ထိုအက်ဥပဒေမျှားက တားမြစ်ထားသည့်အရာမျှားဌ ထိုတားမြစ်ချက်မျှားကို ကျော်လွန်၍ ဆုံးဖြတ်ခြင်းပြုနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။

ဤမှုခင်းမှာ ယခုကွယ်လွန်သူ ဦးစန္ဒိမာက မကွေးခရိုင်၊ မကွေးမြို့နယ်၊ မိချောင်းရဲမြို့ရှိ မိမိဆသန္တကပိုင် မှန်ကျောင်းတိုက်ခေါ် ကျောင်းတိုက်တွင်၊ စုဒိတက ဦးခန္တီစာရသည်၊ ဆန့်ကျင်နေထိုင်သည်ဆိုကာ အရေးယူရန်အတွက်၊ မကွေးမြို့ ယာယီဝိနိစ္ဆယဌာနသို့ မေတ္တာရပ်ခံရာ၊ ယာယီဝိနိစ္ဆယဌာနက အဆိုပါကျောင်းတိုက်ကို ဦးစန္ဒိမာ

၁၉၆၄
ဦးခန္တီစာရ
နှင့်
ဦးဥတ္တမ ပါ ၃။

ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း။ ဦးခန္တီစာရသည် ထိုခကျောင်းတိုက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အခင့်အရေး တစုံတရာပိုင်ဆိုင်ခွင့်မရှိရကား၊ ဦးစန္ဒိမာ၏ ဆုံးမသြဝါဒကိုခံယူလျက် ခူရန့်ပါးကို ပွါးများ အားထုတ်ခနဆိုင်ရမည်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် အဆုံးအဖြတ်ပြုတော် မူကြ၏။ ထိုအဆုံးအဖြတ်ကို မကျေနပ်သဖြင့်၊ ဦးခန္တီစာရ မန္တလေးမြို့ နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာနသို့ စောဒနာဝင်ရာတွင်၊ နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာနက ထိုအဆုံးအဖြတ်ကို အနည်းငယ် ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲပြီး အတည်ပြုတော်မူလိုက်ကြ၏။

အမှုအတောအတွင်း ဦးစန္ဒိမာ ပျံလွန်တော်မူသဖြင့်၊ ဆသန္တကဝင်တဦးဖြစ်သည် ဆိုသော ယခု ပဌမ စုဒိဘက ဦးဥတ္တမသည် အမှုတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့၏။

ဤရုံးတွင် ဦးခန္တီစာရ၏ ပညာရှိရွေနေကြီးက အချက်ဘချက်ကိုသာ တင်ပြလျောက်လဲ၏။ ထိုအချက်မှာ အထက်၌ဖော်ပြခဲ့သော ယာယီဝိနိစ္ဆယဌာန အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ နှင့် ၁၃၁ ခုနှစ်၊ ဝိနိစ္ဆယဌာနနှင့် ဝိနိစ္ဆယခုံအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၀ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ ဤအမှုပါကျောင်းတိုက်ကို ပေးကမ်းလှူဒါန်းသည်ဆိုရာ၌ မှတ်ပုံတင်စာချုပ်ဖြင့် ပြုလုပ်ခြင်းမရှိသောကြောင့်၊ ယာယီဝိနိစ္ဆယဌာနက ဦးစန္ဒိမာ တင်သွင်းသော ဝိဝါဒါဓိကရဏ်းမှုကို အဆုံးအဖြတ်မပြုနိုင်ကြောင်းနှင့် လျောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဤအချက်ကို ဦးဥတ္တမ၏ ပညာရှိရွေနေကြီးနှင့် ယာယီ ဝိနိစ္ဆယဌာနနှင့် နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာနအတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သော ပညာရှိ အစိုးရရွေနေကြီး ကဝန်ခံ၏။ ဒေါ်အိ ပါ ၆ နှင့် မြဲည်မြို့ မြို့နယ်ဒိနိစ္ဆယဌာနပါ ၇ အမှု(၁)။ ဦးကံဆင့် ပါ ၆ နှင့်ဦးဇာဂရပါ ၇ အမှု (၂) နှင့် ဦးထွန်းဖေ နှင့် ဦးစံလှပါ ၇ အမှု (၃) တို့တွင် ဤအချက်ကိုအဆုံးအဖြတ်ပြုပြီးဖြစ်သည်။

အထက်ဖော်ပြပါ တရားဥပဒေ အချက်အလက်များကို ယာယီဝိနိစ္ဆယဌာနသို့ သော်၎င်း၊ နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာနသို့သော်၎င်း မည်သူတဦးတယောက်မျှ တင်ပြခဲ့ဟန် မတူချေ။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုလျှင်၊ အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ယာယီဝိနိစ္ဆယဌာနနှင့် နိုင်ငံတော်ဝိနိစ္ဆယဌာနတို့သည် အဆိုပါပုဒ်မ ၃၀ အရ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ကျော်လွန်၍ အဆုံးအဖြတ်ပြုတော်မူကြသျှင်၊ ဤရုံးကမနေသာတော့ဘဲ စင်ရောက် စွက်ဖက်ရမည်သာဖြစ်သည်။

---

(၁) ၁၃၁၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ-၀၁၇။
(၂) ၁၃၂၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ-၁၃၉။
(၃) တရားရုံးချုပ်၊ ၁၃၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမ အထွေထွေ လျောက်လွှာအမှတ် ၇၃။

သို့ဖြစ်၍၊ ယာယီ ဝိနိစ္ဆယဌာနနှင့် နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာနတို့ ဆုံးဖြတ်တော်မူကြသော အဆုံးအဖြတ်များကို အမှုခေါ်စာချုပ်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

၁၉၆၄

ဦးခန္ဓီစာရု နှင့် ဦးဥတ္တမ ပါ ၃။

စောဒကနှင့်စုဒိတ်ကတို့သည် မိမိတို့၏ဘဏ္ဍာစရိတ်ကို မိမိတို့ အသီးသီးကျခံကြရမည်ဖြစ်သည်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်ရွှေတင်

† ၁၉၆၄

ဒီဇင်ဘာလ ၁၄ ရက်။

ဦးချစ်ထွန်း (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခြင်းခံရသူ)*

သီးစားချထားရေးဥပဒေပုဒ်မ (၁၁)—သက်သေစစ်ဆေးခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ပြင်းပြင်းထန်ထန် ပြောဆိုခြင်းကိစ္စ—နှောက်ယှက်ခြင်းမဟုတ်—ဥပဒေအရဒဏ်း၊ မူအရဒဏ်း အပြစ်ပေးခြင်းမပြုနိုင်။

ကျေးရွာ မြေယာကော်မိတီတခုသည် လယ်မြေအမှုတခုကို စစ်ဆေးနေစဉ်၊ သူကြီးဖြစ်သော လျှောက်ထားသူသည် သက်သေတင်ပြရန် ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်ပြီး ပြင်းပြင်းထန်ထန်ပြောဆိုရာမှစ၍၊ ကော်မိတီ အစည်းအဝေးကို ရပ်ဆိုင်းခဲ့ရရာ၊ ကော်မိတီအတွင်းရေးမှူးက လျှောက်ထားသူအား အရေးယူရန် တိုင်တန်းခဲ့လေသည်။

အောက်ရုံး တရားသူကြီးက လျှောက်ထားသူအား သီးစားချထားရေး ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁ အရ၊ ပြစ်မှု ကျူးလွန်သည်ဟုဆုံးဖြတ်ပြီး စက်ရှင်တရားသူကြီးကလည်း အယူခံကို ပလပ်ခဲ့လေသည်။ ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့် လျှောက်ထားသူက တရားရုံးချုပ်သို့ ပြင်ဆင်မှုတင်သွင်းရာ၊

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ကော်မိတီသည် ရွာသူရွာသားများနှင့် ရင်းရင်းနှီးနှီး မိသားစုစိတ်ဓါတ်ဖြင့် ပြဿနာများကို ပြေလည်စွာ စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ပေးရန် တာဝန်ရှိသည်မှာ ထင်ရှားသည်။ ရွာသားများ အနေနှင့် ဝင်ရောက်ပါဝင်ဆွေးနွေးခြင်း၊ ဝေဖန်ခြင်းတို့ကိုလည်း အားပေးသင့်သည်။

ကော်မိတီသည် မည်သည့်ပြဿနာကို စစ်ဆေးနိုင်သည်၊ မည်သည့်သက်သေကို စစ်ဆေးသင့်-မသင့်သည် စသည်တို့ကိုပါဝင် ပြောဆိုခြင်းသည် နှောက်ယှက်ဖျက်ဆီးရာ ရောက်သည်ဟု မယူဆနိုင်။

ထို့ကြောင့် လျှောက်ထားသူအား အပြစ်ပေးထားခြင်းသည် ဥပဒေအရသာမဟုတ်၊ မူအရလည်း မှားယွင်းသည်ဟု ယူဆရမည်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးလှဖေ (၁)။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။အစိုးရရှေ့နေကြီး ဦးနှစ်။

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်။ ။လျှောက်ထားသူ ဦးချစ်ထွန်း အပေါ်တွင် သံလျင်မြို့ ပဉ္စမရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ သီးစားချထားရေး

---

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၀၆ (ခ)။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၁၁၀ တွင် ချမှတ်ခဲ့သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၇ ရက် နေ့စွဲပါ သံလျင်မြို့ ပဉ္စမရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကိုပြင်ဆင်မှု။

ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁ အရ၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ကာ၊ ဒဏ်ငွေ ၃၀၀ ကျပ် ပေးဆောင်စေရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။

၁၉၆၄

ဦးချစ်ထွန်း နှင့်၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

အမှုဖြစ်ပွါးပုံတို့ကို ပညာရှိ ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ စီရင်ချက်တွင် အပြည့်အစုံ ဖေါ်ပြပြီးဖြစ်သည်။ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်ဆိုလျှင်၊ ဘုရားကုန်းကျေးရွာ မြေယာ ကော်မီတီက၊ လယ်မြေမှုတမှုကို စစ်ဆေးခဲ့သည်။ ထိုသို့ စစ်ဆေးရာ၌ ကိုအောင်မြတ် (လို့ပြ-၃)ကို၊ သက်သေတင်ရန်ပြုသောအခါ၊သူကြီး ဦးချစ်ထွန်းက မောင်အောင်မြတ်ကို ယခင်က စစ်ဆေးပြီးဖြစ်၍ ထပ်မံစစ်ဆေးရန် မလိုကြောင်းဖြင့် ကန့်ကွက်ခဲ့သည်ဟု ဆိုသည်။ ထိုသို့ ကန့်ကွက်ရာ၌ ပြင်းပြင်းထန်ထန်ပြော၍ ထိုသက်သေကို ထပ်ပြီး စစ်ဆေးနေစဉ် မြေမှုပျောက်ပြီး ရာဇဝတ်မှု၊ တရားမမှု ဖြစ်သွားနိုင်တယ်ဟု ဆိုကြောင်း။ ထို့ပြင် ခင်ဗျားတို့က ကျွန်တော့်ကို သီးစားမှု လက်ဝါးကြီးအုပ်စားတယ်ဆိုပြီးတရားတထုံးဖွင့်ချင်သလားဟု ကော်မီတီအတွင်းရေးမှူး ဦးအေးသောင်အား ပြောကြောင်း။ ထိုသို့ ဝင်ရောက်ပြောဆို နှောက်ယှက်သဖြင့် ကော်မီတီအစည်းအဝေးကို ထိုနေ့၌ဆက်၍ မကျင်းပနိုင်ဘဲ၊ ရက်ရွှေ့ခဲ့ရကြောင်း စသည်ဖြင့် ဦးအေးသောင်က တိုင်တမ်းခဲ့သည်။

ဦးချစ်ထွန်းက ခုခံရာ၌၊ ၎င်းသည် မောင်အောင်မြတ်ကို ထပ်မံ စစ်ဆေးရန် မသင့်ကြောင်း ဝင်ရောက်ပြောဆိုသည်မှာ မှန်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ရွာကော်မီတီ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးတင်က မိမိအား အမှုစစ်ဆေးရာတွင် လိုအပ်လျှင် အကူအညီပေးရန် ခေါ်သဖြင့် လိုက်သွားရာမှ၊ အကြံဉာဏ်တောင်း၍ ဤသို့ အကြံဉာဏ်ပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ခုခံသည်။ ထိုအချက်တွင် မြေယာကော်မီတီ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးတင်(ခံပြ-၂) နှင့် ဦးမောင်မောင်တင် (ခံပြ-၃)တို့က ထောက်ခံကြသည်။ အမှုများ စစ်ဆေးရာတွင် အတွင်းရေးမှူး ဦးအေးသောင်က သက်သေထွက်ချက်များကို လုံးဝမရေးနိုင်သဖြင့် ဘေးက ရေးတတ်ဖတ်တတ်သူများကို ခေါ်၍ ကူညီရေးခိုင်းရပါသည်။ ထိုသို့ကူညီခိုင်းခြင်းသည် အမှုဆောင်များ၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ဖြစ်ပါသည်။ အခင်းဖြစ်ပွါးသောနေ့က ဦးချစ်ထွန်းကို ထိုသို့ ခေါ်၍ ရေးခိုင်းရပါသည်။ အမှုဆောင်များကလည်း သဘောတူညီပါသည်။ ဦးအေးသောင်ကလည်း မကန့်ကွက်ပါ စသည်ဖြင့် မြေယာကော်မီတီ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးတင်က ထွက်ဆိုသွားသည်။ သက်သေ မောင်အောင်မြတ်ကို စစ်ဆေးပါဟု ဦးပိုးဆိုသူက ပြောသောအခါ ကော်မီတီအဖွဲ့က ကျွန်တော်တို့မှာ သီးစားအမှု စစ်ဆေးတို့ နားလည် မလည် အာဏာလည်းမရှိ မြေမှုသာ စစ်နိုင်တယ်၊ ဒါကြောင့် အဲသည်အမှုနှင့်တော့ ဆိုင်ရာ သွားလျှောက်ကြပါဟု ပြောကြောင်း၊ ကော်မီတီတွင် သီးစားမှုနှင့် ပတ်သက်၍ စစ်ဆေးနိုင်ခွင့် မရှိဟု ပြောပြချက်အရ၊ ၎င်းက ဦးချစ်ထွန်းအား မေးကြောင်း၊ ဦးချစ်ထွန်းက ကျွန်တော်

၁၉၆၄

ဦးချစ်ထွန်း နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

ဘော့ မကြားဘူးဘူး၊ တရားလိုက ပြတဲ့ သက်သေလဲမဟုတ်၊တရားခံက ပြတဲ့သက်သေလဲ မဟုတ်တဲ့အတွက်၊ စစ်ဆေးတာတော့ မကြားဘူးဘူး၊ သို့သော် ဥက္ကဋ္ဌကြီး၏ သဘောအရ၊ စစ်ဆေးလျှင်လည်း စစ်ဆေးနိုင်ကြောင်း ပြောပြပါသည်ဟု ဦးတင်က ထွက်ဆိုသည်။ ထို့ပြင် အတွင်းရေးမှူး ဦးအေးသောင်က ဦးချစ်ထွန်းအပေါ် တွင် ထိုကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ တရားစွဲဆိုခြင်းကို ကော်မိတီအနေနှင့်လည်း ခွင့်မပြုခဲ့ပါ။ အမှု စွဲဆိုပြီးနောက် အရက် ၂၀၊ ၂၅ ရက်ကြာမှ ဦးချစ်ထွန်းပြောမှ သိရပါသည်ဟု ထွက်ဆိုသည်။ ထိုကော်မိတီအနေနှင့်လည်းစွဲဆိုလိုခြင်းမရှိ။ အမှုကိုရုပ်သိမ်းလိုပါသည်ဟုရုံးသို့ လျှောက်လွှာတင်သွင်းသည်ကိုလည်း အမှုတွဲတွင် တွေ့ရသည်။

ဦးချစ်ထွန်း၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးလှဖေက၊ ဤအခြေအနေတွင် မည်သည့် ပြစ်မှုကိုမှ မကျူးလွန်နိုင်ပါ။ အနှောက်အယှက်ပေးခံရသည်ဆိုသော ကော်မိတီလူကြီးများကိုယ်တိုင်က တရားစွဲရန်ကိုလည်း သဘောမတူ၊ စွဲဆိုပြီးသော အခါ၌လည်း ရုပ်သိမ်းရန် လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ကော်မိတီများအား ဆောင်ရွက်ရန် ညွှန်ကြားချက်တို့၌ မှုခင်းများကို ရွာသူရွာသားများ တက်ရောက်နားထောင်ရန် အားပေးရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ အားပေးသည့် ရွာသူရွာသားများထဲမှ ဆွေးနွေးဝေဘန်ခြင်းကိုလည်း အားပေးရမည် ဖြစ်ကြောင်းကို ညွှန်ကြားထားပါသည်။ ထို့ကြောင့် သာမန် ရွာသားတဦးအနေနှင့် ဝင်ရောက်ပြောဆိုခြင်းသည်ပင်လျှင်၊ ကော်မိတီ၏ လုပ်ငန်းကို နှောက်ယှက်ပါသည်ဟု ယူဆရန် မသင့်ပါ။ ယခုမူ ဦးချစ်ထွန်းသည် ကော်မိတီ၏ ဘိတ်ကြားချက်အရ၊ အမှုစစ်ဆေးရာတွင် သွားရောက် ကူညီရင်းနှင့် ဥက္ကဋ္ဌက အကြံဉာဏ်တောင်း၍ ပြောဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအချက်တို့အရ၊ ပြစ်မှု မမြောက်ပါဟု လျှောက်လဲသည်။

ဦးချစ်ထွန်းက သံလျင်မြို့ ပဉ္စမရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီး၏ အမိန့်မှ အယူခံဝင်ရာ၊ ဟံသာဝတီ ပညာရှိ စက်ရှင် တရားသူကြီးက အယူခံကို အကျဉ်းနည်းအားဖြင့် ပလပ်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ပေါ်ပေါက်သော အကြောင်းအရာများအရ၊ ဦးချစ်ထွန်းသည် ပြစ်မှုကျူးလွန်သည် မကျူးလွန်သည်ကို ဥပဒေကြောင်းအရ၊ စဉ်းစားရန် ရှိသေးသည်။

ပညာရှိ အစိုးရ ရွှေနေကြီး ဦးနှစ်က၊ ကော်မိတီကိုယ်တိုင်ကလည်း တိုင်တန်းခြင်းမရှိ၊ အမှုကို ရုပ်သိမ်းလိုသည်။ ကော်မိတီ၏ ဥက္ကဋ္ဌကိုယ်တိုင်ကသည်း ဦးချစ်ထွန်းသည် ကော်မိတီကို ကူညီရန် လာရောက်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ထွက်ဆိုထားပြီးဖြစ်သဖြင့်၊ ပြစ်မှုထင်ရှားတွေ့ရှိထားခြင်းနှင့် ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ထားခြင်းတို့ကို ဖယ်ဖျက်ခရန် ခဲယဉ်းပါသည်။ ရည်ညွှန်းသော ဥပဒေပုဒ်မများနှင့် အပြစ်ပေးထားခြင်းသည် များယွင်းသည်ဟုသာ၊ ဝန်ခံချန် ရှိပါသည်ဟု လျှောက်ထားသည်။

၁၉၆၄

ဦးချစ်ထွန်း နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

ကော်မိတီများသို့ ညွှန်ကြားခဲ့သည်များအရ၊ ကော်မိတီသည် ရွာသူရွာသားများနှင့် ရင်းရင်းနှီးနှီး မိသားစုစိတ်ဓါတ်ဖြင့် ပြဿနာများကို ပြေလည်စွာ စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ပေးရန် နီးစပ်ရာဝန်ရှိသည်မှာ ထင်ရှားသည်။ ရွာသားများအနေနှင့် ဝင်ရောက် ပါဝင် ဆွေးနွေးခြင်း၊ ဝေဘန်ခြင်းတို့ကိုလည်း အားပေးသင့်သည်။ သို့မှသာ လျှင်ရွာသားများသည် ရွာရေး ရွာမှုတွင် ကိုယ်ထိ လက်ရောက် ပါဝင် စီမံနိုင်ပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် ကော်မိတီသည် လုပ်ငန်းများကို ပျက်စီးရာ ပျက်စီးကြောင်းဖြင့်၊ နှောက်ယှက်ခြင်းမျိုးကို ပိတ်ပင် တားဆီးရန် ဖြစ်သော်လည်း ကော်မိတီသည် မည်သည့်ပြဿနာကို စစ်ဆေးနိုင်သည်၊ မည်သည့် သက်သေကို စစ်ဆေးသင့် မသင့်သည် စသည်တို့ကို ပါဝင် ပြောဆိုခြင်းသည် နှောက်ယှက်ဖျက်ဆီးရာ ရောက်သည်ဟု မယူဆနိုင်။ ထိုကဲ့သို့ ယူဆလျှင် နောင်တွင် ရွာသူရွာသားများသည် ဝင်ရောက် ပြောဆိုဆွေးနွေးလျှင် နှောက်ယှက်ဖျက်ဆီးမှုဖြင့် ရာဇဝတ် ပြစ်ဒဏ် သင့်လိမ့်မည်ဟု ကြောက်ရွံ့စိုးရိမ်ကာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြတော့မည်မဟုတ်ပေ။ ကော်မိတီ၏ အစည်းအဝေးများ မှုခင်းစစ်ဆေးရာ၌လည်း လာရောက်ကြလိမ့်မည်မဟုတ်ပေ။ ထို့ကြောင့် ဤအမှုသွား အမှုသာများအရ၊ ဦးချစ်ထွန်းအပေါ် တွင် အပြစ်ပေးထားခြင်းသည် ဥပဒေအရသာ မဟုတ်၊ မူအရလည်း မှားယွင်းသည်ဟု ယူဆရပေမည်။

အထက်ပါ အကြောင်းတို့ကြောင့် ပြင်ဆင်မှုကို လက်ခံ၍ မူလရုံး၏ ပြစ်မှုထင်ရှားတွေ့ရှိထားခြင်းနှင့် ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ထားခြင်းတို့ကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။ ဦးချစ်ထွန်းက ဒဏ်ငွေ ပေးဆောင်ပြီးဖြစ်က၊ ၎င်းအား ထိုငွေများကိုပြန်အပ်ရန် ဖြစ်သည်။

တရားမအထွေထွေလျှောက်လွှာ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး၊ တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင် နှင့် တရားသူကြီး ဦးကျော်ဇံဦး တို့ ရှေ့တွင်

† ၁၉၆၄ ဒီဇင်ဘာလ ၁၀ ရက်။

ဦးဇာဂရ (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ဦးသောဘိတ ပါ ၅ (လျှောက်ထားခံရသူ) *

ဝိနိစ္ဆယခုံရုံး၏အာဏာ၊ လွှဲအပ်သောကိစ္စကိုသာ ဆုံးဖြတ်ရန်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဝိနိစ္ဆယခုံသည် မိမိတို့အား လွှဲအပ်သောပြဿနာကိုသာ ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

ထို့ကြောင့် အမှု၏အဆိုလွှာတွင် အခင်းဖြစ် ကျောင်းကြီးနှင့် အရာမ်တို့သည် ပဂ္ဂလိက ဖြစ်သည်။ သံဃိကဖြစ်သည်ကိုသာ ဆုံးဖြတ်ရန် မေတ္တာရပ်ခံထားလျှင်၊ ဤကိစ္စကို ကျော်လွန်၍ ဆုံးဖြတ်ရန်မလို။

ဦးဂန္ဓမာ နှင့် **မန္တလေးမြို့ နိုင်ငံတော်ဝိနိစ္ဆယခုံ ပါ ၄၊** တရားရုံးချုပ်၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ အထွေထွေလျှောက်လွှာအမှတ် ၁၆၇ ကို ရည်ညွှန်း၍ ခွဲခြားရှင်းလင်းသည်။

စောဒကအတွက်။ ။ဦးဘသန်း (၁)။
စုဒိတက ၁၊ ၂၊ ၃ တို့အတွက်။ ။ဦးဘကြိုင်။
စုဒိဟက ၄ အတွက်။ ။ဦးလှစိန်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဆိုကြီး။ ။စုဒိတက အမှတ် ၄ ဦးဥဂ္ဂံသက သနပ်ပင်မြို့ရှိ အောက်ကျောင်းကြီးနှင့် အရာမ်များသည် အာရာမိက သံဃိကကျောင်း ဖြစ်ပါလျက်၊ ဦးမင်္ဂလာစရိယ နှင့် ဦးသောဘိန္ဒတို့က မိမိတို့ပိုင် ပဂ္ဂလိကကျောင်းဖြစ်သည် ဆိုကာ၊ ယခုစောဒက ဦးဇာဂရအား အပ်နှင်းခဲ့သည်ဟု အဆိုပြုပြီး၊ ထိုကျောင်းသည် ပဂ္ဂလိကဖြစ်သည်၊ သံဃိကဖြစ်သည်ကို ဆုံးဖြတ်ရန် အတွက်၊ သနပ်ပင်မြို့ ဝိနိစ္ဆယဌာနသို့ မေတ္တာရပ်ခံ၏။ ဦးဇာဂရက ထိုပိဝါဒါဓိကရဏ်းမှုကို မြို့နယ် ဝိနိစ္ဆယ-

---

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမ အထွေထွေ လျှောက်လွှာအမှတ် ၈၆။

† ပဲခူးမြို့၊ ဝိနိစ္ဆယခုံရုံးတော်၏ အမှုတွဲအမှတ်စဉ် ၁ တွင်၊ ၁၃၂၆ ခုနှစ်၊ပဌမဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၆ ရက်၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၃၀ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ချမှတ်သောဆုံးဖြတ်ချက်ကို ပယ်ဖျက်ရန် အမှုခေါ်စာချုပ်တော်လျှောက်လွှာ။

ဌာနတွင် အဆုံးအဖြတ် မပြုသင့်ကြောင်း နှင့် ကန့်ကွက်ရာ၊ ဝိနိစ္ဆယခုံရုံး ဖွဲ့စည်းပုံဥပဒေ၏။ အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ဝိနိစ္ဆယခုံရုံးက ထိုမှုခင်းကို မစစ်ဆေးဖြစ်သဖြင့်၊ နောက်ဆုံးတွင် ဝိနိစ္ဆယခုံဘရပ် ဖွဲ့စည်းရ၏။ ဝိနိစ္ဆယခုံက အောက်ပါအတိုင်း အမိန့်ချမှတ်ပိုက်၏။

၁၉၆၄

ဦးဇာဂရနှင့် ဦးသောဘိတပါ ၅။

"၁။ သနပ်ပင်မြို့ အောက်ကျောင်းကြီးသည်၊ သံဃိကကျောင်း ဖြစ်သောကြောင့်၊ ဗဟုပကာရဂုဏ်၊ ဂုဏဝိသိဋ္ဌဂုဏ်၊ ဝုစ္စာရဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ၍ ယခု အချိန်ဘိုင်အောင်၊ ခုဝဝါသ အဖြစ်ဖြင့် ၂၆ နှစ်ဘိုင်တိုင်၊ သီဘင်သုံးနေထိုင်စောင့်ရှောက် လာခဲ့သော၊ ဦးဥဂ္ဂံသ သည်သာသျှင်၊ ကျောင်းနှင့် တကွ၊ အရာမ်ကိုပါ၊ ခုဝဝါသအဖြစ်ဖြင့်၊ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက် ပိုင်ခွင့်ရှိစေ။

၂။ ၎င်းကျောင်းတိုက် အဘွင်း နေထိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ် အားလုံးတို့သည်၊ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသော၊ ဘုန်းတော်ကြီး ဦးဥဂ္ဂံသ၏ သြဝါဒအတိုင်း လိုက်နာ၍ နေလိုက နေထိုင်ကြစေ။"

ထိုအဆုံးအဖြတ်ကို မကျေနပ်သဖြင့်၊ ဦးဇာဂရသည် အမှုခေါ် စာချွန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန် ယခုကျွန်ုပ်ရုံးသို့ မေတ္တာရပ်ခံခြင်းဖြစ်သည်။ ဦးဇာဂရ၏ သစ္စာပြုလွှာတွင် အကြောင်းအမျိုးမျိုးပြ၍၊ ထိုအဆုံးအဖြတ်ကို ပယ်ဖျက်ရန် မေတ္တာရပ်ခံခဲ့၏။ သို့သော် ၎င်း၏ ပညာရှိ ရှေနေကြီးသည် ဤချုံးဥ အချက်နှစ်ချက်ကိုသာ အဓိကထား၍တင်ပြလျှောက်လဲ၏။ ပဌမအချက်မှာ နောက်ဆုံး ဝိနိစ္ဆယခုံပဲ့ရာဌ အာဏာမရှိဘဲဖွဲ့စည်းခဲ့သဖြင့်၊ ထိုခုံသည် ဤမှုခင်းကို မစစ်နိုင်ကြောင်းနှင့် လျှောက်လဲခြင်းဖြစ်သည်။ သို့သော် ထိုနောက်ဆုံး ဝိနိစ္ဆယခုံ ကြားနာစစ်ဆေး ဆုံးဖြတ်သည်ကို ဦးဇာဂရ ကန့်ကွက်ခြင်း မပြုခဲ့ချေ။ ယင်းသို့ဖြစ်ရာ အမှုရုံးနိမ့်သည့် အခါကျမှ ထိုဝိနိစ္ဆယခုံဌ စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ရန် အာဏာမရှိကြောင်းနှင့် ယခုဘင်ပြ လျှောက်လဲသည်ကို ဤရုံးက လက်မခံနိုင်ပေ။ **ဦးဥဏ္ဏာဇန္ဓဇ နှင့် နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယ ဌာနပါ ၄ အမှု** (၁)။ တွင် ဤအတိုင်းပင် အဆုံးအဖြတ် ပြုခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

ဒုတိယလျှောက်လဲချက်မှာ မူလက ဦးဥဂ္ဂံသသည် ဝိဝါဒါဓိကရုဏ်းမှု စွဲဆိုရာဌ အဆိုလွှာတွင် အခင်းဖြစ် သနပ်ပင်မြို့ အောက်ကျောင်းကြီးနှင့် အရာမ်တို့သည် ပဂ္ဂလိကဖြစ်သည်၊ သံဃိကဖြစ်သည်ကိုသာ ဆုံးဖြတ်ရန် မေတ္တာရပ်ခံခဲ့ ပါလျက် ဝိနိစ္ဆယခုံသည် ထိုအောက်ကျောင်းကြီးသည် သံဃိက ကျောင်းဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်သည့်အပြင်၊ ဦးဥဂ္ဂံသသည်သာသျှင် ကျောင်းနှင့်တကွ အရာမ်ကိုပါ ခုဝဝါသအဖြစ်ဖြင့် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက် ပိုင်ဆိုင်ခွင့် ရှိစေရန်နှင့် ထိုကျောင်းတိုက်

(၁) ၁၉၅၄-ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ တရားလွှတ်တော်ချုပ် စာ ၆၁။

၁၉၆၄

ဦးဇာဂရနှင့် ဦးသောဆိတပါ ၅။

အတွင်းနေထိုင်သော ပဂ္ဂိုလ်အားလုံးတို့သည်၊ ယင်းသို့ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသော ဘုန်းတော်ကြီးဦးဥဂ္ဂံသ၏ ဩဝါဒအတိုင်း လိုက်နာ၍ နေလိုကနေထိုင်ကြစေရန် အဆုံးအဖြတ်ပြုခဲ့သည်မှာ၊ မိမိတို့အား လွဲအပ်သည့်မူခင်းထက် ကျော်လွန်ပြီး အဆုံးအဖြတ်ပြုတော်မူကြသဖြင့် အာဏာမရှိဘဲ ဆုံးဖြတ်ကြသည်ဖြစ်ရာ၊ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်များကို အမှုခေါ် စာချွန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ယင့်ကြောင်းနှင့် လျောက်လဲခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤလျောက်လဲချက်ကို လက်ခံရပေမည်။ ဝိနိစ္ဆယခုံသည် မိမိတို့အား လွဲအပ်သည့် ပြဿနာကိုသာ ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် ရှိပေသည်။ ဦးဥဂ္ဂံသ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက ဤရုံး ဦးဂန္ဓမာ နှင့် **မန္တလေးမြို့ နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယခုံပါ ၄ တို့အမှု** (၂)။ ကိုရည်ညွှန်း၍ ထိုအမှုတွင်လည်း ဝိနိစ္ဆယဌာနက သံဃိကကျောင်းအတွက် ရက္ခိတဂေါပိတခန့်အပ်သည်ကို ပယ်ဖျက်ခြင်း မပြုခဲ့ကြောင်းနှင့် လျောက်လဲ၏။ သို့သော် ထိုအမှုတွင် အမှုပါ သံဃိကကျောင်းကို အုပ်ချုပ်ရန်အတွက် ရက္ခိတဂေါပိတခန့်အပ်ရန် စောဒကက မေတ္တာရပ်ခံခဲ့သည်။ ဤအမှုပါ အခြင်းအရာနှင့် မတူချေ။

ထို့ကြောင့် ဝိနိစ္ဆယခုံ အဆုံးအဖြတ်ပြုသည့် သနပ်ပင်မြို့ အောက်ကျောင်းကြီးနှင့် အရာမ်တို့သည် သံဃိက ဖြစ်သည်ဆိုသည့် အချက်မှတပါး အခြားအချက်များမှာ၊ ဆုံးဖြတ်ချက်များ မဟုတ်။ ဩဝါဒများသာ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆ ရမည် ဖြစ်ကြောင်း ဤရုံးကသတ်မှတ် ပြဋ္ဌာန်းလိုက်ပြီး၊ မေတ္တာရပ်ခံလွှာကို စရိတ်မရှိ ပယ်လိုက်သည်။

(၂) တရားရုံးချုပ်၊ ၁၉၆၃ ခု၊ တရားမအထွေထွေ လျောက်လွှာအမှတ် ၁၆၇။

တရားမအယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးရှေ့တွင်

ဦးတိုက်ကောင်း (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ပါ ၂ (အယူခံတရားခံများ)*

† ၁၉၆၄
— —
အောက်တိုဘာ
၃၀ ရက်။

အာဃာတထား၍ စွဲဆိုသည်ဟုဆိုသော အမှု—တရားလိုကပြသရန် လိုအပ်သော အချက်များ—ရာဇဝတ် တရားသူကြီး၏ ပစ္စည်းထိန်းခန့်ရန်အာဏာ—ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ (၇၂-၁၈)—ပေါ့လျော့မှုရှိ မရှိကိစ္စ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အာဃာတထား၍ ဖွင့်လှစ်စွဲဆိုသည်ဟု စုတ်စွဲကာ လျော်ကြေးရရှိရန် စွဲဆိုသော အမှုတခုတွင် တရားလိုက မိမိအပေါ်သို့ ဖွင့်လှစ်တိုင်တန်းသော အမှုသည်၊ အာဃာတထား၍ ဖွင့်လှစ် ကြောင်း၊ ယုတ္တိမရှိဘဲ တိုင်တန်းကြောင်းတို့ကို အထင်အရှားပြသရန် လိုအပ်သည်။

မိုအာမက်အာမင် နှင့် ဂျိုဂင်တရာကူးမား၊ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်) ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ပရီဗီကောင်စီ စာ ၁၀၈ ကို ရည်ညွှန်း၍လိုက်နာသည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ရာဇဝတ် တရားသူကြီးတဦးသည်၊ မရွေ့ပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းတခုနှင့်စပ်လျဉ်း၍၊ ပစ္စည်းထိန်းခန့်ရာတွင် ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ (၇၂-၁၈) တွင် အပ်နှင်းထားသော အာဏာအရ ဆောင်ရွက်ခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ ပေါ့လျော့မှုမရှိလျှင် ၎င်းအပေါ် တရားစွဲခြင်း မပြုနိုင်။

ယခုအမှုတွင် တရားလို၏ဆန့်စက်ကို လုပ်ကိုင်ရန် ပစ္စည်းထိန်းခန့်အပ်လိုက်သောသူအား တရားလို ကိုယ်တိုင်က ကိုယ်စားလှယ်စာ ပေးအပ်ခဲ့ဘူးရာ၊ ၎င်းအား ခန့်အပ်ရာ၌ ပေါ့လျော့မှုရှိသည်ဟု မဆိုနိုင်။

David Geddis v. *Proprietors of the Bann Reservoir, Law Report* 1877-8 အယူခံမှုများအတွဲ ၃၊ စာ ၄၃၀-၄၅၅။

Ramchandran Nagaran Rice and Oil Mill Ltd. Gava v. *The Municipal Commissioners of the Purulia Municipality, L.L.R.* ပတ္တနာအတွဲ ၂၂၊ စာ ၃၅၉။

အယူခံတရားလိုအတွက် ။ ။ဦးကျော်မြင့်။

အယူခံတရားခံများအတွက် ။ ။ဦးမျိုးခင်။

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမပဋမအယူခံမှု ၇၀။

† ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၁၃၀ တွင် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၂၁ ရက်နေ့စွဲပါ တရားလွှတ်တော် မူလဘက်ရုံး၊ ဒေါက်တာ ဦးမောင်မောင် ရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီဂရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၄

ဦးတိုက်ကောင်း
ဌ
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
ပါ ၂။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ယခုအမှုပါ အကြောင်းခြင်းရာလိုရင်း အကျဉ်းချုပ်မှာ၊ ၁၉၅၄ ခုနှစ်မှစတင်၍၊ အယူခံဘရားသို ဦးတိုက်ကောင်းသည်၊ ရွှေဘိုခရိုင် ရေဦးမြို့ရှိ မိမိပိုင် ရတနာသုဇေခေါ် ဆန်စက်သုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်ရန်အတွက်၊ နိုင်ငံတော်ကောက်ပဲသီးနှံရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့ (ဤမှနောက်တွင် အဖွဲ့ဟုခေါ်မည်)ထံ ဆန်စက်ကို အပေါင်ပေးသွင်းပြီး၊ ငွေ ၃၀,၀၀၀ ချေးယူ၍၊ အဖွဲ့အတွက် အဖွဲ့ပိုင်စပါးများကို ဆန်ကြိတ်ခဲ့ရာ၊ ဆန်အိတ်ရေ ၂,၀၁၀ ကျော်ကြိတ်ပြီး၍ စပါးတင်းရေ ၁,၇၁၇ တင်းသာကျန်ရှိတော့၏။ ထိုစပါးများကို ဦးတိုက်ကောင်း၏ ဆန်စက်ဝင်း အတွင်းရှိ အဖွဲ့ပိုင်ဂိုဒေါင်တွင် သိုလှောင်ထား၏။ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁၂ ရက်နေ့တွင် ထိုစဉ်က ရေဦး နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်အဖြစ် အမှုထမ်းနေသူ ဦးတင်ညွန့် (ခံပြ-၂)၊ သခင်အေးမောင်ကြီး (ခံပြ-၃)၊ ဆန်စက်ပိုင်ရှင် သခင် တင်မောင် (ခံပြ-၄) ၊ သူကြီး ဦးဘအေး (ခံပြ-၅)၊ ကုန်သည် ဦးချစ် (ခံပြ-၆) နှင့်အဖွဲ့ အင်စပိတ်တော်ကြီး ဦးစိုးမြင့် (ခံပြ-၇) တို့သည် ရေဦးမြို့အတွက် ဖွဲစည်းထားသောအဖွဲ့၏ လုပ်ငန်းမှားကို ကွပ်ကဲရသည့် ကြီးကြပ်ရေး အဖွဲဝင်များအဖြစ် ဦးတိုက်ကောင်း၏ ဆန်စက်သို့ သွားရောက်စစ်ဆေးကြ၏။ အဖွဲ့ပိုင် ဂိုဒေါင်တွင် အဖွဲ့၏စပါး စိုးစင်းမျှ မတွေ့ကြရချေ။ စက်ဝင်းအတွင်းသို့က်သံရှာဖွေကြရာ ထိုဂိုဒေါင် အနီး၌စပါးလှည်း ၇ စီးမျှတွေ့ရှိ၍၊ ထိုလှည်းများပေါ်ရှိ စပါးနှင့် ဂိုဒေါင်တွင်းသို့ သွင်းပြီးစပါးအနည်းငယ်နှစ်ရပ်စုစုပေါင်း တင်းရေ ၁၇၅ တင်းမျှရှိကြောင်းတွေ့ရှိကြ၏။ ထို့ပြင်လည်း စက်ဝင်းအတွင်းတွင် စပါးတင်းရေ ၃၀၀ မျှရှိစပါးပုံတွေ့ရာ ထိုစပါးပုံအနီး၌ တွေ့ရှိသော မာမက်ခန်ဆိုသူက ထိုစပါးမှာ မိမိပိုင်စပါးဖြစ်ကြောင်း ပြောကြား၏။ ထိုသို့တွေ့ရှိသော စပါးများမှာ စပါးသစ်များဖြစ်၍ အဖွဲ့ပိုင်စပါး ဟောင်းများ မဟုတ်နိုင်ချေ။ ပျောက်ဆုံးနေသည့် စပါးမှာ အဖွဲ့ပိုင် ရွှေဘို လုံးသေး စပါးတင်းရေ ၁,၇၁၇ တင်းဖြစ်၏။

ယင်းသို့အဖွဲ့ပိုင်စပါး ၁,၇၁၇ တင်းပျောက်ဆုံးနေကြောင်း တိုင်ကြားစာရရှိသောအခါ ရွှေဘိုမြို့ရှိ အဖွဲ့၏သက်ထောက် ဇုံမန်နေဂျာ ဦးသုတိုး (ခံပြ-၁) သည်၊ အဆက်အရာရှိများထံ တင်ပြအစီရင်ခံရာတွင်၊ အထက်အရာရှိများက တိုင်ကြားချက်ဖွင့်ရန် ညွှန်ကြားသဖြင့်၊ ဦးတိုက်ကောင်း အပေါ်၌ ပြည်သူပိုင်ပစ္စည်း ကာကွယ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ (၁)အရ၊ တိုင်ကြားသည်တွင်၊ ရေဦးရဲဌာနက အမှုစုံစမ်းစစ်ဆေးပြီးလျှင်၊ ဦးတိုက်ကောင်းအား ရှာဖွေရာ မတွေ့သဖြင့်၊ ၎င်း အပေါ်၌ ပြည်သူပိုင် ပစ္စည်းကာကွယ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ (၁) နှင့်ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၁၂ အရ၊ အမှုတင်၏။ ရာဇဝတ်တရားသူကြီးသည် လိုအပ်သော သက်သေများကို ဆင့်ခေါ် စစ်ဆေးပြီးနောက်၊ ဦးတိုက်ကောင်း တိမ်းရှောင်

၁၉၆၄

ဦးတိုက်ကောင်း နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ပါ ၂။

နေကြောင်း တွေ့ရှိသဖြင့်၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၅၁၂ အရ၊ [ဆက်လက်အရေးယူရာတွင်၊ ထိုကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၈၇၊၈၈ အရလည်း၊ အရေးယူ၍ ဦးတိုက်ကောင်းပိုင် ဆန်စက်ကို ဝါးရမ်းဖမ်းဆီး၏။ ၁၉၅၆ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၂၆ ရက်နေ့တွင် ဦးတိုက်ကောင်းထံမှ စက်လုပ်ငန်းကို လုပ်ကိုင်ရန် အထွေထွေ ကိုယ်စားလှယ်စာရင်းသူ မောင်အောင်သန်း (ခံပြ-၉) ၏ လျှောက်ထားချက်အရ၊ ရာဇဝတ် တရားသူကြီးသည်၊ မောင်အောင်သန်းအား စက်လည်ခွင့်ပြုလိုက်၏။ သို့သော် စက်ကို ဖမ်းဆီးထားသော ဝါးရမ်းအမိန့်မှာ တည်မြဲတည်နေရမည်ဟု အမိန့်ချမှတ်လိုက်၏။

ဦးတိုက်ကောင်းက မိမိသည် အဖွဲ့ပိုင် စပါးတင်းရေ ၁,၇၁၇ ကို ကိုယ်ကျိုးအတွက်အသုံးပြုခဲ့ခြင်း မဟုတ်ကြောင်း။ အဖွဲ့ထံမှရရှိသော ညွှန်ကြားစာ သက်သေခံအမှတ် ဒီ နှင့် အီး တို့အရ၊ အဖွဲ့၏ ကိုဒေါင်ကို ပြင်ဆင်ရန် လိုအပ်သဖြင့် ထိုကိုဒေါင်မှစပါးတင်းရေ ၁,၇၁၇ ကို အပြင်သို့ ထုတ်ပို့ပြီးထားကြောင်း။ ယင်းသို့ အဖွဲ့ပိုင်စပါးများရှိလျက်နှင့် ကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့သည်၎င်း၊ ဦးလှဘိုးသည်၎င်း မဟုတ်မမှန်လုပ်ကြံ တိုင်ကြားသဖြင့် မိမိအပေါ် ၌ ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက အရေးယူခဲ့ကြောင်း။ ယင်းသို့ အရေးယူရာတွင် မိမိပိုင်စက်ကို ဝါးရမ်းဖမ်းဆီးပြီးနောက်၊ မောင်အောင်သန်းအား စက်လည်စေသဖြင့်၊ မောင်အောင်သန်းက စက်ပစ္စည်းနှင့် စက်ဝင်းအတွင်းရှိ အခြားပစ္စည်းများကို အလဲသုံးစား ပြုသည့်အတွက်၊ မိမိမှာ နစ်နာကြောင်းဖြင့် ပြည်ထောင်စု အစိုးရအား၎င်း၊ အဖွဲ့အား၎င်း လျော်ကြေးငွေ ၅ သိန်းကျော် ၆ သိန်းနီးပါးမျှ ရရှိရန် တရားစွဲဆို၏။ တရားရုံးချုပ် မူလဘက် ဆိုင်ရာရုံးကအမှုကိုဗလပ်သဖြင့်ယခုအယူခံဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။

ဤအမှုတွင် အထူးသတိချပ်ရမည်မှာ ဦးတိုက်ကောင်းသည် တိုင်ချက်ဖွင့်သူ ဦးလှဘိုး အပေါ် ၌၎င်း၊ ဆန်စက်လုပ်ငန်းကို မောင်အောင်သန်းအား လုပ်ကိုင်စေသည့် ရာဇဝတ် တရားသူကြီး အပေါ် ၌၎င်း တရားစွဲဆိုခြင်း မပြုသည့် အချက်ပင် ဖြစ်သည်။ ထိုသူများသည် အဖွဲ့၏၎င်း၊ အစိုးရ၏၎င်း၊ အရာရှိအသီးသီးဖြစ်သဖြင့် ထိုသူများ၏ ပြုမူချက်အပေါ် အခြေပြု၍ ၎င်းတို့အား ခန့်အပ်သူအဖွဲ့နှင့် အစိုးရအသီးသီးအပေါ် ၌ တရားစွဲဆိုခြင်းဖြစ်သည်။

ယင်းသို့ဖြစ်ရာ အဖွဲ့သည်၎င်း၊ အစိုးရသည်၎င်း လျော်ကြေးပေးရန် တာဝန်ရှိ မရှိကို ဆုံးဖြတ်ခြင်း မပြုမီ၊ ဦးလှဘိုးနှင့် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးတို့၏ ပြုမူချက်များမှာ၊ တရားမကြောင်း စွဲဆိုနိုင်သော ကျူးလွန်မှု (Tort) ဖြစ်သလော ဟူသည့်အချက်ကို ကနဦးစဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရပေမည်။

ထိုစဉ်က ရေဦးနယ်မိုင်ဝန်ထောက် (ယခု တောင်ငူခရိုင် တွဲဘက်ခရိုင်ရာဇဝတ် ဘ ရာသူကြီး) ဦးတင်ညွန့်ခေါင်းဆောင်သည့် ကြီးကြပ်ရေး အဖွဲ့ဝင်များ၏ သက်သေ

၁၉၆၄

ဦးတိုက်ကောင်း နှင့် မြန်မာနိုင်ငံပါ ၂။

ခံချက်များအရ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁၂ ရက်နေ့၌ ထိုအဖွဲ့ဝင်များသည်၊ သတင်းအရ ဦးတိုက်ကောင်း၏ ဆန်စက်သို့သွားရောက် စစ်ဆေးရာ၌ အဖွဲ့ပိုင် ဂိုဒေါင်အတွင်း၌ ၎င်း၊ ဂိုဒေါင်ပြင်ပ၌ ၎င်း အဖွဲ့ပိုင် စပါးတင်းရေ ၁,၇၁၇ ကိုမတွေ့ရှိကြောင်းထင်ရှား၏။ ထိုသက်သေများသည် ဦးတိုက်ကောင်းနှင့် ငြိုးသူရန်ဘက်များမဟုတ်။ မိမိတို့အား လွဲအပ်သည့် ပြည်သူ့တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ကြသည့်လူကြီး လူကောင်းများသာ ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့၏ အစစ်ခံချက်များကို ယယ်ရန်အကြောင်းလုံး၀ မမြင်ချေ။ ၎င်းတို့အား ကြားနာစစ်ဆေးသူ မူလရုံးပညာရှိ တရားသူကြီးကလည်း ၎င်းတို့၏ထွက်ဆိုချက်များကို အကြွင်းမဲ့လက်ခံခဲ့၏။ ဦးတိုက်ကောင်း တင်ပြသော သက်သေ မောင်တင်မောင်၊ ကိုစိန်၊ မောင်ဉာဏ်နှင့် မောင်သိန်းမောင် (လိုပြ-၃-၆-၇-၈) တို့၏သက်သေခံချက်များကို လက်မခံခဲ့ချေ။ ထိုသူများသည် ဦးတိုက်ကောင်း၏ စက်တွင်အလုပ် လုပ်ကိုင်ကြသော လခစားများသာ ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင်လည်း ဦးတိုက်ကောင်းကသက်သေခံ အမှတ် ဒီ-နှင့်-အီး တို့ကိုညွှန်း၍ အဖွဲ့မှ ဂိုဒေါင်ပြင်ရန် ညွှန်ကြားသဖြင့် အဖွဲ့ပိုင် စပါးများကို ဂိုဒေါင်ပြင်ပသို့ ထုတ်၍ စုပုံထားရကြောင်းအဆိုရှိသော်လည်း၊ ထိုညွှန်ကြားလွှာများကိုလေ့လာရာ၌ အဖွဲ့ကနိုင်ငံခြားသို့ တင်ပို့ရောင်းချမည့် ဆန်အဆင့်အတန်းမြင့်စေရန်အတွက် စက်ပိုင်များက မိမိတို့၏စက်များကို လိုအပ်သလို ပြုပြင် ပြင်ဆင်ထားရန်နှင့် ဂိုဒေါင်များတွင် အမှိုက်သရိုက်များ၊ ဖုံမှုန်များ မရှိစေရန် ရှင်းလင်းထားရန် ညွှန်ကြား၍ စပါး၀ယ်သည့်အခါ၌ စပါးအသစ်နှင့် အဟောင်းရောပြွန်းခြင်းမရှိစေရန် အထူးတလည် ဂရုစိုက်၍၀ယ်ယူသိုလှောင်ကြရန် မေတ္တာရပ်ခံခြင်းကိုသာ တွေ့ရှိရသည်။ ထိုညွှန်ကြားလွှာများတွင် အဖွဲ့ပိုင်ဂိုဒေါင်များကို ပြင်ဆင်ရန် ညွှန်ကြားချက်မပါချေ။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုသော် အဖွဲ့ပိုင်ဂိုဒေါင်ကို ပြင်ဆင်ရန် တာဝန်သည် စက်ပိုင်များ၏ တာဝန်မဟုတ်၊ အဖွဲ့၏တာဝန်သာ ဖြစ်ပေသည်။

အထက်ပါ အကြောင်းများကို ထောက်သော်၊ ဦးလှဘိုးသည် ကြိုးကြပ်ရေးအဖွဲ့မှ တိုင်ကြားစာရရှိသောအခါ၊ ရေဦးဌာနခွဲ တိုင်ကြားချက် ဖွင့်သည်မှာ၊ ဦးတိုက်ကောင်းအပေါ်၌ အာဏာတ ထား၍ အကြောင်းယုတ္တိမရှိဘဲ တိုင်ချက်ဖွင့်သည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ မိုဟာမက်အာမင် နှင့် ဂျိုဂင်တရာကူးမာအမှု (၁)တွင်၊ ပရီဗီကောင်စီက အောက်ပါအတိုင်းဆုံးဖြတ်ခဲ့၏။

> "In an action for damages for malicious prosecution the plaintiff must prove that the proceedings instituted against him were malicious, without reasonable and probable cause, that they terminated in his favour (if that be possible), and that he has suffered damage."

(၁) အေ၊အိုင်၊အာ၁၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ပရီဗီကောင်စီစာ ၁၀၈။

ထို့ကြောင့်၊ ထိုမှန်ကန်သည့်အဆုံးအဖြတ်ကို လက်ခံပြီး၊ ဦးလှဘိုး တိုင်ချက်ဖွင့် ရာ၌ တရားမကြောင်း စွဲဆိုနိုင်သော ကျိုးလွန်မှုမရှိဟု ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။

၁၉၆၄
ဦးတိုက်ကောင်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
ပ ၂။

ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက ဦးတိုက်ကောင်းပိုင် ဆန်စက်ကို မောင်အောင်သန်း အား လုပ်ကိုင်စေရာ၌၊ ရာဇဝတ်တရားသူကြီးသည် ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ဂဂ၊ ဂဂ တွင် အပ်နှင်းထားသော အာဏာအရ ရွက်ဆောင်ခြင်းသာဖြစ်သည်။ ထိုပုဒ်မ ဂဂ(၄) တွင် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးသည် မဖွေ့ မပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပစ္စည်းထိန်း ခန့်အပ်နိုင်သည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထား၏။ မည်သို့ မည်ပုံပစ္စည်းထိန်းခန့်ရမည်ကို ပြဋ္ဌာန်း ချက်မရှိခေ။ ဦးတိုက်ကောင်း ကိုယ်တိုင်ကပင် မိမိ၏ အဆိုလွှာ၌ ရာဇဝတ်တရားသူကြီး သည် မောင်အောင်သန်းအား ပစ္စည်းထိန်းခန့်အပ်သည်ဟု အဆိုပြု၏။ ၎င်းက မောင်အောင်သန်းအား ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၀ ရက်နေ့စွဲပါ အထွေထွေ ကိုယ်စားလှယ်စာဖြင့် ဆန်စက်လုပ်ငန်းကို လုပ်ကိုင်ရန်အတွက် ကိုယ်စားလှယ် ခန့်အပ် ခဲ့၏။ ထိုကိုယ်စားလှယ်စာကို ရုပ်သိမ်းခြင်း မပြုမီ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၆ ရက်နေ့၌ ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက မောင်အောင်သန်းအား စက်လည်ခွင့် ပြုလိုက်၏။ ယင်းသို့ စက်လည်ခွင့် ပြုရာ၌ မောင်အောင်သန်း ထံမှ အာမခံမတောင်းခဲ့ဆိုသည့် တင်ပြချက် နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ယင်းသို့အာမခံ မတောင်းသည့်အတွက်၊ ရာဇဝတ် တရားသူကြီး ပေါ့လျော့မှု ရှိသည်ဟုမဆိုနိုင်ပေ။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုသော် ဦးတိုက်ကောင်း ကပင် မောင်အောင်သန်းအား စက်လည်ရန် အထွေထွေ ကိုယ်စားလှယ်စာ ပေးအပ်ခဲ့သဖြင့် မောင်အောင်သန်းအပေါ်၌ ယုံကြည်မှုရှိခဲ့ကြောင်း ထင်ရှားလေသည်။ ***David Geddis*** v. ***Proprietors of the Bann Reservoir*** အမှု(၂) တွင် Lord Blackburn သည်အောက်ပါအတိုင်းမြွက်ကြားခဲ့၏။

> ". . . For I take it, without citing cases, that it is now thoroughly well established that no action will lie for doing that which the legislature has authorized, if it be done without negligence, although it does occasion damage to anyone; but an action does lie for doing that which the legislature has authorised, if it be done negligently."

ထိုမြွက်ကြားချက်အတိုင်း ***Ramchandran Nagaram Rice and Oil mills Ltd. Gava*** v. ***The Municipal Commissioners of the Purulia***

(၂) Law Reports, ၁၀-၇၇-ဂ အယူခံမှုများအတွဲ ၃၊ စာ ၄၃၀၊ ၄၅၅။

၁၉၆၄

ဦးအိုက်ကောင်း နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ပါ ၂။

Municipality အမှု(၃)တွင် ပတ္တနာတရားလွှတ်တော်ခုံရုံးက လိုက်နာကျင့်သုံးခဲ့၏။ ဤရုံးကလည်း ထိုမူအတိုင်းပင် လိုက်နာကျင့်သုံးသင့်ပေသည်။

စင်စစ်အားဖြင့်ကား၊ ဦးတိုက်ကောင်း၏ အဆိုလွှာတွင်၊ ရာဇဝတ်တရားသူကြီးသည် ဆန့်စက်ကို မောင်အောင်သန်းအား ပစ္စည်းထိန်းခန့်ပြီး၊ လွှဲအပ် လုပ်ကိုင်စေရာ၌ ပေါ့လျော့မှုရှိကြောင်း အဆိုမပြုခဲ့ချေ။ ဤအမှုအဖြစ်အပျက် အားလုံးကို ထောက်သော် ပေါ့လျော့သည်ဟုလည်း မဆိုနိုင်ပေ။ ထို့ကြောင့် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးသည် ယင်းသို့ ဆန့်စက်ကို လွှဲအပ်ရာ၌ တရားမကြောင်းစဲဆိုနိုင်သော ကျူးလွန်မှုမရှိဟု ယူဆရပေမည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ အစိုးရသည်ဌင်း၊ အဖွဲ့သည်ဌင်း ဦးတိုက်ကောင်းအား လျော်ကြေးပေးရန် တာဝန်ရှိ မရှိဆိုသည့် အချက်ကို စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန်လိုအပ်တော့မည်မဟုတ်ပေ။

အယူခံကိုစရိတ်နှင့်တကွ ပယ်လိုက်သည်။ ဤရုံးရှေ့နေခမှာ ငွေ ၃၄၀ ကျပ် ဖြစ်စေရမည်။

(၃) အိုင်၊ အယ်(လ်)၊ အာ(ရ်)၊ ပတ္တနာ၊ အတွဲ ၂၂၊ စာ ၃၅၉။

တရားမအထွေထွေ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း တို့ ရှေ့တွင်

ဦးဓမ္မပါလ ပါ ၃ (စောဒကများ)

နှင့်

ဦးအာစိတ္တ ပါ ၃ (စုဒိတကများ) *

† ၁၉၆၄ အောက်တို ဘာလ ၈ ရက်။

အမှုခေါ် စာချုန်တော် မြို့နယ်ဝိနိစ္ဆယဌာန၏ အဆုံးအဖြတ်ကို ပယ်ဖျက်ရန် မေတ္တာရပ်ခံခြင်း— လိုက်လျောခြင်း မပြုသင့်ခြင်းကိစ္စ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မြို့နယ် ဝိနိစ္ဆယဌာနတခု၏ အဆုံးအဖြတ်သည် အာဏာကို ကျော်လွန်၍ ဆုံးဖြတ်ထားသဖြင့် ထိုအဆုံးအဖြတ်ကို မခံယူလိုလျှင် သက်ဆိုင်ရာ ခရိုင်ဝိနိစ္ဆယဌာနတွင် စောဒက ဝင်နိုင်သည်။ ခရိုင်ဝိနိစ္ဆယဌာန၏ အဆုံးအဖြတ်ကို မကျေနပ်လျှင် "နိုင်ငံတော်ဝိနိစ္ဆယဌာနတွင် နောက်ဆုံးအနေဖြင့် စောဒနာဝင်ခွင့်ရှိသည်။

ယင်းသို့ အခွင့်အရေး အမျိုးမျိုးရှိလျက်နှင့် တရားရုံးချုပ်သို့ လာရောက်၍ အမှုခေါ် စာချုန်တော် ရရှိရန် မေတ္တာရပ်ခံလျှင် လိုက်လျောခြင်းမပြုနိုင်။ ရဟန်းတော်များနှင့် သက်ဆိုင်သည့်ကိစ္စမျိုးတွင် ရဟန်းတော်များကသာ သာမန်အားဖြင့် အဆုံးအဖြတ်ပြုသင့်သည်။ မလဲမရွှေ့ဘဲသာမှသာလျှင် တရားရုံးချုပ်က ဝင် ရောက်စွက်ဖက်သင့်သည်။

စောဒကများအတွက်။ ။ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးဘသန်း (၁)။

စုဒိတက အမှတ် { ၁ အတွက်။ ။ကိုယ်တိုင်။ ၂ အတွက်။ ။မလာရောက်။ ၃ အတွက်။ ။ဦးလှသိန်း။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ယခု မှုခင်းသဲ့သည်၊ ဒိုက်ဦးမြို့ရှိကန်တော်ကျောင်းနှင့် သက်ဆိုင်၍၊ စုဒိတက ဦးထွန်းတင်နှင့် အပေါင်းပါတို့က၊ ထိုကျောင်းကို မိမိတို့ မိဘဘိုးဘွား လက်ထက်ကလှူဒါန်းခဲ့ပြီး၊ မိမိတို့သည်လည်း ထိုကျောင်းမှ ကျောင်း

---

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေ အယူခံမှုအမှတ် ၈၆။

† ဒိုက်ဦးမြို့နယ်၊ ဝိနိစ္ဆယဌာန၏ ၁၃၂၆ ခုနှစ်၊ အကြမ္ဘဏ်းမှုအမှတ် ၂ တွင် ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၂၄ ရက်နေ့၌ ဓမ္မပါလသောဆုံးဖြတ်ချက်ကို ပယ်ဖျက်စေရန်အတွက် အမှုခေါ် စာချုန်တော် ထုတ်ရန်လျှောက်လွှာ။

၁၉၆၄

ဦးခမ္မပါလ ပါ ၃ နှင့် ဦးအာစိတ္ထ ပါ ၃။

သားဟောင်းများ ဖြစ်ကြသည်ဆိုကာ၊ ယခုမေတ္တာရပ်ခံသူ၊ ဦးခမ္မပါလ၊ ဦးခမ္မဝံသနှင့် ဦးကျော်နီ (ခေါ်) ဦးကုမာရာ တို့အပေါ်၌၊ ဒိုက်ဦးမြို့နယ်ဝိနိစ္ဆယဌာနတွင် တရားစွဲဆိုကြ၏။ အကြောင်းပြချက်မှာ၊ ဦးခမ္မပါလသည် ထိုကျောင်းကို မပိုင်ဘဲ၊ ဦးကျော်နီ (ခေါ်) ဦးကုမာရာအား လှူဒါန်းလိုက်ပြီး၊ ကျောင်းတင် ကျောင်းအပ်ကိစ္စပြုလုပ်ကြသည်ကို တားမြစ်ပေးပါရန် ဖြစ်သည်။ ဝိနိစ္ဆယဌာနက အခင်းဖြစ်ကျောင်းသည် သံဃိက ကျောင်းဖြစ်သဖြင့်၊ ဦးခမ္မပါလသည် ထိုကျောင်းကို လှူဒါန်းပေးအပ်ခွင့် မရှိကြောင်းနှင့် အဆုံးအဖြတ်ပြုတော်မူကြ၏။ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့် ဦးခမ္မပါလ တို့က အမှုခေါ် စာချုန်တော် အမိန့်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန်အတွက်၊ယခုမေတ္တာရပ်ခံကြခြင်းဖြစ်သည်။

ဂင်းတို့၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးအဓိကအားဖြင့်လျှောက်ထားသည်မှာ၊ ၁၃၁၆ ခုနှစ်၊ ဝိနိစ္ဆယဌာန (ပြင်ဆင်ချက်) အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃ တွင်၊ ဝိနိစ္ဆယဌာနက စောဒကနှင့် "စုဒိတကတို့၏ သဘောတူညီချက် အရသာလျှင် အမှုကို လက်ခံကြားနာဆုံးဖြတ်စီရင်နိုင်သည်ဟု ပြဋ္ဌာန်း" ထားသော်သည်း ယခုအမှုတွင် စောဒကနှင့် စုဒိတကတို့၏ သဘောတူညီချက် စာသွဘင်သွင်းခြင်း မပြုဘဲသျှက်၊ ဝိနိစ္ဆယဌာနဆုံးဖြတ်သည်မှာ အာဏာကို ကျော်လွန်၍ ဆုံးဖြတ်သဖြင့် ထိုဆုံးဖြတ်ချက်မှာ တရားမဝင် အတည်မဖြစ်နိုင်ဟူသော လျှောက်ထားချက် ဖြစ်သည်။ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက အဆိုပါ အက်ဥပဒေ ၃၆ ခြင်းချက်ကိုညွှန်းသည်။ သို့သော် ထိုခြင်းချက်၌၊ ဝိနိစ္ဆယခုံရုံးဖွဲ့စည်းရန် သဘော မတူမှသာလျှင်၊စီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသည့် နယ်ပိုင်တရားမရုံးတွင်၊ တရားစွဲဆိုသည့်ကိစ္စမျိုး၌၊ စောဒကနှင့် စုဒိတကတို့သည် မိမိတို့၏အဓိကရုဏ်းမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သက်ဆိုင်ရာ မြို့နယ်ဝိနိစ္ဆယဌာန အဆုံးအဖြတ်ကို ခံယူရန် သဘောတူလျှင်၊ စောဒကသည်၊ ထိုသဘောတူညီချက် စာသွဘနှင့် အတူ စွဲချက်လျှောက်ကို၊ ထိုမြို့နယ်ဝိနိစ္ဆယဌာနသို့ တင်သွင်း၍ အမှုစွဲဆိုနိုင်ကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းလေသည်။ ယခု အမှုတွင် မူကား နယ်ပိုင်တရားမရုံး၌၊ တရားစွဲဆိုသည့်ကိစ္စမပေါ် ပေါက်ခဲ့ချေ။ထိုမှတပါးလည်း၊ အဆိုပါအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃ ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များ အရဆိုလျှင်၊ စောဒကနှင့် စုဒိတက တို့ သဘောတူညီသော်၊ ဝိနိစ္ဆယဌာနကငင်းတို့၏ မှုခင်းကိုကြားနာ စစ်ဆေးနိုင်ပေမည်။ သဘောတူညီချက် စာသွဘတင်သွင်းရန် လိုသည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းခြင်း မရှိချေ။ ဤအမှုတွင်မြို့နယ် ဝိနိစ္ဆယ ဌာနက အဓိက စုဒိတကဖြစ်သော ဦးခမ္မပါလအား မှုခင်းကို ဝိနိစ္ဆယခုံကဆုံးဖြတ်စေလိုလျှင်၊ ခုံရုံးဖွဲ့ပေးရန် ဝိနိစ္ဆယ ခုံစာရင်းဝင် သံဃာတော် စာရင်းပေး၍ အချိန်ပေးလိုက်သည်။ ဦးခမ္မပါလသည် မည်သို့မှ ရှုတ်ဆောင်ခြင်း မပြုဘဲ၊ အမှုခိုင်းသည့်နှင့်၌ ဝိနိစ္ဆယဌာနသို့ သွားရောက်အစစ်ခံ၏။ ဦးခမ္မဝံသသည် ဦးကျော်နီက စောင့်ရှောက်ရန်၊ ဤအမှုပါ ကျောင်းကိုအပ်ထားသဖြင့် စောင့်

ရှောက် နေရသည့် ရဟန်းဖြစ်ဟန်ငှ သည်။ ဦးကျော်နီသည် ဝိနိစ္ဆယဌာနသို့တက်ကြိမ် တခါမျှကြွရောက်ခြင်းမပြု။ အမှုကိုလည်းမဆိုင်ခဲ့ပေ။

၁၉၆၄

ဦးခမ္မပါလ ပါ ၃ နှင့် ဦးအာစိဿ ပါ ၃။

ယခုကဲ့သို့သောအမှုခေါ် စာချုပ်တော်ထုတ်ဆင့်သည့်ကိစ္စမျိုးတွင်၊ ဤရုံးကအမိန့် မထုတ်မနေရသော ကိစ္စမျိုး မဟုတ်၊ အခြေအနေအားလုံးကို လေ့လာ သုံးသပ်ပြီး နောက် ထုတ်ဆင့်သင့်မှ ထုတ်ဆင့်မည်ဖြစ်သည်။ ဤအမှုတွင်၊ ဦးခမ္မပါလနှင့်အပေါင်း ပါဘို့သည်၊ မြို့နယ်ဝိနိစ္ဆယဌာန၏အဆုံးအဖြတ်ကို မခံယူလိုလျှင်၊ ၁၃၁၁ ခုနှစ်၊ ဝိနိစ္ဆယ ဌာနနှင့် ဝိနိစ္ဆယရုံး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၈ အရ သက်ဆိုင်ရာခရိုင်ဝိနိစ္ဆယဌာနတွင် စောဒကဝင်နိုင်ပေသည်။ ဦးခမ္မပါလတို့၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက၊ ယင်းသို့ ခရိုင်ဝိနိစ္ဆယ ဌာနသို့စောဒနာဝင်လျှင်၊ မြို့နယ်ဝိနိစ္ဆယဌာနမှ ကြားနာစစ်ဆေးသည်ကို သဘောတူ လက်ခံရာ ရောက်မည်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် သျှောက်လဲ၏။ ဤသျှောက်လဲချက်ကို လက်ခံ ရန် မဖြစ်နိုင်ပေ။ သာမန်သူရုံးများတွင်သည်း မူလရုံးက စီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာမရှိဘဲ ကြားနာခဲ့သော်၊ သက်ဆိုင်ရာ အယူခံရုံးသို့ အယူခံဝင်နိုင်ပေမည်။ ခရိုင်ဝိနိစ္ဆယဌာန ၏ အဆုံးအဖြတ်ကို မကျေနပ်လျှင်၊ ပုဒ်မ ၁၉ အရ၊ နိုင်ငံတော်ဝိနိစ္ဆယဌာနတွင် နောက်ဆုံး အနေဖြင့် စောဒနာ ဝင်ခွင့်ရှိပေသည်။ ယင်းသို့အခွင့်အရေး အမျိုးမျိုး ရှိသျှက် သက်ဆိုင်ရာရုံးများကို ဖယ်ရှောင်ပြီး၊ ဤရုံးသို့လာရောက်၍ အမှုခေါ် စာချုပ် တော် ရရှိရန်မေတ္တာ ရပ်ခံခြင်းကို လိုက်လျောခြင်း မပြုသင့်ပေ။ ရဟန်းတော်များနှင့် ဆိုင်သည့် ကိစ္စမျိုးတွင်၊ ရဟန်းတော်များကသာ သာမန်အားဖြင့် အဆုံးအဖြတ်ပြု သင့်ပေသည်။ မသဲ့မရှောင်သာမှ သာလျှင်၊ဤရုံးကဝင်ရောက် စွက်ဖက်သင့်ပေသည်။

အဆက်ဖေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ ယခု မေတ္တာ ရပ်ခံလွှာကို စရိတ်မရှိ ပယ်သိုက်သည်။

တရားမအယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး၊ တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်နှင့် တရားသူကြီး ဦးကျော်ဇံဦးတို့ရှေ့တွင်

၁၉၆၄ ခု နိုဝင်ဘာလ ၂၁ ရက်။

ဦးမင်းဆင် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

မမုန်း ပါ ၂ (အယူခံတရားခံများ) *

ပြန်လည်၍ရောင်းချသောစာချုပ်၊ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅၃ (က)တွင် အကျုံးဝင်မဝင်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ပြန်လည်ရောင်းချရန် ချုပ်ဆိုသော ပဋိညာဉ်စာချုပ်မှာ မှတ်ပုံတင်ရန် မလိုပေ။ ယင်းသို့ဖြစ်၍ ထိုကဲ့သို့ချုပ်ဆိုသော ပဋိညာဉ်စာချုပ်သည် ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက် ဥပဒေပုဒ်မ ၅၃ (က) ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင် ဘောင်ဝင်အံကျ မဖြစ်ဟုဆိုနိုင်ပေမည်။ သို့သော် ငြားလည်း အရောင်းအဝယ် ပြုလုပ်ပြီးနောက် မူလရောင်းသူအား ဝယ်သူကပြန်ရောင်းချရန် ပဋိညာဉ်စာချုပ် ချုပ်ဆိုကာ ထိုစာချုပ်အရ မူလရောင်းချသူက အချင်းဖြစ် ပစ္စည်းကို ပြန်လည် ဝယ်ယူရန်ပြောကြားခြင်းသည် ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းပေးရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅၃(က)တွင်ပါရှိသည့် ပြန်လည်ရောင်းချရန် ပဋိညာဉ်အရပြီးမြောက်စေရန် ဆောင်ရွက်မှုတရပ်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည် ဖြစ်၍၊ ထိုပုဒ်မ ၅၃ (က) ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များ၏ အခြေခံမူတွင် အကျုံးဝင်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။

ဘိုးထွန်း နှင့် **အေးခအမှူ၊** အောက်မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ အတွဲ ၉၊ စာ ၁၈။ **မောင် ဘကျော်**နှင့် **နာနီဂရမ်ဂျပန်နပ်(စ်)**အမှု၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန်အတွဲ ၁၃၊ စာ ၂၂-၂၄ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဒေါက်တာ ဦးဘဟန်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ ဦးလှထွန်းဖြူ။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။အယူခံတရားလို ဦးမင်းဆင်သည်၊ ဦးထိုက် မမုန်းနှင့် ၎င်းတို့၏သမီး မမြရင်တို့ထံမှ ရန်ကုန်မြို့၊ ၁၃ လမ်း၊ အမှတ် ၈၃ ရှိနေအိမ်ကို မှတ်ပုံတင်စာချုပ်ဖြင့် ငွေ ၆,၀၀၀ နှင့် ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ မေလ ၉ ရက်နေ့က ဝယ်ယူ၏။

---

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ အခွင့်ထူး တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၁၁။

† ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၇၃ တွင်၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၂၉ ရက် နေ့စွဲပါ၊ ရန်ကုန်မြို့၊ တရားရုံးချုပ် အယူခံဌာနရုံးတော်၏ ချမှတ်သောဒီဂရီကိုအယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၄
ဦးမင်းဆင်
နှင့်
မမုန်း ပါ ၂။

ထိုနေ့တွင်ပင် ဝယ်သူနှင့် ရောင်းသူတို့သည် စာချုပ်ချုပ်ဆို၍ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီ လ ၉ ရက်နေ့အထိ၊ ရောင်းသူများက အိမ်ဘိုးငွေ ၆,၀၀၀ နှင့် ပေးဆပ်ရန်ငွေများ ပေးဆောင်လျှင်၊ ဝယ်သူက ထိုအိမ်ကို ပြန်လည်ရောင်းချမည်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ပဋိညာဉ် ပြုကြ၏။ ထို့နောက် ရောင်းသူများက ပဋိညာဉ်အတိုင်း မလိုက်နာခဲ့ဆိုကာ၊ ဦးမင်းဆင်သည်၊ ၎င်းတို့အား ထိုအိမ်မှထွက်ခွါဖယ်ရှားစေရန် တရားစွဲဆို၍၊ ထိုအိမ်တွင် အိမ်ငှါးများအဖြစ် နေထိုင်ကြသူ ၂ ဦးအားလည်း၊ ၎င်းတို့ထံမှ အိမ်ခများ တောင်းဆိုပိုင်ခွင့် ရှိကြောင်းနှင့် စွဲဆို၏။ မူလရုံးက ဦးမင်းဆင်စွဲဆိုသည့်အတိုင်း အမိန့်ဒီကရီချမှတ်လိုက်သည်ကို၊ ဦးထိုက်တို့ အယူခံဝင်သည်တွင်၊ တရားရုံးချုပ် တဦးထိုင်ရုံးက၊ ဤအမှုပါ အကြောင်းခြင်းရာများသည်၊ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅၃ (က) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင် အကျုံးဝင်သည်ဟု ယူဆပြီး၊ မူလရုံး၏ အမိန့်နှင့် ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်၍၊ ဦးမင်းဆင်၏ စွဲဆိုမှုကို ပယ်သိုက်၏။ ။ ထို့ကြောင့် ဦးမင်းဆင်သည်၊ ပြည်ထောင်စုတရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ၊ အခွင့်ထူးဖြင့် ယခုအယူခံဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။

အမှုအတောအတွင်း ဦးထိုက်ကွယ်လွန်သဖြင့်၊ ၎င်း၏ဇနီး မမုန်းနှင့် သမီး မမြရင်တို့အား တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်များအဖြစ် ထည့်သွင်းခဲ့၏။

ဦးထိုက်၊ မမုန်းနှင့် မမြရင်တို့က အခင်းဖြစ်အိမ်ကို ဦးမင်းဆင်အား မှတ်ပုံတင် စာချုပ်ဖြင့် ငွေ ၆,၀၀၀ နှင့် ရောင်းခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ငင်း၊ ထိုသို့ရောင်းသည့်နေ့မှာပင် အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ဦးမင်းဆင်က ရောင်းသူများအား၊ ထိုအိမ်ကိုပြန်လည် ရောင်းချရန် စာချုပ်ဖြင့် ကတိပြုခဲ့ခြင်းကိုငင်း၊ နှစ်ဦးနှစ်ဘက် သဘောတူဝန်ခံကြ၏။ တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးက၊ အခင်းဖြစ်အိမ်ကို အရောင်းအဝယ်ပြုသည်ဆိုသော် ငြားလည်း၊ အမှန်အားဖြင့်ကား အပေါင်အဖြစ်သာ ပေးသွင်းခဲ့ကြောင်း၊ ခိုင်လုံသော သက်သေခံချက်ရှိကြောင်း တွေ့ရှိ၏။ သို့သော် ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၈ (၈) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ အရောင်းစာချုပ်နှင့် ပြန်လည်ရောင်းချရန် ကတိပြုသောစာချုပ်တို့မှာ သီးခြားဖြစ်နေသဖြင့်၊ အရောင်းသဘောမျိုးဖြင့် ပြုလုပ်သော အပေါင်မဖြစ်နိုင်ဟု အဆုံးအဖြတ်ပြု၏။ သို့သော် အထက်၌ဖော်ပြခဲ့သည့် အကြောင်းခြင်းရာများကိုထောက်၍ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅၃ (က) ကို အကိုးအကားပြုပြီး၊ ဦးထိုက်တို့ ခုခံနိုင်ကြောင်း ထင်မြင်ယူဆကာ၊ ဦးထိုက်တို့အား အနိုင်ဒီးလိုက်၏။

ဦးမင်းဆင်၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက၊ ပဋိမအချက်အားနှင့်ဖြင့် ဆန့်ကျင်လဲသည်မှာ၊ ဦးထိုက်တို့သည် အခင်းဖြစ်အိမ်ကိုးပြန်လည်ဝယ်ယူရန် ကတိဖြင့်ရောင်းချခဲ့ကြောင်းနှင့် မခုခံဘဲ အပေါင်သဘောအဖြစ်သာ ပေးသွင်းခဲ့ပါသည်ဟု ချေပသဖြင့်၊ ထိုချေပ

၁၉၆၄
ဦးမင်းဆင်
နှင့်
မမှန်း ပါ ၂။

ချက်နှင့် ဆန့်ကျင်ပြီး တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီး အဆုံးအဖြတ်ပြုသည်မှာ မှားယွင်းသည်ဟူသော အချက်ဖြစ်သည်။ သို့သော် အဆိုအချေနှစ်ရပ်စလုံးကို သေချာစွာ လေ့လာသုံးသပ်သော်၊ အဆိုမှာပင် ဦးမင်းဆင်က အခင်းဖြစ်အိမ်ကို မိမိသည် ဦးထိုက်တို့ထံမှ ဝယ်ယူခဲ့ကြောင်း။ ဝယ်ယူသည့်နေ့မှာပင် ထိုအိမ်ကို ဦးထိုက်တို့အား ၂ နှစ် အတွင်း ပြန်လည်ရောင်းချရန် စာချုပ်ဖြင့် ကတိပြုခဲ့ကြောင်း ဖေါ်ပြထားလေသည်။ ဦးထိုက်တို့က ထိုအစီအစဉ်မှာ အရောင်းအဝယ် သဘောမျိုးမဟုတ်၊ အပေါင်သာ ဖြစ်သည်ဟု ချေပ၏။ သို့သော် တရားဥပဒေအရ၊ ၎င်းတို့သည် ယင်းသို့ချေပခြင်း မပြုနိုင်ပေ။ သို့သော်ငြားလည်း၊ ၎င်းတို့၏ ချေလွှာတွင် ကန့်သတ်ထားသည့် အချိန်ကာလအတွင်း၊ အခင်းဖြစ်အိမ်ကို ပြန်လည်ရယူရန်အတွက်၊ မိမိတို့ အတန်တန်ကြိုးစားအားထုတ်ခဲ့ကြောင်း ဖေါ်ပြထားလေသည်။ စင်စစ်အားဖြင့်ကား အမှုသည်များ ပြုလုပ်သည့် အစီအစဉ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ အယူအဆ အခေါ်အဝေါ် ကွဲလွဲချုပ်ချယ်မှုသာ ဖြစ်သည်။ ဦးမင်းဆင်က ထိုအစီအစဉ်မှာ ပြန်လည်ရောင်းချရန် ကတိဖြင့် ရောင်းချသော အစီအစဉ်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် စွဲဆို၏။ ဦးထိုက်တို့ကမူကား၊ ထိုအစီအစဉ်မှာ အပေါင်သာဖြစ်ကြောင်းနှင့် ခုခံချေပ၏။ သို့သော် သတ်မှတ်ထားသော အချိန်ကာလအတွင်း၊ မိမိတို့သည် အခင်းဖြစ်အိမ်ကို ပြန်လည်ရယူရန်အတွက် အားထုတ်ခဲ့ကြောင်းနှင့်လည်း ချေပသေး၏။ ယင်းသို့ဖြစ်ရာ အဆိုအချေနှစ်ရပ်လုံး၏ အတွင်းသဘောကို လေ့လာသုံးသပ်သော်၊ တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီး ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅၃ (က) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို အကိုးအကားပြုသည်မှာ ဦးထိုက်တို့၏ ချေလွှာကို ဆန့်ကျင်၍ အကိုးအကားပြုသည်ဟုဆိုရန် ခဲယဉ်းပေမည်။

ဦးမင်းဆင်၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက ယခုအမှုပါ အကြောင်းခြင်းရာများသည်၊ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅၃ (က) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင် အကျုံးမဝင်ကြောင်းနှင့် လျောက်လဲပြန်သေး၏။ ဤအမှုတွင် အခင်းဖြစ်အိမ်ကို မှတ်ပုံတင်စာချုပ်ဖြင့် ဝယ်ယူပြီးနောက် ဦးမင်းဆင်သည်၊ ထိုအိမ်ကို သတ်မှတ်သော အချိန်ကာလအတွင်း ပြန်လည်ရောင်းချရန် ဦးထိုက်တို့နှင့် စာချုပ်ချုပ်ဆို၏။ ထိုစာချုပ်ပါ အချက်အလက်များမှာ တိကျသည်ဟု ဆိုနိုင်ပေမည်။ ထို့ပြင်လည်း ဦးထိုက်တို့သည် အိမ်ရောင်းစဉ်က ထိုအိမ်တွင် နေထိုင်သူများဖြစ်ပြီး၊ ရောင်းပြီးနောက်လည်း ဆက်လက်နေထိုင်ခဲ့ကြ၏။ ထိုသို့ဆက်လက်နေထိုင်သည်မှာ မိမိ၏အခွင့်နှင့် နေထိုင်ပါသည်ဟု ဦးမင်းဆင်က အဆိုလွှာတွင် ဖေါ်ပြ၏။ သို့သော် ဤအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ နှုတ်သက်သေခံချက်မရှိချေ။ ဦးထိုက်တို့၏ ကိုယ်စားလှယ် ဦးစိုးမောင်က စာချုပ်ချုပ်ဆိုပြီးနောက်၊ ဦးမင်းဆင်က ဦးထိုက်တို့အား အခင်းဖြစ်အိမ်၌ ဆက်လက်နေထိုင်ခွင့်

ပြုသည်ဆိုသည်မှာ မမှန်ကြောင်းနှင့် အစစ်ခံ၏။ ပြန်လည်ရောင်းချရန် ချုပ်ဆိုသော ကတိစာချုပ်တွင် အောက်ပါအတိုင်း ပါရှိ၏။

၁၉၆၄
ဦးမင်းဆင်
နှင့်
မမုန်း ပါ ၂။

"....ထို့ပြင် ဦးမင်းဆင်သို့ ပေးရန်ငွေများလည်း ကျန်ရှိနေသဖြင့်၊ ကျွန်ုပ်တို့ကို ရောင်းထားသော အိမ်အပေါ်ထပ်တွင် လခမရှိ အခလွတ် ၂ နှစ်နေထိုင်ရန် အခွင့်ပြုထားပါသည်။ ၁၉၅၂ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၉ ရက်နေ့ထိ၊ နှစ်စေ့ရောက်ကာလ ပေးဆပ်ရန်ငွေများနှင့် အိမ်ဘိုးငွေ ၆,၀၀၀ ပေးခဲ့ပါလျှင် ပြန်လည်၍ အပိုင်ရောင်းချပါမည်၊ ၂ နှစ်စေ့၍ မဝယ်ယူနိုင်ပါက ကျွန်ုပ်တို့သည် ထိုအိမ် အပေါ်ထပ်မှ တခြားသို့ ရွှေပြောင်းသွားပါမည်....။"

ထိုစာချုပ်ပါ အချက်များကို အပေါ်ယံကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ဦးမင်းဆင်၏ အခွင့်ပြုချက်ဖြင့် ဦးထိုက်တို့ အခင်းဖြစ်အိမ်တွင် ဆက်လက်နေထိုင်ကြကြောင်း ယူဆနိုင်ပေမည်။ သို့သော် ဦးမင်းဆင်၏ အစစ်ခံချက်တွင် စာချုပ်မချုပ်မီက ဦးထိုက်-မမုန်းတို့ကို မိမိမသိကြောင်း။ စာချုပ်ချုပ်ဆိုရန် ပွဲစား ဦးကြာရိုးက ခေါ်ဆောင်လာကြောင်းနှင့် ထွက်ဆိုသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ယင်းသို့ဖြစ်ရာ ယခင်က မသိခဲ့ဘူးသည့် ဦးထိုက်-မမုန်းတို့က ဦးမင်းဆင်သို့ ငွေပေးဆပ်ရန် ကျန်ရှိနေသည်ဆိုသည့် ရေးသားချက်မှာ မမှန်ကန်ဟု ယူဆရပေမည်။ ယင်းသို့မမှန်ကန်သော အချက်ကို အကြောင်းပြု၍ ဦးထိုက်တို့ အခင်းဖြစ်အိမ်တွင် ဆက်လက်နေထိုင်ရန် ဦးမင်းဆင်က ခွင့်ပြုခဲ့သည်ဆိုသည့်အချက်မှာ မမှန်ကန်နိုင်ပေ။ အမှုအကြောင်းခြင်းရာ အားလုံးကိုထောက်ရှုသော်၊ ဦးထိုက်တို့သည်၊ အခင်းဖြစ်အိမ်ကို ဦးမင်းဆင်အား ရောင်းချသည့် အရောင်းစာချုပ်ချုပ်ဆိုပြီးနောက်၊ ပြန်လည်ဝယ်ယူရန် ချုပ်ဆိုသော ကတိစာချုပ်ကို အကြောင်းပြု၍ အခင်းဖြစ်အိမ်မှာပင် ဆက်လက်နေထိုင်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ထိုမှတပါးလည်း နှစ်ဦးသဘောတူ သတ်မှတ်ထားသော အချိန်ကာလအတွင်း၊ ဦးထိုက်တို့သည်၊ ရွှေနေထံမှ ပေးပို့သော နို့တစ်စာဖြင့်ငင်း၊ ကိုယ်တိုင်ငင်း၊ ဦးမင်းဆင်အား အခင်းဖြစ်အိမ်ကို ပြန်လည်ရောင်းချရန် ပြောကြားခဲ့၏။ ရွှေနေထံမှ ပေးပို့သော နို့တစ်စာတွင်၊ ဦးထိုက်တို့သည် အခင်းဖြစ်အိမ်ကို ပြန်လည်ဝယ်ယူရန် အဆင်သင့်ရှိကြကြောင်း။ ထို့ကြောင့် ပြန်လည်ရောင်းချသည့် စာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုရန်အတွက် စာကြမ်းကို ဦးမင်းဆင်ထံသို့ ပေးပို့မည်ဖြစ်ကြောင်း။ ငွေကို မိမိတို့လက်ထဲတွင် ကြာမြင့်စွာ မထားလိုသဖြင့်၊ ပြန်စာကို အလျင်အမြန် ပေးပို့ရန် ပြောကြောင်းနှင့် အကြောင်းကြား၏။ ဦးမင်းဆင်ထံမှ ပြန်စာမရသောအခါ၊ ဦးထိုက်တို့သည် ဦးမင်းဆင်ထံသို့ သွားရောက်ပြီး၊ အိမ်ကိုပြန်လည်ရောင်းချရန် ၂ ကြိမ်ပြောကြားခဲ့သော်လည်း မအောင်မြင်ခဲ့။ ဦးမင်းဆင်၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက ဦးထိုက်တို့သည် ငွေ ၆,၀၀၀ ကို

၁၉၆၄
ဦးမင်းဆင်
နှင့်
မမုန်း ပါ ၂။

ဦးမင်းဆင်အား မပြသဖြင့်၊ ယင်းသို့ပြန်လည်ရောင်းချရန် ပြောဆိုချက်များမှာ တရား ဥပဒေအရ အသိအမှတ်ပြုနိုင်သော ပြောဆိုချက်များ မဟုတ်ကြောင်းနှင့် လျှောက်လဲ ၏။

အပေါင်ကိစ္စရပ်များ၌ပင်၊ ရှေးယခင်က အပေါင်ရွေးရန် ပြောကြားရာ၌ ကျသင့် သော အပေါင်ငွေကို အပေါင်ခံသူအား ထုတ်ပြရန် လိုအပ်သည်ဟု အဆုံးအဖြတ် ပြုခဲ့သော်လည်း၊ နောက်ကာလ၌မူကား၊ ယင်းသို့ ငွေထုတ်ပြရန် မလိုကြောင်းနှင့် အဆုံးအဖြတ် ပြုကြကြောင်းကို၊ **ဘိုးထွန်းနှင့် အေးခ အမှု** (၁) ပါ မြွက်ကြားချက် များအရ ထင်ရှား၏။ ထို့ပြင်လည်း **မောင်ဘကျော် နှင့် နာနိဂရမ်ဂျပန်နပ်(စ်)** အမှု (၂) တွင်၊ အောက်ပါအတိုင်း မြွက်ကြားခဲ့၏။

> **". . . No doubt it is correct that in order that a tender should operate to stop the running of interest there must be a continued readiness to pay the amount due on the mortgage. . . . But it is unnecessary to keep the money immediately at the disposal of the mortgagee provided that it can be found whenever the mortgagee sees fit to demand it, . . ."**

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းအချက်များကြောင့်၊ ဦးထိုက်တို့သည် အခင်းဖြစ် အိမ်ကို ရောင်းဘိုးငွေ ၆,၀၀၀ နှင့် မိမိတို့အား ပြန်လည်ရောင်းချရန် ဦးမင်းဆင်အား ပြောကြားခြင်းသည်၊ ငွေကိုအကယ်ပင် ထုတ်ပြဘဲသကဲ့သို့ အကျိုးသက်ရောက်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ယင်းသို့သော ဆောင်ရွက်မှုသည် ပုစ္ဆည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၃ (က) တွင် ပါရှိသည့် ပြန်လည်ရောင်းချရန် ပဋိညာဉ်အရ၊ ပြီးမြောက်စေရန် ဆောင်ရွက်မှုတရပ် ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ သက်သေခံချက်များအရ ပေါ်လွင် သည်မှာလည်း၊ ဦးထိုက်တို့သည် တလျှောက်လုံး အခင်းဖြစ်အိမ်ကို ပြန်လည်ဝယ်ယူရန် အတွက် ငွေပေးရန် အဆင်သင့်ရှိသည်ဟု ဆိုရပေမည်။

ယခုမူခင်းတွင် ပြန်လည်ရောင်းချရန် ချုပ်ဆိုသော ပဋိညာဉ်စာချုပ်မှာ၊ မှတ်ပုံ တင်ရန်မလိုပေ။ ယင်းသို့ဖြစ်၍ ဤအမှုသည် ပုဒ်မ ၅၃ (က) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင် ဘောင်ဝင်အံကျ မဖြစ်ဟုဆိုနိုင်ပေမည်။ သို့သော်ငြားလည်း၊ ထိုပုဒ်မ ၅၃ (က) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ၏ အခြေခံမူတွင်၊ ဤအမှုပါ အကြောင်းခြင်းရာများ အကျုံးဝင် သည်ဟုဆိုရပေမည်။

အယူခံကို စရိတ်နှင့်တကွ ပလပ်လိုက်သည်။ ဤရုံးချေနေခမှာ ဂျ ကျပ် ဖြစ်စေ ရမည်။

---

(၁) အောက်မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ အတွဲ ၉၊ စာ ၁၀။
(၂) အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန် အတွဲ ၁၃၊ စာ ၂၂-၂၄။

တရားမအထွေထွေ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင် တို့ရှေ့တွင်

ဦးသူရိယ (စောဒက)

နှင့်

နိုင်ငံတော်ဝိုနိစ္ဆယဌာန ပါ ၄ (စုဒိတကများ)*

† ၁၉၆၄ အောက်တိုဘာ လ ၁၃ ရက်။

ဝိနိစ္ဆယဌာနနှင့် ဝိနိစ္ဆယအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၈ နှင့် ၁၉ ခရိုင်နှင့်နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာနတို့၏အာဏာ ယင်းဥပဒေပုဒ်မ (၃၁) စာချုပ်မှတ်ပုံတင်ရန် လျှောက်ထားခြင်းကိစ္စ မြို့နယ် ဝိနိစ္ဆယဌာန၏ အာဏာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဝိနိစ္ဆယဌာနနှင့် ဝိနိစ္ဆယခုံအက်ဥပဒေပုဒ်မ (၁၈) နှင့် (၁၉)တို့တွင်၊ ●ရိုင်နှင့် နိုင်ငံတော်ဝိနိစ္ဆယတို့အား အပ်နှင်းထားသော အာဏာများသည် မြို့နယ် ဝိနိစ္ဆယက မူလစီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာကိုအသုံးပြု၍ ဆုံးဖြတ်သော ဝိနည်းဓမ္မခံ အဓိကရဏ်းမှုများနှင့်သာ သက်ဆိုင်သည်။ သို့ဖြစ်၍ယင်းဥပဒေပုဒ်မ (၃၁)အရ လှူဒါန်းစာချုပ်ကို မှတ်ပုံတင်ရန် မြို့နယ်ဝိနိစ္ဆယဌာနသို့ လျှောက်ထားသောကိစ္စတွင် ချမှတ်သောအမိန့်သည်၊ စောဒနာ ဝင်နိုင်သော အမိန့်မျိုးမဟုတ်။

ထို့ပြင်လှူဒါန်းစာချုပ်ကို မှတ်ပုံတင်ရန် ယင်းဥပဒေပုဒ်မ (၃၁) အရ မေတ္တာရပ်ခံသည့်ကိစ္စတွင်၊ မြို့နယ်ဝိနိစ္ဆယဌာနသည်၊ ထိုစာချုပ်ပါပစ္စည်းကို မည်သူပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသည်ကို ဆုံးဖြတ်ရန် အာဏာမရှိ၊ ယင်းဥပဒေပုဒ်မ (၁၅) ရှင်းလင်းချက်တွင် ဖေါ်ပြထားသည့်အတိုင်း၊ ဝိနည်းဓမ္မခံ အဓိကရဏ်းမှု တရပ်အဖြစ်ရောက်ရှိမှသာလျှင် ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကို ဆုံးဖြတ်နိုင်သည်။

ဦးခန့် နှင့် ဦးကုလ္လလပါ ၃။ မြန်မာနိုင်ငံတရားရုံးချုပ် တရားမသေးလျှောက်လွှာ ၂၂/၆၄ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

စောဒကအတွက်။ ။ဦးဘသန်း (၁)။

---

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမ အထွေထွေလျှောက်လွှာအမှတ် ၈၃။

† မန္တလေးမြို့၊ နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာန၏ အမှတ်စဉ် ၄-နှ-၀-၅၈ တွင် ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ပြီလ ၄ ရက်နေ့၌ဖြင့် ချမှတ်သော ဆုံးဖြတ်ချက်နှင့် တတိယစုဒိတကဖြစ်သော ချစ်ကိုင်းမြို့နယ် ဝိနိစ္ဆယဌာန၏ ၁၃၁၈ ခုနှစ်၊ အဓိကရဏ်းမှုအမှတ် ၂၆ တွင် ချမှတ်သောအမိန့်ကို ပယ်ဖျက်စေရန်အတွက် အမှုခေါ်စာချွန်တော် လျှောက်ထားခြင်း။

၁၉၆၄

ဦးသူရိယ နှင့် နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာန ပါ ၄။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုပါအကြောင်းအချက်များသည်၊ မကြာသေးမီက ဤရုံး ဆုံးဖြတ်ခဲ့သော ဦးခန့်နှင့် ဦးကုဏ္ဍလ ပါ ၃ ဦးတို့ အမှု (၁) ၌ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည့် အကြောင်းခြင်းရာများနှင့် အလားတူဖြစ်သည်။

ယခုအမှုတွင် အခင်းဖြစ်မြေကွက်နှင့် ထိုမြေကွက်ပေါ်ရှိ၊ [အဆောက်အဦများကို ဒေါ်ခေမာစာရိက မိမိအားစာချုပ်စာတမ်းဖြင့် လှူဒါန်းခဲ့သည်ဆိုကာ၊ ဦးဝါယမိန္ဒသည်၊ ၁၃၁၁ ခုနှစ်၊ ဝိနိစ္ဆယဌာနနှင့် ဝိနိစ္ဆယခုံ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၁ အရ၊ မှတ်ပုံတင်ရန်အတွက် စစ်ကိုင်းမြို့၊ မြို့နယ် ဝိနိစ္ဆယဌာနသို့ မေတ္တာရပ်ခံသည်တွင်၊ ယခုစတုတ္ထစုဒီတက ဒေါ်ရွှေပဝတီက ကန့်ကွက်သဖြင့်၊ မြို့နယ်ဝိနိစ္ဆယဌာနသည် ဦးဝါယမိန္ဒ၏ မေတ္တာရပ်ခံလွှာကို ပယ်လိုက်၏။ ဦးဝါယမိန္ဒသည် စစ်ကိုင်းမြို့၊ ခရိုင်ဝိနိစ္ဆယဌာနသူ့ စောဒနာဝင်ရာ၊ ခရိုင်ဝိနိစ္ဆယဌာနက၊ မြို့နယ်ဝိနိစ္ဆယဌာန၏ အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပြီး လျှင်၊ မြို့နယ်ဝိနိစ္ဆယဌာနက အဆိုပါ လှူဒါန်းစာချုပ်ကို မှတ်ပုံတင်စေရန် အမိန့်ချမှတ်တော်မူလိုက်ကြသည်။ ဒေါ်ရွှေပဝတီ မကျေနပ်သဖြင့် မန္တလေးမြို့ နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာနသို့ စောဒနာဝင်ပြန်ရာ၊ နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာနက ခရိုင်ဝိနိစ္ဆယဌာန၏ အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပြီးလျှင်၊ မြို့နယ်ဝိနိစ္ဆယဌာန၏ အမိန့်ကို အတည်ပြုလိုက်၏။ ထို့ပြင်လည်း၊ နိုင်ငံတော်ဝိနိစ္ဆယဌာနက အခင်းဖြစ်ပစ္စည်းများကို မည်သူအုပ်ချုပ်စောင့်ရှောက်စေရမည်ဟူ၍လည်း၊ အမိန့်ချမှတ်တော် မူလိုက်ကြ၏။

နိုင်ငံတော်ဝိနိစ္ဆယဌာနနှင့် ခရိုင်ဝိနိစ္ဆယဌာနတို့၏ အမိန့်များသည်၊ မိမိတို့၌ တည်ရှိသည့်အာဏာကို ကျော်လွန်၍ ချမှတ်သောအမိန့်များဖြစ်ကြောင်းနှင့် ထိုအမိန့်များကို အမှုခေါ် စာချွန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန်၊ ယခုမေတ္တာရပ်ခံသူ ဦးသူရိယ မေတ္တာရပ်ခံခြင်းဖြစ်သည်။

ဦးသူရိယ၏ ပဌမအကြောင်းပြချက်မှာ၊ ယခုပေါ် ပေါက်သည့် ကိစ္စသည်၊ လှူဒါန်းစာချုပ်ကိုမှတ်ပုံတင်ရန်ကိစ္စသာဖြစ်၍၊ ဝိဝါဒါဓိကရဏ်းမှုကို ဆုံးဖြတ်ရန်မပေါ် ပေါက်သေးသောကြောင့်၊ ခရိုင်ဝိနိစ္ဆယဌာနနှင့် နိုင်ငံတော်ဝိနိစ္ဆယဌာနတို့သည် စောဒနာမှုများကိုကြားနာစစ်ဆေးစီရင်ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် မရှိကြကြောင်းနှင့် လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ၁၃၁၁ ခုနှစ်၊ ဝိနိစ္ဆယဌာနနှင့် ဝိနိစ္ဆယခုံအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၅၊ ၁၆၊ ၁၇၊ ၁၈ နှင့် ၁၉ တို့ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ပူးတွဲပေါင်းစပ်၍ လေ့လာသုံးသပ်သော်၊ ဦးသူရိယ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး အကြောင်းပြချက်မှာအခြေအမြစ်မရှိ မခိုင်လုံဟုဆိုရန် ခဲယဉ်းလှပေသည်။ ယင်းအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၅ တွင် မည်သည့်မှုခင်းမျိုးကို ဝိနည်းဓမ္မခံအဓိကရဏ်းမှုအဖြစ် ကြားနာစစ်ဆေးစီရင်ဆုံးဖြတ်ရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ ပုဒ်မ ၁၆ တွင်၊ သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ် ဝိနိစ္ဆယဌာနတွင်၊ ဝိနည်းဓမ္မခံအဓိကရဏ်းမှုကိုစွဲဆိုရမည်ဖြစ်

(၁) မြန်မာနိုင်ငံတရားရုံးချုပ် တရားမသေးလျှောက်လွှာ ၂၂/၆၄။

ကြောင်း၊ ထိုဌာနက မူလရုံးအနေဖြင့် စီရင်ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း ပါရှိ၏။ ပုဒ်မ ၁၈ အရ မြို့နယ် ဝိနိစ္ဆယဌာန၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ခရိုင်ဝိနိစ္ဆယဌာနတွင် စောဒနာတင်ခွင့်ရှိကြောင်း၊ ပုဒ်မ ၁၉ တွင် ခရိုင်ဝိနိစ္ဆယဌာန၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို၊ နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာနတွင် နောက်ဆုံးစောဒနာတင်ခွင့်ရှိကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ ယင်းသို့ဖြစ်ရာ ထိုပုဒ်မ ၁၈ နှင့် ၁၉ တို့တွင် အပ်နှင်းထားသော အာဏာများသည်၊ မြို့နယ် ဝိနိစ္ဆယဌာနက မူလစီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာကို အသုံးပြု၍ ဆုံးဖြတ်သော ဝိနည်းခမ္မခံ အဓိကရဏ်းမှုများနှင့်သာ သက်ဆိုင်ပေသည်။ ယခုကိစ္စမှုကား၊ ၁၃၁၁ ခုနှစ်၊ ဝိနိစ္ဆယဌာနနှင့် ဝိနိစ္ဆယခုံအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၁ အရ လှူဒါန်းစာချုပ်ကို မှတ်ပုံတင်ရန် လျောက်ထားသည့်ကိစ္စသာဖြစ်ရာ၊ ယင်းအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၅ တွင် အကျုံးဝင်သော ဝိနည်းခမ္မခံ အဓိကရဏ်းမှုမျိုးမဟုတ်ချေ။ ထို့ကြောင့် ယင်းပုဒ်မ ၃၁ အရ၊ မြို့နယ် ဝိနိစ္ဆယဌာနချမှတ်သော အမိန့်သည် စောဒနာဝင်နိုင်သော အမိန့်မျိုးမဟုတ်ချေ။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုသော် မြို့နယ်ဝိနိစ္ဆယဌာနကလှူဒါန်းစာချုပ်ကိုမှတ်ပုံတင်ရန် မေတ္တာရပ်ခံလွှာကိုပယ်လျှင်၊ ထိုပယ်သည့်အမိန့်ကို စောဒနာဝင်ခွင့် ရှိသင့်ပေသည်။ သို့သော် ၁၃၁၁ ခုနှစ်၊ ဝိနိစ္ဆယဌာနနှင့် ဝိနိစ္ဆယခုံအက်ဥပဒေတွင် ထိုကိစ္စနှင့်စပ်လျဉ်း၍ စောဒနာဝင်နိုင်ခွင့်ပေးထားသည်ကို မတွေ့ရချေ။

ဦးသူရိယ နှင့် နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာန ပါဂ။

ထိုမှတပါးလည်း၊ ဦးသူရိယ၏ပညာရှိ ရှေ့နေကြီး ထပ်မံလျောက်ထားသည်မှာ၊ အဆိုပါ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၁ အရ၊ လှူဒါန်းစာချုပ်ကို မှတ်ပုံတင်ရန် မေတ္တာရပ်ခံသည့်ကိစ္စတွင်၊ မြို့နယ်ဝိနိစ္ဆယဌာနသည် ထိုစာချုပ်ပါ ပစ္စည်းကို မည်သူပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသည်ကို ဆုံးဖြတ်ရန် အာဏာမရှိကြောင်းနှင့် လျောက်လဲပြန်သေး၏။ ယင်းပုဒ်မ ၃၁ မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

> "၃၁။ ။(၁) မှတ်ပုံတင်အက်ဥပဒေတွင် မည်သို့ပင်ပါရှိစေကာမူ၊ မရွေ့မပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းတစုံတရာကို ဝိနည်းတော်နှင့်အညီ လှူဒါန်းလွှဲပြောင်းသည့်အခါ၊ ထိုပစ္စည်းကို လှူဒါန်းလွှဲပြောင်းပေးသူနှင့် လက်ခံသူတို့က စာချုပ်စာတမ်းချုပ်ဆိုရေးမှတ်ပြီးလျှင်၊ ဆိုင်ရာမြို့နယ်ဝိနိစ္ဆယဌာနတွင် ထိုစာချုပ်စာတမ်းကို မှတ်ပုံတင်နိုင်သည်။ ထိုဝိနိစ္ဆယဌာနက ယင်းသို့ လှူဒါန်းလွှဲပြောင်းခြင်းသည် ဝိနည်းတော်နှင့်လျော်ညီသည်ဟု ကျေနပ်လျှင်၊ အဆိုပါစာချုပ်စာတမ်းကို မှတ်ပုံတင်ပေးရမည်။ ထို့ပြင် ထိုဝိနိစ္ဆယဌာနက ယင်းသို့ မှတ်ပုံတင်သည့်စာချုပ်စာတမ်း၏မိတ္တူကို ဆိုင်ရာ မှတ်ပုံတင်အရာရှိရုံးသို့ ထိန်းသိမ်းထားရန်နှင့် လိုအပ်သည့်အတိုင်း ဆောင်ရွက်ရန်ပေးပို့ရမည်။"

အထက်ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရဆိုလျှင်၊ မြို့နယ်ဝိနိစ္ဆယဌာနသည်၊ လှူဒါန်းလွှဲပြောင်းခြင်းသည် ဝိနည်းတော်နှင့် လျော်ညီသည်ဟု ဆုံးဖြတ်လျှင်၊ ယင်းသို့သော

၁၉၆၄

ဦးသူရိယ နှင့် နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာန ပါ ၄။

လျှုဒါန်းစာချုပ်ကို မှတ်ပုံတင်ပေးရမည်ဖြစ်သည်။ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကို မဆုံးဖြတ်နိုင်ပေ။ ယင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၅ ရှင်းလင်းချက်တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း၊ သူ့ဟာ ငါ့ဟာဟု ငြင်းခုံမှုပေါ် ပေါက်၍ ဝိနည်းဓမ္မခံ အဓိကရဏ်းမှုတရပ်အဖြစ် ဆောက်ရွက်မှသာ လျှင်၊ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကို ဆုံးဖြတ်နိုင်ပေမည်။

ဝိနည်း ဓမ္မခံအဓိကရဏ်းမှု ပေါ် ပေါက်လျှင်လည်း၊ ၁၃၁၆ ခုနှစ်၊ ဝိနိစ္ဆယဌာန (ပြင်ဆင်ချက်) အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃ ဖြင့်၊ ၁၃၁၁ ခုနှစ်၊ ဝိနိစ္ဆယနှင့် ဝိနိစ္ဆယခုံအက် ဥပဒေပုဒ်မ ၁ ကို၊ ပြင်ဆင်ထားသည်ဖြစ်ရကား၊ ဝိနိစ္ဆယဌာနသည် စောဒကနှင့် စုဒ်တကတို့၏ သဘောတူညီချက်ရှိမှသာလျှင်၊ အမှုကိုလက်ခံကြားနာစစ်ဆေးစီရင် ဆုံးဖြတ်နိုင်ပေမည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ နိုင်ငံတော်ဝိနိစ္ဆယဌာနနှင့် ခရိုင် ဝိနိစ္ဆယဌာနတို့၏ အဆုံးအဖြတ်များသည် အပ်နှင်းထားသည့် အာဏာကို ကျော်လွန်၍ ချမှတ်သော အဆုံးအဖြတ်များဖြစ်သဖြင့်၊ ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်တို့၏ ထင်မြင် ယူဆချက်များသာဖြစ်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။ ထိုထင်မြင်ယူဆချက်များသည် နောင် ကာလ၌ တရားတထုံးကို စောဒက ကဖြစ်စေ၊ စုဒ်တက ကဖြစ်စေ၊ သို့တည်းမဟုတ် ၎င်းတို့ အသီးသီးမှဆက်ခံသူများက ဖြစ်စေ စွဲဆိုရာ၌၊ မည်သို့မျှ တားမြစ်ပိတ်ပင် မည်မဟုတ်ကြောင်း။ ထို့ပြင်လည်း၊ ထိုထင်မြင်ယူဆချက်များကို တရားရုံးက အတည် ပြုမည် မဟုတ်ကြောင်း မြွက်ကြားပြီးလျှင်၊ မေတ္တာရပ်ခံလွှာကို စရိတ်မရှိပယ်လိုက် သည်။

တရားမအထွေထွေ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး၊ တရားသူကြီး ဦးစံမောင်နှင့် တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင် ရှေ့တွင်

ဦးသိန်းပါ ၂ (လျှောက်ထားသူများ)

နှင့်

ဦးအောင် ပါ ၃ (လျှောက်ထားခံရသူများ)*

† ၁၉၆၄]

နိဝတ်လ ၁၂ ရက်။

သမဝါယမအသင်းများ အက်ဥပဒေ (၁၉၅၆ ခုနှစ်) ပုဒ်မ ၆၀ အရ၊ခန့်အပ်သောခုံလွှကြီး—သမဝါယမအသင်း ဝန်ခံခန့်အပ်နိုင်ခြင်း—၁၉၃၁ ခုနှစ်၊အက်ဥပဒေ၏နည်းဥပဒေ ၁၅ နှင့် ၂၆ အကျိုးသက်ရောက်ဆဲဖြစ်ခြင်း—အမှုခေါ်စာချုန်တော် ထုတ်နိုင် မထုတ်နိုင်—၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆၀ (၆) နှင့် (၇)။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ သမဝါယမအသင်း အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆၀ အရ အမှုကို ဆုံးဖြတ်ရန် ခုံလွှကြီးကိုခန့်ရာ၌ သမဝါယမမင်းကြီးကမခန့်ဘဲ သမဝါယမအသင်းဝန်က ခန့်အပ်ခြင်းသည်၊ တရားဥပဒေအရ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်။

ခုံလွှကြီးကို ခန့်ရာ၌ ၁၉၃၁ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် သမဝါယမများအသင်း နည်းဥပဒေအပိုဒ် ၁၅ နှင့် ၂၆ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို အထောက်အထားပြု၍ ခန့်အပ်ထားခဲ့ဟန်တူပြီး၊ ထိုနည်းဥပဒေများမှာ အဆိုပါ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ ဥပဒေသစ်၏ပုဒ်မ ၇၃ အရ၊ပြုလုပ်ထားသော နည်းဥပဒေများကဲ့သို့ အကျိုးသက်ရောက်ဆဲဖြစ်သည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ခုံလွှကြီးတဦးသည်၊ သာမန် တရားမရုံးများ စီရင်ချက်ချမှတ်ရာကဲ့သို့ အကြောင်းအကျိုးကို တိကျစွာ သေချာစွာဖော်ပြခြင်း မပြုရုံမျှနှင့် ခုံလွှကြီးအဆုံးအဖြတ် တရားမဝင်ဟု မဆိုနိုင်။ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ သမဝါယမအသင်းများ၏ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆၀(၆)နှင့် (၇)တို့အရ၊ တရားမရုံးက အမှုခေါ်စာချုန်တော်ဖြင့် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်း ပြုနိုင်-မပြုနိုင်ဆိုသည့်အချက်ကို အဆုံးအဖြတ်ပေးရန် မလိုသဖြင့် ဤအမှုတွင် ဆုံးဖြတ်ခြင်းမပြု။

လျှောက်ထားသူများအတွက်။ ။ ဦးပျိုငြိမ်း။

လျှောက်ထားခံရသူများအတွက်။ ။အစိုးရရှေ့နေကြီး ဦးဘကျော်။

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေ လျှောက်လွှာအမှတ် ၁၅၂။

† ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ တော်လှန်ရေးအစိုးရသမဝါယမဌာနခွဲတာဝန်ခံရုံးအမှုအမှတ် ၃/၆၃ တွင် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၂ ရက်နေ့စွဲပါ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို အမှုခေါ်စာချုန်တော် ထုတ်ဆင့်ရန် လျှောက်လွှာ။

၁၉၆၄

ဦးသိန်း ပါ ၂ နှင့် ဦးအောင် ပါ ၃။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ယခု လျှောက်ထားသူများဖြစ်သူ ဦးသိန်းနှင့် ဦးထွန်းရတို့သည်၊ အင်းလေးမြို့နယ် စက်မှုလက်မှု (ရက္ကန်း) လက္ကား သမဝါယမ အသင်း (လိမိတက်)၏ ဥက္ကဋ္ဌဟောင်းနှင့်အမှုဆောင်ဟောင်း အသီးသီးဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းတို့အပါအဝင်ထိုအသင်း၏ ၁၉၅၉-၆၀ ပြည့်နှစ်နှင့် ၁၉၆၀-၆၁ ခုနှစ် အမှုဆောင်အဖွဲ့ဟောင်းများအပေါ်တွင် ထိုအသင်း၏ အုပ်ချုပ်ရေး အရာရှိ ဦးအောင်က ၎င်းတို့၏ပေါ်လျော့မှုကြောင့် အသင်းမှာ ငွေတသိန်းကျော် ဆုံးရှုံးနစ်နာခဲ့သည်ဆိုကာ၊ တရားစွဲဆိုရာ၊ ရှမ်းပြည်နယ် တောင်ကြီးမြို့၊ သမဝါယမ အသင်းဝန်က တောင်ကြီးခရိုင် သမဝါယမ အသင်းဝန်ထောက်အား၊ သမဝါယမနှင့် ကုန်စည်ဖြန့်ဖြူးရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာ အမှတ် ၈၈ ဖြင့် အပ်နှင်းထားသော အာဏာကို အသုံးပြုလျက်၊ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ သမဝါယမအသင်း အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆၀ အရ၊ ခံလူကြီး အဖြစ်နှင့် အမှုကို ဆုံးဖြတ်ရန် လွှဲအပ်လိုက်သည်။ ခံလူကြီးသည် အမှုသည်များနှင့် သက်သေများကိုကြားနာစစ်ဆေးပြီးနောက်၊ ယခု လျှောက်ထားသူများဖြစ်သူ ဦးသိန်း၊ ဦးထွန်းရနှင့် အသင်း၏ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးတောင်း ဦးစိန်ကျော်တို့ အပေါ်၌ တဦးစီသော်ငင်း၊ ပူးတွဲ၍သော်ငင်း၊ ဦးစိန်ကျော်ပေးသွင်းပြီးငွေ ၉,၀၀၀ ကျပ် ကျော်ကို ခုနှိမ်၍ အသင်းဆုံးရှုံးသည့်ငွေ ၇၁,၇၁၄ ကျပ် ၁၂ ပြားကို အသင်းသို့ ပေးဆောင်ရန် အဆုံးအဖြတ်ပြုလိုက်၏။ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်ကို မကျေနပ်သဖြင့် ဦးသိန်းသည် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ တော်လှန်ရေးအစိုးရသမဝါယမဌာနခွဲ တာဝန်ခံထံ စေဒဂဝင်ရာ တာဝန်ခံက ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်းမပြုသဖြင့် အဆိုပါ အဆုံးအဖြတ်ကို အမှုခေါ် စာချွန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန်အတွက် ဦးသိန်းနှင့် ဦးထွန်းရတို့ ယခု လျှောက်ထားကြခြင်းဖြစ်သည်။

ဦးသိန်းတို့၏ ပညာရှိဗိသုကေကြီးက ဦးစိန်ကျော်သည် အသင်းဆုံးရှုံးနစ်နာသည့်ငွေအတွက် မိမိ တာဝန်ရှိသည်ဟု ဝန်ခံခဲ့ပြီး ငွေ ၉,၀၀၀ ကျပ် ကျော်ပေးသွင်းပြီးဖြစ်သဖြင့်၊ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ သမဝါယမ အသင်းများ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆၀ အရ၊ အငြင်းပွါးမှုမရှိကြောင်းနှင့် လျှောက်လဲ၏။ သို့သော် ခံလူကြီး မြင်ဆိုသည့်အတိုင်း အသင်း၏ စည်းကမ်းဥပဒေ အပိုဒ် ၂၅ အပိုဒ်ငယ် (၂)တွင် အမှုဆောင်လူကြီးများ၏ အလုပ်ဝတ္တရားပျက်ကွက်မှုကြောင့် အသင်း၌ ဆုံးရှုံးနစ်နာမှုရှိလျှင် အသင်း၏အမှုဆောင်လူကြီး တဦးစီသော်ငင်း၊ ပူးတွဲ၍သော်ငင်း၊လျော်ရန် တာဝန်ရှိသည်ဟု အတိအလင်း ပြဋ္ဌာန်းထားသေသည်။ ထို့ပြင်လည်း ဤအမှုတွင် အသင်း၏ အုပ်ချုပ်ရေးအရာရှိက အမှုဆောင်ဟောင်းများအပေါ်၌ ထိုဆုံးရှုံးနစ်နာမှုဖြစ်သည့်အတွက် လျော်ငွေတောင်းဆိုသည်ဖြစ်ရာ၊ အဆိုပါ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆၀ (၁) ရှင်းလင်းချက်အရ၊ အငြင်းပွါးမှုရှိကြောင်းထင်ရှားလေသည်။

၁၉၆၄
ဦးသိန်း ပါ ၂ နှင့် ဦးအောင် ပါ ၃။

ဤအမှု တွင်လျှောက်ထားသူများ၏ပညာရှိရွှေနေကြီးကအဓိကအားဖြင့်လျှောက်လဲသည်မှာ ခုံလူကြီးအား အဆိုပါ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆၀ အရ၊ သမဝါယမမင်းကြီးက ခန့်အပ်ရမည်ကို သမဝါယမ အသင်းဝန်က ခန့်အပ်ခဲ့သဖြင့် ယင်းသို့ ခန့်အပ်ခြင်းသည် တရားမဝင်သောကြောင့် ခုံလူကြီး၏ အဆုံးအဖြတ်မှာ အာဏာမရှိဘဲလျက် ပြုလုပ်သည်ဖြစ်၍ တရားမဝင်ကြောင်းဖြစ်သည်။ ယခု ကိစ္စတွင် ခုံလူကြီးအား အဆိုပါ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆၀ (၂)(ဂ)အရ၊ ခန့်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ ခန့်ထားရာ၌၊ ၁၉၃၁ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် သမဝါယမ အသင်းများ နည်းဥပဒေ အပိုဒ် ၁၅ နှင့် ၂၆ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို အထောက်အထားပြု၍ ခန့်ထားခဲ့ဟန်တူသည်။ ထိုနည်းဥပဒေများမှာ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ သမဝါယမ အသင်းများ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၇၃ အရ၊ ထိုအက်ဥပဒေအရ၊ ပြုလုပ်ထားသော နည်းဥပဒေများကဲ့သို့ အကျိုးသက်ရောက်ဆဲဖြစ်လေသည်။ ထို့ပြင် ယခင် သမဝါယမအသင်းများ အက်ဥပဒေအရ၊ ရာထူးခန့်ထားခြင်းများသည်လည်း၊ ယင်းအက်ဥပဒေအရ၊ ခန့်ထားသကဲ့သို့ပင်အကျိုးသက်ရောက်လေသည်။အထက်ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်အားလုံးနှင့် ဖေါ်ပြခဲ့သောအမိန့်ကြော်ငြာစာ အမှတ် ၈၈ ကိုစုပေါင်းလေ့လာဆင်ခြင်သုံးသပ်သော် ခုံလကြီးအား၊ သမဝါယမ မင်းကြီးကိုယ်တိုင် ခန့်အပ်ခြင်းမပြုဘဲ၊ သမဝါယမအသင်းဝန် ခန့်အပ်သည်မှာ တရားဥပဒေအရ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

လျှောက်ထားသူများ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက ခုံလူကြီးသည်အဆုံးအဖြတ်ပြုရာ၌ မည်သူ့အပေါ်၌ မည်သည့်အတွက် တာဝန်ယူသည်ကို စီစစ်ခြင်းမပြုဘဲ ဆုံးဖြတ်ခဲ့သဖြင့် ထိုအဆုံးအဖြတ်မှာ တရားမဝင်ပါဟု လျှောက်လဲပြန်သေး၏။ သို့သော်ခုံလူကြီးသည်အခြေအနေအရ၊ မိမိတတ်စွမ်းသမျှ အကြောင်းအကျိုးများဖေါ်ပြပြီး အဆုံးအဖြတ်ပြုခဲ့လေသည်။ သာမန် တရားမရုံးများ စီရင်ချက်ချမှတ်ရာ၌ကဲ့သို့ အကြောင်းအကျိုးကို တိကျသေချာစွာဖေါ်ပြခြင်း မပြုရုံမျှနှင့် ခုံလူကြီး၏ အဆုံးအဖြတ် တရားမဝင်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။

၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ သမဝါယမ အသင်းများ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆၀ (၆) နှင့် (၇)တို့အရ၊ တရားမရုံးက အမှုခေါ် စာချွန်တော်ဖြင့် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်း ပြုနိုင် မပြုနိုင်ဆိုသည့်အချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြည့်ပြည့်စုံစုံလျှောက်ထားခြင်း မပြုကြသည့်အပြင်၊ အဆုံးအဖြတ်ပေးရန် မလိုတော့သဖြင့် ဤအမှုတွင် အဆုံးအဖြတ် ပြုတော့မည်မဟုတ်ပေ။

အထက်ဖေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် လျှောက်လွှာကို စရိတ်မရှိပယ်လိုက်သည်။

စီရင်ထုံးပြုသောမှုခင်းများ

LIST OF CASES REPORTED

စစ်ဘက်အယူခံရုံး

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

	PAGE
Lt. Phone Swe *v.* Union of Burma	964
Mg Thoung *v.* Union of Burma	981
Mg Tin Hla *v.* Union of Burma	987

ကိုးကားပြုသောမှုခင်းများ

LIST OF CASES CITED

စစ်ဘက်အယူခံရုံး

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

Nil

စစ်ဘက်အယူခံတရားရုံး

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

ညွှန်းချက်

INDEX

PAGE

ACTS :

EVIDENCE ACT :

PENAL CODE :

Adultery—evidence of—when sufficient. Held where the evidence of the main prosecution witness in a case of adultery has been shown to be unreliable and unworthy of credence, and where the alleged adulteress has regatived her previous statements, and denied at the trial any adulterous association between her and the accused, the onus placed upon the prosecution cannot be said to have been satisfactorily discharged.

MAUNG THOUNG AND THE UNION OF BURMA ... 981

EVIDENCE ACT—WHEN DEEMED SUFFICIENT IN AN ADULTORY CASE— 981

EVIDENCE ACT—S.124 :—WHEN JUDGE, ADVOCATE GENERAL CAN CLAIM PRIVILEGE— 964

Funds of D.S.I. Concern—not public funds—non-applicability of the Amnesty Order. Penal Code s. 409—*non-applicability, where accused not acting as public servant. Evidence Act* s. 124—*privilege of Judge Advocate-General in advising prosecution.* The Appellant was attached as Cash Officer to the Firewood Project under the Defence Services Institute, which was later taken over by the General Trading Co. Ltd., in March, 1960. As a shortage of cash of several lakhs was found, and as the Appellant was unable to account for the deficient, he was sent up for trial and convicted under s. 409 of the Penal Code. At the trial it was also proved that he had been dabling in film business : had been buying land and building and had also purchased a car. *Held:* Unless it can be said that all the prosecution witnesses were in conspiracy to foist a false case on the Appellant, the conclusion of facts arrived at by the Summary General Court Martial must be upheld. *Held also:* As neither the Firewood Project (under the D.S.I.) nor the General Trading Co. were public bodies, its funds were not Government Funds, and accordingly the Appellant cannot be given the benefit of paragraph 1 (1) of the General Amnesty Order. Again, as the Appellant was not acting as a public servant, the the money was not entrusted or received by him as a public

PAGE

servant, the offence which he has committed is punishable under s. 406 of the Penal Code and not under s. 409 thereof. *Held further :* The Judge Advocate-General could claim privilege on being examined as a witness under s. 124 of the Evidence Act, as to what transpired at the meeting of the General Trading Co .,as he was present there in his capacity as a public servant, to give advice as to the feasibility or otherwise of prosecuting the Appellant.

LT. PHONE SWE AND THE UNION OF BURMA ... 964

Penal Code S. 304 A—*Absence of intention to Kill—pulling trigger of loaded rifle in fun—rashness.* Where the accused who had been loading his rifle, pulled the trigger in fun and thereby killed the deceased. *Held :* Section 304-A of the Penal Code has no reference to knowledge or intention of the killer. The act of the accused was most rash, and the conviction must be confirmed.

MAUNG TIN HLA AND THE UNION OF BURMA. ... 987

PENAL CODE—S. 409—WHEN NOT APPEALABLE—THE ACCUSED NOT BEING A PUBLIC SERVANT. 964

COURTS-MARTIAL APPEAL

Before U San Maung, J., Col. Tun Tha and U Aung Gyi.

LIEUTENANT PHONE SWE (APPELLANT)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT) *

C.M.A. 1964

Nov. 13.

Funds of D.S.I. Concern—not public funds—non-applicability of the Amnesty Order. Penal Code s. 409—non-applicability, where accused not acting as public servant. Evidence Act s. 124—privilege of Judge Advocate-General in advising prosecution.

The Appellant was attached as Cash Officer to the Firewood Project under the Defence Services Institute, which was later taken over by the General Trading Co. Ltd., in March 1960. As a shortage of cash of several lakhs was found, and as the Appellant was unable to account for the deficit, he was sent up for trial and convicted under s. 409 of the Penal Code.

At the trial it was also proved that he had been dabbling in film business, had been buying land and building, and had also purchased a car.

Held: Unless it can be said that all the prosecution witnesses were in conspiracy to foist a false case on the Appellant, the conclusion of facts arrived at by the Summary General Court Martial must be upheld.

Held also: As neither the Firewood Project (under the D.S.I.) nor the General Trading Co. were public bodies, its funds were not Government Funds, and accordingly the Appellant cannot be given the benefit of paragraph 1 (1) of the General Amnesty Order.

Again, as the Appellant was not acting as a public servant, the money was not entrusted or received by him as a public servant, the offence which he has committed is punishable under s. 406 of the Penal Code and not under s. 409 thereof.

Held further: The Judge Advocate-General could claim privilege on being examined as a witness under s. 124 of the Evidence Act, as to what transpired at the meeting of the General Trading Co., as he was present there in his capacity as a public servant, to give advice as to the feasibility or otherwise of prosecuting the Appellant.

Than Win for the appellant.

Hla Thin (Government Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Summary General Court-Martial Proceedings held under the Chairmanship of Major Ne Lin, B. C. 8272 of the Ministry of Defence, the appellant Lieutenant Phone Swe, B. C. 8061 of Motor Transport

* Criminal Appeal No. 8 of 1964.

C.M.A. 1964

LT. PHONE SWE v. THE UNION OF BURMA.

Company was charged under section 71 of the Defence Services Act for committing a civil offence, namely, criminal breach of trust by a public servant contrary to the provisions of section 409 of the Penal Code for committing criminal breach of trust of a total sum of K 5,40,677·13 during the period from the 1st July 1960 till the end of December 1960 from the proceeds of I.D.C. stoves, wood fuel and other commodities of the D.S.I. Project now known as the General Trading Company. In the connected case the same appellant was charged under section 41 of the Burma Army Act for committing a civil offence, namely, criminal breach of trust by public servant contrary to the provisions of section 409 of the Penal Code for committing breach of trust of K 22,677 being proceeds of I.D.C. stoves of the D.S.I. Project now known as the General Trading Company. He was convicted in both the cases and his appeals are those dealt with in this case and in the connected Criminal Appeal No. 10 of 1964.

In regard to the case giving rise to the present appeal the facts are briefly these: The appellant Lieutenant Phone Swe who was an officer in the Motor Transport Company was, by a verbal order of his superior officer, attached to the Firewood Project under the Defence Services Institute in the month of August 1959 to assist Captain Kyaw Myint (PW 11). About three months later he took over the duties of Cash Officer from Captain Kyaw Myint when the latter was transferred to the charge of Firewood Depots in the district. It was the duties of the appellant as Cash Officer to receive all payments for the sale of firewood and also to make all payments to the representatives for the supply and purchase of firewood on behalf of the project. In addition, he had received payments for the sale of I.D.C. stoves. The D.S.I. Project to which the appellant was attached was later taken over by the General Trading Company Limited in March 1960.

The procedure for the receipt and payment of cash was as follows. Whenever money had to be paid into the Cash Department credit vouchers were prepared in the Accounts Department and the credit vouchers as well as the money were sent to the Cash Officer's Department. In the Branch Registers of the Firewood Department, corresponding entries were made, and the monies paid into the Cash Department were shown as debits to those branches. The Cash Officer, namely, the appellant Lieutenant Phone Swe, on receiving the money, had to sign the credit voucher prepared by the Accounts Department and returned the same to that department through a despatch book. He also had to append his signature to the debit entries in the Branch Registers.

The Accounts Department was in the charge of the Chief Accountant, namely, U Thein Maung (PW 4). His department was responsible for making entries in the Cash Registers by reference to the credit and debit vouchers signed by the Cash Officer. In regard to debit entries in the registers of the Accounts Department, the procedure was as follows. The bills for payment were first scrutinized by the Chief Accountant and his assistants and when found correct they were sent to the Cash Officer with debit vouchers. The Cash Officer after making the payment and signing the debit vouchers, returned these vouchers to the Accounts Department for the purpose of entries in the relevant registers. These debit vouchers were also to be sent to the Accounts Department through the despatch book.

The debit vouchers and credit vouchers were not serially numbered, nor were they filed ultimately in the Accounts Department in monthly files. They were filed in the order in which they were received, and when one file was full a new one was opened. Accordingly, the only ready way in which it could be ascertained whether or not all the debit vouchers and credit vouchers, which

C.M.A. 1964

LT. PHONE SWE v. THE UNION OF BURMA.

were sent to the Accounts Department by the Cash Officer, were or were not duly entered into the registers maintained in the Accounts Department, was by checking these registers with the entries in the despatch book. However, the Chief Accountant explained that even in the absence of entries in the despatch book, vouchers could be traced by reference to the entries in the Branch Registers which ordinarily should bear the signatures of the Cash Officer, who would have signed these registers at the time of receiving payment.

There were occasions in which vouchers were received from the Cash Department by the Accounts Department without being sent through the despatch book. When the appellant Lieutenant Phone Swe was away at Wanting on the Chinese border, the credit vouchers were retained by U Thein Maung instead of being sent to the Cash Department. On the return of Lieutenant Phone Swe from Wanting, U Thein Maung took these vouchers to him personally, obtained his signatures thereon, and brought them back to the Accounts Department. When, after shortages in the Cash Department were discovered and for the purpose of straightening up the accounts after the 31st December 1960, certain debit vouchers had to be brought back from the Cash Department to the Accounts Department, either the Chief Accountant U Thein Maung himself brought them there, or they were brought by the officers who succeeded Lieutenant Phone Swe. On these occasions the vouchers were brought from the Cash Department to the Accounts Department without being entered in the despatch book. However, these facts were known to Lieutenant Phone Swe, who had himself acknowledged the authenticity of the vouchers which were entered in the account books under the date 31st December 1960, although the entries were in fact made weeks or months later.

It was the duty of Lieutenant Phone Swe, therefore, to receive cash for which he acknowledged receipt by appending signatures on the relevant vouchers prepared by the Accounts Department. It was also his duty to make payment when the bills had been passed by the Accounts Department. On these occasions he had to sign the debit vouchers which were filed in the Accounts Department, after making relevant entries.

It was the prosecution case that whereas credit and debit vouchers were regularly received by the Accounts Department from the Cash Department up till the end of May 1960, these vouchers, especially debit vouchers, were held up for an inordinate long period in the Cash Department in subsequent months. During the month of November 1960, however, it was discovered that there was shortage of over three lakhs in the Cash Department, if the accounts in the Accounts Department were to be taken as correct. These shortages occurred at about the time when Captain Maung Nyo (PW 1), who was at first in-charge of the Firewood Project and who was later appointed as Secretary of the General Trading Company, was away in China. Matter went from bad to worse so that ultimately Captain Maung Myint (PW 13) was sent for from Kalaw for the purpose of checking the accounts and the cash. On the 31st January 1961 a letter (Exhibit ဃ) was written to Lieutenant Phone Swe by the Secretary of the General Trading Company, namely, Captain Maung Nyo (PW 1) under the orders of Major Zaw Win, Managing Director of the Company. In that letter it is mentioned that Lieutenant Phone Swe had asked for time till the 11th February 1961 to account for the deficit of K 3,31,829·47 between the cash balance in the registers and the actual cash in hand, and that Lieutenant Phone Swe should accordingly account for the deficit cash before the appointed date. Lieutenant Phone Swe was, however, unable to account for this deficit, and sub-

C.M.A. 1964

LT. PHONE SWE v. THE UNION OF BURMA.

sequent audit showed that there was a shortage of K 5,32,136·13 in respect of firewood accounts and K 31,218 in respect of the I.D.C. stoves accounts. The appellant was arrested on the 25th February 1961 under the orders of Colonel Mya Win, Chairman of the Company, and he was later sent up for trial under section 41 of the Burma Army Act in respect of shortages for the period prior to June 1960 and under section 71 of the Defence Services Act in respect of shortages for the period 1st July 1960 till the 31st December 1960.

For the prosecution, evidence was led as regards the procedure involved in the payment of cash into and withdrawal of cash from the Cash Department by means of credit and debit vouchers respectively, the sending of these vouchers from the Cash Department to the Accounts Department through despatch book and the manner of maintenance of accounts in the Accounts Department under the charge of the Chief Accountant U Thein Maung. Evidence was also led to show that during the relevant period the appellant Lieutenant Phone Swe was dabbling in film business which involved investment of hundreds of thousands of Kyats, that he had purchased land in the name of his children and had built a house worth about K 20,000 to K 30,000 near the Kokine Swimming Club on Goodliffe Road, that he had been purchasing such an expensive car as a Ford Zephyr costing about K 20,000, that these ventures involved expenditure far beyond the means of an Officer of the appellant's standing, and that he could have had no private means of his own which would have enabled him to take part in these ventures with his own private money. These facts were adduced with a view to establishing the probability of the appellant having misused funds belonging to the Defence Services Institute and later the General Trading Company.

The defence of Lieutenant Phone Swe has been elaborated in the written argument (Exhibit).

There it was pointed out that the appellant was serving as a Cash Officer only under the supervision of the Chief Accountant U Thein Maung, that it was open to grave doubt whether the appellant could be said to have been entrusted with a total sum of K 16,96,128·67 out of which a sum of K 10,28,757·04 had been expended, leaving a sum of K 6,67,371·63 in his possession as alleged by the prosecution, or that he had misappropriated a sum of K 8,541 from the proceeds of the sale of I.D.C. stoves. It was also contended that from the admission made by the prosecution witnesses themselves, the Firewood Project was at all times jointly run with the *Ngapi* Project, and that as the *Ngapi* Project had no separate Cash Department, advances were freely taken by Major Tin Ko Ko and later Captain Maung Nyo who were in charge of the *Ngapi* Project, from the appellant Lieutenant Phone Swe. These advances, the defence alleged, were drawn personally by those officers from Lieutenant Phone Swe without going through the proper channels, namely, the Accounts Department by means of credit and debit vouchers. That was the reason why, when after the shortages were discovered and accounts gone into, many adjustments for which no vouchers could be found had to be made, as admitted by the Chief Accountant U Thein Maung and also as apparent from the statement (Exhibit ๑) dated the 4th April 1961 signed by Major Ba Aung and Captain Maung Nyo. Even when this adjustment was made, a sum of K 18,621·88 which was unaccountably found to be surplus in the *Ngapi* Project was wrongly adjusted as a credit to the Cash Department under the charge of Lieutenant Phone Swe, instead of being shown as a debit. It was for this reason that the charge had to be subsequently amended on revision by the substitution of K 4,96,515·37 for the figure K 5,40,677·13 in respect of which the appellant was originally found guilty of criminal breach of trust by the

C.M.A. 1964

LT. PHONE SWE v. THE UNION OF BURMA.

Summary General Court-Martial. It was further contended that the prosecution had on the whole failed to establish that the appellant was in fact entrusted with the sum of money which he was alleged to have misappropriated, or that he had in fact dishonestly misappropriated the same. Furthermore, evidence which had been led to show that he had been dabbling in the film business, that he had purchased land and erected a house on Goodliffe Road with his own money, and that he had bought a Zephyr car was most unreliable and had been amply rebutted by the defence.

It is a matter, therefore, for consideration whether in the case now under consideration the prosecution had succeeded in establishing beyond reasonable doubt that the appellant had misappropriated for the period 1st July 1960 till the 31st December 1960 a total sum of K 4,96,515·37 or thereabout, as found by the Summary General Court-Martial.

From the evidence of Captain Maung Nyo (PW 1), U Thein Maung (PW 4), the Chief Accountant, U Tun Hla (PW 5), the Assistant-Accountant, and other clerks who were employed in the Accounts Department, we have very little doubt that the usual procedure in sending money to the Cash Department and in withdrawing money therefrom was by means of credit and debit vouchers respectively which were subsequently filed in the Accounts Department after relevant entries had been made in the registers. We have also very little doubt that the posting in the registers could not be regularly made after the end of May 1960 because the appellant Lieutenant Phone Swe had been delaying the return of these vouchers to the Accounts Department. The reason, we consider, was due to the fact that by the middle of the year 1960 there was such a shortage in the Cash Department that Lieutenant Phone Swe was unable to regularly meet the payments which he was called upon

to do. In regard to the appellant's defence that when the officers-in-charge of the *Ngapi* Project took advances from him, they did not always follow the routine procedure of obtaining the cash through the Accounts Department debit vouchers, are certain admissions made by the Chief Accountant U Thein Maung in the course of his cross-examination. He said that in regard to the sum of K 15,048·88 shown on the left hand column of (Exhibit ๐), it was the money which Lieutenant Phone Swe had received from *Ngapi* Project as the money refunded by the *ngapi* broker on settlement of accounts. This was not yet shown in the accounts of the Accounts Department nor was any credit voucher found. As regards the sum of K 6,825 shown on the right hand column, it was the sum paid to *ngapi* broker U Hla Khin on the 30th August 1960 but not yet entered into the accounts. A debit voucher was subsequently discovered after the 31st December 1960. As regards the sum of K 2,000 shown on the left hand column that was the sum which Lieutenant Phone Swe admitted as a short payment to *ngapi* broker U Hla Maung who had acknowledged that he had received only K 52,500 and not K 54,500 as shown in the accounts. Obviously no debit voucher for K 54,500 was found as otherwise there could have been no dispute as to the short payment of K 2,000. Regarding the entry K 18,621·88 wrongly shown in the left hand column of (Exhibit ๐) instead of the right hand column, it was obvious that the *Ngapi* Project had received some money from the Cash Department in respect of which no debit voucher could be found; otherwise there was no reason why the *Ngapi* Project should show such an excess in its accounts.

Notwithstanding these defects in the accounts, we are unable to believe that such a shortage as four lakhs Kyat or thereabout should have occurred in the Cash Department unless the appellant had been making free use of the money. Assuming that the officers-in-charge of the

C.M.A. 1964

LT. PHONE SWE v. THE UNION OF BURMA.

Ngapi Project did take advances from Lieutenant Phone Swe without following the routine procedure of first going through the Accounts Department and withdrawing money from the Cash Department by means of debit vouchers there seems no reason why Lieutenant Phone Swe should not have himself maintained manuscript cash book to show when and by whom money was taken from him on account of the *Ngapi* Project. That there was such a manuscript register maintained in the Cash Department appears in the evidence of Captain Kyaw Myint (PW 11), predecessor of Lieutenant Phone Swe as Cash Officer. When Captain Kyaw Myint made over charge of the duties of Cash Officer to Lieutenant Phone Swe this manuscript register was also handed over to him. Therefore, any person of reasonable prudence would, in our opinion, have continued to maintain this manuscript register especially when, as the defence had tried to maintain, it was not unusual for officers from the *Ngapi* Project to take advances from the Cash Department without first going through the routine procedure of making out debit vouchers in the Accounts Department. An officer of the standing of Lieutenant Phone Swe should be no exception to the rule relating to what is expected of a reasonable prudent person. Therefore, if such a large sum of money as over four lakhs Kyat is found to be short in the Cash Department on the final taking of accounts, the appellant Lieutenant Phone Swe is answerable for this shortage.

The presumption of dishonesty arising from the appellant's inability to account for such a large sum of money as over four lakhs Kyat is strengthened by the fact that the appellant has been proved to have been dabbling in film business involving large expenditure of money, in buying land and building a house worth between K 20,000 and K 30,000, and in purchasing a car worth about K 20,000. The appellant no doubt denied that he

had purchased the film known as " Hmwe Yin Pan " from U Ohn Maung (PW 40) and that he had later continued in the production of this film or that he was in any way connected with Thandar Film Company. However, in this connection we have carefully scrutinized the evidence of U Ohn Maung (PW 40) and we see no reason for disbelieving his story that in the month of October 1960 he had received loans to a total of K 15,000 from the appellant by giving him post-dated cheques that on the 6th November 1960 he sold the film " Hmwe Yin Pan " to the appellant who purchased it in the name of his wife. and that later he was compelled to sign a new document substituting the name of one Maung Than Maung for that of the appellant's wife as purchaser of the film. U Ohn Maung was able to produce the photostat copy of the original document and the original document itself was seen by Captain Ohn Maung (PW 43) before it was burnt at the time another document in the name of Maung Than Maung was executed. U Ohn Maung's evidence received strong support from U Myint Pe (PW 35) who acted as a director and an actor in " Hmwe Yin Pan " film. According to U Myint Pe, after the film of " Hmwe Yin Pan " was started by U Ohn Maung it was continued by Thandar Film Company. He was told by the appellant Lieutenant Phone Swe's wife that the film had been purchased by her and that she would continue its production. He received a sum of K 4,500 subsequently from Thandar Film Company and the payment was made to him at Lieutenant Phone Swe's house by Lieutenant Phone Swe himself. U Maung Maung (PW 36), owner of the studio where " Hmwe Yin Pan " was produced said that he went with U Myint Pe to Lieutenant Phone Swe's house to receive K 4,600. He was paid this amount by U Than Maung, although Lieutenant Phone Swe was present in the house at that time. He could not say who paid K 4,500 to U Myint Pe, as he was busy counting the money which

C.M.A. 1964

LT. PHONE SWE v. THE UNION OF BURMA.

he had himself received. The most damaging evidence against the appellant was however given by his former driver Maung Kyaw (PW 31) according to whom Thandar Film Company was a joint venture of the appellant Lieutenant Phone Swe's wife and one Ko Than Maung and the office of Thandar Film Company was Lieutenant Phone Swe's own house, off Goodliffe Road. This witness also said that after Lieutenant Phone Swe was arrested Thandar Film Company was spuriously registered as belonging to Maung Than Maung himself and one Maung Khin Maung. Of the circumstantial evidence on record the fact that the appellant Lieutenant Phone Swe's wife appeared as cover girl on the calendar advertising "Hmwe Yin Pan" film, that in that calendar the address of Thandar Film Company was given as No. 5, Swimming Club Lane, Goodliffe Road, which was the address of Lieutenant Phone Swe's residence, and that the appellant's wife Daw Tin Ohn Swe had as early as 8th October 1960 registered a declaration that she was the sole proprietress of the trade-mark "Thandar Yoke Shin" are strong corroboration of the truth of the prosecution story that it was the appellant Lieutenant Phone Swe who was really behind Thandar Film Company. Besides "Hmwe Yin Pan" film, that Company was engaged in the production of another film, namely, "Nyi-u-hei-man." Neither "Hmwe Yin Pan" nor "Nyi-u-hei-man" could be completed and the reason probably was that the appellant Lieutenant Phone Swe, who got into trouble over shortages in the accounts of the Defence Services Institute and the General Trading Company could not continue to finance the production of these films.

Regarding the land on which a pucca building now known as No. 5, Swimming Club Lane, Goodliffe Road was built, U Tun Maung (PW 29) stated that he and several others purchased in the year 1954 about two acres of land which were subsequently divided into 46 plots.

Out of his share of 14 plots, he sold one measuring 50 feet × 50 feet to the children of Lieutenant Phone Swe for a sum of K 6,000. The purchase price was brought to him by Lieutenant Phone Swe's wife and his mother-in-law. Subsequently, a one-storeyed pucca building was erected thereon. In order to discredit U Tun Maung the defence cited U Maung Yain (DW 1), father-in-law of Lieutenant Phone Swe. He said that it was he who had purchased the land as a gift to his three grand-children, namely, the daughter of Lieutenant Phone Swe and that the purchase price was as shown in the registered deed. The deed in question was also produced and it is (Exhibit c c). There it is stated that U Tun Maung and his four co-owners relinquished their interests in the plot of land in question in favour of Lieutenant Phone Swe and two others and that for the purpose of revenue to be paid on the deed, the plot was valued at K 500. However, in our opinion, the evidence of Lieutenant Phone Swe's father-in-law would not necessarily negative the evidence of U Tun Maung (PW 29) that the consideration paid for the plot of land was in fact K 6,000. The pucca building situated thereon was worth about K 20,000, so it is impossible to believe that U Maung Yain who admittedly was a man of little or no substance, could have spent so much money on the land and the building thereon which he said was meant as a gift from him to his grand-children. The presumption that the money expended for the land and the building came from Lieutenant Phone Swe is strong regard being had to the fact that Lieutenant Phone Swe and his family lived there and that U Maung Yain and his wife were merely dependent on the family.

Regarding the purchase of the car for a sum of K 20,000, U Chit Maung (PW 34) stated categorically that the car was purchased by the appellant Lieutenant Phone Swe from him and that at the time he (U Chit Maung) was acting for the owner U Aung Sein (PW 27).

C.M 1964

LT. PHONE SWE v. THE UNION OF BURMA.

He is supported in this by U Tun Shwe (PW 26) who acted as one of the brokers at the transaction. For the defence U Ba Htay (DW 3) said it was he who had purchased the car from U Chit Maung, who was acting for the owner Daw Kyi Kyi, wife of U Aung Sein, and that he had sold the car to one U Po Shein of Myingyan for K 21,000 about two months later. However, U Ba Htay had to admit that he never met Daw Kyi Kyi, the owner and that the transaction regarding the sale to him of the car was made by U Chit Maung. Moreover, he had to admit that the car was never transferred to his name in the registers of the Motor Vehicle Department. Therefore, in our opinion, the members of the Summary General Court-Martial were not wrong in preferring to believe the story of U Chit Maung to that of U Ba Htay. Therefore, to sum up, on the question of fact unless it can be held that all the prosecution witnesses were in a conspiracy to foist a false case on the appellant Lieutenant Phone Swe, we see no reason why the conclusion of facts arrived at by the Summary General Court-Martial cannot be upheld. That there was such a conspiracy to foist a false case on the appellant, is too improbable to be accepted.

On the questions of law involved in the case it is common ground that both the Defence Services Institute which first dealt with the Firewood Project and the *Ngapi* Project and its successor, the General Trading Company were neither a public body nor a Government Department. The Defence Services Institute was primarily a non-profit making body functioning for the welfare of the armed forces. The funds were largely contributed by the members of the armed forces. The funds of the Defence Services Institute and that of the General Trading Company were analogous to the funds of a private company. They are not Government funds. The complainant in the case was the Secretary of the General Trading Company.

Therefore, the appellant cannot be given the benefit of sub-paragraph (1) of paragraph 1 of the General Amnesty Order promulgated by the Chairman of the Revolutionary Council on the 1st April 1963.

Then again, neither the complainant Captain Maung Nyo nor the appellant Lieutenant Phone Swe can be considered to be acting in their several capacities at the Defence Services Institute and the General Trading Company, as public servants. They were posted to duty there by the verbal orders of their superior officers. They were not notified by the appropriate authority, as for example, the Military Secretary, as having been posted for duty in the Defence Services Institute or in the General Trading Company. Accordingly, and in view of the fact that the fund which they were administering was neither public fund nor Government fund, it cannot be considered that in acting as Secretary or Cash Officer respectively in the General Trading Company, they were doing so in their capacity as public servants. For these reasons the money with which the appellant Lieutenant Phone Swe must be deemed to have been entrusted with, cannot be considered as received by him in his capacity as a public servant. The offence which he had committed is punishable not under section 409 of the Penal Code but under section 406 only.

Regarding the admissibility of photostat copies of the contract produced by U Ohn Maung (PW 40), the owner of " Hmwe Yin Pan " film, they are admissible in evidence as, if U Ohn Maung is to be believed, one of the original copies in his possession was destroyed by Maung Than Maung at the time the new document was executed in his favour, and the other original copy was in the possession of Lieutenant Phone Swe, who refused to produce the same, denying its very existence.

When Colnel Solomon, Judge Advocate-General, was examined as a witness, he claimed privilege under section

C.M.A. 1964

LT. PHONE SWE v. THE UNION OF BURMA.

124 of the Evidence Act on the ground that in his capacity as Judge Advocate-General he had to give advice regarding the prosecution of Lieutenant Phone Swe and he would still have to give advice regarding the decision of the Summary General Court-Martial. It was contended by the defence that since the General Trading Company was a private company and since Colonel Solomon was present at the meeting held on the 23rd February 1961 as a well-wisher of the Company, he could claim no privilege under section 124 of the Evidence Act. This objection was overruled by the Summary General Court-Martial. In our opinion, Colonel Solomon could have claimed privilege as he was apparently present at the meeting with a view to consider whether or not any criminal offence could have been committed by Lieutenant Phone Swe. Since it was his duty as Judge Advocate-General to give advice as to the feasibility or otherwise of prosecuting Lieutenant Phone Swe, it cannot be said that he was not present at the meeting in his capacity as a public servant. Furthermore, even if Colonel Solomon did give evidence he could not have said anything more than what was recorded in the minutes of the meeting, namely, item No. 58. He stated there that if it was a case of misaccounting, the Cash Officer might not be responsible. Similarly, if Colonel Aye Cho had been examined as a witness, he could not have said more than what was recorded in the minutes. Their evidence could not in any way have weighed in favour of the appellant, regard being had to the circumstances which we had stated above.

For these reasons, we consider that the appellant Lieutenant Phone Swe had been rightly convicted of criminal breach of trust, though the offence which he had committed was one under section 406 of the Penal Code and not one under section 409 of the Penal Code. The conviction will be altered while the sentence of three years' rigorous imprisonment will be maintained. The

rest of the sentence relating to his being cashiered and his loss of emoluments will also be maintained. Accordingly, the conviction on the appellant will be varied, the sentence confirmed and his appeal dismissed.

C.M.A. 1964

LT. PHONE SWE v. THE UNION OF BURMA.

COURTS-MARTIAL APPEAL

Before U San Maung, J., Col. Tun Tha and U Aung Gyi.

C.M.A. 1964

Nov. 13.

MAUNG THOUNG (APPELLANT)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT). *

Adultery—evidence of—when sufficient.

Held: Where the evidence of the main prosecution witness in a case of adultery has been shown to be unreliable and unworthy of credence, and where the alleged adulteress has negatived her previous statements, and denied at the trial any adulterous association between her and the accused, the onus placed upon the prosecution cannot be said to have been satisfactorily discharged.

Ba Gyan (Advocate) for the appellant.

Hla Thin (Government Advocate) for the respondent.

U AUNG GYI, J.—This is an appeal by 223131 Warrant Officer Maung Thoung of the 34th Buregt. He was sent up for trial under two charges in Summary General Court-Martial No. 25 of 1963 presided over by Major Ne Lin and convicted and sentenced only on the 1st charge to a term of two years' rigorous imprisonment and dismissed from the service. The order of the Court-Martial passed on 25th February 1964 was confirmed on 2nd May 1964 by Brigadier Sein Win, Commander of Central Command.

The substance of the 1st charge was that Warrant Officer Maung Thoung while at Nyaungbintha had, on 9th June 1963, committed adultery with Ma Ni (*a*) Ma Nan Shwe, wife of Lance-Corporal Saw Tun Maung. The charge was specific in that it alleged that the accused, on that occasion, had sexual intercourse twice with the said Ma Ni.

* Criminal Appeal No. 9 of 1964.

Before the occasion arose for the commission of the abovementioned offence, Ma Ni was at Unit No. 2 stationed at Zeyawaddy. She was living in family quarters during the absence of her husband who was then away on military operations. Ma Thin Thin (DW 2) wife of Warrant Officer Chit Khin saw Ma Ni going in and out of the unit too often. She therefore wrote a letter to Warrant Officer Maung Thoung at Nyaungbintha, requesting him to come and take Ma Ni back to the battalion. On receipt of this letter Warrant Officer Maung Thoung went to Zeyawaddy in the company of Saya Ye Win, and brought Ma Ni back to the battalion. It was on the day of their arrival at Nyaungbintha that Warrant Officer Maung Thoung was also alleged to have committed adultery with her.

The principal witness to prove the 1st charge is Rifleman Maung Thein (PW 1). He lived with his wife Ma Myint (PW 2) in a room next to Ma Ni with only a partition in between the two rooms. But, since 2nd June 1963, as ordered by Battalion Commander Major Lu Hmaw, Maung Thein, who was at that time a Corporal, had been reduced to the ranks and punished by being restricted to his barracks for an offence he had committed. On the night of 9th June 1963, at about 1 a.m. Rifleman Maung Thein got up from sleep to answer the call of nature. As he got to the back of his house he said he saw the accused squatting between the water drum and the back portion of Ma Ni's house. The accused was seen to be armed with a revolver in one hand, and a torch in the other. Rifleman Maung Thein avoided going near him and, after relieving himself at a distance, he went up his house where he pretended to sleep. He suspected the accused had come to find out whether he was accepting his punishment. A little later, he heard whispers in Ma Ni's room. He climbed the headside of his cot and, leaning on to the partition he reached the point from which he could see below. There, by the aid of a faint kerosene

C.M.A. 1964 — MAUNG THOUNG v. THE UNION OF BURMA.

light about a foot away from the mosquito net, he saw the accused astride Ma Ni inside the net having sexual intercourse with her. He got down and began to consider how he should make this known to others but remembered he was restricted and could not go about as he liked. While wondering what steps he should take, the accused was seen to leave and return in the direction of his house. Next morning however Rifleman Maung Thein said he reported the matter to Ko Paik Tin of the Military Police and, in the course of the day, when he met Saya Ye Win and Rifleman Maung Maung he gave them the same information. But both of them told him that it was nothing new as they too had peeped and seen this before.

The above is what Rifleman Maung Thein gave evidence regarding the 1st charge on which the accused was found guilty.

Ma Ni was called as a prosecution witness. After she had been asked a few questions the prosecution declared her hostile and, with the permission of the Court, leading questions were put to her. But, before this procedure was allowed, Ma Ni had at the beginning stated that she returned to Nyaungbintha from Zeyawaddy some days before *Thingyan* festival. From the trend of leading questions put to her at page 15 to 16 of the proceedings, it appears clear that, based on her original statements given during the investigation stage, the answers sought from her were that, the accused visited her on the night of her arrival back at the battalion, that he was then armed with a revolver, that he closed her mouth with his hand and that, by force he had sexual intercourse with her twice. Ma Ni denied that such things had taken place and explained that, before being examined by Major Lu Hmaw and Bogyi Maung Maung, she had been threatened and tutored by Rifleman Maung Thein and his wife, to state against the accused.

When the news involving his wife with Warrant Officer Maung Thoung reacher Lance-Corporal Saw Tun Maung (PW 7), he took leave and came to Nyaungbintha. On meeting his wife she told him that the rumours he had heard were not true and when he asked his neighbours, they also assured him in the same way. His evidence is that he and his wife had been happily married for the last ten years and that he did not believe that his wife would be unfaithful to him.

Reliance was placed on the evidence of Ma Lon and Ma Mya Than (PWs 8 and 9) to corroborate the fact that Ma Ni was determined to deny at the trial whatever she had stated previously against the accused. Two letters (Exhibit ဃ and Exhibit c) alleged to have been written by Ma Ni to the wife of Warrant Officer Maung Thoung were produced by Ma Mya Than to support this point. Ma Mya Than said that these letters were brought to her by the daughter of Warrant Officer Maung Thoung to be given to Ma Ni.

The accused gave evidence on oath and he explained that both Rifleman Maung Thein and his wife Ma Myint had a grudge against him. He admitted that he had used rough language on both the husband and wife and that he had cut Rifleman Maung Thein's pay because he owed him (accused) money. Added to this, the accused said that he had to carry out the orders of the Battalion Commander given suddenly one night, and that he had to arrest Rifleman Maung Thein and restrict him to his barracks. The punishment inflicted on him was because he had attempted to shoot at his superior 2nd Lieutenant Man Bahadur. As to the merits of the case, it has already been pointed out that the only witness to testify to the identity of the person who came to commit adultery with Ma Ni at 1 a.m. on 9th June 1963, is Rifleman Maung Thein. His evidence is without corroboration and the persons he reported to or informed the next day have not

C.M.A. 1964
MAUNG THOUNG
v.
THE UNION OF BURMA.

figured as witnesses. An examination of his evidence shows that it is not only highly exaggerated but also extremely doubtful. He admitted, when cross-examined, that the nearest lamp post with electric light was 50 yards away from Ma Ni's house, and that he had to bend down to see who the person was that was squatting behind the water drum. It was most unnatural in those circumstances that neither man spoke to the other to satisfy his curiosity. And, if Warrant Officer Maung Thoung did come with the intention of committing adultery with Ma Ni, he would, having been seen by his subordinate whom he had restricted to his barracks, have, in all probability, thought it wise to abandon the idea at least for that night. Next, Rifleman Maung Thein's evidence as to his reaching the end of the partition, and seeing through the side of the mosquito net, or for that matter, through its roof, is most incredible. As one knows the roof of a mosquito net is usually of thick material and, Rifleman Maung Thein, could not have seen through the roof or side of this grey net with the aid of a faint light. His evidence is therefore not worthy of credence and coming from a person who had attempted to shoot at his superior, it must be treated with great caution.

It was pointed out at the beginning of this order, that the 1st charge was specific in the allegation that the accused had sexual intercourse twice with Ma Ni on 9th June 1963. Turning once more to the questions put to Ma Ni in a leading form, it is found that the identical words in the charge "ပြစ်တိုင်တိုင်" are found in the question put to her at page 16 of the proceedings. Now, if Ma Ni had not resiled but adhered to her original statements during the stage of investigation, the charge to be preferred against the accused would have been one for rape.

The letters alleged to have been written by Ma Ni were not shown to her to be admitted or denied when she was examined. Even assuming that they were written by her, one could take a fair view of the letter (Exhibit ဆ dated 19th December 1963 which was before her evidence on oath on 19th February 1964. In this letter, she confessed she had done wrong by stating what others had tutored her to say (ကျွန်မ မှားခဲ့တာပါဘဲ၊ သူများ တွက်ထက်ခိုင်းလို့ အရင်ကတွက်ခဲ့ ရပါသည်) and she went on to assure her ဒေဝ that she would make amends by stating the truth when examined by Court. She resiled before the Court-Martial and, as her statements during the investigation stage cannot be regarded as substantive evidence, they can be of no value to the prosecution.

The evidence of Rifleman Maung Thein has been shown to be unreliable and not worthy of credence. And, as Ma Ni has entirely negatived her previous statements which cannot be regarded as substantive evidence to be acted upon, the onus placed upon the prosecution cannot be said to have been satisfactorily discharged. Even if it be true that a person was seen near Ma Ni's house, at about 1 a.m. on 9th June 1963, it has not been proved beyond reasonable doubt that it was the accused.

We would, therefore, give the accused the benefit of the doubt, set aside the conviction and sentence passed upon him, and acquit him so far as this case is concerned.

COURTS-MARTIAL APPEAL

Before U San Maung, J., Col. Tun Tha, and U Aung Gyi.

C.M.A. 1964

Nov. 6.

MAUNG TIN HLA (APPELLANT)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT). *

Penal Code s. 304A—Absence of intention to kill—pulling trigger of loaded rifle in fun—rashness.

Where the accused who had been loading his rifle, pulled the trigger in fun and thereby killed the deceased.

Held: S. 304A of the Penal Code has no reference to knowledge or intention of the killer. The act of the accused was most rash, and the conviction must be confirmed.

Hla Thin (Government Advocate) for the respondent.

U AUNG GYI, J.—In Summary General Court-Martial No. 3 of 1964 presided over by Major Ba Tin, 242374 Rifleman Tin Hla of Camp, Ministry of Defence, Rangoon was charged under section 71 of the Defence Services Academy read with section 304A of the Penal Code for having, by his rash or negligent act with his rifle caused the death of 242367 Rifleman Kyi Win of the same Camp. The trial ended in a conviction and Rifleman Tin Hla was sentenced to five years' rigorous imprisonment with dismissal from the service. Lieutenant-Colo[illegible] Hla Phone, Commander, Rangoon Command, confirr[illegible] the order of the Court-Martial on 27th May 1964.

When the accused was produced before the Court and the charge was read out to him he pleaded guilty. Accordingly, as allowed by Rule 159 (3) of the Defence Services Rules the summary of evidence recorded was admitted as (Exhibit " c ") after the statements therein

* Criminal Appeal No. 14 of 1964.

had been read over to the accused. It is clear from the evidence of Rifleman Taw Aye together with the statement given by the accused himself that the deceased Rifleman Kyi Win knocked off the fibre hat worn by the accused. He did this with the point of his bayonet fixed to his rifle. It was done in fun though previous to that Rifleman Taw Aye had warned the deceased not to play about with his rifle. When his fibre hat had fallen on the ground Rifleman Tin Hla picked it up. He had just been loading the magazine of his rifle and having done so, he also, in fun, went to the deceased and said words to this effect: I know it is not right but I have a mind to shoot at you. So saying, he pulled the trigger. The result was, a shot went out, and Rifleman Kyi Win died of the wound he received before reaching Mingaladon hospital.

The ground of appeal before this Court-mentions that the accused had no intention to kill his friend. But an offence under section 304A of the Penal Code has no reference to knowledge or intention of the killer. The accused had been loading his magazine with cartridges and though fully aware of this he had pulled the trigger after pointing the rifle at his friend. His act was therefore most rash.

The ground of appeal before this Court-mentions that would therefore confirm the conviction and sentence with dismissal from the service, passed upon the accused and dismiss the appeal.